

Sbírka rozhodnutí nejvyšších stolic soudních

Svazek 122.

Sbírka rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech občanských.

Ročník XXI. <1939.>

V Praze 1940.
Majitel a vydavatel: JUDr. V. Tomsa, právnické vydavatelství v Praze XII.,
Kanálská 8 (Barthouova 71).
Odpovědný redaktor JUDr. V. Tomsa, Praha XII., čp. 1453.

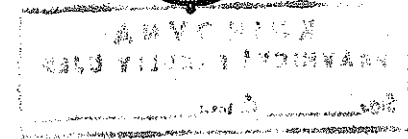
Rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech občanských

Ročník dvacátýprvý,

<od čísla 17162 do čísla 17540>

obsahující rozhodnutí z roku 1938 <dodatek> a 1939.

Na příkaz presidia nejvyššího soudu pořádá redakční komise
nejvyššího soudu.

V Praze 1940.
Tiskem firmy Hejda & Zbroj v Mladé Boleslavi.

OBSAH:

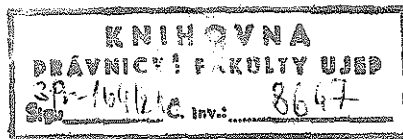
Stránka

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém	V.—VIII.
Seznam rozhodnutí podle spisových značek	IX.—XII.
Rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 17162—17540	1—750
Věcný seznam abecední	753—858
Seznam ustanovení zákonných	859—875

Veškerá práva autorská,
zejména právo překladu, jakéhokoliv zpracování nebo použití,
jsou vyhrazena.

Seznam rozhodnutí v pořadí časovém.

		Čís.			Čís.
září	8. R I 886/38	17259	leden	11. Rv I 1325/38	17172
»	15. R I 863/38	17260	»	11. Rv I 1385/38	17173
»	15. R I 941/38	17261	»	11. Rv I 1451/38	17174
»	15. Rv II 898/37	17262	»	12. Rv I 1003/38	17175
»	20. R II 308/38	17263	»	12. Rv II 820/38	17176
»	23. Rv I 1436/38	17264	»	12. Rv II 880/38	17177
»	24. R II 367/38	17265	»	13. Rv I 2727/37	17178
»	26. R I 1061/38	17266	»	16. R II 493/38	17179
»	29. Rv II 605/37	17267	»	16. Rv II 552/38	17180
»	30. R I 986/38	17268	»	17. R I 1533/38	17181
říjen	5. Rv I 2191/37	17269	»	17. Rv I 2178/38	17182
»	6. Rv I 3326/37	17270	»	17. Rv I 2614/38	17183
»	18. Rv I 1536/38	17271	»	17. Rv II 547/38	17184
listopad	2. Rv I 561/38	17272	»	18. Rv I 373/38	17185
»	8. Rv I 3133/37	17273	»	19. R I 1439/38	17186
»	9. Rv I 3331/37	17274	»	19. Rv I 1462/38	17187
»	23. R I 1316/38	17275	»	19. Rv I 1614/38	17188
»	23. Rv I 2286/37	17276	»	19. Rv I 3091/38	17189
»	23. Rv I 110/38	17277	»	20. R I 1557/38	17190
»	30. R I 1310/38	17278	»	20. Nd I 523/38	17191
»	30. Rv I 265/38	17279	»	24. R I 1529/38	17192
prosinec	16. Rv II 740/38	17280	»	24. R I 1566/38	17193
»	22. Rv I 2577/38	17281	»	24. Rv I 2864/38	17194
leden	4. R I 1515/38	17162	»	25. R I 1556/38	17195
»	4. Rv I 1333/38	17163	»	26. R I 1540/38	17196
»	4. Rv I 2742/38	17164	»	26. Rv I 1585/38	17197
»	4. R II 515/38	17165	»	26. Rv I 2211/38	17198
»	5. R I 903/38	17166	»	26. Rv I 2878/38	17199
»	5. Rv I 992/38	17167	»	26. Rv II 710/37	17200
»	5. Rv I 2130/38	17168	»	27. R I 1542/38	17201
»	5. Rv I 2415/38	17169	»	31. R I 48/39	17202
»	5. R II 500/38	17170	»	31. Rv I 2019/38	17203
»	10. Rv II 576/38	17171	únor	1. Rv II 486/38	17204
			»	2. Rv I 2974/38	17205
			»	3. Rv I 753/38	17206
			»	3. Rv I 1990/38	17207

	Čís.
únor	7. R I 2/39 17208
>	7. Rv I 1662/38 17209
>	7. R II 535/38 17210
>	7. Rv II 791/38 17211
>	8. R I 39/39 17212
>	8. Rv I 1130/38 17213
>	8. Rv I 1224/38 17214
>	8. Rv I 2371/38 17215
>	8. Rv I 3092/38 17216
>	8. Rv II 752/38 17217
>	9. R I 1461/38 17218
>	9. Rv I 3148/38 17219
>	9. R II 494/38 17220
>	9. Nd II 12/39 17221
>	10. Rv I 1284/38 17222
>	10. Rv I 2292/38 17223
>	10. Rv I 2416/38 17224
>	14. R I 1536/38 17225
>	14. R I 32/39 17226
>	14. Rv I 1983/38 17227
>	14. Rv I 114/38 17228
>	14. R II 4/39 17229
>	14. Rv II 9/39 17230
>	15. Rv I 1252/38 17231
>	16. Rv I 2092/38 17232
>	17. R II 16/39 17233
>	21. R I 7/39 17234
>	21. R I 72/39 17235
>	21. Rv I 2299/38 17236
>	21. Rv II 695/38 17237
>	22. Rv I 3109/38 17238
>	23. R I 1295/38 17239
>	24. R I 1535/38 17240
>	24. Rv II 324/38 17241
>	24. N II 18/39 17242
>	28. Rv I 2578/38 17243
>	28. Rv I 2507/37 17244
>	28. Rv I 2747/38 17245
>	28. Rv I 3037/38 17246
>	28. R II 545/38 17247
>	28. Rv II 696/38 17248
březen	2. R I 131/39 17249
>	2. Rv I 1970/38 17250
>	2. Rv I 2899/38 17251
>	3. Rv I 2297/38 17252
>	7. R I 46/39 17253
>	7. Rv I 3060/38 17254
>	9. Rv II 86/39 17255
>	10. Rv I 662/38 17256
>	10. Rv I 1591/38 17257
>	10. Rv I 2963/38 17258
duben	5. R I 141/39 17282
>	18. R II 56/39 17283
>	21. R I 179/39 17284
>	24. Rv I 301/39 17285

Čís.

	Čís.
květen	2. R I 175/39 17286
>	2. Rv I 216/39 17287
>	3. R I 217/39 17288
>	3. R I 219/39 17289
>	3. Rv I 2335/38 17290
>	5. Rv I 1/39 17291
>	6. R I 86/39 17292
>	9. R I 163/39 17293
>	9. R II 93/39 17294
>	9. R II 94/39 17295
>	10. Rv I 3124/38 17296
>	12. Rv I 2419/38 17297
>	12. Rv I 3099/38 17298
>	12. Rv I 442/39 17299
>	12. Rv II 104/39 17300
>	15. Rv II 572/38 17301
>	16. R I 276/39 17302
>	16. Rv I 311/39 17303
>	17. Rv I 297/39 17304
>	19. R I 247/39 17305
>	19. Rv I 2012/38 17306
>	22. R I 254/39 17307
>	22. Rv I 181/39 17308
>	22. Rv II 159/39 17309
>	23. R I 41/39 17310
>	23. R I 294/39 17311
>	23. Rv I 1927/38 17312
>	24. R I 18/39 17313
>	24. Rv I 2659/38 17314
>	26. Rv I 466/39 17315
>	26. Rv II 84/39 17316
>	31. Rv I 2210/38 17317
>	31. Rv I 230/39 17318
>	17. Rv I 167/39 17319
červen	1. Rv I 1836/38 17320
>	1. Rv I 121/39 17321
>	2. R I 280/39 17322
>	2. Rv I 2089/38 17323
>	6. R I 242/39 17324
>	6. Rv I 21/39 17325
>	6. Rv I 171/39 17326
>	6. R II 88/39 17327
>	6. Rv II 20/39 17328
>	7. R I 245/39 17329
>	7. Rv I 91/39 17330
>	7. Rv I 108/39 17331
>	7. R II 74/39 17332
>	9. Rv II 451/38 17333
>	9. Rv II 261/3 9 17334
>	10. R I 336/39 17335
>	12. R II 77/39 17336
>	12. R II 96/39 17337
>	14. Rv I 2725/38 17338
>	14. R II 29/39 17339
>	20. R I 362/39 17340
>	20. R I 366/39 17341

Čís.

	Čís.
červen	20. Rv I 9/39 17342
>	20. Rv I 555/39 17343
>	21. Rv I 337/39 17344
>	22. Rv I 23/39 17345
>	23. Rv I 3047/38 17346
>	23. Rv I 265/39 17347
>	27. R I 392/39 17348
>	27. Rv I 193/39 17349
>	27. R II 147/39 17350
>	30. Rv II 208/39 17351
červenec	1. Rv II 72/39 17352
>	7. R I 383/39 17353
>	7. R I 397/39 17354
>	14. R II 157/39 17355
>	25. R I 484/39 17356
srpen	4. R II 190/39 17357
>	31. Rv I 634/39 17358
září	1. Rv I 49/39 17359
>	1. Rv I 376/39 17360
>	1. R II 20/39 17361
>	2. Rv I 2226/38 17362
>	2. Rv I 449/39 17363
>	6. R I 542/39 17364
>	7. R I 337/39 17365
>	7. Rv I 2804/38 17366
>	7. Rv I 3186/38 17367
>	7. R II 295/38 17368
>	8. R I 403/39 17369
>	8. R I 411/39 17370
>	8. R I 522/39 17371
>	8. Rv I 1974/38 17372
>	8. Rv I 227/39 17373
>	9. R I 1351/38 17374
>	9. Rv I 451/39 17375
>	9. Rv II 227/39 17376
>	12. Rv I 599/38 17377
>	12. R II 177/39 17378
>	15. R I 530/39 17379
>	15. Rv I 1280/38 17380
>	15. Rv I 2810/38 17381
>	15. Rv I 724/39 17382
>	15. Rv I 815/39 17383
>	15. R II 165/39 17384
>	15. Rv II 177/38 17385
>	16. Rv I 2602/38 17386
>	16. Rv I 379/39 17387
>	16. R II 86/39 17388
>	20. Rv I 3198/38 17389
>	20. Rv I 93/39 17390
>	21. Rv I 571/39 17391
>	22. Rv I 427/39 17392
>	22. Rv I 646/39 17393
>	22. Rv II 238/39 17394
>	26. Rv I 475/39 17395

Čís.

	Čís.
září	29. Rv I 553/39 17396
>	29. Rv II 710/38 17397
>	30. Rv I 345/39 17398
říjen	4. Rv I 941/39 17399
>	5. R I 591/39 17401
>	5. Rv I 235/38 17402
>	5. Rv I 439/39 17403
>	5. Rv I 605/39 17404
>	6. Rv I 222/39 17405
>	6. R II 214/39 17406
>	11. Rv I 384/39 17407
>	11. Rv I 917/39 17408
>	11. Rv I 959/39 17409
>	12. Rv I 893/39 17410
>	12. Rv I 983/39 17411
>	12. Rv II 125/39 17412
>	13. R I 506/39 17413
>	13. Rv I 245/39 17414
>	13. Rv I 798/39 17415
>	13. Rv I 822/39 17416
>	13. Rv I 934/39 17417
>	14. Rv I 976/39 17418
>	17. Rv I 127/39 17419
>	17. Rv I 283/39 17420
>	17. Rv I 781/39 17421
>	17. Rv II 210/39 17422
>	18. Rv I 1020/39 17423
>	18. R II 154/39 17424
>	18. Rv II 123/39 17425
>	18. Rv II 332/39 17426
>	19. Rv I 355/39 17427
>	19. Rv I 626/39 17428
>	19. Rv I 690/39 17429
>	19. Rv I 1075/39 17430
>	19. Rv II 302/39 17431
>	20. R I 547/39 17432
>	20. Rv I 974/39 17433
>	24. R II 221/39 17434
>	26. Rv I 2451/38 17435
>	26. Rv I 756/39 17436
>	26. R II 229/39 17437
>	27. R I 453/39 17438
>	28. Rv II 359/39 17439
>	31. Rv I 1139/39 17440
>	31. Rv II 254/39 17441
červen	1. Rv I 254/39 17442
září	30. Rv I 640/39 17443
říjen	17. Rv II 291/39 17444
listopad	2. Rv II 173/39 17445
>	3. R I 468/39 17446
>	3. R I 566/39 17447
>	3. R I 622/39 17448

Čís.

		Čís.			Čís.
listopad	3. Rv I 529/39	17449	prosinec	1. R I 421/39	17495
>	3. Rv I 774/39	17450	>	1. R I 686/39	17496
>	3. Rv I 850/39	17451	>	1. Rv I 135/39	17497
>	3. Rv I 1066/39	17452	>	5. Rv I 402/39	17498
>	3. Rv II 236/39	17453	>	5. Rv I 1147/39	17499
>	7. Rv I 480/38	17454	>	5. R II 60/39	17500
>	7. Rv I 1068/39	17455	>	6. Rv I 434/39	17501
>	8. R I 604/39	17456	>	6. Rv I 618/39	17502
>	9. R I 516/39	17457	>	6. Rv I 912/39	17503
>	9. R I 654/39	17458	>	6. Rv II 459/39	17504
>	9. Rv I 680/39	17459	>	7. R I 275/39	17505
>	10. R II 197/39	17460	>	7. R I 701/39	17506
>	15. R I 428/39	17461	>	7. Rv I 1178/39	17507
>	15. R I 550/39	17462	>	7. Rv II 354/39	17508
>	15. R I 678/39	17463	>	9. Rv I 1230/39	17509
>	15. Rv I 2714/38	17464	>	9. Rv II 427/39	17510
>	15. Rv I 559/39	17465	>	12. Rv I 1161/39	17511
>	15. Rv II 400/39	17466	>	13. Rv II 425/39	17512
>	16. Rv I 213/38	17467	>	14. Rv I 764/39	17513
>	16. Rv I 3183/38	17468	>	14. Rv II 410/39	17514
>	16. Rv I 267/39	17469	>	15. R I 371/39	17515
>	16. Rv I 479/39	17470	>	15. Rv I 612/39	17516
>	16. R II 232/39	17471	>	15. Rv I 1099/39	17517
>	16. Rv II 862/38	17472	>	15. Rv II 235/39	17518
>	17. R I 620/39	17473	>	19. R I 448/39	17519
>	22. R I 504/39	17474	>	19. R I 708/39	17520
>	22. Rv I 306/39	17475	>	19. Rv I 2595/39	17521
>	22. Rv I 757/39	17476	>	19. Rv I 459/39	17522
>	23. R I 662/39	17477	>	19. Rv I 573/39	17523
>	23. Rv I 1201/39	17478	>	19. Rv I 981/39	17524
>	24. R I 30/39	17479	>	19. R II 153/39	17525
>	24. Rv I 985/39	17480	>	19. Rv II 336/39	17526
>	24. Rv I 1026/39	17481	>	19. Rv II 382/39	17527
>	24. Rv I 1167/39	17482	>	19. Rv II 404/39	17528
>	24. Rv I 1204/39	17483	>	20. R I 223/39	17529
>	24. Rv I 435/39	17484	>	20. Rv I 503/39	17530
>	25. Rv I 2318/38	17485	>	20. Rv I 733/39	17531
>	28. Rv I 468/39	17486	>	20. Rv I 1002/39	17532
>	28. Rv II 340/39	17487	>	20. Rv I 1175/39	17533
>	29. R I 682/39	17488	>	20. Rv II 538/39	17534
>	29. Rv I 544/39	17489	>	21. R I 581/39	17535
>	29. Rv I 1009/39	17490	>	21. R I 605/39	17536
>	30. Rv I 870/39	17491	>	21. Rv I 996/39	17537
>	30. Rv I 872/39	17492	>	22. R I 791/39	17538
>	30. Rv I 1063/39	17493	>	22. Rv I 1203/39	17539
>	30. Rv I 1069/39	17494	>	29. R II 239/39	17540

Seznam rozhodnutí podle spisových značek.

	Čís.		Čís.	
		R I	R I 254/39	17307
R I	863/38		> 275/39	17505
>	886/38		> 276/39	17302
>	903/38		> 280/39	17322
>	941/38		> 336/39	17335
>	986/38		> 337/39	17365
>	1061/38		> 362/39	17340
>	1295/38		> 366/39	17341
>	1310/38		> 371/39	17515
>	1316/38		> 383/39	17353
>	1351/38		> 392/39	17348
>	1439/38		> 397/39	17354
>	1461/38		> 403/39	17369
>	1515/38		> 411/39	17370
>	1529/38		> 421/39	17495
>	1533/38		> 428/39	17461
>	1535/38		> 448/39	17519
>	1536/38		> 453/39	17438
>	1540/38		> 468/39	17446
>	1542/38		> 484/39	17356
>	1556/38		> 504/39	17474
>	1557/38		> 506/39	17413
>	1566/38		> 516/39	17457
>	2/39		> 522/39	17371
>	7/39		> 530/39	17379
>	18/39		> 542/39	17364
>	30/39		> 547/39	17432
>	32/39		> 550/39	17462
>	39/39		> 566/39	17447
>	41/39		> 581/39	17535
>	46/39		> 591/39	17401
>	48/39		> 604/39	17456
>	72/38		> 605/39	17536
>	86/39		> 620/39	17473
>	131/39		> 622/39	17448
>	141/39		> 654/39	17458
>	163/39		> 662/39	17477
>	175/39		> 678/39	17463
>	179/39		> 682/39	17488
>	217/39		> 686/39	17496
>	219/39		> 701/39	17506
>	223/39		> 708/39	17520
>	242/39		> 791/39	17538
>	245/39			
>	247/39			
			Rv I	
			Rv I 2286/37	17276
			> 3133/37	17273

	Čis.
Rv I 3331/37	17274
» 110/38	17277
» 114/38	17228
» 213/38	17467
» 265/38	17279
» 373/38	17185
» 480/38	17454
» 561/38	17272
» 662/38	17256
» 753/38	17206
» 992/38	17167
» 1003/38	17175
» 1130/38	17213
» 1224/38	17214
» 1252/38	17231
» 1280/38	17380
» 1284/38	17222
» 1325/38	17172
» 1338/38	17163
» 1385/38	17173
» 1451/38	17174
» 1462/38	17187
» 1486/38	17264
» 1536/38	17271
» 1585/38	17197
» 1591/38	17257
» 1614/38	17188
» 1662/38	17209
» 1836/38	17320
» 1927/38	17312
» 1970/38	17250
» 1974/38	17372
» 1983/38	17227
» 1990/38	17207
» 2012/38	17306
» 2019/38	17203
» 2089/38	17323
» 2092/38	17232
» 2130/38	17168
» 2178/38	17182
» 2191/38	17269
» 2210/38	17317
» 2211/38	17198
» 2226/38	17362
» 2292/38	17223
» 2297/38	17252
» 2299/38	17236
» 2318/38	17485
» 2335/38	17290
» 2371/38	17215
» 2415/38	17169
» 2416/38	17224
» 2419/38	17297
» 2451/38	17435

	Čis.
Rv I 2507/38	17244
» 2577/38	17281
» 2578/38	17243
» 2595/38	17521
» 2602/38	17386
» 2614/38	17183
» 2659/38	17314
» 2714/38	17464
» 2725/38	17338
» 2727/38	17178
» 2742/38	17164
» 2747/38	17245
» 2804/38	17366
» 2810/38	17381
» 2864/38	17194
» 2878/38	17199
» 2899/38	17251
» 2963/38	17258
» 2974/38	17205
» 3037/38	17246
» 3047/38	17346
» 3060/38	17254
» 3091/38	17189
» 3092/38	17216
» 3099/38	17298
» 3109/38	17238
» 3124/38	17296
» 3148/38	17219
» 3183/38	17468
» 3186/38	17367
» 3198/38	17389
» 3326/38	17270
» 1/39	17291
» 9/39	17342
» 21/39	17325
» 23/39	17345
» 49/39	17359
» 91/39	17330
» 93/39	17390
» 108/39	17331
» 121/39	17321
» 127/39	17419
» 135/39	17497
» 167/39	17319
» 171/39	17326
» 181/39	17308
» 193/39	17349
» 216/39	17287
» 222/39	17405
» 227/39	17373
» 230/39	17318
» 235/39	17402
» 245/39	17414
» 254/39	17442

	Čis.
Rv I 265/39	17347
» 267/39	17469
» 283/39	17420
» 297/39	17304
» 301/39	17285
» 306/39	17475
» 311/39	17303
» 337/39	17344
» 345/39	17398
» 355/39	17427
» 376/39	17360
» 379/39	17387
» 384/39	17407
» 402/39	17498
» 427/39	17392
» 434/39	17501
» 435/39	17484
» 439/39	17403
» 442/39	17299
» 449/39	17363
» 451/39	17375
» 459/39	17522
» 466/39	17315
» 468/39	17486
» 475/39	17395
» 479/39	17470
» 503/39	17530
» 529/39	17449
» 544/39	17489
» 553/39	17396
» 555/39	17396
» 559/39	17465
» 571/39	17391
» 573/39	17523
» 599/39	17377
» 605/39	17404
» 612/39	17516
» 618/39	27502
» 626/39	17428
» 634/39	17358
» 640/39	17443
» 646/39	17393
» 680/39	17459
» 690/39	17429
» 724/39	17382
» 733/39	17531
» 756/39	17436
» 757/39	17476
» 764/39	15513
» 774/39	17450
» 781/39	17421
» 798/39	17415
» 815/39	17383
» 822/39	17416

	Čis.
Rv I 850/39	17451
» 870/39	17491
» 872/39	17492
» 893/39	17410
» 912/39	17503
» 917/39	17408
» 934/39	17417
» 941/39	17399
» 959/39	17409
» 966/39	17573
» 974/39	17433
» 976/39	17418
» 981/39	17524
» 983/39	17411
» 985/39	17480
» 1002/39	17532
» 1009/39	17490
» 1020/39	17423
» 1026/39	17481
» 1063/39	17493
» 1066/39	17452
» 1068/39	17455
» 1069/39	17494
» 1075/39	17430
» 1099/39	17517
» 1139/39	17440
» 1147/39	17499
» 1161/39	17511
» 1168/39	17482
» 1175/39	17533
» 1178/39	17507
» 1201/39	17478
» 1203/39	17539
» 1204/39	17483
» 1230/39	17509
R II	
R II 295/38	17368
» 308/38	17263
» 367/38	17265
» 493/38	17179
» 494/38	17220
» 500/38	17170
» 515/38	17165
» 535/38	17210
» 545/38	17247
» 4/39	17229
» 16/39	17233
» 20/39	17361
» 29/39	17340
» 56/39	17283
» 60/39	17500
» 74/39	17332

	Čís.		Čís.
R II 77/39	17336	Rv II 72/39	17352
» 86/39	17388	» 84/39	17316
» 88/39	17327	» 86/39	17255
» 93/39	17294	» 104/39	17300
» 94/39	17295	» 123/39	17425
» 96/39	17337	» 125/39	17412
» 147/39	17350	» 159/39	17309
» 153/39	17525	» 173/39	17445
» 154/39	17424	» 208/39	17351
» 157/39	17355	» 210/39	17422
» 165/39	17384	» 227/39	17376
» 177/39	17378	» 235/39	17518
» 190/39	17357	» 236/39	17453
» 197/39	17460	» 238/39	17394
» 214/39	17506	» 254/39	17441
» 221/39	17434	» 261/39	17334
» 229/39	17437	» 291/39	17444
» 232/39	17471	» 302/39	17431
» 239/39	17540	» 332/39	17426
		» 336/39	17526
		» 340/39	17487
		» 354/39	17508
		» 359/39	17439
		» 382/39	17527
		» 400/39	17466
		» 404/39	17528
		» 410/39	17514
		» 425/39	17512
		» 427/39	17510
		» 459/39	17504
		» 538/39	17534
		Nd I	
		Nd I 523/38	17191
		N II	
		N II 18/39	17242
		Nd II	
		Nd II 12/39	17221

Oprava tiskových chyb:

- Str. 76., v prvním řádku právní věty rozh. č. 17200 má být správně § 70 vlád. nař. č. 15/1927, nikoli č. 70/1927.
- » 295., v prvním řádku právní věty rozh. č. 17299 má být správně § 70, odst. 5 stav. ř. pro Prahu.
- » 303., v předposledním řádku právní věty rozh. č. 17306 má být správně čes. z. z.
- » 360., čís. rozh. 17340, správně 17339.
- » 457. a 458., č. rozh. 17306 správně 17396.
- » 519., v třetím řádku od konce právní věty rozh. č. 17431 má být správně kondikce, nikoli kondice.
- » 594., v prvním řádku právní věty rozh. č. 17471 má být správně § 3 ř. o zbav. svépráv., nikoli § 3 odp. ř.
- » 623., třetí řádek shora: správně § 31, odst. 1, 2 a nikoli § 1, odst. 1, 2 a).
- » 647., v prvním řádku právní věty rozh. č. 17491 má být § 530, č. 7 c. ř. s.

Domáhá-li se někdo nároku na vyloučení věci, jež byla pojata do konkursní podstaty, není konkursní komisař oprávněn činiti v té příčině nějaká opatření a nařizovati, aby tato opatření byla vykonána, jako to může činiti tehdy, jde-li o otázku, zda určitá věc, o níž jest pochybné, zda náleží do konkursní podstaty, má býti pojata do soupisu. O onom nároku jest rozhodnouti stejně jako mimo konkurs, t. j. buď tak, že se strany dohodnou mimosoudně, anebo že se věc vyřídí pořadem práva; správce konkursní podstaty je co do popření nároku na vyloučení věci samostatný a nezávislý na konkursním komisaři.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1939, R I 1515/38.)

Vladimír H. jako knihovní vlastník velkostatku v H. a Dr. M. K. jako pachtýř uvedené nemovitosti žádali v konkursu Dr. Josefa H. a Boženy H. u konkursního komisaře o vydání správy průmyslových podniků (líhovaru, škrobárny, cihelny, mlýna a školky), provozovaných na řečeném velkostatku, a opřeli svůj návrh o to, že tyto podniky byly dříve pojaty do konkursní podstaty Vladimíra H., jehož konkurs byl pravoplatně zrušen, a nikoliv do konkursní podstaty Dr. Josefa H. a Boženy H. (§ 61 konk. ř.). Správce konkursní podstaty tomu odporoval, popřel jejich vlastnictví a pachtovní právo k oněm průmyslovým podnikům a pojal ony podniky do konkursní podstaty Dr. Josefa H. a Boženy H-ové. Konkursní komisař odkázal navrhovatele s jejich nároky na pořad práva. Konkursní soud zrušil napadené usnesení s výhradou právní moci a uložil soudu prvé stolice další jednání a nové rozhodnutí. Důvody: Nejvyšší soud vyslovil v rozhodnutí ze dne 22. června 1938, R I 740/38-3, právní názor, že i když dotčené průmyslové podniky jsou provozovány na nemovitostech připsaných Vladimíru H., mohou patřiti do konkursní podstaty a lze je zabezpečiti. Při tom stačí, že jest pochybné, zda náleží do konkursní podstaty, a nemusí býti tato pochybnost doplňováním řízení odstraňována. Z tohoto právního názoru, jímž jsou nižší soudy podle § 188 konk. ř., §§ 511, 514 c. ř. s. vázány, nutno vycházeti. Jde tudíž hledíc na odůvodnění usnesení konkursního komisaře jen o to, zda tu vůbec jest taková pochybnost o vlastnictví Vladimíra H. k oněm průmyslovým podnikům. Aby mohlo býti vysloveno, že jeho vlastnictví jest pochybné, nestačí pouhé vyslovení pochybnosti správcem konkursní podstaty, nýbrž se soud prvé stolice musí podle § 189, odst. 4, konk. ř. postarati o potřebné vysvětlení v příčině vlastnictví Vladimíra H. z listiny o převodu vlastnictví a z výpisu z pozemkové knihy a nahlédnutím do nich zjistiti, které vložky měly býti odevzdány podle oné smlouvy. Jestliže lze tímto způsobem zjistiti jeho vlastnictví, t. j. že mu byly dotčené průmyslové

podniky skutečně odevzdány do vlastnictví, není na místě odkazovati vlastníka na pořad práva (§§ 12, odst. 1, 47, 48 konk. ř.). Teprve, když i pak zůstaly pochybnosti po nahlédnutí do smlouvy a pozemkové knihy, nebylo by podle názoru vysloveného v shora uvedeném rozhodnutí nejvyššího soudu potřebí odstraniti tyto pochybnosti doplněním řízení. Jde tedy v podstatě o zjištění majetku Vladimíra H. podle stavu v době vyhlášení konkursu na jeho jmění. Ten majetek, který měl Vladimír H. v době vyhlášení konkursu, nutno mu se zřením na § 61 konk. ř. vrátiti. Námitka správce konkursní podstaty, že jest odporovatelná směnná smlouva, podle které prý byly velkostatek v H. a ony průmyslové podniky Vladimíru H. odevzdány, nestačí podle názoru rekursního soudu k odůvodnění pochybností ve smyslu § 97, odst. 1, konk. ř., neboť podle §§ 323 a 324 obč. zák. platí pro držitele věci právní domněnka platného důvodu, že v pochybnostech má držitel přednost, a teprve pravoplatným rozsudkem vydaným ve sporu o odporovatelnosti lze držbu změnit. Podle toho stačí zjistiti držbu Vladimíra H. v době vyhlášení konkursu. Podle § 324 obč. zák. musí pak ten, kdo vlastnictví popírá, sám nastoupiti žalobou a nikoliv držitel.

Nejvyšší soud obnovil usnesení konkursního komisaře.

D ů v o d y:

Vznikne-li spor o tom, zda určitá věc, o níž jest pochybné, zda náleží do konkursní podstaty, má býti pojata do soupisu, jest konkursní komisař podle § 97, odst. 4, konk. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n. oprávněn učiniti příslušné opatření a naříditi, aby bylo jeho opatření vykonáno. Tu se musí konkursní komisař zabývat i otázkou, zdali jest pochybné, zda ona věc náleží do konkursní podstaty.

Jinak je tomu však tehdy, domáhá-li se někdo nároku na vyloučení věci pojaté do konkursní podstaty. Tu jde o hmotně právní otázku, kdežto soupis majetku konkursní podstaty má jen význam evidenční. Proto jest o uplatněném nároku na vyloučení věci z konkursní podstaty rozhodnutí tímtež způsobem jako mimo konkurs, to znamená, že strany buď se dohodnou o sporném nároku mimosoudně, anebo nastoupí pořad práva. To plyne z ustanovení §§ 12 a 47, odst. 1 konk. ř. Za konkursu jsou stranami jednak osoba domáhající se nároku na vyloučení věci z konkursní podstaty, jednak správce konkursní podstaty (§§ 3, 79, 81 konk. ř.). Správce konkursní podstaty jest co do popření nároku na vyloučení věci samostatný, nezávislý na konkursním komisaři, takže konkursní komisař nemá práva zasahovati do rozhodnutí správce konkursní podstaty, jenž odpírá uznati uplatněný nárok na vyloučení věci z konkursní podstaty, a není proto konkursní komisař ani oprávněn zkoumati a zjišťovati, zdali pochybnosti, které má správce konkursní podstaty o nároku na vyloučení věci, jsou důvodné nebo dostatečné čili nic.

Vladimír H. — jako knihovní vlastník nemovitostí — a Dr. K. — jako pachtýř těchto nemovitostí — žádali o vydání správy průmyslo-

vých podniků, provozovaných na těchto nemovitostech, a opírají svůj nárok jednak o vlastnictví a o pachtovní právo, jednak o to, že dotčené podniky byly dříve pojaty do konkursní podstaty Vladimíra H., jehož konkurs byl pravoplatně zrušen, a nikoliv do konkursní podstaty Dr. Josefa H. a Boženy H. (§ 61 konk. ř.). Správce konkursní podstaty Dr. Josefa H. a Boženy H. tomu odporuje, popírá vlastnictví a pachtovní právo k oněm průmyslovým podnikům a pojímá tyto podniky do konkursní podstaty Dr. Josefa H. a Boženy H. Jde proto v podstatě o uplatnění nároku na vyloučení průmyslových podniků z konkursní podstaty Dr. Josefa H. a Boženy H. a platí tudíž zásady právě vyložené. Podle těchto zásad se ani rekursní soud neměl obírat otázkou, zda vlastnické právo Vladimíra H. a pachtovní právo Dr. K. k průmyslovým závodům jest dostatečně pochybné, a pochybil, nařídil-li v tom směru podle § 189, odst. 4, konk. ř. doplnění řízení.

Důvodně odkázal tedy konkursní komisař ve svém prvním usnesení ze dne 14. července 1938, č. j. K 16/36-290, Vladimíra H. a Dr. K. na pořad práva.

Čís. 17163.

Právo rybolovu.

Obci jako správce veřejného statku nepřísluší právo rybolovu, pokud nedokáže zvláštní nabývací důvod, na př. vydržení. Nejde o vlastní vody obce, protékají-li řečištěm, které není v jejím soukromém vlastnictví, nýbrž jest veřejným statkem.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1939, Rv I 1333/38.)

Srov. rozh. č. 16558 Sb. n. s.

Žalobě, kterou se žalující obec M. domáhala na žalované obci K., aby bylo určeno, že žalované obci K. nepřísluší právo hájiti, chytati a přisvojovati si ryby v levé polovině řeky S., pokud protéká katastrálním územím obce M. označeným jako č. kat. 1616 v M., že žalovaná jest povinna to uznati a zdržeti se hájení, chytání a přisvojování si ryb v uvedené části řeky S., soud prvě stolice vyhověl, kdežto odvolací soud ji zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

S hlediska právního posouzení nelze arci schváliti názor odvolacího soudu, že žalobu bylo zamítnouti proto, že jest žalobou negatorní, ač prý se žalující obce měla brániti jediné konfesorní žalobou podle § 523, prvý případ, obč. zák. Žalobní prosba zní na určení, že žalované nepřísluší právo rybolovu ve sporné části řeky S., že žalovaná jest povinna to uznati a zdržeti se výkonu tohoto práva. Nelze seznati, proč by

uvedená žalobní žádost byla po formální stránce nesprávná a proč by se jí nemohla žalující obec brániti, kdyby jí příslušelo výhradné právo rybolovu ve sporné části řeky S. Každý, do jehož práva bylo někým neprávem zasazeno, může žádati, aby bylo zjištěno, že žalovanému právo zásahu nepřísluší a že je povinen dalšího zasahování se zdržeti.

Pravdu má však odvolací soud v tom, že žalující obec měla tvrditi a dokázati, že jí výhradné právo rybolovu ve sporné části řeky S. přísluší, neboť proti zásahu do nějakého práva může se brániti jen ten, komu právo to přísluší. Žalující obec nic takového netvrdila, nýbrž uvedla jen v žalobě, že je správkyní veřejného statku č. 1616 a 1615/1 v M., tvořícího levou polovinu nesplavné řeky S., od místa, kde tato řeka vstupuje na katastrální území M., až k místu, kde je opouští. Avšak obci jako správkyni veřejného statku nepřisluší právo rybolovu, pokud nedokázala zvláštní nabyvací důvod na př. vydržení. Z toho, že řeka S. je zapsána do seznamu veřejného statku obce, nemůže býti vyvozováno soukromé právo obce na rybolov v její prospěch jako soukromoprávního podmětu (rozh. č. 10530 Sb. n. s.). To uvedla žalující obec ve svém přípravném spise, avšak vztahuje to jen na žalovanou obec, přehlížejíc, že totéž platí o ní samé. Žalující obec mluví v dovolání stále o svých vlastních vodách, chtějíc patně z toho vyvoditi své právo rybolovu, avšak nejde o její vlastní vodu, když protékají řečištěm, které není v jejím soukromém vlastnictví, nýbrž je statkem veřejným. Právo rybolovu je sice součástí vlastnictví řečiště nebo vodního koryta, je-li vykonáváno vlastníkem řečiště nebo vodního koryta (rozh. č. 16588 Sb. n. s.), avšak v souzeném případě nejde o soukromé vlastnictví obce k řečišti, nýbrž o statek veřejný podle vlastního přednesu žalující obce. Prvý soud pochybil v tom, že se zabýval jediné otázkou, zda žalovaná nabyla práva rybolovu ve sporné části řeky S., a pominul úplně první předpoklad žaloby, zda totiž žalující obci přísluší v té části výhradné právo rybolovu.

Čís. 17164.

Smluvní pojištění.

Při sjednání pojistné smlouvy proti následkům poškození motorového vozidla lze ujednatí, že pojistný poměr, zaniklý zcizením pojištěného vozidla, trvá (že se v něm pokračuje) po určitou smlouvenou dobu, počínaje od toho času, kdy vyšlo původně pojištěné motorové vozidlo důsledkem zcizení z pojistníkovy úschovy, nabude-li pojistník jiného vozidla.

Nejde o pokračování v původní pojistné smlouvě, stanoví-li pojistné podmínky, že nabude-li pojistník do určité doby místo původně pojištěného motorového vozidla jiného vozidla, jest povinen přihlásiti

je k pojištění, že pojistitel jest pak povinen oznámiti pojistníkovi do určité lhůty po obdržení přihlášky, zda pojištění přijímá či zamítá, a že při přijetí rozhodují zásady dřívější pojistné smlouvy.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1939, Rv I 2742/38.)

Srov. rozh. č. 16374, 13173, 9939 Sb. n. s.

Proti žalobě podané 30. prosince 1930, kterou se žalující pojišťovna domáhala na žalovaném vrácení dobové slevy za léta 1928 až 1930, namítl žalovaný mimo jiné i promlčení zažalovaného nároku, ježto původní pojistná smlouva, týkající se pojištění proti poškození automobilu značky »Škoda«, byla zcizením tohoto automobilu v březnu 1930 zrušena a dodatkem k původní pojistce byla sjednána nová pojistná smlouva, jež se týkala automobilu »Auburn«. Soud své stolice uznal podle žaloby, kdežto odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle účinného ustanovení § 67 zákona č. 501/1917 ř. z. (§ 167 č. 24), jež nelze změnit v neprospěch pojistníka (§ 72), zaniká pojistný poměr zcizením movité věci, jakmile tato věc vyjde z úchovy zcizitelovy. Vzpomenuté ustanovení bylo převzato do pojistných podmínek v § 8 č. 1. Přesto lze pojistný poměr prodloužit i po splnění těchto předpokladů, neboť lze pojištění i budoucí zájem na pojištění, jak plyne z účinného § 63, odst. 2, téhož zákona (§ 167 č. 23). V takovém případě se tudíž pokračuje v pojistné smlouvě. Není proto vyloučeno, aby pojistník měl budoucí zájem na pojištění proti poškození motorového vozidla, které si opatří do určité smlouvené doby, počítané od toho času, kdy vyšlo původně pojištěné motorové vozidlo následkem zcizení z jeho úchovy. Než v souzeném případě se tak nestalo, poněvadž pojistka ze dne 14. ledna 1928 č. 554641 nic takového neobsahuje a ani ze všeobecných pojišťovacích podmínek to neplyne. Neboť § 8 č. 2 pouze stanoví, že, nabude-li pojistník místo silostroje, na něž se pojištění vztahuje, do šesti měsíců potom, kdy přestal býti jeho vlastníkem, jiného silostroje, jest povinen ihned, jakmile si nový silostroj opatřil, přihlásiti jej doporučeným dopisem k pojištění, že pojistitel jest pak povinen oznámiti pojistníkovi do 14 dnů po obdržení přihlášky, zda pojištění silostroje přijímá či zamítá, a že při přijetí jsou směrodatny zásady dřívější smlouvy. Není tu tedy uvedeno výslovně, že pojistný poměr trvá po smlouvenou šestiměsíční dobu dále, a není to ani mlčky (§ 863 obč. zák.) projevováno. Ustanovení o oznámení pojistníkovi smlouvenou závaznost, aby učinil oznámení o tom, že si opatřil nové motorové vozidlo, z čehož nelze ještě dovoditi, že se po tuto dobu pokračuje v pojistné smlouvě. Naopak z toho, že pojistník jest povinen učiniti oznámení o opatření si nového motorového vozidla, a dále z toho, že pojišťovna má právo se rozhodnouti, zda jeho pojištění

přijímá nebo zamítá, a že v kladném případě jsou rozhodující zásady dřívější smlouvy, — jest souditi, že tu jde pouze o nový, ve smyslu smlouvy nucený pojistný návrh pojistníků, o jehož přijetí nebo zamítnutí pojišťovna volně rozhodne. Jsou tu proto splněny všechny předpoklady písemné nabídky (oferty) na uzavření nové pojistné smlouvy (čl. 319 obč. zák.) podle zásad »dřívější« smlouvy a není tu podkladu pro názor, že jde o pouhé pokračování v původní pojistné smlouvě (srov. rozh. č. 13173 Sb. n. s.).

Není rozhodující, že tím nebyly splněny formality, jaké se obvykle zachovávají při uzavření pojistné smlouvy, že totiž pojistný návrh nebyl učiněn na tiskopisu pojišťovny a že nebyla vystavena nová pojistka, nýbrž pouhý dodatek k původní pojisce č. I. ze dne 30. května 1930. Neboť to nejsou takové okolnosti, které by vylučovaly jakoukoliv pochybnost o tom, že jde o pouhé pokračování v původní pojistné smlouvě (§ 863 obč. zák.), když všeobecné pojistné podmínky neposkytují podklad pro závěr, že strany projevíly jasně při uzavření původní smlouvy úmysl, že chtějí za podmínek uvedených v § 6 č. 2 pokračovati ve smlouvě původní.

Důvodně proto uznal odvolací soud, že tříletou promlčecí lhůtu podle § 19 zákona č. 501/1917 ř. z. jest počítati od onoho dne, kdy zcizené auto »Škoda« vyšlo z úchovy žalovaného.

Čís. 17165.

Dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti.

Jde-li o zcizení pozemků nabytých z pozemkové reformy s přidělcem na třetí osobu, jsou smluvci oprávněni volně stanovití trhovou cenu. Zcizovací hodnota rolnického nedílu nabytého třetí osobou od přidělce může býti vyšší než přidělová cena; to, že trhová cena má připadnouti státu potud, pokud přesahuje to, co bylo vloženo vlastníkem do nedílu (§ 37, odst. 2, zák. č. 81/1920 Sb. z. a n.), může míti jen vliv snižující obecnou hodnotu.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1939, R II 515/38.)

K návrhu zemského výběrčího úřadu v B., aby byla k vyměření dávky z přírůstku hodnoty stanovena zcizovací (obecná) hodnota pozemku patřícího k rolnickému nedílu nabytému z pozemkové reformy Antonínem a Marií M., od nichž jej kupní smlouvou ze dne 25. února 1931 koupil Jan M., stanovil soud prvního stádu zcizovací (obecnou) hodnotu uvedeného pozemku ke dni 25. února 1931 na 34.410 Kč. Rekursní soud na rekursu Jana M. stanovil obecnou hodnotu onoho pozemku částkou 15.198 Kč.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc rekursnímu soudu, aby o rekursu znovu rozhodl.

Důvody:

Rekursní soud změnou usnesení prvního soudu stanovil obecnou hodnotu odhadovaného pozemku částkou 15.198 Kč, která se rovná ceně

přídělové, za niž ho nabyli zcizitelé Antonín a Marie M. v roce 1925 od státního pozemkového úřadu, vycházejí z názoru, že při rolnických nedílech jest prodejovou a tudíž i obecnou cenou nedílu, rozhodující pro vyměření dávky z přírůstku hodnoty, cena přejímací správně přidělová, stanovená správním úřadem závazně pro všechny účastníky. Názor ten je mylný a rozhodnutí č. 11726 Sb. n. s., na něž se rekursní soud odvolává, se na souzený případ nehodí. Rozhodnutí to se týká případu, kdy pachtýř nabyt pozemků podle zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům č. 318/1919 Sb. z. a n. přímo od původního majitele za přejímací cenu velícím zákonem stanovenou a disposici smluvců odňatou, při čemž byly pozemky ty vzpomenutým zákonem z volného trhu odňaty a přestaly býti předmětem volné nabídky a poptávky, kdežto v souzené věci jde o zcizení pozemku s přidělců na třetí osobu, při čemž mohly smluvci volně stanovití trhovou cenu. To, že trhová cena, pokud přesahuje to, co bylo vloženo do nedílu vlastníkem, má podle § 37, odst. 2, přídel. zák. č. 81/1920 Sb. z. a n. připadnouti státu, může míti vliv obecnou hodnotu pouze snižující, nikoli však takový, aby obecná cena musila utkvíti na ceně přidělové. I ostatní omezení práva vlastnického váznoucí na odhadovaném pozemku podle části II. zák. č. 81/1920, jednající o rolnických nedílech, mají vliv obecnou hodnotu pozemku toliko snižující. Zda hledíc na to, že zvýšek podle § 37, odst. 2, uved. zák. má připadnouti státu, možno vyměřiti dávku z přírůstku hodnoty čili nic, jest věcí úřadů správních, nikoli soudu.

Soudní znalci uvedli, že obecná hodnota odhadovaného pozemku, kdyby byl svobodný a oněmi omezeními práva vlastnického nezatížený, byla by ke dni 25. února 1931 4.000 Kč za měřici, vzhledem na ona omezení však odhadují obecnou hodnotu na 3.000 Kč za jednu měřici, snížili tedy jeho obecnou hodnotu jako pozemku svobodného o 25%. Tomuto postupu nelze nic vytknouti a je také v podobných případech všeobecně běžný a nejvyšším soudem schválený (rozh. č. 12339 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud nemohl však tuto věc ihned věcně vyříditi, ježto odpůrce ve svém rekursu uplatnil proti provedení odhadu a znaleckému posudku více námitek a napadl též výrok prvního soudu v příčině útrat odhadu a útrat intervence zástupce zemského výběrčího úřadu, rekursní soud se však následkem svého mylného právního stanoviska těmito námitkami vůbec nezabýval. Bylo proto rozhodnouti, jak shora uvedeno.

Čís. 17166.

Útraty, které byly přisouzeny osobě oprávněné k výživě ze zákona ve sporu o nepřipustnost exekuce (§ 35 ex. ř.), nejsou útratami vzniklými vymáháním výživného a nepožívají výhod stanovených pro exekuci pro výživné ze zákona.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1939, R I 903/38.)

Srov. rozh. č. 9322 Sb. n. s.

Ve sporu o nepřipustnost exekuce vedené vymáhající věřitelkou Hanou V. proti povinnému manželu Františku V. byly vymáhající věřitelce (tehdy žalované) přisouzeny útraty 802 K 25 h a 294 K 25 h. K vymození těchto útrat navrhla vymáhající věřitelka povolení exekuce zabavením a přikázáním k vybrání jedné třetiny pensijních požitků, které povinnému přísluší proti Všeobecnému pensijnímu ústavu v P., s omezením, že povinnému musí přes zabavení zůstatí volným roční příjmem 4.000 K. Soud první stolice vyhověl návrhu. Rekursní soud zamítl návrh. **Důvody:** Podle § 46 zák. č. 26/1929, zák. č. 125/1931 a zák. č. 117/1934 Sb. z. a n. jsou převod, zastavení a zabavení nároků pojištěnců a jejich příslušníků, jakož i dávky jen potud dovoleny a právně účinné, stanou-li se a) k úhradě nároků osob, které mají zákonný nárok na výživu proti osobám oprávněným k požitkům podle předcházejících ustanovení uvedených zákonů až do poloviny dávky, b) k úhradě záloh poskytnutých ve smyslu téhož zákona oprávněným na jejich žádost nositelem pojištění. V souzeném případě nejde o uvedené dva nároky, nýbrž jde, jak je ze spisů zřejmé, o útraty sporu o nepřipustnost exekuce. Bylo proto zamítnouti návrh na povolení exekuce, poněvadž podle § 46 výše uvedeného zákona není zabavení pensijních požitků příslušejících povinnému dovoleno a je právně neúčinné (srov. rozh. č. 9322 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Není správné stěžovatelčino tvrzení, že částky, k jejichž vymození vede exekuci na pensijní požitky povinného, jsou útratami sporu o výživné a že jsou příslušenstvím jejího nároku na výživné proti povinnému. Jde o útraty, jež vznikly ve sporu o nepřipustnost exekuce vedené stěžovatelkou proti povinnému, a ty nelze pokládati za útraty vzniklé vymáháním výživného. Není tudíž dovolací rekurs odůvodněn.

Čís. 17167.

Zcizí-li zástavce zástavu, nepřechází zástavní právo mimo výjimečné případy vytčené v platném právu (na př. při exekuční dražbě podle § 258, odst. 2, ex. ř.) na ekvivalent (peníze) za ni získaný.

Forma úředního opatření finančních úřadů v daňovém řízení.

Úředník berního úřadu, ustanovený k vedení exekučního oddělení, jest oprávněn k ujednání s dlužníkem, jímž se dlužník zmocňuje k prodeji zboží zabaveného berním úřadem s tím, že stržená cena má nastoupiti na místě prodaných zabavených věcí. Jestliže se dlužník podle toho zachoval a stržené peníze uschoval pro berní úřady, nabyl stát těchto peněz.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1939, Rv I 992/38.)

Berní úřad v P., jenž zabavil podle zájemního protokolu ze dne 9. května 1934 Ez 1172/34 pro daňovou pohledávku Československého státu 11.905 Kč 45 h s přísl. veškeré zařízení a svršky, čítaje v i to i zásoby zboží, nalézající se u daňového dlužníka Gustava A., majitele protokolované firmy A. & B. v P., povolil jmenovanému dlužníku dne 14. dubna 1934 — aniž propustil zabavené svršky ze zástavního nexu —, aby prodával zabavené svršky jako příkazce berního úřadu, aby z výtěžku prodeje bernímu úřadu odváděl 75% a 25% si ponechával pro sebe. Dne 22. června 1934 byla zabavena soudní exekucí vedenou žalovanou firmou proti uvedenému dlužníku částka 2.700 Kč, která pocházela z tržby dosažené za svršky zabavené berním úřadem a která byla uložena v obálce v pokladně. Ježto zabavená částka byla složena u soudu a žalující stát poukázán se svým nárokem na pořad práva, domáhá se Československý stát na žalovaném, aby bylo uznáno právem, že žalovaná nemá nároku na úhradu z částky 2.700 Kč s 5% úroky od složení této částky do soudního deposita, pocházející z výtěžku prodeje provedeného Gustavem A., majitelem firmy A. & B. v P., na příkaz berního úřadu v P. ze dne 14. května 1934 a zabavené soudní exekucí pro žalovaného a že ona částka připadá žalobci. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud převzal zjištění prvního soudu, že částka 2.700 Kč zabavená soudní exekucí pocházela z tržby za zboží zabavené berním úřadem v P., usuzuje však, že prodejem zabavených věcí provedeným od dlužníka nezaniklo zástavní právo nabyté jich zabavením, nýbrž že přešlo na peníze ve zvláštní obálce uschované dlužníkem podle všeobecné zásady »pretium succedit in locum rei«. Tento názor není správný.

Právo zástavní, jsouc právem věcným, se týká určité jednotlivé (individuální) věci. Zcizí-li vlastník věc, nepřechází právo zástavní na ekvivalent snad za věc získaný, nýbrž zůstává lpěti na věci původně zastavené. Neplatí tedy všeobecná zásada právní, že předmět nastupující do jmění zástavcovna na místo zástavy ručí jako zástava. To se stává jen výjimečně v případech upravených platným (positivním) právem (na př. při exekuční dražbě podle § 258, odst. 2, ex. ř. a při vyvlastnění). Srov. Tilsch, Zástava ruční 54, Rouček-Sedláček, Komentář II., 724. Klangův Komentář I/2, str. 296. Není tudíž správný úsudek, že prodejem zabavených svršků přešlo samo o sobě zástavní právo na peníze stržené za zabavené věci.

Přesto nelze dovolání vyhověti. Prvý soud zjistil, že pro daňové dluhy firmy A. a B. bylo zabaveno veškeré zboží i zařízení v jejím obchodě, že pak berní tajemník Josef K. ujednal jménem berního úřadu v P. dohodu s dlužníkem Gustavem A., že Gustav A. bude zboží zabavené berním úřadem prodávati, že odvede z tržby bernímu úřadu 75% a po-

nechá si 25%, že také odváděl bernímu úřadu stržené peníze, a že i částka 2.700 Kč uložená ve zvláštní obálce v dlužníkově pokladně pocházela z tržby zboží, které bylo v zástavním závazku (nexu) pro berní úřad podle řečené dohody. Odvolací soud usoudil, že berní tajemník Josef K. sám nebyl oprávněn uzavíratí jménem berního úřadu nějaké smlouvy vůbec, tedy ani smlouvu zmocňovací, neboť podle výnosu ministerstva financí č. 225/1885 zastupuje berní úřad výběrčí daně a úředník jej kontrolující, že by úmluva o tomto způsobu úhrady berní pohledávky musila býti opatřena úředním razítkem a podpisy obou úředníků zastupujících berní správu. Názor ten není správný. Podle § 256 zák. o př. d. se v daňovém řízení rozeznávají úřední rozhodnutí a opatření finančních úřadů, při čemž opatření může býti přítomnému oznámeno ústně (protokolárně). Úředním opatřením míní zákon jednak správní akt povahy konstitutivní, kterým se práva určitého subjektu zakládají, jednak správní akt, kterým se rozhodnutí teprve připravuje, jako jsou výzvy, příkazy v řízení vyměřovacím nebo odvolacím, nebo provádí (upomínka, nařízení berní exekuce a opatření při výkonu této exekuce — srov. § 356). Jestliže takové opatření může býti ústně oznámeno přítomnému dlužníku, nemusí takový projev berního úřadu obsahovati podpisy dvou vedoucích úředníků, jako jest to předepsáno pro výkaz nedoplatků. Naopak jest usuzovati, že takové opatření může učiniti a oznámiti přednosta berního úřadu anebo úředník ustanovený k vedení exekučního oddělení. Podle protokolu ze dne 14. května 1934 sepsaného berním tajemníkem Josefem K. byl Gustav A. zmocněn prodávati zabavené zboží, ale musil vésti konsignaci prodaného zboží, kterou kdykoli na požádání předloží, a zavázal se odváděti bernímu úřadu v týdenních lhůtách 75% dosažené tržby. Šlo tudíž o zmocnění k prodeji těchto věcí za berní úřad v P. ve smyslu § 1002 obč. zák., ale i podle § 1008 obč. zák. k prodeji jednotlivých věcí z celého množství věcí zabavených, při čemž podle ujednání nastupovala stržená cena na místě prodaných zabavených věcí, kterou uschoval Gustav A. pro berní úřad jako zmocněnec (§ 1017 obč. zák.). Že byla smlouva ta ujednána jen ve prospěch Gustava A., jak mínil soud první stolice, nelze usuzovati ze zjištěného stavu věci. Nabyli-li proto berní úřad v P. v zastoupení Československého státu jedním Gustava A. oněch peněz, jest žaloba odůvodněna.

Čís. 17168.

Majitel koncese, opravňující jej k provozu živnosti v určité provozně, je smluvně zavázán z objednávek zboží určeného k provozu živnosti, nedokáže-li, že v době objednávek živnost neprovozoval on, nýbrž někdo jiný na svůj vlastní účet a nebezpečí a že to bylo dodavatelí zboží známo nebo musilo býti známo.

Za zmocnitele osob zaměstnaných v živnosti nebo obchodu platí ten, kdo se jeví na venek jako majitel živnosti nebo obchodu (§§ 1027, 1030 obč. zák., čl. 52 obch. zák.). Majitel živnosti nebo obchodu nemůže be-

zelstným třetím osobám namítati, že osoby v živnosti nebo obchodu zřízené jednaly jménem toho, komu obchod nebo živnost byly přenechány k provozu na vlastní účet a nebezpečství.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1939, Rv I 2130/38.)

Žalované byla na její žádost udělena koncese k prodeji čaje, mléka, kakaa a k podávání občerstvujících pokrmů a tato koncese byla později rozšířena i na oprávnění podávati pokrmy všeho druhu a prodávati i lihové nápoje a ovocné šťávy, a to v určitém domě. Žalobkyně dodávala zboží, o jehož zaplacení jde, na objednávku osob zaměstnaných v jídelně provozované na základě koncese, jež byla žalované udělena; na účty bylo placeno týmiž zaměstnanci a podle vnitřního ujednání mezi žalovanou a »Společností s. b.« byla jídelna provozována na účet této společnosti, avšak žalovaná nehlásila živnostenskému úřadu náměstka koncesionáře nebo pachtýře. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Měla-li žalovaná koncesi k provozu jídelny v určitém domě, jest jí pokládati za kupitelku zboží objednaného za účelem provozu této jídelny a jest z takových objednávek smluvně zavázána, nedokáže-li, že v době, kdy se zboží objednávalo, jídelnu neprovozovala ona, nýbrž jiná osoba na vlastní účet a nebezpečí a že žalobkyně jako dodavatelka zboží tuto skutečnost znala nebo z okolností na venek zjevných znáti musila. To odpovídá potřebě ochrany třetího, jenž navazuje právní styky, důvěřuje okolnostem a poměrům, jak je možno na venek poznati, a jemuž se skrývají od toho odlišné vnitřní poměry podniku druhého smluvce, jež bez vlastního zavinění nemohl poznati. Že žalobkyně o vnitřním poměru ujednaném mezi žalovanou a »Společností s. b.« o provozu jídelny věděla nebo z okolností věděti musila, žalovaná ani netvrdila. Nezáleží proto na tom, kým byly osoby zaměstnané v jídelně, které zboží u žalobkyně objednaly, ustanoveny a do služeb přijaty. Neboť za zmocnitele osob užívaných v krámě, živnosti nebo obchodu platí ten, jenž se na venek vůči bezelstným třetím osobám jeví jako majitel krámu, živnosti nebo obchodu (§§ 1027, 1030 obč. zák., čl. 52 obch. zák.). Vůči takovým třetím osobám nelze namítati, že krám, živnost nebo obchod provozuje někdo jiný na vlastní účet a nebezpečí a že tudíž osoby v živnosti nebo obchodě zřízené, jež jednaly v mezích jejich presumptivní plné moci, nejednaly jménem toho, na jehož vlastnost jako majitele živnosti nebo obchodu poukazují zevně znatelné okolnosti.

Že i žalovaná sama se pokládala za zavázanou, vysvítá z toho, že pojala pohledávku žalobkyně ve vyrovnacím řízení do seznamu pasiv a že po zastavení soudního vyrovnání jednala s věřiteli a se žalobkyní skrze svého právního zástupce o mimosoudní vyrovnání a že se jednání dále i v její přítomnosti.

Čís. 17169.

Nezanikl-li zaručený závazek hlavního dlužníka již dříve, promlčuje se závazek rukojmního (§ 1346 obč. zák.) nebo rukojmního a plátce (§ 1357 obč. zák.), převzatý rukojemskou smlouvou, teprve v třiceti letech.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1939, Rv I 2415/38.)

Podle ujednání ze dne 17. února 1924 odevzdala žalující firma Heřmanu F. (bydlicímu na Slovensku) zastupitelství piva vyráběného žalobkyní pro obvod J.-R. a žalovaný se zaručil jako rukojmí a plátce za všechny závazky Heřmana F., které vzniknou z uvedeného obchodního spojení. Žalovaný souhlasil i s doložkou, že Č. B., sídlo žalobkynino (v zemi České), jsou místem plnění a místem sudiště. Tvrdíc, že jí Heřman F. za dodání inventáře, piva a nádob na pivo zůstal dlužen ke dni 8. září 1926, kdy ohlásil vyrovnání u sedrie v R. S., určitou pohledávku, z níž není dosud zaplaceno 28.661 Kč 35 h, domáhá se žalobkyně zaplacení uvedené částky na žalovaném jako rukojmím a plátcí žalobou podanou u soudu dne 4. srpna 1936. Žalovaný namítl mimo jiné i promlčení zažalovaného nároku podle § 1486 obč. zák. Nižší soudy zamítly žalobu a odvolací soud uvedl v otázce, o níž tu jde, v důvodech: Jde vesměs o pohledávání za dodané věci a jinaká plnění v obchodním provozování po případě o náhradu za nevrácený půjčený inventář, tudíž nejde-li o závazek smluvní, jde o nárok na náhradu škody (§§ 979, 1295 obč. zák.). Tato pohledávání se promlčují podle §§ 1486 č. 1 a 1489 obč. zák. ve třech letech, počínaje od dospělosti po případě od doby, kdy poškozený zvěděl o škodě a osobě škůdcově. To obojí tu bylo již dne 8. září 1926. Byly tedy žalované nároky v době podání žaloby, t. j. dne 4. srpna 1936 proti hlavnímu dlužníkovi promlčeny, a je-li tomu tak, byly promlčeny i proti žalovanému jakožto rukojmímu a plátcí a nemohou býti uplatněny ani proti němu.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Kromě výtky, že se odvolací soud nezabýval výši zažalované pohledávky, brojí dovolatelka proti napadenému rozsudku s toho hlediska, že proti hlavnímu dlužníkovi jeho pravoplatně potvrzeným vyrovnáním, v němž byla její pohledávka uznána, nabyla podle § 62, odst. 1, starého slovenského vyrovnacího nařízení č. 4070/1915 M. E. exekučního titulu. Z toho dovolatelka dále dovozuje, že tím místo původní tříleté promlčecí lhůty ve smyslu nařízení ministerstva spravedlnosti č. 105/1858 ř. z. nastoupila promlčecí doba třicetiletá při nejmenším pro kvotální část její pohledávky, takže tato část z toho důvodu není promlčena proti hlavnímu dlužníkovi a tedy ani proti žalovanému, poněvadž se pohledávka z rukojemství zvlášť nepromlčuje.

V tom jest dáti dovolatelce za pravdu, neboť závazek rukojmního nebo rukojmního a plátce z rukojemství jest jako takový závazkem zvláštního rázu. Promlčení nároku z uvedených rukojemských závazků se proto řídí zásadně předpisy o promlčení závazků z rukojemství a nikoliv předpisy, jež se týkají promlčení nároku proti hlavnímu dlužníkovi. Při posuzování této otázky jest ovšem přihlížeti i k ustanovení § 1363 obč. zák., že závazek rukojmního zaniká poměrně se závazkem dlužníka, kterýžto předpis platí i o rukojmím a plátcí, poněvadž i na něho se vztahují veškeré předpisy o rukojmím, pokud výslovně nestanoví, že se vztahují výhradně a jediné na rukojmního (srov. rozh. č. 15739 Sb. n. s.).

V příčině závazku rukojmního — po případě rukojmního a plátce — jako rukojmního není zvláštního předpisu o promlčecí lhůtě a platí tu proto zásadně pravidlo § 1478 obč. zák., podle něhož je promlčecí lhůta třicetiletá.

Pohledávka žalobkynina proti hlavnímu dlužníkovi nezanikla, pokud žalobkyně nabyla proti němu promlčecí lhůty exekučního titulu podle § 62, odst. 1, starého slovenského vyrovnacího řádu, hledíc k uvedenému nařízení min. spravedlnosti č. 105/1858 ř. z., ježto vyrovnání, pokud tvoří exekuční titul, jest pokládáno za »narovnání zakládající exekuci«, a nemůže se proto ani žalovaný domáhati zániku uvedené části svého závazku z důvodu promlčení ve smyslu § 1363 obč. zák.

Nižší soudy však vycházely z jiného právního názoru na věc a proto nezjistily výši pohledávky, za kterou žalovaný podle vyložených zásad ještě ručí. Podotýká se ještě, že pouhé uznání pohledávky hlavním dlužníkem buď vůbec, nebo zvlášť ve vyrovnání žalovaného neváže, když ve sporu výši pohledávky popíral. Ani to, že žalobkyně nabyla exekučního titulu proti hlavnímu dlužníkovi, nemá v otázce výše pohledávky významu v poměru k žalovanému.

Z toho důvodu nemohl odvolací soud sám ve věci rozhodnouti a, poněvadž bude v této příčině zřejmě třeba jednání před soudem první stolice, bylo rozhodnuto, jak uvedeno ve výroku.

Bude nyní na soudu první stolice, aby — řídě se projevenými právními názory nejvyššího soudu — zjistil výši pohledávky, za niž žalovaný následkem svého závazku jako rukojmí a plátce ručí, a aby o žalobním nároku omezeném na zaplacení částky 15.335 Kč 25 h s přísl. — znova rozhodl.

Čís. 17170.

Přípustnost pořadu práva pro nárok proti státu (poštovní správě) na náhradu škody vzešlé nesprávným postupem poštovního orgánu při doručení soudní zásilky.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1939, R II 500/38.)

Srov. rozh. č. 11707 Sb. n. s.

Podle žalobního přednesu podal žalobce u okresního soudu v S. na Jana P. upomínací žalobu, a když nebyl podán odpor, vedl exekuci. Za exekučního řízení tvrdil Jan P., že mu platební rozkaz nebyl doručen do vlastních rukou, a podal proto žalobu o zmatečnost, které okresní soud v S. vyhověl. Tvrdě, že mu byla nesprávným doručením způsobena škoda 515 K a že za ni jest poštovní správa jako zaměstnavatelka doručujícího poštovního orgánu odpovědna, domáhá se žalobce na Česko-Slovenském státě zaplacení uvedené částky z důvodu náhrady škody. Žalovaný stát namítl, že pro uvedenou žalobu není přípustný pořad práva, ježto jednak žalobce podal žádost u ředitelství pošt a telegrafů v B., ale proti zamítavému jejimu vyřízení si nestěžoval, takže není vyčerpán správní pořad, jednak nejde tu o soukromoprávní poměr, neboť poštovní orgán byl činný jako orgán soudní a konal tudíž výkony patřící do oboru výsostné moci státní, takže byl v té příčině státním úředníkem podle dvorského dekretu č. 758/1806 Sb. z. s. Soud prvé stolice zamítl námítku nepřipustnosti pořadu práva a rozhodl věcně rozsudkem zamítajícím žalobní nárok. Rekursní soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu. Důvody: Předně nelze schváliti názor prvého soudu, že tím, že žalobce proti rozhodnutí ředitelství pošt a telegrafů v B., jimž byla správní cestou jeho žádost o náhradu zamítnuta, nepodal další opravný prostředek ve lhůtě čtyř týdnů po doručení výměru, byl vyčerpán pořad správní. Pořad správní byl by přece vyčerpán jen tehdy, kdyby byl žalobce vyčerpal všechny opravné prostředky, které mu proti onomu rozhodnutí příslušely. Když to neučinil a vůbec stížnost proti dotčenému výměru nepodal, nevyčerpal tím pořad správní, a nelze proto říci, že podle § 219, odst. 2, nař. č. 317/1916 ř. z. je pořad práva přípustný. Rovněž není správný názor prvého soudu, že pořad práva jest přípustný proto, že otázka náhrady, které se žalobce domáhá, není upravena zvláštním zákonem. Právě proto, že poštovní orgán v souzeném případě obstarával při doručování jako státní orgán při výkonu moci státní z moci úřední úkon práva veřejného, nejde tu o nárok z poměru soukromoprávního. Šlo o výkon doručení soudního usnesení ve smyslu §§ 87 a dalších c. ř. a § 343 jedn. ř. Právě proto, že není zákonného předpisu, který by byl stanovil odpovědnost pošty za výkon doručujícího orgánu, ani zákonného ustanovení, které by přikazovalo soudu rozhodování o takových nárocích, není v souzené věci pořad práva přípustný, když žalobce nevyčerpal správní pořad, nepodal proti výměru, jimž jeho nároky byly v řízení správním zamítnuty, možné opravné prostředky. Rozsudek a jemu předcházející řízení jsou tudíž zmatečné podle § 477, č. 6 c. ř. s.

Nejvyšší soud obnovil v příčině námítky nepřipustnosti pořadu práva usnesení soudu prvé stolice a uložil odvolacímu soudu, aby rozhodl v žalobcově odvolání věcně.

Důvody:

Nezáleží na tom, zda byl vyčerpán pořad správní či nikoliv, protože žalobce, kterého nelze pokládati za odesilatele, sám zastává stanovisko,

že nebyl se žalovaným ve smluvním poměru. Nelze tu proto užití předpisů §§ 217 a 219 pošt. řádu č. 317/1916 ř. z., účinného v době doručení žaloby Janu P., a nepřipadný je tu stěžovatelův poukaz na § 1317 obč. zák. Nárok proti státu (poštovní správě) na náhradu škody vzešlé nesprávným postupem poštovního orgánu při doručení soudní zásilky, třebaš bylo doručení to úkonem práva veřejného (rozh. č. 11707 Sb. n. s.), nebyl odňat zvláštním zákonem z rozhodnutí jiných orgánů nebo úřadů a tím z rozhodování řádných soudů (§ 1 jedn. ř.), takže rekursní soud neprávem shledal námítku nepřipustnosti pořadu práva za oprávněnou. Na něm nyní bude, aby rozhodl věcně k žalobcovu odvolání o tom, zda nárok, o nějž ve sporu jde, je ve věci samé oprávněn.

Čís. 17171.

Tříletá promlčecí lhůta (§ 1489, první věta, obč. zák.) platí i pro nárok na zaplacení smluvní (konvenční) pokuty.

Promlčecí lhůta, jež se začala nabytím vědomosti postupitele o škodě, se ani nestaví ani nepřerušuje postupem náhradní pohledávky jiné osobě.

Nejde-li o uznávací smlouvu, nýbrž jen o jednostranný slib k splnění náhradní škody, promlčuje se náhradní nárok v tříleté lhůtě promlčecí, která se počíná znovu po uznávacím projevu.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1939, Rv II 576/38.)

Z., který byl do roku 1931 majitelem pivovaru v O. a v B., uzavřel se žalovaným pivovarem dne 3. prosince 1922 t. zv. smlouvu o vzájemné ochraně zákaznictva, podle níž se zavázal, že do 30. září 1928 nebude v obvodu B. provozovati žádný pivní obchod ani přímo ani nepřímo a že ani v obvodu B. ani kdekoli jinde nebude navazovati obchodní spojení se zákazníky žalovaného pivovaru ať přímo nebo prostřednictvím jiné osoby, a to bez rozdílu, běží-li o zákazníka, který kryje svou potřebu výhradně u žalovaného nebo částečně i u jiných dodavatelů. Stejný závazek převzal i žalovaný co do zákazníků Z-ových. Překročení řečené smlouvy bylo smluvně zajištěno náhradou záležející v 20% běžné ceny z každého protismluvně dodaného hektolitrů piva loco a franco B. a mimo to »penalem« 50 K, rovněž z každého hektolitrů piva nehledic na to, zda smlouva trvá nebo se již stala neúčinnou. Proti žalobě, kterou se žalobkyně jako Z-ova postupnice domáhala na žalovaném zaplacení 37.060 Kč s přísl. z důvodu porušení uvedeného závazku žalovaným, namítl žalovaný mimo jiné promlčení žalobního nároku. Žalobu zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvody:

K zamítnutí dovolání stačí, že nejsou odůvodněné jeho výtky proti závěru napadeného rozsudku, že žalobní nárok je promlčen. Slovo »odškodnění« v § 1489, první větě, obč. zák. znamená veškeré plnění ná-

hrady z důvodu protiprávního poškození, a proto se vztahuje promlčení upravené v tomto ustanovení i na nárok na zaplacení smluvní (konvenční) pokuty ujednané za porušení smluvní povinnosti, neboť taková pokuta nastupuje na místě náhrady újmy z nenáležitého plnění smlouvy, jež má být odčiněna předem určenou paušální částkou, aby byl oprávněný zproštěn důkazu o číselné výši své škody a aby mu takto bylo lépe zajištěno smluvní plnění. Nemůže být vážně popřeno, že povahu smluvní (konvenční) pokuty má i dohoda, podle které se žalovaný pivovar zavázal zaplatit Z-ovi »poenale« 50 Kč a 20% běžné ceny za každý hektolitr piva prodaný proti smlouvě zákazníkům Z-ovým. Ze znění uvedené dohody i z jejího účelu, který vyplývá z jejího názvu »smlouva o vzájemné ochraně zákaznictva«, je zřejmé, že tu nešlo snad o to, aby byl Z-ovi zajištěn podíl na obchodech, které žalovaný sjedná se zákaznictvem žalované a jež by měly být takto dotčenu dohodou rozmnoženy, nýbrž o to, aby vůbec nedošlo k takovým obchodům, které by byly podle smlouvy protismluvní, a to mělo být zajištěno stanovením určité majetkové újmy pro každé takové porušení smlouvy.

Stran počátku tříleté promlčecí lhůty podle § 1489 obč. zák. setrvává dovolání v rozporu se spisy při výtce, že nebylo zjištěno, že Z. znal přesnou výši škody před 19. lednem 1932. Ve skutečnosti nižší soudy zjistily, že Z. nabyt vědomosti o odběru piva H-em u žalovaného pivovaru a že tudíž znal přesnou výši škody již r. 1929. Není proto v souzené věci potřeba řešiti otázku, zda se pro běh tříleté promlčecí doby podle § 1489 obč. zák. vyžaduje i skutečná vědomost o výši škody, či zda stačí, že poškozený výši škody znáti mohl. Že žalobkyni jakožto Z-ově postupnici nebyla známa škoda a její výše, není rozhodující, nýbrž stačí, že onu vědomost měl postupitel Z.; tím okamžikem se počala promlčecí lhůta a na jejím pokračování se nic nezměnilo pozdějším postupem nároku. To plyne jednak z ustanovení §§ 1494 až 1497 obč. zák., v nichž jsou důvody pro stavení a přetržení promlčení uvedeny výčetmo a v nichž postup pohledávky není uveden, jednak z ustanovení § 1394 obč. zák., podle něhož jsou práva postupníková co do postoupené pohledávky tatáž jako práva postupitelova a postupník musí proto strpěti i námitku promlčení založenou proti postupiteli.

Jde ještě o tvrzené uznání žalobního nároku zástupcem žalovaného pivovaru. Dovolání dovozuje, že jde o uznání dluhu co do důvodu, od něhož začala běžeti nová lhůta promlčecí, a to 30letá. Avšak takový účinek má uznání jen, jde-li o smlouvu o uznání, již obě strany chtěly dáti závazku tu jsoucímu nový právní základ, takže závazek plyne napříště z nové smlouvy o uznání. Tvrzené placení 1.350 Kč v roce 1928 a jednostranný slib plnění náhrady za dodané pivo, bude-li dokázán protiprávní odběr piva, není takovým konstitutivním uznáním, zvláště když nebyla ani uznána přesná výše škody, nýbrž jde jen o uznání, jaké má na mysli § 1497 obč. zák., jež podle tohoto ustanovení sice přerušuje promlčení, ale nemění nic na původní povaze nároku a na délce promlčecí lhůty, platné pro původní nárok, která se po uznání jen počíná znova. Uznání, o něž jde, se stalo roku 1928. Ježto od něho tříletá promlčecí doba již uplynula, nemá pro promlčení význam.

Čís. 17172.

Dá-li si zprostředkovatel, jenž nemá koncesi k soukromému zprostředkování úvěru, slíbíti za zprostředkování úvěru majetkový prospěch, jest úmluva o tom nicotná.

Postoupený dlužník může postupníkovi namítati nicotnost postoupené pohledávky, třebaže pohledávku vůči postupníkovi uznal a postupník byl bezelstný.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1939, Rv I 1325/38.)

Srov. rozh. č. 3367, 14968 a 15916 Sb. n. s.

Žalování zmocnili Dr. V., advokáta v P., aby jim obstaral úvěr. Ježto jednání s jinými ústavy bylo marné a též jiní klienti se na Dr. V. obrátili o obstarání úvěru, ptal se zmocněnec žalovaných Josefa D., bývalého bankovního úředníka, zda by mohl svými konexemi obstarati zápůjčky asi pro 15 klientů Dr. V-a. Josef D., jenž neměl koncesi k zprostředkování úvěru, jednal pak s koncipientem Dr. V-a, který ho požádal mimo jiné, aby zprostředkoval úvěr pro žalované, a slíbil mu za to 1.000 Kč. Jednalo se o obstarání peněžního ústavu, který by byl ochoten povolití zápůjčku. Josefu D. pak se podařilo nalézt ochotnou zapůjčitelku, a to pojišťovnu P. Dr. V. podal potom jménem žalovaných žádost o povolení zápůjčky a Josef D. svým vlivem pomohl k realizaci žádané zápůjčky. Ježto žalování zůstali žalobci dlužní 800 Kč, domáhá se žalující záložna jako postupnice Josefa D. na žalovaných zaplacení uvedené částky, kterou žalování vůči postupnici opětovně uznali. Soud prvního stálice uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu. Důvody: Ježto Josef D. vyhledal peněžní ústav, věc s ním projednal do té míry, že ústav souhlasil s povolením zápůjčky, a obstaral i vyplacení zápůjčky, nelze jeho činnost označiti podle názoru odvolacího soudu jinak než za zprostředkování úvěru. Že po vyjednání, že úvěr bude poskytnut, Dr. V. jménem žalovaných u pojišťovny P. podal žádost o povolení zápůjčky, nic na věci nemění, když vyhledání ústavu a zprostředkování úvěru projednal Josef D. Ježto však Josef D. si dal za toto zprostředkování úvěru, k němuž neměl koncese, slíbíti majetkový prospěch, jest úmluva mezi ním a právním zástupcem žalovaných neplatná podle § 18 zák. ze dne 2. března 1933, č. 44 Sb. z. a n. (§ 879 obč. zák.). Prvý soud pro svůj právní názor, že jde mezi žalovanými a Dr. V-em o poměr mandátní a mezi Dr. V-em a Josefem D. o poměr mandátní resp. smlouvu služební, nezabýval se podrobněji odůvodněními zažalovaného nároku se stanoviska uznání nároku žalovanými vůči žalující záložně, dospěl však přece k názoru, že by v tom případě neprospěla bona fides při přijetí postupu. Než podle názoru odvolacího soudu nevzniká z neplatné smlouvy pohledávka, jež by vůbec mohla být podle § 1393 obč. zák. předmětem postupu, a nemohla-li vzniknouti pohledávka pro rozpor

s ustanovením zákona, nemá ani významu její uznání vůči postupníkovi podle § 1396 obč. zák.; tímto uznáním byl by jen upraven právní poměr z původní zákonem zakázané smlouvy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud správně dovodil, že zažalovaná částka 1.000 Kč jest odměna smluvená za zprostředkování úvěru, které pro žalované vykonal Josef D., byv k tomu zjednan zmocněncem žalovaných Dr. V. V té příčině dostačí odkaz na odůvodnění příslušné části napadeného rozsudku, které nebylo vyvráceno vývodů dovolání.

Josef D. neměl koncese k soukromému zprostředkování úvěru, jak jí předpisuje zákon č. 203/1925 Sb. z. a n. Když si přes to dal slíbiti majetkový prospěch za zprostředkování úvěru, čímž se dopustil správního přestupku podle § 18, odst. 2, zák. č. 44/1933 Sb. z. a n., jest úmluva o placení provise podle dalšího předpisu právě řečeného zákona neplatná. Jde tudíž o úmluvu, která se přiči výslovnému zákonnému zákazu (§ 879, odst. 1, obč. zák.), a tato úmluva jest tudíž nicotná.

Na rozdíl od pouhé neplatnosti, kterou musí strana namítnouti, jest k nicotnosti přihlédnouti z úřadu. Nicotná smlouva nemá žádných právních účinků a nelze z ní vyvozovati žádných právních nároků; nemůže býti žádným způsobem zhojena, a to ani potomním uznáním vůči postupníku podle druhé věty § 1396 obč. zák.

Uznání postoupeného dlužníka vůči poctivému příjemci jest sice samostatný zavazovací důvod a hojí nedostatky pohledávky v době postupu; tato zásada však neplatí při postoupení nicotné pohledávky. Neboť pohledávka nicotná nemůže býti předmětem právního obchodu, tedy ani předmětem postupu (cese). Poněvadž k nicotnosti se musí přihlížeti z úřadu, jest uznání postup nicotné pohledávky za neplatný; osoba, které byla postoupena nicotná pohledávka, se nestala »příjemcem pohledávky«, jakého má na mysli druhá věta § 1396 obč. zák., jakož i §§ 1392 a 1393 obč. zák. Opačný výklad mohl by vésti k obcházení ustanovení zákonů, které zakazují určitá jednání. Takové obcházení přesných předpisů zákona nemůže právní řád podporovati. Zásada, že nicotnost smlouvy může postoupený dlužník namítati i proti postupníkovi, vůči kterému uznal postoupenou pohledávku, jest vyjádřena i v rozhodnutích nejvyššího soudu, uveřejněných pod č. 3367, 14968 a 15916 Sb. n. s. Všechna tato rozhodnutí sice též uvádějí, že § 1396 obč. zák. vyžaduje »bezelstnost« příjemcovu, avšak tímto poukazem chtěla jen podepřítí správnost rozhodnutí v jednotlivém případě. Žádné z těchto rozhodnutí však nevyslovalo, že bezelstnost ochrání příjemce postoupené a uznané pohledávky proti námitce nicotnosti. Ve skutečnosti nezáleží při nicotnosti pohledávky na tom, zda příjemce byl bezelstný či nikoli — a to z důvodů shora uvedených.

Rozhodnutí nejvyššího soudu č. 10941, 14021 a 16507 Sb. n. s., na které poukazuje dovolání, se nehodí na souzený případ, neboť v žádném z nich nešlo o postoupení nicotné pohledávky.

Čís. 17173.

Obsahuje-li smlouva o zřízení společnosti s ručením omezeným (zák. č. 58/1906 ř. z.) podmínky, které omezují jen převod společenského podílu (kmenového vkladu a s ním spojeného společenského podílu) jednáním mezi živými (§ 76, odst. 3, uved. zák.), neplatí takové omezení i pro smluvní zastavení společenských podílů.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1939, Rv I 1385/38.)

Žalovaná vedla proti Ladislavu T. k vymození své pohledávky 50.000 K exekuci, v níž byl zabaven a exekučně prodán členský podíl povinného Ladislava T. u firmy G., žulové lomy u S., společnost s ručením omezeným v H. Výtěžek dosažený exekučním prodejem uvedeného podílu činil 17.624 K a byl rozvrhovým usnesením přikázán žalované na úhradu její vymáhané pohledávky. Žalobkyně, jež uplatňovala v prodejovém i rozvrhovém řízení své přednější zástavní právo na onom členském podílu s tím, že výtěžek z prodeje podílu přísluší jí samé, byla odkázána v rozvrhovém usnesení na pořad práva, aby ve lhůtě jednoho měsíce dokázala své tvrzené právo. Domáhá se proto žalobou výroku, že žalobkyni přísluší pro její pohledávku 50.000 K proti Ladislavu T. zástavní právo k členskému podílu v nom. hodnotě 75.000 K Ladislava T. u společnosti G. a na výtěžku z prodeje uvedeného podílu ve výši 17.624 K, dosaženého v exekuční věci E 7239/34, že jí přísluší toto zástavní právo před zástavním právem žalované získaným v dotčené exekuční věci a že žalovaná jest povinna svoliti, aby byl tento výtěžek až do výše žalobkyniny pohledávky vydán žalobkyni. Žalovaná namítla mimo jiné, že ono zástavní právo není účinné, ježto si pro zastavení podílu Ladislava T. předem nevyžádal souhlasu představenstva společnosti, jak je to předepsáno v odst. IX. stanov firmy G., podle něhož jest výslovně převod podílu vázán na svolení představenstva, a jak to plyne i z § 76 zák. č. 58/1906 ř. z. Žalobě vyhověly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Podle čl. IX. společenské smlouvy ze dne 5. ledna 1921 o zřízení společnosti s ručením omezeným »G.«, žulové lomy u S. v H. »může kmenový vklad a s ním spojený podíl na společnosti právním jednáním mezi živými, a to v prvé řadě členu společnosti a kdyby žádný ze společníků podíl ten převzítí nehodlal, na osoby, které udává člen společnosti, pouze se svolením představenstva převeden«. Tímto ustanovením společenské smlouvy, které je v souladě s předpisem třetí věty druhého odstavce § 76 zák. ze dne 6. března 1906, č. 58 ř. z., byl převod závodních podílů společnosti omezen. Z uvedeného smluvního ustanovení však nikterak neplyne, že stejné omezení platí i pro smluvní zastavení podílů společnosti. Nedostatek výslovného zákonného ustanovení není sice překážkou, že ve smlouvě společenské může býti po případě také

zastavení závodního podílu učiněno závislým na souhlasu společnosti; společenská smlouva ze dne 5. ledna 1921 však neobsahuje takové další omezující ustanovení a podmínky stanovené ve společenské smlouvě jen pro účinnost převodu závodních podílů neplatí bez výslovného smluvního ustanovení i pro zastavení těchto podílů.

Předpis první věty třetího odstavce § 76 uved. zák., podle něhož oprávnění k převodu zahrnuje v sobě oprávnění k smluvnímu zastavení, nelze vykládati tak, že smluvní omezení převodu závodních podílů zahrnuje v sobě i omezení smluvního zastavení těchto podílů. Podle správného výkladu může se týkatí uvedený předpis jen případů, v kterých je jak převod, tak smluvní zastavení závodních podílů ve společenské smlouvě výslovně omezeno, a znamená, že oprávnění, kterého se členu společnosti ve smyslu společenské smlouvy dostalo, aby svůj závodní podíl převedl, platí beze všeho i pro smluvní zastavení závodních podílů.

Nejsou proto oprávněny právní vývody dovolání, podle nichž k smluvnímu zastavení závodního podílu Ladislava T. ve prospěch žalobkyně bylo třeba svolení »představenstva« společnosti.

Čís. 17174.

Třetí osoba, jež učinila náklady na pachtovanou věc za trvání pachtovního poměru jménem pachtýře a pro něho, nemůže žádati jejich náhradu na propachtovateli.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1939, Rv 1451/38.)

Žalobci Václav J. a Zdeňka J-ová se na žalovaném Česko-Slovenském státu domáhají zaplacení 765.890 Kč s přísl. pro bezdůvodné obohacení, a to jako náhrady platů a nákladů, které vynaložili v době, kdy hospodařili na zbytkovém statku C. a předpokládali, že statek ten státní pozemkový úřad, který prý jim jej přidělil po případě přiděl jeho slíbil, převede do jejich vlastnictví, což se nestalo. V té době byl otec prvního žalobce Tomáš J. od roku 1925 pachtýřem uvedeného zbytkového statku až do 9. září 1929, kdy byl státním pozemkovým úřadem po výpovědi z pachtovního poměru vyklizen. Žalobce Václav J. hospodařil na řečeném statku s vědomím státního pozemkového úřadu a veškeré platy byly konány na jméno Tomáše J. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Prvý soud zjistil, že otec prvního žalobce Tomáš J. byl od roku 1925 pachtýřem zbytkového statku C. až do 9. září 1929, kdy byl státním pozemkovým úřadem po výpovědi z pachtovního poměru vyklizen, že žalobce Václav J. v té době na statku tom s vědomím státního pozemko-

vého úřadu hospodařil a že veškeré platy byly konány na jméno Tomáše J. Odvolací soud z uvedených skutkových zjištění došel k úsudku, že žalobce Václav J. spravoval statek ten za svého otce, pachtýře statku, tudíž jeho jménem a nikoliv, jak prvý soud uvádí, na místě svého otce. Dovolací soud schvaluje tento právní názor soudu odvolacího. V tom, že žalobce Václav J. spravoval statek C. jménem svého otce Tomáše J. a nikoli vlastním jménem, tkví jádro celého sporu, neboť pak všecko, co na statku tom konal, konal pro svého otce a nikoliv pro žalovaného a musí se co do náhrady za náklady a platy, které sám vynaložil, držeti svého otce Tomáše J. a nikoli žalovaného státu, i když ho státní pozemkový úřad k některým opravám vyzýval, neboť výzvy ty se týkaly pachtovního poměru žalobce jen jako zástupce pachtýřova.

Žalobci nejsou se žalovaným v žádném právním ani faktickém poměru, všecko co stran statku C. platili a vynakládali, bylo konáno důsledkem pachtovního poměru, tedy jménem Tomáše J. jako pachtýře. Musí se tudíž žalobci vypořádati s Tomášem J. a ten se musí zase vypořádati se žalovaným jako propachtovatelem. Kdyby bylo vyhověno žalobním požadavkům vůči žalovanému, mohl by přijít Tomáš J. a žádati rovněž na žalovaném náhradu týchž nákladů, zejména když je zjištěno, že Tomáš J. dne 28. března 1929 žádal přidělového komisaře o zákrok proti žalobci Václavu J., aby bez hospodářské potřeby neprodával zásob a aby odevzdal Tomáši J. veškeré klíče a s ničím na statku nedisponoval, a když v dopise na státní pozemkový úřad ze dne 10. září 1929 osobuje si Tomáš J. vlastnictví k inventáři a tvrdí, že žalobcovu udání o živém a mrtvém inventáři je lživé. Bylo-li na nemovitost něco vynaloženo třetí osobou za trvání pachtovního poměru, nelze osobu pachtýřovu přejíti. Rozhodující pro posouzení propachtovatelových povinností po skončení pachtovního poměru je obsah pachtovní smlouvy. Jen tenkrát mohlo by se uvažovati, zdali je žalovaný obohacen, kdyby se řešil pachtovní poměr mezi ním a Tomášem J., ale ten není předmětem souzeného sporu. Mohli by se tudíž žalobci na žalovaném domáhati zažalovaného nároku, kdyby jim jej byl Tomáš J. postoupil, pak by však mohl žalovaný uplatnití všechny námitky z pachtovního poměru, a to ve sporu, o nějž jde, činiti nemůže.

Komu byl slibován nebo pro koho byl zamýšlen přiděl zbytkového statku C., není rozhodující, rozhoduje jen, mezi kým byl pachtovní poměr, a že náklady a platy, jichž náhrada se žádá, byly konány za trvání tohoto pachtovního poměru a jménem Tomáše J. jakožto pachtýře. U některých žalobních položek je to na první pohled zřejmé; je to položka, kterou žalobce žádá náhradu zaplaceného pachtovního, části přidělové ceny, o níž bylo zjištěno, že šlo rovněž o pachtovné, a náhradu zaplacených daní, ale též ostatní položky, týkající se náhrady za opravy, investice, živý a mrtvý inventář, jeho upotřebení nebo nevrácení žalovaným jsou typickými složkami poměru pachtovního a může se jich na propachtovateli domáhati jediné pachtýř, když byly vynaloženy jeho jménem a v jeho prospěch.

Čís. 17175.

Odpovědnost za škody způsobené provozem motorových vozidel (zák. č. 162/1908 ř. z.).

Přenecháním motorového vozidla vlastníkem jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečství jest rozuměti jen takový stav, za kterého je vlastník onoho vozidla úplně vyřazen z jeho provozu a za něhož se celý provoz přenechává v ý h r a d ě jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečství.

Vlastník motorového vozidla, jenž ho užívá pro vlastní osobní nebo hospodářské potřeby, jest jeho provozovatelem (§ 1, odst. 3, uved. zák.), odpovědným za škody způsobené provozem onoho vozidla, i při jízdách konaných z garáže na místo určené vlastníkem nebo naopak z tohoto místa do garáže, obstarávají-li tyto jízdy podle úmluvy ujednané při uzavření garážní smlouvy na příkaz vlastníka vozidla buď majitel, nebo zaměstnanec garážního podniku.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1939, Rv I 1003/38.)

Proti žalobě, kterou se žalobce na žalovaném domáhal zaplacení 30.000 Kč s přísl. jako náhrady škody, která mu byla dne 19. září 1935 v P. způsobena provozem uvedeného vozidla, řízeného šoférem Antonínem V., namítl žalovaný mimo jiné, že v době nehody nebyl provozovatelem motorového vozidla, ježto uzavřel s Jaroslavem B., majitelem garáží v P., smlouvu, podle níž se za příslušnou odměnu jmenovaný garážní podnikatel zavázal, že si automobil žalovaného denně večer svým zřízcem před domem žalovaného odebere, přes noc jej ve své garáži uschová, dá vykonati veškeré práce spojené s řádným udržováním vozidla a že každého rána je žalovanému svým zřízcem odevzdá vyčištěné, promazané a v řádném stavu; dále namítal, že nehoda se stala právě při jízdě, když garážní šofér Antonín V. odvázel automobil žalovaného z garáže před jeho byt (ordinaci) v L-ově ulici, aby mu jej odevzdal, a že jízdy, jejichž vykonávání Jaroslav B. uvedenou smlouvou převzal, prováděl v zájmu svého obchodu, tudíž ve svém vlastním zájmu, takže od převzetí až do odevzdání vozu měl jejich risiko odpovědný provozovatel jízdy.

Žalobě co do částky 16.700 Kč s přísl. vyhověly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

d ů v o d ů:

Je řešiti otázku, zda vlastník osobního automobilu, jenž ho užívá pro vlastní osobní nebo hospodářské potřeby, je provozovatelem řečeného motorového vozidla i při jízdách konaných z garáže na místo určené vlastníkem nebo naopak z tohoto místa do garáže, obstarávají-li tyto jízdy podle úmluvy ujednané při uzavření garážní smlouvy na příkaz vlastníka onoho vozidla buď majitel garážního podniku, anebo jeho

zaměstnanci, a zda tudíž odpovídá vlastník motorového vozidla za škody způsobené provozem automobilu i při uvedených jízdách.

Pro tuto otázku je rozhodující především předpis § 1, odst. 3, autom. zák. č. 162/1908 ř. z., podle něhož jest posuzovati případ, o nějž tu jde; právě uvedený předpis ustanovuje, že na místě vlastníka motorového vozidla odpovídá ten, komu bylo ono vozidlo v době škodné události přenecháno k provozování na jeho vlastní účet a nebezpečství (provozní podnikatel). Z řečeného ustanovení plyne, že zákon klade v něm zřejmě důraz na hospodářskou stránku věci, vycházejí z názoru shodného s obecným nazíráním a odpovídajícího i právnímu citu, že totiž odpovědnost má stíhati pána provozu, t. j. toho, kdo jako podnikatel provozuje podnik samostatně na svůj účet a nebezpečství, těží ve svůj prospěch z provozu motorového vozidla a hradí i náklady k němu potřebné, a že proto za škody způsobené provozem motorového vozidla činí odpovědným jeho provozovatele. Mluvě o přenechání motorového vozidla vlastníkem jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečství, má zákon na mysli takový stav, za něhož je vlastník onoho vozidla úplně vyřazen z jeho provozu a za něhož se celý provoz přenechává v ý h r a d ě jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečství, takže vlastník vozidla není již oprávněn nakládati s ním co do jeho provozu, nepobírá již ani užitky plynoucí přímo z provozu, ani nehradí náklady spojené s provozováním vozidla, ani nenese následky vznikající z jeho provozu. Jen za těchto podmínek přestává vlastník motorového vozidla býti jeho provozovatelem ve smyslu uvedeného zákonného předpisu a odpovědnost se přesunuje s vlastníka na jiného provozovatele. Jestliže však nejsou splněny uvedené podmínky a jestliže vlastník nepozbývá úplně možnosti nakládati s motorovým vozidlem co do jeho provozu, pobírá užitky, pak nemůže býti řeč o tom, že není provozním podnikatelem (pánem provozu) a že není odpověden za škody způsobené provozem vozidla, i když snad nemá při jednotlivých jízdách skutečného vlivu na to, jak se má zacházeti s motorovým vozidlem, a i když nemůže působiti na řidiče vozidla za tím účelem, aby bylo zabráněno ohrožení nebo poškození, jež vzniká jeho provozem.

S vyloženího právního hlediska jest v souzené věci posuzovati zjištěný skutkový stav. Z něho vyplývá, že žalovaný vlastník automobilu, jehož provozem byl žalobce poškozen na těle při jízdě určené k přistavení vozu k ordinaci žalovaného vlastníka, užíval svého motorového vozidla pro ordináční jízdy při výkonu svého lékařského povolání a že podle obsahu garážní smlouvy ujednal s majitelem garážního podniku »L.« toliko úplatu (paušál) za garážování, ošetření vozu, vytápění garáže a za tak zv. přistavování vozu, jež se dělo tak, že žalovaný vlastník dával telefonicky příkazy, aby byl vůz zamčený přiveden řidičem garážního podniku k jeho ordinaci, a že po skončení ordináčních jízd, jež si žalovaný vlastník obstarával sám, dával opět telefonicky příkazy, aby vůz byl odvezen zpět do garáže. Podle toho, co byla vyloženo, jest míti za to, že žalovaný MUDr. Robert B. nepřestal býti provozním podnikatelem při tak zvaných přistavovacích jízdách a že se provozování auto-

mobilu při nich dělo na jeho účet a nebezpečství, neboť i při těchto jízdách pobíral nadále užítky, které přímo plynou z provozování automobilu, používaje ho k výkonu svého povolání, hradil ze svého i náklady spojené s jeho provozováním, platě ze svého paušál za ony jízdy, a nakládal s ním podle své vůle i co do provozu, dáváje potřebné příkazy, kdy, kam a v jakém stavu má řidič garážního podniku dopravit automobil z garáže nebo do garáže. Je proto pokládati žalovaného vlastníka osobního automobilu za pasivně oprávněného ve sporu o žalobě na náhradu škody vzniklé žalobci z provozu onoho vozidla.

Na správnosti uvedeného názoru nic nemění ani to, že si vlastník upravil částečně provozování svého automobilu garážní smlouvou uvedeného již obsahu, kterou sjednal s majitelem garážního podniku. Tu nejde o takový smluvní poměr, podle něhož by vlastník automobilu přenechával provozování automobilu garážnímu podnikateli výhradně na jeho vlastní účet a nebezpečství a podle kterého by on sám přestával býti s hospodářského hlediska pánem provozu, neboť se ani jedním ze znaků oně smlouvy nepřerušuje hospodářská provozní činnost vlastníka motorového vozidla, jenž garážní smlouvu uvedeného obsahu uzavřel s majitelem garážního podniku. Vlastník motorového vozidla zůstává tu jeho provozovatelem i v době, kdy za něho, v jeho zájmu a na jeho příkaz obstarává majitel garáže jízdy z garáže na místo určené vlastníkem vozidla nebo z tohoto místa do garáže.

Pokud žalovaný vlastník automobilu dovozuje, že jízdy konané řidičem garážního podniku byly vykonávány též v zájmu garážního podnikatele, který si dal za ony jízdy platiti, a že ony jízdy byly součástí provozu garážního podniku, jak je prý zřejmé z toho, že »pojišťovny při pojištění provozu garáží čítají provozovateli garáží zvláštní přírážku za t. zv. přístavovací jízdu«, neodůvodňuje to ještě úsudek, že vlastníka automobilu nelze v takovémto případě pokládati vůbec za provozovatele motorového vozidla, nýbrž ony okolnosti by mohly po případě svědčiti jen o tom, že by bylo možno též majitele garážního podniku pokládati za provozovatele motorového vozidla a tudíž za spoluprovozovatele zároveň s vlastníkem automobilu. Než tím není ani třeba blíže se zabývat, ježto majitel garážního podniku není v souzeném sporu žalován a otázka jeho odpovědnosti za škody z důvodu jeho vlastnosti jako spoluprovozovatele není předmětem tohoto sporu. Nepřípadný jest i poukaz dovolatelův na odpovědnost majitele »autodílny« za škody způsobené provozem automobilu od okamžiku, kdy převzal automobil do správy, až do doby, kdy opět odevzdal spravený automobil jeho majiteli (srov. rozh. č. 2246, 8978 Sb. n. s. a č. 7230 Gl. U. n. ř.), neboť v souzené věci nejsou splněny podmínky přechodu odpovědnosti s vlastníka na majitele garážního podniku, jako tomu jest u majitele automobilové dílny, ježto v době, kdy jest automobil ve správě u majitele takové dílny, nelze mluvit o »provozu« na straně vlastníka motorového vozidla, jež bylo dáno do opravy.

Není proto dovolání žalovaného MUDr. Roberta B. oprávněno.

Čís. 17176.

Nezachování předpisů výnosu ministerstva železnic č. 1060/1920 Pres o účasti výboru důvěrníků při propuštění zaměstnance státních drah nemá účinky práva hmotného a nečiní propuštění neplatným a neúčinným; řečené předpisy mají toliko povahu formální, na jejichž porušení není stanovena sankce neplatnosti opatření učiněného příslušným železničním úřadem.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1939, Rv II 820/38.)

Srov. rozh. č. 14185 Sb. n. s.

Žalobce, který byl 22. listopadu 1915 přijat do služeb státních drah jako staniční sluha a posunovač, byl v této vlastnosti převzat Československými státními drahami, u nichž byl 26. ledna 1923 zařazen do kategorie stálých dělníků ČSD., dnem 1. ledna 1923 přijat za člena pensijního fondu ČSD. a jako stálý dělník stal se pomocným zaměstnancem II. služební skupiny a jenž byl přípisem dopravního úřadu v M. ze dne 21. března 1933 přednostou řečeného úřadu propuštěn s okamžitou platností ze služeb dráhy podle § 18, písm. e) pracov. řádu, domáhá se na žalovaném státě zaplacení 26.748 Kč s přísl. Žalobu zamítly soudy v šech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Žalobce přednesl již na soudě prvé stolice, že jeho propuštění ze služeb u žalovaného nebylo odůvodněné a účinné, že jeho služební poměr u žalovaného trvá, a to zejména proto, že byl propuštěn, ač nebylo provedeno předběžné řízení a zvláště nebyly zachovány při propuštění předpisy výnosu ministerstva železnic č. 1060/1920 o účasti důvěrnického výboru při propuštění, a že má proto nárok na služební požitky i po svém propuštění. Z uvedeného žalobcova přednesu vyplývalo především, že se žalobce nedomáhá nároku na odškodnění za předčasné propuštění podle § 1162 b) obč. zák., nýbrž nároku na řádný služební plat. Nelze proto žalobní nárok ani pokládati za zaniklý pro zmeškání lhůty k jeho uplatnění stanovené v § 1162 d) obč. zák., jak to bylo namítáno žalovaným na soudě prvé stolice, nýbrž jest uvažovati o nároku žalobním ve věci samé. To učinil prvý soud, který rozhodl nejen o tom, zda měl žalovaný důvod k okamžitému propuštění žalobce z práce podle § 18 pracovního řádu, ale i o tom, zda byly při tomto propuštění zachovány předpisy o účasti důvěrnického výboru, a přisvědčil k oběma otázkám. Žalobce napadl v odvolání rozsudek prvého soudu v obou směrech. Odvolacímu soudu postačilo k zamítnutí odvolání a tím také k zamítnutí žaloby, že žalobci příslušel jen nárok na náhradu za výpovědní lhůtu podle § 20 prac. řádu, i když jeho propuštění nebylo oprávněno ustanovením § 18 prac. řádu, a že žalobce tento nárok neuplatnil. Odvolací soud se při tom neobíral otázkou, zda pro-

puštění žalobce se stalo také platně, avšak na správnosti jeho výroku se tím nic nezměnilo. I kdyby totiž bylo správné tvrzení žalobcovo, že při jeho propuštění nebyl zachován postup předepsaný výnosem ministerstva železnic ze dne 1. července 1920 č. 1060/Pres o výborech důvěrníků v oboru československé státní správy železniční, nebylo by lze přisvědčiti vývodům jeho dovolání, že pro toto opominutí se stalo propuštění neplatným a proti němu neúčinným. Výbory důvěrníků byly podle § 1 dotčeného výnosu zřízeny pro spolupůsobení v personálních a sociálních otázkách týkajících se zaměstnanectva československých státních drah, a v §§ 3, 4 tamtéž bylo ustanoveno, že výbory ty spolupůsobí také při přijímání, vypovídání a propouštění dělníků, jakož i při vypovídání a propouštění výpomocných služebníků a výpomocných podúředníků v mezích daných předpisů a nařízení, aniž tím byla dotčena pravomoc železničních úřadů (§ 3 č. 5). V § 17, druhém odstavci, dotčeného výnosu se pak ustanovuje, že věc se vyřídí buďto podle dohody, nebo nedošlo-li k ní a také další pokus o dosažení dohody vyšel na prázdno, že rozhodne příslušný úřad podle svého přesvědčení. Z řečených ustanovení výnosu o důvěrnických výborech vyplývá, že výbory ty jsou sice povolány k spolupůsobení při propouštění, že však rozhodnutí samo přísluší jedině příslušnému železničnímu úřadu, neboť ani v jednom z nich není ustanoveno, že propuštění bez spolupůsobení výboru důvěrníků jest neplatné a vůči propuštěnému neúčinné, nýbrž naopak v § 3 č. 5 dotčeného výnosu se výslovně ustanovuje, že pravomoc železničního úřadu není spolupůsobením důvěrníků dotčena, a v § 17, druhém odstavci, tamtéž se přiznává výboru důvěrníků (sekcii) jen oprávnění předložiti spornou věc k dalšímu jednání vyšší instanci podle ustanovení §§ 4 a 5 výnosu, aniž však by to mělo odkladný účinek, tudíž se mu dává zase jen oprávnění ke spolupůsobení v řízení vyšší stolice, aniž by platnost a účinnost propuštění vysloveného příslušným úřadem nižší stolice byla dotčena. Nelze proto přisvědčiti vývodům dovolání, že nezachování předpisů o spolupůsobení výborů důvěrníků při propuštění zaměstnance má účinky práva hmotného, činíc propuštění neplatným a neúčinným, nýbrž jest ze svrchu uvedených ustanovení výnosu o výborech důvěrníků usouditi, že jde jen o předpisy formálního rázu, na jejichž porušení není dána sankce neplatnosti opatření učiněného příslušným úřadem železničním. Potud se dovolací soud odchyluje od rozhodnutí nejvyššího soudu č. 14185 Sb. n. s., které sice jednalo o neplatnosti výpovědi dané železničnímu zaměstnanci a nikoli o jeho propuštění, které však vyslovilo, že výnos o výborech důvěrníků č. 1060/Pres nabyl povahy předpisu obecně závazného ve služebních poměrech železničního zaměstnanectva a že výpověď daná zaměstnanci, aniž byl zachován postup nařízený ve výnosu č. 1060/1920 (§ 3 č. 5, § 17) — jest protiprávní a proto neúčinná.

Bylo-li však — jak výše vyloženo — propuštění žalobcovo platné a proti němu účinné, bylo odvolacím soudem právem uznáno, že žalobce nemá právního nároku, žalobou vymáhaného, na zaplacení služebních požitků v částce 26.748 Kč z důvodu trvání služebního poměru.

Čís. 17177.

Předpisy o řízení ve věcech manželských (dvor. dekret č. 1595/1819 Sb. z. s., min. nař. č. 283/1897 ř. z.), zejména stanovená v nich zásada vyhledávací, platí též pro spory, v nichž je se domáháno určení, zda tu je manželství nebo že ho tu není.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1939, Rv II 880/38.)

Žalobce František H. se domáhá proti žalované Taťaně G., provdané T., (prý nesprávně H.) určovací žalobou, aby bylo zjištěno, že mezi ním a žalovanou netrvá po právu platné manželství a že žalovaná je povinna zdržeti se dalšího vydávání se za žalobcovu manželku a užívání jeho jména za své příjmení. K odůvodnění žaloby přednesl, že byl až do roku 1920 členem dobrovolné srbské legie v Rusku; roku 1916 se sešel se žalovanou a když mu vypravovala, že její manžel Dimitrij T. je ne-zvěstný, a navrhla mu, aby se k ní nastěhoval, začal s ní žít ve společné domácnosti; když se za sovětského režimu jednalo o vyklizení dobrovolných vojsk z Čeljabinsku, obstarala si žalovaná u městské milice jakousi listinu o tom, že je žalobcovou manželkou a že se jmenuje »H.« (podle žalobcova příjmení); s tímto nesprávným dokladem doprovázela žalovaná žalobce až do Vladivostoku, kde si na základě právě uvedené listiny obstarala u srbského konsulátu další listinu, že je žalobcovou manželkou. S těmito listinami přišla žalovaná se žalobcem i do Srbska a pak do Čs. republiky, když si na československém konsulátě v Sarajevě opatřila československý pas. I v domovské obci žalobcově v Čs. republice, kde sporné strany též nějaký čas žily, vydávala se za manželku žalobcovu a dala si tam vystaviti domovský list. Z této obce se pak sporné strany odstěhovaly do B., kde žily ve společné domácnosti až do konce roku 1929, a pak se pro neshody rozešly. Žalovaná namítla, že mezi nimi bylo v Rusku uzavřeno platné manželství asi v únoru 1918 před evangelickým farním úřadem v Oděse a že evangelický duchovní vydal tehdy žalobci oddací list. Soud první stolice zamítl žalobu. Důvody: Jde o zjištění, zda sporné strany uzavřely spolu skutečně manželský sňatek nebo ne. Podle zprávy vyslanectví Československé republiky pro SSSR. v Moskvě ze dne 20. ledna 1937, č. 9272/36, nelze prostřednictvím lidového komisariátu zahraničních věcí v Moskvě vůbec zjistiti, zda sporné strany sňatek manželský skutečně uzavřely, ježto uvedený lidový komisarát nejprve oznámil, že v příslušných matričních knihách není o tom záznamů, kdežto po druhé podal zprávu, že sovětské úřady nemohou vydati potvrzení o sňatku sporných stran, ježto příslušné knihy byly zničeny. Přisežnými svědeckými výpověďmi zjistil soud, že žalobce se proti vystavení domovského listu na jméno Taťána H. nikterak neohrazoval a že žalobce žalovanou všude představoval jako svou manželku. Ani výslechem stran slyšených k důkazu nebylo možno spolehlivě zjistiti, zda mezi nimi bylo uzavřeno manželství, ježto každá strana při svém výslechu trvala na svém shora již uvedeném tvrzení. Žalobce sám však za sporu připustil, že asi

roku 1929, přes to, že v roce 1924 tvrdil u okresního soudu v B., že je žalovaná toliko jeho družkou, dal připsati žalované svůj domek v Ž. na jméno Tařana H., a právě to podporuje podle názoru soudu věrohodnost tvrzení žalované, že k uzavření sňatku mezi spornými stranami přece jen skutečně došlo, takže žalovaná je oprávněna užívatí jména žalobcova. Ostatně je také tím, že žalobce nechal anebo aspoň mlčky souhlasil, aby byly veškeré osobní výkazy žalované vystavovány na jméno Tařany H., zřejmě podporována věrohodnost tvrzení strany žalované. I když tedy na jedné straně skutečnost uzavření sňatku mezi spornými stranami nemohla důsledkem neurovnaných tehdejších poměrů v Rusku býti náležitě dokázána předložením oddacího listu nebo aspoň výpisem z matriky sňatků, nepodařilo se zase na druhé straně žalobci provedení důkazu o tom, že ke sňatku jejich ve skutečnosti nikdy nedošlo. Za toho stavu věci není žaloba odůvodněna a bylo ji tudíž zamítnouti. **O d v o l a c í s o u d** potvrdil napadený rozsudek. **D ů v o d y:** Odvolatel vytýká jako podstatnou vadu řízení, že řízení nebylo provedeno podle zásady vyšetřovací, podle které musí prý býti řešena otázka neexistence platného manželství čili — jak odvolatel dovozuje — otázka neplatnosti manželství tvrzeného žalovanou. S tímto právním názorem odvolání nelze souhlasiti. Odvolání přehlíží rozdíl mezi výrokem soudu, jímž se prohlašuje manželství za neplatné, a mezi žalobou, kterou se někdo domáhá zjištění pouhé skutečnosti, že manželství neexistuje. Tvrdí-li žalobce, že se žalovanou nebyl nikdy sezdán, takže mezi nimi byl jen konkubinát, nemohla taková žaloba býti podnětem k tomu, aby procesní soud zahájil úřední šetření o neplatnosti manželství podle § 28 zák. č. 320/1919 Sb. z. a n., neboť jen manželství a nikoli konkubinát může býti prohlášeno soudem za neplatné. Řízení o neplatnosti manželství nemohlo býti zahájeno ani se zřetelem na námitky žalované, která tvrdila, že sporné strany uzavřely v Rusku pravoplatné manželství, neodpírala však platnosti tohoto manželství, naopak trvala a trvá na tom, že toto manželství existuje. Nebylo tudíž v souzeném případě z podnětu pouhé zjišťovací žaloby zahájeno řízení o neplatnosti manželství, takže skutkový základ pro rozhodnutí sporu určovaly pouze strany samy. Odvolatel tvrdil ve sporu důsledně, že neuzavřel se žalovanou žádné manželství. Tímto svým tvrzením dal základ i pro řešení formální otázky, na jaké zásadě má býti zahájený spor proveden, totiž na základě projednací. Zákon chrání manželství jen tehdy, je-li tu nějaký formální akt smlouvy manželské. Jen takové manželství požívá ochrany zákona (§ 99 obč. zák.) a při provádění důkazu o neplatnosti aspoň takového manželství je dovoleno řídit se zvláštními předpisy o manželském řízení. Když tedy odvolatel ve sporu ani netvrdil, že by tu bylo nějaké domnělé manželství, nýbrž výslovně jen tvrdil, že šlo jen o konkubinát, nemůže býti pochybnosti o tom, že se v takovém sporu nemohlo soudní řízení řídit zásadou vyhledávací, nýbrž jen zásadou projednací, tedy podle všeobecných předpisů civilního soudního řádu. Neprávem proto odvolatel dovozuje, že spor měl býti projednán v řízení upraveném dvorským dekretem ze dne 23. srpna 1819, č. 1595 Sb. z. s. a min. nař. ze dne 9. prosince 1897, č. 283 ř. z. a zákonem ze dne 2. května 1919, č. 320

Sb. z. a n. a že prý soud postupoval nesprávně, když opominul tuto uloženou mu úřední povinnost k vyšetření platnosti manželství. Nebylo třeba z povinnosti úřední zkoumati, zda manželství mezi stranami bylo platně uzavřeno, nýbrž procesní soud měl povinnost řešiti otázku tvrzené neexistence manželství na základě provedených důkazů, které byly nabídnuty žalobcem, neboť jeho stíhalo břímě důkazní. Požadavek odvolatelův, aby důkaz o opaku jeho žalobního tvrzení, totiž o faktu uzavření platného manželství, podala žalovaná, není odůvodněn civilním řádem soudním. S hlediska uvedených vývodů není ani důvodná výtká odvolání, že prvý soud postupoval nesprávně, když neprovedl další důkazy, zejména když si neobstaral potřebné listiny od čs. konsulátu v Sarajevě, jakož i výtká, že prvý soud měl z moci úřední zkoumati neplatnost sňatku pro překážku § 62 obč. zák. Ani tím, že žalobce ve sporu přednesl, že prý uzavření jeho sňatku se žalovanou v Oděse bránil manželský svazek na straně žalované, tedy absolutní překážka manželství, nemohl žalobce převéstí řízení v souzeném sporu v řízení oficiosní a donutiti procesní soud k tomu, aby z úřední povinnosti vyšetřoval platnost manželství sporných stran, poněvadž procesní soud musil míti na zřeteli především žalobní prosbu a ta nezněla na zjištění neplatnosti manželství, nýbrž na zjištění pouhé neexistence manželství. Nelze také přehlížeti, že pouhým zamítnutím žaloby na zjištění neexistence manželství nebude ještě podle civilního řádu soudního podán důkaz o existenci manželství, neboť v souzeném sporu jest rozhodující toliko důkazní otázka, zdali se žalobci podařilo prokázati tvrzenou neexistenci manželství, či nikoliv. Musil proto odvolací soud při tomto svém názoru pokládati za nedovolacím novoty veškerá tvrzení, která žalobce uplatňoval teprve před odvolacím rokem. Prvý soud dospěl na podkladě průvodního řízení k závěru, že se žalobci nepodařilo provéstí důkaz o tom, že k jejich manželství ve skutečnosti nikdy nedošlo, a odvolací soud musí zkoumati, zda je tento závěr prvního soudu správný. (V dalším se zabývá odvolací soud hodnocením důkazů.)

Nejvyšší soud uložil soudu prvě stolice další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Zákony platné v historických zemích Česko-Slovenské republiky (totiž zákon č. 320/1919 Sb. z. a n., dvor. dekret č. 1595/1819 Sb. z. s. a nařízení ministerstva spravedlnosti č. 283/1897 ř. z.) se nezmiňují o určovacích žalobách, jejichž předmětem jest otázka trvání či netrvání jistého manželství.

Naproti tomu ustanovuje vládní návrh civilního řádu soudního z roku 1937 v § 614 v souhlase s platným slovenským právem (§ 686 uh. c. ř. s.), že předpisy pro manželské řízení a zejména zásada vyhledávací platí též pro spory o určení, zda jest tu manželství mezi stranami nebo že ho tu není. K tomu uvádí důvodová zpráva k řečenému návrhu zákona, že »je zcela nepochybné, že bude i v historických zemích musiti býti použito předpisů o manželském řízení« na určovací žalobu obsahu shora uvedeného, kdyby taková žaloba byla podána.

Důvod tohoto názoru je na bile dni. Podle jasného úmyslu zákonodárcova (srov. také § 236, odst. 2, c. ř. s. a § 5 tr. ř.). nemá býti prejudiciální otázka platnosti manželství řešena v řízení obecném, ovládané zásadou projednací, nýbrž má se tak státi pouze za řízení officiosního, poskytujícího plnou záruku, že bude zjištěna skutečná pravda. Prejudiciální otázka platnosti manželství musí však býti řešena také tehdy, jde-li o zjištění, zda mezi stranami došlo nebo nedošlo k uzavření manželské smlouvy, totiž o zjištění, zda před orgánem k tomu povoláním strany slavnostně prohlásily přivolení k manželství.

Zásadní otázkou souzeného sporu je především, zda k projevu konsensu sporných stran došlo či nedošlo, a tuto otázku lze řešiti jen v řízení officiosním, v němž si soud sám musí zjednatí spolehlivý základ pro svoje rozhodnutí, nemůže však věcné rozhodnutí odmítnouti jen proto, že se žalobci nepodařil důkaz jeho tvrzení, jak to v souzeném případě učinil odvolací soud, a to tím méně, když tu neplatí právní domněnka § 99 obč. zák., nebo nejde prozatím o otázku platnosti manželství, nýbrž o to, zda lze zjistiti, že strany vůbec byly sezdány.

Ježto v řízení v obou stolicích nebylo provedeno podle předpisů dvorského dekretu ze dne 23. srpna 1819, č. 1595 Sb. z. s. a nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, č. 283 ř. z., byly jak napadený rozsudek tak i rozsudek prvního soudu zrušeny a věc vrácena soudu první stolice k dalšímu jednání podle předpisů shora uvedených a k novému rozhodnutí.

V obnoveném řízení jest především připojiti osvědčení o státním občanství žalobcově a provésti zevrubný i n f o r m a t i v n í výslech stran, zejména žalované, o průběhu jí tvrzených oddavek za účelem vypátrání očitých po případě i nepřímých svědků tohoto aktu.

Připomíná se, že v případě zjištění, že mezi spornými stranami došlo k projevu přivolení ke sňatku, bylo by zkoumati, zda co do formy uzavření sňatku byly zachovány předpisy tehdy na místě sňatku platné, zejména zda se stalo přivolení k manželství před duchovním správcem k tomu povoláním (srov. rozh. č. 16230, 5859 Sb. n. s.).

Dále bylo by v tomto případě z moci úřední zjistiti (§ 28, odst. 1, zák. č. 320/1919 Sb. z. a n.), zda není manželství sporných stran neplatné pro překážku § 62 obč. zák., neboť podle žalobcova přednesu žil snad ještě první manžel žalované v době domnělého sňatku sporných stran.

Čís. 17178.

K výkladu § 8 zákona č. 20/1920 Sb. z. a n. o vyvlastnění pozemků pro stavbu obytných nebo veřejných budov.

Byl-li vyvlastňovací náleze zrušen, poněvadž se stavbou nebylo započato ve lhůtě stanovené v § 4 dotč. zák., má vyvlastněný proti vyvlastňovateli nárok na náhradu škody, jež mu vzešla provedením vyvlastňovacího řízení a zrušením vyvlastňovacího nálezu, a to i tehdy, když vyvlastňovatel nemá žádné viny a později bylo dosaženo účelu zamýšlené stavby.

Doba rozhodující pro určení uvedeného náhradního nároku. Nároku na vydání zisku, jehož vyvlastňovatel dosáhl směnou vyvlastněného pozemku s jiným pozemkem, může se vyvlastněný domáhati na vyvlastňovateli pro bezdůvodné obohacení (§ 1435 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 13. ledna 1939, Rv I 2727/37.)

Srov. rozh. č. 14880 Sb. n. s.

Co do skutkového děje se poukazuje na v podstatě obdobný děj vyličený v rozh. č. 14880 Sb. n. s. Žalobce se domáhá žalobou zaplacení 3,127.184 K 82 h, žádaje 1. z důvodu zvýšení ceny pozemku 544.191 K 35 h, 2. z důvodu obohacení směnou pozemků 163.536 K 67 h, 3. z důvodu znemožnění stavby domů s podkrovím bez státní subvence 2,384.283 K, 4. z důvodu výloh správního řízení 31.200 K, 5. z důvodu zaplacení dávky z přírůstku hodnoty 3.937 K 80 h. Soud první stolice uznal podle žaloby co do částky 1,835.901 K 67 h, příznak žalobci nároky uvedené pod č. 4, 5 a zčásti nároky z důvodů uvedených pod č. 1 až 3, a v otázkách, o něž tu jde, uvedl v d ů v o d e c h: Byl-li vyvlastňovací náleze zrušen, jest vyvlastněný podle §§ 5 a 8 zák. č. 20/1920 Sb. z. a n. oprávněn domáhati se náhrady škody. Vyvlastňovacím nálezem nabyt žalovaný vlastnictví k nemovitostem, ale jeho právo bylo omezeno nárokem žalobce žádati za zrušení nálezu, kdyby žalovaný nezapočal se stavbou v určené lhůtě. Poněvadž vyvlastňovací náleze byl vydán pod výslovnou sankcí § 8 uved. zák., musili si žalovaný resp. jeho orgánové býti vzhledem na uvedené omezení vlastnického práva vědomi toho, že další držba po 29. červenci nebyla již držba poctivá (bonae fidei possessio). Je proto žalobce podle § 335 obč. zák. oprávněn žádati náhradu škody, a to plně dosti učinění, jak je o něm řeč v § 1323 obč. zák. Chtěla-li vojenská správa míti ohled na plánovanou regulaci, měla si zavčas vyžádati prodloužení lhůty k započtení stavby. Co se týká toho, že soud přihlížel ke dni 10. července 1925 jako ke dni rozhodujícímu pro výši škody, budiž řečeno: Lhůta, za níž mělo býti se stavbou započato, se končila 29. července 1921. Stavěti začal stát po lhůtě v letech 1922 a pozdějších. Žádost o zrušení vyvlastňovacího nálezu podal žalobce 6. prosince 1927. Žádost vyvlastněného za zrušení vyvlastňovacího nálezu není podle zákona č. 20/1920 Sb. z. a n. vázána určitou lhůtou, avšak z toho, že zákon neurčil lhůtu, do které vyvlastněný měl žádati o zrušení, neplyne, že by to, že žalobce podal žádost za zrušení vyvlastňovacího nálezu teprve 6. prosince 1927, bylo pro rozsah náhrady škody bezvýznamné. Příčilo by se obecnému právnímu přesvědčení a poctivému styku (§ 7 obč. zák.), kdyby žalobce směl proto, že žalovaný stát nežádal o prodloužení lhůty, jež mu byla dána k započtení stavby, a že se stavbou nezapočal, požadovati k zřejmé škodě žalovaného státu náhradu škody, počítanou k době, kdy si vymohl zrušovací náleze po případě kdy onen náleze nabyt právní moci, anebo ke dni žaloby, ač přece věděl po případě věděti musil, že škoda se bude

zvětšovati, a ač bylo v jeho moci, aby o ono zrušení zakročil a domohl se ho dříve, než škoda vzrostla na tolik, kolik činí v době zrušení vyvlastňovacího nálezu resp. v době žaloby. Nelze srovnati s obecným právním citěním a poctivým stykem, aby směl žalobce libovolně posunouti základnu pro výpočet své škody na zřejmou újmu svého odpůrce. To by se stalo, kdyby se měla žalobci přiznati náhrada podle doby, kdy si vymohl zrušení vyvlastňovacího nálezu, ač tak mohl učiniti dříve. Soud je toho názoru, že se žalobce mohl při náležité dbalosti (§ 1297 obč. zák.) včas dověděti o tom, že vojenská správa nezačala se stavbou včas, a to tím spíše, když žalobce v místech těch měl jiné reality a jistě místa ta navštěvoval. Bylo proto na žalobci, aby po 29. červenci 1921 bez zbytečného odkladu (§ 904 obč. zák.) žádost za zrušení vyvlastňovacího řízení podal. K tomu stačila doba do 1. října 1921. Podle toho měl podati žalobce žádost nejpozději toho dne, připočte-li se pak k této datu doba, po kterou trvalo správní řízení o žádosti za zrušení vyvlastňovacího nálezu, čítajíc v to i řízení před nejvyšším správním soudem, vyvolané stížností žalovaného státu, tedy připočte-li se k 1. říjnu 1921 doba od 6. prosince 1927 do 15. července 1931, dospěje se k 10. červenci 1925 jako ke dni v té příčině rozhodujícímu. Lze proto přiznati žalobci náhradu škody ze vzestupu cen vyvlastněných pozemků jen ke dni 10. července 1925. Odvolací soud k odvolání obou stran potvrdil napadený rozsudek jen co do částky 144.441 K 95 h s přísl., t. j. co do nároků uvedených shora pod 1, 2, a co do přiznané částky 109.268 K 27 h z důvodů uvedených pod č. 3, jinak žalobu zamítl.

Nejvyšší soud k dovolání žalobcovu uložil soudu prvé stolice další jednání a nové rozhodnutí co do nároku na náhradu stran zisku ze směny (pod č. 2 uvedenému), jinak žalobcovu dovolání ani dovolání žalovaného nevyhověl.

Důvody:

Především jest se vypořádati s těmi námitkami žalovaného, které jsou rázu zásadního, totiž že žalobcův nárok není odůvodněn proto, že prý tu není vůbec protiprávního jednání (§ 1295 obč. zák.) žalovaného, které by zkracovalo žalobcovo právo (§ 1297 obč. zák.), že žalovanému svědčí právní domněnka, že se škoda stala bez jeho zavinění (§§ 1296, 1298 obč. zák.); dále že k odůvodnění nároku na náhradu škody nestačí pouhé porušení nějaké normy samo, nýbrž že musí býti porušeny práve ony zájmy, které jsou dotčenou normou chráněny, že účelem zákona č. 20/1920 Sb. z. a n. bylo, aby byly pro obývací nebo veřejné potřeby zužitkovány pozemky, kterých nebylo dosud k těmto účelům využito, a že tento účel byl v souzeném případě splněn. Uvedené námitky neobstojí.

§ 8 zák. ze dne 17. prosince 1919, č. 20 Sb. z. a n. na rok 1920 o vyvlastnění pozemků pro stavbu obytných nebo veřejných budov zní takto: »Nebude-li ve lhůtě § 4 stanovené započato se stavbou, pro niž vyvlastnění se stalo, může býti vyvlastňovací nález na žádost vyvlast-

něného zrušen úřadem, který vydal nález. V tom případě zůstává vyvlastněnému vyhrazeno uplatnění náhradu škody pořadem práva«. Nelze přisvědčiti dovolání žalovaného, že vzpomenuť § 8 pozitivně nic neustanovuje. Zmínka o pořadu práva jest hledíc k § 1338 obč. zák., k čl. I uvoz. zák. k j. n. a k § 1 j. n. zbytečná, poněvadž nárok na náhradu škody podle § 8 zák. č. 20/1920 Sb. z. a n. jest občanskou věcí právní. Kdyby zbývající část druhé věty § 8 podle stanoviska hájeného žalovaným byla bez právního významu, byla by rovněž zbytečná, neboť by vyvlastněnému zůstaly »vyhrazeny« nejen nárok na náhradu škody, výslovně uvedený v řečeném § 8, nýbrž i jiné nároky, které mu přísluší podle předpisů obč. zák., na př. nároky z bezdůvodného obohacení. Má-li se dospěti k správnému úsudku o významu § 8 zák. č. 20/1920 Sb. z. a n., jest nutno si uvědomiti, že bezprávným činem ve smyslu obecných ustanovení obč. zák. o náhradě škody není ani vyvlastnění (vždyť vyvlastňovací nález jest podle své povahy právním aktem úřadu správního), ani výměr správního úřadu, kterým byl vyvlastňovací nález zrušen. Skutkový základ § 8 nelze vůbec zařaditi pod žádný z případů sedmidílné skupiny skutečností, s kterými občanský zákoník v 30. kapitole (§§ 1293 a násl.) spojuje povinnost k náhradě škody.

Ustanovení § 8 zák. č. 20/1920 Sb. z. a n. o náhradě škody není v zákonodárství o vyvlastnění nikterak nové, neboť již podle § 38 zák. ze dne 18. února 1878, č. 30 ř. z. o vyvlastnění k účelům vybudování a provozu drah musí železniční podnik nahraditi škodu, která vzejde z toho, že nedal vykonati vyvlastnění, a může na náhradu této škody býti žalován pořadem práva. Vychází-li se ze směrnic vytčených v § 6 obč. zák., jest § 8 zák. č. 20/1920 Sb. z. a n. vyložiti tak, že byl-li vyvlastňovací nález zrušen, poněvadž se stavbou nebylo započato ve lhůtě stanovené v § 4, má vyvlastněný nárok na náhradu škody, jež mu vznikla provedením vyvlastňovacího řízení a zrušením vyvlastňovacího nálezu, a to i tehdy, nemá-li vyvlastňovatel žádné viny. Kdežto podle obecných zásad se k vzniku nároku na náhradu škody vyžadují zpravidla čtyři náležitosti, totiž čin objektivně bezprávný, subjektivní vina a příčinná souvislost, odpadá podle § 8 první a druhá náležitost.

Hledíc na doslov § 8 zák. č. 20/1920 Sb. z. a n. odpovídá žalovaný žalobci za škodu, nezapočal-li se stavbou ve lhůtě stanovené v § 4, tudíž jest zavázán k náhradě škody, i když snad později bylo dosaženo účelu zamýšlené stavby.

Žalobce se domáhá:

1. náhrady za vzrůst hodnoty vyvlastněného pozemku ve stavu nezastavěném;
2. vydání zisku ze směny pozemku;
3. náhrady za znemožnění stavby;
4. náhrady obecní dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti;
5. náhrady nákladů právního zastoupení ve správním řízení.

Co do nároků uvedených pod č. 1, 3, 4 a 5 neshledal dovolací soud zákonného důvodu, aby byl rozsudek odvolacího soudu změněn nebo zrušen (§ 510, odst. 3 c. ř. s.).

Dovolání žalovaného nebylo proto vůbec vyhověno. Dovolání žalobce nebylo v uvedených směrech rovněž vyhověno.

Jinak se však věc stran nároku uvedeného pod č. 2. Podle § 1323 obč. zák. nahrazuje se škoda tím, že se vše uvede do předešlého stavu, nebo, není-li to dobře možno, že se nahradí cena odhadní. Má se tudíž při náhradě škody především obnoviti předešlý stav, tedy kdyby nebylo došlo k směně pozemku žalobci vyvlastněného, byl by žalovaný povinen vrátiti žalobci vyvlastněný pozemek, předpokládajíc, že by to i jinak bylo možno. Již z toho je zřejmo, že z důvodu náhrady škody se žalobce nemůže v souzeném sporu domáhati vydání zisku ze směny pozemku. Rovněž nepřislouží žalobci řečený nárok ani podle § 335 obč. zák., poněvadž žalovaný byl podle správního závěru vysloveného odvolacím soudem v době směny, t. j. dne 5. dubna 1925, držitelem poctivým. Odvolací soud zamítl v tomto směru žalobu, poněvadž tu není podkladu pro úsudek, že by se byl žalovaný obohatil na újmu žalobcovu (§§ 1431 a násl., § 1447 obč. zák.). Právem brojí proti tomu žalobcovu dovolání. Obohacení předpokládá výhodu na straně jedné, vykoupnou škodou na straně druhé, čili že ze jmění žalobce přešlo něco do jmění žalovaného (rozh. č. 10406 Sb. n. s.). V souzeném sporu nutno při řešení otázky zisku ze směny vycházeti z toho, že zrušením vyvlastňovacího nálezu — nehledíc ovšem na to, že obnova dřívějšího stavu není dobře možná — pominul u žalovaného právní důvod podržeti vyvlastněný pozemek (§ 1435 obč. zák., rozh. č. 12806 Sb. n. s.). Náhrada škody byla v tomto sporu správně promítnuta ke dni 10. července 1925. Právě uvedený den jest pokládati za rozhodující i v otázce zisku ze směny, neboť veškeré dílčí nároky žalobcovy tkvějí v jediném společném skutkovém základě, totiž v tom, že vyvlastněním přešel pozemek žalobcův č. kat. 210/77 v P. do jmění žalovaného. Poněvadž k směně došlo již dne 5. dubna 1925, nebylo pro majetkový přesun u žalovaného z této směny plynoucí žádného právního důvodu. Otázku, zda by bylo došlo k směně pozemků, kdyby nebyly vyvlastněny, nelze se obíratí, a to proto, že nelze přejíti přes skutečnost, že žalobcův pozemek byl směněn, a to v době, která předcházela dni, který jest rozhodující pro výpočet nároků žalobcových.

Odvolací soud se důsledkem svého nesprávného názoru neobíral blíže nárokem na vydání zisku ze směny pozemku. Bylo proto důvodnému dovolání žalobcovu v té příčině vyhověti a usnésti se, jak se stalo (§§ 510, odst. 1, 496 č. 2 a 513 c. ř. s.).

Čís. 17179.

Pro otázku, zda zastupování klienta právním zástupcem v různých (nesouvisících) záležitostech jest jednotné dílo, či zda jde o samostatná díla, není rozhodující, zda klient vystavil jen jednu plnou moc anebo

zda podepsal několik plných mocí, nýbrž rozhoduje, zda právní zástupce vykonal právní práce pro klienta na podkladě jednotného příkazu nebo ne. V pochybnosti jest míti za to, že při zastoupení klienta v různých samostatných (nesouvisících) záležitostech jde o samostatná díla; kdo vyvozuje z opaku právní důsledky, musí to včas výslovně tvrditi a dokázati.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1939, R II 493/38.)

Soud první stolice zamítl žalobu, kterou se žalobce — advokát — domáhal na žalovaných Josefu a Bedřišce K-ových zaplacení 800 K, omezených na 720 K s přísl. za vykonané pro ně právní práce v záležitostech proti Ž-ovi, R-ovi a Z-ovi. Odvolací soud odmítl odvolání. Důvody: Žalobce tvrdí, že žalovaná Bedřiška K-ová, podepsala plné moci, jež opravňovaly žalobce k provedení úkonů, jež vykonal. Z uvedeného žalobce tvrdí vychází najevo, že žalovaná K. podepsala pro každou rozepří vláštní plnou moc. Stran žalovaného Josefa K. tvrdil žalobce, že plná moc podepsaná žalovaným nebyla určena pro zastupování u soudu, nýbrž pouze k účelům důkazním co do K-ova společného závazku. Jak jest zřejmé z dopisu ze dne 2. ledna 1935, likviduje žalobce v záležitosti proti Ž-ovi a G-ovi 650 Kč a v záležitosti proti R-ovi 150 Kč. Žalobce pak omezil žalobní nárok o 80 K zaplacených ve věci proti Ž-ovi, takže běží celkem o 720 K. Z toho připadá na věc proti R-ovi 150 K, takže zbývá ještě 570 K. Odvolatel uvádí, že první soud mu přisoudil v trestní věci proti G-ovi toliko 81 K, takže na žalobní nárok v záležitosti proti Ž-ovi připadá 489 K. Z toho plyne, že jde o nároky nepatrné (§ 448 c. ř. s.). Této povahy nepozbyly uvedené nároky tím, že byly vymáhány v jedné žalobě. Ježto v nepatrných věcech je možno odporovati rozsudku první stolice odvoláním jen pro zmatky uvedené v § 477 č. 1—7 c. ř. s., kterých zmatků tu není, odmítl odvolací soud žalobcovu odvolání.

Nejvyšší soud odmítl rekurs co do částky 150 K s přísl., kdežto do další částky 570 K s přísl. uložil odvolacímu soudu, aby v tomto rozsahu znovu rozhodl o žalobcově odvolání.

Důvody:

Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu je smlouva o převzetí zastoupení advokátem smlouvou o dílo (rozh. č. 2773, 10028, 11209 Sb. n. s.) a platnost odměny za dílo nastává, nebylo-li v té příčině ujednáno něco jiného, hned po skončení díla, nikoliv teprve zasláním účtu objednateli se stanovením dne splatnosti; skončením díla se počíná též promlčení pohledávky (rozh. č. 10454, 16407 Sb. n. s.). Pro řešení otázky, zda zastupování klienta v různých záležitostech jest jednotným dílem, není však rozhodující, zda zmocnitel vystavil zmocnění jen jednu plnou moc anebo zda mu podepsal pro každou věc samostatné plnomocenství, neboť po té stránce jde jen o listiny prokazující zmocnitelský poměr na venek vůči soudům, úřadům a odpůrcům. Rozhodující je toliko, zda právní zástupce vykonal právní práce pro

klienta v různých věcech na základě jednotného příkazu či nikoliv. Podle povahy věci ovšem bude nutno míti za to, že zastoupení klienta v různých, samostatných (nesouvisících) záležitostech jsou také samostatnými díly, a bude proto na té straně, jež z opaku vyvozuje právní důsledky, aby to včas výslovně tvrdila a dokázala.

V souzeném případě vychází odvolací soud právem z obsahu dopisu ze dne 2. ledna 1935, jehož opis žalobce sám soudu předložil, potvrdiv pravost a správnost všech dokladů, jež tak učinil součástí svého přednesu. Ve vzpomenutém dopise rozděljuje žalobce sám částku 800 Kč, kterou pak také skutečně zažaloval, na útraty v záležitosti proti R-ovi ve výši 150 Kč a na útraty v záležitosti proti Ž-ovi a G-ovi ve zbytku 650 Kč. Jeho výhrada v onom dopise učiněná, že tyto částky účtuje pro případ uznání a hotových zaplacení, je pro souzený spor bez významu, poněvadž žalobce ani sporem vyšší částky nežádal.

Podle vlastního žalobcova návrhu nemůže ovšem býti pochybnosti o tom, že nárok vzniklý žalobci ve věci žalovaných proti R-ovi je nárok nepatrný (§ 448 c. ř. s.); ve věcech nepatrných je však podle § 502, odst. 2, c. ř. s. jakýkoliv opravný prostředek proti rozhodnutí odvolacích soudů podle § 517, posl. odst., c. ř. s. vyloučen. Slušelo proto žalobcův rekurs v tomto ohledu odmítnouti.

Co se však týká dalšího nároku žalobcova ve věci proti Ž-ovi a G-ovi, omezený z částky 650 K na 570 K, má odvolací soud za to, že tu běží o dva nároky, z nichž připadá 81 K na trestní věc proti G-ovi a 489 K na záležitost proti Ž-ovi. Ale odvolací soud přehlédl, že pro posouzení otázky, zda tu šlo o nároky nepatrné, nerozhoduje, kolik procesní soud přisoudil na jednotlivou věc, nýbrž že záleží na tom, kolik žalobce jako odměnu za svou právníčskou činnost v každé věci požaduje, a tu nutno podotknouti, že žalobce útraty ve věci proti Ž-ovi a G-ovi seznámenal společně na rozdíl od nákladů ve věci proti R-ovi, jež byly účtovány odděleně — a že žalobce při specifikaci nákladů nijak neudal, kolik z jeho nároku na odměnu připadá na trestní věc proti G-ovi. Schází proto jakýkoliv podklad pro závěr odvolacího soudu, že zbytek útrat žalobcem požadovaný ve věci proti Ž-ovi nepřevyšuje částku 500 K a stejně nevyplyvá ze spisů, kolik činí palmární pohledávka žalobcova ve věci proti G-ovi. Než si proto odvolací soud opatří spolehlivý skutkový podklad pro posouzení této otázky hledě na zásady shora vylíčené, nelze tvrditi, že celý zbytek 570 K je nárokem nepatrným. Bylo tudíž usnesení odvolacího soudu v tomto rozsahu zrušiti a usnésti se, jak se stalo.

Čís. 17180.

Půjčovna filmu, která podle smlouvy odpovídá svému smluvci (biografu) za včasné dodání (odeslání) filmu ze svého skladiště, jest odpovědná za škodu vzniklou biografu včasným neodesláním filmu i tehdy, jestliže nebyl film včas odeslán z jiného biografu, který odpovídá půjčovně za veškerou škodu z toho půjčovně vzniklou.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1939, Rv II 552/38.)

Žalobce si objednal u žalovaného v červnu 1936 k předvádění film »Anita v ráji« na den 30. srpna 1936 za denní půjčovné 120 Kč, avšak uvedený film, za který zaplatil půjčovné, nebyl mu včas dodán, takže dne 30. srpna 1936 nemohl ve svém biografu konati žádné představení.

Podle odst. 7 obchodních podmínek převzal žalovaný závazek, že ručí za včasné dodání filmu ze svého skladiště a že nedošel-li film včas vinou půjčovny, půjčovna nahradí biografu za všední dny trojnásobné a za neděle a svátky pětinasobné půjčovné, připadající na každý den, o který objednaný film došel později. Dále obsahovaly ony podmínky ustanovení, že v takovém případě si biograf může obstarati na vlastní útraty náhradní film, že se však tím náhradní povinnost půjčovny neruší. Domáhá se proto žalobce na žalovaném náhrady za ušlý zisk pětinasobku půjčovného 600 Kč. Žalovaný namítl, že není povinen k náhradě škody, ježto odeslání filmu se nestalo z jeho skladiště, nýbrž film měl odeslati biograf »S.« v P., kterému žalovaný dal dne 19. srpna 1936 disposici, aby uvedený film byl ihned po odehrání 27. srpna 1936 odeslán drahou expres žalobci s upozorněním, že film má býti předváděn u žalobce již dne 30. srpna 1936, takže se jen nedopatřením způsobeným biografem »S.« stalo, že film nebyl žalobci včas dodán; za nedopáření uvedeného biografu nemůže býti žalovaný činěn odpovědným, neboť podle podmínek udělal vše, aby byl film včas dodán. Soud prvé stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Důvody: Jde pouze o to, zda jsou v souzené věci splněny předpoklady č. 7 obchodních podmínek a zda se tudíž žalobce může podle uvedeného ustanovení domáhati zaplacení pětinasobného půjčovného za neděle, kdy měl býti hrán film »Anita v ráji«. Prvý soud odpověděl na tuto otázku záporně, maje za to, že podle znění onoho ustanovení obchodních podmínek odpovídá půjčovna za včasné dodání (odeslání) filmu ze svého skladiště, že je však zjištěno, že film vůbec ze skladiště žalovaného nebyl zaslán, nýbrž že měl býti zaslán z biografu »S.«, kterému žalovaný doporučeným dopisem dal včas příslušné dispoice, takže žalovaný vyhověl všem podmínkám smlouvy, a nedošel-li přes to film žalobci včas, že se tak stalo zaviněním třetí osoby, za kterou žalovaný není podle uvedených podmínek odpovědný. Odvolací soud neschvaluje tento právní názor. Je pravda, že č. 7 obchodních podmínek obsahuje v první větě shora uvedené ustanovení, druhá věta však zní: »Nedošel-li film včas vinou půjčovny, hradí tato biografu za všední dny trojnásobné, za neděle a svátky pětinasobné půjčovné připadající na každý den, o který objednaný film došel později. V takovém případě může si biograf obstarati na vlastní útraty náhradní film, čímž však se neruší náhradní povinnost půjčovny«. Ze tu jde o ujednání o náhradě škody a nikoli o smluvené pokutě, vysvítá ze znění uvedeného odstavce 7, podle něhož půjčovna odpovídá za včasné dodání filmu, a to, že si biograf obstará náhradní film, neruší náhradní povinnost půjčovny. Výše náhrady škody jest paušalována podle obchodních podmínek, takže nutno zabývat se pouze otázkou, jsou-li tu vůbec předpoklady náhradní povinnosti převzaté žalovanou. Co se předem týká názoru prvního soudu, že půjčovna neodpovídá za třetí osobu, která zavinila škodu tím, že přes rozkaz

půjčovny nezaslala film včas, nelze jeho názor schváliti, a to hledíc na ustanovení (§ 1313 a) obč. zák.). Podle uvedeného ustanovení jest ten, kdo převzal smluvní povinnost k plnění, odpovědný druhému smluvci i tentokráte, když se provinil zákonný jeho zástupce nebo osoba, jejíž služeb upotřebil. O takový případ tu běží, protože žalovaný tím, že dal biografu »S.« rozkaz, aby film včas zaslal, užil služeb tohoto biografu k plnění smluvního závazku, a proto odpovídá za jeho zavinění, když včas žalobci film nezaslal. Že by opožděné dodání filmu nezavinil biograf, kterého žalovaný užil k plnění svého závazku, žalovaný ani ne tvrdí. Avšak prvý soud má za to, že předpoklady náhrady škody tu nejsou již proto, že film nebyl zaslán ze skladiště žalovaného a žalovaný podle bodu 7 podmínek zásadně odpovídá jen tenkrát, nebyl-li film včas odeslán ze skladiště půjčovny. Odvolací soud jest názoru, že tento výklad odst. 7 není správný. Jde přece o obchodní jednání, kde nelze lpěti na slově, řečené ustanovení nelze vyložit tak, že by odpovědnost půjčovny byla vyloučena tehdy, když se film nezasílá přímo ze skladiště půjčovny, nýbrž z jiného místa, kde je se souhlasem půjčovny. Slova »ze svého skladiště« neznamenaají podle názoru odvolacího soudu, že paušální záruka jest vyloučena, když se film nezasílá přímo ze skladiště, nýbrž úmysl smluvců nemohl býti jiný, než že záruka nastane vždy tehdy, je-li film zaslán půjčovnou opožděně, slova »ze svého skladiště« nemají rozhodujícího významu pro náhradní povinnost půjčovny.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

S právního hlediska vytýká žalovaný neprávem odvolacímu soudu nesprávný výklad odst. 7 obchodních podmínek, poněvadž při výkladu smlouvy uzavřené o úplatném půjčení filmu k předvádění v žalobcově biografu, tedy smlouvy oboustranně závazné, nelze podle vykládacích pravidel vytčených v § 914 obč. zák. a v čl. 278 obch. zák. lpěti na slovním znění výrazu, nýbrž je vyšetřiti úmysl smluvců a rozuměti smlouvě tak, jak toho žádá obyčej poctivého obchodu.

Z povahy souzeného případu vyplývá, že h o s p o d á ř s k ý m účelem, jež oba smluvci sledovali při smlouvě o půjčení filmu, bylo, aby žalovaný dostal za ně smlouvenou úplatu a aby žalobce mohl předváděním filmu dosáhnouti zamýšleného zisku v podniku, a to ovšem předpokládalo, že objednaný film dostane včas do termínu, na nějž bylo předvádění určeno a s žalovaným smlouveno.

Žalovaný však nesplnil řádně uvedenou smluvní podmínku, neboť žalobci nedodal včas objednaný film a odpírá mu dáti náhradu stanovenou v odst. 7 obchodních podmínek, tvrdě, že v souzeném případě nebyl odeslán onen film z jeho skladiště a že odpovídá za škodu jen tehdy, byl-li film odeslán z uvedeného místa, nikoli však i tenkrát, když film nebyl včas dodán nedopatřením jiného biografu, jímž byl v souzené věci biograf »S.« v P., jemuž dovolatel dal včas řádné dispozice, za jehož zavinění však neodpovídá.

Dovolatelovo stanovisko v příčině výkladu odst. 7 uvedených podmínek je právně mylné a v rozporu se shora vzpomenutými vykládacími pravidly.

Je především uvážiti, že dovolatel při provozu svého podniku počítá s tím, že filmy svým zákazníkům bude dodávati drahou nebo poštou expres přímo, nebo také z jiných biografů podle své dispozice, jak tomu svědčí odst. 5 podmínek. Žalovaný se pro možný případ včasného nedodání filmu jeho zákazníkovi jiným biografem a pro vzniklou z toho škodu předem kryje tím, že podle odst. 8 obchodních podmínek činí odpovědným za veškerou škodu onen biograf, který jeho dispozic nedbal.

Bylo by zajisté v rozporu se zásadou poctivého obchodování, aby půjčovna měla nárok na náhradu škody proti majiteli biografu, jenž nesplnil její dispozice stran včasného odeslání filmu dalšímu biografu, avšak byl by tomuto dalšímu biografu odpovědná jen tehdy, když včasné nedodá film ze svého skladiště, a aby byla zproštěna odpovědnosti tenkrát, když onen majitel biografu, jemuž dala včas dispozici, tuto dispozici nesplnil a zavinil tak dalšímu biografu škodu.

Kdyby byl správným dovolatelův názor, že odpovídá jen tehdy, když film byl odeslán z jeho skladiště, neměl by poškozený v takovém případě ani proti obmeškalemu majiteli biografu žádného nároku, poněvadž s ním nebyl v právním poměru, ani proti půjčovně jako své smluvkyni; měl by tedy nezaviněně hraditi škodu poškozený, ačkoli tu bylo porušení smlouvy půjčovnou. Pro takový případ by vlastně bylo zbytečné ustanovení podmínky o odpovědnosti za škodu majitelem biografu, jenž nesplnil dispozice řádně mu dané půjčovnou, neboť půjčovně by podle jejího výkladu smlouvy ani žádná škoda nevznikla.

Vycházejce z vyložené úvahy, uznává odvolací soud výklad, jaký smlouvě dal odvolací soud, za správný a odpovídající zásadám poctivého obchodu.

Poněvadž byly splněny všechny zákonné náležitosti žaloby o náhradu škody (porušení smlouvy, vzniklá škoda a příčinná souvislost), právem odvolací soud žalobě vyhověl.

Čís. 17181.

Je-li stížnost podaná podle § 68 ex. ř. řízena na exekuční soud a domáháno-li se v ní zrušení mobilární exekuce co do určitých svršků jako nezákonné, může býti o ní rozhodnuto jen exekučním soudem ve výkonu soudní jurisdikce; proti usnesení exekučního soudu přísluší tomu, kdo je dotčen, samostatný rekurs podle § 65 ex. ř.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1939, R I 1533/38.)

Srov. rozh. č. 5098, 8005 Sb. n. s. a rozh. konfliktního senátu Dodatku II. k roč. XIX. Sb. n. s.

V exekuční věci vymáhajících věřitelů Dagmary, Olgy a Marie Č. proti povinnému Otakaru Č. zabavil výkonný orgán okresního soudu ve V. různé svršky v usedlosti č. 11 v B. patřící Boženě W. přes její odpor. Podala proto Božena W. u okresního soudu ve V. stížnost podle § 68 ex. ř. na postup výkonného orgánu, domáhajíc se zrušení mobilární exekuce stran určitých zabavených sršků pro nezákonnost provedeného zabavení. Exekuční soud nevyhověl stížnosti. Rekursní soud odmítl stěžovatelčin recurs. D ů v o d y: Napadené usnesení, jímž byla zamítnuta stížnost ve smyslu § 68 ex. ř., má povahu rozhodnutí úřadu dohlédacího na úkony nesoudcovských orgánů. O rekursu podaném proti takovému rozhodnutí, jež se týká dohlédací činnosti prvního soudu, nelze však rozhodovati jako o úkonu patřícím do soudcovské jurisdikce, neboť usnesení prvního soudu se nestalo aktem podléhajícím této jurisdikci, když se v něm nerozhodovalo o věci vyhrazené soudcovskému rozhodování. Podléhá tudíž usnesení prvního soudu vydané při výkonu dozorčí moci jen dozorčímu právu justiční správy, které se však vykonává odděleně od soudní moci rozhodovací (srov. rozh. senátu pro řešení kompetenčních konfliktů Dod. II. z roku 1937). Byl proto recurs odmítnut a prvnímu soudu nařízeno, aby jej předložil presidiu krajského soudu v T. jako úřadu povolanému k výkonu dozorčí moci nad okresním soudem ve V.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, aby o rekursu znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Jak plyne ze srovnání předpisu § 68 ex. ř. s ustanovením § 66 ex. ř., přísluší proti usnesení soudu, jímž bylo rozhodnuto o stížnosti podle § 68 ex. ř., recurs podle zákonných ustanovení, která podle obsahu usnesení v jednostranném případě mají platnost (srov. rozh. č. 5098, 8005 Sb. n. s. a nař. min. sprav. ze dne 3. prosince 1897, č. 25801, Věst. č. 44); bylo-li tudíž o stížnosti podle § 68 ex. ř. rozhodnuto — jako tomu je v souzené věci — zamítavě, přísluší stěžovateli samostatný recurs podle § 65 ex. ř., neboť exekuční řád takové usnesení ani neprohlašuje za nenapadatelé, ani neodpírá proti němu samostatný opravný prostředek. Není proto správné, že rekursní soud stěžovatelčin recurs odmítl a jako pouhou dohlédací stížnost odkázal presidiu krajského soudu jako úřadu dohlédacímu. Rozhodnutí senátu pro řešení kompetenčních konfliktů ze dne 14. května 1937, č. j. 866/36, nelze se tu dovolávati. Tam šlo o rozhodnutí přednosty soudu, stylisované jako ryzí akt dohlédací moci, a měla i stížnost jím vyřizená skutečně ráz stížnosti dozorčí ve smyslu § 78 zák. o org. soudní, byvší podána jen pro některé nepřístojnosti při výkonu exekuce u přednosty exekučního soudu a obsahujíc návrh, aby přednost zjednal nápravu a učinil ze své moci opatření, aby úředník, který nařídil výkon, i vykonavatel dali stěžovateli dostiučinění a aby vykonavatel byl podle platných předpisů potrestán. V souzené věci však byla stížnost řízena na exekuční soud a stížnost domáhala se zrušení mobilární exekuce stran určitých svršků jako ne-

zákonné. O takovém návrhu mohlo býti rozhodnuto jen soudem exekučním při výkonu soudní jurisdikce ve formě soudního usnesení, jak se také stalo, zejména když zrušení exekuce znamená i zrušení soudcovského zástavního práva formálně pravoplatně nabytého, a takové rozhodnutí nepatří do pravomoci dohlédacích úřadů soudních.

Čís. 17182.

Pokud stavební a bytová společenstva ojedinelým prodejem svého pozemku tomu, kdo není jejich členem, nevyvíjejí činnost, jež by se přičila jejich stanovám a byla v rozporu se společenstvením zákonem č. 70/1873 ř. z.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1939, Rv I 2178/38.)

Žalobce František K., jenž nejsa členem společenstva s ručením omezeným »S.«, obecně prospěšného sdružení pro stavbu dělnických domků v D., koupil od něho pozemek č. kat. 89/2, domáhá se na žalovaném správci konkursní podstaty uvedeného družstva, aby bylo uznáno právem, že tento pozemek nepatří do konkursní podstaty a že žalovaný jako správce konkursní podstaty uvedeného společenstva jest povinen jednak trpěti, aby bylo pro žalobce vloženo vlastnické právo, prostě všech zástavních práv, jednak se postarati na svůj náklad o výmaz zápisů pod položkami B 2, C 2, C 3 (poznámky prohlášení konkursu na jmění družstva »S.«, vkladu práva zástavního pro vykonatelnou pohledávku firmy B. a poznámky zahájení dražebního řízení pro pohledávku uvedené firmy). Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Motivy, které snad vedly družstvo »S.« k tomu, že koupilo od obce D. parcelu č. kat. 92/3 poz. knihy D. a že podle žalobního tvrzení prodalo žalobci parcelu č. akt. 89/2 téže pozemkové knihy, nemohou rozhodovati o tom, zda právní jednání, jímž mělo býti dosaženo domnělého prospěchu družstva, je platné či nikoliv. Ani v právu nesvětí účel prostředky a nelze se při posuzování dovolenosti prostředků řídití tím, že náhodou v konkrétním případě by bylo právní jednání družstvu na prospěch resp. aspoň vyhovovalo jeho účelu. Nesrovnává-li se právní jednání družstva se zákonem nebo stanovami, je neplatné, třeba i bylo družstvu na prospěch. Takový skutečný nebo domnělý prospěch jest jen motivem, který není rozhodující (§ 901 obč. zák.). Ostatně je vše, čím odvolatel tento prospěch odůvodňuje, nedovolenou novotou. Podle toho, co bylo tvrzeno v řízení před prvou stolicí, jde o to, zda tvrzený prodej pozemku č. kat. 89/2 lze uvésti v souhlas s družstevním zákonem a stanovami, které jsou pro družstvo zákonem, a zda snad přece by jej nebylo možno uznati platným se zřetelem na ustanovení §§ 4 až vlád. nař. č. 116/1935 Sb. z. a n. Účelem družstva »S.« podle § 1 stanov bylo, aby svým méně zámožným členům obstarávalo levné a zdravé byty stavěním a nabýváním obytných domů s malými byty a aby umožnilo svým členům nabývání vlastních domů způ-

sobem v odstavci b) uvedeným. Společenstvo může, aby tohoto účelu dosáhlo, nabývatí věcných práv i k pozemkům. Podle názoru odvolacího soudu je hledíc na povahu bytového družstva zcela vyloučeno, aby svoji zřejmě jen na členy omezenou hlavní činnost rozšiřovalo na nečleny. To bylo by v zřejmém rozporu s § 1 stanov a znamenalo by to, že by družstevní charakter společenského útvaru byl podkopán. Nevadí, že ve stanovách není výslovného zákazu rozšiřování činnosti na nečleny, když takové rozšiřování je v rozporu s povahou a účelem družstevního podnikání. To je viděti také z toho, že uvedené vládní nařízení má v § 3 zvláštní ustanovení o tom, jak lze rozšiřovati činnost družstev bytových. Jestliže pak podle § 4, odst. 1, uved. vládn. nař. není dovoleno rozšíření hlavní činnosti, nelze se pro platnost takové podle vzpomenutého předpisu nedovoleného rozšíření hlavní činnosti a právních jednání k němu směřujících dovolávati ani ustanovení § 6 uved. zák. Nebylo by tedy právní jednání, o něž jde, t. j. prodej družstevního pozemku nečlenovi, platné ani tehdy, kdyby náleželo k hlavní činnosti družstva. Ale takový prodej pozemků i stavebních nenáleží vůbec k činnosti družstva. Účelem družstva je, aby nabývalo pozemků, stavělo družstevní domy a pronajímalo v nich byty, nebo aby umožnilo členům nabývání družstvem vystavěných domků. Proto nemůže v souzeném případě jíti o žádné podle § 4 uved. vládn. nař. dovolené rozšíření hlavní činnosti na nečlena, nýbrž jde o činnost, jež je v rozporu s účelem uvedeným v § 1 stanov a s § 1 společenstevního zákona. Právní jednání, jímž se nedovolená činnost družstva provádí a uskutečňuje, nelze se zákonem uvésti v soulad a je neplatné. Proto prvý soud věc správně posoudil, když žalobu zamítl. Při tom svém právním názoru nepotřeboval se prvý soud zabývatí ostatními otázkami, jež řešiti by bylo až na druhém místě, a nemusil tedy doplňovati řízení v ostatních směrech, jak mu to bylo uloženo zrušovacím usnesením odvolacího soudu.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Při řešení otázky právní platnosti prodeje pozemku č. kat. 89/2 poz. knihy D. družstvem »S.« žalobci nelze pominouti souvislost tohoto prodeje s nabytím pozemku č. kat. 92/3 téže pozemkové knihy družstvem od obce D.

Souvislost ta, na niž poukazoval dovolatel liž v žalobě, je též zřejmá z prokolu o společné schůzi družstva »S.« ze dne 14. srpna 1921, jakož i z opisu protokolu o schůzi obecního zastupitelstva v D. ze dne 3. dubna 1922.

Nelze pochybovati o tom, že uvedené nabytí pozemku č. kat. 92/3 družstvem patří do oprávnění družstva ve smyslu § 1, odst. 2, písm. b) stanov, že se stalo podle usnesení obecního zastupitelstva v D. na žádost družstva a že bylo schváleno za směnu učiněnou mezi žalobcem a Václavem K., který žalobci postoupil díl č. 1 na parcele č. kat. 89.

Uváděl-li předseda družstva »S.« ve společné schůzi dne 31. července 1921, že parcelační plány a vyměření jsou hotové a že další je ztěžováno obcí a K-em (žalobcem), který protestuje proti povolení stavby, a bylo-li potom ve schůzi obecního zastupitelstva dne 3. dubna 1922 vyhověno žádosti družstva za odprodej pozemku č. kat. 92 a byl-li schválen odprodej za určitých podmínek, je z toho zřejmé, že se tvrzený prodej pozemku č. kat. 89/2 žalobci stal důsledkem nabytí pozemku č. kat. 92/3 družstvem od obce D., a jsou obě tato právní jednání v příčinné souvislosti.

Je-li nabytí pozemku č. kat. 92/3 kryto stanovami družstva a právně nezávadné, nebylo by rozumného důvodu upírati právní platnost souvislicímu s ním právnímu jednání a odprodeji pozemku č. kat. 89/2, neboť tímto ojedinělým jednáním družstvo ještě nevyvinulo činnost, jež by se přičila duchu jeho stanov a byla v rozporu s družstevním zákonem. Činnost družstva nebyla tím rozšířena přes meze stanov na jiný předmět, než jaký je uveden v § 1 stanov, a dovolatel — nečlen — se v souzeném případě nestal podílníkem na hospodářství společenstevním, nýbrž tvrzeným odprodejem pozemku dovolateli bylo družstvu umožněno, že nabylo stavebního místa pro stavbu domku, jak tomu nasvědčuje i výkaz výloh o parcelačních a stavebních plánech parcely č. kat. 92/3, a byla tím tedy podepřena činnost družstva podle § 1 stanov.

Posuzuje-li se s vylíčeného hlediska odprodej pozemku č. kat. 89/2 dovolateli v souvislosti s nabytím pozemku č. kat. 92/3 družstvem, nelze schváliti právní názor nižších soudů, že tu šlo o neplatné právní jednání s hlediska § 1 druž. zák. a § 1 stanov a že družstvo tu vyvinulo nedovolenou činnost.

Řečený prodej pozemku dovolateli, třebaže nebyl členem družstva, nebyl by neplatný vzhledem na předpisy §§ 5, 6 vládn. nař. č. 116/1935 Sb. z. a n. Pokud nižší soudy zamítlly žalobu z uvedeného důvodu neplatnosti právního jednání družstva s dovolatelem, neposoudily věc správně, což právem dovolatel vytýká.

Dovolací soud však nemohl ve věci rozhodnouti, poněvadž skutková zjištění prvního rozsudku soudu první stolice byla odvoláním napadena pro nesprávné hodnocení důkazů a pro rozpor se spisy, kteréžto důvody odvolací soud ve zrušovacím usnesení uznal za oprávněné, a uložil prvému soudu se jimi obíratí a s nimi se vypořádati, čehož však nebylo v napotomním řízení před prvním soudem dbáno, a v druhém rozsudku se prvý soud pro jiný právní názor na věc vůbec o dřívější skutková zjištění neopíral. Schází tudíž dovolacímu soudu pro právní posouzení věci správnost skutkových předpokladů, a bylo proto nutno zrušiti rozsudky nižších soudů a věc vrátiti prvému soudu (§ 510 c. ř. s.) k provedení toho, co mu uložil odvolací soud ve zrušovacím usnesení ze dne 8. ledna 1938, č. j. Co VII 292/37-19, a k novému rozhodnutí.

Čís. 17183.

Postoupený dlužník jest i po oznámení postupu (§ 1395 obč. zák.) oprávněn uplatňovati proti postupiteli po včasné a řádném oznámení vad nároky ze správy pro vady, které mu vznikly před postupem proti postupiteli.

Dojde-li mezi postupitelem a postoupeným dlužníkem k mimosoudnímu vyřízení uvedených námitek a důsledkem toho k snížení tržové ceny nebo k zrušení smlouvy (§ 932 obč. zák.), může postoupený dlužník snížení nebo zánik postoupené pohledávky namítati i vůči postupníkovi, avšak jen tehdy, souhlasil-li s takovýmto vyřízením i postupník, nebo dokáže-li ve sporu vedeném postupníkem o zaplacení postoupené pohledávky přípustnost a odůvodněnost námitek a nároků, jež vůči postupiteli uplatnil a které byly vyřízeny snížením tržové ceny nebo zrušením smlouvy.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1939, Rv I 2614/38.)

Srov. rozh. č. 3890, 7196, 15763 Sb. n. s.

Žalovaný koupil od firmy E. zboží. Pohledávka za ně byla 14. června 1935 postoupena »Diskontnímu družstvu v P.« a to postoupilo opět pohledávku ve zbytku 1.949 Kč dne 22. července 1936 žalobci Lvovi K., jenž se domáhá jejího zaplacení na žalovaném. Žalovaný namítl, že na dopis oznamující postup jmenovanému družstvu odpověděl, že vrátí část zboží, které mu nevyhovuje a jehož se postoupená pohledávka týkala, že pak skutečně firmu E. navštívil a v dohodě s jejím majitelem vrátil část zboží, za něž mu firma dala 19. října 1935 dobropis na 1.335 Kč. Žalobce naproti tomu přednesl mimo jiné, že žalovaný nebyl po oznámení postupu oprávněn vrátiti zboží postupitele. Soud první stolice uznal podle žaloby jen co do částky 614 Kč 50 h s přísl., kdežto do co částky 1.335 Kč s přísl. zamítl žalobu. Odvolací soud k odvolání žalobcovu uznal podle žaloby i co do částky 1.335 Kč s přísl. Důvody: Je řešiti otázku, zda žalovaný jako postoupený dlužník může s úspěchem proti žalobci jako postupníkovi uplatňovati dobropis 1.335 Kč, který dostal od postupitele potom, kdy mu byl postup pohledávky oznámen. Prvý soud odpověděl na uvedenou otázku kladně, odvolací soud však jeho názor neschvaluje. Význam postupu záleží v tom, že se mění osoba věřitelova tak, že místo dosavadního věřitele nastoupí nový věřitel, aniž se nějak změní pohledávka resp. dluh. Nový věřitel nastupuje tu na místě dosavadního jako jeho právní nástupce a proto nabývá jen tolik práv, kolik jich měl jeho předchůdce. Z uvedených obecných právních zásad (§§ 1392, 1394 obč. zák.) vyplývají pak logicky zásady další, zejména že dlužník, jakmile mu byl oznámen postup, musí pokládati za svého věřitele jen postupníka (§§ 1395, 1396 obč. zák.), nesmí postupiteli ani plniti ani se s ním smlouvat jakýmkoliv způsobem dotýkajícím se práv postupníkových. Rovněž z toho plyne, že dlužníkovi sice zůstala zachována všechna práva, která měl proti postupiteli, ale

ve smyslu hořejších vývodů je může s úspěchem uplatňovati nadále jen proti postupníkovi jako vlastnímu oprávněnému z pohledávky. Měl tudíž žalovaný, jakmile mu byl (14. června 1935) oznámen postup, smlouvat se o vrácení zboží jen s postupníkem a vrátiti je, měl-li na ně vůbec nárok, pouze postupníkovi (po případě, měl-li důvody pro nějaké pochybnosti, mohl kupní cenu složití podle § 1425 obč. zák. k soudu); neměl však práva smlouvat se a vracetí zboží postupitelce firmě E., neboť ta v té době již neměla vůbec žádná práva k postoupené pohledávce, ježto všechna její práva byla v té době už převedena na postupníka. Co tudíž žalovaný smlouval s postupitelkou E. a co jí plnil, je vůči postupníkovi, t. j. Diskontnímu družstvu a jeho právnímu nástupci — žalobci, — naprosto bezvýznamné a nemůže jim býti proti zažalované pohledávce namítáno. Prvý soud tudíž nesprávně vyložil zákon a musilo proto býti odvolání vyhověno.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice další jednání a nové rozhodnutí.

Důvody:

Z ustanovení §§ 1395, 1396 obč. zák. vyplývá, že postoupený dlužník může, dokud nemá vědomosti o postupu, vyrovnati se s postupitelem o postoupené pohledávce s účinkem i proti postupníkovi a právní poměr, z něhož vznikla postoupená pohledávka, jakkoli upraviti, ba i vzájemnou dohodou zrušiti. Avšak i tenkrát, když mu byl postup oznámen, jest oprávněn činiti námítky proti postoupené pohledávce. K takovým námítkám náležejí nepochybně i námítky postoupeného dlužníka ze správy nebo námítka, že smlouva nebyla splněna, ježto byla dodána jiná věc (aliud). Tyto námítky postoupeného dlužníka nejsou postupem pohledávky dotčeny a příslušejí dlužníku i vůči postupníkovi. Jde o to, zda postoupený dlužník může uplatniti právě uvedené námítky a nároky z nich plynoucí též po oznámení postupu vůči postupiteli, a zda tudíž vůči postupiteli může vytýkati vady, domáhati se na něm snížení tržové ceny nebo zrušení tržové smlouvy pro vadnost koupené věci, jemu vrátiti vadnou věc nebo dodanou jinou věc (aliud) a účinně namítati proti nároku postupníka na zaplacení postoupené pohledávky z tržové smlouvy, že postoupená pohledávka následkem námitek uplatněných vůči postupiteli zanikla úplně nebo částečně nebo že vůbec nevznikla.

Vady věci má kupitel i po oznámení postupu oznámiti z á s a d n ě prodávati věci (rozh. č. 3890 Sb. n. s.), ovšem jest i postupník oprávněn k přijetí oznámení vad ze správy, které vznikly proti postupiteli před postupem (rozh. č. 15763 Sb. n. s.). Oprávnění oznámiti vady vůči postupiteli vyplývá i z úvahy, že jen prodávatel nebo odevzdávatel věci bývá o věci tak informován, aby mohl posouditi oprávněnost výtky vad; a on je, žádá-li kupitel o opravu nebo doplnění toho, čeho se nedostává, s to, aby této žádosti, je-li odůvodněna, vyhověl. Uvedené úvahy platí však také tehdy, když kupitel žádá pro vadnost věci snížení tržové ceny nebo

když se domáhá zrušení smlouvy. Nutno proto míti za to, že postoupený dlužník může i po oznámení postupu vůči postupiteli po včasném a řádném oznámení vad uplatnit nároky ze správy pro vady, které mu vznikly proti postupiteli před postupem. Dojde-li však mezi postupitelem a postoupeným dlužníkem k mimosoudnímu vyřízení dotčených námitek a důsledkem toho k snížení tržové ceny nebo k úplnému zrušení smlouvy, může postoupený dlužník namítati snížení nebo úplný zánik postoupené pohledávky i vůči postupníkovi jen tenkrát, jestliže s takovýmto vyřízením souhlasil i postupník nebo dokáže-li se ve sporu vůči postupníkovi přípustnost a odůvodněnost námitek a nároků, jež vůči postupiteli uplatnil a které byly vyřízeny snížením tržové ceny nebo mylným zrušením smlouvy. Dokáže-li se, že tu byly zákonné předpoklady pro uplatnění nároků ze správy nebo pro dodání jiné věci (aliud) a že bylo snížení ceny nebo úplné zrušení smlouvy odůvodněno, musí postupník strpěti úpravu takových námitek a nároků, k níž došlo mezi postupitelem a postoupeným dlužníkem, třebaže k onomu uplatnění nároků a k jejich vyřízení došlo teprve po oznámení postupu.

Žalovaný namítal, že vrátil postupitelce, firmě E., zboží, jež nebylo jeho a nevyhovovalo objednavce, že postupitelka jeho námítka uznala a že mu dne 19. října 1935 za vrácené zboží připsala částku 1.335 Kč k dobru. Žalobce tomu odporoval mimo jiné i proto, že žalovaný nebyl oprávněn, aby po oznámeném postupu vrátil zboží postupiteli. Bylo tudíž povinností soudu, aby vhodným způsobem působil k tomu, aby byly učiněny skutkové údaje, jež jsou rozhodující pro posouzení, zda se vrácení zboží stalo podle toho, co bylo uvedeno, důvodně, poněvadž šlo buď o vadnost zboží, odůvodňující zrušení smlouvy, nebo o jiné zboží, než bylo objednáno (aliud), aby o nich byly nabídnuty důkazy, a aby z nich zjistil rozhodující skutkové okolnosti. Ježto se tak nestalo, je řízení kusé a bylo tudíž rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 17184.

Předpis § 1001, první věty, obč. zák., že dlužní úpis jest plným důkazem o zápůjčce a jejích modalitách, pozbyl pro oblast procesního práva významu zavedením civilního řádu soudního (zákonem č. 113/1895 ř. z.).

Průvodnost dlužního úpisu, nemá-li povahu veřejné listiny, jest posuzovati podle § 294 c. ř. s.; je-li vnitřní pravdivost dlužního úpisu popřena, musí býti zkonána jinými prostředky.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1939, Rv II 547/38.)

Ve sporu, v němž se žalobkyně domáhala na žalované zaplacení 31.000 K s přísl. z důvodu zápůjčky, namítla žalovaná, že podle dlužního úpisu nebyla zápůjčitelkou žalobkyně, nýbrž její otec Josef T. Nižší soudy uznaly podle žaloby; odvolací soud uvedl k otázce

v právní větě vytčené, v d ů v o d e c h: Dlužní úpisy, kterých se žalovaná dovolává, nejsou konstitutivním důkazem o tom, kdo zápůjčku poskytl, nýbrž jen důkazem o zápůjčce, jehož znění nevyklučuje, že zápůjčka — reální smlouva — byla skutečně poskytnuta a ujednána mezi jinými osobami, než které jsou v úpisu uvedeny. By-li tudíž uveden jako zápůjčitel peněz žalobkynin otec Josef T., nevyklučuje to možnost a důkaz o tom, že vpravdě zápůjčila peníze žalobkyně sama.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Předpis § 1001 obč. zák., jehož se dovolává žalovaná a který v první větě ustanovuje, že dlužní úpis, který má náležitosti tam uvedené, jest plným důkazem o zápůjčce a jich modalitách, pozbyl pro oblast procesního práva svého původního významu zavedením civilního řádu soudního (zákonem ze dne 1. srpna 1895, č. 113 ř. z.), který opustiv t. zv. zákonnou theorii průvodní dřívějšího obecného řádu soudního (josefinského) dal v §§ 272 a 488 průchod zásadě volného hodnocení důkazů. Průvodnost dlužního úpisu, který nemá povahu veřejné listiny (§§ 292 až 293 c. c. s.), jest tudíž nyní posuzovati jako u každé jiné soukromé listiny podle § 294 c. ř. s.; podle právě uvedeného ustanovení podávají tyto listiny, jsou-li podepsány vydavatelem, úplný důkaz o tom, že pocházejí od vydavatele, avšak vnitřní pravdivost projevu, je-li ve sporu popřena, musí býti zkoumána jinými prostředky a může býti jimi po případě i vyvrácena.

I když proto v souzené věci jest v dlužním úpisu ze dne 1. července 1931 uveden a podepsán jako věřitel Josef T., nevádí to, aby nižší soudy, zhodnotivše výsledky všech provedených důkazů, dospěly k přesvědčení, že skutečnou věřitelkou je žalobkyně.

Čís. 17185.

Pojem motorového vozidla (zák. č. 81/1935 Sb. z. a n.).

O provoz motorového vozidla jde i tehdy, když sice ani nepracuje zdroj jeho motorické síly, ani nijak se vozidlo nepohybuje, ale ze všech okolností jeho stavu, v jakém je právě vozidlo na místech vytčených v § 45, odst. 1, uved. zák., je zřejmé, že je vozidlo přímo buď již připraveno, anebo připravováno k tomu, aby bylo uvedeno do výkonu své činnosti (funkce) jakožto motorové vozidlo ve smyslu § 1 uved. zák., anebo že byvši ve výkonu této své činnosti zařadeno jako samostatné motorové vozidlo do dopravního provozu na místech uvedených v § 45, odst. 1, uved. zák., tuto činnost na oněch místech ještě neskončilo, nýbrž zůstává takovou složkou v celkovém dopravním provozu na oněch místech jako motorové vozidlo, že na ně jako na motorové vozidlo musí míti ostatní uživatelé míst určených pro obecnou dopravu náležitý zřetel při pravidelném jejich užívání; v tomto provozu je dotud, dokud nebylo

z něho vyřaděno vhodným a místu, času, jakož i jiným možným okolnostem přiměřeným způsobem (na př. takovým postavením mimo pravidelnou jízdní dráhu, že není překážkou pravidelné obecné dopravy a že při ní není třeba mít na ně zřetel).

Za uvedených předpokladů může být i stojící motorové vozidlo v provozu a může jít o střet provozů motorových vozidel ve smyslu § 48, odst. 1, uved. zák., narazilo-li na ně jiné jedoucí motorové vozidlo.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1939, Rv I 373/38.)

Dne 20. prosince 1935 zastavil žalobce své nákladní auto na levé straně silnice ve směru své jízdy tak, že vzdálenost od levých jeho kol k okraji silnice činila 2.60 m, a to proto, že před ním na téže straně silnice havarovalo jiné nákladní auto, s jehož řidičem se žalobce domlouval o poskytnutí pomoci. Za této situace na silnici žalovaný řidič autobusu náležejícího vlastnický druhému žalovanému, jedá po téže silnici za žalobcem, chtěl předjet do prava auto žalobcovo stojící na silnici, strhl při tom, ve snaze vyhnouti se motocyklistovi jedoucímu správně po své straně z opačné strany, autobus tak, že dostal na zledovatělé kluzké silnici smyk, a tím došlo nárazem jedoucího autobusu na stojící motorové vozidlo žalobcovo k věcné škodě žalobcově. Tvrdě, že srážku motorových vozidel žalovaný řidič, za nějž jest odpověden druhý žalovaný, domáhá se na obou žalovaných zaplacení 12.973 Kč 50 h s přísl. Soud první stolice uznal žalobní nárok po právu a uvedl v otázce v právní větě vytkené v důvodech: V souzené věci jde o střet dvou provozů motorových vozidel. Nákladní automobil žalobcův v době nehody sice stál, avšak přerušeni jízdy se stalo jen proto, aby žalobce pomohl Rudolfu B. vytáhnouti jeho auto z příkopu; tím však nebyl přerušen provoz žalobcova vozidla, neboť žalobcova jízda ukončena nebyla. Soud proto posuzuje případ, o nějž jde, hledíc na ustanovení § 48 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n. podle občanského práva, a to podle ustanovení §§ 1925 a násl. obč. zák. O d v o l a c í soud potvrdil napadený mezitímní rozsudek a v otázce, o níž tu jde, uvedl v důvodech: Událost, z níž vzešla žalobci škoda, o jejíž náhradu žaluje, nutno vyvozovati ze smyku autobusu na kluzké vozovce, tedy z vnitřní nehody, která má svůj původ v povaze a ve zvláštním způsobu činnosti motorového vozidla. Nelze proto podle § 47 uved. zák. vyloučiti v souzeném případě odpovědnost žalovaných. Ustanovení § 48 uved. zák. tu nelze užítí, neboť tento předpis předpokládá, že nároky na náhradu škody vzešly z určité události tomu, kdo by byl podle onoho zákona odpověden. To znamená, že by i žalobce musil být činěn odpovědným podle automobilového zákona za následky srážky, z které jest žalobní nárok vyvozován. Nestačí proto, že žalobce jako majitel a řidič nákladního automobilu zásadně odpovídá podle automobilového zákona, nýbrž jako odpovědnost musí být splněna v konkrétním případě a vyplývati z určité události. Tomu by tak bylo, kdyby byl žalobce srážku sám zavinil neb spoluzavinil, nebo kdyby na jeho

straně byly nastaly okolnosti, pro které nastává odpovědnost za výsledek nehledíc na zavinění. Ježto však ze zjištěných skutečností plyne, že žalobce srážku ani částečně nezavinil, ani že tu nebylo dotčených okolností, nýbrž že srážka byla způsobena jedine smykem autobusu, za který odpovídají žalovaní, jest žalobce co do srážky motorových vozidel prost veškeré odpovědnosti podle automobilového zákona a má postavení majitele jiného nemotorového vozidla na silnici stojícího, na které by byl autobus následkem smyku najel.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl co do otázky, o níž jde, v

d ů v o d e c h :

Stran odpovědnosti žalovaných za škodu na motorovém vozidle žalobcově bylo uvážiti, zda jde o nárok na náhradu škody, která byla způsobena střetnutím provozů motorových vozidel, patřících dvěma osobám za jejich provoz odpovědným, některé z těchto osob (§ 48, odst. 1, zák. č. 81/1935 Sb. z. a n.), anebo o nárok o náhradu škody způsobené jen provozem motorového vozidla žalovaných osobě, která sama není odpovědná z provozu jízdy motorovým vozidlem (§ 45 uved. zák.). Byla-li totiž při nárazu motorového vozidla žalovaných na motorové vozidlo žalobcovo v provozu obě motorová vozidla, posuzuje se nárok na náhradu škody, kterou utrpěl na svém vozidle žalobce jakožto osoba, která by byla z téže události podle zákona č. 81/1935 Sb. z. a n. odpovědná, podle občanského práva, kdežto byl-li při tom v provozu jen automobil žalovaných, ale nebyl-li žalobcův automobil v provozu, pak by žalobce nebylo lze pokládati za osobu odpovědnou z provozu jízdy motorovým vozidlem podle § 45 uved. zák. a mohl by požadovati na dovolatelích, kteří jako osoby odpovědné za provoz jízdy svým motorovým vozidlem zásadně odpovídají za škodu způsobenou tímto provozem, náhradu škodu podle §§ 45 a 46 řeč. zák.

Provozem motorového vozidla ve smyslu § 45, odst. 1, a § 48 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n. se rozumí každý takový stav vozidla uváděného do pohybu motorickou silou a pohybujícího se po zemi, avšak nikoliv na kolejnicích (§ 1 zák.), kterým se bezprostředně připravuje nebo již uskutečňuje po případě udržuje — a to po celou dobu od započeti provozu až do jeho skončení — výkon jeho funkce jakožto samostatného vozidla druhu naznačeného v řečeném ustanovení § 1 zákona. Zákon při tom neomezuje pojem provozu ani na výkonu motorového vozidla způsobené právě jen jeho motorickou silou, ani na jeho pohyb v terénu přivoděný snad jinou živelní silou, v kterýchžto případech jest nepochybně vozidlo v uvedeném výkonu své funkce, tudíž v provozu; za to však právě v souvislosti s tímto zákonným znakem skutkové podstaty, kterou se posuzovati podle ustanovení zákona o jízdní motorovými vozidly, pojal do ustanovení § 45, odst. 1, důležité okolnosti místa, na kterém se provoz motorového vozidla v případech, které je posuzovati podle tohoto zákona, musí dítí, totiž na místech veřejných, nebo místech třetím osobám přístupných, nebo mimo tato místa, užívá-li se pozemku

neoprávněně k jízdě motorového vozidla. Dotčené ustanovení uvedené s pojmem provozu v těsnou souvislost má proto zajisté význam i pro určení samého pojmu provozu motorového vozidla ve smyslu tohoto zákona. Podle toho jde o provoz i tehdy, když sice právě ani nepracuje zdroj jeho motorické síly, ani se jinak vozidlo nepohybuje, ale ze všech okolností jeho stavu, v jakém právě vozidlo je na místech určených v § 45, odst. 1, zák., je zřejmé, že je vozidlo přímo buďto již připraveno, anebo připravováno k tomu, aby bylo uvedeno do výkonu své funkce jakožto motorové vozidlo ve smyslu § 1 uved. zák., anebo že byvši u výkonu této své funkce zařaděno jako samostatné motorové vozidlo do dopravního provozu na místech uvedených v § 45, odst. 1, zákona, tuto funkci na těchto místech ještě neskončilo, nýbrž zůstává takovou složkou v celkovém dopravním provozu na těchto místech jako motorové vozidlo, že na ně jako motorové vozidlo i ostatní uživatelé těchto pro obecnou dopravu určených míst musejí míti při pravidelném jich užívání náležitý zřetel; v tomto provozu je dotud, dokud nebylo z něho vyřaděno vhodným a místu, času, jakož i jiným možným okolnostem přiměřeným způsobem (na př. takovým postavením vozidla mimo pravidelnou jízdní dráhu, že není vůbec překážkou pravidelné obecné dopravě a že při ní není třeba na ně míti zřetel a pod.).

Není-li stran motorového vozidla uvedeného do provozu na místech jmenovaných v § 45, odst. 1, uved. zák. učiněno takové vhodné, z dopravního provozu je vyrazující opatření, třeba míti za to, že se započatý výkon jeho funkce jako motorového vozidla neskončil, nýbrž že se udržuje. Pokud pak takto udržovaný jeho stav — tudíž ve smyslu zákona provoz motorového vozidla — je aspoň jednou ze složek, pro které došlo ke škodné události, a je tudíž v příčinné souvislosti s ní, je nutno míti za to, že škoda byla způsobena provozem motorového vozidla, po případě, jsou-li v příčinné souvislosti se škodnou událostí provozy více motorových vozidel, byla škoda způsobena tím, že došlo ke střetu provozů motorových vozidel mezi sebou.

Podle toho, co bylo právě uvedeno, byla v provozu na veřejné silnici motorová vozidla obou sporných stran; o automobilu žalovaných, který po silnici jel, je to nepochybné; automobil žalobcův provoz jízdu na veřejné silnici před tím započatý v okamžiku srážky s automobilem žalovaných neskončil, ale jej udržoval, byv zastaven z jízdní dráze veřejné silnice výše uvedeným způsobem tak, že jej musil automobil žalovaných objeti do prava, stejně jako kdyby na př. v tom místě pomalu jel. Nárazem jedoucího automobilu žalovaných na automobil žalobcův, stojící v jízdní dráze došlo tudíž k střetu provozů motorových vozidel mezi sebou a nárok na náhradu škodu žalobci při tom vzešlé je proto podle ustanovení § 48, odst. 1, zák. č. 81/1935 Sb. z. a n. posuzovati podle ustanovení občanského zákona, tedy podle předpisů §§ 1295 a násl. obč. zák. Žalobci bylo proto dokázati řidiči jedoucího motorového vozidla zavinění na škodné události, tedy dokázati, že opominul náležitě péče a pozornosti, kterou na nám jako na odborníku nutno požadovati ve zvýšené míře (§ 1299 obč. zák.).

Čís. 17186.

Je-li v ý c h o v a dítěte svěřena jiné osobě (matce), stačí k odnětí otcovské moci podle § 177 obč. zák., když manželský otec úmyslně nebo z nedbalosti neplnil po delší dobu svou v ý ž i v o v a c í povinnost, ačkoliv byl s to, aby ji plnil.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1939, R I 1439/38.)

Nezletilý Petr L., narozený z manželství Bedřicha a Jany L., jež bylo nejprve rozvedeno od stolu a lože a potom rozloučeno z viny Bedřicha L., zůstal podle dohody ze dne 19. července 1935, schválené opatrovníckým soudem, ve výchově a výživě u své matky a otec se zavázal platiti na výživné pro jmenované manželské dítě 100 Kč měsíčně. Tvrdíc, že otec dítěte trvale zanedbává výživu a výchovu dítěte a že od 1. ledna 1936 ničím nepřispěl na úhradu výživného, ač mohl a byl s to, aby tak učinil, navrhla matka dítěte Jana L. a kolisní opatrovník dítěte, aby byla Bedřichu L. Podle § 177 obč. zák. odňata na vždy otcovská moc nad nezl. Petrem L. Otec dítěte namítl, že nemůže platiti výživné, že je však ochoten vzít dítě k sobě do vlastní výchovy a výživy. Soud prvé s t o l i c e vyhověl návrhu s tím, že po právní moci jeho usnesení bude ustanoven nezl. Petru L. poručník. Rekursní soud k rekursu manželského otce zamítl návrh. D ů v o d y: Odnětí otcovské moci, jak je má na mysli § 177 obč. zák., není podle smyslu řečeného zákonného předpisu určeno k tomu, aby byl otec trestán za neplnění svých povinností vůči svému manželskému dítěti, nýbrž jest jeho účelem, aby byly chráněny zájmy a prospěch dítěte. Z uvedeného pojetí vzpomenutého zákonného předpisu měl vyjítí prvý soud a uvážiti, zda jsou v souzené věci splněny podmínky pro navrhované odnětí otcovské moci stěžovateli. V podstatě lze vysloviti odnětí moci otcovské jen tehdy, projevuje-li se činnost nebo nečinnost otcova se zřetelem na jeho nezletilé dítě v takové konkrétní podobě, která na dítě má nepříznivý vliv, a když by tento vliv byl odnětím otcovské moci odstraněn. V souzené věci nejde o to, aby bylo otci znemožněno působiti na výchovu dítěte, neboť výchova dítěte byla již dříve soudním rozhodnutím přenesena na matku, nýbrž navrhovatelům šlo o odnětí otcovské moci stěžovateli proto, že již od ledna 1936 ničím nepřispěl na úhradu výživného pro nezl. Petra L., ač mohl a může tak učiniti. V tomto stěžovatelově jednání bylo by spatřovati zanedbávání otcovské moci, nestačí však samo o sobě k odnětí otcovské moci, neboť zbavením otce moci otcovské by nebyla odstraněna jeho nedbalost v placení výživného. Zákon dává prostředky k donucení nedbalého otce, aby platil výživné; takovým donucovacím prostředkem však není zákonná instituce zbavení otcovské moci ve smyslu shora uvedeného zákonného předpisu. Kdyby byl stěžovatel zbaven otcovské moci, bylo by pak nutno ustanoviti jeho nezletilému synu zákonného zástupce; na tohoto zástupce však nelze přenést s otce povinnost platiti výživné, takže zbavením stěžovatele otcovské moci nebyla by jeho tvrzená nedbalost odstraněna. Nemá-li nedbalý otec tolik smyslu

pro plnění vyživovací povinnosti vůči svému vlastnímu dítěti, které se nemůže samo vyživovati, nedosáhne se u otce vědomí této povinnosti ani zbavením otcovské moci. Z toho plyne, že prvý soud neprávem stěžovatele zbavil otcovské moci, takže rekursní soud vyhověl rekursu a napadené usnesení změnil, jak svrchu uvedeno.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu, aby znovu rozhodl o rekursu.

Důvody:

Rekursní soud změnil usnesení prvního soudu, zamítl návrh na zbavení moci otcovské, máje za to, že v souzeném případě dítě zanedbáváním otcovských povinností se strany manželského otce neutrpělo újmy, a že proto nelze otci odníti moc otcovskou, ježto smysl § 177 obč. zák. není ten, aby otec byl potrestán pro nesplnění svých povinností vůči dítěti, nýbrž jenom aby, bude-li toho třeba, byly chráněny zájmy dítěte.

S názorem rekursního soudu nelze v této všeobecnosti souhlasiti.

Podle § 177 obč. zák. pozbývátec otcovské moci navždy, zanedbává-li zcela výživu a výchovu svého dítěte.

O zanedbávání výchovy ovšem nemůže býti řeč, nemá-li otec beztak vlivu na výchovu dětí, když je celá výchova svěřena matce, takže se otec o ní vůbec nemusí starati. V takovém případě však stačí k odnětí otcovské moci, zanedbává-li otec zcela výživu dítěte, t. j. nedbal-li po delší dobu své vyživovací povinnosti, a to buď úmyslně, anebo z nedbalosti, ačkoli by jinak byl s to, aby plnil vyživovací povinnost.

O tento skutkový předpoklad jde právě v souzené věci, neboť otec ve svém rekursu tvrdí, že nebyl s to, aby sehnal prostředky ke své vlastní výživě. Bude proto na rekursním soudě, aby zkoumal, zda manželský otec, který nepopírá, že od 1. ledna 1936 výživného na dítě neplatil, tak neučinil bez vlastní viny, pouze pro nedostatek hmotných prostředků, anebo ze zlé vůle po případě z nedbalosti. Při tom musí zejména uvažovati o tom, zda provedené důkazy stačí k posouzení otázky možného zavinění otce, či zda jest potřebí řízení doplniti zejména provedením důkazů otcem v rekursu navržených.

Čís. 17187.

Jde o zmatek podle § 477 č. 4 c. ř. s., jestliže odvolací soud bez zachování postupu podle § 160, odst. 2, c. ř. s. jednal a rozhodl o odvolání v době, kdy právní zástupce dovolatelův zemřel a strana si do té doby nezřídila sama jiného právního zástupce; nerozhoduje ani, že právní zástupce ustanovil před svou smrtí substituta, ani že se strana nepostarala včas o zřízení nového zástupce.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1939, Rv I 1462/38.)

Právní zástupce žalované Dr. Josef T., advokát v P., který podal odvolání proti rozsudku soudu první stolice, jímž byla povolena rozlučka manželství z viny žalované, před nařízením odvolacího ústního jednání dne 2. května 1937 zemřel. K odvolacímu ústnímu jednání se dostavila žalovaná bez advokáta. Odvolací soud jednal a rozhodl o odvolání, potvrdiv napadený rozsudek.

Nejvyšší soud zrušil k dovolání žalované napadený rozsudek i s předchozím řízením, počínajíc dnem 2. května 1937, a uložil odvolacímu soudu, aby dále podle zákona jednal.

Důvody:

Podle § 160, odst. 1, c. ř. s. se přeruší řízení, zemře-li advokát některé strany, a to ježto jde o velcí předpis, již ex lege, aniž se vyžaduje vědomost soudu neb strany samé o úmrtí jejího právního zástupce (srov. Neumannův Komentář k c. ř. s. u § 160 c. ř. s., str. 742). Pro přerušení sporu podle § 160 c. ř. s. je bez významu, že byl zemřelému advokátu ustanoven dekretem advokátní komory podle § 28 h) adv. ř. substitut, neboť takový dekret nenechává procesní plnou moc, kterou strana dala svému zvolenému zmocněnci (srov. rozh. č. 11217, 12424, 16527 Sb. n. s.). Rovněž je bez významu, že si Dr. T. ustanovil podle § 31, odst. 2, c. ř. s. substituta Dr. Ericha J., ježto substitutovou smrtí zanikla jeho procesní plná moc (§ 1022 obč. zák.) a tím i zmocnění jeho substituta.

Žalovaná právem tudíž vytýká napadenému rozsudku zmatečnost podle § 477 č. 4 c. ř. s., když odvolací soud proti ustanovení § 160 c. ř. s. jednal a rozhodl o odvolání, ač si žalovaná ne zvolila nového právního zástupce a ani žalobce nepostupoval podle § 160, odst. 2, c. ř. s. Uvedeným postupem bylo totiž žalované nezákonným postupem (porušením předpisu § 160 c. ř. s.) zabráněno, aby svým právním zástupcem jednala před odvolacím soudem, a napadený rozsudek byl vydán v řízení zmatečném a jest tedy i sám zmatečný (§ 477 č. 4 c. ř. s.).

Pro posouzení uvedené zmatečnosti je bez významu, že se žalovaná, byvši o odvolacím ústním jednání ať již jakýmkoliv způsobem vyrozuměna, dostavila sama k odvolacímu roku, ježto mohla před odvolacím soudem jednati jen právním zástupcem (§ 27 c. ř. s.). Ani možnost, že se snad žalovaná zachovala k obsílce o odvolacím roku pasivně a že se nepostarala včas o ustanovení nového právního zástupce, nemá na zmatečnost řízení vlivu. Zákon neukládá straně v ustanovení § 160 c. ř. s. ani jinde tuto povinnost; o to, aby nenastaly nežádoucí průtahy, jest postaráno ustanovením § 160, odst. 2, c. ř. s.

Že by se žalovaná zřekla účasti právního zástupce při odvolacím ústním jednání, nebylo šetřením nařízeným podle § 509, odst. 3, c. ř. s. zjištěno a nebylo tudíž možno provésti odvolací rok podle § 491 c. ř. s.

Nezbylo tedy než napadený rozsudek i s předchozím řízením jako zmatečný zrušiti.

Čís. 17188.

Soukromí zaměstnanci (zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.).

Preklusivní šestiměsíční lhůta (§ 40 uved. zák.) neplatí, domáhá-li se zaměstnanec na zaměstnavateli nároku na plnění ze služební smlouvy, ježto nedošlo k platnému zrušení služební smlouvy výpovědí.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1939, Rv I 1614/38.)

Žalobce, který zastával u žalovaného sdružení úřad tajemníka a byl dne 29. října 1936 vypověděn, se na žalovaném sdružení domáhá žalobou došlou soudu dne 20. října 1937, že služební poměr trvá a že žalované sdružení je povinno zaplatiti žalobci 67.090 Kč s přísl. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu k dalšímu jednání a novému rozhodnutí.

Důvody:

Odvolací soud zamítl žalobcovo odvolání jen proto, že v žalobě jest uplatněn nárok, kterého by se byl žalobce musil na soudě domáhati v šestiměsíční lhůtě stanovené § 40 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. Dovolání právem vytýká mylnost tohoto právního názoru odvolacího soudu, doličujíc, že v souzeném sporu jde o nárok ze smlouvy služební a nikoli o náhradu za neodůvodněné předčasné propuštění a že proto neplatí pro domáhání se žalobního nároku preklusivní lhůta § 40 uvedeného zákona. Žalobce dovozoval v žalobě a později za ústního jednání před prvním soudem, že nebyl platně vypověděn, že jeho služební poměr trvá a že má ze služební smlouvy nárok na částku vymáhanou žalobou. Z jeho přednesu vyplýval tudíž právě opak toho, co předpokládá ustanovení § 40 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., neboť v žalobě podle přednesu žalobcova byly uplatňovány nároky z trvajících služební smlouvy a nikoli ze zrušené služební smlouvy. Je-li tomu tak, nelze v souzeném sporu užítí pro zamítnutí žaloby ustanovení § 40 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. a jestliže odvolací soud použil řečeného předpisu, posoudil věc mylně po právní stránce (srov. rozh. č. 16491 Sb. n. s.). Dovolací soud nemůže však rozhodnouti ihned ve věci samé, ježto se odvolací soud pro svůj mylný právní názor neobíral vůbec otázkou, zda žalobcův služební poměr byl platně zrušen, a nečinil potřebná skutková zjištění, podle kterých by o tom mohlo býti dovolacím soudem rozhodnuto. Pro neúplnost odvolacího řízení musí býti rozsudek odvolacího soudu zrušen podle § 35, druhého odstavce, zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a věc musila býti vrácena odvolacímu soudu.

Čís. 17189.

Zákon o závodních výborech č. 330/1921 Sb. z. a n.

Zrušení závodního výboru z důvodu zastavení činnosti závodu (§ 25, písm. b), uved. zák.) nastává již okamžikem zastavení závodu a nikoli teprve uplynutím jednoho měsíce, vyžaduje se však, aby byla zastavena činnost výrobní.

Zaměstnance, který je členem závodního výboru, lze platně vypovědět ke dni, kdy byl závodní výbor v podniku žalované již zrušen zastavením závodu, třeba byla výpověď dána v době, kdy závodní výbor v podniku žalované ještě trval.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1939, Rv I 3091/38.)

Žalobce, který byl u žalované akciové společnosti zaměstnán od 1. července 1919 jako úředník a byl členem (předsedou) úřednického závodního výboru, se na žalované domáhá zaplacení služebního platu za měsíc duben 1935 ve výši 3.500 Kč, uváděje, že mu byla dána dne 29. října 1934 neúčinná výpověď ke dni 31. března 1935 bez souhlasu rozhodčí komise ve smyslu § 22 zák. č. 330/1921 Sb. z. a n. Žalovaná namítala, že žalobce byl řádně vypověděn, ježto žalovaná zastavila podle vládního nařízení č. 178/1934 Sb. z. a n. svůj podnik na dobu delší tří měsíců a podle ustanovení § 8 uved. vládní nař. počaly plynouti zákonné lhůty výpovědní již prvním dnem po třech nedělích, počínajíc ode dne, kdy došlo oznámení příslušným ministerstvům o zamýšleném zastavení podniku, a to se stalo v nejkrajnějším případě 31. října 1934. Soud první stolice zamítl žalobu, kdežto odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, aby dále o věci jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Žalovaná právem vytýká s hlediska dovolacího důvodu právní mylnosti podle § 503 č. 4 c. ř. s., že k rozhodnutí o žalobním nároku nestačil nesporný přednes stran, že se v závodě žalované pracovalo dne 31. října 1934. Podle § 25, písm. b), zák. č. 330/1921 Sb. z. a n. se závodní výbor zrušuje, zastaví-li závod činnost na dobu delší jednoho měsíce. Zrušení závodního výboru nastává již okamžikem zastavení závodu a nikoli teprve uplynutím lhůty jednoho měsíce, jest však třeba, aby v závodě byla zastavena činnost výrobní (srov. rozh. č. 3935 Sb. n. s.). O to však byl v odvolacím řízení mezi stranami spor. Žalobce tvrdil, že žalovaná nezastavila svůj podnik dne 31. října 1934, nýbrž že až do konce roku 1934 provozovala podnik neomezeně a teprve po novém roce 1935 omezila provoz a že závodní výbor zanikl až dne 1. dubna 1935. Žalovaná však v odvolacím řízení namítala, že výrobní činnost byla v jejím závodě zastavena a že v další závodní činnosti šlo

jen o činnost nevýrobní. Pokud jde tudíž o to, zda v závodě žalované bylo pokračováno ve výrobní činnosti i po 31. říjnu 1934 nebo po 29. říjnu 1934, tvrdila každá strana něco jiného a jejich tvrzení se nestala nespornými, ani když za odvolacího řízení přednesly, že se dne 31. října 1934 v závodě žalované fakticky pracovalo, neboť z toho přednesu stran nelze seznati, o jakou činnost v závodě žalované šlo. Vycházel-li odvolací soud při právním posouzení z předpokladu, že podle nesporného přednesu stran nebyl podnik žalované dne 31. října 1934 zastaven, učinil tak neprávem, poněvadž prohlášení stran u odvolacího soudu bylo tak neurčité, že nebylo možno usuzovati na nespornost tvrzení stran. Není tu proto zjištěn nezávadný skutkový podklad pro právní závěr, zda závodní výbor v podniku žalované byl zrušen již v době, kdy byla žalobci dána výpověď, či zda k zrušení závodního výboru došlo teprve dne 1. dubna 1935, jak tvrdil žalobce. Zjištění tohoto skutkového podkladu jest však pro spor důležité, neboť na něm závisí rozřešení otázky, zda žalovaná firma mohla vypověděti žalobce bez souhlasu rozhodčí komise podle § 22 zák. č. 330/1921 Sb. z. a n. Kdyby bylo bývalo k propuštění žalobcovu potřebí souhlasu rozhodčí komise podle § 22 zák. č. 330/1921 Sb. z. a n., byla by výpověď, jež by mu byla dána bez jejího souhlasu, neplatná a žalobce měl by proti žalované veškerá práva ze služební smlouvy (srov. rozh. č. 4296 Sb. n. s.). K platnosti výpovědi žalobci dané by však stačilo, kdyby výpověď byla dána ke dni, kdy závodní výbor v podniku žalované byl již zrušen zastavením závodu, třeba služební poměr byl vypověděn v době, kdy závodní výbor v podniku žalované ještě trval. Ochrana poskytnutá zaměstnanci ustanovením druhého odstavce § 22 zák. č. 330/1921 Sb. z. a n. při propuštění čelí tomu, aby byl služební poměr rozváznán za trvání závodního výboru, nebrání však tomu, aby zaměstnanci byla dána výpověď, kterou se má služební poměr skončiti teprve k době (ke dni), kdy již závodní výbor nebude trvati vůbec, neboť takovou výpovědí se nikterak neohrožuje řádné vykonávání členské funkce v závodním výboru. Ježto odvolací soud neucinil potřebná skutková zjištění, aby věc byla posouzena podle právních zásad právě vyčtených, musil býti napadený rozsudek podle § 35, odst. 2, zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. zrušen a věc vrácena odvolacímu soudu, aby po doplnění přednesu stran o tom, v jaké činnosti bylo v závodě žalované i v říjnu 1934 a v době pozdější pokračováno, a po zjištění druhu a způsobu této činnosti ve věci znova rozhodl. Při tom musí odvolací soud uvážiti, že v souzeném sporu jde o otázku, zda byla žalobci dána platně výpověď, a nikoli o to, zda lhůta výpovědní měla býti počítána od jiného dne, než to činila žalovaná.

Čís. 17190.

Pokud není ustanoveno jinak, platí o účincích přerušení řízení podle vládn. nař. č. 199/1938 Sb. z. a n. a pokračování v něm předpisy civilního řádu soudního (§§ 163 a další c. ř. s.).

Přerušení sporu vyslovené soudem podle § 4 dotč. vládn. nař. nepřestává zpravidla samo sebou, a to ani odpadnutím důvodu, pro který nastalo.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1939, R I 1557/38.)

Dne 10. září 1938 byla podána na žalovaného Adolfa M., kamenického mistra v O., žaloba o zaplacení 2.156 Kč s přísl. Procesní soud nařídil teprve dne 5. října 1938 ústní jednání na den 12. října 1938. Obeslání k tomuto ústnímu jednání bylo žalovanému doručeno dne 11. října 1938. Ježto se žalovaný k ústnímu jednání nedostavil, byl k žalobcovu návrhu dne 12. října 1938 vydán proti žalovanému rozsudek pro zmeškání, jež mu byl doručen dne 20. října 1938. Ježto podle mobilisační vyhlášky konal vojenskou službu od 24. září 1938 do 4. října 1938 a byl tudíž v této době vojenskou osobou v činné službě za branné pohotovosti státu (§ 1, odst. 1, vládn. nař. č. 199/1938 Sb. z. a n.), takže tu byly podmínky, aby účinky přerušení řízení nastaly dnem 24. září 1938, kdy žalovaný nastoupil činnou službu vojenskou (§ 1, odst. 1, poslední věta, uved. vládn. nař.), podal žalovaný dne 31. října 1938 návrh, aby bylo podle § 4 vládn. nař. č. 199/1938 Sb. z. a n. vysloveno, že nastalo přerušení sporu dne 23. září 1938 a že se zrušují rozhodnutí a opatření vydaná po nastalém přerušení, zejména rozsudek pro zmeškání. Soud prvé stolice vyhověl návrhu vysloviv, že dnem 24. září 1938 nastalo přerušení sporu, a důsledkem toho zrušil vydaný rozsudek pro zmeškání s tím, že po právní moci jeho usnesení bude nařízeno nové ústní jednání. Rekursní soud k žalobcovu rekursu zamítl návrh žalovaného. Důvody: Podle § 1 vládn. nař. ze dne 26. září 1938 č. 199 Sb. z. a n. má se řízení ve sporu přerušiti, jestliže některá strana jest vojenskou osobou v činné službě za branné pohotovosti státu, při čemž účinky přerušení řízení nastanou dnem, kdy k této okolnosti u strany došlo. Podle § 5, odst. 2, první věty, uved. vládn. nař. trvá přerušení řízení, dokud nezanikla okolnost, pro kterou nastalo přerušení. Účinek přerušení jest pak podle § 163 c. ř. s. ten, že dokud přerušení trvá, nelze vydávati obsílky k projednání sporu, že obsílky již dříve snad na dobu po způsobeném přerušení vydané pozbývají své působnosti, že přestane běh každé lhůty k provedení jakéhokoliv procesního úkonu a že procesní úkony za přerušení vykonané některou stranou hledíc na zahájenou rozepři nemají právního účinku proti druhé straně. V souzeném případě nařídil prvý soud ústní jednání ustanovené na 12. října 1938 teprve dne 5. října 1938, obeslání k tomuto ústnímu jednání bylo doručeno žalovanému podle zpátečního lístku dne 11. října 1938 a následujícího dne 12. října 1938 byl proti žalovanému, jež se nedostavil, vydán rozsudek pro zmeškání. Spadají tudíž veškeré tyto uvedené procesní úkony do doby od 5. do 12. října 1938, tudíž do doby, kdy žalovaný nebyl již vojenskou osobou v činné službě, a proto nelze v souzené věci užití předpisu vzpomenutého vládního nařízení o přerušení řízení, neboť to, že žalovaný až do 4. října 1938 konal důsledkem mobilisace vojenskou službu, nemělo škodlivého účinku na vedení souzené rozepře. Z ustanovení § 4 uved. vládn. nař., že se přerušení nevzta-

huje na takové procesní úkony, které mohou obstát bez újmy stran, je zřejmé, že důvodem přerušení podle řečeného vládního nařízení jest obava, že nepřítomnost stran způsobená vojenskou službou mohla by mít vliv na vedení rozepře v neprospěch nepřítomné strany. Bylo proto stížnosti vyhověno, jak se stalo.

Nejvyšší soud obnovil usnesení soudu první stolice.

Důvody:

Názor rekursního soudu nelze schváliti. Usnesením soudu první stolice bylo podle § 4 uved. vládn. nař. vysloveno, že nastalo přerušení sporu dnem 24. září 1938, což je v soulase s ustanovením § 1, odst. 1, poslední věst řeč. vládn. nařízení.

Pokud v onom vládním nařízení není jinak ustanoveno, platí o účinných přerušení a o pokračování v řízení přerušném předpisy civilního řádu soudního (§ 163 a násl.).

Přerušení řízení, když jednou nastalo, může přestatí — vyjma určité případy, o které v souzené věci nejde (§§ 152, odst. 3, 190, odst. 3, 191, odst. 3, 546, odst. 2, 601, odst. 2, c. ř. s.) — jen po předchozím návrhu některé ze stran na pokračování v řízení (§ 164 c. ř. s.) a nepřestává samo sebou, a to ani odpadnutím důvodu, pro který nastalo.

Na uvedené zásadě nebylo nic změněno ani vládním zařízením č. 199/1938 Sb. z. a n., které naopak v § 5, odst. 4, výslovně mluví o návrzích stran na pokračování v řízení. Tomu nevádí ani ustanovení první věty druhého odstavce § 5 vládn. nař., že přerušení trvá, dokud nezanikla okolnost, pro kterou přerušení nastalo. Stejně nevádí ustanovení § 164 (resp. § 161, odst. 2, § 162 odst. 3) — o návrhu stran na pokračování v přerušném řízení — znění prvního odst. § 161 (»po dobu, pokud tento stav trvá«) a prvního odstavce § 162 (»až do odstranění překážky«).

Poněvadž jest splněn i další předpoklad § 4 uved. vládn. nař., že totiž procesní úkony, jejichž zrušení soudem první stolice se stalo, nemohou obstát bez újmy žalovaného, správně rozhodl soud první stolice a bylo proto jeho usnesení obnoviti.

Čís. 17191.

Příslušnost pozůstalostního soudu k projednání pozůstalosti po zůstaviteli, který zemřel na Slovensku, se řídí předpisy o příslušnosti platnými na Slovensku (§§ 6 a 7 zák. čl. XVI:1894); podle nich je příslušný ten okresní soud, v jehož obvodě měl zůstavitel před smrtí poslední bydliště, a neměl-li je, okresní soud místa úmrtí.

(Rozh. ze dne 20. ledna 1939, Nd I 523/38.)

Nejvyšší soud se usnesl podle § 47 j. n. na oznámení okresního soudu v Jičíně o jeho záporném sporu s okresním soudem v Ružomberoku o příslušnost k projednávání pozůstalosti po Anně Č., zemřelé dne 14. listopadu 1938 v krajinské veřejné nemocnici v Ružomberoku, tak, že příslušným k projednávání pozůstalosti po Anně Č. je okresní soud v Ružomberoku.

Důvody:

Krajinská veřejná nemocnice v Ružomberoku zaslala dopisem ze dne 16. listopadu 1938, č. 2752/38, okresnímu soudu v Jičíně seznam pozůstalostních věcí po Anně Č., narozené dne 5. srpna 1885 v Jičíně, tamtéž příslušné, které dne 14. listopadu 1938 v nemocnici zemřela. Zároveň zaslala dotčené svršky jmenovanému okresnímu soudu. Uvedený soud provedeným šetřením zjistil, že Anna Č. příslušela podle domovského práva do Pardubic, byla do 1. listopadu 1938 ve službě v Rybárpoli (okres Ružomberok), a že po vystoupení ze služby bydlila pravděpodobně v hotelu M. v Ružomberoku, neboť odtud jí byly přineseny věci do Krajinské veřejné nemocnice v Ružomberoku, do níž byla dne 9. listopadu 1938 přijata a v které dne 14. listopadu 1938 zemřela.

Hledíc na výsledek konaného šetření postoupil okresní soud v Jičíně spisy okresnímu soudu v Ružomberoku jako soudu příslušnému k projednávání pozůstalosti podle § 105 j. n. ve znění zák. č. 130/1930 Sb. z. a n.

Okresní soud v Ružomberoku vrátil spisy okresnímu soudu v Jičíně s doložením, že svou příslušnost neuznává, ježto ustanovení § 105 j. n. na Slovensku neplatí a Anna Č. v obvodu okresního soudu v Ružomberoku neměla řádné bydliště.

Jsou tu proto podmínky k rozhodnutí záporného sporu o příslušnost podle § 47 j. n.

Podle zákonných předpisů platných na Slovensku jest příslušný k projednávání pozůstalosti okresní soud, v jehož obvodě měl zůstavitel poslední bydliště; neměl-li tohoto bydliště, okresní soud místa úmrtí §§ 6, 7 zák. čl. XVI:1894. Podle posledního bydliště i místa úmrtí jest proto podle výsledku konaného šetření svrchu vyličeného příslušný k projednávání pozůstalosti po Anně Č. okresní soud v Ružomberoku.

Čís. 17192.

Veřejnou obchodní společnost jest pokládati za třetí osobu ve smyslu § 37 ex. ř., oprávněnou k žalobě o nepřijatelnost zatímního opatření povoleného soukromému věřiteli veřejného společníka pro jeho soukromý dluh, byly-li jím zasaženy předměty, jež patří do jmění veřejné obchodní společnosti.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1939, R I 1529/38.)

Srov. rozh. č. 15246, 6351 Sb. n. s.

Zalující veřejná obchodní společnost »L. Hermanos« v La Paz v Bolívii se domáhá žalobou výroku o nepřípustnosti prozatímních opatření, povolených žalovanému usnesením krajského soudu civilního v P. pod č. j. Ck VI 254/37-4 a 6 k zajištění nároku proti Karlu L., veřejnému společníku uvedené společnosti, na zaplacení 31.250 amer. dol. s příslušenstvím, tvrdíc, že předměty dotčené uvedenými zatímními opatřeními jsou jejím vlastnictvím a že takovéto společenské jmění nemůže sloužiti zajištění pohledávek soukromých věřitelů některého společníka. Soud první stolice zamítl žalobu a v otázce, o níž jde v právní větě, uvedl v důvodech: Veřejná obchodní společnost není zvláštním právním podmětem, odlišným od fyzických osob společníků. Jest to útvar obchodního práva, upravený předpisy směřujícími k regulaci společenského podnikání, nelze jí však přiznati samostatnou právní osobnost. Žaluje-li, nutno v podstatě pokládati za žalobce společníky samy. Podle toho není možno pokládati zalující veřejnou obchodní společnost za »třetí osobu« ve smyslu § 37 ex. ř. a již z tohoto důvodu nebylo možno vyhověti žalobě podané jménem obchodní společnosti »L. Hermanos«. Odvolací soud zrušil s výhradou právní moci napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice k dalšímu jednání a k novému rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Běží o otázku, zda žalobkyně jakožto veřejná obchodní společnost, jež má za společníky bratry Eiraima a Karla L., může žalobní právo uplatňovati sama a zda k tomu je způsobilá, nejsou podle platné praxe zvláštním podmětem ani právníkou osobou, a zda proto nemůže býti »třetí osobou« ve smyslu § 37 ex. ř. Odvolací soud jí v napadeném usnesení povahu této »třetí osoby« přiznal a tomu stěžovatel odporuje. Činí tak však neprávem.

Podle zjištění je žalobkyně zapsána jako obchodní firma v rejstříku města La Paz v Bolívii a platí pro veřejnou společnost tamže předpisy čl. 225, 226, 237, 238, 266 bolivijského obchodního zákona, jež jsou v podstatě obdobné s příslušnými předpisy tuzemského obchodního zákona.

Je-li tomu tak, pak může žalobkyně jako obchodní společnost nabývatí práv a vcházeti v závazky, nabývatí vlastnictví a jiných věcných práv na pozemcích, před soudem žalovati a býti žalována (čl. 111 obch. zák.). Její jmění tvoří zcela samostatnou část jmění společníků, oddělenou fakticky a právně od soukromého jmění společníků (rozh. č. 4827, 6584, 8491 Sb. n. s.), a záleží ve vkladech do společnosti vložených a z jmění, jehož nabytí a nabývá z provozu obchodní živnosti (čl. 91, 111 obch. zák.), jež je vázáno pro účely společnosti a společníkům přísluší na něm jen nárok na podíl, který se objeví při zrušení společnosti podle společenské smlouvy, tak zvaný vypořádací podíl, a jen tento podíl podléhá exekuci soukromých věřitelů některého společníka za podmínek čl. 126 obch. zák.

Třebaže veřejná obchodní společnost není pro obor hmotného práva samostatnou právníkou osobou, nelze jí hledíc na předpisy čl. 111 obch. zák. upřít právo uplatňovati pod společným jménem firmy žalobní právo (§ 1 c. ř. s.), jež je ve vztahu k jejímu samostatnému společenskému jmění a které bylo zásahem soukromého věřitele jednoho společníka dotčeno.

Za vyličeného stavu věci správně pohlížel odvolací soud na žalobkyni jako na »třetí osobu« ve smyslu § 37 ex. ř. Nezáleží na tom, že společník Karel L. je ve sporu Ck VI 254/37 žalován jako dlužník, a není oprávněna stěžovatelova výtká, že by mu nynější žalobou bylo umožněno vyloučiti ze zabavení polovinu obstavených strojů jemu náležejících, neboť tyto stroje jsou součástí samostatného společenského jmění, jež nutno rozlišovati od soukromého jmění společníků, a v souzeném případě vystupuje jako žalobkyně veřejná obchodní společnost a nikoli firma kupce jednotlivce, tedy by po případě mohla stěžovatelova výtká býti důvodná (rozh. č. 6351 Sb. n. s.).

Poněvadž řízení v první stolici zůstalo kusé pro jiný právní názor zastávaný prvním soudem, právem odvolací soud jeho rozsudek zrušil a nařídil mu, v jakém směru je nutno řízení doplniti.

Čís. 17193.

Podle vyrovnání soudem potvrzeného a podle výpisu ze seznamu přihlášek nelze povolití exekuci, bylo-li vyrovnání věřiteli přijato a skončeno před účinností vyrovnacího řádu č. 64/1931 Sb. z. a n. (před 1. srpnem 1931).

(Rozh. ze dne 24. ledna 1939, R I 1566/38.)

Srov. rozh. č. 13471, 13408, 12303, 11689 Sb. n. s.

Vymáhající věřitel navrhl, aby mu byla podle vykonatelného usnesení krajského soudu obchodního v P. o potvrzení vyrovnání ze dne 29. ledne 1929, č. j. Kv 69/27-82, a podle výpisu ze seznamu přihlášek ze dne 14. července 1938, č. j. Kv 69/27-112, povolena k vymožení 9.487 Kč 25 h s přísl. exekuce zabavením a příkázáním nároku k vydrání, příslušejícího povinnému proti Z. bance v P. na vydání vkladní knížky a deposit. Soud první stolice vyhověl návrhu. Rekursní soud zamítl návrh.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

V rozhodnutích č. 13408, 13471 Sb. n. s. (srov. i rozh. č. 11689 a 12303 Sb. n. s.) bylo vysloveno a odůvodněno, že bylo-li vyrovnací řízení pravoplatně skončeno před 1. srpnem 1931, nelze na ně vztaho-

vati žádné předpisy vyrovnacího řádu č. 64/1931 Sb. z. a n. Usnesení krajského obchodního soudu v P. ze dne 29. ledna 1929, č. j. Kv 69/27-82, jímž bylo potvrzeno vyrovnání dlužnice, nabylo právní moci dne 16. března 1929, jak rekursní soud zjistil. Bylo tudíž věřiteli přijato dnem, kterého zákon č. 64/1931 Sb. z. a n. nabyt účinnosti, to jest před 1. srpnem 1931 (čl. XIV uvoz. zákona ke konk. a vyr. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n.) a podle čl. X, odst. 3, uved. uvoz. zák. musilo býti skončeno podle dosavadních předpisů, to jest podle vyrovnacího řádu č. 337/1914 ř. z. Nelze proto na toto vyrovnací řízení vztahovati žádné předpisy vyr. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n. a tudíž ani ustanovení § 63. Nejsou proto v souzeném případě vyrovnání soudem potvrzené a výpis ze seznamu přihlášek exekučním titulem a nelze podle nich povolití exekuci k vyhození pohledávky 9.478 Kč 25 h s příslušenstvím.

Čís. 17194.

Zák. č. 141/1933 Sb. z. a n. o kartelech vypočítává taxativně způsoby, kterými lze dosáti omezení nebo vyloučení soutěže úpravou výroby odbytu, obchodních podmínek, cen a sazeb.

Dosažení účelu kartelové úmluvy ovládnouti trh co nejučinněji jest posuzováti podle objektivních známek úmluvy a jejího provádění.

Úmluva, kterou se někdo zavázal k zastavení určité podnikatelské činnosti a převzal závazek konkurenční klausule, není kartelová úmluva.

Nepřesahuje-li závazek takovou úmluvou převzatý nezbytnou míru, nepřiči se dobrým mravům (§ 879 obč. zák.).

Ustanovení § 4 zák. č. 43/1870 ř. z., jež platí dále pro úmluvy, které nejsou úmluvami kartelovými, se nepřiči úmluva, která sleduje zavedení pořádku do cenových poměrů, podbízením neurovnaných, a zlepšení hospodářské situace u podniku téhož odvětví.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1939, Rv I 2864/38.)

Srov. rozh. č. 15702 Sb. n. s.

Žalobce František P. starší uzavřel dne 25. dubna 1934 se zástupcem »Ústřední kanceláře čs. továren na drát a drátěné hřebíky« a se zmocněncem továren v ní sdružených ústní dohodu, o které byl sepsán a přítomnými svědky podepsán pamětní protokol. Podle ní se žalobce v čl. 1 zavázal, že nejpозději do tří týdnů trvale zastaví svou výrobu taženého drátu, drátěných hřebíků (drátěnek), nábytkových per, pozinkovaného drátu a lesklé oceli, kterou provozoval ve své továrně ve V. Důsledkem toho prodal podle čl. 2 onoho protokolu žalovaným firmám veškeré stroje a nástroje, jež byly určeny k výrobě, za úhrnnou cenu 1.800.000 Kč. V čl. 4 se žalobce zavázal jak za sebe, tak za své právní nástupce ve vlastnictví a držbě továrních realit nalézajících se na pozemcích ve V., že po dobu 20 let, t. j. do 25. dubna 1954, v oněch to-

várních budovách nebo v budovách, které na pozemcích těch snad později budou vystavěny, nebude ani obnovena dřívější zastavená výroba, ani zřízena a v chodu udržována výroba železných (ocelových) plechů, ať nešlechtěných, ať opatřených kovovým povlakem, nebo zinkovna, že nebude zřízena a provozována výroba válených nebo tažených tyčí železných, ocelových nebo z jiných kovů po případě takových drátů, — které třeba jen v podstatě vyrábí, byť i jen jeden člen druhé smluvní strany neb jeho právní nástupce, — jako na př. tažený nebo válený drát a tažené nebo válené tyče železné, ocelové neb z jiných kovů pozinkovaných, pocínovaných atd. Za tím účelem se žalobce zavázal, že kdykoli podepíše listiny nutné k zaknihování takového omezení práv vlastníka neb držitele těchto nemovitostí a že v takových listinách dá výslovné svolení k tomu, aby takové omezení v knihách bylo poznamenáno. Stejně se zavázal za sebe a své právní nástupce ve vlastnictví neb držbě těchto nemovitostí, že uloží nabyvateli v jakémkoliv případě převodu těchto nemovitostí neb jejich dílu stejné omezení, jakož i povinnost při dalším jakémkoliv převodu uložití dalšímu nabyvateli stejny závazek. Za uvedené omezení vlastnictví se žalované zavázaly zaplatiti žalobci jako odškodné 600.000 Kč. Podle čl. 5 nelze za porušení této konkurenční klausule pokládati možné opravy a úpravy věci nepodléhajících konkurenční klausuli, i když se při nich snad upotřebí předmětů podléhajících konkurenční klausuli. V čl. 6 se smluvci dohodli, že žalobce a osoby od něho zavázané, t. j. jeho manželka nejdéle do 25. dubna 1964 a jeho syn nezl. František P. mladší do 25. dubna 1954 neobnoví kdekoliv v Č. S. R. veškerou výrobu uvedenou v čl. 4, jakož i že se v té době nezúčastní takového podniku ani přímo ani nepřímo svým kapitálem nebo jako provozní poradce, ani nepůjčí nebo neposkytnou svým příbuzným neb sešvakřeným osobám nebo komukoli třetímu peněz ani jakékoliv pomoci k zřízení provozu neb podpoře takového podniku. Za přesné a bezvýhradné zachování této konkurenční klausule se žalobce zaručil za sebe, za svou manželku Gabrielu P. i za svého syna, po případě za další děti a adoptáty, pokud budou pod jeho mocí otcovskou neb poručnickou. Žalobce se také výslovně zavázal a zaručil za sebe a své právní nástupce, dědice či legatáře, že jeho jmenovaný nezl. syn po dosažení zletilosti dodrží konkurenční klausuli do 25. dubna 1954. Záruka, kterou za tyto závazky převzal, byla limitována částkou 1.000.000 Kč a měla odpadnouti úplně tehdy, když se František P. mladší po dosažení zletilosti zaváže osobně a dá přiměřenou jistotu. Gabriela P. se výslovně zavázala na dobu 30 let do 25. dubna 1964, že nebude vyráběti zboží uvedené v konkurenční klausuli, ale nezaručila se za žádné účastníky jednání. Co do obchodování s výrobky uvedenými v konkurenční klausuli bylo žalobci dovoleno jen obchodování s výrobky některého člena druhé smluvní strany neb jeho právního nástupce. Stejně omezení stanoveno u strojů sloužících výrobě drátů, drátěnek a nábytkových per. Františku P. mladšímu bylo dovoleno účastniti se nebo vstoupiti do služebního poměru k firmě, jež je členem druhé smluvní strany neb jeho právním nástupcem. Žalobce se zavázal ověřeně podepsati listinu, která o uvedených závazcích měla býti co nejdříve vysta-

vena. Naproti tomu se žalované firmy zavázaly, že za převzaté závazky zaplatí žalobci a osobám od něho zavázaným 600.000 Kč jako odškodné. Pro případ porušení uvedených povinností žalobcem neb některou z osob, za kterou se žalobce zaručil, byla v čl. 7 smluvna konvenční pokuta ve výši 1.000.000 Kč, jež měla být splatna do 7 dnů po vyzvání, a žalobce se vzdal za sebe i své právní nástupce, dědice i legatáře výslovně jakéhokoliv soudcovského snížení této pokuty. Propadnutí pokuty mohlo nastati jen tehdy, kdy by žalobce neb osoby, za něž se zaručil, od porušení neupustily přes vyzvání žalovaných firem s týdenní lhůtou, při čemž se zaplacením této smluvní pokuty neosvobozují žalobce, jeho právní nástupce, dědici a legatáři od převzatých závazků. K zajištění smluvní pokuty a ostatních závazků se žalobce zavázal za sebe i osoby, za které se zaručil, zříditi ve prospěch druhé smluvní strany jistotu na dobu 20 let ve výši 900.000 Kč. Tato jistota měla pak být po celou dobu 20 let udržována v původní výši a hodnotě. Naproti tomu se Ústřední kancelář resp. žalované firmy v ní sdružené zavázaly, že zaplatí žalobci a osobám od něho zavázaným k rukám žalobcovým kupní cenu strojů a odškodné uvedené v čl. 4 a 6 pamětního protokolu v úhrnné výši 3.000.000 Kč. V čl. 12 pamětního protokolu se obě strany vzdaly práva napadati ústní úmluvu nebo ujednání s ním souvisící pro zkrácení přes polovici ceny. Tvrdě, že uvedená dohoda ze dne 25. dubna 1934, jež byla na žádost žalovaných zapsána dne 23. ledna 1935 do kartelového rejstříku a jež jest kartelovou úmluvou ve smyslu § 1 kartel. zák. č. 141/1933 Sb. z. a n., je neplatná jednak pro nedostatek písemnosti, jednak proto, že ujednání a závazky, které se týkají Františka P. mladšího, jsou tak dalekosáhlé, že brání nezletilci provozovati výrobu jakéhokoliv zboží, na které je továrna zařízení, takže je tím ohrožena nejen jeho výdělečná činnost, nýbrž i znehodnocen jeho rodinný majetek, že za převzetí tohoto závazku neobdržel nezletilec žádnou vzájemnou hodnotu, že převzetí takového závazku nenáleží k řádnému hospodaření a že bylo by proto k němu třeba souhlasu poručenského soudu, který však nebyl dán, dále že úmluva odporuje jak zák. č. 43/1870 ř. z., ježto bylo jejím účelem odstranění žalobce z konkurence na dobu nejméně 30 let, aby tím bylo umožněno žalovaným stanovení vyšších cen na újmu odběratelů, dále dobrým mravům, ježto je časově a místně neomezena a zasahuje do žalobcovy výdělečné činnosti způsobem přesahujícím nezbytnou míru, když žalobce je nejen sám povinen po dobu svého života zdržeti se výroby zboží v konkurenční doložce uváděného, ale i ručí v případě, že by jeho děti neb adoptáti konkurenční doložku nedodrželi, takže tento závazek je pro něho časově neomezen, a místně platí zákaz pro oblast celé ČSR., tudíž vzhledem na nynější devisové předpisy je tím žalobci odňata možnost výdělečné činnosti v uvedeném oboru úplně, uváží-li se, že žalobce byl ve výrobě zakázaného zboží činný již od roku 1905 a nikdy jiného povolání neměl, takže se vzhledem na věk a nedostatek odborných znalostí nemůže zúčastniti v jiném podnikání, nehledě na to, že částka 3.000.000 Kč je nepřiměřená hodnotě strojů, továrního zařízení, jakož i hodnotě omezení stanoveného konkurenční klausulí, neboť hodnota strojů a továrního zařízení je sama ně-

kolikrát větší a i kdyby po odečtení hodnoty strojů z úhrnné ceny 3.000.000 Kč zbývalo ještě oněch 600.000 Kč, které byly určeny jako vzájemná hodnota za převzaté závazky, že jde o částku příliš nízkou, která nenahradí žalobci ani znehodnocení budov, že František P. ml. neobdržel pak za svůj závazek nic, ačkoliv je až do svého 30. roku vyloučen ze všech oborů výroby uvedených v konkurenční doložce, a konečně že žalované kořistily z nezkušenosti, vzrušení myslí a tisně žalobce, jenž byl přiveden k smlouvě jen pod jejich nátlakem nespravedlivou a důvodnou bázní důsledkem hrozby, že cenovým bojem bude zničena jeho hospodářská existence, a postupně snižovaly prodejní ceny výrobků pod výrobní ceny žalobcovy, aby ho přinutily k zastavení výroby, — domáhá se žalobce, aby žalované firmy byly odsouzeny k uznání neplatnosti ústní dohody a k vrácení strojů a továrního zařízení ústní dohodou prodaného. Žalobu nižší soudy zamítly, odvolací z těchto důvodů: Judikatura (rozh. č. 15702 Sb. n. s.) vykládá ustanovení § 1 kartel. zák. č. 141/1933 Sb. z. a n. tak, že musí jíti o sledování společného cíle smluvců a že nejde o kartelovou úmluvu, přestane-li některý soutěžitel existovati, třeba se to, že přestal existovati, stalo smluvně. Není kartelovým jednáním koupě konkurenčního podniku, a to ani tehdy, kdyby byla spojena se závazkem prodávajícího, že nezařídí v určité době nebo vůbec podobný podnik, neboť nejde tu o vyloučení soutěže efektivní, nýbrž jen možné, ježto prodávatel nechtěl prodejem ovládnouti trh. Tento výklad přejímá i odvolací soud, neboť odpovídá ustanovení § 1 zák. č. 141/1933 Sb. z. a n., že kartelovou smlouvou jest ona smlouva, podle níž se samostatní podnikatelé zavazují omeziti nebo vyloučiti mezi sebou volnost soutěže úpravou výroby, odbytu, obchodních podmínek, cen nebo sazeb, je-li účelem jejím ovládnouti co nejučinněji trh. Nerozhoduje tudíž, že smluvce byl v době uzavření dohody podnikatelem — soutěžitelem —, nýbrž je rozhodující jen, zda i podle jejího obsahu soutěžitelem zůstal, t. j. zda podnik co do výroby týchž předmětů dále provozoval. Jestliže smluvce zastaví výrobu, nesoutěží a nejde u takové dohody o vzájemnou úpravu volné soutěže a tedy ani o sledování společného cíle smluvců, ovládnouti co nejučinněji trh. Podle ústní dohody resp. pamětního protokolu se žalobce v odst. 1 zavázal zastaviti veškerou výrobu, na kterou továrna byla zařízení (výrobu taženého drátu, drátěnek, nábytkových per, pozinkovaného drátu a lesklé oceli). Přestal proto žalobce smluvně existovati. Konkurenční klausule, jak již shora bylo uvedeno, není tomu na závadu. Dohoda, o níž tu běží, není tedy kartelová smlouva a neplatí pro ni předpis písemnosti stanovený podle § 2 kartel. zák., zvláště když žalované firmy koupily mimo to podle odst. 2 čl. 8 pamětního protokolu veškeré stroje určené k výrobě zakázaného zboží. Tím, že žalované přihlásily dohodu k zápisu do kartelového rejstříku, nemohla se dohoda tá státi smlouvou kartelovou, neboť o tom, zda jde o kartelovou smlouvu, rozhoduje toliko, zda jsou splněny předpoklady podle § 1 kartel. zák. Je pravda, že se ustanovení § 4, zák. č. 43/1870 ř. z. vztahuje na řečenou smlouvu, není-li ona smlouva kartelovou, avšak ono ustanovení není účinné, když dohoda neměla za účel úpravu cen na

újmu obecenstva (č. 15702 Sb. n. s.). Soud prvé stolice právem zjistil, že vzpomenuťá dohoda byla prospěšná hospodářským zájmům, ježto byl co do cen dříve podbízením nejednotných a neurovnnaných zaveden pořádek, čímž se zlepšila hospodářská situace u jiných podniků téhož druhu, tedy u soutěžitelů. Již shora bylo uvedeno, že jest dovolen závazek prodávajícího, že nezařídí v určité době nebo vůbec podobný podnik. Je proto bez významu výtká, že žalobcův závazek jest doživotní a tedy časově neomezený, a není ani oprávněná, když žalobce může podle č. 6, čl. 7 dohody obchodovati s výroby a může mimo zboží výslovně vyloučené provozovati výrobu zboží jiného druhu, takže převzatý závazek nezasahuje do výdělečné činnosti žalobců nedovolenou měrou. Nelze proto mluvit o tom, že řečená dohoda byla podle § 879 obč. zák. proti dobrým mravům, když žalobci nebyla odňata možnost výdělku vůbec, nýbrž byla jen omezena, a to za vzájemnou hodnotu odškodnění se strany žalovaných. Že by závazek převyšoval nutnou míru, nebylo nijak dokázáno, naopak šlo o úpravu výroby vyloučením žalobce z důvodu, že žalované podniky jsou s to, aby kryly mnohonásobně veškerou potřebu zákázaného zboží v tuzemsku. Závazek převzatý neomezuje žalobcova syna ve svobodné volbě jeho povolání vůbec, ježto jeho syn není smluvcem, a může si proto zvoliti povolání podle své libosti. Jen tehda, kdyby syn nejednal ve smyslu dohody, byl by žalobce podle § 880 a) obč. zák. za to odpovědný. Závazek žalobcův není proto nicotný. Soud odvolací souhlasí se soudem prvé stolice, že částka 3.000.000 Kč jako odškodnění za konkureční omezení a za stroje není nepřiměřeně nízká, ježto poskytuje slušný bezpracný důchod. Tento důchod byl určen v době krise, tudíž za poměrů, které tu byly v době uzavření dohody, kdy hospodaření žalobce bylo ztrátové. Mimo to se žalobce výslovně vzdal námítky zkrácení přes polovinu ceny. Ing. F. uvedl ovšem, že zařízení továrny samo stálo žalobce asi 6.000.000 Kč, ale uvedl také, že v době, kdy stroje byly kupovány, byla jejich cena značně vysoká. Teoretický výpočet Ing. F. 6.500.000 Kč nemůže býti rozhodující proto, že v době dohody prodělával žalobce 1.000 Kč denně. Nelze proto označiti částku 600.000 Kč za vzdání se živnosti a 600.000 Kč za omezení vlastnictví za odporující dobrým mravům. Z toho, že žalované firmy nabízely žalobci v roce 1931 částku podstatně vyšší, nelze vyvozovati, že když se žalobce rozhodl v roce 1934 přijmouti jen 3.000.000 Kč, došlo k dohodě nedovoleným nátlakem nebo využitím tísně a rozrušení žalobcova, neboť v době dohody prodělával žalobce 1.000 Kč denně, což nemohlo zůstati bez vlivu na odškodňovací sumu. I v tom třeba souhlasiti se soudem prvé stolice, že nezl. František P. není a nebyl smluvcem. To plyne nejen z listin, v nichž není jako smluvce uveden, ani se v nich žalobce nepodepsal jako zákonný zástupce nezl. Františka P., ale i z údajů svědků, že žalobce převzal vůči žalovaným firmám za něho závazek podle § 880 a) obč. zák. Za toho stavu věci nebylo třeba schválení dohody vrchnopatrovnickým soudem stran Františka P. Jde o smlouvu k tíži osoby třetí podle § 880 a) obč. zák. Uvedená smlouva znamená slib daný jedním smluvcem druhém usmluvci, že třetí osoba bude plniti. Z ní nikdo nenabude

nároku na plnění třetího a třetí se také nikterak nezavazuje. Právní význam takové úmluvy záleží jen v tom, že slibující ručí za to, že třetí bude plniti. Ručí tedy promítent za výsledek a musí nehledíc na své zavinení hraditi plnou náhradu za to, že třetí neplnil. Má tedy úmluva taková ráz smlouvy garanční.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Při zkoumání věci po právní stránce běží především o to, zda dohoda uzavřená mezi stranami dne 25. dubna 1934 jest podle svého obsahu kartelovou úmluvou ve smyslu § 1 zák. č. 141/1933 Sb. z. a n., jež by vyžadovala k své platnosti písemné formy (§ 2 uved. zák.), po případě zda není neplatná buď s hlediska § 4 zák. č. 43/1870 ř. z. anebo zda se nepříčí mravům (§ 879 obč. zák.).

K prvé otázce odpověděly nižší soudy záporně, a to podle názoru dovolacího soudu správně.

Zákon č. 141/1933 Sb. z. a n. v § 1 podává definici kartelové úmluvy v ten smysl, že jest to úmluva samostatných podnikatelů, kterou se smluvní strany zavazují omeziti nebo vyloučiti mezi sebou volnost soutěže úpravou výroby, odbytu, obchodních podmínek, cen, nebo pokud jde o podniky dopravní, úvěrní nebo pojišťovací též sazeb, je-li účelem úmluv ovládati co možná nejúčinněji trh.

Je tudíž především požadavkem, aby smluvci byli podnikatelé, kteří se mohou se svými výrobky na trhu uplatniti jako soupeři, a není-li takovýchto soutěžitelů, nemůže býti vůbec kartelové úmluvy podle § 1 řeč. zák.

Dále zákon taxativně vypočítává způsoby, jakými lze dosíci omezení nebo vyloučení soutěže úpravou výroby, odbytu, obchodních podmínek, cen a sazeb, takže jiné způsoby nepostačují. To jasně předpokládá, že po uzavření takové dohody trvá podnik dále tak, aby bylo lze jej upravit co do výroby, na př. aby pracoval jen po určité době, na určitém počtu strojů.

Dosažení účelu dohody ovládnouti trh co nejúčinněji nutno posuzovati podle objektivních známek smlouvy a jejího provádění, a smluvci musí sledovati též cíl jim společný.

Přihlíží-li se v souzeném případě k obsahu dohody ze dne 25. dubna 1934, jejíž obsah je nesporný, podle které se dovolatel zavázal do tří týdnů zastaviti výrobu předmětů tam uvedených, důsledkem toho prodal žalovaným veškeré stoje k výrobě té sloužících, a zavázal se za sebe a své právní nástupce ve vlastnictví a držbě továrních realit ve V., že neobnoví po dobu 20 let zastavenou výrobu, přijal-li další v čl. 4 dohody uvedené závazky za smluvené odškodnění, a zavázal-li se dále k dodržení konkureční klausule způsobem a v rozsahu v čl. 6 naznačeným pod konvenční pokutou 1.000.000 Kč, — plyne z toho nade vši pochybnost, že dovolatel přestal býti podle uvedené dohody soutěži-

telem v podnikání stran předmětů, a než se dohoda vztahovala. Tu již nelze u něho omezení anebo vyloučení jeho jako soutěžícího podnikatele nějak upravovatí co do výroby a nelze také mluvití o tom, že by tu na jeho straně šlo o sledování společného cíle k ovládnutí trhu co nejúčinněji. Tím, že dostal odškodnění v celkové výši 3.000.000 Kč, čítaje v to úplatu za prodané stroje, ustal s výrobou a převzal závazek konkurenční klausule, vypadl z článku osob soutěžících a přestal podle smluvného ujednání existovatí jako soutěžitel. Řečená dohoda usměrnila soutěž jiným způsobem, než jaký má na mysli uvedený zákon v § 1, avšak nezřídil se mezistranami žádný poměr kartelový, když byl jejich vůlí zastaven dovolatelův podnik, stroje byly prodány a prodatel převzal závazek konkurenční klausule.

Není proto uvedená dohoda kartelovou úmluvou ve smyslu § 1 dotč. zák., a nižší soudy rozřešily správně otázku, o niž jde. Výklad o věci podaný odvolacím soudem neodporuje smyslu a účelu uvedeného zákona. Není-li tu však podle objektivních známek kartelové úmluvy podle § 1 uved. zák., není na závadu platnosti dohody, že nebyla celá sepsána písemně podle § 2 uved. zák.

Za toho stavu není třeba se obíratí vývody dovolání, pokud se vztahují na to, že žalovaní přes to přihlásili smlouvu do kartelového rejstříku, zda tak učinili právem či neprávem, zda písemné doklady byly postačujícími čili ne, poněvadž pro platnost dohody jako úmluvy kartelové rozhoduje její obsah ve smyslu zákonných náležitostí § 1 uved. zák., a netřeba se proto zabývatí ani závěry, jež dovolatel z toho dovozuje.

Předpoklad dovolatelem tvrzený, že účelem oné dohody byla úprava cen na újmou obecnstva, nemá opory v rozsudkovém zjištění. Vychází-li se z těchto zjištění, není uzavřená dohoda mezi stranami ani v rozporu s předpisy § 4 zák. č. 43/1870 ř. z., jak správně vyložil odvolací soud.

Co se konečně týká námítky, že uvedená dohoda neobstojí s hlediska § 879 obč. zák., ježto jde o odporující dobrým mravům, postačí dovolatele odkázatí na zevrubné důvody napadeného rozsudku, jejichž správnost nebyla vyvrácena vývody dovolání.

Čís. 17195.

Částky určené jak k umoření, tak i k záručení jistiny, zadržené déle než tři léta přede dnem příklepu, nelze přikázati v pořadí jistiny, nýbrž jen v mezích jistoty (kauce) pro vedlejší závazky; jen tehdy, uvede-li a doloží-li věřitel, kolik z přihlášených anuit připadá na úmor jistoty, může býti tato část anuit přikázána v pořadí kapitálu.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1939, R I 1556/38.)

Srov. rozh. č. 14413 Sb. n. s.

Vymáhající věřitelka Městská spořitelna v P. přihlásila k roku o rozvrhu nejvyššího podání za dům čp. 1188 v P., exekučně prodaný a příklepnutý při dražbě konané dne 27. června 1938, svoji pohledávku ve zbytku původní jistiny 84.570 Kč 22 h a dále anuity pololetně splatné, počínajíc dnem 31. března 1933 i s příslušnými úroky z prodlení, dlužné poštovné a pojistné kromě útrat. Exekuční soud přikázal vymáhající věřitelce část jistiny a v jejím pořadí anuity s úroky z prodlení jen za poslední tři léta před příklepem a úraty, kdežto anuity s úroky z prodlení za dobu delší než tři léta před příklepem přikázal jí v mezích zřízené jistoty (kauce) za vedlejší závazky. Rekursní soud potvrdil napadené usnesení. Důvody: Vymáhající věřitelka napadá usnesení exekučního soudu jen potud, pokud jí byly přiznány anuity s úroky z prodlení, poštovné a pojistné v mezích jistoty za vedlejší závazky, a vytýká, že se tak stalo neprávem, že i právě uvedené položky měly jí býti přiznány v pořadí jistiny, a to proto, že nikdo proti přihlášené pohledávce při rozvrhovém roku nepodal odpor, že anuity, jež jsou splátkami na jistinu, byly včas zažalovány a dokonce v exekuci, o niž jde, vymáhány. Leč všechny tyto výtky nejsou oprávněné, neboť prvý soud stěžovatelce pojistné a poštovné v rámci kaucovní hypoteky za vedlejší závazky přiznal a 6% úroky jí právem nepřiznal proto, že stěžovatelka neosvědčila podle § 210 ex. ř. nárok na ně. Co se týká výtky, že měly býti stěžovatelce přisouzeny anuity i za dobu starší než tři léta před příklepem, je sice správné, že podle judikatury (srov. rozh. č. 14413 Sb. n. s.) se předpisy § 216, odst. 2, ex. ř. a § 18 knih. zák., pokud poskytují jen tříletým zadrženým a opětujícím se dávkám stejné pořadí s právem samým, nevztahují na anuity. Proto starší anuity než tříleté požívají pořadí jistiny, pokud nejsou podle § 1480 obč. zák. promlčeny. K promlčení nutno přihlížeti jen k námítce strany. Dále je sice pravda, že při rozvrhovém roku nepodal nikdo proti stěžovatelčině přihlášce odpor, ač byly uplatňovány anuity starší než tři léta před příklepem, avšak stěžovatelce nárok na ně v pořadí jistiny nenáleží. Otázku, zda knihovní pohledávku jest přikázati v pořadí s jistinou, nebo v mezích jistoty pro vedlejší závazky, jest posuzovatí podle § 216, posl. odst., ex. ř., jenž je předpisem velicím a k němuž musí soud přihlížeti z úřadu, nehledíc na to, zda odpor byl podán, nebo ne. Z důvodů rozhodnutí č. 14413 Sb. n. s. vyplývá, že v právním smyslu jest rozměti anuitami jen ty částky, které jsou podle § 192, III. dílčí novely k obč. zákonu určeny k umoření jistiny. Stěžovatelka však v přihlášce ze dne 3. června 1938 nerozlišuje, kolik z anuity připadá na skutečný jistinný úmor, který není vázán tříletou lhůtou, a kolik na úroky z jistiny. To je nejlépe zřejmé z toho, že stěžovatelka ve své přihlášce kromě anuit požaduje toliko úroky z prodlení z jednotlivých anuit, nedomáhá se však přikázání úroků z jistiny. Poněvadž tudíž přihláška není řádně individualisována, aby z ní bylo zřejmé, kolik připadá jen na kapitálové úmorné splátky, nemá přihláška ta náležitosti § 210 ex. ř., a proto právem také první soud stěžovatelce požadované anuity v pořadí s jistinou ani přiznati nemohl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Dovolací soud schvaluje napadené usnesení z jeho správných, skutkovému stavu a zákonu odpovídajících důvodů, k nimž hledě na vývody dovolacího rekursu dodává toto: Ustanovení § 216, posl. odst., ex. ř., podle něhož lze v pořadí jistiny přikázati jen úroky, které nejsou zadrženy déle tří let přede dnem přiklepu, jest předpisem velicím, k němuž musí rozvrhový soud přihlížeti z úřadu, i když nebyla námitka z něho plynoucí vznesena v odporu některého účastníka rozvrhu (srov. rozh. č. 11624 Sb. n. s.). O použití řečeného předpisu jde v souzené věci, pokud se stěžovatelka domáhá, aby jí byly v pořadí jistiny přikázány anuity splatné do 27. června 1935. Jak vysvětluje z přihlášky samé, skládají se uvedené anuity nejen z částek určených k umoření jistiny, jež jediné má rozhodnutí č. 14413 Sb. n. s. na mysli, nýbrž též z úroků z jistiny, které jsou déle tří let přede dnem přiklepu zadrženy nemohly býti přikázány v pořadí jistiny podle § 216, posl. odst., ex. ř., nýbrž jen v mezích jistoty pro vedlejší závazky. Bylo proto na stěžovatelce, chtěla-li, jak bylo jejím právem, míti část anuit připadající na úmor jistiny přikázanou mimo meze oné jistoty v pořadí jistiny, aby v přihlášce uvedla a doložila, kolik z přihlášených anuit připadá na úmor kapitálu a kolik na úrok. Ježto tak neučinila, mohly býti celé anuity do 27. června 1935 přikázány jen v mezích jistoty pro vedlejší závazky, poněvadž pro přikázání nad tento rámeček nebylo formálního podkladu ve smyslu § 210 ex. ř.

Čís. 17196.

Opominula-li strana za rozepře oznámiti změnu bytu, jest posuzovati podle okolností jednotlivého případu, zda jí lze přes to bez obtíží vypátrati.

Nezdařilo-li se doručení soudní písemnosti v bytě strany, jest se pokusiti o doručení v jejím pracovišti, je-li uvedeno v žalobním spise; pokud se tak nestalo, nelze postupovati podle §§ 104, 111, odst. 2, c. ř. s.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1939, R I 1540/38.)

Exekuční soud povolil vymáhající věřitelce k vymožení 1.800 Kč s přísl. přísouzených jí rozsudkem pro zmeškání exekuci na svršky a na služební plat povinného Emanuela P., soukromného úředníka v P.-XIV., N. ulice č. . . . Rekursní soud zamítl návrh. Důvody: Povinný vytýká, že doručení rozsudku bylo neprávem provedeno podle § 111 ex. ř., ježto nebyly splněny podmínky řečeného zákonného ustanovení, které předpokládá jednak, že strana opomine za rozepře oznámiti soudu změnu bydliště, jednak že strana pro tuto změnu nemohla býti nalezena. I když stěžovatel jako žalovaný opominul oznámiti změnu svého bydliště, neplynulo z toho ještě, že by nemohl býti nalezen,

když ze spisů bylo možno zjistiti jeho adresu. V tomto směru nelze upříti rekursu oprávnění. Jestliže žalobkyně již v žalobě uvedla, že žalovaný jest úředníkem firmy B. a synové v P.-II., U P. . . . č. . . . , a adresu tu i poštovní orgán vyznačil na vráceném nedoručěném zpátečním lístku, pak podle znění § 111 c. ř. s., které předpokládá, že strana pro změnu bytu nemohla býti již nalezena, mělo býti doručení provedeno v místě pracoviště žalovaného (§ 15, odst. 1, § 14, odst. 3, Sdělení č. 84 Věst. min. sprav. 1928). Dokud se tak nestalo, nelze míti za to, že by žalovaný pro změnu bytu nemohl býti již nalezen. Ježto tudíž není rozsudek dosud vykonatelný (§§ 1, 7 ex. ř.), nelze exekučnímu návrhu vyhověti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle druhého odstavce § 111 c. ř. s. jest, bylo-li opominuto oznámení změny bytu, vykonati doručení podle předpisu § 104 c. ř. s. jen tehdy, nemůže-li býti osoba, které má býti doručeno, již nalezena pro změnu bytu. Jest proto posuzovati podle okolností jednotlivého případu, zda jí lze přes to, že strana opominula oznámiti změnu bytu za rozepře, bez obtíží vypátrati. Byloť by zbytečnou tvrdostí, aby strana, jež opominula oznámiti změnu bytu, byla beze všeho pokládána za stranu, kterou nelze vypátrati (srov. Materialien zu den neuen oesterr. Zivilprozessgesetzen I, str. 238).

V souzené věci bylo uvedeno v žalobě o placení výživného, že žalovaný jest úředníkem firmy B. a synové, P.-II., U p. . . . č. . . . Selhalo-li doručení rozsudku v bytě povinného, měl býti učiněn pokus o doručení v jeho pracovišti (§ 101 c. ř. s.), jež bylo v žalobě přesně udáno.

Názor dovolací stěžovatelky, že jest postupovati podle § 104 c. ř. s., když nový byt nemůže býti bez obtíží nalezen, nelze v jeho všeobecnosti schváliti. Bylo by s ním souhlasiti jen tehdy, kdyby jako místo doručení byl udán jediný byt. V souzené věci však může býti doručováno i v pracovišti žalovaného, jež zákon v § 101, odst. 1, c. ř. s. klade na roveň jeho bytu.

Čís. 17197.

Ve sporu ze správy pro vady dobytka musí kupující, který chce užití právní domněnky (§ 925 obč. zák.), nejen postupovati podle § 926 obč. zák., ale též dokázati, že dobytče jím převzaté onemocnělo ve čtrnácti dnech po převzetí některou z nemocí uvedených v nařízení min. sprav. č. 384/1916 ř. z.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1939, Rv I 1585/38.)

Žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení tržové smlouvy, podle které koupil a ihned po zaplacení převzal od žalovaného dne 14. března 1937 koně za 6.100 Kč, a zaplacení 8.950 Kč s přísl., tvrdě, že kůň byl

nemocen dýchavičností již před jeho převzetím a že tuto vadu žalobce žalovanému oznámil dopisem ze dne 24. března 1937, nižší soudy zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Podle zjištění prvního soudu se žalobci nepodařilo dokázat, že se u koně objevila dýchavičnost ve čtrnácti dnech ode dne odevzdání, jak požaduje čl. I. nař. min. sprav. čís. 384/1916 ř. z. (§ 925 obč. zák.). Jest ovšem správné, že přejímatel nemusí dokazovat existenci vady před odevzdáním a při něm, nýbrž že musí prodávatel dokázat, že vada nebyla před odevzdáním, avšak jen tenkrát, jestliže se přejímatel postaral o to — jak čl. I. uved. min. nař. předpisuje —, aby vada zvířete vyšla najevo do čtrnácti dnů po odevzdání, jinak se důkazní břemeno s prodávatele na něho přesouvá. Odvolatel uvádí, že oznámil prodávateli (žalovanému) bez odkladu doporučeným dopisem ze dne 24. března 1937, že kůň jest dýchavičný. I kdyby se připustilo, že se oznámení stalo ihned, jakmile přejímatel upozoroval vadu — v souzené věci desátého dne po převzetí — ve smyslu § 926 obč. zák., nevykonal žalobce vše, aby mu svědčila právní domněnka o existenci vady v době před odevzdáním a při něm, poněvadž — jak uvedeno — v té době nevyšla ještě dýchavičnost najevo a žalobce oznámil tudíž žalovanému jen svou domněnku, že zvíře jest dýchavičné. Nesplnil tudíž první z povinností uvedených v § 928 obč. zák. Není tedy správná argumentace odvolání, že dokázal-li ve sporu, že tu objektivně jest tvrzená jím vada dobytčete, nemá další důkazní břemeno, poněvadž za sporu bylo dokázáno, že zvíře bylo dýchavičné teprve v červenci 1937. Nebyla tudíž nezvratně dokázána dýchavičnost koně v rozhodující době — dýchavičnost v červenci 1937 nemá tu významu —, takže důkazní břímě nebylo na žalovaném. Jestliže tedy znalecký důkaz šel na vrub žalobcům a podle něho nebylo možno zjistiti dýchavičnost ani před odevzdáním, ani po odevzdání do čtrnácti dnů, pak se důkaz nezdařil žalobci, nikoli žalovanému (§ 927 obč. zák.). K odůvodnění svého názoru uvádí dále odvolatel, že kdyby byl chtěl zákonodárce uložit přejímateli důkazní břemeno, že vada se objevila ve čtrnácti dnech ode dne odevzdání, že by to byl výslovně v § 926 obč. zák. vyjádřil. Tu si avšak odvolatel neuvědomuje, že podle čl. I. uved. min. nař. platí pro něho domněnka jen tehdy, vyjde-li nemoc do čtrnácti dnů najevo, a tomu tak v souzeném případě není, ač bylo povinností přejímatelovou — jak jest mu to ponecháno na vůli —, aby se tak stalo. Že v té době zvíře kašlalo a mělo těžký dech, to nebyly — jak uvedeno — příznaky pro existenci dýchavičností v stanovené čtrnáctidenní lhůtě. Teprve pak, kdyby byla vyšla dýchavičnost najevo již v této lhůtě, bylo by na žalovaném, kdyby se chtěl zprostiti ručení, aby dokázal, že nemoc ta nebyla tu ještě v době odevzdání a před odevzdáním. Poněvadž však — jak již uvedeno — vada nevyšla najevo ve čtrnácti dnech po odevzdání, bylo na žalobci, aby on dokázal, že tu přes to byla v době odevzdání. To se mu ale nepodařilo a proto první soud nepochybil, když žalobě nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel je na omylu, má-li za to, že mu svědčí právní domněnka § 925 obč. zák. již proto, že uvědomil podle § 926 obč. zák. písemně žalovaného o onemocnění koně, kterého od něho koupil. Takový postup by stačil k založení uvedené právní domněnky jen tehda, kdyby nebylo pochyb o tom, že se u prodaného koně objevila skutečně do 14 dnů po odevzdání dýchavičnost. Kupující, který žaluje ze správy a chce užití právní domněnky § 925 obč. zák., musí totiž nejen se zachovat podle § 926 obč. zák., ale musí též dokázat, že dobytče jím převzaté onemocnělo do 14 dnů po převzetí jednou z nemocí, které jsou uvedeny v nařízení ministerstva spravedlnosti č. 384/1916 ř. z. Vždyť užití právní domněnky § 925 obč. zák. má místo právě jen u nemocí v dotčeném nařízení uvedených, a to jen tenkrát, objeví-li se do 14 dnů po převzetí, a žalobce, který se o onu právní domněnku opírá, musí tudíž dokázat její předpoklady. V té příčině není v §§ 925 a 926 obč. zák. normována nějaká úchylnka od pravidla, že každá strana musí dokázat, co pro sebe tvrdí (srv. Komentář Sedláčkův k obč. zák. u § 926, str. 362, 363). Literatura, citovaná žalobcem v dovolání, neřeší výslovně tuto otázku a zřejmě předpokládá, že není vůbec pochyb o onemocnění dobytčete ve 14 dnech po převzetí jednou z chorob, které jsou uvedeny v řečeném nařízení.

Dýchavičnost koně nemusila býti ovšem znalecky zjištěna ihned ve 14 dnech po odevzdání koně. V souzené při nepodařilo se však žalobci dokázat a podle výsledků průvodního řízení nebylo zjištěno ani dodatečně za sporu, že se u koně objevila dýchavičnost již ve 14 dnech po jeho odevzdání, a nemůže tudíž žalobce pro sebe užití právní domněnky § 925 obč. zák.

Právem proto nižší soudy žalobu zamítly, když nebylo též zjištěno, že kůň, kterého žalobce koupil od žalovaného, byl dýchavičný již v době dodání.

Že se žalovanému nepodařilo zvrátiti právní domněnku § 925 obč. zák., není rozhodující, když, jak vyloženo, domněnka tato nepřišla vůbec k místu.

K čí tiži jde, že pro horečnaté onemocnění koně nebylo možno zjistiti, zda kůň onemocněl dýchavičností hned v prvních 14 dnech po převzetí, netřeba hledíc na obsah dovolání řešiti.

Čís. 17198.

Železniční zaměstnanci.

Zahlazením trestního odsouzení pro zločin, pro nějž byl železniční zaměstnanec čl. státních drah propuštěn ze služby podle § 124 služeb. řádu pro zaměstnance čl. státních drah, nezanikají veškeré následky odsouzení, zejména ztráta služebního místa a ztráta aktivních a odpovídných požitků.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1939, Rv I 2211/38.)

Žalobce, který byl roku 1922 krajským soudem v L. nepodmíněně odsouzen pro zločin krádeže státního uhlí v topárně v Ú. k 6 týdnům těžkého žaláře a k ztrátě volebního práva a který byl pro týž delikt v disciplinárním řízení potrestán důtkou, byl koncem ledna 1924 ze služeb ČSD. propuštěn. Ve výměru příslušného ředitelství ČSD., jímž bylo propuštění žalobcovy provedeno, se praví, že žalobce důsledkem pravoplatného odsouzení pro uvedený zločin pozbyl ve smyslu § 26 tr. z. místa úředníka státních drah a že se tudíž doručením výměru žalobce zbavuje své dosavadní služby ve výtopně v Ú. Dne 26. března 1929 bylo mu povoleno zahlazení odsouzení. Tvrdě, že k propuštění a k zbavení nároku na pensi nebylo zákonného podkladu, ježto podle § 92 služ. řádu pro zaměstnance ČSD. nesmějí býti tresty kumulovány, jak tomu bylo v souzeném případě, kde byla žalobci v disciplinárním řízení dána důtka a kromě toho byl dán do výslužby se ztrátou nároku na pensi, ačkoliv v disciplinárním nálezu o tomto druhém trestu nebyla vůbec řeč, přísluší žalobci nárok na pensi od 1. února 1924 do podání žaloby. Domáhá se proto žalobce na Č.-s. státě zaplacení 264.000 K s přísl. a aby dále bylo zjištěno, že žalobci náleží měsíční pense 1.600 K vždy každého prvního v měsíci předem. Žaloby zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

d ů v o d ů:

Sporné strany se shodují v tom, že žalobce byl pravoplatně odsouzen trestním soudem pro zločin krádeže. Toto odsouzení mělo podle § 26, písm. d), tr. zák. za následek ztrátu služebního místa a byl proto žalobce podle § 124 služ. řádu pro zaměstnance ČSD. právem propuštěn ze služeb ČSD. Toto propuštění nebylo trestem podle § 92, odst. 4, č. 7 služ. řádu, nýbrž jen správním provedením zákonného následku trestního odsouzení pro zločin. I když tedy byl žalobce pro týž čin potrestán před tím kárným nálezem důtkou podle § 92, odst. 4, č. 2 služ. řádu, nelze mluvit o nedovoleném kumulování trestů podle § 92, odst. 5, služ. řádu. Pozbyl-li však žalobce služby podle § 124 služ. řádu, pozbyl podle § 12, odst. 2, stanov pensijního fondu ČSD., vydaných výnosem min. žen. ze dne 27. 12. 1928, čís. 65.814—1/4, i veškerých nároků proti pensijnímu fondu ČSD., neboť také propuštění podle § 124 služ. řádu jako provedení zákonného následku ztráty služby pro trestní odsouzení pro zločin jest pokládáno za propuštění z trestu ve smyslu uvedeného ustanovení stanov. Nezáleží na tom, zda trestní odsouzení žalobcovy bylo zahlazeno, neboť podle § 5 zák. č. 111/1928 Sb. z. a n. se sice pokládá odsouzený, je-li jeho odsouzení zahlazeno, nadále za osobu bezúhonnou, ale z toho neplyne, že zanikají také veškeré následky odsouzení, zejména ztráta služebního místa a důsledkem toho i ztráta požitků aktivních i odpočivných (srov. důvodovou zprávu vládního návrhu zákona č. 111/1928 Sb. z. a n., tisk 45, a rozh. č. 3814 Sb. n. s. tr.). V souzené věci jde o nárok bývalého zaměstnance ČSD. na výslužné, které mu bylo železničními úřady vůbec odepřeno. Takový nárok nepatří mezi nároky, o nichž mají podle § 70 vlád. nař. č. 15/1927 a § 47

vlád. nař. č. 96/1930 Sb. z. a n. napřed rozhodovati správní úřady, a nejde o nárok ve smyslu § 1 zák. č. 217/1925 Sb. z. a n., jak bylo vyloženo již v rozh. č. 15128 Sb. n. s., k němuž se pro stručnost odkazuje. Nezáleží v souzené věci ani na tom, že žalobcův nárok byl uplatněn teprve po vyčerpání pořadu správních stolic a že byl proto pokládán za nárok ve smyslu § 1 zák. č. 217/1925 Sb. z. a n., neboť nemohl by býti jinak právně posouzen ani tehdy, kdyby byl uplatněn bez vyčerpání pořadu správních stolic a kdyby nebyl pokládán za nárok ve smyslu § 1 zák. č. 217/1925 Sb. z. a n.

Čís. 17199.

Pro ručení přejímatele podniku nebo jmění za dluhy náležející k převzatému podniku nebo jmění (§ 1409 obč. zák.) platí stejná promlčecí lhůta jako pro zcizitele.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1939, Rv I 2878/38.)

Srov. rozh. č. 15974 Sb. n. s.

Proti žalobě, jež došla procesního soudu dne 18. února 1938 a kterou se žalobce na žalovaném přejímátní knihtiskárny domáhá zaplacení 3.093 Kč 50 h s přísl. za zboží, jež dodal zciziteli uvedeného závodu v době od 27. dubna 1934 do 29. ledna 1935, namítl žalovaný, že žalobní nárok je promlčen, ježto od doby, kdy se žalobce dověděl o převodu podniku, t. j. od 13. února 1935, uplynuly do podání žaloby více než tři léta. Nižší soudy zamítly žalobu, uznávše námítku promlčení zažalované pohledávky za důvodnou (§ 1486 č. 1 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání vytýká, že nárok, jehož se žalobce na žalovaném domáhá, není nárokem z právního důvodu (titulu) dodávky, nýbrž že jde o nárok z převzetí obchodu žalovaným podle § 1409 obč. zák. a § 187 třetí dílčí novely k obč. zák., jenž prý podléhá obecnému promlčení třicetiletému.

Předpisem § 1409 obč. zák. jest upraveno ručení za dluhy jmění nebo podniku tím, kdo jmění nebo podnik převzal, a to tak, že přejímatelem jmění nebo podniku ručí vedle dosavadního dlužníka přímo věřitelům za dluhy náležející k onomu jmění nebo podniku, které při odevzdání znal nebo znáti musil. Převzetím jmění nebo podniku se nemění nic na povaze pohledávky, kterou věřitel má proti zciziteli, t. j. na důvodu (titulu), z něhož pohledávka vznikla. Ručení přejímatele za dluhy převzatého jmění nebo podniku vyvěrá sice z jiného důvodu než zcizitelův závazek — onoho vždy ze zákona, tohoto i z jiných závazkových důvodů, na př. ze smlouvy. Ručení přejímatele však je přece určeno právním důvodem právního poměru mezi zcizitelem a věřitelem. Věřitel, jenž se domáhá zaplacení své pohledávky na přejímátní jmění nebo podniku, musí dokázati nejen důvod závazku přejímatele (§ 1409 obč. zák.),

nýbrž i důvod závazku zcizitelova. Ručí-li zcizitel a příjematel jmění nebo podniku za tutéž pohledávku solidárně, přičilo by se právnímu cítění, aby pro zcizitele, tedy původního dlužníka, platilo promlčení tříleté, kdežto pro příjematele třicetileté. Může-li se zcizitel jmění nebo podniku dovolávat promlčení tříletého, jest oprávněn tak učiniti i příjematel.

Stejná zásada je vyslovena v § 1407 obč. zák., jenž jest spolu s § 1409 obč. zák. zařaděn v pododdílu označeném marginální rubrikou jako převzetí dluhu. Podle prvního odstavce § 1407 obč. zák. jsou příjematelovy závazky co do převzatého dluhu tytéž jako závazky dosavadního dlužníka a příjematel se může brániti proti věřiteli vším, čím se může brániti dosavadní dlužník. Promlčení pro příjematele zůstává totéž (viz Motivy k třetí dílčí novele, str. 419 a rozh. č. 15974 Sb. n. s.).

Jediná výhoda, jež plyne věřiteli z předpisu § 1409 obč. zák., záleží v tom, že se může domáhati zaplacení pohledávky své na obou, t. j. na zciziteli i příjemateli, při čemž příjematel jest ovšem zbaven ručení, jakmile zaplatil na dlužích jmění nebo podniku tolik, kolik činí hodnota převzatého jmění nebo podniku.

Podobně tomu jest i v případě § 187 třetí dílčí novely k obč. zák. s tím rozdílem, že příjematel — blízký příbuzný zcizitelův — ručí za dluhy náležející k jmění nebo podniku bez omezení na hodnotu převzatého jmění nebo podniku, pokud nedokáže, že o dlužích při převzetí nevěděl ani nemusil věděti.

Z ratio legis §§ 1409 a 1486 obč. zák., které oba byly uzákoněny současně třetí dílčí novelou k obč. zák., nelze nic vytěžiti pro stanovisko dovolání.

Čís. 17200.

Ustanovení § 70 vlád. nař. č. 70/1927 Sb. z. a n. o úpravě platových a některých služebních poměrů zaměstnanců československých státních drah bylo by lze užití k uvedenému tam cíli jen tehdy, kdyby byla jeho platnost ve smyslu § 105 ústavní listiny nařízena buď zákonem, nebo jiným aktem postaveným na roveň zákonu (§ 210 zákona č. 103/1926 Sb. z. a n.).

I kdyby se ustanovení zákona č. 103/1926 a vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. stala součástí úpravy služebního poměru jiných železničních zaměstnanců než zaměstnanců čs. státních drah, nemohou smluvcí při úpravě služebních a platových otázek zříditi k rozhodování o nich příslušnost správního úřadu, a jest proto soud ve sporu z tohoto služebního poměru povinen zabývatí se platností, závazností a obsahem dekretu o úpravě tohoto poměru, byly-li popírány, a nelze pokládati onen dekret za právní důvod zažalovaného nároku jen proto, že nebyl ve lhůtě stanovené v § 70 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. opraven nebo zrušen.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1939, Rv II 710/37.)

Srov. Boh. A 14131, 5373, 11374, 12535, 11958, 10678.
Sb. n. s. č. 9875, 11897, 12225, 12633.

Žalobce jako zaměstnanec zemských slezských drah obdržel od zemské správní komise pro Slezsko dekret ze dne 16. listopadu 1928, v němž byl uvědoměn o tom, že s platností od 1. července 1928 jest přeřaděn do II. platové stupnice podúřednické s titulem vrchního průvodčího vlaku a že se mu přiznávají požitky od téže doby v základní výši 10.800 Kč s činovným ve výši 2.100 Kč, s výchovným 2.100 Kč, s doplňovacím přírůstkem 300 Kč ročně, a v němž se mu zaručuje právo na postup k 1. lednu 1931, vyhoví-li služebním podmínkám. Výměrem presidia zemského úřadu v B. ze dne 30. června 1933, č. 22521 byl žalobce zpraven o tom, že usnesením zemského zastupitelstva země Moravskoslezské ze dne 30. října 1929, bylo stanoveno, že předpisy vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. platí obdobně pro zaměstnance zemských slezských drah, a to s účinností od 1. ledna 1926. Podle toho byly pak služební požitky žalobcovy upraveny tak, že mu bylo nehledíc na jeho započitatelnou služební dobu 16 let přiznáno od 1. ledna 1926 služné III. platové stupnice 6. stupně 9.600 Kč, činovné ve výši 2.100 Kč, přírůstek na děti 900 Kč, doplňovací přírůstek ženatých 744 Kč a kromě toho byl žalobci přiznán vyrovnávací přírůstek ve výši 804 Kč. Dále bylo žalobci oznámeno, že mu od 1. ledna 1928 do 1. ledna 1931 přísluší služné platové stupnice III/7 a od 1. ledna 1931 služné platové stupnice III/8. Proti onomu výměru podal žalobce námítky, v nichž uplatňoval, že měl býti vzhledem na skutečný výkon své služby k 1. lednu 1926 zařaděn do kategorie gážistů mimo služební třídu II/4, a kromě toho namítal, že každým způsobem měl býti respektován výměr zemské správní komise ze dne 26. listopadu 1928, jímž byl žalobce zařaděn s platností od 1. července 1928 do II. platové stupnice podúřednické. Uvedené námítky byly zamítnuty výměrem presidia zemského úřadu v B. ze dne 12. listopadu 1934, č. 34373 Pres, a stížnost, kterou žalobce proti tomuto rozhodnutí podal, byla rozhodnutím ministerstva vnitra zamítnuta. Tvrdě, že úprava jeho požitků uvedenými výměry není správná, poněvadž když se vychází pouze z vládního nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n., jež bylo dodatečně recipováno, měl býti jeho převod do nových služebních požitků podle vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. proveden jiným způsobem (v žalobě blíže vylíčeným), domáhá se žalobce, aby bylo zjištěno, že mu přísluší hledíc na dekret ze dne 16. listopadu 1928 nárok na zařadění do II. platové stupnice podúřednické ve smyslu § 45 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. s platností od 1. ledna 1928 s právem postupu k 1. lednu 1931. Soud své stolice uznal právem, že žalobci přísluší nárok na zařadění do II. platové stupnice podúřednické s platností od 1. července 1928, s právem postupu k 1. lednu 1931. Důvod y: Úřednickou otázkou v souzeném sporu jest, zda dekret ze dne 16. listopadu 1928 nelze napadati, t. j. zda žalobce nabyt práv oním dekretem mu poskytnutých. Soud dospěl k přesvědčení, že dekret je nenapadatelný, že žalobce nabyt práva dotčeným dekretem mu poskytnutého, a to z těchto důvodů: Služební poměr žalobcův je poměr soukromoprávní. Obsah tohoto poměru buď vytvořil zákon č. 103/1926, resp. vládní nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n., anebo jej nevytvořil. Vezmeme nejdříve eventualitu prvou. Byl-li tedy soukromoprávní služební

poměr žalobců upraven co do obsahu v době vydání dekretu platným zákonem č. 103/1926 Sb. z. a n., jak připouští ostatně výslovně též žalovaná (běží tu tedy o otázku skutkovou a nikoli o otázku právního posouzení, neboť nelze zapominati na to, že platový zákon nefiguruje v dotyčném případě jako veřejnoprávní norma, nýbrž toliko obsah uvedeného zákona tvoří obsah soukromoprávní smlouvy, takže po formálně-právní stránce ustanovení onoho zákona pozbývají povahy zákonných ustanovení a stávají se prostými ustanoveními smluvními) resp. vládním nařízením č. 15/1927 Sb. z. a n., tu i kdyby slezská správní komise nepostupovala materiálně správně, mohl býti tento dekret v nejzazším případě zrušen resp. pozměněn toliko ve lhůtě jednoho nebo tří roků, a to podle § 151, odst. 7, zák. č. 103/1926 Sb. z. a n., po případě také podle § 70 vládn. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. To se však nestalo, neboť zrušovací výměr zemského úřadu v B. byl žalobci doručen až v roce 1933. Podle názoru soudu nutno § 151 zák. č. 103/1926 resp. vládn. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. vykládati v naznačeném smyslu, neboť při výkladu nesluší lpěti na jednotlivých slovech zákona, nýbrž interpretace zákonného ustanovení musí se díti teleologicky a při účelovém výkladu vyplývají objektivně z oněch ustanovení důsledky, které byly shora uvedeny. Proto i to, že řečený dekret odkazuje na snad tehdy pro zaměstnance zemských slezských drah ještě neplatné vládní nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n., není podle názoru soudu rozhodující. Neobstojí ani argumentace žalované, že jmenování na nesystemisované místo jest neplatné a že je proto též uvedený dekret neplatný, neboť jednak i tato vada jest zhojena podle uvedených zákonných ustanovení uplynutím doby (jedno- příp. tříroční), jednak zákon v § 6 č. 103/1926 Sb. z. a n. nepraví, že by takové jmenování bylo snad neplatné, naopak z celého doslovu zákona plyne, že tu běží o zákaz směřující proti veřejným orgánům, které mají povinnost nejmenovati na místo nesystemisované. Jest mylné domnívati se, že sankce na každý zákaz jest neplatnost (nicotnost) ve smyslu § 879 obč. zák. Zejména tam, kde zákaz směřuje jen proti jedné straně, nelze ustanovení § 879 obč. zák. vůbec užití. (O tom a té okolnosti, že § 879 obč. zák. jest vykládati restriktivně, viz Dr. Kubeš v Sedláčkově-Roučkově komentáři u § 879 obč. zák.) Jak již shora řečeno, jest soud toho názoru, že ustanovení zákona č. 103/1926 resp. § 70 vládn. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n., i když jest součástí smlouvy mezi zemskými slezskými drahami a železničními zaměstnanci, konkrétně žalobcem, lze užití jen analogicky, neboť tato ustanovení docházejí obměny právě tou skutečností, že poměr, o který jde, jest po výtce poměrem soukromoprávním, v soukromoprávní smlouvě tkvícím, a že tudíž na prvním místě platí ustanovení smluvní. Proto, ať již platila ona zákonná ustanovení jako obsah předmětné smlouvy, či při eventualitě druhé nikoliv, jest nutno vždy zastávati stanovisko, že poněvadž se jedná o poměr soukromoprávní, nutno sporný dekret vykládati jako soukromoprávní projev vůle jedné smluvní strany, který byl druhou smluvní stranou akceptován, a tak vytvořena mezi stranami právní sféra, diktované právě obsahem citovaného dekretu. Onen dekret jako soukromoprávní projev mohl býti napaden smluvní stranou podle

zásad práva občanského příp. podle analogicky modifikovaných ustanovení § 151 zák. č. 103/1926 resp. § 70 vládn. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. To se však nestalo ani podle práva občanského, ani ve lhůtách uvedených zákonných ustanovení platových. Pro úplnost se ještě dodává, že úřední titul jest nerozlučně spojen s určitým služebním místem a jest na jeho propůjčení přímo závislý (rozh. č. 9875, 11897 Sb. n. s.). Ze všech uvedených důvodů jest soud názoru, že uvedený dekret jest platný a že z něho vznikají práva a povinnosti stran. Odvolací soud potvrdil napadený rozsudek.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, aby dále o věci jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud zamítl odvolání žalované a potvrdil prvý rozsudek proto, že bylo opominuto včasné užití ustanovení § 70 vládn. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. k opravě dekretu ze dne 26. listopadu 1928, o který žalobce opírá žalobní nárok. Stalo se tak neprávem a žalovaná to pod dovolacím důvodem právní mylnosti vytýká. Ustanovení § 70 vládn. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. jedná o opravě nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů zaměstnanců česko-slovenských státních drah a jde tu o zvláštní řízení příslušných správních úřadů o soukromoprávním nároku železničních zaměstnanců podle § 105 ústavní listiny a podle zák. č. 217/1925 Sb. z. a n., jak dovodil nejvyšší soud v rozhodnutích č. 9875, 11897, 12225, 12633 Sb. n. s., k nimž proto stačí jinak odkázati. Podle § 105 ústavní listiny může býti správní úřad povolán k rozhodnutí o nároku soukromoprávním jen zákonem o tom vydaným. Zákonu na roveň jest postavití také jiné ustanovení, které má moc zákona, jak tomu jest zvláště v ustanovení § 210 platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n., kterým bylo umožněno vydání vládního nařízení o platových a služebních poměrech zaměstnanců ve státních úřadech, v ústavech, fondech a podnicích státních nebo státem spravovaných, na které se nevztahují ustanovení části prvé až sedmé platového zákona, podle zásad, na nichž jest vybudován platový zákon č. 103/1926 Sb. z. a n. Podle zmocnění obsaženého v § 210 platového zákona bylo právě vydáno vládní nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n. o úpravě platových a některých služebních poměrů zaměstnanců česko-slovenských státních drah. V souzeném sporu bylo by tudíž možno užití ustanovení § 70 řečeného vládního nařízení, kdyby bylo ve smyslu § 105 ústavní listiny nějakým zákonem neb aspoň jiným aktem jemu na roveň postaveným nařízeno, že ustanovení § 70 vládn. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. platí i pro úpravu platových a služebních poměrů mezi žalobcem a žalovanou. Že se tak stalo, nebylo stranami vůbec uplatněno, nýbrž byl mezi nimi spor jen o to, zda platové a služební poměry žalobcovy mají býti posuzovány podle ustanovení platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n. po případě podle vládního nařízení č. 15/1927 Sb. z. a n., a zda byl platně založen nárok, jehož se žalobce v souzeném sporu domáhá. I kdyby bylo správně tvrzení, že se svrchu uvedená zákonná ustanovení stala součástí úpravy

služebního poměru žalobcova, nevyplývalo by z něho, že nějaký správní úřad byl podle § 70 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. nebo podle § 151 platového zákona povolán, aby rozhodoval jako příslušný správní úřad o opravě nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů žalobcových, neboť není tu zákonný předpis stanovící příslušnost nějakého správního úřadu k rozhodnutí o soukromoprávním nároku ve smyslu § 105 ústavní listiny. V poměru mezi žalobcem a žalovanou zemí jde totiž jen o úpravu služebních a platových poměrů žalobcových podle § 25 zák. č. 20/1861 ř. z., § 1 zák. č. 280/1920 Sb. z. a n., po případě § 30, odst. 2, § 53 zák. č. 125/1927 Sb. z. a n. a § 212 platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n., tudíž o projevy žalované jako druhé smluvní strany, t. j. zaměstnavatelky žalobcovy a o projevy vlády jako orgánu projevy tu schvalujícího, nikoli však o projevy mající moc zákona neb o projevy zákonu ústavně na roveň postavené, jimiž by jediné mohla být odůvodněna příslušnost správního úřadu k rozhodování o nějakém soukromoprávním nároku. Podle podstaty uvedených projevů nejde ovšem ani o akty, které by byly autoritativním výrokem úřadů správních povoláných podle zákonů o tom vydaných k rozhodování o nárocích soukromoprávních (§ 105 ú. l.). Proto není tu ani nijakého orgánu žalované ani nijakého orgánu státního, který by býval povolán podle § 70 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. nebo podle § 151 platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n. k opravě dekretu ze dne 26. listopadu 1928 žalobci vydaného a nemohlo výrokem nějakého správního úřadu vůbec dojíti podle právě vzpomenutých zákonných ustanovení k jeho změně nebo zrušení. Odůvodňuje-li odvolací soud žalobní nárok jen tím, že dekret ze dne 26. listopadu 1928 nebyl ve lhůtě k tomu v § 70 vlád. nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. stanovené opraven nebo zrušen a že jest proto právním důvodem žalobního nároku, nelze jeho právní názor schváliti, nýbrž je uznati správnou výtku dovolatelčinu, že se odvolací soud měl obíratí otázkou platnosti dekretu, jeho závaznosti a jeho obsahem, jak se toho žalovaná domáhala již v odvolání. Pro svůj mylný právní názor se odvolací soud těmito otázkami nezabýval, ačkoliv k tomu odvolání žalované dávalo podnět, a neučinil ani potřebná zjištění, podle kterých by o právním podkladu žalobního nároku mohlo být rozhodnuto dovolacím soudem. Byl proto podle § 35, odst. 2, zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. napadený rozsudek zrušen a věc vrácena odvolacímu soudu, aby se obíral námitkami, jež žalovaná uvedla v odvolání proti žalobnímu nároku.

Čís. 17201.

Rozhodování v řízení nesporném o věcech upravených opatrovníckými zákony č. 49/1874 a č. 111/1877 ř. z. přísluší samosoudci.

Zákon č. 49/1874 ř. z. má na mysli pouze právní subjekty, které jsou podrobeny jeho jurisdikci. Má-li dlužník své sídlo mimo oblast platnosti tuzemského práva, přísluší zřízení opatrovníka orgánu povolánému k tomu podle práva platného ve státě dlužníka. Jestliže však podle příslušného cizího práva nelze se domáhati ochrany společných

zájmů majitelů dílčích dlužních úpisů společným opatrovníkem, ustanoveným v příslušném cizím státě, a není ani mezistátní smluvní úprava co do hájení práv majitelů dílčích dluhopisů, může tuzemský soud pro majitele dílčích dlužních úpisů podlehající tuzemskému právu s účinkem pro oblast tohoto práva ustanoviti opatrovníka k hájení jejich společných práv.

Příčinu k zřízení opatrovníka mohou zavdati jak zájmy majitelů dílčích dlužních úpisů, tak i hospodářské a právní zájmy dlužníka.

Ustanovení § 17 zák. č. 49/1874 ř. z. se vztahuje pouze na tuzemský stát a tuzemské veřejnoprávní korporace v něm uvedené.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1939, R I 1542/38.)

Soud první stolice (samosoudce krajského soudu civilního v P.) 1. ustanovil na návrh Dr. Zdeňka M., majitele dlužních úpisů 7% zaručené zlaté půjčky královské rumunské monopolní pokladny z r. 1929 (Cassa Autonoma a Monopolurilor Regatului Romaniei), Dr. Julia H., advokáta v P., opatrovníkem k hájení práv československých majitelů řečených dlužních úpisů, zejména k vymáhání již splatných částek kuponových i v budoucnosti k splatnosti dospívajících, a 2. rozhodl, že se okruh majitelů oněch dlužních úpisů, na které se vztahuje opatrovnícká péče, určuje dnem 16. června 1937 jako dnem prvního návrhu na ustanovení opatrovníka, kterým byl ustanoven Dr. Karel F., advokát v P., jenž poté zemřel, a že jsou tudíž opatrovanci českoslovenští příslušníci vůbec, jakož i ti majitelé dlužních úpisů, kteří mohou dokázati, že byli toho dne držiteli uvedených titulů a že téhož dne měli své řádné bydliště v republice Československé. Rekursní soud zrušil k rekursu Václava S. a Matyldy D. napadené usnesení a vrátil věc prvému soudu, aby dále o věci jednal a znova rozhodl. D ů v o d y: Nelze souhlasiti s výtkou zmatečnosti, která se uplatňuje proto, že bylo rozhodnuto samosoudcem, ač mělo být rozhodnuto senátem. Z ustanovení čl. II zák. č. 130/1930 a § 3 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. jasně plyne, že rozhodování v souzené nesporné věci přísluší samosoudci, když ani v zákoně č. 49/1874 ani v zákoně č. 111/1877 ř. z. není výslovně předepsáno, že rozhodování v případech tam uvedených je vyhrazeno senátu. Rovněž neschvaluje rekursní soud názor, že rozhodl soud nepřislušný. Příslušnost soudu dovolaného jest vyvoditi z ustanovení § 2 zák. č. 49/1874 ř. z., podle něhož je příslušný soud sborový, který má plnit povinnosti úřadu opatrovníckého. Podle obsahu dluhopisu pak jest tuzemská platebna Ž. banka v Praze, takže první soud byl příslušný. To, že má být zřízen kurátor společný a pro jaký okruh držitelů dluhopisů, jest otázkou meritorií, nikoliv formální. Ani další výtky, že nebylo dbáno předpisu § 17 zák. č. 49/1874 ř. z., nepokládá rekursní soud za důvodnou. Právě dotčené ustanovení předpokládá zřízení hypoteky a sdělení listiny, avšak v daném případě nejde o obligace vydané státem, nýbrž jde o královskou rumunskou monopolní pokladnu. Co se týká dalších výtek, jest se především zabývatí otázkou, zda lze zříditi podle zá-

kona č. 49/1874 a 111/1877 ř. z. kuratelu universální, všeobecnou pro všechny držitele dluhopisů, či zda lze zříditi opatrovnictví jen pro určitý okruh takovýchto držitelů. V té příčině nebyla věc podle názoru rekursního soudu náležitě vyšetřena, takže nelze dosud zcela bezpečně odpověděti na onu otázku. Bude třeba, aby bylo zjištěno, zda jednotlivé státy upravily odděleně a samostatně otázku hájení práv držitelů dluhopisů — svých příslušníků. Podle obsahu spisů se navrhovatel Dr. Zdeněk M. zmiňuje o tom, že majitelé rakouské a švýcarské tranche sjednali pravoplatné dohody s dlužnicí, a bude tudíž záhodno, aby správnost jeho tvrzení byla vyšetřena a aby zároveň obdobným způsobem bylo osvědčeno, zda i v jiných státech a kterých k dohodě takové došlo. Bude-li tomu tak, pak ovšem by nic nebránilo, aby návrhu navrhovatelově bylo vyhověno, neboť pak by se zřízení universálního opatrovníka stalo nemožným. Konečně nelze přehlédnouti, že by bylo stěží možno podříditi opatření soudu první stolice i účastníky mimo náš státní obvod. Aby pak mohl býti dále stanoven okruh majitelů dluhopisů, bude záhodno, aby bylo dále zjištěno, kdo má právo resp. možnost inkasa kuponů rumunské půjčky, resp. komu jest možnost taková vyhrazena. Rovněž bude třeba, aby soud první stolice vyšetřil, zda jest správné tvrzení, že příslušná částka na zaplacení kuponů půjčky z roku 1929 splatných do konce roku 1936 jest složena u Z. banky v P. a že částky za kupony půjčky splatné v r. 1937—1938 jsou v clearingovém řízení placeny u Rumunské národní banky a že mají býti sem převedeny a majitelům dluhopisů vyplaceny. Kdyby tomu tak bylo, nebylo by třeba a ani dovoleno zřizovati kuratelu, neboť pak by nebylo možno mluvit o tom, že majitelé dluhopisů trpí škodu na svých právech a že práva jejich jsou zastavena (§ 1 zák. č. 49/1874 ř. z.). Konečně bude záhodno zjistiti, zda organizace majitelů cenných papírů zahrnuje v sobě i majitele dlužních úpisů rumunské půjčky, t. j. »Svaz československých majitelů cenných papírů se sídlem v P.« a další okolnosti, o nichž se zmiňuje rekurs. Za vylíčeného stavu věci nelze tudíž o návrhu spolehlivě rozhodnouti a bylo proto vysloveno, jak svrchu uvedeno.

Nejvyšší soud k dovolacím rekursům podaným Václavem S. a Královskou rumunskou monopolní pokladnou v Bukurešti obnovil usnesení soudu první stolice.

Důvody:

Na prvním místě nutno vyřídit některé formálněprávní otázky a námítky.

Je to především otázka zmatečnosti, kterou dovolací stěžovatel Václav S. dovozuje z toho, že rozhodoval samosoudce místo senátu a že prý tudíž soud nebyl náležitě obsazen. Stanovisko, jež tu zaujal rekursní soud, jest však uznati za správné. Právem tu soud poukazuje k úpravě § 7 j. n. zákonem č. 130/1930 Sb. z. a n. Význam práve uvedeného zákona ve spojení s předpisem § 3 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. vysvitne z důvodů uvedených v posudku nejvyššího soudu ze dne 30. května 1932, Pres 705/32, uveřejněném na str. 117 Věstníku min. spravedlnosti

jako sdělení pod č. 40/32. Z odůvodnění onoho, k němuž se dovolací soud připojuje, jde najevo, že by v otázce obsazení soudu nebylo rozhodující ani znění zákonů č. 49/1874 nebo č. 111/1877 ř. z., když jde zřejmě o řízení nesporné. Dovolací stěžovatel neprávem tu odkazuje na §§ 6 nebo 10 správně 11 zák. č. 111/1877 ř. z.; otázka obsazení soudu skutečně tu výslovně řešena nebyla. Dikce těchto právních předpisů se neuchyluje nikterak od jiných zákonných předpisů pro jiné obory nesporného soudnictví, vydaných se zřetelem na formálněprávní předpisy, jež tehdy platily pro nesporné řízení u krajských soudů. Jak bylo postupováno u jiných soudů a v jiných věcech, nepadá na váhu právě tak jako nerozhodují ani hodnoty majetkové, o kterých se má v řízení pojednávat a rozhodovat.

Další formálněprávní otázkou je otázka příslušnosti soupu první stolice. Po té stránce opírá dovolací stěžovatel své námítky vlastně jen o to, že prý věcně nejde o společnou kuratelu, jak ji má na mysli zákon č. 49/1874 ř. z., nýbrž o nějakou, podle jeho názoru nepřipustnou kuratelu dílčí, takže prý by měly v otázce příslušnosti význam předpisy § 83 a) j. n.

Jde tu tedy již o námítky věcné, jichž se týkají další vývody, v nichž se dovolací stěžovatel snaží dovoditi, že v souzeném případě nejde o veškerenstvo majitelů, tudíž o zájmy společné všem majitelům dílčích dlužních úpisů, že k ochraně společných zájmů byl již zřízen opatrovník v Rakousku, že vymezení oněch majitelů, na které se má zdejší opatrovnictví vztahovati, není dosti určité a že rozlišování mezi nimi není v souhlasu se zákonem; dále že by se opatrovnictví mohlo dotýkati také práv a zájmů osob mimo zdejší státní obvod a že by nemohlo vésti k cíli, protože by práva nemohla býti uplatněna s úspěchem ani proti Královské rumunské monopolní pokladně, ani proti rumunskému státu, který prý je vlastním dlužníkem a který se tuzemské jurisdikci nepodrobil.

Jest uvážiti, že všechny uvedené námítky dovolacího stěžovatele vedly by důsledně k rekursnímu návrhu na změnu usnesení prvního soudu v tom smyslu, aby byl návrh na zřízení opatrovníka odmítnut nebo z věcných důvodů, zamítnut, a že by se totéž musilo obdobně projevit také v návrhu dovolacího rekursu. A tu nelze nechat bez povšimnutí, že nic takového se v oněch návrzích nežádá, nýbrž že se tam stěžovatel zcela všeobecně domáhá zrušení anebo vrácení věci soudu nižší stolice k doplnění a vydání nového usnesení, pokud se týká ediktu zákonu odpovídajícího, aniž se v návrhu naznačuje, jaké vyřízení stěžovatel sám považuje za správné podle zákona a podle svého výkladu. Dovolací stěžovatel sám se nikterak netají tím, že zřízení opatrovníka v souzeném případě pokládá za žádoucí, naznačuje však, že by k takovému opatření nestačily předpisy dosavadní a že mu jde více nebo méně o řešení některých pochybných otázek, jež pokládá za zásadní.

Stejně jako k dovolacímu rekursu tohoto majitele dílčích dlužních úpisů bylo dovolacímu soudu při rozhodnutí věci přihlédnouti také k námítkám, jež byly uplatněny v rekursu Matyldy D., a to také, pokud

k nim snad rekursní soud ve svém zrušovacím usnesení nepřihlédl. Nelze tu vývody obsažené v rekursu pominouti jen proto, že tato majitelka dovolacího rekursu nepodala, když vysloveným zrušením bylo formálně vyhověno jejímu rekursnímu návrhu.

Podle důvodů obsažených ve zrušovacím usnesení vychází také rekursní soud z názoru, že podle skutkového děje vylíčeného v návrzích na zřízení opatrovníka jde skutečně o takové zájmy do jisté míry všem majitelům dílčích úpisů společné, které vyžadují jednotného řešení a jednotné úpravy, již lze dosíci toliko cestou naznačenou v zákonech č. 49/1874 a č. 111/1877 ř. z. Po té stránce nezavdává podnět k dalším úvahám ani obsah shora uvedených opravných prostředků. Rekursní soud, který návrh ani neodmítl, ani z věcných důvodů nezamítl, připouští zásadně možnost kladného vyřízení a vymezuje si otázku, kterou má řešiti, v tom smyslu, zda jde v souzeném případě o opatrovnictví, jež má býti zřízeno pro všechny držitele dluhopisů, či zda lze zřídiťi opatrovnictví jen pro určitý okruh takových držitelů. Má však za to, že k rozhodnutí o té otázce pro souzený případ nemá dosti podkladu ve výsledcích dosavadního řízení. Připouští však, že by za určitých podmínek mohlo dojít k zřízení opatrovníka pro určitý okruh zájemců.

Dovolací soud má za to, že o té otázce lze rozhodnouti bez doplnění nařízeného ve zrušovacím usnesení. Ježto pak jde toliko o právní otázky, nic nebrání dovolacímu soudu, aby hledě na obsah opravných prostředků a návrhy v nich obsažené sám učinil ono rozhodnutí ve věci, jež by mohl a měl učiniti rekursní soud, kdyby byl vycházel z právního názoru, který považuje za správný soud dovolací. Podle něho mělo zůstatí při vyřízení, jehož se věci dostalo soudem prvé stolice.

Nemůže býti pochybností o tom, že v souzeném případě jde o dílčí dlužní úpisy, jaké má na mysli zákon č. 49/1874 ř. z. v § 1. O významu toho, kdo je dlužníkem nebo může býti dlužníkem takových úpisů, není nic obsaženo ani v tomto paragrafu, ani v § 2 řečeného zákona; netřeba však se zřetelem na zásady mezistátního práva pochybovati o tom, že tu zákon měl na mysli právní subjekty, jež jsou podrobeny jeho jurisdikci. Nejen v otázce, zda a který soud tuzemský je příslušný zřídiťi opatrovníka, ale i co do hmotněprávních předpokladů takového opatření jsou tu normovány podmínky k zřízení opatrovníka, a to v tuzemsku a tuzemským soudem k obhájení společných zájmů na základě dílčích dlužních úpisů, třeba vydaných mimo oblast platnosti tuzemského práva. Lze tu uvéstí rozhodnutí č. 1894 a 3712 Sb. n. s., jež se obě týkají dluhopisů vydaných společností, jež měla své sídlo na území republiky rakouské, totiž ve Vídni, z čehož bylo dovoděno, že věcně i místně příslušným k zřízení opatrovníka byl obchodní soud ve Vídni.

Také v souzeném případě jde na straně dlužníků o právní osoby mající své sídlo mimo oblast platnosti tuzemského práva, což platí jak o Královské rumunské monopolní pokladně, tak o rumunském státu, o něž tu jde podle obsahu spisů. Podle uvedené již zásady náležela by kompetence v takové opatrovnícké věci tamnějším orgánům, kdyby právě v Rumunsku byly hmotněprávní i formálněprávní předpisy shodné nebo

obdobné se zákonem naším. Podle závazného sdělení ministerstva spravedlnosti tomu však tak není, neboť v Rumunsku není zavedena kuratela k obhájení společných práv majitelů dlužních úpisů, o něž jde, a není tam předpisů, jež by odpovídaly ustanovením zákona č. 49/1874 ř. z.; mimo to však podle téhož sdělení není mezi oběma státy smluvní úprava co do hájení práv držitelů dílčích dluhopisů. Podle toho nebylo by právně možné domáhati se ochrany společných zájmů majitelů dílčích dlužních úpisů vůbec a ovšem ani tuzemských majitelů společným opatrovníkem ustanoveným v Rumunsku. Tento stav věci však podle názoru dovolacího soudu nikterak nevyklučuje možnost použití k obhájení společných zájmů takových majitelů, kteří podléhají tuzemským zákonům (nechť již podle svého osobního statutu, nebo podle zásady platné pro nároky a práva jako věci movité), a to s účinkem pro oblast tuzemského práva, právě ustanovení tuzemského práva, jež k obhájení takových zájmů dává dostatečný podklad, když se tím nikterak nezasahuje do kompetence úřadů státu, o něž by tu jinak, kdyby takovou úpravu právní měl, šlo. Jen stav rumunského zákonodárství má tu význam a podle názoru dovolacího soudu nerozhoduje, zda snad, a v jakém rozsahu bylo zřízeno opatrovnictví v jiných státech, anebo co v nich bylo k ochraně společných zájmů věřitelů zařízení bez účasti tuzemských příslušníků. Již v této souvislosti lze uvéstí, že nerozhoduje ani to, zda a co podnikli majitelé dílčích úpisů sami k obhájení takových zájmů, ať již jednotlivě, či skrze organizace soukromoprávní povahy.

Již z toho, co tu uvedeno, vyplývá, že dalšího šetření v tom směru není potřeba. Netřeba zde rozebírat, jak by se věc měla za jiných podmínek, než jaké jsou dány v souzeném případě; tak zejména v té příčině, zda by zásadně bylo možno ustanoviti více opatrovníků pro různé skupiny majitelů dílčích dlužních úpisů a zda by vůbec mohl býti ustanoven opatrovník pro některou skupinu, a za jakých hospodářských i právních předpokladů, a pokud by snad také pro takové mimořádné a nepředvídané případy kolise zájmů vystačily dosavadní předpisy uvedených již zákonů zvláštních ve spojení s všeobecným zákonem občanským. V souzeném případě za daných podmínek tvoří totiž pro tuzemské zákonodárství a tuzemské soudy skupina majitelů dílčích dlužních úpisů, podléhající tuzemskému právu, takové společenství (veškerenstvo), pro jaké zřízení opatrovníka ve smyslu tuzemských zákonů je na místě. Dlužno uvéstí, že podle § 1 zák. č. 49/1874 ř. z. nemusí jíti vždy jen a výhradně o zájmy majitelů dílčích dlužních úpisů, nýbrž že mohou zavdatí příčinu k zřízení opatrovníka také závažné hospodářské a právní zájmy dlužníků, jimž nelze zajisté upříti nárok na to, aby se v dalším jednání mohli obrátiti na osobu, která by byla pro oblast tuzemského práva oprávněna zastupovati legálně také neznámé účastníky. Jaké kroky mají býti učiněny k obhájení oněch společných zájmů, nepadá tu zatím na váhu, protože je tu věci teprve dalšího jednání a řízení soudního, v němž účastníci nebudou bez potřebné právní ochrany; nesejde zatím ani na tom, zda by mohla býti nastoupena vůbec anebo s jakým účinkem cesta soudního uplatnění nároků. Zatím nepadá na váhu ani to, že mezi účastníky náleží také rumunský stát, stačí-li k zřízení kurately, že jde o dluhopisy

vydané Královskou rumunskou monopolní pokladnou, které nechybí povaha právní osobnosti. Proto tu nemá význam ani předpis § 17 zák. č. 49/1874 ř. z., nehledíc ani na to, že se vzpomenuť zákonný předpis nutně dá vztahovati pouze na tuzemský stát a na tuzemské veřejno-právní korporace v něm uvedené.

Další doplnění, jehož požadoval rekursní soud, vyplývalo zřejmě z námitek učiněných v rekursu Matyldy D. Nerozhoduje však, zda byla nějaká částka složena u Z. banky v P. na zaplacení kuponů půjčky z r. 1929 splatných do konce roku 1936 a jak se má věc s platy na kupony za léta 1937 a 1938, když platy nejsou k volné dispozici majitelů úpisů nebo kuponů a když potřeba úpravy vzájemného poměru mezi majiteli dílčích dlužních úpisů a dlužníci není tím nikterak odstraněna. Potřebu zřídit opatrovníka dlužno posouditi podle nynějšího stavu. Nebude ovšem závady proti tomu, aby o dotčených okolnostech bylo uvažováno, až půjde o to, aby byly určeny vhodné cesty k obhájení zájmů společných. Nutno zde uvést, že stěžovatelka sama poukázala k oněm okolnostem ve svém rekursu, ovšem jen, aby doložila svou domněnku, že prý osoba za opatrovníka navržená není snad se skutečným stavem věci náležitě obeznámena.

Otázka, kdo má právo resp. možnost inkasa kuponů rumunské půjčky, po případě komu je možnost ta vyhrazena, nepadá tu podle názoru dovolacího soudu rovněž na váhu, a to ani pokud by šlo o okruh majitelů dluhopisů, jichž se zřízení opatrovníka týká. Příslušný odstavec usnesení soudu prvé stolice byl do něho pojat zřejmě za tím účelem, aby bylo vysloveno, že účinky zákroku o zřízení opatrovníka mají býti i v budoucnu posouzeny podle data, kdy byl učiněn první návrh, podle něhož byl pak skutečně ustanoven opatrovníkem Dr. F., a že přerušeni, které nastalo jeho úmrtím, nemá ten význam, jako by šlo nyní o nějaký návrh nový a nikoli jen o návrh na jmenování jiného opatrovníka. Ani tam, kde soud první stolice onen okruh zájemců blíže určuje, nezavdává zatím jeho formulace důvodu k nějaké jiné úpravě z úřadu, neboť nikterak nevybočuje z mezí kompetence tuzemského soudu, jak o ní bylo pojednáno nahoře. Vývody dovolacího stěžovatele Václava S. nemají tu dále významu již proto, že on sám touto formulací ve svých zájmech není nikterak dotčen, a lze ponechatí těm účastníkům, kterých by se snad ono ustanovení nějak mohlo dotknouti, aby své zájmy v dalším řízení sami náležitě obhájili.

Zbývala by tudíž jenom otázka osoby ustanoveného opatrovníka. V této příčině nebylo v opravném řízení nic podstatného uvedeno a ani jinak není závady proti tomu, aby návrhu v tomto směru bylo vyhověno. Nějakého předběžného výsledku nebo svolení účastníků zatím nebylo potřeba ani o podstatě návrhu, ani co do osoby označené pro úřad opatrovnícký. Ani stěžovatelům, ani účastníkům vůbec se tím nestala žádná újma, proti které by se byli nemohli brániti s účinkem, kdyby byly takovou obranu uznávali za potřebnou.

Čís. 17202.

V knihovních věcech není proti souhlasným usnesením přípustný mimořádný dovolací rekurs (§ 46, odst. 2, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.). Předpis § 130, odst. 1, knih. zák. platí i za účinnosti zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1939, R I 48/39.)

Srov. rozh. č. 14041 Sb. n. s.

Knihovní soud vyhověl návrhu, aby bylo ve vložce č. 94 pozemkové knihy J. pro Karla a Josefu H. podle nájemní smlouvy ze dne 19. listopadu 1927 vloženo nájemní právo ke krámu proti kostelu v přízemí se skládkou a skladištěm na půdě s přilehlou chodbou do 30. dubna 1946. Rekursní soud zamítl rekurs knihovního vlastníka.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

V souzené věci jde o vklad práva nájemního v pozemkové knize, tudíž o věc, jež jest upravena knihovním zákonem (zák. ze dne 25. července 1871, č. 95 ř. z.). Podle § 130, odst. 1, knih. zák. není další stížnost, byla-li stížnost proti usnesení soudu prvé stolice druhou stolicí zamítnuta. Stěžovatelův názor, že dovolací stížnost je přípustná podle § 46, odst. 2, zák. ze dne 19. června 1931, č. 100 Sb. z. a n. pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost, není správný. Jde tu sice o věc řízení nesporného v širším slova smyslu, avšak o věc upravenou knihovním zákonem, který obsahuje zvláštní předpisy o stížnosti, jež podle § 1, odst. 2, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. nepozbylo účinnosti. Byla proto dovolací stížnost odmítnuta podle § 130, odst. 1, knih. zák. jako nepřípustná, když tak neučinil již soud prvé stolice.

Čís. 17203.

Právo vdovy provozovati po manželově smrti koncesovanou živnost (§ 56 živn. ř.) nelze ani v celku ani z části převést na jinou osobu.

Jde však o platnou smlouvu, jestliže se vdova zaváže vzdáti se svého živnostenského oprávnění ve prospěch jiného pod podmínkou, že bude smluvci udělena koncese; pokud však měl smluvce i po zamítnutí žádosti o udělení koncese provozovati nadále živnostenské oprávnění příslušející vdově na svůj vlastní účet a nebezpečí, je smlouva v této části nicotná.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1939, Rv I 2019/38.)

Manžel žalované, který zemřel dne 22. dubna 1933, byl majitelem koncese pro osobní automobilovou dopravu jedním osobním automobilem. Dne 26. dubna 1933 sjednala žalovaná s žalobcem písemnou smlouvu, kterou si sami sepsali a podle níž žalobce koupil od žalované za 13.000 Kč automobil i s koncesí, která na ni přešla vdovským právem a které se měla žalovaná do tří let vzdáti ve prospěch žalobce; pro případ, že by koncese nebyla přepsána na žalobce, zavázala se jmenovati ho náměstkem. Žalovaná ustanovila pak žalobce svým náměstkem k provozování autodrožkářské živnosti, avšak později ho jako náměstkem odvolala. Tvrdě, že žalovaná nesplnila smluvní závazek o vzdání se ve prospěch žalobce a o jeho ponechání svým náměstkem v živnosti až do udělení koncese, ačkoliv úplatu za automobil i za uvedený závazek obdržela, domáhá se žalobce, aby byla žalovaná uznána povinnou 1. učiniti u magistrátu hlavního města Prahy (u živnostenského referátu II. A) podání, v němž se vzdává koncese udělené pro živnost dopravy osob jednou autodrožkou a provozované vdovským právem ve prospěch žalobce pod podmínkou, že bude stejná koncese, totiž pro živnost dopravy osob jednou autodrožkou v P. na místech nájemním autům vykázaných udělena žalobci, 2. ponechati nezměněným ustanovení žalobce náměstkem při provozování živnosti podle výměru uvedeného úřadu a pro případ, že by žalovaná žalobce jako náměstkem již byla odvolala, znovu ho jmenovati za současného odvolání toho času ustanoveného zástupce zástupcem při provozování své živnosti, a to v obou případech neodvolati žalobce jako zástupce až do pravoplatného udělení koncese pod 1. uvedené. Soud první stolice uznal podle žaloby, kdežto odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice, pokud se týkal žalobní žádosti pod 1., kdežto co do části pod 2. uvedené nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle zjištění nižších soudů se žalovaná při prodeji automobilu žalobci zavázala, že se vzdá v jeho prospěch koncese jí provozované, a správně uvádí odvolací soud, že nezáleží na tom, že strany práv nezalé mluvíly ve smlouvě o prodeji koncese, bylo-li z dalšího znění smlouvy zřejmé, že se žalovaná měla vzdáti koncese v žalobcův prospěch, t. j. pod podmínkou, že žalobci bude udělena stejná koncese pro živnost dopravy osob jednou autodrožkou v P. na místech nájemním automobilům vykázaných; vždyť nutno smlouvu vykládati jako celek a nelze ulpívati na doslovném smyslu výrazu, nýbrž jest zjistiti úmysl smluvců a smlouvě rozuměti tak, jak to odpovídá obyčejí poctivého obchodu (§ 914 obč. zák.). Sporná ujednání však ve skutečnosti nesměřovala k prodeji koncese, který by byl nedovolený a neplatný: Jest ovšem správné, že podle ustanovení odstavce 5 § 7 zák. č. 198/1932 Sb. z. a n. může vdova po majiteli autodopravní koncese provozovati obsah této koncese, ovšem jen na zbývající dobu koncese. Toto vdovské právo je osobním právem vdovy, právem zvláštního druhu podle intencí

zákonu pouze k obživě vdovy vyhrazeným. Důsledkem toho nelze toto osobní živnostenské oprávnění vdovy ani v celku ani po částech přenést na jiného. Ale v souzeném případě nejde vůbec o zakázaný převod tohoto oprávnění žalované strany, nýbrž o její smluvní závazek učiniti vůči příslušnému úřadu prohlášení, že se vzdává svého oprávnění pod podmínkou, že žalobci bude žádaná koncese autodrožkářské živnosti udělena. Převzetí takového závazku není zakázáno, koncese sama není tím převedena na jinou osobu, nýbrž celý postup má jen příslušnému úřadu umožniti, aby byla žalobci udělena nová koncese, aniž by se počet dosavadních koncesí zvýšil. Tím není prejudikováno samostatnému rozhodnutí příslušného koncesního úřadu, zda vezme smluvené vzdání se na vědomí a zda je uzná za dostatečný a způsobilý předpoklad pro žádané propůjčení nové koncese. Žalobci přísluší nárok vůči žalované, aby tyto zákonem nezakázané kroky, k nimž se smluvně zavázala, také vykonala a aby tím se své strany ulehčila žalobci nabytí nové koncese. Bylo proto v této části dovolání vyhověno.

Správně však odvolací soud rozpoznal a uznal, že smlouva ze dne 26. dubna 1933 jest nicotná potud, pokud se strany dohodly na tom, že žalobce v případě zamítnutí jeho žádosti o propůjčení nové koncese ve skutečnosti měl provozovati živnostenské oprávnění žalované na vlastní účet a nebezpečí, jak sám v žalobě uvádí, ačkoliv podle smlouvy měl živnost provozovati jako náměstek žalované. Odvolací soud výstižně odůvodnil, že je-li živnost vedena jinou osobou, avšak na její vlastní účet, není vedoucí osoba náměstkem ve smyslu poslední věty odst. 5 § 7 uved. zák. po případě ve smyslu ustanovení § 55 živn. ř., a že za náměstkem ve smyslu uvedených zákonných ustanovení lze pokládati jen toho, kdo provozuje živnost na účet majitele koncese (srov. rozh. č. 9734 Sb. n. s.). Pokud tudíž in eventum úmysl smluvců se nesl k obcházení zákona a k založení zakázaného pachtovního poměru, byla žaloba právem zamítnuta.

Čís. 17204.

Povinnost společníků společnosti s omezeným ručením (zák. č. 58/1906 ř. z.) k zaplacení kmenových vkladů jest bezvýjimečná, nepominutelná a nelze ji omeziti ani za souhlasu ostatních společníků.

Byla-li společníku uložena povinnost vpláti kmenový vklad v hotovosti, nemůže se této povinnosti zprostiti tím, že převezme na místě společnosti závazek zaplatiti věřiteli společnosti částku jí zapůjčenou a že právní povaha této zápůjčky byla za souhlasu zúčastněných do datečně změněna v plnění peněžitého vkladu.

(Rozh. ze dne 1. února 1939, Rv II 486/38.)

Srov. rozh. č. 5063 Sb. n. s.

Žalobkyně se na žalovaném společníku firmy J. B-ský a spol., společnosti s ručením omezeným v T., domáhá poddlužnickou žalobou (§ 308 ex. ř.) zaplacení 51.750 Kč s přísl., tvrdíc, že žalovaný vstoupil do uvedené společnosti s ručením omezeným s kmenovým vkladem 69.000 Kč, na který složil hotově jen 17.250 Kč, kdežto zbytek měl zaplatiti ve lhůtách stanovených valnou hromadou. Žalovaný namítá, že společnosti s ručením omezeným, jejímž jest společníkem, není nic dlužen, ježto se s Otakarem D., jenž zapůjčil firmě J. B-ský a spol. 130.000 Kč a jenž nemohl vyhověti žádosti žalovaného a ostatních společníků, aby zapůjčil žalovanému částku nutnou na zaplacení jeho kmenového vkladu, a s ostatními všemi společníky se dohodl, že nedoplatek žalovaného bude zaplacen ze 130.000 Kč zapůjčených Otakarem D. řečené firmě. Žalobě vyhověly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Rozhodnutí sporu závisí na rozřešení otázky, jakým způsobem měl žalovaný jako společník firmy J. B-ský a spol., společnosti s ručením omezeným v T., vyhověti své povinnosti vplátní kmenový vklad jím převzatý podle § 63 zák. ze dne 6. března 1906, č. 58 ř. z. Podle řečeného zákonného ustanovení je každý společník povinen vplátní kmenový vklad jím převzatý v plné výši podle společenské smlouvy a usnesení společníky platně učiněných; pokud není společenskou smlouvou nebo platně učiněným usnesením o změně nic jiného ustanoveno, jest učinění vplaty na kmenové vklady všemi společníky podle poměrů jejich kmenových vkladů, jež mají býti plněny v hotovosti. Podle zjištění nižších soudů vstoupil žalovaný dle notářského spisu ze dne 29. dubna 1933 do společnosti s kmenovým vkladem 69.000 Kč, na který složil hotově 17.250 Kč, kdežto zbytek měl zaplatiti ve lhůtách stanovených valnou hromadou. Nedoplatek kmenového vkladu 51.750 Kč je dále dle zápisů na kontě žalovaného nezaplacen, zejména není v knize podílníků žádný zápis, že by žalovaný ať již vlastními nebo půjčenými penězi byl doplatil chybějící částku 51.750 Kč, přes to však potvrdili jednatele společnosti ve zprávě ze dne 7. září 1933 (§ 26, odst. 3, zák. č. 58/1906 ř. z.); že žalovaný kmenový vklad 69.000 Kč plně a hotově složil. Kmenové vklady jsou úvěrovým podkladem společnosti s ručením omezeným a zákon pečuje četnými předpisy rázu velicího o to, aby věřitelé mohli po celou dobu trvání společnosti s nimi počítati a na ně se spolehnouti. Povinnost k jejich zaplacení jest povinností bezvýjimečnou, nepromítnatelnou a neomezitelnou, a to ani se souhlasem ostatních společníků (rozh. č. 5063 Sb. n. s.). Žalovaný snaží se dolíčiti v dovolání, že učinil zadosť své povinnosti tím, že v době, když ministerstvo vnitřa žádalo změnu společenské smlouvy v tom smyslu, že měl složit zbytek upsaného podílu v hotovosti, společníci se dohodli na tom, aby ze zá půjčky 130.000 Kč společníkem Otakarem D. společnosti poskytnuté

bylo použito 51.750 Kč ke krytí zbytku kmenového vkladu dovolatelova, kdežto věřitel se vzdal práva žádati hotové vrácení této částky na společnost, takže peněžní prostředky, které společnost měla dostati od žalovaného, byly jí skutečně dány k dispozici. Ale těmto vývodům dovolatelovým nelze přisvědčiti již se zřetelím na právní předpisy zákona. Byla-li žalovanému uložena povinnost vplátní kmenový vklad v hotovosti — o nějakém věcném plnění na kmenový vklad (přínos, apport) není tu vůbec zmínky, — nemohl se této povinnosti zbaviti tím, že místo společnosti převzal závazek zaplatiti věřiteli společnosti částku 51.750 Kč jí zapůjčených a že právní povaha této zá půjčky za souhlasu zúčastněných byla dodatečně změněna v plnění peněžního vkladu.

Právnem dospěly proto nižší soudy k úsudku, že tato transakce, i kdyby se byla stala, je vůči věřitelům společnosti bez významu a že zažalovaná pohledávka je tedy po právu.

Čís. 17205.

Žalobou podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. nemůže se ten, komu byla určita věc (vkladní knížka) protiprávně odňata, domáhati toho, aby zcizitel pod přísahou seznal, jak s odňatou věcí naložil, je-li účelem žaloby, aby poškozený zjistil, zda má pachatel ještě odňatou věc.

(Rozh. ze dne 2. února 1939, Rv I 2974/38.)

Žalovaná Aloisie Č. otevřela násilím za pomoci druhého žalovaného Karla Č. zásuvku žalobcova stolu a našla tam vkladní knížky v žalobě přesně popsáné. Druhý žalovaný Karel Č. mimo to obstaral na příkaz prvé žalované otevření pancéřové schránky u Z. banky a odtamtud vyzvedl vkladní knížky žalobcovy. Žalobce se domáhá na žalovaných jednak, aby bylo uznáno právem, že žalovaní jsou povinni udati žalobci pod přísahou, jak bylo naloženo s vkladními knížkami (blíže popsánými), odcizenými začátkem ledna 1938 ze žalobcova držení, kde jsou ony vkladní knížky uloženy, po případě, za jakých podmínek jsou tam uloženy, zda jsou v úschově nějakého uschovatele, proti kterým dokladům a za jakých formalit lze žádati jejich vydání, zda na těchto vkladních knížkách zůstaly nevybrány tytéž vklady, které na nich byly vykázaný, po případě, zda a jakou částkou peníze z oněch vkladních knížek byly kterýmkoliv ze žalovaných vybrány a kde jsou, po případě, na které vkladní knížky, u kterých ústavů byly tyto peníze uloženy, kde se tyto knížky nacházejí a jsou uloženy (jsou-li v úschově nějakého uschovatele, proti kterým dokladům a za jakých formalit lze žádati jejich vydání) a udati všechno správně a úplně, co jim jest o zašantročení peněz na těchto knížkách uložených známo, jednak vydání pokladních

knížek. K odůvodnění žaloby přednesl: Vklady na odňatých vkladních knížkách jsou jeho vlastnictvím, sám je ukládal, sám je dal zříditi, vzal je do svého držení, nikdy je nikomu, zejména ne žalovaným, ani nedaroval, ani na ně nepřevodil za úplatu a jest nebezpečí, že žalovaní vyberou z vkladních knížek vklady nebo že tak již učinili; jest tudíž třeba nejprve zjistiti, zda oba žalovaní nezašantročili vkladní knížky jinam, zda peníze z nich nevybrali, neuložili na jiné vkladní knížky, a jaké, aby podle toho mohl upravit žalobní nárok týkající se žaloby vlastnické, kterou se domáhá vydání věcí, a k tomu jest zapotřebí prokázati vlastnictví. Žalobce však tvrdí, které z vkladních knížek má žalovaná nyní v držení resp. které měla v době podání žaloby, a proto jest nucen zjistiti si nejprve tuto okolnost, a jest tedy nejvhodnějším prostředkem řádně a úplně popsati svůj nárok vlastnický, který je uvedený pod další žalobní žádostí a který si vyhrazuje přesně specifikovati až po složení přísahy vyjevovací. Nižší soudy omezivše spor na jednání a rozhodnutí o žalobní žádosti, týkající se přisežného seznání, zamítly v této příčině žalobu, soud první stolice z těchto důvodů: Žalobce se domáhá na žalovaných složení vyjevovací přísahy dle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s., aby si zjistil, zda a které vkladní knížky uvedené v žalobní žádosti mají žalovaní v držení resp. měli v době podání žaloby, po případě, jak s nimi naložili. Žalobce podrobně uvádí, o jaké vkladní knížky jde, kterými peněžními ústavami byly vydány, jaká mají čísla hlavních knih oněch peněžních ústavů, na koho a jaký obnos k určitému dni zněly a zda jsou vázány heslem. Žalovaní nepopírají ani, že by knížky ty nevyzvedli, aniž to výslovně nepotvrzují, nýbrž jen tvrdí, že knížky, o něž jde, jsou jejich a že v době podání žaloby již je neměli a nemají v držení. Nemůže se tudíž říci, že by šlo v souzené věci o zamlčení nebo zatajení a že by žalobci nebylo možno domáhati se přímo vydání knížek. Je souhlasiti se stranami, že jde o žalobu vlastnickou. Žalobce může také, jak se vyžaduje u vlastnické žaloby, přesně označiti a popsati vkladní knížky, o které jde. Pro spor není rozhodující, zda žalovaní knížky ty mají v držení či nikoliv, neboť žalobce může i za řízení, zjistí-li, že žalovaní nemají vkladní knížky v držení, změniti původní petit na zaplacení určité částky, která na jednotlivé knížce byla uložena. Nemůže tudíž soud přisvědčiti žalobci, že by mu nebylo možno bez žádaného přisežného seznání domáhati se nároku na vydání shora uvedených vkladních knížek, když žalovaní je nezatajují ani nezaměňují, takže žalobce o nich ví. Došel proto soud k úsudku, že žalobní nárok na složení vyjevovací přísahy podle čl. XLII. uvoz. zák. k c. ř. s. není odůvodněný a že není upravený žalobní prosby na vydání knížek na ni závislé. Za toho stavu věci uznal soud, že žalobní nárok v tomto směru není důvodný, a proto jej zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

To, že žalovaní ve sporu popírají, že by měli v držení tu neb onu vindikovanou vkladní knížku, takže žalobci není známo, kdo ze žalo-

vaných tu nebo onu vkladní knížku má anebo kdo třetí snad ji má, nikterak nenásvědčuje tomu, že by tu byly předpoklady žaloby podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s., ježto podle toho není sporu o tom, že se žalovaní vylíčeným způsobem ujali moci nad vkladními knížkami, a s druhé strany dovoatel sám již v žalobě tvrdil, že žalovaní dosud mají vkladní knížky ve svém držení, a jen povšechně naznačil možnost, že žalovaní tu neb onu z vkladních knížek zašantročili jinam nebo z nich vybrali peníze.

Po právní stránce nižší soudy nepochybily, zamítnuvše žalobní žádání ověřené o ustanovení čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. Nelze sice přisvědčiti odvolacímu soudu, pokud s tohoto hlediska klade důraz na to, že žalobce mohl žalovati o náhradu škody a že měl ihned žádati odsouzení žalovaných k zaplacení částek uložených na vkladních knížkách. Byly-li žalobci způsobem v žalobě tvrzeným protiprávně odňaty jeho vkladní knížky, může se domáhati jejich vydání (vrácení) jako vlastník (§ 366 obč. zák.), po případě z důvodu náhrady škody (§§ 1294 a násl., § 1323 obč. zák.). Při vlastnické žalobě musí ovšem žalobce podle § 369 obč. zák. dokázati nejen své vlastnictví, ale i že žalovný má věc ve své moci. Než ani z toho nikterak neplyne, že by tu byly podmínky žaloby podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. Podle tohoto ustanovení zákona může ten, kdo podle žalobceva domnění má vědomost o zamlčení neb o zatajení některého jmění, rozsudkem býti přidružen k tomu, aby pod přísahou udal, co mu o zamlčení nebo zatajení jmění jest známo. V souzeném případě žalobce tvrdí, že mu žalovaní odcizili vkladní knížky, a domáhá se žalobou především toho, aby žalovaní pod přísahou seznali, jak bylo naloženo s těmito knížkami. Tato žalobní žádost není však podle zákona oprávněna, neboť i když se vychází z toho, že žalobce podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. přísluší i tomu, kdo sice ví, že jmění zde jest, ale je v nejistotě o jeho osudu (srov. rozh. č. 11855, 3140, 1027 Sb. n. s.), nelze říci, že by tato náležitost byla splněna v projednávaném případě, kde žalobce podle vlastního tvrzení nejen přesně ví, o jaké vkladní knížky jde, a kdo mu je vzal, ale již v žalobě uvedl, že žalovaní dosud mají knížky ve svém držení, což sice žalovaní ve svém přednesu popřeli, aniž by však proto bylo lze právem tvrditi, že tu jde o zamlčení nebo zatajení jmění ve smyslu čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s.

Čís. 17206.

Soudcovský zákaz ve smyslu § 294 ex. ř. není zákonným zákazem podle § 879, odst. 1, obč. zák.

Věřitel, jehož pohledávka byla po jejím zažalování jeho věřitelem zabavena a přikázána k vybrání a jenž se proti soudcovskému zakazu, který mu byl podle § 294 ex. ř. dán, vyrovnal se svým dlužníkem (podlužníkem) o zabavené pohledávce mimosoudním smírem, nemůže se

ve vstahu k svému smluvci (poddlužníku) dovolávati neplatnosti mimosoudního smíru z důvodu ustanovení § 879, odst. 1, obč. zák. a § 294 ex. ř.

(Rozh. ze dne 3. února 1939, Rv I 753/38.)

Srovn. rozh. č. 9829 Sb. n. s.

Žalobce podal na žalované žalobu o zaplacení 56.000 Kč s přísl. z důvodu náhrady škody, která mu vznikla tvrzeným nedodržením pachtovní smlouvy. Za sporu byla zažalovaná pohledávka zabavena a přikázána k vybrání věřitelům žalobcovým. Pak ujednaly obě strany mimosoudní smír, podle něhož žalobce přijal na vyrovnání zažalované pohledávky 2.400 Kč s podmínkou, že mu druhý den budou vyplaceny a že se zříká nároku na zbytek zažalované částky. Ta podmínka se skutečně splnila. Řízení bylo ponecháno v klidu. Později žalobce navrhl pokračování ve sporu a tvrdil, že hledíc na to, že zažalovaná pohledávka byla po žalobě zabavena a přikázána k vybrání různým žalobcovým věřitelům, je mimosoudní narovnání neplatné. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce vytýká soudu první stolice, že neuznal na nicotnost mimosoudního narovnání mezi žalobcem a žalovanými již proto, že zažalovaná pohledávka byla zabavena a přikázána k vybrání věřitelům žalobcovým. Soud první stolice neuznal na nicotnost uvedeného narovnání, ježto zápočet podle § 294 ex. ř. jest zákazem soudním a nikoliv zákonným, který má na mysli § 879, odst. 1, obč. zák. Odvolací soud schvaluje jeho názor. Jest uvážiti, že § 294 ex. ř. slouží ochraně věřitelů, v souzeném případě věřitelů žalobcových, jejich postavení jest zpevněno ustanovením § 308 ex. ř., podle něhož veškerá nakládání dlužníkem či poddlužníkem se zabavenou pohledávkou jsou bez účinku na věřitelova oprávnění vzniklá přikázáním pohledávky. Jde tu pouze o právo věřitelů žalobcových, mimosoudním narovnáním stran nedotčené, kteří podle § 308, posl. odst., ex. ř. mohou vždy žádati, aby byl plněn předmět pohledávky. Zákon sám pak nemluví o naprosté neúčinnosti jakéhokoliv nakládání se zabavenou pohledávkou, nýbrž pouze o neúčinnosti vůči vymáhajícímu věřiteli, a to tehdy, kdyby bylo nakládání se zabavenou pohledávkou na škodu oprávněním, jež vznikla zabavením pohledávky. Tím je účel ochrany vymáhajícího věřitele zcela splněn. V souzené věci nejde o nic jiného než o zánik pohledávání žalobce proti žalovaným důsledkem mimosoudního narovnání, a to po soudním jeho zabavení pro vymáhající věřitele. Proto postavení žalobce jako dlužníka a žalovaných jako poddlužníků vůči vymáhajícím věřitelům zůstává nedotčeno a uvedené narovnání jest účinné právě jen pro žalobce a žalované samé. V tom záleží sankce pro porušení povinností stanovených soudcovským zákazem.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle § 234 c. ř. s. nemá zabavení a přikázání k vybrání zažalované pohledávky za sporu vlivu na aktivní oprávnění žalobcovy.

V souzeném případě netřeba řešiti otázku, jaký právní účinek by měl smír uzavřený mezi žalobcem a žalovanými o zažalované pohledávce vůči vymáhajícím věřitelům, kterými byla tato pohledávka za sporu zabavena a jimž byla přikázána k vybrání, ježto ti do sporu nevstoupili a též v něm nějakých práv proti žalovaným neuplatňují.

Jde jen o to, zda obtož žalobcova námitka, že mimosoudní vyrovnání mezi spornými stranami je podle § 879, odst. 1, obč. zák. neplatné (nicotné), protože se stalo proti soudním zákazům ve smyslu § 294 ex. ř., doručeným oběma stranám před oním vyrovnáním. Tuto námitku oba nižší soudy neuznaly za důvodnou a právem uvedly, že zákazy uvedené v § 294, odst. 1, ex. ř. jsou zákazy soudcovskými a nikoli zákazem zákonným podle § 879, odst. 1, obč. zák. Žalobce se tudíž nemůže ve vztahu k svým smluvcům (žalovaným) s úspěchem dovolávati neplatnosti mimosoudního smíru, opíraje se o ustanovení § 879 obč. zák. a § 294 ex. ř.

Čís. 17207.

Ujednání o odměně za zákroky (intervence) u vlivných osob ve věci pozemkové reformy odporuje dobrým mravům (§ 879, odst. 1, obč. zák.).

(Rozh. ze dne 3. února 1939, Rv I 1990/38.)

Srov. rozh. č. 10412, 14806, 15378 Sb. n. s.

Tvrdíc, že s Dr. X., advokátem v M., který byl Františkem J., zástupcem zemřelého Bohuslava K., majitele velkostatku v R., jednak zmocněn k zastupování velkostatku při provádění pozemkové reformy, zejména aby »prosadil, aby pohraniční lesy velkostatku nebyly pojety do záboru«, a jednak pověřen v té příčině intervencemi u vlivných osob, bylo ujednáno, že místo odměny za svou činnost může provozovati myslivost v revírech odstřelem srnců, že však uvedené ujednání nebylo zcela splněno, takže Dr. X-ovi vznikla pohledávka, záležející jednak z částky 17.500 K za 7 intervencí v P. u politických osob (celý den po 2.500 K), za jednu intervenci v M. s podrobnou informací atd., celkem po odečtení toho, co mu bylo splněno, 16.750 K, domáhá se žalobkyně jako postupnice Dr. X-a zaplacení uvedené částky na žalovaném dědici Bohuslavu K. Žalovaný namítl mimo jiné, že řečená úmluva, i kdyby byla ujednána, je podle § 879 obč. zák. nicotná, ježto odporuje dobrým mravům. Nižší soudy zamítly žalobu, a odvolací soud uvedl v otázce, o níž tu jde, v důvodech: Žalobkyně neprávem vytýká prvnímu soudu, že prý se zbytečně zabýval otázkou, zda a u koho Dr. X. v zastoupení žalovaného resp. jeho bratra intervenoval u státního pozemkového úřadu, ač ve skutečnosti šlo o otázku, zda Dr. X. intervenoval u jiných vlivných osob. Šlo o pozemkovou reformu (zábor) a Dr. X. jako advokát, předpokládá-li se jím tvrzené zmocnění,

byl oprávněn a povinen hájit zájmy žalovaného jako svého mandanta intervencím u státního pozemkového úřadu, u kterého se pozemková reforma prováděla. Proto se prvý soud právem zabýval především otázkou, zda vůbec Dr. X. v té příčině u dotčeného úřadu intervenoval, a zjistil tak, že tomu tak nebylo. Zdůrazňuje-li žalobkyně, že Dr. X. měl podle ujednání intervenovat ne u řečeného úřadu, nýbrž u vlivných osob, tudíž u osob, které svým vlivem, ať politickým, ať svým úředním postavením, měly snad působiti na vyřízení státním pozemkovým úřadem v určitém směru, pak by se takové ujednání a vymínění za to honorování přičítalo dobrým mravům a bylo by podle § 879 obč. zák. nicotné (rozh. č. 10412 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V opravném řízení jde již jen o sjednání intervencí u vlivných osob a jest se tudíž zabývat jen touto otázkou.

Tu jest třeba z úřadu řešiti otázku nadhobenou žalovaným již v prvé stolici a uplatněnou i v dovolací odpovědi, zda takové jednání jest platné či nicotné s hlediska § 879 obč. zák., to jest zda se přičítá dobrým mravům.

Zda se některá smlouva přičítá dobrým mravům či nikoliv, jest řešiti případ od případu. Záleží na tom, zda účel smlouvy pro oba smluvce poznatelný směřuje k tomu, aby bylo podporováno něco nedovoleného nebo odporujícího dobrým mravům (rozh. č. 14806 Sb. n. s.).

Je proto třeba uvážiti, o jakou pomoc vlivných činitelů šlo a jak vlivní činitelé měli působiti (rozh. č. 10412 Sb. n. s.).

Podle vlastního žalobního přednesu šlo o zákrok vlivných politických činitelů, jenž měl záležeti v působení k tomu, aby pohraniční lesy velkostatku Bohuslava K. nebyly pojaty do záboru nebo aspoň ne v celé míře, a nemělo býti hleděno na vydání s tím spojená a aby byla úmluva mezi velkostatkem a manžely J-ovými o lese »H.« ponechána v platnosti.

Co se týká lesa »H.«, není v tom směru dovolání již zvlášť prováděno a nemá proto tato otázka již významu.

Jinak není možno pochybovat o tom, že zákroky vlivných osob — a dle žaloby i dle dovolání šlo o osoby politicky veřejně vlivné — směřující k tomu, aby pozemková reforma na velkostatku Bohuslava K. nebyla provedena v pohraničních lesích po případě aby nebyla provedena v plných rozměrech, odporovaly dobrým mravům, neboť mělo být zákroky veřejných vlivných osob podle obsahu žaloby působeno politicky a osobním vlivem ve věci pozemkové reformy Bohuslava K., aby se v této věci nepokračovalo plně dle zákona a nařízení platně vydaných o pozemkové reformě, a aby bylo Bohuslavu K. ponecháno více, než by mu dle zákona o pozemkové reformě mělo býti ponecháno. Při

tom nemůže padati na váhu, že Bohuslav K. byl snad české národnosti, neboť zákon o pozemkové reformě nerozlišuje, jaké národnosti jest majitel zabraných velkostatků patřících pod zábor.

Jest samozřejmé, že nebylo třeba žádného zákroku politických vlivných činitelů k tomu, aby se ve věci pozemkové reformy postupovalo podle předpisů.

Že se intervence, které se opírají o osobní známost, přičítá dobrým mravům, bylo vyloženo již v rozhodnutí nejvyššího soudu 15378 Sb. n. s., na které se odkazuje.

I kdyby tudíž bylo došlo k úmluvě mezi J-em jeho vlastním jménem a jako oprávněným zástupcem velkostatku a Dr. Š., jak je v žalobě tvrzeno a jak v dovolání je zastáváno, šlo by o smlouvu odporující dobrým mravům podle § 879 obč. zák., tedy o smlouvu nicotnou, a již z toho důvodu není možno vyhověti dovolání.

Čís. 17208.

Nezachoval-li se vlastník hypotekárního statku podle §§ 37, 38 III. dílčí novely k obč. zák., pozbývá výmazem zástavního práva právní možnosti užiti uvolněného zástavního práva pro jinou pohledávku.

Jestliže při výmazu zástavního práva a zároveň provedeném vkladu nového zástavního práva nebylo poznamenáno, že se nové zástavní právo vkládá v pořadí vymazaného zástavního práva, nelze toto opomínutí napravití dodatečným zápisem příslušné poznámky.

(Rozh. ze dne 7. února 1939, R I 2/39.)

Srovn. rozh. č. 13601 Sb. n. s.

Rozhoduje nejvyšší podání, za něž byly exekučně prodány nemovitosti zapsané ve vložce 344 poz. knihy B., přikázal exekuční soud hypotekární věřitelce Občanské záložně v H. částku 4.968 K 50 h na její pohledávku pod C 2 zajištěnou podle dlužního úpisu z 11. května 1936, kvitance z 16. května 1936 a prohlášení z 19. srpna 1936, zamítнув odpor podaný vymáhající věřitelkou proto, že zástavní právo bylo v uvedeném pořadí podle kvitance ze dne 16. května 1936 pod pol. 18 vymazáno a že tudíž zástavní věřitelka Občanská záložna v H. nemůže uplatniti právo podle §§ 37 a 38 III. dílčí novely k obč. zák. Rekurse ní soud potvrdil napadené usnesení.

Nejvyšší soud zamítl návrh knihovní věřitelky Občanské záložny v H. na přikázání dotčené pohledávky v pořadí položky C 2 a přikázal částku 4.968 K 50 h vymáhající věřitelce.

Důvody:

Nelze schváliti názor rekursního soudu, že pohledávce Občanské záložny v H., jež byla přihlášena v knihovním pořadí pod C 2 a nižšími soudy přikázána v celkové částce 4.968 K 50 h k hotovému zaplacení,

by příslušelo toto pořadí. Právem vytýká stěžovatelka, že je po hmotněprávní stránce neplatný zápis učiněný pod C 2, jímž bylo poznamenáno, že zástavní právo za pohledávku Občanské záložny v H. 4.619 K se 3¾% až 8% úroky, 6—8% úroky z prodlení a kaucí za vedlejší závazky 900 K pod běžným číslem 19 váznoucí, je vloženo v pořadí vymazané pohledávky Občanské záložny v H 4.619 K s příslušenstvím, která vázla pod C 2. Vždyť podle § 469 obč. zák. může vlastník statku až do té doby, dokud se dluh z veřejných knih nevymaže, podle kvitance nebo jiné listiny, prokazující zánik zástavního dluhu, převést zástavní právo na novou pohledávku, která nepřevyšuje částku zástavní pohledávky zapsané.

Kromě toho dopouští prvá věta § 37 III. dílčí novely k obč. zák., že vlastník statku při výmazu zástavního práva může si s o u č a s n ě vymoci knihovní poznámku, že si vyhrazuje zápis nového zástavního práva v pořadí a do výše váznaného zástavního práva do 3 let potom, co byla poznámka povolena.

A konečně podle § 38 téže novely může vlastník nemovitosti žádati, aby v pořadí a do výše zástavního práva, váznoucího na nemovitosti, bylo zapsáno zástavní právo pro novou pohledávku s omezením, že nebude právní účinností, bude-li do roka potom, co byl povolen zápis nového zástavního práva, vložena výmaz zástavního práva staršího.

V souzeném případě nebyl zachován žádný z uvedených způsobů, zákonem přesně předepsaný při postupu v příčině dispozice s uvolněnou hypotékou vlastníci nemovitostí — povinnou —, neboť, jak je zřejmo z knihovního výpisu, byl pod C 18 vložena podle žádosti došlé 7. června 1936 č. d. 1223 výmaz zástavního práva za částku 4.619 Kč s částí kauce 900 Kč podle kvitance ze dne 16. května 1936 z pohledávky téže věřitelky 8.000 Kč pod C 2 váznoucí.

Výhrada poznámky podle § 37 III. dílčí novely k obč. zák. nebyla tu učiněna a knihovně poznamenána. Ani předchozí žádost povinné ve smyslu § 38 téže novely není z výpisu patrná.

Výmazem zástavního práva co do částky 4.619 Kč s příslušenstvím přestala pro povinnou právní možnost užití uvolněného zástavního práva napříště pro jinou pohledávku v pořadí vymazaného zástavního práva, ježto nepoužila práv v §§ 37, 38 III. dílčí novelou jí poskytnutých. Učiněný vklad zástavního práva pro tutéž věřitelku podle dluhopisu z 11. května 1936 pro 4.619 Kč s příslušenstvím se stal pod C 19, aniž bylo s o u č a s n ě vyznačeno, že se tak děje na žádost vlastnice nemovitosti v pořadí položky C 2, tedy se zachováním postoupeného pořadí vymazaného zástavního práva pod položkou C 18.

Opominutí to nebylo možno napravití dodatečným zápisem poznámky učiněné pod pol. C 22 ve smyslu žádosti došlé soudu až 28. srpna 1936, č. d. 1683, poněvadž tento zápis, — ač je po formální stránce pravoplatný —, je v rozporu s předpisy práva hmotného § 469 obč. zák., neboť té doby nebyla již vlastnice nemovitosti oprávněna k dispozici s uvolněnou hypotékou, která byla pravoplatně z knih vymazána.

Hledíc na to, co uvedeno, byl důvodný odpor vymáhající věřitelky, podaný při rozvrhovém roku proti příkázání pohledávky Občanské záložny v H., a nižší soudy neprávem jej zamítly.

Bylo proto v té příčině změněni usnesení nižších stolic a uvolněnou částku 4.968 K 50 h příkázati jako další zbytek nejvyššího podání vymáhající věřitelce, takže obdrží celkem 63.741 K 90 h.

Čís. 17209.

Byl-li pachtýřův návrh na úpravu pachtovného (§ 8 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n.) v nesporném řízení (§ 13 uved. vlád. nař.) pravoplatně zamítnut, třebas jen pro jeho opozděnost, má rozhodnutí předurčující význam i pro spor, v němž se propachtovatel domáhá na pachtýři nedoplatku pachtovného.

Ustanovení § 16 uved. vlád. nař. se vztahuje jen na pachtýře, kterým bylo pachtovné upraveno vládním nařízením č. 164/1933 Sb. z. a n., nikoli i na případy, kdy došlo mezi pachtýřem a propachtovatelem k dobrovolné dohodě na jiném základě.

Čen, uvedených ve vyhláске min. zemědělství č. 293/1936 Sb. z. a n., lze užití pouze pro výpočet v případě § 3 vlád. nař. č. 168/1936, nikoli též na případ uvedený v § 2 uved. vlád. nař.

(Rozh. ze dne 7. února 1939, Rv I 1662/38.)

Srov. rozh. č. 14046 a 13659 Sb. n. s.

Podle snímku notářského spisu ze dne 8. dubna 1932 propachtoval Josef K. žalované ideální polovici veškerých pozemků zapsaných ve vložce č. 7 poz. knihy K. a polovici pozemků č. kat. 423, 424 a 381 zapsaných ve vložce č. 128 téže poz. knihy s veškerými hospodářskými budovami na dobu od 1. dubna 1932 do 31. března 1938 za smluvené roční pachtovné, rovnající se z každého korce ceně 380 kg (snížené roku 1933 na 180 kg) nejlepší české pšenice, platné na pražské plodinové burse v den splatnosti pachtovného. Veškeré uvedené nemovitosti žalované propachtované vydražil v soudní dražbě Josef P. a podle dražebních podmínek převzal také shora uvedené právo pachtovní, jež bylo knihovně zapsáno. Josef P. postoupil svoji pohledávku proti žalované žalobcům, kteří se domáhají na žalované zaplacení nedoplatku pachtovného splatného ke dni 30. června 1936 v částce 322 Kč 58 h, jednak ke dni 30. prosince 1936 částkou 2.129 Kč 28 h. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: V souzeném případě není sporné a z pachtovní smlouvy je zřejmé, že propachtovatelé propachtovali žalované polovici veškerých pozemků zapsaných při statku č. p. 7 ve vložce č. 7 poz. knihy K. a polovici pozemků ve vložce č. 128 téže poz. knihy s veškerými hospodářskými budovami. Šlo tudíž o pacht hospodářského celku, na který se vztahuje pouze ustanovení § 8 uved.

vlád. nař. a nikoliv § 7 téhož vlád. nař., jak první soud správně v napadeném rozsudku uvádí. Žalovaná také podala u soudu první stolice pod Nc 218/36 návrh na úpravu pachtovného podle § 8 uved. vlád. nař., avšak návrh ten byl usnesením prvního soudu z 9. října 1936, č. j. Nc 218/36-3, které nabylo právní moci, zamítnut. To má v zápětí, že nyní již nemůže uplatňovat nárok na úpravu pachtovného podle § 8 uved. vlád. nař., neboť uplatnění nároku toho vadí vzhledem na uvedené usnesení prvního soudu věc pravoplatně rozsoudit. Na tom nic nemění ustanovení § 16 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n., podle něhož pachtýřům, kterým bylo pachtovné upraveno podle vlád. nař. č. 164/1933 Sb. z. a n. (což se v souzené věci stalo, jak zjistil první soud), přísluší nárok na úpravu pachtovného podle vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n. i bez oznámení podle § 6, odst. 1, § 7 a 8, odst. 1, uved. nař., jsou-li splněny podmínky tímto nařízením vytčené, neboť z ustanovení § 16 řeč. vlád. nař. nijak neplyne, že by pachtýř mohl žádati za úpravu pachtovného podle onoho vládního nařízení i tehdy, když již takový jeho návrh byl pravoplatným soudním usnesením zamítnut. Také nic takového neplyne ani z ustanovení prvního odstavce § 8 téhož vlád. nař., pokud se v něm praví, že pachtýř, nedojde-li mezi ním a propachtovatelem do 30 dnů k dohodě o úpravě pachtovného, může v dalších 15 dnech žádati u okresního soudu za úpravu pachtovného, a také z ustanovení toho (totiž ze slov »může v 15 dnech žádati«) neplyne — jak se odvolatelka mylně domnívá —, že by pachtýř nebyl vůbec povinen žádati za úpravu pachtovného v uvedené 15denní lhůtě u soudu, nýbrž naopak z celého ustanovení odst. 1 § 8 řeč. vl. nař. jasně vyplývá, že pachtýř — kromě případu v § 16 téhož vlád. nař. uvedeného, — nedohodne-li se s propachtovatelem o úpravě pachtovného do 30 dnů po té, kdy mu byl doporučeným nebo na potvrzení dodaným dopisem oznámil, že chce za úplaty pachtovného žádati, do dalších 15 dnů zažádati u soudu za úpravu pachtovného, jinak že by nároku na úpravu pachtovného pozbyl. Při jinakém výkladu tohoto předpisu nemělo by totiž dotčené ustanovení o 15denní lhůtě vůbec žádného praktického významu. Otázkou, zdali návrh odvolatelky na úpravu pachtovného byl usnesením prvního soudu Nc 218/36 zamítnut právem či nikoliv, nelze se již nyní zabývat, když usnesení to nebylo vůbec vzato rekurssem v odpor a nabylo právní moci. Z toho, co uvedeno, jest zřejmé, že nárok na úpravu pachtovného podle § 7 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n. žalované nepřislouší z toho důvodu, že ustanovení § 7 cit. vlád. nař. se na její pachtovní poměr nevztahuje, a že nárok na úpravu pachtovného podle § 8 téhož vlád. nař. jí nepřislouší proto, že její návrh na tuto úpravu pachtovného byl již zamítnut pravoplatným usnesením prvního soudu z 9. října 1936, č. j. Nc 218/36-3. Že by žalované příslušel nárok na úpravu pachtovného podle §§ 1 až 6 uved. vlád. nař., to žalovaná netvrdí ani neuplatňuje. Za tohoto stavu věci jest zcela zbytečné řešiti otázku, zda nárok žalované na úpravu pachtovného jest vyloučen též ustanovením odst. 1 § 10 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n., a netřeba se proto vůbec zabývatí vývody odvolání, pokud se tou otázkou obírají. Také shledává odvolací soud správným názor soudu první stolice, že se žalovaná nemůže pro výpočet pachtovného dovolávat cen

obilí uvedených ve vyhlášce ministerstva zemědělství č. 293/1936 Sb. z. a n., neboť ze znění této vyhlášky, totiž z toho, že se v ní uvádí, že jest vydána podle § 3, odst. 2, vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n., jest zřejmo, že se vyhláška ta vztahuje pouze na případy spadající pod ustanovení § 3 uved. vlád. nař., t. j. na případy, v kterých pachtovné bylo ujednáno v penězích, a nikoliv též na případy § 2 téhož vlád. nař., v kterých byla pro výpočet pachtovného vzata za základ zcela nebo zčásti cena určitého množství pšenice a žita. Že tomu tak jest, vyplývá také ze srovnání § 2 uved. vlád. nař. s ustanovením § 3 téhož vlád. nař., z něhož jest zřejmo, že zjištění průměrných cen obilí, o nichž se v odst. 2 § 3 praví, že je vyšetří a ve Sbírce zákonů a nařízení vyhlásí ministerstvo zemědělství — což se právě stalo vyhláškou č. 293/1936 Sb. z. a n., — jest třeba pouze při výpočtu pachtovného podle § 3 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n. a nikoliv též v případech § 2 téhož vlád. nař., v nichž má býti vzata za základ výpočtu nejvyššího pachtovného výkupní cena pšenice a ječmene, pokud se týče cena žita a ova, kterou se rozumí výkupní cena stanovená Československou obilní společností podle vlád. nař. č. 152/1935 a č. 156/1935 Sb. z. a n. (§ 4 uved. vlád. nař.). Ježto v souzeném případě nejde o pachtovné ujednání v penězích, nýbrž za základ výpočtu pachtovného stanoveno bylo určité množství pšenice, nejde tu o případ § 3 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n., nýbrž o případ § 2 téhož vlád. nař., na který se ceny uvedené ve vyhlášce č. 293/1936 Sb. z. a n. nevztahují, a nemůže se jich tedy žalovaná dovolávat. Na tom nic nemění to, že v uvedené vyhlášce jsou stanoveny též ceny obilí po srážce příspěvků podle vlád. nař. č. 18/1936 Sb. z. a n. a že odst. 3 čl. I. vlád. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. stanoví, že ustanovení odst. 2 téhož článku o uvedených příspěvcích a o jejich odčítání od cen obilí platí též pro pachtovní smlouvy, na něž se vztahuje vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n., neboť z toho, co uvedeno, nikterak ještě neplyne, že by se ceny stanovené ve vyhlášce č. 293/1936 Sb. z. a n. vztahovaly též na případy § 2 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n. První soud v důvodech napadeného rozsudku uvádí, že tvrzení žalované o tom, že za druhé pololetí roku 1935 počítají žalobci cenu pšenice 187 Kč za 1 q proti cenám úředně stanoveným pro pacht, takže bylo přeplaceno žalobcům o částku 417 Kč 50 h, není v tomto sporu nijak dokázáno, že žalovaná nenabídla o tomto svém tvrzení žádné důkazy a že podle důkazů provedených v tomto sporu nemohl soud zjistiti, zdali žalovaná pachtovné za druhé pololetí roku 1935 skutečně o částku 417 Kč 50 h přeplatila. Avšak nesprávnost uvedeného tvrzení žalované o přeplatku 417 Kč 50 h jest zřejma již z toho, že žalovaná při výpočtu tohoto přeplatku vycházela z nesprávného a mylného předpokladu, že má nárok na úpravu pachtovného podle vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n. a že se na její pachtovní poměr vztahují ceny obilí, uvedené ve vyhlášce č. 293/1936 Sb. z. a n. Ostatně první soud uvedeně tvrzení žalované o přeplatku 417 Kč 50 h vyvrátil již tím, když v napadeném rozsudku uvedl, že podle kursovního listu pražské plodiny nové bursy byla ke dni 30. prosince 1935 průměrná cena pšenice mezi cenami výkupními a prodejními ve výši 174 Kč 50 h za 1 q pšenice, že podle této ceny vypočítané pachtovné činilo ke dni 30. prosince 1935

částku 12.152 Kč 18 h, a ježto na ně žalovaná podle svého tvrzení zaplatila pouze částku 12.096 Kč 60 h, zbyl tu ještě nedoplatek 55 Kč 58 h. Posoudil tudíž první soud věc po právní stránce správně a právem dospěl k závěru, že nedoplatky pachtovného v žalobě požadované jsou správně vypočteny a důsledkem toho právem žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud správně rozpoznal, že nejde o parcelní pacht podle § 7 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n., nýbrž o pacht hospodářského celku podle § 8 uved. vlád. nař., neboť žalovaná má propachtovány nejen pozemky, nýbrž i příslušné hospodářské budovy, tedy »hospodářskou usedlost«.

Jako pachtýřka hospodářské usedlosti podala žalovaná u okresního soudu v B. žádost o úpravu pachtovného podle § 8 uved. vlád. nař. Tato její žádost však byla usnesením ze dne 9. října 1936, č. j. Nc 218/36-2, zamítnuta a pachtýřka nepodala opravného prostředku. Tím se stalo pravoplatným zamítnutí nároku pachtýřky na úpravu pachtovného, o němž je rozhodováno podle § 13 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n. jen v řízení nesporném. Toto obě strany zavazující rozhodnutí soudní se stalo předurčujícím pro souzený spor (obdoba § 190 c. ř. s.: srov. rozh. č. 14046 Sb. n. s.).

Není správný názor dovolání, že prý uvedené zamítnutí žádosti o úpravu pachtovného má v zápětí jen ztrátu nároku na úpravu pachtovného cestou nespornou, že však ponechává pachtýři možnost, aby se svého nároku domáhala sporem, poněvadž usnesení ze dne 9. října 1936, č. j. Nc 218/36-3, zamítlo nárok na úpravu jen proto, že byl k soudu podán opožděně. Shora uvedené usnesení nesporného soudce, jímž byl — byl i pro opoždění — nárok na úpravu pachtovného konečně zamítnut, nabylo právní moci a není možno, aby tato otázka byla po druhé řešena. Sluší tu podotknouti, že rozhodnutí nejvyššího soudu, uveřejněné pod č. 13659, na které dovolání poukazuje, řeší jen otázku, jak se má postupovati při návrhu na úpravu pachtovného podle vládního nař. č. 164/1933 Sb. z. a n., nepožádal-li pachtýř ve lhůtě vytčené v § 7, odst. 1, právě dotčeného vládního nařízení u soudu, aby bylo pachtovné upraveno.

Ustanovení § 16 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n. nemůže se žalovaná s úspěchem dovolávat, neboť toto ustanovení se podle svého jasného znění vztahuje pouze na pachtýře, kterým bylo pachtovné upraveno podle vládního nařízení č. 164/1933 Sb. z. a n. a nikoli na případy, kdy došlo mezi pachtýřem a propachtovatelem k dobrovolné dohodě na jiném základě.

Co se týká významu a dosahu vyhlášky ministerstva zemědělství ze dne 28. listopadu 1936, č. 293 Sb. z. a n., rozhodl odvolací soud správně, že cení v řečené vyhlášce uvedených jest užití pouze na výpočet v případě § 3 vlád. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n. a nikoli na případ uvedený

v § 2 téhož vlád. nař. Tím méně jsou tyto ceny závažné pro případy, v nichž jest vypočítati pachtovné bez zřetele na vládní nařízení č. 168/1936 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud neshledal tudíž zákonného důvodu, aby rozsudek odvolacího soudu byl změněn nebo zrušen (§ 510, odst. 3, c. ř. s.).

Čís. 17210.

Účinky postupu přednosti, nejsou-li ustupující a předstupující právo přímo za sebou.

(Rozh. ze dne 7. února 1938, R II 535/38.)

Srov. rozh. č. 12942 Sb. n. s.

Rozvrhuje nejvyšší podání, za které byl exekučně prodán dům s pozemky, přikázal exekuční soud přihlášenou pohledávku 17.567 Kč 70 h hypotekární věřitelce Koutribučenské záložně v H., které postoupil přímo jí předcházející Engelbert M. přednost před svým právem výměnku, který byl oceněn na 39.600 Kč; a další přihlášené pohledávky Dr. Josefu D., Dr. Ottovi B. a zbytek firmě M., pivovar v P. První dva věřitelé rovněž měli postoupenou přednost před uvedeným právem výměnku, ale následovali až za Dr. Otto B. Rekursní soud přikázal na rekurs firmy M., pivovaru v P., celou jeho přihlášenou pohledávku a důsledkem toho Josefu D. (resp. jeho nadzástavním věřitelům) na jeho pohledávku 24.483 Kč 80 h v mezích výměny Engelberta M. zbytek nejvyššího podání 15.356 Kč 85 h, takže Josef D. i se zbytkem a Dr. Otto B. úplně vyšli na prázdko. Důvody: Napadeným rozvrhovým usnesením byl stěžovateli přikázán zbytek nejvyššího podání 11.984 Kč 61 h v pořadí pohledávky Josefa D. Rekurs jest částečně oprávněn. Podle § 216 ex. ř. jest přikázati pohledávky podle knihovního pořadí. Podle vyjádření o postupu přednosti č. d. 876/22 ze dne 21. dubna 1932 a postupní listiny č. d. 2961/32 ze dne 3. listopadu 1932 přísluší pohledávce firmy M. pivovaru v P. přednost před pohledávkou Josefa D. a byla proto tato pohledávka přikázána v pořadí jí příslušejícím.

Nejvyšší soud přikázal Dr. Ottovi B. 5.093 K 19 h a Josefu D. resp. jeho nadzástavním věřitelům na místo přikázaných 15.356 K 15 h jen částku 10.263 K 66 h.

Důvody:

Již v rozhodnutí č. 12492 Sb. n. s. bylo vyloženo, že měla-li předstupující hypotéka pořadí ihned za ustupujícím právem, platí pro postup přednosti ustanovení § 46 třetí dílčí novely k obč. zák. a že předstupující právo nabývá pořadí ustupujícího práva bez omezení, takže jde o úplnou výměnu míst s absolutním účinkem, jako by přestupující právo

již od počátku bylo na místě odstoupujícího práva a toto právo na místě práva předstupujícího. Bylo proto v souzeném případě příkazati napřed nehledíc na hodnotu ustupujícího výměnku pohledávku kontribuční záložny. Co se však týká ostatních knihovních věřitelů, kteří následují až za pohledávkou stěžovatele, nastoupily jejich pohledávky podle § 47 třetí dílčí novely k obč. zák. v mezích hodnoty výměnku 39.600 K a ustupující právo výměnku nastoupilo proto pak v rozsahu těchto pohledávek, kterým byla postoupena přednost až za věřitele, kteří měli pohledávky mezi výměnkem a předstupujícími právy. Podle toho jest knihovní stav takový, že v pořadí výměnku nastoupila napřed pohledávka Dr. Josefa M. celkem 2.797 K 10 h, pak pohledávka Josefa D. úhrnem 24.488 K 80 h a konečně pohledávka stěžovatele celkem 5.093 K 19 h. Když na pohledávku Josefa D. byla příkazána částka 19.456 K 15 h pivovaru, kterému zase Josef D. postoupil přednost, zbývalo pro Josefa D. v postoupeném pořadí výměnku ještě 5.032 K 65 h, a za ním měla býti příkazána v pořadí výměnku hned pohledávka stěžovatele.

Čís. 17211.

Přípustnost žaloby na určení, že věřitelé přísluší proti dlužníku pohledávka a právo domáhati se jejího zaplacení v mezích vyrovnání, podlehne-li věřitel ve sporu, vedeném proti tomu, kdo jeho pohledávku odkoupil, jsou-li tu jinak splněny podmínky určovací žaloby (§ 228 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 7. února 1939, Rv II 791/38.)

Žalovaný byl dlužníkem žalobkyně. Když se v roce 1934 octl ve vyrovnání, došlo mezi žalobkyní a manželkou žalovaného Gabrielou K. k smlouvě, podle níž Gabriela K. odkoupila pohledávku žalobkyně po poskytnutí určité slevy a měla ona sama vystupovati jako věřitelka žalovaného, a to jako věřitelka, která co do pohledávky samé byla zase dlužnicí žalobkyně. Když žalobkyně zažalovala Gabrielu K. o zaplacení, podala ta na žalobkyni žalobu, v níž uplatňuje neplatnost kupní smlouvy. Tvrdíc, že jí nyní hrozí nebezpečí, že by tehdy, kdyby manželka žalovaného svůj spor o neplatnost kupní smlouvy vyhrála, mohla žalobkyně pozbyti své pohledávky proti žalovanému, který pohledávku žalobkyně opětovně, naposledy dne 31. října 1934, v zažalované výši uznal, protože by mezitím tato pohledávka byla promlčena, a že tudíž má právní zájem na tom, aby bylo co nejdříve zjištěno, že žalobkyni v případě úspěchu manželky žalovaného ve sporu o neplatnost kupní smlouvy přísluší pohledávka v plně uznané výši vůči žalovanému, domáhá se žalobkyně určovacího výroku, že žalobkyni, podlehne-li ve sporech Ck II 107/35 a Ck II 99/35 krajského soudu v U., přísluší proti žalovanému za dodané zboží pohledávka 54.910 K 20 h s přísl., jakož i právo domáhati se na žalovaném jejího zaplacení v mezích vyrovnání potvrzeného dne 6. prosince 1934 pod Kv 46/34 krajského soudu v U. Nižší soudy zamítly žalobu, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: V souzeném

věci se žalobkyně domáhá v době, kdy určitá skutečnost — její podlehnutí ve sporu — ještě nenastala, soudního výroku, že podmínka, kdyby se uskutečnila, měla by v zápětí povinnost žalovaného zaplatiti pohledávku žalobkyně. Z toho vyplývá, že žalobkyně má jen podmíněný zájem na tom, aby platební povinnost žalovaného byla co nejdříve zjištěna, kteréžto platební povinnosti tu vůbec nebude, zvítězí-li žalobkyně ve sporech zahájených proti manželce žalovaného. Nesplní-li se ona podmínka, nutno uznati, že by žaloba určovací byla zbytečná a bezúčelná. Žaloba je nepřijatelná, neboť právo nebo právní poměr, jež mají takovou žalobou býti zjištěny, tu musí býti již v době podání žaloby, třebaže právo nebo právní poměr nejsou ještě účinné, poněvadž důsledky z nich plynoucí jsou vázány podmínkami nebo lhůtou (viz Neumann: Kommentar zur ZPO. 1915, II., str. 957). Žalobkyně tvrdí, že prodala manželce žalovaného svoji pohledávku, kterou měla za žalovaným z prodeje dodaného zboží, čímž jest vyjádřeno, že žalobkynina pohledávka přešla na manželku žalovaného a že se jí žalobkyně nemůže s úspěchem domáhati na žalovaném, dokud není ve sporech vedených s manželkou žalovaného pravoplatně vyřčeno, že kupní smlouva sjednaná mezi žalobkyní a manželkou žalovaného je neplatná. Zatím nutno za dlužnici žalobkyně pokládati manželku žalovaného Gabrielu K., na jejichž nemovitostech je žalobkynina pohledávka zajištěna. Předmětem určovací žaloby nemůže však býti, jak již řečeno, právní poměr, jenž teprve v budoucnu má snad vzniknouti anebo vznikne, a je proto tato žaloba nepřijatelná a nebylo třeba zjišťovati vůbec, zda žalovaný a zejména zda naposledy dne 31. října 1934 spornou pohledávku uznal anebo ne. Pro úplnost se jen ještě podotýká, že není správný odvolatelčin názor, jakoby občanský zákoník neznal uznávací smlouvy jako samostatný zavazovací důvod. Uznávací je smlouva akcesorní, obligační smlouvu předpokládá (§ 1396 obč. zák. — rozh. č. 11736 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Důvodně vytyká dovolatelka mylnost právního názoru odvolacího soudu, že jde o právní poměr, jenž teprve v budoucnosti má snad vzniknouti, a že již proto není určovací žaloba přípustná. Neboť jest nesporné, že právní poměr a z něho vyvozaná pohledávka žalobkyně proti žalovanému vznikla z obchodního spojení ke dni 7. srpna 1934, tedy již před odkupem pohledávky Gabrielou K. Proto rozsudek, který vyjde ve sporech Ck II 107/35 a Ck II 99/35, uzná-li na neplatnost odkupu pohledávky, ať z důvodu § 55 vyr. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n., anebo z důvodu §§ 870 nebo 879, odst. 1, obč. zák., nebude tvořiti právní důvod vzniku tvrzené pohledávky žalobkyně proti žalovanému, poněvadž bude míti jen význam deklaratorní a nikoliv konstitutivní, a mohlo by z něho býti jen vyvozováno, že pohledávka žalobkyně proti žalovanému neplatným odkupem Gabrielou K. nezankla. Neopírá se tudíž určovací žaloba o to, že pohledávka žalobkyně proti žalovanému teprve vznikne, nýbrž o to, že při neplatnosti odkupu nezankla.

Žalovaný namítl, že žaloba jest vůbec nepřipustná, poněvadž prý nemůže býti základem nejistota žalobkyně, jak vlastně má postupovati, to jest nemůže prý zároveň dvěma žalobami uplatňovati pohledávku a z nedostatku přesné právní orientace podávati žalobu se žalobní žádostí in eventum formulovanou. To jest námitka procesního práva, není však důvodná. Neboť není zákonného ustanovení, že žaloba musí býti zamítnuta pro nepřipustnost jediné z toho důvodu, že žalobce v jiném sporu a dokonce s jinou stranou rozepře tvrdil skutkově opak toho, co tvrdí nyní. Tu jde jen o důkazní otázku, zda jest pravda, co žalobce tvrdil v tom neb v onom sporu. Než v souzeném případě žalobkyně ani tak nepostupuje, neboť netvrdí, že odkup pohledávky Gabrielou K. je neplatný, nýbrž vyvozuje jen důsledky z toho, když podlehe ve sporech Ck II 107/35 a Ck II 99/35, kde tvrdila, že odkup jest platný. Nejde tu o procesní předpoklad trvání nebo zániku pohledávky, jež má býti zjištěna, nýbrž o hmotněprávní předpoklad. Není také pochyby o tom, že by žalobkyně byla oprávněna žalovat žalovaného o splnění tvrzené pohledávky v mezích potvrzeného vyrovnání, dokud není promlčena, kdyby v řečených sporech Ck II 107/35 a Ck II 99/35 pravoplatně podlehla. Nelze proto seznati, proč by nemožila žalovati na určení práva na pohledávku proti žalovanému, podlehe-li v oněch sporech, jsou-li jinak splněny podmínky žaloby určovací.

Kladná žaloba určovací předpokládá, aby žalobce tvrdil právní poměr nebo právo, jehož zjištění se domáhá, a právní zájem na jeho brzkém zjištění (§ 228 c. ř. s.).

Žalobkyně tvrdila a žalovaný uznal, že žalobkyni vznikla proti žalovanému za dodané zboží ke dni 7. srpna 1934 pohledávka, o jejíž zjištění jde, a žalovaný nepopřel, že by žalobkyni příslušelo právo vymáhati tuto pohledávku proti žalovanému v mezích potvrzeného vyrovnání, podlehe-li v uvedených sporech Ck II 107/35 a Ck II 99/35, nebyla-li pohledávka proti němu promlčena podle § 1486 č. 1 obč. zák. Nehledíc na námitku promlčení, byla by zažalovaná pohledávka v mezích potvrzeného vyrovnání nesporná, a potud by byl první předpoklad určovací žaloby splněn.

Šlo by tu jen o to, zdali zažalovaná pohledávka jest proti žalovanému promlčena, čili nic. Dospěje-li soud k závěru, že promlčena není, pak jest splněn první předpoklad kladné žaloby určovací. Touto otázkou se musí soud zabývati, poněvadž na jejím rozřešení závisí i rozřešení právního zájmu žalobkyně na brzkém zjištění tvrzeného právního poměru a z něho vyvozovaného práva.

Neboť bude-li zjištěno, že žalovaný naposledy dne 31. října 1934 pohledávku žalobkyně uznal, jest tím přerušeno promlčení podle § 1497 obč. zák.; tříletá promlčecí lhůta se počíná od této doby a žalobkyně podala žalobu před posledním dnem měsíce října roku 1937, tedy ještě v tříleté promlčecí lhůtě. Není pochybnosti o tom, že nebezpečí promlčení odůvodňuje právní zájem podle § 228 c. ř. s., nemůže-li žalobce žalovati přímo na plnění, ledaže by i vedle toho měl zvláštní právní zájem na brzkém zjištění. Žalobkyně mohla sice na místě žaloby určovací

podat žalobu na plnění, kdyby byla uznala neplatnost odkupu pohledávky Gabrielou K., čili kdyby se vzdala svého nároku proti ní. K vzdání se tohoto nároku nelze jí však nutit, to jest jejím právem, a nelze jí vytýkat, že se snaží zachrániti svůj nárok proti žalovanému, kdyby pozbyla nároku proti Gabriele K. Jinak by se mohlo státi, že pozbude obou nároků. A právě tato právní nejistota, zda jí přísluší nárok proti Gabriele K. nebo jen proti žalovanému, vede k závěru, že žalobkyně má právní zájem na zjištění nároku proti žalovanému v případě podlehnutí ve sporech vedených proti Gabriele K.

Zdá se, že odvolací soud upírá žalobkyni právní zájem na brzkém zjištění proto, že uznávací smlouva je samostatný zavazovací důvod a nepodléhá tříletému, nýbrž třicetiletému promlčení, jak bylo vysloveno v rozhodnutí č. 11736 Sb. n. s., na něž odvolací soud poukazuje. Tu však přehlíží, že žalobkyně netvrdila, že došlo k uznávací smlouvě, nýbrž uvedla, že šlo o takové uznání, které pouze přerušuje promlčení, a tak to pojímal i žalovaný, jak je zřejmé z žalobní odpovědi.

Bude-li zjištěno, že žalovaný neuznal dne 31. října 1934 pohledávku vůči žalobkyni, pak jest žalobu zamítnouti, poněvadž žalobkyně nepřela žalobu o to, že pohledávka proti žalovanému není promlčena, i kdyby žalovaný nebyl naposledy dne 31. října 1934 pohledávku žalobkyně uznal. V tom případě netřeba proto zjišťovati, zdali jest právo žalobkyně vůči žalovanému z jiného důvodu promlčeno.

Poněvadž nižší soudy, vycházejíce z jiných právních názorů, nezjišťovaly, zda žalovaný uznal pohledávku vůči žalobkyni posledně dne 31. října 1934, není věc zralá k rozhodnutí a bylo rozsudky obou nižších soudů podle § 510, odst. 2, c. ř. s. zrušiti a věc vrátiti prvému soudu k doplnění řízení a k novému rozhodnutí.

Čís. 17212.

Jestliže byla exekuce po úspěšné žalobě podle § 37 ex. ř. zrušena, jest věci, jichž se zrušená exekuce týkala, vydati tomu, u koho byly zabaveny a do soudní úschovy odebrány.

Vylučovatel může se po zrušení exekuce domáhati vydání věcí z úschovy soudu jen se souhlasem povinného a byl-li nárok povinného na vydání věcí zabaven a přikázán vymáhajícímu věřiteli, též se souhlasem vymáhajícího věřitele.

(Rozh. ze dne 8. února 1939, R I 39/39.)

V exekuci E VIII 10187/366, vedené vymáhající věřitelkou Josefou A. proti povinné Elišce K. k vymožení 5.691 K 35 h s přísl., byla u povinné zabavena a dána do soudní úschovy pokladna s obsahem. Karel K. podal proti vymáhající věřitelce žalobu podle § 37 ex. ř. na vyloučení uvedeně zabavené a do soudního uschování dané pokladny s jejím obsahem. Ježto vymáhající věřitelka ve sporu tom podlehla, navrhl Karel K., aby

mu byly zabavené a u soudu uschované svršky vydány a aby mu byla vrácena k rukám jeho právního zástupce jistota 150 K, složená při zahájení vylučovacího sporu. Exekuční soud vyhověl návrhu. Rekursní soud k rekursu vymáhající věřitelky zrušil napadené usnesení a uložil soudu prvé stolice, aby dále po zákonu jednal. Důvody: Pravoplatný výrok o nepřipustnosti výkonu exekuce E VIII 10187/36, vedené na pokladnu a její obsah, působí mezi stranami rozepře a mimo to zjednává nárok, aby exekuce byla zrušena (§ 39 ex. ř.). Nehledě ani na to, že podle spisů nebyla dosud exekuce zrušena, nelze vyhověti návrhu na vydání bez souhlasu ostatních zúčastněných, zejména bez souhlasu stěžovatelčina. Podle spisů E VIII 7755/37 byla pravoplatně povolena k návrhu stěžovatelky proti povinné Elišce K. exekuce zabavením a přikázáním k vybrání nároků na vydání cenosti v exekuci E VIII 10187/36 soudně uschovaných, o jejichž vydání jde. Rozsudek vylučovacího sporu má účinky materiální právní moci mezi stranami rozepře, t. j. mezi stěžovatelkou a Karlem K., a mimo to zjednává nárok na zrušení exekuce E VIII 10187/36. Nepůsobí však na otázku připustnosti exekuce E VIII 7755/37, jejímž předmětem je nárok na vydání, který přísluší povinné proti exekučnímu soudu jako poddlužníku. Nelze také směřovati otázku vlastnictví pokladny a jejího obsahu s otázkou, komu přísluší nárok na vydání jejího obsahu. Proto bylo napadené usnesení zrušeno. Na prvním soudu bude, aby pokračoval v řízení o zpeněžení nároku sub E VIII 7755/37 zabaveného a k vybrání přikázaného.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Karla K.

Důvody:

Vývody dovolacího rekursu jsou vybudovány na právním názoru, že vylučovatel, který zvítězil ve sporu podle § 37 ex. ř., má proti exekučnímu soudu nárok, aby mu byly vydány předměty, které exekuční soud vzal do úschovy při výkonu exekuce. Tento názor je však právně mylný. Podle § 37 ex. ř. má vylučovatel, jenž zvítězil, proti exekučnímu soudu jen nárok, aby exekuce, které odporoval, byla z úřadu zrušena; to má mimo jiné v zápětí, že se věci, které byly zabaveny, uvedou do toho stavu, který tu byl při provedení exekuce. Proto jest uschovanou věc po zrušení exekuce na ni vydati zase tomu, u koho byla zabavena a do úschovy odebrána, tedy v souzené věci povinné. Jak se vylučovatel vypořádá s povinným, jest jejich věci a závisí to na právním poměru mezi nimi, do něhož nesmí exekuční soud zasáhnouti vydáním věci vylučovatelí na újmu možných práv povinného na držbu věci. Stěžovatel mohl by se proto domáhati vydání věci, o něž jde, z úschovy soudy teprve po zrušení exekuce, k níž ještě ani nedošlo, ale jen souhlasí-li s vydáním věci povinné; ježto však nárok povinné proti exekučnímu soudu na vydání věci byl pravoplatně zabaven a k vydání přikázán vymáhající věřitelce, je třeba, aby s vydáním souhlasila i vymáhající věřitelka. Stěžovatel ve svém návrhu ani netvrdil, že tu jsou uvedené předpoklady, a proto rekursní soud právem nevyhověl návrhu na vydání.

Čís. 17213.

Nepodal-li manžel žalobu na oduznání manželského původu dítěte, které se podle manželčina tvrzení narodilo sice z mimomanželské soulože, jemuž však svědčí domněnka manželského původu, je tím s konečnou platností vyřešena otázka manželského zplození dítěte a nemůže býti ani prejudiciálně řešena ve sporu, v němž se manželka domáhá na tom, kdo s ní mimomanželsky souložil, náhrady nákladů spojených s porodem, pohřbem dítěte a jeho vydržováním.

(Rozh. ze dne 8. února 1939, Rv I 1130/38.)

Srov. rozh. č. 16676 Sb. n. s.

Tvrdíc, že ji žalovaný v dubnu 1936 přinutil proti její vůli k mimomanželské souloži a že po této souloži otěhotněla, takže porodila dne 2. února 1937 dítě, které dne 9. dubna 1937 zemřelo, domáhá se žalobkyně, jež byla v době tvrzené soulože provdána a jejíž manžel nepodal žalobu o oduznání manželského původu dítěte, na žalovaném zaplacení 8.100 K s přísl. jako náhrady škody, která jí vznikla porodem uvedeného dítěte, nákladu na porodní asistentku, nákladu na výbavu pro dítě, na ušlém výdělku za šestinedělí, za přilepšení na stravě, nákladů učiněných na dítě a na bolestném. Žalobu zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

V souzeném případě se žalobkyně domáhá náhrady škody způsobené jí žalovaným mimomanželskou souloží proti její vůli, z které se podle tvrzení žaloby narodilo dne 2. února 1937 dítě, jemuž sice svědčí zákonná domněnka manželského původu, jež však ve skutečnosti jest nemanželské dítě žalovaného.

Manžel žalobkyně Karel H. nepodal žalobu na oduznání manželského původu tohoto dítěte narozeného v manželství. O dítěti tomto platí tedy podle § 158 obč. zák., že jest manželským dítětem manžela žalobkyně. Z jaké pohnutky manžel žalobu nepodal, není pro rozhodnutí souzené věci závažné. Touto skutečností jest pro soud s konečnou účinností vyřešena otázka manželského zplození dítěte a nemůže býti řešena ani prejudiciálně pro žalobu o náhradu nákladů spojených s porodem a pohřbem dítěte a jeho vydržováním. Ježto pak žalobkyně uplatňuje náhradu těchto nákladů, které podle zákona stíhají jejího manžela (§ 91 obč. zák.), nemůže již zakročiti proti někomu jinému, když nemůže býti již uznáno, že dítě bylo zplozeno v mimomanželské souloži. Také bolestné jest uplatňováno jen z obtížnosti tohoto porodu dítěte, o němž jest zjištěno, že jest manželským. Žalobkyně nemůže se dovolávat rozhodnutí č. 16676 Sb. n. s., jež řešilo sice podobný případ, v němž však šlo o uznání otcovství a smluvní závazek třetího k náhradě a žalováno bylo z této smlouvy. Nižší soudy posoudily proto věc správně, zamítly-li žalobu.

Čís. 17214.

I. Provedení důkazu v cizině je platné, vyhovuje-li právu platnému v místě provedení důkazu; že provedení důkazu se nestalo podle platných předpisů cizího státu, musí tvrdit a dokázat interesovaná strana.

Výslech stran ve Francii před juge de paix bez poučení o možné přísaze.

II. Individualisování pohledávky, pro niž chce věřitel odporovat, v oznámení podle § 10 odp. ř., vyžaduje se jen tehdy, má-li oznamující věřitel proti dlužníku více pohledávek.

(Rozh. ze dne 8. února 1939, Rv I 1224/38.)

Srov. k I. rozh. č. 16213 Sb. n. s.

Proti odpůřící žalobě, kterou žalobce podal v roce 1937 pro odporovatelnost smlouvy sjednané dne 29. prosince 1932, namítli žalovaní mimo jiné, že žalobce neuvedl v oznámení došlém soudu dne 15. prosince 1934 o zamýšleném odporování právnímu jednání (§ 10 odp. ř.), že má za Adolfe Š. pohledávku a také pohledávku tu číselně neindividualisovali, takže takové vadné jednání nemá v zápětí prodloužení lhůty ve smyslu § 10 odp. ř. V uvedeném oznámení bylo pouze řečeno, že žalobce hodlá podati odpor proti platnosti smlouvy postupní, uzavřené notářským spisem ze dne 29. prosince 1932, kterou Adolf Š. postoupil pozemky zapsané ve vložkách č. 271 a 273 kat. území K. Janu a Marii H-ovým, vymínil pro sebe a manželku Marii výměnek a zřídil zástavní práva pro Boženu Š. v částce 30.000 Kč a Annu K. v částce 30.000 Kč. Proti výsledku žalovaných Jana a Marie H-ových, provedenému ve Francii podle čl. 7 a 11 úmluvy mezi Československou republikou a Francií o právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanských a obchodních č. 60/1931 Sb. z. a n., žalovaní netvrdili, že výslech ten se přičítá zákonným předpisům státu dožádaného o právní pomoc. Žalobě výhovely soudy všech tří stolic, nejvyšší soud uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Pouze to, že výslech žalovaných Jana a Marie H-ových, o něž byl dožádán příslušný soud nebo úřad ve Francii, byl proveden policií a že výslech nevyhověl ani potud dožádání, že jmenovaní žalovaní nebyli poučeni o možné přísaze, nemůže založit vadu řízení ve smyslu § 503 č. 2 c. ř. s., ježto dovolatelé netvrdili ani nedokázali, že se výslech žalovaných provedený ve Francii přičítá předpisům zákonným platným ve Francii. Výslech byl proveden podle úmluvy mezi Československou republikou a Francií č. 60/1931 Sb. z. a n. V čl. 11 řečené smlouvy jest výslovně stanoveno, že dožádání budou vykonána podle předpisu zákonodárství dožádaného státu, takže je platné provedení důkazů vyhovující

právu platnému ve Francii, kde byl důkaz proveden, i když by nevyhovovalo tuzemskému právu. Soudu však není známo, zda výsledci žalovaných před policií (správně juge de paix) bez poučení o možné přísaze, ač procesní soud o toto poučení žádal, vyhovuje právu platnému ve Francii čili nic, zejména zda se opominutí poučení o přísaze přičítá zákonodárství ve Francii ve smyslu čl. 11 č. 1 smlouvy č. 60/1931 Sb. z. a n. čili nic, a bylo proto na dovolatelích, aby skutečnost tu podle § 271 c. ř. s. dokázali (srv. rozh. č. 16213 Sb. n. s.).

Bezodůvodná jest i výtku dovolání, že v oznámení žalobcově podle § 10 odp. ř. nebyla individualisována pohledávka, pro niž chtěl žalobce odporovat, a že proto tímto oznámením nebyla prodloužena dvouletá lhůta k odporování podle § 2 č. 3 a § 4 č. 1 odp. ř. Taková individualisace, která v § 10 odp. ř. pro oznámení tam předvídané není výslovně předepsána, vyžaduje se jen tehdy, má-li oznamující věřitel proti dlužníku několik pohledávek a je-li tudíž individualisace pohledávky zapotřebí, aby mohla svého času býti zjištěna totožnost zamýšleného odporu s odporem skutečně provedeným. V souzené věci však taková pochybnost vůbec nevznikla a nebylo ani tvrzeno, že žalobce má nebo měl za Adolfe Š. kromě nyní uplatňované pohledávky ještě pohledávky jiné. Proto není v souzené věci podstatnou vadou žalobcova oznámení, že v něm nebyla individualisována jeho pohledávka.

Čís. 17215.

Je-li možno dosíci uspokojení vykonatelné pohledávky přímo z dlužníkovy jmění, jde o peněžitou pohledávku ve smyslu § 9 odp. ř., třebaš exekuční titul o oné pohledávce nezněl na prvním místě na plnění peněžité, jako je tomu na př. tehdy, jestliže je dlužník odsouzen zprostiti svého věřitele povinnosti k zaplacení vyměřené dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti, jejíž zaplacení smluvně převzal.

(Rozh. ze dne 8. února 1939, Rv I 2371/38.)

Žalobci, kteří žalované Karle Z. prodali a odevzdali pozemky č. kat. 521/87 a 521/97 v B. a jimž se žalovaná zavázala zaplatiti ze svého dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti v té výši, jak bude vyměřena, kterou však vyjma částku 400 K po vyměření nezaplatila, vymohli si žalobou rozsudek, kterým byla žalovaná Karla Z. uznána povinnou dodržeti trhovou smlouvu a za tím účelem zaplatiti zemskému inspektorátu uvedenou dávku v nedoplatek 2.430 K 30 h s přísl. Tvrdíce, že vedení exekuce pro uvedený nedoplatek bylo marné, ježto žalovaná před vykonatelností onoho rozsudku převedla všechny své nemovitosti na svého syna, druhého žalovaného Karla Z., vymínilvši si pro sebe doživotní bezplatný výměnek, a že jde o převod nemovitosti i zřízení výměnku odporovatelné podle odpůřícího řádu, domáhají se žalobci, že jest žalovaná Karla Z. povinna trpěti, aby I. pohledávka žalobců, a to útraty uvedeného sporu 914 K 60 h, útraty exekuční 156 K 70 h a II. pohledávka

Zemského inspektorátu pro zemské dávky v P. v shora dotčeném nedoplatky 2.430 K 30 h s přísl. byly uhrazeny v pořadí před doživotním výměnkem vázoucím pro žalovanou na nemovitostech připsaných vlastnickým právem druhému žalovanému Karlu Z. ve vložkách č. . . . a že jsou proto oba žalovaní povinni trpěti, aby byla vložena knihovní přednost pohledávce žalobců a pohledávce uvedeného úřadu před výměnkem žalované. Soud první stolice uznal podle žaloby. **D ů v o d y:** Odvolání je důvodné, pokud vytýká jako nesprávné právní posouzení věci to, že první soud uznal, že žalovaní jsou povinni trpěti přednostní uhrazení pohledávky Zemského inspektorátu pro zemské dávky v P., ačkoliv k takové žalobní žádosti nejsou žalobci zřejmě oprávněni. Jest uvážiti toto: Subjektem odpůřícího práva jest věřitel (§ 1 odp. ř.). Věřitelem pohledávky na zaplacení dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí nejsou však žalobci, nýbrž Zemský inspektorát pro zemské dávky v P. a žalobci se nestali věřiteli této pohledávky ani tím, že žalovaní byli vykonatelným rozsudkem okresního soudu v Ř. uznáni povinnými zprostiti žalobce povinnosti placení uvedené dávky, uložené platebním rozkazem Zemského inspektorátu v P., a k tomu účelu zaplatiti ji řečenému úřadu. Vzpomenutým rozsudkem byla totiž založena pouze povinnost žalovaných zprostiti žalobce řečené povinnosti tím, že pohledávku onoho úřadu zaplatí žalovaní, ovšem nikoliv žalobcům, nýbrž věřiteli této pohledávky, t. j. Zemskému inspektorátu pro zemské dávky v P. Nemohou tudíž žalobci uplatňovati odpůřící právo pro onu pohledávku, nejsouce jejími věřiteli, nýbrž věřiteli shora dotčeného nároku, pro nějž však podle znění žalobního žádání odpůřící nárok neuplatňují a uplatnit by ani nemohli, neboť nejde o pohledávku peněžitou, jak má za to soud první stolice, nýbrž o nárok, aby dlužníci něco vykonali (§§ 346 až 369 ex. ř.). Tu nerozhoduje to, že ono plnění záleží opět v penězích. Vždyť peníze mají býti plněny osobě třetí a nikoliv věřiteli, takže v poměru k věřiteli nejde o pohledávku peněžitou (srov. rozh. č. 7598 Sb. n. s.). Pochybil proto první soud, když žalobě vyhověl i potud, pokud se žalobci domáhali výroku shora uvedeného.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Není správný názor napadeného rozsudku, že žalobci nejsou oprávněni k žalobní žádosti, týkající se pohledávky 2.480 K 30 h s přísl., a že nejde tu o pohledávku peněžitou.

Nebylo sporu o tom, že Karla Z. nezaplatila 2.480 K 30 h s přísl., ač byla rozsudkem okresního soudu v Ř. ze dne 22. ledna 1936, č. j. C II 399/35, jednak uznána povinnou dodržeti písemnou trhovou smlouvu a za tím účelem zprostiti nynější žalobce povinnosti uložení jí platebním rozkazem Zemského inspektorátu pro zemské dávky v P., totiž zaplatiti vyměřenou dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí, jednak uznána po-

vinnou zaplatiti Zemskému inspektorátu tuto dávku, a není dále sporné mezi stranami rozepře, že žalobci vedli k vymožení zastupitelného jednání spolu s mobilární exekucí k vymožení nákladů exekuci proti žalované, avšak marně.

Podle § 353, odst. 2, ex. ř. jest usnesení, jímž bylo vyhověno návrhu, aby bylo dlužníkovi uloženo napřed zaplatiti náklady, které vzniknou, vykonatelné ve jmění dlužníkovu.

Jde tedy o peněžitou pohledávku žalobců — třeba původní nárok žalobců nezněl na prvním místě na plnění peněžitě —, která dopouští vedení exekuce na dlužníkovu jmění, t. j. pro kterou by bylo možno dosíci uspokojení přímo z dlužníkovu jmění vedením exekuce na toto jmění (srov. rozh. č. 8725 Sb. n. s.).

To, že v žalobním žádání jest uvedena ona pohledávka jako pohledávka Zemského inspektorátu pro zemské dávky v P., není rozhodující, ježto tím jest pouze přesněji označena pohledávka, jež přísluší žalobcům proti žalované Karle Z. a která vyplývá jako sekundární pohledávka z uvedeného rozsudku a z exekučního usnesení.

Ježto se odvolací soud pro svůj mylný názor nezabýval správností dalších výtek žalovaných co do částky 2.480 K 30 h s příslušenstvím, bylo rozhodnuto, jak shora uvedeno.

Čís. 17216.

Podmínkou zániku předkupního práva odmlčením je, že byla učiněna řádná nabídka.

Neobsahuje-li nabídka oprávněnému z předkupního práva jméno kupitele, nepočala plynouti lhůta stanovená v § 1075 obč. zák., po jejímž marném uplynutí předkupní právo zaniká, ledaže by oprávněný dal najevo, že se spokojuje s neúplnou nabídkou. V takovém případě nelze žádati o výmaz předkupního práva ani tehdy, když se oprávněný z předkupního práva dověděl o jménu kupitelově odjinud.

(Rozh. ze dne 8. února 1939, Rv I 3092/38.)

Srov. rozh. č. 1249, 9906, 10014, 14686 Sb. n. s.

Podle trhové smlouvy z 15. března 1933 bylo na ideální polovici nemovitosti patřící Prokopu R. zřízeno předkupní právo ve prospěch žalované. Trhovou smlouvou z 26. listopadu 1935 prodal Prokop R. uvedenou polovici nemovitostí žalobkyni za 81.000 Kč pod podmínkou, že žalovaná neuplatní předkupní právo k prodaným nemovitostem. Dopisem z 27. listopadu 1935 oznámil Prokop R. žalované, že prodal svoji polovici nemovitostí blíže označených za trhovou cenu 81.000 Kč, uvedl v něm, co přijímá kupující na srážky z trhové ceny, a vyzval žalovanou, aby uplatnila své předkupní právo do 30 dnů. Ježto žalovaná na řečený dopis neodpověděla a přes vyzvání, aby podepsala prohlášení o vzdání se předkupního práva, odmítla tak učiniti, domáhá se žalobkyně žalo-

bou, aby byla žalovaná uznána povinnou svoliti, aby bylo vymazáno předkupní právo, vložené na polovici nemovitostí připsanou dříve Prokopu R. jako vlastníku ve vložkách č. . . . a zapsané na listě závad pro žalovanou, a trpěti, aby bylo poznamenáno spravení záznamu vlastnického práva pro žalobkyni zapsaného podle usnesení krajského soudu civilního v P. ze dne 24. června 1936, č. d. 17566/36. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud mimo jiné z těchto důvodů: Odvolatelka vidí nesprávné posouzení věci v tom, že v písemné nabídce z 27. listopadu 1935 nebylo uvedeno jméno kupující osoby, takže se žalovaná, neznajíc jméno kupujícího, nemohla přesvědčiti, zda trhová smlouva byla skutečně uzavřena, když teprve za několik měsíců po uplynutí třicetidenní lhůty u notáře Dr. H. zvěděla o kupitelce, majíc podepsati prohlášení o vzdání se předkupního práva v době, kdy žalobkyně pokládala trhovou smlouvu za definitivní. Než v té příčině má odvolací soud za to, že i když ono oznámení neobsahovalo jméno kupitelovo, vyhovovalo přes to ustanovení § 1075 obč. zák., které nestanoví výslovně, jaké náležitosti má oznámení obsahovati, takže bylo na žalobkyni, aby se s hlediska diligentiae quam suis, chtěla-li užiti práva předkupního, postarala o to, zda bude v jejím zájmu, aby předkupní právo realizovala, a že tudíž, neučinila-li tak ve třicetidenní lhůtě, dala najevo, že na právo předkupní nereflektuje. Za toho stavu věci nepochybil prvý soud po právní stránce, jestliže žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

Důvody:

Nabídnutí oprávněnému z práva předkupního musí se státi tak, aby z něho bylo možno zkoumati podstatné podmínky kupní smlouvy, do které má vstoupiti (rozh. č. 9906 Sb. n. s.), zejména i že jde o kupní smlouvu vážnou. Proto musí obsahovati nejen oznámení, že a za jakých bližších podmínek má věc být prodána, nýbrž musí seznámiti překupníka i s jménem kupitelovým. Tuto zásadu vyslovil a odůvodnil nejvyšší soud již v rozhodnutích č. 1249 a 1679 Sb. n. s. a stačí proto pro stručnost odkázati na uvedená rozhodnutí, od nichž dovolací soud nemá příčiny se odchýliti.

Podle vlastního přednesu žalobkynina byla žalované učiněna jen jedna nabídka, která však podle zjištění nižších soudů jméno žalobkyně jako kupitelky neobsahovala, a nebylo ani tvrzeno, že se žalovaná s neúplnou nabídkou spokojila, ani že tu byly okolnosti, z nichž možno na takovou vůli žalované usuzovati, jako tomu bylo na příklad v případech rozhodnutí č. 10014 a 14686 Sb. n. s. Proto nemohla nabídka míti za následek, že počala plynouti lhůta § 1075 obč. zák., za níž žalovaná musila uplatniti výhradu práva předkupního a po jejímž marném uplynutí předkupní právo zaniká. Nezáleží na tom, že se žalovaná o jméno kupitelově dověděla později při jednání s notářem Dr. H., neboť podle jasného ustanovení § 1075 obč. zák. jest podmínkou zániku práva předkupního odmlčením, že byla učiněna řádná nabídka. Bylo proto dovolání vyhověno a žaloba zamítnuta.

Čís. 17217.

Smluvní pojištění odpovědnosti (zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.).
Ustanovením pojistných podmínek, že se pojištění proti následkům odpovědnosti z provozu podniku vztahuje na odpovědnost třetích osob jen tehdy, bylo-li zvlášť ujednáno, jest vyloučena platnost právní domněnky stanovené v § 69, odst. 2, uved. zák.

Pokud nebyla platně sjednána pojistná smlouva o odpovědnostním pojištění z provozu hospodářství, jestliže pojistník je toliko spoluvlastníkem hospodářství společně s manželkou.

(Rozh. ze dne 8. února 1939, Rv II 752/38.)

Srov. rozh. č. 8903 Sb. n. s.

Žalovaný sjednal pojistnou smlouvu proti následkům odpovědnosti z provozu celého polního hospodářství, které patří jemu a jeho manželce Alžbětě K. jako spoluvlastníkům, a to každému polovici. Pojistný návrh podepsal žalovaný dne 24. června 1937 sám bez jakéhokoliv dodatku. Přes to, že se o nepřítomné manželce žalovaného při sjednávání uvedené pojistné smlouvy vůbec nemluvilo, vystavila žalující pojišťovna dne 26. června 1937 spornou pojistku č. 50089 na žalovaného i na jeho manželku. V září a v říjnu 1937 oznámili žalovaný a jeho manželka žalující pojišťovně, že pojištění neuznávají a že žádají a jeho zrušení. Ježto žalovaný nezaplatil pojistnou prémii, domáhá se žalující pojišťovna na žalovaném zaplacení splatné pojistné premie 35 Kč a za sporu vznesla mezitímní návrh na určení, že pojistná smlouva sjednaná mezi žalobkyní a žalovaným podle pojistného návrhu ze dne 24. června 1937 č. 50089 na pojištění zákonné odpovědnosti hospodářství a lesních podniků je po právu. Soud první stolice uznal právem I. že řečená pojistná smlouva není po právu a II. žalobu zamítl. Důvody: Ze zjištěného skutkového stavu věci nevyplývá, že by byl žalovaný podepsal pojistný návrh a sjednal pojištění, o něž jde, za sebe a za svou manželku. V dopise z 25. září 1937, který psala žalující pojišťovna žalovanému, jest výslovně uvedeno, že pojišťovna trvá na dodržení pojistné smlouvy stran jeho osoby. Rovněž ze znění žaloby, kterou jest žalován pouze žalovaný sám, je zřejmé, že žalobkyně pokládá pojistku za platnou pouze stran žalovaného, ačkoliv ji vystavila na oba manžele. Z toho všeho má soud za zjištěno, že žalovaný podpisem pojistného návrhu sjednal s žalující pojišťovnou odpovědnostní pojištění celého hospodářství č. 13 v B. sám za sebe, nikoliv též za manželku Alžbětu K. Hledíc na to, že žalovaný jest pouze spoluvlastníkem řečeného hospodářství, nemůže sám za sebe a pouze svým jménem uzavřiti smlouvu týkající se celého hospodářství, takže pojištění týkající se spoluvlastnické poloviny Alžběty K. jest neplatné. Poněvadž pojistka byla uzavřena co do celé nemovitosti a pojistná premie byla vypočtena z celé nemovitosti, jest i plnění z pojistné smlouvy nedílné. Ježto jde o plnění nedílné, částečně nesplnitelné, jest celá smlouva neplatná ve smyslu § 878 obč. zák. (viz

Sedláček: Obligační právo č. 183, str. 89, obdob. rozhod. bývalého nejvyššího soudu vídeň., uveř. v Právniku 1907, str. 162). Bylo proto vysloveno, že pojistná smlouva není po právu, a poněvadž pojistná smlouva, o níž se opírá žalobní nárok na zaplacení prémie, není po právu, byla i žalobní žádost zamítnuta jako neodůvodněná. Pro úplnost se podotýká, že by se přičilo i dobrým mravům, kdyby žalovaný měl platit prémie ze svého hospodářství, při čemž jeho manželka by nesla polovinu rizika, kdyby nastal pojistný případ (§ 17 všeob. poj. podmínek). **D ů v o d y:** Podle skutkového zjištění sjednal žalovaný odpovědnostní pojištění z provozu celého hospodářství sám a nebyla pro platnost pojistné smlouvy ujednána podmínka souhlasu manželky žalovaného s pojistnou smlouvou. Odvolací soud neschvaluje názor prvního soudu, že pojištění týkající se spoluvlastnické poloviny, patřící manželce žalovaného, je neplatné, ježto prý žalovaný sám za sebe nemohl jen svým jménem ujednat pojištění z celého hospodářství, a že celá pojistná smlouva je podle § 878 obč. zák. neplatná proto, že plnění z ní je nedilné, částečně splnitelné a částečně nesplnitelné. Podle § 69 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. může pojistník sjednat smlouvu s pojistitelem vlastním jménem pro zájem třetí osoby, označuje nebo neoznačuje osobu pojištěného. Toto zákonné ustanovení o pojištění na cizí účet platí i pro pojištění odpovědnostní. Ujednal-li tedy žalovaný odpovědnostní pojištění z celého hospodářského podniku, patřícího vlastnický jemu a jeho manželce, pak je ujednal jednak pro svůj vlastní zájem, jednak pro zájem své manželky a je takové pojištění podle § 69 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. platné. Ustanovení čl. 17 všeobecných pojišťovacích podmínek takové pojištění nijak nevylučuje. Bylo proto odvolání vyhověno a napadený rozsudek změněn tak, že se mezitímnímu určovacímu návrhu žalující pojišťovny vyhovuje.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice v odst. I. s tou úpravou, že se žalobkynin mezitímní návrh určovací zamítá.

D ů v o d y:

Odvolací soud neposoudil skutkový stav správně po právní stránce, dospěl-li k názoru, že žalovaný sjednal odpovědnostní pojištění jednak pro svůj vlastní zájem, jednak pro zájem své manželky, jak je má na mysli § 69 zák. o poj. smlouvě č. 145/1934 Sb. z. a n.

Pojistník může sice uzavřít smlouvu s pojistitelem vlastním jménem pro zájem třetí osoby (§ 69, odst. 1, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.), avšak musí být zřejmé, že vůle smluvců k tomu směřovala. Všeobecné podmínky pro odpovědnostní pojištění ustanovují v čl. 7, odst. 1, »o pojištění na cizí účet« výslovně, že se při pojištění proti následkům odpovědnosti z provozování podniku — o to pojištění tu jde — vztahuje pojištění na odpovědnost třetích osob jen tehdy, bylo-li to zvlášť ujednáno. Vzpomenuté smluvní ustanovení vylučuje právní domněnku, stanovenou v § 69, odst. 2, uved. zák., i kdyby tu byla pochybnost, zda pojistník

neuzavřel pojištění také na cizí účet. Této pochybnosti v souzeném případě není. Z uvedeného skutkového zjištění plyne totiž jasně, že nešlo o pojistnou smlouvu, kterou by byl uzavřel žalovaný vlastním jménem ve smyslu § 69 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. a čl. 7 všeobecných pojištných podmínek pro zájem své manželky. Vždyť o ní se při vyjednávání smlouvy vůbec nemluvilo, a pojistka zní na oba manžele bez rozdílu; oba manželé pak jsou v návrhu k pojistce připojeném uvedeni jako navrhovatelé.

Poněvadž pojistná smlouva nebyla uzavřena oběma manžely a protože tu nejde ani o případ § 1238 obč. zák., jak rovněž vyplývá ze zjištění nižších soudů, zbývalo by snad ještě posouditi, zda byla pojistná smlouva sjednána jen žalovaným v tom smyslu, že podle § 115, odst. 1, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. byl pojištěn výhradně toliko jeho zájem, třebaže z provozu celého hospodářství.

Tou otázkou není třeba se zabývat, poněvadž takový návrh nebyl učiněn. Žalobkyně se domáhala mezitímním určovacím návrhem výroku o tom, že je po právu pojistná smlouva, uzavřená mezi stranami rozepře na základě pojistného návrhu ze dne 24. června 1937 č. 50089; tento návrh podle toho, co plyne z předchozích úvah, zahrnoval oba manžele, nebo aspoň zájem obou. To vyplývá ostatně i z vlastních vývodů žalobkyně v odvolacím spise a svědčí tomu i dopis její ze dne 25. září 1937. Nebylo tudíž žalováno na určení, zda trvá pojistná smlouva pouze mezi žalobkyní a žalovaným jen pro jeho zájem.

Byl proto neoprávněný mezitímní určovací návrh učiněný žalobkyní zamítnut a v tom směru v podstatě obnoven rozsudek soudu první stolice, ovšem s příslušnou úpravou výroku.

Čís. 17128.

Jsou-li v anuitách obsaženy i úroky, lze v pořadí jistiny přikázati jen splátky na jistinu, obsažené v jednotlivých anuitách a úroky z kapitálových splátek obsažené v těchto anuitách, pokud nejsou starší tři let, dále úroky z prodlení z nezaplacených částek kapitálu za poslední tři léta a z částek úrokových v anuitách obsažených, pokud tyto samy používají pořadí jistiny.

(Rozh. ze dne 9. února 1939, R I 1461/38.)

Srov. rozh. č. 14413, 11624 Sb. n. s.

Exekuční soud, rozvrhuje nejvyšší podání za nemovitost exekučně přiklepnutou dne 8. března 1938, přikázal Všeobecnému pensijnímu ústavu v P. mimo přihlášenou jistinu 2,644.546 Kč 06 h kapitálové splátky včas vymáhané sporem a splatné, počínajíc dnem 1. července 1932, a tříleté úroky před dražbou v pořadí s jistinou; úroky starší tři let přikázal pak v mezích jistoty podle § 216 ex. ř., zamítnuv odpor podaný zadní hypotekární věřitelkou O. záložnou v L., která vytýkala, že

úroky, úroky z prodlení a úmorové splátky anuit k 1. červenci 1932, k 1. lednu 1933 a k 1. červenci 1933 jsou promlčeny a že i kdyby nebyly promlčeny, lze je přikázati jen v rámci jistoty a nikoliv v pořadí s jistinou, a dále že není důvodu k přikázání přihlášených interkalárních úroků. Rekursní soud potvrdil napadené usnesení. Důvody: Ustanovení § 1480 obč. zák. o tříletém promlčení bylo sice rozšířeno i na smluvené anuity k umožení jistoty ustanovením § 192 III. dílčí novely k obč. zák., ale z toho nelze vyvozovati, že anuity jsou opětujícími se dávkami ve smyslu § 216 ex. ř. a že stejné pořadí s jistinou přísluší pouze anuitám, které nejsou déle tří let přede dnem přiklepu zadrženy. Uvedené zákonné ustanovení se týká opětujících se dávek a nebylo by třeba rozšiřovati je výslovně na anuity, kdyby se anuity považovaly za opětující se dávky, a předpis § 18 knih. zák., jenž poskytuje toliko tříletým zadržením opětujícím se dávkám stejné pořadí s právem samým, nebyl rozšířen i na anuity, takže se anuit vůbec netýká. Z toho plyne, že nepromlčené anuity, tedy i starší anuity, požívají jakožto částky jistiny pořadí jistiny. Byly proto správně přikázány v pořadí jistiny a úroky starší tří let v mezích jistoty podle § 216 ex. ř. (srov. rozh. č. 14413 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud zrušiv usnesení nižších soudů uložil prvému soudu, aby znova rozvrhl nejvyšší podání.

Důvody:

Veškeré i starší anuity požívají — ovšem jen jako částky jistiny — pořadí jistiny, pokud nejsou promlčeny podle § 1480 obč. zák. To vyslovil a blíže odůvodnil nejvyšší soud již ve svém rozhodnutí č. 14413 Sb. n. s., na které se dovolací stěžovatelka odkazuje. S tohoto hlediska nelze dovolacímu rekursu vyhověti, pokud navrhuje, aby anuity, o které jde, byly úplně vyloučeny z přikázání, neboť námitka promlčení podle § 1480 obč. zák. co do kapitálových částek zahrnutých v anuitách neobstojí, když, jak prvý soud v rozvrhovém usnesení odůvodnil, promlčení nenastalo, ježto řečené anuity byly uplatňovány sporem, než nastalo promlčení, a byly vymáhány exekucemi v roce 1935.

Podle odůvodnění rozvrhového usnesení, potvrzeného rekursním soudem, by se ovšem zdálo, že se nižší soudy řídily správnou zásadou, neboť v důvodech rozvrhového usnesení je správně uvedeno, že kapitálové splátky anuit byly přikázány v pořadí s jistinou. Přes to však byly ve skutečnosti v rozvrhovém usnesení v pořadí jistiny přikázány celé anuitní částky, tak jak byly přihlášeny. V těchto přihlášených anuitách jsou však obsaženy nejen ony kapitálové částky, ale i úroky, a to dokonce starší tří let od přiklepu nazpět.

Bylo tudíž všeobecnému pensijnímu ústavu mimo rámec kauce v pořadí jistiny přikázati mimo přihlášenou jistinu 2,644.546 K 06 h ještě jen všechny splátky na kapitále obsažené v jednotlivých účtových anuitách, nikoli však v rámci těchto anuit účtované úroky z těchto splátek na kapitále, poněvadž podle přihlášky jde vesměs o úroky starší tří let, počítajíc ode dne přiklepu zpět.

Co se týče úroků z prodlení, bylo je přikázati v pořadí jistiny ze všech nezaplacených částek kapitálu za poslední tři léta, z částek úrokových v anuitách obsažených by se však mohly přikázati úroky z prodlení pouze, kdyby podle § 216, posl. odst. ex. ř. požívaly samy dosud pořadí jistiny, a tomu tak v souzené věci není (srov. rozh. č. 11624 Sb. n. s.).

Čís. 17219.

Povinný jest i po zrušení vnučené správy vázán služebními smlouvami, které sjednal vnučený správce v mezích svého oprávnění vytčených exekučním řádem.

Pokud vnučený správce nepotřebuje schválení exekučního soudu k ujednání služební smlouvy na určitou dobu.

Znemožnil-li povinný dodržení služební smlouvy po ujednanou dobu tím, že se po zrušení vnučené správy vzdal provozu svého podniku, přísluší zaměstnanci proti povinnému nárok podle § 1162 b) obč. zák.

Vnučený správce neodpovídá za takové porušení služební smlouvy povinným.

(Rozh. ze dne 9. února 1939, Rv I 3148/38.)

Srov. rozh. č. 9300, 13289, 15002 Sb. n. s.

Vymáhajícímu věřiteli N. byla na hostinskou živnost žalovaného Josefa N. povolená usnesením ze dne 16. prosince 1937 vnučená správa a vnučeným správcem byl ustanoven a dne 23. prosince 1937 ve správu uveden spolužalovaný Emerich B. Ten ve funkci vnučeného správce sjednal se žalobcem dne 8. ledna 1938 služební smlouvu, podle které byl přijat jako hudebník (první houslista) do spravovaného podniku »Dancing-Baru«, a to »na 3 měsíce bez výpovědi až do 15. dubna 1938 za 105 Kč pro celý angažovaný kvartet denně a 2 černé kávy v noci rovněž pro celý kvartet«; z toho na žalobce připadlo 30 Kč denně a 2 černé kávy. Uvedenou smlouvu sjednával se žalobcem výhradně vnučený správce sám. Dne 7. února 1938 byla vnučená správa důsledkem uspokojení vymáhané pohledávky zrušena, vnučený správce zároveň zproštěn svého úřadu a žalobce byl propuštěn ze služeb podniku, ježto se majitel živnosti jejího provozu vzdal. Tvrdě, že k jeho propuštění došlo bezdůvodně, že žalovaný Emerich B. jako vnučený správce zrušil sjednanou služební smlouvu končící se až dnem 15. dubna 1938 předčasně, aniž se postaral o svolení exekučního soudu proti smluvnímu propuštění, domáhá se žalobce na obou žalovaných zaplacení odměny 33 Kč denně (t. j. 30 Kč platu a 3 Kč jako náhrady za dvě černé kávy) za dobu od 8. února do 15. dubna 1938.

Soud své stolice zamítl žalobu. Důvody: Hledíc na ustanovení § 109, odst. 3, ex. ř. a § 343 ex. ř., byl žalovaný Emerich B. ve vlastnosti vnučeného správce oprávněn k uzavření shora uvedené slu-

Čís. 17220.

V řízení o zbavení svéprávnosti může osoba zbavená svéprávnosti podati odporu buď osobně, nebo zástupcem, jehož si sama zřídila, třebaž jí byl zřízen zatímní podpůrce (§ 38 ř. o zb. svépr.).

Porušení ustanovení o slyšení účastníků v řízení nesporném (§ 18 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.) jest oprávněn uplatňovati jen onen účastník, který byl zkrácen ve svém právu, aby byl soudem slyšen.

K pojmu marnotratnosti podle § 2 č. 1 řádu o zbavení svéprávnosti.

Podmínkou zbavení svéprávnosti pro marnotratnost jest, aby ne-
hospodárné jednání vycházelo z duševní méněcennosti osoby zbavené
svéprávnosti a aby bylo stavem trvalým (habituálním).

(Rozh. ze dne 9. února 1939, R II 494/38.)

Návrhu města Z. a Matyldy O., aby byla Vlasta K. zbavena částečně svéprávnosti pro marnotratnost, první soud vyhověl, kdežto odporový soud návrh ten zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu navrhovatelů.

D ů v o d y:

První soud zbavil Vlastu K. částečně svéprávnosti pro marnotratnost v podstatě proto, že podle jeho zjištění jevila zřejmou bezradnost a kolísání mezi rádcí a zmocněnci, jejichž zájmy se vždy nekryly se zájmem jejím, s tím výsledkem, že uzavřením právních obchodů pro ni nepříznivých a snad i neúčelným vedením sporů mizí její jmění zděděné po rodičích, a vyšetřovaná si podle názoru soudu nedovede v zaměstnání u příbuzných obstarati peníze na úhradu svých potřeb, nýbrž hradí je ze svého kmenového jmění.

Na odpor svéprávnosti částečně zbavené zamítl odporový soud návrh na zbavení svéprávnosti, vycházející z toho, že v počínání si Vlasty K. nelze spatřovati známky marnotratnosti. Utrpěla-li nějaké ztráty na svém majetku, nestalo prý se tak ani pro její marnotratnost ani pro lehkomyslnost, nýbrž spíše proto, že v právních věcech jako mnoho jiných lidí nebyla obeznámena, že převzala na sebe závazky, jež pak nemohla splniti, a že jde pouze o nedostatek rozhledu a neuznání potřeby zříditi si v takových komplikovaných věcech zdatného právního zástupce.

Toto usnesení odporového soudu napadají stěžovatelé mimo jiné pro zmatečnost, nesprávné právní posouzení a nevhodnost rozhodnutí.

Zmatečnost podle § 41 f) zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. vidí stěžovatelé v tom, že odpor podal právní zástupce, jehož plnou moc podepsala pouze Vlasta K., nikoliv jí zřízený zatímní podpůrce. Nehledíc k tomu, že tato domnělá vada byla dodatečně napravena, může v řízení

o zbavení svéprávnosti podati odpor osoba svéprávnosti zbavená přes to, že jí byl zřízen zatímní podpůrce, buď osobně, nebo zástupcem, jehož si sama zřídila (§ 38 ř. o zbav. svépr.).

Ani o zmatečnosti podle § 41 g) uved. zák. nemůže tu býti řeči, a to již proto, že se předpis § 18 uved. zák. vztahuje jen na řízení před soudem první stolice, kdežto stěžovatelé spatřují tvrzený zmatek — ostatně v zřejmém rozporu se spisy — v tom, že prý Vlasta K. nebyla slyšena odporovým soudem, nehledíc ani k tomu, že řízení odporové je upraveno zvláštními předpisy §§ 43 a násl. ř. o zbav. svépr., a že porušení předpisu § 18 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. může uplatňovati jen onen účastník, který byl zkrácen ve svém právu, aby soudem byl slyšen.

Co do skutkového a právního posouzení věci jest uvésti toto: Podle § 2 č. 1 ř. a zbav. svépr. lze částečně zbavit svéprávnosti osobu, která marnotratnictvím sebe nebo svou rodinu vydává v nebezpečí nouze. Pojem marnotratnictví není v zákoně vysvětlen. Paragraf 273 obč. zák. byl, pokud se týká marnotratnosti, zrušen uvedeným předpisem řádu o zbavení svéprávnosti, a jsou proto nyní předpoklady zbavení svéprávnosti pro marnotratnost jistě širší, než byly podle § 273 obč. zák. (srov. Hermann, Entmündigungsordnung, pozn. 1 k § 2). Podle právnického písemnictví (srov. na př. Rouček-Sedláček, I. sv., str. 1072, Klang, I. sv., str. 1107 a Ehrenzweig II/2, str. 403) není předpokladem marnotratnictví, aby se nesmyslnost hospodaření objevovala jen na straně výdajů. Může se projevovati také naprostou nedbalostí na straně příjmových zdrojů, jestliže se nedá vysvětliti jinak, než úchylným oslabením charakterovým. Podmínkou zbavení svéprávnosti pro marnotratnost však jest, aby nebezpečné hospodaření vycházelo z duševní méněcennosti, aby bylo stavem trvalým (habituálním). Že by šlo u Vlasty K. o takový duševní stav, nebylo bezpečně prokázáno. Podle zjištění nižších soudů a podle spisů o jejich sporech, lze jí jen vytýkati, že se dala jinými zlákat k jednáním, ohrožujícím její majetek, totiž k uzavření kupní smlouvy, podle níž jí právo zástavní za celou trhovou cenu bylo pouze knihovně zaznamenáno a že pak strpěla, aby došlo k výmazu tohoto záznamu a pak k žalobám a exekucím pro nároky, jež uznávala, a hlavně, že si ve svých skutečně nepřehledných a spleťtých právních záležitostech nevyhledávala jako poradce osoby na těchto záležitostech naprosto nezáčastněné, poctivé a dosti zkušené, které by jí v její svízelné situaci mohly dobře poraditi. Co se týká pohledávky Miloslava P., nelze ostatně ani říci, že Vlasta K. jednala nehospodárně, když tuto pohledávku uznala, neboť podle výsledků šetření nelze ani usuzovati na to, zda šlo o pohledávku fingovanou, či nikoli. Nelze tedy ani vyloučiti, že mimosoudním uznáním této pohledávky si Vlasta K. ušetřila útraty dlouhého a nákladného sporu. Podání žaloby na obnovu sporu Ck II 38/37 a vedení tohoto sporu ve všech stolicích nebylo ovšem za toho stavu věci jednáním hospodárným, jde však, jak již správně seznal odporový soud, jistě více na vrub tehdejších poradců Vlasty K. než jí samé, právě tak jako to, že se ve sporu Ck II 83/34 pustila do kontraktorního jednání a pak mimosoudně zažalovanou pohledávku uznala.

Nestačily tedy výsledky řízení k tomu, aby se dalo usuzovati na nějakou povahovou méněcennost Vlasty K. ve smyslu svrchu vyloženém a proto byl návrh na zbavení svéprávnosti pro marnotratnost právem zamítnut.

Čís. 17221.

Žalobu o zaplacení nájemného z nemovitosti ležící na cizím území lze podatí u obecného soudu žalovaného v tuzemsku.

(Rozh. ze dne 9. února 1939, Nd II 12/39.)

Srov. rozh. č. 3697 Sb. n. s.

Drahomíra P., majitelka nemovitosti ležící v T. (území odstoupeném Polsku), navrhla, aby byl podle § 28 j. n. určen soud pro žalobu, kterou zamýšlí se domáhati na Petru P., bydlícím nyní v F. (na Moravě), zaplacení nájemného za obchodní místnosti, které měl Petr. P. najaty v shora řečené nemovitosti.

Nejvyšší soud nevyhověl návrhu.

Důvody:

Jde o spor o zaplacení činže za pronajaté obchodní místnosti v domě ležícím v T. v Polsku, tudíž o právní věc reálného soudnictví (čl. XV uv. zák. k j. n.). Tato reální pravomoc vztahuje se však pouze na nemovitosti ležící v tuzemsku, nikoli na nemovitosti v cizím státě (srov. rozh. č. 3697 Sb. n. s.). Ježto Petr P., který má být žalován, má své řádné bydliště podle tvrzení navrhovatelky v F. na Moravě, neschází pro podání žaloby podmínky místní příslušnosti vzhledem na §§ 65 a 66 j. n., takže není tu předpokladu pro užití § 28 j. n.

Čís. 17222.

Ústní odvolání posledního pořízení (testamentu nebo kodícilu) vyžaduje stejných formálních náležitostí, jakých je třeba k platnému pořízení samému, a to také co do relativní způsobilosti svědků vytčené v § 594 obč. zák.

(Rozh. ze dne 10. února 1939, Rv I 1284/38.)

K pozůstalosti po Janu H., zemřelém dne 15. července 1934, který zanechal po sobě dva kodícily vlastnoručně napsané a nedatované, v nichž odkázal mimo jiným příbuzným žalobci 1.000 Kč a žalovanému 12.000 Kč, se za dědice ze zákona přihlásil žalovaný Václav Š. jako zůstavitelův synovec. Proti žalobě, kterou se žalobce domáhal na žalo-

vaném zaplacení odkázaných mu 1.000 Kč, namítl žalovaný mimo jiné, že zůstavitel odkazy výslovně odvolal, zejména o Dušičkách v r. 1933 před současně přítomnými a k tomu účelu pozvanými svědky Františkem Š., Jaroslavem Š. a Pelageou Š., kteří jsou příbuzní (nevlastní bratři a manželka) žalovaného. Soud první stolice zamítl žalobu. **Důvody:** Je řešiti otázku, zda svědci, kteří byli přítomni odvolání kodícilu, byli způsobilí svědci ve smyslu §§ 591 a násl. obč. zák. Je sice pravda, že svědci, kteří byli současně přítomni, když zůstavitel odvolával kodícil, jsou příbuznými žalovaného, kterému v kodícilu bylo odkázáno 12.000 Kč, avšak přes to byli způsobilými ve smyslu §§ 591 a násl. obč. zák., neboť § 594 obč. zák. má v první větě na mysli pouze relativní způsobilost a nikoliv absolutní. Paragraf 594 obč. zák. praví, že dědic nebo odkazovník jest nezpůsobilým svědkem vzhledem k tomu, co se mu odkazuje, právě tak jako manžel, rodiče, děti sourozenci anebo osoby ve stejném stupni sešvakřené a placení domácí pomocníci. Dále se v uvedeném předpisu praví: »Aby ustanovení bylo platno, musí býti zůstavitelem vlastnoručně podepsáno anebo potvrzeno před třemi svědky odlišnými od obmyšlených osob.« Podle toho tudíž nastává neplatnost ústního testamentu, když by jeden ze svědků nebo všichni tři byli přímo obmyšlenými v takovém testamentu nebo kodícilu. František, Jaroslav a Pelagea Š. jsou zletilí a nebyli obmyšleni v kodícilu zemřelého. Když svědek jest příbuzným obmyšleného, nenastává tím neplatnost testamentu, nýbrž jest neplatné jen ono pořízení testamentu a kodícilu, kterým se zůstavuje něco obmyšleného, který jest příbuzný s takovým testamentárním dědicem (viz Krčmář: Dědické právo, vyd. 1930, arg. v § 594 slova: »aby ustanovení bylo platné«). Jest proto zásadně způsobilým svědkem ten, kdo je příbuzným obmyšleného, a to způsobilým svědkem ke zřízení ústního posledního pořízení kromě té části posledního pořízení, v němž se něco zůstavuje nebo odkazuje obmyšlenému. Hledíc na ustanovení § 719, druhá věta, obč. zák., jsou způsobilými svědky k zrušení kodícilu ústním odvoláním příbuzní obmyšleného, neboť žalovaný jest dědicem ze zákona, nikoliv z posledního pořízení a nikoliv odkazovníkem. Že zůstavitel měl v úmyslu kodícily odvolati, plyne z toho, že zůstavitel před mnoha jinými osobami cizími oběma stranám rozepře v různých dobách opětovně prohlašoval, že svým příbuzným, kterými minil i žalobce, odkázal již dosti a že všechno po jeho smrti dostane žalovaný. **Odvolací soud** uznal podle žaloby. **Důvody:** Podle ustanovení § 719 obč. zák. vyžaduje ústní odvolání posledního pořízení tolik a takových svědků, jako je jich třeba k platnosti ústní závěti. Svědky odvolání kodícilů byli manželka a nevlastní bratři žalovaného. Nikdo z nich nemůže býti podle § 594 obč. zák. svědkem v příčině toho, co se žalovanému zůstavitelem odkazuje. Úmysl zákonodárce je tu jasný; chtěl vyloučiti jako svědky posledního pořízení osoby, od kterých nelze očekávati nestrannost při porizování. Žalovaný by tím, že by kodícily byly odvolány, získal to, že jako dědic by nebyl podle § 685 obč. zák. povinen ony odkazy plniti. Bylo věci žalovaného, aby dokázal, že kodícily byly platně odvolány, to se mu ale nepodařilo, když nedokázal, že svědci odvolání kodícilů měli náleži-

tosti způsobilých svědků testamentárních. Jest proto přisvědčiti žalobci, že svědci František, Jaroslav a Pelagea Š. byli nezpůsobilými svědky odvolání oněch kodicíů, poněvadž z odvolání toho měl a mohl vzejíti žalovanému dědici, jejich příbuznému, prospěch a že odvolání kodicíů se důsledkem toho platně nestalo.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde o to, zda ustanovení § 594 obč. zák. o nezpůsobilých svědcích posledního pořízení jest užití tehdy, byl-li soukromý vlastnoruční dově- větěk ústně odvolán zůstavitelem. Odvolací soud odpověděl na onu otázku kladně a marně brojí dovolání proti správnosti tohoto názoru. Podle § 719 obč. zák. vyžaduje ústní odvolání soudního nebo mimosoudního posledního pořízení tolika a takových svědků, jako jich je třeba k platnosti ústní závěti, tedy jak co do počtu, tak co do vlastností (kvality).

Západohaličský občanský zákoník měl sice v II § 505 ustanovení, že ústní odvolání vyžaduje tolika a takových svědků, jakých je třeba k platnosti ústního privilegovaného testamentu, t. j. podle § 394 téhož zákona dvou svědků, jen když dosáhli čtrnáctého roku, a jeden z nich mohl testament psáti. Za redakčních prací byl však odmítnut návrh, aby dotčené ustanovení bylo převzato do obecného zákona občanského, a byl přijat § 719 obč. zák. v nynějším svém znění. To se stalo s odů- vodněním, že se k ústnímu odvolání posledního pořízení nemá požado- vati počtu dvou svědků, potřebného u privilegovaných testamentů, nýbrž obyčejného počtu tří svědků (srov. Oíner: Der Urentwurf und die Be- ratungsprotokolle des österreichischen Allgemeinen Bürgerlichen Ge- setzbuches I., str. 428 a 429; Klang II/1, str. 546). Z toho jest zřejmo, že také redakční komise vycházela z toho, že předpis § 594 o svědcích relativně nezpůsobilých platí při ústním odvolání posledního pořízení.

Rovněž Zeiller ve svém Komentáři k obecnému zákonu občanskému, díl 2, str. 698, zastává k § 719 názor, že se vyslovné odvolání posledního pořízení musí státi zcela (durchaus) v týchž vnějších formách, které jsou předepsány pro prohlášení (projev) poslední vůle, a cituje při tom §§ 577 až 596, tedy zřejmě i § 594 obč. zák.

Ústní odvolání posledního pořízení vyžaduje tudíž stejných formál- ních náležitostí, jakých je třeba k platnému pořízení samému, a to také co do relativní způsobilosti svědků, vyčtené v § 594 obč. zák.

Marně se žalovaný odvolává na rozh. č. 4174 Gl. U. a č. 10490 a 10629 Sb. n. s., neboť rozh. č. 10490 Sb. n. s. se týká výslechu svědků ve smyslu § 65 nesp. pat., o kterýžto případ však v souzeném sporu nejde; ostatní dvě rozhodnutí pak se nehodí na souzený případ proto, že v souzené věci byli svědky odvolání dovětku manželka žalovaného a jeho dva polorodí bratři, tedy svědci, kteří náležejí v okruh osob v § 594 obč. zák. výčetmo uvedených.

Jinak se odkazuje na správné důvody rozsudku odvolacího soudu.

Čís. 17223.

Vzdání se nároku ze služební (pracovní) smlouvy na odměnu za práce přes čas není platné, nebyl-li služební (pracovní) poměr skončen, ježto byla dána právně neúčinná výpověď v ochranné lhůtě (§ 1 zák. č. 61/1925 Sb. z. a n.); nezáleží na tom, zda zaměstnanec v době pro- jevu věděl, že zaměstnavatel ho nechce dále zaměstnávatí.

(Rozh. ze dne 10. února 1939, Rv I 2292/38.)

Proti žalobě, kterou se žalobce — řeznický krámský — domáhal zaplacení 46.412 K jako odměny za práci přes čas od 25. března 1934 až do 21. června 1937, namítla žalovaná společnost, že žalobce se veš- kerých nároků ze služebního poměru, — měl-li vůbec jaké —, platně vzdal. Žalobce naproti tomu vedl, že výpověď mu daná byla neúčinná, ježto byla dána v ochranné době stanovené v § 1 zák. č. 61./1925 Sb. z. a n., neboť žalobce nastoupil ve lhůtě kratší 30 dnů po výpovědi vojenské cvičení. Soud první stolice uznal zčásti podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu vůbec.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu další jednání a nové rozhodnutí.

Důvody:

Podle zjištění odvolacího soudu byla žalobci dána týdenní výpověď ke dni 21. června 1937, kterýžto den spadal do ochranné lhůty podle § 1 zák. č. 61/1925 Sb. z. a n. Jest proto správný závěr odvolacího soudu, že výpověď byla proto neplatná a že k podpisu výplatní listiny ze dne 21. června 1937 došlo ještě za trvání pracovního poměru.

Nejvyšší soud vyslovil v rozhodnutí č. 15262 Sb. n. s., k němuž se pro stručnost odkazuje, zásadu, že zaměstnanec se nemůže za trvání služebního poměru platně vzdáti nároku na plat, poněvadž takový projev zaměstnancův za trvání pracovního poměru nelze pokládati pro hospo- dářskou závislost zaměstnancovu na zaměstnavateli za svobodný projev vůle.

Nemohl se proto žalobce dne 21. června 1937 svého nároku na od- měnu za práci přes čas platně vzdáti. Nezáleží na tom, zda žalobce v ten den věděl, že ho žalovaný nechce zaměstnávatí, neboť vůle žalovaného, že chce zrušiti pracovní poměr, nebyla projevena platně, a žalobce ne- musil proto ani v žalobě výslovně tvrditi, že byl ochoten i po neplatné výpovědi u žalovaného dále pracovatí.

Posoudil tedy odvolací soud věc po právní stránce mylně. Poněvadž pro tento mylný právní názor nečinil skutkových zjištění nutných pro správné právní posouzení a neobíral se ostatními vývody obou odvolání, bylo napadený rozsudek zrušiti.

Čís. 17224.

Rozlišení námitek z důvodu ručení ze správy (§ 932 obč. zák.) od námítky nenáležitosti plnění (§ 1052 obč. zák.).

Jestliže jeden smluvce nepřijme plnění nabídnuté druhým smluvcem a namítá druhému smluvci naléhajícímu na vzájemné plnění smlouvy, že nabízené plnění nevyhovuje ustanovením smlouvy, nejde o nárok ze správy, nýbrž o námítku nenáležitosti splnění. O námítku ručení ze správy pro vady plnění by šlo jen tehdy, kdyby smluvce nabídnuté plnění přijal jako smluvní plnění.

(Rozh. ze dne 10. února 1939, Rv I 2416/38.)

Dne 20. prosince 1936 koupil žalovaný od Marie L. řeznický podnik s veškerým příslušenstvím, t. j. s krámem se zařízením potřebným k provozu řeznické živnosti a k zpracování masa, dále s živým koněm, valníkem a koňskou porážkou, zapsanou ve vložce č. 2601 poz. kn. P., za 18.000 Kč. Při koupi dal žalovaný 1.000 Kč závdavkem a zbytek kupní ceny 17.000 Kč se zavázal zaplatiti v hotovosti ihned po převzetí závodu počátkem ledna 1937, a to do rukou prodávající. Přes to však žalovaný koupený závod připravený pro něho k odevzdání nepřevzal. Domáhá se proto žalobkyně, které jmenovaná prodávatelka postoupila zbytek kupní ceny, na žalovaném zaplacení 17.000 Kč s přísl. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Odvolací soud schvaluje názor prvního soudu, že se žalovaný — namítá, 1. že si zcizitelka ponechala pro sebe součásti zařízení kuchyně a prodala koně a valník k prodané živnosti patřící (hmotné vady), a 2. že dodatečně vyšly najevo knihovni a obchodní dluhy, za které žalovaný podle § 1409 obč. zák. ručí (vady rávní) — domáhá správy podle §§ 922 a násl. obč. zák. Avšak uplatňované vady nejsou takové, že je nelze napravit a pro ně věci řádně užívat. Žalovaný se nemůže domáhati zrušení smlouvy, nýbrž jen přiměřeného snížení kupní ceny nebo opravy nebo doplnění toho, co schází (§ 932 obč. zák.). Toho se však žalovaný nedomáhá, takže jest povinen zaplatiti kupní cenu, když není oprávněn domáhati se zrušení smlouvy. Nehledíc na to, nebyly hmotné vady mimo prodej koně ani dokázány. Ježto se však žalovaný nedomáhal snížení kupní ceny v řízení před soudem první stolice, neodpočetl první soud právem výtěžek z prodeje koně od zažalované pohledávky. Co do knihovničních dluhů nemá správa podle § 928 obč. zák. místa. Ani obchodní dluhy nemohou odůvodniti nárok na zrušení smlouvy podle § 932 obč. zák., takže nárok na zrušení smlouvy není odůvodněn vytýkanými vadami ani hmotnými ani právními. Nelze žalovanému ani přisvědčiti, pokud uplatňuje, že mu přísluší zadržovací právo podle §§ 1409, 1052 obč. zák. Podle § 1409 obč. zák. jest žalovaný sice přímo zavázán za dluhy patřící k převzatému podniku, z toho však nelze dovoditi, že žalovaný má právo zadržeti si z kupní ceny částku připadající na tyto dluhy. Předpisy §§ 471, 1052 obč. zák. nemají tu významu, ježto nejsou

splněny jejich předpoklady. V § 1409 obč. zák. nejde o rukojemství, nýbrž o přímý závazek nabyvatele, a proto nemá nabyvatel ani práva žadatí zajištění (§ 1364 obč. zák.). Teprve zaplacením dluhů se stává podle § 1358 obč. zák. věřitelem a nabyvá tím práva k započtení, avšak za další podmínky, že dluhy smlouvou nepřevzal a ručil za ně podle § 1409 obč. zák. Že dluhy zcizitelky Marie L. zaplatil, žalovaný ani ne tvrdí, takže nemá práva k započtení. První soud proto právem uznal žalovaného povinným podle žalobní žádosti.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky nižších soudů a uložil soudu první stolice další jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Oba nižší soudy posuzovaly obranu žalovaného jen s hlediska předpisů zákona o ručení ze správy. Než o takovém ručení a takových nárocích ze správy možno mluvit jen tenkrát, jestliže bylo plnění jako smluvní plnění netoliko nabídnuto, ale i druhým smluvcem jako plnění přijato a jestliže se teprve po takovémto splnění smlouvy domáhá jeden ze smluvců nároků pro vady smluvního předmětu netoliko nabídnutého, ale i přijatého. Jinak má se věc, nabídne-li jeden ze smluvců plnění, jež druhý smluvce — nechť již z jakýchkoli důvodů — odepře přijmouti. V takovém případě má ovšem smluvce, který, nabídnuv plnění, není v prodlení, právo žadatí od druhého smluvce splnění smlouvy podle jejího obsahu, kdežto druhý smluvce může namítati, že nabízené, avšak nepřijaté plnění neodpovídalo ustanovením smlouvy, a že on proto odepřev přijmouti takovou nabídku plnění, neodpovídající smlouvě, jedná podle svého práva a není v prodlení s přijetím nabízeného plnění, a může pak z toho dovozovati všechny důsledky podle právních předpisů z toho vyplývající. Tu arci nejde ani o redhibici, ani o nárok na snížení úplaty pro vady, nýbrž jde o námítku nenáležitosti plnění (exceptio non adimpleti contractus) podle § 1052 obč. zák. Nezáleží na tom, že v souzeném případě byl i žalovaný sám mylného právního názoru, že snad skutečně jde nebo může jíti v některém směru o nároky ze správy, protože jednak by tento jeho mylný názor právní nebyl rozhodující, ježto předmětem přezkoumání s hlediska správnosti právního posouzení je názor projevový v napadené m rozsudku, jednak vyplývá však z provedení opravných prostředků, v nichž žalovaný uplatnil důvod nesprávného právního posouzení vůbec, že v celku s právním posouzením nižších soudů přece jen nesohlasí, když, prováděje opravné prostředky ukazuje na ty nebo ony právní nebo skutkové okolnosti, jež považuje za rozhodující podle onoho hlediska, které by bylo správné.

V souzené věci vyplývá již z žalobkynina přednesu, že k splnění smlouvy ještě nedošlo; uvádí totiž, že prý sice prodaný podnik byl postupitelkou (Marií L.) k předání (odevzdání) žalovanému přichystán, že však jej žalovaný nepřevzal a že veškeré zařízení v trhově smlouvě uvedené je žalovanému k dispozici. V obraně žalovaného nelze tudíž spatřovati námítky z ručení ze správy, nýbrž — jak již bylo uvedeno, — ná-

mitky opírající se o předpis § 1052 obč. zák. S toho právního hlediska nebyla však věc v řízení před nižšími soudy probírána ani po stránce právní, ani po stránce skutkové a nebyla probrána zejména ani v tom směru, zda šlo o plnění jednotné a nedělitelné, či zda může býti jak závazek žalobkyně, po případě její postupitelky, tak i závazek žalovaného pokládán za dělitelný, a s jakými důsledky.

Protože podle toho věc není pro dovolací soud zralá k rozhodnutí a vadnost zasahuje již řízení před soudem procesním, bylo další projednání a nové rozhodnutí uložiti tomuto soudu.

Čís. 17225.

Náhradní nárok zadního věřitele podle § 222 ex. ř. jest stanoviti podle poměru berních hodnot i tehdy, jestliže spoluzavázané nemovitosti, které nebyly současně prodány, byly po rozvrhovém roku prodány jinému vydražiteli. To, že spoluzavázané nemovitosti byly prodány v jiné exekuční dražbě, může míti význam jen pro výkon vkladu náhradního nároku.

Výpočet náhradního nároku.

Není-li simultánní pohledávka, na jejíž místo má nastoupiti náhradní nárok, vykonatelná, nelze již z toho důvodu knihovně vyznačiti náhradní nárok jako vykonatelný.

(Rozh. ze dne 14. února 1939, R I 1536/38.)

Srov. rozh. č. 7256 Sb. n. s.

Při rozvrhu nejvyššího podání dosaženého za vložku č. 1760 bylo na pohledávku Všeobecné dělnické záložny, vážnoucí simultánně ještě na pěti vložkách č. 125, 1835 a 690, 691, 1396, žádáno přikázání celého zbytku nejvyššího podání, tudíž větší částky než poměrné. Proto následující věřitel Jakub K., jemuž příslušela podle vložky č. 1760 celkem pohledávka 2.789 K, žádal při rozvrhovém roku dne 6. dubna 1937 přikázání náhradního nároku v uvedených neprodaných pěti vložkách. **Exekuční soud** přiznal Jakubu K. náhradní nárok, ale jen ve vložkách č. 125 a 1835, — poněvadž vložky č. 690, 691 a 1396 byly později v jiném řízení dne 12. května 1937 rovněž vydraženy —, a to v oněch dvou vložkách mu jej přiznal toliko částkami připadajícími jen na tyto dvě vložky poměrně k ostatním čtyřem vložkám. **Rekursní soud** potvrdil napadené usnesení. **Důvod y:** Pro určení podmínek a rozsahu náhradního nároku podle § 222 ex. ř. je rozhodující čas rozdělení dražebního výtěžku, nikoli čas rozvrhového roku (viz Neumannův a Lichtblauův Komentář k ex. ř., str. 727). Ze zákona nelze vyvoditi, že by byla ve všech případech rozhodující jen doba návrhu po případě že by nebylo možno přihlížeti v rozhodnutí k okolnostem, které nastaly po návrhu. Zejména tam, kde se materiálně změnila právní předpoklady nároku poté, kdy byl uplatněn, ale dříve než bylo o něm rozhodnuto, nelze

hájiti v celé šíři zásadu rekusem zastávanou. Výtkou rekursu, že mělo býti rozhodnuto o náhradním nároku ihned po návrhu, není případná, jestliže prvý soud neměl pro věcné rozhodnutí o návrhu ihned podkladu a musil proto konati šetření (§ 55, odst. 3, ex. ř.) a vyžádati si katastrální data a knihovní výtahy o veškerých simultánně zavazených nemovitostech. Rekurs se snaží dovoditi, že u nemovitosti, zapsaných ve vložkách č. 690, 691, 1396 poz. knihy L., které byly podle knihovní poznámky ze dne 12. května 1937 přiklepnuty Dr. Janu K. a Dagmaře K., je možné určení náhradního nároku. Z ustanovení § 222, odst. 3, ex. ř. však nevyplývá správnost stěžovatelova názoru. Uvedeným ustanovením jest upraven případ, kde došlo k prodeji veškerých simultánně zavazených nemovitostí. Tu podstaty dosažené v dražbě přispívají zásadně v poměru vytčeném v § 222, odst. 2, ex. ř. k úhradě pohledávky zajištěné simultánním zástavním právem. Tu má náhradní nárok ten obsah, že nepoměrným uspokojením zkrácený zadní věřitel obdrží z podstaty onu částku, která by připadla jinak podle § 222, odst. 2, ex. ř. na věřitele pohledávky nedílně vážnoucí. Než v souzeném případě nedošlo k prodeji veškerých simultánně zavazených nemovitostí veřejnou dražbou. Proto platí předpis § 222, odst. 4, ex. ř. Jeho obsahem není nárok na odvedení určité částky podstaty ve prospěch zkráceného věřitele, nýbrž jeho obsahem je nárok na vklad oné částky, kterou náhradní nárok reprezentuje na spoluzavázané nemovitosti v pořadí pohledávky simultánního zástavního věřitele, který byl nepoměrně uspokojen. Teprve realizace tohoto knihovního práva může zjednatí knihovnímu věřiteli plné uspokojení jeho nároku na zaplacení pohledávky. Není-li tu však u nemovitostí zapsaných ve vložkách č. 690, 691, 1396 poz. knihy pojmového předpokladu náhradního nároku podle § 222, odst. 4, ex. ř., protože ony nemovitosti byly zatím v dražbě prodány, nemůže býti náhradní nárok vložen. To připouští i rekurs, avšak dovozuje, že se v takovém případě měl prvý soud omeziti na číselné stanovení náhradního nároku z uvedených nemovitostí, aby tak byl zjednán podklad stěžovatelí, aby své právo uplatnil sporem. S tímto názorem nelze souhlasiti. Knihovní vlastník nemovitosti simultánně zavazené, avšak v běžícím dražebním řízení neprodávané, není vůbec účastníkem exekučního řízení (rozh. č. 8337 Sb. n. s.). Do právního poměru vůči knihovnímu vlastníku vstupuje ten, jemuž přísluší náhradní nárok teprve vkladem náhradního nároku (Neumannův a Lichtblauův Komentář k ex. ř. I., str. 722). Není-li tu již v době rozhodnutí o náhradním nároku možnost jeho knihovního vkladu, právem nepřiznalo napadené usnesení stěžovateli náhradní nárok z nemovitostí v L. Pro pouhé číselné určení nároku bez vkladu náhradního nároku podle § 222, odst. 4, ex. ř. po případě bez jeho přikázání z podstaty podle § 222, odst. 2 a 3, ex. ř. není podkladu. To, že nebyly všechny zavazené nemovitosti prodány zároveň, vylučuje užití § 222, odst. 3, ex. ř. Užije-li se předpisu § 222, odst. 4, ex. ř., není možno, aby bylo současně užito předpisu § 222, odst. 2, ex. ř. V rozh. č. 8335 Sb. n. s. šlo o otázku, zda pravoplatně přiznaný náhradní nárok podle § 222, odst. 4, ex. ř. lze vložit alespoň v běžném pořadí, pokud před vkladem náhradního nároku byla již pohledávka zajištěná simul-

tanním zástavním právem vymazána, tudíž o zcela rozdílnou skutkovou podstatu. Nastala-li změna knihovního vlastnictví u nemovitostí v L., nemůže to mít vlivu na výši náhradního nároku pro další nemovitosti, neboť tím není řečeno, že zaniklo zástavní právo. Všeobecné dělnické záložny na nemovitostech v L. Trvá-li toto zástavní právo, musily by při výpočtu náhradního nároku vzaty v počet i berní odhadní hodnoty oněch nemovitostí. Nebylo proto rekursu vyhověno.

Nejvyšší soud uložil exekučnímu soudu, aby znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Názor nižších soudů není správný. Přiznání náhradního nároku podle § 222 ex. ř. sice předpokládá, že simultánní pohledávka, stran níž má dojít k hypotekární sukcesi, vázne na nemovitostech v dražbě neprodaných (Sb. n. s. č. 8808), nepředpokládá však, aby všechny simultánně zavazené nemovitosti patřily témuž vlastníku (Sb. n. s. č. 11198). Pouze to, že po vydražení vložky č. 1760 a, po rozvrhovém roku byly později jinému vydražiteli prodány vložky č. 690, 691 a 1396, nemění proto nic na oprávnění věřitele, který se domáhá náhradního nároku, a mohla by tudíž mít ten význam, že kdyby před zaknihováním náhradního nároku došlo v těchto vložkách k výmazu simultánní pohledávky před vkladem náhradního nároku, musil by příslušný knihovní soud výkon vkladu náhradního nároku odmítnouti. Avšak také výpočet náhradních nároků v jednotlivých vložkách není správný. Ustanovení § 222, odst. 3 a 4, ex. ř. sice stanoví, že celkový náhradní nárok jest vypočítán podle poměrů všech nejvyšších podání resp. berních odhadních hodnot všech šesti spoluzavazených nemovitostí. Takto pak vypočítaný náhradní nárok jest však celý rozvrhnouti a vložiti jen na ostatní vložky než právě prodanou, a to podle poměru berních hodnot oněch ostatních pěti vložek (Sb. n. s. č. 7308, 9801), zejména když zadnější věřitel žádal výslovně přikázání náhradního nároku ve všech těchto vložkách. Bude proto na prvním soudu, aby si ještě vyžádal berní data týkající se jednotlivých vložek č. 690, 691 a 1396 a aby pak poměrně rozvrhl celý náhradní nárok 2.789 K na všech pět nemovitostí neprodaných v dražbě, o níž tu jde. Podotknouti jest, že náhradní nárok nelze v souzeném případě knihovně vyznačiti jako vykonatelný již proto, že ani vzpomenuť simultánní pohledávka, na jejíž místo náhradní nárok na nastoupiti, není vykonatelná.

Čís. 17226.

I. Proti rozhodnutí rekursního soudu, jímž bylo změněno usnesení soudu prvního stolice, týkající se určení náhrady škody za majetkovou újmu podle § 394 ex. ř., lze podati dovolací rekurs. Předpis § 402, odst. 2, ex. ř. ve znění čl. II zák. č. 314/1936 Sb. z. a n. tu neplatí.

II. Předpisu § 9 ex. ř. lze užití jen tehdy, převádí-li se nárok podložený již exekučním titulem, nikoli i tenkrát, je-li převeden nárok, o němž má býti teprve rozhodnuto v řízení podle § 394 ex. ř.

(Rozh. ze dne 14. února 1939, R I 32/39.)

Srov. k I. rozh. č. 14573, 16929 Sb. n. s.

Usnesením okresního soudu v H. ze dne 2. května 1935 a ze dne 20. listopadu 1935 bylo povoleno správci konkursní podstaty firmy »B.« zatímní opatření k zajištění nároku 8.000 Kč s přísl. proti Františku G., a to obstatením soudního deposita v řečených usneseních blíže uvedeného. Nárok, pro který bylo prozatímní opatření povoleno, byl pravoplatně zamítnut. Tvrdíc, že Františku G. vznikla povolením zatímního opatření škoda a že jí František G. tento svůj nárok dne 22. září 1938 postoupil, navrhla Marie H., aby shora uvedená konkursní podstata byla uznána podle § 394 ex. ř. povinnou nahraditi jí (Marii H.) jako právní nástupkyni Františka G. částku 2.426 Kč 40 h s přísl. Soud prvního stolice vyhověl návrhu co do částky 1.538 Kč 95 h. Rekursní soud zamítl návrh zcela. D ů v o d y: Odpůrce navrhovatelky důvodně vytýká, že navrhovatelka neprávem dovozuje nárok podle § 394 ex. ř. z postupu (cesse). Návrh na povolení zatímního opatření byl namířen a povolen proti Františku G. Navrhovatelka v žádosti za přisouzení náhrady podle § 394 ex. ř. uvedla, že František G. jí tento svůj nárok postoupil ústním ujednáním ze dne 22. října 1938, a nabídla o tom důkaz Dr. K-ským. Prvý soudce uvedl, že svědectvím Dr. K-ého jest zjištěno, že František G. svůj nárok na náhradu škody proti konkursní podstatě postoupil navrhovatelce Marii H. Není pochybnosti o tom, že právní důvod nároku má svůj základ v ustanovení § 394 ex. ř. když nárok, pro nějž bylo zatímní opatření povoleno, byl pravoplatně zamítnut, jest však uvážiti, že žádost se opírá ex iure cesso. Podle § 402 ex. ř. (nyní odst. 1 podle čl. II. zák. č. 314/1936 Sb. z. a n.) »pokud v této části nic jiného není nařízeno, budiž obdobně šetřeno ustanovení o řízení exekučním«. Tuto dobu vyložila judikatura (rozh. č. 5227, 7224, 8626 Sb. n. s.) i v tom případě, že práva třetích osob k předmětným postiženým zatímním opatřením jest uplatňovati sporem. Tu ovšem nejde o uplatnění takového věcného práva, ale jde tu o vymáhání nároku podle § 394 ex. ř. oprávněným věřitelem. Jest si ujasniti, že obdobu podle § 402 ex. ř. jest vymáhající stranou navrhovatel zatímního opatření až do jeho zrušení, potom ten, kdo nárok svůj podle § 394 ex. ř. odvozuje jako dřívější odpůrce strany ohrožené. Tu ovšem podle názoru rekursního soudu byl opominut ohled na ustanovení § 9 ex. ř., kdež se praví, že přechod nároku z exekučního titulu musí býti prokázán listinami veřejnými, což se právě v souzené věci nestalo. Od tohoto požadavku nelze ustoupiti, jak je v judikatuře trvale zastáváno, i kdyby cesse nebyla sporná. Než v tomto řízení i přechod nároku od počátku byl popírán a soudem musil býti dokazován. Zůstala proto navrhovatelka v tomto oboru řízení stran zatímního opatření pouhou osobou třetí. Do-

volací rekurs navrhovatelky Marie H. proti usnesení rekursní soud odmítl. **D ů v o d y:** Rozhodnutí o náhradě podle § 394 ex. ř. jest podobné akcesorické povahy jako rozhodnutí o útratách v civilním sporu. Podle § 402, odst. 2 ex. ř. ve znění zák. č. 314/1936 Sb. z. a n. není proti rozhodnutí soudu druhé stolice o zatímních opatřeních dalšího opravného prostředku. V rozh. č. 16929 Sb. n. s. bylo vyloženo, že toto ustanovení platí též pro usnesení, která byla vydána »při provedení« povoleného zatímního opatření. Také v souzené věci nešlo jen o usnesení se zřením na jeho prozatímnost neb rychlé vyřízení. Ustanovení § 402, odst. 2, ex. ř. ve znění zák. č. 251/1934 Sb. z. a n. znělo, že proti rozhodnutím soudů první stolice není dalšího opravného prostředku. Zákonem č. 314/1936 Sb. z. a n. nebylo učiněno něco jiného, co snad již dříve neplatilo, ale bylo tím podáno jen vysvětlení a stala se jím jen redakční úprava vzhledem na to, že ustanovení § 402 ex. ř. na konci exekučního řádu mohlo sváděti k domněnce po stránce všeobecnosti. Slova § 402, odst. 2, ex. ř. »o zatímních opatřeních« neznamenají snad tudíž jen povolení či nepovolení zatímního opatření samého, ale i ona rozhodnutí, jež se dějí podle II. oddílu exekučního řádu, a poněvadž náhrada podle § 394 ex. ř. jest upravena též v tomto oddílu, musejí se podle toho řídit i opravné prostředky. Tomu posléze nasvědčuje i logické umístění onoho paragrafu na konci. Pokud se stěžovatel ve svém tvrzení o výkladu restriktivním či extensivním dovolává toho, že by tu nebylo opravného prostředku »v případě nekrytí se« rozhodnutí, stačí jen namátkou uvést, že podobné »nekrytí« jest možné třeba v otázce útrat a ve věcech ručené držby. Konečně i nemenší váhy zasluhuje to, že technicky tento oddíl podstatně upravuje možnost zatímního opatření samého, při čemž ovšem v této hlavní věci dovolací rekurs jest nepochybně nepřipustný, takže i při argumentaci a maiori ad minus jest dospěti stejně k nepřipustnosti revisního rekursu, ježto rozhodnutí podle § 394 ex. ř. jest pouhým přívěskem. Bylo proto podle § 523 c. ř. s. a § 78 ex. ř. dovolací rekurs jako nepřipustný odmítnouti.

Nejvyšší soud I. zrušil odmítací usnesení rekursního soudu a přijal dovolací rekurs na soud; II. zároveň zrušil usnesení rekursního soudu ve věci samé a uložil rekursnímu soudu, aby nehledě k důvodům, z nichž změnil usnesení prvního soudu, dále o rekursu odpůrkyně jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

K odstavci I.:

Stěžovatelka právem vytýká nesprávné právní posouzení věci rekursním soudem, pokud odmítl její dovolací rekurs jako nepřipustný s hlediska § 402 ex. ř. ve znění čl. II zák. č. 314/1936 Sb. z. a n.

Stěžovatelka se v souzeném případě domáhá jako postupnice Františka G. ve smyslu § 394 ex. ř. prisouzení náhrady za majetkové újmy, které odpůrkyně způsobila postupiteli zatímním opatřením.

Rízení k dosažení této náhrady, k níž zavdalo podnět zatímní opatření odpůrkyni povolené, nemá již ráz prozatímnosti a přechodné povahy, jako tomu jest při zatímních opatřeních, nýbrž rozhodnutím o výši škody má poškozený dosáhnouti bezpečného základu pro svá majetková práva, má tím dosíci exekučního titulu, podle něhož může vésti exekuci na jmění odpůrce, který navrhl zatímní opatření. Takové rozhodnutí svými účinky může těžce a hluboce zasáhnouti do zájmů obou účastníků a nehovělo by účelu zákona a úmyslu zákonodárců, jaký byl sledován zákonem č. 251/1934 a č. 314/1936 Sb. z. a n. a který byl vyložen v plenárním rozhodnutí nejvyššího soudu č. Pres. 1300/35 uveřejněném pod č. 14573 Sb. n. s., kdyby účastníkům byla odpírána v pořadu opravných stolic možnost dovolacího rekursu. Předpisy § 402, odst. 2, ex. ř. v novelovém znění, jež jsou předpisy vyjimečnými, nesmějí býti vykládány šířeji, než jak to vyhovuje účelu zákona. Domáhaný nárok sice kotví svým základem v povoleném zatímním opatření, avšak rozhodnutí o něm není vydáno jako usnesení při provádění povoleného zatímního opatření, kteréžto řízení jest již skončeno —, nýbrž běží tu o samostatné zvláštní řízení, které nemá už povahu prozatímnosti, nýbrž má jím býti přivoděn trvalý a bezpečný základ pro nárok poškozeného. Nehodí se tu proto rozhodnutí č. 16929 Sb. n. s., uvedené v napadeném usnesení, jež se týkali skutkově usnesení jinaké povahy. Neposoudil proto rekursní soud věc správně, když odmítl dovolací rekurs, ačkoliv čelil proti změňujícímu usnesení, a byl tedy přípustný (§ 514 c. ř. s. a § 78 ex. ř.).

K odstavci II.:

Po právní stránce nelze schváliti názor rekursního soudu, který změnil usnesení prvního soudu v napadené části a zamítl stěžovatelčin návrh usnesením ze dne 14. prosince 1938 proto, že nebyl při převodu nároku na stěžovatelku zachován předpis § 9 ex. ř. Vždyť předpokladem § 9 ex. ř. jest, že nárok převedený na jinou osobu jest nárokem již podloženým v exekučním titulu (§ 1 ex. ř.) ve prospěch nebo k tíži určité osoby v něm uvedené, a skutečnost převodu nároku takto již jsoucího na jinou osobu nutno prokázati listinami veřejnými nebo veřejně ověřenými za tím účelem, aby mohla exekuce míti místo.

V souzeném případě však nejde o nárok opřený o exekuční titul vyznačující určité osoby oprávněného a povinného, nýbrž běží o nárok, jemuž se má teprve v řízení podle § 394 ex. ř. dostati rozhodnutím soudním povahy exekučního titulu.

Dokud se tak nestane, jde o odškodňovací nárok pohledávky, tedy o právo zcizitelné, jež může býti předmětem postupu (§§ 1392, 1393 obč. zák.), a k uskutečnění takového postupu není předepsána písemná forma.

Poněvadž se rekursní soud, vycházeje z mylného právního názoru, neobíral dalšími výtkami rekursu odpůrkyně, zejména neúplností řízení prvního soudu, bylo napadené usnesení zrušeno a věc vrácena k dalšímu řízení a novému rozhodnutí.

Čís. 17227.

Jestliže jest podle pojistné smlouvy pojistitel zavázán vyplatiti náhradu toliko na znovuzřízení pojištěné budovy nebo na doplnění pojištěného příslušenství a pojišťovna majíc za to, že je zajištěno, že bude peněz upotřebeno k těmto účelům, vyplatí náhradu hypotekárnímu věřiteli pojistníka jen proto, že pojistka byla vinkulována ve prospěch jeho hypotekární pohledávky, a nikoliv proto, aby tím byla uspokojena hypotekární pohledávka, dává hypotekárnímu věřiteli vyplacenou částku do uschovy a není tudíž hypotekární věřitel oprávněn zaúčtovat si tuto částku na svou hypotekární pohledávku.

V takovém případě může se hypotekární věřitel brániti proti nároku na vydání u něho složené částky jen námitkou, že není zajištěno, že bude peněz upotřebeno k uvedeným účelům.

(Rozh. ze dne 14. února 1939, Rv I 1983/38.)

Žalobci, spolumajitelé domku čp. 64 s příslušenstvím v D., měli uvedenou nemovitost pojištěnou proti ohni u N. pojišťovny v P. s doložkou podle § 80 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. Po požáru uvedeného domku a likvidaci vzniklé škody vyplatila pojišťovna podle vinkulačního prohlášení znějícího ve prospěch Občanské záložny v H. a žalovaného hypotekárního věřitele 13.000 K k věrné ruce Občanské záložny v H., která poukázala z těchto peněz na dvakrát pro žalobce žalovanému hypotekárnímu věřiteli 12.462 K. Z toho si žalovaný odečetl úroky a útraty sporu, jež žalobci dluhovali z hypotekární zápůjčky, takže pro žalobce zbyla částka 8.430 K. Ježto žalovaný odepřel vyplatiti jim uvedenou částku, ač šlo o peníze, které pojišťovna vyplatila pro žalobce k znovuzřízení vyhořelé budovy, a ač žalobci z největší části vyhořelou budovu znovu zřídili, avšak nemohli zaplatiti stavební náklady dosud vzniklé, ani stavbu zcela dokončiti pro nedostatek peněz vzniklý zadržetím výplaty pojistné náhrady, domáhají se žalobci zaplacení 8.430 K s přísl. na žalovaném, tvrdíce, že nedali souhlas k výplatě pojistné náhrady žalovanému na zaplacení jeho hypotekární pohledávky, nýbrž jen k tomu, aby byla složena k rukám žalovaného pro žalobce k znovuzřízení vyhořelé budovy, takže žalovaný není oprávněn srážeti si zažalovanou částku na jistinu. Žalobě vyhověly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Požární pojištění bylo podle čl. 25 všeobecných pojistných podmínek uzavřeno s doložkou o znovuzřízení podle § 80 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n., to jest že pojistitel jest zavázán podle smlouvy platiti náhradu, postaví-li se budova znova, toliko na znovuzřízení pojištěné budovy nebo na doplnění pojištěného příslušenství, a že placení odškodného může býti žádáno na pojistiteli teprve tehdy, je-li zabezpečeno, že peněz bude upotřebeno podle jejich určení. Pojišťovna majíc za to, že toto za-

bezpečení nastalo, uznala, že jest povinna zaplatiti náhradovou pohledávku, nevyplatila ji však pojistníkům, kteří by byli měli podle § 81, první věty, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. nárok na výplatu, nýbrž poukázala náhradovou pohledávku Občanské záložně v H., která z peněz u ní složených vyplatila částku 12.462 K žalovanému Spořitelnímu a záloženskému spolku v K.

Na základě správného výkladu korespondence k důkazu vedené dospěly nižší soudy k závěru, že pojišťovna vyplatila onu částku žalovanému družstvu proto, že pojistka byla vinkulována ve prospěch jeho pohledávky zajištěné na shořelé budově. Tomuto závěru nepřekáží, že pojišťovna nevyplatila onu částku přímo žalovanému družstvu, nýbrž prostřednictvím Občanské záložny v H., poněvadž ta plnila jako prostřednice jen vůli pojišťovny.

Zalované družstvo neuznává, že jest splněn předpoklad k výplatě podle § 81 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. (to jest zajištění, že bude peněz upotřebeno k shora uvedeným účelům), a zadržuje si zažalovanou částku na úhradu své hypotekární pohledávky, tvrdíc jednak, že žalobci s tím projevili souhlas, jednak že postoupili žalovanému družstvu svou pohledávku žalobců na vydání zažalované části na svou vzájemnou hypotekarkární pohledávku.

V prvním směru je zjištěno, že žalobci takového souhlasu nedali, nýbrž že svolili k výplatě žalovanému družstvu jen důsledkem vinkulace pojistky, a nejde proto ani o postoupení pohledávky.

Nebylo-li žalovanému družstvu placeno za tím účelem, aby byla uspokojena jeho pohledávka, jak mu byla ona částka dána pouze do uschovy důsledkem vinkulace, a nehodí se proto podle § 1440, druhé věty, obč. zák. k započtení, poněvadž tu jde o nedovolenou svémoc, a netřeba se zabývatí otázkou, zda vzájemná pohledávka žalovaného družstva je likvidní.

Družstvo je však oprávněno namítati, že dosavadní jednání žalobců neposkytuje dostatečného zajištění, že požární náhrady bude upotřebeno k smluvnému účelu. Z tohoto důvodu by plynulo žalovanému družstvu jen právo, aby bylo postupováno podle § 81, druhé věty, ve smyslu § 79, odst. 2 až 5, řečeného zákona, nikoliv ale nárok, aby si samovolně ponechalo onu částku na úhradu své hypotekární pohledávky. K tomu je neopravňuje ani zástavní právo, které má k náhradové pohledávce podle § 79, odst. 1, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.

Vinkulací pojistky nenabylo žalované družstvo zvláštního postavení nebo zvláštních práv mezi ostatními hypotekárními věřiteli, neboť obsah vinkulačního prohlášení je tak kusý, že neznamená nic jiného, než že bez svolení žalovaného družstva nelze vyplatiti náhradovou pohledávku pojistníkům. Z toho však ještě neplyne, že jen výslovně udělené svolení k výplatě náhradové pohledávky pojistníkům jest předpokladem k této výplatě a že byly v té příčině změněny ve prospěch žalovaného družstva předpisy § 79, odst. 2 až 5, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n., které jsou v tom směru podle § 22 dispositivní.

Nenabylo-li tudíž žalované družstvo vinkulací pojistky jiných práv, nežli mu příslušelo jako zástavnímu věřiteli, může se brániti proti vydání složené u něho částky pojistníkům jen z toho důvodu, že tu není dostačného zajištění ve smyslu § 81 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. Než po té stránce nelze dojíti k závěru, že podle zjištěného skutkového stavu ono zjištění chybí. Zákon neuvádí, co jest rozuměti zajištěním, a jest proto pojem ten vyložiti podle obvyklého smyslu slova, tedy tak, zda dosaďadní postup pojistníků poskytuje důvodnou naději, že peněz z náhradové pohledávky bude upotřebeno k znovuzřízení stavby. A tato důvodná naděje tu jest, neboť je zjištěno, že stavba je zhruba dohotovena, že v dokončení stavby překáží žalobcům jen nedostatek peněz vzniklý tím, že jim nebyla vyplacena náhradová pohledávka a že dodavatelé odpirají další práce proto, že nedostali zapláceno za práce dosud vykonané. Družstvo sice namítá, že zažalovaná částka nestačí k úhradě nákladů potřebných k dohotovení stavby. Než to není důvod k odepření výplaty, neboť dokud jest doložka o znovuzřízení účinná — a to jest, poněvadž pojišťovna nezprostila pojistníka tohoto závazku — a pojistníci projevíli i skutkově svou vůli sňořelou budovu znovu zříditi, nelze jim tento dobrý úmysl překaziti. Nesrovnávalo by se se spravedlností, aby se překazil dobrý úmysl pojistníků proto, že jsou nemajetní. A tato důvodná naděje na znovuzřízení stavby tu je. Není jinak žádné opory v zákoně pro názor, že by výplata pojistné sumy mohla býti pojistníkům odepřena proto, že i s použitím pojistné sumy k znovuzřízení stavby nedosáhne znovuzřízená stavba téže hodnoty, jako stavba původní. Nelze také ze zákona odůvodniti, že pojistnou sumu lze platiti jen po částkách po předložení příslušných účtů.

Uvádí-li dovolatel, že podle rozhodnutí nejvyššího soudu, č. j. R II 576/33-1, po znovuzřízení stavby jest náhradová pohledávka normální, nepriviligovaná a zabavitelná pohledávka, svědčí to o správnosti shora vyslovených zásad.

Nemá proto žalované družstvo vůbec právo upotřebiti z peněz mu vyplacených částky 8.430 K k úhradě své hypotekární pohledávky, a právo k pouhému zadržení této částky až do úplného znovuzřízení stavby není skutkově odůvodněno.

Čís. 17228.

Právní povaha životní pojistky.

Není-li pojistka cenným papírem, není k převodu práv z ní třeba zvláštní formy, nýbrž převod se v poměru mezi převodem a přejímatelem uskutečňuje podle všeobecných předpisů občanského práva neformálním způsobem postupní smlouvou (§§ 1392 a dalších obč. zák.).

(Rozh. ze dne 14. února 1939, Rv I 114/38.)

Co do předchozího děje se odkazuje na rozhodnutí č. 16421 Sb. n. s. Nižší soudy žalobu, o niž tam šlo, zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Ze zjištění prvního soudu plyne, že otec žalovaného

pojistku žalovanému daroval a nepožadoval, aby žalovaný vstoupil do pojistné smlouvy a nevznikl mu tudíž při tom žádný závazek k placení prémie. Mohl proto žalovaný nabýti postoupených mu nároků z pojistky, aniž k tomu potřeboval spolupůsobení zákonného zástupce. Šlo tu o darování učiněné jen k jeho prospěchu a nebránil mu tedy předpis § 865 obč. zák. v tom, aby nabyt z něho práva, a to tím spíše, že osoby jiné, totiž jeho strýc a děd, slíbili platiti za něho pojistné, tudíž převzali sami povinnost vyplývající z pojistné smlouvy. Podle toho, co uvedeno, došlo k postupu nároku z pojistné smlouvy jednáním žalovaného mezi živými, jak to má na mysli nejvyšší soud ve svém rozhodnutí č. 16421 Sb. n. s., a nenáleží proto nárok ten do konkursní podstaty.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel vytýká, že pojistka, o kterou jde, není papírem majiteli svědčícím (au porteur), jaký má prý na mysli § 1393, druhá věta, obč. zák., nýbrž je prý papírem na jméno (au nom), tedy rektapapírem a nestačí prý k převodu práv z něho tradice a držba sama, nýbrž je prý třeba skripturního aktu, jak to předepisují všeobecné pojistné podmínky.

Názor ten je mylný. Neboť životní pojistka není zpravidla cenným papírem, nýbrž je to pouze důkazní listina o tom, že došlo k pojistné smlouvě. Cenným papírem se stává soukromá listina (a tou je i životní pojistka), když kromě tohoto formálně právního významu má i hmotněprávní význam, to jest když nutnou a nenahraditelnou podmínkou pro vznik právního poměru je právě zřízení listiny a když tudíž právo samo lpí na této listině. Tak tomu však není obecně při pojistkách, poněvadž ani podle § 8 zák. č. 501/1917 ř. z., jenž ostatně nenabyl účinnosti a není ani velicím pravidlem (§ 22), není nevyhnutelným hmotněprávním předpokladem vzniku pojistného poměru vystavení pojistky. Mimo to povaha pojistného poměru vylučuje způsobilost pojistné pohledávky k rychlému oběhu a k volnému obchodu, takže pojistka je pouhý dlužní úpis o podmíněné nebo odložené pojistné pohledávce, i když zní na doručitele (srov. vysvětlivky k zákonu o pojišťovací smlouvě z r. 1915, str. 24).

Není-li podle toho, co uvedeno, pojistka, o niž jde, cenným papírem vůbec, není k převodu práv z ní třeba žádné zvláštní formy, nýbrž převod se uskutečňuje podle všeobecných předpisů občanského práva neformálním způsobem tím, že oprávněný projeví vůli přenechatí pohledávku osobě jiné a tato pohledávku přijme (§ 1392 obč. zák.).

To se v souzeném případě stalo. Tím došlo podle § 1395 obč. zák. k platnému postupu pojistné pohledávky mezi pojistníkem a žalovaným za života pojistníkova a převod ten je účinný i proti správci konkursní podstaty pozůstalosti pojistníkovy, poněvadž podmět právního poměru se ani na straně pojistníka vyhlášením konkursu nezměnil.

Uvádí-li dovolatel, že k změně pojistky se vyžaduje podle všeobecných pojistných podmínek písemná forma, přehlíží, že nejde o poměr

k pojišťovně, nýbrž o poměr k pojistníkovi, nyní k správci konkursní podstaty. Nejde tudíž o to, zdali postup jest účinný proti pojišťovně podle § 1396 obč. zák.

Je-li tomu tak, nenáležela pohledávka z pojistky pojistníkovi a nenáležela ani do konkursní podstaty pozůstalosti po něm a důvodně uplatnil žalovaný podle § 47, odst. 1, konk. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n. svůj nárok na vyloučení pohledávky.

Čís. 17229.

Vdova, která nepřevzala firmu ani smlouvou ani jako dědička po svém zemřelém manželu, nýbrž která provozuje živnost jen vdovským právem podle § 56, odst. 4, živn. ř., nemůže být zapsána v obchodním rejstříku jako nová majitelka staré firmy zůstavitelovy (čl. 22 obch. zák.).

(Rozh. ze dne 14. února 1939, R II 4/39.)

Selma K., vdova po Theodoru K., staviteli a majiteli firmy »Theodor K., stavitel a podnikatelství železobetonových staveb v M.«, navrhla po skončení pozůstalostního řízení, aby byl vymazán majitel firmy Theodor K. a aby byla ona zapsána jako majitelka řečené firmy. Rejstříkový soud zamítl návrh. Rekursní soud potvrdil napadené usnesení. **Důvody:** O navržený zápis mohla by Selma K. žádati pouze tehdy, kdyby na ni podnik jejího zemřelého manžela přešel podle předpisů soukromého práva a kdyby i spoludědička Hildegarda H. výslovně svolila k dalšímu vedení firmy. Jak je zřejmé z odevzdací listiny a výpisů z pozůstalostních spisů D I 443/36, nepřešel na navrhovatelku podnik sám ani smluvně ani pozůstalostně. Pouze určité movitosti patřící k stavitelské živnosti Theodora K. byly odevzdány oběma dědičkám, a to každé polovicí. Navrhovatelka však provozuje stavitelskou živnost Theodora K. jako vdova vdovským právem dále podle § 56, odst. 4, živn. ř. Dotčené právo jest čistě originární a je dáno vdově právem veřejným. Samo o sobě neopravňuje však vdovu, aby podle čl. 22 a 25 obch. zák. žádala vyznačení v rejstříku, že jest nyní vlastníci dosavadní firmy, jejímž majitelem byl zůstavitel Theodor K., když na ni nepřešel soukromoprávní cestou i podnik a když spoludědička Hildegarda H. se dalšímu vedení staré firmy vdovou vzpěčuje. Nerozhoduje, že pozůstalé vdově bylo dáno zmocnění, aby dále provozovala zůstavitelův podnik po dobu projednání pozůstalosti a aby firmu pravoplatně podpisovala, třebaš by se tyto okolnosti zdály nasvědčovatí tomu, že i stavební podnik jako souhrn provozní organizace živnostenského podnikání se všemi hmotnými pomůckami přece jen přešel do pozůstalosti. Avšak to, že obě dědičky výslovně v pozůstalostním řízení prohlašovaly, že nevyšlo najevo nové pozůstalostní jmění a že, co se tkne stavební živnosti, tvoří pozůstalost jen movitosti, jež byly blíže uvedeny v pozůstalostním protokolu, nikoliv však stavební podnik resp. živnost jako podnik, — svědčí o tom, že pozůstalá vdova měla dokončiti likvidaci původní živ-

nosti, jež měla zaniknouti odevzdáním pozůstalosti, že však provozování stavební živnosti vdovským právem jde na její zvláštní účet, při nejmenším aspoň od odevzdání pozůstalosti, takže stará živnost nyní již zanikla. Proto by sice bylo firmu vymazati, nikoliv však označiti v ní změnu majitele pouze na podkladě vdovského práva. Zda nově provozovaný podnik vdovy bude též nutno zapsati do firemního rejstříku, nemá zatím co činiti s výmazem zaniklé firmy. Právem proto rejstříkový soud zamítl žádost vdovy na vyznačení změny majitele firmy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelka odporuje souhlasným usnesením nižších soudů pro nezákonnost (§ 46, odst. 2, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.); činí tak neprávem, poněvadž napadené usnesení se nepřičí jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo na případ použito (čl. V zák. č. 251/1934 a čl. I zák. č. 314/1936 Sb. z. a n.).

Jestliže stěžovatelka, jak sama přiznává, nepřevzala firmu ani smlouvou ani jako dědička po svém choťi a provozuje stavitelskou živnost jen právem vdovským ve smyslu § 56, odst. 4, živn. ř. na svůj účet, — kteréžto oprávnění čistě osobní jest jí přiznáno právem veřejným, — pak tu není vůbec zákonného podkladu, aby mohla býti zapsána v obchodním rejstříku jako nová majitelka staré firmy (čl. 22 obch. zák.).

Není proto v rozporu se zákonem usnesení, jež v tom směru vydal rekursní soud.

To, že výmazem stěžovatelky jako zatímni zástupkyně firmy při jejím znamenání není tu osoby, která by mohla firmu znamenati, bude právě nutkavou pobídkou pro rejstříkový soud, aby ve smyslu čl. 25, 19, 26 obch. zák. poháněl účastníky k zavedení firemního pořádku, a nelze ani po této stránce vytýkati napadenému usnesení nezákonnost.

Čís. 17230.

Železniční přepravní řád (vlád. nař. č. 144/1928 Sb. z. a n.).

Jestliže je v nákladním listě jako příjemce zásilky označen obchodní podnik (na př. Jan H., obchod s uhlím a dřívím v P.), nikoliv fyzická osoba, a z nákladního listu není zřejmo, že zásilka má býti dodána obchodnímu podniku jen tenkrát, je-li jeho majitelem určitá fyzická osoba, učinila dráha své povinnosti dosti, vydala-li zásilku uvedenému obchodnímu podniku po případě osobě, která provozuje obchod pod firmou udanou v nákladním listě.

Změna majitele obchodního podniku nemá s hlediska přepravní smlouvy vlivu na dodání zásilky.

(Rozh. ze dne 14. února 1939, Rv II 9/39.)

Srov. rozh. č. 4248 Sb. n. s.

Tvrdíc, že dne 31. března 1936 zaslala Č. o. společnosti na adresu »Jan H. . . . v P.« 100 q kusového uhlí a vyúčtovala tuto zásilku Janu H. částkou 1.916 Kč 10 h, kterou však Jan H. nezaplatil, ježto zásilku převzala Marie H., která nebyla k tomu oprávněna, domáhá se žalobkyně, které shora uvedená odesílatelka postoupila nárok z přepravní smlouvy, na žalovaném Č.-S. státu zaplacení 1.916 K 10 h. Soud prvního stolice uznal podle žaloby, kdežto odvolací soud ji zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobkyně opřela svůj žalobní nárok na náhradu škody o hrubé zavinění železnice, které spočívá v tom, že železnice přehlédla rozdíl mezi příjemcem zboží, uvedeným v nákladním listě, a osobou, která příjem zboží potvrdila, čímž prý se stalo, že zásilka byla vydána osobě neoprávněné.

Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu (srov. rozh. č. 4248 Sb. n. s.) lze pokládati za hrubou nedbalost jen zvlášť těžké porušení povinné bedlivosti železnice, a to takové, že jeho neblahé následky bylo možno bez námahy předvídati a jemuž bylo se lehce vyvarovati. Pouhá chyba nebo přehlédnutí, třebaže byly spojeny s majetkovou škodou, nejsou o sobě důkazem, že vznikly z hrubé nedbalosti.

Podle zjištěného stavu věci objednal vagon uhlí »Jan H. . . . ač, obchod uhlím a dřívím v P., Palackého 41, majitel . . . .«, a objednávka je odepsána jménem »H. . . . er« a, jak odvolací soud dále zjišťuje, je z razítka na objednávce předtisk »Majitel« částečně nečitelný a razítko na objednávce tak přitištěno, že předtisk »Majitel« jest na blanketu objednávky jen z polovice a jméno firmy vůbec schází.

Za toho stavu věci byla tedy zásilka adresována obchodu Jan H. . . . ač, obchod uhlím a dřívím v P. Za příjemce zboží bylo podle uvedeného zjištění pokládati osobu, která pod tímto označením provozuje obchod uhlím a dřívím v P. Z označení příjemce v nákladním listu není zřejmo, že zásilka má být dodána obchodu Jan H. . . . ač jen za předpokladu, že jeho majitelem jest Jan H. Změna majitele obchodu nemohla mít proto s hlediska přepravní smlouvy vlivu na dodání zásilky železnicí.

Poněvadž v době dodání zásilky adresát »Jan H., obchod uhlím v P.« v P. existoval a příjem zásilky neodmítl, nemohla železnice postupovati podle ustanovení čl. 74 § 1 ž. p. ř., totiž uvědomiti odesílatele o překážce při dodání a vyžádati si jeho příkazu. Podle ustanovení čl. 63 § 1 ž. p. ř. je železnice povinna ve stanici určení označené odesílatelem odevzdati příjemci nákladní list a vydati zboží na potvrzení a po zaplacení pohledávek vyplývajících z nákladního listu. Pro posouzení otázky, zda železnice vydala zásilku oprávněnému příjemci či nikoliv, je tudíž rozhodující údaj odesílatele na nákladním listu, a uvedl-li odesílatel v nákladním listu jako příjemce »Jan H. . . . ač, obchod uhlím v P.« a ten v době dodání zásilky existoval a příjem zásilky neodmítl, není dovolatelkou tvrzené nesprávné doručení návštějí o příchodu zásilky v pří-

činné souvislosti s tvrzenou škodou žalobkyně, když se zásilka dostala do rukou adresáta, t. j. osoby, která pod uvedeným označením obchod uhlím provozovala.

Než kdyby se postup železnice mohl pokládati za nesprávný potud, že železnice vydala návštějí osobě řádně podle přepravního řádu k přijetí nezmocněné a že vydala zásilku osobě odlišné od příjemce označeného v nákladním listě, jak za to má soud prvního stolice, nelze v tomto jejím postupu spatřovati hrubou nedbalost, jak správně rozpoznal soud druhé stolice, neboť nejde tu o nějaké zvlášť těžké porušení povinné bedlivosti železnice, když je dokázáno, že železnice vydala návštějí osobě k jeho přijetí zmocněné (třebas ne na předepsaném formuláři), a když vydala zboží osobě, které se návštějí vykazala. Pokud pak se v dovolání dovozuje, že podle ustanovení čl. 89 ž. p. ř. se k ručení železnice hrubé zavinění nevyžaduje a že stačí jakékoliv zavinění, a to se spatřuje v tom, že zásilka nebyla vydána osobou Jana H., nýbrž Aloisu V., stačí odkázati na shora uvedené důvody, že zásilka nebyla adresována na osobu fysickou, nýbrž na obchodní podnik a tomu byla i vydána.

Doznává-li dovolatelka sama v dovolání, že jméno na objednávce napsané jest naprosto nečitelné a že nikdo, kdo by celé historie neznal, podpis »jako H. . . . er čísti nemůže a že jméno zůstalo nečitelným i jí, poněvadž osobu jménem H. . . . er neznala a znáti nemohla«, jest schváliti právní názor odvolacího soudu, že pak příjemcova adresa v nákladním listu byla neúplná a nepřesná a že to jde podle ustanovení čl. 49 ž. p. ř. na újmu odesílatele. Nejde tu tedy za toho stavu věci o zavinění dráhy při vydání zásilky, jak se v dovolání dovozuje.

Čís. 17231.

Odpovědnost za škody způsobené provozem motorového vozidla (zák. č. 81/1935 Sb. z. a n.).

Podle § 47 uved. zák. se k úplnému zproštění osob odpovědných za škody způsobené provozem motorového vozidla vyžaduje nejen důkaz o zavinění třetí osoby, ale i důkaz, že samy dbaly předepsané a věcné opatření při řízení vozidla a při zacházení s ním.

Osoby odpovědné za provoz autobusu neodpovídají za úraz (prískřípnutí prstu), který způsobí cestujícímu jiný cestující při zavření dveří v době, kdy není autobus v pohybu, třebaže řidič autobusu trpí, aby cestující sami zavírali autobusové dveře.

Třetí osobou jest i cestující, který zavírá autobusové dveře a při tom poraní jiného cestujícího.

(Rozh. ze dne 15. února 1939, Rv I 1252/38.)

Žalobkyně se na žalovaném řidiči autobusu domáhá zaplacení 5.130 K s přísl. z důvodu náhrady škody vzniklé jí prískřípnutím prstu autobusovými dveřmi, u nichž stála po svém nastoupení do autobusu v době, kdy autobus stál na výchozí stanici (stanovišti), a které zavřel

13letý školák jedoucí zároveň autobusem. Soud první stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu, kdežto odvolací soud jej neuznal důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Obíraje se otázkou, zda je žalovaný podle § 47 zákona o jízdě motorovými vozidly č. 81/1935 Sb. z. a n. zproštěn odpovědností za škodu způsobenou žalobkyní, dospěl odvolací soud k názoru, že zažalovaný náhradní nárok není odůvodněn v podstatě proto, že Ladislav D., který zavřel dveře stojícího autobusu, učinil tak z vlastního popudu, bez příkazu a bez vědomí žalovaného, že nebyl vůbec zúčastněn na provozu autobusu, že jeho činnosti nebylo při provozu autobusu užito s vědomím žalovaného a že žalovaný nemohl ani předvídati, že Ladislav D. zavře sám dveře autobusu, ani předejítí tomuto jednání, takže došlo k zavření autobusových dveří jednáním třetí osoby, za niž žalovaný neodpovídá.

Stačí tudíž zkoumati, zda je správný názor odvolacího soudu, že žalovaný není odpovědný za žalobkynin úraz, ježto byl zaviněn třetí osobou. Podle zásady, zastávané nejvyšším soudem (viz rozh. č. 15508, 10507, 8777 Sb. n. s.), vztahující se k výkladu § 2 autom. zák. č. 162/1908 ř. z. a týkající se případu, kdy šlo o vlastní zavinění poškozeného samého, je třeba k úplnému zproštění náhradní povinnosti osob zodpovědných za škody způsobené provozem motorového vozidla nejen důkazu o zavinění poškozeného zamého, ale i důkazu, že odpovědné osoby samy dbaly veškerých předepsaných a věcných opatření při řízení vozidla a při zacházení s ním. Hledíc na to, že § 47 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n. převzal v odstavci 1 v první větě a v odstavci 3 bez věcné změny ustanovení § 2, odst. 1 a 4, zák. č. 162/1908 ř. z. a že není důvodu odchýlit se od oné zásady tehdy, zavinila-li událost, z níž vzešla škoda, třetí osoba, jest oné zásady užítí i tam, kde jest věc posuzovatí podle § 47 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n. a kde poškozující událost byla způsobena zaviněním třetí osoby. I v těch případech musí odpovědné osoby podati důkaz nejen o tom, že třetí osoba zavinila událost, z níž vzešla škoda, ale i že samy dbaly předepsané a věcné opatření při řízení motorového vozidla a při zacházení s ním.

Dovolací soud má za to, že se podle zjištěného skutkového stavu věci žalovanému tento důkaz podařil. Žalobkyně ani netvrdila ani nedokázala a také za řízení nevyšlo najevo, že existuje nějaký zvláštní předpis o tom, že provozovatel autobusové dopravy nebo řidič autobusu jsou povinni, aby v době před tím, než se autobus uvádí do pohybu, zavírali autobusové dveře sami, po případě aby to vykonával jiný zaměstnanec zúčastněný na provozu autobusu, nebo aby učinili opatření, jež by zabráňovala třetím osobám, zejména cestujícím v zavírání autobusových dveří. Takovouto povinnost nelze vyvozovatí ani z povahy věci, neboť zavírání dveří autobusu v době, kdy není uveden v pohyb anebo přímo před tím, než má býti uveden v pohyb, nemá za účel čelití nějakému nebezpečí, k jehož zamezení by bylo třeba zvláštní opatření,

nýbrž je to tak jednoduchý úkon, že nelze spatřovatí zavinění osob, odpovědných za provoz autobusu, v tom, že nebrání po případě že neučiní opatření zabráňující třetím osobám, zejména cestujícím v zavírání autobusových dveří při nastupování cestujících pře jízdou. Nelze také shledávatí použití třetí osoby (cestujícího) k provozu autobusu v tom, že žalovaný trpěl, aby ona osoba zavřela autobusové dveře, pokud autobus stál na stanovišti, ježto pouze tímto trpěním nebyla ještě dána najevo vůle žalovaného jako osoby odpovědné za provoz, aby bylo třetí osoby užito při vykonávání služby souvisící s provozem. Pouhé trpění takovéto činnosti cestujících, kteří zavírají dveře autobusu, buď z ochoty, nebo ze zvyku zavírají za sebou dveře, nebo z jiných důvodů, nelze vykládatí tak, že odpovědné osoby za provoz autobusu již tím pověřují cestující k úkonům souvisící s provozem. Z toho, co vyloženo, nelze usuzovatí na nějaké zavinění žalovaného při zacházení s motorovým vozidlem ani s hlediska předpisu zákona o jízdě motorovými vozidly č. 81/1935 Sb. z. a n., ani s hlediska občanskoprávních předpisů (§§ 1295 a násl. o. z. o.). Není tudíž dovolání odůvodněno.

Čís. 17232.

Není-li něco jiného ujednáno, není spoluvlastník domu pouze z důvodu svého spoluvlastnictví oprávněn, aby sám požadoval na nájemníkovi část nájemného připadající na jeho spoluvlastnický podíl; pro uvedené oprávnění nemá právního významu pouhé jednostranné prohlášení spoluvlastníka, že nesouhlasí se správou domu druhým spoluvlastníkem, jenž dosud vybíral nájemné se souhlasem všech spoluvlastníků, když nájemník s ním nesouhlasil.

(Rozh. ze dne 16. února 1939, Rv I 2092/38.)

Srov. rozh. č. 4515 Sb. n. s.

Žalovaná najala byt v domě č. p. 311 v P. za smluvené čtvrtletní předem splatné nájemné 1.500 K. Spoluvlastníky domu byli žalobkyně a František W., každý jednou polovicí. František W. sice spravoval společný dům s vědomím žalobkyně od roku 1924, avšak žalobkyně zmocnění k správě společného domu odvolala. Ježto žalovaná zaplatila celé nájemné za říjnové čtvrtletí 1937 Františku W., přes to že žalobkyně ji před tím vyzvala, aby zaplatila žalobkyně polovicí nájemného, domáhá se žalobkyně na žalované zaplacení 750 K s přísl. Soud první stolice uznal podle žaloby, kdežto odvolací soud zamítl žalobu. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jednotlivý spoluvlastník společné věci není všeobecně oprávněn samostatně nakládatí s užitky společné věci na ten způsob, že prostě vybere hrubé užitky ze svého podílu, nestaraje se o náklady vynaložené

na správu společného majetku a o břemena, která na něm vážnou (§§ 839, 840 obč. zák., srov. rozh. č. 4615 Sb. n. s.). V souzeném případě neopravňuje tudíž žalobkyni její spoluvlastnictví k domu, v němž bydlí žalovaná jako nájemnice, s a m o o s o b ě ještě k tomu, aby proti ní zažalovala podíl nájemného na žalobkyni připadající, není-li dokázáno, že mezi ní a žalovanou vznikl obligační poměr, který by jí opravňoval požadovati určitou část nájemného přímo na žalované nájemnici a který by naopak žalovanou zavazoval, aby platila nyní část nájemného žalobkyni. Tento předpoklad žalobkyně nedokázala. Pouhé její vyzvání, aby žalovaná — která do té doby platila celé nájemné z bytu jí obývaného druhému spoluvlastníku domu Františku W., jenž spravoval společný dům s vědomím žalobkyně a vybíral nájemné, jež pak se žalobkyní vyúčtoval, — zaplatila za IV. čtvrtletí roku 1937 polovinu nájemného připadající na žalobkyni přímo jí, ježto prý František W. není oprávněn spravovati její polovinu domu, nemohlo jako jednostranný projev žalobkyně založiti takový obligační poměr se žalovanou, když žalovaná s tím nesouhlasila (§ 861 obč. zák.). Nebylo-li tu však takového obligačního poměru mezi stranami rozepře, nemůže se žalobkyně k odůvodnění svého žalobního oprávnění a žalobního nároku s úspěchem dovolávati ustanovení §§ 888 a násl. obč. zák. o společných závazcích nebo oprávněních.

Čís. 17233.

Jestliže v základní rozepři jednal a rozhodl samosoudce (§ 7 a) j. n.), přísluší samosoudci též jednání a rozhodnutí o žalobě o obnovu, nehledíc na to, zda jednání a rozhodování se omezuje jen na otázku důvodu a přípustnosti obnovy, nebo zda řízení to bylo spojeno s jednáním ve věci hlavní, a zda šlo v základní rozepři o nároky majetkoprávní nebo statusové.

(Rozh. ze dne 17. února 1939, R II 16/39.)

V řízení o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala obnovy rozlukového sporu, rozhodl soud první stolice (samosoudce) k námitce žalovaného, že věc projedná a rozhodne samosoudce. Rekursní soud změnil napadené usnesení tak, že věc projedná a rozhodne senát. **Důvody:** Jest ovšem správné, že v Neumannově Komentáři k c. ř. s. je při výkladu § 532 c. ř. s. vysloven názor, že řízení o žalobách o obnovu zůstává stejné jako v hlavním procesu, ale tato zásada jest míněna a vztahuje se na řízení, pokud příslušnost soudu jest závislá na hodnotě sporného předmětu. Jinak jest tomu však v souzené rozepři, kde jest podána žaloba na povolení obnovy rozepře rozlukové, u níž není rozhodující ocenění předmětu sporu. A v tom směru nutno poukázati na ustanovení § 533 c. ř. s., podle něhož se vztahují na řízení o žalobách o obnovu, pokud se jedná toliko o řešení otázky přípustnosti obnovy, tedy o řízení tak zvané *judicium rescindens*, předpisy, které platí pro soud a pro instanci mimo případ žaloby o obnovu, tedy předpisy v první

až čtvrté části civilního procesu. A v souzeném případě se jednání a rozhodování týkalo toliko otázky důvodu a přípustnosti obnovy, a nebylo řízení to spojeno s rozhodováním ve věci hlavní. Řídí se proto řízení o žalobě o obnovu všeobecnými předpisy v první a čtvrté části civilního řádu soudního. Vychází-li se z tohoto hlediska, musí se zkoumati, které rozepře přísluší rozhodovati samosoudci a které senátu. Podle § 7 a) j. n. právní rozepře o majetkových právech, když předmět sporu na penězích nebo peněžité hodnotě nečiní více než 20.000 K, rozhoduje samosoudce. Jinaké spory, jež patří před krajské soudy podle povahy nároku ze zvláštního určení zákona, jsou spory senátní. Nutno proto provésti řízení o souzené žalobě o obnovu rozepře rozlukové před senátem, ježto neběží o rozepři o právu majetkovém, ani o projednání a rozhodování samostatného sporu rozlukového, který se podle § 7 a) j. n. projednává před samosoudcem. Hledíc na to, co uvedeno, bylo řízení o obnovu v souzené věci projednávat před senátem, a to tím spíše, když žalovaný mimo to včas navrhl, aby byla věc podle § 7 a) j. n. ve znění zákona č. 161/1936 Sb. z. a n. projednána a rozhodnuta senátem. Bylo tudíž odůvodněnému rekursu vyhověno.

Nejvyšší soud obnovil usnesení soudu první stolice.

Důvody:

Procesní soud správně usoudil, že byl-li manželský spor, jako v souzeném případě, projednán a rozhodnut samosoudcem, náleží před samosoudce též řízení o žalobě o obnovu, podané z důvodu § 530, odst. 1, č. 7 c. ř. s. Klade-li rekursní soud k odůvodnění opačného názoru, že souzená věc patří před senát, důraz na to, že spory o obnovu nenáleží k právním rozepřím, jež podle § 7 a) j. n. přísluší projednati a rozhodnouti samosoudci, přehlíží, že ani otázka soudní příslušnosti pro spory o obnovu není upravena jurisdikční normou, nýbrž v páté části civilního řádu soudního. Přímou odpověď na spornou otázku nelze ovšem najíti ani v ustanovení § 532 c. ř. s., jež se týká jen otázky **příslušnosti**, ani v předpisech §§ 533 a násl. c. ř. s., kde se upravuje řízení o žalobách pro zmatečnost a žalobách o obnovu. Jelikož však z práve vzpomnutých předpisů zákona plyne, že spory o obnovu z důvodu, o jaký tu jde, jest zásadně projednati před tímž soudem a v mezích §§ 533 a násl. c. ř. s. i v témže řízení jako zásadní rozepře, není důvodu, proč by stejná zásada neměla platiti též v otázce **obsazení soudu**, a to bez rozdílu, zda jednání a rozhodování se omezuje jen na otázku důvodu a přípustnosti obnovy nebo zda řízení to bylo spojeno s jednáním ve věci hlavní. Správností tohoto názoru nasvědčuje též úvaha, že při žalobě o obnovu jde v podstatě jen o to, zda se má pokračovati v původním řízení. Obnova řízení není tu vlastním předmětem sporu, nýbrž jeho účelem. Žalobou o obnovu se neuplatňuje nárok samostatný, nezavislý na nároku základní rozepře, nýbrž zákon poskytuje tuto žalobu za určitých předpokladů jako mimořádný prostředek, aby byl odklizen rozsudek v základní rozepři, jenž řádnými opravnými prostředky odklizen býti nemůže (srov. rozh. č. 6630 Sb. n. s.). Hledíc na to, co uvedeno, jest při-

svědčiti též názoru dovolacího rekursu, že, když ta neb ona stran v původním sporu neučinila návrh podle třetího odstavce § 7 a) j. n. a tím se podrobila řízení před samosoudcem, nemůže se od toho uchýliti ani v případě sporu o obnovu a nemůže teprve v tomto sporu žádati, aby věc byla projednána před senátem. Věc se tu nemá jinak než v případě, kde se žalovaný pro základní rozepři podrobil příslušnosti soudu o sobě nepřislusného. I tím by byl žalovaný vzhledem na velící předpis § 532 c. ř. s. vázán též co do otázky příslušnosti soudu pro jednání o žalobě o obnovu. Též Neumann ve svém komentáři k c. ř. s. (1928, sv. II., str. 1417) vyslovuje názor, že řízení ve sporu o obnovu zůstává ve smérech, o něž tu jde, stejné jako v hlavním sporu a že to platí též v otázce, zda věc jest projednati před senátem nebo před samosoudcem, při čemž nomezuje platnost svého názoru jen na případy, kde věc náleží před samosoudce hledíc na hodnotu předmětu sporu, jak za to má rekursní soud.

Čís. 17234.

Promlčecí lhůta pro manželčin nárok na náhradu výživného vynaloženého na vlastní výživu a na výživu manželských dětí proti manželu (§ 1042 obč. zák.) se nemůže počítati, dokud manželství trvá; nerozhoduje, že manželé žijí fakticky odděleně.

(Rozh. ze dne 21. února 1939, R I 7/39.)

Žalovaný, jenž uzavřel se žalobkyní sňatek v roce 1907 a jenž od roku 1919 nežil se žalobkyní ve společné domácnosti ani nepřispíval na výživu její a jejích dětí, proti žalobě podané v r. 1936, kterou se žalobkyně domáhá zaplacení 20.000 Kč s přísl. jako náhrady vynaložené za žalovaného na výživu svou vlastní a jejích dětí od 1. ledna 1919 u dětí Šebestiána, Marie a Karla u každého za 10 let, u Antonína za 11 let, u Josefy a Metoděje u každého za 16 let a konečně za náklad vynaložený na svou výživu za dobu 17 let, počínajíc dne 1. listopadu 1918, namítl promlčení co do nároku na náhradu nákladů vynaložených v době starší než tři léta před podáním žaloby. Soud první stolice uznal co do částky 13.190 Kč s přísl. podle žaloby. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a uložil prvému soudu, aby po právní moci zrušujícího usnesení dále jednal a znova rozhodl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, aby nehleděl k důvodům, z nichž zrušil rozsudek soudu první stolice, znova rozhodl o odvolání, při čemž uvedl v otázce v právní větě vytkené v

důvodech:

Neprávem pokládal soud druhé stolice žalobní nárok za částečně promlčený. Nebylo vůbec třeba řešiti v souzeném případě otázku, zda nárok žalobkyně na náhradu výživného vynaloženého podle § 1042 obč. zák. za žalovaného na výživu vlastní a jejích manželských dětí podléhá

tříleté nebo třicetileté promlčecí lhůtě, neboť podle § 1495 obč. zák. nemůže mezi manžely, dokud jsou v manželském svazku, promlčení ani počítati ani dále probíhati. Strany rozepře nežily sice již od roku 1919 ve společné domácnosti, ale jejich manželství bylo podle zjištění procesního soudu teprve rozsudkem krajského soudu civilního v B. ze dne 10. dubna 1937, č. j. Ck a II 975/36, jenž až do vynesení rozsudku C XIV 1268/36-47 v první stolici ještě nenabyl právní moci, rozvedeno od stolu a lože z viny obou stran. Není sporu o tom, že manželský svazek dále trvá, třebaže manželé fakticky žijí odděleně, a ježto tomu tak bylo po celou dobu, za kterou žalobkyně uplatňuje náhradní nároky, až k podání žaloby, nemohla se promlčecí lhůta vůbec počítati.

Čís. 17235.

Vládní nařízení č. 265/1938 Sb. z. a n. o dočasných omezeních v živnostenském a jiném výdělečném podnikání.

Nejde o nezákonnost (§ 46, odst. 2, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.), vložily-li nižší soudy souhlasně § 4 vládn. nař. č. 256/1938 Sb. z. a n. se zřetelem na § 10 téhož nařízení a § 17 zák. o společnostech s ruč. omez. č. 58/1906 ř. z. tak, že ten, kdo žádá o zápis nově zvolených jednatelů do obchodního rejstříku, musí sám soudu již před zápisem předložití průkaz, jehož je k tomu třeba s hlediska dotčeného vládního nařízení, a že rejstříkový soud může naříditi jeho předložení.

(Rozh. ze dne 21. února 1939, R I 72/39.)

Jednatelé firmy »P.«, společnosti s ručením omezených v P., navrhli mimo jiné, aby byli do obchodního rejstříku zapsáni jednatelé uvedené společnosti, kteří byli zvoleni na valné hromadě konané dne 10. května 1938. Rejstříkový soud nařídil, aby bylo v tříměsíční lhůtě prokázáno též pravoplatné rozhodnutí příslušného živnostenského úřadu (orgánu) o tom, že zřízení nových jednatelů bylo vzato na vědomí po případě že byl dán k němu souhlas. Rekursní soud potvrdil napadené usnesení. Důvody: Podle § 10 vládn. nař. č. 265/1938 Sb. z. a n. jsou soudy, povolující zápis do obchodního (společenstevního) rejstříku, povinny přihlídnouti k tomu, zda bylo dbáno ustanovení řečeného vládního nařízení. Podle § 4, odst. 1, uved. vládn. nař. přezkoumá příslušný úřad (orgán) též všechny skutečnosti, uvedené v §§ 2 a 3, jež nastaly po dni 1. března 1938, tudíž i ustanovení správních orgánů společnosti podle obchodního práva (§ 3, odst. 1, uved. vládn. nař.). Z toho, co bylo uvedeno, plyne, že již před zápisem musí býti jasno, zda nebo že není proti navrhovanému zápisu námitek z důvodů veřejných. Jde tedy jen o to, jakým způsobem toto jasno má býti zjednáno, zda si totiž rejstříkový soud má sám z moci úřadu obstarati příslušné vyjádření administrativního úřadu, či zda může naříditi navrhovatel, aby předložil potřebné osvědčení. Podle § 17 zák. ze dne 6. března 1906, č. 58 ř. z. musí býti volba nových jednatelů neprodleně oznámena k zápisu do

rejstříku a k tomuto oznámení musí býti zároveň připojeny veškeré průkazy nutné k zápisu. Vládní nařízení č. 265/1938 Sb. z. a n. znamená v praktickém užití jen rozšíření průkazu podle § 17 zák. o spol. s r. o. č. 58/1906 ř. z. Již z toho plyne, že jest především povinností navrhovatele, aby veškeré průkazy k zápisu potřebné odstaral sám a soudu je předložil. Ze průkaz o tom, že není námitek se strany administrativního úřadu k navrhovanému zápisu, musí tu býti před zápisem do rejstříku, vyplývá z úvahy, že by se jinak vládní nařízení č. 265/1938 Sb. z. a n. minulo s účinkem, kdyby soud zápis povolil a pak vyčkával, zda administrativní úřad snad v budoucnosti nevezme na vědomí jmenování nových jednatelů. Ze navrhovatel sám musí předložit průkaz podle vládního nařízení č. 265/1938 Sb. z. a n., že soud mu může naříditi jeho předložení, vysvítá dále z toho, že straně musí býti doručen výměr administrativního úřadu, neboť jí přísluší proti němu odvolání (§ 4, odst. 3, uved. vládn. nař.). Konečný výsledek bude proto straně znám. Nerozhoduje, že není stanovena pro přezkoumání nařízené v § 4 řeč. vládn. nař. žádná lhůta. Jest v zájmu strany, aby vykávši se příkazem rejstříkového soudu požádala administrativní úřad o přezkoumání a na ně naléhala.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelé odporují souhlasným usnesením nižších soudů (§ 46, odst. 2, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.) pro nezákonnost, avšak činí tak neprávem, poněvadž výklad, jaký dal rekursní soud předpisům § 4 vládního nařízení č. 265/1938 Sb. z. a n. v napadeném usnesení se zřetelem na § 10 téhož nařízení a vzhledem na § 17 zák. č. 58/1906 ř. z., se nepřiči jasněmu a nepochybnému znění nebo smyslu použitého zákona na souzený případ.

Není tudíž napadené usnesení nezákonné ve smyslu čl. V zák. č. 251/1934 a čl. I zák. č. 314/1936 Sb. z. a n., třebaš nehovělo právnímu nároku stěžovatelů.

Poučovati stěžovatele, jakým způsobem si má obstarati průkaz o tom, že příslušný úřad nemá námitek s hlediska §§ 4 a 2 uved. vládn. nař. proti jednatelům zvoleným dne 10. května 1938, ale dosud do obchodního rejstříku nezapsaným, není úkolem nejvyššího soudu.

Čís. 17236.

K výkladu pojmu »za tmavé noci« (§ 9 zák. č. 47/1866 čes. z. z.). Povinnost osvětliti povoz jest zachovati vždy, kdy se pro nedostatek denního světla a důsledkem s tím souvisícího ztížení možnosti rozeznávatí stává provoz na silnici méně bezpečným.

(Rozh. ze dne 21. února 1939, Rv I 2299/38.)

Srov. rozh. č. 3673, 4088 Sb. n. s. tr.

Dne 10. října 1934 kolem 19. hodiny jel žalovaný s neosvětleným povozem, taženým kravami, po státní silnici směrem od K. k P. ve vzdálenosti asi 2 m od levého okraje (banketu). Jízdní dráha po pravé straně silnice vedle povozu žalovaného byla volná a bylo dosti místa k předjíždění. Stejným směrem rychlostí asi 30 km za hod. jel na motocyklu žalobce, jenž narazil na uvedený kravský povoz, ačkoliv měl rozžata malá světla osvětlující cestu před motocyklem na vzdálenost asi 20 kroků. Ježto utrpěl úraz, domáhá se žalobce na žalovaném zaplacení 90.310 K s přísl. jako náhrady škody. Soud první stolice uznal zažalovaný nárok důvodem polovicí po právu, kdežto odvolací soud uznal, že není vůbec důvodem po právu.

Nejvyšší soud uznal žalobní nárok po právu jednou čtvrtinou a uvedl v otázce, v právní větě vytčené, v

důvodech:

Jádrem sporu je otázka, zda byl žalovaný za zjištěných poměrů meteorologických povinen opatřiti svůj povoz světlem (§ 9 zák. č. 47/1866 čes. z. z.) a zda tím, že světla neměl, zavinił žalobcív úraz, po případě, do jaké míry jej spoluzavinił.

Podle zjištění procesního soudu, převzatého odvolacím soudem, nastala dne 10. října 1934, kdy k žalobcovu úrazu došlo, tma asi v 19 hodin. Ježto pak bylo dále zjištěno, že v době srážky nebyla ještě úplná tma, plyne z toho závěr, že k žalobcovu úrazu musilo dojiti před 19. hodinou. Podle zprávy Státního ústavu meteorologického trval uvedeného dne občanský soumrak od 17 hod. 21 min. do 17 hod. 45 min. až 17 hod. 50 min., potom se začalo stmívat a soumrak přešel ve tmu asi v 19 hodin. Došlo tedy ke srážce v době, kdy již nebylo normální denní světlo, ba ani občanský soumrak, nýbrž již značné přitímí. Ustanovení § 9 zák. č. 47/1866 čes. z. z. mluví sice o povinnosti osvětliti povoz rozžatou svítílnou za tmavé noci. Z toho však neplyne, že povoz nemusí být opatřen světlem v době, kdy sice není ještě tmavá noc, kdy však se denní světlo zmenšilo natolik, že se provoz na silnici stává méně bezpečným. Uvedený zákonný předpis má zajistiti bezpečnost silničního provozu a s toho hlediska nutno vykládati slova »za tmavé noci« tak, že povinnost osvětliti povoz je tu vždy, kde se vlivem nedostatku denního světla, a důsledkem s tím souvisícího ztížení možnosti rozeznávatí, stává provoz na silnici méně bezpečným (srov. rozh. č. 3673, 4088 Sb. n. s. tr.). Otázku nedostatku denního světla jest pak posuzovati podle okolností jednotlivého případu. Ze zprávy Státního ústavu meteorologického a z doby, kdy k žalobcovu úrazu došlo, lze v souzeném případě souditi, že nedostatkem denního světla byla již možnost rozeznávatí značně ztížena, a byl proto žalovaný povinen opatřiti svůj povoz ve smyslu § 9 zák. č. 47/1866 čes. z. z. rozžatou svítílnou.

Čís. 17237.

Kartely (zák. č. 141/1933 Sb. z. a n.).

K sjednání kartelové smlouvy zmoněncem je třeba zvláštní písemné plné moci, znějící na jednotlivé jednání (§ 1008, druhá věta, obč. zák.). Náležitosti dodatečného schválení smlouvy neplatné pro nedostatek písemné formy.

Pro platnost kartelové smlouvy nerozhoduje, zda správní úřad zapsal smlouvu do kartelového rejstříku bez písemné plné moci.

(Rozh. ze dne 21. února 1939, Rv II 695/38.)

Žalobci, majitelé cihelen, uzavřeli s několika výrobci cihlářského zboží, mezi nimi i se žalovanou společností s ručením omezeným, kartelovou smlouvu ze dne 3. prosince 1934 o zprostředkování prodeje plných cihel, půdních dlaždic a nosných dutých cihel »J« a »A« v obvodu B. Ve smyslu uvedené kartelové smlouvy byla zřízena společná zprostředkovatelna obchodů ve formě tak zvané »prodejní kanceláře«. Za žalovanou protokolovanou společností s ručením omezeným podepsal kartelovou smlouvu Viktor W. s dodatkem »s plnou mocí«, ač nebyl v době uzavření a podpisu kartelové smlouvy podle stavu obchodního rejstříku ani prokuristou ani jednatelem žalované společnosti, nýbrž jen jejím obchodním zmocněncem. Žalovanou firmu zastupovati a za ni firmu podepisovati byli již před podzimem 1934, kdy se začalo o uzavření kartelové smlouvy vyjednávat, a od té doby oprávněni jednatelem P. s prokuristou F., a to jen společně. Jednatel žalované P. s F. zmocnil W. a F. ústně, aby jen oba společně stran kartelové smlouvy vyjednávali a po případě, a to zase jen kolektivně, kartelovou smlouvu za žalovanou podepsali. S kartelovou smlouvou, která obsahovala též rozhodčí smlouvu, však prokurista F. nesouhlasil, proti jeho vůli pak podepsal kartelovou smlouvu za žalovanou jen W., který měl pro vyřízení běžných záležitostí od žalované písemnou plnou moc pro léta 1933, 1934, 1936. V roce 1935, kdy kartelová smlouva byla skutečně podepsána, neměl W. vůbec písemné plné moci, ač se obor jeho působnosti v tomto roce nezměnil. Když v roce 1936 byla W-ému plná moc do 31. prosince 1936 prodloužena, nepřiznala žalovaná této plné moci zpětného účinku pro rok 1935. W. neměl nikdy ani neměl zejména tehdy, když kartelovou smlouvu za žalovanou s dodatkem »s plnou mocí« podepisoval, od žalované písemné plné moci vystavené k uzavření konkrétní kartelové smlouvy, o kterou běží. Proti žalobě, kterou se žalobci na žalované domáhali dodržení kartelových závazků, jež po delší dobu plnila, namítla žalovaná mimo jiné, že ji kartelová smlouva nezavazuje, poněvadž kartelová smlouva jest ve vztahu k ní neplatná pro nedostatek písemnosti (§ 2 zák. č. 141/1933 Sb. z. a n.). Soud první stolice zamítl žalobu, že žalovaná jest povinna zdržeti se samostatného přijímání a vyřizování objednávek na cihly plné, půdní dlaždice a nosné cihly, dutých cihel »J« a »A« z obvodu a v obvodu B., taktéž jejího samostatného

fakturování a vybírání kupní ceny, a to co se týká doby od 1. ledna 1935 do 31. prosince 1939, co do plných cihel, půdních dlaždic formátu 29×14×4, nosných dutých cihel značky »J« a po případě právě totožné cihly »D« a »A«, jakož i půlek a výmětů těchto výrobků, konečně podle rozhodčího výroku cihel jmenovaných »D«. D ů v o d y: Podle čl. 47 obch. zák. není žalovaná v souzeném případě vázána podpisem obchodního zmocněnce Viktora W. na kartelové smlouvě, neboť uzavírání kartelových smluv nenáleží k právním jednáním, která provoz takové obchodní živnosti (v souzeném případě cihelny) obyčejně s sebou přináší, zejména uváží-li se, že žalovaná za posledních asi dvacet let ani jediné kartelové smlouvy nesjednala. Paragraf 2 zák. č. 141/1933 Sb. z. a n. vyžaduje k platnosti kartelových smluv písemné formy. Je-li pro určité právní jednání potřebí určité formy, musí býti tato forma zachována i při plné moci. Smlouva, pro kterou žádá zákon písemnou formu, vznikne teprve podpisem smluvců (§ 886 obč. zák.). Písemnost podle § 2 kartelové smlouvy jest totožná s písemností podle § 886 obč. zák. (srov. Stern). O formě plné moci nerozhoduje účel formálního předpisu smluvního a nelze rozlišovati formální předpisy co do jejich účelu (srov. Hupka »Vollmacht«, str. 133 a násl.). Účelem písemnosti stanovené v § 2 kartelového zákona není ostatně jen to, aby byla umožněna evidence kartelových smluv pro státní správu, nýbrž i publicita, pro kterou má kartelová smlouva formálním náležitostem plně vyhovující býti spolehlivým podkladem, a konečně stejně jako při smlouvě rukojemské (§ 1346, odst. 2, obč. zák.) vážnost projevu, neboť kartelové smlouvy znamenají často dalekosáhlé omezení neb někdy dokonce až úplné zrušení hospodářské svobody smluvců, třebaže kartelové smlouvy sjednávají obyčejně zkušeni obchodníci, kdežto rukojemská smlouva se uzavírá někdy pro zcela nepatrné částky. Stran významu nedostatku písemnosti jest rozeznávat mezi veřejnoprávními a soukromoprávními účinky tohoto nedostatku. Co do soukromoprávních účinků nutno uvést, že ujednání, které vyžaduje k platnosti písemné formy, vznikne teprve podpisem smluvců, dříve vůbec neexistuje. Význam veřejnoprávních účinků tkví v usnadnění výkonu kontrolních práv (§ 3 kart. zák.). Ujednání, která jsou hledíc na ustanovení § 2 zák. č. 141/1933 Sb. z. a n. neplatná, nepodléhají vůbec kartelovému zákonu, i kdyby byla chtěna jako právní jednání. Kartelové smlouvy jsou smlouvy svého druhu. Podobají se však podle své právní struktury nejvíce smlouvám společenským podle občanského zákona (§ 1175 obč. zák.), neboť obsahují úmluvu o společném vedení podniku, o společném účelu sledovaném společníky a o poskytnutí prostředků k jeho dosažení (rozh. č. 14313 Sb. n. s.). Od společností podle obchodního zákona se však kartelové smlouvy liší podstatně tím, že účastníci kartelu neprovozují obchodní živnost pod společnou firmou (viz k tomu čl. 85 obch. zák. o veřejné obchodní společnosti a čl. 150 obch. zák. o komanditní společnosti). Předpis § 1008 obč. zák. (čl. 1 obch. zák.) vyžaduje k uzavření společenských smluv zvláštní na jednotlivé právní jednání vystavené plné moci, která musí býti u kartelové smlouvy se zřením na ustanovení § 2 zák. č. 141/1933 Sb. z. a n. též písemná. Poněvadž bylo zjištěno, že obchodní zmocněncem žalované W.

neměl nikdy a neměl zejména tehdy, když kartelovou smlouvu za žalovanou s dodatekem »s plnou mocí« podpisoval, zvláštní písemné plné moci znějící na uzavření konkrétní kartelové smlouvy, o kterou jde, jest tato smlouva neplatná již pro nedostatek předpokladu § 2 zák. zák. č. 141/1933 Sb. z. a n. (§ 1008 obč. zák., čl. 1 obch. zák.). Dále jest ještě zkoumati, zda snad kartelová smlouva původně neplatná pro nedostatek náležitosti podle § 2 zák. č. 141/1933 Sb. z. a n. nenabyla později platnosti tím, že ji žalovaná dodatečně schválila. Žalobkyně uvádí v té příčině zejména, že se žalovaná zúčastnila fakticky jednání v kartelu a splnila závazky kartelu a požívala i výhod kartelu. V takovém anebo podobném jednání žalované, k němuž došlo při splnění závazků vyplývajících z kartelové smlouvy žalovanou v mylném předpokladu platnosti smlouvy, bylo by možno viděti jen konkludentní činy (§ 863 obč. zák.), které nemohou nahraditi zákonem předpokládanou písemnou formu. Kartelová smlouva, která byla uzavřena zmocněncem, jenž neměl v rozhodující domě plné moci anebo neměl písemné plné moci, nabývá pro člena kartelu platnosti jen tehdy, když člen kartelu dodatečně uzavření kartelové smlouvy schvaluje též v písemné formě (viz obdobná rozhodnutí č. 15133 Sb. n. s. stran smlouvy rukojemské a č. 9912 Sb. n. s. o smlouvě rozhodčí, při čemž toto rozhodnutí vyslovuje zásadu, že otázka, zda smlouva o rozhodčím jest platná, jest otázkou hmotného práva). Žalobkyně tvrdí dále, že žalovaná kartelovou smlouvu také skutečně písemně dodatečně schválila tím, že uzavřela jako člen kartelu úvěrovou smlouvu s M. bankou a pachtovní smlouvu o cihelně v H. V té příčině zjistil soud, že jak při úvěrové smlouvě s M. bankou, tak při vyjednávání o pachtovní smlouvě o cihelně v H. a jejím uzavření šlo o smlouvu s třetí osobou, kdežto schválení kartelové smlouvy musilo by se státi vůči zmocněnci anebo vůči ostatním účastníkům kartelu, což se v uvedených dvou případech nestalo. Schválení (§ 1016 obč. zák.) jest právní jednání jednostranné, které se stává perfektním, jakmile dojde projev zmocněnce: projev vůle musí míti všechny náležitosti řádného projevu vůle (§ 869 obč. zák.). Třetí osoba nemá proti zmocniteli nároku, neboť zmocnitel jest smluvcem jen potud, pokud sahá plná moc. Konečně spatřuje žalobkyně dodatečně písemné schválení kartelové smlouvy žalovanou v tom, že prý Dr. F. podle plné moci vydané žalovanou a obsahující i zmocnění Dr. F. k uzavření společenských smluv, zahájil rozhodčí řízení a za rozhodčího řízení podepsal a žalovanou různá podání a různé protokoly. Soud však zjistil, že Dr. F. nepodal za žalovanou u rozhodčího soudu žádnou žalobu a rozhodčí soud jménem žalované nesvolal. Žalovaná zastoupená Dr. F-em oznámila před zahájením rozhodčího řízení v mylném předpokladu platnosti kartelové smlouvy předsedovi kartelu, že jmenuje pro rozhodčí řízení, na kterém se valná hromada usnesla, jako rozhodce Dr. Ch. Plná moc ze dne 20. dubna 1933, kterou Dr. F. od žalované měl, když ji v rozhodčím řízení zastupoval, obsahuje sice v předtřetěném kontextu, jak to bývá u blančetů ostatních advokátních plných mocí, zmocnění k všelijakým právním jednáním, a to i k uzavření společenských smluv, avšak Dr. F-ovi byla plná moc tehdy udělena žalovanou jen k jejímu zastupování v rozhodčím

sporou a k žádnému uzavření nebo dodatečnému schválení kartelových smluv anebo dokonce konkrétní kartelové smlouvy. Pokud Dr. F. jako právní zástupce žalované v rozhodčím řízení podal za žalovanou podání a podepsal protokoly, vztahovaly se tyto písemnosti výhradně na sporné otázky, týkající se speciálních otázek rozhodčího řízení. Při posledním stání rozhodčího řízení prohlásil Dr. F., že kartelová smlouva jest, jak mu žalovaná, byvši teprve teď na to známým advokátem upozorněna, oznámila, pro nedostatek písemnosti neplatná, avšak vzal před rozhodnutím tuto námitku zpět s výhradou pro rozhodčí řízení. Dr. F. se za rozhodčího řízení jednou před posledním stáním vyjádřil oficiálně asi v tom smyslu, že pro případ nepříznivého výsledku rozhodčího sporu žalované ukázal cestu, jakým způsobem si pomůže. Tento výrok, kterému zástupce žalobců původně v době, kdy byl pronesen, nepřikládal významu, když se později dověděl, že Dr. F. při posledním stání před rozhodčím soudem uvedl, že kartelová smlouva jest pro nedostatek písemné formy neplatná, vztahoval na to, že Dr. F. již tehdy své klientce naznačil námitku nedostatku písemné plné moci. Dr. F-ovi tanul však tehdy skutečně na mysli předpis § 26 kart. zák., když za rozhodčího řízení ještě před posledním stáním uvedený výrok pronášel. Dále zjistil soud, že Dr. F. jménem žalované oznámil tehdejšímu předsedovi kartelu M-ému již dne 29. dubna 1936, že žalovaná není pro nedostatek písemné formy kartelovou smlouvou vázána, kdežto rozhodčí výrok byl vydán teprve dne 11. května 1936. Ježto tudíž kartelová smlouva, o kterou běží, nezavazuje žalovanou pro nedostatek náležitosti § 2 kart. zák. (§ 1175, § 1008 obč. zák., čl. 1 obch. zák.) a dodatečně způsobem zákonu odpovídajícím schválena nebyla, bylo žalobu již z toho důvodu zamítnouti. Odvolací soud potvrdil napadený rozsudek. D ů v o d y: Nelze souhlasiti s právním názorem odvolatelů, napadajících rozsudek prvního soudu, který rozřešil stěžejní otázku souzeného sporu, zda se k uzavření kartelové smlouvy zmocněncem vyžaduje zvláštní plná moc písemná, či stačí-li plná moc ústní, v ten způsob, že hledíc na ustanovení § 2 kart. zák. o požadavku písemnosti kartelové smlouvy a se zřením na obdobné ustanovení § 1346 obč. zák. jest odůvodněn požadavek zvláštní písemné plné moci. Odvolatelé dovolávají se k odůvodnění svého odchylného právního stanoviska ustanovení čl. 317 obch. zák. o neformálnosti obchodních jednání, platících i pro plné moci nehledíc na formu smlouvy hlavní, jež mohla býti kartelovým zákonem odstraněna buď jen použitím stejné dikce, jak ji používá obchodní zákon, nebo výslovným předpisem písemné formy plné moci, jak je tomu v § 4 zák. o společnosti s ručením omezeným. Kartelový zákon však nevolí žádné z těchto forem, stanoví-li písemnost kartelové smlouvy. K vyvrácení námitky odvolatelů v tomto směru nutno uvésti toto: Je-li v § 4 zák. o společnosti s r. o. stanovoeno připojení plné moci zmocnitelovy s jeho soudně nebo notářem ověřeným podpisem, ač čl. 208 obch. zák., na nějž odvolání rovněž poukazuje, ustanovení takového neobsahuje, mělo to svůj podklad hlavně v povaze ručení společníka společnosti s r. o. (jako nově zavedeného společenského útvaru), kteráž se vztahuje nejen na ručení za zaplacení jeho kmenového vkladu, ale i na ručení za možné doplátky (což právě je

zvláštní vlastností společnosti s r. o.), a to po dobu 5 let za přímé nebo další zástupce, ale v poslední řadě dokonce i za vklady a doplatky jiných společníků a jejich nástupců, stejně jako za zákonu odpovídající představenstva (§§ 63, 67, 70, 72 a 83 zák. o spol. s r. o.), kdežto účast akcionářova je daleko menší, ježto neručí věřitelům, nýbrž jen interně akciové společnosti a splatil-li nominální hodnotu upsaných akcií, dostává se mu za ni vzájemně hodnoty v akciích, cenných to papírech. Nebýti této zvláštnosti ručení a pak toho, že zákonodárce na rozdíl od ustanovení čl. 208 obch. zák., které rozeznává u akciové společnosti mezi společenskou smlouvou, pro níž stanoví formu notářského spisu, a mezi úpisem akcií, pro něž stanoví jen formu písemnou, nepřipouští toto dělení při společnosti s r. o., poněvadž by se rovnalo sukcesivnímu založení společnosti s r. o., bylo by se i pro smlouvu o společnosti vystačilo se stanovením formy notářského spisu. Podle ustanovení § 52 not. řádu je totiž notář povinen při sepisování notářského spisu především zjistiti osobní způsobilost a oprávnění stran k uzavření smlouvy, z čehož vyplývá, že je povinen u zmocněnců zkoumati i pravost a rozsah plných moci. Má-li pro nedostatek plné moci či z jiných důvodů notář pochybnosti o oprávnění účastníků k uzavření smlouvy, má je stranám oznámiti a trvá-li i nadále na sepsání notářského spisu, tento spis sice sepsati, ale má své pochybnosti v něm výslovně uvést (§ 36 not. řádu). Že i k notářskému aktu mají býti připojeny plné moci dané zmocněncům, a to buď v prvopise či v ověřeném opise, stanoví § 69 not. řádu. Úpis akcií podle čl. 208, posl. odst., obch. zák. a § 6, odst. 2, akc. reg. není smlouvou ani ofertou k ní, nýbrž pouze jednostranným aktem statusovým, učiněným upisovatelem za účelem získání členství v budoucí akciové společnosti s právy a povinnostmi. Je proto k němu jen zapotřebí, aby upisovatel vlastním jménem upsal určitý počet akcií, a nerozhoduje, zda tak učinil na vlastní či cizí účet (Staub-Pisko). Podle čl. 317 obch. zák. platí sice neformálnost obchodních jednání, pokud nejsou v obchodním zákoně stanoveny výjimky čl. 174, 198, 208, odst. 2 a 3, čl. 310, 311 obch. zák.), avšak toto pravidlo doznalo výjimky jinými obchodně-právními zákony, tak na př. zák. ze dne 9. dubna 1873 č. 70 o spol. s ruč. omez. (§ 3), dále §§ 4, 49, 76 zák. ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z. o spol. s ruč. omez. a j. Kartelový zákon, — třebaš je zákonem speciálním, sledujícím úpravu poměrů v hospodářském životě státu, který si různými ustanoveními jeho zajistil podklad pro posouzení činnosti kartelů, vzejde-li pochybnost, zda je srovnatelnou s veřejným zájmem, aby mohl preventivně čeliti výstřelkům činnosti kartelů (jsou to nejen zákonný požadavek písemnosti kartelových úmluv, zápisů jich do kartelového rejstříku, zachycení takových opatření kartelů, jimiž smluvní strany kartelů jsou vázány ke shodnému postupu co do cen, sazeb, obchodních podmínek a závěr a ustanovení o povinnosti kartelů hlásiti státnímu statistickému úřadu kartelové ceny a sazby), — přece hledíc k tomu, že se jim dostalo zákonného uznání a úpravy kartelům jako sdružením podnikatelů, kteří mezi sebou smluvně vylučují nebo omezují volnost soutěže, nutno považovati též za zákon obchodně-právní, na něžž se vztahuje ustanovení čl. 317, odst. 2 obch. zák. Platí

proto ustanovení § 2, odst. 1 kartelového zákona o písemnosti kartelové úmluvy uzavřené obchodníky, neboť jinak by předpis ten byl skoro zbytečný, když kartelové úmluvy převážnou většinou uzavírají jen obchodníci. Kartelovou úmluvu jako smlouvu obligační, která jest svou povahou nejbližší společenské smlouvě podle § 1175 a násl. obč. zák., jest, pokud o ní nemá zvláštní ustanovení kartelový zákon, jako na př. co do formy písemné (§ 2, odst. 1) a co do jejího obsahu (§ 3), posuzovati jinak podle ustanovení občanského zákona (čl. 1 obch. zák.) a tedy co do jejího uzavření zmocněncem, podle ustanovení o náležitostech plné moci, která musí hledíc k tomu, že jde o smlouvu společenskou, zníti na tento druh jednání (§ 1008 obč. zák.) a býti vystavena ve formě písemné, což jest jen důsledkem zákonného požadavku písemnosti smlouvy hlavní, to jest kartelové úmluvy podle § 2, odst. 1, kart. zák., který jest povahy domucující. Platí proto písemná plná moc za integrující součást kartelové úmluvy a jest jí dokumentováno zachování písemnosti stranou (§ 886 obč. zák.), používší k jejímu uzavření zmocněnce. Vždyť jinak není ani možno pro budoucnost spolehlivě osvědčiti, že zmocněnec měl speciální plnou moc, opravňující ho k uzavření kartelové úmluvy. Jaké následky má zanedbání této náležitosti při uzavírání smlouvy tak důležité povahy, ukázalo se nejlépe v souzeném případě, kde se ostatní účastníci karteluspokojili jen s ústním prohlášením zmocněncovým, že je oprávněn k uzavření kartelové úmluvy s plnou mocí, jejíž obsah ani data přesně neznají, ježto k písemné smlouvě nebyla připojena. Obtížnost situace, do jaké se žalobci zanedbáním zkoumání legitimace k uzavření kartelové úmluvy a nepřipojením písemné plné moci dostali, majíce dokázati vázanost žalované kartelovou úmlouvou, jejíž podmínkou jest písemnost —, je nejpádnějším argumentem pro požadavek písemnosti zvláštní plné moci k uzavření kartelové úmluvy. Schvaluje proto odvolací soud plně právní stanovisko prvního soudu o požadavku zvláštní písemné plné moci k uzavření kartelové úmluvy, jak první soud správně dovodil, poukázav jak na zásadu vyslovenou v rozh. č. 15133 Sb. n. s., tak na vědeckou právní literaturu. Žalovaná učinila sice také písemné projevy, avšak v nich není zmínky o uznání obsahu kartelové úmluvy a přistoupení ke kartelu. Rovněž v uzavření písemné pachtovní smlouvy s M. bankou stran cihelny, kterou kartelu nabídl, a ve firemním podpisu téže banky za účelem poskytnutí úvěru členům kartelu v milionové výši lze spatřovati jen projevy faktického chování žalované jako členky kartelu, třebaš úvěrové podmínky jsou podepsány všemi členy kartelu a měly býti podepsány i právním zástupcem kartelu, neboť nemohou pro neurčitost projevu souhlasu se všemi ustanoveními kartelové úmluvy, o níž není v korespondenci ani zmínky, v úvěrní listině pak je o členech kartelu a která tedy členství v kartelu nanejvýš jen předpokládá, nahraditi písemnost kartelové úmluvy samé, pokud se týče ostatní náležitosti jinak k platnému uzavření smlouvy podle § 869 obč. zák. potřebné. Že ani písemnými návrhy Dr. F-a jako procesní plnou mocí vykázaného zástupce žalované v rozhodčím řízení nemohlo dojiti k písemnému uzavření kartelové úmluvy žalované, dovodil již správně první soud a proto odvolací soud pouka-

zuje na odůvodnění napadeného rozsudku. Nedošlo-li k platnému uzavření kartelové úmluvy pro žalovanou domnělým zmocněncem W-ým, nebylo třeba dovozovati její neplatnost též nedostatkem zvláštního písemného zmocnění k uzavření dohody o rozhodčím řízení do kartelové úmluvy pojatým.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jest schváliti právní závěr napadeného rozsudku, že kartelová smlouva, jež podle rozsudkových zjištění byla uzavřena v lednu 1935 a byla za žalovanou podepsána W-ým »v plné moci«, je neplatná, poněvadž tento zmocněnec podle zjištění neměl k tomuto úkonu zvláštní plné moci ve smyslu § 1008 obč. zák. a vůbec neměl v roce 1935 žádné plné moci ani všeobecné písemné, nýbrž měl pouze ústní plnou moc k jednání o kartelové smlouvě a měl ji podle ní uzavřít po předchozím vyžádání rozhodnutí jednatele P-ého, a to kolektivně s prokuristou Fe-m.

Uvedená rozsudková zjištění jsou pro posouzení rozhodující a pro dovolací soud závazná a z nich vyplývá závěr, že W. nemohl sám s právní účinností pro žalovanou uzavřít a podepsati kartelovou smlouvu.

Správně uvedl odvolací soud, že kartelová smlouva jest svou povahou nejbližší společenské smlouvě podle § 1175 obč. zák. Práví-li § 1008 obč. zák. v druhé větě mimo jiné, že k sjednání společenské smlouvy jest potřebí zvláštní plné moci na jednotlivé jednání vystavené, je toto ustanovení vztahovati i na kartelové smlouvy, činí-li je za smluvce jeho zmocněnec, třebaže v době vydání občanského zákoníka nebyl znám takový druh smluv, neboť doslovem zákona jsou tu upravovány všeobecně společenské smlouvy, tedy zajisté se upravují i věcně podobné případy, které se vytvořily v době pozdější jako samostatné zvláštní smlouvy, jež svou podstatou se blíží společenské smlouvě podle § 1175 obč. zák. a kterým se jen hledíc na jejich účel dostalo úpravy zvláštním zákonem. Je tu proto užití zásady vyslovené v §§ 6 a 7 obč. zák.

Zákonným požadavkem platnosti kartelové smlouvy jest podle § 2, odst. 1 uved. kartel. zák., aby byla učiněna písemně, při čemž podle § 2, odst. 2, zůstávají nedotčena právní ustanovení, podle nich jest k jejich platnosti potřebí ještě jiných formálních náležitostí.

Je-li tudíž k sjednání takové smlouvy zmocněncem potřebí speciální plné moci, jak bylo shora vyloženo, byla platnost těchto zákonných ustanovení zachována též kartelovým zákonem č. 141/1933 Sb. z. a n. V souzeném případě jde o otázku, zda takováto speciální plná moc musí býti písemná a zda nedostatek její lze zhojiti dodatečným schválením výslovně či konkludentními činy zastoupeného.

Na prvou otázku jest odpověděti kladně, neboť, je-li pro určité právní jednání podle zákona potřebí určité podoby (formy), musí býti tato podoba (forma) zachována i při plné moci. To má právě při kartelových smlouvách obzvláštní význam, neboť předmětem zápisu do kar-

telového rejstříku jsou mimo jiné podle § 3, odst. 2, písm. b), uved. zák. zápisy jména firem a sídla smluvců, a musí-li býti opověděny, pokud se týče doloženy a oznámeny všechny změny nastalé v poměrech zmíněných v odstavcích 2 a 3 téhož paragrafu, tedy i co do změn ve jménech a v sídle smluvců, je z toho zřejmé, že zákon tu klade váhu na tyto momenty v zájmu veřejném a pro širší obecnost, pro něž je kartelový rejstřík veřejný (§ 3, odst. 6, uved. zák.).

Má-li býti účelu zákona vyhověno, aby vyly veřejnost a také příslušné veřejné orgány pravdivě informovány o závažných okolnostech kartelové smlouvy, k nimž nutně patří známost smluvců, je nutno, aby byly ony zápisy dotčených okolností věcně pravdivé a spolehlivé, tedy tedy zejména stran smluvců, aby tato jejich vlastnost vyplývala ihned spolehlivě a beze vší pochybnosti z kartelové smlouvy. Tomu by tak nebylo, kdyby některý ze smluvců jednal při uzavření takové smlouvy skrze zmocněnce a kdyby ten nepředložil zvláštní písemné zmocnění. Takové zmocnění jest písemnou součástí kartelové smlouvy a jen tak se vyhovuje předpisům § 2 uved. zák. a jeho účelu s hlediska publicity a evidence kartelové smlouvy.

Marně se dovolatelky snaží odkazem na čl. 317 obch. zák. dovésti bezforemnost plné moci se zřením na to, že u kartelové smlouvy šlo o obchodní jednání.

Dovolatelky přehlízejí, že se podle § 41 uved. zák. zrušují ustanovení, která odporují kartelovému zákonu. Stanoví-li řečený zákon v § 2, odst. 1, velícím způsobem za podmínku platnosti smlouvy, že musí býti učiněna písemně nehledíc na to, zda jde o obchod nebo ne, tedy určitou podobu (formu), a je-li zvláštní písemná plná moc zmocněncova podstatnou součástí kartelové smlouvy, jest samozřejmé, že se tu nelze dovolávat platnosti čl. 317 obch. zák., neboť zákonem stanovená písemnost jest tu nutnou podmínkou platnosti kartelové smlouvy.

Co se týká dodatečného schválení kartelové smlouvy žalovanou, nezjistily soudy, že ji žalovaná svými oprávněnými orgány písemně schválila, jak by to bylo nutno hledíc obdobou na zásadu vyslovenou v rozhodnutí č. 15133 Sb. n. s. Odvolací soud po této stránce náležitě dolíčil a vyvrátil tvrzení dovolatek o dodatečném uznání kartelové úmluvy žalovanou, opírané o její chování jako členky kartelu, dále se zřetelem na její podpis o poskytnutí úvěru M. bankou, a vyjednávání a uzavření pachtovní smlouvy stran cihelny v H., pokud se týče na vystupování jejího procesního zmocněnce Dr. F. v rozhodčím řízení, a dovolatelky se odkazují na příslušné důvody napadeného rozsudku, jež nebyly vyvráceny důvody dovolání.

Neprávem poukazují dovolatelky na rozh. č. 11081 a 12779 Sb. n. s., podle nichž lze zvláštní plnou moc udělit i mlčky konkludentním činem, po případě že lze takové zmocnění dodatečně nahraditi dodatečným schválením, poněvadž v obou případech nešlo o případy, v nichž podle zvláštního zákona je předepsána pro hlavní jednání písemná podoba (forma), a běželo proto o případy skutkově zcela odlišné.

Nezáleží na tom, že správní úřad zapsal do kartelového rejstříku smlouvu bez písemné plné moci, poněvadž o platnosti smlouvy po hmotněprávní stránce rozhodují výhradně soudy (čl. I uvoz. zák. k c. ř. s.).

Poněvadž v souzeném případě nebyla při uzavření kartelové smlouvy zachována zákonná náležitost písemné formy smlouvy podle § 2 zák. č. 141/1933 Sb. z. a n. v příčině zvláštního zmocnění zástupce žalované Viktora W., nevznikla pro žalovanou platná a závazná smlouva kartelová a právem nebylo vyhověno žalobní prosbě, jež byla opřena o tuto smlouvu.

Čís. 17238.

Ochrana nájemníků.

Podle § 6 zák. č. 44/1928 ve znění vyhlášky min. soc. péče č. 62/1934 Sb. z. a n. přísluší osobám, u nichž jsou splněny podmínky dotčeného ustanovení, ochrana nájemníků i tehdy, je-li předmětem jednotné nájemní smlouvy nejen obytná místnost, ale i jiná s ní souvisící místnost (krám nebo provozovna).

(Rozh. ze dne 22. února 1939, Rv I 3109/38.)

Proti soudní výpovědi dané žalobcem jako vnučeným správcem domu č. p. 230 v P. žalovanému Josefu P. z krámu a obytné místnosti s příslušenstvím v uvedeném domě podal žalovaný námitky, v nichž uplatňoval mimo jiné i to, že uvedené místnosti najala Amalie H., babička žalovaného, zemřelá dne 28. ledna 1938, jedinou nájemní smlouvou sjednanou před rokem 1928, že žalovaný u ní děle než 3 měsíce před jejím úmrtím žil a vstoupil tudíž do oné nájemní smlouvy, takže jest pod záštitou zákona o ochraně nájemníků. Soud první stolice zrušil výpověď. **D ů v o d y:** Amalie H. zemřela dne 25. ledna 1938, tedy za účinnosti § 6, odst. 1, zák. o ochr. náj. ve znění vyhlášky ministra soc. péče č. 62/1934 Sb. z. a n. Jest tudíž užití uvedeného zákonného předpisu na souzený případ. Leč předpis upravuje vstup v nájemní smlouvu ve prospěch příslušníků nájemní rodiny výhradně co do bytů, nikoliv co do jiných místností. Podle druhé věty téhož zákonného ustanovení, není-li tu příslušníků rodiny ve smyslu § 25 uved. zák., nebo jde-li o jiné místnosti než byty, spravuje se přechod práv z nájemní smlouvy na dědice nájemníkovy a poměr mezi dědici a pronajímatelem ustanovením práva občanského. Z první věty právě vzpomenutého předpisu vyplývá, že § 6, odst. 1, první věta, neplatí o nájemních smlouvách a objektech smíšených, to jest o provozovnách s byty, o nichž platí ustanovení druhé věty prvního odstavce. (Stejně Crha-Steigerhof-Hronek: Zákon o ochraně nájemníků, vyd. 1935, str. 93.) Nutno uvážiti, že ustanovení § 6, odst. 1, první věta, uved. zák. je ustanovení výjimečné, které upravuje zvláštní přechod nájemního práva ex lege, a to práva s určitou zákonnou kvalifikací, kdežto mimo případy tímto předpisem výslovně upravené nastává přechod nájemního

práva pouze podle § 1116 a) obč. zák. Judikatura, které se první soud dovolává, se vztahuje jen na nepřijatelnost dílčí výpovědi a hájí zásadu, že pokud část jednotného nájemního objektu je chráněna ustanovením zákona na ochranu nájemníku, není dovolena výpověď podle předpisů §§ 550 a násl. c. ř. s., v souzeném případě však podle uvedených úvah žádná část objektu ustanovením zákona na ochranu nájemníku není chráněna, takže nutno uznati výpověď, která byla dána z celého objektu, za přípustnou.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice.

D ů v o d y:

§ 6 zák. ze dne 28. března 1928, č. 44 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky min. soc. péče ze dne 24. března 1934, č. 62 Sb. z. a n. ustanovuje výslovně, že po smrti nájemníkovy vstupují v nájemní smlouvu o bytu příslušníci jeho rodiny (nehledíc na to, zda jsou i jeho dědici), bydlí-li v jeho bytě v době jeho smrti alespoň již 3 měsíce, nemajíce vlastního bytu. Touto slovní úpravou byly odstraněny pochybnosti, které vznikly v judikatuře co do otázky, zda § 6 se týká též nájmu obchodních místností (viz rozh. č. 5528, 10287, 11518 a j. Sb. n. s.).

Otázka, kterak jest postupovati po nájemníkovy smrti, jde-li o jednotnou smlouvu nájemní o bytu a jiných místnostech (byt a provozovna, která není částí bytu), nebyla řečeným předpisem zákona rozřešena; ani dovodové zprávy k vládnímu návrhu zákona ú. 32/1934 Sb. z. a n. (tisky poslanecké sněmovny č. 1217, 2488, 2493, tisk senátu č. 1219) nepodávají k této otázce žádného vysvětlení.

Podle § 7 obč. zák. jest proto hledati výklad, který zákonu a potřebám účastníků nejlépe vyhovuje. Po té stránce padá hlavně na váhu účel, kterému podle úmyslu zákonodárce měl vzpomenutý předpis zákona sloužiti. Účelem bylo zajistiti přechod ochrany nájemníků osobám, které byly se zemřelým nájemníkem zpravidla blízko spřízněné, v příčině svých životních potřeb na něho odkázané, a nemajíce vlastního bytu sdílely s ním jeho společnou domácnost. Důvody této zákonné ochrany dědiců, nyní výhradně jen příslušníků rodiny, byly proto rázu rodinného a hospodářského.

V pochybnosti jest proto vyložiti § 6 zák. o ochr. náj. způsobem, který vyhovuje vytklému účelu zákona, tudíž ve prospěch účastníka, kterému chtěl zákon pro nedostatek jeho hospodářské síly poskytnouti zvláštní ochranu.

Posledním zákonem o ochraně nájemníků (č. 66/1936 Sb. z. a n.) byla ochrana omezena již jen na byty dvoupokojové a menší byty, na malé provozovny, na místnosti pronajaté k jiným účelům než bytovým a výdělečným a na nájemníky s důchodem ne přes 24.000 K nebo 15.000 K; pod zákonnou záštitou jsou tudíž jen vrstvy nájemníků hospodářsky nejslabší, a nebylo by proto sociální, kdyby se tato omezená ochrana v pochybnostech co do výkladu některého předpisu zákona ještě zúžovala.

V souzeném případě se předmět jednotné nájemní smlouvy skládá z krámu a jedné obytné místnosti, takže nemůže být řeči o tom, že by obchodní místnost byla hlavní a podstatnou částí nájemního předmětu (viz rozh. č. 10943 Sb. n. s.).

Nutno proto žalovanému, u něhož jsou splněny podmínky § 6 zák. o ochr. náj., přiznati ochranu nájemníků podle tohoto zákonného ustanovení, třebaže předmětem jednotné nájemní smlouvy nebyla jen obytná místnost, ale i s ní souvisící obchodní místnost (krám), když — jak správně usoudil první soud — obytná místnost jest dosud pod záštitou zákona.

Bylo proto dovolání vyhověti.

Čís. 17239.

Vyjde-li před vydáním odevzdací listiny najevo nové pozůstalostní jmění, jest pokračovati v pozůstalostním řízení nehledíc na to, že byla již před tím uzavřena dědická dohoda.

Nepominutelný dědic není sice oprávněn k návrhu na pokračování v pozůstalostním řízení, avšak jestliže pozůstalostní soud při zjišťování stavu nově najevo vyšlého jmění rozhodl o návrhu nepominutelného dědice na pojetí tohoto jmění do soupisu, jest nepominutelný dědic účastníkem řízení (§§ 6, 37 nesp. říz.).

(Rozh. ze dne 23. února 1939, R I 1295/38.)

V řízení o pozůstalosti po Františku Š., zemřelém dne 3. ledna 1937, odkázal pozůstalostní soud nepominutelné dědice Josefa Š., Václava Š. a Františku M. s jejich návrhem, aby byly pojaty do stavu jmění vklady uložené při smrti zůstavitelově na vkladních knížkách spořitelny města T., na pořad práva. Rekursní soud na rekurs jmenovaných nepominutelných dědiců vyhověl jejich návrhu.

Nejvyšší soud nevyhověl uvedenému návrhu.

Důvody:

Nepominutelní dědici Josef Š., Václav Š. a Františka M. uzavřeli podle stavu spisů s výhradou vrchnoporučenského schválení se zákonnou dědickou nezl. Marií Š. narovnání o výši povinného dílu. Ježto se objevilo nové jmění a odevzdací listina nebyla dosud vydána, takže pozůstalostní řízení dosud nebylo skončeno, bylo nutno pokračovati v projednávání pozůstalosti nehledíc na dědickou dohodu již uzavřenou (srov. rozh. č. 394 Sb. n. s.). Nepominutelní dědici nebyli sice oprávněni k návrhu, aby se v projednávání pozůstalosti pokračovalo, neboť jsou jen oprávněni, aby byli přítomni při soupisu jmění a učinili připomínky (§ 784 obč. zák.), avšak konal-li pozůstalostní soud o nově objeveném jmění z úřední moci šetření a zamítl-li jejich návrh, aby toto nově najevo vyšlé jmění bylo pojata do soupisu jmění, rozhodl o jejich připomínkách,

a ježto jsou jako nepominutelní dědici zjištěním přesného stavu jmění na svých právech přímo dotčeni, jsou v tomto směru účastníky řízení (§§ 6 a 37. zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.).

Čís. 17240.

Navrhla-li žalovaná strana za rozvodového sporu vyslovení rozvodu z viny žalující strany, nemůže již podati novou samostatnou žalobu navzájem.

(Rozh. ze dne 24. února 1939, R I 1535/38.)

Srov. rozh. č. 9469, 8904, 16937 Sb. n. s.

Proti žalobě navzájem, kterou žalobce podal dne 24. prosince 1937 a kterou se domáhal na žalované rozvodu od stolu a lože z její viny pro opětovné cizoložství, mimo důvody uplatňované již v rozepři zahájené pod zn. sp. Ck XIVa 930/34, namítla žalovaná, že hledíc na to, že byla již zmíněná rozepře, v které žaluje žalovaná žalobce skončena a vydán rozsudek, a že byla pak věc odkázána znovu do první stolice k doplnění řízení, není žaloba navzájem přípustná, a mimo to, že projednávání rozepře brání skutečnost, že o témže předmětu byla již rozepře zahájena, ježto v rozepři Ck XIVa 930/34 navrhl žalobce a vznesl proto též nárok, kterého se domáhá žalobou, o níž tu jde. Soud první stolice odmítl žalobu navzájem. Důvody: Jest zjištěno, že rozsudkem ze dne 17. prosince 1936, č. j. Ck XIVa 930/34-35, bylo manželství sporujících se stran rozvedeno od stolu a lože z viny nynějšího žalobce, kterýžto rozsudek na jeho odvolání byl usnesením odvolacího soudu ze dne 26. června 1937, č. j. Ck XIVa 930-61, zrušen a věc vrácena prvnímu soudu s tím, aby o ní dále jednal a znova rozhodl, dále že po novém projednání byla tato rozepře skončena dne 16. února 1938 a vydán rozsudek ze dne 16. února 1938, č. j. Ck XIVa 930/34-73, jímž bylo manželství rozvedeno od stolu a lože bez viny nynějšího žalobce. Podle § 233, odst. 2 c. ř. s. může žalovaný po zahájení rozepře, když jsou tu ostatní zákonné podmínky pro soudu žaloby navzájem, u soudu žalobního podati žalobu navzájem, dokud není skončeno ústní jednání v první stolici. Jak jest zjištěno, byla žaloba navzájem podána dávno po skončení jednání v rozepři Ck XIVa 930/34, takže žaloba navzájem vznesená žalobcem není přípustná. Pokud snad by bylo lze namítnouti, že rozsudek byl zrušen a věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí, není tato okolnost pro podání žaloby navzájem rozhodující hledíc na ustanovení § 496, odst. 2, c. ř. s., podle kterého se má řízení před procesním soudem omezení pouze na nároky a návrhy, jež zůstaly nevyřízeny a pak na ty části řízení a rozsudku prvního soudu, které jsou vedou dotčeny. Nemůže proto být podána žaloba navzájem, když již jednou bylo řízení o první žalobě skončeno. Musil tudíž soud podle § 233 c. ř. s.

žalobcovu žalobu navzájem odmítnouti. Rekursní soud uložil prvému soudu, aby nehledě k důvodu, pro který žalobu navzájem odmítl, dále ve věci podle zákona jednal a znova rozhodl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení soudu prvé stolice.

Důvody:

Rekursní soud napadeným usnesením podle doslovu sice rozsudek správně usnesení prvého soudu zrušil, vrátiv mu spor s příkazem, aby nehledě k důvodu, pro který žalobu navzájem odmítl, ve věci dále po zákonu jednal a znova rozhodl, ve skutečnosti však změnil žalobu navzájem odmítající rozsudek, správně usnesení prvého soudu, který nemá již jednati a znova rozhodnouti o otázce přípustnosti žaloby navzájem, nýbrž jednati o ní věcně.

Nelze tu tudíž užiti předpisu druhého odstavce § 527 c. ř. s. a dovolací rekurs je přípustný, třebaš nebyla zrušovacímu usnesení vyhrazena právní moc. Není však oprávněn.

Podle předpisu § 2 nař. min. spravedlnosti ze dne 9. prosince 1897, č. 283 ř. z., upravujícího řízení ve sporných věcech manželských, jest s návrhem žalovaného manžela, učiněným za sporu rozvodového na vyslovení rozvodu manželství z viny druhého, žalujícího manžela, naložiti jako se žalobou. Možno proto k dalšímu odůvodnění onoho návrhu jako žaloby, kterou jest podle její právní povahy posuzovati jako žalobu navzájem (§ 96 j. n., § 233, odst. 2, c. ř. s., srov. č. 904, 9469 a 16937 Sb. n. s.), — když k výroku o vině té neb oné strany v řízení rozvodovém musí soud podle ustanovení § 12 dvor. dekretu ze dne 23. srpna 1819, č. 1595 Sb. z. a n. a § 6 uved. min. nař. rozhodnouti z úřadu, a to na podkladě výsledku celého jednání a dokazování —, přednáseti ve smyslu § 179, odst. 1, § 180, odst. 2 a § 193, odst. 1 a 2, c. ř. s. až do konce ústního jednání nová, k předmětu tohoto jednání, t. j. objasnění viny té neb oné ze sporných stran na rozvodu se vztahující skutková tvrzení a průvodní prostředky.

Z toho plyne, že byl-li za sporu rozvodového učiněn žalovanou stranou návrh na vyslovení rozvodu z viny žalující, jeví se žalovanou stranou učiněné podání další nové samostatné žaloby navzájem s hlediska zahájeného již sporu nepřipustným.

Právem tudíž odmítl prvý soud jako nepřipustnou novou samostatnou žalobu navzájem, podanou před konečným rozhodnutím sporu v prvé stolici žalovaným, který před tím již v žalobní odpovědi navrhoval vyslovení rozvodu z viny žalující manželky, třebaš tak učinil prvý soud z jiných důvodů.

Dovolacímu rekursu žalobkyně bylo proto přiznati úspěch.

Čís. 17241.

Nekalá soutěž (zák. č. 111/1927 Sb. z. a n.).

Pokud v ustanovení dodávkových smluv o zřízení domovních přípojek elektrárnou a o výhradě vlastnictví k nim a v tom, že elektrárna trvala na tomto ustanovení jako na podmínce pro připojení smluvníka na ven-

kovní elektrické vedení, nelze spatřovati ani zneužití výsadního postavení elektrárny na újmu soutěžitelů, zejména soukromých instalatérů, ani šikánu podle § 1295, odst. 2, obč. zák., jež by odporovala dobrým mravům soutěže podle § 1 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n.

Při posouzení této otázky jest přihlížeti ke všem okolnostem jednotlivého případu a k tomu, co elektrárna k vysvětlení postupu uvádí.

Nejde na vrub elektrárny, že odběratelé elektrického proudu vyvozují z uvedeného ustanovení dodávkových smluv nepřiznivý závěr co do schopnosti a způsobilosti soukromých instalatérů.

(Rozh. ze dne 24. února 1939, Rv II 324/38.)

Srov. rozh. č. 11742 Sb. n. s.

Žalovaná protokolovaná akciová společnost, jejímž účelem podle znění stanov jest zřizovati a provozovati všeužitečné elektrárenské podniky podle § 4 zák. ze dne 23. července 1919, č. 438 Sb. z. a n. a jež podléhá jako všeužitečný elektrárenský podnik předpisům vládn. nař. ze dne 25. října 1920, č. 612 Sb. z. a n., jímž se provádí řečený zákon o státní podpoře při zahájení soustavné elektrisace, zejména i předpisy § 2 uved. vládn. nař., který stanoví, že prohlásí-li ministerstvo veřejných prací podnik za všeužitečný, vyměří mu výměrem práva a povinnosti, zejména pod č. 8: trpěti, aby soukromé instalace, jež se připojují na vedení všeužitečného podniku, směl prováděti každý k tomu oprávněný živnostník neb závod, bez újmy práv nabytých —, odmítla připojení na své venkovní hlavní vedení přípojku provedenou žalobcem, koncesovaným elektrotechnikem, u Františka K., rolníka v P., kde žalovaná provedla elektrisaci, a to ne snad z důvodů technických, ale výhradně proto, že podle svých připojovacích a zadávacích podmínek provádí domovní přípojky sama, což také Františku K. oznámila s tím, že ho zapojí na své venkovní vedení jen tehdy, dá-li si přípojku zhotoviti od ní, kdežto že přípojka žalobcem zhotovená zůstane nepoužita. František K. dal si pak skutečně přípojku od žalované zhotoviti a žalovaná ho teprve potom na své vedení zapojila, přes to, že před tím zadal žalobci zařízení motorového vedení od venkovního vedení až po stodolu s dodáním stupačky a skříně s počítadlem, počítaje v to uzemnění mimo zapojení na sloupě za účtovanou částku 271 Kč a že žalobce tyto instalační práce řádně provedl, zejména pořídil přípojky a ohlásil to řádně příslušné okresní správě. Tvrdě, že žalovaná předložila Františku K. a že předkládá i všem svým konsumentům písemné podmínky o dodávce elektrického proudu, v nichž pod A) odst. 7 uved. podmínek jest ustanoveno, že přípojka jest vlastnictvím Z. elektráren, které jí svým normalisovaným materiálem zřizují, domáhá se žalobce, aby bylo uznáno právem, že žalovaná je povinna 1. zdržeti se jakéhokoliv jednání, jímž, zejména výhradou vlastního provádění celých domovních přípojek až k elektroměru neb omezovači, a tudíž i uvnitř budov soukromých ve svých podmínkách pro dodávku a odběr elektřiny, odpíráním připojení na svá elektrická vedení

a tím i odpráním dodávky proudu, nutí odběratele elektrické energie jí vyráběné k tomu, aby si dali prováděti instalace, zejména domovní přípojky i stupačky uvnitř budov výhradně stranou žalovanou, 2. vypustiti ze svých písemných podmínek pro dodávku a odběr elektřiny ustanovení, odsazené pod »A Všeobecné podmínky«, podle něhož přípojky, které žalovaná strana označuje tamtéž jako část vedení od sítě až k elektroměru nebo omezovači, tedy i uvnitř budov soukromých, zřizuje svým normalisovaným materiálem výhradně žalovaná, 3. nahraditi žalobci škodu 20.000 Kč s přísl. Žalovaná namítla mimo jiné, že domovní přípojky, o něž jde, jsou vlastnictvím žalované společnosti, která je svým normalisovaným materiálem zřizuje vlastním nákladem, opravuje a udržuje; odběratel pouze přispívá částečně na udržovací náklady; jestliže tudíž žalovaná trvá na tom, že tuto svou přípojku, tvořící součást její rozvodné sítě, sama si provede a provedení nezadá jiným podnikatelům nemajícím žádného nároku na zadání stavby této přípojky, nemůže býti proto napadána pro nekalou soutěž; žalobce neprávem se odvolává na ustanovení § 2 vlád. nař. č. 612/1920 Sb. z. a n., stanovící pod č. 8, že žalovaná jako všeužitečný podnik má trpěti, aby soukromé instalace, které se připojují na její vedení, směl prováděti každý k tomu oprávněný živnostník nebo závod; přípojky, o které jde, nejsou žádnými soukromými instalacemi, nýbrž jsou součástí její sekundární sítě a jsou stejně jako síť jejím vlastnictvím, které stejně jako přípojku udržuje ve stavu provozu schopném vlastním nákladem, stejně jako celou sekundární síť; poukazuje na normy ESČ. 32 a) (normy Elektrotechnického svazu čsl.), kde v odst. 4. je definována přípojka jako součást vlastnictví podniku a jako část odbočky od uličního vedení k odběrateli, a to až k počítadlu, počítadlo samo i pojistky před ním v to počítajíc, u velkých zařízení část až za hlavní zaplombovanou pojistku v budově; podnik přípojku zřídí a udržuje a odběratel na ni přispívá podle zvláštních podmínek podniku; avšak již z důvodu technických a provozních je naprosto nutno, aby celé elektrovedné zařízení až k onomu místu, kde se efektuje prodej proudu a kde se odebraná energie naměří, tedy až k počítadlu, bylo pod její kontrolou, což je možné jen tenkrát, je-li přípojka jejím vlastnictvím; podmínky dodávky a odběru elektřiny nízkého napětí, jak je předkládá žalovaná svým konsumentům a zejména také obcím, neodporují nikterak výnosu ministerstva veřejných prací a byly ostatně také vydány v časopise »Elektris«, takže jsou i žalobci známy; co do rozporu, co třeba rozuměti instalaci soukromou a přívodnou sítí a jejími součástkami, poukazuje na odstavec 5 normy ESČ. 32 a), kde je výslovně stanoveno, že rozvodné zařízení za elektroměrem neb hlavní zaplombovanou pojistkou jest vlastnictvím odběratele, který jeho provedení neb rozšíření může zadati kterémukoliv úředně oprávněnému elektrotechnickému závodu; to, co jest před elektroměrem, tedy i domovní přípojka, není soukromou instalací, stejně také deska i s počítadlem, nýbrž součástí rozvodné sítě. Tomu výkladu neodporuje ani ustanovení odst. 8, § 2 vlád. nař. č. 612/1920 Sb. z. a n.; ony podmínky byly známy jak žalobci, tak i Františku K., který vlastnoručně podepsal přihlášku na odběr svtělného proudu a na této přihlášce jsou také veškeré podmínky

dodávky elektrické energie uvedeny; ostatně také obec P. znala všechny tyto podmínky, když s ní byla elektrisace obce dojednána; ježto tudíž František K. nedodržel zadávacích podmínek, odepřela ho žalovaná zapojiti na svou rozvodnou síť a žalobce uvědomila dopisem, že Františka K. zapojí jen tehdy, když si přípojku nechá zhotoviti od ní a tomu pak František K. vyhověl. Žalobu zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

d ů v o d ů:

Věc jest posouditi výhradně s hlediska předpisů zákona proti nekalé soutěži a zkoumati, zda se žalovaná pozastaveným jednáním dostala do sporu s dobrými mravy soutěže a zda tímto jednáním mohou býti poškozeni soutěžitelé, jimiž jsou v souzeném případě soukromí instalatéri, k nimž náleží také žalobce.

Nekalé jednání žalované spatřuje žalobce v tom, že žalovaná předkládá svým spotřebitelům (konsumentům) písemné podmínky o dodávce proudu, v nichž pod A, 7. odst. shora, jest uvedeno: »Přípojka jest vlastnictvím Z. elektráren, které jí svým normalisovaným materiálem zřizují«, dále že žalovaná trvá na tom, aby byla uvedena podmínka splněna, a že zejména v případě Františka F., u něhož žalobce provedl zařízení motorového vedení až po stodolu s dodávkou stupačky a skříně s počítadlem mimo zapojení na sloupu, žalovaná odepřela připojení toto zařízení na své venkovní hlavní vedení, dovolávajíc se zadávacích podmínek, a že byla ochotna k připojení jedině tehdy, jestliže si dá přípojku zhotoviti od ní, a že ho pak skutečně na své vedení zapojila, když oné podmínce vyhověl. Žalobce se domáhá toho, aby jednak bylo žalované uloženo vypustiti z dodávkových podmínek ustanovení, podle něhož přípojky, které žalovaná označuje tam jako část vedení od sítě až k elektroměru neb omezovači — tudíž uvnitř budov soukromých — zřizuje svým normalisovaným materiálem výhradně žalovaná; dále aby se žalovaná zdržela jakéhokoliv jednání, jímž nutí odběratele elektrické energie jí vyráběné k tomu, aby si dali prováděti soukromé instalace, zejména domovní přípojky a stupačky uvnitř budov výhradně žalovanou. Při tom příkladmo uvádí v petitu jako případy takového jednání výhradu vlastního provádění celých domovních přípojek až k elektroměru neb omezovači a tudíž i uvnitř budov soukromých, dále odepírání zapojení na elektrické vedení a tím také odběru elektřiny.

Žalobce míní, že shora výlčeným způsobem žalovaná zneužívá svého postavení držitelky faktického monopolu v dodávání elektrického proudu ve své oblasti, nutíc odběratele, aby si dali soukromé instalace provést od ní, chtějí-li vůbec dosáhnouti zapojení na její venkovní elektrické vedení, a to za cenu jí diktovanou, aby tak rozhojnili její zisk. Tímto jednáním prý žalovaná nejen ohrozila žalobce, nýbrž ho také skutečně poškodila, protože prý odběratelé za těch okolností odmítali zadati instalatérské práce žalobci, prohlášujíce, že jeho práce nejsou patrně řádně provedeny, když je žalovaná odpírání převzít, ačkoliv jeho práce byly technicky bezvadné a byly provedeny řádně podle objednávky a podle předpisů ESČ. k úplné spokojenosti objednatelově.

V souzeném případě lze poukázat k důvodům uvedeným v rozhodnutí nejvyššího soudu, uveřejněném pod čís. 11742 Sb. n. s., z nichž lze dovodit, že by nebylo v souhlasu s dobrými mravy soutěže, kdyby žalovaná jako majitelka všeužitečného podniku skutečně zneužívala svého postavení jako elektrárna na úkor soutěžitelů, jmenovitě soukromých podnikatelů instalatérských; kdyby tomu tak bylo, nešlo by již o soutěž toliko nepohodlnou a tíživou, nýbrž právě o soutěž nekalou. Půjde tedy i v souzené věci opět jen o to, zda skutečně o žalované říci s plnou bezpečností, že svými podmínkami a tím, že na nich trvala, skutečně zneužila svého mimořádného postavení na úkor soutěžitelů. Při posouzení této otázky nutno přihlížeti k všem okolnostem souzeného případu a zejména také k tomu, co uvádí žalovaná k vysvětlení svého postupu vůbec a jmenovitě k postupu v případě Františka K., který byl přímým popudem k zahájení souzeného sporu. Lze souhlasit se žalobcem, že by s hlediska zákona proti nekalé soutěži nemusilo býtí právě rozhodující, zda žalovaná byla oprávněna odepřítí zapojení s hlediska předpisů § 2 č. 8 vlád. nař. č. 612/1920 Sb. z. a n. proto, že ono zavedení přípojky až k počítadlu nelze uznati za instalaci soukromou, nýbrž za součást jejího vedení. Neboť i přes to mohlo by za jistých okolností odporovati dobrým mravům soutěže, kdyby žalovaná na podmínkách smlouvy v tom směru trvala, kdyby totiž učinila tak zřejmě z důvodů zcela malicherných a na škodu soutěžitelů, takže by její jednání bylo lze posoudit jako šikánu ve smyslu § 1295, odst. 2, obč. zák. a jako jednání, jež by nebylo ani v souhlasu s dobrými mravy soutěže, jak je má na zřeteli § 1 zák. proti nekalé soutěži, čili kdyby také v souzeném případě nešlo ve skutečnosti o nic jiného, než právě zase jenom o zneužití výsadního postavení žalované.

Posuzuje-li se věc s toho hlediska, nelze však uznati, že v souzené věci skutečně jde na straně žalované o nějaké zneužití výsadního postavení jako elektrárny. Ze skutkových okolností, které žalobce k doložení opačného svého názoru uvádí, nelze tak zcela bezpečně a jednoznačně usoudit. Především jest v této souvislosti poukázat k žalobnímu petitiu, který je v podstatě širší než jednání v žalobě pozastavené; vychází se v něm z toho, jakoby žalovaná nutila odběratele k tomu, aby si dali od ní provádětí soukromé instalace, což by samo o sobě mohlo vésti k domněnce, že si chce žalovaná vyhradití nekalým způsobem na úkor soutěžitelů soukromé instalace vůbec, tedy v širší míře, než jak vyplývá ze znění podmínek, kde se mluví pouze o přípojce, což se — ovšem jen speciální případ — projevuje i v žalobní prosbě. V souzeném případě nejde o nějaké soukromé instalace, u nichž by o této jejich povaze nebylo ani vůbec a ani mezi stranami pochybnosti, nýbrž jde pouze o to, že si žalovaná klade za podmínku smlouvy zřídití přípojku svým normalisovaným materiálem, která má býtí jejím vlastnictvím. Není sporu o tom, že tu jde toliko o vedení až k počítadlu a o počítadlo, když stupačky nepadají tu hrubě ani na váhu. O vlastní soukromé instalaci, ať uvnitř budovy nebo mimo ni, tu nejde. Nefteba zde tedy řešití ani otázku, o niž šlo v drážďanském případě, publikovaném u Rosenthala, k němuž poukazoval žalobce, kde totiž skutečně šlo o to, že všeužitečný

podnik elektrárenský chtěl svými podmínkami strhnouti na sebe také ony soukromé instalace a chtěl tak ze soutěže vyloučití soutěžitele, kteří byli právě odkázáni jen na takové práce. O nic takového v souzené věci nejde, a to ani co do rozsahu ani co do povahy příslušných prací, jež si žalovaná vyhradovala.

Není pochybnosti o tom, že si žalovaná jako smluvkyně dodávkových smluv mohla učinití ve smlouvě různé výhrady, jež by se mohly dotknouti i zájmů soutěžitelů, tak na příklad již při určení odběrných cen, stanovení určitých poplatků nebo požadování hotovostí jako kauce a j., kde by tyto podmínky, jakož i z nich vysvitající výhodnost nebo nevýhodnost odběrných cen mohly nepřímou působití také na rozmnožení počtu odběratelů a tím nepřímou též na možnost výdělků soutěžitelů. Taková smluvní ustanovení nebylo by možno všeobecně uznati za nedovolená snad s hlediska dobrých mravů soutěže a o sobě nelze tedy uznati za nedovolenou ani onu smluvní výhradu o přípojce. Žalovaná se dovolává toho, že je k uvedeně výhradě oprávněna podle řečeného již ustanovení § 2 č. 8 vl. nař. č. 612/1920 Sb. z. a n., a že v řízení, které bylo k žalobcově stížnosti zavedeno u příslušného správního úřadu, bylo její stanovisko uznáno za správné. Mimo to však se k odůvodnění svého stanoviska stran výhrady o přípojce dovolává okolností a důvodů velice podstatných po stránce technické a provozní, jak je o tom pojednáno ve skutkovém ději rozsudku procesního soudu. Ony důvody nelze beze všeho nechatí bez povšimnutí nebo je odmítnoutí jako zcela bezvýznamné. Žalovaná tu vyvrátila zejména i žalobcovu tvrzení, jako by odběratelům diktovala nepřiměřeně vysoké ceny a jako by jednala jen k svému obohacení nebo k obohacení svých vedoucích úředníků, z čehož žalobce dovozoval nekalost jejího jednání a k čemuž se však v dovolání již nevrací. Ba vyložila také, jak se věc měla v případě Františka K., kde jak onoho odběratele, tak žalobce samého upozornila na své zásadní stanovisko a kde pak skutečně vyvodila důsledky z jednání odběratele, když ani on ani žalobce na její upozornění od svého stanoviska neustoupili a když potom nezbyvalo než učinití věc předmětem soudního řízení a rozhodnutí. Za těch okolností nemůže žalobce dovozovatí nic ve svůj prospěch ani z toho, že žalovaná v souzeném případě odepřela zapojení, ačkoliv již přípojka žalobcem zařízená byla hotova.

Jestliže však tu není zneužití výsadní police žalované elektrárny a tedy žádné šikány na její straně ani co do obsahu podmínek o přípojce, ani co do důsledků, které z nich žalovaná vyvodila, není žalobní prosba oprávněna. Zjištěné skutečnosti neposkytují postačujícího podkladu pro závěr, že se žalovaná trvajíc na svém právu dopustila jednání, které bylo způsobilé poškodití soutěžitele. Nemohlo by jítí na její vrub, kdyby si snad odběratelé význam stanoviska žalované co do schopností nebo způsobilosti žalobcovy vykládali tak, jak to uvádí žalobce, že by totiž odmítali nabídky jeho práce proto, že snad podle jejich názoru nemohly býtí řádně provedeny, když je žalovaná odpírala zapojit na vedení. Že si to odběratelé skutečně tak vykládali a že tak činili důvodně, nebylo ovšem dokázáno.

Pouze to, že snad některé jiné elektrárny postupují jinak, není rozhodující v otázce, zda žalovaná svého postavení zneužívá, trvá-li ze svých důvodů na svých podmínkách. Nerozhoduje ani to, zda a proč si žalovaná opatřila koncesi k provádění soukromých instalací, dále jak ty nebo jiné otázky byly ve správním řízení posouzeny příslušnými úřady správními. Nejde tu ovšem ani o zájmy odběratelů, kteří by své zájmy mohli uplatnit sami příslušnou cestou.

Čís. 17242.

K § 42 j. n.

Prohlášení řízení za zmatečné k návrhu ministerstva spravedlnosti (§ 42, odst. 2, j. n.), ježto tuzemský soud rozhodl, že dítě, jež jest polským státním příslušníkem, není manželského původu (čl. 9 úmluvy mezi republikou Československou a Polskou č. 5/1926 Sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 24. února 1939, N II 18/39.)

Srov. rozh. č. 9489 Sb. n. s.

Krajský soud v M. O. uznal pravoplatným rozsudkem, že nezletilá Anna Helena S., narozená 3. května 1925, zapsaná do matriky řím. kat. farního úřadu v S. O. (v Č.-S. republice) pod jménem Anna Helena S., není manželskou dcerou Josefa S., že žalovaný je povinen to uznati a svoliti k tomu, aby příslušný zápis v matrice narozených u farního úřadu řím. kat. v S. O. byl opraven. Jak bylo dodatečně vyšetřeno, byla nezletilá Anna Helena S. podle zprávy polského konsulátu v M. O. ze dne 8. července 1938 polskou státní příslušnicí.

Nejvyšší soud vyslovil k návrhu ministerstva spravedlnosti zmatečné řízení.

Důvody:

Podle čl. 9 č. 1 smlouvy mezi Československou republikou a republikou Polskou ze dne 6. března 1925 (č. 5 z r. 1926 Sb. z. a n.) náleží spory o manželský původ dítěte před úřady onoho ze smluvních států, jehož dítě je státním příslušníkem.

Nesmějí proto česko-slovenské soudy rozhodovati za účinnosti uvedené smlouvy o manželském původu dítěte, které jest polským státním příslušníkem (srovnej plenární rozhodnutí č. 9489 Sb. n. s. v důvodech).

Krajský soud v M. O. provedl tudíž řízení v právní věci, která jest odňata tuzemskému soudnictví a pro kterou byl nezhojitelně nepřisluný.

Tato vada vyšla najevo teprve po pravoplatně skončeném řízení a není tu v příčině důvodu zmatečnosti řádné závazné rozhodnutí, jež by překáželo výroku podle § 42, odst. 2, j. n.

Návrh na vyslovení zmatečnosti byl učiněn ministerstvem spravedlnosti, tudíž nejvyšším správním úřadem tuzemským, do jehož oboru tato věc náleží.

Jsou tedy splněny všechny zákonné předpoklady pro použití ustanovení § 42, odst. 2, j. n.

Čís. 17243.

Lékárny (zák. č. 5/1907 ř. z.).

Platnost převodu lékárny (lékárenského podniku) právním jednáním mezi živými na jinou osobu, trvá-li lékárna 5 let (§ 16 dotč. zák.).

Předběžná smlouva o prodeji lékárenského podniku po uplynutí lhůty pětiletého trvání lékárny je platná, neslouží-li k obejití ustanovení § 16 dotč. zák.

Úmrtí prodávajícího za sporu nemá vliv na jeho obligační závazek k převedení lékárenského podniku, nelze však již vyhověti žalobě domáhající se odsouzení prodávajícího, aby se vzdal lékárenské koncese.

(Rozh. ze dne 28. února 1939, Rv 2578/38.)

Srovn. Sb. n. s. č. 15884.

Žalovaný propachtoval žalobci smlouvou z 10. září 1934 svou lékárnu na dobu pěti let, a to od 15. října 1934 do 15. října 1939, za roční nájemné 33.000 Kč. Zároveň mu odevzdal zařízení lékárny a všechno zboží podle zvláštního seznamu. Propachtování lékárny bylo oznámeno příslušnému dozorcímu úřadu a žalobce byl jako pachtýř a odpovědný správce lékárenské koncese oním úřadem schválen. Dále se žalovaný téhož dne zavázal, že dne 6. srpna 1937, nejpozději však dne 30. srpna 1937, prodá žalobci řečenou lékárnu se zařízením a zásobami, jak je žalobce podle zvláštního seznamu připojeného k pachtovní smlouvě převzal, a to za tržovou cenu 1.050.000 Kč, že podepíše veškeré listiny, kterými se vzdává koncese pod podmínkou, že bude udělena žalobci, dále že účinnost tržové smlouvy nastane pod podmínkou a okamžikem, kdy bude žalobci koncese pro lékárnu udělena, že tímto dnem bude splatná uvedená tržová cena, která bude zaplacena tak, že se na kupní cenu zúčtuje srážkou zápůjčka 500.000 Kč, poskytnutá žalobcem žalovanému, jeho manželce Vlastě F., Juliu F. a Vlastě F. mladší, že zbytek kupní ceny 550.000 Kč doplatí žalobce žalovanému tím způsobem, že mu odevzdá počet akcií Národní banky československé, odpovídající dotčené části při středním kurse těchto akcií na pražské burse dne 1. července 1935, dále že lékárna bude žalobci odevzdána bez jakýchkoliv dluhů, že žalovaný odevzdá žalobci s lékárnou též prohlášení majitele domu č. p. 753 v P., že souhlasí s tím, aby žalobce vstoupil do nájemní smlouvy, že pro případ úmrtí žalovaného se jeho manželka Vlasta F. zavázala provést jako vdova kupní smlouvu podle předcho-

zích ustanovení do dvou měsíců po dni úmrtí žalovaného a že se žalovaný zavázal za sebe i za své právní nástupce, že neučiní nic, čím by mohlo být zmařeno provedení sjednaného budoucího převodu, zejména že nebude nijak nakládati s koncesí, že ji na jinou osobu nepřevéde, nikomu ji nepropůjčí a že nezřídí žádných práv pro třetí osoby, jimiž by mohla být koncese zatížena, že se koncese nevzdá a že se postará v každém směru o řádný a nerušený chod lékárny v dosavadním stanovišti až do definitivního přechodu lékárny na žalobce, že veškeré poplatky z této smlouvy, jakož i poplatky a daň z obrátu budoucí smlouvy zaplatí žalovaný sám, a že se vzdal práva odporovati smlouvě, jakož i budoucí kupní smlouvě pro zkrácení nad polovici kupní ceny. Když pak žalobce požádal žalovaného o přípravu realizace smlouvy ze dne 10. září 1934 o budoucím prodeji jeho lékárny, odpověděl žalovaný, že řečenou smlouvu považuje za nezákonnou, ježto v době jejího ujednání neexistovala ještě lékárna 5 let. Trvdě, že dotčená smlouva ze dne 10. září 1934 jest úmluvou o budoucí tržové smlouvě, která má všechny zákonem předepsané náležitosti, domáhá se žalobce na žalovaném splnění obligačního závazku, který převzal dne 10. září 1934, žádaje, aby byl žalovaný uznán povinným 1. prodejem odstoupiti žalobci svou lékárnu se zařízením a zásobami, jak je žalobce již převzal, za 1.050.000 Kč splatných po udělení lékařské koncese pro tuto lékárnu žalobci pod podmínkou, že koncese lékárnická pro tuto lékárnu bude skutečně žalobci udělena, a s tím, že srážkou na kupní cenu se zúčtuje zápujčka 500.000 Kč poskytnutá žalobcem žalovanému, Vlastě F. starší, Juliu F. a Vlastě F. mladší a že zbytek kupní ceny 550.000 Kč bude doplacen tím způsobem, že bude žalovanému odevzdán počet akcií Národní banky, odpovídající této částce při středním kursu uvedených akcií na pražské burse dne 1. července 1935, 2. vydati žalobci prohlášení, že se vzdává lékařské koncese jemu udělené pro případ, že koncese lékařská pro provoz této lékárny bude udělena žalobci. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Soud první stolice správně rozpoznal, že nejde o převod koncese ani o její prodej, nýbrž o úmluvu o převodu lékárnického podniku, který se strany žalobcovy předpokládá samostatnou koncesí a vychází z dosavadní koncese žalovaného. Správní úřad rozhoduje pouze o udělení koncese, proti vzdání se koncese již udělené však nemůže žalovanému brániti. Výkon práva ovšem přináší s sebou i povinnosti koncesionářů, nemůže být námitek proti tomu, aby se oprávněný práva svého vzdal. To plyne ostatně i z § 15 zák. č. 5/1907 ř. z. Odvolání polemizuje vlastně jen s názorem právním vysloveným v napadeném rozsudku, brojí tudíž proti právnímu posouzení věci. K tomu nutno především uvést, že se žalobce nedomáhá vydání koupené lékárny, nýbrž domáhá se výroku, že jest žalovaný povinen lékárnu prodejem odstoupiti; tedy prodati, jak se k tomu žalovaný zavázal. Že byla stanovena výjimka, že žalobce dostane koncesi, nemá s dospělostí smluvního nároku nic společného. S námitkou předčasnosti žaloby se první soud právně vypořádal. Odvolatelovo tvrzení, že šlo vlastně o obejití zákazu podle § 15 uved. zák., že šlo o skrytý prodej a převzetí lékárny před uplynutím

pětilet, bylo vyvráceno zjištěním, že s žalovaným byla sjednána úmluva, že žalovaný prodá lékárnu žalobci po uplynutí pěti let, do kdy totiž lékárna bez zákona prodána býti nesměla, že se zavázal prodati žalobci lékárnu v srpnu 1937 za určitou cenu se zařízením a zásobami a že pak podpíše veškeré listiny, jimiž se koncese vzdává tak, aby byla koncese udělena žalobci, a že účinnost tržové smlouvy nastane, až bude pro lékárnu udělena koncese žalobci. Soud první stolice zdůraznil i onu důležitou okolnost, že strany si byly vědomy zákazu prodeje nové lékárny před uplynutím pěti let a že právě z toho důvodu stanovily lhůtu po uplynutí pětileté doby. Obejití zákazu nebo snaha krýti onou úmluvou kupní smlouvu nebylo podle zjištění možné. Dr. G. výslovně upozornil žalobce, že oním ujednáním lékárnu nekupuje, a koupiti tehdy ani nemohl. Nebylo tu tudíž při sjednání pacta de contrahendo postranního úmyslu, jak za to má odvolatel. Dále namítá odvolání, že i kdyby šlo o skutečně platné pactum de contrahendo, že se poměry od té doby změnily, a že proto není smlouvou vázán, když žalovaný zemřel, splnění smlouvy je nemožné, že právo provozu lékárny smrti žalovaného zaniklo a že vdova má právo ze zákona a že není žalována. Ale i po této stránce procesní soud výstižně vyvrátil uvedenou námitku. Nerozhoduje, že žalovaný za sporu zemřel, neboť vykonatelný rozsudek nahradí souhlas (§ 367 ex. ř.) odpírání žalovaným nebo jeho pozůstalostí resp. jeho universálními nástupci. Byla tudíž věc i po právní stránce správně posouzena.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání co do části pod 1. uvedené, kdežto co do části pod 2. uvedené žalobu zamítl.

D ů v o d y :

Po právní stránce nižší soudy správně dovodily, že tu šlo o smlouvu, která má veškeré zákonné znaky úmluvy o budoucí smlouvě ve smyslu § 936 obč. zák., a také podle zjištěných skutečností vyložily, že řečená úmluva nebyla určena k obejití zákonných předpisů § 16 zák. č. 5/1907 ř. z., a že tudíž není neplatná — nicotná. Názor nižších soudů dovolací soud schvaluje a nepokládá proto za oprávněnou dovolatelovu výtku, že tu běželo o smlouvu nicotnou a že tehdy vlastně šlo již o zakrytý převod lékárny bezprostřední před uplynutím zákonného pětiletí trvání lékárny.

Souzený případ se týká koncesované lékárny ve smyslu § 9 uved. zák. Zákon rozlišuje mezi koncesí, nutnou k provozu lékárny, a lékárnu samou jakožto podnikem provozovaným podle koncese, t. j. souhrnem věcí patřících k provozu lékárny a s ním souvisících.

Převod koncese jako ryze osobního, veřejnoprávního oprávnění zákon nedovoluje (§ 12 téhož zák.), kdežto převod lékárny právním jednáním mezi živými na jinou osobu není dopuštěn jen tehdy, netrvá-li lékárna 5 let (§ 16 uved. zák.), kromě tohoto případu je převod lékárny dovolen.

Lékařenský podnik jako podnik jest i předmětem pozůstalostního řízení podle §§ 531, 532 obč. zák., úmrtím koncesionáře zanikne sice koncese, nikoli však podnik sám, který může přejíti na vdovu a manželské potomky majitele koncese (§ 15, odst. 2, téhož zák.), a pak se provozuje lékárna na účet vdovy po čas jejího vdovství nebo na účet descendentů až do dosažení jejich zletilosti na podkladě staré koncese. Případ descendentů v souzeném případě nenastal, poněvadž nebylo tvrzeno, že by v rozhodující době bylo některé dítě žalovaného nezletilé, a také o případ třetího odstavce § 15 uved. zák. nejde, když nebylo tvrzeno, že by dítě žalovaného bylo farmaceutem.

V době podání žaloby trvala již lékárna dovolatelova pět let a nebylo tudíž zákonné překážky pro splnění obligačního závazku dovolatelova, plynoucího z uvedeného úmluvy.

Jde o to, jaký vliv a důsledky na výsledek sporu mělo to, že dovolatel za sporu dne 22. září 1937 zemřel, a zda a pokud byl tím účel ujednání zmařen.

Podle názoru dovolacího soudu nemělo úmrtí dovolatelovo vlivu na plnění obligačního závazku z uvedeného ujednání, pokud se týká jeho povinností, uvedené pod č. II. v prvním odstavci výroku prvního soudu, hledíc na zásadu § 547 obč. zák., poněvadž jde o plnění, jež se týká lékárny jakožto podniku, tedy souhrnu majetkových práv, která jsou předmětem pozůstalostního řízení, a pokud pozůstalost nebyla dědicům odevzdána, jest na ni pohlížeti jakoby byla državou zemřelého.

S toho hlediska je žalobní prosba v uvedeném odstavci odůvodněna, nehledíc na to, že žalovaný za sporu zemřel, a lze se v té příčině právem dovolávat předpisů § 367 ex. ř.

Jinak se však má věc, pokud se žalobce domáhá za žalovaným vydání prohlášení o vzdání se koncese.

V tom směru dovolatel, který za sporu zemřel, nemůže již žádané prohlášení vydati, žádané plnění je nemožné, jeho osobní koncese úmrtím zanikla a nemohla vůbec býti předmětem pozůstalostního řízení.

Co do provozu lékárny vdovským právem Vlasty F., jež se děje podle staré zůstavitelovy koncese na účet vdovy po čas jejího vdovství, jde tu o samostatné, čistě osobní právo vdovy, jež jí dočasně propůjčuje veřejné právo. To je ovšem překážkou, aby mohla býti žalobci udělena nová koncese k téže lékárně ještě trvajících.

Žalobce se nedomáhá souzenou žalobou na Vlastě F. výroku, aby se ona vzdala uvedeného oprávnění, jež jí náleží jako vdově, a výrok rozsudečný, jak byl položen, nemohl by nikdy nahraditi ve smyslu § 367 ex. ř. odpírání souhlasu dovolatelův, když jeho osobní koncese úmrtím zanikla a když o vzdání se vdovy k provozu lékárny vdovským právem nebylo žalováno.

Za toho stavu byl by výrok pod č. II. v odstavci druhém zbytečný a neúčelný.

Nazáleží na tom, že se manželka dovolatelova jako vdova zavázala provésti kupní smlouvu podle předcházejících ustanovení, poněvadž v ny-

nejším sporu nebylo tu podnětu k tomu, aby byl výkladem tohoto odstavce ve smyslu § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák. zkoumán úmysl smluvců, zda o pokud měla jeho manželka povinnost jako vdova po koncesionáři umožniti žalobci dosažení koncese tím, že by se vzdala vdovského práva k provozu lékárny po smrti dovolatelově.

Řešení této otázky se vymyká z oboru tohoto sporu a nutno to ponechati žalobcově vůli v možném dalším sporu proti Vlastě F. jako provozovatelce lékárny vdovským právem.

Pokud dovolatel v tomto směru vytykal nemožnost plnění, bylo jeho dovolání oprávněno a bylo mu v rozsahu, jak uvedeno ve výroku, vyhověno.

Čís. 17244.

Smluvní pojištění (zák. č. 501/1917 ř. z.).

Jestliže nebylo usnesení o udělení příklepu prohlášeno ihned při dražebním roku, nýbrž bylo nejvyššímu podateli doručeno dodatečně, jest pokládati den tohoto doručení za dobu uděleného příklepu a teprve od tohoto dne jest počítati měsíční lhůtu k výpovědi pojistného poměru (§ 65, odst. 2, § 66, odst. 2, zák. o poj. smlouvě č. 501/1917 ř. z.).

(Rozh. ze dne 28. února 1939, Rv I 2507/37.)

Žalující pojišťovna »M.« se na žalované Lidmile P., jež vydražila v exekuční dražbě konané dne 17. ledna 1937 nemovitost pojištěnou předchůdci u žalobkyně proti požáru, domáhá jednak určení, že pojistná smlouva nadále trvá, poněvadž nebyla žalovanou podle § 65, odst. 2, zák. o poj. smlouvě vypověděna, jednak odsouzení žalované k zaplacení 61 Kč s přísl., tvrdíc, že výpověď z pojistné smlouvy, kterou žalovaná dala dne 8. března 1937, jest jednak opožděna, ježto žalovaná věděla již dne 13. ledna 1937 o pojištění oné nemovitosti, jednak předčasná, poněvadž žalovaná nebyla tehdy ještě v držbě pojištěné nemovitosti. Usnesení o příklepu nebylo prohlášeno při dražebním roku, ježto šlo o nemovitost, na níž vázl zákaz zcizení ve prospěch státního pozemkového úřadu, nýbrž exekuční soud sepsal usnesení o příklepu teprve dne 1. února 1937, když došlo schválení ministerstva zemědělství, že souhlasí s osobou vydražitelky, a doručil je žalované dne 17. února 1937. V pozemkové knize byl příklep poznamenán dne 5. února 1937. Žalovaná vnesla mezitímní určovací návrh, že pojistná smlouva, založená návrhem ze dne 8. října 1927, netrvá mezi spornými stranami po právu, byvši správně a včas vypověděna. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Nesprávné právní posouzení věci vidí žalovaná v tom, že se prvý soud přiklonil k názoru žalující pojišťovny, že jest výpovědní lhůta v souzeném případě počítati ode dne, kdy žalované byl udělen příklep pojištěné nemovitosti. Jde tudíž po právní stránce jen o to, od kterého dne jest čítati výpovědní lhůtu podle § 65, odst. 2, zák. o pojistné smlouvě, zda ode dne, kdy byl

žalované udělen příklep nemovitosti v exekuční věci E 698/34, jak tvrdí žalující pojišťovna, či teprve ode dne 23. března 1937, kdy se žalovaná do domu nastěhovala, jak tvrdí odvolání. Odvolací soud schvaluje názor soudy první stolice, že lhůtu jest čítati ode dne udělení příklepu po případě ode dne jeho zápisu v pozemkové knize, neboť tímto dnem byly splněny veškeré podmínky pro nabytí vlastnického práva. V souzené věci není sporu o tom, že příklep udělen byl usnesením ze dne 1. února 1937 a že dne 5. února 1937 byl v pozemkové knize poznamenán. Lhůta k výpovědi začla proto plynouti od 5. února 1937 a končila se dnem 5. března 1937. V té lhůtě však výpověď dána nebyla, nýbrž stalo se tak teprve dne 8. března 1937. Nelze přisvědčiti názoru žalované, že onu lhůtu jest čítati ode dne, kdy jí bylo doručeno usnesení o udělení příklepu. Příklep působí podle zásady veřejnosti, ovládající pozemkovou knihu, proti každému již jeho poznamenáním v pozemkové knize, a proto jen tento den může býti rozhodující pro posouzení otázky, od kdy jest čítati výpovědní lhůtu podle § 65, odst. 2, zák. o poj. smlouvě. To, že žalovaná vyzvala exekuty teprve dne 23. března 1937, aby se z domu vystěhovali, a že se teprve tímto dnem ujala faktické držby vydražené nemovitosti, na věci nemůže nic měniti; když žalovaná nabyla vlastnictví k vydražené nemovitosti již uděleným příklepem a když proto nebylo již potřebí zvláštního ujetí se držby. Právně tudíž první soud žalobě vyhověl, zjistil-li, že výpověď byla dána dne 8. března 1937.

Nejvyšší soud změnil rozsudky nižších soudů ve výroku o mezitímním určovací návrhu tak, že uznal podle návrhu vzneseného žalovanou.

Důvody:

Ve sporu šlo v podstatě jen o to, zda byla výpověď pojistného poměru dána včas. Určující měsíční lhůtu k výpovědi pojistného poměru podle § 65, odst. 2, zák. o pojistné smlouvě č. 501/1917 ř. z., vycházely nižší soudy správně od doby udělení příklepu (§ 66, odst. 2, téhož zák.), posoudily však věc mylně po právní stránce co do otázky, kdy byl v souzené věci příklep udělen.

Vnucená dražba pojištěného domu byla sice provedena při dražebním roku dne 7. ledna 1937, avšak vydražený dům nemohl býti ihned příklepnut žalované jako vydražitelce, nýbrž příklep byl jí udělen až usnesením, které exekuční soud vydal písemně dne 1. února 1937. Má tu tedy význam obdobně předpis § 185, odst. 2, ex. ř. (srov. též § 11 zák. č. 93/1931 Sb. z. a n.). Platí proto o písemně uděleném příklepu (§ 183, odst. 2, § 185, odst. 3, ex. ř.) všeobecná pravidla platná pro usnesení, vydaná mimo ústní projednávání. Z příslušných zákonů předpisů (§§ 62, 64, odst. 1 a 3, ex. ř., § 425 c. ř. s. § 78 ex. ř.) vyplývá, že právní účinek usnesení o příklepu nastal teprve doručením jeho písemného vyhotovení.

Usnesení o udělení příklepu bylo doručeno žalované jako nabyvatelce pojištěného domu až dne 17. února 1937 a tento den jest míti za dobu udělení příklepu, takže žalovaná dodržela měsíční lhůtu, davši výpověď — (jak jest nesporné) — nejpozději do dne 10. března 1937.

Nebylo tedy správné, jestliže první soud počítal tuto lhůtu již ode dne 1. února 1937, t. j. ode dne data usnesení o příklepu, maje za to, že byl již toho dne příklep udělen. Není však správný ani názor odvolacího soudu, který pokládal na rozhodující den 5. února 1937, kdy byl příklep poznamenán v pozemkové knize, neboť řečená poznámka slouží jen zvláštnímu účelu vytčenému v knihovním řádě (srov. § 183, odst. 3, ex. ř., čl. XXVI úst. zák. k ex. ř. a § 72 knih. zák.).

Výpověď pojistného poměru nebyla tedy opožděná.

Z předchozích úvah vyplývá dále, že výpověď nebyla ani předčasná, a to již z té příčiny, že v souzené věci nezáleží na tom, zda se žalobkyně uvázala v »držbu« vydraženého domu až dne 23. března 1937.

Čís. 17245.

Mezinárodní úmluva o přepravě zboží.

To, že příjemce zboží nebyl přibrán k přezkoumání správnosti údajů nákladního listu podle čl. 7 § 2 M. Ú. Z., nemá významu, nemělo-li pro příjemce žádné újmy, ježto dráha dokázala, že zásilka byla v nákladním listě deklarována nesprávně.

Nárok dráhy na zaplacení doplatku a přírážky k dovoznému pro nesprávné údaje v nákladním listě (vadné deklarování) jest nárokem smluvním, který se promlčuje vyjma případ čl. 45 § 1, odst. 2, písm. b), M. Ú. Z. v roční lhůtě.

Přijal-li příjemce nákladní list, jest pouze on vůči dráze povinen zaplatiti přírážku k dovoznému pro nesprávnou deklaraci zboží (čl. 7, § 6, odst. 2, čl. 18, § 3 M. Ú. Z.).

(Rozh. ze dne 28. února 1939, Rv I 2747/38.)

Srov. rozh. č. 4867, 6119, 8776 Sb. n. s.

Odesílatelka firma A. G. D. a spol. odeslala podle mezinárodních nákladních listů ze stanice R. (ve Švýcarsku) na adresu žalované dopravní společnosti do stanice určení P. různé zásilky zboží. Ve vagonech přepravované zboží bylo v nákladních listech deklarováno jako surové, suché ovčí kůže. Dovozné bylo podle této deklarace počítáno podle tarifu č. 16 A resp. č. 25, co do zásilek po 15. březnu 1937, žel. tarifu čs.-švýc. svazu, dílu II., platného od 1. ledna 1935 a takto vypočtené dovozní zaplatila žalovaná jako příjemkyně uvedených zásilek. Ježto šetřením u celního úřadu v P.-S. bylo zjištěno, že všechny zásilky byly procleny jako vydělané kůže, a to podle celních položek č. 332 c) a 334 b), tvrdí žalující stát (železniční správa), že důsledkem nesprávné deklarace, která měla za účel dosažení nižšího dovozného, bylo ve skutečnosti také vybráno nižší dovozní a že důsledkem nesprávné deklarace jest žalovaná podle čl. 18 § 3 M. Ú. Z. jako příjemkyně zásilky povinna zaplatiti rozdíl dovozného a podle čl. 7, § 5 b) M. Ú. Z. přírážku k dovoznému pro nesprávnou deklaraci, a to ve výši

dvojnásobného rozdílu, o který bylo na dovozném pro nesprávnou deklaraci méně účtováno. Domáhá se proto žalobce na žalované zaplacení 20.197 K 80 h s přísl. Soud první stolice uznal podle žaloby co do částky 5.026 K 65 h s přísl., jinak žalobu zamítl. Odvolací soud potvrdil k odvolání obou stran napadený rozsudek, prohlásiv dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí. Důvody: Žalovaná částka jest souhrnem dvou částek, a to 5.026 K 85 h a 15.171 K 15 h, z nichž každá má jiný důvod vzniku. První nárok vyvěrá z právního důvodu zkráceného přepravného hledíc na nesprávnou deklaraci zásilky v nákladním listě, čímž byla zkrácena na přepravném, kdežto druhá částka pramení z ustanovení M. Ú. Z. v čl. 7, §§ 1, 5, které odesilatele vážou k správnému údaji a prohlášení v nákladním listě a ukládají i sankce v podobě přírážky (čl. 7, § 5 b). Každý nárok má jinou strukturu, což i první soudce vzal náležitě v úvahu. Napadá tudíž žalovaná ji odsuzující ruzsudek, pokud se tkne části 5.026 K 65 h jako zkrácené dovozné. Odvolatelka vytýká, že první soudce přešel přes to, že nebyla přibrána k prozkoumání údajů nákladního listu, a zastává tudíž názor, že železnice nemá nárok na doplacení rozdílu dovozného, poněvadž neprovedla zjištění ve smyslu čl. 7, § 2 M. Ú. Z. Tento názor neobstojí, neboť uvedený předpis nestanoví žádné sankce resp. žádných právních následků pro případ, že by dráha opominula zjištění. Jde tu o předpis stanovený ve prospěch dráhy za tím účelem, aby jí byl usnadněn důkaz o pravé povaze zboží, jednak aby jí bylo umožněno zjistiti včas, totiž před dodáním zboží příjemci, správnou základnu přírážek k dovoznému a tyto poplatky vyznačiti v nákladním listě, aby je mohla vybrati na příjemci zboží. Právní následky vyplývající z opominutí zjištění záleží tudíž jednak v tom, že dráha musí jinak ve sporu dokázati ji shledanými průvodními prostředky pravou povahu zboží resp. nesprávné údaje (deklaraci) odesilatele, jednak je vydána v nebezpečí, že zboží vydá příjemci, aniž vybrala přírážky k dovoznému. Podle zjištění provedeného prvním soudem šlo v případě, o něž jde, ve skutečnosti o kůže vydělané, vyclené podle celních položek 332, a o kůže ovčí a jehněčí vydělané, nebarvené, jednak podle položky 334 b) jako ovčí kůže i jehněčiny dále upravené, nikoliv o kůže surové a suché, které jsou bezcelné a pro něž platí výhodný tarif č. 16 A resp. č. 25 co do zásilky po 15. březnu 1937 švýc. svazové dopravy, jak bylo udáno v nákladních listech. Toto zjištění nebylo vůbec napadeno. Když tudíž dráha dokázala, že zásilka byla v nákladním listě deklarována jako kůže ovčí a suché a že ve skutečnosti šlo o jehněčí a ovčí kůže vydělané, nebarvené, upravené, nelze přiznati vývodům odvolání oprávnění. Ovšem to, že dráha opominula zjištění ve smyslu čl. 7, § 2 M. Ú. Z., jeví v případě, o něž jde, právní následky v tom, že neuplatňovala dráha zástavní právo stran přírážek k dovoznému podle čl. 7, § 5 M. Ú. Z. a vydala zásilky příjemci, aniž přírážky k dovoznému v nákladních listech vyznačila (čl. 7, § 6 a čl. 18, § 1, čl. 18, § 3 M. Ú. Z.), a bude o tom učiněna zmínka v dalších důvodech rozsudku vyřizujících odvolání žalobcovy. K o d v o l á n í ž a l o b c e: Jak bylo shora předesláno, jde o rozřešení otázky, na čí vrub jde tarifní přírážka

předepsaná z důvodů nesprávné deklarace. Prvý soud dospěl k právnímu názoru, že platební povinnost příjemcovu stran přírážek k dovoznému nutno posuzovati podle ustanovení čl. 16, § 1 M. Ú. Z., že totiž příjemce je povinen zapraviti železnici toliko částky vyplývající z nákladního listu. Odvolatelka vytýkajíc prvému soudu nesprávné právní posouzení hájí názor, že platební povinnost příjemcovy co do přírážek k dovoznému jest upravena resp. stanovena předpisem čl. 7, § 6 M. Ú. Z. Odvolací soud schvaluje názor prvního soudu, že se ustanovení čl. 7, § 6 M. Ú. Z. týká rozsahu zástavního práva vyhrazeného dráze podle čl. 25 M. Ú. Z. a že stanoví povinnost odesilatele k zaplacení přírážek v tom případě, když zboží jest ještě v držení dráhy. Odvolatelka vyvozuje z ustanovení čl. 7, §§ 6 a dalších platební povinnost příjemcovu pro případ, že by příjemce zboží přijal. Tento názor však není správný. Čl. 7, § 6 M. Ú. Z. nemá ustanovení o tom, kdo je povinen zaplatiti přírážku v tom případě, bylo-li zboží příjemcem přijato, zejména nestanoví výslovně platební povinnosti příjemcovy. Z toho, že mezinárodní úmluva o přepravě zboží o této otázce mlčí, nelze souditi, že by státy zúčastněné na mezinárodní úmluvě pokládaly za samozřejmou a bezpodmínečnou povinnost příjemcovu zaplatiti přírážky k dovoznému. Naproti tomu jest poukázati na ustanovení čl. 51, § 5 ž. př. ř., které stanoví výslovně, že se příjemce zavazuje zaplatiti přírážku, přijal-li nákladní list a zboží, jen tehdy, je-li přírážka zřejmá z nákladního listu. Podle § 2 zák. č. 110/1927 platí zásady mezinárodních úmluv pro vnitrozemskou dopravu železniční, pokud budou pojaty do železničního řádu přepravního, a to i pro takové druhy zásilek, o nichž mezinárodní úmluvy výslovně nejednají. Podle toho nutno vyvoditi, že tuzemský přepravní řád v čl. 51, § 5, projevuje podstatnou zásadu mezinárodní úmluvy v ten smysl, že příjemce je zavázán přijetím zboží k zaplacení přírážky k dovoznému jen tehdy, je-li přírážka zřejmá z nákladního listu. Tato zásada je stanovena v čl. 16, § 1 M. Ú. Z. a proto nutno souditi, že čl. 7, § 6 M. Ú. Z. nemá ustanovení o platební povinnosti stran po vydání zboží proto, že v tom případě platí zásada a ustanovení čl. 16, § 1 M. Ú. Z. Nelze tudíž vytýkati prvému soudu nesprávné posouzení věci, dospěl-li k závěru, že žalovaná není povinna zaplatiti přírážky k dovoznému proto, že žalovaná není povinna zaplatiti přírážky k dovoznému proto, že tyto nevyplývaly z nákladních listů. Co do zásilek ložených ve vozech č. . . . dospěl první soud k závěru, že nárok železnice na přírážku z důvodu zkráceného přepravného pro vadné deklarování zanikl promlčením uplynutím roční lhůty. Žalobce se dovolává promlčení tříletého, ježto odesilatelem byl sledován úmysl dosažení levnějšího dovozného na újmu železniční správy, a spatřuje v tom zlý úmysl odesílatelův. Sporná otázka v literatuře, zda přírážka pro nesprávné údaje podle své právní podstaty jest buďto smluvní, neb zákonná pokuta, byla vyřešena judikaturou tím způsobem, že jest přírážkou tarifní, již má strana platiti nehledíc na vinu na základě závadného skutkového stavu (rozh. č. 8776 Sb. n. s., komentář k přepravnímu řádu v Prager Archiv, roč. X., č. 18 e), a tam uvedená judikatura), a jest proto jednorocní promlčecí lhůta podle tarifu odůvodněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované co do částky 5.026 K 65 h s přísl., kdežto dovolání žalobce částečně vyhověl a uložil soudu prvé stolice, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

K I. Dovolání žalované společnosti napadá rozsudek odvolacího soudu s hlediska dovolacího důvodu podle § 503 č. 4 c. ř. s.

Její dovolání není však důvodné. V tom směru neshledal dovolací soud zákonného důvodu, aby napadený rozsudek byl změněn (§ 510, odst. 3, c. ř. s. v novém znění).

To, že dráha nepřibrala podle ustanovení čl. 7 § 2 M. Ú. Z. příjemce zboží k přezkoumání správnosti údajů nákladního listu, není v souzeném případě rozhodující pro právní posouzení věci, neboť bylo-li, třeba dodatečně, zjištěno, že zásilka byla v nákladním listě deklarována jako kůže ovčí surové a suché a že ve skutečnosti šlo o kůže jehněčí a ovčí vydělané, nebarvené a upravené, nemělo nepřibrání příjemce k přezkoumání správnosti údajů nákladního listu pro příjemce žádné újmy.

K II. Dovolání žalobcovu, opřenému o dovolací důvod podle § 503 č. 4 c. ř. s., nelze částečně upřít oprávnění.

Pokud žalobcovu dovolání napadá rozsudek odvolacího soudu pro jeho právní názor v otázce promlčení nároku železnice z přepravy zásilek ve vozech č. 23124, 169319 a 23367 plynutím roční lhůty, nelze s vývody jeho souhlasiti a odkazuje se na správné, stavu věci, zákonu i judikatuře vyhovující odůvodnění odvolacího soudu, které dovolací soud schvaluje. V rozhodnutích č. 4867 a 6119 Sb. n. s. šlo sice jako v rozhodnutí č. 8776 Sb. n. s., uvedeném odvolacím soudem, o předpisy žel. dopr. ř., po případě o čl. 12 M. Ú. Z. ze dne 14. října 1890, než zásada tam vyslovená platí i podle ustanovení M. Ú. Z. ze dne 23. října 1924, která k takovému nároku železnice na doplatek a přírážku k dovoznému pro nesprávné údaje přihlíží jako k nároku smluvnímu. Pokud se žalobce dovolává tříletého promlčení, předpokládá toto promlčení zlý úmysl. Po té stránce však není skutkově nic dokázáno a dovolatel ani rozsudek odvolacího soudu v tom směru nenapadá.

Dovolání má však pravdu, pokud jde o vyřešení otázky, zda jest odesílatel či příjemce povinen zaplatiti přírážku k dovoznému tenkrát, byly-li nákladní list a zboží příjemcem přijaty, jako tomu bylo v souzeném případě. Otázku tu jest řešiti podle ustanovení čl. 7, § 6, odst. 2, v souladu s ustanovením čl. 18, § 3, M. Ú. Z. tak, že povinnost ta stíhá příjemce.

V druhém odstavci § 6 čl. 7 M. Ú. Z. se stanoví, že odesílatel jest povinen zaplatiti neuhrazenou částku pohledávky, vzniklou z přírážek, neuhrazuje-li hodnota zboží částku přírážky, neb odmítne-li příjemce zboží. Z toho plyne, že odesílatel jest povinen zaplatiti neuhrazenou částku pohledávky přírážek jen tehdy, neuhrazuje-li hodnota zboží částku neb odmítne-li příjemce zboží. Neodmítne-li tudíž příjemce zá-

silku a kryje-li hodnota přijaté jím zásilky pohledávku vzniklou z přírážek, stíhá jej samého platební povinnost. Ustanovení čl. 7 § 6, odst. 2, M. Ú. Z. vychází z předpokladu, že dokud není jisto, zda příjemce zboží bude zavázán z přepravní smlouvy a tedy vstoupí v postavení dlužníka k železniční správě, zůstává v tom případě stále zavázaným z přepravní smlouvy vůči železniční správě odesílatel a že jedině on jest povinen k zaplacení přeplatku. Nesprávný jest názor nižších soudů, že by příjemce přijetím zboží a nákladního listu nepřevzal také důsledky vyplývající z odpovědnosti odesílatelovy za nesprávné údaje nákladního listu. Názor ten nemá opory v ustanovení čl. 16 M. Ú. Z., a čl. 51 § 5 žel. př. ř. má v tom směru odchylné ustanovení a nelze ho proto užiti ani podpůrně. Naopak v čl. 18 § 3 M. Ú. Z. se výslovně stanoví, že nedoplatky zaplatí železnici odesílatel, nebyl-li nákladní list vyplacen; přijal-li příjemce nákladní list, jest odesílatel povinen zaplatiti nedoplatek jen, co se týká poplatků, které vzal na se podle platebního záznamu, zapsaného jím do nákladního listu, zbytek však jde na vrub příjemcův. Z toho plyne, že, přijal-li příjemce nákladní list, jest odesílatel povinen platiti jen to, co převzal, že však zbytek jde na vrub příjemcův, poněvadž příjemce vstupuje již přijetím nákladního listu podle ustanovení čl. 41 § 3 a čl. 40 § 2 M. Ú. Z. v práva reklamační a žalobní vůči železnici, že od té doby má podle ustanovení § 4 čl. 21 M. Ú. Z. právo pozměniti smlouvu přepravní, takže tím okamžikem vstupuje také v postavení smlouvy vůči železnici. Z uvedených ustanovení plyne samozřejmě povinnost příjemce nákladního listu platiti přírážky dovozného stejně tak, jako z ustanovení podle čl. 17 § 1 M. Ú. Z. plyne jeho povinnost platiti dovozná a ostatní poplatky, které nepřevzal podle nákladního listu odesílatel.

Posuzuje-li se věc s vyloženého právního hlediska, s něhož nižší soudy věc neposuzovaly co do požadované přírážky k dovoznému pro nesprávnou deklaraci, bude třeba v té příčině nového jednání, aby bylo zjištěno, kolik připadá ze zažalované částky na přírážku k dovoznému ze zbývajících 15 vozů.

Čís. 17246.

Zákaz přesouvání přímých daní (§ 341 zák. o př. d.).

Jde o zjevné přesouvání přímých daní, zakázané § 341 uved. zák., ustanovuje-li pachtovní smlouva, že pachtýř jest povinen hraditi ze svého všechny daně se všemi přírážkami, takže propachtujícímu musí býti nezkráceně odvedeno celé sjednané pachtovné.

Pro otázku, zda je tu zakázaný přesun přímých daní, je rozhodující, že podle znění smlouvy má býti přesunuta na pachtýře daň, kterou má hraditi propachtovatel ze svého jako plátce; nezáleží na tom, zda podle úmyslu smluvců měla býti tak zapravena část pachtovného.

Pachtovní smlouvou ze dne 23. února 1931 spachtoval žalovaný od Josefa a Anny K. zbytkový statek N., počínaje dnem 1. března 1931 na 9 let, do 28. února 1940. Odst. III. uvedené smlouvy ustanovoval, že se žalovaný zavázal platiti pachtovné podle ceny 1 q la české pšenice podle bursovních cen a ve smyslu odst. V. pak, hraditi ze svého všechny daně i s přírážkami a veřejné dávky, které připadají na propachtovanou nemovitost, jak budou úřady vyměřeny, a to tak, aby bylo propachtujícímu nezkráceně odvedeno celé pachtovné. Ježto žalobci, kteří jednak nabyli části uvedené nemovitosti kupní smlouvou z 27. září 1932 od manželů K-ových každý ideální polovicí, jednak stali se požívateli zbývající části, vstoupili do pachtovní smlouvy a zaplatili na pozemkové a domovní daní jakož i na obecních přírážkách k daní pozemkové částku 14.727 Kč 95 h, vyměřenou platebním výměrem ze dne 25. listopadu 1937, za dobu od 1. ledna 1937 do 31. prosince 1937, domáhají se zaplacení uvedené částky na žalovaném tvrdíce, že podle shora uvedeného znění smlouvy jednajících o výši pachtovného patří povinnost platiti dávky a daně k pachtovnému. Žalovaný namítl, že se ustanovení odst. V. pachtovní smlouvy o placení veškerých daní a dávek za propachtujícího, pokud připadají na pachtovní objekt, stalo neúčinným a bylo zrušeno dnem 1. ledna 1937, kdy vstoupil v účinnost § 341 zák. o př. d. Žalobu zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

d ů v o d ů:

Podle důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona o přímých daních (tisk posl. sněm. č. 706/1926, str. 311) byla předpisem § 341 řešena otázka t. zv. přesouvání daní, při čemž vycházel zákonodárce z následujících úvah:

»Kdo daň platí a kdo placenou daň skutečně nese, není jedno a totéž; rozdíl je ve spojitosti s finančně-politického hlediska důležitou otázkou, jaký účinek daň vyvolává.

Zákonodárce, vymezuje subjektivní povinnost daňovou, musí si býti dobře vědom, kdo daň skutečně ponese, jinak by se mohlo státi, že plátce nenese daň jemu určené, anebo že daň, která má býti přesunuta, zůstane lpěti na plátcí...

Je-li jisto, že skrytým formám přesunování nelze s úspěchem čeliti, nemá-li hospodářský život býti vydán různým poruchám, pak možno snažiti se pouze o to, aby alespoň zjevné přesouvání daňového břemene bylo zamezeno, neboť není naprosto žádných, ani sociálních, ani finančně-politických důvodů, aby jen pro některé třídy obyvatelstva bylo přesouvání daní přípustné, pro jiné však nikoliv a aby tak ex lege bylo dovoleno dobrovolnými dohodami mařiti hlavní cíl daňového systému — stejnoměrné rozvržení daní —, uváží-li se ještě, že nelze pomíjeti ani státně-etického momentu, že člen pospolitosti státní, maje práva, má i povinnosti ke státu, které o n má nésti.«

Důvodová zpráva uvádí dále, že jakýsi náběh k uskutečnění myšlenky v předcházejícím odstavci uvedené obsahoval dosavadní § 238 zák. o osob. daních, jenž však zákaz přesouvání daní omezil pouze na důchodovou daň, v jejímž rámci zase připustil přesouvání této daně u platů, mezd a pensí, a že nehledíc k této důležité výjimce jest přesouvání přímých daní v širokých mezích nejen možné, ale i obvyklé, tak na př. u důchodové daně podle úmluv mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, u pozemkové daně v pachtovních smlouvách a j.

Ustanovením § 341 měl proto podle úmyslu zákonodárce býti vyloučen všeobecný zákaz přesouvání přímých daní, jak zdůraznil též rozpočtový výbor poslanecké sněmovny ve své zprávě k vládnímu návrhu zák. o přímých daních (tisk č. 1000/1927, str. 470/471). Tento předpis má postihnouti dohody o přesouvání přímé daně nejen, pokud jeví důsledky pro obor daňový, ale především se stanoviska předpisů soukromoprávních, jak plyne z prováděcího nařízení k § 341 (vlád. nař. č. 15/1937 Sb. z. a n.), které praví, že právní bezúčinnost takových smluv platí pro každý obor právní, tedy nejen pro obor práva soukromého, nýbrž i pro obor práva daňového.

Ačkoliv proti znění vládní osnovy byly s různých stran přečetné námítky, bylo přece »v zájmu spravedlivého rozvržení daňového břemene« uznáno, že ustanovení toto nelze změnit a bylo jen v prováděcích ustanoveních zařazeno potřebné opatření pro přechodnou dobu (čl. XVI), ježto nenadálý přechod do nového právního stavu by byl způsobil k neprospěchu četných, hlavně sociálně slabších poplatníků mnoho tvrdostí.

Co se týká pachtovních smluv, byly podle čl. VI, odst. 1, písm. c), zák. č. 76/1927 Sb. z. a n. (viz také prováděcí nařízení k tomuto článku, vládn. nař. č. 15/1937 Sb. z. a n.) z účinnosti § 341 již od počátku účinnosti řečeného zákona vyňaty pachtovní smlouvy, které byly uzavřeny do 31. července 1927, čítaje v to tento den, pokud je v nich ujednán závazek přesunutí přímých daní — a to, jak vykládá prov. nař. k čl. XVI, odst. 1, (odstavec 2 a 10) přesunutí jakékoliv přímé daně — až do jejich vypršení (odst. 11 prov. nařiz. k čl. XVI, odst. 1).

O takovou smlouvu však v souzeném případě nejde, neboť v souzené věci byla pachtovní smlouva ujednána dne 23. února 1931. Smluvci mohli proto přizpůsobiti znění pachtovní smlouvy předpisům § 341 zák. o př. d. To však neučinili, neboť odstavec III dotčené smlouvy ustanovuje, že pachtující jest povine hraditi ze svého všechny daně se všemi přírážkami, takže propachtujícímu musí býti odvedeno celé pachtovné nezkráceně. Uvedené ustanovení obsahuje zřejmě přesouvání daní, které sice bylo dříve u pachtovních smluv obvyklé, které však nyní § 341 zák. o př. d. výslovně zakazuje. Při tom jest bezvýznamné, že — jak dovoletel tvrdí — podle úmyslu smluvců měla býti tímto způsobem zapravena část pachtovného, neboť rozhodující jest tu toliko, že podle jasného znění dotčeného smluvního ustanovení měla býti přesunuta daň, kterou měl hradit propachtovatel ze svého jako plátce, na žalovaného. Nebylo proto třeba zjišťovati úmysl smluvců v příčině dotčené dohody

a nemá významu, zda stejné ujednání učinil žalovaný již s dřívějšími propachtovateli.

Nebylo proto dovolání vyhověno.

Čís. 17247.

Doba, po kterou trvá přednostní právo příslušející příspěvkům k vodnímu družstvu podle § 23 zák. č. 93/1869 ř. z. a § 61 zák. č. 65/1870 mor. z. z. se neprodlužuje jejich knihovním vkladem, a to ani tehdy, byly-li řečené příspěvky knihovně vloženy jako přednostní.

(Rozh. ze dne 28. února 1939, R II 545/38.)

Exekuční soud rozvrhuje nejvyšší podání, za které byly přiklepny Hedvice B. exekučně prodané nemovitosti zapsané ve vložkách č. 23, 1031 a 255 poz. knihy Z., přikázal Vodnímu družstvu v Z. podle výkazu nedoplatků z 15. prosince 1931 přihlášené příspěvky v přednostním pořadí. Rekursní soud je nepřiznal v uvedeném pořadí. Důvody: Uvedené pohledávce by příslušelo přednostní pořadí za státními a veřejnými dávkami a před právy knihovních věřitelů jen tenkrát, kdyby nebyla starší tři let. Z knihovního výtahu vychází najevo jen, že ona pohledávka byla předepsána platebním rozkazem ze dne 15. prosince 1931, avšak ani z obsahu knihovního zápisu, ani z přihlášky samé, ani jinak ze spisů nevysvítá, zda byla dodržena lhůta, na kterou jest podle § 216, odst. 2, ex. ř. přednostní pořadí omezeno a kterážto lhůta jest lhůtou propadnou, zejména zda patří pohledávka Vodního družstva v Z. nikoliv svým předpisem a splatností, nýbrž svým vznikem do předepsané tříleté lhůty.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení je správné. K vyvrácení vývodů dovolacího rekursu stačí uvést, že podle § 23 zák. č. 93/1869 ř. z. a § 61 zák. č. 65/1870 mor. z. z. požívají sice příspěvky vodních družstev přednostního zástavního práva za daněmi a veřejnými dávkami, nejsou-li zadrženy déle než tři léta, avšak doba trvání tohoto přednostního práva se podle řečených zákonných ustanovení neprodlužuje ani knihovním vkladem, jak je stanoveno na př. u daní v § 265, odst. 3, zák. č. 67/1927 Sb. z. a n. Na tom nic nemění, že zástavní právo pro dotčené příspěvky bylo vloženo jako »přednostní«, když z takového všeobecného a tudíž neurčitého znění zápisu není ani zřejmé, před kterými zástavními právy byla vodním příspěvkům přiznána přednost.

Čís. 17248.

I. Jestliže soud prvě stolice jednal o změně žaloby a odvolací soud výslečně to v důvodech rozsudku potvrdil, není proti jeho rozhodnutí dalšího opravného prostředku, třebaš prvý soud nevydal o změně žaloby formální usnesení a ani v důvodech svého rozsudku se o změně žaloby nezmínil.

II. Dovolávati se neplatnosti právního jednání vykonaného osobou úplně nezpůsobilou k právním činům (§ 865, prvá věta, obč. zák.), jest oprávněn zásadně každý, kdo jest oním jednáním dotčen na svých soukromoprávních zájmech, tudíž i třetí osoba na právním jednání nezúčastněná.

Tomu, kdo byl neplatně obmyšlen v pojistce a zaplatil prémie ze svého jmění k zachování nároku na pojistnou sumu, přísluší proti odporujícímu věřiteli nárok na náhradu těchto nákladů podle zásad vyčtených v §§ 331, 332 a 336 obč. zák.

(Rozh. ze dne 28. února 1939, Rv II 696/38.)

K I. srov. rozh. č. 15818 Sb. n. s.

Dr. Z., otec žalovaných, který byl dlužen žalobkyni zbytek vykonatelné pohledávky 936.195 K 40 h s přísl., byl pojištěn u pojišťovny »V.« na život úhrnnou částkou 330.000 K. Pojištění to se začalo dnem 25. března 1925 a pojistná suma měla býti vyplacena při dožití dne 25. března 1945 a při úmrtí pojistníka majiteli pojistky. Dodatkem ze dne 13. prosince 1933 změnil pojistník Dr. Z. pojistku tak, že jako obmyšlené označil své děti Zdeňku a Edvína Z., nynější žalované. Po smrti Dr. Z. (dne 20. července 1935) žádali žalovaní jako obmyšlení na pojišťovně vyplacení kapitálu 330.000 K. Pojišťovna však vyplatila první žalované Zdeňce Z. hotově 23.531 K 85 h a stejnou částku 23.531 K 85 h složila pro druhého žalovaného Edvína Z. u okresního soudu v M., částku 78.737 K zadržela k zajištění dědických poplatků a další částku 110.409 K 80 h složila do soudní úschovy u okresního soudu v M. Zbytek pojistného kapitálu vyúčtovala pojišťovna na nezaplacené prémie, poplatky a zápůjčku Dr. Z. Ježto pozůstalost po Dr. Z. byla pasivní a exekuce vedené k vymození shora uvedeného zbytku pohledávky marné a není naděje, že by žalobkyně ze jmění Dr. Z. dosáhla úplného uspokojení, když pojistná suma se vyplatí ve smyslu uvedeného obmyšlení ve prospěch žalovaných, domáhala se žalobkyně žalobou podanou dne 7. prosince 1935 výroku, aby bylo uznáno právem, že žalovaní jsou povinni trpěti, aby žalobkyně vymohla svoji pohledávku 93.195 K 40 h s přísl. exekucí zabavením pohledávky žalovaných ve výši 87.737 K, která jí přísluší z pojistky Dr. Z. proti pojišťovně »V.« a zabavením jejich nároku proti okresnímu soudu v M. na vydání částky 110.409 K 80 h, složené uvedenou pojišťovnou na vkladní list M. spořitelny; tento žalobní petit upravila žalobkyně za sporu tak, aby bylo uznáno právem, aby žalovaní dali souhlas, aby pojišťovna do výše žalobkyniny pohledávky s příslušenstvím vyplatila žalobkyni částku 78.737 K, zadrženu

za účelem zajištění dědických poplatků, a aby okresní soud v M. žalobkyni uvolnil částku 110.409 K 80 h, kterou pojišťovna uložila na vkladní list M. spořitelny na jméno Olga F., Zdeňka Z. a nezl. Edvín Z., a kromě toho žádala, aby mezitímním návrhem určovacím bylo zjištěno, že opatření Dr. Z-a, datované dnem 5. prosince 1933, na jehož základě, a to dodatkem ze dne 13. prosince 1933, byla změněna jeho životní pojistka ve prospěch žalovaných jako obmyšlených, jest proti žalobkyni neúčinné nebo že ono opatření je neplatné a že úmrtím Dr. Z-a žalovaným nevznikl žádný nárok vůči pojišťovně na vyplacení pojistného kapitálu. Jako žalobní důvod uváděla žalobkyně nejprve odporovatelnost podle odpůřčího řádu, a po námitce, že se obmyšlení stalo před 7. prosincem 1933 a že žaloba byla podána teprve 7. prosince 1935, opřela žalobkyně žalobu o to, že obmyšlení žalovaných není platné, protože Dr. Z. byl v rozhodující době nepřičetný, a nebyl proto s to, aby spravoval sám své záležitosti. Soud první stolice vyhověl žalobě tak, že se zjišťuje, že jest proti žalobkyni neúčinné jednak shora uvedené opatření Dr. Z., podle něhož byla životní pojistka změněna ve prospěch žalovaných jako obmyšlených osob, jednak nabytí nároků žalovanými jako obmyšlenými osobami proti jmenované pojišťovně na vyplacení pojistného kapitálu následkem úmrtí Dr. Z-a a že žalovaní jsou povinni rukou společnou a nedílnou trpěti, aby žalobkyně vymohla svoji vykonatelnou pohledávku 93.195 K 40 h s přísl. exekucí a zabavením pohledávky 78.373 K s přísl., která přísluší žalovaným proti pojišťovně »V.« z pojistné smlouvy a příkázáním této pohledávky k vybrání až do výše vykonatelné pohledávky žalobkyniny, jakož i zabavením nároku, který přísluší žalovaným proti okresnímu soudu v M. na vydání částky 110.408 K 80 h s přísl., složené pojišťovnou »V.« na vkladní list M. spořitelny do soudní úschovy resp. zabavením nároku, který přísluší žalovaným proti okresnímu soudu v M. na vydání vkladního listu M. spořitelny do soudní úschovy složeného, jakož i příkázáním tohoto nároku k vybrání až do výše uvedené vykonatelné pohledávky. Odvolací soud potvrdil napadený rozsudek.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, pokud čelilo proti výroku o mezitímním návrhu určovacím, naproti tomu co do výroku, jímž bylo uznáno na trpění exekuce, zrušil napadený rozsudek a uložil soudu první stolice, aby dále o věci jednal a znovu rozhodl; v otázkách, o něž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Dovolatelé vytýkají nepřipustnost změny odpůřčí žaloby v žalobu o neplatnost právního jednání, jemuž bylo odporováno. Výtka ta není přípustná. Žalobkyně rozšířila odpůřčí žalobu při ústním jednání dne 18. března 1936 o žalobní důvod neplatnosti právního jednání, jemuž odporovala, a žalovaní se proti této změně ohradili. Pokud tudíž šlo o změnu žaloby, měl první soud vydati podle § 235, odst. 2, c. ř. s. formální usnesení. To se sice nestalo a ani v důvodech rozsudku prvního soudu není o tom zmínka. Poněvadž však první soud jednal také o žalobním důvodu neplatnosti právního jednání, uznal tím fakticky při-

pustnost této změny. Odvolací soud to potvrdil výslovně v důvodech svého rozsudku. Jde tu proto o souhlasná usnesení obou nižších soudů co do změny žaloby a jest dovolání v tomto směru vlastně nepřipustným dovolacím rekuresem podle § 528 c. ř. s. ve znění čl. I č. 5 zák. č. 251/1936 Sb. z. a n. (srov. rozh. č. 15818 Sb. n. s.).

Názor, že odpůřčí žalobu lze podati nejen z odpůřčích důvodů, nýbrž i pro naprostou neplatnost právního jednání, není mylný (rozh. č. 7380 Sb. n. s.), neboť bezúčinnost právního jednání jest zvláštním druhem relativní neplatnosti. Rozsudek, jímž byla uznána neplatnost právního jednání, tvoří právo pouze mezi stranami sporu (§ 411 c. ř. s.) a projevují se účinky právní neplatnosti jednání jen ve vzájemném poměru těchto stran, takže soudní výrok o neplatnosti právního jednání vznesený v žalobě třetí osoby od smluvních stran odlišné proti jedné z nich nemá v podstatě jiného účinku nežli bezúčinnost právního jednání v poměru mezi těmito stranami sporu. Avšak je-li odpůřčí žaloba opřena o neplatnost právního jednání, musí i tu žalobce tvrditi a dokázati všechny předpoklady odpůřčího nároku podle odpůřčího řádu č. 64/1931 Sb. z. a n., chce-li míti úspěch (srov. rozh. č. 16695 Sb. n. s. o odpůřčím důvodu, že právní jednání bylo sjednáno na oko).

Nejsou-li splněny tyto předpoklady, pak jest posuzovati věc jen podle obecných právních předpisů. Tu se naskytá především otázka, zda je žalobkyně jako třetí osoba, nezúčastněná na právním jednání, oprávněna namítati neúčinnost onoho jednání vůči sobě z toho důvodu, že právní jednání jest neplatné pro úplnou nezpůsobilost osoby k právním jednáním (činům) ve smyslu § 865, první věty, obč. zák. Odpověď na tuto otázku závisí jednak na tom, zda tu jsou formálněprávní podmínky mezitímního návrhu určovacího (§ 236 c. ř. s.), a je-li tomu tak, dále na tom, zda tu jsou i hmotněprávní předpoklady pro uplatnění oně námitky.

Š formálněprávního hlediska jest uvěsti, že se v judikatuře nejvyššího soudu uznává, že předmětem určení nemusí býti výhradně určení práva nebo právního poměru jsoucího mezi stranami rozepře, nýbrž že zásadně jest i třetí osoba oprávněna domáhati se určení práva, které jí samé přísluší, nebo právního poměru, v němž sama není účastnicí, má-li právní zájem na jejich bezodkladném určení proti žalovanému a může-li toto určení nabytí materiální právní moci mezi stranami sporu. Tyto formální předpoklady jsou v souzené věci splněny, neboť není pochybnosti ani o tom, že žalobkyně, jež vyvozuje z neplatnosti právního jednání nárok na plnění proti žalovaným, má právní zájem na zjištění neúčinnosti opatření svého dlužníka Dr. Z., jímž byli žalovaní obmyšleni z životní pojistky, dále ani o tom, že tento právní zájem je takového rázu, že pravoplatné rozhodnutí o neúčinnosti onoho opatření má předurčující význam pro nárok na plnění, jehož se žalobkyně na žalovaných zároveň domáhá, a konečně ani o tom, že rozhodnutí to může nabytí materiální právní moci mezi stranami rozepře.

Než splnění uvedených formálních předpokladů by samo o sobě ještě nestačilo, kdyby tu nebyly na straně žalobkyně, jež nebyla účastna na onom právním jednání Dr. Z., i hmotněprávní předpoklady pro uplatnění

námítka, že není vůči žalobkyni účinné právní jednání, které vykonala osoba úplně nezpůsobilá k právním činům a které tudíž jest absolutně neplatné (nicotné) (srov. rozh. č. 6587 G. U. nová řada a důvody plen. rozh. ze dne 12. února 1924 Pres. 796/23 č. 3480 Sb. n. s.). V té příčině je dovolací soud názoru, že v takovém případě, kde právní jednání vykonala osoba úplně nezpůsobilá k právním činům (§ 865, prvá věta, obč. zák.), jest zásadně každý, kdo jest oním jednáním na svých soukromoprávních zájmech dotčen a tudíž poškozen, oprávněn namítati neplatnost právního jednání oné osoby a že nelze takovouto námítku pokládati za nedovolenou námítku z práva třetí osoby (exceptio ex jure tertii), jako tomu jest u pouhé nařikatelnosti či odporovatelnosti (relativní neplatnosti) právního jednání. Tu ovšem zákon poskytuje jen určitému účastníku právního jednání subjektivní právo napadati ono jednání (viz na př. § 870 obč. zák., podle něhož toliko ten, kdo byl přiveden k uzavření smlouvy lstí nebo nespravedlivou a důvodnou bází, není vázán dodržeti smlouvu, nebo § 871 obč. zák., podle něhož nevzniká závazek pro toho, kdo byl uveden v omyl za dalších podmínek tam uvedených). V případě však, kde právní jednání bylo vykonáno osobu úplně nezpůsobilou k právním činům, neomezuje zákon právo dovolávati se neplatnosti takového jednání na určité účastníky nebo jen na účastníky onoho jednání, jako to činí v případech pouhé nařikatelnosti, nýbrž mluví v § 865 obč. zák. v první větě zcela všeobecně, že kdo nemá užívání rozumu, jakož i dítě mladší 7 let, jest nezpůsobilý činiti slib nebo jej přijmouti. Z toho plyne, že jednání oné osoby nemá vůbec právního účinku a že změny, které nastaly důsledkem jednání vykonaného osobou úplně nezpůsobilou k právním činům, jsou jen rázu zevního a faktického. Není proto vyloučeno, aby i třetí osoba, která je tím dotčena ve svých soukromoprávních zájmech, dovolávala se neplatnosti takového jednání, neboť tu nejde o uplatnění subjektivního práva, jež přísluší jinak jen účastníku právního jednání, nýbrž spíše jde o námítku určité skutečnosti; toho, že je tu určitá skutečnost, může se dovolávati každý, kdo je takovým právním jednáním dotčen a má tudíž zájem na tom, že smlouva je neplatná. V souzené věci jest žalobkyně, která vyvozuje nárok na plnění proti žalovaným z neplatnosti právního jednání svého dlužníka Dr. Z., dotčena ve svých právech, neboť má vykonatelnou pohledávku za zemřelým Dr. Z., a měla tudíž nárok, aby její pohledávka byla uspokojena z jeho jmění.

Převedel-li Dr. Z. neplatným způsobem své jmění na žalované tak, že znemožnil úplné nebo částečné uspokojení pohledávky žalobkyně, porušil tím i její právo na uspokojení, a má proto žalobkyně nárok, aby jmění to bylo uvedeno do takového stavu, aby ho mohla žalobkyně užiti k uspokojení své vykonatelné pohledávky. Není pochybnosti o tom, že žalobkyně mohla v excindančním sporu zahájeném žalovanými proti ní vznésti námítku naprosté neplatnosti právního jednání, z něhož žalovaní odvozují svůj nárok na plnění proti pojišťovně, neboť není zákonného ustanovení, které by námítky omezovalo jen na určitý druh námitek. Může-li se však žalobkyně hájiti touto námítkou, může ji uplatniti i samostatnou žalobou. A z toho, že žalobkyně v onom excindančním sporu

namítla jen bezúčinnost onoho právního jednání, neplyne, že by se byla vůbec vzdala práva uplatniti neplatnost právního jednání. Tento názor lze vyvoditi z toho, že byla-li by pohledávka Dr. Z. proti pojišťovně přikázána žalobkyni k vybrání (§ 308 ex. ř.) a pojišťovna by namítala nedostatek aktivní legitimace, poněvadž obmyšlením přešla pohledávka na nynější žalované, mohla se žalobkyně brániti námítce neplatnosti právního jednání, z něhož pojišťovna odvozuje nedostatek aktivní legitimace žalobkyně.

Z toho, co bylo zjištěno, plyne, že obmyšlení žalovaných jest neplatným právním jednáním, a výrok, že toto jednání jest vůči žalobkyni bezúčinné, jest odůvodněn. Není proto dovolání proti tomuto výroku v právu.

Co se však týká žalobního nároku na trpění exekuce, jest mylný názor odvolacího (i prvního) soudu (§ 503, č. 4 c. ř. s.), že nerozhoduje, kolik bylo zapláceno na prémiech z majetku žalovaných. Žalovaní tvrdili, že se od konce roku 1933 ukázalo, že chtěli-li zachovati v platnosti pojistku v plném rozsahu, bylo nutno, aby další premie platili ze svých peněz, a to se prý skutečně stalo, jinak podle § 141 zák. č. 501/1917 ř. z. by byla pojišťovna vyplacila při úmrtí Dr. Z-a pouze odkupní pojišťovnou Dr. Z-ovi do výše 81.000 K byla celá odkupní hodnota vyčerpána. Tu jde o náklady, které žalovaní podle svých tvrzení musili vynaložiti k zachování nároku na celou pojistnou sumu. Byli-li žalovaní v držbě práva na vyplacení pojistné sumy, přísluší jim proti odporující věřitelce nárok na tyto náklady, ať jde o odporovatelnost podle odporujícího řádu, anebo podle občanského zákona; to plyne z ustanovení §§ 331, 332 a 336 obč. zák., která zřejmě platí, posuzuje-li se věc podle občanského zákona, a která ani pro odpůřčí řízení nebyla ustanovením § 16 odp. řádu vyloučena. Dokáží-li žalovaní, že vykonávali práva plynoucí z pojistky vlastním jménem, byli v držbě těchto práv (§ 312, poslední věta, obč. zák.). K výkonu práv plynoucích z pojistky patří i placení premii, neboť jen tím lze udržeti pojištění v neztečeném rozsahu a platnosti.

Je proto tvrzené okolnosti zjistiti a podle nich rozhodnouti, zda žalovaní byli v držbě práv, zda byli poctiví nebo nepoctiví držitelé (§ 236 obč. zák.), určití výši nákladů, které mohou žádati proti žalobkyni, a po srážce těchto nákladů a zápůjček poskytnutých pojišťovnou Dr. Z-ovi stanoviti, zdali a jaká částka zbývá z pojistné smlouvy, již jest oprávněna žalobkyně užiti k uspokojení své vykonatelné pohledávky.

Z toho důvodu bylo rozsudky obou nižších stolic, pokud obsahují výrok o žalobním žádání, zrušiti (§ 510, odst 1, c. ř. s.) a rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 17249.

Jestliže podle tvrzení navrhovatele osoba, jež má býti zbavena svéprávnosti pro marnotratnost, nemá žádného jmění a není ani tvrzeno, že se jí má dostatí nějakého majetku v budoucnosti, pozbývá zbavení

svéprávnosti svého účelu. Skutečnost, že navrhovatel bude po případě nucen sám ze svého nésti náklady marných sporů, které s ním vede osoba, o jejíž zbavení svéprávnosti jde, nepostačuje k jejímu zbavení svéprávnosti.

(Rozh. ze dne 2. března 1939, R I 131/39.)

Soud první stolice zamítl návrh Josefa H. st. na zbavení Josefa H. ml. svéprávnosti pro marnotratnost, kdežto rekursní soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc soudu první stolice, aby o ní dále jednal a znovu rozhodl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení soudu první stolice.

D ů v o d y:

Vzhledem k ustanovení §§ 49, 56 řádu o zbav. svépr. nutno otázku přípustnosti dovolacího rekursu řešiti podle § 46, odst. 1, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n., a jest dovolací rekurs přípustný, jak dovodil nejvyšší soud v rozhodnutí čis. 12832 Sb. n. s. .

Zbavení svéprávnosti proti marnotratnictví (§ 2, č. 1, cis. nař. č. 207/1916 ř. z.) předpokládá duševní úchylnost, jevíci se nápadným nehospoďárným chováním. Ježto úchylné duševní stavy mohou časem vymizeti, je nutno především zjistiti, zda osoba, jež má býti pro marnotratnost zbavena svéprávnosti, postupovala při správě svých hospoďářských věcí nápadně nehospoďárně i v době přímo před podáním návrhu. Dále nutno míti na zřeteli, že zbavení svéprávnosti pro marnotratnost jest opatření preventivní, jimž se má čeliti budoucímu nebezpečí, že osoba ta uvede sebe nebo svou vlastní rodinu, o níž se má starati, v nebezpečí nouze.

Navrhovatel uvedl, že jeho syn Josef H. ml. lehkomyšlně utratil částku dosahující asi 200.000 K, s kterou roku 1931 odjel do Prahy. Šetřením bylo zjištěno, že si Josef H. ml. před třemi roky vypůjčil od své tety Štěpánky R., která věděla, že nemá peněz, 3.000 K a od Jaroslava B. 18. srpna 1935 1.500 K a podle tvrzení navrhovatele a jeho manželky vylákal od navrhovatele před třemi lety 5.500 K a před dva a půl rokem 2.000 K. Podle toho i kdyby tvrzení navrhovatelovo o lehkomyšlném utracení částky 200.000 K odpovídalo skutečnosti, stalo se tak již před několika lety, když již před třemi roky Josef H. ml. opatroval si peníze zápůjčkami. Tvrzená objednávka knih Josefa H. ml. na účet navrhovatele, jemuž knihy byly zaslány, nebyla prokázána. Pro přítomnou dobu a dobu asi dva a půl roku před podáním návrhu na zbavení svéprávnosti zůstává tudíž pouze tvrzení navrhovatelovo, že se Josef H. ml. nestará o to, aby našel zaměstnání, a že žije z měsíčních výpůjček po 600 K od Felicity F., což ta potvrdila, uvedla však, že se Josef H. ml. stará o to, aby dostal nějaké vhodné zaměstnání, dosud však marně. Uváží-li se, že Josef H. ml. podle údajů navrhovatelových absolvoval jen z části obchodní a rolnickou školu a že po provedení pozemkové reformy počet plně kvalifikovaného hospoďářského úřednictva, hledajícího

zaměstnání, velmi stoupl, možno věřiti, že se Josefu H. ml. nepodařilo najíti zaměstnání, jaké by byl ochoten a schopen nastoupiti vzhledem k poměrům, v nichž dosud žil, při čemž třeba uvážiti to, že ho podporuje Felicity F., a pokud jezdí na lyže do hor, činí tak na pozvání a útraty známých jako jejich host.

Nemá-li Josef H. ml. podle tvrzení navrhovatele žádného jmění, nebylo by účelné zbavovati ho pro marnotratnost svéprávnosti, ježto není možno dosáhnouti účele tohoto opatření, t. j. zabrániti budoucímu nebezpečí, že uvede sebe v nebezpečí nouze, když už podle údajů navrhovatele nemá žádného majetku a nebylo ani tvrzeno, že nějakého majetku se mu má dostati v budoucnosti.

Pokud jde o vedení sporu proti navrhovateli, rekursní soud věc správně posoudil, a k jeho důvodům v tomto směru třeba dodati, že zbavením svéprávnosti pro marnotratnost má se zabrániti tomu, aby osoba ta neuvedla sebe nebo svou rodinu, o níž se má starati, v nebezpečí nouze. Josef H. ml. však vlastní rodiny nemá a to, že jeho otec, navrhovatel, snad bude musiti sám nésti útraty dvou sporů vedených proti němu Josefem H. ml., nestačí tedy k zbavení svéprávnosti Josefa H. ml. pro marnotratnost.

Čís. 17250.

Pro nepřímé zásahy (immisse) může býti žalován nejen vlastník sousední nemovitosti, ale i ten, kdo na sousední nemovitosti vykonává na základě právního poměru k ní nějaké úkony, které jinak jsou obsahem výkonu vlastnického práva.

(Rozh. ze dne 2. března 1939, Rv I 1970/38.)

Srov. rozh. č. 14265, 9022 Sb. n. s.

Tvrdíce, že žalovaný Václav K. jako vlastník loveckého psa, kterého chová na dvoře svého bratra, druhého žalovaného Josefa K., uživatele hospoďářství č. p. 170 ve V. a držitele téhož psa, kterého chová připoutaného na dvoře při hraniční zdi žalobců, kde pes skučí a vyje způsobem, který přesahuje míru podle místních poměrů obvyklou, znemožňuje žalobcům normální užívání domu č. p. 171 ve V., — domáhají se žalobci žalobou výroku, že se žalovaným Václavu K. jako vlastníku psa a Josefu K. jako uživateli hospoďářství č. p. 170 ve V. a držiteli psa zapovídá, aby chováním loveckého psa ve dvoře uvedeného domu při zdi sousedů (žalobců) a vznikajícím lomozem a vytím neobtěžovali žalobce, a že se jim ukládá, aby loveckého psa z domu č. p. 170 ve V. od hraniční zdi č. j. 171 odstranili. Žalovaní namítli mimo jiné nedostatek pasivního oprávnění Josefa K., jenž je vlastníkem hospoďářství, kdežto dům i dvůr náležejí matce žalovaného Anně K. a u ní chová žalovaný Václav K. svého psa, o něž jde. Soud první stolice uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d zamítl žalobu. D ů v o d y: Jak je z ža-

lobní žádosti zřejmé, jde o žalobu zdržovací, opírající se o ustanovení § 364 obč. zák. Vzpomenutý předpis stanoví, že vlastnické právo lze vůbec vykonávat jen potud, pokud se tím ani nesaáh v práva třetí osoby, ani nevystupuje z mezí zákony předepsaných k zachování a zvelebení obecného blaha. Vlastník pozemku může sousedovi zakázati, aby ho z jeho pozemku neobtěžoval odpadovými vodami, kouřem, plyny, teplem, zápachem, hřmotem, otřesy a podobným, pokud to převyšuje míru podle místních poměrů obvyklou a podstatně ztěžuje užívání pozemku v místě obvyklé. Přímé přivádění bez zvláštního právního důvodu není nikdy dovoleno (§ 11, III. dílčí nov. k obč. zák.). Z uvedeného zákonného ustanovení vysvítá, že žaloby z immissi jsou důsledkem vlastnictví jak žalobcova, tak žalovaného, — jde o žalobu vlastnickou, a to o ochranu repressivní. Žalovati může jen vlastník sousedního pozemku a žalovaným jest jen vlastník pozemku, odkud vychází zásah nehledíc na to, kdo jest původcem takového zásahu, to jest, kdo je porušovatelem, jenž nepřiležitosti působí (srov. Komentář k čs. obec. zák. obč. Rouček-Sedláček, II., str. 246 a 247 a rozh. č. 4958 a 14409 Sb. n. s.). Žalobci jsou sice oprávněni v souzeném případě k žalobě, neboť jak z provedeného řízení vychází najevo, jsou vlastníky domu č. p. 171 ve V. Naproti tomu ani žalovaný Josef K. ani žalovaný Václav K. nejsou pasivně oprávněni, poněvadž nikdo z nich není vlastníkem sousedního pozemku, to jest usedlosti č. p. 170 ve V., odkud tvrzený hluk obvyklou míru přesahující vychází. Opačný názor prvního soudu, že žalovaní nemusejí býti vlastníky sousedního pozemku, nemá v zákoně dostatečné opory a svědčí proti němu i to, že ustanovení § 364 obč. zák. jest zařadeno do hlavy jednající o právu vlastnickém a upravuje se v něm výkon práva vlastnického vzhledem na jiné vlastnické právo. Měla proto býti žaloba proti oběma žalovaným již z tohoto důvodu zamítnuta, aniž bylo třeba prováděti důkazy o tom, zda obtěžování žalobců přesahuje obvyklou míru, při čemž se ještě dodává, že žalobní žádost, pokud se domáhá na žalovaných toho, aby odstranili loveckého psa z domu č. p. 170 od hraniční zdi č. p. 171, neměla by ani proti vlastníku nemovitosti v ustanovení § 364 obč. zák. dostatečné opory, poněvadž nesměřuje jen proti zásahu do vlastnictví žalobců.

Nejvyšší soud I. zrušil napadený rozsudek stran žalovaného Josefa K., II. nevyhověl dovolání stran žalovaného Václava K.

Důvody:

Odvolací soud vycházel z názoru, že pro immissi podle § 364 obč. zák. může býti žalován jen vlastník pozemku, z něhož vychází neoprávněný zásah beze zřetele na to, kdo jest porušovatelem, jenž »nepřiležitosti« působí.

Nejvyšší soud neschvaluje tento právní názor. Je sice pravda, že první odstavec § 364 obč. zák. mluví o tom, jak lze vykonávat »vlastnické právo«, že se předpisem § 364 obč. zák. omezuje materiálně obsah vlastnického práva sousedova a že v pravidelných případech bývá žalo-

vanou stranou vlastník pozemku, z něhož vychází immissie. Avšak ustanovení § 364 obč. zák. musí býti vykládáno v celku a musí býti přihlédnuto zejména i k tomu, že se v druhém odstavci § 364 obč. zák., jehož je tu užití, mluví při označení osoby, jímž může vlastník jednoho pozemku zakázati immissie z druhého pozemku, o »sousedu«, nikoliv o »vlastníku«.

Že zákonodárce zamýšlel poskytnouti vlastníku ohroženého pozemku oprávnění k přímé žalobě nejen proti vlastníku sousedního pozemku, nýbrž též podle okolností případu i proti té osobě, která, užívajíc na základě právního poměru sousední nemovitosti, vykonala nedovolený zásah do vlastnické sféry žalobcovy, plyne právě z toho, že § 364 obč. zák. praví, že »vlastník pozemku může sousedovi zakázati, aby ho z jeho pozemku obtěžoval...«. Kdyby bylo úmyslem zákonodárcovým omeziti žalobu podle § 364 obč. zák. po pasivní stránce jen na vlastníka pozemku, tak jako ji zřetelně omezil na vlastníka při označení osoby aktivně oprávněné tímto nepochybným a jednoznačným označením »vlastník«, bylo by bývalo na snadě, aby i v dalším textu místo slova »sousedovi« použil slov »vlastníku sousedního pozemku«. To se nestalo a ani ve zprávě komise pro zpracování třetí novely k občanského zákoníku nelze najíti oporu pro takovýto omezující výklad slova »soused«, které je svým obecným obsahem širší než pojem »vlastník«. Z řečeného doslovu v tak úzké souvislosti obou rozdílně volených výrazů s různým obsahem, jakož i z účelu, poskytnouti ohroženému vlastníku dostatečnou a náležitou ochranu proti nedovoleným zásahům vycházejícím ze sousedního pozemku, plyne, že slovo »soused« ve smyslu druhého odst. § 364 obč. zák. má tu i v právním směru širší význam než ten, jenž by odpovídal obratu »vlastník sousedního pozemku«, a že za »souseda« podle tohoto ustanovení jest pokládati nejen vlastníka sousední nemovitosti, ale i toho, kdo na určité nemovitosti na základě právního poměru k ní vykonává nějaké úkony, které jinak jsou obsahem výkonu práva vlastnického. Praxe připouští podání žaloby podle § 364 obč. zák. i proti osobě, která vykonává obsah vlastnického sousedova práva, třebaž to nebyl právě sám vlastník (srov. rozh. č. 9022, 14265 Sb. n. s.). Tato praxe jest vedena duchem účelnosti a vychází z té základní myšlenky, že nebylo úmyslem zákonodárcovým nutiti ohroženého vlastníka, aby podle § 364 obč. zák. žaloval vždy jen »vlastníka« sousedního pozemku, neboť žaloba proti vlastníku podaná by v mnoha případech nemohla míti praktický úspěch a dosíci v dohledné době nápravy, což by odporovalo ochranným intencím a duchu zákona. Při tom se ovšem rozumí samo sebou, že nedovolené immissie musejí míti vztah k výkonu sousedských práv.

Pohlíželi-li se na souzený spor s vylíčeného právního hlediska, nelze seznati ani, zda žalovaného Josefa K. lze pokládati za souseda žalobců ve smyslu § 364 obč. zák., ani zda tvrzená »nedovolená immissie« jest důsledkem soudského poměru Josefa K. k žalobcům a zda má k tomuto sousedskému poměru vůbec nějaký vztah. Bylo pouze zjištěno, že Josef K. jest vlastníkem hospodářství, ale nikoliv sousední nemovitosti, náležející jeho matce Anně K. V čem záleží toto jeho »hospodářství«

resp. »hospodaření«, a v jakém vztahu jest s chováním a umístěním psa, jehož nadměrný štěkot prý jest nedovolenou immisí, nebylo blíže vysvětleno; ani odvolací soud nevyřídil výtky, které byly v tom směru uplatněny v odvolání Josefa K. Kdyby odvolací soud po přezkoumání rozhodujících v tom směru skutečností přišel k názoru, že Josef K. jest pasivně oprávněn podle § 364 obč. zák., bylo by na něm, aby se zabýval dalším obsahem odvolání, které dovozuje, že vytí a štěkot psa nepřevyšovaly míru podle místních poměrů obvyklou a že podstatně neztěžovaly užívání domu patřícího žalobcům.

Jinak však se má věc, pokud jde o žalovaného Václava K. Pouze z toho, že Václav K. jest vlastníkem psa chovaného ve dvoře domu č. p. 170 ve V., nelze dovodit, že Václav K. jest k nemovitosti sousedící s domem žalobců, v poměru shora vylíčeném a nelze ho tudíž pokládati za »sousedu« žalobců ve smyslu § 364, odst. 2, obč. zák.

Čís. 17251.

Jestliže doba úschovy není ani výslovně smluvena, ani ji nelze určit z vedlejších okolností jednotlivého případu, může se schovatel na ukladatelé kdykoli domáhati o d e b r á n í uschované věci.

(Rozh. ze dne 2. března 1939, Rv I 2899/38.)

Srov. rozh. č. 7968 Sb. n. s.

Proti žalobě podané dne 21. května 1938, kterou se žalobce domáhal, aby si žalovaný odebral žlutou čtyřkolovou káru s jednou lampou, pobožnicí, chomoutem a poduškou, uloženou u žalobce v létě 1936, namítl žalovaný mimo jiné, že má sice právo, nikoli však i povinnost odebrat si uschovanou věc a že se žalobce může zbavit uschované kárky jiným přiměřeným zákonným způsobem. Soud první stolice zamítl žalobu v podstatě proto, že v § 967 obč. zák., kde jsou stanoveny povinnosti ukladatele, není nikde řeč o jeho povinnosti k odebrání uschované věci, takže ukladatel má sice právo na odebrání věci u schovatele uložené, nikoliv však i zákonnou nebo jinou povinnost. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalovaný se snaží dovodit, že ukladatelé nelze uložit povinnost, aby odebral od schovatele uschovanou věc. Leč neprávem. V souzené věci nebyla doba úschovy ani výslovně smluvena, ani ji nelze určit z vedlejších okolností. Přichází tu proto k platnosti ustanovení § 963 obč. zák., podle něhož může býti v takovém případě »dána výpověď podle libosti«. Jest proto nejen ukladatelé kdykoliv oprávněn žádati vrá-

cení věci dané v úschovu, nýbrž i schovatel může se kdykoliv domáhati na ukladatelé, aby vzal věc zpět. V tom smyslu jest rozuměti rčení zákona dáti »výpověď podle libosti« (srov. Schey: Die Obligationsverhältnisse I, str. 316, Ehrenzweig: System II/1, str. 378, Klangův Komentář II/2, str. 671). Že zákon uznává oprávnění schovatelovo domáhati se na ukladatelé odebrání uschované věci, plyne i z druhé věty § 962 obč. zák., v níž jsou vytčeny případy, kdy schovatel jest oprávněn vrátiti svěřenou mu věc i před uplynutím ujednané schovací doby. Na tom, že v § 967 obč. zák., jednajícím o povinnostech ukladatele, není výslovně uvedena i jeho povinnost odebrat věc danou do úschovy, nezáleží, ježto tato povinnost plyne již z povahy schovací smlouvy, při níž povinnost ukladatelova odebrat věc odpovídá shora doličenému právu schovatelovu vrátiti věc.

Čís. 17252.

Nároky čs. státních příslušníků proti Čs. státu na náhradu za válečné úkony hledíc na zákon č. 236/1924 a čl. III haagské dohody z 20. ledna 1930 č. 184/1932 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 3. března 1939, Rv I 2297/38.)

Žalobu, kterou se žalobce domáhal na žalovaném Čs. státě nároku na zaplacení válečných úkonů v hodnotě 29.993 K, které konal za světové války podle zákonů č. 236/1912 a č. 316/1918 ř. z., zamítly soudy všech tří stolic, n e j v y š š í s o u d z těchto

d ů v o d ů:

Po právní stránce opíral žalobce žalobní nárok o předpisy §§ 1431 až 1437 a 1447 obč. zák. a dovozoval, že se žalovaný na jeho újmu obohatil, přistoupliv k ustanovení čl. III haagské dohody ze dne 20. ledna 1930 č. 184/1932 Sb. z. a n., podle něhož žalobce jako zdejší státní příslušník nemůže se již domáhati své pohledávky za válečné úkony ve výši 29.993 K ani na republice Rakouské, jak by byl mohl jinak bez oné dohody učiniti podle mírových smluv. Při tom prý čs. delegace uplatňovala také soukromoprávní nároky tuzemských státních příslušníků, k nimž náležel i žalobce se svým nárokem na odměnu za válečné úkony, a vystupovala prý nikoli jako zástupkyně státu za tento stát, nýbrž jako zástupce oněch jednotlivců s plnou odpovědností vůči nim. Jestliže prý delegace ujednala, že ony pohledávky vzájemně dosud nevyřízené, tedy také nárok žalobcův, nebudou uplatňovány, byl prý tím žalovaný obohacen, když prý tak použil nároku žalobcova k uspokojení státních příslušníků republiky Rakouské, jež tito příslušníci měli proti žalovanému státu; vzájemné nároky obou států byly prý kompensovány, a to, jak žalobce míní, na jeho újmu.

Co do domnělé kompensace byl by žalovaný mohl k započtení namítnouti toliko ony nároky, které mu proti republice Rakouské příslu-

šely, tedy, co do nároků z titulu válečných úkonů jen ony, které sám převzal podle zákona č. 236/1924 Sb. z. a n., nemohl však započítati pohledávky, které podle tohoto zákona nepřevzal; žalobce sám připustil, že jeho pohledávku z válečných úkonů žalovaný nepřevzal, protože nebylo tu podmínek, jež pro převzetí stanovil řečený zákon.

Co se týká tvrzeného obohacení žalovaného státu, padá i tu jakýkoli nárok již tím, co bylo uvedeno nahoře. Nebylo dokázáno, že žalobcova pohledávka byla za jednání o dohodě a při ní vůbec uvedena jakkoli na přetřes, že se stala základem této dohody a že na její uskutečnění měla nebo mohla mít jakýkoli účinek potud, že by k oné dohodě jinak bylo nedošlo a že by se tedy právě se zřetelem k oné pohledávce žalobcově bylo žalovanému dostalo vůbec nějaké majetkové hodnoty onou smlouvou, již by byl nedosáhl bez oné žalobcovy pohledávky. I kdyby snad ona dohoda byla svými důsledky výhodná pro žalovaného, není dokázáno, že se mu dostalo výhody na újmu žalobcovu.

Nelze tudíž přiznati žalobci nárok z důvodu obohacení, jestliže nějaké obohacení žalovaného na újmu žalobcovu nebylo dokázáno. S názorem žalobcovým, že takové obohacení možno dovoditi již ze znění samé dohody, nelze ovšem souhlasiti.

V opravném řízení snažil se žalobce dovoditi oprávněnost svého žalobního nároku ještě také z jiných skutkových a právních hledisek, což však není v souhlasu s předpisem § 482 c. ř. s. Mínil-li žalobce na př., že žalovaný jednal na jeho úkor o své újmě jako jeho zástupce, anebo že snad závazek republiky Rakouské k úhradě žalobcova nároku z válečných úkonů automaticky přešel na žalovaný stát, nešlo by zajisté již i nárok z obohacení, nýbrž právě o nároky jiné povahy právní, jež žalobou nebyly uplatněny. Podobně je tomu také, pokud se žalovaný snaží dovoditi, že by v oné dohodě bylo obsaženo vyvlastnění jeho nároku s povinností žalované strany k náhradě škody, dále že se jak ona dohoda, tak také ustanovení zákona č. 236/1924 Sb. z. a n. příčí jak dobrým mravům, tak i zásadám vysloveným v § 106 ústavní listiny. Také tu by šlo o nároky podstatně jiné a nikoli o nárok z obohacení. Kdyby se však mohlo souditi, že by v otázkách těchto šlo toliko o právní subsumpci skutečností již v žalobě a před procesním soudem přednesených, ani v tom případě nebylo by lze žalobcovy nároky uznati za oprávněné. Žalovaný stát nebyl vůbec zavázán k tomu, aby hradil jakékoli nároky vzešlé z válečných úkonů, a to ovšem ani vůči vlastním příslušníkům; směl tedy upravit tyto otázky se zřetelem na nároky těchto příslušníků a jejich zájmu takovým způsobem, který uznával za vhodný, a jak se to stalo ve vzpomenutém již zákoně č. 236/1924 Sb. z. a n. Žalobce nevyhovoval podmínkám stanoveným pro převzetí závazku v řečeném zákoně a bylo v příslušném právním řízení rozhodnuto, že mu z tohoto zákona a tedy ani jinak vůči žalovanému žádný nárok z důvodů válečných úkonů nepřísluší. Nemůže proto z toho, že pak také žalovaný stát přistoupil k mezistátní dohodě směřující k likvidaci mezistátních nároků, dovozovati, že žalovaný stát převzal nějaký závazek, když právě v poměru k žalobci bylo již stanoveno, že k takovému pře-

vzetí není v souzeném případě zákonných podmínek. O nějakém soukromoprávním zástupčím poměru nemůže býti řeči, když tu šlo o mezistátní dohodu. Netřeba řešiti otázku, zda onou dohodou skutečně zanikl jakýkoli nárok žalobcův z titulu válečných úkonů, či mohl-li by snad takový nárok ještě uplatniti mimo proti žalovanému státu a republice Rakouské proti jinému právnímu subjektu. Než v každém případě by musilo býti uváženo, pokud by byl žalobce vůbec dosáhl uspokojení svého nároku, kdyby k oné mezistátní dohodě bylo nedošlo. V té příčině není v přednesu žádných předpokladů v tom směru, že by byl žalobce mohl s úspěchem své nároky uplatniti.

Čís. 17253.

Pro otázku, kdo jest účastníkem knihovního řízení, rozhoduje doba, kdy žádost došla knihovního soudu.

Kdo neměl v uvedené době k nemovitosti knihovního (vlastnického) práva, není oprávněn k rekursu proti knihovnímu zápisu, třebaže později nabyl knihovního práva v poznamenaném pořadí předcházejícím zápisu, proti kterému čelí rekurs.

(Rozh. ze dne 7. března 1939, R I 46/39.)

Srov. rozh. č. 11746 Sb. n. s.

Soud první stolice povolil na návrh vymáhajícího věřitele Dr. Rudolfa B., došlý knihovního soudu dne 20. ledna 1938 o 8. hod. 30 min., usnesením ze dne 4. února 1938 exekuci vnučeným zřízením zástavního práva na nemovitosti připsané povinným manželům Václavu a Marie N. jako knihovním vlastníkům. Proti tomuto usnesení podali Jan D. a nezl. Marie D. rekurs, tvrdíce, že se stali podle usnesení ze dne 5. února 1938 č. d. 105/38 vlastníky dotčené nemovitosti a že vklad jejich vlastnického práva byl zapsán do pozemkové knihy v pořadí poznámky zcizení dříve, než vklad vnučeného zástavního práva pro pohledávku vymáhajícího věřitele, poněvadž listovní opominul označiti plombu, a vytykájíce dále, že v době, kdy bylo do pozemkové knihy zapisováno vnučené zástavní právo pro vymáhajícího věřitele za jeho vykonatelnou pohledávku, manželé Václav a Marie N., proti nimž byla exekuce povolena, nebyli již vlastníky nemovitosti a že zároveň s žádostí o vklad svého vlastnického práva v pořadí poznámky pro zcizení nemohli žádosti o výmaz onoho vnučeného zástavního práva, poněvadž v době, kdy svou žádost o vklad vlastnického práva podali (t. j. 3. února 1938), nebylo zástavní právo ještě do pozemkové knihy zapsáno. Rekursní soud odmítl rekurs a uvedl v otázce, o niž tu jde, v důvodech: Rekursní soud zkoumal především otázku, zda stěžovatelé jsou k podání rekursu oprávněni. Exekuční řád nemá ustanovení o tom, kdo mimo vymáhajícího věřitele a dlužníka jest oprávněn k podání rekursu, avšak všeobecně lze míti za to, že každý účastník exekučního

řízení jest k tomu oprávněn. Kdo jest účastníkem exekučního řízení, to lze pak posouditi z jednotlivých ustanovení exekučního řádu. Při exekuci vnučeným zřízením zástavního práva jest vlastníka nemovitosti, který není povinným, nepochybně pokládati za účastníka exekučního řízení a za oprávněna k podání rekursu. Stěžovatelé vytýkají, že k návrhu vymáhajícího věřitele byla povolena exekuce vnučeným zřízením zástavního práva proti Václavu a Marii N., ač v době zápisu nebyli tito vlastníky nemovitostí zapsaných ve vl. č. 3 poz. knihy v H. Stěžovatelé zřejmě přehlížejí, že podle § 88 ex. ř. platí pro povolení i výkon vkladu vnučeného zástavního práva ustanovení obecného knihovního zákona a že podle § 93 knih. zák. je pro posouzení žádosti rozhodující doba, kdy došla žádost knihovního soudu a nikoli tedy doba zápisu práva do pozemkové knihy. Exekuční návrh na zřízení vnučeného práva zástavního pro pohledávku vymáhajícího věřitele došel knihovního soudu dne 20. ledna 1938 v 8 hod. 30 min. a v té době byli vlastníky uvedené nemovitosti manželé Václav a Marie N., což stěžovatelé nepopírají. Byla proto exekuce právem povolena a není tudíž rozhodující, že se zápis do pozemkové knihy stal později. Leč nejen pro posouzení knihovní žádosti, nýbrž i pro posouzení otázky, kdo jest účastníkem exekučního řízení, rozhoduje doba, kdy žádost došla knihovního soudu. Ze spisů i z tvrzení samých stěžovatelů je zřejmé, že se stěžovatelé stali vlastníky uvedené nemovitosti až 3. února 1938 a že tudíž dne 20. ledna 1938 jimi nebyli, a nelze je proto pokládati za účastníky exekučního řízení a za oprávněné k podání rekursu (rozh. č. 11746 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Dovolací stěžovatelé uznávají, že nejsou účastníky exekučního řízení, a prohlašují výslovně, že nepodávají rekurs (správně dovolací rekurs) v exekuční řízení, nýbrž v knihovní věci, a tvrdí, že proto nelze na souzený případ vztahovat rozhodnutí nejvyššího soudu č. 11746 Sb. n. s., nýbrž že prý byli oprávněni k podání rekursu podle ustanovení §§ 126, 123, odst. 1, knih. zák.

Avšak řečené rozhodnutí se vztahuje právě jen na řízení knihovní a nikoliv na řízení exekuční. Nejvyšší soud nemá příčiny, aby se odchýlil od zásady vytčené v tomto rozhodnutí, totiž že pro posouzení otázky, kdo jest účastníkem v knihovním řízení, jest rozhodující doba, kdy žádost došla knihovnímu soudu.

Poněvadž exekuční návrh na vnučené zřízení zástavního práva pro pohledávku 7.368 K 48 h došel knihovního soudu v době, kdy Jan a nezl. Marie D. nebyli ještě knihovními vlastníky zavazené nemovitosti, nebyla v oné době vkladem vnučeného zástavního práva na dotčené nemovitosti přímo dotčena jejich knihovní práva; nebyli tudíž oprávněni k stížnosti podle § 126 knih. zák. Jejich rekurs byl tudíž právem odmítnut. Tím není ovšem vyloučeno, aby se domáhali svého práva jiným vhodným způsobem.

Čís. 17254.

Zápůrčí žaloba (§ 523 obč. zák.).

Stavební podnikatel, jenž v mezích své podnikatelské živnosti zadal jednotlivé práce jiným osobám (povozníkům), odpovídá za ně, zasahující-li do vlastnictví třetí osoby (navážením a skládáním opuky na cizím pozemku), třebaže k zásahu nedal příkaz ani o něm zprvu nevěděl; stačí, že zásah oněch osob nemohl ujíti jeho pozornosti a že neučinil nic k jeho nápravě. Stavebník není za takový zásah odpověden.

(Rozh. ze dne 7. března 1939, Rv I 3060/38.)

Žalobu, kterou se žalobce na prvé žalované obci P., stavebníci budovy zpětných ventilů, a na druhé žalované podnikatelské společnosti »L.« domáhal, aby bylo uznáno právem, že žalovaným nepřísluší navážení opuku na parcelu č. kat. 655/2 v T., t. j. na část zatíženou služebností přístupu a příjezdu a na služebností přístupu a příjezdu stíženou část poz. parc. č. kat. 677 v T. ve prospěch žalované obce, a že žalované jsou povinny zdržeti se dalšího navážení opuky, jakož i odstraniti navezenou opuku, oba nižší soudy zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: V souzeném případě spatřoval žalobce rušební čin prvé žalované v tom, že opuku na žalobcovy pozemky navezli dělníci druhé žalované, a to prý v zájmu a na příkaz prvé žalované. Avšak žádný příkaz prvé žalované nebyl zjištěn a ani odvolání takový příkaz nedolčuje. V pouhém zadání stavby prvou žalovanou druhé žalované nelze viděti příkaz ani žádný zájem prvé žalované ve smyslu výše uvedeném. Tento tvrzený zájem její neplyne ani z toho, že jí přísluší přes žalobcovy pozemky služebnost přístupu a příjezdu, a nebylo ani nic zjištěno, z čeho by bylo možno souditi, že věděla a souhlasila s navážením opuky, aby byla zpevněna cesta vedoucí k její stavbě, a že by toto jednání chtěla si počítati na vlastní držbu a ve prospěch nabytí práva jakožto vlastnice pozemku panujícího. Jestliže tudíž nebyl u prvé žalované zjištěn žádný zásah do vlastnictví žalobcova ani přímý, ani provedený zástupcem, byla žaloba proti prvé žalované právem zamítnuta. Co se týká druhé žalované, bylo na její adresu pouze tvrzeno, že to byli její dělníci, kteří opuku na pozemky (cestu) navezli. Prvý soud zjistil, že sice opuka ze staveniště budovy prováděné druhou žalovanou byla na žalobcovy pozemky navezena, uvedl však výslovně, že nezjistil, že by to byli navezli dělníci žalované firmy, a zjistil dále, že odvoz materiálu zadala druhá žalovaná místním povozníkům a že jim nedala žádný příkaz, aby vozili materiál na cestu žalobcovu, a stalo-li se tak, že se tak stalo bez jejího příkazu se strany dělníků nebo povozníků. Byla proto žaloba i proti druhé žalované právem zamítnuta.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobcovy stran prvé žalované obce, kdežto stran druhé žalované zrušil rozsudky nižších soudů a uložil odvolacímu soudu další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Nejvyšší soud neshledal co do prvě žalované zákonného důvodu, aby rozsudek soudu odvolacího byl změněn (§ 510, odst. 3, c. ř. s. v nov. znění).

Jinak tomu však je stran druhé žalované firmy »L.«, akciová stavební společnost v P. Podle zjištění nižších soudů prováděla stavbu budovy zpětných ventilů na vodovodním zařízení obce P. v T. žalovaná firma »L.«, jež byla podle zadávacích podmínek povinna odvézt ze staveniště přebytečný materiál na skládku. Jestliže pak tato žalovaná firma zjednala v mezích tohoto podnikatelství k jednotlivým pracím jiné osoby, odpovídá za ně, zasahují-li tyto osoby do vlastnictví třetí osoby, i když by k zásahu tomu příkazu nedala a o zásahu tom třeba snad zprvu ani nevěděla, a to stejně, byli-li by to dělníci její na stavbě zaměstnaní anebo povozníci od ní k odvezení materiálu zjednaní. Vždyť zápůrčí žalobou (§ 523 obč. zák.) může býti stíhán i ten, kdo vlastnictví druhého neoprávněným zásahem nerušil přímo sám, nýbrž učinil tak třeba jen svým zástupcem. Žalovaná jako stavební firma musila tam při provádění zadané stavby a všeho toho, co s ní souviselo, míti také své vedoucí a dozorčí orgány, které jí při provádění stavby té zastupovali. Těm pak nemohlo a nemělo ujíti, co se na stavbě a v nejbližším jejím okolí děje, zejména také co se děje s materiálem odváženým ze stavby, k němuž patřila i opuka, o níž tu jde, a jakým způsobem se odvážení to dálo. Byloť přece podle zjištění nižších soudů místo, kam materiál ten měl býti skládán, zcela v blízkosti staveniště. I když by se navezení opuky na žalobcův pozemek osobami zjednanými žalovanou firmou bylo stálo skutečně bez vědomí a příkazu jejich zástupčích orgánů při provádění stavby, bylo by přece nutno míti za to, že tyto orgánové jednání to dodatečně schválili tím, že opuku tam navezenou nechali dále ležeti a že neučinili žádného opatření, aby byla odtamtud odklizená a odvezena na místo pro ní určené, neboť opuka, jak zjištěno, zůstala na pozemku žalobcově i za sporu, a že by orgánové žalované firmy na pozemku žalobcově navezenou opuku nebyli viděli, žalovaná firma sama netvrdí. Podle toho, co bylo uvedeno, byla by tudíž žalovaná firma v souzeném sporu pasivně oprávněna, ať již by tvrzený zásah do žalobcova vlastnického práva byli způsobili její dělníci na stavbě zaměstnaní anebo povozníci, zjednaní jí k odvezení materiálu ze staveniště. Mylný je právní názor odvolacího soudu, že žalovaná firma proto, že odvoz materiálu zadala místním povozníkům a že jim nedala žádný příkaz, aby vozili materiál na cestu žalobcovu, a stalo-li se tak, že se tak stalo bez jejího vědomí a bez jejího příkazu jen dělníky aneb povozníky, není pro tento rušivý zásah do vlastnictví žalobcova pasivně oprávněna k žalobě podle § 523 obč. zák. Jestliže žalovaná firma jako podnikatelka prací zadaných jí p-skou obcí zadala v mezích tohoto svého podnikatelství jednotlivé práce dalším osobám, jest za tyto osoby odpovědna, zasahují-li ony osoby do vlastnictví třetí osoby, i když o rušení nevěděla. Vždyť právě podle poměru, v kterém byla žalovaná jako podnikatelka stavby k svým zjednaným povozníkům, jest míti za to, že si

přičítá jejich zásah za vlastní držbu a přičítá sobě na prospěch pro nabytí příslušného práva (srov. rozh. č. 3474 Sb. n. s.). Ježto pro svůj mylný právní názor odvolací soud přesně a bezpečně nezjistil, zda to byli dělníci anebo povozníci žalovanou firmou zjednaní, kteří opuku na žalobcův pozemek navezli, a zejména nepřezkoumal po této stránce zjištění prvěho soudu, že na žalobcovy pozemky byla ze staveniště budovy zpětných ventilů, kterou prováděla druhá žalovaná, navezena opuka, dále že druhá žalovaná zadala odvoz materiálu místním povozníkům a že navezení se stalo se strany dělníků nebo povozníků, jest řízení po této stránce kusé a musilo býti rozhodnuto, jak se stalo.

Pokud pak jde ještě o námitku, že opuku nelze odstraniti, poněvadž zvětrala, stačí poukázati na to, že v žalobní prosbě, aby byla opuka odvezena, není v podstatě obsaženo nic jiného, nežli aby na pozemku žalobcově, kde rušivý zásah do jeho vlastnictví se stal, bylo vše uvedeno do předešlého stavu (§ 346 obč. zák.); že by to nebylo možné, žalovaná firma vůbec netvrdí.

Čís. 17255.

Pražský magistrát jako politický úřad prvě stolice jest oprávněn zakročiti v zájmu státní správy o vyšetření a rozhodnutí platnosti manželství, třebaš tento zájem záleží jen v tom, aby bylo zjištěno domovské právo manželky a jejího dítěte.

(Rozh. ze dne 9. března 1939, Rv II 86/39.)

Na žádost magistrátu hlavního města Prahy bylo podle § 28 zák. ze dne 28. května 1919, č. 320 Sb. z. a n. z důvodu bigamie (§ 62 obč. zák.) zavedeno řízení o neplatnost manželství Václava J. a Marie rozené Š., uzavřeného dne 8. ledna 1924 v S. podle obřadu pravoslavného a oba nižší soudy prohlásily ono manželství za neplatné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o níž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Podle dvorského dekretu ze dne 27. června 1837, č. 208 Sb. z. s. (srov. rozh. č. 15179 a 13495 Sb. n. s.) byl oprávněn pražský magistrát jako politický úřad prvě stolice zakročiti v zájmu státní správy o vyšetření a rozhodnutí o platnosti manželství Václava a Marie J-ových, při čemž zájem státní správy záleží již v tom, aby bylo zjištěno domovské právo Marie J. a její dcery.

Posoudil tedy odvolací soud sporný případ správně i s hlediska právního.

Čís. 17256.

Původské právo (zák. č. 218/1926 Sb. z. a n.).

Není-li smluveno něco jiného, má původce díla nárok na to, aby s dílem bylo uveřejněno také jeho jméno.

Předpis § 21 původ. zák. vymezuje jen povšechně okruh jednotného práva původského, jež chrání jak ideální, tak i osobní zájmy původcovy.

Nárok domáhající se zákazu porušování práva původcova předpokládá nebezpečí opakování rušebního činu; tomu tak není u článku, jenž byl již uveřejněn a k jehož opětovnému uveřejnění nemá dojíti.

(Rozh. ze dne 10. března 1939, Rv I 662/38.)

Žalovaná akciová společnost »M.« objednala od žalobce článek — povídku pro svůj »Magazin 1937« a uveřejnila jej v uvedeném »Magazinu«, ale bez autorova jména. Když se přišlo na to, že nedopatřením v tiskárně nebylo jméno žalobce jako původce vytištěno, doplnila v neprodaných výtiscích u článku autorovo jméno. Doplnění se nestalo jen asi u 3000 výtisků z celkového počtu 20.000. Spatřuje zásah do autorského práva v tom, že žalovaná neuvedla jeho jméno při řečeném článku, který uveřejnila, domáhá se žalobce I. určení, že mu přísluší k článku »Zázraky profesora Kladivouna«, uveřejněném v »Magazinu 1937« původské právo — to jest právo na současné označení autorova jména při tomto článku, II. že se žalované zapovídá, aby původské právo žalobcovo, to jest právo na současné uveřejnění jména žalobcova při uveřejnění uvedeného článku v dotčeném »Magazinu« dále porušovala, a konečně III., aby byla žalovaná odsouzena zaplatiti žalobci přiměřené odškodné ve výši 2000 K. Žalovaná nepopřela autorské právo žalobcovo k onomu článku, ani je neuváděla v pochybnost, ani podle § 13 původ. zák. neuplatňovala práva náležející autoru. Soud prvního stádia uznal podle žaloby, uznav co do části žalobní prosby pod III. uvedeně za přiměřené odškodné 500 K. Odvolací soud k odvolání obou stran zamítl žalobu zcela. **Důvody:** Žalobce netvrdil ani nedokázal, že žalovaná převzala vůči němu závazek rozšíření »Magazinu« k rozšíření autorova článku, zejména za účelem rozšíření autorovy popularity, a že by si osobovala jeho právo ve smyslu § 13 původ. zák. Rovněž netvrdil, že by žalovaná protismělně vydala více exemplářů »Magazinu«. Pro určení rozsahu příkoří žalobce nic konkrétního neuvedl. To, co žalobce pokládá za zásah do autorského práva (§ 44 původ. zák.), nelze však zaň považovati, přihlédneme-li k tomu, 1. že uvedený zákon u jednotlivých kategorií děl speciálně uvádí, jaké dispozice vyhrazuje autorovi, a ve kterých tudíž nastává zásah do výhradního práva původcova ve smyslu § 44 původ. zák., 2. že ani z ustanovení §§ 21, 22, 23, 24, 28 a 29 uved. zák., ani z předpisů §§ 12, 13 a 60 uved. zák. nelze vyvoditi, že nevytištění jména autora při článku tím, kdo článek od autora objednal, autoru zaplatil a vytiskl tam, kde měl být vytištěn, aniž vzal

na se povinnost rozšiřování, při čemž autorské právo žalobce nepopíral a neosoboval si jeho právo (§ 13 původ. zák.), mohlo by býti kvalifikováno jako zásah do původského práva, i když k pojmu zásahu nenáleží zavinení a nevytištění jména za uvedených předpokladů není uvedeno v dispozicích, které zákon uvádí jako licence. Není-li tu zásah, pak není ani možnosti žalovati podle § 57 uved. zák. na odškodné za utrpění příkoří, kteráž žaloba předpokládá zásah podle § 44 uved. zák. a zavinení, a není ani důvodu k žalobě a žalobnímu žádání podle § 58 zák., když žalovaná nepopírala, neuváděla v pochybnost práva žalobcova a neuplatňovala je ve smyslu § 13 uved. zák.

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobcovo co do částky 500 K, jinak jeho dovolání nevyhověl.

Důvody:

Dovolatelí jde jen o to, aby bylo s článkem, jehož jest původcem, uveřejněno jeho jméno. Tento nárok, jak jest žalobou uplatňován, jest původci díla, není-li smluven opak, zásadně přiznati, poněvadž oprávnění původce díla k tomu, aby s dílem bylo uveřejněno také jeho jméno, plyne ze samé podstaty původského práva, jež se nevyčerpává jen ochranou ryze majetkových práv původce díla, nýbrž chrání také jeho ideální a osobní zájmy, mezi než patří právě žalobou uplatňovaný nárok (srov. § 16 původ. zák.). Nezáleží na tom, že předpis § 21 původ. zák. toto oprávnění neuvádí výslovně, protože jednotlivá práva vyhrazená původci díla nejsou v řečeném zákonném předpise uvedena výčetmo, nýbrž onen předpis jen povšechně vymezuje okruh jednotného práva původského, které, jak řečeno, chrání i ideální a osobní zájmy původcovy. V souzeném případě však žalovaná dovolatelovo právo na uveřejnění článku »Zázraky profesora Kladivouna« s jeho jménem z důvodu jeho původského práva k článku nejen nepopírala, ale naopak mu je přiznávala, namítajíc jen, že k vynechání jména došlo nedopatřením, které prý jí nemůže býti přičítáno za vinu, a že tedy žalobci nepřisluší ani nárok na náhradu podle § 57 původ. zák. Dovolání není oprávněno. Dovolatel totiž vůbec nenapadá právní názor odvolacího soudu, proč není v souzeném případě důvodu k žalobnímu žádání podle § 58 původ. zák. Mimo to určovací výrok co do porušení původského práva vynecháním žalobcova jména neměl by v podstatě v souzeném případě jiného významu pro souzený spor, nežli že by v něm bylo předurčujícím způsobem rozhodnuto o důvodu nároku jeho na náhradu škody, jenž ovšem předpokládá podle § 57 uved. zák. ještě také zavinení žalované společnosti. Jinakého právního a praktického důsledku a účinku by takovýto výrok pro žalobce za zjištěného stavu věci míti nemohl. Co do požadovaného odškodného jde však v dovolání již jen o 500 K, když žalobce nechal vejíti v moc práva onu část rozsudku procesního soudu, jímž byly další jeho nároky peněžité zamítnuty. Jde proto pro dovolání v otázce odškodného o věc nepatrnou, takže dovolací soud nemůže přezkoumati napadený rozsudek v této části pro nepřipustnost dovolání. Další žalobní žádost, aby bylo žalované zakázáno porušovati žalobcovo

původské právo k článku stejným způsobem, nemá v přednesu žalobcovu a ve zjištěném ději podkladu. Jde totiž o článek, který byl již uveřejněn a o němž ani žalobce netvrdil, že by k jeho opětovnému uveřejnění mělo nebo mohlo dojít. Nehledíc ani na to, že se žalovaná podle skutkového zjištění pokusila o to, aby závadný stav podle možnosti odstranila, není tu podkladu pro to, že by k uveřejnění a zvláště porušení žalobcova práva z naznačeném směru mohlo dojít, že by zde tudíž v souzené věci podle zjištěných okolností vůbec bylo nebezpečí opakování takového rušebného činu a že by zde zájmy žalobcovy nutně vyžadovaly právní ochrany, zvláště když žalovaná sama vysvětluje věc jenom nedopatřením a když v tom směru její přednes byl potvrzen ve skutkovém zjištění. Z toho tedy nutno plným právem souditi, že žalovaná zásadně ani v tom směru nárok žalobcův nepopírala, a není podkladu k domněnce, že by se mohl podobný případ opakovati právě u žalobcova článku, jehož se spor týká. Není proto ani v této příčině žalobní prosba oprávněna.

Čís. 17257.

Ochrana jména podle § 43 obč. zák.; pojem jména ve smyslu řečeného ustanovení.

Pokud nejde o neoprávněné užívání jména k účelům reklamním v souvislosti s vyobrazením reklamní figury.

(Rozh. ze dne 10. března 1939, Rv I 1591/38.)

Žalobce Josef V. se domáhá žalobou, aby žalovaná firma, pod kterou Josef L. vyrábí cukrovinky »Hašlerky« a používá pro jejich reklamu jména a vyobrazení »pana Vozába«, byla uznána povinnou a) zdržeti se užívání jména »Vozáb« ve své reklamě jakéhokoliv druhu a b) odstraniti z veřejných a veřejně přístupných míst a místností veškeré reklamní předměty s jménem »Vozáb«. K jejímu odůvodnění přednesl: V různých časopisech se objevují oznámení, v nichž »pan Vozáb« doporučuje proti rýmě a kašli »Hašlerky« a která jsou doprovázena obrázkem »pana Vozába« v komických postojích se psem »Fenyglem«, v obchodech jsou vylepovány články líčící avantury »pana Vozába« s obrázky a vystavovány jsou figuríny, označené jako »pan Vozáb«; žalobce, jehož rodové jméno jest totožné s uvedeným jménem, jest všude vystavován posměškům, které jsou ve spojitosti s reklamou žalované firmy, a to v nejrůznějších obměnách, na př.: doporučuji »Hašlerky«, žádám »Hašlerku«, kdy budete míti dostaveníčko atp.; když žalobce požádal žalovanou firmu, aby se zdržela užívání jeho rodového jména, namítla mu, že se jméno »Vozáb«, kterého žalovaná firma úmyslně užívá k reklamě »Hašlerek«, vykládá ze slovesného tvaru »ozábl« a značí člověka, jemuž ozáblly ruce nebo nohy, a že si žalovaná firma vybrala ono jméno proto, že má naznačovati člověka zmrzlého, bojícího se rýmy a kašle, který našel v »Hašlerkách« ochranný prostředek proti nim; též nelibozvučnost onoho jména se hodila žalované firmě k reklamě ve spojení s jmény

»Vochroust«, »Filousová« atp.; připojením slůvka »pan« k žalobcovu jménu dosahuje žalovaná tím větší komičnosti; reklama vybočuje z mezí slušnosti a vkusu, zejména ve spojení s psem »Fenyglem«, paní »Filousovou«, profesorem »Vochroustem« atp. Proti žalobě namítla žalovaná, že při reklamě používaná osoba »pana Vozába« jest neexistující fikce, pomocí které žalovaná firma doporučuje humoristickým, ale nevinným způsobem svoje bonbony proti kašli od roku 1931, takže je každému zřejmo, že jde o smyšlenou postavu, nikoli o osobu a žalobcovo jméno. Jméno Vozáb jest běžným jménem, jehož žalovaná firma užila náhodou, aniž by chtěla jméno žalobce nebo jiných osob stejného jména uváděti v posměch jako jméno osob bojících se zimy. Reklama žalované firmy není příčinou urážek, kterými se žalobce jeho známí dotýkají a jest jeho věcí, aby urážek netrpěl u těch, kdož mu je vyslovují a jej zesměšňují. Osoba »pana Vozába«, v reklamě užívaná, nemá nic společného s povahou a vzhledem žalobcovým. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Podle zjištění soudu první stolice mluvili zaměstnanci firmy C., u níž byl žalobce ředitelem, o žalobci jako o »bledém admirálu«, činili různé vtípy podle reklamních obrázků, soukromí úředníci mezi sebou mluvili o žalobci jako »u panu Vozábovi«, »o bledém admirálu«, psa u uhelného skladiště nazývali »Fenyklem«, sluhovi hrozilo propuštění, poněvadž reklamní povídka k žertům na žalobce; žalobci měla býti odepřena dodávka dobytka, ježto se členové státního zdravotního ústavu domnívali, že žalobce dodávky nepotřebuje, když obchoduje s cukrovinkami. Svědek P. měl dokonce za to, že jde o firmu žalobcovu. Není tudíž napadený rozsudek v rozporu se spisy, když uvádí, že se jméno »pan Vozáb« z reklamy vztahovalo na žalobce. Co se týká otázky aktivní legitimace k žalobě, jde o výklad ustanovení § 43 obč. zák. Uvedené ustanovení poskytuje ochranu jména každému, kdo je poškozován neoprávněným užíváním jeho jména. Zdržovací žalobou lze tedy účinně zakročiti tehdy, jestliže někdo užívá neoprávněné jméno oprávněného nositele a když se tím nositeli jména ubližuje. Neoprávněným pak jest i užívání cizího jména pro obchodní cíle bez svolení oprávněného nositele jména, neboť i tím se zasahuje nepochybně do práva oprávněného, který má zákonný nárok na své jméno nabyté rodovým příslušenstvím. Užívá-li žalovaný jména žalobcova k účelům obchodním resp. reklamním, jest žalobce k žalobě aktivně oprávněn. Vytýká-li žalovaný, že se jméno »Vozáb« vztahuje jen na reklamní postavu, nikoli na žalobce, není to rozhodující, ježto tím se na věci nic nemění, neboť žalovaný užívá cizího jména k cílům obchodně-reklamním nedovoleně, činí-li tak bez svolení oprávněného nositele jména, tedy neoprávněné. Poněvadž pak byla zjištěna i druhá náležitost, totiž že právě reklama žalované firmy, užívající jména »Vozáb«, zavdala příčinu posměvákům, aby se žalobci posmívali, tudíž škoda — třebaš immateriální, — jest tím věc po právní stránce zcela objasněna. Jest míti za to, že zákonná jména musí býti přiznána osobám, které jsou i nehmotně poškozovány neoprávněným užíváním jejich jména z důvodů obchodně reklamních cílů, a že takové

osoby mají nárok na to, aby nebyly z důvodů hospodářského egoismu jinými osobami vystavovány posměchu, ať již se strany jakékoli. Posoudil proto podle názoru odvolacího soudu soud prvě stolice věc správně, vyhověl-li žalobě.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

D ů v o d y:

Tím, že žalovaná použila k reklamním účelům slova shodného s rodovým jménem žalobcovým, nemusila se ještě dopustiti jednání příčího se předpisu § 43 obč. zák., i kdyby žalobci byly bývaly z toho vzešly ony nepříjemnosti, jež tvrdil v žalobě a které byly ostatně nižšími soudy zjištěny. Ochrana jména, k níž došlo v § 43 obč. zák. ve znění třetí dílčí novely, záleží totiž v tom, že se žalobce smí domáhati toho, aby žalovaný upustil od užívání jeho jména, jestliže žalovaný užívá onoho jména neoprávněně a žalobce je tím poškozen. Nemůže býti pochybností o tom, že se zde jménem míní označení, jímž má býti individualisována určitá osoba, a nikoli jen nějaké slovo samo o sobě bez souvislosti s označením osoby. Neoprávněně lze ovšem užití jména také k účelům reklamním a v souvislosti s vyobrazením, neboť předpis § 43 obč. zák. nerozeznává, k jakému účelu bylo jména použito. Úspěšná zdržovací žaloba ve smyslu řečeného zákonného předpisu, o jakou v souzeném případě jde, by podle toho, co řečeno, předpokládala, že použitím slova »Vozáb« byl míněn přímo žalobce nebo alespoň, že by k takové domněnce mohla býti svedena z určitých důvodů veřejnost, o níž by podle povahy jednotlivého případu šlo, na příklad tím, kdyby reklamní figura označená slovem »Vozáb« vykazovala některé znaky, jež by mohly poukazovati na žalobce. Dojem, který by snad mohl náhodně vzniknouti jen u jednotlivce a v jednotlivém případě, nebyl by rozhodující. Nelze povšechně přisvědčiti názoru odvolacího soudu, že není rozhodující, zda žalovaná užila označení shodného se jménem žalobcovým nikoliv na žalobce, nýbrž jen na reklamní postavu, když není sporu o tom, že reklamní postava nevykazovala žádných znaků, jež by mohly sváděti k domněnce, že jde o žalobce; nelze proto přisvědčiti odvolacímu soudu ani v tom, že již dostačí, když žalovaná onoho označení užívá bez žalobcova souhlasu. Že by žalovaná užila označením reklamní figury slovem »Vozáb«, tohoto slova jako jména žalobcova ve smyslu právě vyloženém, nebo že by si vybrala dokonce úmyslně rodové jméno žalobcovo k účelům reklamním, jak tvrdil žalobce, nebylo dokázáno; šlo tu jen o použití slova toho k reklamě právě jenom jako slova pro jeho slovní a pojmový obsah a význam, a to k označení jedné z vymyšlených figur, jak tomu bylo také u ostatních figur v reklamě a k účelům reklamy tam vystupujících, tedy nejinak nežli jak je tomu v pohádkách (na př. v pohádce o Dlouhém, Širokém a Bystrozrakém), nebo, jak to bývá v reklamě, při níž je obrázková část podložena slovním doprovodem nebo výkladem. Jen tak mohla býti ona reklama v souzeném případě vykládána všeobecně, jsouc posuzována bez zaujetí a bez chtěného zkreslení významu slova použitého v reklamě a významu jejího účelu.

Šlo tu o zužitkování slova pro jeho jazykový význam, který právě mohl a měl sloužiti reklamě, a nikoli o použití nějakého osobního jména, zvláště jména žalobcova, které je nahodile stejné s použitým slovem. Tu ovšem nelze mluvit o tom, že by byl žalovaný nedovoleným způsobem použil jména žalobcova. Stejně by tomu bylo na př. v literárním díle, jestliže by se v něm vyskytlo slovo, třeba jako jméno smyšlené osoby, vystupující v onom díle, stalo-li se to bez jakéhokoli vztahu k nějaké skutečné osobě. Kdyby při tom mohlo snad přes to dojíti k zesměšnění někoho, nebylo by zde cestou k nápravě ono ustanovení občanského práva o ochraně jména, nýbrž měla by tu význam ustanovení k ochraně osobní cti proti osobám posměšky si činícím. Ze zjištění, jež učinily nižší soudy o tvrzených posměšcích žalobci vzniklých, plyne, že v okruhu osob, o něž pro posouzení důvodnosti žalobního nároku jde, byly si také ony osoby vědomy toho, že jde jen o pouhou nahodilou shodu použitého slova se jménem žalobcovým, jež jim dávala s ostatními použitými výrazy podnět k oněm posměškům. Výjimky, na něž poukazuje odvolací soud a které by mohly nasvědčovati tomu, že reklama byla vztahována na žalobce (případy s členy státního zdravotnického ústavu a s Václavem P.), nejsou skutkovým přednesem žalobcovým před prvním soudem podloženy. Mimo to není tu ani postačujícího podkladu pro úsudek, že by osoby v oněch případech v úvahu přicházející, hledíc též na povolání (obor působnosti) žalobce, mohly býti za daných poměrů důvodně svedeny k domněnce, že označení »Vozáb« bylo použito skutečně jako jména žalobcova nebo k označení osoby žalobcovy na jeho úkor a že by si byly neuvědomily, že tu jde jen o pouhou nahodilou shodu se slovem zvoleným při reklamě, jež není v žádném vztahu k žalobci. Za toho stavu věci není ani rozhodující výtka neúplnosti řízení, budovaná na tom, že nebyl proveden důkaz o tom, kolik jest v P. osob téhož jména jako žalobce.

Čís. 17258.

Zamítl-li soud prvě stolice žalobu vůbec, odvolací soud pak jen pro tentokráte, jest rozsudek odvolacího soudu pro žalobce rozsudkem potvrzujícím; nepřevyšuje-li předmět sporu 7.000 K a neprohlásil-li odvolací soud v rozsudku dovolání za přípustné, je jeho dovolání nepřipustné. Žalovaný je v takovém případě k dovolání oprávněn.

(Rozh. ze dne 10. března 1939, Rv I 2963/38.)

Srov. rozh. č. 797,593 Sb. n. s.

Soud prvě stolice žalobě o vydání svršků oceněných na 11.000 K zčásti vyhověl, zčásti ji zamítl. Odvolací soud na odvolání obou stran potvrdil napadený rozsudek v části vyhovující žalobě, oceniv předmět sporu v této části částkou 10.400 K, kdežto v ostatku zamítl žalobu pro tentokráte.

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobkyně.

D ů v o d y:

Žalobkyně napadá rozsudek odvolacího soudu jen co do nároku na vydání šatstva a obuvi. Hledíc na to, že žalobkyně ocenila hodnotu celého žalobního nároku na 11.000 K a odvolací soud ocenil předmět sporu stran bytového zařízení nábytku a koberců částkou 10.400 K, činí hodnota nároku, o němž by měl dovolací soud rozhodovati, 600 K.

Soud první stolice žalobu v příčině tohoto nároku zamítl. Odvolací soud vyslovil, že se odvolání žalobkyně v tomto směru vyhovuje a rozsudek změňuje tak, že se žaloba zamítá jako předčasná pouze pro tentokrát.

Jestliže však soud první stolice žalobu zamítne vůbec a odvolací soud jen pro tentokrát, jest takový rozsudek odvolacího soudu pro žalobce rozsudkem potvrzujícím. Jestliže pak předmět sporu nepřevyšuje 7.000 K a odvolací soud neprohlásí v rozsudku dovolání za přípustné, nemá žalobce — na rozdíl od žalovaného (Sb. n. s. č. 797) — podle ustanovení § 502, odst. 3 c. ř. s. ve znění zák. č. 251/1934 a 314/1936 Sb. z. a n. práva k dovolání (Sb. n. s. č. 593).

Dovolání žalobkyně není proto přípustné.

Čís. 17259.*

I za účinnosti čl. V. č. 5 a 6 zák. č. 69/1935 Sb. z. a n. se zajištění dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti (dod. III. k nař. č. 143/1922 Sb. z. a n.) děje obdobně podle předpisů §§ 284 a dalších zák. o př. daních.

(Rozh. ze dne 8. září 1938, R I 886/38.)

Srov. rozh. č. 14616 Sb. n. s.

Soud první stolice povolil usnesením ze dne 28. března 1938 vymáhajícímu věřiteli zemskému inspektorátu pro zemské dávky v P. proti povinnému zajišťovací exekuci záznamem zástavního práva pro dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti ve výši 3.000 K s vedlejšími závazky 300 K ve vložkách č. . . . . pozemkové knihy v O. Rekursní soud zamítl návrh. D ů v o d y: Povinný si stěžuje na napadené usnesení proto, že vyměřovací úřad neuložil mu písemným, ihned proveditelným příkazem, aby dávku zajistil, když ona dávka jest ohrožena, a dále z toho důvodu, že takového ohrožení tu není. Stížnosti nelze upřít oprávnění. Podle § 284 zák. č. 76/1927 ve znění zák. č. 15/1937 Sb. z. a n. může vyměřovací úřad, je-li vybrání daně dosud nepředepsané nebo nesplatné ohroženo, uložit poplatníkovi písemným ihned proveditelným příkazem, aby dávku zajistil. Že takový příkaz povinnému nebyl dosud doručen, vyplývá z návrhu vymáhajícího věřitele, že dávka

*) Pod č. 17259 až 17281 jsou uveřejněna rozhodnutí z roku 1938, ježto se tak nemohlo státi včas.

bude pravděpodobně proti nabyvateli, tudíž proti povinnému, vyměřena ve stejné výši jako proti zciziteli, takže dávka dosud předepsána nebyla a není ani splatná, a vyměřovací úřad měl tudíž povinnému dáti příkaz k zajištění. Avšak není tu ani druhé podmínky nutné k zajištění, totiž ohrožení dávky, neboť v zákoně č. 15/1937 Sb. z. a n. v připomínce k § 284, odst. 1, jsou výslovně uvedeny případy ohrožení, že se totiž poplatník hodlá vystěhovati, nebo že marnotratně hospodaří, nebo následkem předlužení hrozí ohlášení konkursu, nebo že jmění bude rozděleno. Vymáhající věřitel odůvodnil ohrožení tím, že z dopisu povinného vyplývá, že je předlužen. To však ještě není důkazem, že by povinnému hrozilo prohlášení konkursu, když není dokázáno, že by se proti němu vedly četné exekuce. Nejsou tedy splněny podmínky zajišťovací exekuce a bylo proto stížnosti jako odůvodněné vyhověno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

V rozhodnutí č. 14616 Sb. n. s. vyslovil a obšírně odůvodnil nejvyšší soud, že se zajištění dávky z přírůstku hodnoty (dod. III. k nař. č. 143/1922 Sb. z. a n.) děje obdobně podle předpisů §§ 284 a násl. zák. o př. d. Není příčiny od této zásady se odchýlit ani v souzeném případě. Doslov § 41, odst. 3, a § 44, odst. 3, zák. č. 329/1921 Sb. z. a n., novelisovaný čl. V č. 5 a 6 zák. 69/1935 Sb. z. a n., neposkytuje žádného základu k tomu, že v tomto směru měla nastati změna proti stavu předchozímu. To vyplývá ostatně i z důvodové zprávy k vládnímu návrhu k uvedené novele (tisk č. 2833). Je proto rozhodnutí rekursního soudu správné a vývodům dovolacího rekursu nepodařilo se je vyvrátiti.

Čís. 17260.

Konkursní výdaje (mimo útraty konkursního řízení), čítajíc v to i příspěvky k sociálnímu (pensijnímu) pojištění, jsou pohledávkami za podstatou ve smyslu § 49 č. 1 konk. ř. jen potud, pokud dospěly za konkursu, a nikoli také, když dospěly za předcházejícího vyrovnacího řízení, jež bylo po prohlášení konkursu zastaveno.

(Rozh. ze dne 15. září 1938, R I 863/38.)

K rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodané nemovitosti úpadcovy přihlásila Úřadovna B Všeobecného pensijního ústavu v P. pensijní příspěvky, jež se staly splatné po zahájení vyrovnacího řízení Kv 20/33, jež bylo dne 20. února 1933 zahájeno a dne 16. prosince 1933 zastaveno současně s prohlášením konkursu téhož dne pod K 47/33. Exekuční soud nepřikázal na ně nic v podstatě proto, že jde o příspěvky starší než tři léta, počítajíc zpět od udělení příklepu, a že tu proto není pro věcné ručení nemovitosti podkladu. Rekursní soud uložil exekučnímu soudu, aby po právní moci zrušujícího usne-

sení dále jednal a znovu rozhodl. **D ů v o d y:** Názor prvního soudu nelze schváliti. Jak již výše uvedeno, jde o příspěvky splatné za vyrovnacího řízení, které bylo současně zastaveno s vyhlášením konkursu, takže tyto příspěvky jsou postaveny na roveň nákladům konkursního řízení. Jestliže je tudíž na dlužníkově jmění prohlášen konkurs a nemovitost jest zvláštní podstatou, jest z ní uspokojiti pohledávky za touto zvláštní podstatou (§§ 49, 50 a 52, odst. 1 konk. ř.), ke kterýmžto pohledávkám sluší zajisté počítati i nedoplatky pojistných příspěvků za zaměstnance v dlužníkově podniku zaměstnané jako pohledávky spojené s dalším provozováním jeho podniku. Podle § 50, odst. 3, konk. ř. rozhoduje o tom, zda se pohledávky za podstatou vztahují na podstatu společnou či na podstatu zvláštní, konkursní komisař a bude tudíž věcí prvního soudu, aby si v té příčině vyžádal rozhodnutí konkursního komisaře a sám upravil položky, o nichž konkursní komisař uznal, že se vztahují na zvláštní podstatu.

Nejvyšší soud obnovil usnesení soudu první stolice.

D ů v o d y:

Podle přihlášky úřadovny B Všeobecného pensijního ústavu v P. jde tu o příspěvky k pensijnímu pojištění, které dospěly po zahájení vyrovnacího řízení na návrh povinného, ale před prohlášením konkursu na jeho jmění, který byl prohlášen zároveň se zastavením vyrovnacího řízení. Pokud se právě požaduje přednostní pořadí, činí se tak výslovně jedině ve smyslu § 216, odst. 1, č. 1 ex. ř. hledíc k tomu, že prý jde o pohledávku za podstatou podle § 49 č. 2 konk. ř. O příspěvcích k sociálnímu pojištění jedná sice § 49 konk. ř., ale nikoliv pod č. 2, nýbrž toliko pod č. 1 uvedeného paragrafu. V § 49 č. 1 konk. ř. je rozeznáváno mezi útratami konkursního řízení a mezi výdaji, které jsou spojeny s udržováním a správou konkursní podstaty a s jejím hospodařením, čítajíc k nim daně, které se týkají podstaty (odbytné, berní pachtovné), a zejména též příspěvky k sociálnímu pojištění, které dospívají za konkursu. Kdežto o útratách konkursního řízení zákon výslovně uvádí, že »k nim náležejí útraty předcházejícího řízení vyrovnacího, byl-li konkurs prohlášen zároveň se zastavením vyrovnacího řízení nebo na návrh podaný do 15 dnů po zastavení vyrovnacího řízení«, schází při konkursních výdajích tento dodatek, takže konkursní výdaje a tudíž i příspěvky k sociálnímu pojištění jsou pohledávkami za podstatou ve smyslu dotčeného zákonného ustanovení jen potud, pokud dospěly za konkursu, a nikoli také, když dospěly za předcházejícího vyrovnacího řízení, jehož zastavení následovalo po prohlášení konkursu. Že příspěvky k sociálnímu pojištění nepatří mezi nároky, o nichž jedná § 49 č. 2 konk. ř., plyne již z toho, že jsou výslovně uvedeny v § 49 č. 1 konk. ř. Z vyložených důvodů nejsou uvedené příspěvky pohledávkou za podstatou. Nebylo proto ani třeba zrušovati rozvrhové usnesení soudu první stolice za tím účelem, aby konkursní komisař určil, zda se vzpomínuté příspěvky vztahují na společnou podstatu či na podstatu zvláštní.

Čís. 17261.

Uživací právo k rodinné hrobce na obecním hřbitově nelze pokládati za soukromé uživatelské právo (§ 504 obč. zák.), nelze na ně vésti exekuci ani je pojmouti do konkursní podstaty.

(Rozh. ze dne 15. září 1938, R I 941/38.)

Konkursní komisař dal k návrhu správci konkursní podstaty Dr. Erhardu J., advokátu v L., zmocnění k odstoupení (zcizení) poživacích práv, příslušejících zemřelému Jindřichu M. k čtvrtině rodinné hrobky na obecním hřbitově ve V., manželům Františku a Idě E. ve V., zaplati-li za ně 500 Kč. Rekursní soud odepřel schváliti odstoupení onoho práva na rodinné hrobce. **D ů v o d y:** Jest zkoumati, zda poživací právo k hrobce náleží podle § 3 konk. ř. do konkursní podstaty a zda tudíž patří do zpeněžovací pravomoci správcovy. S jiného hlediska věc posuzována býti nemůže. Rozhodující jest, zda by na ono právo zůstavitelovo mohla býti vedena exekuce. A na tu otázku, poněvadž jde o čistě osobní právo k užívání věci, která nemůže býti předmětem soukromoprávního převodu, jest odpověděti záporně (§ 332 ex. ř.). Nelze tudíž ono právo zpeněžit v řízení konkursním a bylo proto svolení k tomuto zpeněžení odepřeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení vyhovuje stavu věci i zákonu a jeho odůvodnění jest v podstatě správné. Pokud však jest v něm uvedeno, že jde o »čistě osobní právo k užívání věci«, což by nasvědčovalo, že rekursní soud měl na zřeteli ustanovení § 504 obč. zák., není stanovisko rekursního soudu správné.

Obecní (komunální) hřbitovy jsou podle platného právního řádu veřejnými ústavami a obec zřizujíc hřbitovy, vykonává část veřejné správy jí uložené, takže poměr mezi ní v této její činnosti a mezi uživateli části hřbitova je ovládan právem veřejným. Nelze tedy uživatelské právo zůstavitelovo k čtvrtině hrobky na obecním hřbitově ve V. posuzovati jako soukromé právo užívání podle § 504 obč. zák. (srov. též rozh. č. 10379 Šb. n. s.).

To však na rozhodnutí ve věci nic nemění, neboť účel a povaha práva na rodinnou hrobku vylučuje, aby se pokládalo za zcizitelné a tedy za takové, jež jest podrobena exekuci (§ 39 č. 2 ex. ř.).

V souzené věci je proto bezvýznamné, zda hřbitovní řád dopouští odstup takového práva nebo jiné nakládání hrobkou za souhlasu městské rady a zda si správce podstaty k zcizení, o něž tu v podstatě jde, obstaral svolení řečeného úřadu, když právo to je z konkursního jmění a tedy i z opatření správcova vyňato.

K vývodom dovolacího rekursu se podtýká ještě toto:

Z ustanovení § 3, odst. 2, konk. ř. nemůže stěžovatel těžiti pro svůj názor, neboť toto ustanovení nelze vykládati bez souvislosti s předchozím ustanovením § 3, odst. 1, konk. ř. Z toho pak ve spojení s čl. XII uvoz. zák. k ex. ř. vyplývá, že dotčené právo nepatří do konkursní podstaty.

Pozůstalost Jindřicha M. nebyla tedy prohlášením konkursu omezena v nakládání s tímto právem. Usnesením konkursního komisaře bylo však správci podstaty dáno zmocnění k zcizení onoho práva jako části úpadkové podstaty, takže tím byla pozůstalost postižena, a proto dovolací stěžovatel neprávem jejím opatrovníku upírá právo k opravnému prostředku (§ 192 konk. ř.).

Ustanovení § 37 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. tu nelze užití (srov. § 188 konk. ř.).

Čís. 17262.

Ustanovení § 456 obč. zák. upravuje poměr mezi vlastníkem movité věci a tím, komu byla cizí věc dána do zástavy bez vlastníka přivolení, netýká se však nároků vlastníkových proti tomu, kdo věc bez jeho přivolení zastavil, a to zejména nároku vlastníka proti zástavci, aby mu obstaral věc zproštěnou zástavního nexa, a nároku na náhradu částky, kterou musil vlastník vynaložit na vyplacení zástavy, a další škody.

(Rozh. ze dne 15. září 1938, Rv II 898/37.)

Františka Z., matka žalobkynina, byla vlastníci 3% odškodňovacího státního dluhopisu za válečnou půjčku, znějícího na 2.750 Kč nom. Uvedený dlužní úpis půjčila jeho vlastnice žalovanému souhlasíc s tím, aby jej mohl dát do zástavy Marii L. za dluh žalovaného. V zástavě právě dotčené věřitelky jest onen dlužní úpis dosud, poněvadž žalovaný svůj dluh u ní ještě nezaplatil. Po úmrtí Františky Z. byla pozůstalost po ní podle odevzdací listiny odevzdána žalobkyni jako universální dědičce, která se bezvýmínečně přihlásila k pozůstalosti. Domáhá se proto žalobkyně na žalovaném, aby byl uznán povinným vybavit řečený dlužní úpis z ruční zástavy Marie L. tak, aby uvedený dlužní úpis žalobkyni vydala, a za tím účelem zaplatiti Marii L. 1.800 Kč, pro které žalovaný dal dlužní úpis do zástavy. Soud první stolice zamítl žaloby. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

důvodech:

Rozhodnutí sporu závisí v podstatě na právním posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.). Nesporným bylo, že Františka Z., matka žalobkyně, byla vlastníci 3% odškodňovacího státního dluhopisu za válečnou půjčku, který žalovaný podle zjištění nižších soudů obdržel od vlastnice

výslovně jako půjčku, aby jej mohl za souhlasu Františky Z. dát do zástavy. Žalovaný brání se proti žalobě universální dědičky Františky Z. námitkou, že zůstavitelka ještě před svým úmrtím pozbyla vlastnictví k spornému dluhopisu a že ho nabyla její sestra Marie Z., ježto Františka Z. jí nabídla řečený dluhopis do vlastnictví a ta zase uvedenou nabídku přijala. Ježto nabídka a přijetí staly se jen písemně, jde pouze o výklad nesporného obsahu korespondence. Nutno tu vycházeti z toho, že žalobkyně napsala Marii Z., že Františka Z. jí nabízí na její pohledávku půjčku 3.750 Kč, kterou mu půjčila jako zástavu, takže by musila čekati, až by zemřela. Žalovaný oznámil Marii Z. dopisem ze dne 16. listopadu 1933, že jí Františka Z. dá svou válečnou půjčku deponovanou u žalovaného, že si však vyhrazuje k ní vlastnické právo, dokud žije, a že teprve po jejím úmrtí Marie Z. bude míti právo ji požadovati od žalovaného. Marie Z. konečně odpověděla dopisem žalovanému, že s tímto návrhem souhlasí. Z toho však jasně plyne, že Františka Z. za života nepozbyla vlastnictví k uvedené válečné půjčce, nýbrž si je vyhradila až do úmrtí. V projevech obsažených v korespondenci nelze spatřovati ani odevzdání prohlášením, ani přijetí dluhopisu Marii Z., ani poukaz zůstavitelčin řízený na žalovaného a jeho přijetí, aby dluhopis v určitou dobu po zaplacení dluhu touto zástavou zajištěného byl Marii Z. vydán. Nelze proto říci, že Františka Z. pozbyla a že Marie Z. nabyla vlastnictví k spornému cennému papíru. Tím padá však jediná podstatná námitka žalovaného proti žalobnímu nároku, žalovaný sám nenabyl věcného práva k řečené válečné půjčce a proto je povinen vrátiti ji universální dědičce dřívější vlastnice, a to jak podle ustanovení věcného práva, jejichž užití dovolatel požaduje, tak i podle ustanovení o půjčce (§ 973 obč. zák.).

K vývodům dovolatelovým se jen podotýká, že se žalovaný neprávem dovolává předpisu § 456 obč. zák., neboť toto ustanovení upravuje poměr mezi vlastníkem movité věci a osobou, které cizí věc bez přivolení vlastníka byla dána do zástavy. Tímto předpisem nejsou však dotčeny nároky vlastníkovy proti tomu, kdo věc bez jeho přivolení zastavil, zejména nárok vlastníkův proti zástavci, aby mu byla opatřena věc prostá nexu zástavního, nárok na náhradu částky, kterou musil snad vynaložit k vyplacení zástavy, a další škody. Ustanovení § 456 obč. zák. ostatně tu nemá místa již proto, že válečná půjčka podle zjištění nižších soudů byla žalovaným zastavena s přivolením vlastnice Františky Z. Nedůvodné jsou proto i vývody žalovaného o poctivosti Marie L. Nesprávné je tvrzení dovolatelovo, že nárok z titulu půjčky nebyl uplatněn; vždyť připouští sám, že toto tvrzení v žalobě bylo obsaženo. Ačkoliv žalobkyně později tvrdila, že žalovaný nabyl řečeného dluhopisu trestným činem, nemá to vlivu na posouzení věci, poněvadž vlastnice nabyvši podle svého tvrzení vědomost o zastavení dluhopisu ponechala jej dále žalovanému, a proto dluhopis mu nejméně od této doby byl půjčen. Třebaže nebyla určena doba jeho vrácení, byl žalovaný podle § 973 obč. zák. povinen neotálet s užíváním věci a jí pokud možno brzo vrátiti. Není tu důvodu šetřiti v souzeném případě ustanovení § 904 obč. zák. Že by žalovaný ještě jiným způsobem než zaplace-

ním pohledávky Marie L. mohl dosáhnouti propuštění dluhopisu z ruční zástavy a že by žalobkyně tedy nemohla na něm žádati zaplacení tohoto dluhu u Marie L., nebylo namítáno a zejména nebylo v dovolacím řízení vytýkáno. Bezdůvodnému dovolání nebylo proto vyhověno.

Čís. 17263.

Jestliže nabylo právní moci usnesení, jímž byl povolen vklad zástavního práva pro náhradní pohledávku (§ 222 ex. ř.) v pořadí uspokojení simultanně váznoucí pohledávky, a zároveň vyznačena vykonatelnost oné pohledávky, lze povolit dražbu zatížené vložky bez exekučního titulu a bez zkoumání, zda byla uspokojená simultanní pohledávka vykonatelná a zda je usnesení o vykonatelnosti náhradní pohledávky věcně správné.

(Rozh. ze dne 20. září 1938, R II 308/38.)

Exekuční soud povolil vymáhající věřitelce k vymožení její pohledávky 9.805 Kč 55 h, přikázané jí rozvrhovým usnesením okresního soudu v H. ze dne 31. července 1937, jako náhradní nárok podle § 222 ex. ř., exekuci vnučenou dražbou nemovitostí povinné, zapsaných ve vložce č. 1121 poz. knihy L. Rekurzní soud zamítl návrh. **Důvody:** Podle § 138 ex. ř. může být povolena vnučená dražba jen tehdy, je-li vymáhaná pohledávka vykonatelná. V souzené věci jde o náhradní nárok podle § 222 ex. ř., tedy o náhradu za to, že vymáhající věřitel při dřívější exekuci na nemovitosti vyšel na prázdno proto, že předcházející knihovni věřitelka, a to Občanská záložna v P. přihlásila celou svou knihovni pohledávku k zapravení z vydražené hypoteky simultanní a že byla uspokojena nepoměrně na újmu nynější vymáhající věřitelky. Proto však, že pohledávka na prázdno vyšlá byla vykonatelná, nestal se ještě tento náhradní nárok vykonatelný, poněvadž s ní není totožný, je naopak toliko náhradou za schodek, která se realizuje tím, že tento nárok nastupuje na místo zapravené knihovni pohledávky simultanně váznoucí a že se vkládá v jejím pořadí. Je to druh přikázání nebo vnučeného postupu, z čehož plyne, že není-li tato knihovni položka vykonatelná, nemůže ani nárok býti vykonatelný. Rozvrhové usnesení určující náhradní nárok podle § 222, odst. 4, ex. ř. není exekučním titulem, podle něhož by věřitel mohl vésti přímo exekuci na nemovitost zatíženou náhradním nárokem. Nebyla-li původní pohledávka vykonatelná, není vykonatelný ani náhradní nárok. (Rozh. z 5. března 1912, R III 89/12, uveřejněné ve zprávách Právnícké jednoty moravské 1912, str. 287, rozh. Vážný č. 7564 a 10946.) Ne základě rozvrhového usnesení ze dne 31. července 1937 mohl by tudíž náhradní nárok vymáhající strany býti vložen jako vykonatelný, kdyby z pozemkové knihy vysvítilo, že pohledávka Občanské záložny v P., v jejímž pořadí byla náhradní pohledávka vymáhající věřitelky vložena, je vykonatelná, nebo kdyby tu byl titul exekuční podle § 1 ex. ř. Vymáhající věřitelka však

v návrhu na povolení exekuce sama ani netvrdila, že pohledávka Občanské záložny v P., vložena pod pol. 1 vložky č. 1121 byla vykonatelná, a i z výpisu pozemkové knihy nelze seznati, že ona pohledávka byla vymáhána žalobou po případě, že v pozemkové knize byla poznamenána její vykonatelnost. Poněvadž tedy původní pohledávka, totiž pohledávka Občanské záložny v P., nebyla vykonatelná, není vykonatelný ani náhradní nárok vymáhající věřitelky, a proto soud první stolice neprávem povolil pro nedostatek předpokladů § 138 ex. ř. exekuci vnučenou dražbou nemovitosti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení soudu první stolice.

Důvody:

Usnesením prvního soudu ze dne 5. února 1938, č. j. E 3000/32-81, byl podle rozvrhového usnesení povolen vymáhající věřitelce ve vložce č. 1121 vklad zástavního práva pro její »vykonatelnou« náhradní pohledávku 9.805 Kč 55 h s přísl. v pořadí uspokojené pohledávky Občanské záložny v P., váznoucí simultanně i na vydražené vložce č. 80 i ve vložce č. 1121. Uvedené usnesení bylo knihovni vlastníci vložky č. 1121 doručeno, ta však si na ně nestěžovala, takže se i vyznačení vykonatelnosti vymáhané pohledávky 9.805 Kč 55 h stalo pravoplatným. Právnem pak exekuční soud podle § 138 ex. ř. i bez exekučního titulu povolil vymáhající věřitelce dražbu vložky č. 1121 a nebylo jeho věcí, aby zkoumal, zda také původní pohledávka Občanské záložny v P. byla vykonatelná a svrchu uvedené usnesení z 5. února 1938 o vykonatelnosti náhradní pohledávky věcně správné, takže se na souzený případ nehodí rozhodnutí č. 7564 a 10946 Sb. n. s.

Čís. 17264.

Placená dovolená zaměstnanců (zák. č. 67/1925 Sb. z. a n.). Mezi omluvné důvody zameškání pracovní doby nepatří stávka, za které zaměstnanec odepře vykonávat smlouvené práce (služby), a lze o dobu jejího trvání zkrátiti zákonnou dovolenou zaměstnancovu.

(Rozh. ze dne 23. září 1938, Rv I 1486/38.)

Srov. rozh. č. 6188 Sb. n. s.

Žalobce, který byl u žalované společnosti zaměstnán od roku 1921 a jenž měl v roce 1937 nárok na sedmidenní dovolenou, se domáhá žalobou, aby byla žalovaná uznána povinnou zaplatiti mu 308 Kč 75 h po případě dáti mu dovolenou podle zákona č. 67/1925 Sb. z. a n. Proti žalobě namítla žalovaná, že její zaměstnanci od 5. dubna do 28. května 1937 stávkovali a že je tudíž podle §§ 7 a 8 uved. zák. oprávněna odečísti od zákonné dovolené zaměstnanců neomluvenou nepřítomnost po shora uvedenou dobu stávky. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu první stolice.

Důvody:

Žalovaná firma nebrojí v dovolání proti právnímu názoru odvolacího soudu, že žalobce měl v roce 1937 nárok na sedmidenní dovolenou. Spor jest jen o to, zda lze dobu dovolené snížit o dny stávky.

Pro rozřešení této otázky nelze nic vyvodit z §§ 1 a 6 zák. č. 67/1925 Sb. z. a n. V § 1 uvedeného zákona jest jen stanoveno, kdy zaměstnanec nabývá nároku na placenou dovolenou, a jaký vliv má na vznik tohoto nároku přerušení zaměstnání po dobu delší nebo kratší šesti týdnů. V § 6 dotč. zák. se určuje se zřetelem na § 1, že zameškání služby z důvodů, jež jsou v tomto předpisu vypočteny, nemá v zápětí ani přerušení, ani stavení čekací doby, nýbrž že jest do ní takové zameškání započísti jako omluvené. Mezi tyto omluvné důvody zameškání pracovní doby však nepatří stávka, jak již bylo vyloženo v rozhodnutí nejvyššího soudu č. 6188 Sb. n. s., na něž se pro stručnost poukazuje.

V §§ 7 a 8 dotč. zák. se pojednává o skutečnostech, jež mají vliv na trvání dovolené u zaměstnanců, jimž již vznikl nárok na udělení placené dovolené podle § 1 dotč. zák.

Podle § 7 zák. č. 67/1925 Sb. z. a n. je podmínkou zaměstnancova práva na placenou dovolenou, zda zachovával v období, jež odůvodňuje jeho nárok na placenou dovolenou, stále a správně pracovní dobu určenou pracovní smlouvou, a podle § 8 řečeného zákona lze odečísti zaměstnanci od dovolené v jednotlivém roce dobu, již bezdůvodně zanedbal před nastoupením dovolené v tomto roce.

Má tedy neomluvené zameškání pracovní doby v zápětí, že se dovolená zkrátí o pracovní dobu, jež byla bez omluvy zameškána. Omluvné důvody, jak již bylo vyloženo, vypočítává zákon v § 6 a jest tedy mezi §§ 6, 7 a 8 dotč. zák. jen ta souvislost, že zameškání pracovní doby z důvodů v § 6 dotč. zák. nemá v zápětí zkrácení dovolené podle §§ 7 a 8. Poněvadž tak provedená stávka, jak byla v tomto sporu skutkově zjištěna, nepatří mezi omluvné důvody podle § 6 zák. č. 67/1925 Sb. z. a n., jest o dobu jejího trvání zkrátiti podle §§ 7 a 8 uved. zák. zákonnou dovolenou zaměstnancovu.

K stejnému závěru lze však dospěti i z účelu zákona.

Řečeným zákonem mělo býti zaměstnancům, na něž se zákon vztahuje, zajištěno potřebné zdravotní zotavení při trvalém zaměstnání v podniku a po určitém zákonem přesně vymezenou dobu. Předpokládá tedy zákon, že služební výkony, trvajících celý služební rok, způsobují takové vyčerpání sil zaměstnance, že jeho zotavení vyžaduje určité doby na zotavení, která jest tím delší, čím větší jest celková služební doba zaměstnancova. Nebrání tedy ani účel zákona, aby stávka bylo posuzována jako nezachování pracovní doby podle §§ 7 a 8 zák. č. 67/1925 Sb. z. a n., neboť při stávce nelze usouditi, že zaměstnancovy síly byly vyčerpány nepřetržitými služebními výkony.

Pokud se odvolací soud dovolává rozhodnutí č. 6188 Sb. n. s., stačí uvést, že toto rozhodnutí řeší jen otázku přerušení a stavení čekací doby podle §§ 1 a 6 zák. č. 67/1925 Sb. z. a n. při výluce.

Poněvadž stávka trvala od 5. dubna do 28. května 1937, tedy do směrného dne (1. květen 1937) déle než 7 dnů, na něž měl žalobce v tomto roce z titulu placené dovolené nárok, nemůže se domáhati udělení dovolené v tomto roce po případě odškodnění za ni.

Čís. 17265.

Po skončení poručenské věci, t. j. po dosažení zletilosti nemanželského dítěte a vydání jmění ze sirotčí pokladny jest působnost poručenského soudu skončena (§ 251 obč. zák., § 216 nesp. pat.) a poručenský soud nemůže proto již konati žádné úkony ani šetření k nápravě vad, které se snad staly.

(Rozh. ze dne 24. září 1938, R II 367/38.)

Bývalý poručenec Ervín B., který dosáhl zletilosti dne 25. prosince 1935 a stal se svéprávným a jemuž bylo vydáno i sirotčí jmění, navrhl dne 15. března 1938 u dřívějšího poručenského soudu, aby soud vyzval zmocněnce neznámého nemanželského otce k předložení plné moci jeho zmocnitele a aby uložil jeho neznámému nemanželskému otci, aby se osobně k soudu dostavil a osvědčil svou způsobilost samostatně jednati u soudu. Nižší soudy zamítly jeho návrh, rekursní soud z těchto důvodů: Prvý soud nevyhověl stěžovateli návrhu, aby byly odstraněny formální vady, které se staly při uzavírání smíru dne 30. ledna 1932, kdy stěžovatelův poručník sjednal smír s Dr. Arturem V. jako zmocněncem neznámého nemanželského otce stěžovatelova, kterýžto smír byl poručenským soudem schválen, aniž si soud vyžádal od Dr. Artura V. plnou moc. Rozhodl tak proto, že se stěžovatel stal dne 25. prosince 1935 zletilým a byl řádně poručenským soudem se sirotčím jměním odbaven, čímž zanikla také ingerence poručenského soudu na stěžovatelův poměr k jeho nemanželskému otci. Rekursní soud souhlasí s názorem prvního soudu. Stěžovatel má sice pravdu, že řízení poručenského soudu bylo při schválení smíru vadné. Než tyto vady nelze již napravit podle §§ 17, 34 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. a §§ 84, 85 c. ř. s. Stěžovatel dosáhl dne 25. prosince 1935 zletilosti a bylo mu soudem poručenským vydáno veškeré jeho jmění. Tím byla skončena činnost poručenského soudu (§§ 216 a 217 nesp. ř.) a tento soud nemůže již napraviti vady, jak to navrhuje stěžovatel. Smír ze dne 30. ledna 1932 je takového rázu, že není vůbec vykonatelný co do výživného. Kdyby nebyl býval v té příčině dodržen, nemohla podle něho býti vedena exekuce (§ 7 ex. ř.). Ani za trvání poručenství nebyl by mohl soud napraviti ony vady podle předpisů §§ 17 a 34 zák. č. 100/1931 a §§ 84, 85 c. ř. s., nýbrž byl by tak mohl učiniti jen tak, že by byl pečoval o to, aby nemanželské otcovství bylo zjištěno (§ 16 I. dílčí novely k obč. zák.) a aby nemanželský otec byl donucen k placení výživného. To se však nestalo. Nelze proto ani na soudu požadovati, aby vady, jejichž náprava sama by nebyla měla v zápětí příznivý výsledek ani za trvání

poručenství, napravil po dosažení zletilosti stěžovatelem, kdy funkce poručenského soudu zanikla. Na tom nemůže nic změnit to, že stěžovatel nezná dosud svého nemanželského otce, že byl vychován v prostředí nepřiměřeném majetkovým poměrům nemanželského otce, že strádal a strádá, poněvadž jeho nemanželský otec, ač velmi zámožný, odpírá jej vyživovati. Stěžovateli nezbyvá nic jiného, než aby se sporem domáhal svých nároků proti svému nemanželskému otci (viz. rozh. č. 14799 Sb. n. s.). Bude jeho věcí, jak si zjistí a soudu dokáže skutečnosti, jichž bude v takovém sporu potřebovati. Nelze žádati na soudu, jenž byl kdysi jeho poručenským soudem, aby mu v tom pomáhal, poněvadž není zákonného podkladu k takové činnosti soudu. Než i kdyby návrh stěžovatelův byl formálně dovolen a odůvodněn, nemůže mu soud vyhověti, poněvadž, jak je soudu známo, Dr. Artur V., advokát v O., jenž zastupoval neznámého nemanželského otce stěžovatelova při uzavírání smíru dne 30. ledna 1922, zemřel, a nelze jej proto vyzvati k předložení plné moci, jak žádá stěžovatel, a rovněž nelze předvolati k soudu neznámého nemanželského otce stěžovatelova, poněvadž je právě neznámý. Ustanovení § 16/I dílčí nov. k obč. zák. nelze již použítí, protože stěžovatel je zletilý.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o otázku, zda v poručenské věci nemanželského dítěte lze jednati, konati šetření a napravovati udánlivé nedostatky a vady řízení v době, kdy nezletilec nabyt již zletilosti, jmění mu byla vydáno, tedy když již poručenská záležitost byla skončena. Poručenec, jenž nabyt zletilosti, totiž navrhl, aby poručenský soud vyzval zmocněnce nemanželského otce k předložení mocného listu, uložil nemanželskému otci osobní dostavení se k soudu a předložení osvědčení o způsobilosti jednati. K vysvětlení jest třeba podotknouti, že nemanželský otec nebyl zjištěn, a že smír o výživném byl uzavřen s Dr. V-em, advokátem v O., jako zástupcem neznámého nemanželského otce. Jest přisvědčiti nižším soudům, že po skončení poručenské záležitosti, t. j. po dosažení zletilosti nemanželského dítěte a vydání jmění ze sirotčí pokladny, jest pravomoc poručenského soudu skončena (§ 251 obč. zák., § 216 nesp. pat.) a že poručenský soud nemůže proto již konati žádných úkonů ani šetření k nápravě vad, které se snad vyskytly. Nemůže tedy zejména nyní zjišťovati nemanželského otce, nemůže vyžadovati dodatečné plné moci jeho právního zástupce a zkoumati způsobilost nemanželského otce k jednání. V těchto směrech nešlo by jen o napravení nějakého formálního nedostatku, ale ve skutečnosti o zjišťování, zda smír jest platný a kdo jest nemanželským otcem. Po skončení poručenství nelze tyto otázky řešiti dodatečně v nesporném řízení. Není proto rozhodující, že napadené usnesení nesprávně mluví o požadované plné moci Dr. V-a, kdežto bývalý poručenec ve skutečnosti jen všeobecně žádal, aby byl zmocněnec nemanželského otce vyzván k předložení mocného listu. Není proto ani rozhodující, že Dr. V. již zemřel, když po jeho smrti

za nemanželského otce vystupoval Dr. E. W., advokát v O. Uplatňované důvody dovolacího rekursu nejsou proto oprávněny a není možno v nynějším stadiu ještě zkoumati, zda řízení již skončeného poručenství bylo zmatečné podle § 41, odst. 2, lit. f) zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.

Čís. 17266.

Nabytí vlastnictví k cizí věci veřejnou dražbou podle § 367 obč. zák. jest možné jen tehdy, jsou-li splněny zároveň tyto podmínky: musí jíti o movitou věc, zcizení se musí státi platnou veřejnou dražbou a nabyvatel musí býti poctivý (bezelstný, dobré víry), a to v době nabytí, t. j. v době odevzdání movité věci, po případě až do dovršení nabývací skutečnosti. Pozdější mala fides nevadí.

Okolnosti otrásající dobrou víru nabyvatelovu musí býti tak podezřelé, že jsou komukoli při obyčejné pozornosti zřejmé.

(Rozh. ze dne 26. září 1938, R I 1061/38.)

Dne 6. února 1936 byly v exekuční věci žalovaného jako vymáhajícího věřitele proti povinnému Arturu A. zabaveny dva koně. Při veřejné dražbě konané dne 19. března 1936 byly ve skutečnosti prodávány jiné dva koně, které vydražil žalovaný, jehož zastupoval při výkonu exekuce a při dražbě František P. Pravoplatným usnesením exekučního soudu v P. ze dne 26. ledna 1937 byla prohlášena dražba oněch dvou koní za zmatečnou a žalovanému bylo příkázáno, aby koně do 8 dnů vrátil, poněvadž nebyli vydraženi koně původně zabavení, nýbrž dva koně patřící žalobci, které po zabavení získal a povinnému Arturu A. přivedl. Poněvadž žalovaný zatím jím vydražené koně dále prodal resp. směnil, domáhá se žalobce na žalovaném zaplacení 9.400 K, o kteroužto částku se cítí poškozen zaviněním žalovaného důsledkem prodeje koní. Žalovaný namítl mimo jiné, že koně, které vydražil, nabyt v dobré víře, že jsou totožní se zabavenými koňmi, že se stal jejich vlastníkem a že tudíž neručí žalobci za škodu z prodeje koní. Soud prvé stolice zamítl žalobu. **Důvody:** Kdyby žalovaný byl v dobré víře, nabyt by podle § 367 obč. zák. vlastnictví vydražených koní, a žalobce nemohl na žalovaného vznésti vlastnickou žalobu podle uvedeného ustanovení ani ve smyslu jeho poslední věty. Soud nabyt přisvědčení, že žalovaný byl v době vydražení v dobré víře. Jak bylo zjištěno, žalovaný osobně neintervenoval při zabavení koní, neviděl tudíž sám koně, kteří byli zabaveni. Dále bylo dokázáno, že Jana A., která byla za povinného při dražbě přítomna, neřekla žalovanému, že vydražení koně nejsou totožní se zabavenými koňmi. Výpovědi svědka Antonína Š., soudního podúředníka, jest zjištěno, že svědek dražbu koní provedl, ačkoliv Jana A. mu tvrdila, že nejde o koně, kteří byli zabaveni, že ty nemají, že jim ani nepatřili a podobné výmluvy, na které on, ježto Jana A. neměla žádných dokladů o tom, nemohl nic dáti, a ježto barva, pohlaví koní a i jiné znaky v zájemním protokole uvedené plně souhla-

sily, dal koně odhadnouti a prodal je. Dále je dokázáno, že Františku P. nikdo při prodeji neřekl, že dražení koně nejsou identičtí s koňmi zabavenými, a že on, který tehdy intervenoval za žalovaného jak při zabavení, tak i při dražbě, pokládal dražené koně za identické s koňmi zabavenými, neboť si barvu koní, jakož i pohlaví dobře zapamatoval a koně také podle toho při dražbě poznal. Ježto žalovaný při zabavení koní neintervenoval, nemohl z vlastní zkušenosti při jejich dražbě zjistiti, zda snad nejde o jiné koně, než kteří byli zabaveni. Na to ani při dražbě vůbec upozorněn nebyl. Byl tudíž žalovaný při dražbě v dobré víře, že vydražení koně jsou totožní se zabavenými koňmi. Zbývá se konečně zabývatí další otázkou, zda žalovaný věděl, že vydražení koně nepatří Arturu A., proti němuž žalovaný vedl exekuci, nýbrž žalobci. V té příčině zjistil soud, že Dr. S. v zastoupení Artura A. psal dne 25. února 1936 žalovanému, že zabavení koně patří Emilu A., ježto ten je koupil od Bedřicha G., obchodníka koňmi v L., a žádal, aby byli nejpozději do 29. února 1936 vyloučeni z exekuce, jinak že bude nucen podati vylučovací žalobu. Že by taková žaloba byla podána, nikdo ve sporu netvrdil, a jak Artur A., tak žalobce nechali dojít k dražbě koní. Je samozřejmé, že pouhým neprokázaným tvrzením, že zabavení koně nepatří Arturu A., nýbrž Emilu A. (žalobci), nepozbyl žalovaný dobré víry ve svém přesvědčení, že koně patří Arturu A., ježto takovéto tvrzení nijak neprokázané a v exekučním řízení velmi běžné nemůže nahraditi důkaz vlastnictví, který jest při vylučování věci z exekuce nutný. Stal se tudíž žalovaný jsa v dobré víře vlastníkem vydražených koní (§ 367 obč. zák.), které také převzal (§ 426 obč. zák.) žalobce, opíraje své nároky o vlastnictví koní není oprávněn žalovati na vydání resp. zaplacení koní, o něž jde. Tvrzením, že žalovaný byl na řízení o zrušení dražby vyzván, aby koně vrátil, a že tak pozbyl dobré víry, netřeba se zabývatí, ježto mala fides superveniens non nocet. Bezvýznamná je v souzené věci i další skutečnost, že dražba byla pravoplatným usnesením exekučního soudu v P. jako nicotná zrušena. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a uložil soudu prvé stolice, aby po právní moci zrušujícího usnesení dále o věci jednal a znovu rozhodl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, aby o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Po stránce právní jest vycházeť z toho, že souzená žaloba je žalobou o náhradu škody, jak také odvolací soud správně uznal, a že tudíž žalobce musí dokázati utrpěnou škodu, zavinění žalovaného a příčinnou souvislost. Žalobce shledává splnění těchto předpokladů v tom, že žalovaný dražbou E 1728/32 nenabyl vlastnictví k žalobcovým koním neprávem soudně prodaným, že žalovaný, ač nebyl dobré víry, žalobcovy koně zcizil a že ho tím poškodil o 9.400 Kč.

Nabytí vlastnictví k cizí věci veřejnou dražbou podle § 367 obč. zák. je možné jen tehdy, když s o u č a s n ě jsou splněny tyto podmínky: musí jíti o movitou věc, zcizení musí se státi platnou veřejnou

dražbou a nabyvatel musí býti poctivý (bezelstný, dobré víry). V souzené věci bylo již pravoplatným usnesením exekučního soudu v druhé stolici potvrzeným rozhodnuto, že dražba řečených koní byla nicotná. Nešlo-li však o platnou veřejnou dražbu, nemohl žalovaný ani nabytí vlastnictví k vydraženým koním. Z toho ovšem ještě neplyne důvodnost žalobního nároku. Odvolací soud opírá ji o to, že žalovaný nebyl dobré víry. V tom však nelze mu dáti za pravdu. Poctivost nabyvatelova musí tu býti v době nabytí, tedy v době odevzdání movité věci po případě musí tu býti až do dovršení nabývací skutečnosti; jinak pozdější mala fides nevedí. Mylné má odvolací soud za to, že žalovaný není dobré víry již proto, že dražba byla prohlášena za zmatečnou. Platnost dražby a poctivost nabyvatelova jsou však dvě od sebe rozličné podmínky, z nichž každou nutno posouditi samostatně. Vyvozuje-li pak odvolací soud nepoctivost žalovaného z toho, že dopisem právního zástupce žalobceva ze dne 25. února 1936 byl uvědoměn před dražbou o tom, že zabavené koně nenáleží dlužníku, nýbrž žalobci, zapomíná, že bylo vlastnictví žalobcovo v onom dopise tvrzené opíráno o zcela jiné skutečnosti, totiž o koupi od Bedřicha G. v L., kdežto žalobce ve sporu tvrdil, že sporných koní nabytí výměnou od Viléma M. Žalovaný neporušil proto pečlivost řádného hospodáře, nepátral-li po správnosti tvrzení žalobcových obsažených v dopise ze dne 25. února 1936. Nelze shledati ani porušení povinností žalovaného v tom, že se prý nestaral o totožnost zabavených koní s vydraženými koňmi. Vždyť nebyl žalovaný při výkonu exekuce osobně přítomen, takováto povinnost není mu zákonem uložena a podle zjištění nižších soudů pokládal i František P., jenž za žalovaného při výkonu exekuce a při dražbě intervenoval, vydražené koně za totožné se zabavenými; skutečně neměl ani důvodu pochybovati o tom, když mu nikdo nic neřekl, že prý totožnými nejsou. Okolnosti otfřásající dobrou vírou nabyvatelovou musí býti tak podezřelé, že každému při normální pozornosti jsou zřejmé; takové okolnosti nebyly v souzeném případě zjištěny a právní závěr odvolacího soudu, že žalovaného jest míti za nepoctivého nabyvatele, je mylný.

Za tohoto stavu věci není však třeba řízení doplniti ve směrech odvolacím soudem naznačených a soud druhé stolice musí věcně rozhodnouti o důvodnosti odvolání žalobceva po případě o důvodnosti žalobního nároku na náhradu škody, když žalovaný, ač pro nedostatek platné dražby nemohl nabytí vlastnictví k vydraženým koním, byl v dobré víře, když se o zmatečnosti dražby teprve později dověděl a když mu proto nebylo zabráněno v tom, aby koně neprodal dále.

Čís. 17267.

K vzniku společnosti podle §§ 1175 a dalších obč. zák. je potřebí společenské smlouvy, ať výslovně nebo mlčky sjednané; nestačí pouhý společný zájem.

Jestliže na lidovém shromáždění byl zvolen t. zv. výbor, který se měl starati o postavení kostela a obstarati potřebné prostředky k tomu účelu, nejde o společnost členů onoho výboru, nýbrž o volné sdružení

osob, které jednajíce jménem tohoto sdružení, jednají toliko na vlastní vrub, takže závazky takto sjednané postihují jen ty osoby, které je sjednaly.

Uzavřeli-li členové takového výboru zápůjčku pro budoucí farní obec, nestačí k tomu, aby obec byla jí vázána, že skutečně potom vznikla, nýbrž farní obec musila by zápůjčku tu platně uznati a povinnost z ní plynoucí platně převzítí. Zápůjčka nebyla platně převzata, bylo-li usnesení obecního zastupitelstva, učiněné v zastoupení římskokatolické farní obce, o převzetí dluhu vzniklého stavbou kostela a farní budovy, nadřízeným úřadem zrušeno.

(Rozh. ze dne 29. září 1938, Rv II 605/37.)

Srov. rozh. č. 1852 Sb. n. s.

Roku 1924 daroval arcibiskup ve V. částku 100.000 Kč na zřízení nového farního římskokatolického kostela v Č. V. Návrh, aby uvedená obec vystupovala jako stavebnice kostela a farního domu byl v sedění obecního zastupitelstva zamítnut. Poté se ustavila tak zvaná 30členná kostelní stavební komise, která měla připravit a vykonávat práci spojené se stavbou kostela a farního domu a která se 11. července 1926 usnesla obstarati si peníze na stavbu kostela zápůjčkami u soukromých osob. Žalovaní, kteří byli členy uvedené stavební komise, požádali žalobkyni ve své vlastnosti členů komise o zápůjčku a dne 7. července 1928 jménem kostelního stavebního výboru potvrdili příjem zápůjčky tak, že se kostelní stavební výbor zavazuje vrátiti žalobkyni zápůjčku. Po sjednání zápůjčky došlo výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 10. dubna 1929 k vyřazení politické obce Č. V. z římskokatolické farní obce v F. a k zřízení samostatné římskokatolické fary v Č. V. Tvrdíc, že tak zvaná kostelní stavební komise byla společností soukromých osob, při čemž žalovaní nebyli oprávněni při ujednání o zápůjčce převzítí zápůjčku jménem jiné osoby, zejména ne jménem římskokatolické farní obce v Č. V. již proto, že v době převzetí zápůjčky římskokatolická farní obec v Č. V. ještě neexistovala, a poskytla zápůjčku jen žalovaným, nikoliv však budoucímu zastupitelstvu farní obce, a že smlouva o zápůjčce nebyla schválena resp. že bylo zrušeno usnesení obecního zastupitelstva v Č. V., jež se v zastoupení římskokatolické farní obce usneslo ve schůzi dne 23. března 1934 převzítí dluh 650.000 K vzniklý za stavbu kostela, farní budovy, domáhá se žalobkyně zaplacení nedoplatku zápůjčky 13.511 K 65 h s přísl. na žalovaných. Žalobě vyhověly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Nižší soudy zjistily, že žalovaní jako zástupci kostelního stavebního výboru v Č. V. ujednali s žalobkyní zápůjčku a že jí přislíbili vrácení zápůjčky ve dvou splátkách, a to nejpozději do 7. července 1933, a že tvrzení žalovaných, že peníze vypůjčili jménem nebo v zastoupení kos-

telní obce v Č. V., není pravdivé. Pokud tedy dovolatelé vytýkají, že ona zápůjčka byla ujednána v zastoupení budoucí farní obce v Č. V., nevycházejí ze skutkového zjištění nižších soudů.

Avšak i kdyby zápůjčka mezi žalobkyní a žalovanými byla dne 7. července 1928 sjednána a o 14 později žalovaným vyplacena, a byla ujednána pro budoucí farní obec v Č. V., nestačí, že dotčená farní obec dne 10. dubna 1929 skutečně vznikla, nýbrž by tato farní obec musila by zápůjčku tu platně uznati a povinnost z ní plynoucí platně na sebe převzítí, neboť žalovaní nemohli budoucí farní obec vůči žalobkyni smluvně zavazovati. Obecní zastupitelstvo v Č. V. se sice v zastoupení římskokatolické farní obce v Č. V. usneslo ve schůzi dne 23. března 1934 převzítí dluh 650.000 Kč, vzniklý stavbou kostela a farní budovy v Č. V., avšak výměrem okresního úřadu v F. ze dne 27. dubna 1936, č. IV-1037/45, bylo ono usnesení zrušeno a nezáleží na tom, z jakých důvodů bylo zrušeno. Není tedy žalobkyně s farní obcí v Č. V. v žádném smluvním poměru. Dovolatelé uvádějí příkladmo, že zřizovatelé obchodní společnosti nebo výdělkové společnosti podle § 1175 obč. zák. mohou již před jejich vznikem uzavíratí smlouvy, zejména i smlouvy zápůjčkové pro tyto společnosti, které jimi jsou vázány, jestliže skutečně vzniknou, a jen nedojde-li k zřízení společnosti, ručí zřizovatelé sami, avšak tyto příklady se na souzený případ nehodí, neboť se týkají útvarů soukromého práva a jsou upraveny zvláštními předpisy o zakládání obchodních a výdělkových společností, kdežto farní obec je korporací veřejnoprávní.

V souzené věci tedy vycházejí ze zjištění nižších soudů, že žalovaní uzavřeli s žalobkyní zápůjčku a přijali od ní peníze jako zástupci třicetičlenného kostelního stavebního výboru v Č. V. Mylný jest názor dovolatelů, že tento výbor jest pokládati za společnost podle §§ 1175 a násl. obč. zák. a že by tedy hledíc na ustanovení § 1203 obč. zák. mohla žalobkyně po každém z nich žádati nanejvýše jen jednu třetinu svého nároku. Jeť ke vzniku takové společnosti třeba společenské smlouvy, ať již výslovně, nebo mlčky ujednané, a nevyšlo najevo, že by byla učiněna taková smlouva. Žalovaní v žalobní odpovědi uvedli, že se na lidovém shromáždění v Č. V. dne 4. října 1924 všichni shromáždění vyslovili pro postavení kostela a zvolili třicetičlenný výbor, který měl jeho stavbu připravit a provést a prostředky k tomu opatřiti, a v protokole z téhož data jest uvedeno, že se podepsaní ustavují jako stavební výbor pro stavbu kostela v Č. V., a zvolili si předsedu, jeho dva náměstky a pokladníka. Z toho však ani z protokolů o zasedání dne 11. září 1925 a 11. července 1926 nelze ještě usuzovati, že mezi oněmi třiceti členy stavebního výboru došlo k společenské smlouvě ve smyslu §§ 1175 a násl. obč. zák. a že by je pojil s vazek smluvní a nikoli pouhý společný zájem. Je proto správný názor nižších soudů, že šlo pouze o volné sdružení několika osob, které se měly starati o postavení kostela a obstarání potřebných prostředků k tomu a které, jednajíce jménem tohoto sdružení, mohly jednati toliko na vlastní vrub, takže závazky takto sjednané postihují jenom ty osoby, které je sjednaly.

Solidárnost závazku žalovaných vychází ze zjištění odvolacího soudu, že se žalobkyni zavázali všichni tři žalovaní jako jednotná osoba k vrácení zápůjčky (§ 891 obč. zák.).

Zdali žalovaní jsou vůči žalobkyni zavázáni jako přímí osobní vypůjčitelé, či jen proto, že kostelní stavební výbor zavázati nemohli, ježto mu scházela způsobilost býti podmětem práv a závazků, jest věcí právního posouzení. Úkolem žalobcovým jest jen vyličití skutkový stav, právní subsumpce jest věcí soudu.

Zdůrazňují-li dovolatelé, že si byla žalobkyně vědoma toho, že neexistuje právní podmět, jménem jehož žalovaní jednali, zapominají, že si toho stejně byli vědomi také oni a že přece zápůjčku ujednali a přijali, jednaly tedy obě strany na vlastní vrub a bude věcí žalovaných, jak se s ostatními členy stavebního výboru vypořádají (rozh. č. 7450 Sb. n. s.).

Čís. 17268.

Kdo se před koncem dražby vzdálil, nemá oprávnění k rekursu proti usnesení o příklepu, bylo-li mu oním vzdálením zabráněno podati včas odpor proti udělení příklepu.

(Rozh. ze dne 30. září 1938, R I 986/38.)

Rekursní soud odmítl recurs povinné, podaný proti usnesení exekučního soudu o udělení příklepu vydražiteli exekučně prodané nemovitosti. **Důvody:** Usnesení, jímž se uděluje příklep, může napadnouti rekursem jen ten, kdo byl přítomen při dražebním roku a měl býti tázán. Oprávněny k rekursu pro vady uvedené v § 184 ex. ř. jsou jen ty osoby, které pro ony vady marně podaly odpor. Podle dražebního protokolu byl při vyvolání dražby přítomen za povinnou František H., který navrhl zastavení exekuce, protože dražební vyhláška nebyla vyvěšena na obecní desce v obci Č., avšak poté ještě před vyzváním k prodávání se vzdálil a již se nevrátil. Proti udělení příklepu nebyl odpor podán. Není tudíž podle § 187, odst. 1, ex. ř. přípustný recurs povinné proti udělení příklepu. Na vady vytčené v § 184 č. 2, 3, 4. a 6 ex. ř. má sice i recursní soud míti zřetel podle § 186 ex. ř. z moci úřední, avšak jen tehdy, nabyli-li vědomostí o uvedených vadách z přípustného opravného prostředku (rozh. č. 11673, 12512 Sb. n. s.). Bylo proto recurs odmítnouti podle § 526, odst. 2, c. ř. s. a § 78 ex. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Podle § 187, odst. 1, ex. ř. může býti usnesení, jímž se příklep uděluje, napadeno jen tím, kdo mezi jiným byl při dražebním roku přítomen a měl býti tázán, zda odpor podává.

Podle ustanovení § 182, odst. 1, ex. ř. má se tato otázka státi po konci dražby; je tedy mezi jiným podmínkou oprávnění k rekursu, aby byl stěžovatel po konci dražby při dražebním roku přítomen. Vzdálil-li se však před tím a bylo-li mu tímto vzdálením zabráněno včas vznésti odpor, pozbývá práva k rekursu (min. sprav. k § 187 ex. ř., 3. prosince 1897 čís. 25.801 č. 44 min. věst.).

Poněvadž — jak z protokolu o dražbě vysvítá — stěžovatelčím zástupce při skončení dražby přítomen nebyl, není stěžovatelka podle ustanovení § 187, odst. 1, ex. ř. oprávněna k rekursu a právem recursní soud její recurs odmítl.

Co do povinnosti recursního soudu míti na tvrzenou vadu zřetel z moci úřední, poukazuje se na správné odůvodnění recursního usnesení, které je ve shodě se stálým rozhodováním nejvyššího soudu (Sb. n. s. č. 9196, 11673, 12512, 13507 a j.).

Čís. 17269.

Na zápůjčky osob, které nejsou členy všeobecně prospěšných stavebních a bytových sdružení, se nevztahuje předpis § 3 vládn. nař. č. 160/1934 Sb. z. a n. a nelze proto pro ony zápůjčky povolití řečenému sdružení přiročí podle uvedeného předpisu.

(Rozh. ze dne 5. října 1938, Rv I 2191/37.)

Žalobkyně, která se nestala nikdy členkou žalovaného obecně prospěšného stavebního družstva rodinných a nájemních domků, zapsaného společenstva s ručením omezeným v T., se ucházela o byt v domě žalovaného družstva. Přihlášku žalobkyninu vzalo žalované družstvo na vědomí, žádalo však složení polovice stanoveného stavebního příspěvku ve výši 1.500 Kč za každou požadovanou místnost, počítajíc v to i kuchyň. Žalobkyně složila celkem částku 9.000 Kč a stavební vklad měl jí býti ihned vrácen, jakmile se z bytu vystěhuje. Proti žalobě, kterou se žalobkyně po vystěhování z domu žalovaného družstva v březnu 1934 domáhala na žalovaném zaplacení nedoplatku 8.700 Kč s přísl., namítlo žalované družstvo předčasnost žaloby a nemožnost plnění, poněvadž nemá na vrácení vkladu úhrady a ministerstvo sociální péče z toho důvodu zakázalo žalovanému výměrem ze dne 7. května 1934 a 9. února 1935 výplatu stavebních příspěvků. Žalobě vyhověly co do částky 7.140 Kč s přísl. soudu všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

důvodů:

Dovolání uplatňuje toliko dovolací důvod podle § 503 č. 4 c. ř. s., a to jen potud, pokud odvolací soud vyslovil právní názor, že na zažalovanou pohledávku nelze vztahovati výměr ministerstva sociální péče

ze dne 9. února 1935, kterým bylo žalovanému družstvu podle § 3 vládn. nař. č. 160/1934 Sb. z. a n. povoleno přiročí do konce roku 1937. Dovolání není v té příčině oprávněno. § 3 uved. vládn. nař. mluví výslovně jen o částkách, kterými členové družstva přispěli na úhradu stavebního nákladu z vlastního jmění, a stanoví, že pro tyto částky může ministerstvo sociální péče poskytnouti družstvu přiročí. I dotčený výměr ustanovuje, že stavební příspěvky členů, kterými členové přispěli na úhradu stavebního nákladu z vlastního jmění, nemohou zatím do konce roku 1937 býti žalovaným družstvem vypláceny ani na něm vymáhány. Je tedy jisto, že pro zápůjčky nečlenů přiročí povolovati nelze a že také ani pro takové zápůjčky povoleno nebylo. Opačný názor nelze vyvoditi ani z důvodové zprávy k § 3 vládn. nař. č. 160/34 Sb. z. a n., neboť i tam se mluví jen o členech družstva. Člen družstva má účast na jmění družstva, zejména na jeho činžovních domech, a jejichž stavební náklad přispěl, kdežto nečlen takové účasti nemá, a je proto rozlišování mezi stavebními zápůjčkami členů a nečlenů odůvodněno. Dovolatelův názor, že by se toto opatření mohlo obejít tím, že by člen družstva, který složil stavební zálohu, postoupil svou pohledávku na její vrácení nečlenu, je lichý hledíc na ustanovení § 1394 obč. zák., podle něhož jsou práva postupníková v příčině postoupené pohledávky táž jako práva postupitelova. V souzeném případě bylo však odvolacím soudem zjištěno, že žalobkyně nikdy členem žalovaného družstva nebyla a že částku 9.000 Kč poskytla družstvu ze svého jmění a svým jménem. Nepatří proto ona zápůjčka pod shora uvedené přiročí.

Čís. 17270.

Pokud jest podnikatel hor odpověden za vysušení pozemku dolováním.

(Rozh. ze dne 6. října 1938, Rc I 3326/37.)

Žalobce, majitel pole č. kat. 1454/1 v B., v jehož blízkosti se nalézá 30 m hluboké, žalovanému podnikateli hor patřící povrchové dílo R., se na žalovaném domáhá zaplacení 13.933 Kč s přísl. z důvodu náhrady škody, jež mu vznikla znehodnocením pole, jednak tím, že v části pole obrácené k povrchovému dílu povstaly četné, hluboké, s okraji povrchového díla rovnoběžně běžící trhliny půdy, jednak tím, že dolováním klesla hladina spodní vody, takže vlhkost pozemku byla silně zmenšena. Nižší soudy uznaly co do částku 12.534 Kč s přísl. podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Prvý soud posoudil věc správně po právní stránce uznáv, že žalobce jest oprávněn domáhati se na žalovaném náhrady škody, která mu byla způsobena nejen trhlinami půdy, nýbrž i odnětím spodní vody žalobcovu pozemku následkem povrchového dolování provozovaného žalovaným.

Toto žalobcovu oprávnění vyplývá i pokud se týká spodní vody z ustanovení § 170, písm. a), hor. zák., podle něhož má podnikatel hor prováděti dolování takovým způsobem, aby byly zamezeny škody na majetku. Žalobce se nedomáhá náhrady za vodu a neuplatňuje škodu na vodním majetku, který mu hledíc na právní povahu spodních vod ani nepřisluší. Žalobou jest požadována náhrady škody způsobená provozem hor na pozemkovém majetku žalobce tím, že byla snížena úrodnost pole následkem toho, že stažením spodních vod, po případě klesnutím jejich hladiny, jest horním vrstvám pole odňata vlhkost potřebná pro život rostlin na něm. Není proto rozhodující, že spodní vody nejsou vlastnictvím žalobce ani někoho jiného, když se působením dolování žalovaným na tyto vody stalo, že žalobci byla způsobena škoda na poli, jehož jest vlastníkem. Za tuto škodu na pozemkovém majetku žalobcově odpovídá žalovaný podle § 170, písm. a) hor. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací soud se předem obírá právním posouzením věci. Jest ovšem pravda, že t. zv. spodní voda jest res nullius a že nemůže býti předmětem věcných práv, tedy také ne předmětem práva vlastnického a že není součástí půdy ani příslušenstvím pozemku. To platí však jen o spodní vodě, pokud jest pod povrchem ve svém přirozeném tekoucím nebo stojatém stavu. Jakmile se však část této vody spojí s horninou nad ní položenou, stanou se součástí živin v půdě a podmínkou úrodnosti, nejde již o vodu spodní, naopak tato část jest již stabilisována na určitém místě a zabrána (okupována) majitelem pozemku. Tato část nemůže býti již v jiném vlastnictví než celek. O této části vody platí proto již všeobecný předpis § 364 obč. zák., podle něhož výkon práva vlastnického, jakož i každé uplatnění soukromé sféry jest možno jen potud, pokud se neděje zásah do práv třetí osoby. O takovýto zásah nejde, týká-li se spodní vody v přirozeném jejím stavu, však jde oň, jde-li o vodu spojenou ve formě vláhy s podstatou pozemku. Proto platí zde již také předpis § 170 a) hor. zák. a § 364 a) obč. zák. a žalovaný jest jako horní podnikatel odpověden za škodu způsobenou odnětím této vláhy.

Čís. 17271.

Ustanovení § 1117 obč. zák. platí nejen tehdy, má-li najatá (pachtovaná) věc přirozené (fysické) vady, ale i tenkrát, jestliže též jiné příčiny, jež nezáležejí ve fysickém nedostatku najaté (pachtované) věci, činí ji nezpůsobilou k vymíněnému užívání.

Takovými nedostatky nejsou však skutečnosti (nedůvěra obecnstva), mající vliv jen na zdárný stav (prosperitu) podniku provozovaného v najatém předmětu.

(Rozh. ze dne 18. října 1938, Rv I 1536/38.)

Dne 24. srpna 1936 uzavřel žalobce s žalovanými nevypověditelnou smlouvu o nájmu mlýna, pekárny a bytu v usedlosti č. p. 1 v H. na dobu do 30. září 1939. Podle čl. V. uvedené smlouvy byli žalovaní povinni při poškození mlýna resp. jeho zařízení dáti provésti svým nákladem potřebné opravy. Tvrdě mimo jiné, že nešťastnou shodou okolností se opakující požáry v mlýně žalovaných (v letech 1913, 1930, 1935 a naposledy v noci na 6. května 1937) vyvolaly nedůvěru občanstva v jejich podnik, takže po posledním požáru odvezli mleči obilí ze mlýna, a že žalobcovo úsilí, aby opět získal jejich důvěru, bylo marné, domáhá se žalobce, aby bylo uznáno právem, že jest oprávněn ustoupiti od sjednané nájemní smlouvy a že se ona smlouva dnem 30. června 1937 zrušuje. Soud první stolice uznal podle žaloby. **Důvody:** Jest zkoumati, zda nebyla žalobci znemožněna existence ztrátou důvěry v mlýn žalovaných důsledkem shora dotčených požárů. Soud je přesvědčen a má za dokázáno, že i mezi obyvatelstvem trvá nedůvěra v mlýn žalovaných, takže obchod v jejich mlýně, který žalobce najal, je proto úplně ochromen, a nelze se nadíti, že by žalobce získal novou důvěru v obecnstvu. Tím se stal mlýn nezpůsobilým, aby ho žalobce užíval podle sjednané smlouvy, a jde tu proto o případ podle § 1117 obč. zák., podle něhož může žalobce ustoupiti od smlouvy ještě dříve, než uplynul smluvený čas. **Odvolaací soud** zamítl žalobu. **Důvody:** Odvolací soud neschvaluje názor soudu první stolice, že tu jde o případ, jaký má na mysli § 1117 obč. zák. Důvody k předčasněmu ustoupení od smlouvy nájemní uzavřené na určitou dobu se strany nájemce jsou v § 1117 obč. zák. uvedeny taxativně. Takový důvod je tu tehdy, když se najatá věc octne bez viny nájemcovy ve stavu nezpůsobilém k vymíněnému užívání. Zákon pomýšlí zřejmě jen na vady hmotné, ale nikoliv na vady nehmotné (immateriální). Jen u bytu dopouští zákon výpověď, jde-li o najaté obytné místnosti škodlivé zdraví. Proto nelze onen důvod pokládati za skutečnost odůvodňující předčasné ustoupení od nájemní smlouvy ve smyslu § 1117 obč. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nelze sice schváliti právní názor odvolacího soudu, že zákon v § 1117 obč. zák. pomýšlí zřejmě jen na vady hmotné, neboť v uvedeném zákonném ustanovení není pro tento právní názor žádné opory. Zákon v § 1117 obč. zák. praví jen, že nájemce (pachtýř) jest oprávněn odstoupiti od smlouvy bez výpovědi i před uplynutím smluvené doby, když najatá (zpachtovaná) věc byla odevzdána ve stavu nebo bez jeho viny se octne ve stavu nezpůsobilém k vymíněnému užívání. Podle toho rozhoduje tu toliko, že se věc octne bez nájemcovy (pachtýřovy) viny ve stavu nezpůsobilém k užívání, a nezáleží na tom, co způsobí stav nezpůsobilý k vymíněnému užívání. Je sice pravda, že taková neupotřebitelnost najaté (zpachtované) věci záleží zpravidla v nedostatku

fysickém, ale nemusí tomu tak býti vždy. Naskytnout se v praktickém životě začásti i jiné různé příčiny, jež nezáležejí ve fysickém nedostatku věci, a přece činí přemět nájmu (pachtu) nezpůsobilým k vymíněnému užívání. Tak na př. činí-li jiný nájemník obývání v témž domě nesnesitelným nebo pro sdělnou nemoc nebezpečným a pod. Tak nauka i praxe (Komentář Klangův k § 1117 obč. zák. a Rouček-Sedláček díl V., str. 152).

Než přes to nebylo lze dovolání vyhověti, neboť skutkové okolnosti, jež žalobce uvádí k odůvodnění nezpůsobilosti mlýna k užívání, nemohou odůvodniti takové vady, jež má na mysli ustanovení § 1117 obč. zák. Ony okolnosti by sice mohly mít vliv na prosperitu mlýna, ale nejsou takové, aby měly v zápětí nezpůsobilost mlýna k vymíněnému užívání nebo jeho neupotřebitelnost vůbec, jak to vyžaduje ustanovení § 1117 obč. zák.

Čís. 17272.

Smluvní pojištění odpovědnosti.

Škodou, jejíž část musí pojistník hraditi z důvodu své spoluúčasti, stanovené zákonem (č. 156/1927 Sb. z. a n.) nebo pojistnými podmínkami, není celá škoda, kterou pojistník pojistnou příhodou utrpěl, nýbrž jen ona část škody, která nepřesahuje pojistnou jistinu; pojistná jistina jest nejvyšší hranicí, do které jest pojistitel povinen hraditi škodu, kdežto to, co přesahuje pojistnou jistinu, musí pojistník vždy nésti sám.

Pokud se pojistitel nedopustil zavinění tím, že nedal podnětu ke sporu pojistníka s poškozeným.

Pojistník není v prodlení s přijetím placení, třebaže vyšlo najevo, že jde o poměrně nepatrný zbytek k doplacení a že se tento nedoplatek týká pouze zachraňovacích útrat, o nichž bylo sporné, jakou část z nich má pojistitel platiti.

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1938, Rv I 561/38.)

Žalobce byl podle pojistné smlouvy, sjednané dne 11. dubna 1930, pojištěn u žalované pojišťovny proti nebezpečí z odpovědnosti za škody vzniklé z provozu osobního automobilu, a to při poškození cizího majetku až do výše 10.000 Kč. Pojištěný automobil se při jízdě konané řidičem Františkem L. jako zaměstnancem S.-garáží za účelem t. zv. přistavení vozu za trvání pojistného poměru srazil s automobilem provozovaným Arnoštem R. Žalobce ohlásil to ihned žalované pojišťovně a oznámil zároveň, že Arnošt R. podal svým právním zástupcem na nynějšího žalobce žalou o zaplacení 12.010 Kč 50 h s přísl. z důvodu náhrady za opravu poškozeného automobilu a za ušlý výdělek 150 Kč denně od 19. července 1935 až do dne, kdy bude jeho automobil opraven. Žalobce se proto domáhá na žalované pojišťovně zaplacení

15.956 Kč 10 h s přísl. a k odůvodnění žaloby přednesl: Výši škody způsobené srážkou na automobilu R-ové mohla si žalovaná pojišťovna ihned zajistiti, neboť její zmocněnec Antonín F. A. byl hned povolán na místo nehody a jest soundním znalcem z automobilového oboru. Žalobce ve smyslu pojistných podmínek byl povinen řídit se příkazy žalované pojišťovny, takže neměl možnosti, aby sám nějak zasahoval do pojistného případu, a to tím spíše, že žalovaná pojišťovna sama žalobci ustanovila svého právního zástupce. Ačkoliv žalovaná pojišťovna již dne 20. července 1935 znala výši poškození automobilu R-ova, nechala dojíti k provedení celého trestního řízení a k podání shora vzpomenuuté civilní žaloby Arnošta R. na žalobce. Rozsah škody zjišťoval též soudní znalec Lev F., jenž zjistil, že by bylo lze provést opravu poškozeného automobilu za 9.800 Kč, při čemž by oprava trvala tři neděle. Kdyby byla žalovaná ihned provedla tuto opravu, nebyly by způsobeny značné náklady s civilním sporem, ušlý zisk Arnošta R. by byl za onu dobu menší a žalovaná pojišťovna mohla opravu provést za nejvyšší částku 10.000 Kč, při čemž se zbytku havarovaného automobilu R-ova mohly prodati a utržená cena za ně by byla kryla ušlý výdělek Arnošta R. Na místo toho se však žalovaná pojišťovna pustila do civilního sporu, ačkoliv musila vědět, že spor jest beznadějný, neboť Arnošt R. jako nemajetný držitel vozu měl nárok na náhradu ušlého výdělku po celou dobu, po kterou vozidlo nemohl dáti opravit pro nedostatek peněz. Spor civilní byl veden až do 15. ledna 1936, kdy došlo ke smíru na 15.000 Kč mimo útraty 1.562 Kč. Když se žalovaná pojišťovna domnívala, že Arnošt R. nemá zákonného nároku, byla povinna provést vlastním nákladem spor za žalobce a postarati se o to, aby snad bezdůvodné nároky třetích osob byly soudem zamítnuty. Jestliže žalovaná pojišťovna zastávala stanovisko, že za nehodu odpovídají S-garáže, pak přehlédla, že žalobce byl vůči poškozenému odpověden jako majitel automobilu. Žalovaná pojišťovna byla podle pojistné smlouvy povinna zprostiti žalobce škody, kterou utrpěl jako provozovatel automobilu u ní pojištěného. Když žalovaná pojišťovna uzavřela s Arnoštem R. smír, tu nejprve měla zaplatiti částku na ni připadající a pak teprve směla žádati na žalobci prohlášení o postupu jeho (žalobcových) nároků. Žalovaná pojišťovna však ponechala žalobce v domnění, že on za škodu neodpovídá, a nechala dojíti ke sporu, ačkoliv si musila býti vědoma toho, že též žalobce je odpovědný. Tímto svým nešetným a protismluvním jednáním zavinila žalovaná, že žalobce musil zaplatiti Arnoštu R. částku větší, nežli by se dalo dosíci hned před zahájením trestního řízení smírnou cestou, dokonce žalovaná ani pojistné maximum nedala žalobci k dispozici, nýbrž složila k soudu toliko částku 9.800 Kč, kterou však nelze pokládati za platbu. Žalovaná pojišťovna se tedy neujala hlášené škody a nepostupovala tak, jak jí ukládá § 1299 obč. zák., totiž tak, aby žalobce neutrpěl újmy. Žalobce musil zaplatiti podle uzavřeného smíru Arnoštu R. narovnanou částku 15.500 Kč, útraty sporu 1.562 Kč 60 h, útraty rekursu 93 Kč 50 h, tudíž celkem 17.156 Kč

10 h, a činí tudíž žalobcova škoda po odečtení 1.200 Kč, t. j. 1.000 Kč z důvodu spoluúčasti činící 10% z pojistné sumy 10.000 Kč a 2% kolokvých o poplatek 200 Kč, 15.956 Kč 10 h. Soud prv. stolice uznal podle žaloby jen co do částky 894 Kč 75 h. Důvody: Žalobce vyvozuje nárok na náhradu škody z toho, že žalovaná pojišťovna neprojednala sporný případ s Arnoštem R. odborně, nýbrž k žalobcově škodě, neboť místo aby byla dala opravit poškozený R-ův vůz, což by si bylo vyžádalo nákladu asi 10.000 Kč, anebo mu zakoupila jiné vozidlo, jež by stálo nejvýše 10.000 Kč, pustila se do nákladného sporu, do něhož zavlekla žalobce, přes to, že musila vědět, že spor ten jest beznadějný. Žalovaná pojišťovna namítla proti nároku z náhrady škody, že se zachovala dle smlouvy a že je proto žaloba bezdůvodná. Jest zjištěno, že Arnošt R., jenž podal na Františka L. a na žalobce shora uvedenou žalobu Ck I 214/35, spatřoval pasivní oprávnění žalobce v tom, že žalobce byl vlastníkem a provozovatelem automobilu, že žalobce mezi jiným namítal nedostatek pasivního oprávnění, ježto provozovatelem automobilu v době jeho nehody byly S-garáže, dále to, že nehodu způsobil sám tehdejší žalobce Arnošt R. Byly tudíž v tehdejší sporu vedeném u krajského soudu v Ch. se strany nynějšího žalobce zastoupeného právním zástupcem přiděleným žalovanou pojišťovnou uplatňovány námitky, které podle tehdy platného zákona č. 162/1908 ř. z. byly způsobilé čelit nárokům Arnošta R. K tomu účelu ovšem bylo nutno sporně jednat i o R-ově nároku. Má proto soud za dokázáno, že se žalovaná tím, že ve vzpomenuutém sporu poskytla nynějšímu žalobci právní ochranu a sporně o nároku Arnošta R. jednala, nijak nedopustila porušení potřebné péle a žádoucích znalostí uložených jí ustanovením § 1299 obč. zák. Žalobce nyní v žalobě vytýká žalované, že musila vědět, že spor jest beznadějný, neboť jí mělo býti známo, že Arnošt R. bude mít jako nemajetný držitel automobilu nárok na ušlý zisk za celou dobu, po níž vozidlo nemohl dáti k opravě. K této argumentaci žalobce jest sice přisvědčiti, avšak s tou výhradou, že by toto stanovisko bylo mělo význam pouze pro výši nároku Arnošta R. za předpokladu, že by jeho nárok co do důvodu byl uznán po právu. Avšak žalobní odpověď v onom sporu důvod žalobní popírá, což se stanoviska nynějšího žalobce se zřením na tehdejší důležité sporné okolnosti (vlastní zavinění Arnošta R., přistavovací jízda, konaná S-garáží) bylo důležité a účelné. Vedení sporu i to, že se žalovaná pojišťovna tehdy pustila do sporu, bylo tudíž účelné po hospodářské stránce i odborné po právní stránce. Soud tudíž má za dokázáno, že se tím, že se žalovaná pojišťovna do sporu pustila a spor vedla, žádného zavinění — jak předpokládá § 1295 obč. zák. — nedopustila, když neporušila ani smluvní povinnost (nýbrž naopak plnila povinnost uloženu jí pojistnou smlouvou, poskytnouti právní ochranu), ani jinak se neprovinila jako znalec (§ 1299 obč. zák.). Též musila čekat na výsledek trestního řízení vedeného u okresního soudu v K., neboť kdyby v tomto řízení byl jen Arnošt R. uznán vinným přestupkem za vinu mu kladeným, byl by civilní soud vázán podle § 268

c. ř. s. obsahem trestního rozsudku, což by mělo v zápětí neoprávněnost žalobního důvodu Arnošta R. Nemohla tedy žalovaná ihned po nehodě věc smířiti, i kdyby byla znala výši škody ihned. Není proto vůbec rozhodující to, co uvádějí svědci o tom, kdy bylo možno zjistiti výši poškození R-ova vozu, neboť tím ještě nebyla objasněna povinnost nynějšího žalobce k náhradě škody Arnoštu R. Pokud se tudíž žaloba opírá o náhradu škody z neodborného jednání, není tento důvod podle názoru soudu oprávněn a nárok co do částky 4.500 Kč není odůvodněn. Dále se musí soud zabývatí otázkou povinnosti k plnění se strany žalované pojišťovny z jiného důvodu. Žalovaná namítá především, že plnila pojištěnou částku složením u soudu částky 9.800 Kč, v nichž jsou obsaženy též útraty sporu s Arnoštem R. Jest zjištěno, že počátkem února 1936 žádala žalovaná pojišťovna žalobce o podepsání kvitance na 10.000 Kč, odčítajíc od toho 2% kolkovného, a o podepsání postupného prohlášení pro žalovanou pojišťovnu na regresní nároky proti S-garážím, což žalobce odmítl, dále že už tehdy žalovaná pojišťovna vyjádřila svou ochotu žalobci vyplatiti pojištěné maximum 10.000 Kč po srážce kolkovného, když jí postoupí veškeré nároky, které má proti S-garážím a pojišťovně U., a že žalovaná dne 20. února 1936 složila u soudu částku 9.800 Kč pro žalobce. Jest tudíž zkoumati, zda složení to se stalo s účinky § 1425 obč. zák. Uvedený předpis opravňuje dlužníka k soudnímu uložení dluhu, jsou-li tu »jinaké důležité důvody«. Podle čl. 18 všeobecných pojistných podmínek má pojistitel nárok na vydání všech dokladů potřebných k uplatnění regresních práv a na vydání pravoplatné postupní listiny. Tento článek odpovídá plně i obsahu § 1358 obč. zák. (povinnost vydati plátcí všechny právní pomůcky a prostředky zajišťovací, které tu jsou). Odpovídá-li čl. 18 všeobecným normám, neodporuje ustanovení § 62 zák. o poj. smlouvě, jenž se o nároku pojistitelově na vydávací povinnost dle § 1358 obč. zák. nezmiňuje. Podle rozh. bývalého nejvyššího soudu vídeňského uveřej. v Právníku 1889, str. 776 má dlužník depoziční právo, odpírá-li věřitel vydati kvitanci. Tím spíše má pojišťovna právo postupovati dle § 1425 obč. zák., nejde-li o pouhé kvitování dluhu, nýbrž o zajištění regresních nároků, na kteréžto zajištění má nárok nejen podle zákona (§ 1358 obč. zák.), ale i dle všeobecných pojistných podmínek. Toto stanovisko plně podporuje i ustanovení § 62, odst. 3, zák. o poj. smlouvě, jež zbavuje pojistitele povinnosti plniti, vzdá-li se pojistník nároku na náhradu proti třetí osobě. Z toho pak logicky vyplývá, že takové pojistníkové jednání, které odůvodňuje podezření, že jednal proti možnosti uplatňování regresních nároků, patří k »jinakým důležitým důvodům«, které má § 1425 obč. zák. na mysli (odpírání kvitance na onu částku, kterou pojišťovna chce vyplatiti, odpírání vydání postupního prohlášení v nezavadné formě, jednání s pojišťovnou, která vlastně regresní nárok má hraditi, atd.). Toto stanovisko zaujímá i Albert Ehrenzweig v »Rechtsordnung der Vertragsversicherung« na str. 211, kde výslovně uvádí, že pojistník jest povinen platícímu pojistitelovi vydati veškeré právní pomůcky a

zajišťovací prostředky (§ 1358 obč. zák.). Ehrenzweig tuto povinnost vyvozuje i z § 39, odst. 2 zák. o poj. smlouvě. Konečně se Ehrenzweig odvolává na § 56 zák. o poj. smlouvě, podle něhož pojistník postižní nárok a jeho sledování podle možnosti musí zajistiti a pojistitele po přechodu nároku při uplatňování nároků postižních podporovati. Totéž stanovisko zastává i Horn v »Pojistném právu« na str. 373 »cesse ex lege má účinky hmotněprávní, nárok na všechny právní pomůcky a zajišťovací prostředky, k nimž v první řadě patří legitimační listiny jako kvitance a postupní prohlášení, pojistník má«. Plní-li pojišťovna z odpovědnostního pojištění svému pojistníku, plní tím jen svou smluvní povinnost, tedy formálně i materiálně vlastní dluh. Má-li tudíž pojišťovna vstoupiti v regresní nároky pojistníkovy proti třetí osobě, jest nutno, aby jí tyto regresní nároky byly pojistníkem cestou smluvní anebo cestou zákonnou postoupeny. V souzeném případě jest uvážiti i ustanovení čl. 18 všeobec. poj. podmínek o přechodu nároků na pojišťovnu. V něm se mluví celkem o čtyřech kategoriích nároků, které přecházejí na pojišťovnu: 1. nárok na náhradu škody proti třetí osobě, 2. nárok na náhradu útrat sporu se strany odpůrce, 3. nárok na vrácení částky složené anebo vyplacené, 4. nárok na zrušení anebo snížení důchodu. Jakmile nastanou okolnosti práva ta odůvodňující, jest pojistník povinen oznámiti to pojišťovně a na její žádost odevzdati jí všechny k uplatnění těchto práv potřebné doklady, jakož i vydati jí na její náklad pravoplatnou postupní listinu. Povinnost k vydání této postupní listiny existuje tudíž nikoliv z toho důvodu, že by vydáním postupní listiny byla teprve cese založena, nýbrž slouží jen k tomu, aby mohla býti cese řádně prokázána. Vydání postupní listiny nemá tudíž účinek konstitutivní, nýbrž pouze deklaratorní. Jest to důkaz o provedené cesi. Pojistník nemůže odpírati vydání této postupní listiny s tím, že již podle ustanovení podmínek došlo k postupu, neboť vydání pravoplatné postupní listiny jest samostatnou povinností pojistníkovou. Pojišťovna jest oprávněna žádati vydání postupní listiny před plněním své povinnosti ze smlouvy resp. vázati své plnění na podmínku vydání této postupní listiny. Odmítá-li pojistník podepsati tuto postupní listinu, ačkoliv mu tím nevzchází žádné újmy a ačkoliv postupní listina zní pouze na částku, která jest pojistníku nabízena jako plnění ze smlouvy a nikoliv na částku vyšší, pak jest zřejmo, že odpírání tohoto podpisu postupní listiny jest bezdůvodné. Pojišťovna byla proto ve smyslu § 1425 obč. zák. oprávněna složití náhradu k soudu s účinkem zaplacení a vázati vydání složené částky na podpis postupní listiny znějící do výše složené částky. Důsledkem toho musil soud vzíti za dokázáno, že složením částky 9.800 Kč se žalovaná co do této částky svého závazku zprostita. Žalobce byl u žalované pojišťovny pojištěn co do věcných škod až do výše 10.000 Kč, při čemž jej stíhala 10% účast a kolkovné 200 Kč musil též nésti ze svého. Sporná je však otázka útrat sporu s Arnoštem R. V té příčině jest uvésti: Žalobcův spor s Arnoštem R. byl veden na podnět žalované pojišťovny. Podle § 116, odst. 3, zák.

o poj. smlouvě — kterýžto předpis ve smyslu § 124 cit. zák. jest rázu velícího — jest pojistitel povinen nahraditi útraty nehledíc na pojistnou sumu, byly-li vynaloženy ve sporu vedeném na jeho podnět anebo jinak na jeho poukaz. Spor pak jest veden na podnět pojišťovny anebo jinak na její poukaz, jmenovala-li pojišťovna pojistníku právního zástupce s příkazem, aby mu podepsal plnou moc (viz rozh. č. 12200 Sb. n. s.). I z toho tedy plyne, že spor byl veden »z podnětu anebo jinak na poukaz« žalované pojišťovny. Musí proto žalovaná pojišťovna nahraditi žalobci celé útraty bez zřetele na pojištěnou částku a spoluúčast žalobcovu. (Dále se soud zabývá výší těchto útrat a dochází k výsledku, že po odečtení složené částky zůstal nedoplatek na útraty 894 Kč 70 h.) Odvolací soud odsoudil žalovanou k zaplacení 1.656 Kč 10 h s přísl. Důvody: K odvolání žalobce: Žalobce vytýká nesprávné posouzení věci po právní stránce v otázce výše plnění žalované pojišťovny při jeho 10% spoluúčasti. V té příčině jest jeho výtka oprávněna, neboť podle obsahu pojistné smlouvy a jejích pojistných podmínek (čl. 5 dodatečných ustanovení) pojistník nese na škodě nejméně 10% ze svého. Prvý soud však vykládá vzpomenuté ustanovení tak, jako by v pojistných podmínkách bylo, že z částek, jež nahradí pojišťovna, hradí pojistník 10% ze svého. Tím prvý soud pochybil ve výkladu řečených pojistných podmínek a jest proto 10% spoluúčast počítati z celé škody, třebaž činí škoda přes 10.000 Kč, a činila-li tudíž škoda 11.456 Kč 10 h, jest pojišťovna po srážce 10% pojistníkovy spoluúčasti povinna zaplatiti celou náhradu škody 10.000 Kč, a to tím spíše, že pojistná smlouva byla uzavřena na částku 10.000 Kč a nikoliv až do částky 9.000 Kč. Bylo proto v tom směru vyhověno odvolání co do částky 1.000 Kč po srážce 2% kvitančního poplatku. Dále spatřuje žalobce nesprávné právní posouzení stran náhrady škody 4.500 Kč v tom, že soud prvě stolice nepřihlížel k neodbornému jednání žalované pojišťovny, která odvolatele zavlékla do vleklého sporu, ač musila věděti, že spor jest již předem beznadějný, ježto nemajetný držitel automobilu má právo na náhradu ušlého výdělků po celou dobu, po kterou vozidlo nemohl dáti opraviti pro nedostatek peněz, a ač musila také věděti, že majitel motorového vozidla jest prost povinností k náhradě škody, když bylo motorové vozidlo přenecháno na určitou dobu až na další opatření do úplné dispozice něho jiného na základě pevného smluvního poměru, podle něhož tato jiná osoba přejímá i užítky i nebezpečí. Tyto odvolatelovy výtky nejsou oprávněny a odvolatel po té stránce neprovádí odvolání podle zákona, ježto nevychází přesně ze zjištěného skutkového stavu věci. K jeho vývodům jest jen dodati, že nelze žalované pojišťovně přičítati k vině vedení sporu, v němž byl nynější žalobce žalován Arnoštem R. a sám podepsal svému právnímu zástupci plnou moc, třebaž se tak stalo na poukaz pojišťovny; mohl tudíž kdykoliv dáti příkaz k uzavření smíru, třebaž i proti vůli pojišťovny, kdyby byl ovšem tehdejší žalobce k smíru ochoten a mohl tak přenechatí uplatňování svého stanoviska

možnému sporu s pojišťovnou. Odvolatel dále zapomíná, že judikatura netvoří zákonných ustanovení pro jiné případy a že, i když by si pojišťovna vykládala nesprávně zákon a nedbala při tom judikatury, nelze jí v tom směru přičítati zavinění. Náleží především soudu posuzovati a zjišťovati, zda a v jaké míře na srážce byl spoluvinen Arnošt R., a to také soud musil zjišťovati jak v trestním řízení, tak i v civilním sporu. Pojišťovně nenáleží takovéto závazné zjišťování a nemohla se tímto nezjišťováním dopustiti porušení povinností uložených znalcům a jiným odborníkům v § 1299 obč. zák. Odvolatel dále přehlíží, že sám souhlasil s vyřízením sporu vedeného u krajského soudu v Ch. pod č. j. Ck I 214/35 smírem a že sám v žalobní odpovědi tvrdil, že nehodu způsobil sám Arnošt R., že v době nehody nebyl provozovatelem on, nýbrž majitel S. garáží v K., a přehlíží též, že se řidič S. garáží v trestním řízení hájil tím, že nehodu zavinil právě Arnošt R. R. musil býti o skutkové podstatě lépe informován než pojišťovna sama a nejlépe musil býti informován žalobce sám. V uvedeném sporu u krajského soudu v Ch. nebylo jisté, že se škoda týká jen žalobce, ani nebylo jisté, o kolik bude škoda přesahovati pojistnou jistinu, a spor musil býti veden nejen se zřetelem na zájmy žalované pojišťovny, ale i se zřetelem na zájmy pojistníkovy, a proto chtěla-li žalovaná pojišťovna býti prosta veškeré odpovědnosti za výsledek sporu, nemohla si neuvědomiti, že jak v trestním řízení, tak i ve sporu vedeném u krajského soudu v Ch. Arnoštem R., bylo se obíratí otázkou, zda škodu zavinil R. nebo šofér S.-garáží, anebo zda škoda vznikla zaviněním S.-garáží tím, že nesplnily svou smluvní povinnost a že nepřistavily vůz tak, aby nebylo porušeno právo osoby třetí. Posoudil tudíž prvý soud věc po právní stránce správně, když neshledal ani zavinění na straně pojišťovny v tom, že došlo k sporu u krajského soudu v Ch., ani příčinnou souvislost mezi tvrzenou škodou způsobenou žalobci a mezi jednáním žalované pojišťovny. Co se týká složení peněz k soudu, spatřuje odvolatel nesprávné posouzení právní v tom, že soud prvě stolice pokládal toto složení za placení ve smyslu § 1425 obč. zák. Ani tato výtka není oprávněna, protože žalobce ani netvrdí, že by vydal žalované pojišťovně kvitanci, kdyby kvitance ta neobsahovala zároveň deliberační prohlášení žalobcovo. Je sice správné, že věřitel není podle § 1415 obč. zák. povinen přijmouti pouze dílčí plnění, avšak soud prvě stolice správně, odvolává se na rozh. č. 11700 Sb. n. s. civ., uvedl, že nezáleží na tom, že se věřitel nechtěl spokojiti složenou částkou, když věřiteli potom v rozsudku byla přiznána daleko menší částka, než kterou od pojišťovny požadoval. Ostatně žalobce přehlíží, že neodpírá přijmouti nabízenou částku 9.800 Kč proto, že požadovala ještě další částku, nýbrž že odpíral proto, že byla na něm požadována kvitance. Příčina složení k soudu musí záležeti v tom, že je překážka na straně věřitelově (rozh. 10174, 523 a j. Sb. n. s.). Když tedy důvodem složení bylo, že žalobce odpíral vydati kvitanci, a nikoliv to, že by snad žalobce požadoval nejen pojistnou sumu v maximální výši, nýbrž i útraty, pak právem soud

prvé stolice pokládá žalovanou za zproštěnou složením peněz podle § 1425 obč. zák., když zjistil, že žalobce měl kvitanční povinnost a že také za toto kvitování byl mu srážen poplatek 2%. Ostatně podle § 1415 obč. zák. není věřitel povinen přijmouti placení dlužní položky po částkách nebo na srážku. Dlužní položkou v tomto případě byla maximální pojistná suma 10.000 Kč po srážce kvitančního kolku a tu žalovaná byla ochotna částku 9.800 Kč vyplatiti žalobci a proto ani z toho důvodu není případný poukaz na ustanovení § 1415 obč. zák. Útratová částka byla ovšem další položkou, která byla sporná. K o d v o l á n í ž a l o v a n é; Žalovaná vytýká jako nesprávné právní posouzení, že soud první stolice přiznal žalobci nárok na celé útraty sporu vedeného u krajského soudu v Ch., ač z nich měl odečísti 10% spoluúčast. Tato výtká není důvodná a soud první stolice správně nevztahoval 10% spoluúčast na útraty sporu, poněvadž šlo o případ § 116, odst. 3, zák. o poj. smlouvě č. 145/1934 Sb. z. a n. a nikoliv o případ § 116, odst. 4, uved. zák., a soud odvoiací po té stránce poukazuje na správné odůvodnění napadeného rozsudku.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby co do částky 9.868 Kč 44 h s přísl., jinak žalobu zamítl.

D ů v o d y:

K dovolání žalované pojišťovny: S právního hlediska vytýká žalovaná důvodně mylnost názoru odvolacího soudu, že, přesahuje-li škoda pojistnou jistinu, nelze zákonem nebo pojistnými podmínkami stanovenou spoluúčast pojistníka srážeti z pojistné hodnoty, rovnající se pojistné sumě. Otázku tu nelze ovšem řešiti podle ustanovení § 116 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n., poněvadž nejsou tu splněny předpoklady § 162 pro použití tohoto zákona. Poněvadž však § 116 řečeného zákona jest obsahem shodný s neúčinným § 121 zák. č. 501/1917 ř. z. a poněvadž toto ustanovení bylo převzato do čl. 2 odstavce č. 2 všeobecných pojistných podmínek, jest i toto smluvní ustanovení vyložiti ve smyslu oněch shodných zákonných ustanovení. Než uvedená ustanovení neobsahují nic pro řešení otázky, zdali lze nebo nelze vlastní účast pojistníka srážeti z pojistné jistiny, když škoda přesahuje pojistnou jistinu. Jest proto otázku tu řešiti s hlediska oněch ustanovení, která ukládají pojistníkovi vlastní účast na škodě. A to jest § 1 vládn. nař. č. 156/1927 Sb. z. a n., vydaného na základě § 12 č. 1 zák. o provozu silostrojů č. 162/1908 ř. z. (převzatého snad i do čl. 5 dodatečných pojistných podmínek), který praví: »Pojištěnci musí sami hraditi škody do 400 Kč zcela a při škodách větších 10%, nejméně však 400 Kč, aniž mají nároku na náhradu pojišťovatelem. Úmluvou může býti zvýšen rozsah škod, které pojištěnci sami musí hraditi.« Ani tu není žádného náznaku pro předpoklad, že spoluúčast pojistníka na škodě odpadá, převyšuje-li škoda pojistnou jistinu. Jest proto škodou, jejíž 10% částku musí hraditi pojistník, nikoliv celá škoda, kterou pojistník po-

jistnou příhodou utrpěl, nýbrž jen ona část škody, která nepřesahuje pojistnou jistinu. Neboť pojistná jistina jest nejzazší hranicí (§ 49 zák. č. 501/1917 ř. z.), do které je pojišťovna povinna škodu hraditi. Co přesahuje pojistnou jistinu, není pojistkou vůbec kryto; tuto část musí pojistník vždy nésti sám, ta se pojistného poměru vůbec netýká, proti této části škody nebyl pojistník pojištěn a neplatil prémie za zproštění této části škody. Na věc jest nazíratí tak, jakoby pojistník neutrpěl větší škodu, než činí pojistná jistina. Ani z § 12 č. 1 zák. č. 162/1908 ř. z. nelze vyvoditi opak, ač i tam se užívá jen slova »škoda« a nikoliv slov »poskytnutá náhrada škody«. Neboť ustanovení to bylo vydáno ve prospěch pojišťoven jako ochrana proti nerozvázným jízdám řidičů motorových vozidel, kterými mohou způsobiti škodu, spoléhajíce na odpovědnostní pojištění. Bylo by mařením tohoto účelu, kdyby pojistník byl zproštěn spoluúčasti pouze z toho důvodu, že utrpěl také škodu, proti níž pojištěn nebyl. Důvodně odečítal proto první soud z pojistné jistiny 10.000 Kč i 10%ní vlastní účast pojistníka v částce 1.000 Kč, takže žalobci přísluší pouze 9.000 Kč a po srážce 2% kolkovného 200 Kč jen 8.800 Kč.

Ustanovení § 121, odst. 3 a 4, zák. č. 501/1917 a s ním shodně čl. 2 č. 2 všeobecných pojistných podmínek upravuje poměr, v kterém má pojišťovna hraditi útraty vzniklé z podnětu pojišťovny nehledíc na pojistnou sumu, je-li pojistník povinen podle smlouvy nebo po zákonu nésti část škody sám. Ustanovení to praví: »Je-li pojistník povinen podle smlouvy nebo po zákonu nésti část škody sám, nahradí pojistitel útraty jen v tomto poměru.« Právě dotčené ustanovení jest vykládati v souvislosti s § 57, odst. 2 a 3, zák. č. 501/1917 ř. z., poněvadž jde vlastně o zachraňovací náklad. V třetím odstavci se praví: »Při podpojištění buďtež nahrazeny náklady toliko podle poměru uvedeného v § 52, odst. 2.« O takové podpojištění v souzeném případě jde. A § 52, odst. 2, zák. č. 501/1917 ř. z. zní: »Je-li pojistná suma nižší než tato hodnota (to jest pojistná hodnota), je pojistitel povinen nahraditi škodu toliko podle poměru pojistné sumy k této hodnotě.« To značí v souzeném případě, že pojistná jistina se má k celé škodě pojistníkove jako část útrat smíru k celým útratám smíru. Tedy:

$$10.000 \text{ Kč} : 15.500 = 1.655 \text{ Kč } 10 \text{ h}$$

$$x = 10.000 \times \frac{1.655 \cdot 10}{15.500} = 1.068 \text{ Kč } 44 \text{ h,}$$

takže se celkový závazek pojišťovny skládá:

1. ze shora uvedené částky 8.800 Kč a 2. z části útrat 1.068 Kč 44 h, celkem 9.868 Kč 44 h.

Potud je dovolání žalované důvodné.

Nelze jí však přisvědčiti v tom, že útraty smíru měly býti vyměřeny podle hodnoty předmětu sporu 15.500 Kč, poněvadž nejde o ustanovení útrat ve sporu, nýbrž o škodu, kterou pojistník utrpěl zachraňovacími

náklady, jež musil vynaložití důsledkem toho, že žalovaná dala podnět k vedení sporu.

K dovolání žalobce: Nárok na náhradu škody v částí 4.500 Kč založil žalobce na zavinění žalované, jež spatřoval v tom, že pojišťovna, pojmenovavši žalobci právního zástupce ve sporu Arnošta R. proti němu zahájeném (Ck I 214/35 krajského soudu v Ch.), dala podnět ke sporu, o němž musila věděti, že je beznadějný, že se tím dopustila protismluvného a nešetrného jednání, nedbajíc odborné opatrnosti podle § 1299 obč. zák. Oba nižší soudy dospěly však k právnímu závěru, že žalovaná pojišťovna nemohla pokládati spor za beznadějný. Nejvyšší soud schvaluje tento právní názor, jež žalobce napařoval s hlediska § 503 č. 4 c. ř. s., a odkazuje v té příčině na případné odůvodnění obou nižších soudů. K dovolacím vývodům po této stránce se jen dodává:

Odvolací soud vyslovil názor, že se pojišťovna nedopustila porušení povinností uložených znalcům a jiným odborníkům v § 1299 obč. zák. ani tím, že, rozhodnuvši se pro vedení onoho sporu, nedbala judikatury, a odůvodnil jej tím, že zjišťování, zda i Arnošt R. byl na srážce spoluvinen, nepřisluší jí, nýbrž soudu. Názor ten ovšem nelze tak všeobecně zastávat, nýbrž jest posouditi podle jednotlivosti případu, zdali pojišťovna mohla na základě známé jí judikatury míti za to, že spor je beznadějný. Poněvadž však v souzeném případě, jak bylo již uvedeno, spor beznadějný vůbec nebyl, nelze pro souzený případ pokládati názor odvolacího soudu za mylný. Vytýká-li dovolatel, že by onen názor byl správný, kdyby se pojišťovna nebyla za pojistníka pustila do sporu o částku, která se netýká jí, nýbrž žalobce, přehlídí, že nešlo-li vůbec o beznadějný spor, jednala pojišťovna v mezích svého práva podle čl. 15, odst. 2, všeobecných pojistných podmínek a že by podle § 1295, odst. 2, obč. zák. odpovídala za škodu jen tehdy, kdyby výkon jejího práva měl zřejmě účel jiného poškoditi («šikána»). To však nebylo ani tvrzeno.

Nedopustila-li se pojišťovna žádného zavinění, když zavdala podnět k vedení onoho sporu, odpadl důvod k náhradě škody žalobci a netřeba se proto zabývatí otázkou, jaký právní účinek na poměr mezi pojistníkem a pojišťovnou má procesní plná moc, podepsaná žalobcem advokátům, které podle čl. 15, odst. č. 2, všeobecných pojistných podmínek jmenovala pojišťovna v onom sporu, a zejména netřeba řešiti otázku, zdali pojistník se stal podpisem plné moci jediným pánem sporu. Neboť tu by šlo je no to, zdali si pojistník (žalobce) sám škodu zavinil nebo spoluzavinil tím, že nezamezil vedení sporu pro svou osobu. Ta otázka nemá však pro řešení zavinění žalované žádného právního významu. Proto není oprávněna výtka uplatněná s hlediska dovolacího důvodu podle § 503 č. 2 c. ř. s., že schází skutkový poklad pro právní názor odvolacího soudu, že se podpisem plné moci stává pojistník jediným pánem sporu. Rovněž nejsou důvodné ani další s hlediska téhož dovolacího důvodu uvedené výtky, že schází skutkový poklad pro odpověď

na otázky, zda žalovaná upozornila žalobce na důsledky sporu, a od kterého okamžiku se měl žalobce postarati sám o sebe, co učinila žalovaná, aby od určitého okamžiku neručila, zda zástupce pojišťovny podával pojistníku zprávy o stavu sporu, kdy se dotázal zástupce pojišťovny pojistníka, jak se má ve sporu zachovati, a jakým způsobem dala pojišťovna pojistníku najevo, že může bez obavy před ztrátou pojistné náhrady odvolati plnou moc právního zástupce. Tyto okolnosti nejsou rozhodující pro otázku, zdali pojišťovna porušila povinnosti uložené jí v § 1299 obč. zák. Neboť toto ustanovení ukládá odpovědnost za nedostatek potřebné bedlivosti a odborných znalostí tomu, kdo se veřejně přiznává k nějakému úřadu, k umění, k živnosti nebo k řemeslu. Musí se tedy tyto nedostatky týkati předpokladů, které vyžaduje ona odborná činnost, k níž se někdo veřejně přihlásil. Do odborné činnosti pojišťovny však nepatří právní poučení o tom, jaký právní účinek má podpis plné moci udělené pojistníkem advokátů, jehož mu pojmenovala podle čl. 15 č. 2 všeobecných pojistných podmínek pojišťovna. To jest odborná otázka právníká, jejíž řešení přísluší osobám práva znalým s hlediska soudního řádu a občanského zákona a nikoliv pouze s hlediska pojišťovacího. Pojišťovna složila k soudu (§ 1425 obč. zák.) dne 20. února 1936 pouze částku 9.800 Kč, ač byla povinna, jak dříve již bylo doličeno, zaplatiti žalobci 9.868 Kč 44 h. Žalobce nebyl povinen přijati částečné placení (§ 1415 obč. zák.) a žalovaná nedoplatila zbytek, k němuž jest tím rozsudkem odsouzena (rozh. č. 11700 Sb. n. s.). Měl proto žalobce důvod, že nepřijal částečné placení. Důvod, pro nějž lze s účinkem dluh splniti složením na soudě, netkvěl tedy v osobě věřitelově (žalobcově), nýbrž v osobě dlužnice (žalované), poněvadž nenabídla žalobci plné placení jeho pohledávky, jak mu byla tímto rozsudkem přisouzena, ani mu zbytek do vydání rozsudku nedoplatila. Byť i žalobce snad neoznámil žalované, proč nepřijal částku 9.800 Kč, jest to zřejmé z toho, že nepodepsal kvitanci, v níž měl potvrditi, že tím je vyrovnán celý jeho nárok z pojistné smlouvy, a z toho, že nevystavil listinu o postupu svých práv proti třetím osobám. Neboť to vše by byl povinen učiniti podle čl. 18 č. 1 všeobecných pojistných podmínek teprve tehdy, až mu pojišťovna nahradí škodu, k níž jest zavázána pojistnou smlouvou, v plné výši. ať jde o náhradu částečné nebo plné utrpěné škody, což se ani dosud nestalo. Nic na tom nemění, že jde o poměrně nepatrný zbytek k doplacení, neboť § 1415 obč. zák. nepraví, že věřitel musí přijati i částečné placení, jde-li jen o poměrně nepatrný nedoplatek. Žalobce nebyl proto v prodlení s přijetím placení. Rovněž není rozhodující, že nedoplatek se týká pouze zachraňovacích útrat, o nichž bylo sporné, jakou část z nich má žalovaná platiti. Neboť jinak by částečné složení sporné pohledávky na soudě mělo vždy účinek placení, čímž by ustanovení § 1415 obč. zák. pozbylo významu.

Nemá-li tedy složení částky 9.800 Kč k soudu účinku placení, jest pojišťovna povinna zaplatiti žalobci částku 9.868 Kč 44 h s příslušnými úroky.

Čís. 17273.

Pojem »cena obilí« podle vládn. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n.

Propachtovatel, který se při sjednání pachtovní smlouvy z doby před 15. červencem 1936 s pachtýřem dohodl, že se pachtovné vypočte podle prodejních cen obilí, při čemž však nedošlo k jiné dohodě o snížení ceny obilí o příspěvky pro obilní ústav (čl. I, odst. 2, vládn. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n.), má nárok na pachtovné vypočtené podle prodejních cen obilí, zmenšených o příspěvek pro obilní ústav.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1938, Rv I 3133/37.)

Pachtovní smlouvou ze dne 23. července 1935 propachtovala žalující obec K. žalovaným svůj zbytkový statek V. na dobu 12 let po sobě jdoucích, počínajíc dnem 1. prosince 1935 a končíc dnem 20. listopadu 1947. Jako pachtovné se žalovaní zavázali platiti rukou společnou a nedílnou ročně z každého hektaru zpachtovaného pozemku 187 Kč na hotovosti a cenu 300 kg pšenice a 300 kg ječmene. Pro přepočítání ceny pšenice a ječmene byl rozhodující průměr cen nejlepší české pšenice a nejlepšího českého ječmene Praha zaznamenaného na pražské plodinové burse předcházejícího měsíce před splatností pachtovního. Dále bylo v uvedené smlouvě ustanoveno, že vzpomínutou cenou se po dobu obilního monopolu rozumí monopolní cena obilní prodejní loco Praha a že pachtýři jsou povinni uznati za pravoplatnou cenu oznámenou pražskou plodinovou bursou, že se ujednané pachtovné počítá z celkové výměry propachtovaného statku mimo zastavěnou plochu, t. j. z výměry 117 ha 17 a že pachtovné je splatné v půlletních lhůtách předem, vždy nejdéle 1. října a 1. dubna každého roku bez jakékoliv, třeba i zákonné srážky. Konečně obsahovala pachtovní smlouva doložku, že pachtýři nemají po dobu pachtu práva žádati o jakoukoliv slevu pachtovního, a to z jakýchkoliv důvodů, že žalující propachtovatelka nemá oprávnění přiznati pachtýřům jakoukoliv slevu a že ujednané pachtovné musí býti řádně v plné výši placeno. V měsíci září 1936 činila výkupní cena pšenice po celý měsíc 168 Kč 50 h a výkupní cena ječmene rovněž po celý vzpomínutý měsíc 126 Kč 50 h, a to cena nejlepší pšenice a nejlepšího ječmene. Pro měsíc září 1936 činila prodejní cena nejlepší pšenice 180 Kč a prodejní cena sladovnického (nejlepšího) ječmene 135 Kč 50 h. Podle vyhlášky Československé obilní společnosti uveřejněné v Úředním listě Československé republiky ze dne 18. července 1936 činila výše příspěvků podle § 13 vládn. nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. v novém znění u 1 q pšenice 18 Kč a u 1 q ječmene 11 Kč. Ježto žalovaní zaplatili na pachtovním splatném ke dni 1. října 1936 téhož dne hotově 40.000 Kč a dne 16. listopadu 1936 18.149 Kč 30 h a žádal i žalobkyni o počítání pachtovního podle výkupních cen ve smyslu vládního nařízení č. 218/1936 Sb. z. a n., domáhá se žalující obec na žalovaných žalobou podanou dne 1. dubna 1937 zaplacení

částky 9.050 Kč 60 h (v čemž jsou zahrnuty smluvené 7% úroky od 1. října do 16. listopadu 1936 z 26.734 Kč 50 h a od 16. listopadu 1936 do 1. dubna 1937 z 8.819 Kč 19 h) jako nedoplatku pachtovního splatného ke dni 1. října 1936, tvrdíc, že pachtovné za pachtovní rok 1936-1937 činí z jednoho hektaru propachtovaného statku dle monopolní prodejní ceny v hotovosti 187 Kč, dále cenu 300 kg pšenice po 180 Kč dle úředního záznamu pražské plodinové bursy v měsíci září 1936, tudíž 540 Kč, a cenu 300 kg ječmene po 135 Kč 50 h dle téhož záznamu, tudíž 406.50 Kč, celkem tedy z jednoho hektaru 1.133 Kč 50 h a ze 117 ha 75 a úhrnem 133.469 Kč, takže polovice pachtovního splatného dne 1. října 1936 činí 66.734 Kč 50 h. Soud první stolice zamítl žalobu. Důvod y: Vládní nařízení č. 218/1936 Sb. z. a n. mění § 3 vládn. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. takto: »Mají-li se závazky ze soukromoprávních jednání plniti podle výše cen obilí (pšenice, žito, ječmene, oves a kukuřice), rozumějí se po dobu účinnosti vládn. nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. a předpisů je měnicích nebo doplňujících cenami tohoto obilí, pokud se strany jinak nedohodnou, výkupní ceny toho kterého druhu obilí, stanovené podle právě uvedených vládních nařízení, zvýšené o možné dobové příplatky. Pokud jsou při dodávkách obilí Československé obilní společnosti stanovené zvláštní příspěvky podle § 13 vládn. nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. ve znění předpisů je měnicích nebo je doplňujících, snižuje se, nedohodnou-li se strany jinak, v případech uvedených v odstavci předcházejícím cena o výši příspěvku odpovídajícího příslušnému množství toho neb onoho druhu obilí; při tom nerozhoduje, zda zavázaný odvádí obilí Československé obilní společnosti čili nic. Ustanovení odst. 2 platí též pro pachtovní smlouvy, na něž se vztahuje vládní nařízení ze dne 19. června 1936 č. 168 Sb. z. a n. o úpravě pachtovního při zemědělských pachttech.« Podle čl. II vládn. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. se jeho ustanovení týkají jen takových soukromoprávních jednání, která se stala do dne jeho účinnosti. Pachtovní smlouva, o níž ve sporu jde, jest posuzovati podle předpisů vládn. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n., ježto jde o plnění závazků ze soukromoprávního jednání podle výše cen obilí a smlouva byla uzavřena dne 23. července 1935, tudíž před 15. červencem 1936, kdy nabylo účinnosti ono vládní nařízení. Ježto vládn. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. v čl. I odst. 1 výslovně praví, že se cenami obilí při plnění závazků ze soukromoprávních jednání rozumějí výkupní ceny, »pokud se strany jinak nedohodnou«, je zřejmé, že jde o změnu všech předchozích smluv a že jiná dohoda může se státi teprve po účinnosti dotčeného vládního nařízení. Vládn. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. mělo za účel, jak plyne z důvodové zprávy k němu, vyhověti opětovným přáním, že míra závazků vyjádřených podle ceny obilí má se posuzovati jen podle jedné ceny a že tou jest cena výkupní vzhledem na to, že pachtýři dostávají též v dodávkách obilí pouze cenu výkupní. Tato myšlenka byla již vyjádřena ve vládn. nař. č. 168/1936 Sb. z. a n. Rovněž i srážka zvláštních příspěvků podle § 13 vládn. nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. přísluší žalovaným podle čl. I, odst. 2, vládn. nař. č. 218/1936 Sb.

z. a n., ježto mezi stranami rozepře nedošlo k žádné další nehodě. Podle pachtovní smlouvy nemají nájemci po dobu pachtu práva žádati o jakoukoliv slevu pachtovného, avšak toto ustanovení nevylučuje, aby pachtýři trvali pro sebe na působnosti vládního nařízení č. 218/1926 Sb. z. a n., ježto nežádali o slevu pachtovného, nýbrž pouze o počítání pachtovného podle výkupních cen podle právě uvedeného vládního nařízení, a na to měli právo. Dospěl proto soud k přesvědčení, že žaloba není odůvodněna, ježto žalovaní zcela zaplatili ve smyslu pachtovní smlouvy, pro niž platí ustanovení vládního nařízení č. 218/1936 Sb. z. a n., pachtovně podle výkupní ceny po srážce zvláštních příspěvků. Odvolací soud potvrdil napadený rozsudek. Důvody: Odvolatelka se mylí, snaží-li se dovoditi, že účelem vládního nařízení č. 218/1936 Sb. z. a n. bylo pouze vyložití pojem cen obilí a nikoliv též účel snížení všeobecně pachtovné. Takový výklad je v rozporu se zněním uvedeného vládního nařízení, neboť řečené nařízení, jež nabylo účinnosti dne 15. července 1936, slovy »mají-li se plniti závazky ze soukromoprávních jednání podle výše cen obilí« a ostatními svými ustanoveními, zejména čl. II, jasně vyjadřuje, že všechny závazky, jež se staly splatnými po 15. červenci 1936 a jež plynou ze soukromoprávních jednání nastalých do 15. července 1936 (nikoliv po tomto dnu), mají-li se plniti podle cen obilí (ať bursovních, prodejních, neb jakýchkoliv jiných), nutno rozuměti jen ceny nákupní. Tim byl nejen vyloučen pojem cen obilí, smluvených soukromoprávními jednáními do 15. července 1937, ale bylo tím i vysloveno, že má býti plněno jen podle cen výkupních. To, že k uzavření smlouvy došlo dne 20. července 1935, tudíž za účinnosti vládního nařízení č. 280/1934 a vůbec za účinnosti vládní nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. je pro souzený spor právně bezvýznamné. Vždyť ustanovení čl. II vládní nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. bezvýhradně praví, že se týká soukromoprávních jednání, která se stala do 15. července 1936, a nemá zření na to, že v době od 14. července 1934, kdy nabylo účinnosti vládní nař. č. 137/1934 Sb. z. a n., do 30. června 1937 byla smluvcům a zejména žalovaným známa existence dvojích cen, t. j. cen výkupních a prodejních. Z toho je zřejmé, že zákonodárce takové případy postihl úmyslně, takže původní vůle smluvců při uzavření pachtovní smlouvy není rozhodující. Pokud se odvolatelka dovolává ustanovení zák. č. 168/1936 Sb. z. a n., činí tak nepřipadně, ježto se vzpomínatá zvláštní ustanovení týkají úpravy pachtovného, jež bylo ujednáno před 1. červencem 1934 (§§ 1 a 8 uveď. zák.) a nikoliv na př. soukromoprávních jednání nastalých v době od 1. června 1934 do 15. července 1936. A jen o takový případ tu jde, neboť je žalováno o závazek, jehož splatnost nastala 1. října 1936, který vznikl ze soukromoprávního jednání nastalého dne 20. června 1935 a při němž bylo smluveno plnění podle výše cen obilí. Proto souhlasí odvolací soud se správným právním závěrem prvního soudu, na jehož vývody odvolatelkou nevyvrácené odkazuje.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu, aby v rozsahu zrušení znovu rozhodl.

Důvody:

Podle § 3 vládní nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. se bursovními cenami obilí měl rozuměti, pokud se smluvci jinak nedohodnou, aritmetický průměr výkupních a prodejních cen, stanovených podle vládní nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. Uvedené ustanovení změnilo čl. I, odst. 1, vládní nař. č. 218/1936 Sb. z. a n., jež praví, že se cenami obilí rozumějí po dobu trvání obilního monopolu výkupní ceny zvýšené o dobové příplatky, pokud se smluvci jinak nedohodnou. Podle důvodové zprávy k vládnímu nařízení č. 218/1936 Sb. z. a n. vyhovuje tato změna opětovným přáním, že míra závazků se má posuzovati jen podle jedné ceny, a tou jest cena výkupní a nikoliv cena vyplývající z průměru mezi cenou výkupní a prodejní, poněvadž systém dvojích cen obilních vytvořil teprve obilní monopol. Účelem vládního nařízení č. 218/1936 Sb. z. a n. bylo, aby byl autenticky vyložen pojem »cena obilí« a stanovena jednotná cena obilí pro ty případy, v nichž se smluvci bez bližšího určení domluvili, že se bude platiti cena toho neb onoho druhu obilí, v nichž však nebylo určeno, jaká cena to má býti. Tomu nasvědčuje účel i znění čl. I, odst. 1, vládní nař. č. 218/1936 Sb. z. a n., jež stejně jako vládní nařízení č. 280/1934 Sb. z. a n. užívá obrátů: »rozumí se« a »pokud se strany jinak nedohodnou«. V souzeném případě byla pachtovní smlouva uzavřena dne 23. července 1935, tedy v době, kdy byl již zaveden obilní monopol. Obě strany věděly, že existují výkupní a prodejní ceny obilí a dle oprávnění ve vládní nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. jim vyhrazeného výslovně se dohodly, že po dobu trvání obilního monopolu nemá se vzít za podklad aritmetický průměr dvou cen, o němž mluvilo vládní nařízení č. 280/1934 Sb. z. a n., účinné v době uzavření pachtu, nýbrž ceny prodejní. Poněvadž taková úmluva nebyla nedovolená ani podle § 3 vládní nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. a jest dovolena i podle vládního nařízení č. 218/1936 Sb. z. a n., a poněvadž obě strany přesně určily a vyložily za platnosti na prvním místě uvedeného vládního nařízení, na jakém podkladě se mají počítati obilní ceny k vůli placení pachtovného, nemá na tuto jejich úmluvu vliv ustanovení čl. I, odst. 1, vládní nař. č. 218/1936 Sb. z. a n.

Jinak však se má věc s příspěvkem Obilnímu ústavu podle čl. I, odst. 2, vládní nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. Podle důvodové zprávy bylo toto opatření učiněno vzhledem na zamýšlenou novelisaci vládního nařízení o obilním monopolu proto, aby zvláštní příspěvky, které budou vybírány při dodávání obilí a o které se efektivně snižují stanovené ceny, nebyly brány v úvahu při vypočtení cen obilí. Opačná dohoda stran jest podle čl. I, odst. 2, vládní nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. ovšem dovolena, avšak v souzeném případě strany ani dodatečně se nedohodly, aby tyto příspěvky nebyly odpočteny. Když tedy strany nic neumlouvaly

o tom, která z nich má hraditi možné příspěvky pro Obilní ústav, platí předpis čl. I, odst. 2, vládn. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. a cena obilí se snižuje o výši těchto příspěvků, které byly zavedeny vládním nařízením č. 219/1936 Sb. z. a n.

Ustanovení odst. III pachtovní smlouvy, že žalovaní nemají práva žádati za slevu pachtovního, se nevztahuje na případ, že zákonným předpisem bude něco zařízeno, jak se to právě stalo u příspěvků pro Obilní ústav. Tyto příspěvky, o jejichž placení strany ani při uzavření pachtovní smlouvy, ani v pozdější době se nedohodly, musejí býti srazeny z ceny obilí, která má být i brána za podklad placení pachtovního.

Žalující propachtovatelka má tudíž nárok na pachtovné vypočtené podle prodejních cen obilí a nikoli podle cen výkupních, musí si však nechat odpočísti příspěvky pro Obilní ústav.

Prot nejsou žalovaní pachtýři povinni zaplatiti žalující propachtovatelce celou zažalovanou částku 9.050 Kč 60 h, vypočtenou podle prodejních cen bez odečtení příspěvků pro Obilní ústav, nýbrž částku sníženou o příspěvky, které musily býti každým zemědělcem, odvádějícím obilí domácího původu, placeny Obilnímu ústavu podle vládního nařízení č. 219/1936 Sb. z. a n. a vyhlášky Československé obilní společnosti ze dne 16. července 1936, č. 4/III (Úřední list ze dne 18. července 1936, č. 16).

Odvolací soud při svém odchýlném právním názoru se nezabýval otázkou, kolik činí nedoplatek pachtovního vypočteného správně podle uvedené směrnice, a proto musil býti napadený rozsudek zrušen (§ 510, odst. 1, c. ř. s.).

Čís. 17274.

Železniční přepravní řád (vládn. nař. č. 144/1928 Sb. z. a n.).

Reklamacie podaná u příslušné železnice se pokládá za platnou teprve tím okamžikem, kdy k ní byly předloženy doklady o oprávněnosti. Jen takovou reklamací se staví promlčení nároků z přepravní smlouvy (§§ 3, 4, čl. 107 ž. př. ř.).

Promlčení nároků na náhradu za poškození dopravovaného zboží se počíná uplynutím dne, kdy bylo dodáno. Rozhoduje den, kdy zásilka došla do stanice určení, nikoliv den, kdy došla do místa určení.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1938, Rv I 3331/37.)

Dne 4. října odeslala firma Č., akciová společnost v P., speciálním vozem železnou hřídel pro generátor, určenou pro stavbu zdymadla a hydroelektrárny, do stanice S. Podle činopisu ze dne 5. října 1935, č. j. 1064 v Ú., došla zásilka dne 5. října 1935 do stanice Ú. (stanice určení) a vydána firmě Č. dne 8. srpna 1935. Ježto zásilka došla v poškozeném stavu, oznámila firma Č. dopisem ze dne 4. ledna 1936 řízeným na ředitelství čs. státních drah v P., že činí ředitelství čs. státních

drah odpovědným za vzešlou škodu, poukazuje na protokol ze dne 3. ledna 1936 a upozorňuje dále, že zásilka byla odborně naložena a zajištěna, takže musil předcházeti abnormální náraz, který způsobil poškození hřídele a žádá o zaslání technického znalce k zjištění škody. Dopisem ze dne 29. ledna 1936 bylo pak žalovanému oznámeno, že jí byl nárok na náhradu škody postoupen a že žalobkyně vstupuje do reklamačního řízení. Nákladní list ani jiné doklady nebyly ani k prvému, ani k druhému dopisu připojeny, to učinila žalobkyně teprve dne 5. října 1936. Dne 12. října 1936 byla reklamacie zamítnuta a zamítavé rozhodnutí doručeno žalobkyni dne 15. října 1936. Proti žalobě na náhradu škody, podané u soudu dne 16. srpna 1936, namítl žalovaný stát promlčení podle čl. 107 ž. př. ř., ježto od dodání zboží do podání žaloby po odečtení reklamační doby plynula doba delší jednoho roku, a podle čl. 102 § 4 ž. př. ř. se pokládá reklamacie za platnou teprve jejím podáním u železnice a předložením dokladů. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d uvedl v otázce, o níž tu jde, v d ů v o d e c h: Je sice správně, že nestačí ústní reklamacie k stavení promlčení podle čl. 107 ž. př. ř., stačí však jakýkoliv písemný projev, z něhož je zřejmé, že se požaduje náhrada škody za poškozené zboží; připojení dokladu se zatím nevyžaduje (rozh. č. 1838, 3874, 3850 Sb. n. s.). To, že reklamacie nebyla doložena průkazem o škodě na poškozené hřídeli, mohla by sice býti dráze důvodem, aby reklamaci zamítla, ale neubírá reklamaci právní povahu písemného ohlášení nároku na náhradu, kterýmžto ohlášením se staví promlčení. Nemůže býti žalobkyni upřeno právo, aby doba, po kterou zůstala její reklamacie bez jakéhokoliv vyřízení, nebyla započtena do promlčecí lhůty. Jestliže železnice nechtěla porušiti pro ni závazná pravidla cti a víry, nesměla ulpěti na významu užitých slov, nýbrž se měla podle čl. 278 obch. zák. řídití vůli smluvců a pak musila seznati, že straně nejde o nic jiného než o náhradu. Dráha ani nenamítala, že reklamacie nedošla, ani nenamítala, že oznámení, o něž jde, nelze pokládati za reklamaci. V onom oznámení činí firma Č. výslovně dráhu odpovědnou za vzešlou škodu a výlohy se škodou spojené a žádá za vyšetření škody vzniklé poškozením hřídele s tím, že by byla nucena uplatňovati i penále, které by sama byla povinna hraditi při opožděném skončení montáže turbíny (rozh. č. 7376 Sb. n. s.). Správně tedy prvý soud pokládal je za reklamaci podle čl. 102 ž. př. ř. Dopisu žalobkynina právního zástupce ze dne 5. října 1936 žalovaný ani neupírá povahu reklamace. I kdyby pouze naposledy dočtený dopis mohl býti pokládán za platnou reklamaci, přece by žalobkyniny nároky nebyly promlčeny, protože se promlčení počíná uplynutím dne dodání zboží (čl. 107 § 2 ž. př. ř.), t. j. uplynutím dne, kdy zboží vystoupilo z detence a opatrování dráhy, třeba by bylo v detenci dráhy jako povozníka (čl. 89 § 1 a § 6 ž. př. ř.). Zjištění prvního soudu, že se tak stalo dne 8. října 1935, nebylo v odvolacím řízení změněno a proto nutno z tohoto zjištění vycházeti (§ 498 c. ř. s.). Správně prvý soud poukazuje na to, že nerozhoduje, kdy příjemce vyplatil nákladní list a potvrdil příjem v návěštním odběrném listě. Počala-li se tedy promlčecí lhůta dnem 9. října 1935, končila se dne 9. října 1936. Poněvadž

byly podány reklamace již dne 4. ledna resp. 29. ledna 1936, a protože promlčení podle čl. 107 ž. př. ř. se staví platnou písemnou reklamací a pokračuje dnem, kdy železnice písemně zamítla reklamaci, což se stalo dne 15. října 1936, neplynula jednoletá promlčecí lhůta. Neuplynula by ani tehdy, když reklamace byla podána až dne 5. října 1936, neboť vyřízení reklamace došlo 15. října 1936 a žaloba podána byla 16. října 1936. Posoudil tedy soud prvě stolice správně otázku promlčení.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

Důvody:

Podle ustanovení § 3 čl. 102 ž. př. ř. jest reklamant povinen předložit doklady určené tarifem, a to buď v prvopise nebo v opise, na přání železnice řádně ověřeném. Podle doplňovacích ustanovení IV. č. 3 k čl. 102 ž. př. ř. společného tarifu čs. železnic musí reklamant, je-li k reklamaci oprávněn odesílatel, doložit reklamaci duplikátem nákladního listu či přejímacím listem a, je-li k reklamaci oprávněn příjemce, musí ji tento doložit nákladním listem. V doplňovacích ustanoveních v č. 5 IV. společného tarifu čs. železnic k čl. 102 ž. př. ř. se ustanovuje, že mimo to mají býti vždy předloženy ostatní snad potřebné doklady a že nárok na náhradu za úplnou nebo částečnou ztrátu nebo poškození spěšnin nebo zboží má býti doložen průkazem o hodnotě. Podle ustanovení § 4 čl. 102 ž. př. ř. se reklamace pokládá za platnou, neustanovuje-li tarif jinak, byla-li podána reklamantem (§ 2) u příslušné železnice (§ 1), a to okamžikem, kdy byly k ní předloženy doklady o oprávněnosti (§ 3).

Uvedenými závaznými předpisy železničního přepravního řádu č. 144/1928 Sb. z. a n., kterého jest na souzený případ jediné užití, je přesně a jasně stanoveno, jak (§ 1), kdo (§ 2), a s jakými doklady (§ 3) může podat reklamaci nároků z přepravní smlouvy a kdy se reklamace pokládá za platnou (§ 4). Vzpomenutým předpisu však nevyhovuje dopis »Č. K. D.« ze dne 4. ledna 1936 na ředitelství státních drah, z něhož lze vyčísti jen oznámení, že »Č. K. D.« bude uplatňovati náhradu škody, za niž činí dráhu zodpovědnou, a že zve dráhu k účasti na komisionálním šetření škody. Shora uvedeným předpisům o řádné a platné reklamaci vyhovuje teprve dopis žalobkynina právního zástupce ze dne 5. října 1936, k němuž teprve byl připojen nákladní list a účet firmy »Č. K. D.«. Teprve tímto dnem — 5. října 1936 — byly tudíž splněny předpoklady stanovené v § 3 čl. 102 ž. př. ř. pro podání řádné a platné reklamace.

S tím pak souvisí otázka promlčení nároku z přepravní smlouvy. Podle § 1 čl. 107 ž. př. ř. se nároky z přepravní smlouvy promlčují zpravidla v jednom roce. Promlčení se počíná podle § 2, písm. a), čl. 107 ž. př. ř. při nárocích na náhradu za poškození, o jaký tu jde, uplynutím dne dodání zboží a podle § 3 čl. 107 ž. př. ř. se promlčení staví platnou reklamací písemnou (čl. 102, § 4). V souzeném případě byla zásilka dodána ve smyslu ustanovení §§ 1 a 6 čl. 89 ž. př. ř.

dnem 5. října 1935, neboť podle zjištěného stavu věci došla tímto dnem do stanice určení Ú. a tímto dnem byla příjemcem vyplacena (§§ 1 a 10 čl. 63 ž. př. ř.). Že jediné tato skutečnost jest rozhodující pro otázku početí promlčení ve smyslu § 2, písm. a), čl. 107 ž. př. ř., jest zřejmé z ustanovení § 1 čl. 88 a §§ 1 a 6 čl. 89 ž. př. ř., podle nichž se končí ručení železnice z přepravní smlouvy dodáním zboží do stanice určení, označené v nákladním listu, i tehdy, zapsal-li odesílatel do nákladního listu také místo určení, jako tomu bylo v souzeném případě. Co do další přepravy má železnice práva i povinnosti speditéra. Promlčení se tudíž v souzeném případě počalo dnem 6. října 1935, t. j. dnem po dodání zboží, a stavilo se podáním platné reklamace dnem 5. října 1936 do dne 15. října 1936, kdy železnice reklamaci zamítla a vrátila žalobkyni doklady podle čl. 107 § 3 ž. př. ř., kterýmžto dnem se zároveň počalo pokračování promlčení. Poněvadž tímto dnem 15. října 1936 zároveň plynula — hledíc na stavení promlčení — doba jednoho roku (§ 902 obč. zák. a čl. 327 a násl. obč. zák.) a ježto žaloba byla podána až dne 16. října 1936, tedy až po uplynutí jednoho roku, jest žalobní nárok ve smyslu uvedených ustanovení promlčen. Vycházely-li nižší soudy při posouzení otázky, od kterého dne se začalo promlčení, z jiného skutkového základu, nešlo o skutková zjištění, nýbrž o právní posouzení.

Posuzuje-li se věc s vyloženého právního hlediska, bylo již z tohoto důvodu dovolání vyhověti a žalobu zamítnouti. Jen pro úplnost se podotýká, že se rozhodnutí nejvyššího soudu, na něž poukázal odvolací soud pro své právní stanovisko, nehodí na souzený případ, poněvadž se týkají ustanovení ž. př. ř. č. 203/1921 Sb. z. a n., který ani co do otázky reklamace, ani co do otázky promlčení a odpovědnosti železnice neobsahoval takových ustanovení jako železniční přepravní řád č. 144/1928 Sb. z. a n. v uvedených předpisech, kterých tu bylo použití.

Čís. 17275.

Pozůstalostní nemovitosti, které jsou stíženy svěřenským náhradnictvím, a nemovitosti náležející sice povolánému dědici, avšak zatížené omezením jeho vlastnického práva zákazem zcizení ve prospěch svěřenského náhradníka, nemohou býti zástavou pro zajištění substitučních nároků týkajících se pozůstalostních movitostí a příslušenství pozůstalostních nemovitostí.

Svěřenský náhradník je účastníkem řízení o projednání pozůstalostního jmění stíženého svěřenským náhradnictvím a je proto oprávněn k rekursu proti rozhodnutí pozůstalostního soudu, že se pohledávka proti zůstaviteli přihlášená do jeho pozůstalosti zařazuje do pasiv pozůstalosti; není však oprávněn k rekursu proti rozhodnutí pozůstalostního soudu, že se část jmění zařazuje do aktiv pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1938, R I 1316/38.)

Pozůstalostní soud v řízení o pozůstalosti po Boženě Š. odevzdal 1. veškeré movité i nemovité pozůstalostní jmění s všemi právy a užítky do vlastnictví pozůstalého manžela Václava Š. s tím, že toto pozůstalostní jmění případně po jeho smrti Věře Š. jako substituční dědičce ve smyslu ustanovení dědičné smlouvy a testamentu a že její nárok co do svršků a jiných hmotných věcí movitých, jakož i co do příslušenství pozůstalostních nemovitostí bude do výše 42.000 Kč zajištěn společným právem zástavním na celých nemovitostech, zapsaných ve vložkách 37 a 204 pozemkové knihy a č. 78 a 92 pozemkové knihy V., a to, co se týká neoddělené ideální poloviny uvedených nemovitostí, patřící do pozůstalosti bez újmy práv jmenované poddědičky, 2. zařadil do pozůstalostních dluhů částku 5.000 Kč jako pohledávku Marie Š. ze zápůjčky, a 3. zařadil do aktiv pozůstalosti i neoddělenou polovici pozemku č. kat. 397/1 role ve V. Re k u r s n í s o u d k rekursu Věry Š. zrušil napadené usnesení, pokud jim bylo provedeno zajištění movitých věcí, které jsou příslušenstvím pozůstalostních nemovitostí, zřízení zástavního práva na celé nemovitosti shora uvedené a vrátil věc soudu prvé stolice k dalšímu jednání a rozhodnutí, její rekurs co do části 2. napadeného usnesení odmítl, a co do 3. rekursu nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Václava Š., kdežto dovolacímu rekursu Věry Š. částečně vyhověl a napadené usnesení, pokud její rekurs brojící proti zařazení pohledávky Marie Š. v částce 5.000 Kč do dluhů pozůstalostních odmítl, zrušil a vrátil věc rekursnímu soudu, aby o jejím rekursu znovu rozhodl, jinak jejím dovolacímu rekursu nevyhověl.

D ů v o d y:

K dovolacímu rekursu Václava Š. Dovolací stěžovatel brojí proti tomu, že rekursní soud nepokládá za dostatečnou jistotu danou ve smyslu § 158 nesp. pat. ve formě zástavního práva do výše 42.000 Kč jednak na nemovitostech patřících do vzpomenuté pozůstalosti, jednak na nemovitostech patřících dovolacímu stěžovateli.

Dovolací soud souhlasí v té příčině s názorem rekursního soudu, neboť nemovitosti patřící do pozůstalosti, o níž jde, jsou zatíženy fideikomisární substituací ve prospěch Věry S. a nemohou proto být zástavou pro zajištění jejich substitučních nároků, týkajících se pozůstalostních movitostí a příslušenství k pozůstalostním nemovitostem, nemovitostí pak, které náleží dovolacímu stěžovateli, pokud jsou zatíženy omezením jeho práva vlastnického zákazem zcizení, nehodí se rovněž za jistotu, neboť Věra S. tvrdí, že toto omezení vlastnického práva je v souvislosti s fideikomisární substituací, a tuto spornou otázku nelze řešit v pozůstalostním řízení, jak vyslovil nejvyšší soud v rozhodnutí č. 16625 Sb. n. s. Za toho stavu nelze proto ani tyto nemovitosti pokládati prozatím za vhodnou zástavu pro dotčené nároky Věry S.

K dovolacímu rekursu Věry S. První soud zařadil do pozůstalostních pasiv též pohledávku Marie Š. v částce 5.000 Kč, kterou pozůstalý manžel Václav Š. jako dědic uznal. Proti tomuto zařazení

podala Věra S. rekurs, tvrdíc, že jde nejvýše o soukromou zápůjčku danou Václavu Š., která nebyla řádně doložena. Rekursní soud odmítl v té příčině rekurs, odůvodniv to tím, že stěžovatelka není dědičkou a že není proto účastnicí tohoto pozůstalostního řízení a není tudíž oprávněna činit námitky proti zařazení shora uvedené částky do pasiv pozůstalosti. Věra S. není sice v tomto pozůstalostním řízení dědičkou, ale že je v něm jako fideikomisární substotutka účastnicí, o tom nelze pochybovatí hledíc na ustanovení §§ 95, odst. 2, a 150 nesp. pat. a § 6 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. Má přece zájem na tom, aby pozůstalostní inventář, jehož součástí jsou také pozůstalostní dluhy, byl řádně sepsán. Byl proto její rekurs v té příčině neprávem odmítnut a rekursní soud musí o něm věcně rozhodnouti.

V ostatním však dovolací rekurs není oprávněn.

První soud zařadil do aktiv pozůstalosti též ideální polovinu role č. p. 397/1 v V. L. Dovolací stěžovatelka vytýká jako zmatečnost podle § 41, odst., písm. g), zák. č. 100/1931 Sb. z. a n., že nebyla o tom slyšena. Tato okolnost však nedotkla se nijak jejich zájmů, když ona ideální část uvedeného pozemku do jmění pozůstalostního pojata byla. V té příčině je její rekurs a dovolací rekurs pouhou svévolí.

Čís. 17276.

Odpovědnost za škody způsobené provozem motorového vozidla (zák. č. 162/1908 ř. z.).

Za účinnosti zák. č. 198/1932 Sb. z. a n. jest ve vztahu k tomu, kdo se domáhá nároku na náhradu škody podle ustanovení uvedeného automobilového zákona č. 162/1908 ř. z., pokládati za provozovatel (§ 1, odst. 3, autom. zák.) majitele koncese k dopravě osob a nákladů motorovým vozidlem, třebaš přenechal koncesované motorové vozidlo k provozování dopravy na svou koncesní listinu jiné osobě. Tato osoba je solidárně odpovědná za škodu vzniklou provozem motorového vozidla jako spoluprovozovatelka dopravy.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1938, Rv I 2286/37.)

Srov. rozh. č. 10645 Sb. n. s.

Žalobě, kterou se žalobce domáhal na žalovaných »L. dopravě«, společnosti s ručením omezeným v P., Františku P. a Rudolfu H., šoferu, náhrady škody, vyhověly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

d ů v o d ů:

Neprávem napadá dovolatelka »L. autodoprava« odvolací rozsudek dovolacím důvodem podle § 503, č. 4 c. ř. s., vytýkajíc, že otázka jejího pasivního oprávnění ve sporu, na kterou oba nižší soudy odpověděly kladně, byla po právní stránce nesprávně posouzena.

Podle zjištění nižších soudů byl v době škodné události vlastníkem automobilu, který řídil dovoatel Rudolf H. a jímž byla způsobena žalobci škoda uplatňovaná podle § 1 zák. č. 162/1908 ř. z., dovoatel František P., zakoupiv ono vozidlo od závodů »Tatra«; František P. neměl v té době povolenou koncesi pro automobilovou dopravu — o kterou však již zažádal — a jezdil proto zatím na koncesi dovoatelky »L. autodopravy«, která se své koncese vzdávala, bude-li udělena Františku P. Oba nižší soudy dospěly z uvedeného zjištění k úsudku, že dovoatelka »L. autodoprava« byla proto provozovatelkou automobilové dopravy ve smyslu § 1, odst. 3 zák. č. 162/1908 ř. z. a že je tudíž pasivně oprávněna k žalobě na náhradu škody způsobené žalobci spolu s vlastníkem automobilu a jeho řidičem. Pasivní oprávnění popírá pouze dovoatelka »L. autodoprava«. Dovojuje, že podle § 1, odst. 3, autom. zák. je provozovatelem pouze ten, kdo vykonává provoz na svůj účet a nebezpečí, a že má význam jen faktický stav provozu, nikoli stav fiktivní. Že je tedy bez významu, zda František P. provozoval automobilovou dopravu na koncesi »L. autodopravy«, poněvadž porušení předpisů o provozování koncese může mít pouze následky živnostenskopolicejní, nemůže však mít vlivu na poměry soukromoprávní, které upravuje § 1, odst. 3, autom. zák.

Dovoatelka má tu zřejmě na mysli rozhodnutí nejvyššího soudu č. 10645 Sb. n. s.; přehlíží však, že vzpomenuté rozhodnutí řešilo náhradu škody ze škodné události, k níž došlo před účinností zákona č. 198/1932 Sb. z. a n. Případ nyní řešený je posuzován i s hlediska ustanovení naposledy uvedeného zákona, za jehož účinnosti k nehodě došlo. Nelze s ní pak souhlasit.

Podle § 27 uved. zák. o dopravě motorovými vozidly má koncesní listina obsahovat také počet a druh motorových vozidel, údaj o vlastní váze, o přípustném nákladu a největším osovém tlaku vozu; koncese se podle toho vztahuje vždy k určitému motorovému vozidlu, jímž se provozuje autodoprava a jímž může být také škoda způsobena. Dovoatelka »L. autodoprava« převedla podle zjištění nižších soudů provoz automobilu P 26041 uvedeného ve své koncesní listině, ponechávajíc vozidlo v ní dále, na spolužalovaného Františka P., jenž dále jízdu tímto automobilem provozoval; také v době škodné události se tímto autem provozovala automobilová doprava právě v rámci koncese »L. autodopravy«, která tehdy byla udělena jen jí také pro provoz tohoto automobilu. Dopravu koncesovanými motorovými vozidly uvedl však sam řečený zákon přímo ve vztah s náhradní povinností z provozu motorových vozidel, užívaných v této živnosti. Ustanovuje totiž § 8, zák. ze dne 23. prosince 1932, č. 198 Sb. z. a n., že je koncesionář povinen k zajištění svých závazků, plynoucích z odpovědnosti z provozu motorových vozidel, užívaných v této živnosti, sjednati pojištění u některé pojišťovny, přípustně k provozování obchodů v republice Československé. Tímto ustanovením zákona o dopravě motorovými vozidly mělo být právě zajištěno, aby osobám, které by měly při provozu koncese dopravy motorovými vozidly nárok na náhradu škody podle ustanovení

automobilového zákona, se skutečně také dostalo náhrady, kterou jim přiznává automobilový zákon. A proto také podle § 8, odst. 3, uved. zák. nesmí být vydána koncesní listina, dokud žadatel neprokáže, že sjednal takové pojištění; podle § 7, odst. 3, uved. zák. také nesmí žadatel, dokud neobdržel pravoplatně koncesní listinu, započítati s provozem dopravy a podle § 7, odst. 4, uved. zák. není dovolen převod koncese, která je oprávněním osobním, na jinou osobu. Již z uvedených předpisů je zřejmé, že za účinnosti zákona č. 198/1932 Sb. z. a n. jest za provozovatele dopravy ve smyslu § 1, odst. 3, autom. zák., na jehož účet a nebezpečí se doprava koncesovaným vozidlem provozuje, pokládati koncesionáře dopravy podle zákona prve dotčeného. Jeho povinností k náhradě škod vzešlých provozem motorového vozidla se proto nemůže dotknouti ani ujednání, k němuž došlo mezi »L. autodopravou« a Františkem P., podle něhož dosavadní koncesionářka-provozovatelka »L. autodoprava« přenechala na svou koncesní listinu provozovati Františka P. dopravu automobilem č. P 26041, zůstávajíc však jako koncesionářka dále pojištěna pro provoz tímto automobilem, majíc tudíž sama na zřeteli risiko spojené pro ni s jeho provozem. Jiný výklad vedl by k obcházení shora dotčených předpisů č. 198/1932 Sb. z. a n., jimiž právě měl být zabezpečen nárok osob poškozených z provozu motorovými vozidly obligatorním pojištěním provozovatelů koncesované dopravy automobilové. Podle § 15 zák. č. 198/1932 Sb. z. a n. jest však takové ujednání zakázané a právně neúčinné. Zůstala proto dovoatelka dále provozovatelkou automobilové dopravy ve vztahu k žalobci jako osobě, která má nárok na náhradu škody podle ustanovení automobilového zákona. Ujednání mezi ní a Františkem P. má po tu dobu, dokud autodopravní koncese, vztahující se i na sporné motorové vozidlo v ní uvedené, nebude řádně podle oněch předpisů udělena spolužalovanému Františku P. a dokud on oním motorovým vozidlem provozuje jízdu na dovoatelčinu koncesi, se zřetelem na škody dopravní, jen ten význam, že i on sám je spoluprovozovatelem dopravy s koncesionářkou »L. autodopravou«, s níž společně jde provoz na jejich účet a nebezpečí, a je proto i on odpovědný.

Č. 17277.

Trhová smlouva o zabrané půdě není právním důvodem k nabytí ani knihovního ani naturálního vlastnictví k zabraným pozemkům, nebyla-li schválena státním pozemkovým úřadem (nyní ministerstvem zemědělství).

K platnosti ujednání neschváleného kupitele zabrané půdy s jejím vlastníkem, že zaplatí kupitel vlastníku určitou částku a obstará na svůj náklad vše potřebné k odprodeji zabraných pozemků různým přidělcům označeným státním pozemkovým úřadem a že vše jde na jeho účet, se nevyžaduje schválení řečeného úřadu.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1938, Rv I 110/38.)

Trhovou smlouvou ze dne 29. ledna 1923 prodala žalobkyně žalované s výhradou schválení státního pozemkového úřadu určité do pozemkoreformního záboru náležející nemovitosti s příslušenstvím za úhrnnou kupní cenu 13,500.000 Kč. Poněvadž žalobkyně byla Č. bance v P. dlužna mnohamilionovou částku a dluh tento byl naléhavý, sporné strany, nevyčkáve schválení hořejší trhové smlouvy, učinily dne 31. července 1924 dohodu, v níž uvedly, že na smlouvu ze dne 29. ledna 1923 nehledíc na to, zda bude státním pozemkovým úřadem schválena čili nic, jest mezi nimi interně nazíráti jako na platnou, že kupní cena 13.500.000 Kč s úroky od 31. ledna 1923 jest splatná, naproti čemuž na žalovanou přenášejí všechna práva a nároky, které by byla žalobkyně jako držitelka předmětu koupě oprávněna uplatňovati jak proti pozemkovému úřadu, tak vůči třetím osobám, že žalovaná na základě plné moci z 31. ledna 1924 může jménem žalobkyně, avšak na svůj účet učiniti všechna opatření vhodná k provedení tohoto ujednání a k ochraně svých zájmů a hraditi útraty celého řízení. Uvedená dohoda byla pak doplněna dohodou ze dne 10. října 1924, podle níž měla žalovaná složit ihned pro žalobkyni u Č. banky a úvěrního ústavu v P. částku 13,500.000 Kč s úroky, a za to že náleží plný výtěžek za ony nemovitosti, inventáře a úrodu výhradně žalované. Důsledkem řečené dohody zaplatila skutečně žalovaná žalobkyni do rukou jmenované banky v říjnu 1924 smlouvenou částku i s úroky, celkem 16,004.874 Kč, zařídila prodeje oněch nemovitostí různým přidělcům, příslušné kupní smlouvy předložila zmocněnci žalobkyně Dr. E. L-ovi k podpisu, ten je jménem žalobkyně podepsal a byly smlouvy ty státním pozemkovým úřadem schváleny, konečně uhradila žalovaná veškeré s řízením tím spojené náklady. Původní kupní smlouvu ze dne 29. ledna 1923 státní pozemkový úřad neschválil. Žalobkyně zastává názor, že dohoda ze dne 31. července 1924 doplněná dohodou ze dne 10. října 1924 není platná, protože prý je jen na oko neobvyklou smlouvou zmocňovací, kdežto ve skutečnosti že šlo o smlouvu trhovou, kterou byly ony nemovitosti prodány straně žalované, a poněvadž tato dohoda, ve skutečnosti trhová smlouva, nebyla státním pozemkovým úřadem schválena, že je neplatná, žalovaná prý následkem toho jednala jako jednatelka bez příkazu a je proto podle § 1039 obč. zák. povinna složit žalobkyni podrobné vyúčtování. Její žalobu, aby byla žalovaná uznána povinnou vyúčtovati žalobkyni prodej statků, o které jde, zamítly soudy všech tří stolic, nejvyšší soud z těchto

d ů v o d ů:

Názor zastávaný žalobkyní je mylný. K trhové smlouvě ze dne 29. ledna 1923 nelze přihlížeti, poněvadž nebyla schválena státním pozemkovým úřadem. Žalovaná se na jejím základě nestala ani knihovní ani naturální vlastníci zabraných pozemků, které byly předmětem oné smlouvy. I k nabytí naturálního vlastnictví by bylo třeba onoho schválení. A tak zůstává jen pozdější dohoda ze dne 31. července 1924 doplněná dohodou ze dne 10. října 1924, která jest základem souzeného

sporu. I když sporné strany prohlásily v řečené dohodě, že pohlížejí interně na trhovou smlouvu ze dne 29. ledna 1923 jako na platnou, nemá to právního významu. Ač to řekly, uzavřely přece ve skutečnosti onou dohodou ze dne 31. července 1924 docela novou, od původní smlouvy odchylnou smlouvu. Mezi smlouvou ze dne 29. ledna 1923 a smlouvou ze dne 31. července 1924 je přece velký rozdíl. Podle první smlouvy měla se státi vlastníci nemovitostí žalovaná, kdežto podle druhé smlouvy měly býti ony nemovitosti prodány různým, od státního pozemkového úřadu označeným přidělcům. Tuto druhou smlouvu ze dne 31. července 1924 nepotřeboval schvalovati státní pozemkový úřad, poněvadž se jí nic nezczizovalo. Ten měl schváliti a také skutečně schválil jednotlivé trhové smlouvy, kterými žalobkyně, třebas za pomoci a součinnosti žalované prodala nemovitosti ty jednotlivým přidělcům. S kupními cenami za tyto nemovitosti mohla žalobkyně naložit podle své libosti a bylo tudíž její věci, když přijala od žalované částku 13,500.000 Kč s úroky a to, oč se za nemovitosti ty strží víc, zavázala se ponechati žalované. Státní pozemkový úřad rozhoduje toliko o z c i z e n í nemovitostí náležejících do pozemkoreformního záboru a zkoumá příslušné trhové smlouvy, nerozhoduje však o z p r o s t ř e d k o v á n í z c i z e n í. Soukromoprávní smlouvy mohou býti nejrozmanitějšího obsahu a není jejich platnost vázána na určité, v občanském zákoně uvedené typy smluv. Smlouva uzavřená mezi spornými stranami dne 31. července 1924 a doplněná dne 10. října 1924 je smlouva sui generis. Strany tehdy v podstatě mezi sebou ujednaly, že žalovaná zaplatí žalobkyni ihned 13,500.000 Kč s úroky a že učiní na svůj náklad všechny kroky potřebné k odprodeji dotčených záborových nemovitostí náležejících knihovně i naturálně žalobkyni, a to na své riziko, což znamenalo, že to, oč se strží za ony nemovitosti, příslušenství a úrodu víc než 13,500.000 Kč s úroky, případně žalované, která měla tehdy, kdyby se stržilo méně, hraditi možný schodek. Tím bylo vzájemné plnění obou stran přesně stanoveno. Smlouva taková není neplatná. Smí přece vlastník nemovitostí ujednat s někým, aby mu vyplatil jistou částku, aby zprostředkoval prodej oněch nemovitostí, a co se za ně strží víc, aby si ponechal, oč by se pak stržilo méně, aby tratil.

Nelze také říci, že dohoda ze dne 31. července 1924 a 10. října 1924 byla učiněna na oko a že jí měla býti zastřena trhová smlouva ze dne 29. ledna 1923, která nebyla schválena státním pozemkovým úřadem, když přece tato pozdější dohoda měla docela jiný obsah a povahu než původní smlouva trhová, která nebyla uskutečněna. Je přece podstatný rozdíl mezi stavem, kdyby se byla žalovaná stala vlastníci dotčených nemovitostí, a stavem, podle něhož se vlastníky oněch nemovitostí stali jednotliví přidělci. Touto pozdější dohodou nebyl také žádný pozemkoreformní zákonný předpis obejit, neboť nemovitosti ty měly býti třetím osobám prodány pod podmínkou schválení státního pozemkového úřadu a to se také stalo. Státní pozemkový úřad měl zájem toliko na tom, aby zabrané pozemky přešly v tak zvaném zkráceném přidělovém řízení na přidělce jím schválené a za podmínek jím schválených, a tomuto zájmu bylo plně vyhověno.

Zcela mylný jest i dovolatelčin názor, že žalovaná jednala jako jednatelka bez příkazu a že je tudíž podle § 1039 obč. zák. povinna složit žalobkyni podrobné vyúčtování z této činnosti, vždyť přece v ujednání ze dne 31. července 1924 žalobkyně výslovně pověřila žalovanou, aby na základě jí udělené plné moci ze dne 31. ledna 1924 učinila všechna opatření vhodná k provedení vzájemného ujednání.

Ježto tedy žalovaná zaplatila žalobkyni smluvenou částku 16,044.874 Kč a hradila ze svého náklady celého řízení, a to, oč se za dotčené nemovitosti stržilo od jednotlivých kupitelů víc, mělo podle ujednání mezi spornými stranami případnosti žalované, není povinna k vyúčtování, o něž se vede souzený spor.

Čís. 17278.

Pokud jde o nezákonnost (§ 46, odst. 2, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.), jestliže pozůstalostní soud při projednávání pozůstalosti po společníku veřejné obchodní společnosti uložil společnosti předložení bilance s pohrůžkou »přiměřených donucovacích prostředků podle exekučního řádu«.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1938, R I 1310/38.)

Pozůstalostní soud v řízení týkajícím se projednání pozůstalosti po Františku P., majiteli mlýna v K., zemřelém dne 17. srpna 1936 bez zanechání posledního pořízení, vyzval firmu P. a F., mlýn K., aby do tří neděl po doručení usnesení vyhotovila a předložila pozůstalostnímu soudu bilanci firmy, uzavřenou ke dni úmrtí zůstavitele, a pohrozil uvedeně firmě, že nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, zakročí soud podle ustanovení §§ 26, 29 a 50, odst. 6, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. přiměřenými donucovacími prostředky podle exekučního řádu. Re k u r s n í s o u d potvrdil napadené usnesení.

Nejvyšší soud uložil pozůstalostnímu soudu, aby po doplnění řízení znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Stěžovatelé právem vytýkají, že nemohou býti donucováni, aby vynaložili na vyhotovení bilance nejméně 30.000 Kč, a že není jim dána žádná záruka, že náklady ty zapraví účastníci pozůstalostního řízení. Této výtce nelze upříti oprávnění. Napadeným usnesením bylo firmě P. a F., mlýn K., uloženo, aby do tří neděl vyhotovila a pozůstalostnímu soudu předložila bilanci firmy ke dni 17. srpna 1936 s pohrůžkou, že, nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, zakročí soud podle §§ 26, 29 a 50, odst. 6, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. přiměřenými donucovacími prostředky podle exekučního řádu. Tu nutno především podotknouti, že citace § 26 řečeného zákona není správná, poněvadž se toto ustanovení vůbec nehodí na souzený případ. Podle znění napadeného usnesení má býti k splnění daného příkazu užito donucovacích prostředků

podle exekučního řádu. Exekuce by se tedy pravděpodobně vykonala podle § 353 anebo § 354 ex. ř. V prvním případě (§ 353 ex. ř.) je možno, že dědici požádají o zmocnění soudu, aby si směli uzávěrku dáti poříditi na útraty firmy P. a F., a dále, že požádají, aby bylo řečené firmě uloženo, aby útraty ty napřed zaplatila, a usnesení takové bylo by vykonatelné na jmění jmenované firmy. Tím by vznikl právní stav, který jest v zásadním rozporu s ustanovením § 114 nesp. pat., podle něhož má náklady na zřízení soupisu zpravidla hraditi pozůstalostní podstata. Z toho plyne, že napadeným usnesením, které má pro pořízení a předložení bilance býti exekučním titulem (§ 1 č. 6 ex. ř. obdobně), není jasně vymezen ani rozsah ani způsob povinného plnění, ačkoliv § 7 ex. ř., jehož jest v projednáváné věci užiti obdobně, stanoví, že exekuce může býti povolena jen tehdy, když také právě uvedené náležitosti jsou v něm uvedeny. Při tom se zdůrazňuje, že nejde nyní o rozhodnutí v otázce nákladů řízení nebo znalečného, v kteréžto otázce by byl dovolací rekurs podle výslovného ustanovení § 46, odst. 1, druhé věty zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. vyloučen. Vpravdě vytýkají tu stěžovatelé nezákonnost, poněvadž napadené usnesení, které se má státi vykonatelné, neobsahuje všechny náležitosti předepsané § 7 ex. ř., a že se tudíž přiči jasnému a nepochybnému znění zákona, jehož jednak bylo, jednak mělo býti v souzené věci užito (čl. V, č. 1 zák. č. 251/1934 a čl. I zák. č. 314/1936 Sb. z. a n.). Jak bylo shora vyloženo, je tato výtka nezákonnosti oprávněna, a bylo proto dovolacímu rekursu, který jest po té stránce odůvodněn, vyhověti a usnísti se, jak se stalo (§ 43, odst. 3, a § 46, odst. 3, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.).

Na prvním soudě bude, aby vyslechl dědice o tom, co k odstranění této nezákonnosti a tudíž k doplnění napadeného usnesení v naznačených směrech navrhuji, aby je však zároveň upozornil, že podali dědické přihlášky bezvýminečně, že mají proto seznati místo přísahy způsobem uvedeným v § 114 nesp. pat. pozůstalostní jmění, že tudíž likvidační bilance není vůbec zapotřebí, a aby se jich dotázal, zda za tohoto stavu trvají na svých návrzích, a aby pak znovu rozhodl.

Čís. 17279.

Kdo pro vlastní právní a hospodářský zájem dal státnímu pozemkovému úřadu podnět k tomu, aby dal určité osobě výpověď z hospodaření podle § 12 náhr. zák. č. 329/1920 Sb. z. a n. ve znění zák. č. 220/1922 Sb. z. a n., neodpovídá vypověděnému za škodu výpovědí vzniklou.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1938, Rv I 265/38.)

Státní pozemkový úřad směnil podle § 24 příděl. zák. č. 81/1920 Sb. z. a n. s k. děkanstvím zabraný statek P., náležející F. z L., s nezabraným statkem tohoto děkanství R. a odevzdal mu jej dne 19. listopadu 1923 do držby a užívání. V pozemkových knihách nebyla uvedena

směna do dne vynesení rozsudku v první stolici provedena. Pachtovní smlouvou ze dne 12. října 1923 propachtovalo pak k. děkanství statek P. Viktoru W. na dobu 18 let a odevzdalo mu jej do užívání. Pachtovní smlouva byla potom pozměněna novou dohodou ze dne 15. února 1926. V červnu 1927 dalo k. děkanství pachtýři Viktoru W. z tohoto pachtu soudní výpověď, která byla na námitky W-ovy rozsudkem ze dne 2. listopadu 1927, C 293/27-6 zrušena nikoli z důvodů věcných, nýbrž proto, že pachtovní smlouva nebyla schválena arcibiskupskou konsistoří a že tudíž nebylo přípustné vypovědění řízení podle §§ 560 a 576 c. ř. s. pro nedostatek platného pachtovního poměru. Dne 6. září 1928 podalo k. děkanství na pachtýře Viktora W. žalobu na vyklizení a odevzdání pachtovaného zbytkového statku, spor ten byl ponechán dne 19. ledna 1929 v klidu, ježto mezi stranami došlo dne 18. ledna 1929 k mimo-soudní dohodě, podle níž byla doba pachtu zkrácena na 12 let a pachtovné sníženo. Dne 24. června 1930 dalo děkanství jmenovanému pachtýři z pachtu onoho statku znovu výpověď, která byla na jeho námitky rozsudkem ze dne 19. června 1931, č. j. C 454/30-18 zrušena, opět jen z formálních důvodů, že totiž pachtovní smlouva ani dohoda ze dne 18. ledna 1929 nebyla arcibiskupskou konsistoří řádně schválena, je neplatná a výpovědní řízení podle § 560 a 576 c. ř. s. nepřipustné. Na to dne 27. června 1933 dal státní pozemkový úřad Viktoru W. u okresního soudu Č. podle § 12 náhradového zák. č. 329/1920 Sb. z. a n. ve znění zák. č. 220/1922 Sb. z. a n. výpověď z hospodaření na statku P., výpověď ta byla usnesením ze dne 28. června 1933 povolena a usnesení to na rekurs Viktora W. bylo rekursním soudem potvrzeno. Na základě tohoto usnesení podal pak státní pozemkový úřad u okresního soudu v Č. proti Viktoru W. dne 19. února 1934 návrh na exekuci vyklizovací, jemuž bylo vyhověno a vyklizení to bylo dne 23. května 1934 provedeno. Tvrdě, že státní pozemkový úřad nebylo oprávněn dát Viktoru W. podle § 12 náhr. zákona výpověď z hospodaření na směněném již a tudíž svobodném statku p-ském, že výpověď ta byla protizákonná a že státní pozemkový úřad učinil tak z podnětu žalovaného k. děkanství a spolužalovaného děkana Jana Ř. a že proto oba žalovaní jsou povinni nahradit žalobci solidárně škodu, kterou Viktor W. v zažalované části předčasným zrušením pachtu utrpěl, domáhá se žalobce jako postupník Viktora W. na žalovaných zaplacení 542.280 Kč s přísl. Žalobní nárok neuznaly soudy všech tří stolic důvodem po právu, nejvyšší soud z těchto

d ů v o d ů :

Žalobní nárok je opřen jedině o důvod náhrady škody. Že státní pozemkový úřad zakročil proti Viktoru W. výpovědí podle § 12 náhrad. zák. a dal jej vyklidit na podnět žalovaných, neměl odvolací soud za zjištěno, a odvolatel toto zjištění ani nenapadal. Důsledkem toho není tu žádného podkladu pro domnělé zavinění žalovaného děkanství a Jana Ř. Než i kdyby se byli žalovaní ucházeli u státního pozemkového úřadu o to, aby dal Viktoru W. výpověď z hospodaření podle § 12 náhr.

zák., jednal přece státní pozemkový úřad samostatně, z vlastního rozhodování a z vlastní vůle a nemoheu proto za jeho jednání odpovídati žalovaní. Pro důvod k náhradě škody podle § 1295, odst. 2, obč. zák. nepřednesl žalobce potřebný skutkový podklad a ani z výsledků průvodního řízení nelze na něj usuzovati, naopak se z něho podává, že oba žalovaní měli právní a hospodářský zájem na tom, aby Viktor W. statek p-ský opustil, a nelze proto mluvíti u nich o šikáně ve smyslu § 1295, odst. 2, obč. zák. (Klang, Kom. k § 1295, str. 43).

Ježto již za toho stavu se žaloba jeví neodůvodněnou nebylo třeba prováděti důkazy o tom, zdali Viktor W. porušoval pachtovní smlouvu, nebo ne.

Čís. 17280.

Vlastníku nemovitosti přísluší dispoice pořadím zástavního práva ve smyslu § 38, III, dílčí novely k obč. zák. nehledíc na to, zda jde o smluvní nebo exekuční zástavní právo.

Taková dispoice je účinná vůči vymáhajícimu věřiteli po poznámce dražebního řízení.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1938, Rv II 740/38.)

Srov. rozh. č. 16610 Sb. n. s.

V exekuční věci E 2874/36 byly při vnucené dražbě vedené proti Isidoru W. pravoplatně přiklepnuty Irmě W. za nejvyšší podání 60.160 K nemovitosti zapsané ve vložce č. kat. 129 kat. území U., na nichž jest pod C 13 knihovně zajištěné zástavní právo pro pohledávku žalující firmy 63.000 K. Pod C 9 vázlo na téže nemovitosti zástavní právo pro vykonatelnou pohledávku Čs. státu v částce 64.042 K 10 h s přísl., zajištěnou podle výkazu nedoplatků berního úřadu v U. ze dne 27. června 1925 na daně domovní za roky 1922 až 1924 a na dani z příjmu za tutéž dobu 30.740 K 90 h. Dne 12. listopadu 1936 bylo v téže vložce pod C 24 podle dlužního úpisu ze dne 11. listopadu 1936 vloženo zástavní právo pro pohledávku žalované spořitelny města U. 55.000 K s 6% úroky a vedlejšími závazky do výše 8.000 K a v pořadí a do výše vykonatelné pohledávky Čs. státu 64.042 K 10 h s přísl. pod C 9 s omezením, že nabude účinnosti, bude-li do jednoho roku po povolení tohoto vkladu vložení výmaz zástavního práva pod položkou C 9 váznoucího ve prospěch Čs. státu. Pod pol. C 26 byl vložení výmaz zástavního práva pro pohledávku Čs. státu 64.042 K 10 h s přísl., pod C 9 a pod pol. 27 poznamenáno, že vkladem tohoto výmazu nabylo účinnosti zástavní právo pro pohledávku spořitelny města U. 55.000 K s přísl. pod C 24 v pořadí vymazaného zástavního práva pod pol. C 9 vloženího. Při rozvrhovém roku konaném dne 11. června 1937 v uvedené exekuční věci přihlásila žalovaná svoji pohledávku částkou 55.000 K s přísl., žádajíc přikázání této pohledávky v pořadí vymazané pohledávky Čs. státu

64.042 K 10 h pod C 9. Proti příkázání částky 55.000 K s přísl. žalované v pořadí řečené vymazané pohledávky Čs. státu sub C 9 podala žalobkyně odpor, popřevši jsoucnost oné pohledávky z důvodu, že pohledávka Čs. státu 64.042 K 10 h s přísl. sub C 9 zanikla zaplacením již před 11. listopadem 1936 a že tím zaniklo také vnučené zástavní právo pod C 9 zapsané a nemohlo býti tudíž převedeno ani pro ně vyhrazen dodatečný výmaz, a že proto přísluší pohledávce žalované spořitelny 55.000 K s přísl. jen běžné pořadí. Byvši poukázána s odporem na pořadí práva, domáhá se žalobkyně na žalované, aby bylo uznáno právem, že se jejímu odporu v řečené exekuční věci proti příkázání částky 55.000 K s přísl. žalované spořitelně města U. v pořadí vymazané pohledávky Čs. státu 64.042 K 10 h s přísl. pod C 9 ve vložce č. 129 poz. knihy pro kat. území U. vyhovuje, že se pohledávka žalované strany 55.000 K s přísl. neuspokojuje v pořadí vymazaného zástavního práva pro pohledávku Čs. státu, nýbrž v běžném pořadí pod C 24, a že se pohledávka žalobkynina uspokojuje z nejvyššího podání dosaženého v dražbě dne 9. března 1937 ihned za privilegovaným pohledáváním Čs. státu 1.589 K 80 h a příkazuje se jí kromě částky 2.830 K 50 h již příkázané i celý zbývající obnos nejvyššího podání v částce 55.739 K 70 h na její pohledávku proti Isidoru W. 63.000 K s přísl. Soud první stolice zamítl žalobu. Důvody: Rozhodnutí souzené rozepře závisí na rozřešení právní otázky, zda se dispoziční právo vlastníka nemovitosti ve smyslu § 469 obč. zák. vztahuje také na exekučně nabyté zástavní právo, či jen na smluvené právo zástavní, a jaký právní význam mělo, že zástavní právo spořitelny města U. bylo vloženo do knih v pořadí pod C 9 po poznámce zavedení dražebního řízení. Podle § 469 obč. zák. může vlastník převést knihovní zástavní právo po zániku zástavního dluhu na novou pohledávku, která nepřevyšuje částku zapsané zástavní pohledávky (§ 33, III. dílčí novely), nebo může žádati, aby v pořadí a do výše zástavního práva váznoucího na nemovitostech bylo zapsáno zástavní právo pro novou pohledávku s omezením, že nabude účinnosti, bude-li do roka potom, co byl povolen zápis nového zástavního práva, vložena výmaz zástavního práva staršího (§ 38, III. dílčí novely). Než v obou případech se předpokládá, že starší knihovní zástavní právo dosud trvá, neboť když v době podání žádosti o knihovní vklad podle § 469 obč. zák. po případě podle § 38, III. dílčí novely k obč. zák. starší knihovní právo bylo zaniklé, nelze je ani převést, ani jeho dodatečný výmaz nahradit (Sb. n. s. č. 13601). V takovém případě se mluví o vlastníkově dispoziční s uvolněnou hypotekou, která záleží v tom, že vlastník může uvolněné zástavní právo spojit s jinou pohledávkou. Podmínkou však jest, že jde o jinou pohledávku, která nepřevyšuje částku zástavní pohledávky zapsané, a právní následky takové dispoziční jsou, že takto zřízené zástavní právo dostane pořadí uvolněné hypoteky. Vlastníková dispoziční s uvolněnou hypotekou jest možná nejen u smluvených, ale i u hypotek exekučně nabytých a zákonných, to jest takových, které byly zapsány pro pohledávky požívající zákonného zástavního práva, neboť zákon nerozeznává, jde-li o hypoteku smluvenou nebo exekučně nabytou (Sedláček-Rouček, Komentář, str. 796).

Uvedla-li žalobkyně, že vyhrazení pořadí pod C 9 žalovanou stranou pro její pohledávku pod C 24 jest proti žalobkyni neúčinné, poněvadž se tak stalo po poznámce zavedení dražebního řízení, třeba uvést, že zahájení dražebního řízení nemá právního významu pro použití dispozičního práva, vykonal-li je dlužník dříve, než nemovitost byla ve vnučené dražbě prodána. To se stalo právě v souzeném případě. Správnost tohoto názoru vyplývá ze zprávy panské sněmovny, str. 63, podle níž má býtí zavázanému až do poslední hodiny zachována možnost provést zachrannou konversní akci. Jde tudíž pouze o to, nebylo-li hypotekární právo pod C 9 v době použití dispoziční dlužníkem pro pohledávku pod C 24 již zaniklé. Podle toho, co bylo zjištěno, nebyla v době dlužníkovy dispoziční s uvolněným zástavním právem pod C 9 hypoteka pod C 9 zaniklá a byla podle názoru soudu dlužníkovy dispoziční s ní dovolena. Vždyť v době, kdy dlužník zřídil žalobkyni prohlášením ze dne 30. ledna 1931 pro její pohledávku 63.000 K na svých nemovitostech zástavní právo a toto zástavní právo bylo vloženo do knih ve vložce č. 129 kat. území U., vázlo na těchto nemovitostech daných v zástavu dlužníkem pro pohledávku žalující firmy pod C 9 již exekuční zástavní právo pro pohledávku Čs. státu 64.042 K 10 h. Vkladem zástavního práva pro pohledávku žalobkyninu v řečené vložce bylo určeno knihovní pořadí nově zřízeného zástavního práva, takže podle § 469 obč. zák. záleželo pouze na dlužníkovi, zda o zaplacení nebo jiném zániku předcházející pohledávky Čs. státu pod C 9 postoupí pohledávka žalující firmy na její místo, či zda bude uprázdněné její knihovní pořadí obsazeno jinou, novou pohledávkou ve stejné výši. Žalobkyně mohla se zabezpečit pro případ zániku předcházející pohledávky pod C 9 proti postupu jiné pohledávky v pořadí pod C 9 závazkem dlužníka, aby uprázdněnou hypotéku dal vymazati s poznamenáním tohoto závazku v pozemkové knize podle § 469 a) obč. zák. Toho však žalobkyně neučinila. Měl tudíž dlužník právo a v souzeném případě podle názoru soudu také právem užil svého práva obsadit pro novou hypoteku pořadí pod C 9 uprázdněné zánikem pohledávky Čs. státu, když splnil veškeré zákonem předepsané podmínky. Proto musí žalobkyně trpěti, aby došla zaplacení teprve po pohledávce spořitelny města U., jež byla podle dlužního úpisu ze dne 11. listopadu 1936 na místě a v pořadí vymazané pohledávky Čs. státu 64.042 K 10 h její výše nepřesahující knihovně zajištěna. Předpisy §§ 33 až 44 III. dílčí novely k obč. zák., k nimž náleží nové znění § 469 obč. zák., sledují účel, aby dlužníkovi byl usnadněn opět a spočívají na úvaze, že pozdější knihovní věřitel si vyhradil pravidelně nepřiznivější pořadí těžšími úvěrními podmínkami, takže nemá nárok na samočinný postup do přednějšího pořadí. Podle toho, co bylo dovedeno, jest vklad zástavního práva pro pohledávku žalované spořitelny 55.000 K s přísl. v pořadí vymazané pohledávky Čs. státu 64.042 K 10 h pod C 9 podle názoru soudu formálně a materiálně platný, žalobní nárok není proto odůvodněn. Odvolací soud potvrdil napadený rozsudek. Důvody: Co do právního posouzení nemá odvolací soud příčiny odchýliti se od právního názoru procesního soudu, že dispoziční zástavním právem podle § 38 III. dílčí novely k obč. zák. platí i při exekučním zá-

stavním právu tak, jako platí při smluvním zástavním právu. Zákon mluví všeobecně o hypotéce, nikdy o smluvní, nucené, či zákonné a zástupci teorie: Bartsch, Das österr. allgemeine Grundbuchgesetz 1928, str. 345 a 380, dále Neumann: Kommentar k ex. ř. 1928, str. 200, Ehrenzweig: System des österr. all. Privatrechtes I/2, § 287, str. 516 a 518, kteří citují článek Ohmeyerův v Allgem. österr. Gerichtszeitung 1917, č. 28 a v roč. 1916 téhož časopisu v č. 24 obsažený článek Scheyův, který byl zpravodajem justiční komise panské sněmovny, jenž vypracoval III. dílčí novelu k obč. zák. a Klangovy Bemerkungen zu den sachenrechtlichen Bestimmungen der Zivilnovelle, str. 146/147, vesměs vyslovují názor shodující se i se stanoviskem zastávaným v komentáři k čs. obč. zák. Roučka-Sedláčka, díl II., § 469 a 469 a), že totiž lze disponovati i s exekučním zástavním právem, třebaže hypoteka jím zajištěná materiálně zanikla. Shora uvedenými názory teoretiků je vyvrácen také odvolatelčin názor, že vymáhající věřitel může exekuci vnuceným zřízením práva zástavního kdykoliv zrušiti bez souhlasu dlužníkovy, neboť po III. dílčí novele k obč. zák., jak ji jmenovaní teoretikové vykládají, nemůže vymáhající věřitel bez souhlasu vlastníka hypotéky provésti zrušovací návrhem výmaz exekučního zástavního práva a připravit vlastníka hypotéky o disposici s právem tím. Ve vzpomenutých teoretických výkladech jest také citován praktický případ rozhodování v. d. vrchního soudu ze dne 15. března 1927, R I 132, uveř. v Zbl. 1927, č. 189. Stejný názor je v článku Dr. Grešla v Soudc. L., str. 17, 33, 49 z r. 1925. Lze to analogicky vyvoditi i z toho, že § 42 III. dílčí novely k obč. zák. zrušil čl. XXIX uvoz. zák. k ex. ř. Uvádí-li odvolatelka, že při exekučním zástavním právu není listiny prokazující zánik zástavního dluhu, podle níž by se mohlo zástavní právo převésti na novou hypoteku, jest k tomu připomenouti, že § 38 III. dílčí novely k obč. zák. takových listin nevyžaduje, neboť podle něho se zapisuje zástavní právo pro novou pohledávku v pořadí váznoucího práva s omezením, že do roku bude vložen výmaz starého práva zástavního, a výmaz se vkládá po zrušení exekuce (vzor 182/42 ex. ř.). Pokud odvolatelka mluví o nemožnosti důvěry ve stav knihovní při exekučním zástavním právu, má pravdu potud, že vymáhající věřitel, který nabyl exekučního práva zástavního na nemovitosti nebo na knihovní pohledávce, se nemůže odvolávat na důvěru v pozemkové knihy. O to však nejde v souzeném případě, kde žalovaná spořitelna žádného exekučního zástavního práva nenabyla, nýbrž nabyla smluvního práva zástavního se souhlasem vlastníka hypotéky v pořadí C pol. 9 a také se neodvolává na důvěru ve veřejné knihy. Rozhodnutí, jichž se dovolává odvolatelka (zejména rozh. č. 12854 Sb. n. s.) pro názor jí zastávaný nemají takový skutkový podklad, jako souzený případ (jednájí o vnucené zástavě k polovině nemovitosti neposkytnuvší při exekučním rozvrhu úhradu pohledávce, již dlužníci je i vydražitelka oně polovice o nadzástavním právu, o zástavním právu v hlavní vložce vymazaném a ve vedlejší nepoznamenaném), kdežto názor odpůrkynin potvrzuje rozhodnutí č. 3489 Sb. n. s. Je proto souhlasiti s odpůrkyní, že vlastníka hypotéky může nakládati s exekučním zástavním právem i tehdy, když zajištěná pohledávka zanikla, poněvadž

nezaniklou hypotéku by stačilo převésti postupem. Proto teorie za podmínku zástavním právem stanoví požadavek, že původní hypoteka materiálně zanikla, ale zástavní právo pro ni nebylo dosud vymazáno. Bylo už podotčeno, že se v souzeném případě stal převod zástavního práva podle § 38 a ne podle § 37 III. dílčí novely k obč. zák. Když tedy dlužník měl právo nakládati s nevymazaným exekučním zástavním právem a když ona dispoce nebyla mu znemožněna poznámkou zákazu takové dispoce podle § 469 a) obč. zák., neměl podle názoru odvolacího soudu procesní soud příčiny, aby žalobě vyhověl, a nezbylo než napadený rozsudek potvrditi nehledě na to, že exekuční zástavní právo v souzené věci zaplacením nezaniklo, poněvadž 11. března 1936 pohledávka Čs. státu částkou 25.075.35 K nebyla ještě zaplacená.

Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

S právního hlediska běží v souzeném případě o dvě právní otázky, a to

a) zda příslušela povinnému jako vlastníku nemovitosti ve vložce č. 129 kat. území U. dispoce s pořadím uvolněného zástavního práva ve smyslu § 38 III. dílčí novely k obč. zák. v příčině položky C 9, třebaž šlo o exekuční zástavní právo,

b) zda nastalý vklad zástavního práva pro žalovanou mohl se účinně státi vůči žalobkyni jako vymáhající věřitelce poznámce dražebního řízení (C 23) v pořadí položky C 9.

Nižší soudy zaujaly k oběma otázkám kladné stanovisko.

Stran první otázky zákon v § 38 III. dílčí novely k obč. zák. nerozlišuje mezi smluvním zástavním právem a mezi exekučně vzniklým zástavním právem, nýbrž mluví všeobecně o zástavním právu. Motivy k zákonu o této otázce mlčí. Účelem zákona podle zprávy komise pro záležitosti justiční příl. 78 stenografického protokolu panské sněmovny XXI sez. 1912, str. 53 a 58 bylo odporovati oddlužení nemovitostí využitím uvolněných míst po zániku dluhu pro opatření dalšího úvěru bez účasti dosavadního věřitele. Mělo tím býti čeleno jisté nespravedlnosti pro dlužníka, aby z uvolněné hypotéky neměl nic míti, když by se zadnější věřitelé — kteří si své risiko dali předem uhraditi těžšími úvěrovými podmínkami — dostali automaticky po zániku předchozích pohledávek na lepší místo, ač neměli míti zásadně právní nárok na vzestup.

Zadlužený vlastníka statku nezíská úvěru, třebaže první hypotéku zaplatil, připraví-li jej o její zisk věřitelé druhé nebo další hypotéky, může však mu býti dán základ k hospodářské obnově, jestli mu zbude uvolněná hypotéka k jeho dispoce.

Účelu zákona, podporovati oddlužení nemovitostí využitím uvolněných míst po zániku dluhu po opatření dalšího úvěru, hověí stejně, ať jde o smluvné zástavní právo, či vnucené, předmětem vlastníkovy dispoce pořadím uvolněného zástavního práva je podle zákona pořadí zástavního práva vůbec, tedy také exekučního zástavního práva podle §§ 87, 88,

208 ex. ř.; není jím ovšem ani pořadí práva nadzástavního, ani práva úkojněho, které se uplatňuje vnučenou správou nebo vnučenou dražbou a jež dochází svého výrazu ve formě knihovní poznámky.

Názor ten má svou oporu v bohaté literatuře, kterou uvádí napadený rozsudek, a také v praxi, jak tomu svědčí důvody rozhodnutí č. 3489 Sb. n. s.

V souzeném případě v době vkladu práva zástavního pro pohledávku žalované 55.000 K s příslušenstvím pod C 24 v pořadí a do výše zástavního práva, váznoucího pro československý stát pod C 9 pro pohledávku 64.042 K 10 h s příslušenstvím, nebylo toto zástavní právo státu vymazáno. Podle rozsudkových zjištění bylo naň uhrazeno do té doby 44.306 K 55 h, kdežto částka 19.735 K se 7% úroky byla ke dni 11. listopadu 1936 po právu.

Ani stát, ani povinný nezakročili společně do té doby o výmaz práva zástavního co do zaplacené částky, takže formálně vázlo v knihách, a povinný mohl pořadí této hypoteky pro sebe využití formou zákonem dovolenou.

Žalobkyně, nabyvši pod C 13 v téže vložce práva zástavního pro pohledávku 63.000 K, tedy později, než bylo vloženo exekuční zástavní právo československého státu (C 9) pro 64.042 K 10 h, dostala určité knihovní pořadí, a neměla právního nároku na vzešup v pořadí, jak shora uvedeno. Chtěla-li si zabezpečiti pro případ zániku předchozí pohledávky postup do jejího pořadí, bylo na ní, aby si vymohla od povinného závazek, aby dal zaniklou předchozí hypoteku vymazati, a aby tento závazek si dala poznamenati podle § 469 a) obč. zák. Neučinila-li tak, musí nésti toho důsledek při rozvrhovém roku.

Pokud dovolatelka poukazuje na to, že nutno přihlížeti k důvěře v knihovní stav, což při exekučně nabytém zástavním právu nelze přehlížeti, že v daném případě žalovaná nenabyla svého práva exekučně, nebyla také vymáhající věřitelkou, nenabyla také svého práva postupem od československého státu jako předchůdce, nýbrž nabyla ho z vůle a dohody vlastníkem statku — povinného — v mezích zákona, není také nadzástavní věřitelkou, proč se na souzený případ nehodí v dovolání uváděná rozhodnutí pro odlišnost skutkových podkladů. Nehodí se sem ani rozhodnutí č. 16610 Sb. n. s., poněvadž v něm šlo o nabytí zástavního práva (— a o nabytí nadzástavního práva na toto zástavní právo —) převodem zástavního práva zřízeného exekučně pro pohledávku, jež nedošla uspokojení při rozvrhu nejvyššího podání (věřitelka ji neúčtovala a vydražitelka ji nepřevzala), přes to však ono exekuční zástavní právo nebylo vymazáno; kdežto v souzeném případě jde o nabytí zástavního práva v pořadí exekučního práva zástavního před rozvrhovým řízením; běželo tedy v prvním případě o otázku použitelnosti poslední věty § 469 obč. zák., v souzeném však případě o otázku použitelnosti § 38 III. dílčí novely k obč. zák.

S nadhozenou otázkou, zda při zrušení takovéto exekuce může vymáhající věřitel žádati též výmaz práva zástavního bez souhlasu povinného, či zda je k tomu potřebí jeho souhlasu vzhledem k § 39 III. dílčí novely,

odst. 2, a contrario, netřeba se tu zabývat, poněvadž československý stát exekuci nezrušil co do zaplacené částky a o výmaz v tomto směru nežádal.

Také otázku pod b) správně vyřešil y nižší soudy. Poznámka zavedeného dražebního řízení pod pol. C 23 nemůže býti na újmu platnosti vkladu zástavního práva žalované pod C 24, poněvadž toto nabytí se stalo podle § 38 a nikoliv podle § 37 III. dílčí novely, a v době nabytí práva zástavního žalovanou nebyla nemovitost ještě exekučně prodána.

Jinak se odkazuje dovolatelka na důvody napadeného rozsudku, jež nebyly vyvráceny vývody dovolání.

Čís. 17281.

Zaměstnavatel, jemuž složil zaměstnanec patřící k osobám, na které se vztahuje § 1 zák. o statkových úřednících č. 9/1914 ř. z., vkladní knížku jako jistotu (kauci), není povinen vydati ji po skončení služebního poměru, dokud není jeho nárok na náhradu škody onou jistotou zajištěný, uspokojen; jen tehdy, projevil-li zaměstnanec ve sporu o vrácení vkladní knížky ochotu uspokojiti zaměstnavatelům náhradní nárok nedosahující výše vkladu, lze uznati zaměstnavatele povinným k vydání vkladní knížky proti současnému zaplacení náhrady škody.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1938, Rv I 2577/38.)

Žalobce uzavřel s žalovaným dne 15. února 1937 služební smlouvu, podle níž byl přijat jako hospodářský adjunkt pro správu dvora »V.« v Ř. a složil u žalovaného jako jistotu (kauci) vkladní knížku Okresní záložny hospodářské v P., znějící na jméno Jan S., K. a na částku 5.000 K ke dni 19. února 1937. Služební poměr skončil dne 31. prosince 1937. Ježto žalovaný nevrátil žalobci uvedenou kauci, domáhal se žalobce, aby byl žalovaný uznán povinným vrátiti mu shora uvedenou vkladní knížku, a když žalovaný namítl předčasnost žaloby, ježto zaviněním žalobcovým byla žalovanému způsobena škoda 690 K, kterou se žalobce zavázal nahraditi, učinil žalobce mezitímní návrh určovací, že žalovaný nemá proti němu žádných nároků, pro které by byl oprávněn zdržovati služební kauci, resp. že v žádném případě nemá nárok na zadrženi celé služební kauce. Soud první stolice zamítl jak žalobu, tak mezitímní návrh určovací pro tentokráte. Odvolací soud k odvolání žalobce, jenž při odvolacím ústním jednání prohlásil, že má žalovaný právo vybrati si ze zadržené vkladní knížky částku 690 K na úhradu škody jím ve službě způsobené, a důsledkem toho změnil prosbu žalobní tak, že žádá za vydání vkladní knížky v žalobě blíže označené, že žalovaný jest oprávněn před jejím vydáním vybrati si z ní částku 690 K, uznal žalovaného povinným vrátiti žalobci shora dotčenou vkladní knížku, z níž však jest žalovaný oprávněn vybrati si 690 K.

Nejvyšší soud k dovolání žalovaného uznal žalovaného povinným vrátiti žalobci uvedenou vkladní knížku proti současnému zaplacení 690 K žalobcem.

D ů v o d y:

Žalovaný uznává v dovolání, že žalobce byl u něho zaměstnán jako hospodářský adjunkt. Poněvadž sám sebe označuje za statkáře, vyplývá z přednesu stran, že žalobce konal podle svého služebního postavení u žalované vyšší služby v zemědělském podniku a že patří k osobám, na které se vztahuje § 1 zák. č. 9/1914 ř. z. o statkových úřednících, jenž byl v platnosti zachován ustanovením § 3 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. Jest proto o žalobním žádání rozhodnouti podle §§ 35, 36 zák. č. 9/1914 ř. z., které upravují právní poměr mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem co do kauce. V prvním odstavci § 36 řeč. zák. jest ustanoveno, že kauce může býti zaměstnanci zadržována, jestliže při skončení služebního poměru jsou proti němu uplatňovány nároky na náhradu škody, až do vyřízení těchto nároků. Tomu tak jest právě u žalobce, který na odvolacím soudě připustil, že žalovaný má proti němu nárok na náhradu škody 690 K. Žalovaný tudíž právem zadržoval žalobci kauci, dokud žalobce nebyl ochoten zároveň s přijetím kauce od žalovaného nahraditi mu škodu žalovaným ve sporu požadovanou, neboť žalovaný podle §§ 469, 1369 obč. zák. nebyl povinen vydati žalobci kauci, která byla zástavou za škodu žalobcem žalovanému způsobenou, nebyl-li žalobcem uspokojen. Ochotu k uspokojení nároku žalovaného na náhradu škody prohlásil žalobce při ústním jednání odvolacím dne 24. května 1938, uznav, že žalovaný jest oprávněn vybrati si ze sporné vkladní knížky 690 K k úhradě škody žalobcem mu ve službě způsobené, a k tomu prohlášení jest přihlédnouti při rozhodnutí sporu, když změna žaloby podle tohoto žalobcova prohlášení byla odvolacím soudem připuštěna. Odvolací soud však pochybil, odsoudiv žalovaného podle nově upravené žalobní prosby a uloživ mu, aby spornou vkladní knížku vrátil, vybera si z ní 690 K, a žalovaný to právem napadá dovolacím důvodem právní mylnosti, uplatňuje-li, že není povinen, aby přijal způsob uspokojení svého náhradního nároku žalobcem ve sporu nabídnutý. Tu stačí uvést, že způsob uspokojení náhradního nároku žalovaného žalobcem zvolený a odvolacím soudem schválený nezaručuje zaplacení nároku žalovaným uplatňovaného, ježto není vůbec jisto, že by se žalovanému podařilo vybrati ze sporné vkladní knížky 690 K, tak zejména bylo-li by pro vklady vyhlášeno moratorium nebo jen v míře, která by nemohla uspokojiti náhradní nárok žalovaného. Za takového stavu věci nemělo by oprávnění žalovaného k vybrání vkladu ze sporné knížky do výše 690 K, které bylo mu přiznáno napadeným rozsudkem, žádného významu, neboť by nemohlo býti ve skutečnosti použito. Právem proto domáhá se žalovaný změny napadeného rozsudku tak, že jest povinen vrátiti spornou vkladní knížku jen proti současnému zaplacení mu 690 K žalobcem, neboť jen tak bude zabezpečeno jeho oprávnění jako zástavního věřitele, aby si podržel zástavu po tak dlouho, dokud nebude pohledávka zástavou zajištěná plně uspokojena. V této části bylo dovolání žalovaného pro právní mylnost napadeného rozsudku vyhověno a rozsudek ten změněn, jak svrchu uvedeno.

Čís. 17282.

Nevzdal-li se vnucený správce svého úřadu, nemůže z příčin v jeho osobě vzniklých, na př. pro nemoc, oddalovati předložení konečného účtu o vnucené správě; exekuční soud může v takovém případě přikázati znalci, aby účet sestavil na náklad a nebezpečí prodlévajícího vnuceného správce.

Ustanovení, § 115, odst. 3, ex. ř. nerozlišuje mezi prodlením objektivním a subjektivním.

Exekučnímu soudu je ponecháno, aby při stanovení odměny vnuceného správce posoudil, bylo-li přibrání odborné síly k sestavení účtu účelné a nutné.

(Rozh. ze dne 5. dubna 1939, R I 141/39.)

Usnesením z 12. března 1938 uložil exekuční soud vnucenému správci Otakaru M., aby odevzdal spravovaný podnik povinnému, a kromě dalších opatření mu uložil, aby do jednoho měsíce od doručení usnesení podal svůj závěrečný účet, při čemž vnuceného správce zmocnil, aby na svůj náklad a nebezpečí přibral k svému vyúčtování znalce a dvě pomocné síly. Poněvadž vnucený správce tomuto příkazu nevyhověl, uložil mu soud usnesením z 13. července 1938, aby podal účet do 1. srpna 1938 a aby podle § 115 ex. ř. zaplatil pořádkový trest 100 Kč, a pohrozil mu dalším trestem. Vnucený správce se podáním z 9. srpna 1938 doloženým lékařským vysvědčením městského okresního lékaře MUDr. Otakara L. domáhal, aby mu byly uložené pokuty prominuty, aby byl další postup podle § 115 ex. ř. proti němu zastaven a aby byl účet pořízen znalcem soudem stanoveným bez jeho újmy na odměnu a nikoliv na jeho náklad a nebezpečí. Exekuční soud usnesením z 27. října 1938 rozhodl, že upouští od zjednáni účtu vnucené správy postupem proti vnucenému správci podle § 115 ex. ř. a že mu promíjí dosud uložené pořádkové tresty, že dále po pravoplatnosti tohoto usnesení bude ustanoven znalec, aby sdělal správní účet na místě správce, nikoliv však na jeho náklad a nebezpečí, nýbrž na náklad a nebezpečí vymáhajících věřitelů v poměru jejich vymáhaných pohledávek, že za tím účelem bude po pravoplatnosti tohoto usnesení uloženo vymáhajícím věřitelům složití zálohu na znalce 10.000 Kč podle poměru vymáhaných pohledávek. Rekursní soud k rekursu vymáhajících věřitelů v otázce, o níž tu jde, zrušil napadené usnesení. D ů v o d y: Jest ovšem pravda, že vnucený správce trpí těžkou chorobou, která mu dle lékařského vysvědčení z 8. srpna 1938, nemá-li se ohroziti jeho zdraví a nebezpečí ztráty druhého oka, zabraňuje vykonávati písemné práce a toto oko vůbec namáhati, avšak pouze to může býti sice důvodem zproštění vnuceného správce pokut uložených mu podle § 115 ex. ř., avšak nemůže jej osvobodovati od povinností a odpovědností za dřívější jeho postup a složení konečného vyúčtování. Jak z vývodů Neumann-Lichtblauova

Komentáře k ex. ř. I, str. 432, plyne, ani smrt vnuceného správce neosvobozuje dědice od povinnosti složení účtu a jestliže vnucený správce byl zbaven svéprávnosti a zřízen mu opatrovník, jest zákonnou povinností opatrovníka, aby složil účet za vnucené správy. § 115 ex. ř. v posledním odstavci nerozlišuje mezi vnuceným správcem, jenž úmyslně obmeškává splnění svoji zákonnou povinnost, a mezi tím, jenž z různých důvodů není s to, aby účet předložil. Poslední věta III. odstavce řečeného paragrafu ponechává soudu na vůli, aby své rozhodnutí přizpůsobil potřebě případu, což vysvětluje zejména z ustanovení, že soud může zřídit osobu, ať již soudní, nebo znalce, která by na náklad prodlévajícího vnuceného správce sdělala účet, lze-li od toho podle stavu věci očekávat úspěch. Nejinak je tomu i v souzeném případě, kde vnucený správce trpí těžkou chorobou, takže nelze mluvit o nějaké svévoli, která by zasloužila potrestání, avšak nemůže jej zbavit povinnosti složení účtu. Není-li však vnucený správce osobně schopen sestavit účet a přísahami doložit, může se tak státi buď soudním úředníkem nebo ještě lépe znalcem, když v souzeném případě jde o podnik tak značného rozsahu s velkým ročním obratem a když od doby zavedení vnuceného správce k předložení účtu vůbec nedošlo. Povinnost hraditi náklady znalce a přibrání pomocných sil, uzná-li exekuční soud jejich přibrání za nutné, nelze však přesouvat na vymáhajícího věřitele, neboť jest zákonnou osobní povinností vnuceného správce, aby účet sdělal. Prvý soud tudíž pochybil, jestliže přesouvá povinnost hraditi náklady se zřízením účtu spojené na vymáhajícího věřitele. Bylo proto napadené usnesení zrušeno a věc vrácena prvému soudu, aby, řídě se dle § 499 c. ř. s. a § 78 ex. ř. tímto právním názorem, dle potřeby případu znovu ve věci rozhodl. Prvý soud bude musiti míti zřetel k tomu, aby náklady se zřízením účtu spojené byly uhrazeny z odměny vnuceného správce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vnuceného správce.

Důvody:

Ježto dovolací stěžovatel ve své funkci jako vnucený správce je dotčen napadeným usnesením, jest mu přiznati legitimaci k dovolacímu rekursu. Dovolací rekurs jeho pak je přípustný, poněvadž rekursní soud, zrušiv usnesení exekučního soudu, aniž nařídil nějaké doplnění řízení, změnil v podstatě ono usnesení, vysloviv právní názor, vící exekuční soud ve výkladu ustanovení § 115 ex. ř. (§ 78 ex. ř. a § 527, odst. 2, c. ř. s.).

Stěžuje si však ve věci neprávem. Podle § 115 ex. ř. je vnucený správce povinen složit každoročně účet exekučnímu soudu a nadto ještě účet po skončení správy, která bez tohoto předložení a vyřízení konečného účtu není vlastně ukončena, což je důsledkem jeho funkce vnuceného správce. Prodlévá-li správce v tomto předložení účtu, jest jej k tomu poháněti pořádkovými tresty anebo srážkami z odměny. Mimo to může soud, lze-li od toho podle povahy věci očekávat úspěch, přikázati soudnímu úředníku anebo jinému znalci účetnictví, aby účet ten sestavil na

náklad a nebezpečnosti prodlévajícího vnuceného správce. Na tomto zákonném ustanovení založil rekursní soud své rozhodnutí, a to právem. Vzhledem k tomu, že vnucený správce nemůže osobně podatí pro svou chorobu konečný účet z vnucené správy a povinnosti k předložení účtu zproštěn býti nemůže, může podle povahy věci míti dotčené opatření úspěch potud, že od roku 1934 vedená vnucená správa rozsáhlého podniku dlužníkovu s velkým ročním obratem bude moci býti konečně skončena vyřízením tohoto konečného účtu vnuceného správce. Neboť nelze zajisté s účtem a ukončením správy vyčkávatí, až se snad vnucený správce uzdraví, když exekuce vnucenou správou jest již usnesením exekučního soudu zastavena. Bylo povinností vnuceného správce závčas pamatovati na přípravy k předložení účtu již od začátku správy, šlo-li o podnik toho rozsahu; v případě choroby měl se vzdáti závčas svého úřadu pro nezpůsobilost k němu. Jakmile si však dovolací stěžovatel úřad vnuceného správce ponechal, nemůže z příčin v jeho osobě vzniklých oddalovati předložení účtu, je v prodlení s jeho předložení a exekuční soud musí právem naléhati na předložení účtu. Shora uvedené, rekursním soudem úvaze exekučního soudu ponechané opatření jest účelné a v souhlasu se vzpomenutým předpisem zákona (§ 115, odst. 3, ex. ř.), které nečiní rozdíl mezi prodlením objektivním a subjektivním. Ostatně jest stále ještě zatím ponecháno dovolacímu stěžovateli na vůli, — než exekuční soud učiní rekursním soudem doporučené rozhodnutí — aby konečný účet předložil sám exekučnímu soudu. Tomu také bude při vyřízení účtu vnuceného správce ponecháno, aby při stanovení odměny dovolacímu stěžovateli posoudil, zda vzhledem k obtížnosti účtu možné přibrání odborné síly k jeho sestavení bylo účelné a nutné.

Čís. 17283.

Nabyli-li příklep právní moci před účinností vládn. nař. č. 313/1938 Sb. z. a n., není třeba souhlasu okresního úřadu pro ty úkony v dražebním řízení (vydání odevzdací listiny při exekuci podle § 352 ex. ř.), jež jsou jen důsledkem příklepu, třeba k nim dojde za účinnosti dotč. vládního nařízení.

Podle § 3, odst. 2, řeč. vládního nařízení rozhoduje jen doba příklepu, nikoli doba nabytí vlastnictví.

S hlediska § 9 vládn. nař. č. 218/1938 Sb. z. a n. není při smluvním zřízení nemovitosti rozhodující doba nabytí vlastnictví, nýbrž doba vzniku právního titulu k nabytí vlastnictví.

(Rozh. ze dne 18. dubna 1939, R II 56/39.)

V dražebním řízení podle § 352 ex. ř. zažádala vydražitelka, aby jí byla vydána odevzdací listina k nemovitostem vydraženým dne 14. listopadu 1938, tvrdíc, že doplatila na nejvyšší podání podle dohody

s povinnou společností 72.807.80 K. První soud vyhověl návrhu. Rekursní soud jejímu návrhu na vydání odevzdací listiny na příklepnuté nemovitosti vyhověl pod podmínkou, že do tří dnů po pravomoci jeho usnesení osvědčí soudu podací rubrikou, že zažádala o úřední souhlas, a že v další lhůtě 1 měsíce předloží výměr okresního úřadu o udělení úředního souhlasu. Důvody: Povinná namítá proti vydání odevzdací listiny, že vydražené nemovitosti jsou obytný dům, na němž je provozována živnost, a dále zemědělské pozemky, k jejichž zcizení je zapotřebí souhlasu okresního úřadu dle vládního nařízení č. 218/1938, ježto jde o dražbu prováděnou v mezích ustanovení §§ 272 až 280 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854, č. 208 ř. z. Dražební řízení podle § 352 ex. ř., o něž jde, jest ve své podstatě exekučním řízením, pokud jde o návrh a povolení dražby, kdežto pro další řízení platí předpisy o řízení nesporném, tedy předpisy o dobrovolných dražbách. Vychází-li se z těchto předpokladů, nelze přisvědčiti stěžovateli, že se na toto zcizení vztahuje vládní nařízení č. 218/1938, které v § 1 praví, že v době branné pohotovosti státu je k smluvnímu zcizení nemovitostí zemědělských, nemovitostí zastavěných obytnými domy nebo provozovny a stavebních parcel potřeba souhlasu okresního úřadu, bez něhož právní jednání jsou neplatná. Branná pohotovost státu sice započala podle vyhlášky č. 183/1938 Sb. z. a n. od 23. září 1938, dražba pak konala se dne 14. listopadu 1938, avšak vládní nařízení č. 218/1938 Sb. z. a n. vyhlášené dne 11. října 1938 nezahrnovalo výslovně dobrovolné dražby. Ty byly pojaty až do § 1 č. 2 vládní nařízení č. 313/1938 o přechodném omezení nabytí určitých druhů nemovitostí exekucí. To nabylo účinnosti až dne 15. prosince 1938, tedy po příklepu a v době dražby ovšem nemohly a nemusely býti splněny podmínky § 3 vládní nařízení č. 313/1938 Sb. z. a n. Nebylo-li však řízení skončeno do účinnosti vládní nařízení č. 313/1938 a nebyla-li nemovitost nabytatelem pravoplatně převzata 15. prosince 1938, je třeba předložit soudu podle ustanovení § 1 vládní nařízení č. 313/1938 úřední souhlas k nabytí zemědělských nemovitostí, nemovitostí zastavěných obytnými domy nebo provozovny a stavebních parcel v exekuci nebo v dobrovolné dražbě. Soud může po 15. prosinci 1938 spolupůsobiti při nabytí nemovitosti v době branné pohotovosti, t. j. od 23. září 1938 tudíž jen, když jest mu předložen souhlas okresního úřadu. Napažené usnesení bylo vydáno dne 9. prosince 1938, ale vydání odevzdací listiny bylo vyhrazeno až po pravomoci usnesení, tedy po 15. prosinci 1938, takže soud mohl ji vydati jen, byl-li mu předložen souhlas okresního úřadu.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Poněvadž ustanovení vládní nařízení č. 218/1938 Sb. z. a n. o nutnosti úředního souhlasu se vztahuje podle výslovného předpisu § 1 jen na smluvní zcizení a teprve v § 1 vládní nařízení č. 313/1938 Sb. z. a n. bylo také nabytí v exekuci neb v dobrovolné dražbě podrobena tomuto ome-

zení, jest správný úsudek rekursního soudu, že nutno podle vládní nařízení č. 313/1938 Sb. z. a n. posouditi otázku, zda je též zapotřebí souhlasu okresního úřadu k vydání odevzdací listiny, k němuž má dojít následkem příklepu v dražbě společné nemovitosti exekucí podle § 352 ex. ř. Otázku tuto jest však zodpověděti záporně. O nabytí nemovitosti dražbou jedná § 3, odst. 2, vládní nařízení č. 313/1938 Sb. z. a n. a v tomto předpisu je výslovně stanoveno, že úřední souhlas se vyžaduje jen pro příklep a že soud, uděliv příklep, může jen zároveň (tedy v usnesení o příklepu) uložiti vydražiteli, aby úřední souhlas, který dosud nebyl předložen, opatřil dodatečně a aby za tím účelem do tří dnů soudu osvědčil podací rubrikou, že zažádal o úřední souhlas, a aby v další lhůtě jednoho měsíce předložil výměr okresního úřadu o udělení úředního souhlasu. Pro jiný úkon v dražbě takový postup předepsán není. Rekursní soud proto pochybil, když uvedený postup uložil vydražiteli i pro vydání odevzdací listiny, jež jest jen důsledkem příklepu již pravoplatně uděleného. Jest ovšem pravda, že pro tento příklep nebyl dosud udělen úřední souhlas ve smyslu vládní nařízení č. 313/1938 Sb. z. a n., ale toho není zapotřebí, poněvadž příklep se stal pravoplatným ještě v době, kdy toto nařízení nebylo ani vydáno. Zpětná působnost tohoto nařízení v tom smyslu, že by úřední souhlas musel býti vyžádán dodatečně i pro další úkony související s příklepem, pokud spadají již do doby působnosti nařízení, není v nařízení předvídána, naopak plyne z citovaného již ustanovení § 3, odst. 2, nařízení, že pro použití nařízení je rozhodující doba příklepu a že příkaz o dodatečném opatření úředního souhlasu může býti vydán jen zároveň s usnesením o příklepu, nikoli v jiném pozdějším usnesení, i když byl vydán již za působnosti nového nařízení. Učinil-li rekursní soud přece tak, nejde ani o příkaz daný vydražiteli podle první věty odstavce 2 § 3 vládní nařízení, pročež se na usnesení rekursního soudu nehodí ustanovení čtvrté věty téhož předpisu o nepřipustnosti opravného prostředku. Pokud jde o zpětnou působnost vládní nařízení č. 313/1938 Sb. z. a n., podotýká se ješeč toto: Nelze ovšem souhlasiti se stěžovatelkou, pokud dovozuje, že nabytí nemovitosti již příklepem. Podle dražebních podmínek má nastati převod vlastnictví na stěžovatelku teprve odevzdáním nemovitosti do držby po splnění všech podmínek uložených vydražiteli v dražebních podmínkách. V tom souhlasí dražební podmínky se zásadou vyslovenou a odůvodněnou v rozhodnutí č. 8180 Sb. n. s., že při dražbě za účelem rozdělení společné nemovitosti nenabývá vydražitel vlastnictví k vydražené nemovitosti příklepem, nýbrž příklep mu dává jen titul k vlastnickému právu, pokud se týče k držbě. Leč to nemůže nic měniti na věci, když podle § 3, odst. 2, vládní nařízení č. 313/1938 Sb. z. a n. rozhoduje příklep bez rozdílu, zda jde o příklep podle § 237 a 156 ex. ř., neb o příklep podle § 352 ex. ř., neb dokonce o příklep v dražbě dobrovolné. Lze ostatně také poukázati na § 9, odst. 1, vl. nařízení č. 218/1938 Sb. z. a n., jež bylo vydáno ze stejného zákonodárného důvodu a z něhož jasně plyne, že ani při smluvním zcizení nemovitosti není rozhodující doba, kdy došlo k na-

bytí vlastnictví, nýbrž doba vzniku právního titulu k nabytí vlastnictví, je-li tato doba jako v souzené věci ověřena veřejnou listinou nebo soudem nebo notářem. Stanoví § 9, odst. 1, vládn. nař. č. 218/1938 Sb. z. a n. výslovně, že v tomto případě nutno povolití knihovní zápis i na základě právního jednání, ke kterému by podle nařízení č. 218/1938 Sb. z. a n. bylo třeba úředního souhlasu, které však bylo uzavřeno již přede dnem účinnosti tohoto nařízení.

Čís. 17284.

Místní školní rada není právnická osoba a nemá ani způsobilost být stranou ani před soudem jednati vlastním jménem.

Není oprávněna, aby vlastním jménem vymáhala exekučně na politické obci příspěvek k úhradě školního rozpočtu.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1939, R I 179/39.)

První soud povolil k návrhu místní školní rady v M. jako vy-máhající věřitelky podle vykonatelného rozpočtu školní obce M. proti povinné místní obci T. exekuci k vymožení úhrady schodku školní obce M. Rekursní soud zamítl exekuční návrh.

Nejvyšší soud odmítl exekuční návrh.

D ů v o d y:

Veřejný úřad, jakým jest místní školní rada hledíc k § 17 zák. č. 292/1920 Sb. z. a n., není právnickou osobou, nemůže být stranou v řízení před soudem a nemá ani způsobilost vlastním jménem před soudem jednati. Místní školní rada nebyla ani předpisem § 25 zák. č. 292/1920 Sb. z. a n. zmocněna, aby vlastním jménem vymáhala exekučně na politické obci příspěvek k úhradě školního rozpočtu. Tyto vady jsou povahou věci v souzeném případě neodstranitelné. Usnesení na základě tohoto exekučního návrhu vydaná, jakož i řízení jím předcházející jsou proto zmatečná podle §§ 7, 477 c. ř. s. a § 78 ex. ř.

Čís. 17285.

Nabytí vlastnictví k movitým věcem v dražbě.

Stačí, vydá-li výkoný orgán po příklepu a složení nejvyššího podání vydražiteli potvrzení, že věci vydražil a nejvyšší podání za ně zaplatil, prohlásiv vůči němu, že vydražené věci jsou nyní jeho vlastnictvím.

Nevyžaduje se zvláštního formálního odevzdání vydražených věcí výkoným orgánem.

Slovy v § 278, odst. 2, ex. ř., že předměty do dražby dané musí být vydražitele ihned převzaty, chtěl zákon jen vyjádřiti, že na vydražitele přechází od okamžiku příklepu a zaplacení nejvyššího podání nebezpečí a že se musí o vydražené věci starati jako jejich vlastník.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1939, Rv I 301/39.)

Srov. Sb. n. s. čís. 11306, 13224.

Žalobce se žalobou podle § 37 ex. ř. domáhá výroku, že exekuce na věci zabavené pod pol. 2—5 záj. protokolu E 635/38 není přípustná, protože jsou jeho vlastnictvím, ježto k nim nabytí vlastnického práva dražbou v exekuční věci E 379/37. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. D ů v o d y: Žalobce koupil vylučované věci v exekuční dražbě E 379/37, vydraživ je a zaplativ nejvyšší podání. Při tom mu vydal výkoný orgán potvrzení, že věci ty vydražil, nejvyšší podání za ně zaplatil a poučil ho, že věci jsou jeho vlastnictvím. Žalobce toto potvrzení převzal a prohlásil, že s věcmi nebude prozatím nijak nakládati a ponechá je se souhlasem dosavadního vlastníka Josefa R. na témže místě. Šlo by tedy u žalobce o nabytí vlastnictví ve smyslu § 278 ex. ř. Vlastnictví k vydraženým předmětům nabyvá se však ne již příklepem, nýbrž podle odst. 2 § 278 ex. ř. teprve zaplacením nejvyššího podání a převzetím věci (sr. Hora, Soustava exekuč. práva str. 235, Randa, Právo vlastnické vyd. 1917 str. 174 a j.). V souzeném případě nedošlo však vůbec k převzetí vydražených předmětů žalobcem, když mu nebyly ani výkoným orgánem, ani jinou osobou odevzdány a když on výslovně prohlásil, že je ponechává na témž místě u exekuta, kde se dosud nalézaly. Právem vytýká tudíž odvolání nedostatek tradice a pouhý titul, jímž je zde soudní příklep, nestačil k převodu vlastnictví vydražených předmětů na žalobce. Nenabytí tudíž žalobce vlastnictví k nim a opačný názor prvního soudu je mylný.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud poukázal správně na předpis § 278, odst. 2, ex. ř., podle něhož se prodají předměty do dražby dané toliko za hotové zaplacení a musí vydražitelem být ihned převzaty. Z toho vyplývá, že, jakmile věci byly vydraženy a nejvyšší podání za ně bylo složeno, musí výkoný orgán věci ty vydati vydražiteli již jako novému jejich vlastníku k volnému nakládání. Že se tak v souzeném případě stalo, o tom nemůže být pochyby hledíc k tomu, že výkoný orgán vydal vydražiteli potvrzení o tom, že vylučované předměty vydražil a nejvyšší podání za ně zaplatil, prohlásiv vůči němu, že věci ty jsou nyní jeho vlastnictvím. To také ve smyslu § 278, odst. 2, ex. ř. stačilo, neboť zákon v řečeném předpise nevyžaduje zvláštního formálního odevzdání vydražených věcí

se strany výkonného orgánu. Právili pak zákon, že vydražitel musí vydražené věci ihned převzít, chtěl tím jen vyjádřit, že na vydražitele od okamžiku příklepu a zaplacení nejvyššího podání přechází nebezpečí a že se musí sám starati o vydražené věci jako jejich vlastník. Dovolatel také ihned vydražené věci převzal, neboť s nimi po dotčeném prohlášení výkonného orgánu disponoval tím, že prohlásil, že je zatím nechá s dovolením povinného na místě, kde doposud byly. Toto opatření dovolatelovo bylo již jen výronem jeho vlastnického práva k vydraženým věcem nabytého a nelze z opatření toho naopak dovozovati, že nedošlo k převzetí věci dovolatelem, pokud se týče k nabytí vlastnictví k nim. Ježto postup při dražbě vyhovoval předpisu § 278, odst. 2, ex. ř., nabytí dovolatel, u něhož jednání na oko prokázáno nebylo, k vylučovaným věcem shora uvedeným postupem vlastnického práva.

Čís. 17286.

Lhůta k podání návrhu na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení jest lhůta formálního práva a platí o ní předpis § 89, odst. 1, zák. o org. soud.

(Rozh. ze dne 2. května 1939, R I 175/39.)

Rekursní soud zamítl návrh na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení podaný vyrovnacímu soudu dlužníci na poštu dne 31. prosince 1938, poněvadž návrh došel na vyrovnací soud až dne 1. ledna 1939 a tudíž po lhůtě ve smyslu § 2 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. ve znění zákona č. 55/1938 Sb. z. a n. Z důvodů rekursního soudu: Lhůta § 2 zemědělského vyrovnacího řízení ve znění vlád. nař. č. 55/1938 Sb. z. a n. je lhůtou konečnou, do níž nejpozději musí dojíti návrh na zahájení řízení na vyrovnací soud. Nejde tu o lhůtu zákonnou nebo soudcovskou dle civilního řádu soudního, nýbrž o lhůtu práva hmotného a proto ustanovení § 89 zák. o organizaci soudů nelze tu použít. Poněvadž návrh došel na vyrovnací soud až 1. ledna 1939, nebylo lze na základě něho zemědělské vyrovnací řízení zahájit.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Právní názor rekursního soudu není správný. O lhůtě k návrhu na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení bylo původně ustanoveno v § 2 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n., že zemědělci mohou do 30. září 1936 navrhnouti, aby bylo zahájeno vyrovnací řízení podle tohoto nařízení (zemědělské vyrovnací řízení). Toto ustanovení zůstalo v platnosti a jen lhůta byla postupně nahrazována jinou, naposledy podle čl. I zák. č. 55/1938 Sb. z. a n. lhůtou do 31. prosince 1938. Jestliže podle toho jest tato lhůta určena k podání návrhu na zahájení země-

dělského vyrovnacího řízení, je zřejmé, že jde o lhůtu práva formálního. Podle § 89, odst. 1, zák. o org. s. se dni poštovní dopravy nečítají do lhůty při lhůtách zákonných a soudcovských, jež jsou dány straně v občanských právních věcech k podání vyjádření a návrhů, zadání písemných podání nebo k převzetí jiných úkonů, týkajících se soudního řízení. O takovou zákonnou lhůtu jde v souzeném případě a platí tedy o ní tento předpis § 89 zák. o soudní organizaci, který mluví povšechně o úkonech týkajících se soudního řízení a nijak není omezen na úkony týkající se řízení sporného (srov. plen. rozh. pod č. 10807 Sb. n. s.). Podle § 3 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. a § 70 vyr. ř. jest tohoto předpisu — společně s §§ 125, 126 c. ř. s. — použití i v zemědělském vyrovnacím řízení, ježto konkursní řád o počítání lhůty nemá zvláštního předpisu (§ 191 konk. ř. úsudkem z opaku). Návrh dlužnice na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení byl podán na poštu dne 31. prosince 1938 a byla tudíž lhůta podle předpisů svrchu uvedených zachována.

Čís. 17287.

Pod ustanovení § 1330 obč. zák. patří za podmínek tam uvedených i užívání neurčitých a obojetných výrazů, které pravý stav věci nevystihují nebo zkreslují.

Redaktor nemůže se civilněprávní odpovědnosti zprostiti tvrzením, že článek nečetl nebo že spoléhal na informátora.

(Rozh. ze dne 2. května 1939, Rv I 216/39.)

Žalující strana se mimo jiné domáhá výroku, že žalovaný Josef Š. jako vydavatel a nakladatel časopisu R. P. jest povinen odvolati svoje obvinění, uveřejněná v periodickém časopise R. P. ze dne 25. prosince 1937 č. 301 na straně 6 v článku »20 Kč za šichtu na B... dole v R.« toho obsahu, že žalující strana vozí nanejvýše své dělníky zmrzačené do nemocnice, že obvyklým zjevem jsou případy, že horník za těžkou celodenní dřinu vydělá 20 Kč za šichtu a že horníci na dole jsou nespokojeni. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Jest zkoumati, zda se žalující straně podařilo prokázati, že jest nepravdivé tvrzení článku o tom, že obvyklým zjevem jsou případy, že horník za těžkou celodenní dřinu vydělá 20 Kč za šichtu. Zjištěno bylo, že mzda havířů na dole žalobkyně »T.« jest úkolová dle vyrubaného množství uhlí, že mzdové sazby jsou tak odstupňovány, že každý havíř vydělá při normální průměrné pracovitosti a zdatnosti stejně jako každý ostatní stejně jakosti, třebaže pracuje za výhodnějších podmínek a že při tom dostává horník minimálně 20 Kč za šichtu a že v prosinci 1937 vydělávali horníci asi 28 Kč za 8hodinovou šichtu a že maximální výdělky činí až 60 Kč. Tyto skutkové okolnosti však neodůvodňují podle názoru odvolacího soudu při jejich

srovnání s údaji uveřejněné zprávy závěr, že údaje oné zprávy neodpovídají skutečnosti. Není jimi především vyvráceno, že případy mzdy 20 Kč za šichtu se skutečně vyskytují. Není jimi vyvráceno dále ani to, že případy ty jsou obvyklé. Neboť tím, že bylo potvrzeno, že mzda 20 Kč za šichtu jest minimální, není ještě řečeno, že tyto minimální nejsou obvyklé, to jest, že případů, kdy jsou placeny, jest většina. Není to však vyvráceno ani tím, že bylo zjištěno, že v prosinci 1937 vydělávali horníci průměrně asi 28 Kč za 8hodinovou šichtu a že maximální výdělký činí až 60 Kč za šichtu. Vždyť při určitém poměru počtu všech případů k počtu případů mezd nejvyšších jest myslitelný průměr 28 Kč i při většině uvažovaných případů mezd 20korunových. Žalující strana dopouští se pochybení, jestliže srovnává údaje zprávy se skutečnostmi, které dobře srovnávat nelze, neboť pojem »obvyklý« a »průměrný« se nekryjí. Pokud pak žalující strana poukazuje na to, že se ve zprávě mluví o celodenní dřině, kdežto zjištěné mzdy se týkají šichty 8hodinové, tu jest uvážiti, že, mluví-li se při tom ve zprávě o odměně za šichtu a jestliže zpráva je určena, jak strana žalující sama uznává, pro kruhy dělnické, tu nemůže vzniknouti omyl o tom, že jde o odměnu za šichtu 8hodinovou. To nevyvrací ani použitý výraz »celodenní dřina«, ježto tohoto výrazu se používá ve vztahu k pracovnímu dni, který podle zákona činí 8 hodin. Z toho plyne, že žalující straně se nepodařilo prokázati, že by zpráva článku, jímž se cítí ohrožena na svém výdělku a budoucnosti, byla nepravdivá.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Půjde jenom o to, posouditi, lze-li na základě skutkového děje, na němž budovaly oba soudy, dospěti k závěru, že údaje v žalobě a v žalobní prosbě pozastavené na základě inkriminovaného článku jsou nepravdivé, a věděl-li nebo musil-li žalovaný S. věděti o jejich nepravdivosti. Není totiž pochybnosti o tom, že ony údaje jsou již svou povahou takové, že by mohly žalující straně způsobiti, třebaš jenom mezi dělnictvem, hospodářskou újmu, jakou má na mysli § 1330 obč. zák. Žalobkyně tvrdila, že údaje pozastavené jsou nepravdivé, a nabídla o tom důkazy, jež byly provedeny. Svědci, jež byli k jejímu návrhu slyšeni, neomezili se jenom na to, že by byli vyslovili svůj úsudek o tom, pokládají-li údaje za pravdivé čili nic, nýbrž uvedli skutečnosti, které pak soudy vzaly jako zjištěné za základ svého posouzení. Má-li býti usouzeno, zda jsou pozastavené údaje pravdivé čili nic, nutno je ovšem srovnati se skutečnostmi, jak byly po objektivní stránce zjištěny. Při tom nelze ovšem hleděti jenom k jednotlivým výrazům, nýbrž nutno posouditi význam údajů pozastavených podle souvislosti, v které jich bylo v článku použito. To platí jmenovitě o poslední větě, že horníci na dole jsou nespokojeni. Tu pak jest si předem povšimnouti toho, že se již v nadpisu článku mluví zcela všeobecně o 20 K za šichtu, že

se již tu tímto označuje tato denní mzda, o které bylo zjištěno, že je mzdou minimální, jako mzda obvyklá a pravidelná. Již tento nadpis, kterým se budí zájem a pozornost čtenářova, není právě pro tuto všeobecnost ve shodě s pravdou, protože by v něm bylo musilo býti uvedeno, že jde jenom o mzdu minimální, kdyby se mělo říci, že odpovídá pravdě. Totéž platí o obsahu článku, pokud se týká výše mzdy. Kdyby se byl článek držel pravdy, byl by musil zníti v podstatě tak, jak věc byla jako správná zjištěna v průvodním řízení, z něhož však nikterak nelze usouditi, že by odpovídalo pravdě tvrzení, že případy, kdy horník za celodenní těžkou dřinu vydělá 20 K za šichtu, jsou obvyklým zjevem. Žalovaný má se držeti pravdy a nemůže těžiti z toho, užije-li výrazů neurčitých nebo obojakých, které pravý stav věci nevystihují nebo zkreslují. V tom nutno žalující straně dáti za pravdu, protože by jinak šikána nebyla možná. Třebaže žalující strana má prokázati pravý stav věci potud, aby se z toho dalo usouditi na nepravdivost zprávy, přece nelze bez povšimnutí ponechati ani způsob, jakým se hájí žalovaná strana v příčině pravdivosti pozastavené zprávy. A tu žalovaná strana ani netvrdila, že by ona minimální mzda byla skutečně obvyklým zjevem, čemuž jest rozuměti tak, že by byla zrovna pravidlem. Žalovanému nelze však dáti za pravdu ani v druhé části, týkající se onoho vození autem. Také zde nutno věc posouditi v celé souvislosti případu a článku. Nejde ovšem o to zkoumati, co dělníkům o výdělcích slíboval svého času zemřelý Tomáš B., jakým způsobem a jak tomu mohlo býti rozuměno mezi přítomnými dělníky; nicméně jest hleděti k souvislosti toho, co tu žalovaná sama v článku uvedla. Z článku je patrné, že šlo o tento myšlenkový postup: Zaměstnavatel slíboval horníkům takové výdělký, že budou jezdit autem. V článku mělo býti uvedeno, že se tyto jeho přísliby nesplnily. Kdyby se byl pisatel článku držel pravdy a kdyby nebyl sledoval jiné účely nežli právě jen vystihnouti a uvésti pravý stav věci, byl by se omezil na tvrzení skutečnosti, že se ony sliby nesplnily, že dělníci nevydělávají tolik, aby mohli jezdit autem, při čemž by byl mohl o výdělcích uvésti pravý stav věci, jak byl co do úpravy mezd zjištěn v průvodním řízení. To však hned je viděti, že článek vybočil z těchto mezi věcností a že byl bez potřeby zabarven na úkor pravdy a na úkor žalující strany, a nelze právě vyloučiti, že se tak stalo s určitou tendencí, aby měl účinek, který chce zákon v § 1330 obč. zák. postihnouti a vyloučiti. Podle kontextu článku nešlo ani tak o to, zda skutečně dělníci čekali, že se budou vozit v autech, a zda se v autech vozí, nýbrž v článku místo prosté skutečnosti, že tomu tak není, na čemž by bylo bývalo možno přestat, se dodává, aniž je toho třeba k osvětlení věci, co sem podle toho již nepatřilo, že prý se totiž dělník veze v autu nanejvýše zmračený do nemocnice. Správně vystihl smysl procesní soud, když také v této části dal žalobě za pravdu. Proti nízké mzdě, která se uvádí za obvyklou, tedy pravidelnou, staví se zde riziko hornické práce, aby právě neúměrnost pracovní odměny ještě více vysvitla a aby bylo tak tím účinněji působeno obsahem onoho

článku, nechť již pisatel byl veden jakýmikoli pohnutkami. Již v této souvislosti pak jeví se také tato část nepravdivá, zvláště jestliže by byl vykládán obsah článku také v tom smyslu, že snad na závodě jsou bezpečnostní poměry horší než u jiných podobných závodů; s tímto výkladem nutno počítati podle stylisace článku v kruzích, jimž byl určen zařazením do určitých novin. Hledí-li se k vlastnímu smyslu této části údaje, nelze klásti váhu na to, jak snad dělníci jezdí a jak jezdí do práce, nýbrž jest hleděti k podstatě věci, jak bylo vyloženo. Jeví-li se tedy podle toho celý obsah článku jako nepravdivý a závadný, platí to zajisté také o poslední větě, že jsou horníci na dole nespokojeni, protože je toto tvrzení jenom důsledkem nesprávných skutkových předpokladů. Bylo již řečeno, že tyto pozastavené údaje mohly žalující straně přivoditi újmu hmotnou. To si měl uvědomiti také žalovaný jako redaktor a bylo jeho povinností buď upravit zprávu tak, aby byla nezávadná, anebo dbáti toho, zda zpráva ona je pravdivá čili nic. Své civilněprávní odpovědnosti se nemůže zprostiti tvrzením, že článek nečetl, když jej přece jen rozšiřoval prostřednictvím listu, jehož úpravou a vedením byl pověřen. Nemůže ho ospravedlniti ani to, že snad se spoléhal na svého informátora. Při náležité opatrnosti nebylo by pro žalovaného obtížné, aby se informoval spolehlivě o tom, jak se věci skutečně mají, a bylo docela snadné upravit článek takovým způsobem, aby nevybočil svým obsahem z mezí potřeby a věcnosti a aby tak nebudil u čtenáře nepříznivý dojem, který vznikl právě oním zkrácením skutečnosti nebo jejím zastřením a který se pak mohl projevit účinky, jež zákon postihuje.

Čís. 17288.

Zda tu jsou zákonné náležitosti opovědi k zápisu do rejstříku, je posouditi podle doby, kdy rejstříkový soud rozhoduje o zápisu. Nabylo-li v této době vládní nař. č. 265/1938 Sb. z. a n. již účinnosti, musí soud přihlížeti k tomu, zda pro žádaný zápis jsou splněny předpoklady podle předpisů řečeného vládního nařízení, i když ono nařízení v době podání opovědi ještě neplatilo.

(Rozh. ze dne 3. května 1939, R I 217/39.)

Prv ý s o u d vrátil žadateli podle vládního nařízení ze dne 4. listopadu 1938, č. 265, 266 Sb. z. a n. opověď, aby prokázal, že opověděná změna byla příslušným živnostenským úředním orgánem vzata na vědomí (dán k ní souhlas). R e k u r s n í s o u d nevyhověl rekursu navrhopatele do tohoto usnesení. D ů v o d y: Vládní nařízení č. 265/1938 Sb. z. a n. činí sice rozdíl mezi skutečnostmi, jež vznikly po 1. březnu 1938, a těmi, jež vznikly po účinnosti tohoto vládního nařízení. Toto rozlišování má však význam jen pro přezkumnou povinnost správního orgánu dle § 4 řeč. vládního nařízení a pro svolení předepsaného před-

pisem § 3. Pro soud platí však ustanovení § 10, podle něhož soudy, povolující zápis do obchodního rejstříku, jsou povinny přihlídnouti k tomu, zda bylo vyhověno předpisům řečeného nařízení. Soud rejstříkový musí mít proto vždy před zápisem jasno, zda není námitka proti navrženému zápisu se strany úřadu správního. Pro soud nerozhoduje, zda úřad správní projeví svůj souhlas udělením svolení, nebo dodatným přezkumem skutečností, jež je předmětem zápisu do obchodního rejstříku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Stěžovatelka odporuje souhlasným usnesením nižších soudů (§ 46 (2) zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.) pro nezákonnost, ale činí tak neprávem, poněvadž pro posouzení všech zákonných náležitostí opovědi k zápisu do rejstříku je pro povolující soud rozhodující doba, kdy soud povoluje a kdy tedy rozhoduje o žádaném zápisu. Tehdy musí soud dle své povinnosti ve smyslu § 10 vládní nař. č. 265/1938 Sb. z. a n. přihlížeti k tomu, zda opověď je vybavena předepsanými náležitostmi. Proto nezáleží na tom, že v daném případě v době podané opovědi, to jest dne 26. září 1938, neplatilo ještě řečené vládní nařízení v příčině svolení okresního úřadu k změnám dle §§ 3 a 4, nýbrž rozhodující jest, že v době rozhodování první stolice ono nařízení bylo již v právní účinnosti, a soud musil jeho předpisů dbáti. Není ani rozhodující, jaký právní význam má zápis člena správní rady akciové společnosti, pokud se týče zápis prokuristy do obchodního rejstříku, a jakým způsobem a kdy se ono členství nabývá, pokud se týče, kdy je ustanoven prokurista, poněvadž řečené vládní nařízení, vydané vzhledem k mimořádným poměrům (§ 1), stanoví zvláštní předpisy velicím způsobem pro soudy závazné v příčině postupu při vyřizování opovědi do rejstříku o nastalých změnách. Nelze proto o napadeném usnesení, jež se nepříčí jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož na případ bylo použito, důvodně tvrditi, že je nezákonné (čl. V zák. č. 251/1934 a čl. I zák. č. 314/1936 Sb. z. a n.).

Čís. 17289.

Útraty vzniklé spory vedenými vnučeným správcem při výkonu exekuce vnučenou správou napotom vydražené nemovitosti, jimiž byl způsoben schodek při vnučené správě, jsou náklady exekuce ve smyslu § 216, odst. 2, ex. ř. a jest je přikázati v pořadí pohledávky, pro kterou byla vnučená správa vedena.

(Rozh. ze dne 3. května 1939, R I 219/39.)

Rozvrhuje nejvyšší podání z vydražené nemovitosti, přikázal první soud býv. česko-slovenskému státu v přednostním pořadí na převodní poplatek, pro který byla vedena exekuce nucenou správou vydražené nemovitosti, částku . . . K, nepřikázal však v témže pořadí částku 5.151 K, přihlášenou jako příslušenství převodního poplatku, ježto nejde o příslušenství, nýbrž o schodek vnučené správy, vedené k vymožení řečeného převodního poplatku a vzniklý odměnou a výlohami vnučené správy, mimo jiné též útratami sporů, vedenými vnučeným správcem. Rekursní soud potvrdil v této části usnesení prvního soudu. Důvody: Útraty exekuce vnučenou správou jsou příslušenství vymáhané pohledávky, která jest na prodaných nemovitostech zástavním právem zajištěna, takže věřitel může žádati zaplacení těchto útrat sporu s jistinou ze zastavených a v dražbě prodaných nemovitostí (§§ 912, 447 obč. zák., § 16 knih. zák. a Sb. n. s. č. 5087). V souzeném případě byla pro převodní poplatek P. v. 5850/27 vedena exekuce vnučenou správou. Podle usnesení okresního soudu v P. ze dne 2. června 1938 č. j. E. . byl schválen účet podaný vnučeným správcem, podle něhož schodek vnučené správy činil 5.151 K, při čemž nezaplacené náklady sporu činí částku 5.533 K 40 h. Podle těchto spisů jde o náklady právního zastoupení ve sporu, který zahájil vnučený správce proti manželům Václavu a Marii St. na zaplacení nedoplatku na pachtovním 12.000 K, skončivšího tak, že žaloba vnučeného správce byla zamítnuta. Za útraty sporu vedených vnučeným správcem však neručí již zastavená nemovitost, protože výlohy tyto nevznikly uplatněním zástavního práva právě na tuto nemovitost, nejsou exekučními výlohami, také s nimi zástavní věřitelé počítati nemohli, a nelze proto takové útraty pokládati za příslušenství jistiny tak, aby mohlo býti žádáno jejich zaplacení spolu s jistinou.

Nejvyšší soud přikázal tento schodek vnučené správy v pořadí převodního poplatku.

Důvody:

Právní názor rekursního soudu, že útraty vzniklé ve sporech vedených vnučeným správcem při výkonu exekuce vnučenou správou vydražené nemovitosti, kterýmiž útratami byl přivoden schodek, o jehož přikázání z nejvyššího podání jde, nejsou náklady exekuce ve smyslu § 216, odst. 2, ex. ř., není správný. Vždyť z § 74 ex. ř. vyplývá, že exekučními útratami jsou všechny náklady spojené s povolením a výkonem exekuce a tedy i s vedením sporů se strany vnučeného správce. Poněvadž pak uvedený schodek, vzniklý odměnou a výlohami připadajícími na vnučenou správu, byl již usnesením exekučního soudu ze dne 2. června 1938 podle ustanovení § 117 ex. ř. určen, bylo jej přikázati v pořadí pohledávky, pro kterou byla vnučená správa vedena (Sb. n. s. č. 5087, 5623).

Čís. 17290.

Nejde o žalobu podanou k vyřízení odporu podle § 231, odst. 2, ex. ř., opírá-li se o jiný právní důvod, než byl uplatňován v odporu podaném při rozvrhovém roku. K této okolnosti jest přihlížeti z úřední moci.

(Rozh. ze dne 3. května 1939, Rv I 2335/38.)

Při roku k rozvrhu nejvyššího podání za nemovitosti přiklepnuté Jaroslavu F. podal žalobce odpor proti přikázání pohledávky žalované v mezích úvěrního prohlášení, zjištěného kaučním zástavním právem pro žalovanou pod pol. C 6, a odůvodnil jej tím, že pohledávka není přesně zjištěna, nýbrž pouze úvěrním prohlášením a listinou o zřízení jistoty, a dále, že z předloženého originálu konta je zřejmé, že dluh náleží pouze Marii K., nikoliv Josefu K. Rozvrhovým usnesením byl žalobce odkázán na pořad práva s tím, aby do jednoho měsíce po doručení tohoto soudu osvědčil exekučnímu soudu, že zahájil spor. Žalobce tvrdí, že přikázání pohledávky žalované se nestalo po právu, neboť, pokud se týče Josefa K., nevznikla platně proti němu žalovaná pohledávka, aniž zástavní právo na jeho ideální polovině sub C 6 zjištěné, dále, že žalovaná vede saldokonto pouze na jméno Marie K., což jest fingoáno, jelikož Josefu K. jako členu žalované spořitelny nemohla býti zápůjčka poskytnuta. Žalující strana se proto domáhá výroku, že zástavní právo pro úvěrní pohledávání žalované pod pol. C 6 vážne neplatně stran poloviny nemovitostí patřivší Josefu K., že žalované nepřísluší právo na uspokojení její pohledávky z výtěžku této poloviny nemovitostí Josefu K. patřivší v mezích zástavního práva pod pol. C 6 vážnouchů a že žalobci se přikazuje z nejvyššího podání za jednu polovinu Josefu K. patřivší celá jeho pohledávka tak, jak byla přihlášena k rozvrhovému roku. První soud zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žaloba, o kterou v souzeném případě šlo, je žalobou o provedení odporu podle § 231, odst. 2, ex. ř. To plyne jednak z jejího označení a z jejího odstavce I., v němž se dovolává usnesení exekučního soudu, jímž byla žalující strana se svým odporem proti přikázání částky 29.680 K 65 h žalované spořitelně na její vykonatelnou pohledávku 40.720 K podle § 231 ex. ř. odkázána na pořad práva, jednak ze žalobního návrhu, podle něhož se žalující strana domáhá výroku, že žalované nepřísluší právo na uspokojení její pohledávky z dražebního výtěžku za polovinu vydražených nemovitostí patřivší Josefu K. a že se žalující straně z nejvyššího podání za tuto polovinu nemovitostí přikazuje celá její pohledávka, jak ji přihlásila k rozvrhovému roku, po případě aby

exekuční soud co do dražebního výtěžku za onu polovinu nemovitosti nařídil nový rozvrhový rok (§ 233 ex. ř.). Podle § 213 ex. ř. mohou proti tomu, aby se při rozvrhu nejvyššího podání přihlíželo k nárokům, které byly přihlášeny nebo které lze seznati z veřejných knih, ze zájemních nebo jiných exekučních spisů, proti výši částek požadovaných na jistinu a příslušenství a proti pořadí žádanému pro jednotlivé pohledávky vznést odpor všichni oprávnění, kteří se dostavili k rozvrhovému roku a na jejichž nároky by se mohlo dostat z dražebního výtěžku, kdyby popírané právo bylo vypuštěno. Soudce, který řídí jednání, má pokud možno býti nápomocen, aby se dosáhlo shody; nedosáhne-li se takové shody, má pak všechny okolnosti, které jsou pro rozhodnutí soudu rozhodující, objasnit slyšením přítomných osob, které jsou tímto odporem dotčeny. Z toho nutně plyne, že účastníci jsou povinni přednésti exekučnímu soudci všechny tyto rozhodující skutkové okolnosti. Závise-li rozhodnutí o odporu na vyšetření a zjištění sporných skutkových okolností, má exekuční soudce podle § 231, odst. 1, ex. ř. odkázati vyřízení odporu na pořadí práva. V rozvrhovém řízení nemají býti jen přijímány odpory, nýbrž soudce, který řídí jednání, má zpravidla o podaných odporech také rozhodnouti a nemá je odkazovati na pořadí práva, jde-li pouze o sporné otázky právní a nikoliv o vyšetření a zjištění sporných okolností skutkových. Sporné řízení, které jest zahájiti k provedení odporu, je v odstavci 2 § 231 ex. ř. označeno jako »řízení, jehož jest třeba k vyřízení odporu«. Tím je určen účel a obsah žaloby, jež má sloužiti k vyřízení odporu nevyřízeného exekučním soudem pro naskytnuvší se sporné skutkové okolnosti, jež je nutno teprve vyšetřiti a zjistiti. Nepřidrží-li se žaloba tohoto svého účelu a opírá-li se zejména o jiný právní důvod, než byl uplatňován v odporu podaném při rozvrhovém roku, nelze ji pokládati za žalobu podanou k vyřízení odporu ve smyslu § 231, odst. 2, ex. ř. a nelze se jejími vývody věcně zabývati. To plyne i z ustanovení § 234 ex. ř., podle něhož nelze při vyřízení rekursu proti rozvrhovému usnesení přihlížeti k důvodům odporu, které mohly býti uplatněny podáním odporu, ale při rozvrhovém roku nebyly předneseny. Toto ustanovení platí obdobně i pro žaloby podle § 231, odst. 2, ex. ř. (srv. rozhodnutí čis. 8874, 9770 Sb. n. s.). V souzeném případě opírá žalující družstvo žalobu k provedení odporu o to, že přikázání částky 29.680 K 65 h žalované spořitelně na její pohledávku v mezích kauční hypoteky se nestalo po právu, ježto prý, — alespoň pokud jde o povinného Josefa K. —, nevznikla proti němu žalované spořitelně platně pohledávka; Josef K. byl prý již před zápisem dotčené kauční hypoteky členem výboru žalované spořitelny a v té vlastnosti nemohl se vzhledem k ustanovení § 7, odst. 2, zákona č. 302/1920 Sb. z. a n. státi platně dlužníkem spořitelny, a to ani dlužníkem zástavním. V dalším žalobním přednesu poukazovalo pak žalující družstvo na to, že neodpovídá skutečnosti tvrzení žalované spořitelny při rozvrhovém roku, že zapůjčila určité částky ke konversi původních hypotekárních dluhů pouze povinné Marii K., manželce Josefa K., nýbrž že ve skuteč-

nosti byly zápůjčky alespoň co do poloviny celé pohledávky žalované spořitelny poskytnuty členu jejího výboru Josefu K., a jestliže spořitelna vede saldokonto pouze na jméno Marie K., je to prý jednání fingované, kterým žalovaná chtěla obejít shora uvedený zákonný předpis o nepřípustnosti poskytování zápůjček členu spořitelního výboru. Proto je prý zástavní právo podle úvěrního prohlášení pod pol. C 6 na polovinu nemovitostí patřivší Josefu K. vloženo neplatně a nemůže k němu při rozvrhu býti přihlídnuto. Při rozvrhovém roku odůvodnilo však žalující družstvo podaný odpor proti přikázání zmíněné částky žalované spořitelně tím, že pohledávka není přesně zjištěna, nýbrž pouze úvěrním prohlášením a listinou o zřízení jistoty, a dále že z předloženého originálu konta je zřejmé, že dluh náleží pouze Marii K., nikoliv Josefu K. Z toho je viděti, že se žaloba opírá o docela jiné důvody, než byly uplatňovány při rozvrhovém roku, takže ji podle toho, co shora uvedeno, nelze pokládati za žalobu podanou k vyřízení odporu ve smyslu § 231, odst. 2, ex. ř. Nižší soudy měly proto žalobu již z tohoto důvodu zamítnouti a neměly se jejími vývody věcně zabývati, třebaže žalovaná spořitelna nevznesla v tom směru žádných námitek, neboť k uvedené okolnosti jest přihlížeti z úřadu.

Čís. 17291.

Prohlášení žalobcovo o částečném zpětvzetí žaloby učiněné teprve v dovolacím řízení (došlé soudu v den doručení rozsudku odvolacího soudu) nemá vlivu na otázku přípustnosti dovolání.

(Rozh. ze dne 5. května 1939, Rv I 1/39.)

Podáním ze dne 8. září 1938, opatřeným podpisem právního zástupce, prohlásil žalobce, že se vzdal nároku na zaplacení částky 440 K 10 h a že omezuje proto žalobu na 7.000 K s příslušenstvím. Toto podání došlo soudu dne 9. září 1938, t. j. téhož dne, kdy byl doručen stranám rozsudek odvolacího soudu.

Nejvyšší soud nevyhověv dovolání uvážil o přípustnosti dovolání se zřetelem na obmezení žaloby na částku 7.000 K v

důvodech:

Žalobcovo oznámení ze dne 8. září 1938 došlo k soudu dne 9. září 1938, tedy téhož dne, kdy byl rozsudek odvolacího soudu doručen oběma stranám. Nemá právního účinku v otázce přípustnosti dovolání. Omezení žaloby není v podstatě nic jiného než částečné zpětvzetí žaloby, jež podle § 237 c. ř. s. je bez odporcova svolení dovoleno jen do počátku prvého roku a jestliže se žalovaný k němu nedostavil, také ještě při něm. Zřekne-li se žalobce zároveň svého nároku, může býti žaloba

vzata zpět bez přivolení žalovaného až do konce ústního jednání (rozhodnutí č. 16384 Sb. n. s.). Mimo to je podle druhého odstavce § 416 c. ř. s. soud na své rozhodnutí vázán, jakmile byl rozsudek prohlášen, a podle prvního odstavce téhož zákonného předpisu nastává účinnost rozsudku vůči stranám doručením jeho písemného vyhotovení, tedy v souzeném případě dnem 9. září 1938, kteréhož dne právě došlo žalobcovo omezení žaloby k soudu první stolice. Písemné vyhotovení rozsudku je právě základem pro jeho přezkoumání podle opravných prostředků, jakož i pro posouzení rozsahu jeho právní moci a vykonatelnosti a nemůže prohlášení žalobcovo o částečném zpětvzetí žaloby teprve v řízení dovolacím míti vliv na otázku přípustnosti dovolání.

Čís. 17292.

Pro žalobu na vynucení povinnosti rozsudího, aby podepsal nález smluvčího soudu zřízeného podle českého zák. o myslivosti č. 49/1866 z. z., jehož byl podle smluvního závazku členem, je pořad práva přípustný.

(Rozh. ze dne 6. května 1939, R I 86/39.)

Srov. rozh. č. 16878 Sb. n. s.

Nálezem smluvčího soudu, zřízeného podle českého zákona o myslivosti ze dne 1. června 1866, č. 49 z. z. pro honební obvod okresu K. v K., bylo Honební společenstvo v K. odsouzeno zaplatiti žalobcům náhradu škody zvěří způsobené v částce 650 K. Žalovaný byl důvěrníkem jmenovaného společenstva. Žalobci tvrdí, že vyzvali členy smluvčího soudu ústně a žalovaného písemně k potvrzení právní moci a vykonatelnosti uvedeného nálezu. Ostatní členové smluvčího soudu vyhověli této výzvě, naproti tomu žalovaný výslovně prý odmítl právní moc a vykonatelnost potvrditi, ačkoliv dle tvrzení žalobců jest k tomu povinen jak podle zákona, tak i podle smlouvy, kterou převzal na sebe funkci člena smluvčího soudu. Domáhají se proto výroku, že žalovaný jako člen řečeného smluvčího soudu jest povinen potvrditi svým podpisem na nálezu smluvčího soudu, že nález ten jest v právní moci a vykonatelný. Prvý soud žalobu odmítl pro nepřípustnost pořadu práva. Rekursní soud námitce nepřípustnosti pořadu práva nevyhověl a uložil prvému soudu další jednání. **Z d ů v o d ů:** Prvý soud odmítl žalobu, vycházející z právního názoru, že strana v souzeném sporu žalovati nemůže před řádnými soudy na splnění povinnosti rozsudího podepsati nález vydaný smluvčím soudem, protože má vyhrazeny v takovém případě jen nárok na náhradu škody. Rekursní soud nesouhlasí s tímto právním názorem, k němuž byl první soud sveden rozhodnutím nejvyššího soudu Sb. n. s. č. 16878. Předmětem onoho rozhodnutí jest však případ po právní stránce zcela odlišný, ježto řeší sice stejný žalobní

nárok, ale proti rozhodčímu soudci zřízenému podle § 577 a násl. c. ř. s. Smluvčí honební soudy jsou podle § 45 hon. zák. pro Čechy výhradně příslušné rozhodnouti veškeré spory o náhradu škody způsobené zvěří a honbou a tato jejich příslušnost může býti vyloučena jen úmluvou stran předem učiněnou. Stane-li se tak, jsou k rozhodnutí v řečených sporech povolány soudy. Předsedu smluvčího soudu podle § 46 honeb. zák. pro Čechy jmenuje okresní úřad, strany pak mají právo vyslati do těchto smluvčích soudů po dvou důvěrnících a nejmenují-li včas tyto důvěrníky, jest vrchní rozsudi oprávněn podle odst. 3 § 46 honeb. zák. pro Čechy jmenovati důvěrníky ty sám. V rozhodčím řízení podle civilního řádu soudního mají zvoliti vrchního rozhodce naproti tomu rozhodci jmenovaní stranami. Výrokům smluvčích soudů honebních lze odporovati jen zmateční stížností pro nedodržení ustanovení § 46 hon. zák. O zrušení výroku honebních smluvčích soudů nelze žalovati podle §§ 595 a násl. c. ř. s. Není možné jmenování rozhodců aneb vrchního rozhodce soudem a jest také vyloučeno zrušení smlouvy o rozsudím. Proto má rekursní soud za to, že soudy jsou podle § 1 j. n. příslušny rozhodovati spory o tom, zda jest důvodné či nikoliv odírání podpisu rozhodce při smluvčím soudu na nálezu již vydaném, když rozsudí na sebe vzal povinnost funkce důvěrníka strany v řízení před smluvčím soudem podle českého honebního zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Má-li býti rozhodčí výrok podle § 46 čes. honebního zákona exekucním titulem (§ 1 čis. 16 ex. ř.), musí býti jeho právní moc a vykonatelnost potvrzena všemi rozhodci podle druhého odstavce § 54 ex. ř. (rozh. č. 4774 a 12802 Sb. n. s.).

Žalobci tvrdí, že vyzvali členy smluvčího soudu ústně a žalovaného písemně k potvrzení právní moci a vykonatelnosti uvedeného nálezu. Ostatní členové smluvčího soudu vyhověli této výzvě, naproti tomu žalovaný výslovně prý odmítl právní moc a vykonatelnost potvrditi, ačkoliv dle tvrzení žalobců jest k tomu povinen jak podle zákona, tak i podle smlouvy, kterou převzal na sebe funkci člena smluvčího soudu.

Jde o to, zda jest pro žalobu, o niž jde, pořad práva přípustěn. Otázka tato není v zákoně výslovně rozhodnuta. K jejímu řešení lze dospěti jen srovnáním všech předpisů, jež se zabývají dotčenou látkou právní. § 383 obecného zákoníka občanského praví, že v politických zákonech jest ustanoveno, jak má býti nahrazena škoda zvěří způsobená. Podle nařízení ministerstva vnitra a spravedlnosti ze dne 14. července 1859 č. 128 ř. z. byla stanovena výhradně příslušnost politických úřadů k vyšetření a rozhodnutí pořadem stolic o všech nárocích na náhradu škody zvěří způsobené v oněch korunních zemích, pro něž byl

vydán honební patent z 28. února 1786 (Kropatschkova sbírka Josefinských zákonů, svazek 11, strana 488; srov. Pražák: Spory o příslušnost, II, str. 295, pozn. 26). § 45 posl. odstavec honebního zákona pro Čechy z 1. června 1866 č. 49 z. z. však ustanovil, že, není-li ve smlouvě o pronajmutí myslivostí nebo v nějaké jiné úmluvě mezi stranami učiněné nic jiného ustanoveno, vyhledána budiž náhrada soudem smluvčím k tomu zřízeným. Podle § 46 jmenuje okresní úřad vrchní rozsudi smluvčích soudů vždy na tři léta napřed; podána-li žaloba o náhradu škody, vyzve vrchní rozsudi strany, aby si ve třech dnech zvolily po dvou důvěrnících, neučiní-li tak jedna nebo druhá strana, má vrchní rozsudi sám jmenovati scházející rozsudi; z nálezu smluvčího soudu není odvolání, nýbrž jen zrušovací stížnost, o níž rozhodují řádné soudy. Ustanovení právě uvedené nepozbylo své působnosti civilním řádem soudním (plemíssimární usnesení bývalého nejvyššího soudu vídeňského ze dne 15. dubna 1902, Gl. U. n. ř. čís. 1847). Jiných předpisů o rozsudích honební zákon pro Čechy nemá. Mimo jmenování vrchního rozsudiho nepřísluší tedy správnímu úřadu žádný vliv na složení a činnost smluvčího soudu; rozhodování o škodách způsobených zvěří jest vyňato z příslušnosti honebního úřadu a přikázáno zvláštnímu orgánu, kterým jest smluvčí soud (Hoetzel: Právní postavení členů honebního společenstva — studie z honebního zákona českého —, Právník 1904, str. 261 násl., Stehlíček: Honební zákon pro království České, str. 127, nález nejvyššího správního soudu ze dne 26. května 1933 čís. 5819, Bohuslav čís. 10566). Na pořad práva náleží žaloba na vrchního rozsudiho o náhradu škody proto, že vykonáváje svůj úřad, nešetřil předpisu uvedeného § 46 (srov. rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu vídeňského ze dne 17. ledna 1906, uveřejněné v Právníku 1906, str. 92). Správní úřady nemohou rozhodovati o náhradě útrat řízení před smluvčím soudem (uvedený nález nejvyššího správního soudu, Bohuslav čís. 10566). Opírá-li tedy žalobce svůj nárok o smlouvu, kterou žalovaný dobrovolně převzal na sebe funkci člena smluvčího soudu, jest i tato věc vyňata z příslušnosti úřadů správních, takže spadá do pravomoci řádných soudů. Poukazuje-li dovolací stěžovatel na rozhodnutí č. 16878 Sb. n. s., činí tak neprávem, poněvadž v onom případě nešlo o rozsudiho ve smyslu § 46 honebního zákona Českého a mimo to ani v onom případě nebyla žaloba odmítnuta pro nepřípustnost pořadu práva.

Čís. 17293.

Námítky proti směnečnému platebnímu příkazu podle § 552 c. ř. s. lze opřít i o nedostatek formálních předpokladů pro jeho vydání. Je-li však podle výsledku jednání o námitkách zažalovaný nárok věcně důvodný, jest platební příkaz ponechat v platnosti, i když pro jeho vydání nebylo formálních předpokladů.

O námitce nedostatku formálních předpokladů pro vydání platebního příkazu nelze rozhodnouti napřed samostatným rozsudkem a pak teprve pokračovati v jednání o věcných námitkách.

(Rozh. ze dne 9. května 1939, R I 163/39.)

Srov. rozh. č. 10558, 12370 Sb. n. s.

Platebním příkazem prvního soudu bylo žalovaným Dr. Jaroslavem H-ovi, Vladimírem H-ovi a Bohuslavem H-ovi uloženo, aby zaplatili žalující bance rukou společnou a nedílnou částku 6,000.000 Kč do 14 dnů pod exekuci. Žaloba byla k návrhu žalující doručena Dr. P-ovi jako správci konkursní podstaty jmění žalovaných. Žalovaní podali proti tomuto platebnímu rozkazu v zákonné lhůtě námitky, při čemž za žalovaného Bohuslava H. podal námitky jak Dr. P. jako správce konkursní podstaty, tak i Dr. Miklós K., který vykázal se plnou mocí tohoto žalovaného. Jménem jeho navrhl Dr. Miklós K., aby Dr. Jindřich P. jako zástupce konkursní podstaty nebyl připuštěn k jednání v zastoupení Bohuslava H. Všichni žalovaní pak namítli, že v době podání žaloby a vydání platebního příkazu byli v konkursu. Poněvadž jde o peněžní plnění, tedy o jmění patřící do konkursní podstaty, nemohli býti osobně žalováni. Nemohl proto býti platební příkaz proti nim ani vydán a doručení žalob k rukám správce konkursní podstaty Dr. P. jest zmatečné. K vydání platebního příkazu nebylo předpokladu § 548 c. ř. s., protože listiny, obsahující důvod a výši žalované pohledávky, nebyly předloženy v prvopise, žalobní návrh jest nejasný, zástavní listina, o níž se žaloba opírá, je neplatná, poněvadž nebyly splněny podmínky pro vyhlášení konkursu a sanace firmy F. M., na které vydání zástavního listu bylo vázáno. Bohuslav H. namítl dále neplatnost zástavní listiny i proto, že ji nepodepsal a že Dr. Otakar H. překročil při podpisování zástavní listiny svou plnou moc. Žaloba je též předčasná, protože jmění firmy F. M. nebylo realizováno, takže není jisto, nepostačuje-li k úhradě pohledávky žalující banky. Žalovaní proto navrhli zrušení platebního příkazu a odsouzení žalující banky k náhradě útrat sporu. První soud zrušil platební příkaz, žalobu stran žalovaného Bohuslava H. odmítl a vyslovil, že po právní moci rozsudku nařídí o žalobě proti Jaroslavem H. a Vladimírem H. rok k jednání. Důvody: V době podání i v době vydání platebního příkazu byli všichni žalovaní v konkursu. Podle § 7 konk. ř. nemůže býti za trvání konkursního řízení spor proti úpadcům zahájen, pokud jde o věci náležející do konkursní podstaty, jak je tomu v souzeném případě. Žalující sice tvrdí, že jde o nárok na oddělené uspokojení, ale i to by nemohlo na věci nic měniti, protože podle druhého odstavce § 7 konk. ř. i takové spory mohou býti zahájeny jen proti správci konkursní podstaty, kdežto žalovaní úpadci byli žalováni osobně a platební příkaz byl také vydán proti úpadcům, nikoliv proti správci konkursní podstaty. Z tohoto plyne, že žaloba jest nepřípustná

a návrhu na vydání platebního příkazu nemělo býti vyhověno. Proto bylo platební příkaz zrušiti. Poněvadž byl zatím konkurs zrušen jen stran Jaroslava H. a Vladimíra H., nehodí se žaloba proti žalovanému Bohuslavu H. vůbec k jednání, takže jí bylo nutno odmítnouti. Co se týká žalovaných Dr. Jaroslava H. a Vladimíra H., u nichž došlo mezitím k zrušení konkursu, bylo naříditi o žalobě, pokud směřovala proti nim, rok k ústnímu jednání, jakmile rozsudek nabude právní moci (§ 554 c. ř. s.). Platební příkaz bylo zrušiti také proto, že uplatněný nárok nebyl osvědčen způsobem předepsaným v § 548 c. ř. s. Žaloba se dovolává jen ověřeného výpisu z obchodních knih firmy F. M. a obchodních knih žalující banky, za něž však nelze považovati pouhé ověřené opisy příslušné části obchodních knih. Ustanovení § 548 c. ř. s. předpisuje totiž osvědčení výše nároku v prvopise soukromé listiny, na niž jest podpis vydavatelův ověřen. Za prvopis lze pokládati jen obchodní knihy firmy F. M. (žalující strany), které však soudu předloženy nebyly, nehledě k tomu, že obchodní knihy nelze vůbec pokládati za soukromé listiny. Nemůže býti pochybnosti o tom, že veřejnými a soukromými listinami uvedenými v § 548 c. ř. s. jsou listiny uvedené co do průvodnosti v § 6 292 c. ř. s. až 294 c. ř. s., a že takovými listinami nejsou obchodní knihy, tomu nejlépe nasvědčuje zvláštní ustanovení § 295 c. ř. s. o obchodních knihách, takže ani originální obchodní knihy firmy F. M. (žalující strany) nelze uznati za postačující osvědčení ve smyslu § 548 c. ř. s. Odvolací soud potvrdil usnesení prvního soudu, jímž žaloba proti Bohuslavu H-ovi byla odmítnuta a zrušil rozsudek jeho stran žalovaných Dr. Jaroslava H. a Vladimíra H., uložit mu po pravomoci nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Nejvyšší soud vyslovil v rozhodnutí č. 12370 Sb. n. s. (též č. 10558 Sb. n. s.) zásadu, že řízení o námitkách proti platebnímu příkazu vydanému podle § 548 c. ř. s. neslouží k přezkumu otázky, zda jsou tu formální předpoklady pro jeho vydání, nýbrž zda platební příkaz ob-
stojí hmotně. Se zásadou tou jest tu souhlasiti s výhradou, že námitky proti platebnímu příkazu podle § 552 c. ř. s. lze sice opráti i o nedostatek formálních předpokladů pro jeho vydání, avšak že pro nedostávající se formální předpoklady nelze platební příkaz zrušiti, ob-
stojí-li zažalovaný nárok hmotně. Řízení zavedené o námitkách podle § 552, odst. 3, c. ř. s. se v podstatě řídí všeobecnými předpisy o řízení soudním, jak zejména též vychází z § 554 c. ř. s., jenž ustanovuje: Jestliže by nároku v žalobě obsaženému, aby platební příkaz byl vydán, nemohlo býti vyhověno, hodí-li se však žaloba k položení roku pro ústní jednání před tímto soudem, budiž postupováno podle předpisů zákona; není-li tomu tak, budiž žaloba odmítnuta, jelikož se nehodí k tomu, aby řízení o ní bylo zavedeno. Z toho vyplývá, že předpoklady pro vy-

dání platebního příkazu mají rozhodující význam právě jen pro jeho vydání, že však pro další řízení je podkladem věcný obsah žaloby. Je-li tudíž podle výsledku jednání o námitkách zažalovaný nárok věcně důvodný, jest ponechati platební příkaz ve své moci, i když pro jeho vydání nebylo formálních předpokladů, kdežto není-li zažalovaný nárok věcně důvodný, jest platební příkaz zrušiti. Možný nedostatek formálních předpokladů může míti vliv jen na modifikaci rozsudku, na příklad v otázce útrat a pod. (§ 553 c. ř. s. slova: »pokud jest platební příkaz zrušen«). Ať kladné, či záporné rozhodnutí se musí státi podle § 553 c. ř. s. v podobě rozsudku. Šlo by jen o to, zdali námitku nedostatku formálních předpokladů pro vydání platebního příkazu lze rozhodnouti napřed samostatným rozsudkem, jímž se platební příkaz zrušuje, a pak teprve pokračovati v jednání o námitkách věcných. To však není přípustné, poněvadž kromě konečného rozsudku připouští zákon jen částečný a mezitímní rozsudek, pro jejichž vydání však nejsou splněny zákonné předpoklady §§ 391, 392 c. ř. s. Usnesením pak po vydání platebního příkazu nelze platební příkazy zrušiti, poněvadž usnesení lze vydati jen podle § 554 c. ř. s., odmítne-li se návrh na vydání platebního příkazu. Shora vzpomenutý názor není vyvrácen ani poukazem na § 371 č. 2 ex. ř. Stěžovatelé vyvozují z tohoto ustanovení, že žalobei se dostává při onom názoru nedůvodných výhod tím, že platební příkaz vydaný třeba i přehlédnutím soudu přes nedostatky formálních předpokladů pro jeho vydání jest titulem pro zajišťovací exekuci. Než tomu tak není, neboť nelze přehlédnouti, že tímto titulem se stává teprve tím, když žalovaný podal námitky proti vydanému již platebnímu příkazu, což je jistě důvodné, poněvadž na základě předložených listin a dle nich soudem vydaného platebního příkazu lze usuzovati na jistou pravděpodobnost zažalované pohledávky a žalovaný ohrožuje svými námitkami tuto pohledávku; tehdy, kdyby nebylo vyhověno námitkám a byl ponechán platební příkaz ve své moci, mohl by žalobce utrpěti daleko větší újmu, kdyby platební příkaz byl zrušen pouze pro formální vady bez věcného řešení žalobního nároku nežli žalovaný, když se proti němu povolí zajišťovací exekuce. Rozhodnutí č. 12701 Sb. n. s. se týká výjimečného případu a nehodí se na souzenou věc. Důvodně proto odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu, jímž byl zrušen platební příkaz dříve, nežli o zažalované pohledávce bylo rozhodnuto věcně.

Čís. 17294.

Příslušnost soudu a postup při vyřízení opovědi přeložení sídla ve smyslu § 2 vládn. nař. č. 266/1938 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 9. května 1939, R II 93/39.)

Prvý soud (krajský soud v Jihlavě) vyhověl žádosti navrhovatelky »R. záložna, zapsané společenstvo s r. o.« v Moravském Krumlově

o zápis změny sídla navrhovatelky z Moravského Krumlova do Rybníků. Rekursní soud žádost odmítl. **Důvody:** Žádost o zápis změny sídla lze podat jen u soudu, jenž dosud vystupoval jako soud firemní, takže krajský soud v J., jemuž žádost za změnu sídla byla podána, byl místně k rozhodnutí o takové žádosti společenstva, dosud v jeho společenstevním rejstříku nezapsaného, nepřislušný a nesměl se jí věcně zabývat, nýbrž měl ji odmítnouti, protože nemají tu významu ani podmínky pro použití § 44 j. n. o postoupení jí příslušnému soudu, když jde o soud na území, jež bylo přičleněno jinému státu, ani článek 13 dohody č. 31/1939 Sb. I.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu s příkazem, aby bylo dále v příčině žádaných zápisů jednáno podle § 2 (2) vlád. nař. č. 266/1938 Sb. z. a n.

Důvody:

Stížnost právem odporuje právnímu názoru rekursního soudu, že soud prvě stolice byl nepřislušný k rozhodnutí o opovědi, žádající změnu sídla stěžovatelčina podniku z Moravského Krumlova do nově zvoleného sídla v Rybníkách, nyní jsoucího v obvodu krajského soudu v Jihlavě, a že takovou opověď bylo lze podat jen u soudu, který dosud vystupoval jako soud firemní, to jest v souzeném případě bývalý krajský soud ve Znojmě. Rekursní soud si zřejmě neuvědomil dosah a účel vládního nařízení č. 266/1938 Sb. z. a n., dle něhož v § 1 si mohou mezi jinými výdělková a hospodářská společenstva, k nimž patří i rekurentka, zvoliti za sídlo jen místo, kde jest anebo bude jejich ústřední nebo hlavní správa, nebo kde jest nebo bude jejich podnik nebo převážná jeho část, jakož i dalšího předpisu § 2 téhož nařízení o postupu a podmínkách v příčině opovědi této změny sídla. Dle těchto předpisů nesměl dovolaný rejstříkový soud odmítnouti opověď pro místní nepřislušnost, nýbrž musil o ní zahájit příslušné řízení, mohl ovšem ihned naříditi její doplnění co do předložení usnesení valné hromady v příčině změny stanov družstva, o znění firmy, nového sídla jejího (§ 23 a) stanov), než učinil-li tak v dodatku usnesení ze dne 31. prosince 1938 a nevyhověla-li stěžovatelka tomu, a předložila-li o tom příslušný protokol o valné hromadě ze dne 29. ledna 1939, byla věc dodatečně doplněna s hlediska § 1 uvedeného nařízení. Podmínkou účinnosti zápisu prvního soudu není vyznačení zápisu u rejstříkového soudu dřívějšího (§ 2 (3) téhož nařízení). Rejstříkový soud si byl vědom účelu opovědi a nutného zákroku ve věci a vzhledem k tomu věděl, co vše je potřebí zapsati do společenstevního rejstříku ve smyslu § 8 nařízení č. 71/1873 ř. z., aby bylo dosaženo účelu žádané opovědi, a rekursní soud nedomyšliv účelu opovědi a mimořádných poměrů, neprávem mluví v napadeném usnesení, že »provedený zápis nemá podkladu v původní nebo jiné žádosti«. Poněvadž pak stěžovatelka předložila ve smyslu § 2 (1) uvedeného nařízení potvrzení zemského úřadu, jakož

i dodatečně doklad o tom, že valná hromada se usnesla na změně stanov, nebylo s hlediska vlád. nař. č. 266/1938 Sb. z. a n. závady, aby dovolaný rejstříkový soud žádosti rekurentčině nevyhověl.

Čís. 17295.

Nepříčí se jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona právní názor nižších soudů, že opověď o zápis výmazu prokury jest podati principálem osobně nebo v ověřené formě.

K opovědi o udělení nebo zrušení prokury jest u akciové společnosti povolán orgán, jenž podle stanov nebo podle zákona jest oprávněn akciovou společností zastupovati; opověď nemusí býti však podepsána všemi členy tohoto orgánu, připouštějí-li stanovy znamenání firmy pouze některými jeho členy.

(Rozh. ze dne 9. května 1939, R II 94/39.)

Nižší soudy zamítly návrh firmy Č. K. D., akciová společnost, pobočka v B., o výmaz prokury Dr. Jana Ř., rekursní soud z těchto důvodů: Podle čl. 45 obchod. zák. má zánik prokury ohlásiti k zápisu do obchodního rejstříku principál stejným způsobem jako udělení prokury, tudíž osobně nebo v ověřené formě. Z toho plyne, že rejstříkový soud může zápis zániku prokury do obchodního rejstříku povolit jen na osobní ohlášení principála nebo na jeho písemnou žádost v ověřené formě. Podle stanov navrhovatelky uděluje prokuru správní rada (§ 18), takže i ona jest oprávněna prokuru odníti. Správní rada zastává při akciové společnosti místo principála a je proto jen ona resp. orgán oprávněný ji zastupovati oprávněna udělení prokury a její zánik do obchodního rejstříku ohlásiti. Předpisy o tom, kdo jest oprávněn navrhovatelku znamenati, jsou v tomto případě nerozhodné, protože pro ohlášení udělení nebo zániku prokury do obchodního rejstříku platí zvláštní předpis. Prvý soud proto právem návrh stěžovatelčin pro tentokráte zamítl, když stěžovatelka odepřela doplniti podání ověřenými podpisy dvou členů správní rady.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Požadavek nižších soudů, aby opověď o zápis výmazu prokury byla podána principálem osobně nebo v ověřené formě, nepříčí se jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož na případ bylo použito (čl. 45 obch. zák., čl. V. zák. č. 251/1934 a čl. I. zák. č. 314/1936 Sb. z. a n.). V souzeném případě jde o akciovou společnost, jejíž jediným zástupcem po zákonu je představenstvo čili správní rada, jakožto nutný orgán výkonný pro správu a vedení obchodu s neobmezeným

oprávněním k zastupování na venek (čl. 231, odst. 2, obchod. zák.). Opověď o udělení nebo zrušení prokury jest právem a zároveň povinností jedině tohoto orgánu, stejně jako v případech firmy, kupce jednotlivce nebo veřejné obchodní společnosti náleží tato povinnost principálu (čl. 45 obch. zák.). Stejně povinnost opovědětí zápis členů představenstva i jich výmaz stihá u akciové společnosti představenstvo (čl. 228 obch. zák.), jak uznává i nauka (viz Staub-Pisko: Komentář k čl. 233, 228, § 2, 234, §§ 17, 18), a může se této povinnosti zhostiti jen představenstvo jako zákonný zástupce akciové společnosti, nikoliv tedy prokuristé jakožto její zmocněnci, třebaž měli rozsáhlou plnou moc ve smyslu čl. 42 obch. zák. Všichni členové představenstva nemusí takovou opověď ovšem spolupodepsati, jestliže stanovy připouštějí v tomto směru ulehčení předpisy o kolektivním znamenání firmy pouze dvěma členy správní rady, jak jest tomu v daném případě.

Čís. 17296.

Je-li částka, která tvoří základnu pro výpočet náhrady, již má dráha zaplatiti, vyjádřena v cizí měně, je dráha povinna tuto náhradu zaplatiti podle kursu bankovek, nikoli podle devísového kursu cizí měny.

(Rozh. ze dne 10. května 1939, Rv I 3124/38.)

Žalovaný stát, jenž uznal v reklamačním řízení svoji povinnost k náhradě škody, způsobené na zásilkách cukru dešťovou vodou při dopravě po železnici, škodu, určenou v cizí měně, uhradil podle kursu bankovek. Žalující pojišťovna tvrdí, že žalovaný měl při uhrazení škody použiti kursu devís a vyplatiti žalující namísto 5.105 K 25 h obnos 9.684 K 75 h, domáhá se této kursovni diference v částce 4.579 K 50 h, neboť k tomu, aby proplatila škodu, která vznikla, musila si zakoupiti potřebný počet marek u Národní banky československé a platila tyto marky kursem devís podle výpočtu Národní banky. Nižší soudy zamítly žalobu, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Mezi stranami byla v podstatě sporná pouze ta otázka, zda náhrada škody, ke které byla žalovaná strana uznána povinnou, má se počítati a platiti podle kursu devís, anebo podle kursu bankovek. Soud první stolice dospěl k právnímu názoru, že v daném případě jest použití ustanovení § 4 čl. 91 žel. přepr. ř. a proto vzíti zřetel ke kursu bankovek, neboť pouze tento kurs vyjadřuje vzájemný poměr zákonných platidel dvou různých států, z nichž každý má svou samostatnou měnu. Proti tomuto náhledu prvního soudu namítá žalobkyně, že náhradou škody placenou podle kursu bankovek není jí uhrazena celá vzniklá škoda, neboť cizí měnu, t. j. marky

musila si zakoupiti u Národní banky čl., která jí počítala kurs devís, a žalovaná strana je proto povinna zaplatiti jí škodu rovněž podle kursu devís, neboť pouze tak jí bude uhrazena celá vzniklá škoda. Soud odvolací sdílí názor prvního soudu, že v daném případě jest žalovaná strana povinna k zaplacení náhrady škody vypočítané podle kursu bankovek a nikoliv podle kursu devís. V úvahu tu přichází ustanovení § 4 čl. 91 čl. žel. přepr. ř., podle něhož jest dráha povinna přepočítati částky, jež tvoří základnu pro výpočet náhrady a jež nejsou vyjádřeny v československé měně, podle kursu a místa náhrady, tedy v daném případě podle kursu říšské marky. Toto ustanovení odpovídá i ustanovení čl. 29 M. Ú. Ž. a je vlastně provedením předpisu platícího ve všech těch státech, které přistoupily k mezinárodní úmluvě železniční, a tedy i pro stát československý a říši Německou. Jde o ustanovení speciální, které nemůže býti vyloučeno všeobecnými zákony, týkající se ochrany čl. měny a oběhu platidel ve všech oborech občanského i obchodního života a nemůže proto ani býti vyloučeno všeobecnými předpisy občanského a obchodního zákona. Obě strany při sjednávání dopravní smlouvy musily si býti vědomy platnosti tohoto speciálního předpisu a musily si proto býti i vědomy rizika, které pro obě z výkladu tohoto ustanovení vyplývá. Toto riziko u odvolatelky spočívá právě v tom, že si musila býti vědoma, že náhrada případně vzniklé škody bude jí hrazena ve smyslu § 4 čl. 91 žel. přepr. ř. podle kursu a místa náhrady, tedy podle kursu bankovek, takže případný nahodilý rozdíl mezi kursem devís a kursem bankovek si musí hraditi ze svého, stejně tak jako druhá strana, t. j. dráha musila si býti vědoma, že ze svého musí nésti i ztrátu vznikající z přechodného výkyvu kursu bankovek. Žalobkyně musila si tedy býti vědoma, že jí nebude případně hrazena veškerá škoda, zejména ne ona škoda, která jí vznikne z rozdílu kursu devís a bankovek. S tím souvisí úzce i další otázka, zda škoda z tohoto rozdílu vyplývající jest vůbec škodou, k jejíž náhradě jest žalovaná strana povinna. A tu již soud první stolice správně poukázal na to, že podle názorů v teorii i judikatuře (rozh. č. 1120 a 1535 Sb. n. s.) nelze do odškodného započítavati tak zvané vzdálenější výdaje, t. j. výlohy, které přímo nevznikly z přepravy zboží, nýbrž jsou pouze s přípravou ve vzdálené souvislosti. Za takové vzdálené výlohy se počítají na př. výlohy na pojištění zboží proti zvláštnímu nebezpečí, za které dráha neručí. Stejně tak jest za takovéto vzdálené výlohy, jež není povinna dráha odškodniti, považovati i výlohy spojené s opatřením devís a tedy i rozdíl mezi kursem devís a kursem bankovek. Tyto výlohy nelze pokládati za výlohy přímo z dopravy vzešlé, neboť jejich pramenem a důvodem není sama přeprava, nýbrž skutečnosti docela jiné, spočívající ve všeobecných zákonných předpisech, vydaných na ochranu čl. měny a oběhu zákonných platidel.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání neshledav zákonného důvodu, aby rozsudek odvolacího soudu změnil nebo zrušil (§ 510 III. c. ř. s.).

Čís. 17297.

Jest na rukojmím, uplatňujícím proti hlavnímu dlužníku nárok podle § 1365 obč. zák., aby prokázal, že jest odůvodněná obava, že dlužník nebude s to dluh zaplatiti. Pouhé osvědčení platební neschopnosti dlužníkovy (§ 69 konk. ř.) tu nestačí.

(Rozh. ze dne 12. května 1939, Rv I 2419/38.)

Žalobce převzal za žalovanou stranu rukojemství u Občanské záložny v K. na 30.000 K. Táž pohledávku žalovanému neprominula. Žalobce tvrdí, že od převzetí řečeného závazku stal se žalovaný neschopný pohledávky svých věřitelů zaplatiti. Tato jeho neschopnost je zvláště patrna z toho, že nezaplatil ani nepatrné pohledávky 324 K a 1.273 K 40 h a musily býti proti němu exekučně vymáhány. Nemovitý majetek žalovaného v Dolní K. má hodnotu asi 300.000 K, nehledě ke knihovnímu zatížení 150.000 K. Opíraje žalobu o předpis § 1365 obč. zák. domáhá se žalobce výroku, že žalovaný jest povinen poskytnouti mu přiměřené zajištění, že zaplatí svůj dluh 30.000 K u Občanské záložny v K. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Důkazem, že jest tu odůvodněná obava, že dlužník nebude s to dluh zaplatiti, povinen jest žalobce, který se domáhá zajištění toho před splatností dluhu (§ 1417 obč. zák.). Důkazu takového však žalobce nepodal. Nehledě k tomu, že věřitelka Občanská záložna v K. žalovaného dlužníka o zaplacení zmíněného dluhu dosud neupomenula, ani proti němu nenastoupila, nýbrž, jak zjištěno, ponechává úvěr mu poskytnutý v klidu, nelze dlužníkovu neschopnost k placení vyvozovati jednoduše z toho, že proti němu se vede několik exekucí pro poměrně menší částky nebo dokonce několik sporů se žalobcem, dosud nerozhodnutých, když žalující strana uvedla a prokázala pouze okolnosti, jež nasvědčují, pokud exekucí se týče, nejspíše neurovnalosti a nepřehlednosti finančních poměrů žalovaného, nikoli nezbytně jeho platební nezpůsobilosti a o sobě také vážnou obavu, že dlužník se stane k placení neschopným, dostatečně neodůvodňují. Nezpůsobilost (neschopnost) platiti rozumí se nejen ve smyslu materiálně právním v případě předluženosti a nedostatku platebních prostředků vůbec, nýbrž i v případě insolvence ve smyslu § 1 konk. ř. a § 1 vyrov. ř., t. j. v případě nedostatku pohotových platebních prostředků. Okolností, které by takovému stavu u žalovaného nasvědčovaly nebo aspoň činily důvodnou obavu, že stav takový u žalovaného bezprostředně nastává, žalobce ani netvrdil ani neprokázal, ba ani nepřednesl konkrétních skutečností ohledně aktiv a pasiv žalovaného a jich vzájemného poměru.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že jest na rukojmím, uplatňujícím proti hlavnímu dlužníku nárok podle § 1365 obč.

zák., aby prokázal, že jest tu odůvodněná obava, že dlužník nebude s to dluh zaplatiti. Ustanovení § 69 konk. řádu, podle něhož stačí k opodstatnění návrhu věřitele na prohlášení konkursu pouhé osvědčení věřitele, že má konkursní pohledávku a že dlužník není s to, aby plnil, jest předpisem, upravujícím speciální právo věřitelovo, a nelze z něho dovozovati, že by i při uplatnění nároku rukojmího proti hlavnímu dlužníku na zajištění podle § 1365 obč. zák. stačilo pouhé osvědčení platební neschopnosti dlužníkovy. Doslov § 1365 obč. zák. pro to neosvědčí. Že se v souzené věci nepodařilo žalobci prokázati, že jest důvodná obava, že dlužník nebude s to platiti, dolíčil správně již odvolací soud, pročež se dovolatel odkazuje k příslušným důvodům napadeného rozsudku, jež nebyly vyvráceny vývody dovolání. Ostatně to, co bylo zjištěno o platebních schopnostech žalovaného, nestačilo by ani k osvědčení shora uvedené obavy.

Čís. 17298.

Zavázalo-li se stavební družstvo postavití stavebníku domek za cenu, která se skládá z ceny, za kterou byl získán pozemek, z nákladů stavebních a z dalších výloh družstva (kolků, komisí, právnických výloh, zaknihování), při čemž všechny tyto položky měly býti účtovány podle skutečností, není stavebník povinen zaplatiti za domek, postavený podle schváleného plánu, jeho obecnou hodnotu, nýbrž to, co družstvo na jeho stavbu skutečně vynaložilo, leč by šlo o náklady zřejmě přemrštěné a družstvem přeplacené.

Lze však při tom přihlížeti i k vadám postaveného domku a k pracím, které nebyly provedeny, ač provedeny býti měly, a není třeba, aby stavebník zaplatil nejprve plnou cenu a pak teprve se na družstvu domáhal odstranění vad a nedodělků.

(Rozh. ze dne 12. května 1939, Rv I 3099/38.)

Podle úmluvy ze dne 25. října 1926 zavázalo se žalované družstvo, že postaví žalobci na části své parcely č. p. 333/88 v J. domek, který bude po splnění závazků žalobcem převzatých převeden knihovně do vlastnictví žalobcova. Trhová cena měla se skládati z ceny, za kterou byl získán pozemek, z nákladů stavebních, jakož i z dalších výloh družstva, jako kolků, komisí, právnických výloh, zaknihování a podobně, všech těchto položek zaúčtovaných družstvem podle skutečností. Žalobce tvrdí, že všechny podmínky splnil a trhovou cenu dokonce přeplatil, a domáhá se žalobou, aby mu žalované družstvo domek, který je již postaven, odevzdalo do knihovního vlastnictví. Žalované družstvo namítá, že žalobce nezaplatil ještě vše, co zaplatiti měl, takže žalobě nelze zatím vyhověti. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud zaujal stanovisko, že rozhoduje ne skutečná hodnota domku, nýbrž jaké náklady žalované družstvo skutečně učinilo, kdežto dovolatel dovozuje, že rozhodnou je jediné skutečná hodnota domku. Úplnou pravdu v té příčině nemá ani dovolatel ani odvolací soud. Dovolateli nelze přisvědčiti, že by nerozhodovaly skutečné výlohy, které družstvo na stavbu onoho domku vynaložilo, nýbrž skutečná hodnota domku, neboť v ujednání ze dne 25. října 1926 jest uvedeno, že mu družstvo záúčtuje všechny náklady a výlohy podle skutečnosti, tedy tak, jak je samo mělo. Je tedy zásadním základem pro ustanovení tržové ceny a všeho, co má žalobce za onen domek zaplatiti, to, co družstvo samo na domek ten vydalo, tedy za pozemek, staviteli a všechny ostatní náklady, které družstvu skutečně vzešly. Tyto výlohy družstva nelze stanovití posudkem znaleckým, nýbrž skutečným vydáním, které se může lišiti od posudku znalce co do přiměřenosti. Vždyť stavitelé nejsou stejně drazí a rovněž ostatní náklady mohou býti co do výše různé. Mezi stranami nebylo přece ujednáno, že žalobce zaplatí družstvu za domek, až bude vystavěn, jeho obecnou hodnotu, která by se určila znaleckým odhadem. Nelze však také přisvědčiti názoru odvolacího soudu, že by se nesmělo přihlížeti k vadám postaveného domku, dokonce ani k pracím, které nebyly provedeny, ač provedeny býti měly, že by to nemohlo býti důvodem ke snížení tržové ceny a že by žalobce musel plnou cenu zaplatiti a pak teprve se na družstvu domáhati odstranění vad a nedodělků. Správné stanovisko je to, že žalobce měl žalovanému družstvu za domek, bude-li řádně a přesně podle schváleného plánu postaven, zaplatiti to, co družstvo na jeho stavbu skutečně vynaložilo, leč by šlo o náklady zřejmě přemrštěné a družstvem přeplacené, což však žalobcem tvrzeno nebylo. Soudním znalce stavitelem bylo vysloveno a prvním soudem zjištěno, že domek je dobře stavěný, suchý a zdravý a že je postaven přesně podle schváleného plánu, jediné že dřevěná hlavní římsa měla býti zděná a že schází střeškový vikýř do ulice, kteréžto nedostatky ocenil znalec na 800 K. Podle výpisu z účetní knihy žalovaného družstva, na něž oba nižší soudy poukazují, činily veškeré výlohy žalovaného družstva spojené se stavbou čekatelského domku žalobcova ke dni 31. prosince 1929 celkem 52.044 K 18 h, ke dni 31. prosince 1930 pak 52.431 K 68 h, kteroužto částku žalované družstvo ve svém přípravném spise ze dne 5. května 1938 uvedlo částkou 51.322 K 20 h, z níž nutno vycházeti. Po srážce shora uvedených 800 K v příčině římsy a vikýře zbývá 50.522 K 20 h. Zjištěno bylo, že žalobce hotově zaplatil 20.200 K a převzal by knihovnické zápůjček v částce 22.399 K 08 h, což činí celkem 42.599 K 08 h, takže měl ještě zaplatiti 7.923 K 12 h. Ježto tedy žalobce nesplnil úplně podmínky smlouvy ze dne 25. října 1926, není jeho žaloba oprávněna.

Čís. 17299.

Ustanovení stavebního řádu pro Prahu o šířce schodů (§ 70, odst. 5) platí jen pro schody hlavní. Pro vedlejší schody platí jen tehdy, používá-li se jich v hořejších patrech jako schodů hlavních.

(Rozh. ze dne 12. května 1939, Rv I 442/39.)

Žalobce domáhá se na žalovaném náhrady škody, kterou utrpěl pádem na schodišti, jež nevyhovovalo co do rozměru § 70 stav. řádu pro Prahu. Za tuto škodu ručí žalovaný podle § 1311 obč. zák. jako vlastník, stavebník a projektant stavby, v níž k nehodě došlo. Nižší soudy uznaly žalobou uplatňovaný nárok důvodem po právu jednou polovinou.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Odvolací soud potvrdil mezitímní rozsudek prvního soudu, jímž byl žalobní nárok co do důvodu uznán po právu jednou polovicí, a to v úvaze, že schody, na nichž žalobce upadl, nemají rozměrů předepsaných stavebním řádem a že žalovaný podle § 1311 obč. zák. pro porušení onoho předpisu ručí za následky úrazu. Odvolací soud dospěl podle opraveného posudku znalce z oboru stavitelského, jehož výslech opakoval, k přesvědčení, že dotčené schodiště není sice nebezpečné, ale nepohodlné, nepraktické a při vřetenou neschůdné. Právem vytýká žalovaný odvolacímu soudu právní mylnost jeho názoru, že předpisy stavebního řádu pro Prahu o rozměrech schodů platí též pro schodiště vedlejší. Uvedený stavební řád nařizuje v § 70, že i vedlejší schody mají míti šířku 1.10 m, to však jen tehdy, používá-li se takových vedlejších schodů v obou hořejších patrech co schodů hlavních. Jinak však vztahují se předpisy stavebního řádu pro Prahu o rozměrech schodů jen na schody hlavní, neboť v odstavci 5 § 70 je výslovně uvedeno, že předpisy o nejmenších rozměrech schodů platí »při hlavním schodišti« a předposlední odstavce uvedeného § zní doslovně takto: »ustanovení tato neplatí v příčině vedlejších schodů, zřízených ke spojení jednotlivých místností, k nimž přístup jest možný též po schodech hlavních.« Nižší soudy v souhlase s posudkem znalce pokládají schodiště, na němž utrpěl žalobce úraz, za schodiště vedlejší, a tento právní úsudek již nebyl v dovolacím řízení napaden. Nejde tu však o schody v obou hořejších patrech, pročež se na ně nevztahuje předpis § 70 staveb. řádu o šířce 1.10 m, ani ostatní předpisy § 70 staveb. řádu o rozměrech schodů. Podle opraveného znalce posudku, k němuž se připojil odvolací soud a proti němuž žalobce nic nenamítá, pročež ani dovolací soud nemá příčiny, aby jej nepokládal za správný, nebylo možno zvýšiti bezpečnost schodiště kobercem, ani není závadou, že

schody jsou mramorové, a schody samy o sobě nejsou ani nebezpečné, nýbrž pouze nepohodlné a nepraktické a toliko při vřetenou neschůdné. Nebyl tedy žalovaným porušen výslovný předpis stavebního řádu, který byl vydán k ochraně chodců, jak míní odvolací soud, a nelze vůbec spatřovati nějaké zavinění žalovaného v tom, že ono vedlejší schodiště bylo zřízeno tak, jak to zjistily nižší soudy, zejména když přece nutno předpokládati, že žádný rozumný člověk nebude vystupovati nebo sestupovati po točitých schodech právě u vřetenou. Nelze tedy činiti žalovaného odpovědným za následky žalobcova úrazu, ježto mu nebylo prokázáno zavinění (§§ 1295, 1296, 1311 obč. zák.).

Čís. 17300.

Právo spoluvlastníka žádati za zrušení spoluvlastnictví je bezpodmínečné potud, že se nevyhledává, aby spoluvlastník prokazoval svůj zájem na zrušení spoluvlastnictví.

Z případného nedostatku zájmu žalobce na zrušení spoluvlastnictví nelze ještě usuzovati, že by se domáhal zrušení spoluvlastnictví v úmyslu způsobiti žalovanému spoluvlastníku škodu.

(Rozh. ze dne 12. května 1939, Rv II 104/39.)

Proti žalobě na zrušení spoluvlastnictví k nemovitosti namítla žalovaná mimo jiné též, že žaloba je podána v nečas a v neprospěch žalované, protože na nemovitostech jest vloženo právo poživací ve prospěch žalobců, kteří mohou býti ještě dlouhá léta živi, takže je vyloučeno, že by se někdo o takovou nemovitost, kterou nemůže hned užívat, zajímal a ji kupoval. Také za současné hospodářské krise klesly ceny nemovitostí, mezi lidmi není peněz, takže by nemovitosti nikdo nekupoval. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Předpis § 830 obč. zák. ustanovuje, že spoluvlastník může zpravidla žádati i zrušení spoluvlastnictví, nikoli však nečas nebo na újmu ostatních. Toto právo spoluvlastníkovou jest bezpodmínečné v tom směru, že se nevyhledává, aby spoluvlastník prokazoval svůj zájem na zrušení spoluvlastnictví (srov. Klang, Komentář II/1, str. 866, Rouček-Sedláček, Komentář III, str. 605). Z případného nedostatku zájmu žalobců na zrušení spoluvlastnictví nelze ještě usuzovati, že by se domáhali zrušení spoluvlastnictví v úmyslu, aby žalované způsobili škodu. Ostatně šikanosní jednání žalobců mohlo by býti jen právním důvodem k náhradě případné škody (srov. č. 12349 Sb. n. s.), nelze je však namítati proti výkonu práva, zákonem žalobcům propůjčeného. Ve svém právu do-

máhati se zrušení spoluvlastnictví jest spoluvlastník omezen zákonem jen v tom směru, že se nemůže domáhati zrušení spoluvlastnictví nečas nebo na újmu ostatních. Dovolací soud však odůvodnil již ve svém zrušovací usnesení ze dne 7. dubna 1938, že v souzené věci nebrání nároku žalobců na zrušení spoluvlastnictví ani poživací právo vážnoucí na nemovitosti ani nynější hospodářská krise, kterýmižto konkrétními námitkami se bránila žalovaná proti žalobnímu nároku s hlediska právě uvedeného.

Čís. 17301.

Má-li samostatně převzatý závazek nezletilců býti uznán za platný podle § 246 obč. zák., musí býti úměrný kapitalisované hodnotě příjmů, jež může nezletilec očekávati v dohledné době. Neplatná je úmluva, kterou se nezletilec zavázal bez spolupůsobení svého zákonného zástupce zaplatiti odměnu tomu, kdo mu opatří zaměstnání, jestliže smlouva z tohoto zaměstnání mohla mu vynésti jen tolik, aby uhradil nejn nutnější životní potřeby a nemohl-li z ní splniti převzatý závazek.

(Rozh. ze dne 15. května 1939, Rv II 572/38.)

Srov. rozh. č. 9794, 12643 Sb. n. s.

Žalovaný (nezletilý) zavázal se bez spolupůsobení svého zákonného zástupce Jarmile P., že jí zaplatí 2.500 K, zaopatří-li mu stále zaměstnání. Tvrdě, že Jarmila P. žalovanému stále místo zaopatřila, domáhá se žalobce jako postupník Jarmily P-ové na žalovaném 2.500 K. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání brojí jenom proti názoru odvolacího soudu, že žalovaný, jsa nezletilý, nemohl se platně zavázati bez svolení svého zákonného zástupce. Tvrdí, že žalovaný, třebaš byl nezletilým, mohl se v souzeném případě i bez spolupůsobení svého zákonného zástupce platně zavázati, že zaplatí Jarmile P. 2.500 K za zaopatření stálého místa a to proto, že zaplacení této částky by se stalo z peněz, které si svou píli vydělá. Jest ovšem správné, že podle § 246 obč. zák. se může nezletilec i bez přivolení poručníkovou samostatně zavázati k službám a že může svobodně nakládati a se zavazovati »tím, čeho takto nebo jinak nabude svou píli«. Jde tu však o výjimečné ustanovení o osobách, stojících pod zvláštní ochranou zákona (§ 21 obč. zák.) a proto lze toto zákonné ustanovení vztahovati jenom na takové případy, kdy v budoucnosti splatný závazek nezletilcův je přiměřený příjmům, které si nezletilec svou prací vydobude. Má-li tedy samostatně převzatý závazek nezletilcův býti

uznán za platný podle § 246 obč. zák., musí býti úměrný kapitalisované hodnotě příjmů, jež může nezletilec očekávat v dohledné době. K platnosti ujednání, jímž se nezletilec zavazuje ke značným a nepoměrně dalekosáhlým povinnostem, jest však vždy třeba spolupůsobení zákonného zástupce (§§ 152, 246 až 248 obč. zák.). V souzeném případě místo, za jehož opatření slíbil nezletilý žalovaný odměnu, mohlo mu vynášeti jenom 400 K měsíčně, tedy částku, z níž mu po uhrazení nejnutnějších životních potřeb nemohlo zbyti tolik, aby mohl splniti závazek, který na sebe vzal. Dále žalovaný zastával toto místo jen 10 dní a pak ho pozbyl. Že by měl jiné výdělečné zaměstnání, nebylo ani tvrzeno. Z tohoto důvodu není jeho závazek platný podle § 246 obč. zák.

Čís. 17302.

Klient má nárok na náhradu škody proti svému právnímu zástupci, jenž zavínil, že byl proti němu vynesena odsuzující rozsudek pro zmeškání.

Škoda vznikla již vykonatelností odsuzujícího rozsudku.

Žalobní žádost, že žalovaný advokát je povinen zprostiti stranu povinnosti uložené jí rozsudkem pro zmeškání, je přípustná.

(Rozh. ze dne 16. května 1939, R I 276/39.)

Žalobkyně tvrdí, že zaviněním jejího právního zástupce, který se k roku nedostavil, byl proti ní vynesena rozsudek pro zmeškání, kterým byla uznána povinnou zaplatiti Josefu B. 4.686 K. Domáhá se proto na žalovaném Dr. Otakarů M., aby jí zprostil povinnosti zaplatiti Josefu B-ovi uvedenou částku, pokud se týče částku 1.782 K. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud vyhradiv svého rozhodnutí právní moc, uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Z důvodů: Předpokladem uplatňovaného nároku jest utrpěná škoda, t. j. zmenšení (postižení) jmění poškozeného (srov. Sb. n. s. 12653). Pouhým vydáním rozsudku však žalující straně ještě škoda způsobena nebyla, neboť rozsudek samotný majetek žalující strany ještě nepostihuje. Takové postižení majetku žalující strany může však nastati při exekucím vymáhání přisouzeného nároku. Prvý soud sice v rozsudku uvádí, že podle tvrzení žalující strany byla proti ní vedena jen bezvýsledná exekuce. Tomu však odporuje obsah spisů, podle něhož žalující strana již v žalobě přednesla, že Josef B. svůj nárok z rozsudku na ní exekučně vymáhá, a také při svém výslechu jako strana uvedla, že v exekuci Josefu B. povolené bylo jí zabaveno 5 q ječmene. Za tohoto stavu není zde dostatečných předpokladů pro názor prvního soudu, že žalující strana žádnou škodu na svém majetku vinou žalovaného neutrpěla a bylo na prvém soudci, aby podle § 182 c. ř. s. působil k tomu, aby bylo vysvětleno, pokud byl majetek žalující strany vedením exekuce dotčen. Ne j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Žalovaný neodporuje napadenému usnesení z věcných důvodů, pro něž odvolací soud zrušil v napadené části rozsudek prvního soudu a nařídil doplnění skutkového stavu, nýbrž napadá je pro neopodstatněnost žalobní prosby po stránce právní, tvrdě, že tu jde o žalobu ryze liberální, pro níž nejsou dány předpoklady § 1404 obč. zák., a že poukaz odvolacího soudu na předpisy § 1323 obč. zák. tu nedopadá, protože prý rekurent nemá možnosti zvrátiti pravoplatný rozsudek pro zmeškání, vydaný pod č. j. C 33/38-2 proti žalobkyni, a tato že jej o náhradu škody ani nežaluje. Stanovisko rekurentovo v příčině výkladu předpisů § 1323 obč. zák. není správné. K vydání uvedeného rozsudku pro zmeškání proti žalobkyni došlo podle tvrzení žaloby vinou žalovaného jako právního zástupce, pověřeného plnou mocí žalobkyně, neboť jako takový měl věc vésti s pilí, poctivostí a svědomitostí (§ 9 adv. ř.). Žalobkyně tvrdí, že jeho zaviněním došlo k vynesení rozsudku pro zmeškání. Již tímto rozsudkem žalobkyni odsuzujícím, byla ona dotčena ve svých právech, pokud jde o částku 1.782 K s příslušenstvím, protože o tento vykonatelný závazek vzrostl stav jejích pasiv a tím se přiměřeně zmenšil také její majetek. Pro ni je to skutečná škoda, zaviněná podle jejího stanoviska rekurentem, který by tedy byl povinen dle § 1323 obč. zák. obnoviti dřívější stav. Tato obnova dřívějšího stavu nespočívá ovšem ve formálním odstranění kontumace rozsudku, nýbrž v tom, aby pro žalobkyni odstraněny byly jeho škodlivé následky, aniž sejde na tom, jakým způsobem toho žalovaný dosáhne. Žádá-li žalobkyně, aby jí žalovaný zprostil povinnosti zaplatiti věřiteli Josefu B-ovi nyní jen 1.782 K s příslušenstvím, naznačuje tím způsob, jakým mají býti škodné následky z onoho rozsudku rekurentem zaviněného odstraněny. Je lhostejno, že nežalovala přímo rekurenta o zaplacení této částky jí samé nebo Josefu B-ovi, neboť i žalobou v nynější formě může se docílit téhož účelu. Prosba žalobní je po formální stránce přípustná, majíc náležitosti § 7 ex. ř. v prvním odstavci uvedené, a po hmotné stránce dá se na základě tvrzeného žalobního děje dovoditi také s hlediska předpisů § 1323 obč. zák. Podle vylíčeného stanoviska nebude tedy sice výlučně rozhodným pro další řízení, zda byla vůbec vedena exekuce proti žalobkyni, nicméně věc nebyla s hlediska nároků na náhradu škody náležitě probrána procesním soudem, takže řízení musí tu býti doplněno.

Čís. 17303.

Rozšíření služebnosti.

Otázku, zda užíváním panujícího pozemku pro jiný účel než pro účely, k nimž ho bylo užíváno v době zřízení služebnosti, byl rozšířen rozsah služebnosti, jest posouditi podle míry potřebné pro původní účely, jímž sloužil panující pozemek.

Z toho, že v době zřízení služebnosti doprava automobily nemohla být předvídána, neplyne nepřipustnost výkonu služebnosti motorovými vozidly.

Připustnost použití motorových vozidel při výkonu služebnosti jest řešiti podle vlastnosti půdy, cesty, užívání panujícího pozemku s ohledem na § 484 obč. zák.

(Rozh. ze dne 16. května 1939, Rv I 311/39.)

Žalující vlastníci služebného pozemku tvrdí, že žalovaná užívá služebností stezky, průhonu a vozové cesty, zřízené toliko k zemědělským účelům ve prospěch jejích panujících pozemků č. 179/4 a 180/4 kat. úz. D. protismělně tím, že přes jejich služební pozemek jezdí automobily, ač se takové užívání přiči původnímu úmyslu smluvních stran a zásadě poctivosti v právních stycích, a kromě toho že žalovaná na své panující pozemky dopravuje nákladními auty materiál ke stavbě chaty a jezdí tam osobním autem, čímž služebnost rozšiřuje, neboť jízda automobily činí na její služební pozemek větší nároky než selské vozy, a to způsobem a účelem dopravy, zejména větším rozpětím (rozchodem) kol. Domáhají se proto zákazu takto žalovanou stranou rozšiřované služebnosti. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Při smluvním zřízení služebnosti šlo podle zjištění nižších soudů o pozemky rolnicky obhospodařované. I když nebylo zjištěno, že smluvní strany již tehdy pomýšlely na to, že na panujících pozemcích žalované bude vystavena chata, ke které se bude jezdit auty přes služební pozemek, nebyly zjištěny ani žádné skutečnosti, z nichž by se dalo souditi, že podle vůle tehdejších stran měla být služebnost cesty omezena výlučně na účely polního hospodářství. Nutno proto mít za to, že tehdy strany chtěly tomu, co za podobných okolností je obvyklo (srov. i § 501 obč. zák.), a nutno tudíž toliko rozsah služebnosti, o níž jde, posuzovati podle míry potřebné pro účely polního hospodářství na panujících pozemcích. Z toho, že v době zřízení služebnosti nemohla být předvídána doprava automobily, neplyne, že by byl výkon služebnosti motorovými vozidly vyloučen. Připustnost použití motorových vozidel při výkonu služebnosti jest řešiti podle vlastnosti půdy, cesty, užívání panujícího pozemku s přihlédnutím k ustanovení § 484 obč. zák. Jest tudíž pro řešení sporu rozhodujícím, zda skutečně jest služební pozemek žalující strany jízdou nákladním a osobním autem se strany žalované více zatížen, než by tomu bylo při výkonu služebnosti žalovanou pro účely polního hospodářství na jejích panujících pozemcích. K tomu nestačí všeobecné zjištění, zda auto svou větší vahou, širším rozchodem kol a způsobem pohonu činí na cestu větší nároky, než po-

vozy tažené zvířaty, nýbrž jest třeba zjištění, zda v případě, o němž jde, jest způsobem výkonu služebnosti žalovanou služební pozemek více zatížen. Odvolací soud pochybil právě v tom, že vycházel ze znaleckého posudku o všeobecném účinku jízdy auta na cestu, a nepřihlédl k tomu, jaké účinky měla jízda auty v tomto konkrétním případě (§ 484 obč. zák.), ač zjistil ze znaleckého posudku, že mezi kolejiemi po selském voze a po stranách cesty na služebném pozemku zarostlém travou jest půda ulehlá a zpevněná trávnikem, dále, že užíváním služebného pozemku za cestu také na pozemek žalované, kdyby byl obhospodařován výlučně po zemědělsku, zhoršil by se zjištěný stav cesty asi o $\frac{1}{4}$, ježto panující pozemek žalované má asi čtvrtinu výměry níže položených polí, na něž se jezdí touž cestou. Uváží-li se ještě, že podle znaleckého posudku, z něhož nižší soudy vycházejí, nebyly na služebném pozemku zjištěny ani stopy po pneumatikách auta, že tažný dobytek šlape zpravidla po stranách vedle kolejí asi 15—17 cm (koně ne tak daleko), a že vozka, nesedí-li na voze, jde též vedle povozu, jest zřejmo, že jízda žalované auty přes služební pozemek, jež nezpůsobila rozšíření kolejí, nepoškozovala travnatý porost služebného pozemku více, než by tomu bylo při ježdění vozem taženým dobytkem, že tudíž výkon služebnosti žalovanou prováděný nebyl nepřiznivější pro služební pozemek, když podle znalce by se stav cesty přes služební pozemek zhoršil, kdyby žalovaná obhospodařovala panující pozemek výlučně po zemědělsku.

Čís. 17304.

K hmotnému odevzdání dle § 426 obč. zák. není zapotřebí, aby převáděné svrsky byly vždy odevzdány vlastníkem jiné osobě »z ruky do ruky«. Pojem hmotného odevzdání dle § 426 obč. zák. třeba vykládati v souvislosti s ustanovením §§ 312, 315 obč. zák. o nabytí držby, se zřením na to, že podstatnou náležitostí odevzdání dle § 426 obč. zák. je, aby převzateli byla zjednána možnost bezprostředního panství nad věcí, aby věc byla převedena do jeho držby, a aby se převzatel též skutečně ujal nad převáděnou věcí panství.

(Rozh. ze dne 17. května 1939, Rv I 297/39.)

Žalující strana tvrdí, že je vlastníci věcí, jež při nabytí převzala z ruky do ruky, domáhá se výroku, že exekuce, na ony věci vedená, jest nepřipustná. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud zamítl žalobu, ježto byl názoru, že žalobci pro nedostatek tradice (§ 425 obč. zák.) nenabyli k vylučovanému bytovému zařízení práva vlastnického. Dovolání právem vytýká tomuto názoru

odvolacího soudu mylnost. K hmotnému odevzdání dle § 426 obč. zák. — a jen o toto může dle odvolacího rozsudku a vývodů dovolání jíti — není zapotřebí, aby převáděné svršky byly vždy odevzdány vlastníkem na jinou osobu »z ruky do ruky«. Pojem hmotného odevzdání dle § 426 obč. zák. třeba vykládati v souvislosti s ustanovením §§ 312, 315 obč. zák. o nabytí držby; podstatnou náležitostí odevzdání dle § 426 obč. zák. je totiž, aby přejímateli byla zjednána možnost bezprostředního panství nad věcí, aby věc byla převedena do jeho držby (srov. i ustanovení § 330 osnovy k obč. zák.) a aby přejímatel též skutečně se ujal nad převáděnou věcí panství (§ 315 obč. zák.). Podle zjištění nižších soudů, ze kterého při právním posouzení věci nutno vycházeti, dali žalobci vylučované bytové zařízení, které koupili na dvakráte u truhláře T., dopravit od truhláře do bytu dlužnice, respektive při druhé koupí dali dlužnici poukaz, aby si nábytek od truhláře do bytu dopravila. Touto disposicí ujali se žalobci nepochybně nad koupeným nábytkem skutečně držby, neboť vykonali nad ním moc, kterou se dle §§ 312, 315 obč. zák. zjednává držba hmotných movitých věcí. Podařilo se tedy žalobcům prokázati k vylučovaným svrškům nejen právní důvod nabytí (§ 424 obč. zák.), ale i způsob (§ 426 obč. zák.) nabytí vlastnictví. Že by šlo při koupí bytového zařízení žalobci jen o smlouvu na oko, nebylo žalovanou stranou předneseno v první stolici. Jestliže podle dalšího zjištění nižších soudů byly vylučované svršky dopraveny později k příkazu dlužnice ještě na jiné místo, nemůže to na věci nic změnit, ježto jde o další poměr mezi žalobci a dlužnicí, z něhož nelze však nikterak usouditi na převod vlastnictví ze žalobců na dlužnici, nehledíc ani k tomu, že není tvrzen titul, dle něhož by mělo dojít k takovému přechodu vlastnictví. Podařilo se tedy žalobcům prokázati, že na svršky u dlužnice zabavené mají právo, které nedopouští výkonu exekuce (právo vlastnické).

Čís. 17305.

Nezletilec je procesně legitimovaný pro spor, týkající se jeho nároků z pracovní smlouvy, kterou uzavřel se zaměstnavatelem jménem nezletilce jeho otec a podle níž nastoupil nezletilec za měsíční plat a stravu službu a vystoupil na dobu tohoto zaměstnání ze stravování rodičů. Nesejde na tom, že se později do stravování rodičů vrátil.

(Rozh. ze dne 19. května 1939, R I 247/39.)

Odvolací soud zrušil k odvolání nezl. žalobce rozsudek prvního soudu i s řízením jemu předcházejícím jako zmatečný a odmítl žalobu, kterou podal nezl. žalobce na svého býv. zaměstnavatele k vymožení nároků, vyplývajících pro něho z pracovní smlouvy. **Důvody:** Žalobce podal žalobu sám, bez schválení a zastoupení svého otcovského opatrovníka a bez schválení opatrovníckého soudu. Je sice pravdou, že

se jedná o žalobu z jeho vlastního pracovního poměru, avšak smlouvu sjednal za žalobce sám jeho otec. Žalobce bydlí u svého otce, takže lze ho považovati za nezletilce, který se nachází dosud ve výchově (zaopatření) svých rodičů. Nebyl tedy oprávněn samostatně žalovati z této pracovní smlouvy ani ve smyslu § 2 c. ř. s. Podle § 6 c. ř. s. k nedostatku procesní způsobilosti má býti hleděno z moci úřední v každém období rozepře. Soud odvolací ve smyslu § 6, odst. 2 c. ř. s. ve snaze, aby tento zjištěný nedostatek byl odstraněn, udělil žalobci přiměřenou lhůtu k odstranění této závady, avšak závada v dané lhůtě odstraněna nebyla, otcovský opatrovník žalobcův neschválil v dané lhůtě vedení rozepře, ani nebylo opatřeno schválení soudu opatrovníckého, pročež vzhledem k nedostatku procesní způsobilosti žalobcovy rozsudek, v odpor vzatý, jakož i jednání mu předcházející, počínajíc doručením žaloby, jest zmatečné.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Podle nenapadeného zjištění odvolacího soudu uzavřel pracovní smlouvu, ze které je žalováno, sice otec žalobcův, ale žalobce tím, že podle dotyčné, obsahově nesporné smlouvy nastoupil službu u žalovaného za měsíční plat 600 K hotové a stravu a vystoupil na dobu tohoto zaměstnání u žalovaného ze stravování jako hlavní součástí zaopatření u svých rodičů — pozdější návrat žalobce do zaopatření těchto nemá pro posouzení věci právního významu, — jest podle § 2 c. ř. s. úplně procesně legitimován, jde-li o spor, týkající se pouze nároků žalobcových, vyplývajících z uvedené pracovní smlouvy, nebo s těmito může podle § 151 obč. zák. volně disponovati. Proto je žalobce oprávněn podle § 2 c. ř. s. samostatně žalovati z uvedené pracovní smlouvy.

Čís. 17306.

Povinnost, uložená majitelům domu (jich zástupcům) v Praze, vyhláškou pražského magistrátu ze dne 7. března 1888 č. 165.538, aby čistili chodníky podél svého pozemku od sněhu a při náledí je posypali říčním pískem, má zákonný podklad v § 81 pražského obecního statutu ze dne 27. dubna 1850 č. 85 z. z. a v guberniální vyhlášce ze dne 25. května 1838 č. 22.871, Sb. z. prov. pro Čechy č. 134.

(Rozh. ze dne 19. května 1939, Rv I 2012/38.)

Srov. Sb. n. s. č. 6724, 12803, Boh. 12294, 12358.

Žalobkyně utrpěla pádem na kluzkém a zasněženém chodníku před domem žalovaného státu úraz. Tvrdíc, že správce domu i domovník domu, před nímž utrpěla úraz, jsou osobami nezdatnými, protože za-

nedbali povinnost, uloženou jim policejními předpisy, aby se totiž postarali o písek a posypání chodníku, domáhá se žalobkyně na žalovaném státu náhrady utrpěné škody. Nižší soudy uznaly žalobou uplatňovaný nárok důvodem po právu, první soud z těchto důvodů: Z výsledku průvodního dospívá soud k úsudku, že jak Josef K., tak František P. zanedbali povinnost, k jejímuž plnění byli zvláště ustanoveni. I když se jedná jen o případ ojedinělý, toto zanedbání povinnosti, k jejímuž plnění zvláště byli ustanoveni, je činí nezdatnými podle § 1315 obč. zák. a důsledkem toho je žalovaná strana povinna k náhradě škody, způsobené opomenutím péče o chodník. P. i K. byli si vědomi své povinnosti dbáti, aby sníh byl odstraňován a kluzký chodník sypán. Tato povinnost byla jim uložena vyhláškou Magistrátu hl. m. Prahy ze dne 7. března 1888 (§ 12). K námitce strany žalované, že vyhláška tato je nezákonnou a že o tom jest rozhodnuto správním soudem nálezem ze dne 2. dubna 1936, č. 8074/33, jest uvést, že nález netýká se obce Prahy, nýbrž obce Ústí n. Lab. Stanovisko svoje odůvodňuje nejvyšší správní soud tím, že není obecného zákonného předpisu, podle něhož by obec mohla povinnost, která podle zákona postihuje ji samou, přesunouti na osobu třetí. Jinak se ale věc má, jde-li o Prahu. Tu je třeba dbáti vyhlášky Českého gubernia z 25. května 1838, č. 22.871 ve sbírce zemských zákonů, tak zv. Provinzialgesetzsammlung für Böhmen, svazek XX. č. 134. Tento předpis ve spojení s § 81, odst. 1, statutu města Prahy podle zákona z 27. dubna 1850, č. 85 ř. z. jest zákonnou oporou pro vyhlášku města Prahy a proto nejvyšší správní soud uznává, že vyhláška Gubernia z 25. května 1838 se nevztahuje na jiné obce v Čechách s výjimkou hl. města Prahy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaná strana hájí stanovisko, že základem ručení může být pouze nezdatnost, t. j. vlastnost trvalá, při čemž nutno prý vzít v úvahu delší období činnosti osoby, které se týče. Než dovolací soud má za to, že právní názor, z něhož vycházel odvolací soud jest správným a odpovídá zjištěnému skutkovému stavu. Jak zjištěno, omlouval se domovník před sporem u otce žalobkyně, že nedostal písek. Ve sporu pak jako svědek zas tvrdil, že posypal chodník, takže po 3. hod. odpoledne v den úrazu byl chodník čistý a posypán. Avšak bylo zjištěno, že v době úrazu, t. j. as ve 4 hod. odpoledne posypáno nebylo, ač byl písek k dispozici. Šlo o dodržení nařízení v magistrátní vyhlášce, kterým se mělo zabránit i nahodilému úrazu. K zachování tohoto předpisu byl domovník zvláště ustanoven a na své povinnosti upozorněn. Měl a musil proto vědět, jaké nebezpečí hrozí, když nebude chodník, určený k veřejnému používání řádně posypán. Zdatnost předpokládá nejen způsobnost, nýbrž též opravdovou svědomitost, stavu věci vyhovující plnou dbalostí a pozorností. Průkazem nezdatnosti může se stát i jediné hrubé pochybení,

svědčící o vědomé nedbalosti, jak tomu bylo, hledíc k zjištěnému stavu věci v souzeném případě. Nižší soudy také správně posoudily platnost vyhlášky magistrátu pražského ze dne 7. března 1888 čis. 165.538 o čištění a posypávání chodníků, jejíž nešetření jest podkladem žalobního nároku. Povinnost uložená majitelům domu v Praze, resp. jich zástupcům, aby čistili od sněhu chodníky podél svého pozemku a při náledí posypali chodníky říčním pískem, má zákonný podklad v § 81 pražského obecního statutu ze dne 27. dubna 1850 čis. 85 ř. z. a v guberniální vyhlášce ze dne 25. května 1838 čis. 22.871 Sb. zák. prov. pro Čechy čis. 134 (srov. též rozhodnutí čis. 6724 a 12803 Sb. n. s.). Nález nejvyššího správního soudu ze dne 17. února 1936 č. j. 10.579/35 (Bohuslav, čis. 12294/36), na nějž dovolatelka poukazuje, nedopadá v souzeném případě, ježto se týká vyhlášky městské rady hlavního zemského města Brna.

Čís. 17307.

Nelze-li změnu majitele firmy opovědět, protože nabytí vlastnictví k obchodu je dosud sporné, jest otázku oprávnění k užívání firmy řešiti podle čl. 26, odst. 2, obch. zák.

Předpisu toho jest použití i tehdy, jde-li o společnost s ručením obmezeným, užívá-li tato firmy nevyhovující § 5 zák. č. 58/1906 ř. z.

Firma obchodního závodu kupce jednotlivce převzatého společností s ručením obmezeným podle čl. 22 obch. zák. musí obsahovati dodatek vyznačující, že přejímatelka firmy jest společností s ručením obmezeným.

(Rozh. ze dne 22 května 1939, R I 254/39.)

Správce konkursní podstaty zemřelého Emila Ch. domáhá se podle čl. 26 obch. zák. proti K., společnosti s ručením obmezeným v Praze, zákazu užívati firemního jména zemřelého. Odpůrkyně popřela opodstatněnost návrhu námitkou, že toto právo jí přísluší podle čl. 22 obch. zák., protože se stala majitelkou závodu zemřelého. První soud rozhodnutí o návrhu odložil až do pravoplatného rozhodnutí rozepře o tom, zda a jak odpůrkyně nabyla závodu zemřelého. Rekursní soud návrhu vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Otázku, zdali »K., společnost s r. o. v Praze«, jest oprávněna vésti firmu kupce jednotlivce »Ch. a M.«, nabytou podle čl. 22 obch. zák., jest řešiti v rámci čl. 26 obch. zák. a nikoliv teprve v řízení, jež bude zahájeno o opovědi změny majitele firmy podle čl. 25 obch. zák. Neboť pachtovní právo zmíněné společností s r. o. k podniku firmy

»Ch. a M.«, na základě něhož bylo zapsáno při firmě »Ch. a M.«, že pachtýřce přísluší firmu »Ch. a M.« znamenati některým z jednatelů jmenované společnosti s r. o., zaniklo dne 31. prosince 1937. Nyní opírá společnost s r. o. oprávnění k vedení firmy »Ch. a M.« o právo vlastnické k podniku a firmě »Ch. a M.«, které prý na ní přešlo podle dohody samočinně po uplynutí pachtovní doby. Otázka nabytí vlastnictví jest ale sporná a nebyla ve sporu o tom zahájeném dosud pravoplatně vyřešena. Nelze tudíž v tomto období opověděti změnu majitele firmy »Ch. a M.« podle čl. 25 obch. zák., nýbrž jest věc posuzovati jen podle čl. 26, odst. 2, obch. zák., to jest, zdali společnost s r. o. užívá firmy »Ch. a M.« jí nepřislušející. Podnět k takovému zákroku může vyjít od kohokoliv (rozhodnutí čís. 10753 Sb. n. s.), tudíž i od správce konkursní podstaty pozůstalosti po Emilu Ch., majiteli firmy »Ch. a M.«. Neoprávněným užíváním firmy ve smyslu čl. 26, odst. 2, obch. zák. jest rozuměti, i když někdo užívá firmy, která odporuje zákonným předpisům o tvoření firmy, třeba že oprávnění k jejímu užívání bylo zapsáno do rejstříku, neboť takový rejstříkový zápis nenabývá právní moci a je neúčinný (rozhodnutí č. 7165 Sb. n. s.). Jde tedy jen o to, zda by byla »K., společnost s r. o. v Praze« oprávněna užívatí firmy »Ch. a M.« i kdyby její tvrzené vlastnictví k podniku a firmě »Ch. a M.« bylo nesporné. I o společnosti s ručením obmezeným platí ustanovení čl. 26, odst. 2, obch. zák. přes to, že dle jeho slovného znění šlo by dle něho o zákaz používati určité firmy jen těm, kteří užívají této firmy podle předpisů tohoto titulu jim nepřislušející, kdežto předpis o znění firmy společnosti s obmezeným ručením je obsažen v § 5 zákona č. 58/1906 ř. z. a nikoliv v onom druhém titulu obchodního zákona. Neboť v onom titulu nemohlo býti zmínky o společnosti s ručením obmezeným, poněvadž tehdy nebyl tento společenský útvar zaveden. Poněvadž však onen druhý titul pojednává o obchodních firmách, tedy o tvoření firem, a na to klade důraz čl. 26, odst. 2, obch. zák. právě tak jako § 5 zákona č. 58/1906 ř. z. obsahuje rovněž předpisy o tvoření firmy společnosti s ručením obmezeným, nelze pochybovati o tom, že i o firmě společnosti s ručením obmezeným platí obchodní zákon, pokud zákon o společnosti s ručením obmezeným nemá odchylek. Odchytky od čl. 26, odst. 2, obch. zák. v onom zákoně není (srovnej i rozhodnutí č. 2673 sbírky A. C.). Nevyhovuje-li tudíž firma společnosti s obmezeným ručením předpisu § 5 zákona č. 58/1906 ř. z., lze proti ní postupovati podle čl. 26, odst. 2, obch. zák. Mylný je ale také názor stěžovatelčin, že § 5 zákona č. 58/1906 ř. z., zejména jeho odstavec 2, jenž ustanovuje, že firma společnosti s obmezeným ručením ve všech případech má obsahovati v dodatku označení »společnost s obmezeným ručením« bez krácení slova »společnost«, se týká jen firmy společnosti při jejím vzniku a nikoliv firmy nabyté podle čl. 22 obch. zák. Je sice správné, že ten, kdo převzal trvajícím závod způsobem uvedeným v čl. 22 obch. zák., může se svolením dřívějšího majitele, po případě jeho dědiců vésti tento závod pod dosavadní firmou s dodatkem naznačujícím nástup-

nictví nebo bez něho a že jiný dodatek je nepřipustný (rozhodnutí č. 1688, 6218, 7165 Sb. n. s.). Avšak tato zásada platí jen potud, pokud ze zvláštních předpisů neplyne opak. A tomu jest tak právě při společnosti s ručením obmezeným, jejíž firma musí podle § 5, odst. 2, zákona č. 58/1906 ř. z. vždy obsahovati dodatek »společnost s ručením obmezeným«, takže i při používání firmy převzaté podle čl. 22 obch. zák. se bez tohoto dodatku obejít nemůže. Není proto stěžovatelka ani jako přejímatelka firmy oprávněna vésti firmu »Ch. a M.« bez vhodného vyznačení, že přejímatelka firmy jest společností s ručením obmezeným. Je-li tomu tak, není zapotřebí vyhraditi rozhodnutí o návrhu správce konkursní podstaty na zákaz používati firmy »Ch. a M.« až po pravoplatném skončení zmíněného sporu.

Čís. 17308.

Zda pojistná suma patří do pozůstalosti nebo ne a zda podle poplatkových předpisů podléhá nebo nepodléhá dědickému poplatku podle §§ 16 a 18 cis. nař. č. 278/1915 a § 30 provád. nař. č. 397/1915, i když nepatří do pozůstalosti, přísluší rozhodovati pro obor poplatkového práva výhradně finančním úřadem nezávisle na výroku pozůstalostního soudce, že pojistná suma patří nebo nepatří do pozůstalosti.

Dokud příslušný finanční úřad nerozhodl, zda pojistná suma podléhá dědickému poplatku, není pojistitel povinen vydati částku zadrženu na úhradu dědických poplatků, třebaž pozůstalostní soud nepojal pojistnou sumu do pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 22. května 1839, Rv I 181/39.)

V témž smyslu: Sb. n. s. čís. 16526.

Zalobkyně tvrdíc, že se stala vlastníci pojistky na 20.000 K znějící a patřící zemřelému pojistníku žalované pojišťovny, domáhá se na této mimo jiné též zaplacení částky 4.000 K ($\frac{1}{5}$ pojistné sumy), kterou prý jí žalovaná pojišťovna bezprávně nechce vydati. Pozůstalost po zemřelém pojistníku nebyla pro nedostatek jmění projednávána. Žalovaná pojišťovna namítla, že zmíněnou částku zadržuje na případné dědické poplatky až do svolení pozůstalostního soudu k její výplatě. Prvový soud žalobu zamítl. Z důvodů: Třebaž pozůstalost po zemřelém pojistníku nebyla projednávána, jsou podle § 30 min. nař. č. 397/1915 ř. z. předpisy § 28 cis. nař. čís. 278/1915 ř. z. podrobeny také ony majetnosti, jež nejsou sice předmětem soudního projednávání, jež však podléhají dědickému poplatku. Poněvadž podle § 30 řečeného nařízení není třeba povolení pozůstalostního soudu k vydání nebo zastavení pojištěných sum, obmezuje-li se vydání na obnos nejvýše 20.000 K a zadrželi si kromě toho pojišťovna aspoň $\frac{1}{5}$ pojištěné sumy, žalující strana

měla sama opatřit si příslušné povolení pozůstalostního soudu k vydání pojištěné sumy a když tak neučinila, právem žalovaná pojišťovna šetříc náležitě péče čl. 282 obch. zák. jí uložené zadržela částku 4.000 K na případné dědické daně. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Pojistka nenáležela do pozůstalosti pojistníkovy, neboť zůstavitel pojistkou žalující platil, tedy jí disponoval. Pojistka také v pozůstalosti po něm nebyla nalezena (Sb. n. s. č. 8189) a pozůstalost pro nedostatek jmění se neprojednávala. Žalovaná složivši pojistnou náhradu nikoliv ve prospěch pozůstalosti, nýbrž výhradně jiných osob, činících si na ni nárok, přesto zadržela $\frac{1}{5}$ pojistné sumy na úhradu poplatku, aniž při tom učinila oznámení v § 30 cit. nař. uvedené. Zadržení výplaty 4.000 K žalobci jako doručiteli pojistky z ní oprávněnému nelze tudíž odůvodnit a to ani ustanovením § 133, odst. 3, dřívějšího pojišťovacího zákona (shodného s ustanovením § 128/3 poj. zák. nyní platného), ani předpisem §§ 16, 28 cis. nař. č. 278/1915 a § 30 min. nař. č. 397/1915. Měla-li ostatně žalovaná strana nějaké pochybnosti, měla zažalovanou částku aspoň složit k soudu. K zadržování částky 4.000 K nebyla tedy žalovaná, když pojistka do pozůstalosti nenáleží, oprávněna.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Nejde přímo o to, byl-li procesní soud oprávněn, byť i předurčujícím způsobem, řešit otázku, zda pojistná suma patří do pozůstalosti čili ne podle § 133, odst. 3, zákona č. 501/1917 ř. z. (§ 162, odst. 1, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n., úsudkem z opaku) a zdali podle poplatkových předpisů podléhá nebo nepodléhá pojistná suma dědickému poplatku podle §§ 16 a 28 cis. nař. č. 278/1915 ř. z. a § 30 prováděcího nařízení č. 397/1915 ř. z., i když nepatří do pozůstalosti. Nýbrž jde o to, zdali pojišťovna důvodně nebo nedůvodně zadržela jednu pětinu pojistné sumy k zajištění dědického poplatku. Je nepochybné, že pro obor poplatkového práva přísluší řešení obou zmíněných otázek výlučně finančním úřadům a tyto jsou oprávněny posuzovati k vyměření dědických poplatků právní stav samostatně a nejsou vázány výrokem soudce projednávajícího pozůstalost, zda určitá věc patří nebo nepatří do pozůstalosti (rozhodnutí ze dne 27. dubna 1906 č. 4752, Budwinsky 4480, L 217, ze dne 6. února 1906 č. 1445, Budw. 4242, ze dne 10. ledna 1906 č. 88 Budw. 4153, L 231, 232 a ze dne 28. února 1930 č. 18.366/27 Boh. 5184). Rovněž tak nejsou finanční úřady vázány výrokem soudu, zda pojistná suma patří do pozůstalosti čili nic a zda podléhá dědickému poplatku. Nebyly-li tyto otázky dosud rozřešeny příslušným finančním úřadem, nelze dospěti k závěru, že si pojišťovna nedůvodně zadržela jednu pětinu pojistné sumy k zajištění dědického poplatku. Neboť podle § 28, odstavec 2, cis. nař. č. 278/1915 ř. z. smí kromě jiných případů pozůstalostní soud udělit povolení, aby byla vydána nebo vyzvednuta a dána do zástavy deposita, prohlásí-li úřad

vyměřující poplatky, že je s tím srozuměn. A to se týká podle odst. 5 téhož § 28 i pojistné sumy, k jejímuž zaplacení je pojišťovna pro smrt pojištěného povinna. Ostavec 4 téhož § 28 pak ustanovuje, že kdo ne dbaje ustanovení odstavce 1 majetkové předměty vydá, vyzvedne nebo nabude na nich zástavního práva, ručí nedílnou rukou s tím, kdo je povinen k placení, za dědický poplatek na ně připadající, když v době vydání (vyzvednutí, zastavení) byla mu známa smrt zůstavitelova nebo při užití náležitě péče musila mu býti známa. Ministerstvo financí udělilo výnosem ze dne 17. dubna 1916 č. 27.652 popl. př. č. 8 z r. 1916 souhlas jednou pro vždy na místě úřadů vyměřujících poplatky, aby byla vydána, vyzvednuta a dána do zástavy deposita, jestliže alespoň pětina hodnoty uložených majetností zůstane ke krytí poplatků a jiných pozůstalostních dávek zadržena u uschovatele nebo se vyjme ze zastavení; jinak je vydání pojistných sum dovoleno pouze za podmínek § 30, odst. 3, min. nař. č. 397/1915 ř. z., totiž, že povolení pozůstalostního soudu k vydání neb zastavení pojistných sum, k jejichž zaplacení je pojišťovna pro smrt pojištěného povinna, není třeba, jde-li o vydání (zastavení) nejvýše částky 20.000 K a zůstane-li zadržena u uschovatele nejméně pětina pojistné sumy nebo hodnoty uložených majetností. To vše platí nejen, patří-li pojistná suma do pozůstalosti, nýbrž i tehdy, nepatří-li do pozůstalosti, avšak podléhá-li přes to podle ustanovení §§ 14 a 15 zákona č. 74/1901 ř. z. dědickému poplatku. Pozůstalostní soud nepojal pojistnou sumu do pozůstalosti (Věstník min. sprav. 1916, str. 290 až 293) a pojistná suma činí 20.000 K. Ze shora uvedených předpisů tudíž plyne, že pojišťovna byla oprávněna vydati žalobkyni pojistnou sumu bez povolení pozůstalostního soudu, zadržela-li si jednu pětinu pojistné sumy ke krytí dědických poplatků. Nezadržela-li by si tuto částku, ručila by podle § 28, odst. 4, cis. nař. č. 278/1915 ř. z. a § 30, odst. 1, min. nař. č. 397/1915 ř. z. rukou nedílnou s tím, kdo je povinen k placení, za dědický poplatek na ně připadající, když v době vydání byla jí známa smrt zůstavitelova nebo při užití náležitě péče by musila jí býti známa. Nepochybné je, že o smrti zůstavitelově věděla a že by jí stihl ručební závazek, kdyby příslušný finanční úřad dědický poplatek vyměřil. Dokud příslušný finanční úřad nerozhodl, zda pojistná suma podléhá dědickému poplatku nebo ne, není pojišťovna povinna vydati zadržanou částku 4.000 K ke krytí dědických poplatků, poněvadž tím je podle § 1298 obč. zák. podán důkaz, že žalované jest zabráněno toho času splnití její smluvní závazek bez srážky částky 4.000 K.

Čís. 17309.

Lhůta určená v § 46, odst. 2, konk. ř. jest lhůta propadná a platí i pro odporovou žalobu podanou podle § 231 ex. ř., je-li zároveň žalobou odpůrcí.

(Rozh. ze dne 22. května 1939, Rv II 159/39.)

Žalující správce konkursní podstaty povinného podal při rozvrhovém roku odpor proti příkázání pohledávky. . . . Kč žalované straně, kterou tato měla zajištěnou na nemovitostech povinného úpadce. Svůj odpor proti příkázání řečené pohledávky odůvodnil žalující správce konkursní podstaty tím, že prý se zajištění pohledávky stalo v posledních 60 dnech před prohlášením konkursu o jmění úpadce v době, kdy tento byl již insolventní. Žalovaná neměla proto již nároku na zajištění své pohledávky, zajištění se stalo způsobem, propůjčujícím žalované bezprávně výhodu před jinými věřiteli a jednání to je odporovatelné dle § 33 č. 1 konk. ř., protože žalovaná strana v té době prý věděla o neschopnosti úpadcově platiti. Exekuční soud odkázal správce konkursní podstaty s tímto odporem na pořad práva (§ 231 ex. ř.). Proti žalobě, jíž se žalobce domáhal výroku, že právní jednání, jímž dle dlužního úpisu bylo vloženo právo zástavní za pohledávku žalované strany. . . . K, jest vůči konkursní podstatě povinného bezúčinné, že žalovaná strana nemá nárok na částku. . . . K, příkázanou jí z rozvrhované podstaty usnesením obsaženým v rozsudku okresního soudu v R. a že žalovaná strana jest povinna trpěti, aby tato částka byla z rozvrhové podstaty vydána konkursní podstatě povinného, namítla žalovaná strana mimo jiné též, že žalobce jest se svým nárokem prekludován vzhledem na předpis § 46 konk. ř. První soud uznal podle žaloby, neshledav námitku prekluce žaloby z důvodu § 46 konk. ř. opodstatněnou. V otázce, o níž jde, uvedl v důvodech: Předpis § 46 konk. ř. omezuje právo odpůrčí žaloby ku provedení odporu dle ustanovení konkursního řádu na dobu do roka po prohlášení konkursu. Právo námitek ku provedení odporu však lhůtou neomezuje. Odpor, dne 17. června 1937 žalobcem proti příkázání pohledávky straně žalované vznesený, jest takovou námitkou, o níž jest řízení upraveno zvláštními předpisy, a to ustanovením §§ 210 a násl. ex. ř. O takovéto námitce, zvané odporem, jest rozhodováno způsobem různým, mimo jiné též podle § 231 ex. ř. odkázáním na pořad práva. Odpor takto ve smyslu § 121 konk. ř. a § 231 ex. ř. žalobou na pořad práva uvedený není však již žalobou dle § 46 konk. ř., ale žalobou, kterou dle § 231 ex. ř. námitka dle § 46 konk. ř. při rozvrhu uplatněná co do své oprávněnosti se vyšetřuje a hodnotí, a poněvadž jest to vlastně řízení mající zjistiti oprávněnost námitek během řízení uplatněné, nelze o takovéto žalobě tvrditi, že byla podána po uplynutí preklusivní doby, stanovené pro žaloby dle § 46 konk. ř. v technickém slova smyslu, i když lhůta, v tomto předpisu stanovená, byla již bývala uplynula. Odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle § 46, odst. 1, konk. ř. lze uplatniti odpor žalobou nebo námitkou. Z položení slova »námitka« vedle slova »žaloba« plyne, že i slovem »námitka« jest rozuměti právní prostředek civilního soudního

řádu. Ve smyslu civilního soudního řádu jest námitkou buď obrana žalovaného proti tvrzení žaloby, anebo obrana žalobcova proti námitce vznesené žalovaným (replika). Uplatňuje-li se odpůrčí nárok tímto způsobem, jde o námitku, která není vázána lhůtou určenou § 46, odstavec 2 konk. ř. Odpor podle § 213 ex. ř. není ale ani námitkou ani replikou, poněvadž je to zvláštní právní prostředek zavedený exekučním řádem pouze pro rozvrhové řízení a nikoliv civilním soudním řádem a není to proto vůbec právní prostředek k uplatnění odpůrčího nároku, jak jej má na mysli § 46, odst. 1 konk. ř. a nepřichází tu vůbec v úvahu předpisy o odpůrčím právu. Teprve odpůrčí žalobu podanou v důsledku usnesení exekučního soudu, jímž byl žalobce se svým odporem poukázán na pořad práva podle § 231 ex. ř., jest považovati za takový právní prostředek. Odpůrčí žaloba takto podaná neztrácí povahu odpůrčí žaloby, neboť žaloba podaná ve smyslu § 231 ex. ř. není zvláštní žaloba svého druhu, nýbrž žaloby mohou býti podány z rozmanitých žalobních důvodů uvedených v odporu. Nelze proto žaloby takto podané posuzovati jednotně, nýbrž každou žalobu je posuzovati samostatně podle jejího obsahu a podle toho teprve určit, jakého druhu žaloba je. Zůstává-li odpůrčí žaloba podaná správcem konkursní podstaty žalobou odpůrčí i v případě § 231 ex. ř., platí i o ní jednorozhodně § 46, odst. 2, konk. ř. Tak i rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu vídeňského č. 2030 sbírky Gl. U. n. F.; toto bylo sice vydáno ještě za účinnosti odpůrčího zákona č. 36/1884 ř. z., ale v tom směru nenastala žádná změna konkursním řádem č. 64/1931 Sb. z. a n., jak patrně ze srovnání §§ 16, odst. 2, a 27 odp. zák. s § 46, odst. 1 a 2 konk. řádu. Hmotněprávní propadnou lhůtu § 46, odst. 2, konk. ř. jest posuzovati podle občanského zákona, nelze ji proto prodloužiti a nepřipustné jest i navrácení do předešlého stavu (§ 1450 obč. zák.). Poněvadž konkurs na jmění povinného byl prohlášen dne 27. dubna 1932 a žaloba byla podána teprve dne 15. května 1938, propadl odpůrčí nárok správce konkursní podstaty. Nelze proto jeho dovolání již z tohoto důvodu vyhověti a netřeba se obíratí dovolacími důvody, jimiž dovolatel vyvrací názor odvolacího soudu, že nejsou splněny předpoklady odpůrčího nároku.

Čís. 17310.

Navrhuje-li vymáhající věřitel dražební podmínky, které obsahují nepřipustné úchyly od zákona, jest vždy provésti dražbu podle dražebních podmínek zákonných, aniž je potřebí ukládati vymáhajícímu věřiteli předložení podmínek bez nezákonných odchylek.

(Rozh. ze dne 23. května 1939, R I 41/39.)

Vymáhající věřitelka navrhla v bodě 8 dražebních podmínek, aby vydražitel nesl ze svého náklady dražby a řízení rozvrhového; mimo

to měly dražební podmínky v tomto bodě ustanovení o náhradě nákladů z exekuční koupě a o poplatcích převodních. Prvý soud schválil dražební podmínky beze změny, rekursní soud z nich vypustil bod 8. **Důvody:** Náklady dražebního řízení až do přiklepu vzniklé jsou náklady exekučními. Jdou dle zásady §§ 46 c. ř. s., 78 ex. ř. prozatím na vrub strany vymáhající, která má za podmínek § 74 ex. ř. nárok na jejich náhradu, a to z rozvrhované podstaty (§ 216 ex. ř.). O nákladech řízení rozvrhového platí zásady řízení nesporného, takže zásadně jdou na vrub toho kterého účastníka, jemuž vznikly; z rozvrhované podstaty lze je přikázati věřitelům knihovním, v jejich prospěch je zapsána jistota za vedlejší požadavky, pokud k jejich úhradě dostačuje. Přesunování tyto náklady na vydražitele není přípustné. V souzeném případě nebylo lze předem určit výši povinnosti vydražitele a teprve konec rozvrhového řízení by zjednal soudu možnost posouditi, zda vydražitel dražební podmínky splnil (viz výnos min. sprav. z 9. června 1902 č. 6062/2). Další ustanovení odst. 8 o náhradě nákladů z exekuční koupě a poplatku převodního jsou zbytečné, protože tyto otázky jsou upraveny předpisy poplatkového práva a dražební podmínky nemohou zasahovati do oblasti práva poplatkového a do výsostné pravomoci vyměřujících úřadů. Proto odst. 8 dražebních podmínek, jak byly navrženy, nelze schváliti. Pro stanovení roku k určení dražebních podmínek nebylo podkladu, neboť ten jest stanoviti jedině tehdy, učiněn-li návrh podle zákona přípustný, aby byly stanoveny dražební podmínky odchylné.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Vývody dovolacího rekursu hypotekárního věřitele, že nelze dražební podmínky obsahující vedle ustanovení zákonem připuštěných také taková, která nejsou připuštěna, schváliti bez státní vypuštěním těchto posledních ustanovení, nejsou správné. Předložení dražebních podmínek vymáhajícím věřitelem nelze srovnávati s jeho strany s dobrovolnou nabídkou prodatele. Vždyť ono jest exekučním úkonem nařízeným vymáhajícím věřiteli § 145 ex. ř. a potřebným také v zájmu ostatních oprávněných k provedení exekuce. Obsah dražebních podmínek nezáleží na vůli vymáhajícího věřitele, nýbrž je předepsán zákonem, který jenom dopouští, aby vymáhající věřitel navrhl jisté odchylky, které zákon neshledává pro výsledek prodeje závadnými. Nenavrhuje-li proto vymáhající věřitel právě takovéto připuštěné odchylky, nýbrž jiné, jest vždy dražbu provésti podle normativních dražebních podmínek, a bylo by bezúčelné zákonu se přičítící dražební podmínky zamítati a ukládati vymáhajícím věřiteli předložení podmínek bez těchto nezákonných odchylek, tedy normativních.

Čís. 17311.

Akciová společnost nezanikla tím, že na její jmění byl uvalen konkurs, jenž byl podle § 166, odst. 2, konk. ř. zrušen.

Exekuční soud jest oprávněn uložit některému z posledních členů správy akciové společnosti vyjevovací přísahu podle § 47 ex. ř.

(Rozh. ze dne 23. května 1939, R I 294/39.)

Proti návrhu vymáhající strany na složení vyjevovací přísahy podle § 47 ex. ř. namítl Jaromír S., jemuž jako náměstkou povinné akciové společnosti bylo uloženo složit jménem povinné vyjevovací přísahy, že povinná již neexistuje, neboť na ni uvalený konkurs byl zrušen v roce 1932 pro nezaplacení nákladů konkursního řízení. Prvý soud uznal podle návrhu. Rekursní soud návrh zamítl. **Důvody:** Soud první stolice nepřihlédl k tomu, že povinná strana jako akciová společnost byla zrušena podle čl. 242 č. 4 obch. zák. uvalením konkursu na její jmění a fakticky zanikla nucenou dražbou veškerého majetku v roce 1935, kterou jest pokládati za likvidaci předmětné akciové společnosti na místo provedeného řízení konkursního, jež bylo zrušeno jedině pro nedostatek jmění k úhradě nákladů tohoto řízení. Není tudíž stěžovatel již z tohoto důvodu ani oprávněn ani povinen dle čl. 232 obch. zák. vykonati přísahu jako bývalý člen představenstva již neexistující akciové společnosti.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu nové rozhodnutí.

Důvody:

Podle usnesení krajského soudu v P. jako soudu konkursního ze dne 28. července 1932, byl konkurs na jmění povinné strany zrušen podle 2. odst. § 166 konk. ř., protože věřitelé nedali na útraty přiměřenou zálohu. Soud první stolice správně uvádí, že tím nezanikla akciová společnost, neboť prováděla se ještě dodatně realizace jejího jmění, třebaš cestou exekuční. Nemá však opory ve spisech tvrzení rekursního soudu, že takto byl realizován veškerý její majetek. Zda je tomu tak, má býti zjištěno vyjevovací přísahou ze strany posledních členů správy akciové společnosti, jejichž funkce ani uvalením konkursu po této stránce nebyla dotknuta, jak lze usouditi z ustanovení 2. odst. § 101 konk. ř. Není bez významu, že v konkursním řízení k vyjevovací přísaze podle cit. ustanovení nedošlo. Neobstojí proto důvod, kterého bylo použito k zamítnutí žádosti.

Čís. 17312.

Vlastníku nemovitosti nepřisluší proti vydražiteli nárok na náhradu nákladu, který na ni učinil za exekučního řízení po jejím odhadu a před jejím vydražením (§§ 1435, 1437 obč. zák.). Nesejde na tom, zda vydražitel o učiněném nákladu věděl, čili nic.

Jest na vlastníku nemovitosti, aby, nastane-li po provedení odhadu podstatná změna v jakosti nemovitosti nebo v její hodnotě, dal způsobem zákona odpovídajícím popud k provedení nového odhadu.

(Rozh. ze dne 23. května 1939, Rv I 1927/38.)

Žalobkyně domáhá se na žalovaném vydražiteli jejich nemovitostí náhrady nákladů (investic a prací), jež na vydražených nemovitostech učinila po provedení exekučního odhadu a o které jest žalovaný prý obohacen. Prvý soud žalobu zamítl. Důvody: Nelze přisvědčiti názoru žalobkyně, že se lze domáhati požadované náhrady z titulu obohacení. Ustanovení §§ 1435 a 1437 obč. zák. nelze použiti, bylo-li plněno něco na základě pravoplatného rozhodnutí, které nebylo zrušeno (Sb. n. s. č. 9757). V souzeném případě došlo k převodu vlastnictví podle § 367 obč. zák., t. j. ve veřejné dražbě na základě řádně schválených a nenapadených dražebních podmínek a nemovitosti byly po pravoplatnosti příklepu pravoplatným soudním rozhodnutím žalovanému odevzdány. Nelze tedy požadovati vrácení něčeho, co bylo řádně do vlastnictví žalovaného převedeno, protože předmětem nároku z obohacení jest jen vrácení toho, co přešlo ze jmění jedné osoby do jmění osoby druhé pouze bez právního důvodu. Odvolací soud nevyhověl dovolání. Důvody: Učinila-li žalobkyně na nemovitost nějaký náklad před dražbou, učinila tak v době, kdy ještě byla vlastníci nemovitosti, tedy ve vlastním zájmu a k svému prospěchu. Bylo-li již tehdy zavedeno dražební řízení ohledně její nemovitosti, dalo se tak za stavu, kdy mohla počítati s prodejem nemovitosti v dražbě. Bylo proto její věcí, aby, nastala-li po provedení odhadu podstatná změna v jakosti nemovitosti nebo v její hodnotě, dala způsobem zákona odpovídajícím popud k provedení nového odhadu, což neučinila. Vydražitel nabývá nemovitosti na podkladě dražebních podmínek a příklepem vznikají pro něho práva a povinnosti, jak je stanoví zákon a dražební podmínky (§ 156 ex. ř.). Zákon odpírá vydražiteli nárok ze správy pro nesprávné údaje, které v dražebních podmínkách nebo spisech před dražbou vyložených byly obsaženy o vydražené nemovitosti nebo jejím příslušenství (§ 189 ex. ř.), neukládá mu naproti tomu povinnosti, jež by plynuly z jiné její povahy. Zaručuje mu trvalé nabytí vlastnictví a chrání jej proti případné vlastnické žalobě a nebezpečí znehodnocení exekučního objektu (§ 170, č. 5 ex. ř.). Z toho jest usuzovati, že vydražitel není povinen dlužníku k plnění, žalobou žádanému.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání neshledav zákonného důvodu, aby napadený rozsudek změnil nebo zrušil (§ 510, odst. 3, c. ř. s.).

Čís. 17313.

Uvedl-li vymáhající věřitel v exekučním návrhu mimo jiné údaje, jichž je třeba k povolení exekuce (§§ 3, 54, 55 ex. ř.), že vymáhaná pohledávka je zajištěna zástavním právem na nemovitosti dlužníka,

proti němuž bylo zahájeno zemědělské vyrovnací řízení, že však zástavní právo vymáhajícího věřitele na oddělené uspokojení není tímto řízením dotčeno (§§ 13, 14 vyr. ř., §§ 3, 9 vl. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.), a že jde o nemovitost, která není nemovitostí zemědělského podniku (pískový lom), a osvědčil-li tato tvrzení, nepřekáží ustanovení § 21, odst. 1, vl. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. povolení exekuce vnučenou správou.

Osvědčení tvrzení lze po případě spatřovati již v tom, že byla témuž věřiteli na tutéž nemovitost za stejných okolností již jednou exekuce vnučenou správou povolena.

Odklad exekučních úkonů, nařízený vyrovnacím komisařem podle § 9 a vl. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. v doslovu čl. I, č. 4 vl. nař. č. 259/1936 Sb. z. a n. v dražebním řízení nepřekáží povolení exekuce vnučenou správou.

(Rozh. ze dne 24. května 1939, R I 18/39.)

Srov. rozh. č. 17042, 17124 Sb. n. s.

Prvý soud povolil vymáhající straně exekuci vnučenou správou pískového lomu. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Z exekučního návrhu i ze spisu č. j. Kv..., k nimž musí soud exekuci povolující i soud rekursní vzíti zřetel z úřadu (rozh. č. 11800, 11963, 14014 Sb. n. s.) jest zjištěno, že proti straně povinné bylo zahájeno usnesením ze dne 27. října 1936 zemědělské vyrovnací řízení podle vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. Vymáhající strana nabyla podle dlužního úpisu ze dne 26. května 1931 pro svoji pohledávku 20.000 Kč zástavní právo na nemovitostech strany povinné. Tato pohledávka v celkové částce 24.163.90 Kč jest podle rozsudku rekursního soudu ze dne 24. července 1934 č. j. Ck... vymáhána na straně povinné exekucí vnučenou dražbou těchto nemovitostí, jež dosud skončena není. Exekuční návrh, o který nyní jde a podaný dne 26. září 1938, tedy po zahájení zemědělského vyrovnacího řízení, které dosud není skončeno, odůvodnila vymáhající strana tím, že jako oddělná věřitelka jest podle § 12 vyr. ř. a § 9 a násl. nař. čís. 76/1936 Sb. z. a n. k exekuci oprávněna, ježto lomy, na něž má právě býti vedena exekuce, nejsou nemovitostí ve smyslu § 1, odst. 2, řeč. nař. Proti povolení exekuce brojí povinná strana, namítajíc její nepřipustnost poukazem na ustanovení § 21 nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. Otázka, zda jde o nemovitosti zemědělského podniku strany povinné, nemůže býti řešena, když zemědělské vyrovnací řízení jest dosud v běhu, v exekučním řízení, ježto o tom povolán jest rozhodnutí jedině vyrovnací soud, pokud se týče vyrovnací komisař. Rozhodnutí to jest pro exekuční soud (soud exekuci povolující) závazné. Nehledě k tomu, že vymáhající strana v návrhu proti předpisu § 55, odst. 2, ex. ř. neosvědčila ani neprokázala, že nejde o nemovitosti zemědělského podniku strany povinné, byla tato otázka již pravoplatně

vyřešena jednak rozhodnutím vrchního soudu v P. ze dne 12. prosince 1936, jednak pravoplatným usnesením vyrovnacího komisaře ze dne 11. února 1938, jímž byla určena odhadní hodnota nemovitostí zemědělského podniku strany povinné, v níž jsou zahrnuty i lomy, na něž žádaná exekuce má být vedena. Jest proto pozemky ty považovati za součást nemovitostí zemědělského podniku strany povinné a jest proto se zřetelem na ustanovení § 21 nař. č. 77/1936 Sb. z. a n. po zahájení jeho až do doby jeho splnění pro pohledávku na nemovitostech těch knihovně zajištěnou přípustna odchylka od ustanovení § 13 vyr. ř. jen za předpokladu § 21 nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. Že předpoklady ty jsou splněny, musí vymáhající strana již v návrhu na povolení exekuce podle § 55, odst. 2, ex. ř. dokázati. To se však v tomto případě nestalo. Poněvadž z návrhu nelze bezpečně seznati, zda vymáhající strana nenavrhuje snad také exekuci vnučenou správou lomu jako samostaného podniku, zabýval se rekursní soud věci i s tohoto hlediska a dospěl k názoru, že ani pak by žádaná exekuce nemohla být povolena vzhledem k ustanovení § 12 vyr. ř. a § 3 nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Jde pouze o to, zda ustanovení § 21, odst. 1, vládn. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. nepřekáželo tomu, aby byla povolena exekuce vnučenou správou. Pro posouzení této otázky je tedy rozhodný především stav věci, jaký tu byl podle tvrzení obsaženého v exekučním návrhu (§§ 3, 54, 55, odst. 2, ex. ř.). Podle obsahu exekučního návrhu jest vymáhána pohledávka zajištěná zástavním právem na nemovitostech dlužníků a toto právo vymáhajícího věřitele na oddělené uspokojení nebylo dotčeno zemědělským vyrovnacím řízením Kv... a Kv..., zahájeným k návrhu dlužníků (§§ 13, 14 vyr. ř., §§ 3 a 9 vládn. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.). Vymáhající věřitel dále uvedl výslovně v exekučním návrhu, že jde o pískový lom (poz. parc. č. 121/1 a 122/2 v R., vložka č. 15 poz. knihy kat. území R.), který není nemovitostí zemědělského podniku. Vymáhající věřitel navrhl vnučenou správou jen tohoto pískového lomu. Tvrzení vymáhajícího věřitele bylo dostatečně osvědčeno již tou okolností, že za stejných podmínek byla exekuce vnučenou správou téhož pískového lomu již povolena pravoplatně usnesením ze dne 30. srpna 1938 č. j. E... Ustanovení § 21, odst. 1, vládn. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. zakazuje vymáhání dluhů pouze z nemovitostí zemědělského podniku vyrovnacího dlužníka a nikoliv též z jiných nemovitostí (srov. rozh. č. 17042 Sb. n. s.). Podle exekučního návrhu, který obsahuje veškerá udání, jichž bylo třeba k rozhodnutí o povolení exekuce, nejde o zemědělský podnik a nebylo ani jinak překážky proti povolení navrhované exekuce. Jestliže snad tvrzení vymáhajícího věřitele neodpovídalo úplně skutečnosti a jestliže by podle toho po bližším zjištění exekuce přece jen nebyla přípustna zcela nebo částečně, pak by

mohlo jíti jen o její zrušení nebo omezení (§§ 39, č. 2, 41 ex. ř.). Podotýká se k vývodům rekursu dlužníků, že odklad exekučních úkonů, nařízený vyrovnacím komisařem podle § 9 a) vládn. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. v doslovu čl. I, č. 4 vládn. nař. č. 259/1936, v dražebním řízení, nemohl ovšem překážeti povolení exekuce vnučenou správou.

Čís. 17314.

Pozemková reforma.

Státní pozemkový úřad nemůže propouštěcí rozhodnutí, jímž propustil pozemek podle § 20 přídel. zákona ze záboru, dodatečně odvolati a pozemkem, prohlásiv jej za dále zabraný, nakládati. Stalo-li se tak, je držba a užívání osob, jímž pozemek byl přidělen, protizákonné.

Ručení těchto osob pro jich bezdůvodné obohacení podle §§ 326 až 339 obč. zák. vůči tomu, jemuž vlastník pozemku prodal pozemek propuštěný ze záboru.

Nárok na vrácení nebo náhradu užitků, jichž nepoctivý držitel nabyt, je nárokem z bezdůvodného obohacení podléhajícím 30letému promlčení; nárok na náhradu za fructus neglectos a na náhradu za veškerou škodu vzniklou vlastníku nepoctivou držbou, je nárokem na náhradu škody a podléhá tříletému promlčení podle § 1489 obč. zák.

Začátek běhu promlčecí lhůty.

(Rozh. ze dne 24. května 1939, Rv I 2659/38.)

Žalující strana tvrdí, že trhovou smlouvou ze dne 16. prosince 1927 koupil Jaroslav H., jejich předchůdce, jehož jsou dědici, od velkostatků K. pozemkovou parcelu č. kat. 23/1 louka v kat. území V. Tuto parcelu do vlastnictví také přijal a smlouva trhová byla dne 14. června 1928 knihovně provedena. Jaroslav H. ani žalující jakožto jeho dědici nemohli této louky užívati od jejího nabytí, poněvadž žalovaná strana tvrdila, že louka ta patří jí, byvši jí přidělena Státním pozemkovým úřadem. Louky té užívala žalovaná až do konce roku 1935, takže žalující měla možnost louky té užívati teprve od roku 1936, kdy k žalobě Jaroslava H. o uznání práva vlastnického rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 24. ledna 1936 bylo konečně rozhodnuto, že žalovaná strana jest povinna zdržeti se dalšího zasahování do vlastnického práva žalobcova, jemuž louka ta výhradně vlastnicky náleží. Žalující strana poukazuje na to, že teprve potom, kdy Jaroslav H. koupil onu louku a nabyt k ní knihovního vlastnictví, vydal S. P. Ú. nový výměr, kterým opravil své dřívější rozhodnutí o propuštění parcely té ze záboru, tak že pozemek ten zůstává nadále zabrán státem a že zcizení této parcely smlouvou ze dne 16. prosince 1927 je podle § 7 záborového zákona neplatné. Výměr ten byl však zrušen nejvyšším správním soudem náležením ze dne

30. listopadu 1929 pro nezákonnost. Na to S. P. Ú. rozhodl, že obnovuje řízení, předcházející jeho rozhodnutí o ponechání nemovitosti dle § 20 příděl. zák., jen co do žádosti za ponechání parcely č. kat. 23/1 a rozhodnutí to mění v ten smysl, že se žádost za ponechání této parcely zamítá. Také toto nové rozhodnutí S. P. Ú. bylo pro nezákonnost zrušeno nejvyšším správním soudem rozhodnutím ze dne 7. ledna 1932. Vzhledem k zmíněnému rozhodnutí z 30. listopadu 1929, o kterém prý žalovaná strana zvěděla dne 24. ledna 1930, musila býti tato přesvědčena, že jakýkoliv její domnělý nárok na získání pozemkové parcely č. kat. 23/1 není správným a je bezdůvodným. Žalovaná strana nestala se nikdy poctivým držitelem zmíněné parcely, které Jaroslav H. jako ze záboru propuštěné řádně knihovně nabyt, a ježto byla si dobře vědoma, že žádné právo k parcele té jí nepřísluší a zdráhala se vzdáti se užívání této louky, obohatila se bezdůvodně užítky z louky a je tudíž povinna hraditi veškeré tyto užítky, a to sklizeň z louky za 8 roků, dále škodu z přivlastnění si stromů a úrodu z jabloní. Nižší soudy uznaly žalobní nárok důvodem po právu, prvý soud z těchto důvodů: Podkladem pro užívání sporné parcely žalovanými byl úřední akt Státního pozemkového úřadu, jímž byl jim odevzdán přidělený zbytkový statek i s parcelou č. kat. 23/1 louka do držby a užívání, a z tohoto důvodu až do pravoplatného rozhodnutí sporu o vlastnictví k této parcele, žalovaní, užívající jí jako součástky zbytkového statku jim přiděleného, nejednali vůči Jaroslavu H. vědomě a zamýšleně protiprávně, zejména když jejich držba této parcely došla i soudní ochrany proti jejímu rušení se strany H. Také Státní pozemkový úřad zastával a hájil stanovisko, že propuštění parcely ze záboru a koupě její Jaroslavem H. jest neplatná a že zmíněná parcela náleží ke statku žalovaných, vydávaje v tom směru příslušná rozhodnutí, která ovšem instanční cestou na stížnost H-a byla Nejvyšším správním soudem zrušena. Teprve ve sporu o vlastnické právo k oné parcele byla celá záležitost rozhodnuta ve prospěch H. Za tohoto stavu věci nemůže se jednat o náhradu škody, nýbrž o bezdůvodné obohacení, na kterýžto právní důvod se žalující strana také výslovně odvolává, tvrdíc, že žalovaná strana se zdráhala vzdáti se užívání oné louky a že se jejími užítky bezdůvodně obohatila. Rozsudkem nejvyššího soudu v Brně ze dne 24. ledna 1936 ve spojení s příslušnými nálezy Nejvyššího správního soudu bylo pravoplatně rozhodnuto, že Jaroslavu H. (žalující straně) náleží neobmezené vlastnictví k oné louce a že žalovaní jsou povinni to uznati, dalšího zasahování do vlastnictví žalující strany k této parcele se zdržeti a pozemek jí vrátiti, čímž uznána platnost kupní smlouvy ze dne 16. prosince 1927 s účinkem ex tunc, a tím tedy současně rozhodnuto, že na straně žalovaných po koupi této parcely a jejím připsání do vlastnictví Jaroslava H. nebylo právního důvodu, aby si присvojovali její užítky, z čehož zřejmě vyplývá, že těmito užítky, které po dobu užívání parcely pobírali, jsou bezdůvodně obohaceni. Není pochyby o tom, že Jaroslavu H. (žalující straně) tím, že žalovaní louky té po 8 let užívali, ušel majet-

kový prospěch, který jí, jako výhradně vlastníci po právu příslušel, a má tudíž vůči straně žalované zajisté nárok, aby tento prospěch, který užíváním této parcely žalovanou jim ušel, byl jim nahrazen. Vzhledem k tomu, že jedná se o žalobu z bezdůvodného obohacení, netřeba se blíže zabývatí otázkou, zdali žalovaní, nabývající majetkových prospěchů z oné louky, jednali v dobré víře čili nic, poněvadž tato okolnost při žalobě z bezdůvodného obohacení jest nerozhodnou. Z toho důvodu také tříleté promlčení, které žalovaná strana namítá, nepřichází v úvahu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání poukazují na protokol ze dne 4. února 1925 č. j. 15.739/25-II/1, kterým Státní pozemkový úřad odevzdal zbytkový statek ve V. a v něm též spornou louku p. č. 23/1 žalovaným do držby, správy a užívání, a dovozují, že tento akt Státního pozemkového úřadu nebyl nejvyšším správním soudem zrušen ani zkoumán, že se stal pravoplatným a nelze jej řádným soudům přezkoumávatí. Nejvyšší správní soud nálezy ze dne 30. listopadu 1929 č. 21.370/29 a ze dne 7. ledna 1932 č. 17.603/30 zrušil výměry, jimiž se Státní pozemkový úřad snažil louku č. p. 23/1 ve V., propuštěnou rozhodnutím ze dne 28. dubna 1925 podle § 20 příděl. zákona ze záboru, opět do záboru pojmuti a v přidělu žalovaných ponechatí, a vyslovil při tom v důvodech, že Státní pozemkový úřad, ponechav louku tu vlastníku velkostatku podle § 20 příděl. zákona a propustiv jí ze záboru, nemohl dodatečně odvolati platně toto svoje propouštěcí rozhodnutí a dodatečně prohlásiti ji za dále zabranou, ježto v době tržové smlouvy ze dne 16. prosince 1927, kterou jí majitel velkostatku prodal Jaroslavu H., mohla býti louka ta jako záboru prostá třetí osobou od vlastníka velkostatku koupena, a že Státní pozemkový úřad jest tímto názorem Nejvyššího správního soudu vázán. Tyto nálezy Nejvyššího správního soudu a v nich vyslovený pro Státní pozemkový úřad i pro řádné soudy závazný názor, že majitel velkostatku byl oprávněn louku č. p. 23/1 ve V. prodati mlynáři Jaroslavu H. a že Státní pozemkový úřad není již oprávněn loukou tou disponovati, mají nutně za následek, že i přidělová držba a užívání louky té žalovanými manžely B. byly ode dne jejího propuštění ze záboru nesprávné a protizákonné. Názor nižších soudů, že, ježto jde o žalobu z bezdůvodného obohacení, není třeba zkoumati, zdali držba žalovaných byla poctivá čili nic, není ovšem správný. Kdyby žalovaní byli poctivými držiteli sporné louky, tu by jim podle výslovného a výjimečného ustanovení § 330 obč. zák. náležely všechny oddělené plody a vybrané užítky z ní a nemohli by tedy býti tím, co jim po právu náleželo, bezdůvodně obohaceni. Jdeť o speciální předpisy §§ 326/339 obč. zák. Nutno tedy zkoumati, zdali a od které doby byla držba žalovaných v příčině sporné louky nepoctivá. To je otázka právní (rozh.

č. 4659, 5588 Sb. n. s.). Podle § 326 obč. zák. jest nepoctivým držitelem ten, kdo ví nebo z okolností musí tušiti, že věc, kterou drží, náleží jinému. Je-li tu pochybnost nebo podezření co do platnosti držby, je takový stav nejistoty stavem pochybnosti, stavem obmyslnosti (rozh. č. 9718 Sb. n. s.). Že žalovaní byli nepoctivými držiteli louky p. č. 23/1 ve V. od doručení žaloby C. . . , kterou se Jaroslav H. domáhal proti nim uznání neomezeného práva vlastnického k louce té, tedy od 5. října 1928, plyne z výslovného ustanovení § 338 obč. zák. (rozh. č. 14327 Sb. n. s.). Oni však byli nepoctivými držiteli již dříve, od té chvíle, kdy se dověděli, že Jaroslav H. onu louku koupil a že si na ni činí vlastnické nároky, neboť od té chvíle musili již počítati s tím, že jejich držba není pořádná a že bude soudem shledána nepořádnou. To se dověděli — ne-li dříve — tedy jistě alespoň dne 12. července 1928, kdy podle vlastního svého tvrzení v žalobě o rušenou držbu C. . . obdrželi dopis, v němž jim notář B. v zastoupení Jaroslava H., mlynáře ve V., sdělil, že velkostatek K. prodal parcelu č. 23/1 ve V. Jaroslavu H., mlynáři ve V., a že týž se ujímá držby a užívání tohoto pozemku. Že žalovaní vedli proti Jaroslavu H. úspěšné spory pro rušenou držbu C. . . a C. . . , jest pro tento spor bez významu, ježto podle § 339 obč. zák. jest chráněna jakákoliv držba a proto se ve sporech o rušenou držbu poctivost nebo nepoctivost držby žalobcovy nezkoumá. Vztahuje se tedy na žalované ustanovení § 335 obč. zák., podle něhož nepoctivý držitel jest povinen nejen všechny prospěchy, kterých držbou cizí věci nabyt, vrátiti, nýbrž nahraditi i ty prospěchy, kterých by byl zkrácený dosáhl, a mimo to nahraditi veškerou škodu, která jeho držbou povstala. Nárok vlastníka na vrácení nebo náhradu užitků, jichž nepoctivý držitel nabyt, není nárokem z náhrady škody ve smyslu § 1489 obč. zák., ani nárokem důchodovým ve smyslu § 1480 obč. zák. a nepodléhá proto tříleté, nýbrž třicetileté době promlčecí (rozh. býv. nejv. soudu ve Vídni z 10. dubna 1900, Z. Bl. 1901/466). Je to v podstatě nárok z bezdůvodného obohacení stanovený zvlášť v § 335 obč. zák. O tento důvod žalobkyně žalobní nárok též opřely, uvádějíce, že se žalovaná strana užitky z té louky bezdůvodně obohatila a že jest proto povinna veškeré tyto užitky straně žalující nyní nahraditi.

Pokud § 335 obč. zák. stanoví též náhradu za fructus neglectos, tu jde již nad požadavky při žalobách z obohacení, a mimo to stanoví výslovně i náhradu za veškerou škodu, která vlastníku nepoctivou držbou povstala. Žaloba v souzeném případě je též o tento důvod náhrady škody opřena. Podle § 1489 obč. zák. běží tříletá doba promlčecí pro žaloby z náhrady škody od doby, kdy se poškozenému škoda i škůdce staly známými. Promlčecí lhůta podle § 1489 obč. zák. počíná se teprve tehdy, když poškozený poznal rozsah poškození a jemu odpovídající výši náhradního nároku, tedy když nabyt tak úplné a tak bezpečné znalosti škody, že vystačí k podání žaloby. V souzeném případě záležela škodná událost v tom, že žalovaní zadržovali Jaroslavu H. a žalobkyním jako jeho právním nástupcům spornou louku, vyko-

návajíce na ní držebnostní a vlastnická práva, a skončila se teprve tehdy, když žalovaní louku tu žalobkyním vydali, byvše k tomu donuceni výsledkem vlastnického sporu, který proti nim Jaroslav H. žalobou podanou již dne 19. září 1928 zahájil. Vydání sporné louky žalobkyním stalo se po doručení rozsudku nejvyššího soudu ve sporu žalovaným, tedy po 20. únoru 1936. Teprve tehdy byla škodná událost skončena a teprve tehdy poznaly žalobkyně celý rozsah škody, která jím byla způsobena. Počala se tedy tříletá lhůta promlčecí teprve po 20. únoru 1936 a byla tedy v souzeném případě žaloba podaná dne 1. října 1937 podána v příčině celého žalobního žádání ještě během tříleté promlčecí lhůty podle § 1489 obč. zák. Není tedy žaloba ta ani s hlediska náhrady škody promlčena. Zdali žalobcům škoda skutečně postala, bude věcí dalšího řízení o výši škody.

Čís. 17315.

Zaměstnanec není oprávněn požadovati peněžní náhradu za dovolenou, o níž zaměstnavatele nežádal a kterou nevyužil. Náhrada za nevyužitou dovolenou přísluší jen, když dovolená nebyla využita na žádost zaměstnavatele.

(Rozh. ze dne 26. května 1939, Rv I 466/39.)

Srovn. rozh. č. 11163, 16761 Sb. n. s.

Žalobce se domáhá na svém bývalém zaměstnavateli mimo jiné též náhrady za nevyužitou dovolenou v částce 1012 K 50 h. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolační soud posoudil po stránce právní správně otázku náhrady za dovolenou ve výši 1.012 K 50 h, neboť i při výkladu §§ 26 a 27 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. třeba vycházeti z toho, že žádati dovolenou jest jen právem zaměstnancovým a že zaměstnavatel není povinný vnucovati mu dovolenou. Proto žalobce není oprávněn požadovati peněžní náhradu za dovolenou jím nežádanou a nevyužitou, neboť peněžní náhrada za nevyužitou dovolenou přísluší jen, když dovolená nebyla využita na žádost zaměstnavatele (srov. důvodovou zprávu sociálně politického výboru č. 2720 k zákonu č. 154/1934 Sb. z. a n. a rozhodnutí Sb. n. s. č. 11163).

Čís. 17316.

Dobou, rozhodnou pro otázku povinnosti dosavadního nositele pensijního pojištění k převodu pojištěncovy premiové rezervy na jiného nositele pensijního pojištění, je doba, kdy došlo ke změně pojistné pří-

slušnosti. Změnou pojistné příslušnosti nelze rozuměti již výstup pojištěncův z dřívější pojistné povinnosti, nýbrž teprve jeho vstup do nové pojistné povinnosti.

Došlo-li u zřízence báňské společnosti (důlního měřiče), který byl dosud pojištěn u Pensijního fondu zřízenců této společnosti, ke vstupu do pojistné povinnosti u Všeobecného pensijního ústavu, v době platnosti zákona č. 89/1920 Sb. z. a n., jest otázku převodu pojištěncovy prémiové rezervy posuzovati podle předpisů tohoto zákona (srov. § 68 řeč. zák. a § 68 nař. č. 138/1914 ř. z.).

Podle tohoto zákona je dosavadní nositel pensijního pojištění (báňská společnost) povinen převést do Všeobecného pensijního ústavu rezervu podle stanov svého pensijního fondu (statutární reserva), nikoli jen pojištěncovu zákonnou prémiovou rezervu.

(Rozh. ze dne 26. května 1939, Rv II 84/39.)

Žalobce byl zaměstnán jako důlní měřič u žalované Rosické báňské společnosti na Z. Pensijně byl pojištěn u »Pensijního fondu II zřízenců Rosické báňské společnosti«, jež tato založila podle zákona ze dne 16. prosince 1906 č. 1 ř. z. z roku 1907 pro všechny své zřízence povinné pensijním pojištěním podle tohoto zákona. Tento pensijní fond byl zlikvidován ke dni 30. června 1920 a zákonné prémiové rezervy byly převedeny na Všeobecný pensijní ústav.

Žalobce tvrdí, že pensijní fond žalované společnosti byl povinen poskytovat svým pojištěncům požitky převyšující o jednu pětinu požitky, které poskytoval Všeobecný pensijní ústav svým pojištěncům. Za to byl tento fond oprávněn vybírat prémie a taxy vyšší o jednu pětinu než prémie a taxy zákonné. Při svém zrušení byl Pensijní fond II. povinen odevzdati prémiovou rezervu tak zv. statutární a vypočtenou podle zákonných pensijních požitků o jednu pětinu vyšších Všeobecnému pensijnímu ústavu. Rosická báňská společnost však při likvidaci svého tak zv. náhradního pojištění smluvního ke dni 30. června 1920 nepřevdla za žalobce na Všeobecný pensijní ústav tuto tak zv. statutární prémiovou rezervu, nýbrž jen zákonnou prémiovou rezervu 4.380 K 10 h. Převod prémiové rezervy měl však být proveden i s 20% zvýšením za hodnotu nároků zaručených smluvně podle čís. nař. 138/1914 ř. z. Tato pětina by činila 877 K 60 h a mohl by žalobce za tento obnos získati zákup let, t. j. asi 300 K ročně, o kterýžto obnos by se žalobci jeho důchod zvýšil. Kromě toho měla být likvidace fondu podle zák. č. 89/20 správně provedena až k 31. prosinci 1920 a nikoliv k 30. červnu 1920. Důsledkem toho by 20% zvýšení prémiové rezervy činilo u žalobce asi 1.160 K, za kterýžto obnos mohl žalobce míti při likvidaci k 31. prosinci 1920 zákup let znamenající zvýšení důchodu ročně o 360 K. Následkem nezpůsobilosti k povolání vystoupil žalobce 1. října 1933 ze služeb Rosické báňské společnosti a byl mu Všeobecným pen-

sijním ústavem vyměřen invalidní důchod měsíčně 1.014 K. Domáhá se proto žalobou rozdílu mezi invalidním důchodem, který pobírá od Všeobecného pensijního ústavu a důchodem, na který by měl nárok podle stanov Pensijního fondu II. zřízenců Rosické báňské společnosti, při čemž poukazuje též na to, že žalovaná ručí za tento rozdíl jak podle stanov fondu, tak i podle ustanovení čl. 11, odst. 6, vl. nař. č. 693/20 Sb. zák. a nař. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Těžiště sporu tkví v tom, zda měla být převedena na Všeobecný pensijní ústav nejen zákonitá prémiová reserva, nýbrž i statutární prémiová reserva a zda žalovaná strana jakožto zaměstnavatelka žalobcova ručí za diferenci mezi pensijním důchodem, na který měl žalobce nárok dle stanov pensijního fondu II. zřízenců Rosické báňské společnosti, a pensijním důchodem, který nyní pobírá od Všeobecného pensijního ústavu. Náhradní smlouva o pensijním pojištění žalobcově byla zřízena za platnosti pensijního zákona č. 1/1907 ř. z. Dle §§ 10, 15 pensijních stanov žalované má žalobce nárok na pensijní důchod o 11% vyšší než činí pensijní důchod vyplácený u Všeobec. pensijního ústavu. Nabytí nároku na tento pensijní důchod je vázáno mimo jiné dle § 9 stanov na desetileté členství, při čemž byla v §§ 33 a 37 stanov určena výše pojistných premií i způsob jejich placení. Otázka, zda žalobce platil pojistné prémie ve výši, v jaké byl povinen, či zda platil prémie jen v zákonité výši a nikoliv ve výši odpovídající zlepšení jeho pensijních nároků ve smyslu stanov, je pro tuto rozepři nerozhodná, neboť bylo věcí žalované, po případě jejího náhradního pensijního ústavu, aby od žalobce byly vymoženy pojistné prémie v té výši, jak je byl povinen platiti. Žalovaná strana netvrdí, že by byla žádala do 31. prosince 1920 u ministerstva sociální péče přeměnu náhradní smlouvy v náhradní ústav. Následkem toho pozbyla ve smyslu § 65 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. náhradní smlouva žalované platnosti dne 31. prosince 1920, tedy již za platnosti zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. a vl. nař. č. 693/1920 Sb. z. a n. Na tom nezmění nic okolnost, že v roce 1922 a 1923 byla provedena likvidace pensijního fondu žalované strany se zpětným datem ke dni 30. června 1920, neboť to se stalo jen z důvodů praktických a technických. Poněvadž náhradní smlouva žalované strany zanikla dle § 65 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n., platí pro převod příslušné prémiové rezervy na Všeobecný pensijní ústav ustanovení §§ 68 a 70 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. Nárok žalobcův na vyšší pensijní důchod, nabytý již za platnosti pensijního zákona č. 1/1907 ř. z., nemohl a též nebyl mu vzat pozdějšími zákonnými úpravami pensijního pojištění. To plyne z ustanovení §§ 66 a), 68 čís. nař. č. 138/1914 ř. z. i z § 68 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. V § 66 a) čís. nař. č. 138/1914 ř. z. jest ustanovení, že nositelé náhradních zařízení musí svá plnění uvést v soulad s ustanoveními čís. nař. č. 138/1914 ř. z., a to tak, že hodnota zajištěných nároků, vypočtená dle zásad pojišťovací techniky, se při nejmenším vyrovná hodnotě nároků dle §§ 5 až 19, 25 až 27 čís. nař. č. 138/1914 ř. z. Též § 68 čís. nař. č. 138/

1914 ř. z. nařizuje, že při změně nositele pojištění je nutno převést na nového nositele pojištění nejméně ten obnos, který odpovídá takové prémiové rezervě, jaká by se nashromáždila, kdyby pojištěnec po celou příspěvkovou dobu býval pojištěn u Všeobecného pensijního ústavu. Podle § 68 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. musí při změně pojistné příslušnosti dřívější nositel pojištění odevzdati novému nositeli pojištění prémiovou rezervu, potřebnou ke krytí získaných nároků přestupujícího pojištěnce. Žalobce získal dle původní náhradní smlouvy nárok na nadlepení pensijního důchodu o 11%. Žalovaná strana byla proto povinna odevzdati Všeobecnému pensijnímu ústavu prémiovou rezervu statutární a nejen zákonnou. Kdyby se tak bylo stalo, byl by žalobce dostával ode dne 1. října 1933 pensijní důchod o 11% vyšší než dostává nyní. Je tedy žalobní nárok co do důchodu i výše, prvním soudem správně vypočtené, opodstatněný. Z § 57, odst. 7, stanov plyne, že žalovaná strana jakožto zaměstnavatelka ručí za chybějící obnos na prémiovou rezervu a konečně dle čl. 11, odst. 6, vl. nař. č. 693/1920 Sb. z. a n. je žalovaná strana vůči žalobci zproštěna závazků z náhradní smlouvy, pokud jsou kryty převedenými premiovými rezervami, kdežto pro ostatní nároky a práva žalobce platí i nadále ustanovení původní náhradní smlouvy o ručení zaměstnavatele. Je tedy žalobní nárok také pro toto ručení opodstatněn. Poukázati jest i na to, že žalovaná strana se zaručila svým zaměstnancům prohlášením ze dne 31. července 1915 nejen za dávky ve výši dle §§ 5—19, 25—27 čís. nař. č. 138/1914 ř. z., nýbrž i za vyšší nároky, pokud jich nabyli z původní náhradní smlouvy nebo z jiného titulu. O těchto vyšších nárocích z původní náhradní smlouvy nebo z jiného titulu, tedy i z pensijních stanov, uvádí žalovaná strana v tomto prohlášení výslovně, že zůstávají nedotčeny.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jde hlavně o řešení otázky, zda povinnost žalované společnosti k převodu prémiové rezervy žalobcovy z pensijního fondu II. zřizenců Rosické báňské společnosti do Všeobecného pensijního ústavu jest posuzovati podle § 68 čís. nař. č. 138/1914 ř. z., či podle § 68 zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. Z obou ustanovení plyne, že rozhodnou pro řešení této otázky jest doba, kdy došlo ke změně pojistné příslušnosti. Změnou pojistné příslušnosti však nelze rozuměti již výstup pojištěncův z dřívější pojistné povinnosti, nýbrž teprve jeho vstup do nové pojistné povinnosti. Žalobce však byl, jak žalovaná společnost sama uznala, pojištěn u Všeobecného pensijního ústavu teprve ode dne 1. července 1920. Toho dne již platil zákon č. 89/1920 a proto právem posuzovaly nižší soudy povinnost žalované společnosti k převodu prémiové rezervy žalobcovy z pensijního fondu II. zřizenců Rosické báňské společnosti do Všeobecného ústavu podle tohoto zákona a dospěly podle něho k správnému závěru, že žalovaná společnost byla povinna převést do

Všeobecného pensijního ústavu celou statutární a nikoli jen zákonnou prémiovou rezervu žalobcovu, třeba učinily tak z jiných důvodů, jimiž netřeba se již zabývat. Z téhož důvodu není již ani třeba zabývat se právním názorem, který vyslovilo ministerstvo sociální péče ve svém sdělení prvému soudu ze dne 28. dubna 1937, jímž nebyly nižší soudy a není ani dovolací soud vázán, ani otázkou, zda žalobní nárok jest po právu také podle § 57 (7) stanov pensijního fondu II. Rosické báňské společnosti do Všeobecného pensijního ústavu a konečně i podle prohlášení Rosické báňské společnosti ze dne 31. července 1915.

Čís. 17317.

Ocitlo-li se stavení, sousedící se státní silnicí, následkem úpravy státní silnice (zvýšením její koruny) částečně pod korunou silnice, neodpovídá stát za případné znehodnocení a poškození stavení a pozemků k němu náležejících z toho vzniklých, leč za předpokladu § 1295 II. obč. zák.

(Rozh. ze dne 31. května 1929, Rv I 2210/38.)

Žalující se domáhá zaplacení částky 85.000 K tvrdíc, že přestavbou silnice (jejím zvýšením) podél jejího domu bylo třeba úpravy vjezdu do dvora, odvodnění dvora, zajištění domu, aby netrpěl otřesy, a dále, že tím nastalo i trvalé znehodnocení domu. Nárok svůj opodstatňuje tím, že škoda povstala stavbou a tím, že pro její provedení nebylo dbáno platných předpisů, nebyl zachován zákonný postup, zejména, že se nekonala komise a nebyli slyšeni účastníci, aniž určena náhrada za úpravu vjezdu do domu a nebyly vyloženy též regulační plány. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu, první soud z těchto důvodů: Žaloba se domáhá náhrady škody způsobené přestavbou (provisorní úpravou státní silnice) v místech, kde stojí stavení žalobkyně. Pro stavby, přestavby a úpravy veřejných státních silnic nebyly a nejsou dosud vydány stavební řády, není předpisů ani stavebních úřadů, jež by řešily příslušné otázky a stavebník není vázán žádnými předpisy. Čís. patent ze dne 17. března 1778 (vyhlášený guberniálním nařízením z 5. srpna 1815 č. 9482) stanoví jen, že majitelé pozemků jsou povinni sami na svůj náklad bez nároků na náhradu zříditi překlenutí příkopů a přípojky u svých pozemků na nově zřízenou veřejnou erární silnici a to pod trestem, bez poškození silnice. Rovněž čís. patenty o říšských silnicích z 8. února 1872 a 9. dubna 1876 nemají předpisů, jež by upravovaly sporné otázky. Stavebník, to jest žalovaný stát, nebyl tudíž povinen svolati pochozí komisi, nebyl povinen jednati s majiteli přilehlých pozemků a tedy v tomto případě sjednávati se žalobkyní odškodnění za případné škody, jež by jí snad přestavbou silnice vzešly, neručí také za případné škody, jež jí vzešly zvýšením silnice a znesnadněním přístupu do jejího domu, nýbrž naopak je žalobkyně

jako majitelka přilehlého pozemku povinna zříditi si přípojku na veřejnou státní silnici. Souzený případ nelze posuzovati ani s hlediska § 1319 obč. zák., neboť škoda nebyla způsobena tím, že se zřítí nebo oddělí část budovy nebo jiného díla zřízeného na pozemku. Rovněž neručí stát jako stavebník za škody, jež vznikly nebo vzniknou na stavení žalobkyně následkem úpravy silnice, ztížením odvodu povrchové dešťové vody neb následkem zpevněné neb vydlážděné vozovky otřesy těžkých povozů vzhledem k tomu, že stavba stala se dle předpisů pro stavbu veřejných státních silnic, neboť kdo vykonává své právo v zákonných mezích (§ 1295, odst. 2 obč. zák.), není odpověden za újmu, která jinému z toho vzejde (§§ 364, 1305 obč. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud přihlédl k výměru magistrátu hlavního města Prahy ze dne 19. března 1932 č. j. 2563/32-1-C i k výpovědi svědka Viléma P., takže výtky rozporu se spisy uplatňovaná tu pod dovolacím důvodem vadností a neúplnosti řízení podle § 503 č. 2 c. ř. s. jest bezpodstatná. Okolnosti, jichž se ony průvody dotýkají, jsou pro rozhodnutí rozepře bezvýznamné; nejde totiž v první řadě o to, zda dovolatelka byla poškozena, nýbrž o to jde, zda žalovaná jest podle skutkového základu žaloby vůbec povinna škodu z vytýkané činnosti dovolatelce prý vzniklou nahraditi podle předpisů práva soukromého. Zda jest předepsána pochozí komise, jest otázkou právní, jež není předmětem důkazního řízení. Pokud dovolatelka poukazuje pod dovolacím důvodem § 503 č. 2 c. ř. s. ještě na předpis § 364 obč. zák., jde tu o provedení výtky právní mylnosti podle § 503 č. 4 c. ř. s., jež však jest bezdůvodná. Poukazuje-li dovolatelka na to, že již samotnou přestavbou, pokud se týče zvýšení silnice, jí byla způsobena škoda, a že důvod tohoto nároku jest hledati již v předpisu § 364 obč. zák., nelze jí přisvědčiti, protože zvýšení koruny silnice podle stavebního plánu není samo o sobě výkonem vlastnického práva § 364 o. z. zakázaným. Netřeba tu v této souvislosti uvažovati ani o právech t. zv. adjacencí k veřejné silnici ani o tom, jak se o právní povaze případných nároků a právních poměrů těch vyslovoval nejvyšší správní soud v rozhodnutích, jež uvádí dovolatelka v dovolání, neboť hmotněprávní otázku, zda poškozenému adjacentu soukromoprávní nárok na náhradu škody skutečně přísluší, nejvyšší správní soud ani řešiti nemohl. Odpovědnost žalované strany nelze dovoditi ani z výnosu místodržitelství českého ze dne 3. listopadu 1902, č. 220.643, jenž se mimo to týká jiných případů. Komisionální jednání s adjacenty tereziánským patentem ze dne 17. března 1778 nařízeno není. Že by ostatně dovolatelce byla vzešla škoda právě z toho, že nebyla konána pochozí komise také s vlastníky domů podél silnice a že by žalobkyně již pro toto opomenutí mohla žádati náhradu škody, nelze tvrditi, když přec stavbu žalovaný stát provedl podle stavebního plánu

a není nijak jisto, že by dovolatelka byla musila míti s případnými svými námitkami úspěch. Porušení jiného zákonného předpisu dovolatelka ne tvrdí. Žalovaný stát, jenž jednal v mezích svých práv (§ 1305 obč. zák.), odpovídal by tudíž za způsobenou škodu jen podle § 1295 II obč. zák., tedy jen, kdyby byl jednal ve zřejmém úmyslu dovolatelku poškoditi. Pro tento závěr není však ve spisu vůbec podkladu.

Čís. 17318.

Výhrada práva vlastnictví ke strojnímu zařízení továrny.

Nemá-li právní řád místa, kde tovární nemovitost leží, ustanovení odpovídající § 297 a) obč. zák., jest otázkou významu výhrady práva vlastnického ke strojnímu zařízení posouditi podle předpisů platných před zavedením III. dílčí novely.

Souhlasil-li dodavatel strojního zařízení, ač si vlastnictví k němu vyhradil, s tím, aby vlastník nemovitosti určil strojní zařízení k trvalému užívání při továrně, aniž vyznačil patrným způsobem zevně, že strojní zařízení zůstává jeho vlastnictvím, nemůže uplatňovati své vlastnictví vůči třetím osobám.

(Rozh. ze dne 31. května 1939, Rv I 230/39.)

Žalující prodala žalované firmě (v Jugoslávii) pro její cukrovar strojní zařízení s pomocným materiálem a provedla se souhlasem žalované také zamontování dodaných strojů. K prodaným věcem si vyhradila vlastnické právo do úplného zaplacení kupní ceny, jež však dosud zaplacená nebyla. Žalovaná strana upadla do konkursu, jenž dosud skončen není. V řízení konkursním uplatnila žalující k prodaným věcem vlastnické právo, domáhajíc se jejich vyloučení z konkursu, byla však se svým nárokem odkázána na pořad práva. Žalobou domáhá se tudíž výroku, že jí přísluší k řečeným věcem vlastnické právo s tím, že žalovaná jest povinna svoliti k tomu, aby ony věci byly vyloučeny z konkursu a dány k dispozici žalobkyni. Proti žalobě namítla žalovaná mimo jiné, že dodané věci spojením s budovou staly se příslušenstvím budovy, takže žalobkyni vlastnické právo k nim zaniklo. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Netřeba řešiti otázku, zda, hledíc k ustanovením §§ 293 a 300 obč. zák. jest otázku příslušenství nemovitosti posouditi podle uherského práva platného tam, kde nemovitost leží nebo podle tuzemského práva, poněvadž výsledek je v obou případech stejný. Podle nynějšího stavu

tuzemského zákonodárství, to je po zavedení III. dílčí novely k obč. zák., jest nepochybné, že žalobkyni nepřísluší nárok na vyloučení strojového zařízení, když si nevy mohla poznámku podle § 297 a) obč. zák., jak vysloveno a odůvodněno bylo v rozhodnutí č. 11200 a 12106 Sb. n. s. Než podle tohoto stavu zákonodárství věc řešiti nelze, poněvadž jest zjištěno, že v obvodě apelačního soudu v Novém Sadě, kde leží obec Starý Sivač, není předpisu, který by odpovídal ustanovením § 297 a) obč. zák., že by si pak žalobkyně byla snad mohla vymoci takovou poznámku podle jiných předpisů platících v onom cizozemském území, jest jen pouhou nijak nedoloženou domněnkou. Nelze proto z opomenutí žalobkyně domoci se takové poznámky nic pro souzený případ vyvozovati, nýbrž jest posouditi věc nehledíc k § 297 a) obč. zák., tedy podle tuzemských předpisů platných před zavedením III. dílčí novely, kdy ustanovení § 297 a) obč. zák. ještě nebylo. Tehdy nebyla taková poznámka přípustná (rozh. 7881 Gl. U) a předpokladem, aby movitá věc vedlejší se stala příslušenstvím věci nemovité podle §§ 294 a 297 obč. zák. právě tak jako nyní bylo, aby byla s hlavní věcí trvale spojena movitá věc, o níž zákon nebo vlastník určil, aby se jí trvale k hlavní věci užívalo. Určil-li vlastník nemovitosti svou movitou věc k trvalému užívání při nemovitosti a spojil-li ji s nemovitostí, stává se movitá věc samozřejmě příslušenstvím nemovitosti a zůstává i jeho vlastnictvím. Spojil-li vlastník nemovitosti cizí movitou věc bez svolení jejího vlastníka a určí ji k trvalému užívání při věci hlavní, nestává se ani příslušenstvím nemovité věci ani vlastnictvím majitele nemovitosti, poněvadž by to odporovalo ustanovení § 414 obč. zák. Avšak svolil-li k tomu vlastník movité věci a určil-li tuto v souhlase s majitelem nemovitosti k trvalému užívání při věci nemovité, jsou tím splněny nejen předpoklady příslušenství, nýbrž i předpoklady pro nabytí vlastnictví k movité věci, neboť spojením s nemovitostí byla movitá věc skutečně odevzdána (§ 426 obč. zák.) a jest tu pravidelně i právní důvod pro nabytí vlastnictví (§ 424 obč. zák.), nebo, jak praví rozhodnutí č. 1603 Gl. U. n. p., tvoří movitá věc část nemovitosti, ztrácí povahu věci samostatné tak, že je nemyslitelná její samostatná držba a vlastnictví. Že podle těchto zásad se může stát i cizí movitá věc příslušenstvím věci nemovité a vlastnictvím toho, jemuž patří nemovitost, plyne však i z rozhodnutí čis. 11129, 14655 sb. Gl. U. a č. 5768 Gl. U. n. p., jichž se dovolatelka dovolává a která byla vydána před zavedením § 297 a) obč. zák., neboť tam šlo o dodání strojů, jichž dodavatel si vyhradil právo vlastnické do úplného zaplacení kupní ceny, a nejvyšší soud vyslovil, že se majitel nemovitosti nestal vlastníkem strojů jen proto, že nezaplatil kupní cenu. A v rozhodnutí č. 15063 Gl. U. vyslovil nejvyšší soud, že cizí movité věci mohou býti jako příslušenství továrny věnovány, dal-li vlastník těchto věcí svolení. To lze vyvoditi i z rozhodnutí č. 7449 a 9432 Sb. n. s., kde šlo o dodání jiných movitých věcí s výhradou vlastnictví nežli o stroje a o nichž tudíž neplatí § 297 a) obč. zák. A rovněž tam bylo vysloveno a odůvodněno, že do zaplacení kupní

ceny se nestaly příslušenstvím nemovité věci a vlastník nemovitosti nenabyl před zaplacením kupní ceny vlastnictví k věcem movitým. Ve všech těchto případech byla připuštěna vlastnická žaloba dodavatele vedlejších věcí na jich vydání. Podobně je tomu podle uherského práva. Příslušenstvím je taková samostatná věc, jejímž stálým určením je, aby sloužila užívání některé jiné věci jako hlavní, na př. i továrenské zařízení (Fajnor-Zátarecký: Nástin súkromého práva z r. 1935, str. 58). Podle soudní praxe platí i tam zásada, že kup uzavřený s výhradou vlastnictví je úmluvou uzavřenou s odkládací podmínkou, z čehož plyne, že vlastnické právo kupitelovo se stane existujícím, jen když se splní podmínka, to jest když kupitel zaplatí kupní cenu (zásadní rozhodnutí uherské kurie 112, strana 295, Nástin súkromého práva, str. 114). V rozhodnutí čis. 3284 slovenské Sb. n. s. bylo pak rovněž vysloveno a odůvodněno, že movitá věc dodaná s výhradou vlastnictví do zaplacení kupní ceny majiteli nemovitosti k trvalému a stálému užívání při nemovitosti se nestává příslušenstvím nemovitosti a vlastnictvím toho, jemuž patří nemovitost, není-li kupní cena zaplacená. V souzeném případě úpadkyně určila strojní zařízení koupené od žalobkyně s výhradou vlastnictví do zaplacení kupní ceny k trvalému užívání při svém cukrovaru, a dala je uvést žalobkyni v pevné spojení s budovou cukrovaru. Kupní cena zaplacená nebyla. Zásadně zůstala by tudíž žalobkyně vlastníkem strojního zařízení a mohla by uplatnit své vlastnické právo. Nezáleží také na tom, zdali dodavatel strojů uplatňuje své vlastnické právo proti svému smluvníku, nebo vylučuje-li věc podle § 37 ex. ř. z exekuce proti vymáhajícímu věřiteli nebo proti konkursní podstatě (§§ 12, 47 konk. ř. čis. 64/1931 Sb. z. a n.), poněvadž ani občanský zákon ani uherské právo v tom směru nerozlišuje a tuzemské soudnictví nerozlišovalo v tom směru ani před zavedením § 297 a) obč. zák., jak je patrné z rozhodnutí čis. 5768 Gl. U. n. p., ani po zavedení § 297 a), jak je zřejmé z rozhodnutí čis. 12106. Zbývá proto jen posouditi otázku, zdali žalobkyně přes to, že si vyhradila vlastnické právo ke strojovému zařízení do jeho zaplacení, souhlasila s tím, že vlastnice cukrovaru určila strojní zařízení k trvalému užívání při továrně k výrobě cukru, a že takto vytvořila zřejmý stav, jenž by nasvědčoval její mlčky projevené vůli (§ 863 obč. zák.) ponechat trvale strojní zařízení jako příslušenství cukrovaru. Neboť určení věci jako příslušenství nemusí býti nějakým existujícím právním jednáním, nýbrž stačí, že na ně sluší usuzovati podle názoru obchodu, to znamená, že na místě existujícího projevu individuální vůle dotyčného vlastníka postačí stav, který vede k tomu, aby se dalo na takovou vůli souditi. Dala-li i žalobkyně k vytvoření takového stavu svůj souhlas a nevyznačila-li patrným způsobem zevně, že přes to zůstává strojní zařízení jejím vlastnictvím do zaplacení kupní ceny, nemůže již uplatňovat své vlastnictví. I když poznámka podle § 297 a) obč. zák. byla nepřipustná, zbývaly jiné způsoby, jakými mohla zevně vyznačiti onu výhradu vlastnictví. Neučinila-li tak, musí nésti toho důsledek.

Čís. 17319.

Spoluvina neb účastenství manžela na manželčině zločinu (§ 109 obč. zák., vyhnání plodu) odnímá manželovi právo žalovati na rozvod manželství.

Odsouzení pro zločin nelze uplatňovati jako důvod k rozvodu, byl-li trestný čin prominut, třeba se tak stalo ještě před odsouzením.

(Rozh. ze dne 17. května 1939, Rv I 167/39.)

Žalobce domáhá se rozvodu svého manželství se žalovanou tvrdě, že mu žalovaná hrubě na cti ubližovala, zle s ním opětovně nakládala a že byla mimo to odsouzena pro zločin vyhnání plodu vlastního. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud rozvedl manželství z viny obou stran.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí. V otázce, o niž jde, uvedl v

důvodech:

Pokud odvolací soud uznal, že již odsouzení žalované pro zločin vyhnání plodu samo o sobě stačí k povolení rozvodu manželství z její viny, nelze s tímto názorem souhlasiti (§ 503 č. 4 c. ř. s.). Spoluvina nebo účastenství na zločinu odnímá manželé právo žádati za rozvod. Nemůže přece manžel, jenž sám rozvodový důvod vyvolal, své vlastní počinání využít jako příčinu k žalobě o rozvod (§ 107 obč. zák. arg. slovy »řádné důvody«). Odsouzení pro zločin nelze ani uplatňovati jako důvod k rozvodu, byl-li trestný čin před odsouzením prominut, neboť nikoli rozsudek, nýbrž již trestný čin vzbuzuje u nevinného manžela onen odpor a nebezpečí pro jmění a mravnost, které má zákon při tomto rozvodovém důvodu na mysli. Názor odvolacího soudu, že při odsouzení pro trestný čin nelze vůbec mluvit o nějakém jeho prominutí, je tedy mylný. Žalovaná v té příčině v první stolici výslovně namítala, že žalovaný ji nabádal, aby si dala plod odstraniti, že o vyhnání plodu dobře věděl (poslední vyhnání plodu se stalo podle trestního rozsudku v roce 1936) a že přes to v manželském spoluzítí se žalovanou pokračoval. Odvolací soud se důsledkem svého mylného názoru s touto pro posouzení věci závaznou námitkou žalované řádně nevypořádal a neučinil v tom směru žádná skutková zjištění. Jelikož odvolací soud odvolání žalobcovo, pokud se týče tohoto rozvodového důvodu, úplně nevyřídil, trpí odvolací řízení podstatnou vadou § 503 č. 2 c. ř. s.

Čís. 17320.

Postižní nárok rukojmího podle § 1358 obč. zák. proti hlavnímu dlužníku se promlčuje v 30 letech, třebaže se závazek hlavního dlužníka proti jeho věřiteli, za který se rukojmí zaručil, promlčuje ve třech letech.

(Rozh. ze dne 1. června 1939, Rv I 1836/38.)

Žalobce se zavázal jako rukojmí za žalované a jejich dluh za dodané zboží také do výše 10.000 K za ně zaplatil. Žalobou, kterou opírá o předpis § 1358 o. z., domáhá se na nich zaplacení této částky. Proti žalobě namítli žalovaní, že nárok žalobou uplatňovaný jest promlčen, protože pohledávka, za níž se žalobce zaručil, podléhala podle § 1486 čis. 1 obč. zák. tříletému promlčení a důsledkem toho podléhá tříletému promlčení i uplatňovaný regresní nárok žalobcův. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o niž jde, uvedl v

důvodech:

Jde jen o to, zda postižní nárok žalobcův se promlčuje v obyčejné třicetileté promlčecí lhůtě, či zda platí tu promlčení tříleté, když nárok věřitelův proti dlužníkům (žalovaným) na zaplacení za dodané zboží se promlčoval ve třech letech (§ 1486 č. 1 obč. zák.) V rozhodnutí nejvyššího soudu č. 11218 Sb. n. s., citovaném odvolacím soudem, šlo o to, zda regresní nárok rukojmího podle § 1358 obč. zák. jest nárokem na náhradu škody, jenž by se promlčoval v tříleté lhůtě § 1489 obč. zák., či zda není takovým odškodňovacím nárokem, nýbrž nárokem, jenž se promlčuje v třicetileté lhůtě. Vztah promlčecí lhůty regresního nároku rukojmího ku promlčecí lhůtě dlužníka závazku, za nějž se rukojmí zaručil, nebyl v uvedeném rozhodnutí řešen. Dovolací soud má v souzené věci za to, že přichází v úvahu promlčecí lhůta třicetiletá, třebaže závazek dlužníkův vůči věřiteli se promlčoval ve třech letech. Opačné mínění vychází z toho, že promlčení subrogované pohledávky se nemění, neboť subrogovaný dlužník nedoznává změny, jest stejně dlužen, ale jen jiné osobě (viz Rouček-Sedláček: Komentář VI, str. 44, bod 12). Leč postižní nárok rukojmího podle § 1358 obč. zák. jest vpravdě vypořádáním rukojmínského poměru mezi rukojmím a hlavním dlužníkem a pro nároky z tohoto poměru platí všeobecně obyčejná třicetiletá promlčecí lhůta, nikoliv promlčecí lhůta kratší.

Čís. 17321.

Došlo-li mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem k úmluvě o odměně za veškeré konané práce, jest tím rozuměti i práce přes čas, a to i takové, které byly konány v noci nebo v neděli.

(Rozh. ze dne 1. června 1939, Rv I 121/39.)

Podle služební smlouvy zavázal se žalobce žalované firmě, že bude pro ni pracovati, bude-li toho vyžadovati zájem firmy, případně i mimo zákonnou pracovní dobu, při čemž při stanovení mzdy bylo již přihlédnuto k úplatě za tyto případné práce přes čas. Tvrdě, že musil pracovati z příkazu firmy v Iranu 10—12 hodin denně, a to také v neděli a ve svátek, ba dokonce i v noci, domáhá se žalobce náhrady za práci přes

čas, pokud ji konal v neděli a v noci a dovozuje, že byl žalovanou firmou uveden v omyl, pokud jde o jeho povinnost k »případným pracím přes čas«.

Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Bylo doličeno již v plenárním rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 21. června 1937, Pres. 398/37 (č. 16217 Sb. n. s.), k němuž se pro stručnost odkazuje, že úmluva stran o odměně za práce přes čas není zakázána a že lze také platně paušalovat odměnu za takové práce bez zřetele na to, zda příslušné správní úřady práci přes čas povolily, či nikoliv. V souzené věci není sporu o tom, že se sporné strany, uzavírajíce služební smlouvu, dohodly též na tom, že pracovní doba jest zákonná, že však žalobce jest povinen podle potřeby věnovati se zájmu žalované firmy i mimo tuto dobu a že při stanovení výše ročních požitků bylo již přihlíženo k úplatě za případné práce přes čas, jež jest v nich obsažena. Právnem uznal odvolací soud toto ustanovení smluvní za jasné a vyložil je tak, že podle něho jsou veškeré práce přes čas, t. j. veškeré úkony, které nelze provést v normální době pracovní, obsaženy ve služebních požitcích, resp. dietách. Mezi práce takové jest počítati též práce přes čas, které žalobce konal v noci nebo v neděli (v Iranu v pátek), neboť služební smlouva neobsahuje ani nelze z obsahu jejího vyvozovati nějaká omezení nebo výjimku v tomto směru. Nebylo třeba, aby služební smlouva výslovně stanovila, že paušalování odměny za veškeré práce se vztahuje také na odměnu za práce přes čas konané v noci nebo v neděli (v pátek). Neprávem poukazuje dovolání, tvrdíc opak, k rozhodnutím č. 16242 a 14200 Sb. n. s., neboť v onom rozhodnutí nebyl takový opačný právní názor vysloven, ač se tam jednalo o paušalování odměny za práce přes čas, v tomto rozhodnutí se pak nejednalo vůbec o paušalování takové odměny. Protože, jak bylo doličeno, došlo k výslovné úmluvě sporných stran o paušalování odměny za veškeré práce, tedy i práce přes čas, jimiž jest rozuměti i práce přes čas, konané v noci nebo v neděli (pátek), netřeba se již zabývatí otázkou, zda mohlo dojítí a došlo k jejímu paušalování mlčky a zda se vůbec zákon č. 91/1918 Sb. z. a n. vztahuje také na práce přes čas konané v cizině. Že služební smlouva sporných stran, tedy i úmluva o paušalování odměny za veškeré práce, nebyla uzavřena jen pro služební poměr v tuzemsku, nelyne z nesporného ustanovení jejího, kterým si žalovaná firma vyhrazuje právo přeložiti žalobce do jiného služebního sídla, třeba v cizině, přiděliti ho v tuzemsku nebo v cizině některé jiné firmě, patřící do okruhu jejich zájmů, a že toto přeložení nebo přidělení může býti provedeno podle potřeby kdykoliv a na jakoukoliv dobu.

Čís. 17322.

Byla-li pozůstalost dodatečně projednána jen s jedním dědicem, ač se v původním řízení k pozůstalosti přihlásili dva dědicové, jimž byla pozůstalost také odevzdána, jest dodatečné projednání pozůstalosti zmatečné.

(Rozh. ze dne 2. června 1939, R I 280/39.)

V pozůstalostním řízení o pozůstalosti po Janu S. byla pozůstalost odevzdána bezvýmínečně ze zákona se přihlásivším dědicům Antonínu a Janu S., a to podle dědické dohody mezi těmito dědici uzavřené. K návrhu Jana S. odevzdal pozůstalostní soud jmění zemřelého dodatečně najevo vyšlé jen tomuto dědici. O tomto jmění nebyl druhý dědic Antonín S. ani vyrozuměn a také dodatečné řízení pozůstalostní bylo provedeno bez něho. Rekuršní soud zrušil k stížnosti Antonína S. usnesení prvního soudu, jimž bylo dodatečně najevo vyšlé pozůstalostní jmění odevzdáno jedině Janu S. Důvody: Podle § 179 nesp. pat. jest o nově nalezeném jmění po odevzdání pozůstalosti provésti dodatečně úřední jednání a učiniti opatření k zapravení zákonných poplatků. Není třeba nově dědické přihlášky ani odevzdání. Z toho plyne, že návrh na projednání pozůstalosti o jmění nově vyšlém nemá sice v zápětí zahájení nového pozůstalostního řízení, nýbrž řízení se jen přimyká jako dodatek k pozůstalostnímu řízení již ukončenému, ale neznamená to, že by toto řízení mělo býti provedeno jen s jedním dědicem bez účasti druhého dědice, jenž se předchozího projednání zúčastnil. Pro dodatečné řízení podle § 179 nesp. pat. jest použití zásad, kterými se řídilo dřívější pozůstalostní řízení. V dřívějším pozůstalostním řízení učinili dědici podle § 114 nesp. ř. místopřísežné seznání jmění podavše bezvýmínečnou dědickou přihlášku. Místopřísežné seznání jmění bylo vzato za podklad projednání místo soupisu (§ 114, II. odst. nesp. pat.). Vyskytlo-li se nyní nové jmění dříve neznámé, mohlo se dodatečné řízení podle § 179 nesp. pat. projevití zase jen ve formě místopřísežného seznání jmění, ovšem souhlasného seznání obou dědiců. To předpokládá, že druhý dědic měl býti o nově najevo vyšlém jmění zpraven a že řízení mělo býti provedeno za jeho účasti. Nestalo-li se tak, byla porušena zásada o nutnosti slyšetí účastníky před rozhodnutím ve smyslu ustanovení § 41 lit. g) zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekuršní soud správně zrušil napadené usnesení jako zmatečné podle § 41 g) zák. 100/1931 Sb. z. a n., neboť k pozůstalosti po Janu S. se přihlásili dva dědici, jimž pozůstalost byla také odevzdána, takže dodatečným projednáváním pozůstalosti ve smyslu § 179 nesp. pat. provedeným toliko s jedním dědicem byla porušena zásada o nutnosti slyšetí před rozhodnutím účastníky, tedy v tomto případě druhého dědice Antonína S.

Čís. 17323.

Jestliže zůstavitel před svou smrtí odevzdal jiné osobě pojistku (o pojištění kapitálu proti tělesným úrazům a na případ smrti) znějící ve prospěch doručitele pojistky s tím, že »peníze jsou její«, jde o platné darování mezi živými, jež nevyžaduje formy notářského spisu.

(Rozh. ze dne 2. června 1939, Rv I 2089/38.)

Srov. Sb. n. s. čís. 16526, 14956.

Žalobkyně přednesla, že zůstavitel Jaroslav K. jí před svojí smrtí odevzdal pojistku na 10.000 K se slovy: »Paní C., kdyby se se mnou něco stalo, jste doručitelkou pojistky a peníze jsou vaše«. Žalobou, o níž jde, se domáhá na dědicích zůstavitelových uznání, že pojistná suma 10.000 K podle řečené pojistky nenáleží do pozůstalosti. Prv ý s o u d uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Pojistka, o níž jde, není cenným papírem znějícím na majitele nebo doručitele, nýbrž papírem legitimačním (rozhodnutí 14956 a 16526 n. s.). Jestliže zůstavitel odevzdal žalobkyni pojistku se slovy »paní C., kdyby se se mnou něco stalo, jste doručitelkou pojistky a ty peníze jsou vaše«, patří podle § 152 a 128 zákona ze dne 3. července 1934 č. 145 Sb. z. a n. o pojistné smlouvě pojistná suma do pozůstalosti pojistníkovy, ledaže učinil o nároku jiné opatření jednáním mezi živými neb na případ smrti. Napadený rozsudek vychází z právního názoru, že zůstavitel daroval žalobkyni pojistnou sumu tím, že jí odevzdal papír, t. j. pojistku podle § 426 o. z. o., a že darovací smlouva byla uzavřena podle § 863 o. z. o., protože žalobkyně pojistku přijala a do svého psacího stolu uložila. Avšak žalobkyně se stala takto jen doručitelkou pojistky, neprokázala však, že pojistník pořídil jednáním mezi živými o svém nároku v její prospěch (rozh. 16526 Sb. n. s.), neboť zůstavitelova pohledávka v době uzavření smlouvy darovací ještě neexistovala a jde tedy o darování bez skutečného odevzdání podle § 943 o. z. o. Protože nebyl dodržen předpis § 1 zákona ze dne 25. července 1871 ř. z. 76 o notářském spisu (§ 883 o. z. o.), nevzešlo žalující právo žalovati dárce na plnění, tím méně jeho dědice (§ 547 o. z. o.) na uznání, že pojistná suma nenáleží do jeho pozůstalosti.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle § 128 (3) zákona ze dne 3. července 1934 čís. 145 Sb. z. a n. o pojistné smlouvě jest pojistnou sumu, je-li pojištění kapitálu pro případ smrti sjednáno ve prospěch majitele nebo doručitele, podati do pozůstalosti pojistníkovy, ledaže učinil o nároku jiné opatření jednáním mezi živými nebo pro případ smrti. Podle nenapadeného zjištění nižších soudů jde v projednávané věci o pojištění kapitálu proti tělesným úra-

zům a pojištění kapitálu na případ smrti bylo sjednáno ve prospěch doručitele pojistky. Podle § 152 řečeného zákona jest při pojištění kapitálu užití ustanovení § 128 o pojištění ve prospěch osob třetích. Nižšími soudy bylo zjištěno, že zůstavitel v dubnu 1937 pojistku odevzdal žalobkyni se slovy: »Paní C., kdyby se se mnou něco stalo, jste doručitelkou pojistky a peníze jsou vaše,« že žalobkyně pojistku přijala, uložila do psacího stolu, kde jí měla v době úmrtí zůstavitele ještě uloženou. Žalobkyně sice v řízení před prvním soudem netvrdila výslovně, že jde o darování mezi živými. Podle celého vyličení skutečností, o které žalobkyně opřela svůj nárok, nemůže však jednáním mezi živými v projednávané věci býti jiné právní jednání, než darování po rozumu §§ 938 a násl. obč. z. Pojistka, o níž jde, není sice pravým cenným papírem znějícím na majitele nebo doručitele (srov. rozh. čís. 16526 Sb. n. s.), ze zjištění nižších soudů však plyne, že mezi zůstavitelem a žalobkyní byla nejen uzavřena ústní smlouva darovací, nýbrž i, že nárok na pojistnou sumu byl zůstavitelem žalobkyni skutečně také odevzdán (rozh. čís. 14956 Sb. n. s.) ve smyslu § 943 obč. zák. K platnosti darovací smlouvy nebylo tudíž potřeba notářského spisu podle § 1 d) zák. čís. 76/1871 ř. zák. Ježto odvolací soud vycházel z odchýlného nesprávného právního nazírání, bylo změnou jeho rozsudku obnoviti rozsudek prvního soudu (§ 510 c. ř. s.).

Čís. 17324.

Byla-li nemovitost, již dlužník odporovatelnou smlouvou prodal, zatížena neplatnou fideikomisární substitucí, nebrání poznámka fideikomisární substituce odporujícímu věřiteli, aby vedl exekuci k uspokojení své pohledávky bez omezení i na podstatu nemovitosti.

(Rozh. ze dne 6. června 1939, R I 242/39.)

Prv ý s o u d zamítl žalobu, domáhající se výroku, že žalovaní jsou povinni trpěti, aby se žalobkyně uspokojila z nemovitosti nabyté podle tvrzení žaloby odporovatelným právním jednáním (koupí) od dlužnice žalobkyně Anny B., v podstatě proto, že prodejem této nemovitosti nemohla býti žalobkyně vůbec zkrácena, neboť vlastnictví dlužnice Anny B. k zcizované nemovitosti bylo omezeno fideikomisární substitucí ve prospěch dětí Anny B. a žalovaní před nabytím nemovitostí ani nevěděli, že již v době zřízení fideikomisární substituce Annou B., pokud se týče Antonínem B., od něhož tato jako dědička ze závěti nabyla vlastnictví poloviny nemovitosti obmezeného fideikomisární substitucí, měli tito úmysl zkrátiti žalobkyni. O d v o l a c í s o u d uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí. D ů v o d y: Odvolací soud nesouhlasí s právním názorem prvního soudu. Okolnost, že zcizovaná nemovitost byla obmezena fideikomisární substitucí, nemá totiž vlivu na odporovatelnost právního jednání dlužnice Anny B. (§ 1 odp. ř.). Prvý soud mylně dovazuje z objemu oprávnění dlužnice jako pouhé požitelky a tudíž z její

nemožnosti zciziti věc bez spolupůsobení poddědiců (fideikomisářů) nepůsobilost napadeného právního jednání zkrátiti věřitele, přehlížeje, že se věřitel (§ 9 odp. ř.) mohl i za trvání substituce uspokojiti z nemovitosti prostředky, které se podstaty substitučního jmění nedotýkají (vnucená správa), nebo že nemusil nastati případ substituce pro vzdání se substitutů anebo jinakou příčinou, takže by sama substituce zanikla a dlužnice se tím stala neobmezenou vlastníci nemovitosti. Právem proto připomíná žalobkyně, že zcizované jmění i za trvání substituce mělo svoji hodnotu, která mu byla odňata v odpor vzatým jednáním. Fideikomisáře také nelze považovati za spolusmluvce napadeného prodeje (§ 12 odst. 1 odp. ř.), neboť ti se vzdali svého oprávnění pouze v poměru k Anně B., aby jí umožnili zcizení nemovitosti. Okolnost pak, že by zcizení bez takového vzdání nebylo možné, nepřekáží tomu, aby proti věřiteli bylo přece uznáno za bezúčinné, když podstatou odpůřícího práva je právě jen relativní bezúčinnost a nikoliv neplatnost celého právního jednání (§ 7 odp. ř.). Věc se má tak, jako by tu fideikosární substituce, již se oprávnění vzdali, vůbec nebylo a nelze snad počítati s nějakým obnovením předešlého stavu v případě, že by se smlouva proti žalobkyni stala bezúčinnou úspěšným odporem. Právem proto vytyká odvolání, že v řízení před prvním soudem pro jeho nesprávný právní názor nebyly ani vzaty na přetřes okolnosti podstatné pro rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Jde o to, zda žalobkyně byla prodejem nemovitosti, jemuž odporuje, zkrácena ve svých právech jako věřitelka prodatelky Anny B., jak předpokládají §§ 2, č. 1, a 9 odp. ř., když na prodané nemovitosti byla poznamenána fideikomisární substituce ve prospěch buď Barbory B. neb Antonína B. neb Václava B. Odvolací soud přisvědčil této otázce maje za to, že se věřitel může i za trvání fideikomisární substituce uspokojiti z nemovitostí prostředky, které se podstaty nemovitostí nedotýkají (vnucená správa), a že případ substituční nemusí nastati pro vzdání se substitutů, aneb z jiné příčiny, takže by sama substituce zanikla a obmezené vlastnické právo dlužnice nabylo svého plného rozsahu. Tu odvolací soud především přehlédl, že žalovaní sami uznávají, že vykonatelná pohledávka žalobkyně, o jejímž trvání není sporu, byla dluhem zemřelého Antonína B., že dále prodaná nemovitost náležela polovicí k pozůstalosti po tomto Antonínu B. a že fideikomisární substituce poznamenaná na prodané nemovitosti spočívá jen na posledním pořízení Antonína B. a nemůže již z toho důvodu vyloučiti, aby polovice nemovitosti, která byla součástí pozůstalosti po dlužníkovi, bylo použito k uspokojení oné pohledávky, která jest dluhem pozůstalostním, takže v tomto rozsahu může exekuce býti vedena i na podstatu nemovitosti (vnucenou dražbou). Nehledíc ani k tomu, vychází odvolací soud zřejmě z předpokladu, že jde o fideikomisární substituci platnou a tedy v souzené věci právně účinnou. I v tom je na omylu. Podle §§ 608 a 609 obč. zák. může zůstavitel fideikomisární substituci naříditi jen vzhledem k jmění, které

zůstavil. Uváží-li se dále, že podstata fideikomisární substituce záleží v tom, že jde vlastně o ustanovení dědice s doložením výminky odkládací nebo lhůty počínací, plyne z § 564 obč. zák., podle něhož zůstavitel musí sám ustanoviti dědice a nesmí jeho jmenování přenechati výroku třetí osoby, že zůstavitel nemůže určení substituta přenechati institutovi (rozh. č. 16584 Sb. n. s.). Takovou substituci však poslední pořízení Antonína B. neobsahuje, poněvadž se vztahovalo na celou nemovitost, tudíž i na polovici nemovitosti, která institutce Anně B. již náležela, a poněvadž ponechalo institutce na vůli, kterému z dětí nemovitost předá. I když je v posledním pořízení určen okruh osob, z nichž měl býti nástupce vybrán, není tím vyhověno § 564 obč. zák., a proto nenabyla Anna B. ani druhé, zděděné polovice nemovitosti jen jako poživatelka ve smyslu § 613 obč. zák., nýbrž jako vlastnice bez omezení v právu ji zatížit. Z toho plyne, že poznámka fideikomisární substituce nemohla brániti právu žalobkyně vésti exekuci k uspokojení své pohledávky bez omezení na celou nemovitost. Opačné stanovisko prvního soudu jest nesprávné. Odvolací soud proto právem tento rozsudek zrušil a nařídil prvému soudu, aby doplnil řízení a vzal na přetřes ostatní okolnosti pro spor rozhodně. Při tom bude prvním soudu řešiti také otázku, zda by žalobkyně, kdyby vedla exekuci podle žalobní prosby, dostala aspoň částečnou úhradu své vykonatelné pohledávky, zda tedy tu je naděje na zvýšení možnosti jejího uspokojení. Na tom, že žalobkyně v tomto směru nečinila určitý přednes v první stolici, jak dovolací rekurs vytyká, nezáleží. Jde-li, jak tomu je v souzené věci, o důvod odporovatelnosti podle § 2, č. 1 odp. ř., není třeba, aby poškození věřitelovo bylo jím jako takové zvlášť uvedeno, nýbrž je na odpůrci, by je popřel a po případě tvrdil a dokázal, že provedení odporu neposkytuje prospěch pro věřitele (srov. rozh. č. 10865 Sb. n. s.).

Čís. 17325.

Jestliže se strany za platnosti vládního nařízení č. 137/1934 a č. 280/1934 Sb. z. a n. dohodly, že se po dobu trvání obilního monopolu nemá vzít za podklad ceny obilí aritmetický průměr ceny výkupní a prodejní, nýbrž jen cena prodejní, nemá na tuto úmluvu vliv ustanovení čl. I, odst. 1, vl. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n.

Taková úmluva byla povolena podle vl. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. (§ 3) a je povolena i podle vl. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 6. června 1939, Rv I 21/39.)

Podle pachtovní smlouvy, uzavřené mezi žalobci a žalovaným, měl žalovaný platiti pachtovné ve výši ceny 180 kg pšenice z 1 korce. Cenou obilí rozuměla se prodejní cena obilí, znamenáná na Pražské pldinové burse. V případě státního hospodaření s obilím měla cena pšenice odpovídati nejvyšší ceně prodejní státem stanovené. Žalobci tvrdíce, že jim žalovaný dluhuje na pachtovném podle řečených podmínek částku

4.770 K, domáhají se jejího zaplacení žalobou. Proti žalobě namítl žalovaný, že pachtovné má zaplacené, hledíc k tomu, že je platil nikoliv podle smlouvy, nýbrž podle vl. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. Zažalovanou částkou jest právě rozdíl mezi výkupní a prodejní cenou obilí. První soud uznal podle žaloby. **Důvody:** Podle § 3 vl. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. rozumí se cenami obilí, podle nichž se má pachtovné platit, cena tam stanovená jediné a pouze tehdy, když ohledně těchto cen obilí se smluvní strany jinak nedohodnou. Pachtovní smlouva byla uzavřena za platnosti vl. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. a proto ustanovení § 3 téhož nařízení nepřichází v souzeném případě vůbec v úvahu, ježto se strany dohodly ve smyslu § 3 jinak, než jak stanoví § 3, totiž na cenách prodejních. Jest proto s hlediska vl. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. směrodatná pro způsob placení a výpočet cen jediné pachtovní smlouva. Ustanovením čl. I vl. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. byl sice předpis čl. 3 vl. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. změněn, avšak tato nová úprava je pro strany závazná zase a jen tehdy, když se strany nedohodly jinak. Nemá-li na smlouvu vliv vl. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n., nemůže mít vliv na tuto smlouvu ani pozdější vl. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n., a to proto, že čl. I vl. nař. č. 218/1936 pouze mění původní předpis § 3 vl. nař. č. 280/1934. Mění se tedy ustanovení, kterého v daném případě nelze užití, takže tato změna má význam jen tam, kde platí ustanovení § 3 vl. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. Leč i kdyby bylo lze použítí vl. nař. č. 218/1936 na obsah této smlouvy v zásadě s ohledem na další znění tohoto nařízení, nejsou tato ustanovení pro strany rozhodná, ježto se strany opět dohodly jinak. K dohodě, resp. k projevu vůle plně závaznému lze dospěti nejen výslovným a přesným prohlášením ústním nebo písemným, nýbrž i takovým jednáním, které v uvážení všech okolností nedává rozumného důvodu k pochybování o projevu vůle některé smluvní strany a tedy mlčky (§ 863 o. z.). Žalovaný totiž po celou zatímní dobu pachtovní platil pachtovné až do 1. července 1937 ne podle vl. nař. č. 280/1934 a č. 218/1936 Sb. z. a n., nýbrž přesně podle pachtovní smlouvy, t. j. platil ceny prodejní. Jestliže tedy žalovaný přes ustanovení vl. nař. č. 280/1934 a č. 218/1936 Sb. z. a n. a už za jejich účinnosti přece platil podle smlouvy a jestliže tento způsob placení žalobci přijali, dal tím najevo, že respektuje smlouvu pachtovní. Došlo tak mezi stranami za účinnosti vl. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. k jiné dohodě, uzavřené mlčky. Nemůže se tedy žalovaný po této mlčky uzavřené dohodě odvolávat pro pozdější období pachtové na vl. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. Kdyby byl chtěl žalovaný použítí dobrodinní vl. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n., měl už v období od 1. července 1936 do 1. července 1937 platit podle tohoto vl. nař. a ne podle smlouvy. **O d v o l a c í s o u d** zamítl žalobu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Jde o to, zda žalovaný je povinen platit pachtovné podle smlouvy, to jest podle prodejních cen pšenice či podle cen výkupních. Odvolací soud má za to, že žalovaný nemusejí platit cenu prodejní, nýbrž cenu

výkupní, poněvadž prý »alespoň do dne 15. července 1936 nedošlo k žádné dohodě stran v tom směru a zejména se nestala žádná taková dohoda ani mlčky tím, že za platnosti vládního nařízení č. 218/1936 Sb. z. a n. bylo pachtovné placeno podle pachtovní smlouvy v cenách prodejních a nikoli v cenách výkupních«. Není však správné, že do 15. července 1936 nedošlo k dohodě stran o tom, zda se mají platit ceny výkupní či prodejní. Vždyť se stalo nesporným, že podle pachtovní smlouvy ze dne 10. dubna 1935 se žalovaný zavázal platit žalobcům pachtovné ve výši ceny za 180 kg pšenice z 1 korce a že cenou obilí rozumí se prodejní cena. Že snad tato úmluva byla pozdější úmlouvou stran změněna, nebylo ani tvrzeno. Podle § 3 vlád. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. měl se bursovními cenami obilí rozuměti, pokud se smluvci jinak nedohodnou, aritmetický průměr výkupních a prodejních cen podle vlád. nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. Uvedené ustanovení bylo změněno článkem I, odst. 1 vlád. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n., jenž praví, že cenami obilí se rozumějí po dobu trvání obilního monopolu výkupní ceny zvýšené o dobové příplatky, pokud se smluvci jinak nedohodnou. Podle důvodové zprávy k vládnímu nařízení č. 218/1936 Sb. z. a n. vyhovuje tato změna opětovným přáním, že míra závazků se má posuzovati jen podle jedné ceny a tou jest cena výkupní a nikoli cena vyplývající z průměru mezi cenou výkupní a prodejní. Systém dvojích cen obilních vytvořil teprve obilní monopol a účelem vládního nařízení č. 218/1936 Sb. z. a n. bylo, aby byl autenticky vyložen pojem »cena obilí«. Byla jim stanovena jednotná cena obilí pro ty případy, v nichž smluvci bez bližšího určení se pouze domluvili, že se bude platit cena toho neb onoho druhu obilí, v nichž však nebylo určeno, jaká cena to má být. Tomu nasvědčuje i znění čl. I, odst. 1, vlád. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n., jenž stejně jako vládní nařízení č. 280/1934 Sb. z. a n. užívá obrátů »rozumí se« a »pokud se strany jinak nedohodnou«. V souzeném případě byla pachtovní smlouva uzavřena dne 23. VII. 1935, tedy v době, kdy byl již zaveden obilní monopol. Obě strany věděly, že existují výkupní a prodejní ceny obilí a podle oprávnění vyhrazeného jim ve vlád. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. se výslovně dohodly, že po dobu trvání obilního monopolu nemá se vzítí za podklad aritmetický průměr dvou cen, o němž mluvilo vlád. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. v době uzavření smlouvy, nýbrž ceny prodejní. Taková úmluva nebyla nedovolená podle § 3 vlád. nař. č. 280/1934 Sb. z. a n. a jest dovolena i podle vlád. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. Poněvadž obě strany v pachtovní smlouvě z 10. dubna 1935 přesně určily a vyložily za platnosti vládního nařízení uvedeného na prvním místě, na jakém podkladě se mají počítati obilní ceny pro placení pachtovného, nemá na tuto jejich úmluvu vliv ustanovení čl. I, odst. 1, vlád. nař. č. 218/1936 Sb. z. a n. Žalující strana má tudíž nárok na pachtovné, vypočtené podle prodejních cen obilí a nikoli podle cen výkupních. Žalovaný — který ještě dne 1. července 1936 zaplatil ve smyslu pachtovní smlouvy řádně pachtovné podle prodejních cen obilí —, jest v nepravu, když ode dne 1. července 1937 platil pachtovné pouze podle cen výkupních.

Čís. 17326.

Žalobce domáhající se vrácení věci na základě výhrady vlastnictví, musí, jde-li o splátkový obchod podle zák. č. 76/1935, tvrditi a prokázati, že dal kvalifikovanou podmínku podle § 5, odst. 2 zák. č. 76/1935; jinak jest žalobu i bez zvláštní námítky žalovaného zamítnouti pro tentokráte.

Nestačí přednes žalobce, že vyzval žalovaného kupitele k vydání koupené věci a že ho před tím žaloval o zaplacení zbytku kupní ceny.

(Rozh. ze dne 6. června 1939, Rv I 171/39.)

Žalobce prodal žalovaným na splátky šicí stroj, vyhradiv si k němu vlastnické právo až do úplného zaplacení tržové ceny. Nedoplatek, s nímž byli žalovaní v prodlení, vymáhal soudně a k jeho vydobytí vedl po vydání odsuzujícího rozsudku exekuci, avšak bezvýsledně. Uplatňuje k prodanému stroji vlastnické právo, domáhá se jeho vrácení. Prvý soud uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl pro tentokráte.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle předpisů §§ 5 a 6 zákona č. 76/1935 Sb. z. a n. jest kvalifikovaná upomínka podle druhého odstavce § 5 tohoto zákona podstatnou podmínkou pro uplatnění výhrady vlastnického práva při splátkovém obchodě. Proto musí prodatel při splátkovém obchodě, domáhaje se žalobou vrácení věci na základě výhrady vlastnictví, ve svém přednesu též tvrditi a dokazovati, že byla splněna uvedená podmínka, neboť jinak by musila býti jeho žaloba — a to i bez zvláštní námítky žalovaného — v tomto směru zamítnuta pro tentokráte pro vadnost žaloby samé, která není žalobním přednesem řádně opodstatněna. Rozhodnutí č. 12561 Sb. n. s., jež bylo vydáno ve sporu směnečném o zaplacení směnečné sumy a jest vybudováno na základě soustředění námitek ve směnečném řízení, se netýká otázky, o níž jde v souzené rozepři. V této věci uplatňoval žalobce sám v žalobě, že věc, jejíž vrácení žádá, prodal žalovaným na splátky a mezi stranami nebylo a není sporu o tom, že šlo o obchod splátkový spadající pod ustanovení zákona č. 76/1935 Sb. z. a n. Přesto žalobce ani v žalobě ani v pozdějším přednesu netvrdil, že se zachoval podle § 5, odst. 2 uvedeného zákona, že totiž žalovaným písemně oznámil, že chce uplatniti výhradu vlastnictví, a že jim zároveň poskytl lhůtu nejméně osmidenní k zaplacení promeškaných splátek. Jak nyní sám v dovolání uplatňuje, tvrdil v první stolici jen, že vyzval žalované k vydání šicího stroje a že před tím žaloval žalované o zaplacení zbytku kupní ceny. To však podle zákona nestačí a nemůže zvrátiti napadený úsudek odvolacího soudu, že žalobcem nebyla tvrzena kvalifikovaná upomínka podle § 5 zák. č. 76/1935 Sb. z. a n. Právem proto odvolací soud pro tentokráte zamítl žalobu vzhledem k tomuto nedostatku, i když

žalovanými v první stolici nebyl namítán. Jde o nedostatek řádného opodstatnění žaloby a k tomuto nedostatku měl první soud přihlížeti již v rámci návrhu žalovaných na zamítnutí žaloby.

Čís. 17327.

Tím, že po zahájení sporu o žalobě zápůrčí podle § 523 obč. zák. pro osobování si práva jízdy byla jízda po sporné cestě policejně zakázána, nestal se spor bezpředmětným.

(Rozh. ze dne 6. června 1939, R II 88/39.)

Žalobci se domáhají zápornou žalobou zápůrčí (§ 523 obč. zák.) na žalovaných, že jim nepřísluší právo jízdy po parcele č. . . ., že jsou povinni to uznati a zdržeti se dalších zásahů do jejich vlastnického práva. Žalovaní namítli mimo jiné, že policejní ředitelství v M. O. zakázalo užívati cesty vedoucí přes onu parcelu a tento svůj zákaz také oznámilo tím, že na obou stranách umístilo příslušné úřední znamení. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uložil prvému soudu, vyhradiv svému usnesení právní moc, nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Tím, že po zahájení sporu byla policejně zakázána jízda po sporné cestě, nestal se žalobní nárok bezpředmětným. Toto policejní opatření vydané zřejmě s hlediska veřejných zájmů netýká se okruhu práv soukromých. Nezpůsobilo zánik služebnosti jízdy, jestliže tato služebnost žalovaným skutečně náleží. Také neučinilo bezpředmětným hájení žalobců proti osobování služebnosti, jestliže tato žalovaným po právu nepřísluší. Policejní zákaz jízdy po sporné cestě může býti policejním úřadem podle jeho úvahy volně změněn nebo zcela odvolán i bez ingerence stran; pro ten případ nemohou však zůstatí žalobci bez ochrany proti případnému porušování svého vlastnického práva.

Čís. 17328.

Odepřelo-li ministerstvo sociální péče po smrti člena stavebního družstva, jehož tržovou smlouvu se stavebním družstvem v příčině určitého domu již schválilo, souhlas k převedení tohoto domu do vlastnictví zůstavitelova universálního dědice pro závady v osobě dědicové, má dědic proti stavebnímu družstvu nároky jen jako bezelstný držitel podle § 331 obč. zák. Nároku na náhradu t. zv. renty pozemkové nemá.

(Rozh. ze dne 6. června 1939, Rv II 20/39.)

Žalobkyně přednesla v první stolici, že farář Josef M., zemřelý dne 9. března 1934, jehož je žalobkyně universální dědičkou, byl od roku 1922 členem žalovaného družstva a čekatelem domu č. p. 334 v B. Mezi ním a družstvem byla začátkem roku 1934 uzavřena tržová smlouva, již měl nabýti vlastnictví tohoto domu. Smlouva prý byla výměrem ministerstva sociální péče ze dne 7. března 1934 schválena. Originál kupní smlouvy vyhotoven nebyl, avšak pravoplatný návrh kupní smlouvy, podaný za souhlasu zůstavitele a žalované strany na ministerstvo sociální péče, byl schválen. V důsledku toho nabyl zůstavitel nároku na to, aby dům ten byl převeden do jeho vlastnictví. Žalované družstvo však převedlo dům ten do vlastnictví jiného svého člena. Je proto povinno odškodnit žalobkyni skutečnou hodnotou domu ke dni úmrtí zůstavitele. V té příčině uplatňovala žalobkyně nárok na náhradu škody pro porušení smlouvy žalovaným družstvem, nárok na náhradu všech nutných a užitečných nákladů, které zůstavitel na dům učinil, a nárok na plnou obecnou hodnotu onoho domu, tedy i tak zv. pozemkovou rentu. Nižší soudy zamítly žalobu, pokud se jí žalobkyně domáhala plně obecné hodnoty domu i s t. zv. pozemkovou rentou, první soud z těchto důvodů: Poněvadž vlastnické právo k domu příslušelo v době úmrtí zůstavitele žalované straně a tato pro nesouhlas min. soc. péče právem odepřela převést vlastnické právo k domku na žalobkyni, jest nárok, uplatňovaný žalobkyní na náhradu plné hodnoty domu tak, jako kdyby byl býval dům ten ve vlastnictví zůstavitele, zejména plné hodnoty pozemku, na kterém dům stál, včetně zahrady, v době úmrtí zůstavitele, právně neudržitelný. Zůstavitel byl jen uživatelem domku a pozemku. Nedošlo-li k převodu vlastnického práva k domku a k tomu pozemku na zůstavitele, jest nároky jeho vůči žalované posuzovati podle předpisů platných pro pachtového držitele. Byla tedy žalovaná povinna zůstaviteli nahraditi jen náklady učiněné zůstavitelem na domek a pozemek, a to jednak na stavby nutné, jednak na stavby užitečné (§ 331 obč. zák.). Odvolací soud nevyhověl odvolání. Důvody: Podle § 54, odst. 1 min. nař. z 19. července 1923 č. 160 Sb. z. a n. musí býti rodinné domky, vystavěné obecně prospěšnými sdruženími s finanční podporou podle zákona o stavebním ruchu, převedeny do vlastnictví čekatelů, avšak teprve po konečném vyměření podpory a jen, jestliže nebrání tomu vážné důvody. Tímto předpisem jest tudíž propůjčeno stavebnímu družstvu právo, aby z vážných důvodů jednostranně odstoupilo od čekatelské smlouvy (srov. rozh. č. 7510). V souzeném případě ministerstvo soc. péče v Praze nedalo svolení ku převodu domku č. 334 v B. do vlastnictví žalobkyně, ježto její duševní choroba a okolnost, že má doživotně zajištěný byt v domě své matky, vylučují možnost, aby domek ten byl do jejího vlastnictví převeden. Současně svolilo ku převodu domu do vlastnictví jiných čekatelů. Jestliže tedy ministerstvo sociální péče, jemuž podle § 54, odst. 3 řečeného min. nař. je vyhrazeno schválení tržových smluv, prohlásilo, že nesvolí ku převodu domku do vlastnictví žalobkyně, je prohlášení to zajisté vážným důvodem, bránícím uskutečnění čekatelského práva. Jestliže by žalobkyně podle toho nemohla s úspěchem žádati o převod vlastnictví k onomu domku, nemohla by od žalované

strany žádati ani vyhotovení nástinu kupní smlouvy (srov. rozh. č. 6692). Tato okolnost sama stačila, aby žaloba v tomto směru byla zamítnuta. Podle § 54 cit. min. nař. má čekatel nárok, aby do jeho vlastnictví byly zmíněné rodinné domky převedeny toliko za tržovou cenu, rovnající se skutečnému nákladu na dům, zvýšenému o výlohy prodávajícího spojené s prodejem domu. Žalobkyni se však již, jak je nesporno, dostalo od žalované strany náhrady za vlastní prostředky a vícepráce s úroky a dodatečné podíly ve smyslu čl. 5 nástinu tržové smlouvy, takže tyto skutečné náklady na dům byly jí tím zapraveny a její nárok z čekatelského práva zůstavitele a jejího dědického práva byl tím vyrovnán, takže ani po této stránce není další její nárok na náhradu zhodnocení oné nemovitosti opodstatněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ministerstvo sociální péče schválilo sice výměrem ze dne 7. března 1934 návrh tržové smlouvy mezi farářem Josefem M. a žalovaným družstvem, ale potom výměrem ze dne 19. září 1934 svolilo, aby domek č. p. 334 v B. byl převeden do vlastnictví manželů Františka a Josefy B., a sdělilo, že by nemohlo dáti svolení k převodu domku toho do vlastnictví žalobkyně, ježto je duševně chorá a má doživotně zajištěný byt v domě své matky, kdežto rodinné domky jsou určeny především pro členy, kteří mají vlastní rodinu. Schválení původního návrhu tržové smlouvy výměrem ministerstva sociální péče ze dne 7. března 1934 bylo jen schválením předběžným a otázku, zda bylo ministerstvo sociální péče tímto schválením vázáno čili nic, nelze řešiti v tomto sporu, který nesměřuje proti státu. Pro žalované družstvo bylo rozhodným jedině to, že ministerstvo po smrti Josefa M. odepřelo souhlas k převodu onoho domku do vlastnictví jeho dědičky žalobkyně. Je proto správný právní názor nižších soudů, že žalobní nároky jest posuzovati jako nároky bezelstného držitele, jemuž podle § 331 obč. zák. přísluší nárok na náhradu nutných a užitečných nákladů podle přítomné hodnoty, pokud tato hodnota nepřevyšuje skutečně učiněný náklad. Na náhradu tak zv. renty pozemkové tedy žalobkyně nároku nemá a není třeba se zabývatí otázkou, zda jsou žalobní nároky v té příčině promlčeny čili nic.

Čís. 17329.

Pořad práva.

Náhradní nárok podle § 1042 obč. zák. patří zásadně na pořad práva, ledaže by byl pořad práva vyloučen zvláštním předpisem.

K rozhodnutí o nároku obce na náhradu nákladu, který byl vynaložen na odklizení stohu nařízeného při výkonu požární policie (zák. č. 45/1876 čes. z. z.), jsou povolány řádné soudy.

(Rozh. ze dne 7. června 1939, R I 245/39.)

Žalující obec domáhá se na žalovaném náhrady nákladů za odklizení stohu, jehož odstranění nařídila žalovanému z důvodu požární policie, žalovaný však příkaz tomu nevyhověl. Proti žalobě namítl žalovaný též, že pořad práva není k uplatnění tohoto nároku přípustný. První soud vyhověl této námitce a žalobu odmítl. Důvody: Žalobkyně sama tvrdí, že, dávši příkaz žalovanému k odstranění stohu, jednala jako vykonavatelka požární policie. Požární policie patří podle § 28 zák. ze dne 16. dubna 1864 (ob. zřízení pro zemi českou) do samostatné působnosti obcí. Podle § 5 císař. nařízení z 20. dubna 1854 č. 96, jestli byla usnesením obce vyřknuta povinnost k nějakému konání a této nebylo učiněno zadost, má se dáti práce na škodu a náklad vinníka udělati a náklad od něho vymoci, aniž se připouští námitky proti částce politickým úřadem za pravou nalezené. Tvrdí-li žalobkyně, že k odstranění stohu došlo jen proto, že nebylo vyhověno jejímu nařízení, dalo se odstranění stohu žalobkyní u výkonu policií požární. Jest na žalobkyni, aby sama si náklad za to vymohla, při čemž pořad právní jest vyloučen (viz též rozh. č. 1955 Sb. n. s.). Rekursní soud vyhradiv svému usnesení právní moc, uložil prvému soudu nové jednání. Důvody: O přípustnosti pořadu práva rozhoduje jen povaha uplatňovaného práva neb nároku. Povahu uplatňovaného práva jest vzhledem k ustanovení § 41 odst. 2 j. n. posuzovati dle údajů žalobcových. V souzeném případě učinila žalobkyně za žalovanou stranu náklad, který žalovaná strana by měla učiniti dle zákona sama. Dle toho odvozuje žalobkyně žalobní nárok o ustanovení § 1042 o. z. o. Jde tedy o nárok opřený o ustanovení občanského zákona, t. j. o nárok soukromého práva. Při tom jest ponechati stranou otázku, zda zákonná povinnost k nákladu má snad ráz práva veřejného, a také nesejde na tom, proč byl učiněn náklad za druhého.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stanovisko napadeného usnesení, že jde o nárok soukromého práva, týká se jen konkrétního nároku, vyvozovaného žalobkyní (§ 41, odst. 2 j. n.) z ustanovení § 1042 obč. z., a nelze mu rozuměti tak, jakoby rekursní soud každý nárok, opřený o (jakékoliv) ustanovení občanského zákona pokládal za nárok soukromoprávní. Ono stanovisko o soukromoprávnosti náhradních nároků, odvozovaných z ustanovení § 1042 obč. z., je však správné; nárok na náhradu učiněného nákladu je tu dán prostě proti tomu, kdo by tento náklad byl musil učiniti »podle zákona«, při čemž se nerozeznává, zda je to zákon soukromoprávní nebo veřejnoprávní. Na důvodu tohoto zákonného závazku k nákladu tedy nezáleží (plen. rozh. č. 10632 Sb. n. s.). Je proto náhradní nárok podle § 1042 obč. z. vždy nárokem soukromoprávním a patří zásadně na pořad práva, leda že by tento pořad byl zvláštním předpisem vyloučen. O takovýto zvláštní předpis však v souzeném případě nejde. Podle tvrzení žaloby

jde o náhradu nákladu, vynaloženého žalující obcí na odklizení stohu, uloženého žalovanému u výkonu požární policie, ale jím nevykonaného. O tomto případě se zákon ze dne 25. května 1876 č. 45 z. z. č. (řád policie v příčině ohně) vůbec nezmiňuje; tím méně vylučuje proň pořad práva. Ale není ani jediného právního předpisu, z kterého by se vyloučení pořadu práva v tomto případě dalo dovoditi. Je pravda, že by tento náklad mohl po případě přijíti v úvahu jako součást nákladů řízení administrativního, jmenovitě řízení exekučního (srov. § 127 nař. č. 8/1928 Sb. z. a n.), tedy věc patřící na pořad tohoto administrativního řízení a ne na pořad práva. Ale po této stránce žalující obec vůbec nemá sama moci vykonávat exekučně svoje vlastní usnesení nebo usnesení svých orgánů (starosty atd.); pro to však, že by sporné odklizení stohu se stalo u výkonu politické exekuce ve smyslu § 5 císař. nař. ze dne 20. dubna 1854, č. 96 ř. z. (t. zv. Prügelpatent) resp. nyní ve smyslu nařízení č. 8/1928 Sb. z. a n. (§ 135, odst. 2, č. 1; § 90, odst. 2) není ve spisech vůbec podkladu, nanejvýš nebylo nikým ani tvrzeno, že by usnesení obce o odklizení stohu bylo bývalo schváleno kompetentním úřadem ve smyslu § 5 císař. nař. č. 96/1854 ř. z. a tím dána i jen možnost politické exekuce ve smyslu § 90, odst. 2 nař. č. 8/1928 Sb. z. a n.

Čís. 17330.

Zaměstnavatel, který potvrzuje v dělnické průkazce nepravdivé údaje a tím zavíná, že zaměstnanec získává neoprávněné slevy na jízdném, je železniční správě povinen náhradou.

(Rozh. ze dne 7. června 1939, Rv I 91/39.)

Žalující stát tvrdě, že žalovaný Sch. neměl nároku na zlevněnou jízdu podle dělnické jízdenky ve smyslu čl. 216 žel. tarifu, ježto nebyl přihlášen k nemocenskému pojištění a podnik, v němž byl zaměstnán, nebyl schválen živnostenským úřadem, domáhá se náhrady způsobené tím škody jak na žalovaném Sch., tak i solidárně na majiteli podniku B., na tomto podle bodu 240 č. 1 žel. tarifu proto, že potvrdil v dělnické průkazce údaje nepravdivé, ačkoliv prý v kontrolním útržku potvrdil svým podpisem a razítkem, že vzal na vědomost tarifní ustanovení.

Nižší soudy zamítly žalobu proti B-ovi.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Odvolací soud vychází z předpokladu, že žalobní nárok byl vyvozen výhradně z ustanovení bodu 240 č. 1 želez. tarifu pro přepravu cestujících platného od 1. ledna 1934. To je nesporné, neboť žalobce

tvrdil jak v žalobě, tak i v přípravném podání, že žalovaný Sch. jezdil na dělnickou slevu neoprávněně, že sleva jím docílená byla neoprávněně a že neoprávněným jezděním na dělnickou jízdenku byla žalobci způsobena škoda podle příslušných ustanovení tarifu bod 240 č. 2. O spolužalovaném Václavu B. tvrdil žalobce, že ručí solidárně se Sch. podle bodu 240 č. 1 tarifu, ježto potvrdil v dělnické průkazce údaje nepravdivé, ačkoliv prý v kontrolním útržku potvrdil svým podpisem a razítkem, že vzal na vědomost tarifní ustanovení. Podle ustanovení bodu 240 uvedeného tarifu není ručení držitele průkazky a zaměstnavatele za zneužití dělnické slevy jízdného omezeno jen na případy č. 1, když zaměstnavatel a držitel průkazky potvrdili v průkazce nepravdivé nebo nepřesné údaje, nýbrž podle č. 2 nastává jejich ručení i tehdy, bylo-li slevy na jízdném získáno neoprávněně nebo zneužito a je zaměstnanec, a jde-li o zavinění zaměstnavatele, též zaměstnavatel povinen náhradou. Z tohoto ustanovení plyne, že při ručení podle č. 2 nejde jen o úzce vymezený počet případů uvedený v č. 1, týkajících se jen potvrzení nepravdivých nebo nepřesných údajů v průkazce, nýbrž o všechny případy, kdy byla získána sleva jízdného, aniž měl zaměstnanec nárok na její přiznání, a kdy zaměstnavatel svým zaviněním přispěl k neoprávněnému přiznání slevy, pro niž nebyly splněny podmínky bodu 216 a násl. tarifu. Podle ustanovení bodu 228 a násl. uvedeného tarifu jsou k zajištění správného povolení slev pouze skutečně oprávněným zaměstnancům nejen zaměstnanci, nýbrž i zaměstnavatelé povinni vzít na vědomí příslušné tarifní ustanovení, jehož otisk je k legitimaci přiložen, a potvrdit to svým podpisem a razítkem nejen v průkazce, ale i v kontrolním ústřížku průkazky (bod 231). Toto vzetí na vědomí ustanovení železničního tarifu není pro posouzení otázky, o níž tu jde, bez významu. Podle ustanovení bodu 216 uvedeného tarifu mají nárok na zlevněnou zpáteční jízdenku jen zaměstnanci a dělníci, kteří podle lit. a) vykonávají v živnostenských nebo jiných podnikcích úředně hlášených za plat práce a služby a kteří musí býti přihlášení k nemocenskému nebo starobnímu pojištění, pokud na ně zákon o tomto pojištění platí. Žalovaný přes to, že mu jako zaměstnavateli bylo známo, jak první soud také zjišťuje, že Sch. nebyl přihlášen k nemocenskému a starobnímu pojištění a přes to, že mu bylo známo, že provoz jeho podniku byl v polovici 1934 úředně zakázán, jak to i první soud zjišťuje, průkazku jako zaměstnavatel podepisoval. B. věděl, že Sch. není sociálně pojištěn, věděl též, že provoz jeho podniku je zakázán a přes to, že tyto dvě skutečnosti jsou podmínkou pro vydání zlevněné průkazky a v souzeném případě chyběly, nesprávnost tu potvrzoval. V tom právě spočívá jeho zavinění vůči železniční správě, již tak způsobil škodu, a musí za ni nésti odpovědnost. Ručení zaměstnavatele B. za záznamy v dělnické zlevněné průkazce je tedy dáno podle zjištěného stavu věci netoliko podle bodu 240 č. 1. tarifu, ježto B. jako zaměstnavatel zapisoval nebo potvrzoval v průkazce nepravdivé nebo nepřesné údaje, nýbrž i podle bodu 240 č. 2 tarifu proto, že B. zavinil, že bylo

slevy získáno neoprávněně. Okolnost, že podnik žalovaného B. byl v polovici roku 1934 úředně zakázán a že žalovaný Sch. přes to jezdil na zlevněnou průkazku dělnickou ještě od 15. října do 31. prosince 1934 a od 1. ledna do 13. října 1936, dotvrzuje přímo zavinění žalovaného B., který nebyl oprávněn potvrzovati měsíčně průkazku spolužalovaného Sch. v době, kdy jeho podnik byl úředně zakázán a tedy s hlediska uvedených ustanovení tarifu neexistoval. Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, nezbylo než dovolání vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a vrátiti věc odvolacímu soudu, aby se zabýval otázkou výše požadované náhrady.

Čís. 17331.

Stát neodpovídá podle předpisů zákona o motorových vozidlech za škodu, která byla způsobena provozem motorového vozidla při manevrovém cvičení vojska, třebaš dal příkaz k opatřením odporujícím předpisům o jízdě vozidly (jízda po silničním banketu, noční jízda bez světél) a třebaš bezpečnostní opatření, nařízená na dobu manevrových cvičení správními úřady, nebyla dostatečná.

(Rozh. ze dne 7. června 1939, Rv I 108/39.)

Žalobce domáhá se na žalovaném státu náhrady škody za úraz, jež utrpěl na silnici vojenským autem, které jej zachytilo při nočním vojenském cvičení, když prý jelo při samém okraji silnice se zastřenyými světly. Žalovaný stát namítl proti žalobě mimo jiné, že při nočním cvičení se zastřenyými světly bylo nařízeno též autokoloně dělostřeleckého pluku č. . . , aby v úseku Písková L., kde k nehodě došlo, jela rovněž se zastřenyými světly. Tímto příkazem byly suspendovány předpisy silničního řádu (automobilového zákona). Šlo o výkon veřejné moci státní a obyvatelstvo bylo vyhláškami a vybudnováním uvědoměno o průjezdu vojska. Bylo také nařízeno, aby občanstvo v kritické době po vozovce nechodilo. Silnice byla střežena četnickými hlídkami. I kdyby však k nehodě došlo nedostatečným uzavřením silnice, neručí stát za škodu žalobci způsobenou dle § 92 úst. listiny. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel má za to, že stačilo prokázati, že škoda mu byla způsobena zaviněním provozovatele jízdy (žalovaného státu), a to tím, že dal příkaz k opatřením odporujícím předpisům o jízdě automobily. Jakmile prý se dovolateli podařilo prokázati, že auto nejelo správně po vozovce, nýbrž po banketu, stačila prý již tato okolnost sama, aby

žalovaný jako provozovatel byl uznán povinným k náhradě škody, zejména když žalovaný nařídil jízdu bez světel a nepostaral se o to, aby provoz po silnici, kudy se autokolona pohybovala, byl znemožněn. Bylo však zjištěno, že auto, jímž se nehoda stala, v kritické době nehody po zastavení stálo asi 1 až 1½ m od příkopu a že bylo obyvatelstvu obce Písková L. vyhláškou nařízeno, aby v době vojenského cvičení po vozovce nechodilo a nepřecházelo z důvodů bezpečnostních. Nebylo-li tedy zjištěno, jak za to má dovolatel, že auto jelo v kritické době po banketě, po němž žalobce šel, a bylo-li naopak prokázáno, že bylo učiněno opatření, aby v obci Písková L. v době, kdy se uvedenou obcí po silnici autokolona pohybovala, po vozovce nechodilo, musejí se už z tohoto důvodu shora řečené vývody dovolatelovy minouti s úspěchem. Pokud pak dovolatel dovozuje, že žalovaného stihá výhradně vina proto, že vydaná bezpečnostní nařízení byla nesprávná, když, jak uvádí, »byla nařízena jízda po banketu, tedy v místě pro jízdu autem nezpůsobilém a nedovoleném, resp. vyhrazeném pro chodce a že bylo vydáno nařízení k jízdě aut bez světel a nebylo postaráno o to, aby provoz po silnici byl znemožněn«, tu jest uvážiti, že šlo v souzeném případě podle zjištěného stavu věci, za kterého žalobce přišel k úrazu, o manevrové vojenské cvičení se zastřenými světly, a tedy o výkon veřejné moci. K jeho provedení byla vydána nařízení jednak za účelem bezpečnostních zajištění, jednak za účelem výcviku vojska, ale i civilního obyvatelstva. V takovém případě není zákonného předpisu, podle něhož by stát ručil za to, že správní úřady neučinily dostatečných opatření za manevrových cvičení. Nebylo by tedy předpokladu pro ručení žalovaného státu, i kdyby v souzeném případě učiněná opatření se neměla považovati za dostatečná. Nižší soudy uznaly správně a ve shodě s judikaturou nejvyššího soudu (viz rozh. č. 10384 Sb. n. s. a tam uvedená další), že podle § 92 ústavní listiny ručí stát za škodu, kterou způsobí jeho orgány nezákonným výkonem veřejné moci, jen, je-li tu zvláštní zákon, který mu ručební povinnost ukládá, a že takového zvláštního zákona v oboru vojenské správy dosud není.

Čís. 17332.

Nejde o otázku příslušnosti ve smyslu § 528 c. ř. s., nýbrž o otázku přípustnosti pořadu práva, jde-li o to, zda je tuzemský soud příslušný k zahájení vyrovnacího řízení.

V návrhu na zahájení vyrovnacího řízení musí navrhovatel, jehož bydliště (sídlo) nebo podnik není v tuzemsku, přesně a určitě uvést, kde jest v tuzemsku jeho majetek a v čem záleží.

(Rozh. ze dne 7. června 1939, R II 74/39.)

Prvý soud (krajský soud v M. O.) vyhověl návrhu na zahájení vyrovnacího řízení o jmění fy Josef Sp., továrna na ovocné konzervy v M. (nyní Německo), rekursní soud návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud odůvodnil napadené usnesení mimo jiné též tím, že byl krajský soud v M. O. podle § 1 vyr. ř. a § 65, odst. 2 konk. ř. (zák. č. 64/1931 Sb. z. a n.) nepřislušný k zahájení vyrovnacího řízení. Za rozhodné pro otázku příslušnosti pokládal, že firma Jos. S. má podnik v M., tedy nikoli v tuzemsku. Z toho vyvozoval místní nepřislušnost krajského soudu v M. O. Z toho je zřejmé, že v základě šlo o otázku tuzemského soudnictví ve smyslu § 42 j. n., takže přípustnosti dovolacího rekursu nepřekáží ustanovení § 528, odst. 1 c. ř. s. v doslovu čl. I, č. 5 zákona č. 251/1934 Sb. z. a n. a čl. I zák. č. 314/1936 Sb. z. a n., jež jinak platí také podle § 70 vyr. ř. a § 188 konk. ř. ve vyrovnacím řízení. Dovolací rekurs je tedy přípustný, avšak není opodstatněn. Je sice správné, že ve smyslu § 65, odst. 2 konk. ř. (§ 1 vyr. ř.) pro určení místa, kde se podnik provozuje, rozhodná je skutečnost, odkud jest řízen. Podle vlastního navrhovatelčina tvrzení je tento podnik řízen v M. ustanoveným tam komisařem. Příslušnost krajského soudu v M. O. nebyla tedy v době návrhu na zahájení vyrovnacího řízení založena místem podniku firmy. Poněvadž navrhovatelka je veřejnou obchodní společností, rozhodovalo tu v druhé řadě podle § 65, odst. 2 první věta konk. ř. (§ 1 vyr. ř.) nikoliv bydliště veřejných společníků, nýbrž sídlo její a také to jest v M., jak jest zřejmé i ze zápisu v obchodním rejstříku. Podle toho navrhovatelka nemá v tuzemsku ani podniku, ani sídla, takže přicházela ve smyslu ustanovení § 65, odst. 2 druhá věta konk. ř. (§ 1 vyr. ř.) konečně v úvahu ještě okolnost, zda má navrhovatelka v obvodu tuzemského a to krajského soudu v M. O. aspoň majetek. V tom směru navrhovatelka nic určitého netvrdila a není to jasné ani z příloh připojených k návrhu na zahájení vyrovnacího řízení (§ 2, odst. 2 vyr. ř.). Právě proto, že šlo o otázku, zda by byl krajský soud v M. O. jako tuzemský soud příslušný k zahájení vyrovnacího řízení, bylo na navrhovatelce, aby přesně a určitě uvedla již v návrhu, kde v tuzemsku je její majetek a v čem spočívá a zvláště, zda a jaký majetek má v obvodu krajského soudu v M. O. Avšak z nejasného a v tomto směru i neúplného návrhu není zřejmé, že by měla v tuzemsku majetek, který by mohl přijíti v úvahu pro vyrovnací řízení. Marné jest proto opačné tvrzení její v dovolacím rekursu. Krajský soud v M. O. nebyl tedy příslušný k zahájení vyrovnacího řízení.

Čís. 17333.

Starosta obce (na Moravě), která je provozovatelkou lomu (§ 1 úraz. zák.), nepatří k osobám uvedeným v § 47 úr. zák.

(Rozh. ze dne 9. června 1939, Rv II 451/38.)

Srov. Sb. n. s. čís. 128, 15728.

Žalobce domáhá se na žalovaném starostovi obce D. B. náhrady škody způsobené mu při předčasném výbuchu třaskavin v kamenolomu, jehož jest obec D. B. provozovatelkou. K opodstatnění žalobou uplatňovaného nároku uvedl žalobce, že nehodu zavínil žalovaný proto, že k trhání zjednal žalobce spolu s jinými dělníky, ač věděl, že zjednaní jsou v tomto oboru naprosto nezkušenými dělníky, že nedozíral na trhání kamene v obecním kamenolomu a že ani žalobce ani ostatní dělníky nepoučil řádně o způsobu práce a zacházení s třaskavinami. V obecním kamenolomu neučinil také sebemenších bezpečnostních opatření a vůbec nedbal bezpečnostních předpisů ministerského nařízení č. 116/1908 ř. z., ačkoliv tak učiniti měl jako osoba, kterou obecní rada k vedení práce v tomto obecním kamenolomu pověřila. Pro tuto svou nedbalost a opomenutí byl žalovaný pravoplatně odsouzen v trestním řízení pro přešupek § 335 tr. z. Úkony, které žalovaný předseval a pro které byl trestně odsouzen, nespádají do působnosti starosty podle obecního řízení moravského, a mohly býti vykonány kýmkoliv, koho obecní zastupitelstvo, pokud se týče obecní rada těmito úkony pověřila. V tomto případě předseval žalovaný tyto úkony pouze proto, že byl k nim usnesením obecního zastupitelstva zmocněn, nikoliv proto, že je starostou obce. Byl tedy žalovaný v tomto případě jako zmocněnec obecního zastupitelstva třetí osobou podle § 47 úř. zák. Proto odpovídá žalovaný žalobci za škodu, ke které došlo jeho trestným jednáním. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle § 268 c. ř. s. jest civilní soud vázán odsuzujícím rozsudkem trestního soudu nejen, když podmínkou soukromoprávního nároku jest přímo, aby tu byl trestný čin, ale i tehdy, kdykoliv nějaká skutečnost jako podmínka odsouzení pro trestný čin byla trestním soudem v odsuzujícím rozsudku zjištěna a skutečnost ta jest zároveň rozhodnou pro soukromoprávní nárok a tudíž pro rozhodnutí civilního sporu (srov. Sb. n. s. civ. 12234, 15832). V tomto sporu závisí rozhodnutí o žalobním nároku především na tom, zda žalovaný byl odsouzen pro přešupek podle § 335 tr. z. jako starosta obce D. B., a dále na tom, zda jako starosta této obce, kterou jest pokládati za podnikatelku kamenolomu podle § 11 úř. zákona (srov. Sb. n. s. civ. čís. 15443), v němž se přihodil žalobci úraz, ručí za tento úraz podle § 47 téhož zákona jako osoba třetí. Žalovaný byl rozsudkem krajského soudu v J. jako soudu odvolacího uznán vinným přestupkem podle § 335 tr. z., jehož se dopustil tím, že dne 4. června 1935 v D. B. zaměstnav pro trhací práce v kamenolomu proti předpisům min. nařízení čís. 116/1908 ř. z. nezkušené dělníky, nedozíraje řádně na práce a nepoučiv důležité dělníky, zavínil u žalobce těžké ublížení na těle. Ve výroku rozsudku odvolacího soudu není sice uvedeno, že žalovaný nedozíral na dělníky a nepoučil

je, ač k tomu byl povinen jako starosta obce D. B., avšak v odůvodnění rozsudku odvolacího soudu se výslovně uvádí, že bylo povinností žalovaného jako starosty obce, která vlastní kamenolom, přesně dbáti toho, aby se při jeho provozu plně dodržovaly bezpečnostní předpisy min. nařízení čís. 116/1908 ř. z., takže měl žalovaný jako starosta a tudíž zástupce majitele lomu dělníky náležitě poučiti a na ně dozírat. Také se v rozsudku odvolacího soudu odůvodňuje příčinná souvislost mezi jednáním a opominutím žalovaného a škodlivými následky na těle žalobcově vzniklými tím, že žalovaný nedbal dodržení bezpečnostních předpisů, ačkoliv to bylo jeho povinností jako starosty a tím odpovědného orgánu za provoz kamenolomu. Při právním posouzení žalobního nároku jest tudíž vycházeti z obsahu rozsudku trestního soudu o vině žalovaného i v této části a lze řešiti jen druhou otázku, zda žalovaný jako starosta obce D. B. jest žalobci odpovědný za následky úrazu podle § 47 úř. zákona. Odvolací soud správně doličil z ustanovení § 52 mor. zřízení obec., že starosta jest zákonným zástupcem obce a že jako zákonný zástupce její není třetí osobou, ručící za škodu podle § 47 úř. zákona. Na správnosti právního názoru odvolacího soudu nic nemění, nazval-li žalovaného reprezentantem obce, neboť i tímto výrazem nevyjádřil odvolací soud nic jiného, než že žalovaný jednal jako zákonný zástupce obce D. B. Ani obecní zastupitelstvo ani obecní rada nezastupují obec na venek; obecní zastupitelstvo jest podle § 29 mor. zřízení obec. orgánem usnesení činícím a přihlížejícím a obecní rada jest podle § 48 téhož zřízení v záležitostech obecních orgán správu vedoucí a vykonávající, kdežto starostovi obce podle § 49 mor. zřízení obec. přísluší řídití práce všeliké na radu obecní vložené a přihlížeti k nim, a členové rady jsou povinni býti mu v tom nápomocni a vykonávati dle jeho nařízení a pod jeho odpovídáním práce, které jim uloží. Jako zákonný zástupce obce D. B., která byla provozovatelkou lomu podle § 11 úř. zákona, byl s touto podnikatelkou totožný, ježto tato, jsouc osobou právnickou, osobně jednati nemůže, nýbrž toliko svými zákonnými zástupci. Nepatřil tudíž žalovaný k osobám v § 47 úř. zákona vyjmenovaným, mezi něž patří pouze zřízenci závodu a osoby od podnikatele odlišné (srov. Sb. n. s. civ. čís. 128, 15728).

Čís. 17334.

Zásada, vyslovená v § 1, odst. 3, zákona č. 61/1925 Sb. z. a n., platí též pro zrušení služebního poměru u osob, které byly povolány do služeb podle zákona o obraně státu (č. 131/1936 Sb. z. a n.).

I po vydání tohoto zákona platí ustanovení § 34 č. 5 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., že důležitým důvodem, pro který je zaměstnavatel oprávněn předčasně propustiti zaměstnance, je zejména i to, že byl zaměstnanec povolán k vykonávání vojenské služby, přesahující zákonnou dobu cvičení ve zbrani.

(Rozh. ze dne 9. června 1939, Rv II 261/39.)

Žalobce přednesl, že byl zaměstnán u žalovaného od 15. srpna 1936 jako advokátní koncipient za měsíční plat 1.150 K. Dne 23. září 1938 nastoupil po vyhlášení mobilisace vojenskou službu. Dne 10. listopadu 1938 poslal mu žalovaný dopis, ve kterém mu sděluje, že vzhledem na naprostý pokles agendy v kanceláři jest nucen s ním služební poměr zrušiti. Žalobce vrátil se z vojenské služby dne 5. prosince 1938. Dne 6. prosince 1938 nastoupil opět v kanceláři žalovaného, který jej k 31. prosinci 1938, prý bezdůvodně, propustil. Žalovaný zaplatil žalobci služné do 23. září 1938, potom za další měsíc ve výši 1.150 K a za dobu ztrávenou žalobcem v prosinci v kanceláři žalovaného v částce 770 K. Žalobce tvrdí, že žalovaný mohl služební poměr s ním zrušiti jen výpovědí a poněvadž táž mu nebyla dána k 31. prosinci 1938, mohl žalobce rozvázati služební poměr pouze výpovědí 6nedělní ke konci kalendářního čtvrtletí, totiž k 31. březnu 1939. Poněvadž se tak nestalo, přísluší mu plat za tři měsíce od 1. ledna 1939 do 31. března 1939 v zažalované částce. Proti žalobě namítl žalovaný, že vzal v prosinci 1938 žalobce po jeho návratu z vojenské služby do kanceláře jen z ochoty a propustil ho bez výpovědi ke dni 31. prosince 1938, maje při svém postupu oporu v zákoně č. 154/1934 Sb. z. a n. Žalobci vyplatil při jeho návratu z vojenské služby jednoměsíční plat dle § 24 zák. čis. 154/1934 Sb. z. a n. a ponechal ho v kanceláři bez právního závazku, poněvadž již před tím, před nastoupením vojenské služby, dokončil zákonnou přípravnou praxi koncipientskou. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Podle § 74 zák. čis. 131 z roku 1936 Sb. z. a n. platí pro osoby, které byly povolány k osobním úkonům a byly v době tohoto povolání v určitém pracovním poměru, obdobně ustanovení zákona ze dne 31. března 1925 čis. 61 Sb. z. a n. o zachování pracovních poměrů po dobu cvičení ve zbrani. Předpis § 135 tohoto zákona rozšířil platnost § 74 na osoby, vykonávající za branné pohotovosti státu činnou službu vojenskou nebo zvláštní úkony podle § 3 branného zákona. Jest tedy pro rozhodnutí tohoto sporu řešiti otázku, zda zákonem čis. 131 z roku 1936 Sb. z. a n. byla derogována platnost zákona čis. 154/1934 Sb. z. a n. Je nesporné, že žalovaný žalobci po jeho návratu z vojenské služby vyplatil 1.150 K, tedy měsíční plat ve smyslu § 24 odst. 1 zák. čis. 154/1934 Sb. z. a n., a že žalobce jej přijal. Podle názoru odvolacího soudu zákon nemínil jednoměsíční plat výše uvedený stanoviti jako dar, nýbrž jako rekompensaci za ustanovení § 34 čis. 5 zák. čis. 154/1934 Sb. z. a n., takže, když zákon ukládá zaměstnavateli značné plnění bez protiplnění, dává mu jistě možnost, aby poměr služební dle § 34 čis. 5 cit. zákona zrušil pro případ vojenské služby zaměstnancovy v trvání delším než cvičení ve zbrani. Zákonem čis. 131/1936 Sb. z. a n. nebyla platnost ustanovení §§ 24 a 34 čis. 5 zák. čis. 154/1934 Sb. z. a n. derogována, což usuzuje odvolací soud z toho, že podle zákona ze dne 31. března 1925 čis. 61 Sb. z. a n. odst. 3 jest právem zaměstnavatelovým, aby z důležitých příčin uvedených v příslušných právních předpisech předčasně

zrušil pracovní poměr i bez výpovědi, i když jde o osoby, které za mobilisace konají činnou službu vojenskou. Za takový právní předpis jest považovati právě ustanovení § 34 zákona o soukr. zaměstnancích. Jak z ustanovení § 24 čis. 154/1934 Sb. z. a n. vidno, měl tento na zřeteli všechny druhy služby vojenské, takže zákonem čis. 131/1936 Sb. z. a n. nebyl tento zákon ani dotčen, ani modifikován (§ 199 zák. č. 131/1936 Sb. z. a n.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání dovozuje, že ustanovení § 34, čis. 5 zákona o soukromých zaměstnancích čis. 154/1934 Sb. z. a n. bylo zrušeno ustanovením § 135, pokud se týče § 74 zákona o obraně státu ze dne 13. května 1936 čis. 131/1936 Sb. z. a n. a že proto zaměstnanec, povoláný za branné pohotovosti státu k vykonávání činné služby vojenské, nemůže býti ze služebního poměru zaměstnavatelem propuštěn, ani když trvání vojenské služby přesahuje zákonnou dobu cvičení ve zbrani (cvičení služebního). Tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti. Podle předpisu § 135 zákona o obraně státu platí ustanovení § 74 obdobně o osobách vykonávajících za branné pohotovosti státu činnou službu vojenskou, nebo zvláštní úkony podle § 3 branného zákona. Citovaný § 74 nemá však jiného ustanovení než, že pro osoby, které byly povolány k osobním úkonům a byly v době tohoto povolání v určitém pracovním poměru, platí o zachování tohoto poměru obdobně ustanovení zákona ze dne 31. března 1925 čis. 61 Sb. z. a n. o zachování pracovních (služebních) poměrů po dobu cvičení ve zbrani (cvičení služebních). Z tohoto zákona však nikterak nelyne, že zaměstnavatel není oprávněn zrušiti služební poměr, má-li pro zrušení důležité důvody podle tohoto zákona. Ustanovuje § 1, odst. 3, zákona č. 61/1925 Sb. z. a n., že právo zaměstnavatele, aby z důležitých příčin, uvedených v příslušných právních předpisech, předčasně zrušil pracovní (služební poměr), byl-li zaměstnanec povolán ke cvičení ve zbrani podle § 1, odst. 1, zákona čis. 61/1925 Sb. z. a n., zachovává se v platnosti i během ochranné doby určené v § 1, odst. 1, zákona čis. 61/1925 Sb. z. a n. V ustanovení § 10 zákona čis. 61/1925 Sb. z. a n. bylo sice dáno vládě zmocnění, aby nařízením upravila obdobně zachování pracovních (služebních) poměrů pro případ mobilisace nebo mimořádného povolání zálohy v míru, ale k vydání tohoto nařízení nedošlo. Potom však byl vydán zákon o soukromých zaměstnancích čis. 154/1934 Sb. z. a n., který v § 24 výslovně upravil práva zaměstnance pro případ plnění branné povinnosti, kromě presenční služby a jiné činné služby trvající přes šest měsíců, a ponechal zaměstnanci nárok na plat po jeden měsíc, trval-li pracovní poměr podle dotčeného zákona v témže podniku nepřetržitě

alespoň rok. Při tom však § 24 zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n. poukázal zase jen na ustanovení zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n., v němž, jak již shora podotčeno, bylo ponecháno zaměstnavateli právo předčasně zrušiti pracovní (služební) poměr z důležitých příčin. Poněvadž ani ustanovení § 135 zákona o obraně státu nemá v této příčině žádného doplnění §u 74 téhož zákona a §u 1 zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n. a nelze je proto vykládati jako předpis, upravující i rozsah práv zaměstnavatelových obsažených v § 34 zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n., dospěl dovolací soud k závěru, že zásada vyslovená v § 1, odst. 3, zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n. platí též pro zrušení služebního poměru u osob, které byly povolány do služeb podle zákona o obraně státu čís. 131/1936 Sb. z. a n. Důvodová zpráva k ustanovení § 74 zákona o obraně státu strana čís. 176 by sice mohla dáti podnět k domněnce, že zákonodárce zamýšlel zaručiti zaměstnanci trvání pracovního poměru po dobu plnění osobních úkonů i nadále, takže by se po svém návratu z osobních úkonů mohl beze všeho vrátiti na místo svého původního zaměstnání, ale tato zásada nebyla podle doslovu § 74 zákona č. 131/1936 Sb. z. a n. převzata do zákona. Platí tedy i po vydání zákona o obraně státu čís. 131/1936 Sb. z. a n. nadále ustanovení § 34, čís. 5, zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n., že důležitým důvodem, pro který je zaměstnavatel oprávněn předčasně propustiti zaměstnance, je zejména i to, že zaměstnanec byl povolán k vykonávání vojenské služby, přesahující zákonnou dobu cvičení ve zbraní. V souzené věci jest nesporné, že žalobce byl zaměstnán u žalovaného od 15. srpna 1936 jako koncipient za měsíční plat 1.150 K a že dne 23. září 1938 nastoupil činnou vojenskou službu za branné pohotovosti státu a vrátil se z této dne 5. prosince 1938 a že žalovaný v tomto mezidobí dopisem ze dne 10. listopadu 1938 služební poměr se žalobcem zrušil a po návratu žalobcové dne 6. prosince 1938 při tomto zrušení služebního poměru s odvoláním se na důležitý důvod podle § 34, čís. 5, zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n. setrval a odvolává se na ustanovení § 24 zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n. vyplatil žalobci jednoměsíční plat 1.150 K, který žalobce přijal. Žalobce neuznává oprávnění žalovaného k zrušení služebního poměru propuštěním v ochranné době ve smyslu § 1 zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n. se zřetelem na ustanovení §§ 74 a 135 zákona čís. 131/1936 Sb. z. a n. domáhá se služebního platu za výpovědní lhůtu od 1. ledna do 31. března 1939 (§ 31 lit. a) zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n.). Poněvadž shora uvedená doba činné vojenské služby žalobcovy — od 23. září do 5. prosince 1938 — přesahuje čtyřnedělní dobu cvičení ve zbraní (služební cvičení) určenou v § 22 zákona čís. 193/1920 Sb. z. a n. a poněvadž žalovaný zaplacením jednoměsíčního platu žalobci učinil zadost ustanovení § 3 zákona čís. 61/1925 Sb. z. a n. a § 24 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n., byl žalovaný oprávněn zrušiti služební poměr se žalobcem podle § 34, čís. 5, zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n. a lze jinak odkázati k správným důvodům napadeného rozsudku.

Čís. 17335.

Není-li jisto, zda účinky rozvodového rozsudku nepominuly opětným spojením manželů (§ 110 obč. zák.), nejsou dány předpoklady pro povolení rozlučky podle § 17 rozl. zák.; zjišťování účinků opětného spojení manželů na rozvodový rozsudek přesahuje rámec řízení podle § 17 rozl. zák.

(Rozh. ze dne 10. června 1939, R I 336/39.)

Srov. rozh. č. 16768, 16372 a 13943 Sb. n. s.

Navrhovatelka Marie B. domáhá se podle § 17 rozl. zák. rozlučky manželství na podkladě pravoplatného rozsudku o rozvod, jímž bylo její manželství rozvedeno z viny odpůrce, a uvádí, že okolnosti uplatňované ve sporu o rozvod byly již tehdy odůvodnily výrok o rozluce, kdyby bylo o ní bývalo žalováno. Odpůrce (manžel navrhovatelčin) vyslovil se proti vyhovění návrhu a uvedl mimo jiné, že bylo manželství mezi stranami po rozvodu znovu obnoveno, že došlo k souložím, takže rozvodový rozsudek, na jehož podkladě navrhovatelka žádá o povolení rozlučky, obnovením manželských styků pozbyl platnosti. Prvý soud vyhověl návrhu, rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Odpůrce navrhovatelčin tvrdí, že se s manželkou po vyslovení rozvodu nerozešel, nýbrž s ní manželsky po nějakou dobu žil. Tuto skutečnost navrhovatelka sice popírá, připustila však — popírajíc obnovení manželského společenství a styků — že více týdnů po doručení rozsudku o rozvodu bydlela ve společném bytě. Prvý soud se postavil na stanovisko, že nepřisluší mu řečené okolnosti dále zkoumati, ba že jsou pro tuto věc nerozhodny, když při § 17 rozl. zák. rozhodující jest jediné otázka, zda dle sporu rozvodového bylo by bývalo s úspěchem možno žalovati ihned o rozlučku a tato by bývala musila býti povolena. Rekursní soud však s tímto názorem nesouhlasí, vycházejí z toho, že v tomto případě jest řada sporných okolností, jež při rozluce přece jen nelze přecházeti. V prvé řadě jest tu tvrzení odpůrce, že podle dohody nemělo dojíti k jednání o rozvodové žalobě. Tvrzení to jest sporné. Neprávem vydanému rozsudku lze v takovém případě čeliti pouze žalobou. I když žalovaný novou žalobu nepodal, jest pochybný základ rozsudku rozvodového. V pochybnostech pak nelze vyhověti žádosti o rozlučku, zvláště když by vydání rozlukového usnesení na základě rozsudku, nesprávným postupem vymoženého, odporovalo dobrým mravům. Dále přichází v úvahu okolnost, že odpůrce tvrdí obnovení (pokračování) v manželském společenství s navrhovatelkou. I tato okolnost jest mezi stranami sporná, při tom však připustila navrhovatelka, že sdílela se žalovaným po rozvodu společný byt. Jsou tu tedy objektivní skutečnosti nasvědčující spíše správnosti tvrzení žalovaného. Předpis § 110 o. z. o. byl rozhodnutím Sb. n. s. č. 7622 vyložen v ten smysl, že rozvod jest odčiněn obnovením manželského společenství, i když toto obno-

vení nebylo soudu oznámeno. Odpůrce i z dalších pozdějších okolností dovozoval obnovu manželského společenství, což žalobkyně popírala. Není tedy správný názor, že soudce nemusí hledět ke skutečnosti, že byl případně rozsudek o rozvodu a tím i rozvod dle § 110 o. z. o. odčiněn, protože se jedná o rozluku dle § 17 rozl. zák. a nikoliv o řízení dle §§ 15 a 16 téhož zákona. Přestala-li působnost rozsudku rozvodového, není možno povolití rozluku ani dle § 17 rozl. zák. Jinaký názor nesrovnával by se s významem rozlukového aktu. V rozh. č. 16768 Sb. n. s. vyložil Nejvyšší soud, že po obnovení manželského společenství (§ 110 o. z. o.) nelze žádati podle rozsudku rozvodového za přeměnu rozvodu v rozluku, a v rozhodnutí č. 10455 byla vyslovena zásada, že, není-li mezi manžely souhlasu o tom, zda bylo manželské společenství obnoveno, jest ponechatí manželům, aby uplatnili žalobou nároky, dovozované z obnovy manželského společenství. Ježto tyto úvahy ukazují, že nebyly tu předpoklady pro povolení rozluky podle § 17 rozl. zák., bylo návrh na vyslovení rozluky podle § 17 rozl. zák. zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovplacímú rekursu.

Důvody:

V judikatuře, nyní ustálené, zastává nejvyšší soud stanovisko, že obnovením manželského společenství, stavším se v úmyslu trvalosti, jsou právní následky a účinky rozvodu úplně odstraněny, aniž by k tomu bylo zapotřebí soudního oznámení manželů o opětném spojení podle § 110 obč. zák., a že žádný z manželů nemůže se domáhati na základě rozvodového rozsudku, jehož následky pomínuly obnovením manželského společenství, povolení manželské rozluky a to ani rozluky podle § 17 rozl. zák. (Sb. n. s. č. 16768, 16372, 13943, 11383, 10455, 9651, 7.622). Navrhovatelka sama připouští, že po rozvodovém rozsudku žila s odpůrcem v jednom bytě, popírajíc ovšem, že by v tom spočívalo obnovení, resp. pokračování v manželském spoluzití. Ze šetření provedeného prvním soudem vyplývá, že strany po rozvodu spolu chodily, že navrhovatelka chodila odpůrce doprovázeti do kanceláře a navštěvovala ho i na výstavě. Jest tedy okolnost, že strany manželské společenství neobnovily, při nejmenším alespoň sporná. Za tohoto stavu věci však, když není jisto, zda účinky rozvodového rozsudku nepomínuly a zjišťování této sporné okolnosti přesahuje rámec řízení podle § 17 rozl. zák., nejsou dány předpoklady pro povolení rozluky v řízení nesporném podle § 17 rozl. zák.

Čís. 17336.

Výklad § 12 vládn. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n.

Na pohledávku zajištěnou úvěrovou hypotékou jest podle § 12 dotč. zák. přikázati úroky, jež nejsou starší než tříleté, jen v rámci nejvyšší

částky zajištěné úvěrovou hypotékou, a mimo tento rámec v stejném pořadí úroky ze čtvrtý rok.

(Rozh. ze dne 12. června 1939, R II 77/39.)

Rozvrhující nejvyšší podání za nemovitost, jejímž vlastníkem (povinným) byl zemědělec ve smyslu vládn. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n., nepřikázaly nižší soudy vymáhající věřitelce úroky, pokud přesahovaly rámec úvěrových hypoték, pro vymáhající věřitelku zřízených, prvý soud z těchto důvodů: Úroky, pokud přesahovaly rámec úvěrních hypoték, nebyly přikázány, ježto v rámci úvěrní hypotéky nelze požadovati více než činí nejvyšší míra, uvedená v pozemkové knize. Tato mez nesmí býti překročena ani o úroky.

Nejvyšší soud přikázal vymáhající věřitelce mimo rámec úvěrové hypotéky v stejném pořadí úroky za čtvrtý rok.

Důvody:

Podle ustanovení § 12 vládn. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n. bylo dovolací rekurentce přikázati na její účtovanou celkovou pohledávku v rámci kauční hypotéky 13.600 K celý účtovaný kapitál 12.730 K a na účtované úroky za dobu od 30. února 1932 do dne přiklepu, t. j. 21. října 1938, per 4.976 K tu jejich část, která je kryta kauční hypotékou, tedy její zbytek 870 K. Nad to bylo pak přikázati dovolací rekurentce podle ustanovení § 12 cit. vládn. nař. úroky za jeden rok, a to jakožto rámec čtyřletých úroků z nesplaceného zbytku pohledávky v den přiklepu, jak tomu nasvědčuje ustanovení poslední věty uvedeného § 12 vládn. nař.

Čís. 17337.

Pro řízení upomínací neplatí ustanovení § 552, odst. 4 c. ř. s. Zpětvzetí upomínací žaloby řídí se předpisem § 237 c. ř. s. a § 19 zák. o upomínacím řízení.

(Rozh. ze dne 12. června 1939, R II 96/39.)

Žalobce podal proti žalovanému upomínací žalobu s návrhem na vydání platebního rozkazu. Návrhu tomu bylo vyhověno. K odporu žalovaného byl položen o žalobě rok k ústnímu jednání na den 17. listopadu 1938, při němž bylo ponecháno řízení v klidu. Na pozdější návrh žalovaného na pokračování v řízení byl ustanoven rok k ústnímu jednání na den 11. března 1939, avšak žalobce vzal před tímto rokem, a to 4. března 1939 žalobu zpět, nevzdav se žalobního nároku. Prvý soud nato rok k jednání stanovený na den 11. března 1939 odvolal. Rekursní soud k stížnosti žalovaného zrušil toto usnesení prvního

soudu a uložil mu, aby v řízení o upomínací žalobě dále pokračoval. **D ů v o d y:** V rozkazním a směnečném řízení může býti žaloba jednostranně vzata zpět jen potud, pokud nebyly podány námítky anebo pokud neuplynula lhůta pro ně daná (§ 552 c. ř. s.). Neprávem proto první soud zrušil ústní jednání.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Speciální ustanovení čtvrtého odstavce § 552 c. ř. s. platí pro řízení rozkazní a podle výslovného předpisu § 559 c. ř. s. též pro řízení směnečné, ne však pro řízení upomínací, v němž, pokud jde o zpětvzetí upomínací žaloby, je použití předpisu § 237 c. ř. s. a § 19 zákona o upomínacím řízení. Žalobce může upomínací žalobu vzít zpět bez přivolení žalovaného i po podání odporu, ovšem jenom do počátku roku, nařízeného o upomínací žalobě následkem odporu (srovnej Neumann: Kommentar zu den Zivilprozessgesetzen, vývody k čl. XXVIII uvozovacího zákona k civilnímu řádu soudnímu). Neobstojí proto důvody, z nichž rekursní soud zrušil usnesení prvního soudu.

Čís. 17338.

Jestliže bylo narovnání o náhradě škody za úraz uzavřeno na podkladě znaleckého posudku, jehož obsah co do následků úrazu pokládali smluvci za nesporný, lze je napadati pro omyl, vyšla-li později najevo nesprávnost a omylnost posudku.

(Rozh. ze dne 14. června 1939, Rv I 2725/38.)

Žalobce se domáhá na žalovaném náhrady ušlého a budoucně ucházejícího výdělku, tvrdě, že jest k práci nezpůsobilý pro zranění, jež utrpěl 10. června 1932 pádem s motocyklu a jež zavínil svojí nezdatností zaměstnanec žalovaného. Smírem, uzavřeným se žalovaným, přijal sice částku 5.000 K na úplné vyrovnání nároků z úrazu mu vzešlých, ale smír ten uzavřel jen za předpokladu, že jest správný znalecký posudek o tom, že trvalé zduření kloubu kolenního zůstane bez vlivu a bez obmezení pohyblivosti a že úraz nebude mít trvalých následků. Posudek ten však se ukázal nesprávným, neboť žalobce onemocněl následkem úrazu tuberkulosním zánětem kolena. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Po právní stránce (§ 503 č. 4 c. ř. s.) jde o to, zda narovnání, podle kterého přijal žalobce částku 5.000 K na úplné odškodnění za následky

úrazu, který utrpěl dne 10. června 1932 při pádu s motocyklu a zároveň prohlásil, že uvedenou částkou jsou vyrovnány mimo jiné veškeré nároky vyplývající z řečené nehody, jest nařikatelné pro omyl, jestliže se hodnocení oněch následků úrazu pro budoucnost stalo na straně smluvců se zřením na obsah znaleckého posudku o žalobcově úrazu, který podal v trestním řízení MUDr. K., jemuž obě strany důvěřovaly, když se posudek podle žalobcova tvrzení dodatečně ukázal nesprávným a objevily se prý později další následky úrazu, které jmenovaný znalec ve svém posudku nepředvídal. Odvolací soud zastává názor, že důvěra ve správnost a spolehlivost posudku byla v souzeném případě pouhou pohnutkou k uzavření smíru a že takováto pohnutka nemá podle § 901 obč. zák. právního významu pro platnost a závaznost smíru, ježto nebyla učiněna výslovně jeho podmínkou. Dovolací soud neschvaluje tento názor. Narovnání (smír) je smlouvou, která podle § 1380 obč. zák. předpokládá pochybné anebo sporné právo. Musí tu tudíž býti stav nejistoty v právních vztazích smluvců o pochybném nebo sporném právu. Omyl o takovýchto pochybných nebo sporných skutečnostech nelze ovšem hledíc k ustanovení § 1385 obč. zák. pokládati za omyl o podstatě předmětu neb osoby, a nelze platnosti narovnání odporovati v takovém případě ani tehdy, když byly nově nalezeny listiny, z nichž by vycházelo najevo, že ten neb onen smluvce neměl vůbec práva (§ 1387 obč. zák.). Jinak je však tomu, jestliže se omyl týká toho, co smluvci uzavírající narovnání pokládali za jisté a nesporné na rozdíl od sporných a pochybných bodů, o nichž se sjednává narovnání. V takovém případě, kde smluvci nemají žádné pochybnosti a není mezi nimi sporu o podkladu narovnání v podstatných směrech, t. j. co do podstaty osoby nebo co do podstaty předmětu narovnání, mohou odporovati pro omyl v těchto směrech uzavřenému narovnání, jestliže onen nesporný podklad narovnání spočíval na jejich omylu (viz rozh. č. 6549 Sb. n. s. a literaturu tam uvedenou). A o takový případ jde i v souzené věci, neboť ze zjištění nižších soudů vyplývá, že narovnání, o něž jde, bylo uzavřeno až po podání znaleckého posudku MUDr. K., že v době, kdy bylo narovnání uzavřeno, byl znám obsah onoho posudku jak žalobci, tak svědku Josefu J., který zastupoval pojišťovnu, u níž byl žalovaný pojištěn proti následkům zákonné odpovědnosti, a správně proto odvolací soud z toho usoudil, že hodnocení následku úrazu, utrpěného žalobcem, co do budoucnosti se stalo na obou smluvních stranách vzhledem na obsah řečeného posudku. Není tudíž pochybnosti, že strany buďovaly narovnání o náhradě škody za úraz utrpěný žalobcem na onom posudku jako na nesporném podkladě, který, jak žalobce tvrdí, ukázal se nesprávný a omylný. Ježto nižší soudy, vycházejíce z odchýlného právního názoru v otázce nařikatelnosti sporného narovnání, nezjistily, zda jest pravdivé tvrzení žalobcovo o dalších následcích úrazu, jež nebyly uvedeny v znaleckém posudku MUDr. K., nemůže dovolací soud rozhodnouti ihned ve věci samé.

Čís. 17340.

Výhodu podle § 8 vlád. nař. č. 77/1936 nelze věřiteli přiznat, když se jí v rozvrhovém řízení ani výslovně ani poukazem na okolnost, že dražba byla odložena, nedovolával. Nestačí, žádá-li věřitel přisouzení úroků od určitého dne a jiného příslušenství, netvrdí-li, že jde o pohledávky s příslušenstvím vymáhané exekucemi a že tyto byly odloženy.

(Rozh. ze dne 14. června 1939, R II 29/39.)

V dražebním řízení, které bylo odloženo též podle § 1 vlád. nař. č. 77/1936 Sb. z. a n., přihlásila vymáhající věřitelka též přiznání úroků v pořadí jistiny od 1. července 1932, aniž tvrdila, že jde o pohledávky s příslušenstvím vymáhané exekucemi, jež byly odloženy. Prvý soud přiznal vymáhající věřitelce přihlášené úroky dospělé za 4 léta před uvedeným příklepem (16. září 1938), nikoliv úroky starší, jež přiznal v rámci kauce. Rekursní soud nevyhověl rekursu, pokud se jím vymáhající věřitelka domáhala přiznání oněch starších úroků v pořadí pohledávky. Důvody: Dražební řízení, o něž jde, bylo odloženo též podle § 1 vlád. nař. č. 77/1936 Sb. z. a n. V § 8 vlád. nař. č. 77/1936 Sb. z. a n. jest ustanoveno zcela všeobecně, že při odkladu exekuce se nevztáhá do lhůt, jichž uplynutí je dle zákona pro věřitele spojeno s právní újmou, v případě § 1 doba od podání návrhu na povolení exekuce do dne, kdy bude nařízen prodej, k jehož výkonu skutečně došlo. Speciální otázka, prodlužuje-li se též tříletá lhůta pro zadržené úroky dle § 216 ex. ř., není však ve vl. nař. č. 77/1936 Sb. z. a n. řešena. Tato otázka jest upravena v § 12 vlád. nař. č. 251/1935 Sb. z. a n. Ustanovení § 12 vlád. nař. č. 251/1935 Sb. z. a n. nebylo zrušeno vlád. nař. č. 77/1936 Sb. z. a n., takže stále platí. Nepochybil proto první soud, když dle tohoto ustanovení přičkl rekurentce v pořadí jistiny její hypotekární pohledávky úroky a úroky z prodlení jen za 4 roky před příklepem a když úroky starší přičkl jen v rámci kauce 1.000 K za vedlejší příslušenství.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatelka se marně snaží těžiti pro sebe z ustanovení § 8 vlád. nař. č. 77/1936 Sb. z. a n. Výhody podle tohoto vládního nařízení se v přihlášce ani jinak v rozvrhovém řízení nedovolávala výslovně ani poukazem na okolnost, že byla dražba odložena. Nehledíc k tomu, že tím nedostála plně povinnosti, kterou zákon v §§ 210, 211 ex. ř. ukládá věřiteli, vymáhající věřitelka ve své stížnosti nijak určitě neoznačila, pro které z účtovaných položek v přihlášce se domáhá prodloužení lhůty. Podle § 8 vlád. nař. č. 77/1936 Sb. z. a n. by mohlo jít toliko o pohledávky s příslušenstvím, vymáhané exekucemi a jen pokud tyto

byly odloženy ve smyslu tohoto vládního nařízení. To vymáhající věřitelka přesně nerozeznává, neboť se dovolává jen prvního z exekučních návrhů (ze dne 5. dubna 1934) a uvádí ve stížnosti jenom povšechně úroky a jiné příslušenství, navrhuje přisouzení »úroků z prodlení ode dne 1. července 1932 v pořadí s jistinou«, dále pak »požární prémie 154.50 K a výloh 121.50 K v pořadí jistoty«. Tyto nároky nelze zjistiti porovnáním s přihláškou. Stížnosti nelze tedy již z těchto důvodů vyhověti, takže v souzené věci nebylo třeba uvažovati o tom, zda se předpis § 8 vlád. nař. č. 77/1936 Sb. z. a n. týká i lhůty, která se podává z ustanovení § 216, odst. 2 ex. ř. a § 12 vlád. nař. č. 251/1935 Sb. z. a n.

Čís. 17340.

Nebyl-li vykonatelný platební výměr okresní nemocenské pojišťovny vlastnoručně podepsán také starostou pojišťovny (jeho náměstkem), nýbrž opatřen jen vytištěným jménem těchto osob, nemůže býti exekučnímu návrhu, opírajícímu se o takto věcně vadný exekuční titul, vyhověno.

Tuto vadu exekučního titulu nelze odstraniti postupem podle §§ 84, 85 c. ř. s. a musí k ní soud přihlížeti i v opravném řízení, třebaš nebyla namítána.

(Rozh. ze dne 20. června 1939, R I 362/39.)

Prvý soud povolil okresní nemocenské pojišťovně v P. navrženou mobilární exekuci. Jako exekuční titul připojila vymáhající věřitelka k návrhu, opatřenému místo podpisu jen vytištěným jménem jejího starosty, svůj vykonatelný platební výměr, opatřený vedle podpisu vedoucího úředníka pojišťovny jen vytištěným jménem jejího starosty. Exekuční titul zněl na Dr. Jana Č. »co nabyvatele Břetislava H., divadlo A.«. V rekursu do usnesení povolujícího exekuci namítl Dr. Jan Č., advokát v P., že osoba povinného není z exekučního titulu zřejmá (§ 7 ex. ř.) a že návrh vymáhající strany na povolení exekuce není podepsán starostou pojišťovny, nýbrž jen opatřen vytištěným jeho jménem. Rekursní soud zamítl návrh na povolení exekuce. Důvody: Nedostatek vlastnoručního podpisu starosty vymáhající strany na žádosti za povolení exekuce a na žádosti za opětovný výkon není vadou formy podání, která by bránila řádnému jeho úřednímu vyřízení (§§ 84 c. ř. s.) a je nerozhodné, že snad není zákonem zakázán (§ 175 zák. o soc. poj.) postup, aby podpis starosty pojišťovny opatřen byl tiskem nebo faksimilem (srov. Věstník ústř. soc. pojišťovny II., str. 265), je-li podpis starosty tiskem nebo faksimilem dokonce přípustný i na výměrech a doložkách vykonatelnosti podle § 175 zák. o soc. pojištění (srov. Věstník VI. str. 10), ač přece tu jde již o listinu, požívající průvodnosti ve smyslu § 292 c. ř. s. Přisvědčiti jest však rekursu potud, že na základě předloženého výměru neměla být povolena exekuce, ježto osobu dlužníka

s plnou určitostí z výměru seznati nelze. Výměr směřuje proti povinnému: »Dr. Č. Jan co nabyvatel Břetislava H., divadlo A.« a proti takto označené povinné straně směřuje i exekuce. Je tedy označení povinného zcela zmatené a nesrozumitelné. Největší určitost exekučního titulu je pojmovou podmínkou povolení exekuce (§ 7 ex. ř.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

S hlediska § 7 ex. ř. není závady ani co do osoby povinné strany, protože z exekučního titulu jest zřejmo, proti komu čelí. Určitosti označení povinného nebrání ani dodatek připojený ke jménu povinného, když z poukazu na předpis § 171 zák. o soc. poj. dodatek ten jen naznačuje, že jde právě o případ v řečeném zákonném ustanovení upravený. Zda stěžovatel jest skutečně povinen vymáhanou částku z důvodu § 171 zák. o soc. poj. zaplatiti, nemůže býti v tomto řízení ovšem řešeno. Než přesto nelze exekučnímu návrhu vyhověti. V rekursu do usnesení prvního soudu poukázal povinný též na to, že exekuční návrh není podepsán starostou vymáhající strany, protože vytištěné jeho jméno na návrhu nenahrazuje jeho podpis. Tento nedostatek vykazuje však též exekuční titul, o který se exekuční návrh opírá. K tomuto nedostatku exekučního titulu musí soud přihlídnouti i v opravném řízení, neboť nejde tu jen o formální vadu exekučního titulu, kterou by bylo lze odstraniti postupem podle §§ 84, 85 c. ř. s., nýbrž o samu jeho věcnou vadu, jež zabraňuje tomu, aby byla na základě jeho exekuce povolena a vedena. Také oběžník Ústřední sociální pojišťovny, uveřejněný v jejím věstníku roč. VI., str. 10 a násl., jež uvádí napadené usnesení, výslovně stanoví, že vykonatelné platební výměry a veškerá ostatní soudní podání musí býti opatřena vlastnoručními podpisy starosty (nikoliv faksimilem nebo jeho tištěným jménem) a vedoucího úředníka. To také doporučil již oběžník, uveřejněný ve Věstníku Ústřední sociální pojišťovny roč. II., str. 265.

Čís. 17341.

Na právo zpětné koupě (§ 1070 obč. zák.) nelze vésti exekuci.

(Rozh. ze dne 20. června 1939, R I 366/39.)

Prvý soud povolil vymáhajícímu věřiteli podle návrhu exekuci zabavením a přikázáním práva zpětné koupě příslušejícího povinné straně k nemovitosti č. k. . . Rekursní soud exekuční návrh zamítl. Důvody: Jde o to, zda jest přípustné vésti exekuci na knihovně vložené právo zpětné koupě povinné strany resp. na její nárok na vydání nemovitosti z tohoto práva zpětné koupě plynoucí. Otázku tu jest zodpověděti záporně. Předpokladem výkonu exekuce na práva jest, že

jde buď o práva zcizitelná nebo alespoň co do výkonu zpeněžitelná. Z důvodu toho nelze postihnouti exekucí všechna ryze osobní práva, i když znamenají majetkový prospěch, jestliže jich výkon nemůže býti svěřen někomu jinému než pro koho jsou zřízena (rozh. č. 4218 Sb. n. s.). O takovéto ryze osobní právo jde i v tomto případě, neboť právo zpětné koupě povinné straně příslušející a tudíž i z něho plynoucí nárok povinné strany na vydání nemovitosti nemohou býti podle výslovného předpisu § 1070 obč. zák. oprávněnými osobami na nikoho jiného převedeny a nelze tedy výkon práva toho svěřiti někomu jinému. Nelze proto na právo to vésti exekuci jeho zabavením a přikázáním ve smyslu §§ 325 a 326 ex. ř. a v důsledku toho není také přípustné povolit na podkladě přikázání práva toho odevzdání nemovitosti právem zpětné koupě stížené správci a její prodej veřejnou dražbou ve smyslu ustanovení § 328 ex. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nejvyšší soud poukazuje na správné odůvodnění rekursního soudu a k vývodům dovolacího rekursu podotýká, že předpis § 1070 obč. zák. je právem donucovacím. Právo zpětné koupě jest tudíž právem ryze osobním, které nemůže býti na jinou osobu převedeno ani zcizeno (§§ 1070, 1393 obč. zák.).

Čís. 17342.

Rozhodl-li první soud novým rozsudkem stejně jako rozsudkem prvním, který byl odvolacím soudem z důvodu § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. zrušen, nejde tu o případ § 502, odst. 4, c. ř. s.; jestliže hodnota předmětu sporu nepřevyšuje 7.000 K a odvolací soud neprohlásil dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí, není dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu v takovém případě přípustné.

(Rozh. ze dne 20. června 1939, č. j. Rv I 9/39.)

Srov. Sb. n. s. č. 4465.

Prvý soud zamítl žalobu, již se žalobkyně domáhala výroku, že jsou žalovaní povinni trpěti, aby se uspokojila z nemovitosti č. p. . . bez ohledu na služebnost bytu na této nemovitosti zřízené, a stejně rozhodl po novém projednání věci, jež mu bylo uloženo odvolacím soudem usnesením, jímž odvolací soud k odvolání žalobkyně jeho rozsudek zrušil. Tento nový rozsudek prvního soudu odvolací soud potvrdil a ocenil předmět sporu částkou 2.500 K, aniž vyslovil přípustnost dovolání pro zásadní význam věci (§ 502, odst. 3, c. ř. s.).

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobkyně.

D ů v o d y:

Přípustnost dovolání je v souzeném případě posuzovati podle § 502, odst. 3, c. ř. s., neboť výjimka uvedená v § 502, odst. 4, c. ř. s. tu nedopadá. Třebaže totiž rozsudek prvního soudu byl vydán na základě usnesení odvolacího soudu, kterým byl dřívější rozsudek zrušen, nerozhodl první soud novým rozsudkem jinak, než jak rozhodl již dříve v rozsudku zrušeném. Tento nový rozsudek odvolací soud potvrdil. Není tedy v souzené věci splněn předpoklad pro použití výjimky podle § 502, odst. 4 c. ř. s. Poněvadž předmět sporu, oceněný podle § 500, odst. 3, c. ř. s. na 2.500 K, nepřevyšuje na peněžité hodnotě 7.000 K a odvolací soud neprohlásil dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí, není proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu dovolání přípustné (§ 502, odst. 3, c. ř. s. v doslovu čl. I, čís. 2 zák. čís. 251/1934 Sb. z. a n. a čl. I. zák. čís. 314/1936 Sb. z. a n.).

Čís. 17343.

Byla-li pravoplatným usnesením knihovního soudu povolena opětná poznámka výhrady vlastnictví ke strojům podle § 297 a) obč. zák., nelze ve sporu o vydání a vyloučení strojů z konkursní podstaty kupitelovy — a to ani k námitce správce konkursní podstaty — zkoumat, zda byly splněny formální náležitosti pro povolení poznámky, t. j. zda byl ke knihovní žádosti připojen souhlas knihovních věřitelů a zda ho bylo třeba.

(Rozh. ze dne 20. června 1939, Rv I 555/39.)

Podle prohlášení úpadce Antonína K. ze dne 8. ledna 1930 pokud se týče 8. ledna 1935 byla na nemovitostech jemu náležejících opětně pravoplatně poznamenána usnesením z 15. ledna 1935 pro žalobkyni podle § 297 a) obč. zák. výhrada práva vlastnického k strojům, prodaným úpadci (před úpadkem) s výhradou práva vlastnického až do úplného zaplacení. Žalobkyně poukazuje na řečenou poznámku výhrady vlastnického práva z 15. ledna 1935 domáhá se na žalovaném správci konkursní podstaty Antonína K. vydání strojů, jichž se ona poznámka týká. Proti žalobě namítl žalovaný správce konkursní podstaty mimo jiné, že se prohlášení úpadce z 8. ledna 1935, na základě něhož byla výhrada práva vlastnického k strojům prodaným úpadci podle § 297 a) obč. zák. poznamenána, týkalo jen prvé dodávky strojů, že však prvá i druhá dodávka byla zaplacená, takže výhrada práva vlastnického k oněm strojům zanikla a dále, že při obnově poznámky podle § 297 a) obč. zák. podle druhého prohlášení úpadce ze dne 8. ledna 1935 nebyl vykázan souhlas knihovních věřitelů. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Z důvodů: Jde o to, zda též druhá poznámka podle usnesení z 15. ledna 1935 má účinky § 297 a)

obč. zák., t. j. zda chladicí zařízení, jak tu v době oné poznámky bylo, tedy jako celek, netvořící dotud vlivem prvé poznámky příslušenství nemovitosti, si i nadále tuto svoji samostatnou povahu zachovalo. Po náhledu odvolacího soudu tomu tak bylo. Odvolací soud je názoru, že zákonem normované účinky poznámky nastávají zápisem poznámky. Spornému soudci nenáleží, aby v rozepři, v níž není na výmaz poznámky ani žalováno, přezkoumával zákonitost usnesení knihovního soudce, když přece má a může se tak státi cestou rekursu v řízení nesporném. Je věcí knihovního soudce, aby, než povolí další poznámku, o níž žádáno ještě během oné pětileté lhůty, rozhodl, je-li taková žádost přípustná se zřetelem k rozdílným názorům literatury na tuto otázku a na rozhodnutí Sb. n. s. č. 15283, vydané rovněž ve věci knihovní a nikoliv v rozepři. Právem tu namítá žalobkyně proti stanovisku, jež zaujal prvý soud, který řešil otázku, zda knihovní soudce povolil poznámku právem, že by bylo v rozporu se stěžejní zásadou důvěry v pozemkovou knihu, kdyby sporný soudce přezkoumával platnost poznámky knihovním soudcem povolené a tak zbavil věřitele, spolehnuvšího se na právní účinky, jež zákon spojuje s poznámkou, důležitého jeho práva. Rozhoduje tedy, že dne 15. ledna 1935 byla povolena a dne 11. února 1935 vykonána ve vložce číslo 87 pozemkové knihy pro katastrální území S. poznámka, že stroje strojního chlazení nalézajícího se v pivovare č. p. 24 v S. a s ním spojené jsou vlastnictvím žalující strany. Z této poznámky je docela jasno, které stroje jsou jí postiženy. Ani prohlášení z 8. ledna 1935 nemá jiného smyslu. Strany měly zřejmě na mysli celé chladicí zařízení s pozdějšími změnami a doplňky dle dalších smluv. Není tedy ani dle znění poznámky ani dle pravého smyslu prohlášení důvodu k rozlišování mezi stroji dodanými podle prvé smlouvy a podle smluv dalších. Při celistvosti díla nelze pochybovati, že, dokud cena celého zařízení nebyla zapravena, by poznámka podle § 297 a) obč. zák., tak jak tomu bylo i za platnosti prvé poznámky, účinkovala ohledně celého zařízení a ne, že by výhrada práva vlastnického zanikala s postupným zaplacením strojů co do každého z nich, resp. co do zároveň dodané a vyúčtované skupiny strojů. Kdyby tomu tak bylo, nebývalo by mělo smyslu, aby strany, když v době žádosti o druhou poznámku bylo zapraveno zařízení dodané podle prvé smlouvy, toto výslovně pojaly do prohlášení z 8. ledna 1935. Má tedy odvolací soud za to, že povolením druhé poznámky podle § 297 a) obč. zák. chladicí zařízení, jehož jsou vylučované stroje nesporné součástí, není od výkonu poznámky dne 12. února 1935 po dobu pět let, jež se prohlášením konkursu ještě i staví, příslušenství nemovitosti a že je tedy právem žalobce vylučuje. Při tom není věcí sporného soudu, aby přezkoumával, zda listina, na základě níž poznámka byla povolena, má náležitý obsah (určitý počet strojů), zda bylo potřebí svolení věřitelů (předchozího či dodatného), zda usnesení mělo býti a bylo řádně doručeno knihovním věřitelům a jaký má význam, že tyto nepodalí do usnesení rekurs. Nejvyšší soud v rozhodnutí č. 15283 Sb. n. s. vyložil,

že poznámku podle § 297 a) obč. zák. nelze před uplynutím 5 let prodloužit nebo obnovit. Důsledek toho je, že nelze zabránit tomu, aby stroje se po uplynutí pětileté lhůty nestaly příslušenstvím nemovitosti, protože před uplynutím pětileté lhůty nelze žádost podat. Jakmile lhůta uplynula, stanou se věci s nemovitostí před tím již spojené a mající povahu příslušenství dle § 294 obč. zák. dle shora vyložených zásad již podle zákona vlastnictvím majitele nemovitosti. Musil by tedy věřitel již před uplynutím pětileté lhůty zajistit si souhlas vlastníka nemovitosti a knihovně oprávněných věřitelů, aby po uplynutí pětileté lhůty mohl znovu žádati o poznámku tak, jakoby šlo o stroje náhradou dávané. Jestliže však knihovní soudce poznámku povolil, aniž byl v žádosti vykázan souhlas věřitelů, a doručeno-li, jako v daném případě, usnesení o poznámce všem knihovním věřitelům a tito nepodali rekurs, pak ani s hlediska nesporného soudce nelze seznati, na základě čeho by měli právo doháněti pak ve sporu to, co zmeškali v nesporném řízení. Z těchto důvodů shledal odvolací soud nárok žalobcův důvodným.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V dovolání jde o to, zdali lze ve sporu přezkoumati pravoplatné usnesení knihovního soudu ze dne 15. ledna 1935, jímž byla povolena opětná poznámka výhrady vlastnictví ke strojům podle § 297 a) obč. zák., ač scházel souhlas knihovních věřitelů, jehož prý bylo v tomto případě třeba podle § 297 a) obč. zák. a ve smyslu rozhodnutí čis. 15283 Sb. n. s. Je nesporné, že, ač onen souhlas chybí, bylo zmíněné usnesení doručeno všem knihovním věřitelům a žádný nepodal podle § 126 kn. z. rekurs. Knihovní soud zkoumá pouze formální platnost listin a zdali žádost vyhovuje ustanovení § 94 kn. z. (rozhodnutí čis. 6235 Sb. n. s.), poněvadž jiné přezkumné možnosti nemá; mohl tudíž i tu zkoumat jen, zdali jsou splněny formální náležitosti pro povolení poznámky, to jest, zdali ke knihovní žádosti byl připojen souhlas knihovních věřitelů anebo, zdali bylo lze se bez něho obejít. Pochybil-li snad v tomto směru, dalo se to napravit rekuresem, k jehož podání byli knihovní věřitelé podle § 126 kn. z. oprávněni; neučinili-li tak, nelze opomenuti to doháněti ve sporu, v němž se žalobce domáhá vydání nebo vyloučení strojů z konkursní podstaty v důsledku pravoplatné poznámky podle § 297 a) obč. zák. O námitku neúčinnosti poznámky následkem nedostatku hmotněprávních předpokladů, které knihovní soud zkoumat nemohl, nejde. Přípustnost námítky neplatnosti poznámky pro zmíněnou formální vadu ve sporu nelze odůvodnit ani poukazem na ustanovení § 61 a násl. kn. z. o žalobě o výmaz, poněvadž o takovou žalobu vůbec nejde a poněvadž žaloba ta se týká pouze neplatných vkladů a nikoliv poznámek. Úpadce, pokud byl před vyhlášením konkursu bezprostředním žalovaným, nemohl onu formální vadu ve sporu účinně namítati již proto, že sám souhlas jak k poznámce první tak druhé dal v prohlášení ze dne 8. ledna 1930 a ze dne 8. ledna 1935 a podal sám knihovní žá-

dosti ze dne 10. ledna 1930 a ze dne 8. ledna 1935. Vyhlášením konkursu na jmění původně žalovaného se změnilo postavení žalovaného potud, že na místě něho nastoupil podle § 7, odst. 3, konk. ř. čis. 64/1931 Sb. z. a n. správce konkursní podstaty. Tento není sice ani zástupcem věřitelů ani zástupcem úpadce, avšak ve sporu o vyloučení věci z konkursní podstaty hájí ovšem zájem konkursních věřitelů. Avšak ani v této funkci nelze mu přiznati přípustnost zmíněné námítky, neboť konkursní věřitelé, pokud jsou výhradně osobními věřiteli úpadce, neutrpejí újmy na knihovních právech, poněvadž žádných nemají a ani v době povolení poznámky neměli a zájmy oddělných věřitelů správce konkursní podstaty nezastupuje, poněvadž jejich práva nejsou podle § 12 konk. ř. konkursem dotčena. Z rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu vídeňského ze dne 19. července 1899 čis. 7490 (Not. Z. 1900 č. 45 a Bohuslav-Hartmann: Sbírká příkladů knihovních žádosti a usnesení z r. 1932, str. 286), jehož se dovolatel dovolává, nelze nic v jeho prospěch vytěžit, poněvadž tam šlo o žalobu o výmaz vkladu a otázky, zdali žaloba ta je přípustná jen pro hmotněprávní neplatnost právního jednání, které tvořilo podklad ke knihovnímu vkladu, nebo i pro nesprávné řešení formálních předpokladů zápisu knihovním soudcem, za jakých podmínek jest žaloba přípustná a které osoby jsou k ní oprávněny, výslovně řešeno nebylo. Je-li tudíž námitka žalovaného nepřipustná již s hlediska dovolacího důvodu podle § 503, čis. 4, c. ř. s., netřeba se zabývatí věcně dovolacím důvodem rozporu se spisy (§ 503, čis. 3, c. ř. s.), jež spatřuje dovolatel v tom, že žalobce žádal o druhou poznámku před uplynutím pětileté účinnosti poznámky první. Přípustná jest ovšem výtká činěná dovolacím důvodem podle § 503, čis. 4 c. ř. s., že odvolací soud mylně vyložil prohlášení nynějšího úpadce ze dne 8. ledna 1935, poněvadž prý z něho není zřejmé, že výhrada vlastnictví a svolení k poznámce podle § 297 a) obč. zák. se týkala i náhradních strojů; tu nejde o vady knihovních usnesení, nýbrž o neurčitost rozsahu výhrady práva vlastnického. Než tato výtká je nedůvodná. Neboť přes to, že je tam jen zmínka o chladicím strojním zařízení z objednávky z roku 1929, odůvodnil odvolací soud případně, že výměna součástí a doplnění chladicího zařízení z dodatečných objednávek tvoří jednotný celek a nevzniká tudíž žádná pochybnost o tom, že knihovní poznámka se vztahuje na všechny součástky chladicího zařízení jak z původních tak dodatečných částí.

Čís. 17344.

Zprostředkovatel koupě nemovitosti v soudní dražbě má nárok na odměnu jen tehdy, bylo-li placení provise výslovně zvláště ujednáno i pro ten případ, že komitent koupí nabídnutý objekt v soudní dražbě.

(Rozh. ze dne 21. června 1939, Rv I 337/39.)

Podle tvrzení žaloby navázal žalovaný s Václavem K. v druhé polovině roku 1935 obchodní spojení a ujednal s ním, že mu zaplatí odměnu ve výši 1% kupní ceny, koupí-li některý z objektů jím nabídnutých. Žalovaný nato koupil dům ve veřejné dražbě, nezaplatil však smlouvenou provisi, o níž je žalován. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Šlo o smlouvu zprostředkovatelskou, která se zřejmě vztahovala na koupi nemovitosti z volné ruky, nikoliv na jejich koupi v soudní dražbě. Exekuční dražba ostatně již svou podstatou vylučuje činnost zprostředkovatelskou a není přípustné, aby někdo někomu zprostředkoval koupi domu v dražbě. Proto by tato zprostředkovatelská smlouva sama o sobě nezakládala v souzeném případě žalobcův nárok na provisi, neboť koupě z volné ruky se neuskutečnila, nýbrž žalovaný koupil dům v soudní dražbě. Není však vyloučeno, aby i při koupi nemovitosti v soudní dražbě měl zprostředkovatel nárok na odměnu, avšak předpokladem tohoto nároku jest, že bylo placení provise výslovně zvlášť ujednáno i pro ten případ, že komitén koupí nabídnutý objekt v soudní dražbě (srov. rozh. Sb. n. s. č. 7786). Žalobce tvrdil, že výslovná úmluva tohoto obsahu byla mezi žalovaným a Václavem K. učiněna a nabídl o tom důkazy. Stala-li se skutečně taková závazná úmluva, byl by žalovaný povinen k zaplacení provise, v opačném případě však by žaloba nebyla opodstatněna. Jelikož soud prvního stádu o této rozhodující skutečnosti neučinil vůbec žádné zjištění, není věc zralá k rozhodnutí.

Čís. 17345.

Zákon o soukromých zaměstnancích.

Nevěrou ve službě (§ 34 č. 1 zák. č. 154/1934) jest rozuměti všechna jednání (činy i opominutí), kterými zaměstnanec porušuje způsobem přičiním se poctivostí a dobré víře svoje povinnosti vůči zaměstnavateli. Není třeba, aby z takových jednání vznikla zaměstnavateli přímo materiální újma a aby taková jednání byla zaměstnanci zvláště zakazována.

Je důležitým důvodem k propuštění podle § 34 č. 1 řec. zák., připravil-li sazeč proti nařízení vedoucího úředníka v tiskárně a jejího majitele — že bez jeho vědomí a svolení nesmí býti v tiskárně zhotovovány tiskopisy pro soukromé účely — sazbu letáku, o který ho požádala cizí osoba.

Nesejde na tom, zda dal zaměstnanec již před tím bez svolení zaměstnavatelova něco vytisknouti.

(Rozh. ze dne 22. června 1939, Rv I 23/39.)

Žalobce byl zaměstnán jako sazeč v tiskárně žalované firmy s týdenním platem 350 K. Dne 12. listopadu 1937 dostal od firmy řádnou výpověď, takže služební poměr končil dnem 31. prosince 1937. Dne 17. listopadu 1937 byla mu však dána podle § 34 č. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. okamžitá výpověď, protože prý připravil sazbu letáku, o který ho požádala třetí osoba, ač vedoucí úředník i majitel tiskárny vydali zaměstnancům zákaz, že bez jejich vědomí a svolení nesmí nikdo v tiskárně pro soukromé účely sázeti a zhotovovati tiskopisy. Tvrdě, že toto jednání nezakládá důvod k propuštění podle § 34 č. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., protože v tiskárně žalované strany byly již dříve zhotovovány takové tiskopisy, a to z příkazu prokuristy a ostatních úředníků, aniž byl předem vyžádán nějaký zvláštní souhlas, a poněvadž se jednalo o leták dobročinného spolku a o zájem podpory místního kulturního života žalovanou stranou, domáhá se žalobce na žalované straně mzdy do řádného skončení služebního poměru, t. j. do 31. prosince 1937, a novoročního. Prvý soud uznal podle žaloby. Důvody: Zákon nepodává definici pojmu nevěry ve smyslu § 34 č. 1, ale již podle obecné mluvy v obchodním životě rozumí se pod pojmem nevěry jednání zaměstnance, jímž poškozujíc svého zaměstnavatele v úmyslu získati pro sebe nějakou majetkovou výhodu, tudíž hrubě vědomě porušení povinností v úmyslu, opatřiti si na úkor zaměstnavatele majetkové prospěchy nebo ho vůbec poškoditi. Že zákon má na mysli jenom takové hrubé a vědomé porušení povinností zaměstnance v uvedeném smyslu, tomu nasvědčují také ostatní v § 34 č. 1 zák. uvedené důvody předčasného zrušení služebního poměru. Podle názoru soudu se žalobce nedopustil takového jednání. Připravoval jen (dne 16. listopadu 1937) sazbu letáku. Spolek, pro který byl leták připravován, jest rázu společenského a dobročinného. Na druhou stranu letáku měl žalobce vytisknouti reklamu pro žalovanou firmu. Mimo to druhého dne ráno bylo zažádáno o dodatečné povolení k tisku. Tím bylo vyhověno také nařízení majitele žalované firmy o zákazu tisku pro soukromé účely pro třetí osoby. Žalobce pro sebe nic neudělal a nic nechtěl a o nějakém poškození firmy vůbec nelze mluvíti, i když chtěl použití jejího materiálu. V nejhorsím případě by mohla firma žádati na žalobci náhradu za spotřebovaný materiál. Odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle § 34 č. 1 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. může zaměstnavatel předčasně propustiti zaměstnance ze služby, dopustil-li se jednání, pro které se jeví býti nehodným zaměstnavatelovy důvěry. Vyžaduje se tu jednak takové jednání, které objektivně jest způsobitelné zbaviti zaměstnance důvěry zaměstnavatelovy, jednak jednání zaviněné a v důsledku toho na straně zaměstnancově subjektivní vědomí, že činí něco nesprávně.

ného. V prvním směru nerozhoduje ovšem subjektivní mínění zaměstnavatelovo, nýbrž otázku, zda se zaměstnanec stal svým jednáním nehodným důvěry zaměstnavatelovy, lze řešiti jen s hlediska objektivního podle okolností případu. Pozbytí důvěry bude ovšem zpravidla důsledkem zaměstnancovy nevěry ve službě. Pojem věrnosti není vlastně převážně pojmem právním, jistě však pramení věrnost z potřeby, aby zaměstnanec dbal oprávněných zájmů zaměstnavatelových, pokud jest povinen podle služební smlouvy dbáti těchto zájmů. Nevěrou ve službě lze pak rozuměti všechna jednání (činy i opomenutí), kterými zaměstnanec způsobem přičícím se poctivosti a dobré víře porušuje svoje povinnosti vůči zaměstnavatelovi. Není třeba, aby z takových jednání zaměstnavatelovi přímo vznikla materiální újma. Také není třeba, aby byla taková jednání zaměstnanci zvláště zakazována. V souzené věci zjistil odvolací soud, že žalobce, ačkoliv začátkem listopadu 1937 nařídil jak svědek Jaroslav H., tak i majitel firmy všem osobám zaměstnaným v tiskárně a mezi jinými i žalobci, že bez jeho vědomí a svolení nesmí býti tiskopisy pro soukromé účely v tiskárně firmy zhotovovány, dne 16. listopadu 1937 na žádost svědka Emíliana K. bez vědomí a souhlasu Jaroslava H. připravil sazbu letáku pro spolek H. Odvolací soud z tohoto zjištění dospěl k úsudku, že na straně dovolatele jako zaměstnance žalované firmy šlo o zřejmé neuposlechnutí zákazu, vydaného nejen Jaroslavem H. z příkazu žalované firmy, ale také i žalovanou samou. Uvedené jednání žalobcovo se zřejmě přičilo požadavkům služební věrnosti a povinnosti zaměstnancovy, dbáti oprávněných zájmů zaměstnavatelových a zachovati si jeho důvěru a bylo tedy objektivně způsobilé podkopávati důvěru tuto, a to bez ohledu na to, zda zjištěné použití sazebního materiálu žalované strany — zaměstnavatele — mělo v zápětí i hmotné poškození zaměstnavatele, neboť to je nerozhodné, jak bylo už shora uvedeno, a nesejde ani na tom, zda žalobce dal už před tím něco vytisknouti bez svolení zaměstnavatelova. Jde tedy o služební poklesek ve smyslu § 34 č. 1 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. (nevěru ve službě, k níž se družil pozbytí zaměstnavatelovy důvěry), a žalovaná byla oprávněna, aby žalobce předčasně propustila ze služby. Jeho nároky na náhradu škody za výpovědní lhůtu nejsou opodstatněny (srov. Sb. n. s. č. 11092, 11309 a 14112).

Čís. 17346.

Příkaz zůstavitele, aby po jeho smrti bylo naloženo určitým způsobem s pozůstalostním jměním (mandatum mortis causa), vyžaduje ke své platnosti formy posledního pořízení.

Splnil-li zmocněnec příkaz, třeba pro nedostatek formy neplatný, je zmocnitel resp. jeho právní nástupce povinen podle obdoby § 1014 obč. zák. nahraditi zmocněnci škodu, jež byla spojena se splněním příkazu. Na případném zavinění zůstavitelově nesejde.

Vyplatil-li zmocněnec příkazané částky ze svých peněz místo z vkladní knížky jemu k tomu účelu odevzdané, nepřekročil tím meze plné moci.

(Rozh. ze dne 23. června 1939, Rv I 3047/38.)

Žalobce přednesl, že jeho strýc Jan V. se svojí manželkou Marií V. odevzdali mu vkladní knížku Zemské banky v Praze znějící na jméno Jan V. a na vklad 33.041 K 17 h do opatrování s příkazem, aby v případě úmrtí Jana V. vyplácel úroky vdově po něm Marii V. a aby pro případ, že by Marie V. zemřela dříve než její muž, vyplatil vklad šesti stejnými díly Františce K., Terezií P., Josefu V., Boženě S., Václavu V. a sobě. Příkaz byl sepsán ve formě dopisu a byl adresován na žalobce a podepsán oběma manžely. Jan V. zemřel dne 20. listopadu 1929. Žalobce vkladní knížku opatroval a vyplácel z ní úroky vdově Marii V. Když tato 25. června 1932 zemřela, rozdělil vklad na knížce uložený na šest stejných dílů a dle daného příkazu vyplatil jej šesti rovnými díly oprávněným osobám. Učinil tak ze svých peněz, které měl na běžném účtě, aby nemusil vybírat vkladní knížku, již považoval za své vlastnictví. Poněvadž však byla na něho podána žaloba na uznání, že vkladní knížka patří do pozůstalosti po Marii V., a spor skončil pro něho nepříznivě, domáhá se na pozůstalosti (dědicích po Marii V.) zaplacení částky, kterou dle příkazu Marie V. a jejího manžela vyplatil místo z vkladní knížky ze svých peněz. Vyplatil částku, na niž zněl vklad (t. j. 33.041 K 10 h). Z toho připadá na pozůstalost po Janu V. polovina a na pozůstalost po Marii V. rovněž polovina, takže mu pozůstalost po Marii V. (její dědici, t. j. žalovaná) dluhují 16.520 K 55 h. Proti žalobě namítli žalovaní mimo jiné, že příkaz udělený žalobci manžely Janem V. a Marií V. jest neplatný pro nedostatek formy posledního pořízení a mimo to, že žalobce jednal proti příkazu, když peníze nevyplatil z vkladní knížky, nýbrž z vlastních peněz a případný nárok jeho na náhradu škody že jest promlčen. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud zamítl žalobu co do jedné šestiny zažalované částky, jinak dovolání nevyhověl.

Důvody:

Žalobce opírá svůj nárok o příkaz. Pokud jde o příkaz písemný, jest dopis ze dne 12. listopadu 1929 psán strojem a jest podepsán pouze Janem V. a Marií V. Pokud by snad šlo o nějaký příkaz ústní, netvrdil žalobce, že mu byl dán před třemi svědky způsobnými a současně přítomnými. Dá-li zůstavitel jiné osobě příkaz, aby po jeho smrti určitým způsobem naložila s pozůstalostním jměním (mandatum mortis causa), vyžaduje se k platnosti takového příkazu forma posledního pořízení (srov. rozh. č. 16710 Sb. n. s.). Avšak tato forma nebyla v projed-

návaném sporu zachována. Příkaz manželů Jana a Marie V-ých udělený žalobci byl tudíž od počátku neplatný. Žalobce přes to vyplatil osobám obmyšleným částky v uvedeném dopise jmenované. Učinil tak z vlastních peněz, ačkoliv k výplatě dostal vkladní knížku. Tato odchylka od obsahu daného příkazu je jen rázu podružného a je proto v tomto směru bezvýznamná, neboť tím žalobce nepřekročil meze své plné moci a nejde o případ § 1016 obč. zák. Jest otázkou, jaké právní povahy by byly žalobcovy nároky, kdyby sporný příkaz byl platný. Pravoplatným rozsudkem krajského soudu civilního v P. ze dne 10. ledna 1935 byl nynější žalobce odsouzen vydati polovici vkladu z vkladní knížky Zemské banky v Praze č. 43230 do pozůstalosti po Marii V.; tuto povinnost žalobce také splnil. Ukázalo se tedy dodatečně, že se splněním příkazu byla pro žalobce spojena škoda. Podle § 1014 obč. zák. musí zmocnitel nahraditi zmocněnci veškerou škodu, která povstala jeho zaviněním anebo která byla spojena se splněním příkazu. Z toho plyne, že škodu, která byla spojena se splněním příkazu, musí zmocnitel nahraditi zmocněnci i tehdy, když vznikla bez zavinění zmocnitelova. Otázku viny manželů V. není proto v projednávaném sporu potřeba zkoumati. Rovněž nesprávný je názor dovolatelů, že žalobcův nárok na náhradu škody by předpokládal bezprávný čin manželů V.; vždyť nejde o náhradu škody podle obecných ustanovení §§ 1293 a následujících občanského zákona, nýbrž o náhradu škody, jejíž předpoklady jsou vytčeny zvláštním předpisem § 1014. Splnil-li žalobce příkaz, třeba neplatný, a byla-li s jeho splněním pro žalobce spojena škoda, je nutné, aby majetkově přesuny způsobené neplatným příkazem, jeho provedením a tím, že žalobce splnil závazek uložený mu pravoplatným rozsudkem krajského soudu civilního v Praze ze dne 10. ledna 1935, byly spravedlivě vyrovnány. Toto spravedlivé vyrovnání však vede k tomu, že lze v projednávaném sporu obdobně (§ 7 obč. zák.) užití také zvláštního ustanovení § 1014 obč. z. o závazku zmocnitele nahraditi škodu zmocněnci. Tím jest odůvodněna žalobcova pohledávka, pokud z polovice celého původního vkladu vyplatil po jedné šestině Františce K., Terezii P., Josefu V., Boženě S. a Václavu V. Jinak se má však věc s podílem, který měl připadnouti žalobci samému. Tu nešlo o splnění příkazu manželů V., nýbrž o přímý poměr mezi žalobcem a Marií V., jeho právním důvodem bylo domnělé darování této šestiny na případ smrti Marie V. Jak shora bylo doloženo, nemělo toto darování formálních náležitostí předepsaných pro dovětek a bylo tudíž neplatné (první věta § 956 obč. zák.). Že by šlo o smluvené darování na případ smrti po rozumu druhé věty § 956, žalobce ani netvrdil. Jedna šestina zažalované pohledávky připadající na žalobce samého proto mu nepřisluší. V té příčině jest dovolání žalovaných opodstaněné. Neprávem poukazují dovolatelé na rozhodnutí č. 11435 Sb. n. s., poněvadž v onom případě žaloval dědic obmyšlenou, aby vydala do pozůstalosti vkladní knížku, kterou jí zůstavitel odevzdal ještě za svého života. Šlo tedy o skutkový a právní podklad odlišný od souzeného sporu.

Čís. 17347.

Škoda, vzniklá poškozenému trestným činem, a to prodejem umělých perel za pravé, záleží v rozdílu mezi cenou, kterou poškozený za ně zaplatil, a cenou, kterou mají umělé perly v době vydání rozsudku, nikoli jakou měly v době kupní smlouvy.

(Rozh. ze dne 23. června 1939, Rv I 265/39.)

Žalobce koupil v roce 1930 od Viléma F. perly za 30.000 K, o nichž jmenovaný i žalovaný tvrdil, že jsou to perly pravé, nikoliv kultivované. Za to byli Vilém F. a žalovaný odsouzeni pravoplatně pro zločin podvodu. Protože kultivované perly, jež žalobce koupil, nemají větší ceny než 1.000 K, domáhá se žalobce na žalovaném náhrady způsobené škody ve výši 29.000 K. Prvý soud uznal podle žaloby do výše 26.500 K. Důvody: Jde o žalobu z náhrady škody ex delicto, pro který žalovaný byl pravoplatně odsouzen pro zločin podvodu. V takovém případě rozsah náhrady škody řídí se ustanovením § 1324 a 1331 o. z. o., dle něhož poškozený jest oprávněn žádati plně zadostiučinění, t. j. i čistý výdělek a i cenu zvláštní oblíbeny. Podle posudku znalce přítomná cena perel žalobcem koupených se zlatou briliantovou sponkou činí 2.000 K a 1.500 K, celkem tedy 3.500 K. Je-li tedy žalovaný povinen poskytnouti plně zadostiučinění a i cenu zvláštní, musí nahraditi rozdíl ceny kupní a ceny nynější. Že ceny perel kultivovaných od doby koupě klesaly a dosud snad klesají, jest nerozhodné. Odvolací soud zamítl žalobu do další částky 11.500 K. Důvody: Nelze souhlasiti s právním názorem prvního soudu, že žalovanému nemůže býti k prospěchu klesání cen kultivovaných perel od doby koupě, a že jest tedy povinen nahraditi žalobci jako plně zadostiučinění rozdíl ceny kupní a ceny nynější. Tento názor nemá v zákoně opory, neboť rozsah nároku náhradního řídí se u poškozeného dobou splatnosti náhrady, která nastává podle zákona dobou škodného činu, protože zákon v § 1295 a násl. obč. zák. nečiní splatnost náhrady závislou na splnění nějaké podmínky anebo projití nějaké lhůty, takže je škůdce už od okamžiku činu v prodlení a musí nahraditi škodu v tom okamžiku způsobenou, tedy v souzeném případě rozdíl mezi cenou kupní a cenou skutečnou v době koupě. Žalobce doznává, že zjistil už krátce po koupi perlového náhrdelníku, tedy už 26. března 1930, kdy o tom psal F., že koupil perly kultivované, tedy méněcenné, a mohl tedy už tehdy požadovati na žalovaném náhradu škody v rozsahu plného zadostiučinění a nemusil čekati teprve na výsledek trestního řízení. Neučinil-li tak a nepodal-li hned tehdy žalobu o náhradu škody, zavinil si další škodu spočívající v klesání cen kultivovaných perel sám a nemůže požadovati i náhradu této další škody, která není už v příčinné souvislosti se škodnou událostí a jest také jen škodou nepřímou, kterou až na zvláštní případy tuzemský právní řád nezná. Žalovaný je tudíž povinen nahraditi

žalobci jen škodu způsobenou mu v době koupě. V té době měl náhrdelník cenu 15.000 K, takže škoda, kterou žalobce utrpěl, činí jen 15.000 K. Jen do té částky je žaloba opodstatněna.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Jest rozhodnouti otázku výše náhrady škody, kterou jest žalovaný povinen zaplatiti žalobci, zda totiž tato náhrada spočívá v rozdílu mezi přijatou kupní cenou 30.000 K za perly a skutečnou hodnotou těchto perel v době koupě v r. 1930 (15.000 K), anebo v rozdílu mezi přijatou kupní cenou a hodnotou perel (se sponkou) v době vynesení rozsudku první stolice (3.500 K). Není sporné, že škoda, jejíž náhradu žalobce žádá, vznikla z trestného činu, spáchaného žalovaným ke škodě žalobce, za který byl i žalovaný trestně odsouzen. Odvolací soud, vycházející jinak ze správného názoru, že žalobní nárok na náhradu škody jest posouditi podle ustanovení § 1331 obč. zák., má však za to, že ustanovení § 1332 obč. zák., že škodu jest hraditi podle obecné ceny, kterou měla věc v čase poškození, vztahuje se i na případy, uvedené v § 1331 obč. zák., a přiznává žalobci náhradu podle ceny v době koupě, jsa názoru, že klesání ceny perel jde na vrub žalobcův. Tento názor je mylný. Ze srovnání § 1332 obč. zák. s §§ 1323, 1324, 1331 obč. zák. vyplývá, že doba poškození — směrodatná pro rozsah náhrady škody při lehké nedbalosti — není rozhodující, pokud jde o náhradu škody, způsobené úmyslně nebo hrubou nedbalostí. Pravě z toho, že § 1332 obč. zák. pro rozsah náhrady škody výslovně uvádí dobu poškození věci jako směrodatnou, kdežto § 1331 obč. zák. nikoliv, vyplývá, že tohoto měřítko pro případy § 1331 obč. zák. nelze užiti a že poškozený může žádati náhradu v rámci plného zadostiučinění, t. j. vedle vlastního odškodnění i ušlý zisk, případně i cenu zvláštní záliby, byla-li škoda způsobena trestným činem, jak tomu jest v souzeném případě, tudíž náhradu plného majetkového zájmu. Vztahuje se proto odškodňovací povinnost žalovaného na poskytnutí plné peněžité náhrady za všechnu škodu, která vznikla jako důsledek jeho trestného činu. Správně rozhodl proto soud první stolice, když při stanovení výše náhrady vycházel z hodnoty, kterou měly perly žalobci dodané v době vynesení jeho rozsudku.

Čís. 17348.

Nárok vodovodního družstva proti členovi družstva na poměrnou náhradu nákladů zřízení vodovodu za dobu jeho členství nepodléhá tříletému promlčení podle § 1486 č. 1 obč. zák.

Jde o nárok z poměru členského, nikoli z poměru dodávkového nebo z poměru provedených prací nebo díla.

(Rozh. ze dne 27. června 1939, R I 392/39.)

Žalující Vodovodní družstvo v D. V. domáhá se na svém bývalém členu poměrné náhrady nákladů za zřízení vodovodu. Proti žalobě namítl žalovaný mimo jiné, že zažalovaný nárok jest promlčen, protože jde o dodání prací a zboží a pohledávka za takové práce a dodání zboží podléhá tříletému promlčení podle § 1486 č. 1 o. z. První soud zamítl žalobu a v otázce, o níž jde, uvedl v důvodech: Předpis § 1486 č. 1 obč. zák. se týká i pohledávek podniků, které neprovádějí práce po živnostensku, nýbrž jen za úplatu, kryjící náklad potřebný k obstarání práce v zájmu veřejnosti (Sb. n. s. č. 15415 a 15115). Z nich právě přílehá na souzený případ rozhodnutí 15415, kde se jedná právě o zřízení vodovodní přípojky. Jest zjištěno, že jde u žalující strany o dodávku práce pro žalovaného a to práce obvyklé, nikterak mimořádné, která nemá většího významu než obvyklá jednání denního styku, tedy, jak výslovně nejvyšší soud říká, jedná se o pohledávku podniku, který se zabýval právě obstaráváním vodovodu svým členům, neboť jim stavěl za úplatu vodovod. Ustanovení § 1486 č. 1 obč. zák. jest tedy vykládati co nejšíře. Zde jsou tyto znaky dány, neboť družstvo svým členům vodovod zařizovalo za úplatu. Dopadá tudíž i na tento případ předpis shora uvedený. Poněvadž žaloba byla podána po uplynutí tříleté doby jak od skončení práce, tak od poslední splátky, bylo žalobu zamítnouti. Odvolací soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí. Z důvodů: Podle § 5 stanov žalující má právo každý člen družstva, aby družstvo svým nákladem přivedlo potrubím vodu na pokraj stavební parcely člena, jenž jest povinen nahraditi poměrně náklad na toto družstevní zařízení. Podle § 69 č. vod. zák. jest pak zadrželé a nezaplacené tyto příspěvky k žádosti družstva vybírati donucovacími prostředky politickými, při čemž jest šetřiti dlužníků hodných poshovění. Tento závazek žalovaného se nezměnil, ani když později přestal býti členem družstva, neboť stále jde o zaplacení zadrželých příspěvků. Z toho plyne, že nejde u žalobkyně o nějakou pohledávku za provedení prací, díla neb jinaké plnění pro žalovaného, neboť společně zařízení nebylo podniknuto pro žalovaného, jemu nepatří a nejde o vzájemné plnění, kterým by poměr obou stran byl skončen jako při obchodním, živnostenském nebo kupeckém podnikání ve smyslu § 1486 o. z. o., neboť závazek družstva umožniti používání vodovodního zařízení žalovanému a tomu odpovídající nárok žalovaného bude trvati dále a proto podléhá tento nárok na zaplacení zadrželých příspěvků na společný náklad řádnému promlčení podle § 1479 o. z. o.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Odvolací soud rozhodl právem, že žalobní nárok nepodléhá tříletému promlčení podle § 1486 č. 1 obč. zák. Jde o sdružení osob za účelem zřízení vodovodu a žalobní nárok na poměrnou náhradu nákladů s tím spojených vyplývá tedy z poměru členského a nikoli z poměru

dodávkového nebo z poměru provedených prací nebo díla. Jde o vypořádání členských a družstevních povinností z doby, kdy žalovaný ještě byl členem žalujícího družstva, a nezáleží na tom, že již jeho členem není. Rozhodnutí č. 15115 a 15415 Sb. n. s. se na souzený případ nehodí, ježto jednají o pohledávkách podniku za dodání věcí nebo provádění prací vůči třetím osobám, které se staly vlastníky dodaných věcí, prací nebo díla, a nikoli o vypořádání nároků mezi podnikovým sdružením a jeho členy.

Čís. 17349.

Pokud vypůjčitel motorového vozidla, neodevzdav je řádně vlastníkoví, zůstal provozovatelem jízdy (§ 45, odst. 1 zákona č. 81/1935 Sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 27. června 1936, Rv I 193/39.)

Žalobce domáhá se na žalovaném Miroslavu J. jako řidiči auta a Františku S. jako provozovateli jízdy náhrady škody, kterou utrpěl srážkou svého auta s autem, řízeným Miroslavem J., pro kterýžto čin byl také Miroslav J. trestně odsouzen. Proti žalobě namítl žalovaný František S., že si auto vypůjčil od Arnošta R., že však v době nehody nebyl již provozovatelem jízdy, protože dříve než došlo k nehodě, auto Arnoštu R. vrátil, příkázav Miroslavu J., aby je jmenovanému odevzdal. První soud neuznal žalobou uplatňovaný nárok proti Františku S. důvodem po právu, odvolací soud uznal proti Františku S. nárok důvodem po právu solidárně s Miroslavem J. Důvody: Jestliže František S. po návratu z cesty auto a klíče k němu odevzdal Miroslavu J., aby je odevzdal Arnoštu R., Miroslav J. ale tak neučinil, nýbrž s autem jel do Prahy, kde došlo k srážce, byl v době srážky jako škodné události provozovatelem vozidla stále ještě František S. Neodevzdal-li auto a klíče k němu František S. jako vypůjčitel auta Arnoštu R. sám jako půjčitel, nýbrž použil-li k tomuto vrácení jako posla Miroslava J., umožnil tak Miroslavu J., aby s autem bez jeho vědomí a zřejmě i proti jeho vůli jel do Prahy, kde došlo k srážce. Právě toto spolehnutí se Františka S. na Miroslava J., že podle jeho poukazu odevzdá auto i s klíči k tomuto autu půjčitelu Arnoštu R., zakládá u Františka S. nedbalost, jak jí má na mysli § 45 odst. 2 autom. zák. Tuto nedbalost nemůže omluviti ani to, že snad J. občas R. auto opravoval, neboť to, že snad někdy nechal J. auto opravovati, nemůže Františka S. omluviti. Nelze proto přisvědčiti prvému soudu, když dospěl k závěru, že nelze Františku S. vytýkati nedbalost.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaný František S. vytýká odvolacímu soudu nesprávné právní posouzení, pokud spatřuje v tom, že František S. použil k vrácení vy-

půjčeného automobilu Miroslava J., nedbalost podle § 45, odst. 2, druhá věta zák. č. 81/35 Sb. z. a n., pro kterou, umožniv J. užívání tohoto vozidla, zůstal odpovědným za škodu vedle Miroslava J. U žalobce jde o nárok na náhradu škody vzniklé ze střetnutí provozů dvou motorových vozidel, o nárok vzešlý tam, kde podle zákona č. 81/1935 Sb. z. a n. by byl žalobce jako provozovatel jízdy jednoho ze střetnutých se vozidel odpověden, proti jiné osobě, která z téže události by byla také odpovědna podle tohoto zákona; jeho nárok je proto posuzovati podle práva občanského (§ 48, odst. 1 cit. zák.). František S. jako provozovatel druhého střetnutějšího se vozidla odpovídá podle § 52, odst. 1 zák. č. 81/35 Sb. z. a n. za škodu způsobenou provozem motorového vozidla i tam, kde je posuzovati nárok žalobcův podle obecného občanského práva, solidárně za zavinění osoby, kterou připustil k provozu. Připustil-li tedy k provozu Miroslava J., na jehož zavinění na škodné události bylo již pravoplatně uznáno i trestním rozsudkem, jako svého pomocníka, jehož činnosti bylo použito v provozu, odpovídá za něho solidárně již podle § 52, odst. 2 cit. zák. a netřeba se pak zabývati otázkou odpovědnosti za nedbalost podle § 45, odst. 2, druhá věta aut. zák. Nesejde při tom na tom, že nedal Miroslavu J. příkaz k cestě do Prahy a pověřil ho jen odevzdáním motorového vozidla jeho vlastníkoví. Tím, že mu automobil odevzdal s takovýmto příkazem, připustil ho k provozu s ním a ručí za jeho zavinění po celou dobu, pokud trvalo připuštění k provozu. V době, kdy došlo ke škodné události, nebyl příkaz Františka S. na odevzdání auta ještě vykonán, neboť automobilu vlastníkoví odevzdán ještě nebyl. Jel-li tedy Miroslav J., vykonávaje tento příkaz, o své újmě do Prahy, není to při zjištěném zavinění J-ově rozhodné, neboť stalo se tak ještě v době, kdy příkaz daný Františkem S. Miroslavem J. ještě nebyl splněn, tedy v době, kdy J. byl ještě činný jako osoba Františkem S. k provozu připuštěná.

Čís. 17350.

Pokud není poznámka o zániku práv podle § 9, odst. 1 a 10 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. vymazána, jest sice zemědělský vyrovnací dlužník oprávněn zciziti se svolením vyrovnacího soudu nemovitost zemědělského podniku, na které podmíněčně zanikají knihovní břemena na ní váznoucí, avšak ono povolení vyrovnacím soudem se nikterak nedotýká břemen jen podmíněčně zaniklých a jest je přenéstí při odepisání části dotčené nemovitosti do nové knihovní vložky s řečenou poznámkou.

(Rozh. ze dne 27. června 1939, R II 147/39.)

První soud odepsal z vložky č. . . poz. kn. kat. úz. N. pozemek č. k. . . a vložil jej bez přenesení závad do nové vl. č. . . poz. kn. kat. úz. K. Rekursní soud povolil zápis řečeného pozemku do nové

vložky, avšak se současným přenesením závad (zástavních práv) stěžovatele Dr. Jaroslava L., poznamenal společný závazek této vložky jako vložky vedlejší s vložkou, z níž nemovitost byla přenesena, jako vložkou hlavní a poznamenal dále, že zmíněná zástavní práva zanikla podle § 9, odst. 1 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. dnem 24. dubna 1937 podle usnesení o určeném stavu břemen ze dne 3. dubna 1937 č. j. Kv ... D ů v o d y: Na nemovitosti vl. č. 16 poz. knihy pro kat. území K. jsou zapsaná zástavní práva pro stěžovatelovy pohledávky. Jeho svolení k břemen prostému odepsání podle § 1 zák. č. 18/1869 ř. z. není vykázáno. Odepsání jest proveditelné jen, když se do nové vložky, jež pro oddělenou část knihovního tělesa byla zřízena, zapíše všechna práva pro stěžovatele váznoucí. Tato zásada nedoznala změny ustanovením § 26 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n., v němž se dovoluje zcizení nemovitosti zemědělského vyrovnacího dlužníka jen za souhlasu soudu vyrovnacího. Účelem zákazu zcizení nemovitosti bez souhlasu soudu vyrovnacího jest, aby bylo zamezeno, by nemovitost vyrovnacího dlužníka nebyla okleštěna do té míry, že by splnění zemědělského vyrovnání tím bylo ohroženo. Při tom však zůstává v zemědělském vyrovnacím řízení zachován princip, že věřitelé, vůči nimž potvrzené vyrovnání nebylo splněno, nemají doznati újmy (§ 26, odst. 3 cit. vlád. nař.). Proto je smyslem § 26 vlád. nař., že zcizení nemovitosti bez souhlasu vyrovnacího soudu není vůbec možné. Za souhlasu vyrovnacího soudu může být provedeno, avšak tak, aby věřitelé, vůči nimž vyrovnání nebude splněno, nedoznali újmy, jinak řečeno, musí být provedeno podle předpisů knihovního zákona. Dokud není prokázáno, že k oživení zaniklých zástavních práv stěžovatelových již nemůže dojít, musí zástavní práva být převedena, poněvadž výkonem břemen prostého odepsání jejich účinnost by zanikla (§ 15 zák. č. 18/1869 ř. z.) a věřitel by utrpěl újmu, kdyby jeho zástavní práva z některé příčiny uvedené v § 9, odst. 1 cit. vlád. nař. oživila.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Podle § 9, odst. 1 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. zanikají — odchylkou od ustanovení § 13 vyr. ř. — sice zahájením zemědělského vyrovnacího řízení práva knihovních věřitelů na oddělené uspokojení na nemovitosti zemědělského podniku, pokud břemena je předcházející podle stavu ke dni zahájení zemědělského vyrovnacího řízení vyčerpávají celkem $\frac{4}{5}$ odhadní ceny. Avšak práva ta obživují znovu, mezi jiným také tehdy, nebude-li potvrzené vyrovnání dlužníkem splněno (§ 67 vyr. ř.). Jen proto se u takových práv, po jejich zjištění ve stavu břemen, způsobem podle § 9, odst. 11 cit. vlád. nař. předepsaným, jen poznamenává, že zanikají podle odst. 1 a 10 cit. § 9 vlád. nař. (§ 9, odst. 11 tohoto vlád. nař.). Avšak vymažou se podle § 23, odst. 2 cit. vlád. nař. teprve tehdy, jestliže dlužník prokáže, že podmínky vyrovnání byly splněny

a prošla i lhůta podle § 68, odst. 1 vyr. řádu. V tomto případě jde o taková práva knihovního věřitele Dr. Jaroslava L. zajištěná na nemovitosti zemědělských vyrovnacích dlužníků Ferdinanda a Marie M. a dovolací rekurenti, žádající odpis části této nemovitosti, nepředložili průkazy o tom, že jmenovaní zemědělští vyrovnací dlužníci své potvrzené vyrovnání splnili. Knihovní práva Dr. Jaroslava L. nejsou dosud vymazána na nemovitosti vl. č. 16 kat. území K., od které se částí podle knihovní žádosti dovolacích rekurentů mají oddělit. Zemědělský vyrovnací dlužník může sice, pokud zmíněná shora poznámka o zániku práv podle § 9, odst. 1 a 10 není vymazána, zciziti nemovitost zemědělského podniku, na které zanikají břemena shora uvedená jen podmíněčně podle § 26, odst. 1 cit. vlád. nař. se souhlasem vyrovnacího soudu, jenž může být odepřen jen tehdy, je-li zcizením nemovitosti ohroženo splnění pravoplatně potvrzeného vyrovnání. Avšak toto povolení vyrovnacím soudem ke zcizení nemovitosti udělené nedotýká se nijak břemen zaniklých jen podmíněčně, jež by v případě nesplnění vyrovnání dlužníkem opět obživla, a není svolením takovým dán ještě průkaz o tom, že zemědělské vyrovnání bylo dlužníkem splněno, takže by mohlo dojít k výmazu jmenovaných knihovních práv. Správnosti tohoto názoru nasvědčuje i ustanovení § 26, odst. 3 cit. vlád. nař., podle něhož je sice přípustné zatížení nemovitostí, jichž se týká poznámka podle § 23 cit. vlád. nař., ale právo jím získané není na újmu věřitelům, vůči kterým nebylo potvrzené vyrovnání splněno. Proto byla napadeným usnesením rekursního soudu právem podle § 1 zák. ze dne 6. února 1869, č. 18 ř. z. zároveň se zřízením nové knihovní vložky pro částí nemovitosti oddělované od vl. č. 16 kat. území K., na které je zapsána poznámka podle § 9, resp. podle § 9, odst. 11 vl. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n., přenesena — ovšem s touto poznámkou — i zástavní práva Dr. Jaroslava L., která, jak bylo nahoře dovozeno, zanikla jen podmíněně. Neboť není dosud jisto, neobživnou-li tato zástavní práva znovu pro nesplnění potvrzeného vyrovnání vlastníků vložky, od které se část odpisuje.

Čís. 17351.

Zemědělské vyrovnání.

Vyrovnací kvotu jest vyměřiti a platiti z celé k vyrovnání přihlášené, v čas přijetí vyrovnání ještě nezaplacené pohledávky, a to i z její části, která je zajištěna odděleným právem zástavním na nemovitostech zemědělského podniku.

(Rozh. ze dne 30. června 1939, Rv II 208/39.)

Proti exekuci, kterou vede žalovaná proti žalobcům k vydobytí pohledávky ve zbytku 20.543 K, brání se žalobci opoziční žalobou podle § 35 ex. ř. tvrdíce, že v roce 1936 ohlásili u krajského soudu v Uh. H.

zemědělské vyrovnání, které bylo věřiteli přijato s tím, že žalobci jsou povinni zaplatiti na jejich pohledávky, nepoživající přednostního práva, 35%, z nichž první 5% kvota byla splatná 15. srpna 1937 a další 5% kvota vždy 15. srpna dalšího roku. Žalovaná strana přihlásila k zemědělskému vyrovnání vykonatelnou pohledávku 33.092 K 49 h. Z této částky byla nedotčena vyrovnacím řízením částka 9.004 K 53 h, ježto byla kryta 80%ní hodnotou nemovitostí žalobců, a co do zbytku 24.084 K 95 h bylo žalované straně přiznáno hlasovací právo. Žalobci dne 18. července 1937 zaplatili 5% vyrovnací kvotu splatnou 15. srpna 1937 ve výši 1.204 K, odpovídající částce 24.084 K 95 h. Pokud jde o částku 9.004 K 53 h, která nebyla zemědělským vyrovnáním dotčena, jsou prý žalobci oprávněni zaplatiti ji ve splátkách podle vlád. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n. Na tuto zaplatili dne 6. října 1937 1.000 K. Dopisem ze dne 7. října 1937 uplatnili prý z opatrnosti nárok na úlevy, ačkoliv tyto jim dle vlád. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n. náleží, a žádali žalovanou, aby jim oznámila přesnou výši povinných splátek, na což žalovaná neodpověděla. Proto nejsou další splátky z této částky splatné a exekuce jest i ohledně částky 9.004 K 53 h nepřipustná. Konečně prý ztráta výhod dle cit. vlád. nař. č. 250/1935 nenastala, poněvadž žalovaná strana nedala žalobcům předepsanou dodatečnou lhůtu šesti týdnů k zaplacení dlužných splátek. Žalovaná proti žalobě namítla, že podle uzavřeného vyrovnání měli žalobci zaplatiti 35% kvotu, a to první splátku ve výši 5% splatnou dne 15. srpna 1937 z celé přihlášené pohledávky 33.092 K 49 h, která činí 1.654 K 25 h a nikoliv pouze z částky 24.084 K 95 h, ohledně níž přiznáno bylo žalované hlasovací právo, poněvadž celá pohledávka jest nedělena. Octli se tudíž žalobci v prodlení částkou 450 K 25 h, kterou nezaplatili přes to, že byli doporučeným dopisem vyzváni, aby rozdíl jako nedoplatek první splátky vyrovnali do 8 dnů pod následky uvedenými v § 67 vyrovnacího řádu. — Žalovaná připouští, že 8. října 1937 poukázali žalobci 1.000 K, avšak na částečnou úhradu oddělných práv, takže zůstali v prodlení s placením vyrovnací kvoty. Uzavřené vyrovnání stalo se bezúčinným a žalovaná proto jest oprávněna požadovati zaplacení celé pohledávky v plné výši. Pro c e s n í s o u d žalobu zamítl zaujáv stanovisko, že žalobci měli 35%ní kvotu zaplatiti z celé přihlášené pohledávky 33.092 K 49 h, a nikoliv pouze z pravděpodobného schodku nekrytého oddělným právem, takže, když přes vyzvání žalované nedoplatili na první vyrovnací 35%ní kvotu splatnou 15. srpna 1937 — 1.654 K 25 h, rozdíl 450 K 25 h, ač jim byla poskytnuta osmidenní dodatečná lhůta, vyrovnání pozbylo ve smyslu § 67 vyr. řádu účinnosti. O d v o l a c í s o u d uznal částečně podle žaloby, vysloviv, že jest exekuce, o niž jde, nepřipustná, pokud jí žalovaná vymáhá na žalobcích částku převyšující 8.004 K 53 h. D ů v o d y: Podle názoru odvolacího soudu byla celková pohledávka žalované 33.092 K 49 h rozštěpena na dvě samostatné pohledávky, a to 9.004 K 53 h krytou 4/5 hodnotou nemovitostí žalobců a na pohledávku 24.084 K 95 h, kterou měli žalobci splatiti ve výši 35%. Dle § 21 vl.

nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. nemohou pohledávky zajištěné zástavním právem ve veřejných knihách býti po zahájení zemědělského vyrovnacího řízení až do doby, do které má býti vyrovnání splněno, z nemovitostí vymáhány, jestliže dlužník řádně platí splátky, k nimž jest zavázán, počítajíc v to splátky podle vl. nař. čis. 250/1935 Sb. z. a n. Z toho jest vidno, že podkladem pro vyměření a placení vyrovnacích splátek, jest částka 24.084 K 5 h, poněvadž zbytek 9.004 K 53 h nebyl vyrovnacím řízením dotčen, neboť jest zajištěn nárokem na oddělné uspokojení a jest tuto žalobcům uhraditi celou. Žalobci měli tudíž platiti vyrovnací kvoty (35%) pouze z částky 24.084 K 95 h vzhledem k ustanovení § 21 vl. nař. čis. 76/1936 Sb. z. a n., kterým pohledávka do vyrovnání přihlášená, jest rozštěpena na dvě částky a sice jednak na splacení kvoty podle vyrovnání zemědělského, jednak podle úlev dle vl. nař. čis. 250/1935 Sb. z. a n. Zbytek pohledávky žalované až na část 9.004 K 53 h podléhal tedy pouze placení 35%ní vyrovnací kvoty, takže, když žalobci zaplatili včas z této částky dvě splátky z titulu 5%ní vyrovnacích kvot, nenastala ztráta výhod vyrovnání ve smyslu § 67 vyr. řádu vzhledem k speciálnímu ustanovení § 21 vl. nař. čis. 76/1936 Sb. z. a n., takže tu neplatí zásady vyslovené v rozh. č. 3999 Sb. n. s. Naproti tomu co do částky 9.004 K 53 h nemohou se žalobci dovolávati zemědělských úlev ve smyslu vl. nař. čis. 250/1935, poněvadž dle § 7, resp. 18 cit. vl. nařízení neoznámili včas do 30. června (1. října) 1936 žalované doporučeným dopisem, že hodlají úlevy užítí a proto zmeškáním této lhůty nastala ztráta tohoto práva. Důsledkem toho stala se pohledávka 9.004 K 53 h nyní ve zbytku 8.004 K 53 h — 1.000 K bylo totiž na tuto pohledávku zapláceno 6. října 1937 — splatnou.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Ve sporu jde po právní stránce o to, zda v zemědělském vyrovnacím řízení musí dlužník platiti vyrovnací kvoty z celé k vyrovnání přihlášené a z části zástavou pojištěné pohledávky, anebo pouze z částky, která není zajištěna oddělným právem zástavním. Z celkové pohledávky 33.092 K 49 h žalovanou do vyrovnání přihlášené zůstala totiž vyrovnacím řízením nedotčena částka 9.004 K 53 h, která je kryta 80% hodnotou nemovitostí žalobců. Podle § 3 vládního nařízení čis. 76/1936 Sb. z. a n. platí předpisy vyrovnacího řádu — není-li výjimka — také pro zemědělské vyrovnací řízení. Jak bylo již blíže vyloženo v rozhodnutí čis. 3999 Sb. n. s., na které se poukazuje, jest ponechatí oddělovací práva za vyrovnacího řízení nerealisovaná při výpočtu vyrovnací kvoty nedotčena; nedojde tedy k rozštěpení celkové pohledávky. Podle § 9, odst. 1 a 9, vl. nař. čis. 76/1935 Sb. z. a n. rozhodne vyrovnací komisař podle odhadu, pro kterou část oddělné pohledávky zaniká oddělné právo; tím je rozštěpena jen oddělná pohledávka na část oddělným právem a na část se zaniklým oddělným právem. Osobní (vyrov-

nací) pohledávka zůstává však nedočtena. Vyrovnací kvota příslušela podle toho žalované z celé do vyrovnání přihlášené, v čase přijetí vyrovnání ještě nezaplacené pohledávky, nikoliv pouze z její části nekryté zástavním právem na nemovitosti. Podle zjištění nižších soudů nezaplatili žalobci z této celkové pohledávky ve smyslu přijatého vyrovnání včas vyrovnací kvoty, a poněvadž ostatní podmínky § 67 vyr. ř. byly podle nenapadeného zjištění nižších soudů splněny, pozbyly účinnosti slevy a výhody poskytnuté žalobcům ve vyrovnání. Právním proto zamítl první soud jejich žalobu o nepřipustnost exekuce. Dovolací soud nesouhlasí s právním názorem odvolacího soudu co do výkladu ustanovení § 21 vládního nařízení č. 76/1936 Sb. z. a n. Z ustanovení tohoto neprávem vyvozuje odvolací soud, že vyrovnací kvoty je vypočítati pouze z části pohledávky nekryté právem zástavním. Otázkou, z jaké částky je počítati vyrovnací kvoty, toto ustanovení vůbec neřeší a chrání pouze zemědělského dlužníka proti vedení exekuce na nemovitost zemědělského podniku na základě oddělného práva, pokud dlužník řádně platí veškeré splátky, k nimž je povinen, a tedy ovšem i splátky vyrovnacích kvot. Vyměřením kvoty z celé pohledávky se nestíží ani nezmaří úlevy, které má dlužník podle vládního nařízení č. 250/1935 Sb. z. a n. a podle § 21 cit. vládního nařízení č. 76/1936 Sb. z. a n. Neboť z nekryté části odpadají úlevy a na jejich místo nastupuje vyrovnací kvota z této části, která je výhodnější, neboť poskytuje slevy, kdežto úlevy odsunují hlavně jen dobu splácení. U kryté části zůstávají úlevy v platnosti. K tomu přistupuje ovšem i placení kvoty vyrovnací z této části. To není však nevýhoda pro dlužníka, poněvadž se tím snižují i splátky úlevové, které se již nevyměrují z celé pohledávky, nýbrž jen z části kryté oddělným právem. Nevýhoda, spočívající v tom, že splátky kvoty jsou po případě krátkodobější než splátky úlev a že pro nesplnění těchto snížených splátek z úlev je možno vymáhati pohledávku (§ 21 vládního nařízení č. 76/1936 Sb. z. a n.), je takovou nevýhodou, která nastává obdobně i v obyčejném vyrovnacím řízení, kde může věřitel vésti exekuci na nemovitost, nezaplatí-li dlužník 100% na oddělnou pohledávku, třebaže vyrovnací kvoty řádně a plně zaplatil. Nevadí-li to ve vyrovnacím řízení, aby kvota nebyla vyměřena z celé pohledávky, nemůže to vaditi ani v zemědělském vyrovnacím řízení, když zemědělské vyrovnací řízení nemá v tom směru zvláštních ustanovení (§ 3 vládního nařízení č. 76/1936 Sb. z. a n.).

Čís. 17352.

Živnostenské společenstvo může sjednati platně kolektivní smlouvu nejen s pomocnickou hromadou, nýbrž i s jinou organizační zaměstnaneckou. V poměru k těmto organizačním jest smlouva platná, i když zemský úřad ji neschválil, pokud byla uzavřena také s pomocnickou hromadou.

Třebas je v kolektivní smlouvě ustanoveno, že veškeré požadavky a stížnosti, vzešlé z pracovního poměru, se musí vyřizovati a vyrovnávati při výplatě týdenní mzdy, nelze z toho ještě usuzovati, že se zaměstnanec, neuplatniv nárok na doplatek mzdy za trvání služebního poměru, tohoto nároku vzdal, nebylo-li v kolektivní smlouvě uvedeno, že opominutí přednésti požadavky a stížnosti při výplatě týdenní mzdy má za následek ztrátu tohoto práva.

(Rozh. ze dne 1. července 1939, Rv II 72/39.)

Žalobce přednesl, že pracoval u žalovaného od 18. listopadu 1936 do 19. září 1937. Na mzdě měl obdržeti dle platné kolektivní smlouvy uzavřené se společenstvem pekařů v P., jehož jest žalovaný členem, 190 K týdně, ve skutečnosti však mu žalovaný vyplácel jen 120 K. Domáhá se proto na žalovaném doplatku mzdy za celou pracovní dobu. Žalovaný namítal, že žaloba je bezdůvodná, protože se se žalobcem dohodl na týdenní mzdě 120 K, kterou žalobci také vyplácel. Kolektivní smlouva, již se žalobce dovolává, nebyla platně uzavřena a nebyla schválena zemským úřadem. Avšak i kdyby bylo lze považovati kolektivní smlouvu za platně uzavřenou, nemůže se jí žalobce k podepření svého nároku dovolávati, protože podle kolektivní smlouvy měly býti veškeré diference z pracovního poměru vyřizovány a vyrovnány při výplatě mzdy, žalobce však při výplatě mzdy nevzněl nikdy stížnost do její výše. První soud uznal podle žaloby do výše zjištěného nedoplatku na mzdě. Odvolací soud nevyhověl odvolání. Důvody: Kolektivní smlouva, o níž jde, byla uzavřena dne 7. ledna 1923 u okresního úřadu v P. mezi odborovým společenstvem pekařů a pecnářů politického okresu P. a Ústředním svazem potravních odborů v ČSR., Hromadou pomocnickou uvedeného společenstva, Skupinou dělnictva pekařského ústředního svazu pekařů a cukrářů v P. a Odborovým sdružením československým, sekretariát v P. Žalobce byl řádným členem Ústředního svazu potravních odborů v ČSR. od 1. ledna 1937 až do skončení pracovního poměru a měl příspěvky řádně zapraveny. I když kolektivní smlouva nebyla schválena zemským úřadem, pokud jde o Hromadu pomocnickou, nelze proto prohlásiti kolektivní smlouvu za neplatnou. Kolektivní smlouva se týká všech skupin shora uvedených, jest však neplatnou jen pro Hromadu pomocnickou pro nedostatek schválení zemským úřadem. Neplatnost kolektivní smlouvy se týká výhradně jen těch pekařů, kteří jsou pouze příslušníky Hromady pomocnické, nikoliv ale pekařů, kteří jsou také členy ostatních skupin. Toho jest si žalobce také vědom a dovolává se této kolektivní smlouvy jako člen Ústředního svazu potravních odborů, a to plným právem, ježto jest členem jedné složky druhé smluvní strany, to jest Ústředního svazu potravních odborů v ČSR. Za tohoto předpokladu podle bodu 15. této kolektivní smlouvy patří veškeré spory vzešlé nedodržením této smlouvy před rozhodčí výbor zřízený ve smyslu ustanovení §§ 122 a 123 živn.

řádu, který řídí se bude zvláštním jednacím řádem dle živnostenského řádu. Toto ustanovení živnostenského řádu zůstalo nedotčeno i zákonem o pracovních soudech (§ 1 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n.). Podle rozhodnutí nejvyššího soudu č. 12239 není závadou, aby úmluvou v kolektivní pracovní smlouvě nebylo přeneseno rozhodování na rozhodce, neboť takovou dohodou může být vyloučena i příslušnost soudu pracovního, a ujednání o rozhodčím soudě v kolektivní smlouvě jest pro účastníky závazné. Ustanovení o rozhodčím výboru zakládá tedy nepřislušnost dovolaného soudu (viz rozh. č. 4957, 6183, 6734, 9130, 9751 a 12239). Prvý soud námitku věcné nepřislušnosti správně vyřídil tím, že ji jako opožděnou dle § 240 c. ř. s. zamítl, neboť byla vznesena opožděně. Ježto žalobce uzavřel individuální smlouvu se žalovaným a podle této smlouvy dostával nižší mzdu, než by mu příslušela podle kolektivní smlouvy, je tato individuální smlouva neplatná se zřetelem na § 4 vlád. nař. č. 89/35 Sb. z. a n. (viz rozhodnutí č. 15001). Při tom jest zcela lhostejné a bez významu, že se žalobce nedomáhal při týdenních výplatách nároku na odměnu dle kolektivní smlouvy, nikdy vyšší mzdu neuplatňoval a potvrdzoval správnost přijetí své mzdy. Předpis § 4 vlád. nař. č. 89/1935 Sb. z. a n. zakazuje zaměstnavateli obcházení zákon a stanoví dokonce na toto obcházení sankci v tom smyslu, že smlouvou jednotlivou nesmí býti mzdové nároky zaměstnancovy, plynoucí z ustanovení hromadných smluv pracovních, po dobu jejich platnosti zkráceny, leč by k takovému zkrácení daly souhlas organizace zaměstnanecké, jež sjednaly hromadnou smlouvu pracovní. Svolení organizací zaměstnaneckých v daném případě dáno nebylo. Mimo to stanoví řečené vládní nařízení, že na místo odporujících tomu ustanovení jednotlivé smlouvy, která jsou z tohoto důvodu neplatná, nastupují příznivější ustanovení hromadné smlouvy pracovní. Jest proto úmluvu, uzavřenou mezi stranami ohledně výše mzdy, považovati za nicotnou (§§ 879 obč. zák.). I když je zjištěno, že žalobce při týdenních výplatách neuplatňoval mzdu dle kolektivní smlouvy a prohlašoval, že mu byly vždy veškeré nároky zcela uhrazeny, nemohlo tím dojít k platné dohodě a platnému projevu žalobcovu v příčině vzdání se jeho nároku na mzdu dle kolektivní smlouvy. Je-li ujednání ohledně mzdy nicotné, je nicotné i prohlášení žalobcovo ohledně výplaty mzdy v jednotlivých týdnech, neboť prohlášení toto odporuje velicímu ustanovení § 4 vlád. nař. č. 89/1935 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Soud dovolací schvaluje odůvodnění napadeného rozsudku, pokud jde o otázku platnosti kolektivní smlouvy, které se pro žalobní nárok dovolává žalobce, a odkazuje proto pro stručnost na toto odůvodnění, dodávaje jen k vývodům dovolání, že ani z podstaty kolektivní smlouvy ani z ustanovení § 114 b) ž. ř. nevyplývá, že živnostenské společen-

stvo jest oprávněno sjednati kolektivní smlouvu jen s pomocnickou hromadou a nikoli s nějakou jinou organizací zaměstnaneckou. V odstavci 14 kolektivní smlouvy jest sice ustanovení, že veškeré požadavky a stížnosti vzešlé z pracovního poměru se musí vyřizovati a vyrovnávati při výplatě týdenní mzdy, avšak z tohoto ustanovení nelze ještě usuzovati, že žalobce, neuplatniv nárok na doplatek mzdy za trvání služebního poměru, se vzdal tohoto nároku. V odstavci 14 není uvedeno, že opominutí přednésti požadavky a stížnosti při výplatě týdenní mzdy má za následek, že opominutý požadavek nebo opominutou stížnost nelze již uplatniti. Nemusel si proto ani žalobce při týdenních výplatách býti vědom, že neuplatnění požadavku o doplatek mzdy hned při týdenní výplatě může mít pro něho škodlivé následky. Je-li tomu tak, nelze ani z toho, že žalobce skutečně přijímal týdenní mzdu bez námitek, usouditi na jeho souhlas s vyúčtováním týdenní mzdy se vzdáním se každého dalšího nároku proti žalovanému na doplatek mzdy, neboť nebyl to projev, který by, uváží-li se všechny okolnosti, nedopouštěl rozumného důvodu pochybovati, že žalobce měl vůli vzdáti se nároku na doplatek mzdy vážně a určitě. To platí i o přijetí poslední týdenní mzdy, které, stavši se rovněž bez námitek proti její výši, nelze vykládati tak, jakoby se žalobce byl vzdal veškerých nároků ze smlouvy pracovní na doplatky mzdy za celou dobu, po kterou byl zaměstnán u žalovaného.

Čís. 17353.

Výchovná nebo léčebná opatření, učiněná ohledně nedospělce poručenským soudem podle § 1, odst. 2 zák. č. 48/1931 Sb. z. a n. (§ 54 téhož zák.), nejsou odsuzujícím nálezem trestního soudu ve smyslu § 268 c. ř. s.

Ten, kdo byl činem nedospělcovým poškozen, nemá nárok na to, aby byla řečená opatření učiněna a nelze ho ani pokládati za zkrácena usnesením o takovém opatření.

(Rozh. ze dne 7. července 1939, R I 383/39.)

Prvý soud vzav za prokázáno, že nedospělý D. při jízdě na lyžích vrazil do R., jenž si následkem toho zlomil nohu, učinil ohledně D. výchovné opatření ve smyslu § 1 (2) zák. č. 48/1931 Sb. z. a n., pokárav ho za neopatrnou jízdu a day ho pod ochranný dozor v rodině jeho otce. Poškozeného R. poukázal s jeho nárokem na náhradu škody na pořad práva soukromého. Rekursní soud nařízená výchovná opatření zrušil.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs poškozeného R.

D ů v o d y:

Zdeněk D. narodil se 3. května 1926 a byl tedy v době tvrzeného činu, t. j. dne 3. ledna 1939 ještě nedospělý. Podle § 1 (1) zákona ze dne 11. března 1931 č. 48 Sb. z. a n. o trestním soudnictví nad mládeží nejsou osoby, které v době spáchaného činu nedovršily čtrnáctého roku svého věku (nedospělí), odpovědné podle trestních zákonů. Podle § 1 (2) téhož zákona, dopustí-li se nedospělý činu jinak trestného, učiní poručenský soud (§ 54) výchovná nebo léčebná opatření, jichž vidí potřebu. Z toho plyne, že takové opatření není odsuzujícím nálezem trestního soudu; i když nabude právní moci, nejde o případ § 268 c. ř. s., podle něhož civilní soudce jest, závisí-li jeho rozhodnutí na důkazu a přičítání trestného činu, vázán obsahem pravoplatného rozsudku trestního soudu o tom vydaného. Dovolací stěžovatel byl usnesením prvního soudu odkázán na pořad práva civilního, tato část nebyla vůbec napadena. Za tohoto stavu věci nemůže se dovolací stěžovatel pokládati za zkrácena usnesením rekursního soudu (§§ 37 a 46 (3) zákona čis. 100/1931), neboť výchovné opatření, které učinil první soudce, nebylo by předurčující pro spor na náhradu škody. Někjaké právo na to, aby poručenský soud učinil výchovné opatření, dovolací stěžovatel podle zákona nemá. Nezl. Rudolf R. nebyl proto k dovolacímu rekursu oprávněn a bylo jej tudíž odmítnouti.

Čís. 17354.

Třebas exekuční soud nařídil, aby částky hotově složené vydražitelem nemovitosti jako vadium a splátky na nejvyšší podání byly uloženy na vkladní knížku, jest přece exekuci na tyto částky, uvolněné odepřením souhlasu k nabytí vydražitelova vlastnictví (§ 1 vl. nař. č. 313/1938 Sb. z. a n.) věsti podle § 290 a násl. ex. ř., nikoli podle §§ 325 a násl. ex. ř.

(Rozh. ze dne 7. července 1939, R I 397/39.)

Srov. rozh. č. 12013, 13990 Sb. n. s.

Prvý soud zamítl návrh vymáhajícího věřitele na zabavení a přikázání pohledávky, která přísluší povinné straně proti podlužníku okresnímu soudu v Č. B. v částce plus minus 3.000 K, již složila povinná strana k soudu jako vadium a jako splátku na nejvyšší podání a jež mu má býti vrácena proto, že okresní úřad v Č. B. mu nedal souhlas k nabytí vydražené nemovitosti, takže přiklep se nestal účinným. Rekursní soud návrhu vyhověl. D ů v o d y: S právním názorem soudu své stolice, že jde o zabavení soudního deposita, jež může býti zabaveno podle předpisů §§ 325 a násl. ex. ř. a nikoliv zabavením a přikázáním pohledávky k vybrání, nelze souhlasiti. Pokud se první soudce dovolává předpisů § 3, odst. 2 vlád. nař. ze dne 24. října 1897

č. 249 ř. z., stačí poukázati na to, že toto vládní nařízení se týká jen vedení exekuce na veřejné obligace, které svědčí určitým jménům nebo jsou vinkulováním věnovány určitému účelu. V tomto případě jde však o složení peněžitých částek k soudu jako vadia a jako splátky na nejvyšší podání v reální dražbě. Tím, že podle ustanovení § 1 vlád. nař. č. 313/1938 Sb. z. a n. okresní úřad v Č. B. zamítl žádost Josefa S. (vydražitele), aby mu byl udělen souhlas k vlastnickému nabytí vydražené polovice nemovitostí, uvolnily se jak vadium, tak i splátky na nejvyšší podání, jež nelze považovati za soudní depositum v pravém toho slova smyslu. Částky ty jsou obyčejnou peněžitou pohledávkou dlužníka, takže pro jich zabavení platí nikoliv předpisy § 325 a násl. ex. ř., nýbrž ustanovení § 290 a násl. ex. ř. a exekuce na peněžité pohledávky (srovnej též Neumann, Komentář k ex. ř. u § 325 ex. ř. úvod). Ježto pak exekuční návrh na zabavení a přikázání k vybrání peněžité pohledávky byl opřen o pravoplatný exekuční titul, totiž o vykonatelný platební rozkaz okresního soudu v Č. B., a obsah exekučního návrhu odpovídal předpisům § 54 ex. ř., nebylo důvodu exekuční návrh ten zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení odpovídá stavu věci a zákonu a odkazuje se na jeho správné odůvodnění, k němuž se podotýká jen toto: Podle spisu exekučního soudu v Č. B. byly jak vadium, tak splátky na nejvyšší podání složeny dlužníkem v hotovosti; nárok dlužníkův směřuje proto jen na vrácení této hotovosti, třebas soud exekuční, vykonáváje správu této úschovy, nařídil uložení složených částek na vkladní knížku Č.-B. spořitelny.

Čís. 17355.

Přísluší-li nemanželskému dítěti nárok na výživu proti nemanželskému otci (§ 166 obč. zák.) a zároveň proti pěstounovi, který se zavázal v pěstounské smlouvě schválené poručenským soudem poskytovat mu svým nákladem náležitou výživu, šaty a jiné potřeby i lékařské ošetření, má nemanželské dítě nárok jen na jednu výživu a lze jej proti nemanželskému otci uplatniti jen tehdy a potud, pokud pěstoun není s to, aby dítě živil.

(Rozh. ze dne 14. července 1939, R II 157/39.)

Prvý soud uložil nemanželskému otci nezl. navrhovatelky Marie S. (schovanky Karla S.), aby platil navrhovatelce výživné. Rekursní soud návrh na placení výživného zamítl pro tentokráte.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Při právním posouzení jest vycházeti z toho, že pěstounskou smlouvou ze dne 1. září 1937, jež byla schválena poručenským soudem, zavázal se Karel S., že bude své nezl. vnučce Marii S. poskytovatí náležitou výživu, šaty a jiné potřeby i lékařské ošetřování svým nákladem. O pěstounství pojednává občanský zákoník jediné v § 186, neřeší však spornou otázku, o níž jde. Výživa slouží k opatření potřeb, aby byla fyzická existence člověka zachována (Sedláčkův komentář k obč. zák. IV. s. 681 č. 7). Z tohoto účelu výživy jakož i z jejího pojmu vůbec plyne, že nemanželské dítě má nárok jen na jednu výživu. Tomu nasvědčuje srovnání § 166 a §§ 796 (slova «nedostávající se výživa»), 1042 a 1418 (srov. také Gl. U. č. 3181). Přísluší-li dítěti nárok na výživu proti nemanželskému otci a zároveň proti pěstounovi, lze tento nárok proti nemanželskému otci uplatniti jen tehdy a potud, pokud pěstoun není s to, aby dítě živil. Že by šlo o takový případ, to dovolací stěžovatel ani netvrdil. Z ustanovení § 170 obč. zák. nemůže dovolací stěžovatel nic těžiti, poněvadž se týká smíru mezi rodiči, kdežto v projednávané věci jde o smlouvu pěstounskou, jež nebyla uzavřena mezi nemanželskými rodiči. Námitka dovolacího stěžovatele, že pěstounskou smlouvou se pěstoun nevzdal nároku na náhradu poskytované výživy a výchovy vůči nemanželskému otci, neobstojí, neboť nejde tu o nároky pěstouna proti nemanželskému otci schovanky. Rovněž neopodstatněná je další námitka dovolacího stěžovatele, že ani dítě se nevzdalo svého alimentárního nároku proti otci; vždyť vyživovací povinnost nemanželského otce nebyla napadeným usnesením prohlášena za zaniklou, nýbrž návrh na výživné byl zamítnut jen toho času.

Čís. 17356.

Nevyhověl-li exekuční soud pro tentokráté návrhu knihovního věřitele, aby bylo učiněno opatření, aby mu nucený správce zaplatil úroky z knihovních pohledávek (§ 120 č. 4 ex. ř.) a poukázal-li ho s těmito nároky na pořad práva, nejde ani o případ § 132 č. 3 ani o případ § 132 č. 4 ex. ř. a stížnost knihovního věřitele do usnesení exekučního soudu je přípustná.

(Rozh. ze dne 25. července 1939, R I 484/39.)

Knihovní věřitelka Anna K-ová žádala, aby okresní soud (exekuční komisař) učinil v rámci dozorcího práva, jež mu přísluší vůči nucenému správci podle § 114 ex. ř., s urychlením opatření v tom směru, aby nucený správce jí zaplatil úroky z knihovních pohledávek v žádosti uvedených. Soud první stolice zamítl pro tentokráté žádost knihovní věřitelky za výplatu úroků a odkázal žadatelku s jejími nároky na pořad práva, a to v podstatě proto, že nejsou jednak dosud

schváleny správní účty předložené nuceným správcem a jednak jsou nároky žadatelky vůbec sporné pro pohledávku namítnutou kompensando nuceným správcem. V rekursu do tohoto usnesení namítala knihovní věřitelka zejména, že neměla býti vůbec odkazována na pořad práva. Rekursní soud odmítl recurs knihovní věřitelky, ježto jde o rozhodnutí, jímž první soud odepřel dáti nucenému správci poukaz k zaplacení výdajů uvedených v § 120 čis. 5 ex. ř., a proti takovému usnesení není podle § 132 čis. 3 resp. 4 ex. ř. rekursu. V rekursu do tohoto usnesení napadá knihovní věřitelka tento názor rekursního soudu, dovozujíc, že v souzené věci nedopadá ani ustanovení § 132 čis. 3 ex. ř. ani ustanovení § 132 čis. 4 ex. ř.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Podle § 132 ex. ř. jest nepřipustným recurs proti usnesením, kterými: 3. správci dávají se poukazy, jakým způsobem má vésti správu, a o zaplacení výdajů, vyčtených v § 120; 4. exekuční soud nařizuje, aby shledané vady a nepravdelnosti při správcově hospodářství byly odstraněny. V projednávaném případě nebyly však soudem první stolice uděleny správci poukazy, o nichž se mluví v § 132 čis. 3 ex. ř., nýbrž soud první stolice nevyhověl pro tentokráté návrhu knihovní věřitelky, aby bylo učiněno opatření, aby nucený správce jí zaplatil úroky z knihovních pohledávek. »Poukazem« jest příkaz osobě třetí, t. j. v tomto případě nucenému správci, aby se řídil pokyny v určitém směru mu danými. V projednávané věci však nešlo o opatření, jímž by exekuční soud přímo uložil, aby postupoval určitým způsobem, nýbrž exekuční soud rozhodl tu o návrhu knihovní věřitelky, aby nucenému správci byl dán poukaz v určitém směru, zamítl pro tentokráté tento návrh a odkázal navrhovatelku s jejími nároky na pořad práva. Takové usnesení není však totožné s poukazem nucenému správci a nespadá proto pod ustanovení § 132 čis. 3 ex. ř. Ani ustanovení § 132 čis. 4 ex. ř. tu nedopadá, ježto exekuční soud nenařídil napadeným usnesením, aby shledané vady a nepravdelnosti při správcově hospodaření byly odstraněny. Nejde tu ani o pouhé zamítnutí návrhu, domáhajícího se odstranění vad při správcově hospodaření, nýbrž o rozhodnutí o nároku knihovní věřitelky, aby jí byly vypláceny úroky z knihovních pohledávek, zejména i v tom směru, že o jejím nároku jest rozhodovati pořadem práva. Bylo tudíž usnesení prvního soudu takovým usnesením v exekučním řízení, proti němuž je přípustný recurs, ježto ho zákon výslovně nevylučuje (§ 65 ex. ř.).

Čís. 17357.

Nelze-li vyhověti návrhu na exekuci nuceným vkladem zástavního práva, nelze bez výslovného návrhu naříditi ani záznam zástavního

práva jako exekuci k zajištění. V rámci exekučního řízení nelze také povolití záznam zástavního práva podle § 85 knih. zák., nebylo-li o takový mimoexekuční knihovní zápis žádáno.

(Rozh. ze dne 4. srpna 1939, R II 190/39.)

Soud první stolice vyhověl žádosti za exekuci vnučeným zřízením práva zástavního vkladem tohoto práva. Rekursní soud neshledav zákonného předpokladu pro tuto žádost ani s hlediska žádaného vnučeného zřízení práva zástavního ani s hlediska případného nároku navrhovatelky na exekuční zajištění, pokládal žádost její též za žádost knihovní a povolil ve smyslu § 85, odst. 3 knih. zák. záznam zástavního práva, uděliv lhůtu k žalobě o spravení tohoto záznamu. Důvody: Podle § 3 not. řádu jsou notářské spisy, v nichž jest stanoven peněžní dluh nebo dluh jiných zastupitelných věcí, určena osoba oprávněného a povinného, určen přesně předmět i čas plnění —, stejně vykonatelné jako soudní smíry, když zároveň povinná strana v listině dala souhlas k tomu, že notářský akt má býti ihned vykonatelný. V souzeném případě však v listině samé není přesně určen čas splacení věna a obvěnění, takže listina ta není exekučním titulem podle § 3 not. ř. Vymáhající strana uplatňuje totiž podle notářského aktu právo na povinnost manžela, aby věno a obvěnění kdykoliv zajistil. Vykonatelnost však může býti stanovena jen pro placení pohledávky, nikoliv jen k zajištění (viz rozh. nejv. soudu ze dne 27. dubna 1898 čís. 5133 Sammlung von zivilrechtlichen Entscheidungen des K. K. Obersten Gerichtshofes 141, ze dne 24. července 1884, čís. 7869 S. L. G. 10113 a jiné). Poněvadž notářský akt jest ale jasným svědectvím vůle obou stran o tom, že věno i obvěnění vymáhající straně má býti zajištěno na všech nemovitostech strany povinné, a exekuční návrh na nucené zřízení zástavního práva, jsa spolu i knihovní žádostí, má i náležitosti knihovní žádosti, lze považovati návrh za knihovní žádost. Je totiž příslušný též soud, v knihovním návrhu se žádá méně než jest navrhováno v návrhu exekučním, v obou případech jde o též knihovní zápis, knihovní zápis není pouze vykonatelný a také o útraty jest u knihovní žádosti méně. Jak již bylo řečeno, jest nepochybně podle listiny, že na zajištění vkladem zástavního práva má navrhovatelka právo a není proto důvodu, proč by knihovní vklad nemohl býti povolen na místě vkladu cestou exekuční, pokud by listina měla všechny náležitosti vkladné. V tomto směru však notářský akt rovněž nevyhovuje ustanovení § 32 lit. a) knih. zák., neboť neobsahuje zevrubně označení nemovitosti; tím též nevyhovuje ani ustanovení § 433 obč. zák. Naproti tomu vyhovuje listina ustanovení §§ 26 a 27 knih. zák., neboť je to notářský akt, obsahuje platný právní důvod, je prostá vad, osoby jsou jasně označeny, a jsou uvedeny místo, den, měsíc, rok, kde a kdy listina byla vystavena. Tím tedy jsou dány náležitosti § 36 knih. zák. a může tedy podle § 35 knih. zák. býti povolen záznam, když žádost sama vyhovuje ustanovení § 85 knih. zák.

Podle soudní praxe může záznam zástavního práva býti povolen, i když v listině není zevrubně udána nemovitost, na kterou má záznam býti povolen. Povolil proto soud záznam zástavního práva, neboť jinak by navrhovatelka, které se zřejmě jedná jen o získání pořadí, mohla utrpěti ztrátu, kdyby zatím získal jiný věřitel zástavní právo na nemovitostech.

Nejvyšší soud návrh zcela zamítl.

Důvody:

Rekursní soud správně dovodil, že tu není předpokladů, aby mohla býti povolena žádaná exekuce uhražovací, mýlil se však, když vyslovil, že může této žádosti částečně vyhověti, jako by šlo též o žádost knihovní. § 88 ex. ř., na který soud druhé stolice patrně myslí, nemůže býti oporou pro toto stanovisko, neboť pro posouzení exekuční žádosti jest použití především předpisů exekučního práva. V tomto směru platí zásada, že, nemůže-li býti povoleno vymáhajícím věřitelem navržené vnučené zřízení zástavního práva vkladem, nemůže býti nařízen bez výslovného návrhu záznam zástavního práva jako exekuce k zajištění (srov. judikaturu k § 370 ex. ř. uvedenou ve vydání Hartmannové z r. 1934 pod č. 46 a 47). Správně vyslovil rekursní soud, že není tu ani exekučního titulu pro případný nárok na exekuční zajištění práva zástavního (srov. §§ 370 a 371 ex. ř.). Tím méně mohl však povolití záznam tohoto práva podle § 85 knih. zák. v rámci exekučního řízení — neboť nebylo vůbec žádáno o mimoexekuční knihovní zápis.

Čís. 17358.

**Zákon o soukromých zaměstnancích č. 154/1934 Sb. z. a n.
Pokud zaměstnanec učinil žádost své zákonné povinnosti, oznámí zaměstnavateli svoje onemocnění (§ 20, § 34 č. 4 uved. zák.).**

(Rozh. ze dne 31. srpna 1939, Rv I 634/39.)

Žalobkyně se domáhá na žalované firmě zaplacení služebních požitků, jež jí náležejí do skončení služebního poměru po řádné výpovědi, tvrdíc, že nebyl dán důvod § 34 čís. 4 zák. čís. 154/1934 Sb. z. a n., z něhož žalovaná s ní zrušila služební poměr s okamžitou platností. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud vychází z právního názoru, že žalovaná byla oprávněna zrušiti předčasně služební poměr se žalobkyní podle § 34, č. 4 zákona o soukromých zaměstnancích č. 154/1934 Sb. z. a n., neboť za-

lobkyně nevyhověla vůbec (tím méně ve lhůtě) oznamovací povinnosti a nečinila tak ani na výzvu žalované strany. Tomuto názoru nelze přisvědčiti. Při výkladu § 34, č. 4 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. jest přihlížeti k předpisu § 20 dotčeného zákona, jenž stanoví, že zaměstnanec je povinen co možná bez zbytečného odkladu oznámiti nebo dáti oznámiti zaměstnavateli, nemůže-li konati práce pro nemoc nebo úraz, a žádá-li to zaměstnavatel, předložit mu podle možnosti lékařské potvrzení příslušné nemocenské pojišťovny, po kterou asi dobu bude k práci nezpůsobilý. Je nesporno, že žalobkyně nepřišla do práce u žalované v sobotu dne 24. září 1938 a že dne 25. září zaslala na adresu Františka L., jenž byl jejím bezprostředním představeným, dopis, došlý žalované straně dne 27. září 1938. V dopisu tom píše žalobkyně: »Promiňte mi, že jsem nepřišla v sobotu do práce, úplně mne ta situace nervově vyčerpala, takže nejsem při nejlepší vůli schopna práce.« Prvý soud správně dovodil, že tento dopis obsahuje oznámení nemoci ve smyslu § 20, odst. 1, zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. a že není ani podle dalšího svého obsahu oznámením jednostranného vystoupení žalobkyně ze služeb žalované strany pro neschopnost k práci, ke které byla žalobkyně podle smlouvy povinna. Uvedeným oznámením ze dne 25. září 1938 učinila žalobkyně zadost zákonné povinnosti § 20 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. i připomínce, resp. upozornění žalované ze dne 26. září 1938. V tomto dopise žalovaná totiž připomíná žalobkyni, že nutno se řádně omluvit, je-li vážně zaneprázdněna a nemůže vykonávat službu, a upozorňuje ji dále »že vynechání služby (práce) bez omluvy lze považovati po čtyřech dnech za vystoupení z práce, nedojde-li do té doby omluva nebo jiné oznámení o nemoci«. Žalobkyně na tento dopis žalované neodpověděla a žalovaná dopisem ze dne 30. září 1938 služební poměr se žalobkyní zrušila s okamžitou platností. Dopis žalované ze dne 26. září 1938 neobsahuje žádost její jako zaměstnavatelky žalobkyně ve smyslu § 20, odst. 1 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n., totiž výzvu, aby žalobkyně předložila lékařské potvrzení; již dopisem ze dne 25. září 1938 žalobkyně učinila zadost oznamovací povinnosti uložené jí § 20 cit. zákona a proto nemusila znovu oznámiti žalované svoje onemocnění. Ježto žalobkyně své onemocnění žalované bez zbytečného odkladu oznámila, neměla žalovaná důležitý důvod k předčasnému propuštění žalobkyně podle § 34, č. 4 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n.

Čís. 17359.

Více mandantů neručí advokátovi za objednané advokátské úkony solidárně, nebylo-li takové ručení vymíněno.

Předpisu § 175 not. ř. jako speciálního ustanovení nelze použítí obdobně.

(Rozh. ze dne 1. září 193, Rv I 49/39.)

Žalobce, advokát, tvrdě, že žalovaný ručí s druhým příkazcem solidárně za jeho palmární pohledávku, domáhá se na žalovaném zaplacení druhé poloviny palmární pohledávky, když k jedné polovině byl již žalovaný v jiném sporu odsouzen. Nižší soudy žalobu zamítly, vycházejíce z názoru, že, nebyl-li solidární závazek výslovně smluven, ručí více mandantů advokátu za jeho palmární pohledávku jen podle hlav.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesejde na tom, že objednané plnění na straně žalobcově bylo nedělitelné, protože to samo o sobě nevyklučuje dělitelnost závazku na straně jeho mandantů. Nesejde ovšem též ani na tom, jak si tyto mezi sebou vyřešili smluvně, kolik který ponese z útrat společného zastupování a společně objednaných úkonů žalobcových. Nikoli proto, že se tyto mezi sebou dohodli uhraditi společné náklady každý polovicí, nýbrž proto, že to odpovídá zákonu (§§ 888—890 obč. zák.), smí žalobce, neujednav si závazek solidární, požadovati od každého jenom polovicí. Není důvodu, proč by v této příčině měl býti mandátní poměr při úkonech advokátských posuzován jinak nežli obdobný poměr u jiného podnikatele-mandatáře, jehož jednání je taktéž v zájmu obou mandantů a povahou svou nedílné. Komplikace v souzeném případě nenastala proto, že si oba mandanti mezi sebou smluvně stanovili uhraditi palmáre každý do polovice, protože jakákoli jiná úprava by se nemohla dotknouti žalobcova práva požadovati od každého polovici podle zákona. Závada spočívá jenom v tom, že se finanční situace jednoho z mandantů zhoršila do té míry, že žalobce na něm onu polovici ani nevymáhal. Předpisu notářského řádu (§ 175 not. ř.) dovolává se žalobce neprávem již proto, že jde o speciální ustanovení; takového ustanovení by nebylo potřeba, kdyby solidární závazků palmárních i bez úmluvy vyplývala již z obecnoprávních předpisů anebo z oněch úvah, jimiž se žalobce snaží zdůvodniti svůj právní názor.

Čís. 17360.

Usnesení místního zastupitelstva osady o zmocnění advokáta k provedení knihovního pořádku bez současněho zabezpečení úhrady na krytí výdajů je nezávazné, nebyla-li vydání pojata do rozpočtu.

(Rozh. ze dne 1. září 1939, Rv I 376/39.)

Žalobce (advokát) domáhá se na žalované osadě K. odměny za provedení právnických prací, k nimž byl zmocněn usnesením místního zastupitelstva žalované ze dne 7. září 1928. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Z povahy objednaného díla plyne, že s provedením díla jsou spojeny pro žalovanou výdaje, a bylo proto nutno ve smyslu § 10 (1) zákona č. 329/1921 Sb. z. a n., aby žalovaná, činíc usnesení o zmocnění dovolatelově k provedení knihovního pořádku, zároveň zabezpečila úhradu na krytí výdajů spojených s objednaným dílem, když vydání na ně nebyla v rozpočtu (§ 10 (2) téhož zákona). Bez zabezpečení uvedené úhrady za objednané dílo bylo usnesení žalované ze dne 7. září 1928 nedostatečné, vadné, a bylo také podle rozsudkových zjištění nadřízenými úřady administrativními zastaveno, pokud se týče zrušeno jako usnesení odporující zákonu. Tímto rozhodnutím je ve skutečnosti odňat žalobnímu návrhu právní podklad, a byla proto právem žaloba zamítnuta. Výtkou dovolatelovou, že administrativní úřady neprávem zrušily zmíněné usnesení žalované, nelze se zabývat, poněvadž přezkoumávání rozhodnutí administrativních úřadů se vymyká působnosti dovolacího soudu. Námitka dovolatelova, že neměl možnost se přesvědčiti při zadání díla o tom, zda položka za tuto práci je kryta rozpočtem, je lichá vzhledem k předpisu § 6 (1) zák. č. 329/1921 Sb. z. a n. K tvrzení, že prý dovolatel byl uveden v tom směru v omyl, který v něm vzbudila žalovaná, nelze přihlížeti, neboť jednak jde o novou skutkovou okolnost v prvé stolici nepřednesenou (§ 504 c. ř. s.), jednak tvrzení ono nemá právního významu v této věci vzhledem k neplatnosti usnesení ze dne 7. září 1928, o něž žalobní návrh je opřen.

Čís. 17361.

Předpokladem nároku zaměstnance proti zaměstnavateli na náhradu přiměřeného užítku z vynálezu učiněného ve službách zaměstnavatele (§ 5 odst. 4 pat. zák.) je, že jde o vynález nový ve smyslu § 3 pat. zák.

V otázce novosti vynálezu jako předpokladu nároků podle pat. zák. rozhodují hlediska objektivní.

Tím, že na vynález byl skutečně udělen patent, není s konečnou platností rozhodnuto, že jde o vynález nový.

(Rozh. ze dne 1. září 1939, R II 20/39.)

Žalobce se domáhá zažalované částky jako přiměřeného užítku z vynálezu, jež učinil, když byl ve službách žalované strany, která ve svém podniku a i jinak onoho vynálezu používá. Po stránce právní opírá žalobce svůj nárok o předpis § 5 posl. odst. patentového zákona a dále o předpis § 879 obč. zák., protože prý smlouva ze dne 11. dubna 1933 uzavřená mezi ním a žalovanou je pro rozpor s dobrými mravy neplatná a protože prý žalovaná strana právě pro ujednání neplatné smlouvy byla obohacena při nejmenším o částky, které se rovnají při-

měřenému užítku z vynálezu a které by mu po právu měla platiti. Pr v ý s o u d uznal žalobní nárok důvodem po právu. D ů v o d y: Není sporu o tom, že se na straně žalobcově jednalo o vynález. Mimo to rozhodnutím patentního úřadu byl jeho vynález patentován a tímto rozhodnutím jest soud vázán. Ve smyslu § 1 zák. z 11. ledna 1897 č. 30 ř. z. jest předmětem patentové ochrany nový vynález, jehož lze použití po živnostensku. Tím, že patentový úřad udělil patent, také prohlásil, že výrobní postup žalobcem zavedený jest vynálezem a to dokoňce vynálezem novým a živnostensky využitkovatelným. Poněvadž žalobce učinil tento vynález v době, kdy byl zaměstnancem u žalované strany, tedy v živnostenském podniku, a tento vynález učinil ve službě pro potřebu svého služebního zaměstnání, jest použití ustanovení § 5 odst. 4 pat. zák., podle něhož nemají právního účinku smluvní nebo služební ustanovení, jimiž má býti zřizenci nebo zaměstnanci živnostenského podniku odňat přiměřený užitek z vynálezu, jež učinil ve službě. Ze smlouvy ze dne 11. dubna 1933 jest zřejmo, že se jí žalobci neposkytuje žádná odměna za využití vynálezu v podniku žalované strany jakož i v jejím koncernu. Žalovaná strana poskytla pouze žalobci určité minimální odškodné za přenechání a využití patentových práv, a to tak, že se zavázala až do odvolání platiti poplatky spojené s udržováním a přihlášením patentu jakož i náklady nutných pokusů. Avšak, i kdyby v tomto závazku bylo lze spatřovati odškodné za využití vynálezu, nelze mluvit o odškodném, které by bylo přiměřené, neboť žalovaná strana přijímá tímto smluvním ustanovením na sebe závazek hraditi tyto výlohy pouze v těch jednotlivých případech, kdy sama chce býti držitelkou patentových práv, a poskytuje tedy žalobci pouze to, co by i bez smluvního ujednání jako majitelka patentových práv byla povinna sama plniti. Ve smyslu § 1 patentního zákona lze udělit patent pouze na nový vynález po živnostensku upotřebitelný. Vynález, který by měl tak malý hospodářský prospěch, že by se užitek rovnal výlohám spojeným s přihlášením a udržováním patentu nebo nákladům na nutné pokusy, by nemohl býti patentován, poněvadž by neměl praktické ceny. Žalovaná strana sama ani netvrdí, že by takto poskytnuté odškodnění bylo odškodněním přiměřeným a připouští, že by přiměřené odškodnění již po zaúčtování režie činilo pro žalobce nanejvýše 10.000 až 20.000 K. Žalovaná strana se pouze odvolává na to, že žalobce má možnost docílit přiměřeného odškodného využitím patentových práv v jiných zemích, ale o to v daném případě nejde. Žalobce požaduje ve své žalobě pouze odškodnění za využití vynálezu v podniku žalované strany a žalovaná strana se nemůže vzhledem k zákonnému závazku § 5 odst. 4 pat. zák. vyhnouti svému závazku poukazem na to, že žalobce mohl získati teoreticky nějaký prospěch využitím patentu jinde, než v podniku žalované strany. Žalovaná strana sama připouští, že zprvu ihned po vynalezení metody nebylo zřejmo, jaký bude hospodářský prospěch vynálezu. Ze zjištění v patentním spisu o nepříznivých účincích olóva jest však zřejmo, že nejde o prospěch nepatrný a že náhrada poměrně

nepatrných poplatků, a to pouze do odvolání, nemohla býti myšlena ve skutečnosti jako odškodnění přiměřené a že ustanovení smluvní o tom, že tato náhrada jest odškodněním přiměřeným, přiči se zákonnému ustanovení. Pokud by se dalo spatřovati v ustanovení smluvním o přiměřeném odškodném za využití patentových práv i ustanovení o odškodnění za využití vynálezu samotného, přiči se smlouva zákonnému zázaku a jest proto ve smyslu § 879 obč. zák. neplatnou. Poněvadž jde o vynález, který učinil žalobce, a smluvní ustanovení z 11. dubna 1933 mezi spornými stranami neodnímá žalobci nárok na přiměřený užitek z vynálezu, resp., pokud tento nárok odnímá, jest nicotné, jest žaloba co do právního důvodu ospravedlněna. O d v o l a c í s o u d vyhradiv svému rozhodnutí právní moc, uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. D ů v o d y: Zákon se v § 5 výslovně nezmiňuje o »nových« vynálezech, avšak ze souvislosti je patrné, že má na mysli vynálezy nové, neboť každý vynález, jenž má býti patentován, musí býti nový. Mluví-li zákon jinde jaksi nepřímě o vynálezech, jež se nepokládají za nové, jde o výjimku. Žalovaná strana nemá možnosti vyvolati nález patentního úřadu, když vynález společně s žalobcem ohlásila a jest jí po případě smluvně v tom bráněno. Má však nepochybný zájem na tom, aby byl patent prohlášen za neplatný. Musila by proto neobmezeně dlouho čekat, až někdo jiný podá žalobu u patentního úřadu a tento patent zruší. Vázanost udělení patentu nemůže býti však taková, aby nemohla býti v budoucnu oprávněnost patentu přezkoumána, zvláště když udělení patentu jest ovládáno převážně zásadou ohlašovací a nelze vyloučiti omyl patentního úřadu jak co do otázky novosti, tak i přípustnosti průmyslového upotřebení vynálezu. Již z toho důvodu nemohou býti také směrodatné pro všechny časy údaje patentového spisu. Nelze tedy říci, že udělení patentu je takovým nálezen správního úřadu, jímž je vázán neobmezeně civilní soud. Ovšem patentní zákon zmiňuje se o řešení předběžných otázek soudem trestním nebo civilním pouze se zřetelem na zásah do práva patentního. Ale tím není řečeno, že je vyloučeno řešení otázky prejudiciální v tomto případě. Vždyť patentní zákon žalobu ve smyslu § 5 odst. 4 neupravuje a právě proto jest tím spíše použití obdobně zásady §§ 107 a 108 pat. zákona na tento případ. Je tedy nepochybné, že procesní soud měl se zabývatí předběžnou otázkou, zda jde o nový vynález, a to meritorně, když nevyhověl návrhu žalované na přerušení řízení. Tím, že tak nečinil a zejména neprovedl důkazy v tom směru žalovanou nabídnuté, rozhodl nesprávně po stránce právní a dopustil se vady řízení. Ale i v dalším jest řízení prvého soudu kusé. Nicotnost smlouvy ze dne 11. dubna 1933 měla spočívatí právě v tom, že žalobci měl býti odňat přiměřený užitek z vynálezu. Prvý soud se zabýval touto otázkou s hlediska smlouvy z 11. dubna 1933 a patentního spisu, nevzav zřetele na nabídnuté důkazy. Avšak z patentního spisu nelze ještě dovésti existenci a výši hospodářského užítka patentu a stejně ze smlouvy nelze ještě vyvoditi nepřiměřenost užítka žalobci ze smlouvy plynoucího, i když

se přihlédne k tomu, že žalovaná strana udala, že přiměřené odškodnění činilo nejvýše 10.000—20.000 K. Prvý soud má za to, že smlouva neposkytuje žalobci vlastně žádnou odměnu (užitek) za vynález, neboť žalovaná se zavázala až do odvolání platiti poplatky spojené s udržováním a přihlášením patentu jakož i náklady nutných pokusů, a, i když by se v tomto závazku dalo spatřovati odškodné za využití vynálezu, nelze prý mluvití o odškodném, které by bylo přiměřené. Žalovaná strana totiž prý přejímá tímto smluvním ustanovením na sebe závazek hraditi tyto výlohy pouze v těch jednotlivých případech, kdy sama chce býti držitelkou patentových práv, a poskytuje tedy žalobci pouze to, co i bez smluvního jednání by byla povinna sama plniti jako majitelka patentových práv. S tím však nelze souhlasiti. Vždyť smlouvou byla poskytnuta žalobci jednak možnost dosíci užítka výtěžkem licencí, jednak byla také předvídána možnost značného nákladu na přihlášky, udržování patentu a jeho ochranu. Jest správné, že zákon (§ 5, odst. 4 pat. zák.) chce zaručiti zaměstnancům přiměřený užitek z patentu, tedy zejména i tehdy, když zaměstnavatel sám má přímý užitek z patentu, na příklad provozem ve vlastním závodě. Avšak i tu otázka přiměřenosti musí býti řešena vzhledem k hospodářskému prospěchu vynálezu vůbec a v závodě žalované zvláště, a to s hlediska tohoto prospěchu k výlohám, které s ohlášením, udržováním a obranou patentu byly jednak očekávány, jednak skutečně učiněny. Hospodářský význam patentu pro odvětví průmyslového podnikání a pro žalovanou zvláště hraje tu hlavní roli. Bude-li zjištěn skutečně hospodářský význam patentu, má důležitý význam i příslib užítka ve smlouvě do budoucnosti předvídaný. Proto jest závažným tvrzením žalované strany, že bezcennost patentu znemožnila využitkování jeho v cizině a vůbec způsobem, jenž by jinak (licencemi) žalobci mohl přinéstí užitek a že risiko výloh a obran patentu, zejména v cizině, bylo veliké. Neprovedením důkazů v tomto ohledu došlo ke kusosti řízení. Nelze ovšem souhlasiti s tím, že smlouva jest již proto bezvadná, že průmyslové závody a zejména strana žalovaná všeobecně uzavírají podobné smlouvy se zaměstnanci o přenechání užítka z vynálezů. Touto zvyklostí nemohou se zhojiti úmluvy protizákonné. Bylo proto pro vadnost řízení zaviněnou převážně nesprávným právním pojetím procesního soudu napadený rozsudek zrušiti a věc podle § 496 č. 2 a 3 c. ř. s. vrátiti procesnímu soudu, aby, vyčkaje pravomocí zrušovacího usnesení, doplnil řízení a znovu rozhodl. V doplňovacím řízení bude nutno nejprve provésti nutné důkazy, jež strany již navrhly nebo teprve navrhnou o tom, zda jde o nový vynález, zejména ovšem nebude se lze obejiti bez důkazu znaleckého. Ukáže-li se, že šlo o nový vynález, bude se soudu procesnímu zabývatí dle hořejších vývodů otázkou přiměřenosti užítka z vynálezu, zaručeného smlouvou z 11. dubna 1933 žalobci. I tu ovšem nebude lze rozhodnouti bez slyšení znalců a bude případně nutno provésti i důkazy další, jež strany již navrhly.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Žalobce dovozuje svůj nárok především z ustanovení zákona patentového, který zde jako předpis speciální především přichází v úvahu, protože základem nároku je skutečnost, že žalobce učinil vynález. Žalobce domáhá se tedy výhody, kterou zmíněný zákon poskytuje vynálezci v § 5 posl. odstavci, jde-li o vynález učiněný ve službě. Mezi stranami je spor o to, zda je předpokladem takového nároku, aby šlo o vynález nový, který by byl způsobilý k tomu, aby mohl býti základem patentu podle tuzemského zákona. Dlužno se zde vrátiti k předpisu § 1 cit. zák., podle něhož chráněny jsou tímto zákonem nové vynálezy. Tedy jenom nové vynálezy, nové ve smyslu tohoto zákona, mohou býti základem nároků z tohoto zákona dovozovaných, nemožou jím však býti takové vynálezy, které se podle tohoto zákona, a to podle § 3 za nové nepokládají. Procesní soud zdůrazňoval jenom druhý předpoklad ochrany vynálezu, aby totiž šlo o vynález, jehož lze používatí po životnosti. Učinil tak nejenom v té souvislosti, lze-li počítati s majetkovou hodnotou vynálezu a jeho zužitkování, tedy s možností užitku jak na straně žalované, tak také u žalobce, nýbrž také tam, kde zkoumal, zda jde vůbec o vynález, který by mohl býti předmětem ochrany podle patentového zákona, při čemž předpoklad novosti vynálezu pominul. V otázce novosti vynálezu jako předpokladu nároků podle patentového zákona stýkají se momenty subjektivní a objektivní; na jedné straně jsou zde zájmy jednotlivce, vynálezce, na druhé pak zájmy obecnosti. Platné právo patentové právě podle ustanovení §§ 1 a 3 cit. zákona vychází z tohoto hlediska objektivního. Patent — a zajisté také jakýkoli nárok jiné povahy vyplývající ze zákona patentového — jest totiž jakousi úplatou nebo odměnou za obohacení, jehož se tím dostává hospodářsky veškerenstvu; takovým obohacením není však vynález, který je novým jenom subjektivně pro vynálezce, nikoli však pro veškerenstvo, objev nebo vynález, který se zatím (i bez přičinění druhého vynálezce) stal již jaksí majetkem či součástí obecného hospodářského podnikání. Tu již o jeho obohacení nelze mluvit. (Viz podobně Isay, Patentgesetz, 5. vyd. 1931 na str. 62, Kohler, Patentrecht, 1878, str. 34/35). Kdekoliv tedy pojednává zákon o vynálezích, má na mysli vynálezy ve smyslu zákona, tedy vynálezy nové ve smyslu § 3, a nikoli objevy a vynálezy, které zákon za nové nepokládá. Nesejde proto na tom, že se v § 5, posl. odstavci — jakož ostatně i na jiných místech — mluví prostě o vynálezu a nikoli výslovně o vynálezu novém. Podle toho je však také nerozhodné, zda šlo u žalobce samého subjektivně o vynález, tedy o objev také pro něho nový, a zda šlo o vynález, který nebyl znám ani žalobci ani žalované straně. Se zřetelem k obraně žalované strany půjde tedy jenom o to, zda lze vynález žalobcův pokládati za nový ve smyslu § 3 patentového zákona, a zda tedy jde u žalobce vůbec o vynález, který by jako takový mohl býti pro něho zdrojem nějakých nároků podle zákona patentového. Zvláštní ustanovení § 5,

odst. 4 citovaného již zákona pojato bylo do zákona zřejmě také z důvodů sociálních, jak k tomu poukazuje žalobce, což však samo o sobě na věci nic nemění. Také ono samo zase je pobídkou tvořivé činnosti a tak nepřímou také ono má vésti k rozhojnění a obohacení obecného hospodářského života. Pokud se tedy žalobce jako vynálezce dovolává k ochraně svých zájmů předpisů zákona patentového, smí tak činiti jenom za předpokladů, za kterých tento zákon takovou ochranu poskytuje, tedy za předpokladu novosti vynálezu ve smyslu zmíněného již zákona; teprve kdyby se ukázalo, že v daném případě jeho podmínky nejsou splněny, mohlo by se zkoumati, zda snad sociální důvody nevyžadují ochrany zájmů žalobcových podle všeobecných předpisů příslušných, to jest podle § 879 obč. z. o., jehož se žalobce také dovolává, a zda snad přísluší žalobci nějaký nárok z důvodu kondikce pro obohacení žalované. V tom směru dlužno však již nyní uvést, že podle vlastního vyličení žalobcova byly vzájemné poměry mezi spornými stranami ve příčině žalobcova vynálezu, jeho patentování, zužitkování a podobně upraveny smlouvou, jejíž neplatnost však byla žalobcem dovozována výlučně z předpisu § 5, odst. 4 patentového zákona. Žalobce neprávem klade mimořádnou váhu na to, že k návrhu obou sporných stran byl na vynález patent v tuzemsku skutečně udělen, a marně se snaží dovoditi, že by tím bylo již s konečnou platností vůbec a jmenovitě také v poměru mezi spornými stranami rozhodnuto o tom, že jde o vynález schopný patentování a především tedy také o vynález nový. Tu správně ukázal odvolací soud k tomu, že řízení o udělení patentu z velké části jest ovládáno zásadou ohlašovací. Udělení patentu samo o sobě neobsahuje výroku o novosti patentu a otázku tuto s konečnou platností vůbec neřeší. Vlastník patentu není patentem samým v této příčině nikterak chráněn proti případným námitkám, že nejde o nový vynález a že tedy udělený patent má pozbytí účinku vůbec (§ 67 pat. zák.), či že nemá účinku vůči tomu žalovanému jednotlivci, proti němuž žalobce jako majitel patentu svá práva uplatňuje (§§ 95 a násl. pat. zákona). V souzeném případě je především na žalované straně, aby dokázala, že jde u žalobce o vynález, který se za takový ve smyslu zákona nepokládá, který se totiž nepovažuje za nový podle § 3 pat. zákona, k čemuž se žalovaná za sporu skutečně nabídla. Jde tu o hmotněprávní předpoklad žalobcova nároku, který by jinak musil tvrditi a prokázati žalobce sám, totiž, že jde skutečně o vynález nový ve smyslu patentového zákona; žalobci pak nebude nikterak bráněno v tom, aby v dalším řízení v tomto směru neuvedl vše, co považuje k opodstatnění svého nároku co do tohoto předpokladu za potřebné. Pokud jde o další důvod zrušení, to jest o zkoumání přiměřenosti oněch výhod, jichž se žalobci dostalo smlouvou jako užitků ve smyslu § 5, odst. 4 pat. zákona a případně o projednání a zjištění přiměřeného užitku ve smyslu tohoto místa zákona, lze poukázati k důvodům uvedeným v napadeném usnesení.

Čís. 17362.

Vládní nařízení č. 280/1938 Sb. z. a n. má zpětnou působnost.

Výtku, že odvolací soud nebyl řádně obsazen (§ 28, odst. 1 č. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.), jest posuzovati podle § 16 tohoto zákona ve znění uved. vl. nař., třebas rozsudky prvního i odvolacího soudu byly vyneseny a dovolání podáno přede dnem jeho právní účinnosti.

Pokud bylo učiněno zadost předpisu § 16 v novém znění.

(Rozh. ze dne 2. září 1939, Rv I 2225/38.)

V dovolání z rozsudku odvolacího soudu ve věcech pracovních uplatňovala žalobkyně mimo jiné též dovolací důvod § 503 čís. 1 c. ř. s., spatřujíc vytýkanou zmatečnost v tom, že odvolací soud nebyl řádně obsazen, poněvadž nebyli v souzené věci přibráni za členy odvolacího senátu přísedící téhož neb aspoň podobného povolání jako sporné strany.

Nejvyšší soud zrušil sice rozsudek odvolacího soudu, uloživ odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí, neshledal však vytýkanou zmatečnost za opodstatněnou a v otázce, o níž jde, uvedl v

důvodech:

Podle § 28, odst. 1, č. 2 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. je zmatečností, nebyl-li soud řádně obsazen. Může tedy býti okolnost žalobcem vytýkaná zmatečností jen tehdy, byly-li jí porušeny předpisy o obsazení pracovních soudů. Zákon č. 131/1931 Sb. z. a n. určuje obsazení soudu v §§ 16 a 32. Předpisy tyto byly novelisovány vládním nařízením č. 280/1938 Sb. z. a n. Jsou to předpisy práva formálního, dotčené nověle přísluší proto zpětná působnost (Sb. n. s. č. 2163 a 2240), a jest výtku zmatečností posuzovati podle § 16 dotč. zák. v novelisovaném znění. Nepřichází v úvahu rozhodnutí nejvyššího soudu č. 16458 Sb. n. s. Podle § 16, odst. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. ve znění vládn. nař. č. 280/1938 Sb. z. a n., jenž platí podle § 32 tohoto zákona i pro obsazení odvolacího soudu ve sporech pracovních o hodnotu vyšší než 300 K, povolávají se přísedící k zasedání tak, aby náleželi těmž, a není-li to možno, aspoň k podobnému povolání jako jsou strany; není-li jich, povolává předseda k zasedání přísedící, kteří náležejí těmž nebo alespoň podobnému oboru, jako jsou strany. I toto novelisované znění § 16 dotč. zák. jest povahy velící a zakládá proto porušení tohoto předpisu zmatek podle § 28, odst. 1 č. 2 dotč. zák. Konaným šetřením bylo zjištěno, že při ústním odvolacím jednání dne 13. dubna 1938, u něhož bylo pro změnu v obsazení senátu jednáno znovu, byli členy odvolacího senátu za skupinu zaměstnavatelů Jaroslav E., který je majitelem reální kanceláře a ustanoven pro »obory ostatní«, za skupinu zaměstnanců František H., který je soukromým úředníkem a ustanoven pro

obor potravinářský, a že přísedící E. byl přibrán proto, že nebylo možno povolati včas jiného přísedícího za zaměstnavatele. Poněvadž žalobkyně je soukromou úřednicí, jež byla zaměstnána v kanceláři obchodu s potravinami a textiliemi, bylo vyhověno předpisu § 16, odst. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. ve znění vládn. nař. č. 280/1938 Sb. z. a n., když z skupiny zaměstnavatelů byl přibrán za přísedící Jaroslav E., neboť nebylo možno přibrati přísedícího stejného nebo podobného povolání, nebo stejného oboru jako jsou strany, a přísedící tento jest ustanoven pro obory ostatní, tedy i pro obor, jež jest pokládati za obor podobný oboru strany. Přísedící H. pak náleží nejen stejnému oboru jako jsou strany, nýbrž i stejnému povolání.

Čís. 17363.

Třebas nebyl služební a disciplinární řád pro úředníky spořitelny schválen ministerstvem vnitra, může vůči zaměstnanci spořitelny platiti, stal-li se součástí obsahu jeho služební smlouvy; strany však mohou v služební smlouvě ujednatí, že platnost disciplinárního řádu jest odložena až do doby jeho schválení ministerstvem vnitra.

(Rozh. ze dne 2. září 1939, Rv I 449/39.)

Srovn. rozh. Sb. n. s. čís. 15743.

Žalobce, ač byl již definitivním zaměstnancem žalované spořitelny, byl propuštěn s okamžitou platností bez jakýchkoliv nároků na výslužné nebo odbytné, aniž bylo s ním provedeno disciplinární řízení. Domáhá se proto výroku, že jeho služební poměr se žalovanou stranou, upravený služební smlouvou ze dne 24. ledna 1928, trvá a, že usnesení žalované spořitelny, jímž tento poměr byl zrušen, jest neplatné. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Podle dekretu ze dne 2. srpna 1928 stal se služební a disciplinární řád, schválený ve schůzi výboru žalované strany, konané dne 19. června 1928, součástí služební smlouvy mezi žalobcem a žalovanou spořitelnou. Podle § 43 tohoto služebního a disciplinárního řádu může spořitelna zrušiti služební poměr bez dodržení výpovědní lhůty u zaměstnanců definitivních podle ustanovení disciplinárního nebo pensijního řádu. Není sporu o tom, že žalobce jest definitivním zaměstnancem žalované strany a že byl propuštěn s okamžitou platností bez jakýchkoliv nároků na odbytné a bez jakýchkoliv nároků na výslužné, aniž bylo provedeno disciplinární řízení. Podle §§ 4 a 6 disciplinárního řádu lze vysloviti propuštění s okamžitou platností bez jakýchkoliv nároků na odbytné a bez jakýchkoliv nároků na výslužné jen na základě řádně provedeného řízení disciplinárního. Usnesení žalované spořitelny ze dne 21. ledna 1937, kterým byl služební poměr žalobcův zrušen, odporuje proto slu-

žební smlouvě, a soud prvé stolice právem proto vyhověl žalobě určovací. Žalovaná strana ovšem namítala, že služební a disciplinární řád, na nějž se žalobce odvolává, není dosud schválen ministerstvem vnitra, a popírala proto platnost tohoto řádu, ale spořitelna disciplinární řád ve schůzi výboru žalované strany konané dne 19. června 1928 schválila a sama vyslovila v dekretu z 2. srpna 1928, že tento disciplinární řád jest součástí služební smlouvy žalobcovy. Je proto přisvědčiti právnímu názoru prvního soudu, že schválení disciplinárního řádu ministerstvem jest akt povahy správní a nemůže býti rozhodný pro právní poměr spořitelny a jejích zaměstnanců, nýbrž pouze pro poměr mezi spořitelnou a ministerstvem (Sb. n. s. čís. 15743).

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Ze srovnání § 4 e) a § 10 disciplinárního řádu pro zaměstnance žalované plyne, že slova »propuštění bez nároku na výslužné vyšší než zákonné« v § 4 e) znamenají totéž, co slova »propuštění ze služby bez nároku na výslužné... Potrestání toto nedotýká se ovšem nároku ze zákonného pojištění« v § 10. V souzené věci bylo nesporným mezi stranami, že služební a disciplinární řád nebyl až do žalobcova propuštění schválen ministerstvem vnitra. Poněvadž nejde o poměr mezi spořitelnou a státní správou, nýbrž o poměr mezi spořitelnou a žalobcem, nezáleželo by na tom, zda služební a disciplinární řád byl podle § 34 zák. č. 302/1920 Sb. z. a n. schválen ministerstvem vnitra. Nejvyšší soud doličil již v rozhodnutí č. 15743 Sb. n. s., že z ustanovení § 34 cit. zák. neplyne, že služební a disciplinární řád pro úředníky spořitelny, neschválený ministerstvem vnitra, neplatí vůči zaměstnanci spořitelny, stal-li se součástí obsahu jeho služební smlouvy. Soud odvolací také poukázal v napadeném rozsudku k tomuto rozhodnutí nejvyššího soudu a zároveň usoudil z dekretu z 2. srpna 1928, že tento služební a disciplinární řád se stal součástí služební smlouvy pro strany závazné. Učinil tak předčasně. Především nevyklučuje obsah rozhodnutí nejvyššího soudu ve Sb. n. s. civ. č. 15743 nikterak, že strany mohou ujednatí služební smlouvu, podle níž jest platnost disciplinárního řádu odložena až do doby schválení disciplinárního řádu ministerstvem vnitra. Dále přehlédl odvolací soud, že pravost a správnost dekretu právě uvedeného byla popřena, takže nemohl bez dalšího jeho obsah učiniti základnou právního posouzení věci. Konečně ještě nedbal rozdílů v přednesu stran o tom, zda ustanovení § 41 disc. řádu se stalo součástí služební smlouvy mezi žalobcem a žalovanou spořitelnou sjednané. Žalovaná spořitelna totiž popřela, že disciplinární řád se stal součástí smlouvy služební se žalobcem sjednané, a bylo proto na odvolacím soudě, aby podle přednesu stran, který mohl po případě i doplniti, zjistil skutkové okolnosti, z kterých by se dalo usuzovati buďto na správnost tvrzení žalobcova, že disciplinární řád pro něho platil a že ustanovení § 41 nebylo ujed-

náno mezi stranami jako okolnost odkládající jeho platnost až do dne, kdy bude žalované spořitelně doručen schvalovací výnos ministerstva vnitra, nebo na správnost tvrzení žalované spořitelny, že disciplinární řád pro žalobce neplatil, a pokud by platil, že bylo jeho součástí i ustanovení § 41, které jeho platnost odkládalo až do doby v něm vyznačené. Že tak odvolací soud neučinil, vytýká žalovaná dovolatelka právem. Jest proto řízení kusé (§ 35, odst. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.) a bylo napadený rozsudek již z tohoto důvodu zrušiti (§ 503 č. 2, 4 c. ř. s.), aniž se bylo třeba obíratí dalšími vývody odvolání. V novém jednání bude na odvolacím soudě, aby provedl potřebné důkazy a učinil z nich skutková zjištění o tom, zda a v jakém rozsahu se stal služební a disciplinární řád součástí služební smlouvy žalobcovy. Dojde-li podle těchto zjištění odvolací soud k závěru, že služební a disciplinární řád se nestal součástí služební smlouvy žalobcovy, nebo se sice stal, avšak celý i s ustanovením § 41 disciplinárního řádu, v kterémžto případě by rovněž nenabyl účinnosti, poněvadž podle citovaného ustanovení jeho platnost a účinnost byla vázána na doručení schvalovacího výnosu ministerstva vnitra, k čemuž však až do propuštění žalobcova nedošlo, bude na odvolacím soudě, aby se zabýval dále odvoláním a je vyřídil.

Čís. 17364.

Nelze povolití přeměnu rozvodu manželství od stolu a lože v jeho rozluku (§ 17 rozl. zák.), bylo-li manželství rozvedeno pro hluboký rozvrat, na němž byl manžel, navrhuující rozluku, převážně vinen.

(Rozh. ze dne 6. září 1939, R I 542/39.)

Pravoplatným rozsudkem krajského soudu v J. bylo k návrhu žalované manželky uznáno, že se její manželství se žalujícím jejím manželem rozvádí výhradně z viny žalujícího manžela, který je, ne-li výhradně, aspoň převážně vinen hlubokým rozvratem manželským a mimo to opětným zlým nakládáním a na cti ubližováním žalované manželce podle § 109 obč. zák. (§ 13 e) rozl. zák.). Nižší soudy vyhověly na to žádosti žalujícího manžela, opírající se o předpis § 17 rozl. zák., a prohlásily jeho manželství se žalovanou za rozloučené z výhradně jeho viny, rekursní soud z těchto důvodů: Právo na rozluku podle § 17 zák. nelze odepřiti vinnému manželu proto, že v rozvodovém rozsudku byl uznán vinníkem. Rozhodným jest jen, zda se manželova žádost nepříčí dobrým mravům (rozh. č. 9991 Sb. n. s.). V řízení nevyšlo najevo nic, co by svědčilo o tom, že by návrh na povolení rozluky podporoval dobrým mravům. Neplní-li navrhovatel svou alimentární povinnost vůči manželce a dítěti, nemění se na tomto stavu povolenou rozlukou nic, neboť nevinná manželka má podle § 1266 obč. zák. nárok, aby jí byla škoda, již utrpěla rozlukou, nahrazena placením výživného. Nejvyšší soud žádost za povolení rozluky zamítl.

Důvody:

Uplatňovaný důvod nezákonnosti je opodstatněn. Podle doslovu § 17 rozl. zák. může sice každý manžel v nesporné cestě žádati za rozluky za podmínek v tomto zákonném místě uvedených, čímž však míněna jest jen jeho legitimace k takové žádosti. Záleží však vždy na okolnostech případu, zda věcně lze žádosti vyhověti. V daném případě bylo manželství rozvedeno především pro hluboký rozvrat manželský, na němž byl žadatel převážně vinen. Zde by tedy nebylo bývalo lze po rozumu poslední věty § 13 h) rozl. zák. vysloviti rozluky manželství k jeho žalobě. Podle názoru dovolacího soudu nelze ji však povoliti ani podle § 17 téhož zák. v nesporném řízení k jeho žádosti. Přičilo by se skutečně jasnému a nepochybnému smyslu zákona rozlukového vyplývajícímu z doslovu zmíněného § 14 cit. zák. (čl. V č. 1 zák. ze dne 11. prosince 1934 čís. 251 Sb. z. a n.), kdyby hlubokým rozvratem výhradně nebo převážně vinný manžel mohl cestou žádosti za rozluky docílití toho, co by mu musilo býti cestou řádné žaloby odepřeno (srov. Sb. n. s. č. 5687, 15310). Tu nejde po názoru dovolacího soudu jenom o právní posouzení, nýbrž přímo o nezákonnost. Za těchto okolností nepadá na váhu ani to, že vedle rozvratu bylo uznáno za další důvod rozvodu jednání žadatelovo ve smyslu § 13 e) rozl. zákona. Nehledíc k tomu, že z okolností zjištěných v rozvodovém sporu nevychází, že by tímto rozvodovým, pokud se týče rozlukovým důvodem byla nějak vinná nebo aspoň spoluvinná také odpůrkyně, nebylo by důsledné a bylo by rovněž v rozporu se zákonem, kdyby byla uznána za nepřipustnou podle zákona tam, kde by důvodem byl jenom hluboký rozvrat způsobený žadatelem, kdyby však měla býti připuštěna v takovém případě, kde k hlubokému rozvratu způsobenému převážně žadatelem druží se ještě některý další důvod rozlukový žadatelů za vinu připočtený, kde tedy jeho vina je ještě větší.

Čís. 17365.

Rodiče se mohou domáhati vydání nezletilého dítěte v řízení nesporném i proti třetím osobám.

(Rozh. ze dne 7. září 1939, R I 337/39.)

Rodiče nezl. Boženy M. Vojtěch a Anna M. se domáhají vydání svého manželského dítěte na Boženě Č., již je svěřili do výchovy a jež je odpirá rodičům vydati. První soud vyhověl návrhu, rekursní soud zrušil ono usnesení jako zmatečné podle § 41 lit. d) nesp. říz. a odmítl návrh, poněvadž dítě zadržované rodičům osobou třetí lze požadovati zpět pouze sporem.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu věcné rozhodnutí o rekursu Boženy Č.

Důvody:

Názor rekursního soudu není správný. V § 145 obč. zák. jest ustanoveno, že rodiče jsou oprávněni vyhledati pohřešované dítě, uniklé nazpět žádati a uprchlé přivesti zpět s vrchnostenskou pomocí. Ze by se to musilo státi pořadem sporným, nelze z toho usuzovati, naopak z doslovu a ze zařazení tohoto ustanovení, jakož i z toho, že jde o poměr rodičů k manželskému dítěti a jeho úpravu, jest spíše usuzovati, že citované ustanovení má zřejmě na mysli řízení nesporné. Vždyť jest to jistá obdoba s ustanovením § 142 obč. zák., kde se důsledně uznává, že věc jest vyříditi v řízení nesporném. Nebylo tedy řízení a rozhodnutí prvního soudu zmatečné podle § 41 lit. d) nesp. říz. a byl rekursní soud povinen přezkoumati usnesení prvního soudu po stránce věcné.

Čís. 17366.

Předpis § 330 ex. ř. nebrání právnímu zástupci, aby nevedl exekuci k vydobytí útrat, jež byly přisouzeny výměnkáři v jeho sporu o zadrželé dávky výměnkářské a spolu s vymoženými výměnkářskými dávkami zajištěny na nemovitosti zatížené výměnkem.

(Rozh. ze dne 7. září 1939, Rv I 2804/38.)

Žalující pozůstalost po Dr. Rudolfu R. přednesla, že zůstavitel Dr. Rudolf R. zastupoval manžele Františka a Annu V. v H. v jejich sporech proti manželům Stanislavu a Marii V. o plnění výměnkářských dávek. Vydobyté dávky s úroky a útratami sporu dal zůstavitel zajistiti na polovině nemovitosti patřící Marii V. Po vydražení nemovitosti složil vydražitel František M. tyto knihovně zajištěné výměnkové dávky s útratami v částce ..... K do soudního deposita okresního soudu v Ř. Na tyto částky uplatňují žalované Julie a Marie H. své nároky, poněvadž prý jim výměnkáři František a Anna V. (jich rodiče) tuto pohledávku postoupili na vyrovnání jejich pohledávek. Tomuto postupu odporuje žalující strana namítajíc jeho bezúčinnost vůči ní, protože prý žalované věděly o úplné nemajetnosti postupitelů, ježto kromě postoupené pohledávky postupitelé nemají jiného jmění a exekuce proti nim vedené jsou bezvýsledné, takže lze očekávati, že útratová pohledávka žalující, rozsudkem jí přisouzená, nebude uspokojena. Domáhá se proto strana žalující výroku, že žalované Julie a Marie H. jsou povinny trpěti, aby žalující pozůstalost Dr. Rudolfa R. uspokojila svou pohledávku proti Františku a Anně V., výměnkářům v H., ze soudního deposita, totiž z peněz, složených u okresního soudu v Ř. vydražitelem Františkem M. jako dávky výměnkové s útratami spojenými s jich vymáháním a na vy-

dražené nemovitosti váznuvších. Proti žalobě namítli žalovaní mimo jiné, že složené peníze, z nichž žalující žádá uspokojení, jsou výměnkářskými dávkami, na něž nelze vésti exekuci hledíc k předpisu § 330 ex. ř., takže žalující strana nemohla být ani poškozena, jak to úspěšná odpůřčí žaloba předpokládá. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o niž jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

V tomto sporu jde podle zjištění nižších soudů o útraty ze sporů, jež vedli výměnkáři František a Anna V., zastoupeni právně Dr. Rudolfem R., advokátem v P., proti Stanislavu a Marii V., majitelům nemovitostí, na niž byl jejich výměnek knihovně zajištěn, pro plnění zadrželých dávek výměnkářských; útraty byly pak s vydobytými výměnkářskými dávkami i s úroky knihovně zajištěny na polovině nemovitosti patřící Marii V.; vysouzené útraty, pokud jde o výši 9.373 K 05 h s přísl., pro něž žalující strana vnesla odpůřčí žalobou odpor, nebyly Dr. Rudolfu R. zaplaceny a výměnkáři postoupili svým žalovaným dětem Julii H. a Marii H. také ony útratové nároky, z nichž měli uspokojiti svého jmenovaného zástupce. Účelem ustanovení § 330 ex. ř. jest ovšem chrániti výměnkáře v jeho výživě a proto právě zákon z vedení exekuce vyloučil výměnky v hodnotě menší než 4.000 K ročně. Než odporovalo by tomuto účelu zákonného ustanovení § 330 ex. ř., kdyby z vedení exekuce měl být vyloučen i nárok na přisouzené útraty knihovně zajištěné a to jmenovitě na úkor právního zástupce, jež svým přičiněním vymohl jak zadrželé dávky tak i onen útratový nárok sám, který je právě ekvivalentem tohoto přisudku útratového, a jemuž útraty zaplacené nebyly. V takovém případě, v poměru právního zástupce a klienta, přisouzené útraty ve skutečnosti ani nepatří výměnkáři, nýbrž právnímu jeho zástupci a nelze uznati za spravedlivé, jestliže výměnkář, pomína zcela svého právního zástupce o útratovém přisudku či o vydobytých útratách na jeho úkor disponuje. Není tedy v rozporu ani s ustanovením § 330 ex. ř., jestliže se právnímu zástupci v takovém případě přizná právo exekuce k vydobytí jeho útratových nároků a to zvláště na pohledávky z důvodu přisouzených útrat sporů a zadrželé výměnkářské dávky anebo na částky k zajištění těchto útratových pohledávek složené, když ony samy převyšují nároky právního zástupce, jež byly základem tohoto odpůřčího sporu. Námitka žalovaných, že by žalobci nebyli mohli vésti s úspěchem exekuci a že postoupením nemohli být poškozeni, tedy neobstojí.

Čís. 17367.

**K výkladu § 18 (2) přídatkového zákona č. 75/35 Sb. z. a n.
Neobsahuje-li povolení ministerstva obchodu udělené podniku podle § 18 (2) přídat. zák. k likvidaci přídatkového zařízení v té příčině žádné**

obmezení, neodporuje pojmu likvidace podle řečeného zákonného ustanovení, zvýší-li podnik, jemuž se dostalo povolení k likvidaci přídatkového zařízení, přechodně hodnotu kuponů ke kupovanému zboží přidávaných, jestliže tak podnik již dříve činil a jestliže takové zařízení je obvyklé a hospodářské situaci podniku přiměřené.

(Rozh. ze dne 7. září 1039, Rv I 3186/38.)

Ministerstvo obchodu povolilo žalované straně na její žádost lhůtu do 19. července 1940 k likvidaci jejího přídatkového systému pod podmínkou, že bude šetřiti ustanovení § 6 odst. 2—4 přídat. zákona. Žalující strana tvrdí, že žalovaná překročuje meze povolené jí likvidace, neboť pod pojmem likvidace lze rozuměti jen právo prováděti do určité stanovené lhůty přídatkový systém v tom rozsahu, jak byl provozován v podniku v době žádosti k ministerstvu obchodu. Žalovaná prováděla svůj přídatkový systém v době podání žádosti k ministerstvu obchodu tak, že při koupi určitého zboží přidávala kupony mající určitou hodnotu a to po 100 jednotkách majících hodnotu 1.50 Kč. V době povolené jí k likvidaci tohoto zařízení vydala však letáky, ve kterých oznamuje, že zvyšuje hodnotu všech kuponů o 50%, takže 100 jednotek odpovídá hodnotě 2.25 Kč. Toto zvýšení bylo jen přechodným, neboť žalovaná je činila závislým na tom, že sběratelé kuponů jí tyto zašlou do 15. prosince 1937. Není však vyloučeno, že akci tuto bude opakovati i při jiných příležitostech. V letáku tom označovala náhradní zboží slovem dárek, což je podle § 9 přídatkového zákona nepřipustné. Žalující strana navrhla proto, aby žalovaná firma byla uznána povinnou zdržeti se v hospodářském styku ve spojitosti s prodejem svého zboží, zejména kovového zboží, zvláště knoflíků, ohlašování, nabízení nebo poskytování věcí a předmětů, které nejsou předmětem řádného obchodování a podnikání žalované strany, při současném vyúčtování 100 kuponových jednotek za vyšší částku než 1.50 Kč. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde jen o to, zda žalovaná, již byla povolena lhůta k likvidaci jejího přídatkového zařízení podle § 18 odst. 2 přídatkového zákona, směla v této lhůtě, a to — jak dovolatelka sama připouští — přechodně zvýšiti cenu kuponů o 50%, aniž by bylo lze proti ní zakročiti podle § 16 zákona. Dovolatelka má za to, že žalovaná tím vybočila z rámce povolené jí likvidace, takže její jednání jest postiženo zákazy přídatkového zákona. Poukazuje při tom na gramatický a logický význam pojmu likvidace, na předpisy o analogii a § 6 obč. zák., na rozdíl v doslovu prvního a druhého odstavce § 18 zákona a na výjimečnost tohoto předpisu opodstatňující jeho restriktivní výklad. S dovolatelkou nelze však souhlasiti. Zákon sám ani pojem likvidace ani způsob, jak se tato má

provésti, nevyložil. Uvážiti jest, že předpis § 18 zákona jest předpisem přechodným, jimž v obou v něm uvedených případech byly odsunuty účinky zákona na určitou dobu. Rozdíl jest jen v tom, že podle § 18 první odstavec nastává odsunutí účinnosti zákona na dobu nejvýše šesti měsíců již ze zákona samého, kdežto podle druhého odstavce na dobu, kterou povolilo ministerstvo obchodu k likvidaci přídatkového zařízení u podniku, byla-li podniku lhůta k odstranění zavedeného u něho zřízeného určitého zařízení přídatkového ministerstvem obchodu povolena. V tomto případě zákon, přihlížeje k případné možnosti poškození podniků odstraněním u nich zavedeného určitého přídatkového zařízení, se rozhodl, že bude zatím ve prospěch oněch podniků toto zařízení u nich ještě po další dobu trpěti, ač jinak zařízení to odporuje přídatkovému zákonu a ač by je jinak bylo možno postihnouti podle předpisu § 16 zákona. Povolení likvidace může ministerstvo vázati na určité podmínky pohybující se v intencích přídatkového zákona, jak se také stalo v souzeném případě, kde žalovaná byla vázána na zachování postupu předepsaného § 6 odst. 2 až 4 zákona. Jakým způsobem však má dojít u podniků k likvidaci přídatkového zařízení v dané jim lhůtě, ponechal zákon podnikům samotným. Vodítkem, proč tak učinil, byl účel sledovaný § 18 odst. 2 zákona, totiž ochrana podniků před případnou újmou. Tento účel předpokládal, že povolenému takto přídatkovému systému bude i nadále zachována jakási pružnost. Proto bylo umožněno, aby pro určité případy podle daných okolností opatřením příslušného správního úřadu byla účinnost zákona odsunuta na další dobu přiměřenou potřebám toho kterého případu. Právě z této okolnosti vyplývá, že nelze slovu likvidace v § 18 odst. 2 užitému rozuměti jinak, než že podnik musí, nebylo-li mu v té příčině uloženo zvláštní omezení, do uplynutí lhůty mu k tomu povolené s přídatkovým systémem u něho zavedeným skoncovati tak, že po uplynutí oné lhůty pozbude svého výjimečného postavení. V tom smyslu se vyslovil zcela zřetelně vládní návrh k přídatkovému zákonu a z důvodové zprávy k § 18 odst. 2 zákona jest zřejmé, že v té příčině zákonodárce přes odlišnou formulaci vládního návrhu nebyl jiného mínění, než vládní návrh sám. Pojmu likvidace by také neodporovalo samo o sobě obvyklé, hospodářské situaci přiměřené zvýšení cen kuponu a nelze v té příčině souhlasiti s opačným názorem dovolání. Tak tomu jest v souzeném případě, když podle zjištění žalovaná již dříve přidávala během času vícekrát t. zv. poukázky na mimořádný podíl ze zisku, kterými se zvyšovala hodnota kuponů. Že by toto zvýšení bylo v souzeném případě nějaké neobvyklé, dovolatelka ani nevytvrdila. Povolení ministerstva obchodu, jež v tom směru neobsahuje žádného omezení, jest proto vztahovati i na případ dovolatelkou žalované straně vytýkaný. Povolení to jest pro soudy závazné a žalovaná nemůže proto z příčiny pozastaveného jednání býti postížena předpisy přídatkového zákona.

Čís. 17368.

Nárok na náhradu útrat sporu mezi odesilatelem a adresátem zásilky, v němž odesílatel pro ztrátu zásilky zaviněnou speditérem podlehl, není příslušenstvím nároku na náhradu za ztrátu zboží podle čl. 386 a nepromlčuje se ve lhůtě podle čl. 386 obch. zák., nýbrž ve lhůtě podle § 1489 obč. zák.

(Rozh. ze dne 7. září 1939, R II 295/38.)

Ve sporu, který vedla žalobkyně s kupitelem zaslánímu mu zboží Vilémem H., namítl tento, že zboží nedostal. V důsledku toho žalobkyně, když tato námitka se ukázala opodstatněnou, ve sporu podlehla a byla uznána povinnou nésti náklady řízení. Tvrdíc, že žalovaná firma jako zasilatelka převzaté zboží nevydala řádně adresátu zásilky Vilému H., nýbrž neoprávněné osobě, domáhá se nyní žalobkyně na zasilatelské firmě náhrady za ztracené zboží a náhrady útrat sporu, jež vedla s Vilémem H. Proti žalobě namítla žalovaná firma promlčení žalobního nároku podle čl. 386 obch. zák. První soud žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí a v otázce, o níž jde, uvedl v d ů v o d e c h: Nárok na náhradu útrat bezúspěšného sporu není nárokem na náhradu za ztracené zboží, nýbrž škodou způsobenou prý porušením smluvní povinnosti žalovanou, zanedbáním péče řádného zasilatele (čl. 380 obch. zák.). Tento nárok jest nárokem samostatným, jež není již příslušenstvím samostatného nároku na náhradu za ztracené zboží. Nejde tedy v této příčině o důvod škody, uvedený v čl. 380 obch. zák. a nepodléhá tedy tento další uplatňovaný nárok promlčení ve lhůtě čl. 386 obch. zák., nýbrž obyčejnému 3letému promlčení podle § 1489 obč. zákona. Vzhledem k odchýlnému svému právnímu stanovisku nezabýval se procesní soud dalšími námitkami žalované, zejména také námitkou, že i tento nárok jest promlčen, poněvadž uplynula také 3letá lhůta promlčecí § 1489 obč. zák. a ostatními věcnými námitkami nároku toho se týkajícími, takže v odpor vzatý rozsudek bylo nutno zrušiti.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Nelze přisvědčiti stěžovatelce, že uplatňovaný nárok na náhradu útrat v částce 67.357 K 38 h jest příslušenstvím nároku na náhradu za ztrátu zboží podle čl. 386 obch. zák. a že proto jest také jen uplatněním tohoto nároku. Nárok na náhradu procesních útrat může býti totiž příslušenstvím jen toho nároku, který byl předmětem sporu, v němž ony útraty procesní vzešly (srov. § 54, odst. 2 j. n.). V poměru žalobkyně k stěžovatelce jako špeditéru není však již tento nárok příslušenstvím pohledávky vymáhané ve sporu Ck... a nelze jej proto za-

hrnouti pod předpis čl. 386/1 obch. zák., nýbrž jde tu o samostatný nárok na náhradu škody proti stěžovateli, opírající se skutkově o to, že žalobkyně musila zaviněním stěžovatelky nésti vlastní útraty a zaplatiti útraty Vilému H. ve sporu Ck... krajského soudu v O. vedeného bezúspěšně žalobkyní proti H. Nesejde na tom, že příčinou oné škody útratové jest také ztráta zboží ve smyslu čl. 386 obch. zák., t. j. že nebylo vydáno adresátu, který proto nebyl ve sporu pasivně legitimován, když, jak řečeno, jde o samostatnou pohledávku, která není již prvním odstavcem čl. 386 obch. zák. kryta. Tyto otázky nadhodil si a správně vyřešil odvolací soud, na jehož vývody lze odkázati.

Čís. 17369.

Proti těm, kdož dosáhli v rozvrhovém usnesení uspokojení, jest i když v rozvrhovém řízení nebyl podán odpor, uplatňovati lepší právo žalobou z obohacení, bylo-li rozvrhové usnesení již vykonáno, jinak žalobou určovací, aniž sejde na tom, zda ten, kdo uplatňuje své lepší právo, vznesl proti příkázání odpor či nikoliv.

Podaná určovací žaloba nezabraňuje sice o sobě výkonu rozvrhového usnesení, opodstatňuje však zatímní opatření pro žalující stranu.

Rozh. ze dne 8. září 1939, R I 403/39.)

Žalobkyně (povinná) domáhá se výroku, že žalovanému nepřísluší pohledávka přihlášená jím k rozvrhu nejvyššího podání a že jest žalovaný povinen snášeti, aby zbytek rozvrhované podstaty po úhradě pohledávek jiných zástavních věřitelů byl vydán žalující jako vlastníci nemovitosti do dražby dané, tvrdíc, že pohledávka žalovaného neexistuje a že mu nic nedluhovala. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: První soud, aniž prováděl důkazy o skutečnostech, tvořících podklad žalobního nároku, zamítl žalobu proto, že žalobkyně v rozvrhovém řízení, ač byla přítomna jako povinná, nepodala odpor proti pohledávce žalovaného, o niž jde, takže právo žalovaného jest pokládati za nepopřené a rozvrhové usnesení, nabyvší právní moci, musí býti provedeno. Žalobkyně důvodně vytyká, že tím, že nepodala odpor v rozvrhovém řízení podle § 213 ex. ř., nebyla zbavena práva uplatňovati své nároky nejen žalobou z bezdůvodného obohacení, nýbrž i, když částka, o niž jde, žalovanému nebyla dosud vyplacena, žalobou, o jakou jde. Žaloba ta vychází z jiného skutkového děje, než který přicházel v úvahu v rozvrhovém řízení, a tedy z jiného podkladu, než o němž bylo rozhodnuto při rozdělování v rozvrhovém řízení. Nejde proto o opravu pravoplatného rozvrhového usnesení. Poněvadž mylný právní názor byl prvním

soudu jediným důvodem pro zamítnutí žaloby a poněvadž o okolnostech tvrzených žalobou na doklad toho, že pohledávka žalovaného neexistovala a není po právu, první soud neprovedl důkazy a nepokládal za nutné dalšími spornými otázkami se obrátiti, bylo dle § 496 č. 2 a 3 c. ř. s. napadený rozsudek zrušiti.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Rekurent uvádí, že není spornou otázkou, zda může žalobkyně podat žalobu z bezdůvodného obohacení, třeba při rozvrhovém roku nevznesla proti příkázání pohledávky odpor, ale že jest sporné, zda jest přípustná žaloba s žalobními žádáními, aby bylo uznáno právem: »Že žalovanému nepřísluší pohledávka jím k rozvrhu nejvyššího podání v částce 14.000 K s přísl. úroky přihlášená a že žalovaný jest proto povinen snášeti, aby zbytek rozvrhované podstaty po úhradě pohledávek jiných věřitelů zástavních, bez ohledu na domnělou pohledávku žalovaného, byl vydán žalující straně jako vlastníci nemovitosti do dražby dané.« Rekurent zastává názor, že by ho žalobkyně mohla žalovati toliko žalobou z bezdůvodného obohacení na zaplacení částky 14.000 K. Názoru tomu nelze přisvědčiti. V § 231, odst. 4 ex. ř. je stanoveno, že oprávnění toho, kdo podal odpor — a podle právnické literatury a judikatury i toho, kdo odpor nepodal — proti osobám, které v rozvrhovém usnesení dosáhly uspokojení, své lepší právo žalobou ku platnosti přivésti, nezanikne ani tím, že zamešká lhůtu ustanovenou k podání žaloby, ani tím, že rozvrhové usnesení bylo vykonáno. Trvá tedy toto oprávnění i v době, kdy rozvrhové usnesení v příčině dotčené částky ještě nebylo vykonáno. Bylo-li již rozvrhové usnesení realizováno, nezbyvá ovšem než toto lepší právo uplatňovati žalobou z obohacení, dokud však rozvrhové usnesení ještě realizováno nebylo, nelze nahlédnouti, proč by nemohlo býti uplatňováno žalobou na určení, že žalovanému příkázaná částka nepřísluší a že jest povinen trpěti, aby byla z rozvrhové podstaty vydána žalobci po případě k úhradě žalobcových věřitelů a tím k deliberování žalobce. Je sice pravda, že žaloba taková nemůže sama o sobě zabrániti realizaci pravoplatného rozvrhového usnesení, avšak žalující strana může navrhnouti prozatímní opatření, aby se s realizací v příčině dotčené částky posečkalo až do skončení sporu, což v souzeném případě žalobkyně též učinila. Rekurent je na omylu uváděje, že nezískal spornou částku ze jmění žalobkynina, vždyť částka ta byla mu v rozvrhovém usnesení příkázána z nejvyššího podání za nemovitost žalobkyninu a tudíž ze jmění žalobkynina. Rovněž je na omylu s názorem, že exekuční soud nesmí k rozvrhu uvolněné a dosud v soudním depositu uložené částky obnovovati nebo doplňovati původní jednání o rozvrhu. Každá dodatečně z jakéhokoli důvodu uvolněná částka musí býti dodatečně rozvržena, a to, je-li toho třeba, i po novém rozvrhovém roku.

Čís. 17370.

Opatrovník, zřízený dědici, jehož pobyt není znám (§§ 77 č. 2, 131 nesp. pat.) není oprávněn před uplynutím ediktální lhůty podati dědickou přihlášku.

Nejde o nezákonnost, nebyla-li v takovém případě přijata soudem dědická přihláška, již učinil opatrovník jménem dědice, třebaš při tom navrhl vydání ediktu podle § 131 nesp. pat., edikt však vydán nebyl a návrh zůstal nevyřízen.

(Rozh. ze dne 8. září 1939, R I 411/39.)

Nižší soudy, vycházejíce z předpokladu, že není zaručena vzájemnost mezi tuzemskem a SSSR. v otázce nabytí nemovitostí dědici v pozůstalostním řízení, nepřijaly dědickou přihlášku Emiliána Anisimoviče F. (státního občana S. S. S. R.), neznámého pobytu, k pozůstalosti po jeho bratrovi ing. Filipu F. Přihlášku podal za dědice opatrovník jemu zřízený podle §§ 77 č. 2. a 131 nesp. pat., jenž zároveň navrhl vydání ediktu podle § 131 nesp. pat., aniž bylo o jeho návrhu do podání dědické přihlášky ještě rozhodnuto.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu opatrovníka.

Důvody:

Na projednávaný případ mělo býti užito ustanovení § 131 nesp. pat., který vymezuje působnost opatrovníka zřízeného dědici, jehož pobyt není znám (§ 77 č. 2 nesp. pat.). Podle jasného a nepochybného znění § 131 nesp. pat. není však tento opatrovník před uplynutím ediktální lhůty vůbec oprávněn podati dědickou přihlášku (srov. Gl. U. č. 10.435, Krčmář: Právo dědické z r. 1930, s. 70, Rouček-Sedláček: Komentář k obč. zák. III., s. 503, č. 14, Ehrenzweig z r. 1924, II/2 s. 459, Klang II/1 s. 81, Schuster: Kommentar zum Gesetze über das Verfahren ausser Streitsachen s. 223). V projednávané věci navrhl sice opatrovník vydání ediktu podle § 131 nesp. pat., tento edikt však nebyl vydán a řečený návrh nebyl vůbec ani vyřízen. Dovolací stěžovatel nebyl tudíž z důvodu shora uvedeného k dědické přihlášce oprávněn a nejde proto o nezákonnost, nebyla-li jeho dědická přihláška přijata.

Čís. 17371.

O zahájení řízení o zbavení svéprávnosti není třeba zvláštního usnesení; osobě, jež má býti svéprávnosti zbavena, přísluší však právo stížnosti.

V řízení o zbavení svéprávnosti nelze odmítnouti státní zastupitelství. Delegatione jiného soudu nelze se domáhati pro zaujatost soudu.

(Rozh. ze dne 8. září 1939, R I 522/39.)

K návrhu státního zastupitelství v Ch. ze dne 3. března 1939 zahájil okresní soud v H. dne 7. března 1939 řízení o zbavení svéprávnosti Václava V. (stěžovatele) pro choromyslnost, nevydav o zahájení zvláštního usnesení. Popud k návrhu zavedl obsah četných různých podání stěžovatele na různé justiční úřady. Rekursní soud nevyhověl stížnosti odpůrce do zahájení řízení. Důvody: Ve stížnosti, kterou stěžovatel nazývá mylně odporem, k věci nic neudává a opětne zabývá se okolnostmi opakovanými již mnohokrát v podáních. Stížnost jest přípustna, i když usnesení o zahájení řízení nebylo vydáno (Sb. n. s. čís. 7311), jest však neodůvodněna, neboť návrh i zahájení řízení jsou dle § 26 odst. 2 řádu o zbavení svéprávnosti oprávněny, ježto jest důvodné podezření, že jde u stěžovatele o duševní chorobu, již by byl ohrožen veřejný zájem. Zda bude důvod ke zbavení svéprávnosti, posoudí soud po šetření a slyšení znalce (§ 33, odst. 1 cit. řádu).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu Václava V., uložil však prvému soudu, aby po jeho výsledku, zda a proč odmítá z rozhodování všechny soudce okresního soudu v H. a krajského soudu v Ch., případně které z nich, postupoval podle § 22 (2) a násl. j. n.

Důvody:

Nebylo třeba zvláštního usnesení o zahájení řízení o zbavení svéprávnosti, ovšem osobě, jež má býti zbavena svéprávnosti, přísluší právo stížnosti, jehož stěžovatel použil, neboť podáním ze dne 24. května 1939 žádal, aby návrh státního zastupitelství na zavedení řízení toho byl zamítnut, ježto je neoprávněný. Právem proto rekursní soud vyřídil ono podání jako stížnost proti zahájení řízení o zbavení svéprávnosti. Ježto rekursní soud postup prvého soudu co do zahájení řízení schválil, jde o dovolací rekurs proti potvrzujícímu usnesení krajského soudu jakožto soudu rekursního, proti němuž lze v tomto případě podati rekurs pro nezákonnost, přičítící se jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ užito, dále pro zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečností (§ 46 (2) zák. čís. 100/1931, čl. V, č. 1 zák. čís. 251/1934 a čl. 1 zák. čís. 314/1936 Sb. z. a n., Sb. n. s. čís. 11272) Žádný z těchto důvodů není opodstatněn. K obsahu dovolacího rekursu se podotýká, Zákon o zbavení svéprávnosti ukládá, aby osoba, již se řízení týká, byla osobně vyslechnuta. Z té příčiny může býti k soudu předvedena. Rozhodnutí nesmí se státi bez předchozího vyšetření osoby té jedním nebo dvěma znalci (§§ 32, 33 cit. zák.). Rovněž ustanovení zákona platí o tom, který okresní soud rozhoduje o zbavení svéprávnosti a který rozhoduje o stížnosti (§§ 12, 56 řádu o zbav. svépráv., § 39 (3) zák. čís. 100/1931 Sb. z. a n.); trestní soud ve věcech nesporných nerozhoduje. Pokud stěžovatel chtěl odmítnouti některé soudce první nebo druhé stolice, měl tak učiniti u soudu, ke kterému náleží soudce, o jehož odmítnutí jde, buď podáním nebo ústně do protokolu (§ 22 j. n.). Ježto tak učinil jasně až v dovolacím rekursu,

byl nařízen postup podle § 22 a násl. j. n. Jest povinností soudu rozhodnouti o návrhu státního zastupitelství podle výsledků řízení a jest věcí stěžovatele, aby soudu v řízení nepřekážel, nýbrž naopak uvedl vše, proč má za to, že návrhu nemá býti vyhověno a podrobil se lékařskému vyšetření. První soud nařídil toliko předvedení stěžovatele k výslechu a lékařské prohlídce, nikoli však dopravení do ústavu pro duševně choré. Svě námitky proti znalcům může uplatniti před jejich slyšením u prvního soudu. Odmínutí státního zastupitelství v řízení o zbavení svéprávnosti nemá místa. Delegace jiného soudu (v Praze) z důvodu vhodnosti (§ 31 j. n.) nelze se domáhati pro zaujatost soudu, neboť otázka zaujatosti soudu je samostatně řešena v §§ 19 až 25 j. n., a to jinak, než delegace.

Čís. 17372.

Za platnosti opatření Národní banky československé vyhlášeného vyhláškou ministerstva financí ze dne 14. května 1936 čis. 125 Sb. z. a n. o úpravě vzájemného platebního styku mezi republikou Československou a Spolkovým státem Rakouským splnil tuzemský dlužník svůj peněžní dluh vůči rakouskému věřiteli tím, že dlužnou částku zaplatil na Rakouský evidenční účet u Národní banky československé. Nestačí plnění k rukám tuzemského právního zástupce rakouského věřitele.

(Rozh. ze dne 8. září 1939, Rv I 1974/38.)

Proti žalobě na zaplacení částky 20.000 K namítl žalovaný, že částku tu zaplatil žalobci, bydlícímu v bývalém Spolkovém státě Rakouském tím, že ji složil na rakouské clearingové konto B. Národní banky československé. Toto tvrzení žalovaného nezletilý žalobce sice nepopřel, uvedl však, že tímto složením peněz nedošlo k zaplacení zažalované pohledávky s liberujícím účinkem, protože účet u Národní banky československé měl pouze povahu evidenční, a právo disponovati částkami složenými na tomto účtě má jediné Národní banka, nikoli žalobce, ani poručenský soud ve Vídni, ani Rakouská národní banka. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jádrem sporu jest otázka, zda žalovaný, jenž po podání žaloby o zaplacení odkazu 20.000 K s přísl. tuto částku dne 10. března 1937 zaplatil na Rakouský evidenční účet u Národní banky československé (čl. 3 Opatření Národní banky československé o úpravě vzájemného platebního styku mezi republikou Československou a Spolkovým státem Rakouským, vyhlášeného vyhláškou ministerstva financí ze dne 14. května 1936, č. 125 Sb. z. a n. z r. 1936) takto svůj peněžní dluh za-

pravil čili nic. Na tuto otázku odpověděl první soud záporně, kdežto druhý soud kladně. Rozhodnutí odvolacího soudu jest správné, neboť plněním peněžitého dluhu je řádné »odesláni« dlužné peněžité sumy (Sedláček v komentáři u § 905, str. 269, Hermann Otavský u čl. 325 obch. zák. str. 329 kompasové vydání obchodního zákona). Žalovaný obch. zák. str. 329 kompasové vydání obchodního zákona). Žalovaný pak nemohl žalobci dlužnou částku »řádně« odeslati jinak než způsobem předepsaným v čl. 3 citovaného opatření Národní banky československé, což také učinil. Nelze také uvažovati o tom, zda snad neměl dlužnou částku odeslati Dr. Hansu Sch. v L. jako zmocněnci žalobcovu, neboť podle čl. 1 zmíněného Opatření č. 125/1936 Sb. z. a n. veškeré platy mezi republikou Československou a Spolkovým státem Rakouským směly se v oné době konati toliko způsobem stanoveným v tomto opatření. O takový plat pak šlo i v souzeném případě, neboť žalobce byl tehdy věřitelem rakouským a žalovaný byl československým dlužníkem ve sm. čl. 4 citovaného Opatření. Žalobce se však nemůže právem dovolávati ani dopisu Národní banky československé advokátním komorám ze dne 14. května 1933, jímž Národní banka projevila souhlas s tím, aby advokáti při výkonu svého zaměstnání přijali od tuzemce platy ve prospěch svých cizozemských klientů, ale aby pak do 14 dnů nejdéle si vyžádali povolení Národní banky československé, aby vyinkasované částky mohl uhraditi svým cizozemským klientům. Tento dopis pocházející z doby, kdy platební styk mezi bývalou republikou Československou a bývalým Spolkovým státem Rakouským nespočíval ještě na Opatření č. 125/1936 Sb. z. a n., totiž samozřejmě pozbyl platnosti, jakmile bylo čl. 3 Opatření č. 125/1936 Sb. z. a n. stanoveno, že českoslovenští dlužníci jsou povinni dlužné částky v Opatření tom označené zaplatiti na Rakouský evidenční účet.

Čís. 17373.

Vykonavatel posledního porízení není pasivně legitimován k žalobě o neplatnost posledního porízení.

(Rozh. ze dne 8. září 1939, Rv I 227/39.)

Žalobkyně domáhá se na žalovaném jako vykonavatelí poslední vůle zůstavitelky Františky Z. uznání neplatnosti její poslední vůle. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Z předpisů §§ 547 a 816 obč. zák. vyplývá, že vykonavatel posledního porízení nepředstavuje v řízení sporném zůstavitele (Sb. n. s. čís. 3639). Jeho činnost jest obmezena jen na dohled, aby poslední porízení bylo splněno a na to, aby předložil spolu s dědicem testamentární výkaz (Sb. n. s. čís. 8712). Na odkazovnících kodícilu, jehož platnost byla popřena, jest, aby svoje nároky uplatnili proti přihlášeným dědicům žalobou dědicovou na vydání odkazů (Sb. n. s. čís. 481, 1161). Ovšem

i dědici mohou se domáhat za podmínek § 228 c. ř. s. zápornou určovací žalobou určení, zda poslední pořízení jest platné (Sb. n. s. č. 6533). Žaloba ta musí však směřovati proti odkazovníkům (Sb. n. s. č. 11282), a nikoli proti vykonavateli posledního pořízení, jehož činnost spočívá v péči a dohledu, aby poslední vůle zůstavitelova byla splněna, a který z moci svého úřadu nezastupuje ani zůstavitele ani dědice ani odkazovníky.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V posledním pořízení zůstavitelky Františky Z. ze dne 29. srpna 1932, v němž pořídila o 105.954 K 27 h, jest mimo jiné uvedeno, že odporoučí částku 954 K 27 h na nepředvídané vydání při rozdělování pozůstalosti k rukám vykonatele poslední vůle Františka R., kterého činí vykonatelem této poslední vůle a v případě smrti jeho nástupce římskokatolického úřadu v L. Nebyla, tedy tato částka odkázána žalovanému Františku R., nýbrž byla věnována na uhrazení nákladů, které by vzešly při rozdělování pozůstalosti. Není tudíž žalovaný ani dědicem, ani odkazovníkem, nýbrž pouhým vykonatelem posledního pořízení Františky Z. a není proto pasivně legitimován k žalobě o neplatnost tohoto posledního pořízení, jak správně dovodily oba nižší soudy. Na tom nemění nic okolnost, že se žalovaný zúčastnil projednávání pozůstalosti a činně v něm vystupoval.

Čís. 17374.

Přihlašuje-li stát k rozvrhovému roku v dražebním řízení daňové nedoplatky, na které podle spisů bylo placeno z výtěžků předcházející nucené správy, musí stát v přihlášce uvést a osvědčit, na které jiné daňové nedoplatky a za kterou dobu placených částek použil.

(Rozh. ze dne 9. září 1939, R I 1351/38.)

Podle podané přihlášky přihlásil k rozvrhovému řízení stát v pořadí přednostním nedoplatky na daní činžovní za roky 1935 až 1937 v částce 18.611 K 05 h a v pořadí knihovním nedoplatky na daní činžovní za roky 1933 a 1934 v částce 12.049 K 85 h. Prvý soud nepřiznal státu tyto nedoplatky, a sice nedoplatky požadované v přednostním pořadí proto, že tyto byly podle spisů nucené správy nuceným správcem zaplacený, a v knihovním pořadí je nepřiznal proto, že se na tyto nedoplatky v knihovním pořadí nic nedostalo. Do tohoto usnesení podal stát stížnost tvrdě, že daňové nedoplatky požadované v přednostním pořadí mu měly být přiznány proto, že platby konané nuceným správcem právem použil na starší daňové nedoplatky, a ne-

doplatky požadované v knihovním pořadí že mu měly být přiznány podle tohoto pořadí. Rekursní soud této stížnosti ohledně daňových nedoplatků za roky 1933, 1934, 1936 a 1937 vyhověl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Stát ve své přihlášce, ba ani při rozvrhovém roku neuvedl ani jinak neosvědčil (§ 210 ex. zák.), na které daňové nedoplatky tvrzené platby použil a za kterou dobu. Nelze proto zjistiti, že tak učinil oprávněně na daňové nedoplatky z odprodané nemovitosti. Prvý soud jinak správně zjistil, že požadované daně v přednostním pořadí nuceným správcem byly zaplacený. Pokud jde o daňové nedoplatky za roky 1933 a 1934 v pořadí knihovním, je nesprávné stanovisko rekursního soudu, že daňové nedoplatky za tyto roky jsou zahrnuty v částce 23.800 K, pod pol. 33 zaknihované, neboť tato položka podle knihovního výtahu týká se poplatkových a ne daňových nedoplatků eráru. Tyto daňové nedoplatky zaknihované jsou pod pol. 39 poz. knihy, na kterou se při rozvrhu nedostalo.

Čís. 17375.

Smluvní pojištění odpovědnosti.

Ustanovením pojistných podmínek, že nabude-li pojistník za pojistné doby místo pojištěného motorového vozidla jiného motorového vozidla, jest povinen ihned, jakmile si opatřil nové vozidlo, zpravit o tom pojistitele s přesným jeho označením a zapřavit potom po případě vyšší pojistnou prémii, určuje se pokračování v pojistném poměru již tím, že si pojistník opatřil za pojistné doby jiné vozidlo, a to zásadně již od nabytí vozidla.

(Rozh. ze dne 9. září 1939, Rv I 451/39.)

Žalující pojišťovna přednesla, že žalovaný jí učinil návrh na odpovědnostní pojištění přihláškou ze dne 22. června 1929, jež žalující přijala a příslušnou pojistku žalovanému doručila. Žalovaný prodal v r. 1930 motocykl, pročež bylo pojištění ponecháno v klidu. Podle dodatku k všeobecným pojišťovacím podmínkám byl žalovaný povinen oznámiti žalující koupí nového motorového vozidla za pojišťovací doby k upravení pojistné premie. To žalovaný neučinil, neboť koupil v r. 1937 osobní auto, aniž to žalující oznámil, a když mu tato upravila premii, odepřel žalovaný premii zaplatiti. Žalobkyně proto navrhla, aby byl žalovaný odsouzen zaplatiti splatné premie a aby bylo mezitímním rozsudkem vysloveno, že pojišťovací smlouva uzavřená na základě původní přihlášky jest dosud v platnosti. Prvý soud uznal mezitímním rozsudkem, že pojišťovací smlouva, o níž jde, jest po právu. O d v o -

I a c í s o u d neuznal tuto smlouvu po právu. D ů v o d y: Jest rozhodnouti, zda pojišťovací smlouva odpovědnostní uzavřená mezi stranami na podkladě přihlášky žalovaného ze dne 22. června 1929 jest po právu. Není pochyby o tom, že jde o odpovědnostní pojištění založené pojistkou č. 504.857, podle níž se žalovaný pojistil jako majitel motorového kola zn. Premier na dobu deseti let, jež měla končiti dne 24. června 1939, že během této doby žalovaný pojištěné motorové kolo prodal, a že si pak opatřil a dne 14. dubna 1937 přihlásil u okresního úřadu v H. T. osobní auto. Podle ustanovení § 67 zák. o poj. sml., kterýžto předpis jest ustanovením velicím, zaniká pojistný poměr zcizením pojištěné věci movité, jakmile vyjde z rukou zcizitele. Tyto předpoklady jsou splněny, takže nelze pochybovati o tom, že podle řečeného zákonného ustanovení zanikl pojistný poměr, pokud se vztahoval na uvedené motorové kolo. Tím se celé další právní posouzení soustřeďuje na otázku, zda vylíčený pojistný poměr nebyl převeden na osobní auto, které si žalovaný v roce 1937 opatřil. V tomto směru jest rozhodným předpis § 7 dodatečných ustanovení k všeobecným podmínkám pro pojištění povinného ručení majitelů motorových vozidel. Podle něho, nabude-li pojistník místo motorového vozidla, pro něž má pojištění platnost, během smluvené pojišťovací doby jiné motorové vozidlo, jest povinen ihned, jakmile si je opatřil, zpravit o tom pojišťovatele doporučeným dopisem s přesným označením vozidla a zapraviti pojišťovatelem případně předepsanou vyšší premií. O tom, co nastane, nespínil-li pojistník tuto ohlašovací povinnost, není v podmínkách nic uvedeno, než že až do doby ohlášky jest oddáleno ručení pojišťovny, jehož vznik tudíž ohlášku tuto nezbytně předpokládá. Proto, aby se vůbec mohlo míti zato, že byl pojistný poměr převeden na jiné vozidlo, jest především třeba ohlášení jeho, kteréž však, o čemž není sporu, se nestalo (Sb. n. s. civ. 16374). Jest se rovněž zmíniti o tom, že pojistník jest povinen nové vozidlo přesně označiti, čímž jest rozuměti všechny údaje rozhodné pro určení premií. Tím změna ve vlastnictví motorového vozidla jest obdobou zvýšení nebezpečí, avšak tato změna má v zápětí jiné následky než změna silostroje, neboť tam dáno jest pojišťovateli čl. 12 všeobecných pojišťovacích podmínek právo vypověděti smlouvu, aniž by předpokladem tohoto práva bylo předchozí ohlášení zvýšeného nebezpečí pojistníkem. Tím jest jasně řečeno, že pojistná smlouva i za změny nebezpečí zůstává v platnosti, pokud pojišťovatel neuplatnil své právo smlouvu vypověděti. To však není jasně vysloveno v § 7 dodatečných ustanovení k všeobecným podmínkám a proto nelze souhlasiti s názorem soudu první stolice, že by pouhá okolnost, že si pojišťovatel nevyhradil při změně vozidla odmítnouti pojištění vozidla nového, měla v zápětí pokračování v pojistném poměru. Všeobecné pojišťovací podmínky jako součást smlouvy musí totiž býti tak jasné, aby každý mohl snadno vystihnouti jich smysl, neboť předpokladem smluv vůbec jest projev souhlasné vůle stran (§ 861 a 869 o. z. o.). Poněvadž pojišťovací podmínky vydala žalující pojišťovna, jest obsah § 7 dodatečných

ustanovení k všeobecným pojišťovacím podmínkám, pokud se týká otázky, zda — bez ohledu na ohlášku nového vozidla — původní smlouva pojistná dále trvá, vykládati podle § 915 o. z. o. v neprospěch pojišťovatele (Sb. n. s. civ. 13173). Tyto úvahy vedou k závěru, že ohlášení nového vozidla jest smluveným nutným předpokladem jsoucnosti pojistné smlouvy a poněvadž předpoklad ten splněn nebyl, pojistná smlouva po právu není.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání.

D ů v o d y:

Podle § 67, odst. 1 zák. čis. 501/1917 ř. z. zaniká pojistný poměr při zcizení pojištěné movité věci, jakmile se vyloučí věc z úchovy zcizitelovy. Za tohoto předpokladu byl by v souzeném případě zanikl pojistný poměr, založený pojistkou čis. 504857 o pojištění povinného ručení žalovaného jako majitele motorového vozidla, nebýti dodatečného ustanovení § 7 k všeobecným podmínkám pro pojištění povinného ručení majitelů motorových vozidel. Podle tohoto ustanovení § 7, nabude-li člen majitelů motorových vozidel. Podle tohoto ustanovení § 7, nabude-li pojistník místo motorového vozidla, pro něž má pojištění platnost, během smluvené pojišťovací doby jiné motorové vozidlo, jest povinen ihned, jakmile si nové vozidlo opatřil, zpravit o tom pojišťovatele doporučeným dopisem s přesným označením vozidla a zapraviti pojišťovatelem případně předepsanou vyšší premií. O povinnosti pojišťovatelově oznámiti pojistníkovi, zda pojištění nového vozidla přijímá či nic, není v § 7 zmínky. Z ustanovení vztahujících se na pojistníkovu povinnost zapraviti předepsanou vyšší premií a z dalšího ustanovení § 7, druhý odstavec těchže dodatečných podmínek o vyrovnání rozdílu při snížení premií jest zřejmé, že ustanovení § 7 určuje pokračování v pojistném poměru již na základě té skutečnosti, že si pojistník opatřil během pojišťovací doby jiné vozidlo a to zásadně s účinkem již od nabytí vozidla. Omezeno je to jen potud, že podle § 7, třetí odst. těchže dodatečných podmínek nejsou zahrnuty do pojištění nároky ze škod, způsobených nově získaným vozidlem před splněním uvedených (v § 7, první odst.) ohlašovací povinností. Jiné následky tohoto pojistníkovy opomenutí nejsou tam stanoveny. S hlediska tohoto smluvního ustanovení je tedy míti za to, že pojistný poměr, nezaničil-li ovšem dříve, byl již novým nabytím automobilu převeden na tento nový silostroj a že hledíc k § 7 dodatečných ustanovení k všeobecným pojišťovacím podmínkám nezaničil podle § 67, odst. 1 zák. čis. 501/1917 ř. z. (rozh. čis. 9939 Sb. n. s.). Toto ustanovení § 7 jest do té míry jasné, že není podnětu pro výklad podle § 915 obč. zák. Ani z předpisu čl. 12 všeob. pojišťovacích podmínek, týkajícího se zvýšeného nebezpečí, nelze usuzovati jinak. Rozhodnutí nejvyššího soudu čis. 16374 Sb. n. s. nedopadá na souzený případ, neboť tam byl doslov dotyčného ustanovení podstatně jiný; tam se mělo podle nové ohlášky teprve rozhodnouti o pokračování v pojistném poměru, čehož tu není. Odvolací soud vycházející z jiného práv-

ního názoru a maje za to, že ohlášení nového vozidla jest i v souzeném případě podle uvedeného § 7 dodatečných ustanovení nutným předpokladem jsoucnosti pojistné smlouvy, neposoudil věc správně po právní stránce. Poněvadž se v důsledku tohoto svého právního názoru jinak neobíral odvoláním, bylo rozsudek odvolacího soudu zrušiti (§ 510, odst. 1, druhá věta c. ř. s.).

Čís. 17376.

K otázce neplatnosti postupu pohledávky úpadcem podle § 879 obč. zák. z důvodu, že postup je na jeho straně zločinem podvodného úpadku (§ 205 a) tr. z.) nebo přečinem úpadku z nedbalosti (§ 486 č. 2 tr. z.).

I když odporovatelův dlužník obdržel od svého smluvce za postoupenou pohledávku úplatu v hotovosti, je dlužníkův věřitel postupem zkrácen a oprávněn ujednání postupu odporovati, a to tehdy, nemá-li již dlužník majetku podléhajícího exekuci, nezaplatil-li nic věřiteli na jeho pohledávku z utržených peněz a netvrdil-li ani dlužníkův smluvce, že by odporování nebylo s to přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení dlužníkova věřitele.

(Rozh. ze dne 9. září 1939, Rv II 227/39.)

Žalovaný vede exekuci zabavením a příkázáním k vybrání do výše 7.073 K 65 h na pohledávku, kterou vymáhá žalobou Jan H. proti Gerhardu D. a Dr. Egonu Z. Exekuce ta byla povolena usnesením krajského soudu v M. O. ze dne 2. března 1938. Příkazní usnesení bylo vydáno okresním soudem v M. O. dne 24. března 1938. Žalobce tvrdí, že tato exekuce jest nepřipustná, poněvadž Jan H. postoupil mu tuto svou pohledávku již 1. srpna 1937 do výše 10.000 K jako úhradu za záplátku, kterou téhož dne žalobce jemu poskytl. Proti tomu namítl žalovaný, že zmíněný postup pohledávky jest neplatný a to z těchto důvodů: 1. Jan H. složil dne 20. srpna 1936 manifestační přísahu, při které tvrdil, že nemá žádného jmění. 2. Na Jana H. bylo podáno v r. 1933 a 1934 7 návrhů na uvalení konkursu a byly veškeré tyto návrhy zamítnuty proto, že nebylo zjištěno u H. jmění ke krytí konkursních výloh. 3. Jestliže Jan H. po návrhu na uvalení konkursu uvalil na sebe nové závazky, dopustil se tím trestného činu a to buď podvodu dle § 197 tr. z., nebo podvodného úpadku dle § 205 a) tr. z., nebo úpadku z nedbalosti dle § 486 tr. z., neboť učinil nový dluh vypůjčiv si peníze od Františka G. (žalobce), ačkoliv věděl, že jest neschopen platiti. 4. Když Jan H. tvrzenou jím pohledávku postoupil žalobci, učinil tak během exekucí proti němu vedených a tímto postupem spáchal přečin zmaření exekuce dle zákona čís. 78 z r. 1883 ř. zák. 5. Tvrzený postup jest také neplatný dle § 1 zák. č. 64 z r. 1931 Sb. z. a n., protože žalobce František G. jest tchánem Jana H. a žalobci bylo známo, že Jan H. jest

stihán exekucemi. K nařikatelnému právnímu jednání mezi tchánem a zetěm došlo v posledních dvou letech před nařikáním. Domáhá se proto žalobce výroku, že je nepřipustná exekuce, kterou vede žalovaný zabavením a příkázáním pohledávky, žalobou vymáhané Janem H. proti Gerhardu D. a Dr. Egonu Z. Nižší soudy uznaly podle žaloby, prohlásivši exekuci za nepřipustnou do výše vymáhané částky 10.000 K, t. j. do výše, do jaké žalobci zažalovaná pohledávka byla Janem H. postoupena.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání není oprávněno, pokud namítá, že postup pohledávky Jana H. za Gerhardem D. a Dr. Egonem Z. jest neplatný podle § 879 obč. zák., poněvadž jest prý na straně Jana H. zločinem podvodného úpadku (§ 205 a) tr. z.) anebo přečinem úpadku z nedbalosti (§ 486, čís. 2 tr. z.). Zákaz vyslovený v ustanoveních § 205 a) tr. z. a § 486, čís. 2 tr. z. obrací se jen proti jedné ze smluvních stran, t. j. proti úpadci, který zatají, odstraní, zcizí neb poškodí součást svého jmění (§ 205 a) tr. z.), a proti úpadci, který učiní nový dluh, splatí dluh nebo zřídí zástavu (§ 486, čís. 2 tr. z.). Jiná osoba je tímto zákazem postižena jen potud, že nesmí se takového jednání úpadčova zúčastniti jako spoluvinník (§ 5 tr. z.), což jest ovšem u přečinu podle § 486, čís. 2 tr. z. jako činu spáchaného z nedbalosti již pojmově vyloučeno. Proto by se dalo jen tehdy mluvit o neplatnosti postupu proti žalobci, kterou má dovolání na mysli, kdyby ujednáním postupu s Janem H. způsobem v § 5 tr. z. naznačeným, tudíž úmyslně případný zločin Jana H. podle § 205 a) tr. z. nastrojil, k němu podnět dal, k výkonu nadržoval, pomáhal aneb k bezpečnému vykonání jeho přispěl, což žalobce ani ne tvrdí. Dovolání jest však oprávněno v příčině další námítky žalovaného, že postup pohledávky jest odporovatelný podle § 2, čís. 3 odp. ř. Odvolací soud nepokládal tuto námítku za opodstatněnou vzhledem ke zjištění, že Jan H. dostal za postoupenou část pohledávky od žalobce plnou protihodnotu, takže Jan H. mohl s touto částkou ve svém podniku pracovati a zvětšila se jeho majetková podstata a nenastalo tudíž zkrácení věřitelů. V tomto úsudku jest však nesprávné právní posouzení věci (§ 503, čís. 4 c. ř. s.). Jak nejvyšší soud vyložil již v rozhodnutí čís. 10691 Sb. n. s., jest zkrácení odporujícího věřitele předpokladem odpůřícího nároku, ale jen v tom smyslu, že odporování je způsobilé přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele anebo je aspoň ulehčiti neb uspíšiti. Stačí, zvýší-li bezúčinnost právního jednání možnost sáhnouti za účelem vedení exekuce na takové majetkové části, které odporovatelným jednáním z majetku dlužníkova již vyšly, přivodí-li pro odporujícího věřitele příznivější situaci než byla před odporováním. Není však třeba, aby byl přímý vztah mezi jednáním odporovatelným a zmenšenou vyhlídkou věřitelů na uspokojení nastalou

tímto jednáním, a jest proto lhostejno, zda byl účinek ten (zmenšení vyhlídky věřitelů na uspokojení) dán již předem, když došlo k odporovatelnému jednání, či zda nastal teprve pozdějším jednáním dlužníkovým, který na př. peníze utržené za zcizenou část majetku spotřeboval nebo zatajil a věřitele neuspokojil. Je proto i otázka, zda je tu zkrácení věřitelů, posuzováni nikoliv podle doby, kdy došlo k odporovatelnému jednání, nýbrž podle doby, kdy bylo odporováno. I když tedy Jan H. za to obdržel od žalobce hotově 10.000 K, byl přes to žalovaný zkrácen postupem pohledávky Jana H., ježto Jan H., jak je nesporno, nyní již nemá majetku podléhajícího exekuci žalovaného a žalovanému na jeho pohledávku z utržených peněz nic neplatil a žalobce ani netvrdil, že by odporování nebylo s to přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení žalovaného jako věřitele. Neobstojí však ani důvod použitý prvním soudem pro zamítnutí námítky odporovatelnosti, že, když žalobce vyplatil Janu H. při ujednaném postupu pohledávky 10.000 K, šlo o splnění právého a splatného závazku ze smlouvy o postupu a že takovému právnímu jednání lze mimo konkurs odporovati jen pro pletichy mezi věřitelem a dlužníkem. První soud přehlédl, že námítka odporovatelnosti není namířena proti výplatě dlužných peněz jako jednání liberačnímu, jímž zanikla pohledávka Jana H. za žalobcem, nýbrž proti ujednaní postupu, jímž byla pohledávka Jana H. za Gerhardem D. a Dr. Egonem Z. z jeho jmění zcizena. Odporovatelnost není však vyloučena ani tím, že pohledávka činí prý 48.830 K a byla žalobcem postoupena jen do výše 10.000 K, neboť pohledávka jest uplatněna soudně z náhrady škody z automobilového úrazu a není zatím jisto, jaká částka bude Janu H. přisouzena, tudíž ani, jak daleko bude přisouzená částka vyčerpána částkou postoupenou žalobci. To si musil uvědomiti také Jan H. při uvažování, zda postupem nejsou jeho věřitelé zkráceni. Pokud jde o ostatní předpoklady odporu, žalobce jen popřel, že mu v době, kdy k postupu došlo, úmysl Jana H. zkrátiti věřitele nebyl znám ani znám býti nemusil. První soud v tomto směru sice uvedl, že ne zjistil, že žalobci byl znám nebo znám býti musil úmysl Jana H. zkrátiti své věřitele, neuvedl však, o které výsledky jednání a dokazování tento úsudek opírá. Nehledíc k tomu uvedený úsudek ani nestačí k zamítnutí námítky odporovatelnosti. Je nesporno, že žalobce je tchánem Jana H., tudíž osobou dlužníkovi blízkou, a proto mohla podle § 2, čís. 3 odp. ř. za ostatních předpokladů odpůřícího nároku námítka býti zamítnuta jen, kdyby bylo pozitivně zjištěno, že žalobci nebyl znám úmysl Jana H. zkrátiti věřitele, anebo kdyby byly zjištěny skutkové okolnosti, jimiž by byl opodstatněn právní úsudek, že žalobci tento úmysl ani znám býti nemusil, neboť podle § 2, čís. 3 odp. ř. na rozdíl od § 2, čís. 2 odp. ř. nese důkazní břímě v tomto směru odpůřce odporujícího věřitele. Žalobce však v uvedeném směru nenabídl žádné důkazy. Tvrdil jen, že Jan H. nemohl míti podvodný úmysl ani úmysl zkrátiti věřitele, poněvadž obdržel protihodnotu za postoupenou část pohledávky. Bylo však již doloženo, že tato okolnost není s to, aby vyloučila

zkrácení věřitelů ve smyslu § 2, čís. 3 odp. ř. a proto nemůže ani vyloučiti úmysl zkracovací. Námítka odporovatelnosti byla tudíž za uvedených výsledků jednání a dokazování opodstatněna, pročež měla býti žaloba o nepřipustnost exekuce zamítnuta.

Čís. 17377.

K výkladu vl. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n.

Promlčení pohledávky za zemědělcem, na niž se vztahují předpisy vl. nař. č. 250/35 Sb. z. a n. a jež je co do důvodu sporná, řídí se předpisy občanského zákona; promlčení počíná dnem původní splatnosti pohledávky.

(Rozh. ze dne 12. září 1939, Rv I 599/39.)

Žalovaná strana popřevši z věcných důvodů nárok žalobcův na zaplacení palmární pohledávky namítla mimo to také její promlčení, ježto stala se splatnou nejpozději dne 17. dubna 1934. Žalobce podal sice žalobu 28. února 1936, tedy ještě před uplynutím tříleté lhůty promlčení, ale podle § 1497 obč. zák. přetruhuje se promlčení žalobou jen tehdy, když se v žalobě řádně pokračuje. Žalobce však po dobu delší dvou roků v žalobě nepokračoval (od 19. III. 1936 do 31. X. 1938), aniž by tvrdil nebo ze spisů byl patrný důvod, proč v žalobě nemohl pokračovati. Za tohoto stavu promlčení se nepřetrhlo, neboť nelze souhlasiti se žalobcem, že splatnost pohledávky byla podle § 13 vl. nař. č. 250/1935 Sb. z. a nařízení odsunuta k 1. říjnu 1936. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o niž jde, uvedl v

důvodech:

Dovolání napadá právní názor odvolacího soudu, že při pohledávce za zemědělci, jež je důvodem sporná, počíná promlčení dnem původní její splatnosti a že na promlčení takové pohledávky — o takovou jde v tomto sporu — se nevztahuje ustanovení vl. nař. č. 250/35 Sb. z. a n. Dovolání žalobcovo není však opodstatněno. Nejvyšší soud vyložil a blíže odůvodnil již ve svých rozhodnutích č. 15501 a 15540 Sb. n. s., že předpisy vládního nařízení č. 250/1935 Sb. z. a n. o úlevách při splácení pohledávek za zemědělci nebyla posunuta původní na platném skutkovém a právním stavu založená splatnost těchto pohledávek, nýbrž že byl jimi upraven z hospodářských důvodů pouze závazek zemědělského dlužníka k platům na pohledávky již splatné. Úprava tato nemá tudíž vlivu na úrokování takových pohledávek, které začal dnem jejich splatnosti, jak jde najevo z ustanovení §§ 13, odst. 1 a 16 citovaného vládního nařízení. Také ustanovení § 22, odst. 1 cit. vládního

nařízení, které mluví o pohledávkách, které se stanou splatnými do 31. prosince 1939 nebo se prohlášením věřitele do toho dne mohou státi splatnými, nasvědčuje rovněž tomu, že toto vládní nařízení se nedotýká otázky původní splatnosti pohledávek za zemědělci. Nebyla-li tedy cit. vládním nařízením dotčena původní splatnost pohledávek za zemědělci a nedotklo-li se toto nařízení také vůbec sporného řízení — nevylučujíc, aby žaloba na zaplacení takové pohledávky byla po její původní splatnosti podána, — pak jeho předpisy nemají vlivu ani na promlčení těchto pohledávek podle předpisů občanského práva, když žalobce mohl ve sporu zahájeném dále pokračovati. Citované vládní nařízení totiž, pokud jde o zemědělské pohledávky ve sporu, upravuje pouze v § 21 počátek závazku k upravenému splácení pohledávky podle doby soudního rozhodnutí o ní. Otázku promlčení těchto pohledávek ani přímo ani nepřímo neřeší, naopak ustanovuje v § 14, že jinaká ustanovení platná mezi stranami zůstávají nedotčena. Platí proto o promlčení těchto pohledávek, počínajícím dnem původní splatnosti, předpisy občanského zákona. Tyto platí však nejen o sporných pohledávkách, nýbrž i o pohledávkách co do důvodu nepopřených a nelze proto souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že se nevztahuje ustanovení vládního nařízení č. 250/1935 Sb. z. a n. na promlčení pohledávky proti zemědělci pouze, pokud jde o pohledávky sporné. Podle předpisu občanského zákona je tedy také ve sporu zkoumati oprávněnost námítky promlčení proti žalobnímu nároku. Podle rozsudku prvního soudu nastala původní splatnost palmární pohledávky dovolatelovy nejpozději dne 17. dubna 1934 a podle ustanovení § 1486 obč. zák. byla by tedy promlčena dne 17. dubna 1937. Podáním žaloby bylo sice toto promlčení přerušeno, poněvadž však v žalobě té nebylo řádně pokračováno, jak oba nižší soudy zjistily, dlužno pohlížeti na promlčení tak, jako by k přerušení vůbec nedošlo (§ 1497 obč. zák.).

Čís. 17378.

Předpisu § 37 ex. ř. lze použití i při nuceném vyklizení vydražené nemovitosti podle § 349 ex. ř.

Bylo-li při nuceném vyklizení nemovitosti, povoleném k návrhu jednoho z více vydražitelů, z nichž každý při téže dražbě vydražil jinou nemovitost povinného, zasaženo do práv druhého vydražitele, přísluší tomuto do povolení nuceného vyklizení nemovitosti jen žaloba podle § 37 ex. ř., nikoliv rekurs.

(Rozh. ze dne 12. září 1939, R II 177/39.)

K návrhu vydražitelů Martina M. a Jiřího H. povolil první soud vyklizení a odevzdání chlévů, které prý tvoří součást nemovitostí, zapsaných ve vl. čís. 150 kat. území H. V. (§ 349 ex. ř.). K stížnosti dalšího

vydražitele Martina Mt. rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Chlévy nejsou součástí nemovitostí, kterou vydražili Martin M. a Jiří H., nýbrž součástí parcely, kterou vydražil stěžovatel (Martin Mt.). Jestliže usnesením prvního soudu bylo povoleno navrhovatelům vyklizení chlévů, odporuje toto povolení obsahu příklepového usnesení. Navrhovatelé nebyli totiž oprávněni k návrhu na vyklizení chlévů, když tyto jsou postaveny na stavební ploše, kterou nevydražili, a to tím více, že jim byl před dražbou sdělen obsah odhadního protokolu, dražební podmínky a dražební edikt a mohl jim proto býti znám stav do dražby daných nemovitostí.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu vydražitelů Martina M. a Jiřího H. a rekurs vydražitele Martina Mt. do rozhodnutí prvního soudu odmítl.

Důvody:

Podle § 156, odst. 2 ex. ř. bylo k návrhu vydražitelů Martina M. a Jiřího H. vykonati odevzdání nemovitosti jimi vydražené podle ustanovení § 349 ex. ř. Podle tohoto ustanovení má výkonný orgán odstraniti osoby a movité věci na nemovitosti, kterou je vyklizovati, a uvésti vymáhající věřitele v držení předmětu. Pro toto nucené vyklizení podle § 156 ex. ř. je tedy titulem příklep udělený při dražbě vydražiteli, podle jehož obsahu je nucené vyklizení vykonati. Poněvadž § 156 ex. ř. pokazuje na předpis § 349 ex. ř., jenž upravuje exekuční vyklizení nemovitých věcí, je na ně i v případě § 156 ex. ř. vhodně použiti všech předpisů exekučního řádu, jmenovitě též předpisů o námítkách a odporu proti povolení exekuce, zejména § 37 ex. ř. o odporu jiných osob. Bylo-li tedy povolením vyklizení a odevzdání nemovitosti k návrhu vydražitele podle § 156 ex. ř. zasaženo do práv jiné osoby, je na ní, aby prokázala pořadem práva, že bylo dotčeno její právo, a že je proto nucené vyklizení nepřipustné. V tomto případě jde o dva různé vydražitele, kteří při nuceném dražbě vydražili každý jiné nemovitosti zároveň vydražované a jim příklepnuté. Bylo-li povoleno k návrhu dovolacích rekurentů nucené vyklizení jimi vydražené nemovitosti, a bylo-li snad při povolení anebo výkonu tohoto vyklizení zasaženo do práv Martina Mt. jako vydražitele jiných nemovitostí, nemůže se tento brániti proti usnesení exekučního soudu, — jímž bylo nařízeno vyklizení vydražené nemovitosti pro druhého vydražitele, tvořící právní poměr toliko mezi navrhujícím vydražitelem a povinným, — rekurs proti tomuto usnesení. Neboť není v tomto jejich poměru účastníkem, nýbrž osobou třetí, a jako taková má pak jen možnost nastoupiti cestu shora naznačenou (§ 37 ex. ř.). Opodstatněnému rekursu druhých vydražitelů, kteří poukazují na nepřipustnost rekursu Martina Mt., bylo proto vyhověti, a rekurs Martina Mt. do povolení vyklizení nemovitostí vydražených nemovitostí jiným vydražitelem odmítnouti.

Čís. 17379.

Předpis § 239, odst. 3 ex. ř. neplatí, je-li předmětem rozvrhového usnesení jen rozvrh hyperochy.

(Rozh. ze dne 15. září 1939, R I 530/39.)

V exekuční věci E 965/38 okresního soudu v P., jejímž předmětem byla vnučená dražba nemovitostí, bylo docíleno takového nejvyššího podání, že po uspokojení zástavních věřitelů a věřitele vymáhajícího zbyla hyperocha. Tuto hyperochu rozdělil soud první stolice jednak cesionářce udánlivé majitelky hyperochy, jednak jejím vymáhajícím věřitelům. Stížnosti Josefa P. do rozvrhového usnesení, jímž první soud tuto věřiteli nepřikázal z hyperochy nic, rekursní soud nevyhověl.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs Josefa P.

Důvody:

V souzené věci nejde o výjimečný případ § 239, odst. 3 ex. z., přípouštějící mimořádný revizní rekurs proti rozvrhovému usnesení vydanému v řízení o nucenou dražbu nemovitostí, neboť předmětem rozvrhu byla hyperocha, t. j. věc movitá. Dovolací rekurs jest podle § 528 c. ř. s. a § 78 ex. ř. nepřipustným.

Čís. 17380.

Pokud ručí pořadající klub za úraz, způsobený divákem hráčem při fotbalovém zápasu.

(Rozh. ze dne 15. září 1939, Rv I 1280/38.)

Žalobce, jenž zaplatil vstupné na zápas v kopané pořádaný žalovaným klubem, byl kopnut do nohy hráčem druhého zápasivšího klubu Františkem P., když jmenovaný hráč, chtěje rychle dostihnouti míč, přeběhl v prudkém běhu pomezí čáru až k ohradě hřiště, kde stál žalobce za ohradou na místě určeném pro diváky. Žalobce, jemuž byla přerazena holenní kost, domáhá se na pořadajícím klubu náhrady způsobené mu škody. Nižší soud uznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Žalobce zakoupením vstupenky na zápas uzavřel se žalovaným sportovním klubem jakožto pořadatelem zápasu smlouvu o dílo (§§ 1165 násl. obč. zák.), podle níž měl žalovaný klub umožniti žalobci pokud

možno nejbezpečnější přihlížení k zápasu dvou mužstev, konanému obvyklým způsobem. S tohoto hlediska obyčejné porušení pravidel fotbalového zápasu hráčem není již vadným plněním, vždyť proto při zápase účinkují rozhodčí, a z povahy zápasu plyne, že divák na fotbalovém hřišti musí počítati s jistým normálně se naskytujícím nebezpečím, které jest mu zjevno a které pořadatelstvo zápasu, jež nemá při normálním průběhu na zápas samo vlivu, nemůže zameziti. Musí tedy divák počítati na př. s tím, že míč vletí do obecenstva, po případě, že na menším hřišti odpovídajícím místním poměrům může dojiti k nárazu hráče do diváka u ohrady hřiště. Podle toho musí i divák sám pečovati vhodným chováním o svou bezpečnost, na př. odstoupením od ohrady hřiště, kam se za míčem žene hráč, uhnutím těla, aby zamezeno bylo snad rozbití brýlí a poškození oka míčem zalétnuvším mezi obecenstvo. K obsahu smluvního plnění při zápasu v kopané patří tedy zabezpečení diváka v normálních mezích a při řešení sporu jde o to, zda hráč, způsobivši žalobci poranění, vybočil či nevybočil postupem nižšími soudy zjištěným z normálního průběhu hry neobvyklým způsobem, čímž neúmyslně poranil žalobce. Žalobce netvrdil, že hráč, když při své hře ho poranil, překročil meze obyčejného vybočení hráče z pravidel hry, naopak uvedl v odvolacím sdělení, že si hráč ten nepočínal neopatrně, »ježto jeho jednání je vysvětlitelné zápalem hry, neboť fotbalový zápas jest v podstatě stále nebezpečnou hrou, zejména, jsou-li síly obou stran vyrovnány a stupňuje-li se prudkost hry, s čímž musí klub zápas pořadající počítati jako s normálním zjevem«. Nepovažuje-li však podle toho sám žalobce postup hráče jej poranivšího za neopatrný, přesahující mezi obyčejného vybočení z pravidel hry, pak podle toho, co výše jest uvedeno, nemá nárok na náhradu škody podle §§ 1313 a) nebo 1315 obč. zák., jak měl zato odvolací soud, a jedině z té okolnosti, že žalobce, přihlízející jako platící divák fotbalovému zápasu, při obvyklém průběhu zápasu byl neúmyslně poraněn hráčem, nelze vyvoditi podle zákona náhradní nárok proti pořadajícímu klubu. Na tom základě, že hřiště žalovaného klubu snad bylo vadné pro malou vzdálenost ohrady pro obecenstvo od pozemní čáry, žalobce odškodňovací nárok neuplatnil.

Čís. 17381.

Zákazem přesouvati daně (§ 341 zák. o přímých daních) není dotčeno ustanovení dovětku, jímž zůstavitel uložil dědici, aby platil s ročním důchodem odkazovníku i rentovou a důchodovou daň připadající na tento důchod.

(Rozh. ze dne 15. září 1939, Rv I 2810/38.)

Zůstavitel Karel S., k jehož pozůstalosti se přihlásil bezvýmnečně jeho syn (žalovaný) jakožto dědic z testamentu, zanechal poslední po-

řízení, v němž uložil žalovanému, aby žalobkyni vyplácel roční důchod 30.000 K pololetně předem počínaje dnem jeho úmrtí. Žalobkyně přednesla, že podle posledního pořízení veškeré dědické poplatky a všechny daně jakéhokoliv pojmenování má platiti žalovaný, takže musí obdržeti roční důchod čistý. Jde o požitky, podrobené rentové dani, pokud se týče dani důchodové. Poněvadž jí z vyplácených částek byly tyto daně skutečně předepsány (daň důchodová jejímu manželu, ježto s ním sdílí společnou domácnost), domáhá se na žalovaném zaplacení těchto daní. Proti žalobě namítl žalovaný, že žalobkyně nemůže zaplacení těchto daní požadovati vzhledem k § 341 zák. č. 76 z r. 1927 a 226/36 Sb. z. a n., ježto tento závazek, uložený mu posledním pořízením, jest právně nepřijatelný a neplatný. Nižší soudy uznaly podle žaloby a odvolací soud v otázce, o níž jde, uvedl v důvodech: Podle § 341 cit. zák. (zák. č. 76/27, 180/27, 167/30, 226/36 ve znění vyhlášky 227/36, opravené číslem 284/36), jsou neplatné pouze dohody sjednané, aby přímou daň nesla místo poplatníka zcela nebo částečně osoba jiná. Odvolatel nepřijatelně toto ustanovení zákona rozšiřuje na všechna »jednání, která by směřovala k tomu, aby...« a marně v tom směru poukazuje na materiále zákona. Z důvodové zprávy (tisk senátu N. S. R. r. 1927 č. 1000) nelze pro výklad odvolatelův nic vyčísti a je z ní jen zřejmo, že zákon zmíněným ustanovením chtěl zabrániti aspoň zjevnému přesouvání daně s poplatníků na osoby jiné smlouvami, kterými by poplatník svou daňovou povinnost chtěl převaliti na subjekt, kterému zákonodárce povinnost nésti daně uložiti nechtěl. Zde však nejde o žádnou smlouvu, nýbrž o jednostranné pořízení zůstavitelovo, ale nejde ani o akt poplatníka, který by se daňové povinnosti chtěl vyhnouti, nýbrž o akt osoby od něho odlišné, ježto poplatníkem by tu byla žalobkyně, případně její manžel. Nelze tudíž ani z výše uvedeného ustanovení zákona dovoditi, že by dovolatel nebyl výše uvedeným příkazem zůstavitelovým vázán, a stejně tak ne z § 653 obč. zák., když, jak dovozeno, nejde o žádné opatření protizákonné ani o žádnou výminku nemožnou nebo nedovolenou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací soud neshledal zákonného důvodu, aby byl rozsudek odvolacího soudu změněn nebo zrušen (§ 510, odst. 3 c. ř. s.). Pokud jde o výklad § 341 zák. o přímých daních ze dne 15. června 1927 č. 76 z. a n., podotýká se toto: Ono ustanovení zákonné zní: »Dohody sjednané, aby přímou daň nesla místo poplatníka zcela nebo částečně jiná osoba, nejsou právně účinné.« Vládní nařízení ze dne 20. prosince 1927 č. 175 Sb. z. a n., kterým se provádí zákon o přímých daních, poznamenává k § 341: »Právní bezúčinnost takových smluv platí pro každý obor právní, tedy nejen pro obor práva soukromého, nýbrž i pro obor práva daňového.« (Viz čl. XVI. uváděcího ustanovení. § 17 čís. 6 a

§ 78 e) zák. o přímých daních v čl. XVI. uvedené, mluví o závazcích smluvně převzatých.) V komentáři k zákonu o přímých daních, vydaném Dr. Bušákem a dalšími spisovateli, praví se na straně 901 toto: »Ustanovení § 341 má čelití zejména přesouvání přímých daní, jež podle úmyslu zákonodárce má nésti ze svého poplatník, to jest osoba podle zákona daní povinná, smluvní cestou na osoby jiné od poplatníka odlišné.« V souzené věci jde o daň důchodovou a rentovou. V hlavě I. o dani důchodové a v hlavě VI. o rentové dani zmiňuje se však zákon o přímých daních také o dědictví (§ 7/2); o neodevzdaných pozůstatcích a o osobách povolanych k dědické posloupnosti, jež nabyly požívání pozůstalosti (§§ 1, odstavec 4 a 24, odstavec 3); o požitcích, které se zakládají na darování, posledním pořízením nebo na koupi důchodu (§ 172 odstavec 2 č. 5). Pojednává tedy zákon o přímých daních nejen o dohodách (smlouvách), nýbrž i o posledním pořízením a dědictví. Z toho plyne, že dohodou ve smyslu § 341 tohoto zákona a smlouvou podle prováděcího nařízení k § 341 nelze rozuměti dovětek Karla S. ze dne 21. března 1935, který je pouze jednostranným právním jednáním pro případ smrti. Právní jednání Karla S., založené touto listinou, nespadá proto pod ustanovení § 341 zák. o přímých daních, stanovící právní bezúčinnost přesouvání daní. Rozhodnutí č. 17.246 Sb. n. s. nelze v projednávané věci použiti, poněvadž v případě řešeném oním rozhodnutím šlo o pachtovní smlouvu.

Čís. 17382.

K výkladu § 91 obč. zák.
Pokud jest při posouzení hospodářské mohoucnosti výživou povinného přihlížeti také k naturálním výhodám, spojeným se služebním postavením výživou povinného.

(Rozh. ze dne 15. září 1939, Rv I 724/39.)

Žalobkyně se domáhá na žalovaném, aby jí platil výživné v částce 350 Kč měsíčně tvrdíc, že žalovaný má se všemi požitky a naturaliemi asi 1000 Kč měsíčně a mimo to ještě zdarma jízdenku na dráhu, režijní uhlí skoro zdarma, jakož i že dostává služební oděv. Prvý soud vyhověl žalobě co do částky 220 Kč měsíčně. Odvolací soud snížil stanovené výživné na částky 160 Kč měsíčně.

Nejvyšší soud uznal žalovaného povinným platiti žalobkyni částku 190 Kč měsíčně.

Důvody:

Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že naturální výhody služební oděvu, pobíraného téměř zdarma, a 50 q uhlí ročně za režijní cenu 14 Kč 60 h za 1 q nemají pro žalovaného nijakou hospodářskou

výhodu. Okolnosti k podpoře tohoto názoru odvolacím soudem uváděné, že se služebním oděvem, určeným jen pro výkon služby, žalovaný nemůže disponovati, takže se oděv nedá oceniti, a že není prokázáno, že by žalovaný spálil celých 50 q uhlí ve své domácnosti a tím ušetřil částku 500 K ročně prvním soudem předpokládanou, nejsou s to opodstatniti správnost tohoto názoru soudu druhé stolice. Pro celkovou hospodářskou mohoucnost žalovaného a tím i pro jeho platební schopnost mají tyto naturální výhody nesporně určitý význam, poněvadž se jimi u žalovaného proti jiným osobám, výhod takových nepoživajícím, zmenšuje režie vedení vlastní domácnosti, snižují povšechné životní náklady, ježto mu odpadají značné položky na ošacení a otop, jež jiné osoby musí na opatřování těchto nezbytných životních potřeb vynakládati, a tím se přece nutně zvyšuje i celková hospodářská mohoucnost a platební schopnost žalovaného. Nutno proto při posuzování přiměřenosti výživného přihlížeti i k těmto výhodám. Při náležitém zřeteli na tyto výhody jest snížení výživného odvolacím soudem z 220 K na pouhých 160 K měsíčně přílišným. Dovolací soud pokládá proto snížení výživného přisouzeného žalobkyni prvním soudem o 30 K měsíčně, tedy na 190 K měsíčně, za odpovídající majetkovým poměrům žalovaného.

Čís. 17383.

Plenární rozh. č. 7760 Sb. n. s. nepozbylo významu za účinnosti nového vyrovnacího řádu (zák. 64/1931 Sb. z. a n.).

Účinky § 67 vyr. ř. nenastanou, nezaplatil-li dlužník včas nepatrný zlomek vyrovnací splátky jen z početního omylu a omluvitelného nedopatření, aniž počítal též s doručným poplatkem. Totéž platí pro zemědělské vyrovnací řízení (§ 3 vládn. nař. 76/36 Sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 15. září 1939, Rv I 815/39.)

Žalobci (zemědělci) se domáhají žalobou podle § 35 ex. ř. nepřípustností exekuce povolené žalovanému k vydobytí celého zbytku pohledávky 1.582 K (§ 67 vyr. ř.) tvrdíce, že podle potvrzeného zemědělského vyrovnání jsou povinni platiti jen splátky na vyrovnací kvotu, které řádně platili, takže nedošlo k obživnutí pohledávky. Proti žalobě namítl žalovaný, že došlo ve smyslu § 67 vyr. ř. k obživnutí celé pohledávky, protože mu žalobci nezaplatili celou první vyrovnací kvotu, zaplativše na ni o 80 h méně, při čemž musil zaplatiti ještě 50 hal. doručného, takže dostal zaplacen o 1 K 30 h méně než činila vyrovnací kvota. První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. **Důvody:** Jde jen o to, zda nastalo obživnutí celé dlužné pohledávky podle § 67 vyr. ř. jako následek neúplného zaplacení prvé 5% splátky vyrovnací kvoty. Na první splátku bylo ovšem zaplacen o 80 h méně podle § 67 vyr. ř. o 1 K 30 h méně, z čehož

první soud vyvodil závěr, že vyrovnání nebylo splněno a že stihá žalobce následek obživnutí pohledávky. S tímto názorem však nelze souhlasiti, neboť se jedná o nepatrný rozdíl 1 K 30 h, který zajisté možno uznati za početní omyl a omluvitelné nedopatření. Zákon, nehledíc ke znalcům, neukládá nikomu mimořádnou péči a bedlivost, spokojuje se s takovou péčí a bedlivostí, jež odpovídají průměrným schopnostem obyčejného člověka (§§ 1297, 1388, 242, 914 a 879 obč. zák.). Nedopatření se může přihoditi i lidem nejzdatnějším a nebedlivějším, tím spíše lidem schopností průměrných, a nemohou býti na ně uvalovány těžší následky, než zájmy třetích osob nutně vyžadují. Právě pro vyrovnání ustanovuje § 1388 obč. zák., že zřejmě početní omyly nemají býti nikomu na škodu ani na prospěch. Ani s hlediska ustanovení § 879 obč. zák. o neplatnosti úmluv příčících se dobrým mravům nelze uznati za právně přípustným, aby omluvitelné a beze škody věřitele napravitelné nedopatření dlužníkovy bylo pokládáno za neúplné splnění vyrovnání, jak nejvyšší soud v plenárním rozhodnutí Pres. 761-27, čís. 7760 Sb. n. s. podrobně dovodil. V souzeném případě žalobci pověřili proplácením splátek vyrovnací kvoty záložnu, tedy peněžní ústav, u něhož lze spolehlivost předpokládati, a osvědčili takto alespoň průměrnou opatrnost a pečlivost k řádnému splnění vyrovnání, neboť podle obyčejného běhu věci nemohli předvídati, že se přihodí záložně početní omyl. Že pak jde jen o omyl početní, je jasno z nepatrného rozdílu dlužné a poukázané splátky. Tento rozdíl byl doplacen, jakmile byli žalobci předvoláni žalovaným. Nezáleží na tom, že první splátka byla placena až v 8denní lhůtě podle § 67 vyr. ř., neboť i takto podle zákona byla placena včas a neplyne z toho pro žalobce žádná nedbalost. Také podle rozhodnutí nejvyššího soudu Sb. n. s. čís. 15759, o které se první soud opírá, může jíti jen o omluvitelné nedopatření na straně žalobců a nemůže míti nepatrný nedoplatek za následek obživnutí pohledávky. Předpokladem názoru v něm vysloveného je totiž, že dlužník trvá na nesprávném výpočtu, ač se mohl přesvědčiti o omylu, a nezaplatil-li — přesvědčiv se o omylu — přesnou výši splátky. Tento předpoklad v souzeném případě není splněn, neboť žalobci netrvali na nesprávném výpočtu, nýbrž právě naopak, jakmile se o něm dověděli, zaplatili nejen rozdíl, nýbrž daleko více.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací soud neshledal zákonného důvodu, aby rozsudek odvolacího soudu byl změněn nebo zrušen (§ 510, odst. 3) c. ř. s. v doslovu čl. I č. 3 zák. č. 251/1934 Sb. z. a n. a čl. I zák. č. 314/1936 Sb. z. a n.). K dovolacím vývodům se uvádí toto: V rozhodnutí nejvyššího soudu 15759 Sb. n. s., jak jest zřejmé z jeho důvodů, nebylo vysloveno, že plenární rozhodnutí č. 7760 Sb. n. s. pozbylo významu za účinnosti nového vyrovnacího řádu (zák. č. 64/1931 Sb. z. a n.), i když se jím

nelze nadále výhradně řídit. Jinak ono rozhodnutí (č. 15759 Sb. n. s.) vycházelo v podstatě ze zásady vyslovené právní větou tohoto plenárního rozhodnutí, že dlužníka omlouvá, jestliže se mu přihodilo při plnění omluvitelné nedopatření. Arciť na základě skutkového zjištění nižších soudů nabyt nejvyšší soud v onom sporu přesvědčení, že tento předpoklad nebyl splněn u dlužníka, který tam jednal nedbale. Tomu tak nebylo v souzeném případě, což odvolací soud správně vystihl dospěv k závěru, že žalobci toliko z početního omylu a omluvitelného nedopatření nezaplatili včas nepatrný zlomek 1.30 K první vyrovnací splátky složivše méně o 80 h a nepočítajíce při tom ještě s doručným poplatkem 50 h. Také v tom, že žalobci nezaplatili tuto splátku ihned bez upomínacího dopisu, marně dovolatel spatřuje neobyčejnou jejich nedbalost a lehkomyšlnost, už proto marně, že vše — splatnost, upomínka a zaplacení — se stalo v několika dnech. Předchozí úvahy jakož i důvody napadeného rozsudku, jež se obírají ustanovením § 67 vyr. ř., platí podle § 3 vlád. nař. č. 76/1936 Sb. z. a n. i v zemědělském vyrovnacím řízení, o jaké šlo v souzené věci, a to beze změny podle čl. II vlád. nař. č. 83/1939 Sb. z. a n., kteréžto vládní nařízení nabylo účinnosti až dnem 31. března 1939, tedy až po době rozhodné v souzené věci, kde šlo o následky nedodržení první vyrovnací splátky ze dne 10. května 1937.

Čís. 17384.

K výkladu § 3 lit. d) vl. nař. č. 150/1937 Sb. z. a n.
Výjimka stanovená v § 3 lit. d) vlád. nař. č. 150/1937 Sb. z. a n.
neplatí pro pohledávky třetích osob, jež zapravily za pojistníka pojistnou prémii.

(Rozh. ze dne 15. září 1939, R II 165/39.)

Prvý soud zamítl návrh povinné strany na odklad exekuce proto, že touto exekucí vymáhající strana vymáhá dlužné prémie z pojištění, jež zaplatila za povinnou stranu (§ 3 lit. d) vl. nař. č. 150/37). Rekursní soud vyhověl návrhu na odklad této exekuce.

! Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Z výjimečné povahy ustanovení vládního nařízení, o něž tu jde, vyplývá, že není na místě výklad širší, nežli připouští jeho doslov. Nelze tedy ustanovení čl. II, § 3 d) vlád. nař. č. 150/1937 Sb. z. a n. vykládati v tom smyslu, jak to činí stěžovatelka. Jestliže byly z výhody, stanovené v článku II, § 1 vlád. nař. č. 150/1937 Sb. z. a n., vyjmuty

mezi jinými pohledávkami, určitě pojmenovanými a označenými zvláštními písmeny, také pod zvláštní písm. d) v § 3 toho vládního nařízení »pohledávky pojistných premií soukromých pojišťoven«, neplatí tato výjimka pro pohledávku vzniklou z toho důvodu, že vymáhající věřitelka pojistnou prémii za pojistníky zaplatila. Nejde tu o pohledávku soukromé pojišťovny ani o pojistnou prémii v pravém slova smyslu.

Čís. 17385.

Domáhá-li se odporující věřitel, aby dlužníkův smluvce trpěl, aby byla v pořadí před jeho pohledávkou na dlužníkově nemovitosti vtělena pohledávka věřitele, není závady, aby nebylo žalobě částečně vyhověno, pokud je v souladě se zákonem (§ 14, odst. 1 odp. ř.), to jest, pokud má mít ten účinek, že žalovaný dlužníkův smluvce musí trpěti, aby odporující věřitel vedl pro svou pohledávku exekuci v pořadí pohledávky dlužníkova smluvce, na jejím místě a před ní.

(Rozh. ze dne 15. září 1939, Rv II 177/38.)

Srovn. Sb. n. s. čís. 15855.

Žalobkyně citíc se zkrácena zřízením knihovního zástavního práva pro udánlivou prý pohledávku žalovaných na nemovitostech její dlužnice, domáhá se výroku, že jest dlužní úpis z 11. října 1934, který byl u okresního soudu v R. pod č. den. 1069/34 ve vložkách čís. 369, 816 a 1271 kat. území R. knihovně proveden, pokud jím zřídila Julie W. ve prospěch žalovaných zástavní právo pro jejich pohledávku, vůči žalobkyni bezúčinný a odporovatelný a že jsou žalovaní povinni snášeti, aby byla knihovně vtělena v pořadí před touto jejich pohledávkou pohledávka žalobkyně z rozsudku krajského soudu v O., po případě také ještě další její pohledávka, o níž nebylo dosud ještě pravoplatně rozhodnuto. Nižší soudy zamítly žalobu, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalovaní nevznegli sice námitku proti znění žalobní žádosti, ale odvolací soud se musí zabývatí z úřední povinnosti otázkou přípustnosti žalobní žádosti, protože nelze rozsudkem vysloviti něco, co jest exekučně neproveditelné a právně nemožné. Žalobní žádost však, jak ji žalobkyně v žalobě učinila, — aniž ji během sporu byla opravila, — nelze pokládati za přípustnou. Žaloby podle zákona odpůrčího nejsou žalobami určovacími, nýbrž jsou žalobami o plnění, takže žalobní návrh, znějící na zjištění, že dlužní úpis jest vůči žalobkyni bezúčinný a odporovatelný, nemá významu, nýbrž obsahuje jen otázku pro spor předurčující, kdežto vlastní žalobní žádost musí směřovati k tomu, aby žalovaní, jejichž jednáním s dlužníkem žalobce jest odporováno, něco plnili nebo byli povinni trpěti. Tato žádost jest ovšem v žalobě také obsažena, ale podle názoru odvolacího soudu jest jednak nesprávná,

jednak nepřipustná s hlediska knihovního zákona. Žalobkyně totiž žádá, aby žalovaní byli povinni snášeti, aby v pořadí před jejich pohledávkou byla na nemovitosti Julie W. vtělena pohledávka žalobkyně, případně další její pohledávka dosud jí nepřisouzená, o níž jest veden spor. Podle této žalobní žádosti mají žalovaní žalobkyni postoupiti pro její pohledávku knihovní pořadí před svou pohledávkou zajištěnou na nemovitosti. Tuto žalobní žádost pokládá odvolací soud za nepřipustnou, protože zásadně nemůže odporovatel požadovati postoupení přednosti pořadí knihovního, nýbrž jen, aby jeho odpůrci byli povinni trpěti, aby se z nemovitosti uspokojil se svou již zavtělenou pohledávkou, bez ohledu na jejich pohledávku. Návoru odvolacího soudu by odpovídal žalobní návrh toho obsahu, že jsou žalovaní povinni trpěti, aby se žalobkyně pro svou pohledávku uspokojila z určité nemovitosti bez ohledu na pohledávku žalovaných, zajištěnou na téže nemovitosti před její pohledávkou. Poněvadž žalobní žádost, jak jest v tomto sporu stylisována, nevyhovuje tomuto názoru odvolacího soudu, pokládá ji odvolací soud za nepřipustnou. Již proto bylo žalobu zamítnouti, aniž sejde na tom, že v pozemkové knize snad obě pohledávky odporovatelova i odpůrců následují bezprostředně za sebou, protože i tím by mohla býti dotčena práva následujících knihovních věřitelů, kdyby před pohledávkou žalovaných byly zařaděny pohledávky žalobkyně . . . . K a dalších . . . . K, o něž jest dosud veden další spor mezi žalobkyní a její dlužnicí. Nelze ani vyloučiti možnost, že i s pohledávkami odpůrců odporovatelky může nastati další, buď právní nebo knihovní změna. Vzhledem k tomuto svému právnímu názoru nepokládá odvolací soud za nutné, aby se zabýval dalšími odvolacími důvody a výtkami.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Podle § 14 (1) odp. ř. může odporující věřitel to, co odporovatelým jednáním ušlo ze jmění dlužníka nebo co bylo z něho zcizeno nebo čeho se dlužník zřekl, pro sebe požadovati potud, pokud toho jest třeba k jeho uspokojení. V souzené věci se cítí žalobkyně zkrácena zřízením knihovního zástavního práva pro udání pohledávku žalované na nemovitostech dlužnice žalobkyně; proto se může žalobkyně jako zkrácená věřitelka ve smyslu uvedeného předpisu domáhati jen toho, aby žalovaní trpěli, aby se uspokojila se svými pohledávkami, z nichž jedna je již zavtělena, z nemovitostí dlužnice v pořadí, jež bylo odporovatelým jednáním odebráno pro pohledávku žalovaných (srov. rozh. čís. 15855 Sb. n. s., dále k literatury Weiss, Československé Konkurs-, Ausgleichs- und Anfechtungsordnung 1936, str. 348, pozn. 16, Lehmann, Kommentar zur österr. Konkurs-, Ausgleichs- und Anfechtungsordnung 1916, II. svazek, str. 252). Žalobkyně se však domáhá toho, aby žalovaní trpěli, aby se v pořadí před jejich pohledávkou dostaly k vtělení na nemovitosti dlužnice pohledávky žalobkyně. Že by tu šlo vlastně

o postoupení knihovni přednosti, není o sobě rozhodující, neboť to by mělo podle zajišťovacího účelu každého zástavního práva stejně jen význam pro pořadí, v němž může býti provedeno případné uspokojení exekucí. Podle § 14 (1) odp. ř. by měla býti exekuce ve prospěch žalobkyniných pohledávek provedena v pořadí a na místě pohledávky žalovaných; žalobní prosba se však domáhá toho, aby exekuce mohla býti vedena sice také v pořadí pohledávky žalovaných, ale se zachováním zástavního práva pro tuto pohledávku, která by zůstala zajištěna za pohledávkami žalobkyně, takže by obě pohledávky byly zajištěny zástavním právem se změněným pořadím. Ale již z tohoto přirovnání plyne, že nejde tu snad o žalobní žádání něčeho jiného než zákon připouští, nýbrž jen o žádání v širším rozsahu. Není proto závady, aby nebylo žalobě částečně vyhověno, pokud je v souladě se zákonem, to jest, pokud má mít ten účinek, že žalovaní musí trpěti, aby žalobkyně vedla pro svou pohledávku exekuci v pořadí pohledávky žalovaných na jejím místě a před ní; v případě, že by bylo žalobě vyhověno, musil by ovšem výrok rozsudku býti na tento účinek omezen. Předpokladem pro takový postup by ovšem bylo, že žaloba jest jinak opodstatněna, jak žalobkyně ve svém odvolání doličovala. S touto otázkou se odvolací soud se svého mylného právního stanoviska nezabýval.

Čís. 17386.

Soud jest oprávněn zkoumati rozhodnutí spolku, zda vyloučení člena ze spolku odpovídá stanovám a zda se nepřiči dobrým mravům.

(Rozh. ze dne 16. září 1939, Rv I 2602/38.)

Řádná schůze delegátů žalovaného spolku se usnesla dne 31. března 1935 na neslučitelnosti členství ve »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů« se členstvím v žalovaném spolku a usnesení to bylo odůvodněno tím, že »Spolek pro hájení práv a zájmů lékařů« má podle svých stanov týž účel jako žalovaný spolek, že se však domáhá splnění účelu toho způsobem, který zájmy žalovaného spolku poškozujje, stojí proti němu v naprostém odporu a vede proti němu bezohledný boj. Žalobce na usnesení to byl výslovně upozorněn a zároveň vyzván, aby se svého členství ve »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů« vzdal, ježto by jinak musil býti podán návrh na jeho vyloučení. Žalobce však výzvy té neuposlechl a poněvadž tím porušil členské povinnosti, byl ze žalovaného spolku vyloučen. Žalobce tvrdí, že toto jeho vyloučení jest v rozporu se stanovami, nezákonně a proti dobrým mravům, neboť se nedopustil ničeho, co by bylo v rozporu s povinnostmi uloženými členům v § 8 stanov, když stanovy žalované nezakazují a nevylučují, aby se její členové stali členy jiné lékařské organizace, byť tato měla za úkol kritiku postupu funkcionářů žalované. Žádný zákon nestanoví, že nikdo

nesmí býti ve dvou neb více organisacích, byť bojově proti sobě zahrocených. Není také proti dobrým mravům, když člen žalované, která se snaží své členy hospodářsky ovládnouti, vstoupí, využívaje právního řádu, do jiné organisace, aby její pomocí pozvedl hospodářskou existenci svoji a celého lékařstva, za kterýmž cílem podle jeho přesvědčení nejde žalovaná správnými prostředky. Žalobce nebyl povinen uposlechnouti usnesení schůze delegátů žalované o neslučitelnosti, neboť dle § 8, odst. 5 f) stanov žalované jest povinen podrobiti se pouze usnesením župních orgánů nebo příslušné odborové organisace, pokud se usnesení ta stala k prospěchu a ochraně lékařského stavu — usnesení lékařské komory v tom směru bylo co nezákonné zrušeno — z čehož plyne, že nezákonným jest i usnesení schůze delegátů, která není oprávněna zasahovati do kompetence úřadů co do jednání druhých spolků jednajících v mezích své kompetence. Uvedené usnesení schůze delegátů je nezákonné, ježto odporuje právnímu řádu, totiž § 20 spol. zák. Žalovaná nutí každého lékaře, který chce míti existenci, čestným prohlášením, bez něhož nikdo do žalované není přijat, aby se stal členem žalované. Tak zv. organizační klausuli ve smlouvách žalované s nemocenskými pojišťovnami a léčebnými fondy znemožňuje žalovaná každému v ní neorganisanému anebo z ní vyloučenému lékaři možnost smluvního poměru s pojišťovnami a léčebnými fondy a tedy za nynějších poměrů, kdy skoro každý jest pojištěn nemocensky a požívá bezplatného léčení od pojišťoven, možnost existence. Klausule ona se přičií zákonnému zá- kazu, neboť tak se stává žalovaná protizákonně organisací nucenou, aniž by stanovy pro to poskytovaly podklad. Klausule je v odporu se zásadou svobodné volby lékařské dle § 11 zák. č. 221/1925 Sb. z. a n. a není ve shodě s § 142 zák. o soc. pojištění, který zamýšlel jen docílití toho, aby lékařstvo jako celek bylo v rovnocenném postavení s pojiš- ťovnami, nechtěl však zamezití volnou výdělečnost neorganisanovaných nebo z určité organisace vyloučených lékařů. Uvedenou klausulí chtěla docílití žalovaná nezákonného vlivu na lékařstvo a výzva, aby žalobce vystoupil z druhé organisace pod hrozbou vyloučení, jest vzhledem k organizační klausuli útiskem. Vyloučení žalobce ze žalovaného spolku jest v rozporu s dobrými mravy, neboť účelem jeho bylo poškodití žalobce na existenci za to, že neuposlechl bezprávného, útisk zakládajícího diktátu žalované, aby vystoupil ze »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů«, kde byl členem na základě ústavou zaručeného práva o svo- bodě spolčovací. Žalobce se proto domáhá výroku, že jeho vyloučení ze členství žalovaného spolku je neúčinné a neplatné. N i ž š í s o u d y zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti nižším soudům, že se z rámce tohoto sporu vymyká otázka, zda byl porušen zákon ujednáním žalované strany s nemocen-

skými pojišťovnami a léčebnými fondy, týkajícím se t. zv. organisané svobodné volby lékařů, podle něhož se léčebné fondy a nemocenské pojišťovny zavázaly, že neujednají kromě stanovených výjimek smlouvy s lékařem, který není členem žalované strany anebo spolku »Reichsverband der deutschen Aerztereine«. Žalovaný spolek jest podle svých stanov autonomním v přijímání a vylučování členů a soudu jest zkou- matí, zda usnesení o vyloučení ze spolku odpovídalo stanovám, a ježto vyloučení má pro žalobce hmotněprávní význam, zda nebylo proti dobrým mravům. Dovolatel v dovolání netvrdí, že nebyl zachován for- mální postup předepsaný stanovami v § 9 b). Ježto stanovy nepředpi- sují, že má býti uveden důvod vyloučení, nelze říci, že vyloučení žalob- covo je ve formálním rozporu se stanovami. Není však sporu o tom, že žalobce byl vyloučen po předchozím upozornění proto, že byl členem »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů«, který má sice též účel jako žalovaný spolek, po názoru žalované strany se však domáhá účelu toho způsobem, který její zájmy co nejvíce poškozuje a stojí proti ní v na- prostém odporu a vede proti ní bezohledný boj. Při posuzování, zda vyloučení žalobcovo není proti dobrým mravům, jest tudíž přihlédnouti k důvodům, pro něž byl žalobce vyloučen. Nejde o to, že by žalobce nemohl býti členem jiného lékařského spolku, ani o to, zda je či není způsob činnosti »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů« na škodu lékařského stavu, nýbrž jde o to, zda žalovaný spolek mohl důvodně na činnost zmíněného druhého spolku pohlížeti tak, jak to žalobci sdělil, a pokládati z důvodů spolkové kázně členství v obou spolcích za ne- slučitelné. Z obsahu časopisu »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů v Praze«, zvaného Tribuna lékařů, čís. 1 z roku 1935, jímž byl proveden důkaz, a ze skutkového zjištění nižších soudů plyne, že zmíněný spolek právě proti žalovanému spolku a jeho vedení ostře útočil. Je souhlasiti s odvolacím soudem, že tento způsob postupu proti žalovanému spolku a jeho orgánům nesrovnává se s členstvím v něm a s nutnou spolkovou kázní, neboť i na členech odchylných názorů od těch, které zastupuje správa spolku, nutno požadovati, aby jejich postup byl loyální ke spolku, jehož jsou členy. Uváží-li se ještě, že podle zjištění prvního soudu byl žalobce funkcionářem nového spolku a po nějakou dobu spoluřídil časopis Tribuna lékařů, nelze říci, že by se postup žalované strany, vyloučivší žalobce z důvodu jeho členství v »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů«, přičiil dobrým mravům a spolčovací svobodě.

Čís. 17387.

Jestliže žalovaná strana navrhla především zamítnutí rozluky man- želství z viny žalobcovy, jest oprávněna domáhati se obnovy původního sporu, skončeného povolením rozluky z její viny, a to tak, aby žaloba byla zamítnuta, třebaže se vzdala v původním sporu opravných pro- středků (§ 472 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 16. září 1939, Rv I 379/39.)

Ve sporu Ck XII a 7/37 domáhal se Jaroslav Š. jako žalobce, aby jeho manželství s Růženou Š. bylo rozlučeno z výhradně viny žaiované Růženy Š. a uplatňoval jako rozlukové důvody hluboký rozvrat manželství, způsobený výhradně žalovanou a opětovně citelné urážky a ubližování. V řečeném sporu navrhla žalovaná doslovně: »aby žaloba byla zamítnuta a event. aby bylo manželství rozlučeno z viny žalobce«. Krajský soud civilní v P. rozsudkem z 2. února 1937 rozlučil manželství z viny obou stran z důvodů uvedených v § 13 lit. e) a h) rozlukového zákona. Po prohlášení tohoto rozsudku vzdaly se strany opravných prostředků. Ve sporu, o který nyní jde, domáhá se Růžena Š. jako žalobkyně z důvodu § 530 čís. 7 c. ř. s. obnovy řízení o rozlučku jejího manželství s Jaroslavem Š. a vedeného u procesního soudu pod č. j. Ck XII a 7/37. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Podle názoru odvolacího soudu stalo se připojení Růženy Š. (tehdejší žalované) k návrhu Jaroslava Š. (tehdejšího žalobce) na rozlučku manželství, třebaš původně jen podmíněné, bezpodmínečným, když tato po vyhlášení rozsudku prohlásila, že se vzdává opravných prostředků, čímž projevila zřejmě, třebaš mlčky, plný souhlas s rozlučkou manželství. Žalobkyně nemůže se prý žalobou o obnovu domáhati s úspěchem něčeho jiného, než ve sporu původním, zejména pak ne změny rozhodnutí, odpovídajícího jejímu vlastnímu návrhu procesnímu, schválenému nadto ještě vzdáním se opravných prostředků. Než těmito vývodům odvolacího soudu nelze přisvědčiti. Žalobkyně ve sporu, o jehož obnovu jde, navrhovala v první řadě zamítnutí žaloby (na vyslovení rozluky manželství z její výhradně viny) a teprve in eventum, tedy v druhé řadě, aby manželství bylo rozlučeno z viny žalobce. Žalobkyně (tehdejší žalovaná) od svého návrhu na zamítnutí žaloby po celou dobu řízení výslovně neustoupila. Tento její primérní návrh během řízení nikterak nepadl a nevylučoval jej ani její eventuální návrh. Mimo to šlo o rozlučku manželství, která není dána do vůle stran a o níž nemohou se strany platně usnésti neb dohodnouti. V řízení rozlukovém, ovládaném zásadou vyšetřovací, musí býti uplatňovaný důvod rozluky objektivně prokázán, čímž je právní poměr manželství vyňat z dispozice stran, pokud jde o jeho zrušení. Soud tedy i při zmíněném eventuálním návrhu mohl by vysloviti rozlučku manželství jen tehdy, kdyby podle zásady vyšetřovací zjistil, že uplatňovaný důvod rozlukový je dán. Prohlášení žalobkyně, že se vzdává opravných prostředků (§§ 208 č. 1, 472 c. ř. s.), je sice závazným a účinným pro řádné opravné prostředky, nelze jej však bez dalšího rozšiřovati též na mimořádné opravné prostředky, tedy ani ne na žalobu o obnovu. Toto prohlášení učinila žalobkyně patrně proto, že měla zato, že nemá naděje na příznivější rozhodnutí v pořadu stolic

v řízení opravném, hledíc k výsledkům provedeného řízení průvodního. Neustoupila-li žalobkyně od svého primérního návrhu na zamítnutí žaloby, i když učinila zmíněný návrh eventuální, pak neobstojí názor odvolacího soudu, že se žalobkyně žalobou o obnovu řízení domáhá něčeho jiného než ve sporu původním, když žalobní prosba v žalobě o obnovu zní toliko na zamítnutí žaloby o rozlučku proti ní podané. Pokud pak odvolací soud k podpoře svého názoru uvádí, že žalobkyně vzdáním se opravných prostředků projevila zřejmě, třebaš mlčky, plný souhlas s rozlučkou manželství, stačí poukázati na hořejší vývody. Ježto se pak odvolací soud důsledkem svého právního názoru, který dovolacím soudem nebyl schválen, nezabýval dalšími výtkami odvolání, nezbylo než rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 17388.

K rozhodnutí o žalobě, domáhající se zániku vykonatelnosti platebního výměru okresní nemocenské pojišťovny pro promlčení práva pojišťovny vymáhati vyměřené pojistné, nejsou povolány řádné soudy.

Pořadem práva jest však uplatňovati, že okresní nemocenská pojišťovna se vzdala na určitou dobu práva vedení exekuce.

(Rozh. ze dne 16. září 1939, R II 86/39.)

Žalobce opřel žalobu, domáhající se nepřipustnosti exekuce, vedené proti němu Okresní nemocenskou pojišťovnou v B. k vydobytí dlužných příspěvků, o to, že právo žalované pojišťovny vymáhati tyto příspěvky zaniklo promlčením, a že se žalovaná vzdala práva vésti exekuci až do rozhodnutí zemského úřadu v B. o odvolání podaném žalobcem z exekučního titulu. Prvý soud uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu odmítl pro nepřipustnost pořadu práva.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu, pokud směřoval do odmítnutí žaloby, opřené o promlčení práva žalované pojišťovny vymáhati pojistné příspěvky, jinak uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zda jde o právní věc občanskou dle § 1 j. n., kterou by měly řešiti soudy, jest posouditi podle skutkové podstaty a podle povahy nároku. Žalobce opřel svůj žalobní nárok v první řadě o nastalé promlčení práva pojišťovny vymáhati vyměřené pojistné ve smyslu § 176, odst. 2 zák. o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří, podle něhož toto právo se promlčuje v šesti letech po tom, kdy osoba povinná platiti byla o vyměření pojistného vyrozuměna. Exekuce, proti jejíž připustnosti z tohoto důvodu žalobce brojí, byla povolena podle platebního výměru žalované, který byl opatřen doložkou vykonatelnosti, jež

nebyla datována. Tuto doložku vykonatelnosti připojuje na platební výměr podle § 175, odst. 1 cit. zák. okresní nemocenská pojišťovna a nezaplacené pojistné vymáhá se podle takového výměru exekucí soudní. Žalobce popírá tedy ve skutečnosti vykonatelnost exekučního titulu; soudy však nenáleží přezkoumávat otázku vykonatelnosti, když byla vykonatelnost správním aktem potvrzena. Pokud tento správní akt není odstraněn v řízení správním, jest pro soudy závazný. Rozhodováním o tom, zda právem byl platební výměr opatřen doložkou vykonatelnosti, zasahoval by soud do oboru správního; soud není oprávněn rozhodovati o veřejnoprávním nároku, o jaký zde nepochybně běží, ani o jeho zániku, i kdyby se tento dovozoval z promlčení vykonatelnosti. To náleží příslušnému správnímu úřadu, a to podle obecné zásady, již odpovídá také ustanovení § 35, odst. 2 ex. ř. Ze odvolací soud své rozhodnutí neučinil v neveřejném předběžném sezení, nýbrž teprve po ústním jednání, není ani zmatečností, ani vadou řízení ve smyslu § 503 č. 2 c. ř. s., ježto tato okolnost nebyla způsobila zamezení úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře. Pokud jde o žalobní nárok opřený o to, že se žalovaná vzdala práva vedení exekuce až do rozhodnutí zemského úřadu v B. o podaném odvolání proti výměru okresního úřadu v B., jest rekurs žalobcův odůvodněn. Zde již nejde ani o jsoucnost nároku, opírajícího se o platební výměr žalované, ani o správnost doložky vykonatelnosti na platebním výměru, nýbrž o to, že prý se žalovaná strana zřekla toho, aby zahájena byla exekuce ve lhůtě zatím ještě neprošlé. Touto námitkou uplatňuje žalobce důvod podle § 36 čis. 3 ex. ř. K rozhodování o takové žalobě jsou však povolány soudy (srov. rozh. č. 9056 Sb. n. s.) a neprávem proto odvolací soud v tomto směru žalobu odmítl. Ježto se pak odvolací soud oprávněností žalobního nároku dle § 36 čis. 3 ex. ř. věcně vůbec nezabýval, bylo jeho usnesení v této části zrušiti a bylo mu věc vrátiti dle § 510, odst. 1 c. ř. s.

Čís. 17389.

Kdo nedbaje zájmů výrobcových osvojí si prostě novou technickou úpravu zboží výrobcem zavedenou a zboží v této nové technické úpravě napodobuje a uvede na trh jako pro něho patentované, avšak v horší jakosti a za značně nižší ceny, jedná proti dobrým mravům soutěže, aniž sejde na tom, že napodobené zboží opatřil svojí značkou. Otázka klamavosti nebo zaměnitelnosti napodobeného zboží jest s hlediska předpisu § 1 zák. proti nek. soutěží nerozhodnou.

(Rozh. ze dne 20. září 1939, Rv I 3198/38.)

Žalobce přednesl, že uvedl na trh kleště zn. Fenix, jež přihlásil k patentní ochraně s prioritou od března r. 1936. Dále vyrábí a prodává sponky pro sešívání spisů za pomoci těchto kleští a sponky tyto jsou

pro něho patentovány a chráněny čisl. patentem č. 47.126 a vyznačují se tím, že spojení sponek je provedeno pouze na podélných krajích svorkového pásu. Jak kleště, tak tyto sponky žalovaní v horší kvalitě padělali a přesně napodobili, prodávající je (prvů žalovaný) za nižší cenu, než za jakou byly prodávány výrobky žalobcovy. Kleště byly dávány do oběhu pod zn. Pragotyp a opatřeny značkou Patentet, což je podle tvrzení žalobce způsobilé oklamati veřejnost v tom smyslu, že kleště jsou patentovány, nehledíc ani k tomu, že žalovaný Josef K. skutečně sděloval velkým odběratelům, že jim vyráběné kleště požívají patentní ochrany, že bude žalobce soudně stíhati a že na něho podal žalobu pro poškození obchodu a nekalou soutěž. Domáhá se proto žalobce výroku, že jsou žalovaní jednak povinni zdržeti se označování jimi vyráběných kleští k sešívání plochých předmětů, zejména spisů, slovem »Patentet« a dále že jsou povinni zdržeti se výroby a prodeje sešívacích kleští stejného vzezření a zařízení jako sešívací kleště značky »Fenix«, jakož i sešívacích sponek v žalobě bližší popsanych a zdržeti se tvrzení, že kleště jimi vyráběné jsou pro ně patentem chráněny. Prvů soud vyhověl žalobě jen, pokud se domáhá výroku, že žalovaní jsou povinni zdržeti se označování sešívacích kleští slovem »Patentet«, jinak žalobě nevyhověl. Z důvodů prvého soudu, pokud žalobě vyhověl: Označování kleští slovem »Patentet« zakládá skutkovou podstatu § 2 zák. proti nekalé soutěži, neboť žalovaní tímto veřejně činí a rozšiřují o zboží jimi vyráběném údaje, které jsou způsobilé oklamati a zjednati tím jejich podniku na úkor jiných soutěžitelů přednost při soutěži. Údaj »Patentet« může vzbuditi klamnou představu u zákaznictva, že zboží jest patentováno v tuzemsku, zvláště, není-li doloženo, pod jakým číslem jest patentováno. Odvolací soud vyhověl žalobě v celém rozsahu. Důvody: Odvolací soud nemůže souhlasiti s právním názorem prvého soudu, že žalobní prosba, pokud jí prvů soud nevyhověl, je neurčitá a neexekvovatelná. Jde o nekalou soutěž paděláním, tedy o nekalou soutěž podle § 1 přísl. zákona páchanou tím, že se využívá výsledků cizí práce a myšlenky napodobováním soutěžitelova zboží. Kdyby měl býti správným názor prvého soudu, že se lze domáhati jen ochrany pro zevní vzhled zboží a že žalobní petit obsahující odborný, přesný popis výrobku, jest nejasný a nezpůsobilý k povolení exekuce, nemohl by se dovolávati ochrany zákona proti nekalé soutěži žádný soutěžitel, který se domohl zvláštní soutěžitelské pozice výrobou a prodejem komplikovanějšího, laikovi nesnadno porozumitelného a popsatelného stroje. Pro povolení exekuce se vyžaduje podle § 7 ex. ř. pouze určitosti v tom smyslu, aby z něho byly patrný osoba oprávněného, osoba povinného a předmět, způsob, objem i čas plnění (opomenutí), nikoliv však, aby toto plnění neb opomenutí bylo jen jednoduchého, každému a na prvý pohled pochopitelného rázu. Podle § 3 ex. ř. je totiž při povolení exekuce soudce vázán příslušným tvrzením vymáhajícího věřitele, že nebylo plněno, aniž by o tom mohl konati nějaké šetření, a při exekuci smí podle § 358 ex. ř. vyslechnouti jen povinnou stranu a pak i zde

okenních rámu není žalobcovou novou myšlenkou, neboť již v roce 1927 a 1930 uváděla německá firma v prodeji rohovníky značky »MUWA« k zapouštění do drážek vyříznutých kruhovou pilou v okenních rámech. Rohovník sám byl dvoudílný, skloubený a upevňování dělo se drátěnkami. Rohovník ten byl patentován a proto také bylo žalobci odepřeno udělení patentu. Žalobce přisvojiv si zapouštění rohovníků do drážky, změnil toliko rohovník dvoudílný, skloubený v jednodílný, pravoúhlý, úplně hladký po vnější i vnitřní straně, zaoblený na vnějších koncích ramene pravoúhelníku a na vnější straně vrcholu. Tento tvar byl běžným již u rohovníků připevňovaných na povrch rámu. Dal si jej také chrániti. Žalovaným vyráběné rohovníky liší se však od žalobcových tím, že mají půlkulatý vnitřní kruh, čímž se docíluje, že v nejvíce namáhané části je stejně širě jako v rameni, že tři rohy jsou přesně zakruženy na průměr okružní pily, tvořící potřebnou drážku, mají na vnějších okrajích zářezy a na vnitřní straně vystupující zoubky a jsou ukazovatelem řádného vyrovnání rohovníků ve dřevě. Vystupujícími zoubky docílí se po celé délce úzký pruh drážky nad rohovníkem, který řádně zatmelený a nařtený rohovník chrání před rezavěním a dřevo před zahříváním. Tyto znaky rohovníkům žalovaného vlastní mají pro odborníky důležitost. Také žalovaný má svůj rohovník chráněný. Žalobce po objevení se těchto rohovníků na trhu počal je napodobovati tím, že na vnějších ramenech rohovníků nechával zářezy a na vnitřních hranách výstupky. Princip technického provedení byl v době, kdy žalobce počal s výrobou rohovníků, všeobecným majetkem, a to také pravoúhlé rohovníky z jednoho kusu s oblými rohy. Jestliže žalovaný zdokonalil uvedenými znaky formu také po stránce technické, není v tom napodobování vzoru žalobcova. Naopak napodobováním rohovníků žalovaného se žalobce dopouští přestupku zákona o nekalé soutěži a působí žalovanému škodu na odbyt, kterou odhaduje na 5.000 K a částku tu namítá žalovaný k započtení. Žalovaný dal si své rohovníky chrániti u obchodní a živnostenské komory v L. již 15. března 1933, kdežto žalobce žádal za registraci teprve, když rohovníky žalovaným vyráběné přišly do oběhu někdy v polovici května 1933. Teprve před skončením tohoto sporu přikládá žalobce výstupkům u rohovníků žalovaného zvláštní význam, kdežto sám v žalobě pokládal tuto změnu za věc škodlivou, avšak, když byl pokutován okresním úřadem v H. K., byl jím dne 30. ledna 1934 vyrozuměn, že nesmí vyráběti rohovníky s výstupky, které v té době vyráběl již žalovaný. Proto, kdyby se jednalo o nárok z nekalé soutěže, jest nárok ten promlčen. Nižší soudy uznaly podle žaloby, prvý soud v otázce, o niž jde z těchto důvodů: Jde o žalobu zdržovací podle § 1 zákona č. 111/1927 Sb. z. a n. proti nekalé soutěži. Není pochyby, že strany, majitelé zámečnických dílen, kteří vyrábějí rohovníky a uvádějí je do prodeje, jsou soutěžiteli a že jedna z nich, která napodobuje výrobky strany druhé a uvádí je do obchodu, jak o sobě vzájemně tvrdí, dostává se v hospodářském styku v rozpor s dobrými mravy soutěže jednáním, které je způsobilo poško-

dití stranu druhou. Jsou tedy podmínky této žaloby dány, neboť obě strany tvrdí, že byly jednáním tím poškozeny. Jde však o to zjistiti, která ze sporných stran dostává se svým jednáním v rozpor s dobrými mravy soutěže, pokud se týče, zda jest to žalovaný, proti němuž žaloba směřuje, třebaš dříve nabyt pro své rohovníky vzorkové ochrany. V tom směru soud zjistil, že žalobce již roku 1932 vyráběl, nabízel a do obchodu uváděl rohovníky a výstupky, které se osvědčovaly a byly kupovány. Tyto rohovníky před žalobcem nikdo (svědkům) nenabízel. Právě pro své vlastnosti, t. j. jednodílnost, zapouštění dovnitř rámu a výstupky pro lepší zarážení a zakytování rohovníků a tím, že po prvé objevily se na trhu od žalobce, staly se příznačným pro podnik žalobcův, byly u něho objednávány a prodávány, ježto znamenaly v dosavadní praxi při kování oken podstatnou změnu. Žalovaný rohovníky s výstupkovými zoubky na vnitřní straně, se zářezy na vnější a s půlkulatými rohy, správně zakružené dle poloměru okružní pily, dal do obchodu teprve koncem dubna 1933. Žalobce přišel tudíž s těmito novými rohovníky na trh dříve. Má tím prioritu ve výrobě rohovníků s výstupky a přísluší mu tedy ochrana i proti žalovanému, třebaš si tento tyto rohovníky dal chrániti dříve u obchodní a živnostenské komory v L., neboť tato ochrana nevylučuje ochranu podle zákona proti nekalé soutěži, je-li zde prokázána skutečná priorita (Sb. n. s. 10521). Jde dále o to, zda žalovaným vyráběné a do obchodu uváděné rohovníky s půlkulatým vnitřním rohem a rohy zakruženy správně na průměr okružní pily a s vnějšími zářezy jest považovati za rohovníky nové, jiné, než jaké začal vyráběti a prodávati žalobce. Jest zdůrazniti především v tomto směru, že stačí pouhé nebezpečí záměny s výrobky dřívějšími. Toto nebezpečí u obou druhů rohovníků jest dáno, takže žalovaný svou pozdější výrobou rohovníků a uváděním jich do obchodu zasáhl rušivě do zájmů žalobcových, chtěje na jeho újmu těžiti z jeho myšlenky a úspěchu u zákazníků, a tak jednal proti dobrým mravům a zásadám slušné soutěže. Tím žalovaný způsobil žalobci příkoří, neboť tvrdě, že žalobce jeho výrobky napodobuje, učinil na něho oznámení u úřadu, uvedl své výrobky do obchodu a způsobil tak také značné ohrožení úspěchu žalobce, ježž nutil k značnějšímu vynaložení úsilí o odbyt. Proto soud přisoudil žalobci částku . . . . K jako přiměřenou tomuto příkoří.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Výtka rozporu se spisy podle § 503 č. 3 c. ř. s. jest jednak hodnocením důkazů, nepřipustným v dovolacím řízení, jednak jest bezpodstatná, protože odvolací soud důkazy, na něž dovolatel poukazuje, nepřehlédl, je hodnotil a to také jmenovitě důkaz spisy okresního úřadu v H. K. a výpověď svědka Františka M. Vyslovil také, proč netřeba hleděti k ostatním průvodům pod řečeným dovolacím důvodem uvedeným, vycházejí z předpokladu, že nebylo v odvolání vzato v odpor

zjištění, pokud se týče závěr prvního soudu, že žalobce již v roce 1932 vyráběl, nabízel a do obchodu uváděl rohovníky s výstupky, že před žalobcem tyto rohovníky nikdo (svědkům) nenabízel, že rohovníky ty byly objednávány a kupovány, ježto znamenaly v dosavadní praxi při kování oken podstatnou změnu a že se staly pro podnik žalobcův příznačnými. Tento předpoklad, z něhož odvolací soud vycházel, nebyl napaden výtkou rozporu se spisy. Než, i když se vychází z tohoto skutkového základu, jest opodstatněna výtka právní mylnosti podle § 503 č. 4 c. ř. s., uplatňovaná námitkou, že se dovolatel pozastaveným jednáním nedostal do rozporu s předpisy zákona proti nekalé soutěži. Půjde tu ovšem podle skutkového základu žaloby o posouzení věci jen s hlediska § 1 cit. zákona. Žalobce domáhá se toho, aby bylo dovolateli zakázáno vyrábět a uvádět do obchodu zcela všeobecně určité, v žalobě bližší popsané rohovníky, a klade při tom váhu na použití myšlenky a principu, aniž rozlišuje a aniž připouští nějaké omezení ve příčině jejich vybavení co do formy. Chce mu tedy zakázati a znemožniti výrobu a prodej takových rohovníků vůbec; ani tvar sám o sobě ani ony výstupky nemají zde býti předmětem zvláštní ochrany, nýbrž rohovníky vůbec. Otázka klamavosti, zaměnitelnosti nebo zevního vybavení rohovníků ukáže se býti bezvýznamnou, neboť věc dlužno posouditi jenom s hlediska § 1 zákona proti nekalé soutěži. Žalobce také ony výstupky má za svou původní myšlenku stejně jako rohovníky samy a závadné jednání žalovaného spatřuje právě v napodobení a tak využití jeho nové myšlenky a její propagace, aniž tvrdil, že by se právě úprava nebo formální vypravení rohovníků jako zboží stala příznačným zařízením jeho podniku, nehledíc ani k tomu, že ony výstupky samy nemají rozhodujícího významu. Tu jest uvážiti, že výsledky duševní práce a jejich hospodářské zužitkování jsou v první řadě předmětem ochrany zvláštních zákonů, totiž zákona patentového, původského a po případě známkového. Pokud se zásah nepřiči těmto zákonům, není ani využití a převzetí cizích myšlenek zakázáno a nemusí se podle okolností případu přičítati ani předpisům zákona proti nekalé soutěži. S hlediska řečeného zákona jest takové převzetí zásadně přípustné, neboť soutěž spočívá právě v tom, aby obchodník a výrobce mohl nabídnouti zákazníkům právě to, co od něho títo žádají. Vždyť bez využitkování cizí práce byl by jakýkoliv kulturní a technický pokrok znemožněn; to zajisté nechtěl ani zákon proti nekalé soutěži, jenž nechrání a ani nezná nějakého práva priority pro výrobek sám jako zboží. Zákon proti nekalé soutěži poskytuje v rámci § 1 ochranu nových myšlenek, vynálezů nebo jiných výsledků tvořivé duševní práce jen nepřímo, totiž jen tam a potud, pokud převzetí výsledků cizí duševní práce, jinak o sobě zásadně přípustné, děje se takovým způsobem a za takových okolností, že takové jednání je neslušné a se nedá srovnati s dobrými mravy soutěže. Nejde ovšem o to, že by se tu původci mělo dostati cestou zákona proti nekalé soutěži nové zvýšené a časově třeba neobmezené ochrany nějakého nového zařízení nebo nového výrobku či zboží. Nejde ani o to,

že by měla býti opuštěna zásada, která je vedoucí v oboru ochrany živnostenského nehmotného vlastnictví, že totiž ochrana tato sleduje v první řadě veřejné zájmy. Podle této zásady má se každý výsledek tvořivé činnosti na konec státi obohacením hospodářského života vůbec a právě tato potřeba obohacení veškerenstva je zase důvodem toho, aby se takové tvořivé činnosti dostalo na čas individuální ochrany soukromoprávních zájmů osob, pracujících k zvelebení a pokroku v hospodářském podnikání a, aby v tom bylo jakési povzbuzení k takové činnosti směřující nakonec k prospěchu veřejného hospodářství. Podle zákona proti nekalé soutěži má se však dostati právní ochrany novotám proti nepodobením a padělkům jenom, pokud toho vyžadují dobré mravy soutěže. Tyto jsou zde zdrojem i mezi právní ochrany takových novot. Ani zde u zákona proti nekalé soutěži nejde o ochranu absolutní a časově neomezenou; ani tu nemá se brániti tomu, aby nová myšlenka a nový čin připadly nakonec k dobru veřejnosti a tedy také jiným soutěžitelům. Pro obor zákona proti nekalé soutěži jde právě o to, zachovati v soutěži pořádek proti zásahům, jež se přiči dobrým mravům soutěže. Tento požadavek je pak jediným kriteriem tam, kde se soutěžitel podle tohoto zákona domáhá ochrany svých soutěžitelských zájmů proti takovým napodobením a padělkům, jimiž se na jeho úkor zneužívá výsledků jeho tvořivé a vynalézavé činnosti. Proti takovým zásahům má ho chrániti požadavek dobrých mravů v soutěži, příkaz dbáti těchto mravů, vyplývajících pro každého z tohoto zákonného předpisu. Při každém napodobování nebo padělků dlužno proto v každém jednotlivém případě podle jeho zvláštního skutkového podkladu posouditi, zda zásah jevíci se v napodobení a padělcích je pro tento konkrétní poměr v rozporu s dobrými mravy soutěže, či zda zásahem v konkrétním případě nebylo vybočeno z mezí, stanovených požadavkem dobrých mravů v soutěži. Ani tu se nedá stanoviti nějaká směrnice, která by dostatočovala k jednotnému řešení jakýchkoliv případů. Každý případ musí proto býti posouzen zcela samostatně podle svých skutkových předpokladů. V souzeném případě si osobuje žalobce jako novou myšlenku sestavení rohovníků zapouštěcích, připouští však, že nedosáhl patentní ochrany pro své rohovníky, ač o ni žádal. Již tím je řečeno, že u rohovníků jím vyráběných a prodávaných nejde u něho ani o nový způsob ani o novou myšlenku a to ani co do oněch výstupků, jak to právem namítal také žalovaný, poukávav též na to, že i tvar rohovníků byl již dříve zcela běžný u rohovníků připojovaných na povrch rámu. Mimo to obě strany dosáhly téměř současné ochrany pro své výrobky, žalovaný u obchodní a živnostenské komory v L., a žalobce byl k žádosti dovolatele dokonce potrestán proto, že napodobuje dovolatelovy rohovníky. I když tato ochrana podle formálního práva dovolateli pro jeho výrobky poskytnutá nemusela by sama o sobě za všech okolností vyloučiti žalobce z ochrany podle zákona proti nekalé soutěži, přece jen nelze právě se zřetelem k těmto všem okolnostem dospěti bezpečně k závěru, že dovolatel využil myšlenku žalovaného, že si počínal v soutěžním podnikání neslušně

a že se dostal do rozporu s dobrými mravy soutěže takovým způsobem, že porušoval uznávaný pořádek soutěžní jako základ kalkulace a tvořivé práce podnikové bezohledným koristěním z cizí práce, aby se bezdůvodně a bez zřetele na soutěžní posici žalobcovu na jeho úkor obohatil. Pro takový závěr neposkytují výsledky průvodního řízení opory. Není proto žaloba pro nedostatek předpokladu § 1 zákona proti nekalé soutěži opodstatněna.

Čís. 17391.

Předkupní právo.

Kdo uplatňuje své předkupní právo, musí splnit i vedlejší podmínku ujednanou mezi prodávatelem a kupitelem o placení zprostředkovatelské provise.

Výkupce musí (u nemovitosti) výkupní cenu prodávateli skutečně do 30 dnů po učiněné nabídce zaplatiti. Poslovění poskytnuté prodávatelem třetímu kupci nejde k dobru výkupce.

(Rozh. ze dne 21. září 1939, Rv I 571/39.)

Žalobce přednesl, že žalovaná zaslala mu prozatímní smlouvu trhovou ze dne 27. července 1938, kterou uzavřela s Františkem V. pod podmínkou, že žalobce za týchž podmínek sám velkostatek N. nekoupí. Žalobce jí prohlásil, že uplatňuje své předkupní právo a přeje si za podmínek v této smlouvě uvedených velkostatek koupiti, že však provisi nikomu z této kupní smlouvy platiti nebude, neuznáváje k tomu svoji povinnost. Poukázav na to, že své předkupní právo řádně uplatnil, domáhá se výroku, že kupní smlouva uzavřená mezi ním a žalovanou jest po právu a že žalovaná jest povinna svoliti k vkladu práva vlastnického k nemovitostem, jež byly předmětem trhové smlouvy, a opy nemovitosti mu odevzdati. Zároveň projevilo ochotu zaplatiti trhovou cenu podle podmínek, sjednaných mezi žalovanou a Františkem V., t. j. hotově 400.000 K a zbytek 580.000 K později. Ni ž š í s o u d y: uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Podle §§ 1072, 1075 a 1077 obč. zák. musí osoba z předkupního práva u nemovitosti oprávněná, chce-li toto právo řádně uplatniti, splniti dvě náležitosti: předně musí závazně prohlásiti, že vstupuje na místo třetího kupce do smlouvy (rozh. č. 2581 Sb. n. s.), a za druhé musí nejdéle do 30 dnů od učiněné nabídky výkupní cenu skutečně zaplatiti (srov. Klangův Kom. k § 1075 obč. zák. str. 1024—1025). Pokud jde o první náležitost, je zjištěno, že žalovaná zaslala žalobci prozatímní

smlouvu trhovou ze dne 27. července 1938, kterou uzavřela s Františkem V. pod podmínkou, že žalobce za týchž podmínek sám velkostatek N. nekoupí. Žalobce jí prohlásil, že uplatňuje své předkupní právo a přeje si za podmínek v této smlouvě uvedených velkostatek N. koupiti, že však provisi nikomu z této kupní smlouvy platiti nebude. Jde tedy o to, zda žalobce, odmítnuv platiti provisi, splnil řádně první podmínku uplatnění svého práva předkupního. V té příčině jest v prozatímní smlouvě trhové ze dne 27. července 1938 uvedeno, že zprostředkovatelskou provisi realitnímu sensálovi M. M. za každou stranu po 2% zaplatí kupující. Při tom je naprosto nerozhodné, zda toto ustanovení o provisi bylo v prozatímní smlouvě trhové umístěno až na konci, a jest opačný názor odvolacího soudu v té příčině zcela mylný, neboť tato smlouva trhová tvoří jeden celek a stačí, že se žalobce o ujednání stran provise dověděl zároveň s nabídkou této smlouvy. Podle výslovného ustanovení § 1077 obč. zák. musí ten, kdo jest oprávněn k výkupu, kromě zaplacení kupní ceny, která byla nabídnuta třetí osobou, splniti i všechny vedlejší podmínky třetí osobou nabídnuté. Nemůže býti nejmenší pochyby, že ujednání o placení provise, které bylo učiněno mezi prodávatelem a kupujícím, náleží mezi takové vedlejší podmínky. Pokud jde o 2% provisi, kterou měla Matěji M. platiti žalovaná a kterou vzal na sebe kupující František V., je to vlastně částka, o kterou se smluvená kupní cena zvýšila, a tedy součástí této kupní ceny. Než i 2% provisi, kterou měl Matěji M. platiti Fratišek V. se své strany, byl by musel převzít žalobce při uplatnění svého práva předkupního, neboť zprostředkovatelská činnost M-ova byla jedním článkem příčinného řetězu, jehož konečným výsledkem byla možnost uplatniti předkupní právo žalobcovu. Ježto tedy žalobce odmítl tuto v celku 4%ní zprostředkovatelskou provisi platiti, nevyhověl řádně podmínce, vstoupiti na místo Františka V. do trhové smlouvy. Také druhé podmínce výkupu žalobce nevyhověl. Podle § 1075 obč. zák. musí výkupce u nemovitosti zaplatiti výkupní cenu do třiceti dnů po učiněné nabídce skutečně prodávateli zaplatiti, Poslovění poskytnuté prodávatelem třetímu kupci nejde k dobru osoby oprávněné z práva předkupního. Oprávněný jest ovšem povinen hotově výkupní cenu zaplatiti jen proti skutečnému odevzdání věci (§ 1052 obč. zák.). Žalobce nic takového v první stolici nenabídl, naopak, v žalobním petitu navrhl zaplatiti žalované straně při odevzdání a knihovním převodu nemovitostí hotově pouze 400.000 K, kdežto zbytek kupní ceny 580.000 K s úroky má býti zaplacen až později. Na takové poslovění měl nárok František V., nikoli však žalobce. Tento návrh žalobní nemůže z úřední moci měniti soud, neboť nejde v té příčině v tomto případě o méně, než jest uplatňováno v nároku, nýbrž o něco jiného. Ježto již z toho, co nahoře uvedeno, jeví se nárok žalobní neoprávněným, bylo žalobu zamítnouti.

Čís. 17392.

Závazek obce, že bude z platu svého zaměstnance srážeti a jeho věřiteli zasílati určité částky, náleží mezi běžné záležitosti obecní správy.

Zavazuje-li se však obec k zaplacení těchto částek ze svého, kdyby srážka z platu nebyla z jakéhokoliv důvodu provedena, jest k tomuto závazku potřebí usnesení jejího obecního zastupitelstva.

(Rozh. ze dne 22. září 1939, Rv I 427/39.)

Žalující strana, jež poskytla Karlu C. zápůjčku, domáhá se na žalované obci zažalované částky jednak z důvodu přímého závazku obce, zaplatiti poskytnutou zápůjčku za Karla C., jednak z důvodu postupu služebních platů Karla C. v částce 178 K měsíčně a konečně z důvodu náhrady škody vzniklé jí tím, že žalovaná jí splátky na zápůjčku Karla C. nepoukazovala. Přímý závazek převzala prý žalovaná obec dopisem ze dne 26. září 1934, který podepsal za starostu města ředitel městských úřadů Dr. O., a doložkou z 24. září 1934, připojenou na dlužním úpise ze dne 21. září 1934, kterou podepsali ve svých funkcích starostův náměstek L., městský radní Jan Sch. a ředitel kanceláři Dr. O. Dopis ze dne 26. září 1934 zní: »Na základě Vaší žádosti ze dne 18. září 1934 sdělujeme s Vámi, že s vědomím podepsaných zástupců městské rady dne 24. září 1934 byl povolen záznam Vaší pohledávky 6.000 K s příslušenstvím na platu p. Karla C., městského protokolisty, v 1. pořadí s tím, že smluvené splátky 178 K budou Vám k úhradě této zápůjčky poukazovány srážkou z platu p. Karla C. prvního dne každého měsíce dnem 1. listopadu 1934 počínajíc po dobu 72 měsíců, případně až do úplného zaplacení Vaší pohledávky s příslušenstvím. Městskému důchodu bylo přikázáno, aby tyto srážky Vám pravidelně ze služného pana Karla C. poukazoval až do úplného zaplacení pohledávky s příslušenstvím. Originál dluhopisu Vám v příloze vrátíme, kdežto žádost o záznam a opis dluhopisu ponecháme pro naše spisy s podotknutím, že obecní zastupitelstvo se svolává za 2 až 3 měsíce dle potřeby.« Na dluhopise připojená doložka ze dne 24. září 1934 zní: »Městskému důchodu se ukládá, aby p. Karlu C., městskému protokolistovi, byla odpočítávána z jeho měsíčního služného částka 178 K v prvním pořadí na zápůjčku 6.000 K.« Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, a uvedl v otázce, o kterou jde, v

d ů v o d e c h :

Podle doslovu listin žalované mohlo by jíti pouze o závazek obce, že bude z platu Karla C. srážeti a straně žalující zasílati měsíčně 178 K. Tento úkon byl by toliko běžnou záležitostí obecní správy, pokud podle úmyslu stran šlo jen o poukazování srážek z platu Karla C. a pokud nevzešel žalující straně nárok proti žalované obci na plnění ukládající obci vydání obecním rozpočtem nepředvídané. Kdyby však uvedeným písemným prohlášením měla obec převzít povinnost platiti ze svého žalobkyni měsíčně 178 K v případě, že by poukaz z platu Karla C. nebyl z jakéhokoliv příčiny proveden, pak by šlo o vydání, jež nenáleží k oby-

čejné správě jmění. K platnému převzetí takového závazku obcí bylo pak podle § 31 č. 5 obecního zřízení třeba usnesení obecního zastupitelstva. Žalobkyně neprokázala, že se tak stalo. Není proto žalobní nárok opřený o přímý závazek obce po právu.

Čís. 17393.

Zákon o soukromých zaměstnancích č. 154/1934 Sb. z. a n.

Obsahuje-li divadelní řád, který je součástí služební smlouvy herce, ustanovení, že okamžité zrušení služebního poměru bez jakýchkoli nároků na gáži nastává mimo určité jmenované případy (uzavření divadla a zastavení jeho činnosti pro požár, živelní pohromu, válku, epidemii, policejní zákaz, politické nepokoje, stávky a j.) i z jakýchkoli jiných překážek vyšší mocí způsobených, bylo by možno mobilisaci podřaditi pod pojem těchto jiných překážek jen tehdy, bylo-li zastavení divadelního provozu v důsledku mobilisace n u t n ě.

Zda tu taková možnost je, závisí na tom, zda divadelní podnikatel mohl udržovati divadelní činnost se zbylým souborem, třebas ve zmenšeném rozsahu, zda mohl získat v přiměřené době náhradu za zmobilisované členy souboru a j.

(Rozh. ze dne 22. září 1939, Rv I 646/39.)

Žalobkyně (členka divadelního souboru žalovaného) domáhá se na žalovaném požitků, příslušejících jí podle služební smlouvy tvrdíc, že mobilisace nařízená dne 23. září 1938 nebyla podle služební smlouvy důvodem, aby s ní byl dne 24. září 1938 zrušen služební poměr s okamžitou platností. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil dovolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y :

Jde o otázku, zda mobilisace v září 1938 může býti důvodem ke zrušení služebního poměru zaměstnavatelem. Žalobkyně jest herečkou a v zásadě se vztahuje na ni zákon z 11. července 1934, čís. 154 Sb. z. a n. Žaloba jest opřena o služební smlouvu, jejíž součástí jest i divadelní řád, v němž jest stanoveno, kdy nastává okamžité zrušení služebního poměru bez nároku na gáži. Služební smlouva neodporuje ustanovení § 32 zák. o soukr. zaměstnanců, neboť toto zákonné ustanovení není předpisem velícím, jak vidno z § 53 cit. zák. Dle služební smlouvy, resp. divadelního řádu nastává okamžité zrušení služebního poměru bez jakýchkoliv nároků na gáži, mimo jiné pod a): »kdyby divadlo bylo uzavřeno a činnost divadelní zastavena z příčiny požáru, živelní pohromy, války, epidemie, policejního zákazu, politických nepokojů a stá-

vek, nebo jakýchkoliv jiných překážek vyšší mocí způsobených.« Po-
něvadž tu není výslovně jmenována i mobilisace, jde o výklad smlouvy
v tom směru, zda mobilisaci jest čítati mezi jiné překážky vyšší mocí
způsobené, pro které divadlo bylo uzavřeno a činnost divadelní zasta-
vena. Pokud jde o analogii jiných zákonných ustanovení, tu zákon
z 31. března 1925, čís. 61 Sb. z. a n. vztahuje se jen na osoby zavolané
na cvičení do zbraně a nelze ho proto použít ani analogicky. Ani
§ 1154 b) obč. zák. nepřichází pro analogii v úvahu, neboť týká se
zrušení služebního poměru z důležité příčiny v osobě zaměstnancově.
V § 1162 obč. zák. jest pak stanoveno, že služební poměr může býti
rozvázán z důležitých důvodů, aniž tu byly směrnice, co spadá pod
pojem »důležitých důvodů«, zejména pokud jde o mobilisaci. Zákon
o soukromých zaměstnancích pojednává o předčasném zrušení služeb-
ního poměru v § 32, dle něhož pracovní poměr může býti zrušen každou
stranou z důležitých důvodů, a pak v § 34 o zrušení služebního poměru
zaměstnavatelem, kde uvádí důležité důvody, pro které může zaměst-
navatel předčasně propustit zaměstnance, které se však vesměs týkají
opět případů v osobě zaměstnancově. Konečně i ustanovení zákona
čís. 131/1936 Sb. z. a n. o obraně státu v §§ 74 a 135 týkají se jen
osob, povoláných ke službě vojenské, resp. k úkonům dle branného
zákona. Z uvedeného jest patrné, že pro otázku, zda jest mobilisace
důležitým důvodem pro zrušení služebního poměru osob nepovoláných
k vojenským úkonům, není žádného výslovného předpisu, a že případ
jest řešiti speciálně, a to v daném případě podle obsahu smlouvy.
V tomto případě jde o členku divadelního souboru, s níž divadelní ře-
ditel hned dne následujícího po mobilisaci zrušil všeobecně služební
poměr, aniž se pokusil o provoz, třeba ve zmenšené míře. Žalobkyně
uplatnila mimo jiné, že divadelní provoz byl možný i za mobilisace,
třeba v omezeném rozsahu a eventuelně s pomocnými silami herec-
kými. Dovolací soud souhlasí s názorem soudu druhé stolice, že zasta-
vení divadelní činnosti podle divadelního řádu nemusí se státi z úřadu,
nastanou-li překážky tam uvedené, a že tedy i uzavření provozu pod-
nikatelem může býti příčinou k okamžitému zrušení služebního poměru,
ovšem jen tehdy, stalo-li se z důležitých příčin způsobených vyšší mocí.
Avšak podle názoru soudu dovolacího bylo by možno mobilisaci pod-
řaditi pod pojem jiných překážek vyšší mocí způsobených jen tehdy,
kdyby bylo zjištěno, že skutečně bylo nutno zastaviti divadelní činnost.
Uzavře-li úřad divadlo, jest jasné, že činnost divadelní jest znemožněna.
Avšak zastaví-li činnost divadelní sám podnikatel, jest jasné, že může
zrušit zároveň s okamžitou platností služební poměr s herci jen tehdy,
když zastavení provozu bylo nutné. V tomto směru zjištění soudu druhé
stolice nepostačuje, aby dovolací soud mohl učinit potřebný závěr.
Ztroskotání svépomocné akce zbylých herců v několika představeních
neznamená ještě samo o sobě, že provoz divadelní byl vůbec znemož-
něn. I když jest správné, že nelze žádati od podnikatele, aby sám nesl
následky vyšší mocí, nelze tím spíše žádat od zaměstnanců, aby nesli

veškeré risiko. Bude proto třeba učiniti potřebné zjištění v rámci před-
nesu žalobkyně o těch okolnostech, zda žalovaný i se zbylým souborem
mohl udržovat divadelní činnost, třeba ve zmenšeném rozsahu, zda mohl
v přiměřené době získat přiměřenou náhradu za zmobilisované členy
souboru, kdy žalovaný opět divadelní provoz zahájil, a s kterými členy
starého souboru, a zda s nimi uzavřel novou smlouvu služební. Teprve
poté bude lze ze zjištěných takto skutečností usouditi, zda šlo o ta-
kovou překážku vyšší mocí způsobenou, pro kterou zastavení divadelní
činnosti a okamžité zrušení služebního poměru se žalobkyní bylo odů-
vodněno.

Čís. 17394.

**Rodiče, kteří opominuli dozor nad svými nedospělými dětmi, odpo-
vidají solidárně za škodu (§ 1309 obč. zák.), kterou děti společným
jednáním způsobily, při čemž nezáleží na tom, které z dětí bylo bez-
prostřední příčinou škodné události.**

(Rozh. ze dne 22. září 1939, Rv II 238/39.)

Žalobkyni, jež jela na kole, postavili se do cesty 4 malí chlapci, a to
6letý František K., 7letý František V., 8letý Jan K. a 5letý Josef J., kteří
držíce se za ruce, rozestoupili se na silnici a tím jí jízdu po levé straně
silnice znemožnili. Když žalobkyně chtěla chlapce obejít na pravou
stranu silnice, hoši se rozutekli tak, že nezl. Jan K., František V. a Josef
J. ustoupili na levou stranu silnice, kdežto nezl. František K. utíkal na
pravou stranu silnice a vběhl žalobkyni pod kolo. Ta důsledkem toho
spadla s kola a poranila se. Domáhá se proto na rodičích oněch dětí
náhrady škody, ježto děti nechali bez dozoru na frekventované silnici
a o ně se nestarali, a to rukou společnou a nedílnou. Nižší soudy
uznaly podle žaloby, odvolací soud mimo jiné z těchto dů-
vodů: Kdyby byl nezl. František K. sice odběhl na pravou stranu sil-
nice, ale ostatní nezl. děti včas byly levou stranu silnice žalobkyni uvol-
nily tak, aby mohla volně projeti a nemusela vyhýbatí na pravou stranu,
nebyla by škoda žalobkyni povstala, a jest tu tedy příčinná souvislost
mezi protiprávním jednáním dětí žalovaných, u nichž tito zanedbali
povinný dozor, a mezi škodou žalobkyninou. Než i kdyby bylo došlo
k úrazu žalobkyně náhodou, ručí podle § 1311 obč. zák. ten, kdo svým
zaviněním dal podnět k náhodě, takže i v tomto případě k tomuto jed-
nání dětí zavadaly podnět a byly příčinou úrazu žalobkyně. Vývody ža-
lovaného Františka V., že nezletilý jeho syn František V. byl v kritický
den svěřen dozoru matky V-ové, že tedy on není práv ze škody žalo-
bkyňi vzešlé, nejsou odůvodněné, poněvadž, jak rozhodl nejvyšší soud
Sb. n. s. čís. 16401, jest dohled nad dětmi svěřen oběma rodičům spo-
lečně a nedílně, a v nepřítomnosti jednoho z nich náleží dozor druhému.
Ustanovení § 1308 obč. zák. bylo III. dílčí novelou změněno tak, že po-

škozenému náleží náhrada nejen za škody způsobené dětmi, nýbrž také za škody způsobené nedospělci od těch, kdož sami jakýmkoliv zaviněním dali k tomu podnět, čímž i ustanovení § 1309 obč. zák. nabylo jiného významu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Otázka příčinné souvislosti byla posouzena nižšími soudy správně. Podle zjištěného stavu věci došlo k pádu žalobkyně společným jednáním, totiž tím, že všechny děti žalovaných bránily žalobkyni v její normální jízdě, neboť, kdyby nebylo jejich společného jednání, t. j. bránění v normální jízdě, nemusela žalobkyně vybočovat ze správného směru své jízdy a nedošlo by k jejímu úrazu. Nezáleží na tom, že bezprostřední příčinou pádu žalobkyně a jejího poranění bylo jednání nezl. Františka K., které přistoupilo ke společnému jednání všech dětí žalovaných. Právní názor dovolatelů byl by správným jen tehdy, kdyby ostatní děti žalovaných mimo nezl. Františka K. byly sice na silnici, avšak nijak se nezúčastnily bránění žalobkyni v normální jízdě po silnici, ježto pak by neměly vztahu ke vzniklé škodě. Pokud jde o otázku spoluviny, dospěly právem nižší soudy k závěru, že na straně žalobkyně nemůže jít o spoluvinu, když bylo zjištěno, že žalobkyně jela po své správné straně, zvozněním dávala výstražné znamení a uchýlila se do prava proto, že pravá strana silnice byla volná. Žalobkyně tudíž právem chtěla děti obejet do prava, kde mohla předpokládati, že bezpečně přejede, a nebyla povinna seskočiti s kola. Použití ustanovení § 1309 obč. zák. na souzený případ nestalo se neprávem a bylo i právem poukázáno odvolacím soudem v napadeném rozsudku na právní zásadu vyslovenou v rozhodnutí čís. 16.401 Sb. n. s., která v stejné míře platí i pro souzený případ.

Čís. 17395.

Rozhodčí musí podepsati prvopis a vyhotovení rozhodčího výroku, až tyto jsou úplně sepsány. Podpis rozhodců na prázdných vzorcích určených pro prvopis a vyhotovení rozhodčího výroku, jejichž vyplnění bylo ponecháno předsedovi rozhodčího soudu, nestačí.

(Rozh. ze dne 26. září 1939, Rv I 475/39.)

Žalobkyně se domáhá bezúčinnosti rozhodčího výroku mimo jiné také proto (§ 595 čís. 3 c. ř. s.), že náleze vypracoval předseda rozhodčího soudu sám a že čistopis nálezu byl napsán na tiskopísech, které před tím přísedící podepsali prázdné. Nižší soudy zamíly žalobu.

Nejvyšší soud vyhověl žalobě a v otázce, o níž jde, uvedl v

důvodech:

V rozhodnutí čís. 9912 Sb. n. s. bylo vysloveno a odůvodněno, že předpisy, které dal zákon na ochranu stran proti rozhodčí justici, jest vykládati přesně. Podle této zásady nelze ustanovení § 592, odstavec 2 c. ř. s., jehož předpisu se podle § 598 c. ř. s. ani strany samy nemohou vzdáti, vyložit jinak než tak, že rozhodci musí podepsati prvopis a vyhotovení rozhodčího výroku, aby se nestal bezúčinným, až jsou úplně sepsány, a nikoliv dříve, takže předčasný podpis rozhodců na pouhých vzorcích určených pro prvopis a vyhotovení rozhodčího výroku nestačí. To plyne nejen z doslovu § 592, odstavec 2 c. ř. s., a jednoznačného smyslu slova »podepsány«, nýbrž tomu nasvědčuje i jednak účel tohoto ustanovení, jednak obsahuje ustanovení to i časový postup okolností, které musejí předcházeti podpisu rozhodců. Účelem tohoto ustanovení jest, aby podpisy rozhodců osvědčovaly a poskytovaly záruku za to, že obsah prvopisu a vyhotovení výroku souhlasí s obsahem, na němž se usnesli rozhodci před písemným zděláním výroku podle § 590 c. ř. s. Záruka ta je tu jen tehdy, když rozhodci měli možnost před podpisem přezkoumat, zdali písemný obsah výroku souhlasí s obsahem toho, na čem se v poradě usnesli. Schází tudíž taková záruka, jestliže rozhodci podepíší předem prázdný vzorec prvopisu a vyhotovení výroku a ponechají vyplnění vzorce předsedovi rozhodčího soudu, byť i písemný obsah výroku odpovídal jejich ústně pojatému rozhodnutí. Časový postup upravuje ustanovení to zcela jasně, když praví, že vyhotovení a prvopis rozhodčího výroku musí býti opatřeny datem, kdy rozhodčí výrok byl zdělán (v německém textu zákona »abgefasst«) a všemi rozhodci podepsány. Z toho plyne, že rozhodčí výrok musí býti jak v prvopise tak ve vyhotoveních napřed zdělán, to jest, že musí býti i ve věcném obsahu úplný, na to opatřen datem, kdy byl zdělán a pak teprve všemi rozhodci podepsán. Poněvadž je zjištěno, že rozhodci podepsali pouhé nevyplněné vzorce, byl tím porušen předpis § 592, odstavec 2 c. ř. s. a jest již tím ve spojení s § 595, č. 3 c. ř. s. prokázán důvod bezúčinnosti rozhodčího výroku, zákonem absolutně a bezvýjimečně stanovené, aniž by bylo zapotřebí se zabývatí ostatními důvody bezúčinnosti rozhodčího výroku, pokud byly předmětem dovolání.

Čís. 17306.

K omezení závazku k náhradě škody na tu její část, která je přiměřená účasti provozu jedné z osob, odpovědných za škodu, vzniklou třetí osobě střetnutím se několika povinně odpovědných provozů (§ 48, odst. 4 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n.), lze přikročiti jen na základě v ý s l o v n ě h o návrhu žalovaných, učiněného již v prvé stolici.

V jednání omezeném na právní důvod žalobního nároku, lze řečený návrh učiniti jen do ukončení řízení o žalobním důvodu.

(Rozh. ze dne 29. září 1939, Rv I 553/39.)

Při srážce auta (řízeného Jiřím G.), v němž jela žalobkyně, s protijedoucím autem patřícím žalovanému Otovi K. a řízeným žalovaným Janem D. byla žalobkyně poraněna. Tvrdíc, že nehodu zavinil Jan D., který jel neopatrně, bez světel a příliš rychle, ač bylo nepříznivé počasí (sněžilo), domáhá se žalobkyně na žalovaných náhrady způsobené jí škody. Žalovaní navrhli zamítnutí žaloby a přednesli, že nehodu zavinil Jiří G. tím, že předjížděl bez výstražného znamení stojící autobus za husté mlhy a sněžení a při tom vjel neosvětleným vozem do protisměru a narazil na vůz žalovaných, stojící již po zabrzdění na své levé straně u příkopu. Podle tvrzení žalovaných jel vůz, v němž jela žalobkyně, rychle, naproti tomu vůz jejich nejvýše 15 km rychlostí po své levé straně, byl osvětlen a dával před příjezdem k autobusu výstražné znamení. Nižší soudy uznaly žalobní nárok jednou polovinou po právu, odvolací soud mimo jiné z těchto důvodů: Žalobkyně vytýká, že první soud posoudil nesprávně věc, když použil analogie § 1304 obč. zák., poněvadž tohoto ustanovení nelze použít analogicky, a dovozuje, že bylo použít ustanovení § 45, odst. 1 a 4 autom. zák. a § 1302 obč. zák. Dále vytýká, že první soud dovolává se § 48 autom. zák., měl na mysli jeho odst. 4, že ho ale nesprávně použil, když žalovaní nenavrhli, aby jejich závazek k náhradě škody byl omezen jen na tu poměrnou část škody, která je přiměřená účasti jejich provozu na způsobené škodě vzhledem na účast povinně odpovědných provozů ostatních a když v tom směru žalovaní ani nepřednesli žádných skutkových okolností, z nichž by plynulo spoluzavinění další osoby provozně odpovědné, t. j. v daném případě Jiřího G. Těmto vývodům nelze přisvědčiti. Jde o žalobu osoby třetí, vznesenou podle § 48, odst. 4 aut. zák., podle něhož mohou třetí osoby, které utrpěly škodu z události, jež nastala střetnutím se povinně odpovědných provozů, uplatňovati své nároky na náhradu proti každé z těchto provozů odpovědné osobě podle předpisů, platných o její odpovědnosti. Žalobkyně uplatňuje své nároky toliko proti žalovaným (řidiči a majiteli auta), kteří odpovídají žalobkyni podle předpisů automobilového zákona. Není potřebí zkoumati otázku, zda Jiří G. odpovídá žalobkyni dle předpisů automobilového či občanského zákona. Žalobkyně také ani netvrdila, že byla v autu G. dopravována úplatně či bezplatně. Žalovaní v žalobní odpovědi tvrdili, že nehodu zavinil výlučně Jiří G., přednesli také skutkové okolnosti, zavinění jeho doličující a navrhli proto zamítnutí žaloby uplatňující, že sami nemají na nehodě viny. V tomto jejich přednesu jest obsažen dle zásady »minus in maiori continetur« návrh žalovaných dle § 48, odst. 4, druhá věta automobil. zák., aby jejich závazek k náhradě škody byl omezen na tu poměrnou část škody, která je přiměřená účasti jejich provozu na způsobené škodě vzhledem k účasti povinně odpovědných provozů ostatních. Správně proto první soud uznal jen na poměrnou část nároků žalobkyně proti žalovaným dle § 48, odst. 4, druhá věta automobil. zák.

Nejvyšší soud uznal žalobní nárok důvodem zcela po právu.

Důvody:

Odvolací soud v důvodech napadeného rozsudku vychází z právního názoru, že žalovaní v žalobní odpovědi tvrdili, že nehodu zavinil výlučně Jiří G. a že přednesli skutkové okolnosti doličující jeho zavinění a že, když navrhli zamítnutí žaloby, že jest v tomto přednesu obsažen podle zásady »minus in maiori continetur« návrh žalovaných podle ustanovení § 48, odst. 4 zák. o motor. vozidlech čís. 81/1935 Sb. z. a n. S tímto právním názorem nelze souhlasiti. V rozhodnutí čís. 12333 Sb. n. s. bylo sice vysloveno, že žalovaný řidič v takovém případě se zproští povinnosti k náhradě škody, když dokáže, že škodná událost vznikla výlučně z právního důvodu (z provozu), nebo ze skutkového základu týkajícího se jen druhého ze zákona ručícího provozu. Bylo to dovozováno z poslední věty § 3, odst. 4 zákona čís. 162/1908 ř. z., kde bylo stanoveno, že více osob, proti nimž jest odůvodněn náhradní nárok, ručí rukou společnou a nerozdílnou. Ale tato věta byla v § 48, odst. 4 zák. čís. 81/1935 Sb. z. a n. vypuštěna a byla nahrazena předpisem o možnosti domáhati se omezení závazku na tu přiměřenou část škody, která jest přiměřená účasti provozu odpovědné osoby na způsobení škody vzhledem k účasti povinně odpovědných provozů ostatních. K takovému omezení bylo by lze přikročiti jen na základě výslovného návrhu (arg. slova může se domáhati) žalovaných, který by musil býti uplatněn již v první stolici až do ukončení řízení o právním důvodu. V souzené věci žalovaní takový návrh neučinili a nelze proto jejich závazek v naznačeném směru omeziti. Bylo proto uznáno, že žalovaný nárok jest proti žalovaným zcela po právu.

Čís. 17397.

Není předpokladem pro založení pojistné povinnosti podle § 1 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n., aby práce, k nimž se zaměstnanec služební smlouvou zavázal, byly jím skutečně vykonávány; rozhodující je jen to, k jakým pracím byl zaměstnanec podle služební smlouvy povinen.

(Rozh. ze dne 29. září 1939, Rv II 710/38.)

Žalobce se domáhá náhrady škody za ucházející mu starobní důchod, poněvadž nebyl žalovaným přihlášen v době od 1. července 1920 do 31. srpna 1927 k pensijnímu pojištění. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce opírá svůj nárok na náhradu škody o to, že žalovaný ho nepřihlásil k pensijnímu pojištění od 1. července 1920, kdy zákon čís. 89/1920 Sb. z. a n. nabyl účinnosti. Podle názoru odvolacího soudu žalobce, pokud vykonával u žalovaného práce lihovarnické, podléhal pensijní zákonné povinnosti, poněvadž podle § 1 (2a) zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. jsou povinni pojiš-

těním mimo jiné zaměstnanci, kteří na práci jiných osob pravidelně dohlížejí, jako dílovedoucí, stavbyvedoucí, polští, mistři atd. Žalobce totiž v době provozu lihovaru kontroloval kvas, zápařku, měřil cukernatost, tedy vyvíjel činnost podléhající pensijnímu pojištění. Žalobce, jak sám seznal, narodil se 19./10. 1866, tedy 19./10. 1921 dovršil 55 let. Jest tedy řešiti otázku, zda žalobce v době od 1. července 1920, tedy, kdy jeho činnost jako lihovarníka podléhala pensijnímu pojištění podle zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. do 19./10. 1921, kdy dovršil 55 let a když již byl vyňat z pojištění pensijního, vykonával práce v lihovaru žalovaného jako dílovedoucí, resp. jako lihovarník. K tomu jest podotknouti, že, když žalobce začal vykonávat práce dílovedoucího až po 19. říjnu 1921, byl z pojistné povinnosti podle zák. č. 89/1920 Sb. z. a n. vyňat a jeho přihlášení nemělo by účinku a nezakládalo by pro něj žádný pojistný nárok podle pensijního zákona a byla by věc po zákonu tak, jako by nebyl přihlášen. Přihláška žalobcova by měla pouze za následek povinnost žalovaného k placení prémie podle § 2, posl. odst. zák. č. 89/1920 Sb. z. a n., kteréžto premie plynuly by do fondu potřebných zaměstnaných a nikoliv na pojištění žalobcovo (§ 47, bod 7 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n.). Žalovaný namítal před procesním soudem, že i pokud by byl žalobce v mezidobí od 1. ledna 1922 do dne vystoupení, t. j. do 31. srpna 1927 pojištěn, nenabyl by zákonem požadovaných 60 příspěvkových měsíců po získání starobního důchodu, neboť v tom kterém roce pracoval lihovar pouze 6 měsíců, a že tudíž žalobce vykonával práce, které spadají pod pensijní pojištění, nejvýše 42 měsíců. Žalobce tuto námítku nepopřel, postavil se však na stanovisko, že pro pensijní pojištění není rozhodným, které práce žalobce vykonával, nýbrž že je rozhodná smluvně ujednaná práce. Dle názoru odvolacího soudu bylo by žalobci možno započítati jen dobu, pokud pracoval jako lihovarník, a nikoliv dobu, kdy lihovar nebyl v provozu, poněvadž v této době, jak sám seznal, konal manuální práce a pro pojištění pensijní je rozhodný druh činnosti žalobcovy. Lihovar byl v provozu ten který rok nejvýše 6 měsíců a žalobce byl zaměstnán jako dílovedoucí v lihovaru vždy každého roku od r. 1922 do r. 1927 v intervalech od prosince do dubna. Po skončení kampaně byl žalobce zaměstnán čištěním lihovaru asi 2 měsíce a asi jeden měsíc než kampaně v lihovaru počala. Jinak v mezidobí konal žalobce práce v hospodářství neb na pile. Z toho vyplývá, že žalobce nevykonával v době, kdy lihovar nebyl v činnosti, práce, které by náležely vyšším službám, nýbrž, že konal výhradně práce manuální, čistil a mazal stroje, čistil lihovar, pak pracoval buď na pile nebo na poli, tedy že v tomto mezidobí nepodléhal pensijnímu pojištění. Okolnost, že žalobce dostával stále stejný plat, nemluví pro stanovisko žalobcovo, poněvadž pro povinnost přihlásiti žalobce k pensijnímu pojištění rozhoduje pouze jeho činnost a nikoliv smlouvená mzda. Odvolací soud stejně jako soud procesní došel k přesvědčení, že žalobce v době od 1. července 1920 do 19. října 1921 žádné lihovarnické vyšší práce nekonal, takže ani pensijnímu pojištění

nepodléhal. Žalobce sice seznal, že již v r. 1920 začaly přípravné práce pro provoz lihovaru, totiž stavěl se betonový stav, vodovod pro lihovar, že v r. 1921 celý lihovar se přestavoval, dávaly se nové stroje, nový destilační aparát, nové kádě a že při těchto pracích byl přítomen, poněvadž určoval, kde co má přijíti, kde jaký ventil zříditi, dal měřiti kádě, zkoušeti parní stroj, změřiti reservoar na lih, že pak nakupoval brambory pro lihovar, a že lihovar začal pracovati až v lednu 1922 a že přípravné práce pro zahájení činnosti lihovaru trvaly od jara 1921 až do ledna 1922. Naproti tomu žalovaný seznal, že činnost lihovaru přestala dne 23. března 1916 a začala 16. ledna 1922, že v tomto mezidobí žalobce pracoval na pile, při hospodářství a konal výhradně práce manuální, které nepodléhaly pensijnímu pojištění. Žalobce však začal práce, které podléhaly pensijnímu pojištění, konati až 15. prosince 1921. Z toho vyplývá, že žalobce by byl jako dílovedoucí podléhal pensijnímu pojištění až od 15. prosince 1921, resp. 1. ledna 1922. V této době však již byl stár přes 55 let a proto z pensijního pojištění byl vyloučen. Procesní soud mimo to zjistil, že žalobce v době, kdy lihovar nepracoval, byl placen Františkem W. a nikoliv žalovaným, tedy že byl ve smluvním poměru s Františkem W., takže již z toho důvodu jest zřejmo, že nemohl býti pro toto mezidobí pojištěn pensijně. Než i kdyby byl žalobce před 19. říjnem 1921, kdy dosáhl 55 let, měl býti pensijně pojištěn, má odvolací soud za to, že by nebyl do 31. srpna 1927 dosáhl předepsaných 60 příspěvkových měsíců požadovaných pro nápad starobního důchodu. Žalobce sám seznal, že lihovar byl v provozu ten který rok po 5 měsíců. Počítá-li se, že kampaně v lihovaru začala až v roce 1922, byl by získal žalobce do dne výstupu 30, nejvýše, jak odpůrce sám připustil, 42 měsíců příspěvkových, takže by v žádném případě nebyl dosáhl předepsané čekací doby. Této předepsané čekací doby by byl žalobce nezískal, i kdyby se mu počítala do té doby jeho činnost po dobu 1 měsíce před započítím každé lihovarnické kampaně, poněvadž tím by získal nejvýše 48 příspěvkových měsíců.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Otázku, zda měl býti žalobce přihlášen k pensijnímu pojištění, jest posuzovati podle zákona čis. 89/1920 Sb. z. a n. Nižší soudy vycházely při právním posouzení z názoru, že pro závěr, zda žalobce podléhal pensijní pojistné povinnosti, jest rozhodným, jaké práce skutečně konal, nikoliv, k jakým pracím byl přijat. Než tento právní názor jest mylný, neboť předpokladem pro založení pojistné povinnosti podle § 1 zák. čis. 89/1920 Sb. z. a n. není, aby práce, k nimž se zaměstnanec služební smlouvou zavázal, byly jím skutečně vykonávány, nýbrž rozhoduje jen, k jakým pracím byl zaměstnanec podle služební smlouvy povinen. Touto otázkou se však nižší soudy vůbec neobíraly a pro svůj mylný právní

názor neučinily v tom směru skutkových zjištění. Bylo proto napadený rozsudek zrušiti (§ 510 c. ř. s., judikát čís. 230 a Sb. n. s. čís. 1275) a věc vrátiti prvnímu soudu, aby o ní dále jednal a znovu rozhodl.

V novém jednání bude na prvním soudu, aby se po případě, doplně přednesy stran podle § 182 c. ř. s., obíral otázkou, k jakým pracím byl žalobce podle služební smlouvy z r. 1912, již byl přijat za lihovarníka, povinen, dále zda tato služební smlouva byla v r. 1916, kdy lihovar zastavil provoz, změněna a v každém případě, k jakým pracím byl žalobce povinen podle této nové služební smlouvy. V této souvislosti jest ihned zdůrazniti, že zaměstnanec, jenž byl zjednan k vyšším službám a jemuž byly příkazovány nižší služby, se ještě nestává proto dělníkem, nýbrž že jest k tomu třeba souhlasu zaměstnavatele, aby konání nižších prací mohlo míti vliv na jeho služební postavení, a dále, že není novotou tvrzení žalobcovy v odvolání, že jeho práce pozůstávala i před 1. červencem 1920 od počátku jeho přijetí do služeb žalovaného, to jest od roku 1912, převážně v odborném dozoru nad dělníky, neboť žalobce to tvrdil již v žalobě. Dále jest zdůrazniti, že skutečnost, zjištěná odvolacím soudem, že žalobce byl v době, kdy lihovar nepracoval, placen Františkem W. a nikoliv žalovaným, nestačí ještě pro závěr, že žalobce byl v té době ve služebním poměru k tomuto a nikoliv k žalovanému. Na služební poměr mezi nimi by bylo lze usouditi jen tehdy, kdyby jejich vzájemný poměr vykazoval ony znaky vázanosti a podřízenosti, jež jsou podstatným znakem služebního poměru (Sb. n. s. čís. 10.402, 13.156), neboť placení mzdy žalobci Františkem W. mohlo býti případně odůvodněno i jen vnitřním poměrem mezi ním a žalovaným. Dospěje-li první soud po doplnění řízení k závěru, že žalobcová služební smlouva nebyla v roce 1916 změněna, že žalobce musel i po zastavení lihovaru býti pohotově k pracím lihovarníka a že případně manuální práce nekonal podle služební smlouvy, nýbrž jen z příkazu zaměstnavatele a že práce lihovarníka podléhaly pensijní pojistné povinnosti podle § 1 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n., nepřichází ustanovení § 2, odst. 1, č. 1 dotč. zák. v úvahu, neboť žalobce nebyl ještě 1. července 1920 stár 55 let a byl by v tom případě již za účinnosti zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. v služebním poměru, zakládajícím pensijní pojistnou povinnost.

Čís. 17398.

Nárok na odbytné, tkvící ve vl. nař. č. 305/1922 Sb. z. a n. o zaopatření trvalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém, který uplatňuje statkový úředník mezi jinými nároky z důvodu svého předčasného propuštění, nepodléhá preklusi podle § 33 zák. č. 9/1914 ř. z.

(Rozh. ze dne 30. září 1939, Rv I 345/39.)

Proti nároku žalobce, statkového úředníka ve smyslu zák. čís. 9/1914 ř. z., na odbytné a na doplatek na mzdě v penězích i naturálních na-

mitla žalovaná mimo jiné preklusi těchto nároků podle § 33 řeč. zák. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí a uvedl v otázce, o kterou jde, v

d ů v o d e c h :

Žalovaná strana uplatnila jak proti nároku na odbytné, tak proti nároku na doplatek na mzdě a na naturálních promlčení, správně preklusi podle § 40 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. Poněvadž žalobce byl statkovým úředníkem, jest věc posuzovati podle § 33 zák. č. 9/1914 ř. z. Podle tohoto ustanovení jest náhradní nároky statkového úředníka z předčasného propuštění uplatniti do šesti měsíců po dni propuštění. Tato lhůta jest propadnou lhůtou, k níž jest přihlížeti z moci úřední, a počíná běžeti dnem, kdy došlo k předčasnému propuštění úředníka (srov. rozh. č. 14656 Sb. n. s.). V souzeném případě došlo k výpovědi žalobcově dopisem žalované ze dne 20. dubna 1937, žaloba pak byla podána dne 31. března 1938, což bylo po uplynutí uvedené propadné lhůty. Názor odvolacího soudu, že běh lhůty počíná od skončení služebního poměru, není správný. Avšak pokud jde o odbytné, nejde tu o náhradní nárok z důvodu předčasného zrušení služební smlouvy, nýbrž o nárok z prohlášení z 24. prosince 1936 učiněného vůči státnímu pozemkovému úřadu, jímž byl upraven služební poměr mezi stranami, tedy ze zvláštní smlouvy, která tvořila část smlouvy služební. Tento nárok nepodléhá preklusi podle § 33 cit. zák.

Čís. 17399.

Opírá-li se nárok na zvýšení výživného stanoveného smírem o doslov smíru, podle něhož mělo se dostati oprávněné manželce smírem stanovené částky vždy podle vnitřní hodnoty této částky v době sjednání smíru, jest dovolání do potvrzujícího rozsudku o tomto žalobním nároku nepřipustné.

(Rozh. ze dne 4. října 1939, Rv I 941/39.)

Žalobkyně přednesla, že se žalovaný zavázal smírem platiti jí výživné 1.000 K měsíčně, při čemž bylo výslovně ujednáno, že tato částka musí býti žalobkyni vždy zachována pokud jde o její vnitřní hodnotu určenou korunou československou v době uzavření smíru. Poněvadž vnitřní hodnota koruny byla snížena zákonem čís. 262/1936 Sb. z. a n., domáhá se žalobkyně, opírajíc se o doslov smíru, na žalovaném doplnění smírem stanovené částky podle jejího výpočtu o 190 K 30 h. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud mimo jiné z těchto důvodů: Zákonem č. 262/1936 Sb. z. a n. nenastalo snížení

neb zvýšení kupní hodnoty jednoty měny. Jest notoricky známo, že zákonem čís. 262/1936 a vl. nař. čís. 263/1936 Sb. z. a n., jimž byla nově upravena měna (stanovená přesně hodnota koruny v poměru ke zlatu), nebyl na vnitřním trhu vyvolán zjev, jehož by bylo možno označit za inflaci neb deflací a nenastaly ani praktické důsledky inflace, t. j. snížení neb zvýšení kupní hodnoty jednoty měny. Tím odpadl žalobní důvod.

Nejvyšší soud odmítl dovolání.

Důvody:

Podle obsahu žaloby domáhá se dovolatelka na žalovaném 2.664 K 20 h a nadále měsíčně více o 190 K 30 h, a to jako změny ve výši výživného, opírajíc svůj nárok o doslov smíru o výživném podle vnitřní hodnoty koruny v době sjednání smíru. Předmětem sporu je tudíž jenom výše, v jaké má žalovaný platiti dovolatelce výživné, zda totiž 1.000 K či 1.190 K 30 h měsíčně. Podle § 502 čís. 3 c. ř. s. jest však dovolání, ježto jde o potvrzující rozsudek odvolacího soudu, nepřipustné, i když výživné bylo stanoveno smírem. To platí také o částce 2.664 K 20 h, neboť také tu požaduje žalobkyně z důvodu zvýšení výživného a mimo to částka ta nepřevyšuje hranici v řečeném zákonném ustanovení uvedenou.

Čís. 17400.

Hromadné sirotčí pokladny jsou právníckými osobami, jejichž správou jsou poměřeny poručenské soudy.

Uchazečům o zápůjčky a dlužníkům nepřisluší v příčině zápůjček u hromadných sirotčích pokladen právo ke stížnosti pořadem soudních stolic.

(Rozh. ze dne 4. října 1939, R II 202/39.)

Manželé Karel a Aloisie J., rolníci v D. V., žádali o zápůjčku z hromadné sirotčí pokladny okresního soudu v H., jež jim byla povolena za podmínek uvedených v usnesení ze dne 22. února 1939. Zápůjčka tato byla schválena vrchním soudem v B. s touto změnou, že jest třeba platiti úroky ze sirotčí zápůjčky od prvního dne měsíce, v němž zápůjčka byla povolena, a nikoliv od prvního dne měsíce, ve kterém zápůjčka má býti vyplacena. Tato změna jako smluvní podmínka byla také rozhodnutím okresního soudu v H. ze dne 30. března 1939 sdělena manželům Karlu a Aloisii J. jakož i jejich právnímu zástupci. Rozhodnutím ze dne 17. června 1939 dal okresní soud v H. poukaz k výplatě zápůjčky po srážce úroků od 1. února 1939, v kterémžto měsíci zápůjčka byla povolena, až do 30. června 1939. Do rozhodnutí v příčině srážky úroků od 1. února 1939 podali vypůjčitelé rekurs se žádostí, že mají býti

úroky sráženy jen ode dne výplaty, t. j. od 1. června 1939. Rekursní soud nevyhověl rekursu. Důvody: Podle smluvních podmínek závázali se stěžovatelé zaplatiti úroky od prvního dne měsíce, v němž zápůjčka byla povolena, t. j. od 1. února 1939. Právem proto prvý soud jako zástupce hromadné sirotčí pokladny okresního soudu v H. podle těchto smluvních podmínek srazil úroky od 1. února 1939, ježto v tomto měsíci byla tato peněžítá zápůjčka povolena.

Nejvyšší soud zrušil usnesení rekursního soudu a rekurs stěžovatelů odmítl.

Důvody:

Hromadné sirotčí pokladny zřízené podle čís. nařízení ze dne 9. listopadu 1858 č. 205 ř. z. a instrukce ministerstev vnitra, spravedlnosti a financí ze dne 24. června 1859 č. 123 ř. z. jsou zvláštním účelovým jměním, jež jest podmětem práv a závazků, jsou tedy právníckými osobami, jejichž správou jsou podle § 1 cit. čís. nařízení a § 1 cit. instrukce pověřeny poručenské soudy. Z ustanovení §§ 26 a 28 cit. instrukce vyplývá, že o zápůjčce a tedy i o jejich podmínkách rozhodují jen poručenské soudy a, že uchazečům o zápůjčky i dlužníkům proti rozhodnutím poručenských soudů v příčině zápůjček u hromadných sirotčích pokladen nepřisluší právo ke stížnosti pořadem soudních stolic. Stížnosti takové mají býti proto rekursním soudem odmítnuty. Ježto v projednávaném případě rekursní soud stížnost Karla a Aloisie J., podanou a označenou jako řádný opravný prostředek v soudních věcech, neodmítl, nýbrž meritorně vyřídil, jest jeho rozhodnutí zmatečné podle § 41 lit. c) zákona čís. 100/1931 Sb. z. a n. a bylo je proto z moci úřední zrušiti a stížnost onu odmítnouti (rozh. č. 12.107 Sb. n. s.).

Čís. 17401.

Exekuční návrh na zabavení nároku na vydání vkladního listu nevyhovuje předpisu § 54 č. 3 ex. ř., není-li v něm uvedeno ani číslo vkladního listu, ani osoba oprávněná k dispozicím vkladním listem.

(Rozh. ze dne 5. října 1939, R I 591/39.)

Prvý soud vyhověl návrhu na povolení exekuce zabavením nároku na vydání vkladního listu Městské spořitelny P., znějícího na jméno Ida E. a na částku cca 5.000 K, jsoucí v depositu Městské spořitelny, jakož i návrhu na exekuci uschováním a zabavením tohoto vkladního listu, vydaného Městskou spořitelnou P., dle § 262 ex. ř. a jeho přikázáním k vybrání do výše vykonatelného pohledávání. Rekursní soud nevyhověl exekučnímu návrhu. Důvody: Právem vytýká rekurs exekučnímu návrhu nejasnost a nedostatek náležitosti

§ 54 ex. ř. Jde o povolení exekuce podle § 325 ex. ř. Vkladní list jest papír majiteli svědčící. Nárok jest však v návrhu uveden zcela nedostatečně, ježto v návrhu vůbec není uvedeno číslo vkladního listu, o který jde a vzhledem k tomu, že v návrhu jest uvedeno, že vkladní list jest v depositu Městské spořitelny P., není zřejmé, kdo vlastně má dispoziční právo nad uvedeným vkladním listem. Z exekučního návrhu, pokud se týká zabavení vkladního listu a jeho přikázání k vybrání, rovněž nevyplývá s úplnou jasností, jaký exekuční způsob vymáhající strana míní, při čemž jest poznamenati, že exekuci na vkladní list lze provést jen podle ustanovení § 296 a násl. ex. ř.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Pokud jde o navrhovanou exekuci i na zabavení nároku na vydání vkladního listu jest souhlasiti s názorem rekursního soudu, že jde o povolení exekuce podle ustanovení § 325 a násl. ex. ř. Má-li v takovém případě býti dosaženo cíle, k němuž exekuční návrh směřuje, bylo podle § 54 čís. 3 ex. ř. a ustanovení § 370 obč. zák. nezbytno, by tvrzený nárok povinné strany, který má býti předmětem navrhované exekuce, byl v návrhu označen do té míry, aby povolená exekuce zabavením tohoto nároku a případným přikázáním jeho k vybrání mohla tvořiti bezpečný základ žaloby vymáhající strany proti podlužníku na vydání vkladního listu, kdyby ho podlužník dobrovolně nevydal. Že v souzeném případě podlužnice není ochotna vkladní list vydati, je zřejmo z jejího rekursu. Požadavku právě naznačenému není dostatečně vyhověno, když v návrhu není uvedeno ani číslo vkladního listu, ani osoby, oprávněné vkladním listem disponovati, jak správně rozpoznal rekursní soud (srovnej rozh. čís. 9746 a 11111 Sb. n. s.). Pokud jde o povolenou exekuci zabavením vkladního listu a přikázáním k vybrání vkladního listu, jest rovněž souhlasiti s právním názorem rekursního soudu, že i v těchto směrech jest návrh exekuční neurčitý. Jde tu podle návrhu o zabavení vkladního listu, který jest v uschování spořitelny jako osoby třetí. Tu mohla by vymáhající strana vésti exekuci podle § 296 ex. ř. jen, kdyby spořitelna byla ochotna vkladní list vydati (§ 262 ex. ř.), čemuž ale podle stavu spisu tak není.

Čís. 17402.

Zaměstnavatel neodpovídá podle § 1157 obč. zák. za škodu vzniklou zaměstnanci úrazem na stroji, třebaž zvláště nezajistil jeho kola, nemohlo-li při odborném zacházení se strojem k úrazu dojíti a zaměstnavatel ani nemohl ani nemusil neobornost osoby se strojem pracující předvídati.

Zaměstnanec (kolář), který dobrovolně nabídl zaměstnanci jiného odboru (kováři) pomoc při práci, ač k ní neměl odborné znalosti, zaviniil sám svůj úraz.

(Rozh. ze dne 5. října 1939, Rv I 235/38.)

Žalobce (kolář) pracoval jako výpomocný dělník u žalovaných. Dne 27. ledna 1936 utrpěl při práci s vrtačkou úraz tím, že se dostal levou rukou mezi ozubená kolečka a byl mu rozmačkán levý malíček. Vrtačka nebyla opatřena ochranným zařízením. Domáhá se proto žalobou náhrady škody tvrdě, že dostal rozkaz od spoluzaměstnance, kováře Františka D., aby opravil vrata. Při práci na vrtačce dostal se rukou do ozubených koleček, což by se nebylo stalo, kdyby vrtačka byla opatřena ochranným zařízením. Nižší soudy uznaly žalobou uplatňovaný nárok polovicí po právu.

Nejvyšší soud zamítl zcela žalobu.

Důvody:

Zavinění žalovaných na žalobcově úrazu shledává odvolací soud jedině v tom, že ozubená kola ruční vrtačky, s kterou žalobce v kritické době pracoval, nebyla náležitě chráněna tak, aby k úrazu vůbec nemohlo dojíti, takže podle jeho názoru nebylo učiněno zadost předpisu § 1157 obč. z., který ukládá zaměstnavateli povinnost nářadí, potřebné k práci zaměstnancově opatřiti tak, aby byly chráněny život a zdraví zaměstnaného. S tímto právním názorem nelze v této věci souhlasiti. Předpis § 1157 obč. zák. ukládá zaměstnavateli povinnost, zaříditi služební úkony zaměstnancovy tak, aby jeho zdraví a život, pokud to dle povahy úkonů jest možné, byly chráněny, a zaměstnavatel ručí proto za škodu, která vznikne zaměstnanci tím, že zaměstnavatel, ač mohl, nepředěšel poškození zaměstnancovu. Tato povinnost jest uložena zaměstnavateli jen v mezích možnosti a proto neukládá § 1157 obč. zák. zaměstnavateli ručení za výsledek, nýbrž předpokládá jeho zavinění. Strany přednesly v prvé stolice souhlasně, že žalobce byl zaměstnán u žalovaných jako kolář, tedy hlavně pro práce s dřevem, a nižší soudy k tomu zjistily, že žalobce nedostal od odpovědné osoby příkaz, aby železné pásy sám připravil a vyvrtal, naopak, že práci tu měl provésti kovář František D. Žalobce neměl tedy podle svých služebních úkonů přijíti s vrtačkou ve styk a žalovaní nemohli předvídati, že se tak přes to stane, a to podle zjištění nižších soudů následkem vlastního rozhodnutí žalobcova, jenž se k práci s vrtačkou sám nabídl. Nižší soudy zjistily konečně také, že úraz nebyl by se žalobci ani přihodil, kdyby byl držel levou rukou předmět a pravou rukou otáčel zaobleným kolečkem. Nelze tudíž obviňovati žalované, že nezajistivše zvláště kola vrtačky v kovárně na svém dvoře, opomenuli nějaké opatření, jež jim ukládá § 1157 obč. zák., neboť, jak již uvedeno, při odborném zacházení

s vrtačkou nemohlo k podobnému úrazu dojíti a ne odbornost osoby s ní pracující nemuseli a nemohli ani předvídati. Pak ale není na straně žalobce jen spoluzavinění, jak dovozuje odvolací soud, nýbrž žalobce musí si přičísti výhradně sám celou vinu na úrazu, když jej utrpěl při práci, k níž se, ač neměl odborné znalosti, sám dobrovolně nabídl kováři D., jemuž tato práce příslušela.

Čís. 17403.

Opírá-li nemocenská pojišťovna svůj nárok na zaplacení pojistného za zaměstnance proti dědici zaměstnavatele, který byl povinen zaměstnance k nemocenskému pojištění přihlásit a pojistné platit, o to, že se dědic přihlásil k pozůstalosti bezvýjimečně ze závěti a, že z tohoto důvodu ručí za dluh zůstavitele (§ 801 obč. zák.), je pro tento spor přípustný pořad práva.

(Rozh. ze dne 5. října 1939, Rv I 439/39.)

Žalující okresní nemocenská pojišťovna přednesla, že otec žalovaného František J., mlynář a obchodník ve V., zaměstnával od 1. ledna 1930 Emmu K., avšak nepřihlásil ji ani neplatil za ni pojistné u žalobkyně. Jmenovaný zemřel dne 22. prosince 1933 a ustanovil žalovaného universálním dědicem. Žalovaný se přihlásil bez dobrodiní inventáře a pozůstalost byla mu odevzdána do vlastnictví 30. listopadu 1934. Výměrem z 2. června 1936 bylo vyměřeno za zaměstnankyni za dobu od 1. ledna 1930 až do 30. listopadu 1935 pojistné nemocenské, invalidní a starobní ve výši 1.835 K 40 h. Žalovaný zaplatil však pojistné jen za dobu 18 měsíců ode dne nabytí podniku zpět počítáno ve výši 798 K 50 h s přísl. Zbytek 1.046 K 90 h odmítá zaplatit a domáhá se proto žalující pojišťovna jeho zaplacení žalobou. Nižší soudy uznaly částečně podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, a v otázce, o niž jde,

důvodech:

Vzhledem k předpisu § 240, odst. 3 c. ř. s. uvážil dovolací soud především, zda jest přípustný pro souzený spor pořad práva. Ve sporu jde o zaplacení pojistného k sociálnímu pojištění za zaměstnankyni Emu K. v době, kdy tato sloužila ještě u otce žalovaného, zemřelého dne 22. prosince 1933. Žalobkyně vyloučila výslovně použití předpisu § 171 zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. v doslovu vyhlášky ministra sociální péče č. 189/1934 Sb. z. a n. a také použití § 1409 o. obč. zák. Podle přednesu žalobkyně byl již zemřelý otec žalovaného povinen přihlásit Emu K. k nemocenskému a starobnímu pojištění od 1. ledna 1930 a byl povinen platit pojistné. Zemřelý otec žalovaného tak ne-

učinil a žalobkyně zřejmě míní, že z toho důvodu vznikla jí pohledávka proti němu na pojistném. Ježto pak žalovaný se přihlásil k pozůstalosti po svém otci bezvýjimečně ze závěti, ručí podle § 801 o. obč. zák. za tento dluh svého otce. Žalobkyně, i když cituje svůj výměr ze dne 27. června 1936 č. 5933/79, uplatňuje jasně svým přednesem toto ručení žalovaného jako dědice. Nejde tedy již o výrok o pojistné povinnosti Emy K. a o povinnosti placení pojistného stíhající zaměstnavatele, ani o ručení nástupce podniku podle § 171, věty první, dotčeného zákona č. 221/1924 Sb. z. a n., o nichž jako o otázkách veřejnoprávního poměru jsou povolány rozhodovati úřady správní (srov. rozh. č. 16053, 5398 Sb. n. s.). Předpisy §§ 170 a 171 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. dávají totiž možnost správním úřadům k předepsání pojistného proti osobám jiným než zaměstnavateli jen v obmezeném rozsahu a výslovně poukazuje § 171, posl. věta dotčeného zákona v dalším na ručení těchto osob podle práva občanského. Rozhodnutí o ručení těchto třetích osob za pojistné vyvěrající z předpisů občanského práva přísluší soudům (srov. rozh. č. 14525 Sb. n. s.). Pokud při tom třeba řešiti otázky práva veřejného, o nichž nebylo správními úřady pravoplatně rozhodnuto, řeší si je soud sám prejudiciálně v důvodech.

Čís. 17404.

Zkrácení věřitele předpokládané v § 2 č. 2 odp. ř. je tu i tehdy, když jmění, které dlužníkovi zůstalo, není tak snadno dosažitelné exekucí věřitelů, jako jmění, jež dlužník odporovatelným jednáním zcizil.

K naplnění pojmu zkrácení může postačiti, že dlužníkovi zůstal z jeho majetku jen nárok na přidělový pozemek, jehož exekuční zpeněžení podléhá svolení Státního pozemkového úřadu.

(Rozh. ze dne 5. října 1939, Rv I 605/39.)

Podle přednesu žalobkyně byl Jan H. uznán povinným platit jí na výživném 100 K měsíčně, počínajíc dnem 9. června 1937, a to částky dospělé po právní moci usnesení do 14 dnů, budoucně pak dospívající částky vždy každého měsíce, a to prvního předem pod exekucí. Podle toho měl Jan H. zaplatiti žalobkyni od 9. června 1937 do podání žaloby částku 1.400 K a na útratách 1.038 K 65 h, celkem 2.438 K 65 h. Žalovaná Marie H., s níž Jan H. žije již od podzimu 1936 v mimomanželském společenství, převedla však za účelem zkrácení žalobkyně smlouvou ze dne 13. července 1937 na sebe polovinu nemovitostí patřící Janu H. a zapsanou ve vložce č. 68 poz. knihy kat. úz. Š. Úmysl Jana H. zkrátiti žalobkyni byl žalované znám, neboť žalobkyně na své nároky žalovanou upozornila. Žalovaná také výslovně prohlásila, že na sebe převedla polovinu nemovitostí Jana H. proto, aby tento nemusel platiti žalobkyni výživné. V době převodu nemovitostí byla již na Jana H. podána žaloba

o rozvod a placení výživného. Domáhá se proto žalobkyně výroku, že žalovaná jest povinna trpěti, aby se žalující uspokojila pro svou pohledávku 2.438 K 65 h proti Janu H. z nemovitostí zapsané ve vložce čis. 68 poz. knihy kat. úz. Š., a to z jedné poloviny vlastnický připsané žalované. Prvý soud zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Prvý soud rozhodl podle § 2 č. 2 odpůřčího řádu, vzav za prokázáno, že dlužník prodejem poloviny nemovitosti ve vložce č. 68 poz. knihy kat. území Š. měl úmysl zkrátit žalobkyni, že žalovaná věděla o tomto úmyslu a že exekuce pro výživné žalobkyni proti Janu H. vedená byla bezvýsledná. Měl za to, že dlužník v době podání žaloby měl majetek ve smyslu § 9 odp. řádu, t. j. nedílnou polovici přidělových pozemků č. kat. 1001/7, 1004/7 a nedílnou polovici jedné třetiny č. kat. 1001/10 kat. úz. Š. a, že žalobkyně o tom věděla a měla možnost nároky své zajistit na těchto nemovitostech. S tímto názorem prvního soudu odvolací soud nesouhlasí. Uvedené nemovitosti nebyly knihovně převedeny na Jana H. Mimo to jde o přidělové pozemky, jichž zcizení a zavazení jest omezeno svolením Státního pozemkového úřadu. I kdyby tedy žalobkyně, majíc v ruce snímek notářského spisu ze dne 20. prosince 1930, měla jinak možnost provést vklad práva vlastnického, neměla jistotu, že bude moci zajistit své nároky vzhledem k tomu, že šlo o přidělové pozemky. Není tu tudíž jiného jmění, pro něž by byl odpor dle § 9 odpůřčího řádu nepřipustným. Ostatně na žalované spočívalo břímě důkazu, že je tu jiné postačující jmění dlužníkovu. Žalovaná, která uvedla toliko, že Janu H. přísluší podle notářského spisu z 20. prosince 1930 nárok na vklad vlastnictví zmíněné polovice přidělu, neučinila o tom ani dostatečného přednesu ani nenabídla o postačitelnosti jmění dlužníkovu důkazů. K vývodům žalované, že nevěděla o tom, že žalobkyně má pohledávku za Janem H., poukazuje odvolací soud na to, že od r. 1936 žil Jan H. u žalované, s níž bydlil ve společné místnosti, a že žalovaná věděla, že Jan H. je ženat. Musila tudíž předpokládati, že Jan H. jest povinen se starati o její výživu (§ 91 obč. zák.), zejména když právě dne 12. července 1937, tedy den před uzavřením smlouvy, již se odporuje, obdržel Jan H. žalobu o rozvod, v níž se žalobkyně domáhala též placení výživného. Žalovaná přehlídí, že podle § 2 č. 2 odp. ř. odporovatel nemusí ani dokázati, že dlužníkův spolusmluvník o úmyslu dlužníkově skutečně věděl, nýbrž, že stačí tu důkaz skutečnosti, ze kterých se dá souditi, že o úmyslu poškodit věřitele musil věděti, a v tom směru má odvolací soud zato, že žalobkyni se důkaz ten zdařil.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

K odporovatelnosti podle § 2 čis. 2 odp. ř. stačí po stránce subjektivní i důkaz, že žalovaná při použití náležité péče musila věděti o zkracovacím úmyslu dlužníka. Odvolací soud správně usoudil, že tento důkaz je podán zjištěnou skutečností, že žalovaná žila od roku 1936 ve

společné domácnosti s Janem H. a věděla, že má manželku, neboť, je-li tomu tak, mohla tušiti, že Jan H. jest povinen se starati o její výživu a měla se dotazem u žalobkyně přesvědčiti, jaké nároky si v tomto směru činí. Žalovaná nemůže se proto odvolávati na to, že jí bylo známo, že žalobkyně se nestarala o domácnost Jana H. a o jeho potřeby a, že se důsledkem tohoto domnívala, že žalobkyně nemá nároku na výživné proti Janu H. Naproti tomu jest dovolání oprávněno, pokud uplatňuje, že žalovaná se v první stolici hájila též námitkou, že žalobkyně jako věřitelka Jana H. není zcizením majetku, jemuž je odporováno, zkrácena, poněvadž může své pohledávání ukojiti z podílu na pozemku, jež žalobkyně je podle notářského spisu ze dne 20. prosince 1930 povinna odevzdati Janu H. Odvolací soud neuznal tuto námitku za opodstatněnou jednak proto, že uvedené nemovitosti nejsou ještě knihovně převedeny na Jana H., pak proto, že jde o přidělové pozemky, jichž zcizení a zavazení jest omezeno svolením Státního pozemkového úřadu, a konečně z formálního důvodu, že nepřednesla a nedokázala, jak bylo její procesuální povinností, že toto jmění k uspokojení žalobkyně postačuje. Leč s názorem odvolacího soudu nelze v žádném směru souhlasiti. Žalovaná přednesla a dokazovala při ústním jednání v první stolici, že Jan H. se nezbavil majetku, neboť podle notářského spisu z 20. prosince 1930 přísluší mu nárok na vklad vlastnictví polovice přidělových pozemků, kteroužto polovinu mu postoupila žalobkyně. Knihovní převod nemohl prý býti proveden, poněvadž žalobkyně odepřela vydati snímek dotyčného notářského spisu. Ježto žalovaná tímto přednesem popřela zkrácení žalobkyně vzhledem k uvedenému nároku Jana H., jest jím zároveň zřejmě naznačeno, že nárok Jana H. má takovou hodnotu, že žalobkyně by mohla exekuci na něj býti uspokojena. Ježto tu jde o okolnost pro spor rozhodnou, měly nižší soudy důkazy nabízené o ní provést a, ježto jde hlavně o zjištění hodnoty přidělených nemovitostí, provést po případě o této hodnotě též důkaz znalecký, který může býti nařízen i z úřadu bez návrhu stran (§ 363 odst. 2 c. ř. s.). Nevadí ani, že přidělové nemovitosti nejsou dosud Janu H. knihovně připsány do vlastnictví, neboť přes to mohou býti nemovitosti přístupné přímé exekuci žalobkyně jako věřitelky Jana H. podle § 350 ex. ř., anebo, kdyby to z jakéhokoliv důvodu žalobkyni nebylo možné, jest přístupný její exekuci aspoň nárok Jana H. na knihovní odevzdání nemovitostí, jejíž úspěch peněžité závisí ovšem na tom, do jaké míry lze na ně vésti exekuci vnučenou dražbou nebo správou (§ 328 ex. ř.). V tomto směru pak jest uvést toto: Jest pravda, že zkrácení věřitelů předpokládáné v § 2 čis. 2 odp. ř. jest tu i tehdy, když jmění, které dlužníkovi zůstalo, není tak snadno dosažitelné exekucí věřitelů jako jmění, jež dlužník odporovatelným jednáním zcizil. V tom směru se odkazuje na stálou judikaturu nejvyššího soudu, zejména na rozh. čis. 10865, 12148, 12157 Sb. n. s. Proto by k naplnění pojmu zkrácení i stačilo, že Janu H. zůstal jen nárok na přidělový pozemek, jestliže zpeněžení tohoto nároku exekucí podléhá svolení Státního pozemkového úřadu, jak míní odvolací

soud. Ale právě pro tento závěr není dostatečného skutkového podkladu v zjištěních nižších soudů, neboť svolení státních orgánů nevyžaduje se podle dnešního stavu zákonodárství (srov. zejména vládn. nař. čís. 125/1935 Sb. z. a n.) bezvýhradně, nýbrž jen za určitých předpokladů, jež dosud nebyly zjištěny. Bylo na nižších soudech, aby způsobem v § 182 c. ř. s. naznačeným působily na strany, by doplnily přednes k odůvodnění nebo vyvrácení určité vznesené námítky žalované a v tomto směru učinily též zjištění skutková potřebná k rozhodnutí otázky, zda k exekuci na přidělové pozemky, o něž jde, jest zapotřebí svolení státních orgánů. Ježto se tak nestalo a nebyly, jak shora uvedeno, ani provedeny důkazy o hodnotě těchto nemovitostí, není věc zralá k rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.).

Čís. 17405.

Není zapotřebí, aby pojištěnci, mají-li míti po dovršení věku a čekací doby podle § 20, odst. 1 zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. nárok na důchod podle tohoto předpisu, se vzdali svého zaměstnání, podléhajícího pojistné povinnosti.

(Rozh. ze dne 6. října 1939, Rv I 222/39.)

Žalobkyně přednesla, že, kdyby jí byl žalovaný včas a řádně přihlásil k pensijnímu pojištění a kdyby býval také řádně zaplatil příslušné pojistné, byla by měla podle § 20, odst. 1 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. nárok na starobní důchod v roční výši 4.565 K počínajíc dnem 1. října 1933, neboť do 30. září 1933 by byla bývala dovršila šedesát příspěvkových měsíců ve svém pensijním pojištění. Dne 23. března 1933 jí bylo 60 let. Ježto se tak nestalo, vyplácí jí úřadovna »A« starobní důchod pouze ve výši 4.494 K 12 h ročně, t. j. 374 K 50 h měsíčně, a to ještě teprve od 2. června 1934. Tím jest poškozena na celém ušlém důchodu od 1. října 1933 do 31. května 1934 ve výši 380 K 40 h měsíčně, což činí celkem 3.043 K 20 h, jejichž zaplacení se domáhá na žalovaném. První soud uznal podle žaloby do výše 1.043 K 20 h, ježto částka 2.000 K byla žalobkyni zaplacená v jiném sporu, vedeném proti N., který žalobkyni ručil za tvrzenou škodu rukou společnou a nedílnou se žalovaným. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud usoudil, že žalobkyně nemá nároku na starobní důchod za dobu od 1. října 1933 do 31. prosince 1933, poněvadž v té době byla ještě zaměstnána, a zamítl žalobu proto, že částka 2.000 K, kterou žalobkyně dostala na úhradu utrpěné škody, převyšuje ušlý starobní důchod za dobu od 1. ledna 1934 do 31. května 1934. Podle § 20,

odst. 1 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. ve znění, které ve sporné době platilo, přísluší ženským pojištěncům starobní důchod ve výši a na místě invalidního důchodu bez průkazu nezpůsobilosti k výkonu povolání po dokončení čekací doby, když dokonali 60. rok života. Jest tedy starobní důchod podle tohoto odstavce starobním důchodem bezpodmínečným, vázaným pouze na podmínku čekací doby a dovršení určitého roku života. Není zapotřebí, aby pojištěnci, mají-li míti nárok na důchod, se vzdali svého zaměstnání, podléhajícího pojistné povinnosti. Byla by tedy žalobkyně, jež, jak nebylo popřeno, dosáhla dne 23. března 1933 60 let a dne 30. září 1933 čekací doby 60 příspěvkových měsíců, kdyby byla všemi zaměstnavateli řádně k pensijnímu pojištění přihlášená, dostala starobní důchod již od 1. října 1933. Činí proto výše starobního důchodu za dobu od 1. října 1933 do 1. června 1934 celkem 3.043 K 20 h (380 K 40 h × 8). Od této částky jest však odečísti 2.000 K, jak doznává i žalobkyně v dovolání a o kteréžto částce bylo již pravoplatně rozhodnuto, takže zbývá 1.043 K 20 h.

Čís. 17406.

Omezená schopnost jednati a obstarávati vlastní zájmy nemusí býti důsledek chorobné poruchy duševní, nýbrž následkem vyloučení z normálního styku s vnějším světem pro zvláštní tělesnou chorobu od útlého dětství.

(Rozh. ze dne 6. října 1939, R II 214/39.)

První soud zbavil Matyldu P. úplně svéprávnosti. K jejímu odporu zbavil ji soud druhé stolice svéprávnosti jen částečně. Důvody: První soud z úřední moci zbavil Matyldu P. úplně svéprávnosti pro slabomyslnost proto, že od mládí je na nohou ochrnuta, nemůže se pohybovat a, že mimo to dle posudku lékaře je skutečně slabomyslná. Na základě posudku znalce Dr. G. a podrobného a vědecky odůvodněného posudku znalce Dr. P. má soud za zjištěno, že Matylda P. proto, že v prvním roce života (narozena 1888) po dlouhé nemoci ochrnula, neumí čísti ani psáti, je odkázána na cizí pomoc a ošetření, projevila ochotu vzdáti se svého majetku bez uvážení následků pro sebe i veřejný zájem, je skutečně slabého rozumu (debilitas), nejsouc s to, aby sama si své záležitosti obstarávala. Slabomyslnost její je podle znalce Dr. P. toho stupně, že stačí na částečné zbavení svéprávnosti. Ježto Matylda P. nevědouc o dosahu svého jednání zahájila spory z příčin malicherných, a není vyloučeno další neprozřetelné její jednání a ani není určeno, kdo a za jakých podmínek bude o ni pečovat, kdo bude pečovat a zabránění možné ztráty majetku nebo jeho zatížení, přihlížel soud k jejímu zájmu a k znaleckému posudku Dr. P. a rozhodl zbaviti ji částečně svéprávnosti maje za to, že dosavadní výsledky nestačí, aby mohlo býti vysloveno úplné zbavení svéprávnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Řízení o zbavení svéprávnosti jest ovládáno zásadou vyhledávací (§ 32 řádu o zb. svépr.) a bylo proto nižším soudům přihlédnouti i k obsahu podání obce L. a sporům vedeným Matyldou P. Posudky slyšených znalců shodují se v tom, že u stěžovatelky jde o duševní opožděnost, slaboduchost (imbecilitas), liší se jen v tom, že znalec Dr. P. navrhl, aby stěžovatelka byla zbavena svéprávnosti částečně, kdežto znalec Dr. G. uvedl, že není vůbec schopna své záležitosti samostatně spravovati. Znalcům však náleží podati odborný posudek o duševním stavu osoby, o jejíž zbavení svéprávnosti jde, naproti tomu jest věci právního posouzení soudu, zda a v jakém rozsahu má být osoba ta s ohledem na zjištěný její stav zbavena svéprávnosti. V tom směru odporový soud právem uznal na částečné zbavení svéprávnosti stěžovatelky. K obsahu stížnosti jest uvést, že omezená schopnost jednání a obstarávání vlastní zájmy nemusí býti jen důsledkem chorobné poruchy duševní, nýbrž může býti i důsledkem nedostatečného vývinu duševních funkcí důsledkem vyloučení z normálního styku s vnějším světem pro zvláštní tělesnou chorobu od útlého dětství. Pro rozhodnutí o zbavení svéprávnosti jest důležitým také druh jednání, — zvláště objem a význam jeho, — kterým se osoba tak tělesně upoutaná obyčejně zabývá. I když tedy stěžovatelka při své nemožnosti pohybu od malička dosáhla jistých duševních schopností, jest třeba zkoumati, zda stačí tyto schopnosti k normálnímu obstarání jejích nynějších zájmů. Znalci zjistili u stěžovatelky duševní opožděnost, slaboduchost, a proto odporový soud v uvážení všech okolností právem uznal na částečné zbavení stěžovatelky svéprávnosti, jímž dostane se stěžovatelce soudní ochrany, aniž by se tím její dosavadní postavení nějak zhoršilo.

Čís. 17407.

Zadržovací právo podle § 1101, odst. 2 obč. zák. trvá za předpokladů tam uvedených dále i tehdy, bylo-li o zájemné popsání zažádáno před třídenní lhůtou, uvedenou v řečeném zákonném ustanovení.

(Rozh. ze dne 11. října 1939, Rv I 384/39.)

Prvý soud zamítl žalobu vlastnice auta na vydání auta pokládaje za opodstatněnou námitku žalovaného, že odpírá právem vydání žalobkyni auto, ježto si vymohl jeho zájemné popsání podle § 1101 (2) obč. z. pro dlužné nájemné za garáž. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud vykládá ustanovení § 1101, odst. 2 obč. zák. tak, že pronájemce nemá práva zdržovati věci na vlastní nebezpečí ve smyslu tohoto zákonného ustanovení v tom případě, když si již před stěhováním nebo zavlékáním věci vymohl zájemné popsání věci. S výkladem tímto nelze souhlasiti. Citované ustanovení praví, že, stěhuje-li se nájemce nebo zavlékají-li se věci, ač nájemné není zapraveno nebo zajištěno, může pronájemce věci zdržeti na vlastní nebezpečí, musí však do tří dnů zažádati za zájemné popsání, nebo věci vydati. Právo to je tedy vázáno mimo jiné předpoklady též na to, že musí býti žádáno za zájemné popsání. Praví-li zákon, že se to musí státi do tří dnů, má zřejmě na mysli případ, že zájemné popsání se dosud nestalo. Bylo-li ale zájemné popsání již před tím provedeno, je přirozeno, že již netřeba o ně žádati a jest míti za to, že tento zákonný předpoklad zdržovacího práva jest již splněn. Nelze přece nahlédnouti, proč by nájemce, který si dosud zájemného popsání nevymohl, měl býti v této příčině na tom lépe než ten, který v době stěhování nebo zavlékání zájemné popsání již měl. Z § 1101 obč. zák. plyne, že zdržovací právo pronajímatelovo pomíjí jen v tom případě, jestliže do tří dnů nezažádá o zájemné popsání. Jestliže tedy v případě § 1101, odst. 2 obč. zák. bylo o zájemné popsání v třídenní lhůtě nebo již dříve zažádáno, trvá zdržovací právo dále. O případ § 1101, odst. 2 obč. zák. jde, ježto žalobkyně se domáhá, aby jí byl automobil k volné dispozici vlastnické vydán a tudíž z pronajaté garáže odstraněn. Žalobkyně by nemohla v tomto případě uplatňovati ani excindační nároky podle § 37 ex. ř., ježto žije s nájemcem Václavem H. jako svým manželem ve společné domácnosti (§ 1101, odst. 1 obč. zák.). Neposoudil tudíž odvolací soud věc správně po stránce právní (§ 503 č. 4 c. ř. s.), a poněvadž není pochybností, že jsou tu i ostatní předpoklady § 1101, odst. 2 obč. zák., byl žalovaný oprávněn podle tohoto zákonného ustanovení auto zdržeti.

Čís. 17408.

Není nekalou reklamou ve smyslu § 2 zák. proti nekalé soutěži, prodává-li obchodník med, přezkoušený co do pravosti podle vzorků Státním včelařským ústavem, ve sklenicích, jejichž víko přelepil modrými páskami s bílým nápisem: »Záruka pravosti. Zkouší Státní výzkumný ústav včelařský »S.«, »číslo chemického rozboru« a »matriční číslo spolku včelařského Medokomisija« a jež opatřil červenými vignetami s trikolorou v barvě červené, modré a bílé s nápisem »Pravý československý včelí med«, — pokud se týče prodává-li takto zkoušený med v papírových kelímcích s nápisem: »Záruka pravosti. Zkouší Státní výzkumný ústav včelařský.«

Vedlejšímu intervenientovi (žalované strany) přísluší jen procesuální práva a není proto oprávněn ve sporu ve věci nekalé soutěže navrhnouti, aby zamítavý rozsudek byl uveřejněn, jestliže tento nárok nevnesla žalovaná strana sama.

(Rozh. ze dne 11. října 1939, Rv I 917/39.)

Žalobce přednesl, že žalovaný prodává a nabízí ve svém obchodě med slovenského původu, a to jednak ve sklenicích, jednak v impregnovaných papírových kelímcích. Sklenice jsou opatřeny modrými páskami s bílým nápisem: »Záruka pravosti. Zkouší Státní výzkumný ústav včelařský. »S.« a červenou vignetou, na níž jsou vytištěny státní barvy s nápisem: »Pravý čl. včelí med«. Na straně obsahuje páska ještě text, »číslo chem. rozboru«, »matriční číslo spolku včelařského Medokomisia«. Víko sklenice jest onou páskou přelepeno, takže nelze sklenice otevřítí bez porušení pásky. Páska tvoří tím uzávěr budící zdání úřední plomby. Kelímky jsou provedeny ve státních barvách a mají na jedné straně natištěnou vignetu ve státní trikolorě: »Pravý čl. včelí med«. Med v obojích nádobách jest nabízen a prodává se v krámě výslovně jako státně zkoušený. Jednání žalobce jest nepřipustné, protože svádí ty, kteří med v oněch nádobách kupují, k nesprávnému domnění, že med, jež kupují, jest opravdu zkoušený nějakým Státním ústavem a že jeho pravost jest úředně zaručena. Takovéto obchodování přiči se zákonu proti nekalé soutěži, poněvadž jest způsobitě oklamati kupující a poškozují tak soutěžitele. Označení nádob, jak bylo popsáno, má za následek, že kupující může se domnívati, že nádoby jsou plněny Státním ústavem, tedy úřadem. Údaj, že med zkouší Státní včelařský ústav, není však pravdivý, protože med takto prodáváný zkoušen není a mimo to jest toto označení vůbec zakázáno. Označení Medokomisie na páskách, jimiž jsou přelepeny sklenice, jest nesprávné a má za účel u koupěchtivých zesílití přesvědčení, že jde o státně zkoušený med a, že vedle onoho Státního výzkumného ústavu ručí ještě jiná oficiální úřední komise pro kontrolu, regulaci a distribuci ve spotřebě a výrobě zboží určená k tomu, aby poskytovala spotřebitelům záruku za pravost prodaného medu. Žalobce proto navrhl, aby žalovaný byl uznán povinným zdržeti se nabízení a prodeje medu ve sklenicích opatřených přes víko modrými páskami s bílým nápisem: »Záruka pravosti. Zkouší Státní výzkumný ústav včelařský. »S.« a číslo »chem. rozboru« a »matriční číslo spolku včelařského Medokomisia« a červenými vignetami s trikolorou ve státních barvách s nápisem: »Pravý čl. včelí med« a zdržeti se nabízení a prodeje medu v papírových impregnovaných kelímcích ve státních barvách s nápisem: »Záruka pravosti. Zkouší Státní ústav včelařský« a natištěnou vignetou ve státních trikolorách s nápisem: »Pravý čl. včelí med«. Proti žalobě namítl žalovaný, že ve svém obchodu prodával a nabízel med ve sklenicích a kelímcích s označením, jak tvrdí žalobce. Uvedl však, že med jest skutečně zkoušen tak, že

jednotlivě zásilky medu jsou vždy pod přísnou kontrolou zapečetovány a vzorky z nich odesílány k přezkoumání. Plnění se provádí za přísné kontroly, takže jest naprosto vyloučeno, že by se mohl do sklenice dostat jiný med než ten, z něhož byl vzorek přezkoušen. Med pochází od Medokomisie, krajinské ústředie spolkov včelařských na Slovensku. Číslo chemického rozboru a matriční číslo jest evidenčním označením, které slouží k interním potřebám Medokomisie a k účtování. Označením, že med zkouší Státní ústav včelařský, lze rozumětí jen tak, že jde o med pocházející z množství, ohledně něhož byla provedena zkouška Státním ústavem včelařským. Zúčastněné kruhy se však nezajímají o to, jakým způsobem jest totožnost medu kontrolována a prokázána. K žalované straně přistoupilo jak vedlejší intervenient Krajinské ústředie spolkov včelařských na Slovensku, jež navrhlo, aby mu bylo přiznáno právo uveřejnití zamítající část rozsudku s příslušnými důvody v časopise Slovák, Národní Politika a Venkov. Nižší soudy vyhověly žalobě, pokud se jí žalobce domáhal výroku, že jest žalovaný povinen zdržeti se nabízení a prodeje medu ve sklenicích opatřených přelepenými přes víko modrými páskami s bílým nápisem: »Záruka pravosti. Zkouší Státní výzkumný ústav včelařský. »S.« a »číslo chemického rozboru« a »matriční číslo spolku včelařského Medokomisie«, jakož i zdržeti se nabízení a prodeje medu v papírových kelímcích s nápisem: »Záruka pravosti. Zkouší Státní výzkumný ústav včelařský«; jinak žalobě nevyhověly a zamítly rovněž návrh vedlejšího intervenienta na uveřejnění zamítavého rozsudku, odvolací soud z těchto důvodů: Prvý soud správně rozpoznal, že umístění všech údajů, jichž se zákaz rozsudkem daný týče, budí na venek u průměrného zákazníka dojem, že za pravost obsahu lahví i kelímků ručí jednak Státní výzkumný ústav včelařský na Slovensku, jednak včelařský spolek Medokomisia, čili, že i plnění lahví a kelímků stalo se za dozoru obou těchto institucí, kterýžto dojem je zdůrazněn ještě přelepením závěru závadnou páskou. Že však takový obsah údaje ony nemají, podává se nejen z tvrzení strany žalované samé, že nelze je posuzovati ve spojitosti, nýbrž i z jejího přednesu, dle něhož plnění nádob děje se bez takového dozoru a nevylučuje tedy záměnu s výrobkem jiným. Žalující strana nemusila tu prokazovati, že k záměně skutečně došlo a dochází, poněvadž neopřela svůj nárok o tvrzení, že reklama stranou žalovanou používaná je nepravdivou v tom smyslu, že by žalovaná strana pod touto reklamou prodávala med nepravý, nýbrž právě jen o tu okolnost, že vzhledem ke své úpravě budí zdání něčeho jiného, než by bez této úpravy vyjadřovala. Odvolací soud souhlasí rovněž s právním názorem prvního soudu, že vedlejší intervenient, i kdyby mu příslušelo dle § 20 c. ř. s. postavení spolčovníka v rozepři, nemá práva disposičního o předmětu rozepře, nýbrž vždy jen právo procesuální (stejně Neumannův komentář k c. ř. s., výklad k §§ 19, 20). Správně tedy první soud uvedl, že nemá práva vznéstí nárok na povolení uveřejnění rozsudku na útraty žalující strany, když nárok ten nevnesla strana žalovaná, k níž jako

vedlejší intervenient přistoupil. Není však důvodné odvolání žalobce do zamítavé části rozsudku. Použití trikolory ve státních barvách v reklamě mohlo by s hlediska předpisů zákona proti nekalé soutěži býti závadným jen tenkrát, kdyby jím měl býti nesprávně označen původ zboží, tedy s hlediska § 4 cit. zák. Že tu o takovouto skutkovou podstatu nejde, plyne z doznání žalující strany, že med prodáváný žalovaným pod pozastaveným označením jest med ze Slovenska, jež v době vynesení rozsudku v prvé stolici bylo součástí státu Československého. Neodporovalo proto tehdy použití trikolory ve státních barvách správněmu označení původu zboží. Jinak použití trikolory té, ani označení »pravý československý včelí med« nemá s ostatními pozastavenými údaji té souvislosti, jakou mají ony mezi sebou, poněvadž souvislost taková je vyloučena právě vnější úpravou — jde tu přece o zvláštní vignety, jež jak barvy trikolory tak i označení »pravý československý včelí med« zřetelně od ostatních pozastavených údajů oddělují. Ani údaj »pravý československý včelí med« není s hlediska § 2 zák. o nekalé soutěži závadným, ježto dle doznání žalobce je pravdivým.

Nejvyšší soud k dovolání žalovaného zamítl žalobu i v té části, v níž jí nižší soudy vyhověly, nevyhověl však dovolání žalobce a vedlejšího intervenienta.

D ů v o d y:

K dovolání žalované strany a jejího vedlejšího intervenienta: Těžisko dovolání spočívá v podstatě jen ve výtce právní mylnosti podle § 503 č. 4 c. ř. s., při čemž netřeba a dovolacímu soudu ani nelze uvažovati o věci s hlediska různých předpokladů a důsledků, jež si dovolání nahazuje a jež by podle dovolání právní názor odvolacího soudu s sebou přinášel. Jde jen o to, zda jednání žalované, jak vyplývá z přednesu stran, výsledků průvodního řízení a zjištění z něho učiněných, naplňuje skutkovou podstatu § 2 zákona proti nekalé soutěži, o kterýžto předpis jest žaloba skutkově jediné opřena. Při tom jest vycházeti s hlediska průměrného zákazníka. Nelze ovšem právě proto nechat bez povšimnutí pásky, jimiž byly sklenice a kelímky přelepovány, v jejich celku, protože právě takový průměrný zákazník nebude zpravidla obsah těchto pásek rozdělovati na jednotlivá slova a uvažovati o významu každého slova na nich zvláště. Než ani za tohoto předpokladu nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že lahvičky a kelímky vzhledem k své úpravě a to přelepením pásek určitého barevného seřazení s pozastavenými údaji budí zdání něčeho jiného než by bez této úpravy vyjadřovaly, totiž, jakoby za pravost obsahu lahví a kelímků ručil Státní výzkumný ústav včelařský a Medokomisie také v tom smyslu, že se i plnění lahví a kelímků děje za dozoru obou těchto institucí. Na takový závěr obsah pásek nepoukazuje a po názoru dovolacího soudu nemůže býti k němu sveden ani průměrný zákazník. Jde přece o med, u něhož také takový zákazník jen s obyčejnými zkušenostmi, jemuž půjde jen

o to, aby dostal zaručený pravý med, musí předpokládati, že med a podobné zboží bývá pravidelně co do pravosti zkoušen jen podle vzorků. Nebude si proto pozastavené údaje na pásce vykládati jinak, než právě v ten smysl, že totiž jde ve sklenicích a kelímcích o med, jež byl ve vzorku co do pravosti přezkoušen Státním úřadem včelařským, nikoliv snad tak, že by se i plnění kelímků a lahviček dalo pod dozorem řečeného ústavu. Nic jiného také pozastavené údaje nevyjadřují. Ježto nebylo zjištěno nic, z čeho by bylo lze souditi, že by sklenice a kelímky, pokud byly opatřeny páskami, byly bývaly plněny jiným medem, než tím, jež byl takovým způsobem co do pravosti přezkoušen, nemůže ani pozastavená úprava lahví a kelímků u obyčejného dbalého zákazníka vzbuditi zdání něčeho jiného, než by vyjadřovala bez této úpravy. Pokud dovolání napadá výrok v příčině uveřejnění rozsudku, není opodstatněno. Odvolací soud totiž správně seznal, že vedlejší intervenientce žalované strany přísluší jen procesuální právo k podpoře obrany žalované strany proti žalobnímu nároku, že však sama nemohla uplatniti věcný nárok na uveřejnění zamítavého rozsudku, když takový nárok nevznesla žalovaná. Rozhodnutí čís. 14617 Sb. n. s. má jiný skutkový podklad a šlo v něm mimo to o vedlejšího intervenienta žalující strany. K dovolání žalující strany: Dovolání to lze odkázati v podstatě na předchozí vývody a lze k nim podotknouti, že nesejde vůbec na tom, v jaké sestavě byly barvy na páskách, neboť smysl jejich může býti jen ten, že nejvýše zdůrazňují, že jde o med tuzemské výroby, jak na to poukazují také slova: »Pravý československý včelí med«. Ze sestavy barev a řečených slov nelze však vůbec usuzovati, že má anebo mohla tma býti vzbuzena klamavá domněnka u zákazníka zejména v tom smyslu, jakoby se také plnění a plombování medu dalo za účasti a kontroly úřadů a orgánů státních, že by ji mohl považovati jaksi za úřední uzávěru.

Čís. 17409.

Pro závazek podle § 3 vyživ. zák. rozhoduje skutečnost, že třetí osoba poskytuje výživu anebo jiné prostředky, netvrdí-li, že nevěděla o závazku povinného, a nelze-li ze zjištěných skutečností usuzovati, že by při obyčejné bedlivosti nemohla poznati, že svou podporu maří nebo ztěžuje plnění závazku k výživě.

(Rozh. ze dne 11. října 1939, Rv I 959/39.)

Žalobkyně domáhá se na svém manželovi a jeho sestře Marii P. solidárně placení výživného, na Marii P. proto, že tato žalobkynina manželka živi a umožňuje mu tak, aby si nehleděl výdělečné činnosti. Nižší soudy zamítly žalobu, pokud jí žalobkyně uplatňovala svůj nárok také proti Marii P., odvolací soud z těchto důvodů: Podle § 3 zák. č. 4/31 Sb. z. a n. je předpokladem nároku tam zmíněného

to, že si podporovaný nehledí výdělečné činnosti uložené mu v § 1 uved. zákona. K tomu tudíž, aby bylo lze žalované Marii P. uložit náhradní alimentární povinnost, bylo by třeba, aby podpora žalobkynina manžela žalovanou Marií P. byla příčinou toho, že si tento nehledí výdělečné činnosti. Ze zjištění prvního soudu však plyne, že žalovaná podporuje žalobkynina manžela jen proto, aby si udržel výdělečnou schopnost, a toto zjištění nebylo napadeno. Nelze proto říci, že podpora, která se žalobkyninmu manželu dostává od žalované, je příčinou toho, že týž nevykonává výdělečnou činnost, nýbrž lze spíše usuzovati na to, že jeho nezaměstnanost je příčinou toho, že se mu dostává podpory.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby i pokud jde o žalovanou Marii P.

D ů v o d y:

Nižší soudy vyložily mylně ustanovení § 3 alim. zákona, neboť pro závazek tam stanovený rozhoduje objektivní skutečnost poskytování výživy nebo jiných prostředků, když žalovaná ani netvrdila, že by nevěděla o závazku svého bratra a ze zjištěných skutečností nelze usuzovati na to, že by při obyčejné bedlivosti nemohla poznati, že svou podporou maří nebo aspoň ztěžuje plnění závazku svého bratra vůči jeho manželce. Tím právě, že žalovaná Marie P. poskytovala svému bratru Jiřímu výživu, ač k tomu neměla zákonné povinnosti, umožňovala mu, že si nehleděl výdělečné činnosti, uložené mu v § 1 alim. zák., v čemž jest spatřovati podporování po rozumu § 3 alim. zák.

Čís. 17410.

Živnostník, který provádí na stavbě práce na vlastní účet (risiko), je samostatným podnikatelem a nesejde na tom, zda je v přímém smluvním poměru k stavebníku či k staviteli jako jeho subkontrahent.

Na tom nic nemění, že živnostníkovu zaměstnanci dával na stavbě příkazy i zaměstnanec stavitelův (stavbyvedoucí), netýkaly-li se takové příkazy materiální stránky díla, nýbrž jen bližšího určení, na kterých místech má býti smluvené dílo prováděno.

(Rozh. ze dne 12. října 1939, Rv I 893/39.)

Žalobce přednesl, že z příkazu svého zaměstnavatele Františka V. pracoval ještě se čtyřmi jinými dělníky u něho zaměstnanými na zemní izolaci při stavbě sborového velitelství, tedy na práci, kterou měl zadánu zaměstnavatel žalobcův a kterou prováděl na svůj účet a risiko. Při této práci byl žalobce zasypán a zraněn. Na stavbě měl zadánu práci také žalovaný, který nad vykopávkou, v níž žalobce pracoval, měl k odvážení materiálu postavenou pomocnou polní dráhu, jejíž kolejnice ležely kolmo na vykopávce, v níž žalobce pracoval. Kolejnice měly

značný svah k vykopávce. Asi metr od kraje výkopu končila kolej točnicí. Materiál byl dopravován v překlopných vozících, které neměly spolehlivého zarážejícího zařízení. V den úrazu vzal po kolejích se shora směrem k vykopávce vozík naplněný stavebním materiálem Jan H., zaměstnanec žalovaného. Asi 10 m od točnice pro značnou váhu H. vozík pustil, ten přejel točnici, vykolejil a vjel do vykopávky, v níž žalobce pracoval. Při pádu vozík přerazil vzpěry, vyztužující vykopávku, zachytil se na zpěrážených vzpěrách a celý obsah spadl na žalobce. Před úrazem obsluhovali vozík 2—3 dělníci, později však žalovaný z úspor- ných důvodů nechal u vozíku jen jednoho dělníka. Žalovaný nedodržel podle přednesu žalobceva předpisy ustanovení vl. nař. č. 53/31 Sb. z. a n., neboť ani zarážející úprava, ani vozíky nebyly opatřeny spolehlivě účinkujícím brzdícím zařízením a právě tímto hrubým nedbáním a nedodržením předpisů žalobce utrpěl úraz. Domáhá se proto na žalovaném náhrady vzniklé mu škody. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal žalobní nárok důvodem po právu. D ů v o d y: Prvý soud přiklonil se k právnímu názoru žalovaného, který namítal, že neodpovídá za žalobcův úraz, poněvadž byl v kritické době v poměru k žalobci podnikatelem, a jako takový by ručil podle § 46 úrazového zákona z 28. prosince 1887 č. 1 ř. z. z r. 1888 za jeho úraz jenom tehdy, kdyby byl jednal zlomyslně. Prvý soud vycházel tu z přesvědčení, že žalobce byl sice v době úrazu zaměstnancem V., že však kromě toho byl František V. na stavbě, kterou prováděl žalovaný, proti žalovanému t. zv. subkontrahentem. Pracovní příkazy dostával žalobce od V., ale jen v tom případě, když tento byl na stavbě, za jeho nepřítomnosti měl právo polír žalovaného určití žalobce ku práci na úseku, kde toho bylo zapotřebí. To se dělo proto, že František V. sám prohlásil, že izolace musí dělati tak, jak to bude potřebovatí žalovaný. Z toho usoudil první soud, že žalovaný zadal Františku V. isolační práce, které byly částí provozu v podniku žalovaného, když vlastně šlo mezi Františkem V. a žalovaným o smlouvu o dílo, takže žalobce byl dělníkem úrazového podniku žalovaného. Odvolací soud nesouhlasí s tímto právním názorem prvního soudu. Žalobce byl výhradně zaměstnancem asfaltérské firmy V. a tím, že polír stavitelské firmy žalovaného v nepřítomnosti majitele asfaltérské firmy V. směl dirigovati žalobce na práci na jiném místě, neoctl se žalovaný vůči žalobci v poměru úrazového podnikatele ve smyslu § 11 cit. úr. zák., poněvadž rozkazy udílené jemu od stavitelské firmy žalovaného netýkaly se nikterak materiální stránky díla, nýbrž výhradně bližšího určení, na kterých místech má býti dílo smluvené s asfaltérskou firmou V. prováděno, aby tohovělo časové a místní potřebě žalované strany. Je-li tomu tak, pak není pochyby o tom, že tu neběží o poměr zaměstnance a podnikatele ve smyslu § 11 úr. zákona, takže na souzený případ nelze použítí ustanovení § 46 úraz. zák., nýbrž výhradně předpisu § 47 úraz. zák. a §§ 1295 a 1297 ob. obč. zák., když žalovaný vůči žalobci byl v poměru »osoby třetí«, jak to má právě na mysli cit. § 47 úraz. zák. V důsledku toho jest uvážiti další otázku,

totiž onu, zda žalovaného stihá zavinění na úrazu žalobce. Z výsledků průvodního řízení vyplývá, že se žalovaný dopustil skutečně zavinění, záležejícího v tom, že nezařídil dostatečné varážecí zařízení, nepoužíval dostatečného počtu obsluhujících dělníků nebo vozíků s řádnou brzdou (jak mu to později bylo nařízeno okresním úřadem), a že nedal zhotoviti ani dostatečně odolné zábradlí, které by znemožnilo pád vozíku do vykopávky a tím i vysypání jeho obsahu do prostoru, kde žalobce v kritické době pracoval. Žalovaný musí proto jako stavební podnikatel ručiti žalobci za škodu úrazem utrpěnou. Žalovaný se ovšem bránil ve sporu tím, že ve smyslu § 54 vl. nař. č. 53/31 Sb. z. a n. nelze spatřovati jeho zavinění v tom, že používal sochorů a nikoliv vozíků s brzdou a plošinou pro obsluhovatele, protože používání vozíků opatřených brzdou je předepsáno toliko při posunování železničních vozů hnaných motorickou silou, nedbá však toho, že řečený předpis nejedná jen o takovémto případě, nýbrž zmiňuje se vůbec o různých případech, kde je třeba zvláštních opatření z opatrnosti. Poněvadž ze zjištěných okolností jest bezpečně usuzovati na zavinění žalovaného i na příčinnou souvislost mezi ním a utrpěnou škodou žalobce, jest žalobní nárok co do důvodu po právu.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Bylo doličeno již v rozhodnutí čís. 13.977 Sb. n. s., že podnikatelem podle zákona o úrazovém pojištění dělnickém je ten, na jehož účet (risiko) se děje provozování podniku (srov. i Sb. n. s. 6538). Tato zásada nedoznala změny ani ve 2. odst. § 11 téhož zákona, nýbrž byla tam jen blíže provedena pro obor stavebních podniků. Při provádění stavebních prací bývá zpravidla zúčastněno několik živnostníků, jichž podniky podléhají úrazovému pojištění dělnickému. Pro takové případy stanoví § 11 (2) cit. zák., že každý z těchto živnostníků, který na stavbě provádí práce na vlastní účet (risiko), je samostatným podnikatelem. Předpokladem je tedy i tu, aby živnostník prováděl na stavbě práce na vlastní účet a risiko. Nesejde při tom na tom, zda je v přímém smluvním poměru k stavebníku (srov. Sb. n. s. č. 3143) či staviteli jako jeho subkontrahent, jak je tomu v souzené věci. Již prvý soud pokládal smlouvu uzavřenou mezi žalovaným a žalobcovým zaměstnavatelem Františkem V. správně za smlouvu o dílo. Ale při takové smlouvě, jak bylo uvedeno již v motivech třetí dílčí novely k občanskému zákonu (str. 206 zprávy justiční komise) a doličeno v rozhodnutích č. 4148, 5451 a 10402 Sb. n. s., jde právě o závazek k výkonu podle vlastního plánu, vlastními prostředky, případně s pomocníky nebo náhradníky, se zárukou nejen za péči, ale i za zdar díla a správu pro jeho vady, s převzetím nebezpečí nezdaru, tedy úhrnem o jednání samostatného podnikatele. Přes to neuznal prvý soud vůči žalobci za podnikatele Františka V., nýbrž žalovaného z toho důvodu, že příkazy zaměstnancům Františka V. na

stavbě sborového velitelství v H. K. prováděné žalovaným dával, když František V. nebyl na stavbě, jak tomu bylo také v době žalobcova úrazu, stavbyvedoucí žalovaného. Ale v rozsudku odvolacího soudu bylo správně doličeno, že takové příkazy se netýkaly materiální stránky díla, nýbrž jen bližšího určení, na kterých místech má býti dílo smlouvené prováděno, aby to hovělo časové a místní potřebě žalovaného. Dovolací soud schvaluje proto právní závěr odvolacího soudu, že mezi žalobcem a žalovaným nešlo o poměr zaměstnance a podnikatele ve smyslu § 11 úr. zák., nýbrž o ustanovení § 47 úr. zák. a §§ 1295 a 1297 obč. zák. Opodstatněn jest však dovolací důvod § 503 čís. 2 c. ř. s. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalovaný se dopustil skutečně zavinění, záležejícího v tom, že nedal zaříditi dostatečné varážecí zařízení, nepoužíval dostatečného počtu obsluhujících dělníků nebo vozíků s řádnou brzdou a, že nedal zhotoviti ani dostatečně odolné zábradlí, které by znemožnilo pád vozíku do vykopávky a tím i vysypání jeho obsahu do prostoru, kde žalobce v kritické době pracoval, aniž provedl o skutkových okolnostech, ze svědeckých výpovědí zjištěných a znaleckého posouzení vyžadujících, důkaz znalci. Trpí proto jeho řízení vadou, která, třeba nezpůsobující zmatečnosti, zamezila úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře.

Čís. 17411.

Soustavné opožděné docházení do práce je důležitým důvodem podle § 34 č. 4 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., pro který je zaměstnavatel oprávněn zaměstnance předčasně propustiti.

Okolnost, že zaměstnavatel neoznámil zaměstnanci ve lhůtě podle § 35, odst. 1 uved. zák. tento propouštěcí důvod, nemá na oprávněnost zrušení služebního poměru vlivu.

(Rozh. ze dne 12. října 1939, Rv I 983/39.)

Žalobce, neuznávaje důvodu, pro který žalovaný s ním okamžitě zrušil služební smlouvu dne 28. července 1938, domáhá se na žalovaném zaplacení částek, jež mu přísluší podle služební smlouvy proti žalovanému. Prvý soud zamítl žalobu. Odvolací soud přiznal žalobci doplatek služného za dobu od 12. července do 28. července 1938, jinak odvolání nevyhověl. Důvody: Na otázku, zda byla dána okamžitá výpověď žalobci právem, správně odpověděl prvý soud kladně, poukázav na důvod výpovědi podle § 34 bod 3 a 4 zák. čís. 154/34 Sb. z. a n., poněvadž žalobce soustavně nechodil včas do práce. Výpověď byla dána včas, když se tak stalo téhož dne, kdy žalovaný se dověděl, o důvodech výpovědi, to je dne 28. července 1938 (§ 35 odst. 1 cit. zák.). Není rozhodné, že žalovaný v dopise z 28. července 1938 se odvolával jako na důvod výpovědi na to, že žalobce nevyhověl vyzvání žalovaného, aby předložil lékařské vysvědčení úředního lékaře. Důvod

výpovědi nemusel žalovaný ani uváděti. Poněvadž výpověď byla dána až 28. července 1938 a služební plat byl žalobci vyplacen jen do 12. července 1938, má žalobce nárok na plat od 12. do 28. července 1938, tedy za 16 dní po 66 K 70 h, úhrnem na 1.067 K 20 h, které mu byly přisouzeny. V dalším byla žaloba zamítnuta, poněvadž předčasné propuštění žalobce bylo odůvodněno, žalobci nepřisluší proto náhrada platu za výpovědní dobu, ani náhrada za dovolenou podle ustanovení § 26 odst. 7 věta 2. zák. čís. 154/34 Sb. z. a n.; remunerace nebyla ani smluvena, ani obvyklá a nedoplatek diet nebyl dokázán. Na nocležné žalobce nemá nároku, částku 300 K, o které nyní žalobce tvrdí, že ji uplatňuje jako odměnu za práci přes čas, ač původně jest zahrnuta pod titul nevyplacených diet, nemůže z nového titulu uplatňovati se zřetelem na ustanovení § 33, odst. 3 zák. č. 131/31 Sb. z. a n. Práce přes čas rovněž není dokázána, naopak svědci potvrdili, že žalobce, zůstal-li v kanceláři déle, nahrazoval tím zameškané řádné úřední hodiny.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jako důvod okamžitého zrušení služebního poměru uznal odvolací soud jednak to, že žalobce jednal proti zákazu a příkazu žalovaného, když přepracoval některé projekty, dále pak, že soustavně nechodil včas do práce, o kterýchžto okolnostech se žalovaný dozvěděl dne 28. července. Soustavné opožděné přicházení do práce jest důležitým důvodem podle § 34 č. 4 zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n., pro který jest zaměstnavatel oprávněn zaměstnance předčasně propustiti. Žalovaný tak učinil dne 28. července 1938, když se o tom dozvěděl. Byla tedy zachována lhůta stanovená v § 35, odst. prvního zákona čís. 154/1934 Sb. z. a n. Okolnost, že žalovaný v této lhůtě žalobci tento důvod propuštění neoznámil, nemá na oprávněnost zrušení služebního poměru vlivu. Stačí, že žalovaný ve sporu o nároky předčasně propuštění dokázal, že měl důvod k propuštění žalobce a, že zrušil služební poměr ve lhůtě zákonem stanovené (srov. Sb. n. s. čís. 15075). Bylo-li propuštění žalobce oprávněné již z tohoto důvodu, netřeba se zabývatí oprávněností dalšího důvodu, že žalobce jednal proti příkazům a zákazům žalovaného, ani dovolacími důvody, pokud se týkají výlučně jen tohoto důvodu propuštění žalobce.

Čís. 17412.

Právním jednáním, které má v zápětí právní účinky pro jmění dlužníkovy, jsou i knihovní zápisy, jimiž se mění nebo zrušují knihovní práva dlužníkovy (§ 1 odp. ř.).

Jde-li při knihovním zápisu o splnění pravého a splatného závazku z právního jednání již dříve ujednaného, lze knihovnímu zápisu podle § 2 odp. ř. odporovati buď, byl-li provázen pletichami, nebo byly-li již při základním jednání, které tvoří spolu s knihovním zápisem skutkovou podstatu odporu, dány subjektivní podmínky § 2 odp. ř.

V tomto případě je lhůta k odporu zachována, spadá-li do ní knihovní zápis jako poslední akt odporovatelného jednání.

Pletichy, které mohou činiti knihovní zápis odporovatelným podle § 2 odp. ř.

Podle které doby jest posuzovati otázku, zda dlužníkův smluvce věděl nebo musil věděti o zkracovacím úmyslu dlužníkově, uplynula-li mezi základním jednáním a jeho knihovním provedením delší doba.

K odporování stačí i úmysl dlužníkův mařiti případné uspokojení věřitelova nároku dosud podmíněného, věděl-li dlužníkův smluvce o tomto úmyslu nebo musil-li o něm věděti. Podmíněným je nárok manželského dítěte, vyživovaného zatím in natura, na výživné v penězích pro případ, že mu bude výživa in natura odepřena neb jinak znemožněna.

(Rozh. ze dne 12. října 1939, Rv II 125/39.)

Žalobce přednesl, že se jeho manželský otec, nyní manžel žalované Josef L. zavázal smírem ze dne 2. června 1927 v N. J. platiti mu výživné 90 K měsíčně. Žalovaná dobře věděla o této vyživovací povinnosti Josefa L. Podle notářského spisu ze dne 29. prosince 1927 odstoupil Josef L. žalované polovici své ideální polovice na nemovitostech vložky č. 442 kat. území J. a polovici své ideální čtvrtiny na nemovitostech vložky č. 69 v J. a to za postupní cenu 1890 K a výměnek Roziny D. Postupní cena byla uhrazena převzetím knihovních dluhů, totiž polovice pohledávky žalobce a jeho bratra nezl. Antonína L. jako otcovských podílů, zřízených soudním smírem krajského soudu v N. J. Tato smlouva byla podle přednesu žalobce zřejmě sjednána otcem žalobcovým a žalovanou v úmyslu zkrátiti žalobce v jeho alimentálních nárocích, uváží-li se, že žalovaná o těchto nárocích dobře věděla, že postupní cena nečinila ani polovinu skutečné hodnoty postoupených nemovitostí a, že měla býti uhrazena pouhým převzetím dluhů, že tedy postupní cena nebyla určena skutečnou hodnotou postoupených nemovitostí, nýbrž podle toho, které dluhy chtěla žalovaná převzítí. Šlo tudíž ve skutečnosti o darování. Žalovaná uzavřela s otcem žalobcovým sňatek dne 28. ledna 1934, avšak převod práva vlastnického postoupených nemovitostí nebyl proveden ihned, nýbrž až 24. dubna 1937. Josef L., ač byl upomínán, žalobci neplatil. Žalobce proto vedl exekuci na výživné od 1. srpna 1935 do 31. března 1937 na částku 1.800 K a to exekuci mobilární u okresního soudu ve V. Při výkonu exekuce byla přítomna žalovaná a věděla, pro jakou pohledávku se exekuce vede. Vůči výkonému orgánu prohlásila, že zabavené předměty náleží jí a nikoliv povinné straně, takže skutečně musily býti předměty ty z exekuce vyloučeny a mobilární exekuce zůstala bezvýslednou. Výkon této exekuce byl proveden v prvé půli dubna 1937, takže dne 24. dubna 1937, kdy byl proveden knihovní převod práva vlastnického s Josefa L. na žalovanou, žalovaná věděla o žalobcově pohledávce a stal se tedy převod

zřejmě v úmyslu žalobce zkrátiti, o čemž žalovaná věděla nebo věděti musila. Když pak žalobce po bezvyslednosti mobilární exekuce vedl k vydobytí své alimentární pohledávky dne 14. července 1937 exekuci vnučeným vkladem práva zástavního a po té nucenou dražbou na nemovitý majetek Josefa L., mohly tyto úkony býti provedeny jen na zbývající polovici Josefa L., to jest na čtvrtině vložky č. 442 a ideální osmině vložky č. 69 kat. území J., kteréžto nemovitosti byly však již předluženy, takže nebylo lze z nich dojíti uspokojení a žalobce proto dražbu zastavil. Nemovitosti, jichž nabyta žalovaná od Josefa L., však předluženy nejsou a mohl by žalobce dojíti z tohoto majetku uspokojení. Poněvadž právní jednání ze dne 29. prosince 1927, jímž postoupil Josef L. žalované své nemovitosti, jest odporovatelné podle ustanovení odpůrčího řádu, žádá žalobce, aby bylo uznáno právem, že žalovaná Anna L. jest povinna trpěti, aby žalobce uspokojil svou pohledávku na výživné podle smíru krajského soudu v N. J. ze dne 2. června 1927 (90 K měsíčně) z ideální čtvrtiny nemovitostí vložka čís. 442 pozemkové knihy kat. území J. a ideální osminy nemovitostí vložka čís. 69 tamtéž; vlastnický připsaných žalované. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Pokud jde o otázku, zda odpůrčí žaloba, která došla k soudu dne 26. ledna 1938, byla podána v zákonné lhůtě, vychází prvý soud z náhledu, že pro počítání dvouleté lhůty ve smyslu ustanovení § 2 č. 3 odp. ř. nemá významu doba knihovního vkladu vlastnického práva, nýbrž jenom čas uzavření smlouvy. Tento právní náhled jest schválný. Vlastnictví nemovitostí nepřechází sice již uzavřením smlouvy, nýbrž teprve knihovním převedením práva vlastnického, avšak z doslovu § 2 čís. 3 odpůrčího řádu plyne jasně, že odporovati lze ne knihovnímu převodu, nýbrž právnímu jednání, které jest jeho podkladem. Právní jednání, jemuž žalobce odporuje, jest notářská smlouva svatební ze dne 29. prosince 1927. I když platnost smlouvy svatební ze dne 29. prosince 1927 byla závislou na odkládací výmince, t. j. uzavření sňatku, k němuž došlo 28. ledna 1934 a žalovaná nabyta vlastnického práva teprve knihovním vkladem, nelze mít za to, že právní jednání bylo »ukončeno« — jak míní žalobce — teprve knihovním provedením, neboť povolení vkladu do pozemkové knihy jest rozhodnutím soudu a nikoliv právním jednáním, nejsouc projevem soukromé vůle. Z doslovu § 2 č. 3 odp. ř. jest dále zřejmo, že pro počítání dvouleté lhůty k odporu, kterou jest čítati nazpět od podání žaloby, jest při odporování svatební smlouvě rozhodná doba uzavření smlouvy a nikoliv doba sňatku, která jest v tomto směru nerozhodná. Na váhu také nikterak nepadá, kdy se věřitelé dověděli o smlouvě, které odporují. Kdyby tato okolnost měla mít při počítání lhůty význam, bylo by to musilo býti v zákoně vyjádřeno, což se však nestalo. Poněvadž od uzavření svatební smlouvy, které žalobce odporuje, a i od uzavření sňatku uplynula do podání žaloby doba delší než 2 roky, nelze jí podle § 2 č. 3 odp. ř. již odporovati. Pro odpor z důvodu § 2 č. 1 odp. ř. stanoví zákon lhůtu 10 let, počítaje zpět od po-

dání žaloby. Ježto svatební smlouva byla uzavřena dne 29. prosince 1927, jest považovati odpor žalobou podanou dne 26. ledna 1938 za opožděný také, pokud se zakládá na tomto zákonném ustanovení, třeba účinky právního jednání podle vůle stran nastaly teprve uzavřením sňatku dne 28. ledna 1934. Ani v tomto směru nemůže býti rozhodnou doba, kdy se věřitelé o právním jednání dověděli nebo kdy došlo ke vkladu práva vlastnického. I kdyby se však mělo za to, že právní jednání stalo perfektním teprve splněním odkládací podmínky, tedy uzavřením sňatku, a že den sňatku je rozhodný pro počítání zmíněné lhůty, bylo na žalobci, aby dokázal, že byla smlouva uzavřena Josefem L. v úmyslu zkrátiti věřitele a, že úmysl tento byl žalované znám. První soudce má právem za to, že se žalobci tento důkaz nezdařil. Výpovědi Josefa L. bylo zjištěno, že svědek postoupil svatební smlouvou ideální polovici svých nemovitostí také proto, že žalovaná chtěla mít zajištěny peníze, které mu poskytla na zaplacení dluhů, neboť věděla, že má nezletilého chlapce z prvního manželství, o něhož se musí starati. Z toho však nevyplývá, že Josef L. měl úmysl zkrátiti svého syna, který tehdy byl ve výživě a výchově u Marie Š. a na něhož Josef L. platil podle smíru měsíčně 90 K. Spíše jest mít za to, že šlo Josefu L., který byl v těžké finanční situaci, o to, aby získal peníze potřebné do hospodářství, aby mohl plniti své závazky. Šlo o obvyklý převod polovice majetku na nevěstu, která přinesla do hospodářství hotovost a chtěla obdržeti vzájemnou hodnotu. Z okolnosti, že žalovaná převzala zmíněnou svatební smlouvou — jak z této smlouvy vyplývá — na úhradu postupní ceny nejenom polovici knihovních dluhů, ale i polovici pohledávek nezl. Antonína a Pavla L., které podle smíru ze dne 28. června 1937 otec jejich Josef L. se zavázal jim vyplatiti, ale které dosud nebyly knihovně zajištěny, plyne jasně, že Josefu L. nešlo při uzavření smlouvy o zkrácení dětí z prvního manželství. Bylo dále zjištěno, že Josef L. vzal v lednu 1934 žalobce k sobě do společné domácnosti s žalovanou a živil ho u sebe až do srpna 1935, kdy žalobce od něho odešel ke své matce. I z této okolnosti jest souditi na to, že Josef L. neměl při uzavření smlouvy úmysl zkrátiti žalobce na výživě. Svatební smlouva zůstala knihovně neprovedena, i když Josef L. s žalovanou uzavřel 28. ledna 1934 sňatek. Odchodem žalobce do domácnosti matčiny se ovšem situace změnila. Z té okolnosti však, že Josef L. zažádal o vklad vlastnického práva pro žalovanou, když opatrovník nezletilému žalobci zřízený se domáhal na něm placení výživného a provedl exekuci proti němu, nelze usuzovati, že Josef L. měl již v době uzavření svatební smlouvy úmysl — třeba jen eventuální — zkrátiti žalobce v jeho nárocích na výživné. Úmysl, který sledoval L. při podání knihovní žádosti, jest však pro posouzení důvodnosti odpůrčího nároku nerozhodný. Prvý soud tedy na základě učiněných zjištění správně posoudil věc po stránce právní.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Jest oprávněna výtká dovolání, již jest napaden právní úsudek odvolacího soudu, že jako počátek lhůty § 2 nepřichází v úvahu knihovní vklad odstupní smlouvy do pozemkové knihy, poněvadž vklad do pozemkové knihy není prý právním jednáním, nýbrž právníkou skutečností, kterou odpůří řád nemá na mysli. Právním jednáním ve smyslu § 1 odp. ř. jest každé jednání, které má v zápětí právní účinky pro jmění dlužníkovo, tudíž zejména také knihovní zápisy, jimiž se mění nebo zrušují knihovní práva dlužníkova. Knihovní zápis jest ovšem činností knihovního soudu, ale tento nezakročuje z úřadu, nýbrž na návrh stran. Tomu je však tak i v případě vedení exekuce a přes to lze podle výslovného předpisu § 7 odp. ř. odporovati i jednáním, které bylo vyjednáno exekucí. Jde-li při tom, jako v souzené věci, o splnění právního jednání již dříve ujednaného, má to při odporování ten význam, že jakožto splnění právého a splatného závazku lze knihovnímu zápisu odporovati podle § 2 odp. ř. jen, byl-li prováděn pletichami (srov. rozh. č. 16420 a j. Sb. n. s.), anebo když knihovní zápis sám nebyl sice prováděn pletichami, ale když základní jednání tvoří jen dohromady s knihovním zápisem, zkrácení věřitelů dokončivším, skutkovou podstatu odporu a když již při základním jednání byly subjektivní podmínky § 2 odp. ř., totiž úmysl zkracovací na straně dlužníka a vědomost, pokud se týče zaviněná nevědomost o zkracovacím úmyslu u druhé strany. V takovém případě jest lhůta k odporu zachována, i když do ní spadá jen poslední akt odporovatelného jednání, t. j. knihovní zápis. Dovolání správně poukazuje k tomu, že by jinak mohl dlužník zákon jednoduchým způsobem obcházeti: uzavře smlouvu v úmyslu fraudulentním, tuto zavede v tajnosti až projdou lhůty § 2 odp. ř. a pak teprve smlouvu provede knihovně, aniž by zkrácený věřitel této se mohl brániti. V souzené věci byl proveden knihovní zápis postupu nemovitosti ještě v dvouleté lhůtě § 2 čís. 3 odp. ř., ale postup nemovitosti sám byl ujednan již v notářském spise ze dne 29. prosince 1927. Avšak žalobce přednesl a nabídl o tom důkaz v první stolici, že již tato smlouva byla zřejmě ujednána s jeho dlužníkem a žalovanou v úmyslu zkrátiti žalobce v alimentárních nárocích a že žalovaná o těchto nárocích dobře věděla. Kromě toho uplatňoval, sice ne výslovně, ale zřejmým poukazem, že při knihovním zápisu byly i pletichy. Vždyť ve svém přednesu naznačil, že žalobcův otec a žalovaná vzali žalobce k sobě a vyživovali ho in natura, aby nemohl uplatňovati nárok na výživné v penězích, a že teprve, až uplynula lhůta, v níž mohl uplatniti odpor proti postupu nemovitosti, znemožnili žalobci pobyt v jejich domácnosti, domnívajíce se, že případný peněžitý nárok žalobcův nebude proti otci žalobce již vymahatelný. Kdyby tomu skutečně tak bylo, pak otec žalobcův a žalovaná lstivým jednáním zabránili případnému vymáhání peněžního nároku na výživné až bude (podle jejich názoru) neodporovatelným knihovní převod nemovitostí na žalovanou, a šlo by tedy o pletichy, které by činily

knihovní zápis odporovatelným podle § 2 odp. ř., třebaže šlo o plnění právého a splatného závazku z notářského spisu z roku 1927. Nižší soudy se dosud touto otázkou vůbec neobíraly a neučinily zjištění k jejímu vyjasnění. Nižší soudy však neřešily bezvadně ani druhou otázku, t. j. zda tu byly zkracovací úmysl a vědomost žalované o něm již v době notářského spisu. Nižší soudy měly kladné tvrzení žalobce v tomto směru za vyvráceno vzhledem ke zjištění, že šlo o obvyklý převod polovice majetku žalobcova otce na nevěstu, že otec obdržel za to protihodnotu jednak převzetím některých jeho dluhů žalovanou, jednak hotovými peněžními výpomocemi ze strany žalované, kterými nemovitost zvelebil a které chtěl žalované postoupením poloviny nemovitosti zajistiti, a pak také vzhledem k tomu, že žalobci poskytli výživu, na kterou měl nárok, in natura. Leč v tom je nesprávné právní posouzení věci. Když otec žalobcův sledoval svým jednáním uvedený účel, nesměl tak učiniti takovým způsobem, aby tím bylo mařeno uspokojení žalobcových nároků, na které byla snad tehdy ještě naděje. Proto nemůže žalobcova otec omlouvat, že si vytkl při postupu nemovitosti za konečný cíl něco jiného, než zkrácení žalobce, ale při tom si byl vědom, že žalobce zkracuje, neboť stačí, že úmysl jeho nesměřoval sice přímo, ale nepřímo ke zkrácení žalobce (srov. rozh. čís. 4161, 5732, 9813 a j. Sb. n. s.). V tomto směru nižší soudy se svého mylného právního hlediska neučinily zjištění a, jak dovolání právem vytýká, nehodnotily ani výpověď otce žalobcova jako svědka, že postoupil polovici svého ideálního podílu na nemovitostech nynější manželce proto, že chtěla míti zajištěny peníze, které z části poskytla na jeho dluhy, a že věděla, že má nezletilého chlapce (žalobce), o kterého se musí starati. Tato výpověď jest důležitá také pro další otázku, zda žalovaná v době notářského spisu, nebo kdykoliv později před zavělením smlouvy věděla nebo musela věděti o případném (nepřímém) zkracovacím úmyslu žalobcova otce. Ani okolnost, že otec žalobcův obdržel za postoupenou nemovitost plnou protihodnotu, nemůže odporování vyloučiti, neboť jest nesporno, že žalobce přes to nemůže dojiti uspokojení svých nároků, na které měl dříve vyhlídky, protože otec žalobcův onu protihodnotu již nemá. Jde tu o otázku zkrácení žalobce. Toto jest předpokladem odpůřčího nároku jen v tom smyslu, že odporování jest způsobilé přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele, anebo je alespoň ulehčiti nebo uspíšiti. Stačí, zvýší-li bezúčinnost právního jednání možnost sáhnouti za účelem vedení exekuce na takové majetkové části, které odporovatelným jednáním z majetku dlužníkova již vyšly, přivodí-li pro odporujícího věřitele příznivější situaci než bylo před odporováním. Není však třeba, by byl přímý vztah mezi jednáním odporovatelným a zmenšenou vyhlídkou věřitelů nastalou tímto jednáním, a jest proto lhostejno, zda byl účinek ten (zmenšení vyhlídky věřitelů na uspokojení) dán již předem, kdy došlo k odporovatelnému jednání, či zda nastal teprve pozdějším jednáním dlužníkovým, který na příklad protihodnotu za postoupenou nemovitost spotřeboval nebo zatajil a

odporujícího věřitele neuspokojil (srov. rozh. čís. 10691 Sb. n. s.). Pokud pak jde o to, že žalobcův otec vyživoval v době notářského spisu žalobce in natura, nevypovídaly se tu nižší soudy s námitkou obsaženou v přednesu žalobce, že tu šlo na straně otce o opatření, které mělo být jen dočasné, aby právě bylo žalobci zabráněno uplatňovati nároky peněžité. Nehledíc ani k tomu, trval i přes výživu in natura nárok žalobcův na výživné v penězích jako nárok subsidiární a podmíněný pro případ, že výživa in natura bude odeprána neb jinak znemožněna, a k odporování stačí i úmysl mařiti případně uspokojení nároku dosud podmíněného a druhá strana o tomto úmyslu věděla anebo věděti musila. Nižší soudy právě tuto otázku dosud nevyřešily a neučinily v tomto směru potřebná skutková zjištění. Věc není proto zralá k rozhodnutí.

Čís. 17413.

Lhůta, kterou uložil procesní soud straně žalující na rozvod manželství, k předložení osvědčení o státním občanství, není neprodlužitelnou podle § 85, odst. 2 c. ř. s., nýbrž je obyčejnou lhůtou soudcovskou (§ 123 c. ř. s.), jež může být soudem prodloužena (§ 128, odst. 1 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 13. října 1939, R I 506/39.)

První soud uložil za sporu o rozvod manželství žalobkyni, aby do 14 týdnů předložila soudu osvědčení o státním občanství, jinak, že bude žaloba odmítnuta. Žalobkyně ještě před uplynutím zmíněné lhůty zažádala o její prodloužení, ježto si dosud uvedené osvědčení nemohla opatřiti, ale první soud usnesením z 29. prosince 1938 zamítl žádost o prodloužení lhůty, protože podle výnosů ministerstva spravedlnosti jest lhůta k osvědčení státního občanství lhůtou podle § 85 c. ř. s. a tudíž neprodlužitelná, a v důsledku toho odmítl žalobu. Rekursní soud uložil prvému soudu, zrušiv jeho usnesení, aby v řízení pokračoval.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Z doslovu §§ 84 a 85 c. ř. s. a zejména z druhého odstavce § 85 c. ř. s. vyplývá, že při vrácení podání k opravě formálních vad se má určití lhůta k opětovnému předložení jenom tehdy, měla-li být při původním podání dodržena nějaká lhůta hmotného či procesního práva. Taková lhůta jest ovšem podle zákona neprodlužitelná, neboť jinak by bylo stranám usnadněno obcházení zákonných lhůt. Ve všech ostatních případech však, v nichž nejde o dodržení nějaké zákonné lhůty, nemusí soud určití lhůtu k opravě, nýbrž jest ponecháno straně na vůli, kdy opravné podání chce znovu podati. Z této úvahy vyplývá, že v souzeném

případě nejde o lhůtu podle § 85 c. ř. s., neboť podání žaloby o rozvod manželství není vázáno lhůtou. Musil tedy soud, kdyby ihned při prvním povinném přezkoumání žaloby byl přišel na dodatečně zjištěnou formální závadu, prostě žalobu vrátiti bez ustanovení lhůty. Zjistil-li onu závadu až po zahájení ústního jednání, nemohl ovšem již žalobu vrátiti k opravě, ale lhůta, již udělil žalobkyni k předložení osvědčení o státním občanství, není lhůtou podle § 85 odst. 2 c. ř. s., nýbrž obyčejnou lhůtou soudcovskou podle § 123 c. ř. s., jež pro nedostatek jiného ustanovení může být soudem prodloužena (§ 128, odst. 1 c. ř. s.). Neměl proto první soud, když žalobkyně pro prodloužení lhůty uvedla závažné důvody, žalobu odmítnouti, nýbrž povolití prodloužení lhůty.

Čís. 17414.

Domáhá-li se žaloba nejen uznání práva služebnosti, nýbrž i jejího knihovního zajištění (§ 1498 obč. zák.), jde o žalobu na plnění, s níž jest spojen určovací návrh a není třeba podmínek § 228 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 13. října 1939 Rv I 245/39.)

První soud vyhověl žalobě, pokud se jí žalobci domáhali výroku, že jim jako vlastníkům domu čp. 29 v D. K. (statku panujícího) přísluší služebnost otvíratí okno na stavební parcelu čís. 36 a že je žalovaná povinna svoliti k tomu, aby na tuto parcelu jako statek služební byla knihovně vložena tato služebnost. Naproti tomu nevyhověl první soud žalobě, pokud se jí žalobci domáhali výroku, že jim jako vlastníkům domu čp. 29 přísluší právo služebnosti mítí okno z domu čp. 29 na stavební plochu čp. 36 a bráti z této stavební plochy světlo a vzduch, jakož i vstupovati na stavební plochu za účelem čištění a opravování okna a opravování budovy a svoliti ke vkladu těchto služebností na stavební plochu č. 36 jako statek služební, případně trpěti, aby zápisy těchto služebností byly vykonány podle rozsudku vyhovujícího žalobě a, aby byla žalovaná povinna uznati, že nepřisluší jí právo zříditi na stavební ploše budovu do vzdálenosti 3 m od hranic jejich domu a zdržeti se stavby v tomto prostranství. Odvolací soud vyhověl žalobě i pokud se jí žalobci domáhali výroku, že žalobcům jako vlastníkům domu čp. 29 v D. K. jako statku panujícího přísluší i služebnost vstupovati na stavební plochu č. parc. 36 za účelem čištění okna z domu čp. 29 v D. K. vedoucího na prostranství stavební parcely čp. 36 a, že žalovaná strana jest povinna svoliti k tomu, aby tato služebnost byla vložena na stav. parcelu čp. 36 ve vložce 30 poz. knihy kat. území D. K. jako statek služební.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované a v otázce, o níž jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Právní názor žalovaného, že v souzeném případě nejde o žalobu na plnění, není správný, protože se žalobci nedomáhají jen uznání práva služebnosti, nýbrž i jejího knihovního zajištění podle § 1498 obč. zák. Tím však spojili návrh určovací s návrhem na plnění a poněvadž výrok o onom návrhu má předurčující význam pro výrok o druhém návrhu, jde ve skutečnosti o žalobu na plnění. Proto tu není třeba podmínek stanovených § 228 c. ř. s. pro určovací žalobu (Sb. n. s. č. 7328 v důvodech.) Nelze však přisvědčiti žalovanému ani v tom, že v souzeném případě nešlo o výkon nějaké služebnosti, nýbrž, že šlo jen o sousedskou ochotu. Vždyť z toho, že zaměstnanci žalobců a jejich předchůdců po více než 30 let vstupovali k vůli čištění oken na pozemek patřící nyní žalovanému, aniž si k tomu vyžadovali svolení, mohl každý usuzovat, že šlo o výkon práva ve smyslu § 309 obč. zák., zejména když není prokázána žádná skutečnost, která by nasvědčovala opakem.

Čís. 17415.

Náhradou povinnému lze uložit v případech §§ 1325, 1326, 1327 a 1329 obč. zák. náhradu škody placením renty v době vynesení rozsudku ještě nesplatné.

(Rozh. ze dne 13. října 1939 č. j. Rv I 798/39.)

Žalobkyně, jejíž manžel byl usmrčen autem, jež řídil žalovaný, domáhá se na žalovaném podle § 1327 obč. zák. náhrady škody. Nižší soudy vyhověly žalobě tak, že uznaly žalovaného povinným platiti žalobkyni 300 K měsíčně splatné vždy 1. toho kterého měsíce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o níž jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Výtka mylného právního posouzení (§ 503 č. 4 c. ř. s.) se týká jen odsouzení žalovaného k placení částek v budoucnosti splatných. Dovolatel zastává názor, že může býti odsouzen jen k plnění částek splatných v době rozsudku. Názor tento není správný. Nastala-li z tělesného poškození smrt, mají pozůstalí, o jejichž výživu se měl usmrčený podle zákona starati, podle § 1327 obč. zák. nárok na náhradu všeho, co jim vůbec ušlo usmrcením živitele, neboť to tvoří jejich škodu. Ztrátu výživy jim musí škůdce nahraditi a tedy za usmrceného jim výživu plniti. Při nárocích na výživné, kdy může býti žalovaný odsouzen podle § 406 c. ř. s. i k dárkám, které dospějí teprve po vydání rozsudku, se nečiní rozdíl, zdali se nárok na výživné opírá o smlouvu, o zákon nebo o poslední pořízení. Výraz »výživné« zahrnuje, jak se podává z § 407 c. ř. s., i peněžitý důchod, k jehož plnění byl někdo odsouzen pro poškození na

těle (§§ 1325, 1326), pro usmrcení (§ 1327), aneb pro odnětí svobody (§ 1329 obč. zák.). Při odsouzení k placení takového důchodu je možno odsouditi i k plnění splatnému po vydání rozsudku. Rozhodnutí č. 14121 Sb. n. s. citované dovolatelem má jiný skutkový podklad.

Čís. 17416.

Ustanovením § 144 a) zák. č. 221/24 ve znění zák. č. 184/28 a vládn. nař. č. 112/34 a č. 143/34 Sb. z. a n. bylo — pokud jde o nositele sociálního pojištění — změněno ustanovení § 1313 a) obč. zák.

(Rozh. ze dne 13. října 1939, Rv I 822/39.)

Žalobce se domáhá na žalované nemocenské pojišťovně náhrady škody tvrdě, že léčebnou péči o něho svěřila svým zaměstnancům — lékařům, kteří ji vůči dovolateli nevykonávali správně. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Ustanovením § 144 a) zák. ze dne 9. října 1924, čís. 221 Sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 8. listopadu 1928, čís. 184 Sb. z. a n. a vládních nařízení ze dne 15. června 1934 čís. 112 Sb. z. a n. a ze dne 13. července 1934, čís. 143 Sb. z. a n., podle něhož pojišťovna neručí za škody způsobené činností svých lékařů, porodních asistentek a zubních techniků, bylo — pokud jde o nositele sociálního pojištění — změněno ustanovení § 1313 a) obč. zák., podle něhož ručí ten, kdo je někomu zavázán k plnění, za zavinění osob, jichž použil k plnění, jako za své zavinění vlastní. Podle důvodové zprávy má toto nové ustanovení právě za účel chrániti pojišťovny před nároky na náhradu škody způsobené činností jejich lékařů, porodních asistentek a zubních techniků, neboť by nebylo na místě, aby pojišťovny byly činěny odpovědnými za činnost těch zdravotních osob, pro které zákon předepisuje studia nebo alespoň kursy, zkoušky a předchozí praktickou přípravu, takže jejich způsobilost k vykonávání praxe nutno předpokládati. Odvolací soud již uznal, že dovolatel neopřel žalobu o jiný právní důvod než uvedený, což dovolatel nenapadá. Spor byl tedy odvolacím soudem správně posouzen po právní stránce, když byla žaloba dovolateleova v důsledku ustanovení § 144 a) cit. zák. zamítnuta.

Čís. 17417.

Vydražitele, který nabytí vlastnictví k nemovitosti (její ideální části) pravoplatným příklepem (§§ 156, 237 ex. ř.), jest pokládati za vlastníka, proti němuž může býti uplatněn nárok na zrušení spoluvlastnictví, třebaž ještě nedošlo ke knihovnímu vkladu nabytého vlastnictví.

(Rozh. ze dne 13. října 1939, Rv I 934/39.)

Žalobci jsou spoluvlastníky jedné ideální poloviny domu čp. 14 ve V. Druhou polovinu nemovitosti koupil žalovaný v dražbě dne 19. listopadu 1937. Poněvadž prý vlastnictví k nemovitosti nelze reálně rozdělit a žalovaný se zdráhá svoliti k rozdělení nemovitosti, domáhají se žalobci výroku, že jest žalovaný povinen trpěti rozdělení spoluvlastnictví k nemovitosti zapsané ve vl. č. 13 pozemkové knihy kat. území V. veřejnou dražbou a rozdělením výtěžku mezi žalobce a žalovaného rovným dílem. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Dovolání se zabývá jen námitkou, že žalovaný nemůže být žalován na zrušení spoluvlastnictví k domu čp. 14 ve V., jehož ideální polovice nabytí pravoplatným příklepem dne 19. listopadu 1937, poněvadž jeho právo vlastnické k ideální polovici domu dosud nebylo vloženo do pozemkové knihy. Názor dovolatelův, že žalován o rozdělení společné věci může být ve všech případech jen knihovní vlastník, není všeobecně správný. Jestliže žalovaný nabytí vlastnictví k ideální polovici jmenovaného domu příklepem, jest jeho právo posuzováno podle §§ 156 a 237 ex. ř., jimiž byl změněn § 431 obč. zák. Příklep jest pravotvorné rozhodnutí, zvláštní způsob převedení vlastnictví vydražené nemovitosti na vydražitele vytvořený exekucním řádem. Vlastnictví tu přechází udělením příklepu. Následující vklad zjišťuje jen dříve nabyté vlastnictví (§ 237 ex. ř.), má tedy význam jen deklaratorní. Poněvadž v souzeném případě nabytí příklep též právní moci, jest považováno žalovaného za vlastníka, proti němuž může být uplatněn nárok na zrušení spoluvlastnictví.

Čís. 17418.

Bezplatným opatřením úpadcovým podle § 32, odst. 1 konk. ř. při životním pojištění úpadcově ve prospěch třetí osoby může být placení pojistných premií v posledních dvou letech před prohlášením konkursu, nehledíc k tomu, zda byl v době placení ještě úpadce sám obmyšlenou osobou. V tom směru rozhoduje skutkový stav v době prohlášení konkursu na pozůstalost úpadcovu.

(Rozh. ze dne 14. října 1939, Rv I 976/39.)

Manželé Jaroslav a Marie P. byli pachtýři dvora ve F. Po smrti Jaroslava P. v září 1937 byl na žádost Marie P. jako dědičky po zemřelém Jaroslavu P. na její jmění a na jmění pozůstalosti po zemřelém Jaroslavu P. uvalen konkurs usnesením krajského soudu v K. H. dne 15. října 1937 a usnesením téhož soudu ze dne 19. října 1937. Zemřelý Jaroslav P. za svého života uzavřel řadu životních pojišťovacích smluv a to u dvou pojišťovacích ústavů. Jednak u »S.«, vzájemně pojišťovací

banky v Praze, jednak u »A. G.« v T., ředitelství v Praze a to u banky »S.« životní pojistku č. 367.731 se smluvní dobou 20 let uzavřenou dne 1. března 1930 na 200.000 K, životní pojistku číslo 261.639 se smluvní dobou 20 let uzavřenou dne 1. června 1922 na 50.000 K, u pojišťovny A. G. pojistku číslo 513.236 na dobu 27 let uzavřenou dne 30. dubna 1917 na 10.000 K, pojistku čís. 498.978 na dobu 27 let uzavřenou dne 13. března 1914 na 10.000 K a pojistku čís. 544.185 na dobu 25 let uzavřenou dne 15. října 1931 na 30.000 K. Životní pojistka pojišťovny S. č. 261.639 na 50.000 K znející měla být vyplacena při dožití pojistníku Jaroslavu P., jinak jeho choti Marii P. Pojistka pojišťovny A. G. č. 513.236 na 10.000 K měla být vyplacena při dožití pojistníku Jaroslavu P., jinak jeho choti Marii P. po případě, nežila-li by již, jeho synu Jaroslavu P. Pojistka téže pojišťovny čís. 498.978 na 10.000 K měla být vyplacena při dožití pojištěnci, jinak jeho choti Marii P. Pojistky pojišťovny S. čís. 367.731 na 200.000 K a A. G. č. 544.185 na 30.000 K měly být vyplaceny při dožití pojištěnci, jinak jeho synovi žalovanému Jaroslavu P. U pojistek čís. 261.639, 513.236 a 498.978 byla podle písemného prohlášení pojistníka Jaroslava P. ze dne 28. ledna 1932 provedena změna obmyšleci doložky tak, že z těchto pojistných smluv má být plněno v případě úmrtí pojistníka jeho synu Jaroslavu P. Na tyto životní pojistky byly placeny zemřelým Jaroslavem P. v posledních dvou letech značné premie. Když pojistník Jaroslav P. zemřel, byly krátce po jeho smrti, avšak ještě před uvalením konkursu veškeré pojistky vyplaceny žalovanému a to celkem 265.898 K. Podle konkursních spisů činí přihlášené pohledávky věřitelů nepopřené úpadkyní Marií P. celkem 1.929.431 K 55 h. Naproti tomu realizovaná aktiva obnáší vedle dosud nerealizovaných menších položek 788.722 K 95 h, takže se jeví předlužení 1.140.708 K 60 h, nehledíc ani k statisícové položce JUDr. K. za dlužné pachtovné, kryté odděleným právem. Tyto veškeré dluhy učiněny byly za období 1929 až 1937 na pachtu dvora ve F. Valná část dluhů pak pochází z období po roce 1932. Téměř veškeré závazky Jaroslava a Marie P. jsou solidární. Již v r. 1932 byly finanční poměry manželů P. neutěšené. Poněvadž veškeré tyto závazky byly solidární, učinil v r. 1933 Jaroslav P. u řady pojistek, u nichž nebyl obmyšlen hned od počátku pojištění pro případ jeho úmrtí žalovaný jeho syn, opatření v tom směru, aby byly pojistky vyplaceny jeho synovi, který neměl naprosto žádného závazku vůči věřitelům. Obmyšleci doložky pojistek se staly vesměs ve prospěch žalovaného více jak přes 2 roky před uvalením konkursu, aniž žalovaný dal nějakou protihodnotu zemřelému svému otci za plnění z důvodu těchto pojistek. Žalující správce konkursní podstaty přednesl, že žalovanému byly špatné finanční poměry jeho rodičů známy, obmyšlení v pojistkách se stalo s jeho vědomím. Na uvedené pojistky zemřelý Jaroslav P. konal z peněz věřitelů platy ve formě pojišťovacích premií a jmenovitě vykonal v posledních dvou letech platby premií na ony pojistky. Jimi zemřelý úpadce učinil v posledních dvou letech bezplatná opatření, aniž by šlo s jeho strany o splnění zákonného závazku nebo o věnování v přiměřené výši, kterým by bylo vyhověno mravnímu závazku nebo ohledům slušnosti. Co žalovaný obdržel, převyšuje zákon-

nou i mravní povinnost otce vůči žalovanému. Jestliže obdržel právě vzhledem k platbám v posledních dvou letech na pojistky vykonaným, — opatřením to podle § 32 konk. ř. odporovatelným a vůči konkursním věřitelům bezúčinným, — celý pojištěný obnos, jest při nejmenším povinen zaplatiti žalující straně pro konkursní podstatu to, co bylo vynaloženo na pojistky v premiích za poslední dvě leta a to částku 26.874 K 36 h, neboť, kdyby nebylo doložek obmyšlecích ve prospěch žalovaného, připadla by řada obnosů ve prospěch spoluúpadkyně Marie P., tedy ve prospěch konkursních věřitelů. Zjednání životních pojištěk bylo právním jednáním týkajícím se jmění dlužníkovy potud, pokud se jím zavázal ku placení premií, jest proto odporovatelným placení premií, ježto jimi ušel ze jmění zažalovaný obnos rovnající se zaplaceným premiím v posledních dvou letech. Domáhá se proto žalující výroku, že bezplatná opatření pozůstávající z dodatků k řečeným již životním pojistkám, učiněná zemřelým Jaroslavem P. pro případ úmrtí ve prospěch žalovaného, jsou ohledně premií zaplacených v posledních dvou letech před uvalením konkursu celkem v částce 26.874 K 36 h vůči konkursním věřitelům bezúčinná, že jsou vůči konkursním věřitelům dále bezúčinné jako bezplatná opatření zemřelého Jaroslava P. platby v posledních dvou letech před uvalením konkursu na pojišťovací premie těchto pojištěk ve prospěch žalovaného jakož i, že jest bezúčinné jako bezplatné opatření zemřelého Jaroslava P. proti konkursním věřitelům vyplacení životních pojištěk žalovanému do výše 26.874 K 36 h. Žalovaný jest povinen to uznati a zaplatiti do konkursní podstaty pozůstalosti po zemřelém Jaroslavu P. a Marii P. zažalovanou částku 26.874 K 36 h. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto d ů v o d ů: Obmyšlecí doložky u pojištěk staly se vesměs ve prospěch žalovaného více jak před 2 roky před uvalením konkursu, avšak žaloba se nedomáhá jejich bezúčinnosti jako celku, nýbrž jen se vztahem na zaplacené premie v posledních dvou letech před konkursem, takže jest tu dána právní spojitost mezi určovací (zjišťovací) částí výroku a částí výroku znějící na plnění a dělení toto k poměru hlavnímu jest možné, neboť uzavřením pojistky není ještě stanoveno, že k vyplacení částky uvedené v pojistce dojde, nýbrž jest třeba při tom stále opakujících se plnění, to jest, placení premií, čímž se pojistka stále udržuje na své výši. Jestliže pak toto plnění se děje na úkor věřitelů resp. přímo z peněz jimi zapůjčených a to v době úplné předluženosti toho, kdo uzavírá pojistku, pak lze takový úkonům odporovati, když se ve skutečnosti staly bez úplaty ve prospěch třetího, třeba hlavní právní úkon byl vykonán dvě leta před uvalením konkursu. Vždyť udržování pojištěk v ujednané výši pro obmyšlenou osobu se dělo při poměrech, jak se vyvinuly, jen na úkor věřitelů. Nerozhoduje tu pak, že žalovaný přímo z premií nic neobdržel, nýbrž stačí, že žalovaný vyšší částku obdržel právě jen na základě takového placení premií. Nelze souhlasiti s názorem žalovaného, že by tu bylo opomenutí ve smyslu § 39 konk. ř. na straně dlužníkovy, kdyby byl žádal za redukci pojištěk a premie dále neplatil, neboť by tím ucházela z jeho majetku podstatná část pojistných náhrad. Pojistky nebyly totiž splatny v brzké době a placení se nedálo z majetku dlužníkovy, nýbrž

z prostředků cizích osob, takže by předlužení stále stoupalo a, jak jest vidno z postupu dlužníkovy, pravděpodobně by byl také nepoužil proplacených pojištěk k uspokojení věřitelů, neboť obmyslil jimi svého syna, ač mu poskytl řádného vychování a řádné přípravy pro život. Právě naopak tím, že pojistky neredukoval, když viděl, že je platiti nemůže a, že jsou pro případ úmrtí bezplatně určeny pro jiného, dopustil se opomenutí ve smyslu § 39 konk. ř. a proto žalovaný jako obmyšlený jest povinen vrátiti, co takto z majetku dlužníkovy ušlo v jeho prospěch. Poněvadž prvý soud sporný případ posoudil ve shodě s ustanoveními §§ 32, odst. 1, 39, 42 konk. ř., tedy i po právní stránce správně, jest výtka nesprávného posouzení věci po stránce právní nedůvodná.

Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolání tak, že zamítl žalobu, pokud se týká prohlášení bezplatných opatření zemřelého Jaroslava P. pro případ úmrtí ve prospěch žalovaného, pozůstávajících z dodatků k životním pojistkám v rozsudku prvního soudu blíže označeným, za bezúčinné vůči konkursním věřitelům ohledně částek zaplacených jako pojišťovací premie v posledních dvou letech před uvalením konkursu úhrnem 26.874 K 36 h, dále, že jest bezúčinné proti konkursním věřitelům vyplacení životních pojištěk žalovanému do této výše, jinak však dovolání nevyhověl.

D ů v o d y:

Žalobce sice navrhl v žalobě prohlášení ve výroku naznačených bezplatných opatření úpadcových za bezúčinná vůči konkursním věřitelům, ale z přednesu jeho vyplývá, že žalobní nárok v této části řádně nezaložil. Vždyť dotyčné obmyšlecí doložky nepokládal za bezúčinné samy o sobě, nýbrž toliko se vztahem k pojistným premiím, vlastně do jejich výše, v jaké byly zaplacený za poslední dvě leta před prohlášením konkursu na jmění pojistníka Františka P. Pokud při sporných pojistkách žalovaného přicházejí v úvahu, staly se podle nesporného děje dříve, nežli dvě leta před tímto konkursem. Nebylo tedy u nich podmínky odporovatelnosti podle § 32, první věta konk. ř. a nestala se tato právní jednání úpadcova odporovatelnými ani uvedeným vztahem k zaplaceným pojistným premiím. Ostatně žalobce nebyl v této části žalobní žádosti důsledným, hledí-li se k dalšímu žalobnímu nároku. Jestliže by totiž byly bezúčinné ony doložky, třeba jen s tím omezením, jak žalobce předpokládal, ožilo by původní obmyšlecí určení v pojistkách a pak by podle toho pojistné premie nebyly bývaly placeny pro žalovaného, nýbrž po případě ve prospěch konkursní podstaty. Nárok na vydání toho, co placením pojistných premií podle § 42 konk. ř. ze jmění úpadcova ušlo, předpokládal však ve smyslu § 32, č. 1 konk. ř., že premie za poslední dvě leta před prohlášením konkursu byly placeny pro žalovaného. Mimo to u dvou sporných pojištěk a to u pojistky banky S. čís. 357.731 a pojišťovny A. G. čís. 544.185 nebylo těchto dodatkových doložek pojistníkových vůbec, jak je zřejmé ze samého tvrzení žalobního. Z toho vyplývá, že není opodstatněna žalobní žádost, pokud se týče dodatků úpadcových ke sporným pojistkám a pokud se týče v důsledku toho vy-

placení životních pojistek žalovanému. Poněvadž tu nešlo jenom o určovací návrh, bylo žalobu v této části zamítnouti. Odvolací soud vycházející z jiného právního názoru neposoudil v tomto směru věc správně po právní stránce. Odpor žalobou uplatňovaný týkal se zvláště také placených pojistných premií v posledních dvou letech před prohlášením konkursu. Ze zjištění nižších soudů jest zřejmé, že pojišťovny vyplatily žalovanému ze sporných pojistek 265.898 K, kdežto pojistné částky snížené pro neplacení těchto premií činily by úhrnem toliko 101.620 K. Žalovanému se dostalo tedy oné vyšší pojistné částky 265.898 K právě jenom tím, že pojistník platil pojistné premie i v posledních dvou letech před konkursem. Poněvadž za to nedostal od žalovaného žádné úplaty, jak jest nesporno, a poněvadž tu nešlo o splnění zákonného závazku vůči žalovanému, ani o příležitostné obvyklé dary nebo věnování, jest v tomto placení pojistných premií za ona poslední dvě léta spatřovati bezplatné opatření úpadcova vůči jmenované třetí osobě, odporovatelné ve smyslu § 32, č. 1 konk. ř. Nesejde na tom, zda tím plnil pojistník závazek proti pojišťovně, ani zda byl tehdy pojistník také ještě sám obmyšlenou osobou v těch pojistkách, rozhodné tu jest, jak se toto opatření úpadcovo svým účinkem projevílo vůči žalovanému a proti konkursní podstatě. Podle toho pak šlo o bezplatné opatření úpadcovo vůči žalovanému a to o takové opatření úpadcovo, jímž se jeho jmění zmenšilo. Odpůrčí právo v konkursu bylo zavedeno, aby se zabránilo zkracování uspokojovacího práva konkursních věřitelů každého odpůrčího právním jednáním. Proto je všeobecným předpokladem každého odpůrčího nároku, aby odporovatelné právní jednání ohrožovalo uspokojovací nárok konkursních věřitelů, to jest, aby mezi odporovatelným právním jednáním a zkracováním konkursních věřitelů byla taková příčinná souvislost, že bez odporovatelného právního jednání uspokojení věřitelů by se vytvořilo příznivěji, že by měli lepší vyhlídky na uspokojení. Takové »objektivní« zkracování může býti buď přímé, které vzniklo ihned následkem odporovatelného právního jednání, anebo nepřímé, když zkracování nastalo teprve dodatečně po odporovatelném jednání následkem později se přidruživší skutečnosti. Otázku, zdali odporovatelným právním jednáním byli věřitelé zkráceni (zda se súžily jejich vyhlídky na uspokojení), jest řešiti podle skutkového stavu, jaký byl v den prohlášení konkursu. To plyne z ustanovení § 3 konk. ř., podle něhož patří do konkursní podstaty úpadcovo jmění, které mu náleželo v den prohlášení konkursu a co by mu bylo náleželo, kdyby nebylo odporovatelného právního jednání. Co mu podle tohoto skutkového stavu ušlo, musí býti podle § 42 konk. ř. vydáno konkursní podstatě. V době prohlášení konkursu nebyl již pojistník na živu a neodporovatelná doložka o obmyšlení žalovaného nabyla účinnosti. Úmrtí pojistníkovy bylo tedy onou okolností, jejíž následkem se stalo, že dotyčné pojistné premie nebyly placeny ve prospěch konkursní podstaty pojistníkovy pozůstalosti, nýbrž pro žalovaného. Tím způsobem placení těchto premií v posledních dvou letech před prohlášením konkursu stalo se bezplatným opatřením úpadcovým podle § 32, odst. 1 konk. ř. vůči žalovanému na úkor uspokojovacího

vacího práva konkursních věřitelů. V tomto směru jest žaloba opodstatněna ustanovením §§ 32, č. 1, 42 konk. ř. a nebylo třeba zkoumati, zda byl žalobní nárok oprávněn také s hlediska § 39 konk. ř.

Čís. 17419.

Smlouva, kterou se smluvci spolčí k provozu diferenčních obchodů na společný zisk a ztrátu, jest platná a neplatí o ní předpisy o hře nebo sázce.

(Rozh. ze dne 17. října 1939, Rv I 127/39.)

Žalobkyně se domáhá na žalovaném náhrady poloviny ztráty z bursovnických obchodů, které společně s ním prováděla. Podle svého přednesu ujednala žalobkyně se žalovaným v květnu 1937, že bude podle jeho rad nakupovati a prodávati v ním cenné papíry na zisk a ztrátu společně na polovic. Za tím účelem vložila do banky v květnu 1937 47.000 K. Z těchto obchodů vyplynul zisk 8.000 K, který byl mezi obě strany rozdělen napolovic. Po těchto obchodech vyzval žalovaný žalobkyni, aby v nich nadále pokračovala za stejných podmínek. Žalobkyně podle dispozic žalovaného dávala postupně příkaz k nákupu a prodeji různých cenných papírů. Tyto obchody však skončily ztrátou 33.024 K. Obchody ty provozovala žalobkyně výhradně za souhlasu žalovaného, žalovaný měl dokonce úplnou volnost v dispozici s cennými papíry nakoupenými na společný účet. Od žalobkyně měl také podepsané příkazní listy pro banku. Žalovaný si byl dobře vědom společného obchodování, neboť z účtu zisku vybíral sí různé zálohy. Žalovaný se zavázal žalobkyni nahraditi 50% ztrátu ze společných obchodů a žalobkyně naproti tomu převzala povinnost k výplatě poloviny zisku. Předmětem sporu nejsou tedy diferenční obchody, nýbrž závazek žalovaného k náhradě ztráty. První soud zamítl žalobu. Důvody: Žalobou uplatňovaný nárok jest polovina celkové ztráty na diferencích kursů cenných papírů mezi cenou nákupní a cenou prodejní. Soudní praxe a v podstatě i nauka jest toho názoru, že se diferenčními obchody rozumí takové obchody, při kterých má býti placen jen rozdíl dvou cen. Takovéto obchodování posuzuje se podle zásad o hře (sázce) vyslovených v §§ 1271, 1272 o. z. o. O takovéto obchody šlo v daném případě. Předmětem těchto obchodů nebylo totiž skutečné dodání (odebrání) cenných papírů, nýbrž úmysl stran se nesl k tomu, aby strany vyzískaly na kursovni diferenci cenných papírů. Hotovost, kterou žalobkyně složila, měla jí umožniti nákup cenných papírů, jichž prodejem měla býti získána diference mezi nákupní a prodejní hodnotou akcií, a žalobní nárok představuje polovinu ztráty, to je diferenci mezi nákupní hodnotou a prodejní hodnotou těchto cenných papírů. Žalobkyně se snaží opřít svůj nárok o závazek žalovaného k náhradě 50% ztráty z těchto obchodů. Ale ustanovení § 1271 o. z. o. jest povahy donucovací a nelze je obcházeti úmluvou stran. Podle znění § 1271 jde o závazek naturální podle § 1432 o. z. o. a pohledávky z něho nejsou žalovatelné a nemohou se státi žalovatelnými ani

uznáním ani novací. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Soud odvolací jest sice toho názoru, že obchody, které provázely strany s bankou, jsou obchody diferenční. Poněvadž však v souzeném případě nejde o poměr mezi žalobkyní (žalovaným) k bance jako komisionáři, nýbrž o poměr mezi stranami samými, není otázka povahy obchodu s komisionářem pro souzený případ rozhodná. Předmětem sporu je smlouva mezi stranami o účasti na obchodech. Jde jen o to, zda jeden společník může namítati druhému ve sporu ze smlouvy společenské, že obchody, které prováděli společně s osobou třetí, jsou obchody diferenční a tedy nežalovatelné. Spojení se ke společnému provozování diferenčních obchodů jest právně platným, neboť není nikterak jednáním aleatorním (Gl. U. N. F. 2256). Mezi stranami nebyl uzavřen žádný diferenční obchod. Spojili se dvě osoby za tím účelem, aby koupily spekulativní papíry a tyto dále prodávaly za určitého kursu, jde o obchod odvážný, ale nelze uplatňovati námitku hry nebo sázky. Z toho jest usuzovati, že smlouva mezi stranami jest žalovatelná, a poněvadž polovina ztráty na těchto obchodech činí zažalovanou částku, je žaloba opodstatněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

I kdyby se mohly považovat sporné obchody v poměru žalobkyně ke komisionáře, t. j. M. bance, za obchody diferenční, přece smlouva k účelu diferenčních obchodů na společný zisk a ztrátu, o jakou tu mezi stranami jde, sama o sobě ovšem není obchodem diferenčním. Diferenční obchody nejsou zásadně zakázány, nýbrž dlužno je jako obchody spekulativní posuzovati podle zásad a předpisů o hře nebo sázce. Nelze tedy míti ani za to, že by se byly sporné strany spolčily k nějakému nedovolenému nebo přímo zakázanému účelu, a není tedy důvodu, pro který by mohl žalovaný právem odpírati splnění závazku vyplývajícího ze smlouveného společného podnikání. Námitka dovolatelova, že prý nesložil žalobkyni ke krytí možných ztrát patřičnou částku podle § 1271 o. z. o., je tedy docela bezpodstatná.

Čís. 17420.

Náhodou ve smyslu § 1311, věta 2 obč. zák. jest i zvláštní chorobná dispozice, pro niž reaguje organismus poškozeného ozvláště silně na tělesné poškození.

Škůdce neodpovídá jen za stav, který bezprostředně následuje po jeho činu, nýbrž i za další stav, který byl oním bezprostředním stavem způsoben.

(Rozh. ze dne 17. října 1939, Rv I 283/39.)

Žalobce přednesl, že v důsledku zranění, jež mu způsobil žalovaný v hádce, objevila se u něho opět traumatická neurosa spojená s častými záchvaty a prudkými bolestmi hlavy. Domáhá se proto na žalovaném náhrady škody, zejména nákladů za ošetřování po 2 léta, nákladů léčení, náhrady za léky a za pochůzky k lékaři, ušlého výdělku za dva roky a bolestného. Nižší soudy uznaly podle žaloby do výše zjištěné škody, odvolací soud z těchto důvodů: Jde o případ podle ustanovení § 1311, druhá věta obč. zák., podle něhož, dal-li někdo podle ustanovení § 1311, druhá věta obč. zák., podle něhož, dal-li někdo zaviněním podnět k náhodě, odpovídá za všechnu škodu, která by bez toho nebyla povstala. Náhodou jest u žalovaného zjištěná zvláštní chorobná dispozice, na jejímž podkladě organismus žalovaného reaguje abnormálně silně, pokud se týče po úrazu skutečně abnormálně silně reagoval. Toto ustanovení doplňují §§ 1307, 1294 a 1295 obč. zák. ohledně přičitatelnosti zavinění pachatele. Neodpovídá tedy pachatel jen za stav, který bezprostředně následuje po jeho činu, nýbrž i za stav další, který byl způsoben oním bezprostředním stavem (Sedláček, Komentář k obč. zák.). Byl tedy důvod žaloby soudem prvé stolice zjištěn i řádně odůvodněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, připojil se v důvodech k tomuto názoru odvolacího soudu.

Čís. 17421.

Kontrolní právo vyhrazené veřejnému společníku v čl. 105 obch. zák. přísluší společníku i za likvidace společnosti, třeba je vyloučen z provádění likvidace.

Nahlédnutí do obchodních knih likvidující společnosti není zásahem do provádění likvidace.

(Rozh. ze dne 17. října 1939, Rv I 781/39.)

Žalobce Stanislav H. se domáhá na žalovaném likvidátoru firmy Bratří H. v likvidaci výroku, že jest žalovaný povinen trpěti, aby žalobce (veřejný společník jmenované firmy Stanislav H.) přišel v pracovní době kdykoliv do obchodních místností jmenované firmy a za přivzetí účetního odborníka nahlédl do obchodních knih a papírů likvidované firmy a pořídil si pro svůj přehled bilanci. Nižší soudy uznaly podle žaloby, zamítly však žalobu navzájem likvidátora řečené firmy na Stanislava H. se žádostí, že Stanislavu H. jako veřejnému společníku firmy Bratří H. v likvidaci po dobu likvidace této firmy nepřislušejí práva jinak mu jako společníku článkem 105 obchod. zákona vyhrazená, zejména ne právo nahlížeti do obchodních knih a spisů společnosti bez jednomyslného usnesení společníků této společnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V příčině žaloby na zjištění, že společníku Stanislavu H. nepřisluží po dobu likvidace fy Bratři H. v likvidaci »práva v čl. 105 vyhrazená«, jest souhlasit s právním názorem nižších soudů, že tato práva zásadně přísluší společníku, i když se nesmí účastnit provádění likvidace. Názor tento má svou oporu nejen v nauce (Randa, das oester. Handelsrecht II. d. 1912, str. 266, Hahn, Kommentar k čl. 105, Staub-Pisko, Kommentar II. vyd. 1908, str. 353 a III. vyd. 1934, str. 441 a 607 proti opačnému názoru vyslovenému ve vydání z roku 1904 na str. 423 § 9 k čl. 105), nýbrž plyne i z hospodářské potřeby. Vždyť právě za likvidace je tu zvýšený zájem na výkonu kontrolního práva nezúčastněného společníka, poněvadž za likvidace nejsou nutné roční bilance, a veškerá činnost vztahující se na postatu likvidačního řízení podle čl. 137 obch. zák. je výlučně soustředěna v rukou likvidátorů, v souzeném případě v rukou dovolatelových. Nahlédnutím do obchodních knih likvidující firmy nezasahuje společník, jenž je vyloučen z likvidace, ještě nijak do vlastního provádění likvidace, kterou obstarává jedině likvidátor. Dovolatel nemůže ani ze znění odst. VIII společenské smlouvy nic vytěžit pro svůj opačný názor. Podle vykládacích pravidel ve smyslu § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zák. dojde podle zmíněného odstavce ke zrušení společnosti, a společník, který nedodržel podmínky společenské smlouvy, pozbyl důvěry nebo byl zbaven svéprávnosti, musí si dáti libiti likvidaci podniku druhým společníkem. Smlouva tu jen blíže naznačuje důležité důvody ve smyslu čl. 125 obch. zák., jež mohou míti v zápětí zrušení společnosti a vyloučení provinivšího se společníka z funkce likvidátorské (čl. 133 obch. zák.), avšak není žádného podkladu pro to, že strany měly na mysli a, že onen odstavec by musil býti vyložen tak, jak to činí dovolatel, že by totiž takovýto společník byl vyloučen nejen z likvidace, nýbrž také z práv, která mu jinak zákon propůjčuje jako společníku, zejména tedy z práva v čl. 105 obch. zák. vytčeného. Dovolatel uvedl k objasnění a k odůvodnění svého výkladu, že prý tu je odůvodněná obava, že by Stanislav H. mohl získaných informací z obchodních knih likvidující firmy použití ke škodě firmy a ke stížení likvidace; toto své tvrzení však po skutkové stránce nijak nedolčuje. Takto povšechně vyslovená obava však sama o sobě nestačí, zvláště uváží-li se, že vlastní obsah likvidace je vymezen na právní jednání a úkony naznačené v čl. 137 obch. zák., že všechny tyto úkony jsou soustředěny v rukou jedině oprávněného likvidátora, to jest dovolatele, a že sama společnost je zrušena. Netřeba řešiti otázku, pokud by snad opravdu odůvodněná obava takového zneužití sama o sobě mohla býti uznána v konkrétním případě za důvod k tomu, aby společníku bylo odepřeno právo nahlédnutí do obchodních knih, protože o to v souzeném případě neběží. Není totiž žádného podkladu pro to, že snad právě tuto možnost a tyto obavy měly strany na mysli a že právě to všechno mělo býti vyjádřeno obratem, že likvidaci provede druhý společník s vyloučením společníka, který se provinil. Ani v tom nelze souhlasit s výkladem dovolatelovým. Z povahy likvidace pak jinak neplyne, že by již výkonem práva nahlížení do knih společník

likvidaci stěžoval, nebo že by již tím do likvidace zasahoval. Správně proto nižší soudy zamítly tuto určovací žalobu jako neodpodstatněnou. Žaloba Stanislava H. je podle znění prosby žalobní žalobou na plnění. Rozhodující o ní musily si soudy ovšem ujasnití předurčující otázku, zda totiž žalobci přísluší ono právo, z něhož vyvozuje pro dovolatele povinnost trpěti žádané úkony žalobcovy. Jen v tomto smyslu lze pohlížeti na tuto předurčující otázku jako na rub záporné, negativní, určovací žaloby dovolatelovy. Žaloba o plnění byla tu nutná, mělo-li se žalobci dostatí exekučního titulu, na základě něhož by mohl prosadití právo, které mu přísluší, k čemuž by zamítnutí negativního určovacího petitu odpůrcova samo o sobě nestačilo.

Čís. 17422.

Je-li podle stanov akciové společnosti k zcizení jejich akcií znějících na jméno potřebí svolení společnosti, není smlouva o zcizení bez tohoto svolení právně účinná, a to nejen v poměru k akciové společnosti, nýbrž i mezi smluvníky. Nesejde na tom, že zcizitel akcií není již akcionář sám, nýbrž třetí osoba, již je akcionář prodal (bez souhlasu akciové společnosti). Mělo-li se prohlášením akcionáře dostatí držitelu akcií práv z akcií, jež by nabyt jinak v případě, že by byl kup akcií schválen společností, neopravňuje ho (držitele) toto prohlášení, aby odpíral akcie vydati akcionáři, jestliže oním prohlášením měla býti zmařena překážka bránící převodu akcií, t. j. nedostatek svolení společnosti.

(Rozh. ze dne 17. října 1939, Rv II 210/39.)

Žalobkyně přednesla, že žalovaný jest v držbě dvou řepařských akcií rolnického cukrovaru v Č. na jméno znějících. Na předním listě těchto akcií jest na počátku textu vyznačeno: »Akcie tato může býti prodána nebo převedena na nového majitele se svolením výboru nehledě k tomu, zdali nabyvatel je akcionářem čili ne.« Žalobkyně tvrdí, že se se žalovaným dohodla, že obě uvedené akcie mu prodá za částku 4.200 K, kterou žalovaný skutečně jí vyplatil jako trhovou cenu. Poněvadž žalovanému nebylo dáno svolení výboru k nabytí akcií, zůstala žalobkyně vlastníci oněch akcií. Smlouva trhová o nich jest nicotná a žádá tudíž žalobkyně, aby žalovaný byl uznán povinen vydati jí ony akcie s tím, že mu vrátí trhovou cenu 4.200 K. Žalovaný namítl proti žalobě, že nekoupil ony akcie od žalobkyně, která ony akcie prodala buď Pozemkovému ústavu v P. nebo jeho řediteli Josefu K., nýbrž od Vojtěcha N., který s akciemi obchodoval a byl oprávněn k obchodu s cennými papíry. Teprve dodatečně vešel ve styk se žalobkyní, když se jednalo o výplatu dividendy, a dal si od ní podepsati v té příčině prohlášení ze dne 12. září 1931, v němž žalobkyně uvedla, že odevzdá dividendu anebo příplatek na ony akcie majiteli těchto akcií, jemuž je prodala, že prodává akcie ty s veškerými právy a povinnostmi a, že dokud nebudou přepsány na jiné jméno, odevzdá na požádání majiteli

těchto akcií vždy podepsanou plnou moc ke každé valné hromadě, avšak nevyplněnou. Žalobkyně nečinila řadu let námitek proti výplatě dividendy žalovanému a uznávala, že žalovaný je vlastníkem sporných akcií. Nižší soudy zamítly žalobu, první soud z těchto důvodů: Je-li podle stanov k převodu vlastnictví akcie na neakcionáře potřebné povolení akciové společnosti (jejího výboru), není kupní smlouva právně účinnou, nebylo-li povolení uděleno (srov. čís. 16063 Sb. n. s.). Žalobkyně připustila, že žalovaného vůbec nezná a, že nemohla s ním uzavřítí tvrzenou smlouvu o sporných dvou akciích na jméno, jejíž bezúčinnosti se touto žalobou domáhá. V žalobní prosbě sice žádá, aby jí vydal akcie proti vrácení tržové ceny 4.200 K, avšak to není nic jiného, nežli důsledek bezúčinnosti tvrzené tržové smlouvy, jež výrokem soudním vlastně má být prohlášena na zrušenou (bezúčinnou). Náš právní řád zná zrušení obligační smlouvy výrokem soudním, zejména pro omyl, pro nedostatky plnění, t. j. zvláště pro správu (§ 932) a pro zkrácení přes polovinu hodnoty (§ 934 obč. zák.). Podle § 877 obč. zák. při zrušení smlouvy musí být všechno vráceno, co kdo ze smluvních stran k svému prospěchu přijal. Žalobkyně by byla oprávněna domáhati se na žalovaném vrácení těchto akcií na jméno jedině v tom případě, kdyby žalovaný byl jejím spolusmluvcem na tržové smlouvě, jejíž bezúčinnosti se domáhá. Poněvadž však žalobkyně nebyla smluvcem žalovaného, nemá právo, aby žádala o zjištění bezúčinnosti tržové smlouvy o sporných akciích, neboť tyto prodala v Pozemkovém ústavě, tedy v peněžním ústavě v P., a přijala za ně příslušnou tržovou cenu. Z ní si ponechala 1.000 K a zbytek byl použit na úhradu nekrytého úvěru směnčného. Přičilo by se zásadě poctivosti v právních stycích, aby žalobkyně, která tyto dvě akcie prodala Pozemkovému ústavu v P. (jejímu řediteli) a přijala za ně příslušnou cenu tržovou, žádala nyní akcie na žalovaném, který je koupil od Vojtěcha N. Naopak žalovaný se mohl domáhati na tomto svém právním předchůdci N., když výbor Akciového cukrovaru v Č. neschválil převod, prohlášení příslušné tržové smlouvy za bezúčinnou pro nedostatek povolení řečeného cukrovaru k tomuto převodu, nikoli však žalobkyně na žalovaném. Žalobkyně nemůže se proto ani dožadovati důsledku neplatnosti oné smlouvy, totiž vrácení akcií proti vydání kupní ceny. Její právo, aby tak učinila, jest povahy relativní, nemá však rázu absolutního jako právo vlastnické, a jestliže ony akcie prodala Pozemkovému ústavu v P. (jeho řediteli), mohla by se dožadovati bezúčinnosti smlouvy jedině na tomto svém smluvci.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby.

Důvody:

Omezení převoditelnosti akcií, jež jsou předmětem sporu, je obsaženo ve stanovách akciové společnosti, do nichž bylo pojata podle závazného předpisu § 30 akciového regulativu, z něhož možno seznati také hospodářskopolitické důvody tohoto předpisu a také skutečnost, že u nejde výlučně o zájmy soukromoprávní povahy. Dovolací soud nemá příčiny uchýliti se od právního názoru vysloveného již v rozhodnutí

č. 16063 Sb. n. s., že totiž ono omezení převoditelnosti akcií platí také v poměru mezi smluvníky a nikoli snad výlučně jenom v poměru k akciové společnosti. Protože pak není o tom pochybnosti, že také v souzeném případě zúčastněné osoby zamýšlely jako předmět kupních smluv učiniti právě ony akcie a nikoli snad jenom některá práva z akcií vyplývající, možno všim právem míti za to, že odstranění překážky bránící převoditelnosti akcií bylo zúčastněnými osobami se zřetelem k povaze věci uváženo jako podmínka rozvazovací s hlediska § 901 obč. zák. o. Není o tom sporu, že potřebný souhlas k převodu akcií nebyl dán a že podle daných poměrů nelze s ním počítati. Na tomto stanovisku stojí také sám žalovaný. K překážce převodu akcií jest ovšem hleděti u každého jednotlivého prodeje, jak zde byly uvedeny, a hleděti jest k ní zejména také při zkoumání účinku oné kupní smlouvy, kterou podle svého stanoviska nabyl akcií žalovaný. Vysvitne ihned, že žalovaný nemá podle toho, co bylo řečeno, právního titulu, který je předpokladem nabytí vlastnictví. Žalovaný sám se ani nebránil tím, že by on byl nabytí vlastnictví obou akcií, nýbrž uváděl, že prý je oprávněn k držbě na základě prohlášení žalobkynina ze dne 12. září 1931 a že prý je poctivým držitelem akcií. Tato poslední námitka nepadá na váhu, když žalobci chybí titul k nabytí vlastnictví a když sám nabytí vlastnictví, jež by bylo lze dovozovati z jeho poctivé držby, ani netvrdí. Zbývá tedy ono prohlášení, jež v odvolací stolici vedlo k zamítnutí žaloby. Dovolací soud má však za to, že ani toto prohlášení neopravňuje žalovaného k tomu, aby vydání akcií odpíral žalobkyni jako vlastníci akcií. Nehledíc ani k tomu, že by žalovaný nikterak nepotřeboval nezbytné držby akcií k tomu, jestliže by chtěl nastoupiti proti žalobkyni k tomu cíli, aby své závazky z této smlouvy plnila, nelze po názoru dovolacího soudu uznati ani ono prohlášení v poměru mezi spornými stranami za účinné a platné. Podle povahy věci není zajisté pochybnosti o tom, že v poměru tom nešlo mezi stranami vůbec o to, aby nějakým samostatným a odděleným právním jednáním mělo se žalovanému dostati práv, které by jinak vyplývaly z akcií bez zřetele k tomu, co předcházelo, totiž k jejich prodeji a ke konečné koupi žalovaného, nýbrž, že toto prohlášení mělo jenom na venek a s účinkem proti akciové společnosti zjednatí stav, jaký by jinak nastal, kdyby koupě akcií byla bývala schválena; to plyne již také z toho, že se na př. žalovanému mělo dostati plné moci pro valné hromady, při čemž ovšem jako zmocněnec měl vystupovati podle této legitimace jenom vůči akciové společnosti, že však ve skutečnosti neměl býti mandatářem žalobkyniným a, že ani tato neměla býti oprávněna dávat mu nějaké direktivy jako zmocnitelka a ani on že neměl býti povinen dbáti takových direktiv, jak by to jinak skutečný poměr mandátní předpokládal. Žalovanému v poměru mezi stranami nemělo se tedy oním prohlášením dostati více práv, než kterých by byl nabyt jako kupec akcií, kdyby kup byl došel potřebného schválení, čili oním prohlášením měla býti zmařena překážka bránící převodu akcií, a strany chtěly prostě obejiti zákaz převodu obsažený ve stanovách. Proto nelze vykládati ono prohlášení ani jako nějaké uznání, když se převoditelnost akcií za takových okolností vymykala jejich volné dispozici. Není tedy ono prohlá-

šení takového účinku, že by žalovaný mohl na základě něho jako na základě smlouvy odíratí vydání akcií žalobkyni; jestliže je tato jejich vlastníci, nemá tu účinné námitky in persona. Co do žalobkynina vlastnictví vyslovuje se odvolací soud podmíněčně. Jde tu však jenom o právní otázku také v otázce vlastnictví, kterou dlužno posouditi podle skutkového stavu věci. Že žalobkyně je vlastníci sporných akcií, žalovaný za sporu ani nepopíral, přiznává, že potřeboval onoho prohlášení se strany její, aby vůči akciové společnosti mohl uplatniti také ona práva, jež by jinak byla mohla uplatniti jenom žalobkyně sama jako zapsaná akcionářka. Ze žaloby samé hned je jasno, že žalobkyně vlastnila tyto akcie a že je také stále ještě zapsána v knize akcionářů. K legitimaci žalobkyně jako vlastníce akcií, jejichž vydání žádá, toto zjištění samo postačuje. Tím, že žalobkyně žádá vrácení akcií proti zaplacení částky 4.200 K neděje se žalovanému zatím žádná újma.

Čís. 17423.

V prohlášení manželky ve smíru týkajícím se jejích nároků na výživné, že si na živobytí vydělá sama, nelze beze všeho spatřovati vzdání se výživného.

(Rozh. ze dne 18. října 1939, Rv I 1020/39.)

Proti žalobě, již se žalobkyně domáhá na žalovaném svém manželovi, s nímž nežije ve společné domácnosti, placení výživného, namítl žalovaný, že se žalobkyně vzdala nároku na výživné smírem uzavřeným dne 23. května 1933 u okresního soudu v R. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Jde vpravdě jenom o výklad smíru ze dne 23. května 1933, jak byl zapsán ve spisech Nc I 72/33 okresního soudu v R. Žalobkyně se domáhá totiž nároku na výživné ze zákona, protože žalovaný odepřel obnoviti společnou domácnost a nechce jí platiti na výživné více, než k čemu se zavázal ve smíru pro děti. Žalovaný namítal, že nárok žalobkyně zanikl tím, že prý se vůči němu vzdala veškerých svých nároků, při čemž se odvolával jenom na zmíněné již spisy. Dlužno tedy posouditi obsah smíru výkladem, a to se zřetelem k předpisům §§ 869, 863 a 915 o. z. o. Ve smíru není výslovně uvedeno, že se žalobkyně vůči žalovanému vzdává svých alimentálních nároků, jak by to vyžadoval předpis § 869 obč. z. Žalobkyně tam jenom uvádí, že nežádá pro sebe žádného výživného, že si na živobytí vydělá sama. Zkoumá-li se tento její projev s hlediska § 863 obč. z., nelze uznati, že je v něm mlčky zahrnuto a obsaženo, že se žalobkyně svých nároků vzdala, protože tu není okolností,

kteří uváženy v souhrnu nezavdávaly by rozumné příčiny k tomu, aby projev onen byl vykládán jinak než právě jenom ve smyslu obhajoby žalovaného. Žalovaný žádných takových okolností neuvedl; z toho pak, co by bylo jinak předmětem smíru, nelze nic spolehlivě usuzovati; naopak dlužno uznati, že podle slovního znění a také jinak lze onen projev žalobkynin vyložiti také tak, že chtějíc snad v zájmu dětí a jejich výživného žalovanému věc usnadniti nežádala výživného pro sebe, to jest neuplatnila tento svůj nárok, ač by jinak byla mohla tak učiniti, a aniž tím jakkoli svému nároku zadala; je nerozhodné, jestliže při tom uvedla, že si na živobytí vydělá sama, což mohlo býti prostě její pohnutkou, proč svůj nárok neuplatnila. Na tom by se nic nezměnilo, kdyby to bylo s odvolacím soudem vykládáno jako uvedení příčiny (spojka »protože«). Ani tak by ještě nebylo jasno o tom, zda měla býti touto doložkou stanovena nějaká podmínka či zda šlo jenom o určení časové. Jestliže pak ve všech těchto směrech zůstávají pochybnosti, pak dlužno ještě také přihlídnouti k předpisu § 915 obč. z. o., když přece u žalobkyně bylo by šlo o to, že by se byla bezúplatně vzdala nároku. Má-li nějaký projev býti hodnocen tak, že se v něm oprávněný nároku vzdal, musí to býti zcela jasné a nepochybné, již proto, že se, obecně vzato, prostě nedá předpokládati, že tak někdo chce učiniti. Nebylo tedy na žalobkyni, aby si byla zajistila ve smíru nějaké výhrady, nýbrž na žalovaném bylo, aby ve smíru jasné, určité a nepochybně bylo vyjádřeno to, co on za pravou vůli stran, jmenovitě žalobkyně, nyní uvádí, neboť na něm je, aby jak po skutkové tak také po právní stránce náležitě podepřel svou obranu. Jestliže by pak zůstaly třeba jenom pochybnosti, nemohla by býti jeho obrana uznána za opodstatněnou. Nehledíc k tomu, že šlo jenom o právní posouzení, žalobkyně právní stanovisko žalovaného za sporu nijak neuznala, třeba poukazovala k tomu, že se zatím poměry změnily v její neprospěch a že si na výživu již sama nemůže vydělávati. Neuznala ono stanovisko za správné ani v odvolání, protože také tam klade důraz na to, že proti žalovanému nepřevzala ve smíru žádného závazku a že uplatňuje proti němu svůj nárok na výživné jako dosud nerozvedená a nerozloučená manželka, tedy ze zákona. Nižší soudy, vycházejíce z jiného výkladu smíru, ani po průvodní stránce neřešily otázku výše a přiměřenosti požadovaného výživného, proto bylo věc vrátiti soudu procesnímu podle § 510 c. ř. s.

Čís. 17424.

Lhůta k podání návrhu na zahájení exekučního řízení podle § 575, odst. 3 c. ř. s. je lhůtou podle § 89 zák. o org. s., do níž se nepočítají dny poštovní dopravy.

(Rozh. ze dne 18. října 1939, R II 154/39.)

Prvý soud vyhověl návrhu na povolení exekuce nuceným vyklizením bytu, opřenému o mimosoudní výpověď. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podle § 575, odst. 3 ex ř. pozbývá soudní

nebo mimosoudní výpověď platnosti, jestliže ve 14 dnech po tom, kdy nastala doba určená pro vyklizení najatého nebo pachtovného předmětu, vypovídající nenavrhne exekuci na vyklizení. V souzeném případě byla doba pro vyklizení určena nejpozději do 31. března 1939, žádost o exekuci na vyklizení došla však soudu teprve 15. dubna 1939, tedy o den později. Je sice pravděpodobno, že na poštu byla podána dříve, to však je nerozhodno, neboť lhůta v § 575, odst. 3 uvedená je lhůtou práva hmotného, nikoliv formálního, takže na ni nelze vztahovat ustanovení § 89, odst. 1 zák. o soudní organizaci, podle něhož se dny poštovní dopravy do lhůt nepočítají.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Rozhodující otázkou v projednávaném případě je, zda 14denní lhůta § 575, odst. 3 c. ř. s., jejíž nedodržení má v zápětí ztrátu platnosti exekučního titulu, spadá pod ustanovení § 89, odst. 1 zákona o organizaci soudní (zákon ze dne 27. listopadu 1896 čís. 217 ř. z.) čili nic. Podle citovaného zákonného ustanovení u zákonných anebo soudcovských lhůt, které v občanských právních věcech straně jdou, aby podala prohlášení, učinila návrhy nebo podání nebo aby vykonala jiné úkony, týkající se soudního řízení, dny poštovní dopravy nepočítají se do lhůty. Tento předpis byl do zákona o organizaci soudů převzat z § 135, odst. 3 vládního návrhu civilního řádu soudního a to podle motivů právě z toho důvodu, aby zasáhl nejen lhůty v řízení sporném, nýbrž i v jiném řízení soudním (nesporném). Jde tudíž jen o to, zda lhůta § 575, odst. 3 c. ř. s. je lhůtou řízení soudního v tomto smyslu a nezáleží na tom, že jsou s ní snad spojeny i účinky hmotněprávní. Sama skutečnost sice, že lhůta ta je stanovena přímo v civilním soudním řádě, jímž jest upraveno soudní řízení, by ještě nestačila k tomu, aby jí bylo možno míti za lhůtu řízení soudního, neboť lhůta § 454 c. ř. s. (ku podání žaloby z rušené držby) jest rovněž lhůta stanovena civilním řádem soudním a přece tu nejde o lhůtu soudního řízení ve smyslu § 89 zák. o org. s. (plenissimární usnesení nejvyššího soudu vídeňského ze dne 22. dubna 1902, GL. U. n. ř. č. 1858). Leč právní povaha lhůty § 575, odst. 3 c. ř. s. je zcela odchylná. Vždyť exekuční činnost soudů je součástíou civilní pravomoci soudní a řízení exekuční i když nyní jest upraveno samostatným zákonem, je přece ve své podstatě vlastně pokračováním řízení jiného ať již sporného nebo nesporného v tom směru, aby bylo mocí donucovací docíleno uskutečnění pravoplatného nálezu, jenž byl v onom řízení předcházejícím vydán. Tomu-li tak, je i lhůta určená v § 575, odst. 3 c. ř. s. ku podání návrhu na zahájení řízení exekučního lhůtou řízení soudního ve smyslu ustanovení § 89 zák. o org. s. a proto se do ní dny poštovní dopravy nepočítají. Jinak poukazuje se v této otázce i na plenární rozhodnutí č. 10807 Sb. n. s., kde otázka tato byla řešena co do lhůt k podání námitek proti výpovědi (§§ 562, 566 c. ř. s.), neboť důvody citovaného rozhodnutí mluví rovněž pro toto řešení a není žádné příčiny, aby lhůta § 562, odst. 1 c. ř. s. určená ku podání námitek proti výpovědi se

měla počítati jinak než lhůta § 575, odst. 3 c. ř. s. určená ku podání návrhu na exekuci na základě pravoplatné výpovědi atd. V rekursu proti usnesení soudu první stolice uvedl sice povinný též, že mimosoudní výpověď, na základě níž byla exekuce povolena, neměla náležitostí exekučního titulu, opomněl však uvést, které jsou to náležitosti, jichž tato postrádá. Pokud poukazuje na to, že byt byl pod záštitou zákona o ochraně nájemníků přehlíží, že podle rozhodnutí č. 13098 Sb. n. s. povinný nemůže v exekučním řízení uplatňovati, že vypovídaná místnost jest pod záštitou zákona, když nepodal námítky, kde jedině tuto hmotněprávní námítku mohl uplatňovati.

Poněvadž pak jednak spisy — zástupce vymáhající strany je v P., exekučním soudem je okresní soud v I. — jednak průklepem s připojeným potvrzením pošty o doporučeném podání ze dne 14. dubna 1939 na okresní soud v I., je dostatečně osvědčeno, že exekuční návrh byl dán na poštu dne 14. dubna 1939, tedy ve lhůtě stanovené § 575, odst. 3 c. ř. s., bylo dovolacímu rekursu vyhověti.

Čís. 17425.

Osoba, k jejímuž zaopatření byla zřízena nadace, nezměnitelná v její neprospěch, je nehledíc k tomu, od kdy jí příslušejí požitky z nadace, legitimována k žalobě podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. v příčině poměru nadace a jejího jmění.

Žaloba ta se nestane bezpředmětnou tím, že žalovaný svolí, aby žalobkyně nahlédla do nadačních spisů, ani pouhým jeho přednesem o poměrech nadace, jemuž se nedostává záruk přísahy podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s.

Nerohoduje, že jde o nadaci zřízenou v cizině a jaká práva z ní vzešla v tuzemsku.

(Rozh. ze dne 18. října 1939, Rv II 123/39.)

Žalobkyně přednesla, že žalovaný vedl a dosud vede jako její manžel správu jejího jmění. V r. 1929 zřídil žalovaný pro ni nadaci, nazvanou po žalobkyni »B.-nadace«. Nadační listina byla zřízena v C. (ve Švýcarsku) v místnostech Švýcarské bankovní společnosti. Tuto listinu podepsala žalobkyně spolu se žalovaným. Nadační majetek měl činiti asi 2,000.000 švýc. Frc. Sídlem nadace bylo svého času město C. v kantonu G., kde však je sídlo nadace nyní, není žalobkyni známo. Žalovaný jako jeden za zřizovatelů nadace vedl vždy i správu nadačního majetku a dostal snímky všech spisů, které se nadace týkají, a má všechny tyto listiny v moci. Žalovaný odpírá však podati nyní žalobkyni jakoukoliv zprávu o této nadaci a jejím majetku, ač ho žalobkyně k tomu opětovně vyzvala, a odpírá vydati jí, byť i jen k nahlédnutí, jakoukoliv listinu, týkající se nadace, zejména zakládací listinu nadační a podati zprávu a účet o nadačním majetku. Popírá dokonce vznik a existenci této nadace. Žalovaný jako správce majetku žalobkyně a jako správce majetku na-

dace, která slouží k zabezpečení žalobkyně, je podle §§ 1029 a 1012 obč. zák. povinen složit jí z tohoto majetku kdykoliv počet na požádání. Jako osoba, která má v moci společné listiny, jest podle § 844 obč. zák. povinen dáti žalobkyni tyto listiny, t. j. zakládací listinu a další důležité listiny o B.-nadaci k dispozici a vydati jí při nejmenším na její náklad ověřené opisy těchto listin. Žalovaný má v rukou majetek, na němž žalobkyně má právní zájem, t. j. majetek B.-nadace, který má sloužiti k zaopatření žalobkyně, zatajuje však existenci listin nadace se týkajících. Má proto žalobkyně právo žádati, aby žalovaný přísežně udal onen majetek ve smyslu čl. XLII uv. zák. k c. ř. s., a to tím spíše, že podle švýcarského práva nemá zřizovatel právo na zrušení nadace nebo na její změnu tak podstatného rázu, že by nadační jmění bylo odňato svému účelu. Rovněž podle švýcarského práva je zřizovatel a správce nadace povinen dáti obmyšleným všechny potřebné informace o existenci nadace a předložiti potřebné doklady. Poněvadž jednání o dohodu zůstalo bez výsledku, navrhla žalobkyně vnesení rozsudku, jímž by bylo žalovanému uloženo, aby podrobně udal, kterými listinami a právními úkony byla zřízena a upravena B.-nadace, aby podrobně udal tyto listiny a právní úkony, aby zevrubně udal majetkové kusy, které patřily nebo patří k nadaci a složil o nich podrobný účet, aby správnost a úplnost všech těchto údajů stvrdil přísahou a dále, aby mu bylo uloženo, vydati v originále nebo v ověřeném opise listiny o zřízení a dalším upravení oné nadace. Prv ý s o u d přerušil podle § 190 c. ř. s. řízení o žalobě, pokud se jí žalobkyně domáhala vydání originálů neb ověřených opisů listin o zřízení a dalším upravení B.-nadace jakož i řízení o složení podrobného účtu o majetku této nadace až do pravoplatného rozhodnutí o žádosti na složení manifestační přísahy, pokud se týče do jejího výkonu, jinak žalobě vyhověl. O d v o l a c í s o u d usnesení prvního soudu o přerušení řízení zrušil a uložil prvnímu soudu, aby v přerušeném řízení dále pokračoval, jinak vyhověl odvolání žalovaného a žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu a uložil soudu odvolacímu, aby o stížnosti žalovaného do usnesení prvního soudu v příčině přerušení řízení podle § 190 c. ř. s. znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Jde o druhý případ čl. XLII uv. zák. k c. ř. s., podle něhož ten, kdo má podle domněni vědomost o zamlčení neb o zatajení nějakého jmění, může býti rozsudkem přidržen k tomu, aby předlože po případě seznam jmění nebo dluhů udal, co mu o tomto jmění, o těchto dluhích neb o zatajení jmění jest známo, a aby vykonal přísahu o tom, že jeho údaje jsou správné a úplné. K takové žalobě jest oprávněn, kdo má soukromoprávní zájem na vyšetření majetku nebo dluhů. Odvolací soud zamítl žalobu o složení vyjevovací přísahy jedině proto, že prý právní zájem žalobkyně nelze míti za dokázaný jedině tou okolností, že žalobkyně byla či dosud je oprávněna z nadace v r. 1929 v C. zřízená a že tedy má zájem na osudu této nadace, neboť, jde-li i podle tvrzení žalobkyně o rodin-

nou nadaci v cizině zřízenou a netvrdila-li, že se jí z ní má ještě za života žalovaného dostati majetkových výhod, nýbrž až teprve po jeho smrti, nelze toho času uznati její zájem za soukromoprávní, nýbrž jen za čistě osobní, který ještě nezakládá legitimaci k žalobě o vyjevovací přísahu podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. Podle názoru odvolacího soudu může manifestační žalobu pro domněle zamlčení nebo zatajení jmění podati jen ten, kdo již před žalobou má nějaký právní nárok na jmění, neboť jen tím jest prý dán jeho soukromoprávní zájem, jehož nemá ten, komu má nárok takový teprve v budoucnu vzejíti, buď nastane-li určitá okolnost či splní-li se stanovená podmínka. To prý vyplývá z celé řady rozhodnutí nejvyššího soudu jak vídeňského tak našeho, na něž žalovaný v odvolacím spise poukazuje, t. j. z rozhodnutí Glaser-Ungerovy sbírka, nová řada č. 589, 4117, 5023 a 6328 a Sb. n. s. č. 1027, 10.420, 10.628 a 11.855. Ve skutečnosti však žádné z těchto rozhodnutí tuto otázku neřeší a nic takového z nich nevyplývá. Názor odvolacího soudu je mylný. Především odporuje spisům, že žalobkyně výslovně prohlásila, že veškeré nároky z nadace jí přísluší teprve po smrti žalovaného. To není pravda, neboť žalobkyně v té příčině uvedla v žalobě, že žalovaný zřídil pro ni v roce 1929 v C. nadaci »B-stiftung«, aby žalobkyně byla pro svoji budoucnost řádně zabezpečena, a v přípravném spise uvedla, že účelem této nadace bylo, aby žalobkyni bylo zřízeno zaopatření. Než i kdyby měla žalobkyně požitky z oné nadace pobírat až po smrti žalovaného, nic to na věci nemění, neboť nezáleží na tom, od kdy má žalobkyně požitky z nadace bráti, nýbrž na tom, je-li zdroj oněch požitků pevně stanoven. Proto nejsou vhodné případy, jež odvolací soud na dotvrzení svého stanoviska uvádí. Testamentární dědic nebo odkazovník nemá takového oprávnění za života testátorova jedině proto, že testátor může kdykoliv své poslední pořízení změnit, totéž platí pro darování na případ smrti podle § 956, věta 1. obč. zák. (nikoli však pro případ § 956, věta 2. obč. zák.), u dcery domáhající se vůči rodičům zřízení věna jde o výslovný předpis § 1221 obč. zák., že se nemá přísně vyšetřovati stav jejich jmění, u pojišťovací smlouvy záleží v té příčině na ujednání mezi pojišťovatelem a obmyšleným. V souzeném případě však jde o nadaci zřízenou k zaopatření žalobkyně, která tvrdí, že nadace ta jest jednostranně nezrušitelná a v její neprospěch nezměnitelná. Tak to také zpravidla u nadace jakožto účelového jmění a tudíž samostatné právnické osoby bývá. Žalovaný uvedl, že podle švýcarského práva je možno nadaci změnit i zrušiti, když si to výslovně vymínil ten, kdo ji zřídil, při tom však přehlíží, že podle svého vlastního tvrzení zřídil onu nadaci nadační listinou ze dne 21. května 1929 a, že teprve v dodatku ze dne 17. října 1929 vyhradil si právo nadaci tu kdykoli zrušiti. Žalobkyně má přece právní zájem na tom, aby věděla, jak byla pro ni nadace zřízena, kde má sídlo, kde je nadační jmění, jak jest veliké, zda nebylo ztenčeno, co se s nadací tou stalo, zde nebyly učiněny změny co do jejího účelu a pod. Kdo jiný měl by míti o to vše právní zájem než osoba, pro jejíž zaopatření byla nadace zřízena. I když jde o zaopatření pro budoucnost, má žalobkyně již dnes právní zájem na tom, aby nadační jmění bylo náležitě zabezpečeno a, aby nebylo odňato svému

účelu. Kdyby měla čekati, až žalovaný zemře, mohlo by býti a patrně by také bylo již pozdě k vyšetření a ochraně práv žalobkyniných, ježto by dědicové žalovaného neměli po případě ani vědomosti o tom, co se v příčině oné nadace stalo. Je tedy žalobkyně k této žalobě o vyjevovací přísahu legitimována. Také druhá podmínka této žaloby, že totiž je tu zatajení nebo zamlčení jmění dotčené B.-nadace, je splněna. Žalovaný v žalobní odpovědi popřel, že v roce 1929 zřídil pro žalobkyni nadaci tím způsobem a toho obsahu, jak uvádí žaloba, později v přípravném spise ze dne 23. listopadu 1935 uvedl, že sice v roce 1929 pomýšlel na zřízení nadace, jejímž účelem mělo býti, aby po své smrti zaopatřil svou manželku (žalobkyni) a své potomky, že však tohoto úmyslu neuskutečnil a že ke zřízení nadace té nedošlo, a konečně v přípravném spise ze dne 18. listopadu 1937, tedy po dvou letech, připustil, že nadační listinou ze dne 21. května 1929, sepsanou v B. (Kanton Aargau) před veřejným notářem Dr. Robertem S., zřídil nadaci s kapitálem 100.000 švýcarských franků na zabezpečení své manželky a svého syna Jindřicha po své smrti, že potom v dodatcích ze dne 17. října 1929, 26. března 1931, 4. srpna 1931, 30. prosince 1931 a 28. srpna 1935 nadaci tu změnil a posledním dodatkem žalobkyni jako účastnici nadace té vyloučil, a při ústním jednání dne 2. května 1938 přednesl, že základní nadační kapitál byl poněmáhlu zvýšen na 2,300.000 šv. franků. Jeden z neinformovanějších svědků, Jan K., snažil se všemi prostředky dosíci, aby nemusil jako svědek v této věci vypovídati. Z toho všeho je vidět, že žalovaný věděl o zatajení všeho, co s touto nadací souvisí, že on sám ji zatajoval a zamlčoval. Vždyť žalovaný sám ve svém přípravném spise ze dne 18. listopadu 1937 uvádí, že po výslechu svědka Jana K. nemá již příčiny, aby zatajoval, že zřídil pod jménem »B.-nadace« dne 21. května 1929 nadaci na zabezpečení své manželky. Tím tedy sám doznal, že dříve to zatajoval. Tím však je též dokázáno — a stačilo by i pouhé osvědčení —, že žalovaný o tomto zatajování a zamlčování má vědomost, když sám má na něm podíl a účast. Tím jsou splněny všechny podmínky druhého případu žaloby podle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s. Žalovaný v odvolacím spise poukazuje na to, že prý žalobkyně měla a má možnost opatřiti si všechny potřebné a žádané informace z nadačních spisů uložených u finančního úřadu v Ch., od finančního departementu ve V. a od veřejného rejstříku tamtéž, avšak první soud poukázal právem na to, že ze svědeckých výpovědí Dr. Alberta G. a Dr. Jakuba Th., advokátů v C., jde najevo, že k příkazu žalobkyně pátrali po osudu oné B.-iny nadace, avšak marně. Když se to nepodařilo ani švýcarským advokátům, nebylo by se to podařilo ani žalobkyni samé, která ostatně několikrát osobně do Švýcar za tou příčinou přijela, a pověřila pátráním tím dokonce i Adolfa M., ředitele soukromého detektivního ústavu ve V., a ten meškal v této záležitosti po 14 dní ve Švýcarsku, ale vše nadarmo. I když žalovaný při posledním ústním jednání v první stolici dne 2. května 1938 prohlásil, že dává svolení, aby žalobkyně do nadačních spisů ve Švýcařích, zejména u notáře Dr. S. v B., nahlédla, nestála se tím žaloba před vynesením rozsudku v první stolici bezdůvodnou (§ 406 c. ř. s.), neboť jednak může žalovaný svolení to kdykoliv odvolati, jednak učinil je s výhradou,

že si žalobkyně nesmí z nadačních listin činiti opisy. Ostatně sdělil právní zástupce žalobkynin Dr. H., advokát v C., že mu Dr. S. na jeho dva dopisy v té příčině ani neodpověděl. Také přednesy, které žalovaný svým právním zástupcem učinil o vzniku a osudu dotčené nadace, nestačí, ježto jim schází garancie přísahy, která jest právě účelem žaloby podle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s., a k takové přísaze se žalovaný nenabídl. Odvolací soud jen mimochodem uvádí, že není bez významu, že jde o rodinnou nadaci zřízenou v cizině, zdejšímu soukromému právu neznámou a tedy o samostatnou právnickou osobu, jejíž domicil i jmění jest v cizině, a že žalobkyně ani netvrdila, zda účinky rodinné nadace zřízené a domocilované v cizině mají nastati v tuzemsku a jaká jiná oprávnění, která by odůvodňovala její soukromoprávní zájem uznány i tuzemským právem, jí z této nadace vzešla. Všecky tyto okolnosti jsou však pro tento spor nerozhodné. Ježto oprávněnost žaloby na složení vyjevovací přísahy je již samým přednesem žalovaného dostatečně prokázána, nebylo třeba prováděti ještě další důkazy, jichž neprovedení žalovaný v odvolacím spise vytýká jako vadu řízení, a bylo obnoviti rozsudek prvního soudu, správně a výtěžně odůvodněný. První soud ve smyslu čl. XLII, odst. 3 uv. zák. k c. ř. s. přerušil podle § 190 c. ř. s. řízení, pokud se žalobkyně domáhá na žalovaném vydání nadačních listin nebo jejich ověřených opisů a složení podrobného účtu o majetku nadačním. Odvolací soud na stížnost žalovaného toto usnesení zrušil, avšak jen podmíněně, jestliže totiž odvolací rozsudek stran složení vyjevovací přísahy nabude právní moci. Poněvadž však nyní rozsudek ten byl změněn, bude musiti odvolací soud znovu o stížnosti té rozhodnouti.

Čís. 17426.

Vyživovací povinnost nemanželského otce k nemanželskému dítěti trvá dále, pokud se týče obživne, není-li dítě pro duševní nemoc samo s to, aby využilo svých pracovních schopností k vlastní obživě.

Pokud nelze mluvit o způsobilosti dítěte k samostatné výživě.

(Rozh. ze dne 18. října 1939, Rv II 332/39.)

Žalobce (nemanželský syn žalovaného), 25letý, vyučený obchodní příručí, domáhá se na žalovaném placení výživného tvrdě, že pro duševní a nervovou poruchu nemůže nikde najíti výdělnku. Pro svou chorobu jest nestálý v práci, trpí velikáštvím, bez peněz uzavírá vagonové objednávky, což způsobilo, že není s to vykonávati jakékoliv zaměstnání, jež by ho mohlo uživit. V roce 1928 byl prý pro duševní chorobu 6 neděl v ústavu choromyslných. Nemá žádného majetku, naproti tomu jest žalovaný majitelem prosperujícího módního závodu, spoluvlastníkem nemovitosti a jeho měsíční příjem činí nejméně 5.000 K. Proti žalobě namítl žalovaný, že se postaral o to, aby žalobce nabytí možnosti řádného výdělnku, poskytl mu odborné vzdělání na obchodní škole, opatroval mu místa u různých firem. Žalobce se však pro svou těkavou povahu a lenost

neudržel nikdy v zaměstnání, jest však výdělečné činnosti schopen, a pokud nemůže najít zaměstnání, zavinil si to sám, poněvadž svými vlastnostmi v kruzích zaměstnavatelů stal se známým a tito při značné nabídce pracovních sil nemají zájmu na tom, aby zaměstnávali osobu nespolehlivou. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce jest sice vyučen jako obchodní příručí, nemůže však toto zaměstnání vykonávat vzhledem k tomu, že se v něm vyžaduje přesnost, uctivost, ochota. Podle názoru odvolacího soudu neznamená to však, že by žalobce nemohl být výdělečně činným jiným způsobem. Žalobce jest tělesně úplně zdrav, může pracovat, a proto v nejhorším případě může si vydělávat na sebe jako dělník, třeba v pracovních táborech pod určitým vedením a kázní, poněvadž jeho duševní choroba není takového rázu, že by nemohl pracovat. Naopak je v jeho zájmu, aby byl k práci veden a nucen (tak zvaná léčba prací), zejména když žalobce sám není s to svými pracovními schopnostmi využít k vlastní obživě. Když žalobce nebude mít naděje, že mu někdo bude platit nějaký bezpracný důchod, čímž by jeho lenivost byla ještě podporována, jistě se bude snažit, nemaje odnikud podpory, aby jako dělník nebo v jiném podobném zaměstnání si vydělával na svou obživu. Alimentační povinnost obžalovaného by snad nastala teprve tenkrát, když by choroba žalobce vypukla v té míře, že by žalobce se stal invalidním, tedy k práci nezpůsobilým, kterýžto případ u žalobce ještě nenastal. Pokud pak by se snad nemoc u žalobce projevila periodicky, bude vzhledem ke svému zaměstnání podporován po dobu své nemoci od sociálních institucí.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Vyživovací povinnost nemanželského otce trvá podle obdoby § 141 obč. zák. (§ 7 obč. zák.) tak dlouho, dokud dítě není s to, aby se samo živilo. Slovík prvního odstavce § 141 obč. zák.: »dokud se nemohou samy vyživovati« jest rozuměti tak, že jest otec zproštěn povinnosti, uložené mu v § 141 obč. zák., nabylo-li dítě způsobilosti k samostatné výživě. Způsobilost nemanželského dítěte k samostatné výživě nenastává již dosažením určitého věku dítěte, nýbrž jest jí stanoviti pro každý případ zvláště; nastává, jakmile se dítě po náležitě přípravě stane schopným zvolené výdělečné zaměstnání plně vykonávat. Vyživovací povinnost nemanželského otce končí, jakmile se děti mohou samy vyživovati. Ale tato povinnost, tkvíc v rodinném poměru nezaniká tím konečně, nýbrž obživne, jakmile dítě, které se již samo mohlo vyživovati, není s to nadále tak učiniti. Posuzuje-li se věc s těchto právních hledisek, jest uznati, že žalovaného stihá vyživovací povinnost vůči žalobci. Vždyť napadený rozsudek výslovně zjistil na základě znaleckého posudku, že žalobce, nemanželský to syn žalovaného, následkem duševní nemoci (dementia praecox) není sám s to využití svých pracovních schopností k vlastní obživě. Okolnost, že žalobce je schopný práce, jak napadený rozsudek zjišťuje z téhož znaleckého posudku, je pro posou-

zení vyživovací povinnosti žalovaného nemanželského otce s hlediska §§ 141, 166 obč. zák. nerozhodná, když žalobce své pracovní schopnosti podle rozsudkového zjištění nemůže sám k výdělečné činnosti využít. Způsobilost k samostatné výživě není dána, jak odvolací soud má mylně za to, případným využitím pracovní schopnosti duševně chorého nemanželského dítěte pod vedením jiné osoby, jak se o tom zmiňuje také znalec, mluvě o »léčbě prací«, neboť způsobilost vlastní výživy musí býti úplná (srov. rozh. čís. 12506 Sb. n. s.), čemuž by tak při »léčbě prací« nebylo. Není-li žalobce následkem své těžké duševní choroby s to sám se zaměstnávat účelně a cílevědomě, není také schopen žádné odpovědnosti za převzatý úkol, a pak nelze mluvit o způsobilosti k samostatné výživě, třebaže by byl schopen pracovat za dozoru a vedení jiné osoby při tak zvané »léčbě prací«. Věc zatím není zralá k rozhodnutí, poněvadž první soud v důsledku zamítnutí žaloby z důvodu, že žalovaného nestihá vyživovací povinnost, se vůbec nezabýval výší vyživovací povinnosti, po případě způsobem jejího plnění.

Čís. 17427.

Byl-li kočí poškozen koněm, jež znal a opatroval, a konal-li tedy práce, spadající do jeho zaměstnání a nepřesahující jeho schopnosti a síly, neručí zaměstnavatel za škodu kočím vzešlou podle §§ 1320 a 1157 o. z.

(Rozh. ze dne 19. října 1939, Rv I 355/39.)

Žalobce, jež byl zaměstnán u žalovaného jako kočí, domáhá se na žalovaném podle § 1320 obč. zák. náhrady škody, způsobené mu koněm při opatrování koně. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Odvolací soud, jež převzal skutková zjištění prvního soudu, zjistil, že žalobce koně dobře znal, že věděl, že kůň při čištění a obsluhování jest nepokojný a někdy kouše a, že při strojení koně, při němž se podle tvrzení žaloby žalobci úraz stal, není třeba žádných zvláštních opatření, dále, že žalobce uměl s koňmi zacházeti a že sloužil již od listopadu u žalovaného jako kočí. Jest proto i správným závěr odvolacího soudu, že žalovaný splnil povinnost uloženou mu podle § 1320 obč. zák., neboť chovatel zvířete jest povinen učiniti jen taková opatření, která lze rozumně žádati se zřetelem na potřeby denního života (č. 13855 Sb. n. s.) a žalovaný nebyl povinen, aby se při strojení koně staral o nějaká zvláštní opatření. Ostatně žalobce jako kočí byl poškozen zvířetem, jež znal a opatroval, konal tedy práce spadající do jeho zaměstnání a nepřesahující jeho schopnosti a síly, a za takovou škodu neručí zaměstnavatel ani podle § 1157 obč. zák. (č. 822 Sb. n. s.).

Čís. 17428.

Zcizil-li dlužník odporovatelným jednáním zboží, které bylo z části jeho vlastnictvím, z části mu však bylo dáno do komise, lze vyhověti odpůřci žalobě — jsou-li jinak splněny všechny její předpoklady — jen v příčině onoho zboží, o němž se zjistí, že bylo dlužníkovým vlastnictvím.

(Rozh. ze dne 19. října 1939, Rv I 626/39.)

Žalobkyně přednesla, že Josef V. převedl notářským spisem ze dne 2. července 1937 celý sklad zboží jemu v obchodě patřící na žalovanou, která s ním sdílí společnou domácnost. Zboží toto má cenu 60.000 K, bylo však Josefem V. zcizeno za 20.000 K. Žalovaná převedla tento sklad zboží na sebe jen proto, aby zmařila exekuci, kterou vedla žalobkyně k vydobytí svých pohledávek na Josefa V., ačkoliv věděla nebo musela vědět o těchto pohledávkách žalobkyniných. Zboží patřilo Josefu V. a nebylo mu, jak udává žalovaná, dáno do komise. Navrhla proto žalobkyně, aby bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna trpěti, aby žalobkyně uspokojila svoji pohledávku ze skladu zboží, jehož nabyta žalovaná od Josefa V. podle notářského spisu ze dne 2. července 1937. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nižší soudy zjistily, že pouze část zboží předaného notářským spisem byla vlastnictvím Josefa V., kdežto ostatní zboží bylo zbožím komisním. Podle § 1 odp. ř. lze však odporovati jen právním jednáním, která se týkají dlužníka jmění. Také podle § 14 (1) lze odporujícímu věřiteli, žádá-li plnění naturální, přisouditi jen to, co odporovatelným jednáním ušlo ze jmění dlužníka, totiž to, o čem byl odporující věřitel ve svém uspokojení zkrácen (§ 2 odp. ř.). S toho hlediska nemohly tedy nižší soudy v plném rozsahu vyhověti žalobě, domáhající se trpění exekuce na veškeré zboží, které nabyta žalovaná podle notářského spisu, nýbrž mohli jí vyhověti jen částečně v příčině onoho zboží, jež v době odporovatelného jednání patřilo Josefu V. a přešlo odporovatelným jednáním přímo od Josefa V. na žalovanou. V tomto směru však není věc ještě zralá k rozhodnutí, poněvadž není zjištěno, které jednotlivé předměty, převedené notářským spisem ze dne 2. července 1932, patřily Josefu V., a které z nich mu byly svěřeny jen do komise.

Čís. 17429.

Smlouva, kterou komitent přenechá zprostředkování prodeje výhradně určitému zprostředkovateli bez časového omezení, není sama o sobě proti dobrým mrávům, může jim však odporovati, jde-li o vázání

komitentovo na příliš dlouhou dobu neodpovídající povaze věci. V takovém případě může soud podle okolností jednotlivého případu určití lhůtu, která je přiměřena a po jejímž uplynutí jest smlouvenou výhradnost zprostředkovatelské smlouvy pokládati za uhaslou.

(Rozh. ze dne 19. října 1939, Rv I 690/39.)

Žalobce přednesl, že ho žalovaní zmocnili dne 7. srpna 1933 k výhradnému zprostředkování prodeje svého hospodářství a, že se zavázali zaplatiti mu 2% provise v částce 2.400 K a to tak, že 300 K zaplatí jako zálohu do 26. prosince 1933 a zbytek pak per 2.100 K ihned po podpisu tržové smlouvy, to i tehdy, když realita bude prodána žalovanými bez zprostředkování žalobce. Žalobci se přes to, že se o to všemožně snažil, nepodařilo zprostředkovati prodej reality. Žalovaní pak sami prodali dne 9. března 1936 realitu manželům Josefu a Anně S., avšak zbytek 2% provise s 3% daní z obratu v úhrnné částce 2.163 Kč žalobci nezaplatili. Žalobce proto navrhl odsouzení žalovaných k zaplacení této částky. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Jestliže byl výhradný prodej nemovitosti svěřen žalobci v srpnu 1933 bez jakéhokoliv časového omezení a žalovaní byli povinni kdykoli, i když prodej žalobcem nebyl zprostředkován, vyplatiti mu provisní odměnu, nemovitost pak byla prodána prostřednictvím jiného zprostředkovatele teprve v r. 1936, tedy po 2½ letech po onom ujednání a to za cenu daleko nižší, pak jest míti za to, že provisní úmluva, vázající žalované časově neomezeně a zaručující žalobci odměnu v každém případě, i když nemovitost sám neprodá, odporuje dobrým mrávům a jest v důsledku toho neplatná a nicotná (§ 879, odst. 1 obč. zák., Dr. Pužman: Zprostředkování podle práva čsl., Praha 1936, str. 519, 520). Žalobce měl by, protože prodej sám nezprostředkoval, pouze nárok na odškodňovací provisi ve výši ¼% podle odst. V. provozovacího řádu a poplatkové sazby koncesovaných realitních zprostředkovatelů. Protože pak částka 200 K již byla žalobci zaplacená a odpovídá uvedené výši ¼%, byla žaloba zamítnuta.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Smlouva, kterou někdo přenechává zprostředkovateli věc k výhradnému zprostředkování prodeje bez časového omezení, není za všech okolností nicotná. Není velcího předpisu, který by v tomto směru omezoval dispošice stran, a není též proti dobrým mrávům, když se komitent zavazuje, že zprostředkování přenechá výhradně určitému zprostředkovateli. Avšak vázání komitentovo na příliš dlouhou dobu, neodpovídající povaze věci, může podle okolností případu odporovati dobrým mrávům, když by zakládalo po případě na nedozírnou dobu vázanost komitenta, která by mohla někdy býti neodůvodněná. Komitent by po případě byl nucen na neurčitě dlouhou dobu vyčkávat s prodejem, jehož urychlení může býti pro něho i existenční otázkou. Mohl by býti

a pod. Žalobkyně dostávala však od nájemníků větší odměny za čištění, než jak byla stanovena předpisy zemského hlavního města B. Přes to první soud vyhověl žalobě máje za to, že úmluva žalobkyni se žalovanými sjednaná odporuje § 9 zák. ze dne 30. ledna 1920 č. 82 Sb. z. a n., ježto prý byl smlouven paušální plat na hotové výlohy a, že proto vyžadovala takováto smlouva podle § 15 cit. zák. písemné formy. S tímto názorem nelze souhlasit. Podle § 9, odst. 1 řec. zákona má domovník vedle bytu nárok na náhradu hotových výloh spojených se správou domu a na smlouvenou nebo v místě obvyklou odměnu za konané práce. Je proto zkoumati, zda žalobkyně dostala náhradu za hotové výlohy a v místě obvyklou odměnu, neboť, kdyby tomu tak bylo, nebylo by možno mluvit o úchylice od § 9 řec. zák. Soukromé předpisy města B. stanoví sazby odměn domovníků za čištění takto: Za byt o 1 světnici 4 K, o 2 světnicích 6 K, o 3 světnicích 10 K, za dílny, skladiště, obchodní místnosti, garáže a pod. po 10 K měsíčně. Žalobkyně však dostávala od nájemníků bytů podle úmluvy se žalovanými částky vyšší, a to od nájemníků bytů dvoupokojových 20 K a od nájemníků bytů třípokojových 25 K měsíčně mimo klíčné. Poněvadž jsou v domě kromě kancelářských a obchodních místností 4 dvoupokojové a 4 třípokojové byty, dostávala žalobkyně od nájemníků bytů dvoupokojových o 16 K a od nájemníků bytů třípokojových o 20 K, celkem tedy o 36 K měsíčně více, než kolik činí v B. obvyklá a zmíněnými soukromými předpisy stanovená odměna za čištění. Tvrdí-li žalobkyně, že potřebovala týdně 8 K, čili 32 až 35 K měsíčně na čistící prostředky, pak je podle úmluvy se žalovanými měla a mohla zcela uhradit z oné difference, o níž dostávala za čištění více, než kolik je v B. obvyklé. Žalobkyně nebyla proto nikterak zkrácena. Podle toho se úmluva mezi stranami sjednaná, jak její obsah zjistil první soud, neuchyluje nikterak od § 9 domovníčského zákona, neboť žalobkyně dostávala vše, nač podle řečeného ustanovení měla nárok, zejména i náhradu hotových výloh za čistící prostředky, a nebylo proto třeba, aby smlouva uzavřena byla písemně ve smyslu § 15 cit. zákona.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle § 9 zákona č. 82/1920 Sb. z. a n. má domovník nárok na byt, náhradu hotových výloh spojených se správou domu a na odměnu za konané práce. Nižší soudy zjistily, že podle sjednané smlouvy měla žalobkyně dostávat určité částky měsíčně přímo od nájemníků, a to jak na hotová vydání, tak na odměnu za konané práce. Pokud tedy žalobkyně zaujímá v dovolání stanovisko, že nebyl zjištěn její souhlas se smlouvou a, že ujednanými částkami měla být uhrazena jen odměna za pouhé čištění, nevychází ze zjištění nižších soudů. Podle § 9 dotčeného zákona má domovník nároky tam uvedené proti majiteli domu. Jen u odměny za čištění připouští § 9, odst. 1, že vlastník domu může ujednat s nájemníky, aby odměnu platili přímo domovníkovi podle výše nájemného. O placení hotových výloh zákon takového ustanovení nemá;

sjedná-li tedy vlastník domu s domovníkem, že také tyto výlohy budou mu hraditi nájemníci, jde o změnu ustanovení § 9, jež podle § 15, věty druhé, vyžadovala formy písemné. Nedodržení formy písemné bude míti zřejmě jen ten význam, že byla-li smlouva splněna, jest vyloučena kondikce podle § 1432 o. z. o. Mimo to má splnění smlouvy ještě význam ten, že zaniká tím závazek žalovaného, ať již plnění předsevzal sám či nájemníci, a že žalobkyně není oprávněna požadovati po druhé placení hotových výloh. Tu pak odvolací soud zjistil, že žalobkyně obstarávala po celou dobu čištění v domě a opatrovala potřeby k čištění, že měla tedy hotová vydání a dále, že nájemníci jí platili po celou dobu částky ujednané v ústní smlouvě. Odvolací soud zjistil, případně správně dospěl dále k závěru, že částkami placenými žalobkyni bylo uhrazeno jak klíčné, tak odměna, pokud by příslušela žalobkyni za čištění podle soukromoprávních předpisů města B. ze dne 31. března 1931 a že zůstalo na hotová její vydání měsíčně 36 K, tedy nejméně tolik, kolik žalobkyně sama požaduje na tato hotová vydání, která neuvádí konkrétně podle jednotlivých účtů, nýbrž průměrnou částku 8 K týdně. Podle toho byla ústní smlouva o hrazení hotových výloh skutečně oboustranně splněna; ke splnění smlouvy nevyžaduje se však žádná zvláštní forma (srov. rozh. č. 14493 Sb. n. s.).

Čís. 17432.

Dítě může se po nabytí svéprávnosti vzdátí pohledávky na výživné a upustit od pokračování v exekučním řízení zahájeném matkou dítěte, k jejíž rukám mělo být výživné placeno.

(Rozh. ze dne 20. října 1939, R I 547/39.)

Povinný navrhl souhlasně s vymáhajícím věřitelem, aby byla podle § 39 č. 6 ex. ř. částečně zrušena exekuce vedená vymáhajícím věřitelem k vydobytí dlužných dávek na výživném, ježto vymáhající věřitel (jeho syn), jenž se stal zatím zletilým, souhlasil se zrušením exekuce. První soud zamítl návrh. Důvody: Jde o dlužné výživné za dobu od 1. prosince 1934 do 29. února 1936, které měl dlužník platit tehdy nezletilému Václavu N. k rukám jeho matky Františky N. Tato se zrušením exekuce nesouhlasí, ježto vymáhaný nárok nebyl jí dosud zaplacen a sama musela ze svých prostředků přispívat na výživu a výchovu vymáhajícího věřitele. Tento nebyl pak oprávněn návrh na zrušení exekuce jako vymáhající strana spolupodepsati. Rekursní soud vyhověl návrhu. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu matky vymáhajícího věřitele.

Důvody:

Jde o zrušení po případě omezení exekuce podle § 39, č. 6 ex. ř. Předpokladem tohoto zrušení nebo omezení jest jen, zda vymáhající věřitel — samozřejmě ovšem věřitel, který s vymáhanou pohledávkou jest

oprávněn nakládati — vzal zpět žádost exekuční, nebo se vzdal výkonu nebo upustil od pokračování v řízení exekučním. Okolnost, zda vymáhaná pohledávka byla zaplacená nebo jinak zanikla, jest v uvedeném případě nerozhodná. Podle usnesení, nyní zrušovanou exekuci povolujícího, i podle exekučního titulu jest vymáhající stranou nezletilý Václav N., který byl tehdy zastoupen kolísním opatrovníkem, a jde o alimentární pohledávku proti manželskému otci. Jak podle uvedených usnesení, tak i podle obecného práva soukromého jest osobou z alimentární pohledávky oprávněnou sám alimentovaný, který ovšem po dobu svojí nesvéprávnosti, již proto, že jest nesvéprávný, nemůže se sám této pohledávky vzdáti. V souzeném případě Václav N. jako vymáhající strana podal návrh na částečné zrušení pokud se týče omezení exekuce, který došel k soudu 26. dubna 1939. V této době byl, jak vyplývá z exekučních spisů, již zletilý a zaměstnán jako konstruktér. Zůstala-li nezaplacená část alimentární pohledávky z minulosti — třeba z doby nezletilosti Václava N. — byl on oprávněn s ní nakládati, poněvadž překážka nesvéprávnosti, pro kterou by s ní sám nesměl nakládati, odpadla. V důsledku toho byl i oprávněn učiniti sám návrh podle § 39, č. 6 ex. ř. Tomu nebrání ani okolnost, že stěžovatelka podle svého tvrzení v době, kdy výživné na nezl. Václava N., které podle exekučního titulu mělo býti placeno k jejím rukám, nebylo zapraveno, byla nucena vyživovati ho z vlastních prostředků. Vyhověním návrhu není nijak dotčena otázka, zda jí přísluší nárok na náhradu vynaloženého nákladu.

Čís. 17433.

Osobní služebnost bytu nezanikla tím, že oprávněný z ní nabytí spoluvlastnického práva k domu, v němž ona služebnost byla pro něho zřízena.

(Rozh. ze dne 20. října 1939, Rv I 974/39.)

Žalobkyně, jež nabytí vlastnického práva k ideální polovině domu po té, co byla pro ni v onom domě zřízena služebnost bytu, domáhá se na druhé spoluvlastnici náhrady škody tvrdíc, že žalovaná jednostranným nakládáním se společným domem porušuje svémocně její vlastnické právo, znemožňuje jí užívání nebo pronajmutí polovice domu jí patřícího a působí jí tak škodu zejména tím, že provozuje ve většině domu výnosný obchod a živnost. Nižší soudy uznaly podle žaloby do výše zjištěné škody, první soud z těchto důvodů: Strany jsou spoluvlastnicemi domu každá ideální polovicí a náleží jim proto každé polovice výtěžku domu, t. j. 2.480 K. Z toho bylo by odpočítati hodnotu bytu žalobkyní užívaného, která činí 1.800 K, a polovicí výnosu zahrady 80 K, takže by zbylo pro žalobkyni 1.200 K. Poněvadž však žalobkyně užívá bytu ve společném domě právem své služebnosti a tato služebnost zatěžuje také polovicí patřící žalované, jde polovice nájemní hodnoty tohoto bytu k tíži žalované a jest proto od společného výnosu 2.480 K odčítati jako hodnotu bytu žalobkyní obývaného jen 600 K a

za polovinu výnosu zahrady 80 K, takže zůstává 1.800 K. O tuto částku jest žalobkyně, která na svůj spoluvlastnický podíl od žalované nedostává žádného výtěžku, ročně poškozena, žalovaná je o tuto částku ročně obohacena a je proto žalobkyně oprávněna domáhati se náhrady této částky.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o niž jde, uvedl v

důvodech:

Dovolání vytýká, že odvolací soud neposoudil věc po právní stránce správně maje za to, že služebnost bytu vážnoucí knihovně pro žalobkyni na domě čp. 176 v Č. trvá dále, třebaže se žalobkyně stala spoluvlastnicí tohoto domu. Avšak tato výtka, — opírající se o názor, že služebnost bytu zanikla co do ideální polovice domu patřící nyní žalobkyni konsolidací, a že důsledkem toho nemůže žalobkyně uplatňovati své nároky ve příčině služebnosti bytu ani ohledně druhé ideální polovice domu jí nepatřící, takže prý služebnost bytu vázne na celém domě indebite, — není odůvodněna. Služebnost bytu, o kterou jde, byla by podle §§ 524, 526 a 1445 obč. zák., — nehledíc k ustanovení § 1446 obč. zák., — jako služebnost osobní zanikla konsolidací (konfusi), kdyby byla žalobkyně jako oprávněná nabytí plného vlastnictví služebné věci, t. j. domu, o který ve sporu jde; nezanikla však tím, že se žalobkyně stala pouhou spoluvlastnicí tohoto domu. To plyne nejen z doslovu zmíněných ustanovení, která užívají slov: »Spojí-li se«, pokud se týče »kdykoliv splyne . . . v jedné osobě«, nýbrž i z podstaty služebnosti samé. Stala-li se žalobkyně jako oprávněná ze služebnosti bytu v onom domě jeho spoluvlastnicí, vykonává v něm — užívajíc bytu — částečně spoluvlastnické právo na své vlastní ideální polovicí, částečně právo na věci cizí, t. j. na ideální polovině domu patřící žalované. Hledíc k tomu, že nelze vymeziti hranici mezi ideálními podíly spoluvlastnickými, nedá se ovšem zjistiti, pokud žalobkyně vykonává právo vlastnické a právo k cizí věci. Na druhé straně je zmíněná služebnost jako taková nedělitelná potud, že jí nemůže býti nabyto na ideální části domu, aniž jí může býti ohledně ideální části pozbyto. Okolnost, že žalobkyně jako oprávněná nabytí spoluvlastnictví domu, nedotýká se tudíž dalšího trvání služebnosti bytu, a to tím spíše, že služebnost je pro ni knihovně vložena a dosud pro ni vázne na celém domě (§ 1446 obč. zák.). Nižší soudy tudíž nepochybily přihlížeje při výpočtu částky vymáhané žalobou i k uvedené služebnosti bytu.

Čís. 17434.

Poručenský soud jest oprávněn věcně rozhodovati o návrhu advokáta, aby mu byla podle § 16 (4) adv. ř. poukázána odměna za vynaloženou práci a ztrátu času z peněz, jež získal nezletilec ve sporu, v němž ho jako zástupce chudých zastupoval a jež byly pro nezletilce složeny podlehnoucí stranou do sirotčí pokladny.

(Rozh. ze dne 24. října 1939, R II 221/39.)

Prvý (poručenský) soud nevyhověl návrhu advokáta dr. Františka Č., aby mu byla podle § 16 (4) adv. ř. poukázána na úhradu jeho odměny za vynaloženou práci a čas určitá částka z peněz složených pro nezl. Emílii Š. do hromadné sirotčí pokladny a jichž nezl. Emilie Š. získala ve sporu o náhradu škody, v němž ji dr. František Č. zastupoval jako ustanovený zástupce chudých. Své rozhodnutí opřel první soud o to, že není tu jednak souhlasu poručníka dítěte k poukazu peněz, jednak o to, že nabytá částka není tak velká, aby odůvodnila odnětí práva chudých nezletilých. Rekursní soud uložil prvému soudu, aby po doplnění řízení znovu rozhodl vycházející z názoru, že předpis § 16 (4) adv. řádu je předpisem samostatným a že podle něho nesejde na tom, zda jest u chudé strany odůvodněno odnětí práva chudých či nikoliv.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Nesejde na tom, zda vůbec a do jaké míry může advokát palmární pohledávku vymáhati na straně, kterou zastupoval, také v případě § 16 odst. 4 adv. ř. jen sporem, když strana odpírá ji zaplatiti. Odpůrce nezletilé stěžovatelky, odvolávaje se na řečený zákonný předpis, žádal totiž podáním ze dne 7. února 1939 u poručenského soudu, aby mu byla účtovaná palmární pohledávka poukázána ze sirotčí pokladny z peněz, jichž stěžovatelka nabyla ve sporu, v němž ji zastupoval jako zástupce chudých a jež pro ni budou uloženy do sirotčí pokladny. O tomto návrhu mohl a směl poručenský soud rozhodnouti v řízení nesporném, aniž vybočil z mezí své zákonné působnosti. Není tu proto zametčnosti podle § 41 lit. d) nesp. říz. Prvním předpokladem pro to, aby takovému návrhu bylo vyhověno v nesporném řízení, byl však souhlas zákonného zástupce nezletilých. V souzeném případě však tu souhlasu poručníka nebylo, proto první soud právem nevyhověl návrhu stěžovatelčina odpůrce na poukaz peněz stěžovatelčiných ze sirotčí pokladny, když poručník stěžovatelčin souhlas výslovně odepřel. Souhlas takový jako právní jednání nemůže nahraditi usnesení poručenského soudu a ani usnesení soudu rekursního. Bylo proto obnoviti usnesení prvního soudu, protože dodatečného šetření rekursním soudem nařízeného nebylo potřebí a nesejde zatím ani na tom, zda je správný názor rekursního soudu, pokud jde o výklad § 16 (4) adv. řádu, případně v souvislosti s novějším ustanovením c. ř. s. o právu chudých.

Čís. 17435.

Byly-li děti podle dohody uzavřené mezi rozvedenými manžely (§ 142 obč. zák.) ponechány se schválením opatrovnického soudu ve výživě a výchově matčině a zavázal-li se manželský otec k placení výživného pro ně v penězích, nemění se na jeho závazku platiti výživné v penězích nic později vydaným usnesením opatrovnického soudu, které ukládá matce vydání dětí do výživy a výchovy otci, ledaže by se děti ocitly opět v jeho výživě a výchově.

Uvedeným usnesením vznikl otci jen proti matce dětí nárok na jich vydání, vydání takového usnesení však ještě není skutečností zrušující nebo zastavující exekuci vymáhaný nárok dětí na výživné v penězích (§ 35 ex. ř.).

(Rozh. ze dne 26. října 1939, Rv I 2451/38.)

Notářským spisem ze dne 11. dubna 1931 uzavřeným mezi žalobcem a jeho manželkou Anitou S. a schváleným opatrovnickým soudem dne 1. června 1936 zavázal se žalobce platiti žalovaným svým nezl. dětem každému 400 K měsíčně předem na výživě k rukám jejich matky Anity S., dokud budou v opatrování a zaopatření matčině. Žalobce přednesl, že na podkladě tohoto notářského spisu vedou žalovaní proti němu exekuci k vydobytí zadrželého výživného, jakož i exekuci k zajištění měsíčního výživného od 1. října 1937 do 30. září 1938 zabavením dvou třetin jeho služebních platů. Nárok z tohoto notářského spisu však podle tvrzení žalobce zanikl tím, že usnesením opatrovnického soudu ze dne 17. prosince 1935 byli oba žalovaní odňati z výchovy své matky a svěřeny k další výchově žalobci. Domáhá se proto žalobce výroku, že exekuce vedená proti němu žalovaným k vydobytí (zajištění) výživného jest podle § 35 ex. ř. nepřipustná. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Nejprve jest řešiti otázku, zda by usnesení opatrovnického soudu ze dne 17. prosince 1935, i kdyby bylo bezvadné po stránce formální (§ 33 nesp. říz.), bylo skutečností zrušující nebo zastavující nárok žalovaných z notářského spisu ze dne 11. dubna 1931 (§ 35 ex. ř.). Žalovaní nezletilci byli sice jako účastníci v řízení o žalobcově návrhu na jich odnětí z výživy matčiny zastoupeni, avšak usnesení ze dne 17. prosince 1935 neobsahuje rozhodnutí o jejich nároku na výživné v penězích, nýbrž ukládá toliko matce, »aby je po právní moci žalobci do další výchovy předala«. Žalobce aniž tvrdil, že se pokusil o výkon tohoto usnesení, vyvozuje z pouhé skutečnosti, že matce Anně S. bylo uloženo vydání dětí, oživení vyživovací povinnosti vůči žalovaným in natura a zánik povinnosti platiti jim výživné v penězích. Tomu však tak není. Zásadu vyslovenou v rozh. č. 6200 a 9572 Sb. n. s., v nichž šlo o uložení vyživovací povinnosti, nelze rozšiřovati na souzenou věc, která má zcela jiný skutkový základ. Usnesením ze dne 17. prosince 1935 vznikl žalobci toliko vůči matce žalovaných Anně S. nárok na odevzdání dětí, jinak však jeho vyživovací závazek vůči žalovaným zůstal nezměněn až do té doby, kdy by se žalované ocitly v jeho výživě a výchově. Nutno míti především na zřeteli zájem dětí (§§ 21, 142 obč. zák.) a musí proto býti čeleno nebezpečí, že by byly pro neshody rodičů případně vydány nebezpečí nouze. Usnesením ze dne 17. prosince 1935 nebyla ani zrušena, ani zastavena vyživovací povinnost žalobcova, stanovená v penězích.

S tohoto právního hlediska není třeba se zabývatí vytykanou zmatečností a otázkou pravoplatnosti usnesení ze dne 17. prosince 1935, neboť i kdyby bylo formálně v právní moci, nemůže založiti žalobní nárok, jehož se žalobce domáhá.

Čs. 17436.

**Zamlčení již zřízené zástavy (§ 107, odst. 2, knih. zák.) nemá v zá-
pětí neplatnost zápisu zástavního práva; knihovní vlastník není oprávněn
z toho důvodu se domáhati výmazu zástavního práva.**

(Rozh. ze dne 26. října 1939, Rv I 756/39.)

Žalobce přednesl, že žalovaná prodala trhovou smlouvou ze dne 7. června 1936 Dru Karlu Z. $\frac{3}{4}$ velkostatku, zapsaného ve vložce č. 651 zemských desk českých spolu se $\frac{3}{4}$ nemovitostí rustikálních, zapsaných ve vložkách č. 12, 38 a 125 pozemkové knihy pro kat. území J. a s jednou polovinou nemovitostí rustikálních, zapsaných ve vložkách č. 70 pozemkové knihy pro kat. území J., č. 81 a 142 pozemkové knihy pro kat. území V. a č. 72 pozemkové knihy pro kat. území C. za celkovou kupní cenu 1.800.000, při čemž kupující převzal na srážku z této tržové ceny hypotekární závazky na 200.000 K a 500.000 K, dalších 200.000 K zaplatil hotově a pro zbývající nedoplatek kupní ceny 900.000 K svolil k zastavení koupených nemovitostí. Žalobce se domáhá mimo jiné zjištění, že zástavní právo zřízené a váznoucí na uvedených rustikálních nemovitostech pro tuto udánlivou pohledávku žalované jest od původu neplatné a, že jest žalovaná povinna svoliti k jeho výmazu. Tvrdí k opodstatnění žalobního nároku, že při vkladu tohoto zástavního práva v oněch vložkách nebylo žalovanou v žádosti uvedeno a soudem vyznačeno, že jde o společnou hypotéku se zástavním právem zřízeným dříve již ve vložce č. 651 českých desk zemských. Prvým soud uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu. Důvody: Podle § 107 knih. zák. jest povinen věřitel, jenž žádá o rozšíření zástavního práva váznoucího již pro jeho pohledávku, oznámiti zástavu pro tuto pohledávku již zřízenou, aby byl poznamenán společný závazek. Škodu povstalou zamlčením již zřízené zástavy ponese věřitel. Nebyl-li společný závazek z jakéhokoliv důvodu poznamenán, může hypotekární dlužník požádati za jeho poznámku. Náklady tím způsobené nahradí věřitel, postihuje-li ho v tom nějaké zavinění. Shledá-li knihovní soud, povoluje vklad anebo záznam zástavního práva pro pohledávku, že je zapsáno zástavní právo pro tuto pohledávku v jeho knihách anebo v knihách jiného knihovního soudu, má k tomu přihlížeti z úřední povinnosti a pokládati vložku, ve které jest právo zapsáno, za hlavní vložku a zpravit o tom knihovní soudy, v jejichž knihách jest již pohledávka zapsána. Z té okolnosti, že žalovaná porušila povinnost v odst. 1 cit. paragrafu jí uloženou, že totiž při rozšíření zástavního práva — pro její pohledávku ve vložce č. 651 zemských desk českých již zřízeného — na vložky rustikální nežádala o poznamenání společného závazku s vložkou

č. 651 zemských desk českých, nemůže však žalující jako hypotekární dlužník se domáhati toho, aby bylo zjištěno, že zástavní právo na rustikálních nemovitostech zřízené jest neplatné, že bylo zřízeno pro zdánlivou pohledávku a, že žalovaná strana jest povinna svoliti k jeho výmazu. Předpis § 107 knih. zák. ani jiný zákon pro porušení zmíněné povinnosti hypotekárního věřitele nestanoví neplatnost takového vkladu zástavního práva. Aby zástavní právo vzniklo platně, jest třeba, aby tu byla pohledávka, která podle ustanovení právních může býti zajištěna právem zástavním (arg. §§ 447 a 449 obč. zák.), aby tu byl způsobilý předmět práva zástavního (§ 448) a, aby se vyskytly takové skutečnosti, které podle zákonných ustanovení vedou ke vzniku zástavního práva. Pokud jde o prvou podmínku, tu se žalobce ani nepokusil tvrditi, že by pohledávka nedoplatku tržové ceny 900.000 K, pro kterou bylo zástavní právo podle tržové smlouvy vloženo, neexistovala nebo, že by nemohla býti zajištěna zástavním právem. Žalobce netvrdí, že by nemovitosti, o něž jde, nemohly býti způsobilým předmětem zástavního práva. Nepopírá též, že došlo mezi žalovanou jako dřívější vlastníci nemovitostí a Drem Karlem Z. jako nabyvatelem oněch nemovitostí k jednání, nesoucím se ke zřízení zástavního práva, k němuž přistoupil i zápis zástavního práva v pozemkových knihách, a to jeho vklad (§ 451 obč. zák. a §§ 4, 40 knih. zák.). Okolnost, že podle obsahu jednání obsaženého v tržové smlouvě a podle ustanovení §§ 106 a násled. knih. zák. měla býti zřízena společná hypotéka, avšak vinou žalované jako věřitelky nebyla vyznačena v pozemkových knihách, pokud jde o vložku č. 651 českých desk zemských na jedné a vložku rustikální na druhé straně, nestačí k tomu, aby mohlo býti zástavní právo v rustikálních vložkách zřízené považováno od původu za neplatné a, aby žalovaná byla proto povinna svoliti k jeho výmazu. K tomu jest dodati, že prvý soud neprávem se odvolává k odůvodnění svého názoru na rozhodnutí nejvyššího soudu č. 9477 Sb. n. s. V něm bylo již vyloženo, že pro touž pohledávku nelze nabýti několika zástavních práv na této věci. Avšak nemovitosti, zapsané ve vložce č. 651 českých desk zemských a nemovitosti, zapsané ve vložkách č. 12, 38, 70 a 125 pozemkové knihy pro kat. území J., č. 81 a 142 pozemkové knihy pro kat. území V. a č. 72 pozemkové knihy pro kat. území C., i když snad tvoří celek společně obhospodařovaný, nelze považovati za jednu a touž věc. S hlediska právního pokládá se podle ustanovení § 3 knih. zák. každé knihovní těleso za celek. Práva k takovému knihovnímu tělesu lze nabýti jen zápisem v příslušné vložce knihy (§ 4 knih. zák.). Proto vklad práva zástavního pro nedoplatek tržové ceny jednak ve vložce č. 651 zemských desk, jednak ve vložkách rustikálních nelze považovati za vklad několika zástavních práv v téže vložce. Skutečnost, že nebylo při zatížení knihovních těles zapsaných, a to ve vložce č. 651 desk zemských na jedné straně a ve vložkách rustikálních na straně druhé vyznačeno simultánní právo zástavní, nemůže býti považována za zřízení několika zástavních práv na téže věci, nýbrž jen za zřízení téhož zástavního práva na několika věcech bez vyznačení, že zástavní právo slouží k zajištění téže pohledávky. Z těchto příčin je žaloba, pokud se domáhá

zjištění neplatnosti zástavního práva v rustikálních vložkách a jeho výmazu, podle zákona neodůvodněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V souzeném případě jde o společnou hypotéku ve smyslu § 15 knih. zák., jejíž knihovní zápis nebyl náležitě proveden podle předpisů §§ 106 a násl. knih. zák. Žalovaná, žádajíc o vklad zástavního práva pro 900.000 K na rustikálních pozemcích, byla podle § 107, odst. 1 knih. zák. povinna oznámiti soudu, že pro tuto pohledávku jest již zřízeno zástavní právo ve vložce č. 651 českých desk zemských. Toto zamlčení zřízené již zástavy má sice v zápětí, že žalovaná jest povinna nésti škodu tím snad povstalou (§ 107, odst. 2 knih. zák.), avšak nemá za následek neplatnost zápisu zástavního práva na rustikálních pozemcích.

Čís. 17437.

K zabavení věcí povinného jsoucích v moci třetí osoby nestačí projev třetí osoby k výkonnému orgánu, že nenamítá nic proti zabavení věcí.

(Rozh. ze dne 26. října 1939, R II 229/39.)

Prvý soud nevyhověl žádosti Josefa K., u něhož byly zabaveny věci náležející povinnému, aby byl tento exekuční výkon zrušen. Rekursní soud návrhu vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky.

Důvody:

Při výkladu ustanovení § 262 ex. ř. nutno přihlížeti k tomu, že jest zřejmým úmyslem zákona chrániti pouhou držbu třetí osoby proti výkonu exekuce, dokud držitel se této ochrany nevzdá a není ochoten věci vydati, a že o tom, zda takový projev tu jest a zda věci jsoucí v držení třetí osoby mají tudíž býti zabaveny, rozhoduje výkonný orgán na místě samém bez pomoci exekučního soudu. Proto musí býti dána zvláštní záruka, že zabavením takových věcí nejsou porušeny chráněné zájmy držitele, a nutno trvati na tom, že výkonný orgán může přikročiti k zabavení věcí jsoucích v moci třetí osoby jen tehdy, když projev, že jest ochoten je vydati, jest tak jasný, že výkonný orgán může v něm se vši určitostí spatřovati takový projev. V souzené věci jest toliko zjištěno, že se Josef K. na sdělení, že v jeho místnostech má býti provedeno zabavení svršků náležejících prý dlužníku Pavlu M., výslovně ohradil jen proti tomu, aby byly zabaveny určité svršky, proti zabavení jiných svršků, o něž nyní jde, však nic nenamítal, naopak byl výkonnému orgánu ještě nápomocen při jejich zabavení. Leč toto chování Josefa K.

nestačí k bezpečnému úsudku, že byl ochoten věci, o něž jde, vydati, ježto mohlo míti zcela jinou příčinu, na příklad jeho mínění, že nesmí zasahovati do provedení úředního výkonu. I stěžovatelka sama z chování Josefa K. dovozuje jen, že Josef K. dal jim najevo, že nenamítá nic proti zabavení; takové prohlášení se však nekryje s předpisem § 262 ex. ř., podle něhož musí držitel věci prohlásiti, že je ochoten věci vydati (srov. Gl. U. n. ř. č. 5277).

Čís. 17438.

K přetržení promlčení nároku na přednostní uspokojení převodního poplatku nucenou dražbou nemovitosti, na které poplatek vázne, stačí, bylo-li dražební řízení zahájeno, aniž záleží na řádném pokračování v tomto řízení, předpokládajíc ovšem, že úřad poplatek vymáhající výslovně neupustil od dražebního řízení.

(Rozh. ze dne 27. října 1939, R I 453/39.)

Prvý soud nepřikázal při rozvrhu nejvyššího podání přihlášený převodní poplatek v převodním pořadí, rekursní soud jej v přednostním pořadí přikázal. Důvody: Převodní poplatek byl vyměřen platebním rozkazem ze dne 4. února 1930 pro převod dražené nemovitosti, dne 19. září 1931 byl na dražených nemovitostech zajištěn. Dne 19. srpna 1934 byla na návrh berního úřadu v K. povolena nucená dražba těchto nemovitostí pro převodní poplatek a dne 7. ledna 1936 byl podán návrh na pokračování v exekuci nucenou dražbou pro onen poplatek a další. Podle § 72 popl. zák. ze dne 9. února 1850, č. 50 ř. z. vázne převodní poplatek na věci, která jest předmětem převodu, a má přednost přede všemi pohledávkami vzniklými z titulů soukromoprávních. Podle § 14 výnosu mín. fin. z 3. května 1850 čís. 181, zachovaného v platnosti článkem III. uvoz. zák. k exekučnímu řádu, trvá výsadní právo zástavní 3 roky, čítajíc ode dne, kdy poplatek měl býti podle platebního rozkazu od osoby povinné zapraven, ale promlčení tohoto výsadního práva se přetahuje použitím zákonných prostředků k dobytí výsadní pohledávky. Takovým zákonným prostředkem jest nejen knihovní zajištění, nýbrž i návrh na povolení nucené dražby jakož i návrh na pokračování v exekuci nucenou dražbou. Jest pak nerozhodným a bezvýznamným, jakým způsobem takový návrh bude věcně vyřízen, zejména zda bude zamítnut, jako v daném případě, proto, že exekutovi byl povolen podle zvláštních norem odklad exekuce, neboť jinak by takový zákoný předpis připuštěním odkladu na delší dobu vůbec vyloučil uplatňování nároku v určitém pořadí závislém na dodržení určité lhůty. Ježto dražební rok, při kterém byl udělen příklep, se konal dne 20. října 1938 a ježto podle zjištění návrh na pokračování v exekuci byl podán dne 7. ledna 1936, jest zřejmo, že od tohoto přetržení promlčení lhůty neuplynula až do příklepu doba tří let.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle judikátu 153 (Gl. U. N. F. 1802); jehož zásady si osvojila i judikatura tohoto nejvyššího soudu, jsou zákonnými prostředky k vydobytí převodního poplatku, kterými se podle nařízení ministerstva financí z 3. května 1850 č. 181 ř. z. a čl. III uv. zák. k ex. ř. promlčení nároku na přednostní uspokojení přerušuje, nucené řízení práva zástavního, vnučená správa, v níž bylo řádně pokračováno, a nucená dražba nemovitosti, na které poplatek vázne. Pokud jde o nucenou dražbu, zmíněný judikát o »řádném pokračování« ani nemluví a stačí proto k přerušení promlčení, aby dražební řízení na návrh úřadu poplatek vymáhajícího bylo zahájeno, předpokládajíc ovšem, že tento úřad později od dražebního řízení výslovně neupustil. Nad to podal v souzeném případě úřad vymáhající poplatek dne 7. ledna 1936 — tedy ve lhůtě tříleté před udělením příklepu — návrh na pokračování v exekučním řízení nucenou dražbou nemovitostí, zapsaných ve vl. č. 225 v K., které bylo usnesením z 9. ledna 1935 odloženo na dobu po 31. prosinci 1935 podle čl. I vlád. nař. č. 258/1934 Sb. z. a n. Návrh tento byl usnesením z 9. ledna 1936 zamítnut s odůvodněním, že podle § 26 vlád. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n. odkládá se prodej nemovitostí, odložený ve smyslu zák. č. 33/1934 a vlád. nař. č. 258/1934 Sb. z. a n., na dobu po 30. září 1936. Okolnost že se berní úřad proti zamítnutí jeho návrhu na pokračování v exekučním řízení nebránil, je nerozhodnou vzhledem k tomu, co bylo již na začátku uvedeno. Dlužno proto přisvědčiti rekursnímu soudu, že do příklepu promlčecí lhůta v žádném případě neuplynula.

Čís. 17439.

Zákon o jízdě motorovými vozidly č. 81/1935 Sb. z. a n.

Ustanovení § 48, odst. 4 uvedeného zákona je omezeno na případy, kdy není na straně osoby odpovědné z provozu uplatněno zavinění, zavazující k náhradě škody podle předpisů občanskoprávních. Opřela-li třetí osoba, poškozená při střetnutí se dvou povinně odpovědných provozů, svůj nárok také o zavinění odpovědných osob (§§ 1295 a násl. obč. zák.), platí pro tyto osoby ustanovení o širší odpovědnosti (§ 51 aut. zák.) a tím i z příslušných předpisů občanského zákona o náhradě škody i ustanovení § 1302 obč. zák.

(Rozh. ze dne 28. října 1939, Rv. II 359/39.)

Žalobce domáhá se na žalovaných náhrady škody, kterou utrpěl na svém majetku (potahu) při srážce dvou motorových vozidel, řízených žalovanými. Nižší soudy uznaly podle žaloby do výše zjištěné škody, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce opřel svůj nárok na náhradu škody o zavinění žalovaných. Vina na nehodě byla u obou zjištěna trestním rozsudkem, podle něhož oba žalovaní byli prapoplatně odsouzeni pro přestupek podle § 431 tr. z. Přichází tu v úvahu

ustanovení § 51 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n., podle něhož není vyloučena širší odpovědnost podle obecného zákona občanského proti ustanovením zákona automobilového. Uplatnil-li žalobce v žalobě nárok na solidární zaplacení své pohledávky ze vzniklé mu škody následkem škodné události, jest jeho nárok posuzovatí podle § 1302 obč. zák. obč., podle něhož všechny osoby škodu jednáním (opomenutím) zavinivší ručí poškozenému solidárně, když jejich podíly na způsobené škodě, jak tomu je i v posuzovaném případě, nelze bezpečně určit. Toto zákonné ustanovení je nepochybně přísnější a odpovědnost škůdců podle něho právě pro solidárnost jejich závazku k náhradě škody širší než podle ustanovení § 48/4 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n., kde jeden ze škůdců může se domáhati toho, aby jeho závazek k náhradě škody byl omezen na tu poměrnou část škody, která je přiměřená účasti jeho provozu na způsobené škodě vzhledem k účasti povinně odpovědných provozů ostatních. Předpisu § 48/4 cit. zák. jest však použiti jenom v takových případech, kde vina provozovatelů motorových vozidel (§ 45 cit. zákona) na škodné události není bezpečně zjištěna a kde títo ručí v provozu motorových vozidel podle automobilového zákona i za škodnou událost (za výsledek), nastavší bez jejich přímého zavinění (na příklad prasknutím pneumatiky, poškozením řízení a pod.). V souzeném případě zavinění řidičů motorových vozidel bylo bezpečně zjištěno trestním rozsudkem a právem proto prvý soud odsoudil odvolatele k solidární náhradě škody s ostatními spolužalovanými podle § 1302 obč. zák.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Předmětem sporu je nárok na náhradu škody, kterou utrpěl žalobce jako třetí osoba z události, jež nastala střetnutím dvou povinně odpovědných provozů. Dovolatel dovozuje, že proto dopadá na tento případ ustanovení § 48, odst. 4 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n., podle kterého se může dovolatel jako jedna z odpovědných osob domáhati toho, aby jeho závazek k náhradě škody byl omezen na tu poměrnou část škody, která je přiměřená účasti jeho provozu na způsobení škody k účasti povinně odpovědného druhého provozu Antonína resp. Ludvíka K. Je prý proto nesprávný názor odvolacího soudu, že tohoto ustanovení je použiti pouze v takových případech, kde vina provozovatelů motorových vozidel na škodné události není bezpečně zjištěna a kde oni ručí v provozu motorových vozidel podle automobilového zákona i za škodnou událost (za výsledek) bez svého přímého zavinění. S dovolatelem však nelze souhlasiti. Podle § 51 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n. — které bylo nezměněně převzato z ustanovení § 7 zák. č. 162/1908 ř. z. — není ustanovení oddílu VIII zák. č. 81/1935 Sb. z. a n. vyloučena širší odpovědnost škůdců způsobivších škodu provozem motorových vozidel podle obecného práva občanského nebo jiných zákonů. Nebyloť — podle důvodové zprávy — úmyslem těmito ustanoveními zkrátiti práva poškozeného; naopak ručení za škodu bylo jimi zvýšeno a měl poškozený v mezích automobilového zákona dojíti náhrady jednodušším a jistějším způso-

bem. Uložil-li pak zákon osobám odpovědným z provozu jízdy motorovým vozidlem také tam, kde je nepostihuje sebe menší zavinění, povinnost k náhradě škody (ručení za výsledek), bylo by nespravedlivě uložiti povinně odpovědným osobám plnou náhradu, když třetí osoba anebo jiná z provozu odpovědná osoba má spoluvinu na události. S tohoto hlediska je také posuzovati nové ustanovení § 48, odst. 4 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n. a tuto normu omeziti na případy, kdy není na straně osoby, z provozu odpovědné uplatněno zavinění, zavazující k náhradě škody podle obecných pravidel. Poškozený není povinen opíratí své nároky ze škodné události jenom o předpisy oddílu VIII zák. č. 81/1935 Sb. z. a n.; může je opřítí také o předpisy hlavy XXX obč. zák., jsou-li tu jejich podmínky. Žalobce neuvedl výslovně v žalobě, že opírá svůj nárok jen o ustanovení oddílu VIII zák. č. 81/1935 Sb. z. a n. Naopak v přednesu o skutkových okolnostech, za nichž došlo ke škodě a na nichž založil svůj žalobní nárok, jež podříditi právní normě přísluší soudu, uvedl, že jeho škoda byla způsobena neopatrnou jízdou obou provozovatelů jízdy motorovými vozidly, pro kterou byli také oba odsouzeni trestním soudem. Z toho přednesu tedy plyne, že žalobce svůj nárok opírá také podle §§ 1295 a násl. obč. zák. o zavinění obou provozovatelů, tedy i žalovaného, které oba nižší soudy zjistily. Platí proto proti žalovanému ustanovení o širší odpovědnosti podle § 51 zák. č. 81/1935 Sb. z. a n. a platí pak také z příslušných předpisů obč. zák. o náhradě škody ustanovení § 1302 obč. zák., podle něhož ručí za bezprávně způsobenou škodu — přispělo-li k ní více osob a nelze-li jednotlivě podíly zjistiti, jak je tomu v souzené věci — všichni za jednoho a jeden za všechny.

Čís. 17440.

Směnečný rukojmí, proti němuž uplatnil směnečný spolurukojmí postihem směnečnou žalobou celou pohledávku, kterou zaplatil za dlužníka, nemůže se domáhati na spolurukojmím podle § 1431 obč. zák. částky, která podle jeho mínění přesahuje jeho rukojemský závazek, nedošlo-li k vydání platebního směnečného příkazu k žalobě spolurukojmího podvodným nebo záludným jednáním spolurukojmího. Rukojmí má v takovém případě nárok proti spolurukojmímu na náhradu škody, avšak jen za předpokladu § 1295 II obč. zák.

(Rozh. ze dne 31. října 1939, Rv I 1139/39.)

Žalobce se zaručil společně se žalovaným a Marií S. jako směneční rukojmí za Antonína S. na směnce ze dne 22. července 1936 znějící na částku 3.000 K. Antonín S. směnečnou pohledávku nezaplatil a žalovaný byl jako rukojmí nucen zaplatiti směnečnému věřiteli s výlohami 2.950 K. Své regresní nároky proti spolurukojmím uplatnil směnečnou žalobou proti Marii S. a žalobci na solidární zaplacení celé částky 2.950 K. Proti oběma těmito spolurukojmím byl vydán směnečný pla-

tební příkaz ze dne 28. prosince 1936, proti němuž podala námítky toliko Marie S., kdežto proti žalobci nabytí směnečný platební příkaz právní moci. Žalobce zaplatil na základě tohoto pravoplatného směnečného příkazu žalovanému 2.794 K, z čehož útraty činí 664 K 35 h, takže částka placená na pohledávku činí 2.126 K 65 h, z čehož $\frac{1}{3}$ činí 708 K 90 h. Žalobce se domáhá žalobou zaplacení této částky 708 K 90 h a opírá žalobu jednak o postižní nárok proti žalovanému, který jako jeden ze tří spolurukojmích nebyl oprávněn vymáhati na žalobci více než $\frac{1}{3}$, jednak o bezdůvodné obohacení. Nižší soudy zamítly žalobu, o d v o l a c í s o u d mimo jiné z těchto důvodů: Pokud žaloba je opřena o bezdůvodné obohacení, nejsou dány předpoklady § 1431 obč. zák. pro to, aby žalobě bylo vyhověno. Žalobce zaplatil částku, jejíž vrácení se domáhá, na základě pravoplatného směnečného platebního příkazu. Tím plnil uložený závazek ex causa iudicati, nikoliv solvendi causa, neplatil tudíž z omylu ani neplatil nedluh, což je podmínkou nároku podle § 1431 obč. zák. Žalovaný přijal placení pravoplatně uloženého závazku, nebyl proto obohacen bezdůvodně a pokud pravoplatný směnečný příkaz nebyl zbaven platnosti, nemůže býti zvrácen oklikou § 1431 obč. zák. (rozh. č. 9696 Sb. n. s.). Žalovaný by byl bezdůvodně obohacen jen v případě, že by šlo na jeho straně o podvod neb jednání záludné, neboť kdo nabytí rozsudku lstivě, pokud se týče nedovoleným činem, nemůže z něho uplatňovati právo, které by jinak neměl (č. 11485 Sb. n. s.). Že by byl žalovaný v době podání směnečné žaloby jednal podvodně nebo záludně, nebylo v řízení před soudem prvé stolice ani tvrzeno. Podvod nebo jiné záludné jednání předpokládá činnost vědomou, směřující k oklamání odpůrce a k vědomému způsobení škody. Vzhledem k § 65 směneč. zák. mohl se ovšem žalovaný domáhati postihu správně občanskoprávní žalobou v mezích § 896 obč. zák. a neměl tak činiti směnečnou žalobou. Leč v použití směnečné žaloby k účelům regresu nelze ještě spatřovati takovou vědomou činnost žalovaného, jež by směřovala k oklamání a poškození odpůrce. Vždyť žalovaný ve směnečné žalobě uvedl, že žalovaní jsou směnečnými rukojmími společně s ním, že pro nezaplacení hlavního dlužníka byl nucen jako rukojmí zaplatiti směnečnou pohledávku rukou společnou a nerozdílnou, z kteréhožto důvodu na nich požaduje zaplacení toho, co sám vyplatil, takže nynější žalobce se mohl ze žaloby přesvědčiti, že jde o postih i o rozsahu postihu, zejména, že je žalován na plnění rukou společnou a nerozdílnou, a nepovažoval-li rozsah postihu za správný, mohl se brániti, což však neučinil a tím si sám zavinil, že směnečný platební příkaz nabytí proti němu právní moci a žalobce zbavil se možnosti uplatňovati omezení postihu na zákonnou míru § 896 obč. zák. Žalobce sice přednesl, že pokud žalovaný na něm vymáhal více než $\frac{1}{3}$ vyplacené částky, jednal proti dobrým mravům, což by ovšem mohlo případně znamenati jednání nedovolené. Bylo však věci žalobcovou, aby skutkově uvedl, v čem se žalovaný dopustil jednání příčícího se dobrým mravům, aby vylíčil a popsal činnost, kterou pod zmíněným pojmem si představuje; v tomto směru však jakýkoliv skutkový přednes jeho chybí a z pouhé skutečnosti, že žalovaný postihem se domáhal placení částky o $\frac{1}{3}$ vyšší, nelze

ještě vyvoditi jednání přičítá se dobrým mravům, jak míní žalobce. Vždyť jde o rukojmího, který plnil za hlavního dlužníka, a domáhá-li se náhrady na spolurukojmích, mohl býti mezi rukojmími také ujednan co do vzájemného postihu poměr zvláštní, jak § 896 obč. zák. výslovně připouští. Není skutkového podkladu pro zjištění, že žalovaný si byl vědom v době podání směnečné žaloby, že uplatňuje postihem proti žalobci více, než mu podle zákona náleží a zejména, že tak činí neoprávněně na úkor a ke škodě žalobcově. Poněvadž žalovaný přijal plnění pravoplatně zjištěného závazku a nejde o podvod, nedovolené neb zálučné jednání, není bezdůvodně obohacen (rozh. Sb. n. s. č. 11485). Důvod náhrady škody v odvolacím sdělení zmíněný nebyl v řízení před soudem prvé stolice žalobcem uplatňován, proto k němu nelze přihlížeti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nižší soudy posoudily žalobní nárok věcně jen z hlediska předpisů o bezdůvodném obohacení podle § 1431 obč. zák. Soud prvé stolice se otázkou náhrady škody vůbec nezabýval; soud druhé stolice pak zaujal stanovisko, že žalobní nárok nebyl opřen o náhradu škody a, že v tom směru obsah odvolacího sdělení jest nepřijatelnou novotou v řízení opravném. Žalobce v prvé stolici uplatňoval náhradu škody ne-li snad výslovně, tedy aspoň obsahově. V přípravném spise praví totiž žalobce, že by měl nárok na náhradu škody co do celé částky, že však vymáhá jen jednu třetinu směnečné sumy, čímž dosti zřetelně naznačil, že žaluje také z důvodu náhrady škody. Dále pak uvedl, že žalovaný jednal proti dobrým mravům, když vymáhal na žalobci více než jednu třetinu částky, na kterou zněl směnečný titul. Není na závadu, že žalobce uplatnil tyto okolnosti teprve ve svém přípravném spise, když žalovaný proti tomu nic nenamítal ve sporu (§ 235, odst. 2 c. ř. s.). Měly se tedy nižší soudy zabývatí žalobou i v tomto směru. Není však třeba z toho důvodu zrušovatí rozsudky nižších stolic, když ve skutečnosti žalobce k odůvodnění nároku z titulu náhrady škody v opravném řízení neuplatnil žádných skutkových okolností, nýbrž opodstatňuje zde tento nárok, stejně jak tomu bylo před soudem procesním, týmiž okolnostmi, z nichž dovozoval svůj nárok z titulu kondikce, jehož předpokladem je ovšem, aby se přesun majetkový stal na újmu žalobcovu, tedy k jeho škodě. Jde tedy jen o právní posouzení, a dalšího skutkového zjištění není již třeba. Co se týče bezdůvodného obohacení podle § 1431 obč. zák., jest správný názor soudu druhé stolice, že nelze mluvit o bezdůvodném obohacení, přijme-li kdo zaplacení pravoplatně uloženého závazku, leč by šlo o podvod nebo jednání zálučné (rozh. nejv. soudu č. 9696, 11485 Sb. n. s.). O takovém jednání nelze však mluvit, když žalovaný ve své směnečné žalobě výslovně uvedl, že jde o směnečné rukojemství obou stran a Marie M. Z toho, že žaloval směnečnou žalobou a, že žaloval více než mu příslušelo podle domnění žalobcovu a podle jeho výkladu předpisů o postihu, nelze ještě usouditi na podvod neb na jednání zálučné, když žalovaný směl právem očekávat, že se bude jeho odpůrce ve směnečném

sporu brániti proti nároku, který neuzná za oprávnění a jmenovitě co do jeho výše. Neučinil-li tak žalobce, ba platil-li dokonce později podle pravoplatného rozsudku, nelze míti za to, že plnil omylem nebo bez důvodu. Nešlo vůbec o nějaký »paakt«, jak míní žalobce, nýbrž šlo o soudní výrok, obsažený ve směnečném platebním příkazu, který je způsobilý nabytí právní moci se všemi důsledky vyplývajícími z příslušného zákonného předpisu. K nim náleží také, jak správně uvedl odvolací soud, že je vyloučeno přezkoumávati správnost pravoplatného rozhodnutí oklikou s hlediska zákonných předpisů o kondikcích nebo o náhradě škody, s krajní výhradou již nahoře uvedenou. Dovolatel nelze přisvědčiti ani s hlediska předpisů o náhradě škody podle § 1295 obč. zák. Ve sporném případě by bylo uvážiti ustanovení § 1295, odst. 2, věta druhá obč. zák., neboť žalovaný prý se škodného činu dopustil při výkonu práva. Tu je však náhrada škody zákonem omezena na případ, že výkon práva byl patrně účelem poškození povinného. O tom však nelze tu mluvit, když sám dovolatel uznává za spornou otázku výše postihu, nehledíc k tomu, že si dovolatel sám škodu zavinil tím, že se nebránil ve sporu, který byl proti němu zahájen doručením žaloby, a to se všemi důsledky, a že se nebránil ani proti execuci vedené podle pravoplatného směnečného rozsudku, nýbrž vymáhajícího věřitele uspokojil. Není podkladu ani pro úsudek, že jednání žalovaného odporovalo dobrým mravům, když se žalovaný domáhal splnění pravoplatně mu přisouzeného nároku execucí, a nestačí k opodstatnění úsudku takového ani to, že snad ve směnečném sporu uzavřel s Marií S. smír na 970 K. Právem zmínil se soud druhé stolice také o tom, že podle § 896 obč. zák. mohl mezi stranami býti ujednan jiný poměr postihu než jak jej stanoví zákon. I jiné poměry osobní mezi zavázanými osobami mohou padati na váhu s hlediska oprávněnosti určité výše postihu. Jde tu o právní úvahy, takže není v tom ani rozpor se spisy, ani nesejde na tom, že žalovaný sám v nynějším sporu neuplatňoval, že by k takovému zvláštnímu ujednání bylo mezi účastníky došlo. Jde jen, jak řečeno, o úsudek soudu odvolacího, který nelze srovnávat se spisy.

Čís. 17441.

Závisí-li platnost kupní smlouvy o pojištěné nemovitosti na schválení poručenským soudem, nelze účinně vypovědět pojistný poměr (§ 65 zák. o poj. smlouvě č. 501/1917 ř. z.) před řečeným schválením.

(Rozh. ze dne 31. října 1939, Rv II 254/39.)

Srov. rozh. č. 14852, 12610. Sb. n. s.

Pojišťovací smlouvou, kterou uzavřela žalobkyně s předchůdci žalovanými manžely Z., byl u žalobkyně pojištěn proti požáru dům č. 748 ve V. na dobu od roku 1932 do 21. července 1948. Roční premie činila 31 K a byla splatná vždy 21. července. Pojištěnou nemovitost koupili

žalovaní kupní smlouvou ze dne 23. dubna 1937, jejíž platnost byla podmíněna poručenským (opatrovnickým) schválením ohledně nezletilých prodávatelů. Toto schválení bylo dáno soudem dne 7. července 1937. Žalovaní nabyvatelé nemovitosti pak vypověděli pojišťovací smlouvu podle § 65 poj. zákona dopisem ze dne 7. května 1937, jenž byl doručen žalobkyni 11. května 1937. Žalobkyně tvrdí, že zcizovací jednání bylo skončeno teprve poručenským (opatrovnickým) schválením krajského soudu v U. H. ze dne 7. července 1937. Ježto výpověď byla dána před tímto dnem, jest neúčinnou, žalovaní proto jako vlastníci pojištěné nemovitosti v pojišťovací smlouvě setrvali a jsou proto povinni zaplatiti zažalované dlužné premie. První soud uznal pojišťovací smlouvu po právu a vyhověl žalobě. Odvolací soud neuznal pojišťovací smlouvu po právu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Závisela-li platnost kupní smlouvy ze dne 23. dubna 1937 o koupi pojištěného domu na schválení poručenským soudem, pak zcizovací jednání nebyla skončeno dříve než tímto schválením, jež bylo podle nesporného děje uděleno dne 7. července 1937. Do té doby nebyli žalovaní nabyvateli pojištěného domu ve smyslu § 65 zákona o smlouvě pojišťovací č. 501/1917 ř. z., jehož je použití v souzené věci, kde šlo o pojistný poměr z doby před účinností zákona o pojistné smlouvě č. 145/1934 Sb. z. a n. (§ 162 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. úsudkem z opaku). Jestliže se žalovaní takto stali nabyvateli pojištěné nemovitosti až dne 7. července 1937, nemohli před tím, tedy ani dopisem ze dne 7. května 1937 platně vypověděti pojišťovací poměr. Ostatně podmíněnou výpověď vylučuje doslov i účel ustanovení § 65, odst. 2 zákona o pojišťovací smlouvě a nesejde tedy s hlediska tohoto zákonného předpisu ani na tom, zda snad schválení smlouvy působilo nazpět k době, kdy byla smlouva ujednána (ex tunc.). V souzené věci jest nerozhodné, zda se snad žalovaní ujali držby pojištěného domu dne 7. května 1937. Ostatně ze skutkového zjištění prvního soudu je zřejmé, že podle kupní smlouvy měli »kupitelé vstoupiti do držby a užívání koupeného domu teprve po nadporučenském schválení smlouvy«.

Za zásady zde hájené vycházel nejvyšší soud v rozhodnutí č. 14852 Sb. n. s. a v podstatě také v rozhodnutí č. 12610. Je-li — podle rozhodnutí posléze uvedeného — skončeno při kupu nemovitosti právní jednání projevem srovnalé vůle stran, předpokládá se zajisté projev po právu platný, tedy v souzeném případě vyhovující také náležitostem § 865 obč. zák. Výpověď pojišťovacího poměru, o níž se námitky žalovaných opíraly, nebyla tedy účinná, takže výpovědí tou nebyl pojistný poměr zrušen.

Čís. 17442.

Pro včasnost žaloby podle § 37 stanov fondu pro invalidní a starobní pojištění zaměstnanců státních drah je rozhodující jen to, že

výměr obsahující rozhodnutí o přihlášce o dávku (o stížnosti) byl zaměstnanci dodán a kdy mu byl dodán; na způsobu doručení výměru nesejde.

(Rozh. ze dne 1. června 1939, Rv I 254/39.)

Žalobce byl u žalované strany (býv. Československého státu) zaměstnán jako výpomocný dělník. Během služby onemocněl a invalidní důchod mu byl odepřen výměrem ředitelství státních drah H. K. ze dne 18. listopadu 1937, který prý mu byl doručen dne 25. listopadu 1937. Žalobce se domáhá placení tohoto důchodu z důvodu uvedeného v § 13 odst. 1 stanov fondu pro invalidní a starobní pojištění zaměstnanců ČSD., protože nemůže pro nemoc, t. j. hnisavý zánět kosti si vydělati ani $\frac{1}{3}$ toho co obvyčejně vydělává zdravý zaměstnanec. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: 60denní lhůta podle § 37 stanov počala běžeti žalobci hned prvního dne po podání výměru, t. j. 25. listopadu 1937, aniž se jde na tom, jakou kvalifikaci doručovatelskou měl doručovatel Václav Č. Stačí, že onen výměr byl žalobci skutečně dodán. Zbývá tudíž posouditi, došla-li žaloba odvolatelova včas, když se přihlíží ke skutečnému datu jejího podání podle razítka podacího, t. j. dne 25. ledna 1938. Vychází-li se ze zjištění, že lhůta začala běžeti dnem 25. listopadu 1937 a že žaloba byla dodána soudu teprve 25. ledna 1938, pak jest zřejmé, že se tak stalo po uplynutí 60denní lhůty a že ve smyslu § 37 odst. 3 cit. stanov žalobní nárok zanikl. První soud neposoudil tudíž věc nesprávně po stránce právní, neboť lhůta zmíněného § 37 stanov jest lhůtou práva hmotného a nikoliv formálního, takže se na ni nevztahuje ustanovení § 126 c. ř. s., doplněného § 89 zák. o org. s., a bylo by potřebí nějakého zvláštního předpisu, jako je tomu na př. v § 132 odst. 2 zák. č. 26/1929, nebo § 194 zák. č. 221/1924 a č. 184/1928 nebo vl. nař. č. 112/1934 Sb. z. a n., aby i na případ tento vztahovala se ustanovení § 126 c. ř. s. a § 89 zák. o org. s.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o níž jde, uvedl v

důvodech:

S hlediska § 37 stanov fondu pro invalidní a starobní pojištění zaměstnanců česko-slovenských státních drah záleží jen na tom, že výměr obsahující rozhodnutí o přihlášce o dávku, resp. o stížnosti byl zaměstnanci dodán a kdy, naproti tomu nesejde na tom, kým mu byl dodán, neboť ani § 31 ani § 37 stanov těch nepředepisují určitý způsob doručení výměru. Nesejde tudíž v souzené věci na tom, že Václav Č., jenž dodal výměr ředitelství státních drah v H. K. ze dne 18. listopadu 1937 žalobci, byl tehdy traťovým pomocníkem.

Čís. 17443.

Třebas byl zaměstnanec spolku propuštěn z pracovního poměru bez výpovědi jiným spolkovým orgánem, nežli tím, který byl k propuštění podle stanov povolán, je propuštění přece platné, bylo-li k tomu příslušným orgánem spolku dodatečně schváleno.

Pro otázku, zda zaměstnanec propuštěnému z důležitého důvodu náleží peněžní nároky (remunerace) ještě z doby před zrušením pracovního poměru, není rozhodující, zda pracovní poměr byl pak platně zrušen čili nic.

Rozh. ze dne 30. září 1939, Rv I 640/39.)

Žalobce, jenž byl zaměstnán u žalované jako její tajemník, byl dne 17. října 1936 žalovanou suspendován z veškerých funkcí a dopisem ze dne 29. října 1936 propuštěn s okamžitou platností. Poněvadž na jeho propuštění se neusnesl valný sjezd žalované, jenž k tomu byl jediné oprávněn a ani propuštění nebylo podepsáno platně místopředsedou a tajemníkem, trvá po názoru žalobce jeho pracovní poměr u žalované dále a domáhá se proto na žalované uznání, že služební poměr jeho k žalované, upravený služební slouhou ze dne 2. dubna 1934, stále trvá a že žalovaná strana je povinna mu zaplatiti částku 67.090 K, t. j. měsíční plat od 1. listopadu 1936 za 12 měsíců, novoroční remunerace, výdělek z rozdílu placené 3. třídy a 2. třídy celoroční jízdenky, prémie na životní pojištění, úrazové pojištění, ušlý zisk z delegačních příplatků, sociální příspěvky, remunerace za zastupování Ústředí živnosti kapelnické a hotové výlohy za cestu do P. za účelem korektury Hudebníka. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Dne 17. října 1936 byla na schůzi představenstva žalované vznesena obvinění proti žalobci z majetkového deliktu. Žalobce byl suspendován a současně zřízena vyšetřující komise. Jest naprosto lhostejno, zda při schůzi byla komise »zvolena« či »určena«, neboť na výrazu nezáleží. Úmyslem představenstva bylo věc urychleně vyšetřiti před užším forem, než jest představenstvo. Toto pro účast delegátů z venku se může zřídkka scházeti, a jeho schůze jsou nákladné, ježto delegátům se platí náhrada. Byli proto do této komise určeni někteří členové představenstva a k ruce jim byli dáni dva zaměstnanci žalované strany jako znalci (experti). Vyšetřující komise zjistila schodky ve věcech účetních a již dne 27. října 1936 nabyla přesvědčení, že žalobce nezachoval služební věrnost. V důsledku usnesení požádán právní zástupce žalované strany o stylisací dopisu s okamžitou výpovědí. Tento dopis zaslán byl dne 29. října 1936 úřadujícímu místopředsedovi K. a ten na základě zmocnění představenstva dopis podepsal a hned žalobci poslal. Své rozhodnutí si dal pak schváliti výkonným výborem, představenstvem i sjezdem. Pokud se některé svědecké výpovědi liší v datech, šlo zejména o datum 26. a 27. října 1936 a o datum výpovědi, tedy přihlédnuto k listinám, jež co do formy zůstaly nepopřeny, a příslušné datum čerpáno z těchto listin. Tím jest rozřešena záležitost skon-

čení žalobcova pracovního poměru. Dne 17. října 1936 vyslechlo představenstvo obvinění a hned se usneslo na vyšetření zřízením vyšetřující komise. Tato zahájila činnost a již dne 27. října 1936 uznala, že žalobce byl ve službě nevěrný. Soud zjistil z protokolu minimální schodek 6.760 K 20 h. Toto jednání žalobcovo zakládá nevěru ve službě ve smyslu § 34 č. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. Nevěrou ve službě jest každé nepoctivé jednání spojené s poškozením zaměstnavatele; není třeba trestnosti podle trestního zákona. Ostatně i kdyby toho nebylo, komise byla zmocněna o této otázce pravoplatně rozhodnouti. Úřadující místopředseda byl zmocněn představenstvem na základě výsledků šetření vyšetřující komise vyvoditi důsledky. Návrh byl mu sdělen dopisem ze dne 29. října 1936. Žalobce uvedl, že dopis s datem 29. října 1936 obsahující výpověď obdržel dne 31. října 1936. Uznal tedy odvolací soud, že zrušení pracovního poměru se stalo včas ve smyslu § 35 č. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. Okamžikem, kdy se »zaměstnavatel« dověděl o důvodu pro zrušení pracovního poměru, jest den 27. října 1937, kdy vyšetřující komise na jisto postavila, že žalobce konal svoji službu nevěrně. Dopis obsahující zrušení pracovního poměru byl žalobci podle jeho přednesu doručen dne 31. října 1936, tedy za čtyři dny. Neuplynulo tedy 8 dnů. Datum 17. října 1936 je naprosto nerozhodné, neboť pouhé podezření není důvodem pro okamžité zrušení pracovního poměru, a jest třeba podezření vyšetřiti, tím důkladněji v případě žalobcově, jenž byl u žalované strany zaměstnán po 17 let. Jest tedy 8denní lhůta § 35 č. 1 cit. zák. zachována. Zbývá ještě rozhodnouti, kdo byl v souzeném sporu oprávněn žalobce propustiti. Odvolatel se domnívá, že k platnému rozvázání služebního poměru oprávněn jest pouze sjezd. Věc jest jednoduchá, když zaměstnavatel jest jedinec. Při osobách právnických má právo zaměstnavatelo v § 34 cit. zák. zmíněné orgán k tomu ustanovený. V souzeném sporu to bylo představenstvo, jež obvinění vyslechlo a pověřilo vyšetřující komisi a úřadujícího místopředsedu k dalšímu opatření. V § 12 stanov není sice uvedeno, že představenstvu přísluší řešiti poměry zaměstnanců, ale takového ustanovení nemá ani § 10, jenž stanoví práva sjezdu. »Voliti tajemníka« neznamená ještě řešení poměru zaměstnaneckého, neboť to tam řečeno není. Ze spisů jest patrné, že žalovaná strana měla více zaměstnanců. Zbývá tedy § 13 jednající o výkonném výboru. Z něho zjištěno, že výkonný výbor vyřizuje všechny záležitosti, pokud nejsou výslovně vyhrazeny sjezdu nebo představenstvu. Podle toho má tento nejvyšší sbor na starosti otázky zaměstnanecké. Protože však o žalobci rozhodovalo představenstvo, tedy sbor širší a výkonnému výboru nadřazený, v němž zasedají též členové výkonného výboru, není zde závady. Představenstvo mohlo pověřiti vyšetřením zvláštní komisi ve smyslu § 9 a) stanov. Čekati na rozhodnutí sjezdu, jenž se schází vždy po třech letech, znamenalo by ohrožení zájmů obou stran. Ostatně i výkonný výbor i představenstvo i sjezd schválily propuštění žalobcovo ze služeb strany žalované, takže i v tomto směru bylo stanovám učiněno zadost. V důsledku toho nabyl odvolací soud přesvědčení, že žalobcův služební poměr byl platně zrušen a to dopisem z 29. října 1936 s okamžitou plat-

ností. Ustanovení komise neodporuje stanovám ani právnímu řádu, zvláštěho jednacího řádu neměla, a tak i dopis jako výsledek činnosti této komise podepsaný místopředsedou jest považovati za platný úkon povolaného činitele. Ostatně sluší ještě dodati, že žalobce sám souhlasil s ustanovením vyšetřující komise.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí, pokud potvrdil rozsudek prvního soudu co do 5.000 K, jinak dovolání (co do částky 62.090 K) nevyhověl.

D ů v o d y:

Žalobce sice vyvracel v nižších stolicích také námitku žalovaného sdružení, že ho propustila ze svých služeb svým dopisem ze dne 29. října 1936 doručeným mu dne 31. října 1936 s okamžitou platností podle § 34 č. 1 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n., a namítal také preklusi podle § 35 (1) téhož zákona, ale, jak bylo doloženo již ve zrušovacím usnesení dovolacího soudu ze dne 19. ledna 1939, neuplatňuje žalobce v tomto sporu nároků ze zrušené smlouvy služební, nýbrž uplatňuje v něm nároky z trvajících smlouvy služební. Není proto vůbec třeba se zabývatí vývody dovolání o preklusi podle § 35 (1) zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. Pokud jde o to, zdali žalobce byl ze služeb žalovaného sdružení propuštěn orgánem k tomu podle stanov oprávněným, není v dovolání napaden právní názor odvolacího soudu, že orgánem žalovaného sdružení k tomu oprávněným byl výkonný výbor. Dovolání napadá další právní názor odvolacího soudu, že o žalobci sice rozhodovalo představenstvo, ale že i tak je propuštění žalobce platné, protože představenstvo je sbor širší, v němž zasedají též členové výkonného výboru, který ostatně schválil propuštění žalobce ze služeb žalovaného sdružení. Jak bylo doloženo již v rozhodnutí č. 8412 Sb. n. s., k němuž se pro stručnost odkazuje, nemůže ovšem spolek jakožto právnická osoba pojmouti a projevití vůli jinak než osobami fyzickými, a to způsobem, který určuje zákon nebo stanovy. Tu na usnesení představenstva žalovaného sdružení, třeba je širším sborem téhož sdružení než výkonný výbor a třeba v něm zasedají též členové výkonného výboru, nesejde, neboť bylo zjištěno, že propuštění žalobce ze služeb žalovaného sdružení bylo schváleno výkonným výborem, jemuž také to bylo vyhrazeno, dne 1. listopadu 1936, čímž nabylo platnosti. Z nesporného propouštěcího dopisu ze dne 29. října 1936 jest patrné, že je podepsán jen úřadujícím místopředsedou Janem K-ým, ač podle nesporného ustanovení stanov podpisuje písemnosti také tajemník; ale, protože dopisem tím byl propuštěn ze služeb žalovaného sdružení právě sám tajemník (žalobce), jenž byl již dokonce suspendován, nebylo jeho podpisu k platnosti jeho propuštění třeba. Že by byl v té době již ustanoven zástupce nebo nástupce žalobcův v úřadě tajemnickém, nebylo nižšími soudy zjištěno a nelze k tomu přihlížeti. Podle nesporného ustanovení stanov podpisuje písemnosti žalovaného sdružení v záležitostech peněžitých také pokladník, ale, pokud v dopise ze dne 29. října 1936 šlo o propuštění žalobce, nešlo o záležitost peněžní a potud k platnosti dopisu nebylo třeba

podpisu pokladníka. V dopise tom se sice domáhá žalované sdružení na žalobci také náhrady 10.815 K, ale o tuto náhradu v souzené věci nejde. Z téhož dopisu jest také patrné, že ze služeb propuštěn byl žalobce od žalovaného ústředí. Zaměstnavatel mluví tam sice o sobě v první osobě množného čísla, ale z nadtisku i z podpisu Jana K. jako úřadujícího místopředsedy za žalované sdružení plyne jasně, že dopisem tím propustilo žalované sdružení žalobce ze svých služeb. Dovolací soud schvaluje proto závěr odvolacího soudu, že služební poměr žalobcův k žalovanému sdružení byl zrušen platně a že proto žalobní nárok není po právu, ovšem s výjimkou, o níž bude řeč dále.

Dovolání provádí dovolací důvod podle § 503 č. 4 c. ř. s. také výtkou, že odvolací soud přehlédl, že se žalobce nedomáhá peněžních nároků jen za dobu po neplatném zrušení služebního poměru, nýbrž také, a to ve IV. odstavci pod č. 2 a 8 žaloby remunerací za rok 1936, jež mu přísluší v každém případě aspoň za dobu až do zrušení služebního poměru, t. j. za dobu od 1. ledna do 31. října 1936, tudíž ve výši $\frac{3}{6}$ vymáhaných remunerací, činících celkem 6.000 K. Touto výtkou provádí dovolání vlastně dovolací důvod podle § 503 č. 3 c. ř. s., a to právem. Pod č. 2 a 8 odstavce IV. žaloby se žalobce domáhá jednak novoroční remunerace 4.000 K ve výši jednoměsíčního platu a kvoty za redakci, jednak remunerace 2.000 K za rok 1936 za zastupování ústředí živnosti kapelnické, náležejícího žalovanému sdružení. Jde tedy s hlediska přípustnosti dovolání jen o dvě části jediného nároku žalobce ze služebního poměru k žalovanému ústředí, převyšujícího částku 2.000 K, a je tudíž dovolání, pokud jde o ně, podle § 34 (1) zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. přípustné. Část obou remunerací za dobu od 1. ledna 1936 do 31. října 1936, tedy celkem 5.000 K, spadá do doby, po kterou ještě nesporně služební poměr žalobcův k žalovanému sdružení trval, a netýká se jí vůbec řešení otázky, zda služební poměr byl dne 31. října 1936 platně zrušen, či nikoliv. Přes to se jí odvolací soud vůbec nezabýval a zamítl žalobu, i pokud se zaplacení jejího domáhala, jakoby šlo také jen o nárok za dobu po zrušení služebního poměru žalobce k žalovanému sdružení. U remunerace pod č. 2, odst. IV žaloby není sice výslovně uvedeno, že jde o remuneraci za rok 1936, a jak tato remunerace, tak i remunerace pod č. 8, odst. IV žaloby, žádané výslovně za rok 1936, jsou v žalobě zahrnuty pod nároky »od doby« žalobcovy »suspense«, t. j. od 17. října 1936, ale jde patrně o remuneraci za celý rok 1936 a bylo by podle § 182 c. ř. s. zjednatí v tomto směru jasno. Pokud jde tedy o tyto dvě remunerace spadající do doby od 1. ledna do 31. října 1936, tedy celkem o 5.000 K, není věc ještě zralá k rozhodnutí (§ 503 č. 2 c. ř. s.), protože se jimi odvolací soud nezabýval a potřebných skutkových zjištění o nich neučinil.

Čís. 17444.

Spoluzavinění nájemníka na úrazu utrpěném při sestupování s neosvětlených schodů, stoupl-li na předmět, který na schodech viděl ležeti a nepřidržel-li se zábradlí.

K povinnosti pronajímatele, umožnití nájemníku nerušený a bezpečný výkon jeho nájemního práva, náleží, nebylo-li nic jiného ujednáno, i povinnost k řádnému osvětlení schodiště vedoucího k bytu nájemníkovu.

Pronajímatel ručí nájemníku podle § 1313 a) obč. zák. za zavinění osob, jichž používá k plnění této smluvní povinnosti. Nerozhoduje, proč a kam nájemník po schodech chodí, nýbrž rozhoduje jedině, že používání schodů patří k vyminěnému užívání nájemního předmětu.

(Rozh. ze dne 17. října 1939, Rv II 291/39.)

Žalobkyně domáhá se na žalovaném majiteli domu a domovníku v onom domě ustanovenému náhrady škody, již utrpěla pádem na nedostatečně osvětleném schodišti domu, v němž měla najatý byt. Prvý soud uznal žalobou uplatněný nárok důvodem po právu jen proti žalovanému domovníkovi. Odvolací soud uznal žalobní nárok proti těmž žalovanému důvodem po právu jednou polovinou, kdežto souhlasně s prvním soudem neuznal onen nárok důvodem po právu proti majiteli domu vůbec. Důvody: Podle nenapadeného zjištění prvního soudu ustanovil žalovaný ke správě paláce A. a udržování pořádku v něm tři osoby a to správce Václava M., žalovaného Stanislava P. a druhého domovníka. Žalovaný P. pak zaměstnává sobě k pomoci ještě posluhovačku Antonii W. Staraly se tedy o pořádek a čistotu domu 4 osoby, nehledě k tomu, že dům procházejí denně dělnice K. a D., které, i když nejsou k tomu výslovně určeny, sbírají veškeré odpadky, jež na schodišti spatří. Z toho však vysvítá, že o pořádek a čistotu je postaráno dostatečným počtem zaměstnaných osob, a to i když, jak patrně z místního ohledání, jde o dům sestávající z 8 schodišť a 8 poschodí, tedy o dům mimořádného rozsahu. Má-li pak první soud počet zaměstnaných osob za dostatečný, ocenil správně výsledky průvodního řízení. Pokud pak odvolání po této stránce poukazuje na nečistotu v domě svědky potvrzenou, přehlíží, že tato skutečnost by mohla nanejvýše odůvodnití závěr, že zaměstnané osoby se nestarají řádně o čištění. V této spojitosti však nutno poukázat na správný závěr prvního soudu, že, je-li zjištěno, že žalovaní dají dům jednou denně zametatí a jednou týdně umývají a odpadky při pochůzkách domu sbírají, učinili zadosť předpisu § 17 domovního řádu města Brna, pokud se týče čistoty. Neboť, nařizuje-li řád ten majiteli domu nebo domovníku, že musí zametatí schody, je-li toho zapotřebí i častěji denně, vyhověli žalovaní tomuto předpisu tím, že i během dne dali sbíratí v domě odpadky. O jinou nečistotu tu však nejde. Uvádí-li odvolání, že pomerančová kůra, pro kterou žalobkyně upadla, ležela na schodišti před kavárnou již 1½ hodiny před nehodou, jde o přednes žalobkyně, který není ničím dokázán. Že by pomerančová kůra, kterou viděla svědkyně Marie Š. ležeti po úrazu na schodišti, byla totožná s kůrou, pro kterou žalobkyně upadla, z výpovědi této svědkyně nikterak nevysvítá, tím méně, když ani udati nemůže, že kůra byla rozmáčknutá. Není tedy vyloučeno, ba pravděpodobno, že šlo o kůru, kterou někdo krátce před tím odhodil. Svědkyně Klára F. pak

ani neuvádí, že by byla viděla banánovou slupku na schodišti ještě druhého dne po zametání. Pokud odvolání snaží se odůvodnití zavinění žalovaného H. na úrazu tím, že nezaměstnává dostatečný počet osob, aby osvětlení schodišť bylo zajištěno, jde o nepřipustnou novotu, neboť žalobkyně něco takového v řízení nepřednesla. Ostatně je toto tvrzení zřejmě neodůvodněné, neboť k obsluze elektrického osvětlení i tak rozsáhlého domu, jak je palác A., stačí sebemenší počet osob. Tvrdí-li žalobkyně teprve v odvolání, že žalovaný o špatném osvětlení domu věděl nebo věděti musel, jde rovněž o nepřipustnou novotu. Nesprávné právní posouzení spatřuje odvolání především v tom, že prý soud neuznal na zodpovědnost žalovaných na úrazu, ačkoliv se nepostarali o dostatečnou čistotu. Tu však stačí poukázat na to, co již shora uvedeno, totiž, že o čistotu bylo dostatečně postaráno a že nelze žalovaným klásti za vinu, že nedbali ještě více čistoty, když nikdo si na nečistotu nestěžoval. Náзору odvolání, že tato skutečnost není tu rozhodná, nelze přisvědčiti. Že by pak žalovaný H. byl nečistotu při svých návštěvách v domě zpozoroval, není nikterak zjištěno a nelze proto na to usuzovati, že by se byl vůbec nestaral o to, jak je dbáno o úklid a čistotu. Ostatně žalovaný ustanovil správcem domu Václava M., jenž však dům sám několikrát denně prochází. Podle jeho výpovědi činí tak ostatně i domovník a dělnice K. a D., které odpadky odstraňují. Nebylo tedy zapotřebí, aby žalovaný dal zvláštní příkaz k čištění schodišť několikrát denně, nebo aby sám dohlížel na dodržení čistoty. O tom, že počet zaměstnaných osob k obstarání úklidu je dostatečný, byla již shora zmínka. I když pak domovníci se střídají o ½7. hod. ráno a večer a musí ještě obstarávatí kotelnou, zbývalo jim zajistí dosti času k práci s úklidem související. V neděli pak zametal schodiště a staral se o úklid žalovaný. Tím však jest vyvráceno tvrzení odvolání, že o úklid v neděli nebylo vůbec postaráno, v čemž spatřuje odvolání zvláště zavinění žalovaných. Má-li však odvolání za to, že žalovaný H. jest zodpovědným za úraz žalobkyně proto, že nebylo schodiště do kavárny v kritické době osvětleno, přehlíží, že se o osvětlení nestaral osobně, že k tomu byl ustanoven žalovaný P. a že dozor nad P. vykonával správce M. Nebyl tedy žalovaný H. povinen schodiště sám osvětlovati, což odvolání ostatně samo připouští, a nelze mu také klásti za vinu, že nevykonával dozor nad tím, aby schodiště bylo včas osvětleno. Že správce M. byl osobou nezdatnou (§ 1315 obč. z.), žalobkyně ani v odvolání nevrdí. Prvý soud nezjistil, že žalovaný H. dal žalovanému P. příkaz, aby rozsvěcoval, když je toho zapotřebí. Příkaz ten dal domovníku správce M. Nelze proto přisvědčiti odvolání, uvádí-li, že žalovaný H. ručí tu podle § 1311 obč. zák. nehledě k tomu, že příkaz takový by nebyl příkazem, jenž přestupuje zákon, nýbrž příkazem v rámci § 17 domov. řádu, jenž mluví o tom, že od soumraku nebo i dříve jest schodiště osvětlovati tam, kde pro nedostatečný přístup světla pro náhle nastavší temnotu není na cestu dobře viděti. Mylný je i názor žalobkyně, že žalovaný H. ručí za úraz podle § 1313 a) obč. zák., neboť nejde tu přece o plnění povinnosti smluvníka, když úraz se stal na schodišti vedoucím do kavárny, kterou žalobkyně opouštěla, takže tu nepřichází v úvahu sku-

tečnost, že žalobkyně je, pokud se týče byia tehdy nájemnicí žalovaného. Pokud konečně odvolání tvrdí, že žalovaný ručí za úraz podle § 1315 obč. zák., jelikož zaměstnával osobu nezdatnou a nedbalou, čímž je zřejmě viněn žalovaný P., tu jde o nepřístupnou novotu, neboť v řízení před prvním soudem něco takového žalobkyně netvrdila, tím méně prokázala, ačkoliv to bylo její věcí, neboť nejde o případ, kde důkazní břemeno je zvláštním předpisem přesunuto na škůdce. Ostatně, jak shora uvedeno, vykonával dozor nad žalovaným P. v prvé řadě správce M., že by však tento byl nezdatný ve smyslu § 1315 obč. zák., žalobkyně ani v odvolání netvrdí. Nepochybil tedy prvý soud, když za těchto okolností uznal, že žalobní nárok proti žalovanému H. není důvodem po právu. K odvolání žalovaného P.: Zavinění žalovaného P. jest spatřovati v tom, že neosvětlil schodiště, ačkoliv toho bylo třeba, čímž porušil svou povinnost uloženou mu v § 17 dom. řádu, neboť tím se dopustil opomenutí, za něž zodpovídá podle §§ 1295, 1297 obč. zák. Nebylo proto zapotřebí, aby žalobkyně tvrdila, že toto porušení své povinnosti zavinil, neboť je naprosto nerozhodno, z jakého důvodu opomenul schodiště osvětliti. Udal-li žalovaný P., že je jeho povinností osvětlovati schodiště před kavárnou, že sice má i kavárník B. klíč od vypínače, že však on neví, jaká jest úmluva mezi ním a majitelem domu stran osvětlování tohoto schodiště, nemohl prvý soud vyvoditi z toho jiný závěr, než že žalovaný spoléhal na B. a o osvětlení schodiště se nestaral. V tom směru je ovšem odvolání žalovaného neodůvodněno. Jinak je tomu však, pokud jde o zavinění nebo spoluzavinění žalobkyně na nehodě, která ji stihla. Prvý soud má za to, že žalovaný zavinil úraz výhradně sám a proti tomu brojí právem odvolání. Nesprávný jest sice názor odvolání, vyslovený ostatně i prvním soudem, že bylo povinností žalobkyně jako nájemnice ve smyslu § 17 dom. řádu, aby odstranila nečistotu na schodišti, když ji bezprostředně před úrazem spatřila. Tuto povinnost ukládá § 17 dom. řádu nájemníkům jen tehdy, byla-li nečistota způsobena jimi nebo členy jejich domácnosti, což však v tomto případě nebylo ani tvrzeno. Právem však poukazuje odvolání na to, že žalobkyně při normální opatrnosti, když viděla ležeti něco na schodišti, neměla na to stoupnouti, neboť, i když pro špatné osvětlení neviděla, co to na schodišti leží, zvláště, zda je to pomerančová kůra, mohla i to míti za možné, když přece tvrdí, že i pomerančové kůry ležely někdy na schodišti. Další pak zavinění žalobkyně jest spatřovati v tom, že se nechopila při sestupování se schodů zábradlí. Prvý soud má sice pravdu, uvádí-li, že to není žádným předpisem uloženo. To však není tu rozhodným, neboť jde tu jen o to, zda žalobkyně i tu zachovala onu opatrnost, kterou zákon ukládá každému při obyčejných schopnostech (§ 1297 obč. zák.). Tuto opatrnost však žalobkyně nezachovala, neboť právě skutečnost, že nebylo na schodišti dobře viděti, měla ji nabádati k tomu, aby se uchopila zábradlí, a to, než sestoupila s rovné plochy. Proto, že tak neučinila, naopak, že šla středem schodiště, a, jak uvádí, teprve po sestoupení na první schodek, se chtěla chytiti zábradlí, je spoluzodpovědna za svůj úraz a škodu z toho vzniklou. Úraz ten byl v prvé řadě zaviněn tím, že schodiště nebylo osvětleno, takže žalobkyně

neviděla, že nečistota na schodišti ležící je pomerančová kůra, že na ni stoupla, uklouzla a tak se zřítíla se schodů. Při porovnání pak míry zavinění žalovaného a žalobkyně, má odvolací soud za to, že vina jest stejná a uznal tedy, vyhověv takto částečně odvolání žalovaného P., že žalobní nárok proti němu je důvodem po právu jen z polovice.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného domovníka, uznal však žalobní nárok důvodem po právu jednou polovinou též proti majiteli domu.

Důvody:

Dovolání žalovaného Stanislava P. (domovníka), uplatňující dovolací důvody § 503 č. 3 a 4 c. ř. s. nelze přiznati oprávnění. Uvádí-li napađený rozsudek, že se žalovaný P. spoléhal na kavárníka B., a že se nestaral o osvětlení schodiště, jde o úsudek odvolacího soudu, který nelze srovnávati se spisy. Vytýkajíc, že odvolací soud pro tento závěr neuvedl žádných důvodů, nedolichuje tudíž dovolání uplatňovaný dovolací důvod rozporu se spisy. Zavinění žalovaného Stanislava P. spatřuje odvolací soud právem v tom, že v době, kdy se přihodil žalobkynin úraz, neosvětlil schodiště, ačkoliv toho bylo třeba, a že tím porušil povinnost uloženou mu § 17 domovního řádu, čímž se dopustil opomenutí, za něž odpovídá podle §§ 1295, 1297 a 1311 obč. zák. Nebylo třeba, aby byly zjištěny ještě nějaké zvláštní okolnosti, z nichž by se dalo usuzovati na to, že žalovaný tím, že neosvětlil schodiště, jednal »nedbale«. Také poměr viny žalovaného P. a žalobkyně posoudil odvolací soud správně, usoudiv z porovnání míry jejich zavinění, že vina jest stejná a uznav, že jest žalobní nárok proti tomuto žalovanému důvodem po právu jednou polovicí.

Dovolání žalobkyně je částečně opodstatněno. Odvolací soud posoudil věc po právní stránce správně, pokud shodně se soudem první stolice uznal, že žalovaní vzhledem ke zjištěným okolnostem učinili zadost své povinnosti uložené jim předpisem § 17 domovního řádu pro zemské hlavní město Brno co do čistoty v domě, a že jim tudíž v této příčině nelze přičítati žádného zavinění na žalobkynině úrazu. V tomto směru lze dovolatelku odkázati na podrobné a výstižné důvody napađeného rozsudku. Pokud žalobkyninó dovolání směřuje proti výroku odvolacího soudu, jímž bylo vyhověno odvolání druhého žalovaného Stanislava P. a mezitímní rozsudek prvního soudu změněn tak, že žalobní nárok je proti tomuto žalovanému důvodem po právu jen jednou polovicí, souhlasí dovolací soud s názorem odvolacího soudu, že žalobkyně svůj pád na neosvětlených schodech spoluzavinila jednak tím, že při sestupování s neosvětlených schodů stoupla na předmět, který viděla na schodišti ležeti, jednak tím, že se za dané situace nepřidržela při sestupování se schodů zábradlí. Pro dovolatelčin názor, že držení se zábradlí zpomaluje chůzi alespoň o 50%, že taková chůze je těžkopádná a nehygienická, ježto prý nelze na nikom požadovati, aby svou rukou nebo rukavicí sebral se zábradlí veškerou přes den nashromážděnou špínu, dále, že by bylo nesnadno vyhnouti se lidem, kteří vystupují po schodech

nahoru, není opory ve zjištěních nižších soudů; její další názor pak, že přidržení se zábradlí nemohlo úrazu zabránit, nemá opory ve zkušenostech denního života. Pokud jde o prvního žalovaného Františka H. (majitele domu), lze s napadeným rozhodnutím souhlasit, že za zjištěného stavu věci neručí za žalobkynin úraz podle ustanovení § 1311 obč. zák. Pokud dovolání dovozuje ručení prvního žalovaného z ustanovení § 1315 obč. zák., má arci pravdu, že pojem nezdatnosti ve smyslu § 1315 obč. zák. je pojmem právním, jež jest soudu posoudit z přednesných a zjištěných skutečností. Ze skutečností zjištěných nižšími soudy však neplyne, že druhý žalovaný Stanislav P., který byl jako domovník povinen starati se o osvětlování schodišť domu patřícího prvému žalovanému, byl osobou nezdatnou, a jeho nezdatnost neosvědčuje v souzeném případě ani ojedinelé nedopatření, spočívající v tom, že v den, kdy se přihodil žalobkynin úraz, neosvětlil v odpoledních hodinách schodiště, neboť toto nedopatření nebylo tak hrubého, že by již samo o sobě prozrazovalo nedostatek jeho schopnosti a způsobilosti k práci jemu svěřené. V uvedených směrech nelze tudíž žalobkyninu dovolání přiznati oprávnění. Dovolání je však odůvodněno, pokud uplatňuje, že první žalovaný jako vlastník domu, v němž žalobkyně utrpěla úraz upadnuvši na schodišti, ručí podle ustanovení § 1313 a) obč. zák. Žalobkyně jako nájemnice v domě patřícím prvnímu žalovanému měla nejen právo používatí podle nájemní smlouvy najatého bytu, nýbrž i právo na bezpečný příchod do tohoto bytu a odchod z něho, a první žalovaný byl jako pronajímatel smluvně a podle zákona (§ 1096 obč. zák.) povinen, umožňovati jí nerušený a bezpečný výkon jejího nájemního práva, k němuž v tomto případě náleží i právo na řádné osvětlení schodiště vedoucího k jejímu bytu, když nebylo ani tvrzeno, že byl smlouvou nájemní nebo jinak třeba mlčky ujednan opak (srv. rozhodnutí č. 14853 Sb. n. s.). Použil-li první žalovaný k plnění této své smluvní povinnosti jiné osoby, ručí za její zavinení — bez ohledu na ustanovení § 1315 obč. zák. — vůči žalobkyni jako druhé smluvní straně podle § 1313 a) obč. zák. tak jako za své vlastní. Při tom je nerozhodné, že žalobkyně upadla na neosvětleném schodišti opouštějíc kavárnu v domě prvního žalovaného, když není sporu o tom, že žalobkyně utrpěla úraz na schodišti, které vedlo k jejímu bytu a jehož používání patřilo k vymíněnému užívání předmětu nájemního. Proč a kam tehdy žalobkyně šla po oněch schodech, nepadá pro doličení ručení prvního žalovaného s hlediska § 1313 a) obč. zák. na váhu.

Čís. 17445.

Postup postihového nároku na zástavní právo, jehož nabyt rukojmí tím, že zaplatil věřiteli jeho pohledávku zajištěnou zástavním právem na dlužníkově nemovitosti (§ 1358 obč. zák.) je přípustný.

Postupník však není oprávněn domáhati se na uspokojeném věřiteli (postoupeném dlužníku) vystavení listiny o převodu zástavního práva přímo na svoje jméno, nýbrž toliko na jméno postupitelovo (rukojmího).

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1939, Rv II 173/39.)

Manželé Josef a Františka Z. dlužili žalované ze zápůjčky 17.000 K, za jejíž zaplacení se zavázal Hubert J. st. jako rukojmí a plátce. Podle smíru uzavřeného u krajského soudu v O. ze dne 12. prosince 1934 byla tato částka s příslušnými úroky knihovně zajištěna zástavním právem na nemovitostech manželů Z. ve vl. č. 181 kat. území B. a částku tu zaplatil v únoru 1937 Hubert J. st. žalované jako rukojmí a plátce. Žalobce tvrdí, že Hubert J. st., který tím vstoupil do práv žalované proti manželům Z. žádal, aby žalovaná strana převedla na něj zástavní právo, vložené pro onu částku ve vložce č. 181 kat. území B. ve smyslu § 1358 obč. zák. Hubert J. st. postoupil žalobci do vlastnictví svou pohledávku proti Z. a současně jako akcesorium mu postoupil svůj nárok vůči žalované na převod zástavního práva pro tuto pohledávku a na vydání zajišťovacích prostředků. Žalobou se proto domáhá nyní výroku, že žalovaná jest povinna vystaviti mu listinu s intabulační doložkou, kterou dává svůj souhlas k tomu, aby ve vložce č. 181 kat. území B. byl vložen převod práva zástavního zapsaného tam pod C pro částku 17.000 K se vším příslušenstvím pro žalovanou na žalobce, jinak, že pravoplatným rozsudkem o této žalobě vydaným bude nahrazen její souhlas k tomu. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

Důvody:

Odvolací soud zkoumal, zda vyplývá žalobní žádání logicky ze skutečností přednesených žalobcem a dospěl ke správnému závěru, že mezi žalobním žádáním a mezi skutkovým přednesem jest logická souvislost. Vše, co uvádí dovolání proti zjištěním nižších soudů týkajícím se cesse, jest pouhým brojením proti hodnocení důkazů odvolacím soudem, což je v řízení dovolacím nepřipustné (§ 503 c. ř. s. z opaku). — Hubert J. st. byl oprávněn domáhati se převodu zástavního práva a vydání intabulační listiny znějící na 17.000 K s příslušenstvím, neboť za plnění svého rukojemského závazku zaplatil dluh manželů Z. u žalované strany v téže výši. Hubert J. st. svůj subrogační nárok na zástavní právo pro 17.000 K s příslušenstvím na nemovitosti vl. č. 181 v B. postoupil žalobci. Takové postoupení je přípustné podle §§ 1392 a násl. obč. zák. a jde jen o to, zda žalobce jako cessionář musí žádati o vydání vkladní listiny znějící na jméno cedenta Huberta J. st., či zda jest oprávněn žádati o vydání převodní vkladní listiny znějící již přímo na žalobcovo vlastní jméno. Z ustanovení § 1358 obč. zák., podle něhož je povinen uspokojený věřitel vydati plátci všechny právní pomůcky, doklady a prostředky zajišťovací, které tu jsou, neplyne, že by byla žalovaná strana, jakožto uspokojená věřitelka, případně, jako postoupená dlužnice povinna vydati vkladní listinu, znějící na jméno žalobce, nýbrž je povinna pouze vydati vkladní listinu, znějící na jméno Huberta J. st. Ježto se žalobce domáhal tohoto nároku pouze pro sebe, nikoli pro Huberta J. st., musilo býti vyhověno dovolání, posuzuje-li se věc s tohoto právního názoru.

Čís. 17446.

Všechna místa uvedená v § 101 c. ř. s., která osoba, již se má doručiti, v místě doručování má, jsou stejně způsobilá k doručení.

U advokátů a notářů lze doručení provést v bytě i v kanceláři, jsou-li v místě doručení.

O náhradním doručení v bytě advokáta platí § 102 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1939, R I 468/39.)

Rekursní soud odmítl jako opožděnou stížnost vymáhajícího věřitele do usnesení prvního soudu, protože prý napadené usnesení bylo doručeno vymáhající straně podle zpátečního lístku dne 6. května 1939. Skončila tudíž 8denní lhůta ke stížnosti dne 14. května 1939, stížnost byla však podána na poštu teprve 17. května 1939.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Na základě výpovědi svědků, jimiž byl proveden důkaz ve smyslu odstavce 3 § 509 c. ř. s., zjišťuje dovolací soud, že doručení usnesení okresního soudu v M. ze dne 5. května 1939 č. j. E . . . , stalo se v bytě adresáta Dr. S. (právního zástupce vymáhajícího věřitele), nikoli v jeho kanceláři, která byla uzamčena. Platí tu proto ustanovení § 102 c. ř. s., které se týká náhradního doručení v bytě, a nikoliv ustanovení § 103, odst. 2, c. ř. s., které jedná o náhradním doručení advokátu nebo notáři v jeho kanceláři. Podle ustanovení § 102, odst. 1 c. ř. s. může se — nebyla-li osoba, které má být doručeno zastížena ve svém bytě — státi doručení účinně každé dorostlé domácí osobě, jež patří k rodině, jest doručujícímu orgánu známa a v bytě se nalézá, nebo dorostlé osobě v rodině sloužící. Z výpovědi již uvedených svědků zjišťuje dovolací soud, že Dr. S. v době doručování doma nebyl a že svědek Josef P. doručil zásilku Marii B-ové, již znal jako služebnou nebo kuchařku a že B., která je kuchařkou Dr. S., zásilku přijala a doručenkou jménem Dr. S. podepsala. Bylo tedy doručení účinné a vytýkaná zmatečnost podle č. 4 § 477 c. ř. s. není dána.

Čís. 17447.

K tomu, aby se odkazovník nebo jiný věřitel pozůstalosti stal účastníkem pozůstalostního řízení, není potřebí, aby mu bylo povoleno oddělení dědictví od jmění dědicova; stačí již návrh na povolení oddělení podle § 812 obč. zák., není-li zřejmě bezdůvodný.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1939, R I 566/39.)

Rekursní soud zrušil usnesení prvního soudu, jímž tento soud přijal projednání pozůstalosti, sepsané u Dr. Jožky H., advokáta v P., jako plnomocníka universálního dědice Karla L. a uložil

soudu první stolice, aby vydal nové rozhodnutí. Z důvodů: Napadeným usnesením přijal první soud projednání pozůstalosti, provedené písemně universálním testamentárním dědicem Karlem L. Tím, že projednání k soudu přijal, je také schválil. Projednání pozůstalosti se však neshoduje v některých směrech, pokud jde o nároky odkazovnic, s obsahem testamentu ze dne 29. listopadu 1938, stalo se na úkor odkazovnic, tyto se jim považují za zkráceny a jsou proto jako účastníci (§ 37 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.) oprávněny k rekursu proti usnesení, projednání schvalujícímu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolací stěžovatel universální dědic namítá, že odkazovnice jsou pouhými věřitelkami pozůstalosti a účastnicemi pozůstalostního řízení staly by se teprve tehdy, když jim bylo povoleno oddělení pozůstalosti podle § 812 obč. zák. a § 95 nesp. pat. Námítka tato neobstojí. Autentický německý text § 95 nesp. pat. zní takto: »Gläubiger, welchen allefalls die Absonderung der Erbschaft von dem Vermögen des Erben bewilligt würde.« Podle toho jsou účastníky věřitelé, kterým by po případě mohlo být oddělení pozůstalosti povoleno. K tomu, aby se odkazovník anebo jiný věřitel stal účastníkem pozůstalostního řízení, není tudíž potřebí, aby mu bylo povoleno oddělení dědictví od jmění dědicova, nýbrž stačí již návrh na povolení separace podle § 812 obč. zák., není-li návrh ten zřejmě bezdůvodný (srov. také rozh. č. 7074 a 9455 Sb. n. s., Rintelen: Grundriss des Verfahrens ausser Streitsachen s. 66). V projednávané věci návrh odkazovnic na separaci není zřejmě bezdůvodný. Mimo to byla jim usnesením prvního soudu ze dne 28. února 1939 separace již povolena; usnesení to bylo sice k rekursu universálního dědice usnesením druhého stolice ze dne 3. dubna 1939 zrušeno, a to pro zmatečnost podle § 14 g) zák. č. 100/1931 Sb. z. a n., poněvadž universální dědic nebyl o návrhu tom slyšen. Od té doby však pozůstalostní soud o návrhu na separaci znovu nerozhodl, ačkoliv není oprávněn oddalovati vyřízení toho návrhu (rozh. č. 7074). Ostatně těmito průtahy v řízení nemohly být odkazovnice zbaveny svého práva na účastenství v řízení pozůstalostním, kterého nabyly, jak bylo blíže shora dovedeno, již podáním návrhu. Byly proto odkazovnice k rekursu oprávněny (§ 37).

Čís. 17448.

Jde o otázku právního posouzení, odůvodnil-li rekursní soud zamítnutí návrhu na povolení rozluky tím, že stav, v němž záležel rozvodový důvod, již v době rozluky netrvá. Jsou-li rozhodnutí nižších soudů souhlasná, nelze se touto otázkou zabývat s hlediska nezákonnosti.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1939, R I 622/39.)

Nižší soudy zamítly návrh Emila M., aby bylo podle § 17 rozl. zák. rozloučeno jeho manželství s Ludmilou M., rozvedené rozsudkem prvního soudu ze dne 31. října 1937 bez viny obou stran, rekursní soud z těchto důvodů: Podle druhého odst. čl. III nařízení vlády republiky Československé ze dne 17. června 1919 č. 362 Sb. z. a n. je soud v řízení podle § 17 rozl. zák. netoliko pečlivě zkoumati nesporným řízením, zdali skutečnosti zjištěné ve sporu o rozvod, byly by již tehdy odůvodnily výrok o rozluce, tedy, byly-li by již tenkrát k tomu stačily, aby na jejich podkladu byla povolena rozluka, tedy nikoliv jen pouhý rozvod, kdyby bylo bývalo o ni hned žalováno, nýbrž také důkladně zkoumati, zdali i nyní ještě se nezměnily ony výsledky zjištěné ve sporu o rozvod, což při duševních chorobách (§ 13 lit. g), § 17 rozl. zák.) rozlukový zákon zvláště zdůrazňuje. Spočívá-li rozlukový důvod v určitém stavu, je na soudě, aby zkoumal, zda je stav ten ještě v době rozluky (Sb. n. s. č. 4509 a důvodová zpráva str. 16). Pominul-li stav, nelze rozluky vysloviti. Vyšetřuje z úřední povinnosti veškeré skutečnosti pro rozhodnutí o návrhu závažně zjišťuje soud první stolice, že duševní choroba odpůrkyně pominula. Odpadl-li tím stav ve sporu zjištěný jako příčina hlubokého rozvratu — správně dochází soud první stolice k závěru, že se změnilы výsledky zjištěné ve sporu o rozvod a že nelze mluvit o tom, že by nebylo lze spravedlivě na manželích požadovati, aby setrvali v manželském společenství. Vždyť manželství bylo rozvedeno pro hluboký rozvrat jen proto bez viny manželů a správně dovozuje z toho soud první stolice, že je na návrhovateli, aby své manželství tehdy bez viny manželů, jen duševní chorobou manželky rozvrácené, nyní znovu upravil a v plném rozsahu obnovil. Soud první stolice správně dochází také k dalšímu závěru, že by za tohoto stavu věci povolení rozluky odporovalo dobrým mravům, jelikož by tak nevinná manželka ztratila nárok na starobní nebo pensijní zaopatření z titulu služebního resp. pracovního poměru svého manžela pro případ dřívějšího jeho úmrtí, při čemž finanční důsledky případné rozluky nejsou tu zaměřovány s účelem zákona, jak si to mylně vykládá stěžovatel.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadeným usnesením potvrzeno bylo usnesení první stolice a může být proto podle ustanovení 2. odst. § 46 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. podán dovolací rekurs jen z důvodů tam uvedených. Vývody dovolacího rekurenta, který výslovně uvádí, že usnesení rekursního soudu napadá pro nesprávné posouzení věci, mohly by být podle obsahu nejvýše jen doličováním nezákonnosti napadeného usnesení. Podle čl. V č. I zák. č. 251/1934 a zák. č. 314/1936 Sb. z. a n. jest však nezákonné jen takové usnesení, které se přiči jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo být na případ užito. Návrh dovolacího rekurenta, aby vyslovena byla rozluka manželství podle § 17 rozl. zák., byl zamítnut jednak z důvodu, že stav, v němž spočívala příčina rozvodového důvodu hlubokého rozvratu manželství, netrvá již

v době rozluky, jednak, že by povolení rozluky odporovalo dobrým mravům. Názor rekursního soudu, že nemůže být povolena rozluka podle § 17 rozl. zák., když stav, v němž spočíval důvod rozvodový, netrvá již v době rozluky, a stejně že nemůže být rozluka povolena, když by povolení rozluky odporovalo dobrým mravům, nepřiči se jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu § 17 rozl. zák. (srov. Sb. n. s. č. 5409, 16059). Při řešení obou těchto otázek jde jen o právní posouzení, které však není důvodem, ze kterého může být podán dovolací rekurs podle § 46 odst. 2 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.

Čís. 17449.

Ustanovení § 234 c. ř. s. o zcizení věci nebo pohledávky ve sporu uvedeném lze užiti teprve tehdy, byla-li žaloba žalovanému doručena a tím rozepře právně zahájena (§ 232 c. ř. s.).

Byla-li žalobcova pohledávka proti žalovanému mezi dnem podání žaloby a jejím doručením přikázána žalobcovu věřiteli k vybrání (§ 308 ex. ř.), má to v zápětí ztrátu žalobcova (dlužníkova) žalobního nároku.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1939, Rv I 529/39.)

Proti žalobě na zaplacení palmární pohledávky namítla žalovaná mimo jiné, že žalobci se nedostává aktivní legitimace k žalobě, poněvadž zažalovaná pohledávka byla již před doručením žaloby žalované usnesením okresního soudu v P. ze dne 28. prosince 1937 zabavena věřitelem žalobce Dr. Václavem J. k vydobytí jeho pohledávky. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o dovolací soud tak, že jest žalovaná povinna složit zažalovanou částku k soudu. Důvody: Podle § 234 c. ř. s. nemá vlivu na rozepři zcizení věci nebo pohledávky ve sporu uvedeném, při čemž pojem zcizení vztahuje se i na zcizení exekuční. Bylo-li usnesení exekucí povolující doručeno žalobci až po podání žaloby, není tím dotčena aktivní žalobcova legitimace a nesejde na tom, kdy byla žaloba žalované doručena. Proto úvaha soudu procesního, že žalobce zůstal oprávněn k provedení sporu, je správná. Poněvadž však je zjištěno, že tato zažalovaná pohledávka byla zabavena a přikázána k vybrání Dr. Václavu J., měl první soud a to i bez návrhu strany žalované vysloviti, že žalovaná strana nemá platiti bezprostředně žalobci, nýbrž složit přisouzenou částku na soudě (§ 307 ex. ř., § 1425 obč. zák., rozh. Sb. n. s. č. 11132).

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

Důvody:

Podle zjištění nižších soudů byla žaloba podána dne 29. prosince 1937 a doručena žalované dne 6. ledna 1938, kdežto usnesení o přikázání pohledávky k vybrání bylo stranám doručeno dne 3. ledna 1938. Podle § 232 c. ř. s. nastává právní zahájení rozepře teprve doručením

žaloby žalované straně. Teprve tehdy žalující a žalovaná strana jsou tak spjatý a vzájemně na sebe vázány, že změna v jejich osobách zůstává bez vlivu na průběh sporu a proto stanoví § 234 c. ř. s., že zcizení věci nebo pohledávky ve spor uvedený nemá vlivu na rozepří. Samo podání žaloby má pouze účinky uvedené v § 232 druhá věta c. ř. s. Ježto tedy nebyla v dané věci pohledávka uvedena ve spor v době, kdy pohledávka byla přikázána k vybrání, poněvadž žaloba byla sice podána, avšak žalované nebyla doručena, nelze tu použít § 234 c. ř. s. Správnost tohoto právního názoru vyplývá i z toho, že žalovaný nemůže býti nucen, aby vedl dva spory, jeden s žalobcem, druhý pak s vymáhajícím věřitelem, který mohl po 3. lednu 1938 rovněž proti žalovanému podat žalobu v důsledku přikázání pohledávky (§ 308 ex. ř.). Přikázání pohledávky k vybrání má však v zápětí ztrátu dlužníkovy žalobního nároku, takže žalobce svůj žalobní nárok dnem 3. ledna 1938 pozbýl.

Čís. 17450.

Věřitel může se proti zemědělskému dlužníku, nedodrží-li dlužník splátky podle § 13 vládn. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n. nebo neplatí úroky podle § 16 dotč. vládn. nař., domáhati zaplacení celého zbytku pohledávky jen, zaslal-li dlužníku předem upomínku upravenou ve smyslu § 20 dotč. vládn. nař. Takovou upomínku nenahrazuje ani žaloba ani exekuční návrh.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1939, Rv I 774/39.)

Žalovaná vede proti žalobcům exekuci vnučenou dražbou povolenou dne 25. října 1938 k dobytí pohledávky 2.000 K. Na tuto pohledávku zaplatili žalobci žalované dne 25. ledna 1937 300 K a dne 10. dubna 1937 rovněž 300 K, celkem 600 K. Vymáhaná pohledávka se stala splatnou před 1. lednem 1936. Žalobci přednesli, že jsou zemědělci. Poněvadž vymáhaná pohledávka, ježto nepřesahuje 10.000 K, vznikla a stala se splatnou před 1. lednem 1936, mají nárok na úlevy podle vládn. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n., podle něhož nemají věřiteli platit více jak pravidelné čtvrtletní splátky v částce 200 K počínajíc dnem 1. října 1936. Tyto splátky skutečně zaplatili. Nebyli také žalovanou podle § 20 řec. vládn. nař. o zaplacení upomenuti a úlev podle tohoto vládního nařízení se nevzdali. Domáhají se proto podle § 35 ex. ř. vyslovení nepřipustnosti exekuce proti nim žalovanou vedené. Prvý soud vyhověl žalobě. Odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žalovaná namítá opětně ještě v dovolací odpovědi proti žalobnímu nároku, že se domáhala zaplacení pohledávky, o kterou tu jde, již za platnosti vl. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n. o zemědělských úlevách; že tedy žalobci mohli tyto zemědělské úlevy uplatňovati již v onom sporu,

což neučinili, a s námitkou touto přišli až v tomto sporu, podávajíc žalobu o nepřipustnosti exekuce podle § 35 ex. ř. Podle tohoto ustanovení zákonného lze však uplatnit jen námitky spočívající na okolnostech nárok zrušujících nebo zastavujících, které nastaly teprve po vzniku exekučního titulu a proto dovolatelé ztratili možnost uplatňovati zemědělské úlevy v exekučním řízení. S tímto názorem žalované však nelze souhlasiti. Nejvyšší soud vyslovil a blíže také odůvodnil již v rozhodnutích č. 15501 a 15549 Sb. n. s. zásadu, že zemědělský dlužník nárok na úlevy při splácení pohledávky podle vládn. nař. č. 250/1935 Sb. z. a n. nemusí uplatňovati již ve sporu; nejvyšší soud také již rozhodl, že zemědělský dlužník může, — aniž mu v tom brání exekuční titul, o který se pohledávka v exekuci proti němu dobývaná opírá, — uplatňovati skutečnost odůvodňovací nárok na poskytnutí zemědělských úlev jako skutečnost nárok zastavující také žalobou o nepřipustnost exekuce podle § 35 ex. ř. za exekučního řízení (srovnej k tomu rozhodnutí č. 15757 a 17023 Sb. n. s.), nevolí-li cestu návrhu na odklad exekuce podle § 27 vládního nařízení č. 250/1935 Sb. z. a n. Po stránce právní jde v dovolání o výklad ustanovení § 20 vládního nařízení č. 250/1935 Sb. z. a n. Dovolatelé dovozují dovolacím důvodem podle § 503 č. 4 c. ř. s., že výklad, který dal odvolací soud tomuto ustanovení, že totiž ustanovení toto se týká jenom těch splátek, které nebyly dosud splatné, není správný. S dovolateli je souhlasiti. Podle § 20, odst. 1 vládního nařízení č. 250/1935 Sb. z. a n. může se věřitel, nedodrží-li dlužník splátky podle § 13 tohoto vládního nařízení nebo neplatí-li úrok podle § 16 tohoto vládního nařízení, — ač byl věřitelem doporučeným dopisem se zpátečním lístkem nebo dopisem na potvrzení daným upomenut a v upomínce mu byla poskytnuta dodatečná lhůta nejméně šesti neděl, — domáhati zaplacení celého zbytku pohledávky s příslušenstvím. Nemůže tedy věřitel podle tohoto zákonného ustanovení vésti vůbec exekuci, nezaslal-li dlužníkovi předem upomínku toho obsahu, jak uvedeno, — ať jde o splátky již splatné či jen o splátky, k jejichž splatnosti má teprve dojít. Neboť účelem tohoto výjimečného ustanovení, daného zřejmě ve prospěch zemědělských dlužníků, zajisté bylo upozorniti liknavého dlužníka, aby se v době přiměřené postaral o zaplacení splátky, aniž by byl náhle vystaven bez dalšího hned při splatnosti splátky krokům exekučním spojeným s výlohami, ztěžujícími pak ještě více jeho hospodářsky již beztoho neutěšené postavení. Takovou zvláště dotčeným vládním nařízením upravenou upomínku nemůže ovšem nahraditi v souzeném případě žaloba nebo exekuční návrh. Vždyť v ustanovení § 21 cit. vládního nařízení se mluví přece o tom, že i sporná pohledávka je účastna zemědělských výhod a určuje se tam doba, kdy nastává závazek dlužníka k splátkám po pravoplatnosti rozhodnutí o takové pohledávce, a exekuční návrh sám neposkytuje dlužníkovi dodatečnou lhůtu k plnění, jak jí stanoví § 20 cit. vládní nařízení, nýbrž zasahuje již hned do jeho majetkové podstaty. Nepřichází proto v úvahu ani obdoba s ustanovením § 67 vyr. ř., na kterou poukazuje dovolatelka, majíc tu na zřeteli rozhodnutí nejvyššího soudu č. 12562 Sb. n. s. Správnosti shora uvedeného názoru nasvědčuje i ustanovení § 27, odst. 1 vládního nařízení č. 250/1935 Sb. z. a n., po-

dle něhož exekuce k vymožení pohledávek, pro které přísluší zemědělskému dlužníkovi úlevy, budou na návrh dlužníka odloženy, pokud bude dlužník řádně plnit splátky a úroky, k nimž je zavázán, a teprve nastane-li ztráta lhůt podle §§ 19 a 20 cit. nařízení, může věřitel navrhnouti, aby se v exekuci pokračovalo. Poněvadž bylo nesporné, že žalovaná neposlala dovolatelům takový upomínací dopis, jak má na zřeteli ustanovení § 20 cit. vládního nařízení, vedla exekuci proti dovolatelům neoprávněně a první soud právem proto prohlásil tuto exekuci za nepřipustnou.

Čís. 17451.

Pokud nelze vytýkati vlastníku domu, že zanedbal povinnosti čistiti a posypávati chodník, uložené mu § 14 pol. řádu pro král. město Pelhřimov.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1939, Rv I 850/39.)

Žalobkyně tvrdila v žalobě, že chodník před domem žalovaného, kde uklouzla, byl v době nehody pokryt napadaným a sešlapaným sněhem, že byl kluzký a nebyl vůbec posypán (čl. 14 pol. řádu král. města Pelhřimova). Domáhá se proto na žalovaném náhrady škody, již si způsobila pádem. První soud uznal žalobou uplatňovaný nárok důvodem po právu. Odvolací soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Důvody: Žalující opírá svůj nárok o zanedbání povinnosti, uložené žalovanému v čl. 14 policejního řádu král. města Pelhřimova, kterého se dopustil tím, že nedal chodník řádně posypati a tím zavinil úraz žalobkyně, která na chodníku před domem žalovaného upadla a pádem si zlomila levou ruku na dvou místech. K sypání chodníku pískem jest žalovaný jako vlastník domu povinen toliko podle předpisu policejního řádu královského města Pelhřimova, neboť není jiného právního předpisu, který by žalovanému jako vlastníku domu takovou povinnost ukládal. Článek 14. uvedeného policejního řádu ustanovuje: »V době náledí jsou vlastníci domu nebo jich zástupcové povinni na náměstí a v ulicích po celé délce domu, k nimž náležejí ohradní zdi, ploty atd., chodníky a kde jich dosud není, prostoru v šířce nejméně 1 m při domě, ohradní zdi, plotu atd. pískem nebo popelem každého dne před 7. hodinou ráno posypávati, a je-li toho potřebí, sypání prodlením dne obnoviti.« Závazek vlastníka domu k sypání chodníku předpokládá tedy dobu náledí. V době, kdy se žalobkyně stala úraz, náledí nebylo, aspoň žalobkyně sama to ani netvrdila, takže žalovaný nebyl podle čl. 14 policejního řádu král. města Pelhřimova, jehož ustanovení jest zde jedině rozhodné, povinen veřejný statek, totiž chodník před svým domem posypati pískem nebo popelem, ani nebyl povinen sypání obnovovati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jako důvod náhradního nároku uplatnila v žalobě žalobkyně výslovně, že žalovaný zanedbal povinnost uloženou jemu v § 14 citovaného policejního řádu. Jen o podmínkách tohoto ručení se jednalo ve sporu.

Proto neprávem žalobkyně mluví o udržování chodníku ve schůdném stavu, což prý bylo povinností žalovaného jako spoluvlastníka domu, jehož správu vede. To by bylo vyžadovalo probrati otázku, kdo jest povinen udržovati chodník, zdali majitel domu či obec (§ 92 stav. řádu pro Čechy), čehož nebylo potřebí v souzeném případě vzhledem k uplatňovanému důvodu náhradního nároku. Správně se proto obmezil odvolací soud na otázku, zdali žalovaný splnil povinnost uloženou vlastníkům domů citovaným policejním řádem. Tato povinnost jest jiná v době, když padá sníh, a jiná v době náledí. Napadl-li sníh, jsou vlastníci a správci domů povinni dáti očistiti sníh s chodníků ihned, jakmile přestane sněžit. Padal-li sníh po více dní, jsou povinni dáti jej odházeti každého dne časné z rána a očistiti chodníky. Podle zjištění soudu první instance padal v den nehody sníh po celý den, a to od 8 hodin do 11 hodin dopoledne velmi silně, potom slabě, ale nepřetržitě do 24 hodin v noci a napadlo ho za den 12 cm. Z toho jest usuzovati, že v době úrazu nenastala pro žalovaného povinnost dáti očistiti sníh s chodníku (§ 14, odst. 1 policejního řádu). V odstavci 4 téhož článku jedná se o povinnosti vlastníka domu postarati se o posypání chodníku v době náledí a opominutí této povinnosti tvoří podle vývodů dovolání vlastně důvod uplatněného náhradního nároku vůči žalovanému. Žalobkyně dovozuje, že výraz »náledí« v tomto článku policejního řádu nelze vykládati úzce, jak to činí odvolací soud, nýbrž, že výraz ten znamená každou kluzkost chodníku způsobenou buď zmrzlou vodou nebo ušlapaným a uklouzaným sněhem, tedy každou kluzkost způsobenou vlivem zimního a mrazivého počasí. Pro takový rozsah tohoto pojmu v souzeném případě nebylo předneseno nic a jest proto při výkladu hleděti k obvyklému významu použitého slova. Náledí jest souvislý ledový povlak na půdě nebo na předmětech na zemi, který se utvoří po náhlém tání nebo dešti (Příruční slovník jazyka českého, III., 123). Právě tento vznik ledového povlaku a obvyčejně veliký rozsah jeho činí chůzi nejistou a nebezpečnou a proto ukládá se vlastníkům domů zvýšená povinnost co do sypání chodníku i opakovaného prodlením dne v době náledí. Podle zjištěného stavu však nebylo v době nehody náledí v tomto smyslu a proto zanedbal žalovaný povinnost uloženou mu v policejním řáde.

Čís. 17452.

S pojmenováním »šafář« je spojen určitý pojem, vyčerpávající rozsah a povahu zaměstnancovy činnosti a jest proto zaměstnanec, který dělal na menším statku za nepřítomnosti zaměstnavatele menší dispocice, přikazoval koně, dozíral na postup ženských prací na poli, pracoval i sám s traktorem, s koňmi nebo i ručně, oprávněn domáhati se vydání služebního vysvědčení v tom smyslu, že byl zaměstnán jako šafář.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1939, Rv I 1066/39.)

Žalobce se domáhá na žalovaném vydání vysvědčení toho obsahu, že žalobce byl u žalovaného zaměstnán od 1. června 1926 do 16. čer-

vence 1938 jako šafář. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Jest posouditi, zda s pojmenováním »šafář«, jehož užití v služebním vysvědčení se žalobce domáhá, jest spojen určitý pojem, vyčerpávající rozsah a povahu zaměstnancovy činnosti, neboť účelem vysvědčení jest, aby z něho bylo patrné, jakého druhu a jaké povahy byla skutečná činnost zaměstnancova v podniku zaměstnavatelově (Sb. n. s. č. 14940). Vychází-li se ze zjištění, jež učinil odvolací soud, jest opodstatněn závěr, že pojem »šafář« jest zcela pravidelný a určitý a že proto stačí k určení vyčerpávajícímu rozsah a povahu zaměstnancovy činnosti. Lze se proto domáhati služebního vysvědčení, v němž činnost zaměstnancova jest označena pojmenováním »šafář«. Pro posouzení otázky, zda i žalobci přísluší vysvědčení, že byl u žalovaného šafářem, jest jediné rozhodné, jaké práce žalobce skutečně u žalovaného konal, kdežto okolnost, k jakým pracím byl přijat a jak byl za ně odměňován, jest nerozhodná (Sb. n. s. č. 11627). Podle zjištění odvolacího soudu žalobce dělal za nepřítomnosti žalovaného menší dispoice, přikazoval koně, dozíral na postup ženských prací na poli, pracoval i sám, a to s traktorem, s koňmi nebo i manuálně, takže jeho skutečná práce vyčerpávala vše, co šafář podle posudku znalceva dělává, třebaš nikoliv na velkém objektu, nýbrž jen na malém objektu. Přísluší proto žalobci služební vysvědčení, v němž jeho činnost u žalovaného jest označena pojmenováním »šafář«. V této souvislosti jest však hned podotknouti, že z této skutečnosti nic neplyne pro otázku pensijního pojištění žalobce, neboť v tomto sporu nebylo rozhodnuto, že žalobce byl také šafářem podle § 1, odst. 2 a) zák. č. 86/1920 Sb. z. a n. a podle § 1, odst. 1 č. 6 a) zák. č. 26/1929 Sb. z. a n.

Čís. 17453.

Výpověď, daná presidiem krajského soudu kancelářskému pomocníku, není rozhodnutím správního úřadu o nároku soukromoprávní, nýbrž jen projevem jedné smluvní strany (zaměstnavatele) vůči druhé smluvní straně (zaměstnanci) v soukromoprávním poměru služebním (§ 9 nař. č. 113/1926 Sb. z. a n.).

Nejde proto ve sporu, v němž se vypověděný kancelářský pomocník domáhá zjištění neplatnosti dané výpovědi, dalšího trvání služebního poměru a vyplácení zadržného platu, o žalobu podle § 105, ústavní listiny a § 1, odst. 1, zák. č. 217/1925 Sb. z. a n. a neplatí ani pro podání této žaloby devadesátidenní propadná lhůta (§ 2, odst. 1 tohoto zákona).

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1939, Rv II 236/39.)

Žalobce přednesl, že byl výnosem presidia vrchního soudu v B. ze dne 9. července 1926 přeložen k okresnímu soudu v Š., toto místo však nenastoupil, poněvadž onemocněl těžkou neurasthenií, kterou trpěl při výkonu své služby. V důsledku onemocnění byla mu výnosem presidia vrchního soudu v B. ze dne 16. července 1926 udělena zdravotní dovolená. Od 17. července 1926 byl v léčení u odb. lékaře a po uplynutí dovolené o trvání své nemoci uvědomil lékařským vysvědčením nadřízený úřad, okresní soud v Š. Úřad tento však připsal ze dne 18. srpna 1926 lékařské vysvědčení vrátil s tím, že lékařské vyšetření zdravotního stavu žalobce bude provedeno úředním lékařem ve Z. Posudkem tohoto lékaře byl žalobce uznán za úplně zdravého. Cestou administrativní marně domáhal se žalobce rozhodnutí, že jemu nadřízený úřad není oprávněn z vlastní moci zasahovati do kompetence ošetřujícího lékaře léčebného fondu a, že úřad jest vázán předpisy zákona o léčebném fondu, podle kterých podobné zasahování jest nepřipustné. Žalobce předvolán byl k nové lékařské prohlídce do zdravotního oddělení zemského úřadu v B. a z posudku z 9. listopadu 1926 bylo zjištěno, že žalobce skutečně trpí neurasthenií menšího stupně. Také proti tomuto posudku podal námitky poukazuje na zdravotní stav a žádal o klinické zjištění znalcem lékařem z oboru nervových chorob. I tato stížnost byla zamítnuta bez udání důvodů. Výnosem presidia krajského soudu v O. ze dne 2. prosince 1926 byla žalobci dána výpověď ze služebního poměru, kterážto výpověď byla žalobci doručena dne 6. prosince 1926. Dalším výnosem presidia okresního soudu v O. ze dne 18. prosince 1926 byl žalobce uvědoměn, že mu byl plat dnem 1. ledna 1927 zastaven. Poněvadž pro kancelářské pomocníky, kteří byli v soudní službě déle než tři roky, platí 1měsíční — pro soudní oficianty pak 3měsíční — výpověď, nesmí tato lhůta býti zkrácena a musí končiti vždy patnáctého neb posledního dne kalendářního měsíce. Tím, že výpověď žalobci daná k 31. prosinci 1926 byla dána až 2. (6.) prosince 1926, nebyla dodržena zákonem stanovená výpovědní lhůta, čímž je opodstatněna i neplatnost výpovědi jakož i další trvání služebního poměru. Žalobce uvádí dále, že ani délka výpovědní lhůty nebyla zachována podle zákona. Žalobci byla dána opožděně výpověď jednoměsíční, ačkoliv pro něho platila lhůta 3měsíční. Byl totiž zařazen do platové stupnice kancelářských oficiantů, na něž se vztahuje tato výpovědní lhůta. Také tato okolnost jest důvodem neplatnosti výpovědi. Ani námitka promlčení žalobního nároku uváděná stranou žalovanou není na místě, poněvadž promlčecí lhůta počíná běžeti teprve dnem, kdy poškozený sezná úplně způsobenou škodu. Tuto skutečně vzniklou škodu mohl žalobce zjistiti až v roce 1937. Tímto nesprávným postupem utrpěl žalobce škodu ve výši ročního služného per 8.126.95 K, které měl koncem roku 1926 a poněvadž od dané výpovědi uplynula doba 11 roků do r. 1937, činí obnos na zadržném služném 89.396.45 K. Žalobce navrhl proto, aby bylo uznáno právem, že a) výpověď služebního poměru daná žalobci presidiem krajského soudu v O. ze dne 2. prosince 1926 a jeho propuštění ze služebního poměru jest neplatné; výpověď ta se zrušuje a prohláší se za neplatnou a zjišťuje se, že žalobce jest i nadále ve služebním poměru;

b) žalovaná strana jest povinna vyplatiti žalobci zadržžený plat za dobu od 1. ledna 1927 do 31. prosince 1937 ve výši 89.396.45 K. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Podle nenapadeného zjištění prvního soudu byla žalobci presidiem krajského soudu v O. dána výpověď dne 2. prosince 1926. Presidium krajského soudu v O. vystupovalo jako úřad správní a rozhodlo o soukromoprávním služebním poměru žalobcově (§ 9 vlád. nař. ze dne 7. července 1926 č. 113 Sb. z. a n.) a tedy o soukromoprávním nároku. Nechtěl-li se žalobce s tímto rozhodnutím správního úřadu spokojiti, měl si do výpovědi mu dané stěžovati a teprve po vyčerpání opravných prostředků mohl se pak dovolávati nápravy pořadem práva. Takovou žalobu jest podati podle § 2 zák. ze dne 15. října 1925 č. 217 Sb. z. a n. v propadné lhůtě 90 dnů ode dne, kdy bylo straně dodáno rozhodnutí správního úřadu, který rozhodoval s konečnou platností. Žalobce si však do výpovědi vůbec neztěžoval, takže opravné prostředky nebyly vyčerpány, nýbrž podal přímo žalobu, ale i tu teprve po 11 letech po výpovědi. Z těchto důvodů nemůže míti jeho žaloba úspěch.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nižší soudy zamítly žalobu, pokládajíce výpověď danou žalobci za rozhodnutí správního úřadu o nároku soukromoprávním. Ale s tímto právním názorem nižších soudů nelze souhlasiti, neboť výpověď ta byla jen projevem vůle jedné smluvní strany (zaměstnavatele) vůči druhé smluvní straně (zaměstnanci) v soukromoprávním poměru služebním (podle § 9 vlád. nař. č. 113/1926 Sb. z. a n.). Nejde tudíž v souzené věci o žalobu podle § 105 zákona č. 121/1920 Sb. z. a n. a § 1 (1) zákona č. 217/1925 Sb. z. a n. a pro žalobu v souzené věci neplatila propadná lhůta devadesátidenní podle § 2 (1) zák. č. 217/1925 Sb. z. a n. Nebylo třeba vyčerpati a ani není nutno řešiti, zda bylo přípustno vyčerpati před jejím podáním proti výpovědi pořad stolic správních. I když tedy žalobce nesporně nevyčerpal proti výpovědi pořad stolic správních, nelze jeho žalobu odmítnouti pro nepřípustnost pořadu práva ani zamítnouti pro překlusi následkem nedodržení propadné lhůty devadesátidenní od doručení rozhodnutí správního úřadu rozhodujícího s konečnou platností, když tato lhůta ani nemohla býti žalobcem dodržena, když ani nevyčerpal pořad stolic správních. Protože nižší soudy zamítly žalobu pro preklusi žalobního nároku podle § 2 (1) zák. č. 217/1925 Sb. z. a n. jsouce odchylného, ale nesprávného názoru, nezabývaly se ostatními přednesy sporných stran a nečinily potřebných skutkových zjištění, trpí jejich řízení vadou ve smyslu § 503 č. 2 c. ř. s., pro kterou slušelo podle § 510 c. ř. s. (jud. 230) rozsudky nižších soudů zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice, aby o ní — nehledě na námitku prekluse podle § 2 (1) zákona č. 217/1925 Sb. z. a n. — dále jednal a znovu rozhodl.

Čís. 17454.

Jestliže výrobce limonád a pod., jenž před tím s úspěchem pro sebe vyvolal smírčí řízení podle zákona proti nekalé soutěži, žádá na svých soutěžitelích, aby neplnili své výrobky do lahví určitého tvaru proto, že ony láhve se staly pro plnění jeho výrobky příznačné, nemůže se výrobce takových lahví, i kdyby snad byl jedním výrobce oněch limonád poškozen, s úspěchem na něm domáhati, nejde-li o případ § 1295 II obč. zák., zjištění, že nemá práva na ony zákazy a že jest povinen se těchto zákazů zdržeti.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1939, Rv I 480/38.)

Žalující přednesla, že vyrábí veškeré druhy lahví pro sodové vody, limonády a ovocné šťávy a zejména také baňaté láhve se zledovatělým povrchem, kterých se užívá všeobecně k plnění limonádami a ovocnými šťavami. Žalovaná vyrábí sodovky, limonády a ovocné šťávy, které v poslední době plní do baňatých lahví se zledovatělých povrchem a požaduje na ostatních výrobcích nápojů, jež sama vyrábí, aby pro své výrobky těchto lahví nepoužívali, tvrdíc, že tyto láhve se staly pro ni příznačnými, takže s hlediska zákona o nekalé soutěži je zneužívání takového označení jejich výrobků nepřípustné. Proti firmě Leo A. a Bedřichu W. podala návrh na zavedení smírčího řízení podle zákona proti nek. soutěži č. 111/1927 Sb. z. a n. V tomto řízení jmenované firmy uznaly stanovisko žalované strany a zavázaly se oněch lahví nepoužívat. Tímto způsobem postupuje žalovaná i proti jiným firmám, není však k tomuto postupu oprávněná, neboť láhve toho druhu jsou v bývalém Československu vyráběny již 10 let. Plnění do těchto lahví ovocnými šťavami není originální myšlenkou žalované, lahví těch užívali již dříve v tuzemsku jiné firmy, tak zejména Česká společnost pro průmysl cukerní v M., která se pokusila vzor tento chrániti, což se jí však nepodařilo. Žalovaná činí si nárok na výlučné užívání těchto lahví jen v určitém omezeném obvodu v okrese V. a proto užívání těchto lahví nemůže býti pro ni příznačné. Těmito zákazy žalované strany vzniká nebezpečí pro žalující stranu, že odbyt jejich výrobků klesne. Přidávání ovocného masa do ovocných šťav není původní myšlenkou žalované strany. Vzhledem k tomu navrhla žalující, aby bylo uznáno právem, že se určuje, že žalované straně nepřisluší právo zakazovati výrobcům sodových vod, limonád a ovocných šťav, aby pro své výrobky, t. j. nápoje všeho druhu, zejména ovocné limonády používali baňatých skleněných lahví se zledovatělým povrchem, že jí nepřisluší toto právo zejména i pokud se týče výrobců sodových vod, limonád a ovocných šťav bezprostředně v oblasti okresu V. s ní soutěžících a, že jest žalovaná povinna zdržeti se takových zákazů. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Prisvědčiti jest sice dovolatelce, že žalobce nemusí uvést v žalobě právní poměr nebo právní předpis, o který žalobu opírá, neboť jest věcí soudu, aby uvážil, pod který právní předpis jest skutkový základ žaloby podřaditi. To však odvolací soud učinil. Zdržovací nárok, jak jest podle skutkového přednesu opodstatňován, nelze však vyvoditi ani z předpisu § 1330 obč. zák. (srov. Sb. n. s. č. 14128, 13318 a 11916), ani, jak odvolací soud správně uznal, z předpisů zákona proti nekalé soutěži. Poukazuje-li dovolání v této příčině zejména na předpis § 1 cit. zák., jest mu sice prisvědčiti v tom, že podle tohoto zákonného předpisu může býti žalován také nesoutěžitel (za splnění ostatních podmínek tímto předpisem vyžadovaných), ale jen tehdy, ruší-li v rozporu s dobrými mravy soutěže ke škodě soutěžitele soutěžní pořádek. Tomu tak v souzeném případě nemůže ani býti podle vylíčeného skutkového děje žalobního, protože o rušení soutěžního pořádku vytýkaným jednáním žalované nejde; k tomu nestačí tvrzené poškozování dovolatelčino. Tato vytýká žalované, že, požadujíc na svých soutěžitelích, aby pro své výrobky nepoužívali určitých lahví, vyráběných dovolatelkou, protože se staly pro ni příznačné, podala návrh na zavedení smírčího řízení proti firmám Leo A. a Bedřichu W., které stanovisko žalované uznaly, a že tímto způsobem postupuje žalovaná také proti jiným firmám. K takovému postupu však zákon proti nekalé soutěži žalovanou opravňoval. Nejde tu podle toho o otázku bezprávného osobování si práva se strany žalované, jak to právě záporná žaloba určovací vyžaduje (Sb. n. s. č. 9593), když vytýkaný postup byl vyvolán otázkou oprávnění plnění do určitých lahví mezi soutěžiteli žalované, jež hájila svoji soutěžní posici a když otázka ta byla mezi soutěžiteli při nejmenším sporná a nevyjasněná. Vždyť stejně nebylo by lze žalované vytýkati, kdyby místo smírčího řízení byla volila pořad práva a nebylo by lze pro takový postup zakročiti proti ní zápornou určovací žalobou. V jednání žalované nelze však spatřovati ani šikanosní výkon práva ve smyslu § 1295 druhý odstavec obč. zák., který by žalobkyni opravňoval k náhradě škody, což dovolatelka ani netvrdila. I kdyby bylo lze žalobu prvou částí žalobního návrhu považovati za samostatnou určovací zápornou žalobu a za přípustnou proto, že svým rozsahem přesahuje rámec žaloby na plnění, nejsou tu v rámci skutkových okolností, na nichž je žaloba určovací vybudována, dány předpoklady pro její úspěšnost.

Čís. 17455.

Zrušení kupní smlouvy podle § 934 obč. zák. lze se domáhati i v těch případech, kde předmětem smlouvy byly věci umělecké nebo kulturní hodnoty (obraz starého mistra).

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1939, Rv I 1068/39.)

Žalobce přednesl, že koupil dne 20. dubna 1937 od žalovaného obraz pocházející od malíře Velasqueze za ujednanou kupní cenu 375.000 K. Později však zjistil dobrozdáním Pradomusea v Madridě a Augusta L. M., že se nejedná o dílo Velasquezovo, nýbrž, že jest to méněcenné dílo, jehož hodnota je několik tisíc K. Poněvadž obecná cena obrazu nedosahuje ani poloviny kupní ceny, kterou žalobce za obraz zaplatil a žalobce neprohlásil, že obraz převzal ze zvláštní obliby, domáhá se žalobce mimo jiné také vzhledem k předpisu § 934 obč. zák. výroku, že jest žalovaný povinen zaplatiti mu proti vrácení obrazu 375.000 K. Proti žalobě namítá žalovaný mimo jiné, že předpisu § 934 obč. zák. o zkrácení přes polovici obecné ceny nelze v souzeném případě použití, poněvadž žalobce převzal obraz ze zvláštní záliby, jako je tomu vždy, kupuje-li se umělecké dílo. Nižší soudy zjistivše, že žalobce zaplatil za obraz 275.000 K na hotovosti a, že vedle toho dal žalovanému na trhovou cenu obrazu několik obrazů, jichž cena nebyla blíže určena, uznaly podle žaloby tak, že jest žalovaný povinen zaplatiti žalobci proti vrácení obrazu 275.000 K, jinak žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalovaný má za to, že uplatnění práv v § 934 o. z. vytčených předpokládá zrušení právního jednání, jehož důsledkem teprve jest navrácení v předešlý stav. Poněvadž slovné znění žaloby ne navrhuje zrušení kupní smlouvy, pokládá odvolatel rozsudek žalobě vyhovující za tak nedostatečný, že jej nelze přezkoumati. Odvolateli nelze dáti za pravdu. Podle ustálené praxe nejvyššího soudu (rozh. Sb. n. s. č. 11188) není zapotřebí návrhu žalobního na zrušení smlouvy, ačkoli i v § 932 o. z. jest použito slov »žádati za zrušení smlouvy«. Ono prohlášení jest spatřovati již v tom a je učiněno mlčky, domáhá-li se pronajímatel na př. vyklizení a odevzdání najatých místností, neboť vyvozuje důsledky z ustanovení § 1118 o. z. a nelze tomu rozuměti jinak, než že žádá zrušení smlouvy. Domáhá-li se tedy žalobce vrácení kupní ceny z důvodu § 934 o. z., domáhá se tím mlčky také zrušení smlouvy. Pojetí deklaratorního výroku o zrušení do rozsudečného výroku je na místě jen v případech, kde má žalobce právní zájem na něm (§§ 236, 259, 228 c. ř. s.). Neurčitost žalobní žádosti a rozsudečného výroku shledává žalovaný s hlediska § 7 ex. ř. i v tom, že odsouzením k zaplacení tržní ceny proti vrácení »obrazu« není tento blíže individualisován, takže výrok rozsudečný jako neurčitý nehodí se k exekuci. Odvolací soud nemá výtku za opodstatněnou. Označení osoby oprávněné a povinné, předmět, způsob, rozsah i čas povinného plnění jest v rozsudku uveden. Přihlíží-li se pak k ustanovení §§ 7/2 a 8 ex. ř., nebylo by povolení exekuce, nabude-li rozsudek právní moci, na tom závislé, aby bylo prokázáno, že vzájemné plnění bylo už vykonáno nebo zjištěno. Okolnost tato přichází v úvahu teprve při výkonu exekuce pokud se týče vyřízení návrhu podle § 42 č. 4 ex. ř. Věřitel může také za exekučního řízení orgány výkonými pravoplatně odevzdati věci, je-li k tomu vzájemným plněním zavázán (§ 25 ex. ř., § 379/5 jed. řádu, rozh. Sb. n. s. č. 1769). Nemůže tedy neúplné označení obrazu býti případnému vedení exekuce na závadu. Že jde o obraz koupený 20. dubna 1934 jako od Velasqueze pocházející, není mezi stranami sporno. Odvolatel napadá pak právní ná-

zor prvního soudu, že lze v souzeném případě použití § 934 o. z. a zdůrazňuje, že jest rozhodnou stanovení obecné hodnoty v době koupě a, že třeba užítí předpisu § 305 o. z. Toto ustanovení však právě odvolací vývody přehlížejí. Rádná a obecná cena se stanoví, odhadne-li se věc podle užítku, který se zřetelem k době a místu obvykle a všeobecně skýtá. O takové ceně slyšení byli znalci a soud se posudkem řídí. O cenu zvláštní obliby se podle zjištění soudu nejedná. Obecná hodnota je závislá především od doby a místa koupě; nabídka a poptávka světová není směrodatná. Obrazy mohou mít jinou hodnotu v Čechách, jinou na př. v New Yorku. Kdyby existovala a byla směrodatná nějaká hodnota světová, podle světové nabídky a poptávky, musil by obraz míti v celém světě stejnou cenu. Znalci došli k závěru, že nejde o dílo Velasquese, nýbrž o dílo italského nebo španělského malíře z první poloviny 17. století, jehož osobu nelze blíže určit. Jest tedy obraz posuzovat jako bezejmenný. Jeho hodnota činí podle znalců 40.000 K až 70.000 K. Nejde o žádný odpor se spisy, když soud přihlíží k posudku znaleckému, že obraz lze prodati v Čechách za tuto cenu. Laesio enormis není také vyloučena při koupi uměleckých předmětů. Je-li tu obchod uměleckými předměty, tvoří se nutně i cena tržní. O ceně zvláštní obliby lze mluvit tehdy, když věc má pro někoho určitou cenu z důvodů, které tkví u osoby té; může být i založena na zvláštních poměrech nebo náhodných vlastnostech věci. O takové případy zde nejde. Nejde také, jak míní dovolatel, o umělecký unikát. Pro to zjištění prvního soudu neposkytuje žádného podkladu. Vývody, které se týkají zamítací části rozsudku, nemají významu. Zamítací výrok je pravoplatný, není napaden odvoláním. Zjištěno pak bylo, že tržová cena v penězích byla smluvena částkou 275.000 K. Vrácení této částky se žalobce právem domáhá z důvodu § 934 o. z.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nejde zde již o zmatečnost rozsudku, protože výtky dovolatelovy směřují pouze proti rozsudku soudu procesního, kdežto dovolací důvod § 503 č. 1 c. ř. s. má na mysli pouze rozsudek soudu odvolacího, jemuž však dovolatel zmatečnost ve smyslu § 477 č. 9 c. ř. s. nevytýká. Dlužno tedy jenom zkoumat, nebylo-li s hlediska předpisů hmotněprávních překážky proti tomu, aby mohlo být uznáno o žalobní prosbě, pokud se zakládala na zkrácení přes polovici podle §§ 934 a násl. obč. zák. V tomto směru dlužno přisvědčiti odvolacímu soudu, že tomu tak není. Nesejde na tom, že ani v žalobním petitu ani v rozsudkovém výroku nebylo výslovně uvedeno, že se smlouva z tohoto právního důvodu zrušuje, třeba předpokladem nároku z tohoto právního důvodu uplatněného takové zrušení smlouvy podle zákona skutečně bylo. Žalovanému nestala se újma tím, že k takovému výslovnému výroku nedošlo, protože ani za daného stavu věci nelze pochybovat o tom, že jak žalobce sám, který přece sám jako důsledek se své strany nabídl vrácení koupeného obrazu, tak jmenovitě také oba soudy ve skutečnosti na takové zrušení smlouvy

pomýšlely a, že k němu jejich výrokem ve skutečnosti došlo. Není tím ohrožena ani právní bezpečnost a proto dovolací soud nemá za potřebné poopravit v tom směru rozsudečné výroky nižších soudů. Žalovanému nevzešla újma ani z toho, že se ve výroku nečiní zmínka o oněch obrazech, kterých se mu od žalobce dostalo, jak k tomu poukázal v odvolání. Konečně nemůže být i řeči o neurčitosti žalobního nebo rozsudkového výroku v příčině obrazu koupeného od žalovaného, protože mezi stranami není pochybnosti o tom, o který obraz ve skutečnosti jde. V těchto zde naznačených směrech neučinil žalovaný žádné připomínky před procesním soudem, ač by tak byl měl učiniti podle procesních předpisů, jestliže považoval tyto právní otázky za důležité, aby o nich bylo pojednáno. Bezpodstatná je výtka rozporu se spisy, protože se netýká skutkových předpokladů, nýbrž názoru soudu o tom, zda jde o unikát čili nic. Že smluvná cena obrazu činila 275.000 K, je v souhlase s rozsudkem zmíněného soudu. Bylo již naznačeno, že po právní stránce nesejde ani na tom, že žaloba byla co do 100.000 K zamítnuta a že si žalovaný do této zamítavé části rozsudku nemohl stěžovati. S hlediska předpisů §§ 934 a 935 obč. zák. o. posoudily nižší soudy tuto věc správně. Správně tu položily za základ také předpis § 305 cit. zák. o ceně rádné a obecné, o jejíž určení v souzeném případě běželo. Žalovaný mluví v dovolání neprávem o ceně tržní, a tak nejsou na místě ani důsledky, které z tohoto nepřesného označení dovozuje. Neprávem vytýká odvolacímu soudu, že prý se vůbec nevypořádal s námitkami, jež žalovaný uplatňoval v odvolání k objasnění otázky, zda je či není vyloučen opravný prostředek zkrácení přes polovici při prodeji a koupi uměleckých předmětů. Vždyť na jiném místě sám připoustí, že se odvolací soud v této otázce postavil na stejné stanovisko, které podle vlastního vyličení žalovaného zaujal také Klangův komentář. Také dovolací soud považuje toto posouzení zmíněné otázky za správné. Nejde tu, v hospodářském styku, o to, jakou kulturní hodnotu mají umělecká díla, jaká je tedy tato nehmotná, a proto třeba jen imaginární, hodnota. Pro hospodářský styk dlužno posouditi také umělecká díla jako předměty takového styku, tedy jako jiné zboží, jež může být předmětem úplatných převodů, při nichž se hospodářský zájem jedné i druhé strany projeví úplatou v penězích, tedy cenou. Že tu také umělecká hodnota může být a bude jedním z činitelů, které určují cenu, o tom netřeba pochybovati stejně jako o tom, že v konkrétním případě bude na určitého kupce působiti také jeho osobní poměr ke kupované věci, který třeba může být zcela opačný, než jaká je obecně uznávaná hodnota (nebo bezcennost) umělecká a kulturní. Nelze však souhlasiti se žalovaným, jakoby ona skutečnost sama, že se předmět koupě — třeba umělecké dílo — kupujícímu líbí, stačila k úsudku, že mimořádná cena podává se právě jenom ze zvláštní obliby kupujícího, protože přece je na bílé dni, že pravidelně se kupují předměty, jež se kupujícímu zamlouvají. Hledíme-li pak k tomu, co žalovaný před procesním soudem uváděl k vyvrácení nároku žalobcova, pokud se opíral o zkrácení přes polovici, shledáme, že v obraně žalovaný hlavně kladl důraz na to, že šlo o pretium affectionis a že nedošlo-li k výslovnému prohlášení žalobcova, že

tomu tak jest, nutno prý tak usouditi z průběhu celého vyjednávání, při čemž právě žalovaný budoval na tom, že jde o takové umělecké dílo, u něhož nabídnutá cena jinak ani nemůže býti hojnocena. Tento názor nepovažuje dovolací soud za správný, jak již bylo uvedeno. Také taková umělecká díla mohou býti a bývají předmětem obchodu a může se u nich utvořiti taková cena, kterou lze podle časových a místních poměrů považovati za cenu řádnou a obecnou, při čemž se užitková hodnota, jakou má zákon na mysli, neurčuje výlučně hodnotou kulturní nebo uměleckou, nýbrž případně také jinými cenovými faktory hospodářského styku (líbivost, poptávka a pod.). A tu ovšem nesejde na tom, byl-li již určitý předmět sám, o jehož obecnou hodnotu půjde, předmětem onoho styku, předmětem obchodu, nýbrž hleděti dlužno k tomu, jak se cenové poměry vytvářejí u takových předmětů vůbec. Než v souzeném případě byl již onen obraz sám předmětem hospodářského styku, žalovaný sám se zmínil o tom, jak sám obraz onen kupoval, že dal za něj v Paříži asi 100.000 K, a že pojistil obraz při dopravě na 250.000 K. Z toho přece dlužno usuzovati, že sám žalovaný o peněžní ceně obrazu uvažoval, že si tedy ten obraz podle peněžní jeho hodnoty oceňoval. Jestliže tedy může zde přijíti takové ocenění v penězích v úvahu vůbec, nelze zajisté vyloučiti ani možnost určení obecné ceny, to jest ceny, podle níž možno peníze do koupě obrazu vložené zase získati prodejem, v čemž právě spatřovati dlužno onu užitkovou hodnotu, kterou má na mysli zákon, a kterou nesprávně žalovaný směšuje s hodnotou kulturní nebo uměleckou, anebo ji za tuto zaměňuje. Že by snad žalovaný svou obranu opíral také o ono místo zákona, podle něhož nelze onoho právního prostředku použití také tehdy, když pravou cenu nelze již vyšetřiti (§ 935 předposl. sl. obč. zák.), nelze z jeho vývodů s bezpečností vůbec usouditi. Před procesním soudem, jak již řečeno, žalovaný sám mluvil o různém cenění obrazu, nečinil námitek ani proti tomu, když soud připustil důkaz znalci k vyšetření obecné hodnoty obrazu, ba dohodl se s odpůrcem o osobách znalců, což by zajisté nebyl nechal bez výhrady, kdyby byl měl za to, že onu cenu již vůbec vyšetřiti nelze a kdyby byl měl na mysli zmíněné místo zákona. Než netřeba podrobněji rozebírat, že za daného stavu věci ono místo zákona vůbec nemůže přijíti v úvahu, protože tu zákonu tanuly na mysli poměry docela jiné, neboť vývody žalovaného, které by se daly uvést v souvislosti s tímto právním posouzením a s touto právní otázkou, dovolací soud neuznává za přesvědčivé, nýbrž souhlasí v této příčině s názorem odvolacího soudu, že ani u uměleckých předmětů není vyloučeno použití předpisů o zkrácení přes polovici, neboť také u takových předmětů s hlediska hospodářského styku, případně obchodu s obrazy, je možnost hodnocení v penězích, tedy tvoření cen a jejich pohyb, se všemi důsledky v toho vplývajícími. Proto nepochybily nižší soudy ani v tom, jestliže určení obecné ceny učinily vůbec předmětem důkazu znaleckého. Nepochybily po právní stránce ani v tom, že při tom přihlížely nebo daly znalcům přihlédnouti k poměrům v místě smlouvy, tedy v Čechách, neboť je to v souhlasu s doslovem, ale také s intencí zákona, protože kupující je zajisté oprávněn obrátiti věc k svému užítku zpeněžením právě také

tam, kde ji koupil, nehledíc k tomu, že by bylo bývalo na žalovaném, aby byl naznačil hned před procesním soudem, kteréže místo by bylo mělo býti vzato za základ k vyšetření obecné ceny a jak by se ona byla na tom místě projevila, což však žalovaný neučinil. Jak v tomto směru, tak také co do autora obrazu vyslovuje žalovaný pouhé hypotézy, domněnky, s nimiž ovšem nelze se spokojiti při řešení sporu a rozhodování věci. Správně posoudily soudy a daly posouditi znalci také obraz jako takový podle toho, jak se objektivně posouditi dal, bez ohledu na možnosti ve sporu nedokázané nebo na domněnky žalovaného. Pro toto objektivní posouzení obrazu jako předmětu, pro který má býti určena obecná cena, možno vzíti v úvahu jenom to, co je objektivně přijatelné pro znalce, a tak oni skutečně také peněžní hodnotu, tedy cenu obrazu, posuzovali, při čemž nesejde na tom, že se v ocenění rozcházel. Okolnost, že snad podle domněni žalovaného mohl přijíti v úvahu jako autor obrazu určitý autor, nemohla zde býti rozhodující. Vždyť žalovaný sám, snaže se vyvrátiti námitky žalobcovy, že byl uveden v omyl anebo že byl v omylu, se ohrazoval a trval na tom, že onen obraz ani za obraz Velasquesův neoznačoval ani jako takový neprodával, nýbrž připojil jenom atesty, jež uváděly onoho mistra za původce obrazu. Ony posudky, jež byly opatřeny soukromou cestou, nelze ovšem vzíti za základ oceňování obrazu, což žalovaný sám nepřimo uznává. Neměl by pravdu, kdyby snad chtěl budovati v dovolání na tom, že žalobce měl dokázati, že obraz od jmenovaného malíře nepochází. Sám správně uvedl, že podati důkaz o určité právní skutečnosti náleží tomu, kdo ji tvrdí a nikoli tomu, kdo popírá (qui affirmat, non qui negat). To však neplatí jenom o žalobci, jak se snad dovolatel mylně domnívá, nýbrž o obou stranách; také žalovaný musí podati důkaz o právní skutečnosti, na které buduje svou obranu. Jestliže snad měl za to, že obraz má větší obecnou cenu proto, že jde o obraz jmenovaného mistra, bylo na něm, aby tuto skutečnost dokázal, a nemůže průvodní břemeno přesunouti na žalobce, aby dokazoval, od kterého že umělce obraz nepochází nebo pocházeti nemůže. Žalovaný nejen, že nějaký průvodní návrh v tomto směru neučinil, nýbrž vážně ani netvrdil, že o zmíněného původce skutečně jde; sám uvedl, že původně považoval obraz za výtvar jiného, určitého původce, ovšem později k dolíčení své dobré víry a k vyloučení obmyslnosti trval na tom, že osobně je přesvědčen o tom, že ony atesty o původci, jež dal žalobci, jsou správné. Toto jeho osobní přesvědčení nemůže však býti základem určení obecné ceny obrazu a nelze požadovati a ukládati žalobci, aby správnost onoho přesvědčení žalovaného vyvracel.

Čís. 17456.

Lze se domáhati obnovy z důvodu podle § 530 č. 7 c. ř. s., dozvěděla-li se strana teprve po vydání rozsudku o jménu a adrese svědka, o jehož existenci sice věděla již za sporu, jehož však nemohla vypátrati, ježto šlo o osobu neznámou a jednání sporných stran jen náhodou přítomnou.

Nesejde na tom, že se strana o svědkovi v původním sporu nezmínila a nenabídla důkaz jeho výpovědi, když by ani ve lhůtě, případně jí soudem udělené (§ 279 c. ř. s.), po něm nemohla pátrati, nýbrž mohla počítati jen s tím, že by ho mohla náhodou naléztí.

(Rozh. ze dne 8. listopadu 1939, R I 604/39.)

Rozsudkem prvního soudu ze dne 24. listopadu 1938 byla pravoplatně zamítnuta žaloba Marie S. proti Růženě O. na zaplacení 1.300 K, ježto žalobkyně neprokázala, že jí žalovaná dluhuje zažalovanou částku. Ve sporu o obnovu přednesla žalobkyně Marie S., že při hovoru dne 18. února 1936 mezi ní a žalovanou byl přítomen náhodný zákazník žalované, uhlířský dělník, jehož však neznala ani co do jména, ani co do bydliště, který může potvrditi, že tehdy žalovaná strana dluhovala žalobkyni kromě částky 1.300 K ze zápůjčky ještě 560 K za zboží, a že žalovaná tehdy zaplatila žalobkyni 560 K za zboží, kdežto ohledně zbytku zápůjčky žádala žalobkyni, aby jí poshověla. Na to příjem částky 560 K za zboží žalobkyně také potvrdila do knížky se zelenými deskami dole pod textem. Poněvadž tato výpověď uhlířského dělníka, jehož jméno a adresu zjistila žalobkyně teprve dne 9. ledna 1939 při náhodném setkání, mohla by míti ve spojení s ostatní výpovědi rozhodující vliv na rozhodnutí sporu dřívějšího ve směru příznivém pro žalobkyni a poněvadž v dřívějším sporu žalobkyně tohoto svědka použití nemohla, třeba by o něm měla vědomost, právě proto, že neznala jeho jméno a adresu, domáhá se žalující podle § 530 č. 7 c. ř. s. obnovy řízení. První soud zamítl žalobu. Odvolací soud, vyhradiv pravomoc, uložil prvnímu soudu nové jednání z těchto důvodů: Prvý soud zamítl žalobu proto, že v daném případě, měla-li žalující vědomost o svědeckém důkazu, při čemž jméno a adresu svědka doposud neznala, bylo její povinností, aby důkaz tímto svědkem nabídla a žádala o povolení lhůtu ve smyslu § 279 c. ř. s., po případě zároveň i o přerušení řízení ve smyslu § 167 c. ř. s. by: z jednání vyloučen, zůstal by jí zachován důvod obnovy, nikoliv ovšem ve smyslu § 530 č. 7, nýbrž ve smyslu § 531 c. ř. s. Ježto žalující strana se tak nezachovala, nemůže se vůbec domáhati obnovy podle § 530 č. 7 c. ř. s. S tímto názorem nelze souhlasiti. Žaloba jest opřena o důvod § 530 č. 7 c. ř. s. Soud prvé stolice spatřuje zavinění žalující strany v tom, že se nezachovala ve smyslu předpisu § 279 c. ř. s., případně § 167 c. ř. s. Co se prvního týče, přehlídí první soud, že citované zákonné ustanovení neukládá nijakou povinnost straně, k provedení jejíhož důkazu vadí nějaká překážka, nýbrž, že stanoví pouze pravidlo pro postup soudu v takovém případě. Protože také lhůta, o níž toto ustanovení speciálně jedná, nemá povahu lhůty, jež má straně důkaz vedoucí umožniti jeho provedení, nýbrž lhůty, jež má obmeziti jeho provedení časově, sledujíc účel rychlého provedení sporu. Bylo by proto protismyslné nutiti stranu důkaz vedoucí k žádosti o udělení takové lhůty, když její stanovení směřuje proti této straně. Leč i kdyby bylo lze vycházeti z toho, že strana, která má důkaz, jehož provedení

vadí překážky určitého trvání, má povinnost důkaz ten nabídnouti a žádati za udělení lhůty k jeho provedení, nebylo by použití § 279 (335) c. ř. s. na místě, neboť předpokladem jeho použití v každém případě je, že strana může nabídnouti určitý důkaz. Důkaz svědecký jest důkaz osobní, z čehož plyne, že lze věsti toliko důkaz svědectvím určité osoby, nikoliv osoby blíže neurčené, tedy zejména osoby, již strana ani podle jména nemůže označiti. Pokud strana osobu, jejímž svědectvím chce věsti důkaz, nepojmenuje, nelze mluvit o tom, že nabídla svědecký důkaz, pročež není možno o takovém bezobsažném návrhu, který ve skutečnosti není nabídnutím důkazu, vydávati nějaká usnesení, ať již průvodní, či jiná. Proto i z tohoto hlediska jest mylný názor prvního soudu, který opírá se zřejmě o rozhodnutí Sb. n. s. č. 351, jehož skutkový základ však byl jiný. Pokud pak první soud poukazuje na předpis § 167 c. ř. s., činí tak zcela nepřipadně, neboť předpis ten stanoví pouze, že předchozích ustanovení §§ 163 až 166 c. ř. s. jest užití, když podle jiných předpisů c. ř. s. má nastati přerušení z jiných důvodů, nezakládá však předpis ten sám takového důvodu, a o jiné zákonné ustanovení, jež má citovaný předpis na mysli, nebylo by lze také návrh na přerušení opřiti, ježto takového ustanovení není.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Doslov § 530 č. 7 c. ř. s. »nebo nalezne důkazy nebo nabude teprve možnost jich použití« zní zcela všeobecně a nelze uvedený předpis zákona omezovati jen na důkazy listinné. Žalobkyně byla by mohla v průvodním sporu nabídnouti důkaz jen svědkem přesně označeným, což plyne z § 277 první odstavec c. ř. s., podle něhož jest v průvodním usnesení přesně označiti průvodní prostředky. Rozhodnutí, uveřejněné pod č. 351 Sb. n. s., má jiný skutkový poklad. Sloť v něm o svědka, jehož žalobce znal jako dělníka žalovaného. Mohl jej proto lehko vypátrati. V souzené věci však jde o neznámého náhodného zákazníka žalované, takže žalobkyně ani nemohla po něm pátrati a nemohla počítati s tím, že by ho mohla najíti v nějaké lhůtě, kterou by jí soud snad udělil, když mohla počítati nejvýše jenom na náhodu. Za těch okolností nelze jí v zásadě odepřiti právo na obnovu řízení jenom proto, že se o onom svědkovi v původním sporu nezmínila, nebo že nenabídla důkaz jeho výslechem, k němuž podle tehdejšího stavu věci ani nemohlo dojiti.

Čís. 17457.

Vymáhající strana musí v exekuční žádosti tvrditi a veřejnou listinou podle § 9 ex. ř. prokázati totožnost povinného s dlužníkem uvedeným v exekučním titulu, byla-li později dlužníkoví povolena změna jména.

Byla-li však exekuce bez takového důkazu prvním soudem již jednou podle téhož exekučního titulu povolena a nenapadl-li povinný toto usnesení, neměl rekursní soud důvodu, aby bral totožnost povinného s prvním dlužníkem v pochybnost.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1939, R I 516/39.)

Prvý soud povolil vymáhající straně exekuci zabavením pohledávky. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podle § 9 ex. ř. lze povolit exekuci pro jinou osobu, nežli tu, která jest jako oprávněná v exekučním titulu uvedena, nebo proti někomu jinému nežli tomu, kdo jest uveden v exekučním titulu jako povinný jen, pokud se prokáže listinami veřejnými nebo veřejně ověřenými, že nárok v exekučním titulu uznaný nebo závazek v něm určený z osob tam pojmenovaných přešel na ty osoby, od nichž nebo proti nimž jest exekuce navržena. Vymáhající strana tvrdí v exekučním návrhu, že původně se jmenoval povinný Müller a, že po vzniku exekučního titulu byla povinnému povolena změna jména na Miller, ale nepředložila o tom podle § 9 ex. veřejnou listinu, ačkoliv předložení takové listiny jest v takovém případě nutné (Komentář Neumann-Lichtblau, I. díl, str. 71). Měl proto první soud takovýto návrh zamítnouti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Jest sice správné, že podle § 9 ex. ř. má vymáhající strana veřejnými listinami prokázat, že pohledávka exekučním titulem vykázaná přísluší jí a proti povinné straně, že ona jest pravou a oprávněnou vymáhající věřitelkou a povinná strana pravou povinnou stranou. Leč v tomto případě toho již potřeby nebylo. Podle obsahu notářského spisu ze dne 30. září 1925, který jest exekučním titulem, přísluší pohledávka proti V. Müllerovi a bylo proto na vymáhající straně, když později zemským úřadem v P. byla povinnému povolena změna jména na Miller, tuto změnu nejen v exekuční žádosti tvrditi jako v daném případě, nýbrž jí i veřejnými listinami prokázati. Avšak, když byla podle téhož notářského spisu povolena též vymáhající straně okresním soudem exekučním v P. již exekuce rovněž proti V. Millerovi dne 29. srpna 1936 č. j. . . . a také dne 20. března 1937 č. j. . . ., aniž by tato usnesení exekuci povolující byla povinným napadena, nebylo již důvodu, aby bylo rekursním soudem bráno v pochybnost, že povinný M. jest pravou povinnou stranou.

Čís. 17458.

Ustanovení § 25 odst. 1 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. dává nespornému soudci toliko možnost provést zjištění práva nebo právního poměru v nesporném řízení, nenařizuje mu však, aby tak činil v každém

případě. Odkázání účastníků na řízení sporné není žádným z důvodů zmátečnosti, uvedených v § 41 uved. zák.

Ustanovení §§ 125, 126 nesp. pat. nebyla porušena (§ 46 odst. 2 nesp. řiz.), odkázal-li pozůstalostní soud zákonného dědice na pořad práva proti dědici z posledního pořízení, jež bylo zřízeno v náležitě formě a jehož pravost nebyla popřena, třebaž zákonný dědic tvrdí, že jde jen o dovětek.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1939, R I 654/39.)

Pozůstalostní soud odkázal podle § 125 nesp. pat. na pořad práva dědice, přihlásivši se k pozůstalosti po zůstaviteli bezvýmínečně ze zákona s tím, aby do 1 měsíce podal žalobu na vnučku zůstavitelovu Martu K., která se přihlásila k pozůstalosti bezvýmínečně z posledního pořízení ze dne 1. dubna 1933, o němž dědici ze zákona se přihlásivši tvrdili, že jde o dovětek. Rekursní soud potvrdil usnesení prvního soudu. Důvody: Marta K. přihlásila se k pozůstalosti na základě poslední vůle bezvýmínečně a žádala, aby její dědická přihláška byla přijata na soud, předloživši poslední vůli a usnesením ze dne 11. července 1939 byla tato její dědická přihláška přijata na soud. Soud musí přijmouti každou dědickou přihlášku, která je řádně doložena. Soud pozůstalostní nemůže se při tom pouštět do zkoumání otázky platnosti testamentu. Tuto otázku jest právě podle § 125 nesp. pat. vyříditi sporem. Tím, že byla přijata přihláška Marty K. z testamentu a podány byly dále přihlášky dědiců ze zákona, nastává tu případ § 125 nesp. pat., kdy nesrovnalostí nutno odkliditi sporem. Jsou-li tu dědické přihlášky sobě odporující, jest soud povinen je všechny přijmouti. Soud jest povinen přijmouti každou dědickou přihlášku, která se děje v předepsané formě (§ 122 nesp. pat.), neboť domnělý dědic může svůj nárok po čas pozůstalostního řízení uplatňovati jenom touto cestou a může žalovati teprve, když jej soud na pořad práva odkáže. Jen formální nedostatek přihlášky může přivoditi odmítnutí její, materiální nedostatek k tomu nedává práva.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Proti srovnalým usnesením nižších soudů uplatňuje dovolací rekurs nezákonnost a zmátečnost. Oba tyto důvody spatřuje v tom, že prý odkázáním stěžovatelky na pořad práva byly porušeny předpisy §§ 125 a 126 nesp. pat., poněvadž prý poslední pořízení ze dne 1. dubna 1935 není závětí, nýbrž pouhým dovětkem, neobsahujícím prý jmenování Marty K. za dědičku, nýbrž určujícím pro Martu K. jenom dva odkazy. Leč není zmátečností, když nesporný soudce sám neřešil otázku, zda zmíněné poslední pořízení jest závětí či dovětkem; § 25 odst. 1 zák. č. 100/1931 dává sice nespornému soudci možnost provést zjištění práva nebo právního poměru v nesporném řízení, avšak nenařizuje mu,

aby tak v každém případě činil. Odkázání účastníků na řízení sporné není žádným z důvodů zmatečnosti uvedených v § 41, zákona č. 100/1931 Sb. z. a n. Také není opodstatněn důvod nezákonnosti.

Shora uvedené poslední pořízení bylo zřízeno v náležitě formě a pravost jeho nebyla popřena. Proto nebyl porušen předpis §§ 125 a 126 nesp. pat., když byli zákonní dědici poukázáni, aby nastoupili pořadem práva proti Martě K.

Čís. 17459.

Pojištění úrazové je pojištěním ze zákona; vzniká dnem, kdy pojištěnec počal pracovat v podniku nebo v závodě, jenž podléhá úrazovému pojištění dělnickému, nehledíc na to, zda přihláška byla učiněna řádně a včas (§ 1 zák. č. 1/1888 ř. z.).

Nesplnil-li zaměstnavatel přihlašovací povinnost (§ 18, odst. 1 uved. zák.), stihají ho toliko následky podle § 51 uved. zák. Z porušení této povinnosti nemůže zaměstnanci vůbec škoda vzejítí.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1939, Rv I 680/39.)

Žalobce přednesl mimo jiné, že byl zaměstnán u žalovaného jako zemědělský dělník od 12. října 1936 s platem 150 K měsíčně vedle zaopatření a bytu, což prý odpovídá dennímu platu 13.50 K. Od 2. prosince 1936 byl zaměstnán u mlátičky, náležející matce žalovaného, jako přistýlač s platem 15 K denně vedle zaopatření a bytu, což prý odpovídá dennímu platu 23.50 K. I tehdy byl však jeho zaměstnavatelem žalovaný. Dne 12. prosince 1936 utrpěl při miláčení úraz, jímž přišel o pravou nohu. Po propuštění z nemocnice dostal nemocenskou podporu a invalidní rentu úrazové pojišťovny pro Čechy v Praze. Avšak nemocenská podpora a později invalidní renta byly žalobci vyměřeny ze základu 13.50 K denní mzdy a nikoliv, jak správně mělo být vyměřeno, ze mzdy 23.50 K denně. To zavinil žalovaný tím, že neohlásil nositelům pojištění zmíněné zvýšení mzdy. Rozdíl mezi rentou invalidní, kterou žalobce pobírá a rentou, která mu správně náleží, činí 250 K měsíčně, tedy ročně 3.000 K, jejichž placení se domáhá na žalovaném. Žaloba podaná u pracovního soudu, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Při posuzování věci jest vycházeti z přednesu žalobce, že pobírá úrazovou rentu, tedy, že Úrazová pojišťovna dělnická uznala jeho úraz za podnikový. Tímto rozhodnutím jest i dovolací soud vázán (Sb. n. s. č. 9780, 11715). Pojištění úrazové vzniká podle § 1 zák. č. 1/1888 ř. z. dnem, kdy pojištěnec počal pracovat v podniku nebo v závodě, jenž podléhá úrazovému pojištění dělnickému, nehledíc na to, zda tu byla učiněna přihláška řádně a včas, jde tu tedy o pojištění ze zákona (ipso

jure). Podle § 18, odst. 1 zák. č. 1/1888 ř. z. jsou podnikatelé povinni podati oznámení o každém podniku podrobeném pojištění ve lhůtě určené a uvést v tomto oznámení mimo jiné i úhrn ročních výdělků, rozhodných pro pojištění osob podrobených pojištění. Škodlivé následky, jež nastávají z toho, že zaměstnavatel nesplnil povinnost uloženou mu § 18 zák. č. 1/1888 ř. z., jsou uvedeny v § 51 zák. č. 1/1888 ř. z. Tím jsou však ony škodlivé následky vyčerpány a nelze zaměstnavateli pro nesprávné splnění ohlašovací povinnosti ukládati povinnost další a to tím méně, když zaměstnanci z porušení této povinnosti nemůže vzejítí škoda, neboť pojištění toto se řídí stavem skutečným a nárok vzniká okamžikem počátku výkonu služeb nebo prací v podniku podléhajícím úrazovému pojištění. Byl-li by tedy žalobci vyměřen nižší důchod, než jaký odpovídal jeho skutečnému výdělku, bylo na něm, aby tento svůj nárok na vyšší důchod uplatnil u úrazové pojišťovny a v případě, že tato jej neuznala, se obrátil podle § 38 zák. č. 1/1888 ř. z. na příslušný rozhodčí soud. Nemůže proto žalobce z tohoto důvodu proti žalovanému uplatnit nárok na náhradu škody.

Čís. 17460.

Mezi ustanovením § 152 ex. ř. a ustanoveními §§ 225, odst. 2 a 226, odst. 1 ex. ř. není rozporu. Poslední předpisy předpokládají, že nedošlo ke srážkám, které jsou podle § 152 ex. ř. přípustné.

Vydražitel není povinen složit uhrazovací jistinu přikázanou na poživací právo, nebrání-li tomu dražební podmínky a souhlasí-li s tím v úvahu přicházející knihovní věřitelé.

Knihovní pohledávky věřitelů, kteří jsou odkázáni na nesloženou část uhrazovací jistiny pro případ jejího uvolnění, váznou dále v pozemkové knize, dokud jinak nezanikly.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1939, R II 197/39.)

Rozvrhuje nejvyšší podání z vydražené nemovitosti nevyhověl prvý soud žádosti vydražitele Dr. Ludvika T., aby byl zproštěn povinnosti složit hotově uhrazovací kapitál pro poživací právo Anny K. Důvod: Žádost vydražitele jest v rozporu s ustanovením § 225, odst. 2 ex. ř., podle něhož při služebnostech a věcných břemenech omezeného trvání, jež vydražitel přejímá započtením na nejvyšší podání má být uhrazovací jistina uložena na úrok a tyto úroky vypláceny vydražiteli po dobu, pokud břemeno trvá. Bylo by možno sice odchylně se od tohoto zákonného postupu tak, že by vydražitel nemusil skládati částky připadající na tuto uhrazovací jistinu, to však pouze tehdy, když by s tímto postupem souhlasili všichni zúčastnění, t. j. jak poživatelka tak všichni knihovní věřitelé odkázáni na uhrazovací jistinu. Poživatelka Anna K., také Zdeňka L. a Rolnická záložna ve V. se vyjádřily výslovně

proti tomu, aby vydražitel byl zproštěn povinnosti skládati částku připadající na uhrazovací jistinu poživacího práva Anny K. Nebylo proto lze žádosti vydražitele vyhověti. Rekuršní soud nevyhověl rekursu vydražitele. **Důvody:** V posuzovaném případě jde o poživací právo, které smělo býti vydražitelem převzato započtením na nejvyšší podání (§ 150 ex. ř.). Oprávněná věřitelka výměnkářka Anna K. nemusila podle § 171/2 ex. ř. prohlašovat, jakým způsobem žádá úhradu svého knihovně zajištěného práva; neboť způsob takové úhrady je předepsán § 225/2 ex. ř., podle něhož věcná břemena trvání omezeného, jež vydražitel přejímá, započtením na nejvyšší podání — jak tomu je i v posuzovaném případě — musí býti uložena na úroky. Tento zákonný předpis neplatil by pouze v takovém případě, kdyby již v dražebních podmínkách byl za souhlasu všech účastníků, tedy i výměnkářky a za souhlasu soudu exekučního stanoven jiný způsob úhrady poživacího práva (§ 152 ex. ř.). Podle schválených dražebních podmínek však nějaký odlišný způsob od normální úhrady práva poživacího stanoven nebyl a platí tu proto předpis § 225/2 ex. ř. Oprávněná z výměny Anna K. pak ani později dodatečně s jiným způsobem úhrady svého práva poživacího nesouhlasila, naopak výslovně se proti návrhu stěžovatelovu na zproštění povinnosti ukládati uhrazovací kapitál ohradila, nehledě ani k tomu, že tento nesouhlas projevila i zástavní věřitelka Zdeňka L., která následuje jako první knihovní věřitelka, odkázaná na uvolněný uhrazovací kapitál z bývalé ideální polovice nemovitostí Emila Sp. a která také včas oznámila, že žádá za hotové zaplacení svých pohledávek (§ 171, odst. 2 ex. ř.) a na tom také setrvala. I když výměnkářka má nárok proti vydražiteli na plnění výměnkářských dávek in natura, nezbavuje ji tato okolnost oprávnění, odporovati jinému způsobu placení uhrazovací jistiny než jaký je stanoven v dražebních podmínkách, resp. v § 225/2 ex. ř., neboť zákon v § 152 ex. ř. v tom směru žádných rozdílů mezi věřiteli nečiní. Nehledě k tomu je třeba pro takový odlišný způsob placení souhlasu všech účastníků na uhrazovací jistinu odkázaných, kteří musí býti v tom směru slyšeni (§ 56/2 ex. ř.) a takový souhlas se nepředpokládá, když jenom pouze někteří z nich s navrhovaným odlišným způsobem placení jsou srozuměni. (Viz Komentář Neumann, 3. vydání z roku 1928, str. 740.) Poněvadž v posuzovaném případě scházel souhlas Anny K., Zdeňky L. a Rolnické záložny ve V. s vydražitelem navrhovaným způsobem úhrady, právem první soud uložil rekurentu složit zbytky nejvyššího podání na uhrazovací kapitál v hotovosti za účelem uložení na úroky. Nejde také o porušení zásad § 150 a 152 ex. ř. neboť rekurent mohl před dražbou nahlédnouti do dražebních podmínek, z nichž musil zvědět, že podle § 225/2 ex. ř. musí složit uhrazovací kapitál, připadající na poživací právo Anny K., hotově, a nebyl tudíž vydražitel nijak v tom směru neinformovaný.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu vydražitele tak, že uložil vydražiteli, aby složil na uhrazovací jistinu přikázanou na poživací právo Anny K. jenom část, zbývající po odečtení pohledávek přikázaných z této uhrazovací jistiny pro případ jejího uvolnění Elišce a Hermině Sp. pod C 9, 10, 11 a 12 rozvrhového usnesení.

Důvody:

Právní názor nižších soudů, že uhrazovací jistina přikázaná na poživací právo se musí podle § 225, odst. 2 ex. ř. uložiti vždy celá na úrok, i když někteří pro případ jejího uvolnění na ni odkázaní věřitelé souhlasí, aby část na ně připadající byla ponechána věřiteli, není správný. Podle § 152 ex. ř. může si totiž vydražitel při složení nejvyššího podání sraziti, co připadá na úhradu jím započtením na nejvyšší podání převzatých pohledávek, služebností, výměnku a jiných věcných břemen. Tomuto ustanovení § 152 ex. ř. odporuje ovšem zdánlivě § 225, odst. 2 a § 226, odst. 1 ex. ř., podle kterých jest uhrazovací jistinu uložiti na úrok, přesto, že vydražitel musí nésti převzaté břemeno. Ve skutečnosti tu však není žádného rozporu, neboť poslední ustanovení předpokládají, že nejvyšší podání bylo hotově složeno a, že nedošlo ke srážkám, které jsou podle § 152 ex. ř. přípustné. K takovým srážkám však došlo v projednávaném případě, pokud jde o pohledávky přikázané pro případ uvolnění uhrazovací jistiny Elišce a Hermině Sp-ým, — nikoliv ovšem i pokud jde o pohledávku Rolnické záložny ve V., o které prohlásil vydražitel, že i na ní bylo složeno nejvyšší podání. — Vydražitel proto nemusí, když tomu ani nebrání dražební podmínky a když zejména obě věřitelky s tím souhlasí, částky uhrazovací jistiny na ně připadající ukládati na úrok, poživací právo zůstane v knihách váznouti právě tak, jako knihovní pohledávka věřitelů, pokud jsou odkázány na nesloženou část uhrazovací jistiny (§ 237, odst. 3 ex. ř.) a dokud jinak nezanikly. Po eventuálním zániku poživacího práva před vyčerpáním uhrazovací jistiny případně zbývající uhrazovací jistina soudem určeným následujícím věřitelům (Neumann, str. 737, vyd. 1928).

Čís. 17461.

Bylo-li nájemci v soudní výpovědi uloženo, aby vyklídl byt »v ustanovený čas« bez bližšího určení, jest tím podle okolností rozuměti čas, určený ve výpovědním a stěhovacím řádě (pro Čechy nař. zem. pres. v Praze z 8. května 1934 č. 119 Sb. z. a n.). V takovém případě počíná běžeti lhůta podle § 575, odst. 3 c. ř. s. teprve okamžikem uplynutí lhůty k plnění podle výpovědního a stěhovacího řádu (§ 6, odst. 3 uved. nař.).

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1939, R I 428/39.)

Soudní výpovědi ze dne 10. ledna 1939 byla dána povinnému čtvrtletní výpověď z bytu ke dni 1. dubna 1939 s návrhem, aby bylo povinnému uloženo najatý předmět »v ustanovený čas« pod exekuci odevzdati. **Prvý soud** zamítl návrh na povolení exekuce podaný na základě tohoto exekučního titulu dne 24. dubna 1939 proto, že exekuční titul zanikl již 15. dubna 1939, poněvadž zní k vystěhování dne 1. dubna 1939. Rekuršní soud vyhověl návrhu. **Důvody:** Exekuční tituly v nájemním řízení vzniklé jsou ve své platnosti časově omezeny ustanovením § 575 (3) c. ř. s. Podle něho soudní výpověď, proti níž včas nebyly podány námitky, pozbude platnosti, jestliže není navržena exe-

kuce na vyklizení ve čtrnácti dnech po tom, kdy mělo dojít k vyklizení. Pro určení počátku lhůty § 575 (3) c. ř. s. jest především uvést, že běh této lhůty nemůže počítati dříve, nežli lze vésti exekuci, t. j. teprve tehdy, až již uplynula lhůta k plnění, kterou určuje § 573 c. ř. s. Podle něho, nebylo-li tu ovšem zvláštní úmluvy, jest pro čtvrtletní výpovědi určena tato lhůta stěhovacím řádem pro Čechy a to datem 14. ledna, dubna, července a října. Teprve tímto datem počíná tedy běžeti lhůta § 575 (3) c. ř. s. Proto první soud neprávem zamítl návrh vymáhající strany na povolení exekuce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Soudní výpovědí ze dne 10. ledna 1939, na základě níž je exekuce žádána, byla povinnému dána čtvrtletní výpověď ke dni 1. dubna 1939 s návrhem, aby mu bylo uloženo, by najatý předmět »v ustanovený čas« pod exekuci odevzdal. Řčení »v ustanovený čas« uvedené ve výpovědi, neznamená v tomto případě nic jiného nežli čas určený ve výpovědním a stěhovacím řádu pro Čechy (nař. zem. presidenta v P. ze dne 8. května 1934 č. 119 Sb. z. a n.), to jest, že povinný musí a exekuci může býti donucen vykliditi byt teprve dne 14. dubna 1939 do 12. hodiny (§ 6 odst. 3 cit. nař.). Třeba tudíž míti za to, že teprve tímto okamžikem uplynula lhůta k plnění, a proto právem vyslovil soud rekursní, že teprve tímto datem počíná běžeti lhůta § 575 odst. 3 c. ř. s. Byl-li tedy exekuční návrh podán dne 24. dubna 1939, byl podán včas.

Čís. 17462.

Do pozemkových knih nelze zapsati právo bezplatného používání převozu přes řeku jako služebnost (§ 482 obč. zák.).

Je-li v knihovní žádosti právo, které se má zapsati, označeno pouze slovy »bezplatné používání převozu«, není jeho obsah a rozsah určen způsobem, stanoveným v §§ 5, 12 knih. zák.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1939, R I 550/39.)

Státní pozemkový úřad v knihovní žádosti ze dne 24. září 1931 žádal za vklad služebnosti bezplatného používání mostu přes Labe patřícího k velkostatku K., později opravil tuto žádost v té době ještě nevyřízenou tak, že slovo »mostu« škrtl a nadepsal slovo »převozu«. Oprava ta byla provedena úředně též v příslušné přidělové listině ze dne 24. září 1931. Prvý soud této žádosti vyhověl. Rekursní soud žádost zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Bezplatné používání převozu přes řeku Labe nelze do knih zapsati jako služebnost, protože to žádná služebnost není. Služebnost podle § 482 obč. zák. záleží totiž v trpění nebo opomíjení, nikoli však v konání. Bezplatné používání mostu a bezplatné používání převozu přes řeku jsou dvě naprosto různé věci, neboť bezplatné používání mostu jinou osobou než jeho majitelem záleží v pouhém trpění chůze nebo jízdy po mostě, kdežto bezplatné používání převozu přes řeku třetí osobou záleží v tom, že majitel převozního zařízení musí třetí osoby i s jejich náklady přes řeku převážeti, záleží tedy v konání prací a nemůže býti proto obsahem služebnosti, jako nelze služebnost chůze a jízdy po nějaké cestě zaměňovati s povinností dopravy osob a nákladů po oně cestě. Správný je také poukaz rekursního soudu na §§ 5 a 12 knih. zák., podle něhož u služebností a reálních břemen musí býti co nejurčitěji uvedený obsah a rozsah práva, které se má zapsati, kterýžto zápis lze v hlavní knize provésti i poukazem na příslušná místa zřizovacích listin. Výraz »bezplatné používání převozu« jest však v té příčině zcela neurčitý a nevyhovuje těmto zákonným předpisům. U »mostu«, kde jde o pouhé trpění chůze nebo jízdy jako při služebnosti cesty, by to stačilo, nestačí to však u používání převozu přes řeku, kde jde o konání práce, t. j. o převážení osob a nákladů.

Čís. 17463.

Při oddělení a převedení částí statku zabraného v pozemkové reformě nepřecházejí, pokud St. P. Ú. (ministerstvo zemědělství) nečiní jiný návrh, patronát a patronátní břemena s oddělenou částí, nýbrž zůstávají při kmenovém zbytku statku, při úplné rozparcelaci úplně pomíjejí.

St. P. Ú. (ministerstvo zemědělství) nemůže býti donucen, aby s oddělenou částí převzal i jen poměrný podíl patronátních břemen in natura nebo in solidum jako závadu simultanní, musí se však postarati o zajištění patronátních břemen příp. o peněžitou náhradu za ně.

Pokud knihovní soud má konati šetření, přešlo-li patronátní právo na přidělené nemovitosti, jež jsou předmětem knihovního jednání.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1939, R I 678/39.)

Prvý soud povolil odepsání pozemkových parcel ve vl. č. 284 zemských desk v katastrálním území B. od statku B. jako součástí zemskodeskového statku U. a zapsání jich do vl. č. 157 až 202 pozemkové knihy pro katastrální území B. a zrušil celou vložku č. 284 zemských desk jako vyčerpanou. Rekursní soud k stížnosti kostelů a beneficij v . . . . ., pokud se týče státní správy kultové zrušil usnesení prvního soudu a uložil mu, aby znovu rozhodl. D ů v o d y: Podle tvrzení stěžovatelů vázne na nemovitostech, o něž jde, břemeno reálního patro-

nátu ke kostelům a beneficiím v . . . , poněvadž pozemky ty jsou součástí statku B., na němž ono břemeno vázne. Přisvědčiti jest stěžovatelům, že břemena reálného patronátu jsou věcnými břemeny i bez zápisu do knih, že však mohou váznouti jen na nemovitostech, zapsaných v deskách zemských a, že břemena taková zanikají, jestliže ony nemovitosti byly odepsány ze zemských desk a přeneseny do knih rustikálních, v případě, že se celá vložka zemských desk vyčerpá a zruší. Povolí-li knihovní soud převod všech nemovitostí ve vložce zemských desk zapsaných do knih rustikálních, nevěda o patronátním břemenu na nich váznoucím, čímž právo patronátní ohledně vložky té a pozemků v ní zapsaných zaniklo, nelze upříti postiženému církevnímu ústavu právo k rekursu proti onomu usnesení, a to nejen podle §§ 123, 126 knih. zák., nýbrž i podle § 37 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n., neboť jest účastníkem, který může býti rozhodnutím soudu ve svých právech dotčen. O takový případ tu právě jde. Proto nezbývá, než aby návrhatele doložil svoji žádost prohlášením stěžovatelky, že svoluje s hlediska práva patronátního k odepsání pozemků bez tohoto břemene nebo žádal o zavedení vyzývacího řízení podle §§ 2, 3 a 4 zákona č. 18/1869 ř. z. a v něm navrhl, aby vzhledem k patronátu bylo soudní usnesení povolující a zahajující toto řízení doručeno i stěžovateli, která by pak byla oprávněna k odporu podle § 3 téhož zákona bez ohledu na to, zda patronátní právo jest zapsáno v knize pozemkové čili nic.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

Napadené usnesení rekursního soudu jest odůvodňováno ve shodě se zásadami vyslovenými v rozhodnutích č. 1849, 6117 a 15057 Sb. n. s. To by bylo správné, ale jen v případě, jestliže patronát vztahující se k církevním ústavům a nadacím vpředu uvedeným nezankl na nemovitostech, o něž jde, pozemkoreformním řízením. Podle § 26 náhradového zákona č. 329/1920 ve znění zákona č. 220/1922 Sb. z. a n. v případech, kde bylo podle tohoto zákona poznamenáno nebo vyhlášeno zamýšlené převzetí zabraného majetku státem nebo byla sjednána mezi pozemkovým úřadem a vlastníkem dohoda o převzetí, provedou na návrh pozemkového úřadu soudy vklad vlastnického práva pro stát, při čemž vymaže soud z moci úřední všechna knihovní břemena a dluhy, pokud pozemkový úřad neučiní jiného návrhu. Podle § 27 cit. zák., není-li předmětem převzetí celé knihovní těleso, odepíší soudy přejímané nemovitosti spolu s právy a zapíší je bez přenesení dluhů a břemen knihovních do nových knihovních vložek zřízených u soudu podle místní příslušnosti povolného za současného vkladu práva vlastnického pro stát, pokud pozemkový úřad neučinil jiného návrhu. To všechno platí podle § 28 cit. zák. i při tak zv. zkráceném přidělu, při čemž soudy na návrh pozemkového úřadu převedou právo vlastnické přímo na nabyvatele pozemkovým úřadem jim označené. Podle těchto zákonných ustanovení patronát — a tedy, ježto tento se skládá z práv a břemen,

i břemena patronátní — při oddělení části statku zůstávají při kmenovém zbytku statku, tedy s oddělenou částí nepřecházejí, a při úplné rozparcelaci úplně pomíjejí. Nemůže tedy Státní pozemkový úřad býti nucen k tomu, aby s oddělenou částí přijal třeba i jen kvocientální podíl patronátních břemen in natura, tím méně aby je přejal in solidum jako závadu simultanní. Přejímá-li však Státní pozemkový úřad zabraný majetek nebo jeho část, nepřecházejí tedy patronátní břemena s převzatými nemovitostmi, ale Státní pozemkový úřad jest povinen postarati se o zajištění poměrné kvoty patronátních břemen po případě o peněžitou náhradu za ně. To jest úkolem rozvrhovacího řízení o přejímání ceně podle §§ 47 a násl. cit. zák. (srov. rozh. č. 6163 Sb. n. s.). Ministerstvo zemědělství v dovolacím rekursu tvrdí, že o takový případ jde a že tento požadavek Státní pozemkový úřad v projednávaném případě splnil tím, že navrhl zavedení rozvrhového řízení, jehož výsledkem jest rozvrhové usnesení krajského soudu civilního v Praze č. j. Nc. Státní pozemkový úřad ve své knihovní žádosti ze dne 26. června 1934 navrhl knihovní jednání výslovně podle §§ 26, 27 a 28 náhradového zákona č. 329/1920 ve znění zákona č. 220/1922 Sb. z. a n. a podle rozhodnutí o přidělu ze dne 26. června 1934 č. j. 159.242/30-I/2. Jde tedy zřejmě o knihovní jednání v rámci pozemkové reformy, a kdyby patronátní právo ve smyslu náhradového zákona na převzaté a přidělené nemovitosti v projednávaném případě nepřecházelo, bylo by usnesení prvního soudu správné a nebylo by třeba je rušiti. Budě tedy úkolem rekursního soudu, aby vhodnými prostředky, zejména spisy o rozvrhu přejímání ceny, spisy Státního pozemkového úřadu, nyní ministerstva zemědělství, po případě i vyjádřením stran a účastníků vyšetřil, zda-li patronátní právo na převzaté a přidělené nemovitosti, které jsou předmětem tohoto knihovního jednání, přešlo čili nic, a pak znovu rozhodl. Trebas jde o vyřízení knihovní žádosti, jest toto šetření přípustné a nutné, ježto jednak jde o církevní patronát, který může na nemovitostech váznouti i bez knihovního vyznačení, jednak jde o knihovní věc pozemkoreformní, při níž jest se řídití též zásadami řízení nesporného (srov. rozh. č. 9094 Sb. n. s.).

Čís. 17464.

Advokát, který jménem určité osoby jako majitelky patentu podá proti třetí osobě oznámení pro porušení patentu, musí se před prvním zákrokem postarati o to, aby dostal náležitou plnou moc od osoby, za kterou v trestním řízení má vystoupiti; neučiní-li tak, a nebude-li proto v trestním řízení vysloveno porušení patentu, ručí za škodu tím způsobenou třetí osobě, proti které bylo trestní řízení k jeho návrhu zahájeno.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1939, Rv I 2714/38.)

Žalobkyně přednesla, že žalovaný vykával se plnou mocí firmy Deutsche Johnson Gesellschaft m. b. H. v B., podal jako zmocněnec této firmy u krajského soudu trestního v P. návrh, aby proti žalobkyni

bylo zavedeno trestní řízení pro porušení patentového zákona a povoleno zajišťovací opatření ve smyslu § 105 pat. zák. Po skončení trestního vyšetřování podal žalovaný jménem firmy Deutsche Johnson Gesellschaft m. b. H. v B. na veřejné společníky žalobkyně a jejího ředitele obžalovací spis. Námitkám do obžalovacího spisu vrchní soud nevyhověl a uznal obžalobu přípustnou. Před hlavním přelíčením zjistila žalobkyně, že plná moc žalovaného za Deutsche Johnson Gesellschaft m. b. H. v B. datovaná ze dne 24. září 1936 není podepsaná firemně. V důsledku toho navrhla 24. března 1937 krajskému soudu trestnímu v P., aby žalovaný předložil řádnou plnou moc. Soud tomuto návrhu vyhověl a nařídil žalovanému, aby předložil plnou moc řádně legalisovanou a firemně znamenanou. Žalovaný předložil novou plnou moc datovanou v P. ze 4. září 1936 znějící »Deutsche Johnson Aktiengesellschaft«, podepsanou pod zněním této akciové společnosti Vilémem B. Proti pravosti této plné moci se žalobkyně ohradila. Žalovaný na to uvedl protokolárně, že Vilém B. jest oprávněn k podpisu plné moci soukromé žalobkyně proto, že jest reprezentantem pro bývalou republiku československou. Podle patentového rejstříku zjistila žalobkyně, že reprezentantem a zástupcem ty Deutsche Johnson Gesellschaft m. b. H. v Berlíně jest Dr. H. v P., nikoliv Vilém B. a že za Vilém B. vůbec v obchodním rejstříku zapsána není a proto dotázala se přímo ty Deutsche Johnson Gesellschaft m. b. H., zda zmocnila Viléma B. k podpisu plné moci za ní a zda vůbec ví, že žalovaný zahájil proti ní (žalobkyni) jako právní zástupce dotázané firmy trestní řízení. Tato firma odpověděla, že žalovanému plnou moc neudělila, že jej vůbec nezná a že v Praze žádné representace nemá a v Československu obchody neprovozuje. V důsledku toho učinila žalobkyně dne 10. května 1937 u krajského soudu trestního v P. návrh na zastavení trestního řízení. Když se žalovaný o tom dozvěděl, vzal žalobu zpět. Žalobkyně tvrdí, že bylo povinností žalovaného, když převzal příkaz podati jménem firmy Deutsche Johnson Gesellschaft m. b. H. návrh na zahájení trestního řízení proti ní, aby si dal vyhotoviti řádnou plnou moc. To měl učiniti tím spíše, když mu to uložil soud z moci úřední. Sám žalovaný jako advokát měl se přesvědčiti, zda osoba, která mu udělila příkaz k mandátu, jest legitimována jednati za berlínskou firmu, a zda plná moc jest pravá a správná. Bylo též jeho povinností, aby o každém úkonu podal zprávu a o případných dalších úkonech si vyžádal rozhodnutí. Žalovaný učinil vědomě trestní oznámení jménem berlínské firmy na základě plné moci, která nebyla řádně vystavena, ač věděl, že reprezentantem této firmy v patentním rejstříku je zapsán Dr. H. Vilém B., nikdy mu příkaz k podání trestního oznámení jménem berlínské firmy »Deutsche Johnson Gesellschaft m. b. H.« nedal. Tímto opomenutím a nedostatkem náležité pozornosti a péle žalovaného byla žalobkyni způsobena škoda v zažalované výši. Nižší soudy uznaly žalobou uplatňovaný nárok důvodem po právu, odvolací soud z těchto důvodů: Bylo povinností žalovaného, aby přijímaje v září 1936 příkaz k návrhu na zavedení trestního řízení a na zajišťovací opatření podle § 105 pat. zák. proti straně žalující, spolehlivě zjistil identitu soukromého žalobce a poško-

zeného i aktivní legitimaci jeho k soukromé žalobě, jakož i oprávnění osoby, která jako zástupce soukromého žalobce má vystupovati k udělení příkazu v zastupení a jménem soukromého žalobce, pokud příkaz ten nebyl udělen tímto přímo. Žalovaný neuplatňuje, že byl Vilémem B. ohledně jeho legitimace uveden v omyl, snaží se ale dovoditi, že neměl důvodu pochybovati o věcné legitimaci Vilémem B. representované firmy, důvodů těch však za zjištěných okolností uznati nelze. Ať přijal a provedl příkaz přes to, že mu v době podání návrhu skutečný poměr a vztah Viléma B. k akciové společnosti, resp. společnosti s ruč. obm. byly známy, nebo spoléhaje na své styky s Vilémem B. jako reprezentantem akciové společnosti v dřívějších letech (1933) legitimaci téhož v době přítomné nepřezkoumával, v každém případě byl by musil buď pouhým dotazem nebo z příslušných dokladů (rejstříku obchodního, patentního a jiných spisů a listin) zjistiti, že už v roce 1933 převeden byl patent, o němž jde, s akciové společnosti na společnost s obm. ruč. v B. a že jejím zástupcem byl ustanoven a zapsán Dr. H. v P., zatím co v téže době, v době podání návrhu na trestní řízení, byl ministerstvem vnitra nařízen výmaz akciové společnosti a tuzemské její representace z moci úřední, když akciová společnost v B. jako hlavní závod přestala existovati již v roce 1931. Rovněž okolnost, žalovanému doznáně známá před podáním návrhu, že roční poplatek za dobu od 16. května 1936 do 15. května 1937 ve smyslu § 114 pat. zák. společností zaplacen nebyl, ve spojení s uvedenými již okolnostmi musila při řádné dbalosti, kterou od žalovaného bylo lze požadovati (§ 1299 vs. o. z.), vzbuditi při nejmenším vážné pochybnosti o legitimaci Viléma B. jako zmocněného zástupce společnosti s. r. o., ne-li přesvědčení, že návrh na trestní řízení jest jeho věci čistě osobní, a jest činěn v době, která spadá do doby po zániku patentu podle § 26, odst. 1 č. 2 a odst. 3 pat. zák. Právě z důvodu tohoto zákonného ustanovení nemůže žalovaný poukazovati na to, že v této době byl patent ještě chráněn a nesměl se spokojiti ujišťováním Viléma B., že poplatek i s přírůžkami ještě včas zaplatí. Žalovaný ostatně uznal nedostatečnost plné moci k návrhu na zavedení trestního řízení připojené, datované v B. dne 24. září 1936 a firemně »Deutsche Johnson Gesellschaft m. b. H. B.« podepsané tím, že ji nahradil jinou, datovanou v P. dne 4. září 1936, podepsanou ale firmou »Deutsche Johnson, Aktiengesellschaft, Vilém B.« v době, kdy patent, o jehož porušení šlo, již podle § 26 (1) 2 pat. zákona zanikl. Tento postup žalovaného porušuje i podle náhledu odvolacího soudu bedlivost a svědomitost žalovanému jako právnímu zástupci uloženou a zakládá samostatný důvod k náhradě škody, která přijetím a prováděním příkazu osoby nepovolané a nezmocněné protistraně vzešla.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Není o tom pochybnosti, že žalovaný, který trestní řízení proti žalobkyni zahájil a prováděl jménem firmy Deutsche Johnson Gesellschaft m. b. H. v B., jako majitelky patentu, neměl řádně plné moci pocháze-

jící od této společnosti. Vystupoval tedy v onom řízení vůči žalující straně jako jednatel bez příkazu. Nejde ovšem o jeho odpovědnost vůči jmenované společnosti, pro kterou jednal, nýbrž o jeho odpovědnost vůči žalobkyni, kterou tímto svým postupem a zákrokem poškodil. V poměru k této žalobkyni nesejde ani na tom, že tak činil z příkazu Viléma B., o němž prý se právem domníval, že je na základě svého smluvního poměru k majitelce patentu k takovému zákroku oprávněn. Žalovaný již podle obsahu trestního oznámení znal pravý stav věci alespoň potud, že k uplatnění nároků z patentního práva směl vystoupiti jenom jménem zmíněné již společnosti s r. o. Bylo proto jeho povinností, nežli se zákrokem u trestního soudu vmísil do onoho poměru mezi touto společností a žalující stranou, pro kterou vnitřní právní poměr mezi majitelkou patentu a Vilémem B. neměl právního významu, aby se o zmocnění obrátil na onu právní osobu, jejímž jménem měl trestní řízení proti žalobkyni zahájit a provádět, a měl se ovšem již také v zájmu svého příkazu Viléma B. předem postarat, aby se mu od ní dostalo plné moci a, aby nemohl býti ani o tom na pochybách, jakých náležitostí je k udělení plné moci v tomto případě zapotřebí a které orgány nebo osoby jsou k udělení plné moci oprávněny. Všecky tyto pochybnosti musil si při náležité pozornosti dokonale ujasnit, nežli trestní oznámení učinil, a nezbavuje ho odpovědnosti vůči žalující straně, do jejichž právních zájmů svévolně zasáhl, jestliže se spoléhal jenom na své znalosti o poměru mezi majitelkou patentu a Vilémem B. Nesměl se spokojiti plnou mocí, jestliže se nepřesvědčil o tom, že je skutečným a také platným a závazným projevem oné právní osoby, která v ní jako zmocnitel vystupuje, tedy projevu, který je právně účinný a závazný také vůči žalobkyni. Kdyby se byl podle toho zachoval a kdyby si byl opatřil hned před prvním zákrokem náležitou plnou moc oné právní osoby, za kterou měl v trestním řízení vystoupiti před soudem, nemohla by jej žalující strana činiti odpovědným za následky onoho zákroku, nýbrž mohla by se držeti jenom zmocnitelky, jejímž jménem před soudem jednal. Zda žalující strana skutečně porušila patentní práva, je pro souzený spor nerozhodné, když by z toho byla odpovědná jenom majitelce patentu, kterou byla ona společnost s r. o., a nikoli přímo Vilému B.-ovi, který sám osobně a přímo k vystoupení proti žalující straně oprávněn nebyl a který také podle vylíčení žalovaného mohl na základě svého smluvního poměru uplatnit své smluvní nároky jenom proti majitelce patentu a jenom jejím prostřednictvím nastoupiti proti těm, kdož do patentních práv zasáhli a tedy nepřímou jeho poškodili. Kdyby ona majitelka patentu z jakékoli příčiny proti porušiteli jejího práva nenastoupila, mohl by se Vilém B. na základě smlouvy hojiti jenom na ní, nikoli však přímo na žalující straně. Vilém B. podle skutkového stavu nebyl v patentním rejstříku zapsán ani jako majitel licence. Proto tu nebylo přímého právního poměru mezi ním a žalující stranou, ani kdyby bylo skutečně došlo k porušení patentu. Když pak si žalovaný ani během řízení náležitě plně moci neopatřil a když tedy v onom řízení porušení patentního práva vysloveno nebylo, je otázka porušení práva bez významu a nesejde ani na tom, kdy zaniklo patentní právo a od které doby stal se zánik ten účinným.

ným. Tyto okolnosti nemění nic na odpovědnosti žalovaného za následky soudního zákroku a nelze z nich dovozovati ani spoluzavinění žalující strany.

Čís. 17465.

Je lhostejno, jak jest v prodejních listinách uvedena prodejní cena stavebního losu a výherního listu.

Platnosti smlouvy o koupi losu nevádí, že jeho cena byla v prodejním listu uvedena na místě nenápadném, které mohlo býti snadno přehlédnuto.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1939, Rv I 559/39.)

Žalující přednesla, že žalovaný koupil od ní na splátky celkem 70 čsl. státních stavebních losů dílčích a tolikéž výherních listů těchto a sice 20 kusů dne 4. října a 50 kusů dne 8. října 1937 za 22.260 K vedle kolkovného, při čemž byly mezi stranami smlouveny měsíční splátky à 900 K. Žalovaný s počátku platil, jest však nyní se 3 splátkami v prodlení, takže se žalující domáhá na něm žalobou zaplacení 1.800 K. Žalovaný, jenž za sporu učinil mezitímní návrh určovací, že smlouva trhovává, na základě níž ony losy koupil, jest neplatná, namítl, že byl ke koupi těchto losů sveden omylem, do kterého jej listivě uvedli zástupci žalující, kteří tvrdili, že bursovní cena jest tatáž, jako cena prodejní, že žalobkyně na tomto obchodě nechce ničeho vydělati, že podepsal prohlášení, kterého nečetl, a že platil splátky 900 K měsíčně až do té doby, kdy se dozvěděl, že cena koupených losů a výherních listů daleko nedosahuje částky, za kterou byly od žalující strany koupeny. Prvý soud uznal podle žaloby a zamítl mezitímní návrh určovací. Odvolací soud, prohlásiv dovolání za přípustné (§ 502, odst. 3 c. ř. s.) potvrdil rozsudek prvního soudu. **Důvody:** Žalovaný nebyl ke smlouvě přiveden klamným předstíráním zástupců žalující strany. To je zřejmé z výpovědi svědka Oldřicha C., který byl v obou případech při koupi losů přítomen a žalovanému poradil, aby prodejní listiny podepsal a, jak sám jako svědek udal, věděl, že cena stavebních losů činí přibližně asi 150 K, ale chybně kalkuloval ohledně ceny výherních listů a proto se domníval, že celková cena žalující stranou požadovaná jest přiměřená. Svědek Oldřich C. považoval tedy požadovanou cenu losů i výherních listů za přiměřenou, poněvadž nesprávně počítal cenu výherních listů a tím byl žalovaný přiveden ke smlouvě, o které se nyní domnívá, že trhovává cena v ní smluvená přiměřenou není. To bylo vlastní pohnutkou, kterou byl žalovaný k uzavření smluv přiveden. Naproti tomu nelze věřiti, že by žalovaný, který se řídil radou svého syna, 30letého posluchače práv, uvěřil tvrzení zástupců žalující strany, že prodávané skupiny losů jsou zvláště výhodné, když svědek Oldřich C. sám udal, že mu sice zástupce výhodnost vykládal, ale tak nedbale, že se od něho nic nedozvěděl a nepochopil to, ačkoliv se několikrát na to dotazoval. Ani v té okolnosti, že zástupci při jednání neřekli žalovanému, kolik stojí u nich jeden los a jeden

výherní list a kolik činí jejich skutečná bursovní cena, nelze spatřovati klamné předstírání, když svědek Oldřich C. udal, že sám přibližně znal cenu stavebních losů a jen špatně kalkuloval cenu výherních listin. Za klamné předstírání nelze považovati, ani když zástupci žalující strany přisvědčili žalovanému, že zaplacené ceny vlastně uloží. Státní stavební losy byly totiž vydány podle zákona ze dne 11. března 1921 č. 100 Sb. z. a n. a vlád. nař. ze dne 7. dubna 1921 č. 165 Sb. z. a n. Ve čtvrté hlavě zákona o stavebním ruchu ze dne 11. března 1921 č. 100 Sb. z. a n. byla vláda zmocněna, aby opatřila pro podporu stavebního ruchu kapitál do jedné miliardy K losovou výpůjčkou (§ 23) a bylo stanoveno, že dlužný kapitál bude umořen ve 25 letech tím způsobem, že bude každoročně (počítajíc dnem 1. února 1922) vylosována část losů tahy umořovacími podle umořovacího plánu. Doručitelům takto tažených losů bude vyplacena jmenovitá hodnota a úroková premie 2% této hodnoty za každý rok, počínajíc rokem 1922 až do roku tahu, rok tento v to počítaje. Dále třeba uvážiti citovaná ustanovení vládního nařízení ze dne 7. dubna 1921 č. 165 Sb. z. a n. Z toho jde na jevo, že státní stavební losy mohou býti právem označovány za cenné papíry ukládací. Nebylo pak prokázáno, že by zástupce žalující strany ujišťoval žalovaného, že i výherní listy jsou ukládacími cennými papíry a žalovaný se na rozdíl mezi losy a výherními listy ani neptal. Odvolací soud má proto za to, že se žalovaná strana nemůže domáhati neplatnosti uzavřených trhových smluv ani podle ustanovení § 870 obč. zák., neboť nebyla přivedena ke smlouvě listi žalující strany, ani podle ustanovení § 871 obč. zák., poněvadž omyl žalované strany, pokud jde o bursovní cenu stavebních losů a výherních listin, netýkal se věci hlavní, nebo její podstatné náležitosti a nebyly zde ani ostatní náležitosti v paragrafu tom stanovené. Okolnost, že trhová cena losů a výherních listin v obou případech vzhledem ke skutečné jejich bursovní ceně byla při tomto prodeji smluvena tak, že bursovní cena podle údajů žalující strany činí jen o málo více než polovinu smluvené kupní ceny, zdála by se nasvědčovati tomu, že žalující straně při prodeji losů šlo jen o to, aby smlouvy nemohly býti napadány pro zkrácení přes polovici trhové ceny podle ustanovení § 934 obč. zák. Než nutno hleděti i k tomu, že koupě se stala původně na 17 měsíčních splátek podle pozdější úmluvy prodloužených. Z prodejních podmínek v obou prodejních listinách obsažených vyplývá, že kupující měl se ihned účastniti losy, které mu byly prodány a jejichž přesný seznam jest v prodejních listinách uveden, veškerých tahů a výher, na ně připadajících, jež mu mají býti vyplaceny jakožto majiteli těchto losů, i když smluvené splátky nestaly se dosud splatnými. Z toho je zřejmo, že žalující jako strana prodávající poskytla žalovanému jako kupci právo na všechny výhry dříve než losy budou skutečně zaplacený. Nutno tu hleděti i k té okolnosti, že předmětem prodeje za tohoto stavu jest i právo na výhry z určitých losů při určitém tahu (promesy), takže nutno přiznati i žalující straně právo, aby za toto herní právo podle prodejních podmínek kupujícímu poskytnuté, požadovala úplatu ve vyšší trhové ceně losů a výherních listů. K neplatnosti smluv podle § 879 č. 4 obč. zák. pak nestačí, že smluvník neměl dostatek zkušeností a že

tu byl nápadný nepoměr mezi jeho plněním a vzájemným plněním smluvníka, nýbrž bylo by kromě toho ještě třeba, aby smluvníka vědomě a úmyslně těžil z nezkušenosti smluvníka ve příčině obchodu, o který šlo. Žalovaná strana však netvrdila žádné skutečnosti, ze kterých by bylo lze usouditi, že žalující firma znala tuto nezkušenost žalovaného, a proto nelze dovozovati, že z ní těžila ve svůj prospěch na úkor žalovaného. Odvolací soud má dále za to, že uzavřené smlouvy nejsou neplatné ani podle ustanovení § 2 b) zák. ze dne 30. června 1878 č. 90 ř. z., které ukládá prodávající firmě, aby v prodejní listině uvedla též datum a jednotlivou prodejní cenu každého losu nebo losového dílu. V obou prodejních listinách, o které se jedná, jest totiž uvedeno datum, které se však neshoduje s dobou, kdy smlouva byla skutečně uzavřena. Odvolací soud má však za to, že tato nesprávnost nemůže míti za následek neplatnost smlouvy. Také jednotlivá cena stavebních losů, a to 270 K, a výherních listů stavebních losů 48 K jest v prodejních listinách obsažena. I když údaj ten jest uveden na místě nenápadném, které může býti snadno přehlédnuto, má odvolací soud za to, že přes to jest tím uvedenému zákonnému předpisu vyhověno a smlouva o prodeji není z té příčiny neplatná. Mylný jest dále názor odvolatelů, že smlouvy jsou neplatné proto, že byly uzavřeny proti předpisu § 4 zák. ze dne 30. června 1878 č. 90 ř. z. prostřednictvím cestujících agentů. Třeba tu uvést, že také zákon o podomním obchodě ze dne 4. dubna 1926 č. 87 Sb. z. a n. v § 10 z podomního obchodu vylučuje losy a kromě toho v § 13 výslovně ještě splátkové obchody s losy. Přestoupení těchto zákonných ustanovení má sice v zápětí trestnost osob, které se toho dopustí, ale řečené předpisy neposkytují opory pro názor, že i samo právní jednání, které bylo uzavřeno prostřednictvím cestujících agentů, není právně účinné, a spíše z nich vyplývá, že zákaz nečelí proti prodeji samému, nýbrž jen proti jistým druhům zprostředkovatelů tohoto prodeje (cestujícím agentům a podomním obchodníkům). (Srov. č. 5054, 9554 a 9798 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o niž jde, uvedl v

důvodech:

Ve vývodech k dovolacímu důvodu právní mylnosti (§ 503 č. 4 c. ř. s.) vytýká žalovaný především, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku platnosti trhových smluv o stavebních losích a výherních listech s hlediska ustanovení § 870, po případě §§ 871 a 879 odst. 1 obč. zák. Tvrdí-li dovolatel při tom, že zástupci žalobkyně vědomě a úmyslně těžili z jeho nezkušenosti, přichází tu v úvahu též ustanovení § 879 odst. 2 č. 4 obč. zák. Dovolatelovy výtky však nejsou správné, neboť na základě zjištění nižších soudů jest souditi, že u žalovaného nebylo té nezkušenosti, jakou předpokládá toto zákonné ustanovení. Nemohlo tedy vůbec jíti o kořistění z takové jeho vlastnosti. Pokud dovolatel poukazuje na značný rozdíl mezi skutečnou (nebo kursovní) cenou losů a výherních listů a tou cenou, za jakou mu byly tyto cenné papíry

prodány, zejména hledíc k účtovaným dalším výlohám, jsou jeho vývody pro posouzení věci bezvýznamné, protože rozpětí těchto cen nemůže samo o sobě založit důvod neplatnosti smlouvy podle § 879 obč. zák., jestliže nebyla překročena mez určená ustanovením § 934 obč. zák. S hlediska tohoto zákonného ustanovení žalovaný neplatnost sporných smluv nenamítal, takže jest nerozhodné pro spor rozlišovati, zda snad rozpětí cen aspoň u výherních listů nepřesahovalo onu mez. Ani s hlediska ustanovení §§ 870, 871 obč. zák. nejsou výtky dovolatelovy opodstatněny. V tom směru stačí odkázati dovolatele na správné v podstatě odůvodnění napadeného rozsudku, jež dovolatel nevyvrátil ani zdůrazňováním osobní stránky při tvrzeném svém oklamání, jak jest zřejmé z předchozích úvah. Také podle ustanovení zákona ze dne 30. června 1878 č. 90 ř. z. posoudil odvolací soud věc správně po právní stránce. To platí i pokud se týče toho, jak jest v prodejních listinách uvedena prodejní cena každého stavebního losu a výherního listu, neboť zákon č. 90/1878 ř. z. nemá předpisu o způsobu uvedení a umístění tohoto údaje. Také jinak odůvodnění odvolacího soudu vyhovuje zásadám vysloveným v rozhodnutích nejvyššího soudu č. 5054, 9559, 9798, 10200, 11044 Sb. n. s., od nichž není důvodu upustiti v souzeném případě. Rozhodnutí nejvyššího soudu č. 4815, 6248, 6428, 11430, 14504, 16587, 16921 Sb. n. s. se nehodí na souzený případ.

Čís. 17466.

Manželka, jejíž manželství bylo rozvráceno jejím cizoložstvím a proto rozloučeno, nemůže se domáhati náhrady škody, vzniklé jí ztrátou zaopatření v manželství na muži, s nímž se cizoložství dopustila.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1939, Rv II 400/39.)

Žalobkyně se domáhá na tom, s nímž se dopustila cizoložství, náhrady škody, vzniklé jí ztrátou zaopatření v manželství, které bylo prý rozvráceno a pak rozloučeno pro cizoložný poměr, který měla žalobkyně se žalovaným. Újmu tu hodnotí si žalobkyně částkou 100 K měsíčně a kapitalisuje ji na zažalovanou částku 12.000 K. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Posouzení sporu po právní stránce odpovídá ustálené judikatuře nejvyššího soudu, a to jak pokud jde o náhradu škody z nedodržení slibu, tak pokud jde o náhradu újmy vzniklé žalobkyni rozvrácením jejího manželství a následující rozloučkou. Nejvyšší soud již opětovně dovodil, že se ani nevinný manžel nemůže domáhati náhrady majetkové škody na tom, kdo dopustiv se cizoložství s manželkou, rozvrátil manželství tak, že bylo nakonec rozloučeno. Tím méně ovšem lze v souzeném případě přiznat nárok žalobkyni, kde se domáhá náhrady takové škody jako

manželka, která se sama dopustila cizoložství a zavdala tak sama příčinu k rozrátu manželství, o který vlastně opírá svůj nárok na náhradu škody.

Čís. 17467.

Zřízení jistoty za pravý dluh toho, kdo jistotu dává, není bezúplatným jednáním podle § 4 odp. řádu ani v tom případě, neměl-li věřitel na zřízení jistoty nároku.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1939, Rv I 213/38.)

Žalující strana přednesla, že manžel žalované zajistil knihovně na polovici své nemovitosti dne 22. června 1934 zástavním právem domnělou prý pohledávku žalované proti němu ve výši 35.000 K. Tvrdíc mimo jiné, že toto jednání manžela žalované jest bezplatné, protože se stalo k zajištění neexistující pohledávky (§ 4 č. 1 odp. ř.), domáhá se žalující strana výroku, že zřízení tohoto zástavního práva jest vůči ní pro její vykonatelnou pohledávku proti manželu žalované bezúčinné a, že jest žalovaná strana povinna svoliti k tomu, aby nemovitost jejímu manželu patřící byla pro pohledávku žalující proti němu vzata do exekuce tak, jakoby zástavní právo žalované na těchto nemovitostech nebylo bývalo nikdy vzniklo. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle zjištění odvolacího soudu došlo ke zřízení notářského spisu ze dne 17. srpna 1934 proto, že Štěpán J. (manžel žalované) úvěr povolený oběma manželům J. a zajištěný celý na společné jejich nemovitosti vybral jen pro sebe a spotřeboval sám, k čemuž svolila žalovaná jen, když Štěpán J. se jí zavázal, že částku vypadající na její polovici uzná jako svůj dluh u ní. Vzhledem k této souhlasné vůli manželů J., projevené již při úvěrovém jednání, nemůže býti pochybné, že šlo o uznání závazku Štěpána J. proti žalované, který měl vzniknouti z toho důvodu, že Štěpán J., pokud potřebuje též polovinu úvěru připadající na žalovanou, nakládal s majetkem žalované. Jde tudíž o uznání nárok na náhradu, který byl důsledkem této své povahy splatný ihned po použití úvěru; na tom nemůže nic měniti ani uznání samo, poněvadž se podle zjištění odvolacího soudu stalo bez výhrady. Proto nejsou oprávněny vývody dovolání, které se snaží doličiti — a na tom budují i výtku vadnosti řízení —, že v onom notářském spisu šlo jen o uznání regresních nároků žalované, které by mohly vzniknouti, když žalovaná bude nucena žalujícího spořitelně plniti na základě společného závazku proti ní, a že pokud se tak nestalo, nemůže prý býti řeči o splatné, tím méně o vykonatelné pohledávce žalované. Rovněž nesprávné jsou další vývody dovolání, že zřízení zmíněné jistoty bylo jednáním bezúplatným, ježto ne-

bylo ujednáno ihned při vzniku pohledávky, a že je proto odporovatelným již podle § 4, č. 1 odp. ř. Bezplatnými ve smyslu § 4, č. 1 odp. ř. jsou jen jednání (opatření), kterými se jmění dlužníkově zmenšuje ve prospěch druhé strany a tato za ně neplní buď zcela nic nebo alespoň ne plnou hodnotu jmění dlužníkově (jednání smíšená). Zřízením jistoty za pravý dluh toho, který jistotu dává, se však o sobě nikdy jmění tohoto nezmenšuje, nýbrž jen utvrzuje závazek tu již jsoucí. Nezáleží proto na tom, že zřízení jistoty nebylo ujednáno, neboť ani současně ani později zřízená jistota není nikterak další újmou na jmění dlužníkově, ale je v obou případech jen aksesoriem jeho dluhu, který jediné je pasivní složkou jeho jmění. Zajištění nelze v tomto směru posuzovat samostatně. V tomto směru lze poukázat i na ustanovení §§ 32 a 33, odst. 1 konk. ř. o odporování v konkursu. Z nich se ustanovení § 32 úplně kryje s ustanovením § 4 odp. ř. Kdyby však bylo podle tohoto ustanovení zřízení jistoty, na niž věřitel neměl nároku, v každém případě odporovatelným již proto, že věřitel na ni neměl nároku, bylo by zcela zbytečné další ustanovení § 33, č. 1 konk. ř., podle něhož zajištění, na které věřitel vůbec neměl nárok, jest odporovatelným jen, nabyli-li jím věřitel výhod před ostatními věřiteli. Z toho je zřejmo, že podle názoru zákonodárce nespadá zřízení jistoty, třebaže věřitel na ně neměl nároku, pod pojem bezúplatného jednání podle § 32 konk. ř. a tudíž ani podle shodného s ním § 4 odp. ř. K tomuto však není připojeno ustanovení obdobné § 33, č. 1 konk. ř. Se zřetelem k tomu hájí stálá judikatura nejvyššího soudu (srov. zejména rozh. č. 16420 Sb. n. s.) důsledně právní zásadu, že zajištění pravé a splatné pohledávky, i když věřitel na ně nemá nárok, lze mimo konkurs odporovat jen tenkrát, a to podle § 2, č. 2 a 3 odp. ř., je-li zajištění provázeno pletichami dlužníka a zajištění věřitele, t. j. lze-li dokázat určité objektivní jednání dlužníkově, jež vykonal ve srovnání se zajištěným věřitelem a jímž bylo odporujícímu věřiteli znemožněno, aby získal stejné postavení. Žalobce netvrdil, tím méně prokázal, že tento předpoklad je v souzené věci splněn, a bylo proto jeho žalobu již z toho důvodu zamítnouti, aniž bylo zapotřebí zkoumat, zda žalovaná věděla nebo musila vědět o pohledávkách žalobcových, neboť z takového zjištění by po případě plynulo, že si byla vědoma, pokud se týče musila být vědoma, že se jí nadřazuje; to však nestačí k odporování mimo konkurs, když neplatí zásada rovnoměrného uspokojení všech věřitelů.

Čís. 17468.

Jestliže pojišťovna podle pojišťovacích podmínek neručí v případě, že byl nárok třetí osoby uplatněn po uplynutí tří měsíců po tom, když pojišťovací poměr byl ukončen, jde o časové omezení ručení, při čemž nesejde na tom, že pojistník nelze přičísti zavinění, že náhradní nárok byl uplatněn po uvedené lhůtě, třebaž pojištná událost nastala v pojištné době.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1939, Rv I 3183/38.)

Žalobce byl pojištěn u žalované strany proti zákonné odpovědnosti jako praktický lékař, zaměstnavatel tří asistentek, majitel dvou roentgenových přístrojů pro účely diagnostické a dvou roentgenových přístrojů pro účely terapeutické, 1 přístroje pro ozařování horským sluncem atd. Pojištná suma činila při jedné škodné události 10.000 K. Pojištění platilo od 11. dubna 1927 do 11. dubna 1937 a prémie byly po celou tuto dobu přesně placeny. V ordinaci žalobcově byla dne 5. listopadu a 16., 21. a 24. prosince 1936 ozařena roentgenem Anna M., která pro poškození jí z toho vzešlé vnesla proti žalobci nároky na náhradu škody dopisem ze dne 7. listopadu 1937. Žalobce ihned o těchto náhradních nárocích Anny M. učinil žalované straně povinné oznámení, avšak žalovaná strana odmítla krytí tohoto případu, odvolávajíc se na čl. 4, odst. 2 poj. podmínek, podle nichž pojišťovatel neručí, byl-li uplatněn nárok třetí osoby po uplynutí tří měsíců po tom, kdy pojišťovací poměr skončil. Domáhá se proto žalobce výroku, že pojišťovací smlouva pro odpovědnostní pojištění uzavřená mezi žalobcem a žalovaným podle pojistky č. 307.729 platí pro náhradní nárok Anny M., který byl žalobci oznámen dopisem dr. Heřmana B., advokáta ve F. dne 9. listopadu 1937, trvá po právu a že je žalovaná povinna zprostiti žalobce tohoto náhradního nároku v rámci pojištných podmínek a pojištné sumy 10.000 K. Nižší soudy uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Smluvní ustanovení článku 4 (2) všeobecných pojišťovacích podmínek jest vyložiti ve smyslu § 914 obč. zák. a čl. 278 obch. zákona podle pravého úmyslu stran, tedy nikoli podle odborných, pojistně-technických znalostí pojišťovatele, nýbrž podle doslovu a smyslu ustanovení tak, jak je může chápati každá osoba průměrných schopností, to jest každá nestranná osoba na věci nezúčastněná. Při takovém výkladu nelze uznati, že by byl pojistník chtěl se vzdáti nároku na odškodnění za pojištné případy, které sice za trvání pojišťovací smlouvy vznikly, ale pojistníkovi nebyly a nemohly vůbec býti známy. Jestliže tedy v souzném případě se dozvěděl pojistník o pojištném případě, udánlivě sběhlém již v prosinci 1936, až z dopisu ze dne 7. listopadu 1937, nelze se ustanovení článku 4 (2) podmínek dovolati a pojišťovna ručí i přesto, že třetí osoba vnesla nárok po uplynutí tříměsíční lhůty po skončení pojištného poměru. Názor, že by řečené ustanovení všeob. podmínek odporovalo dobrým mravům, nelze sdíleti. Pojišťovna tu v mezích smluvní svobody omezila v souhlase s pojistníkem svoje riziko a nelze uznati, v čem by tu bylo hřešeno proti dobrým mravům.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

D ů v o d y:

Jest nesporno, že náhradní nárok třetí osoby byl uplatněn později nežli tři měsíce po uplynutí doby, po kterou trval pojištný poměr z odpovědnostního pojištění žalobcova u žalované pojišťovny. Jde tedy o použití ustanovení čl. 4, odst. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek pro pojištění povinného ručení. Podle něho pojišťovatel neručí, byl-li

uplatněn nárok třetí osoby . . . . po uplynutí tří měsíců po tom, když pojišťovací poměr byl ukončen. Tomuto smluvnímu ustanovení nelze dávat jiný smysl, nežli ten, jenž vyplývá z jeho doslovu, že totiž pojišťovna neručí, jestliže byl náhradní nárok uplatněn po uvedené lhůtě bez ohledu na to, zda skutečnost, z níž jest tento nárok odvozován, nastala ještě za trvání pojistného poměru. Poněvadž tu jde o časové omezení ručení, nepřichází v úvahu předpis § 32 poj. zák. (č. 501/1917 ř. z.) a není tedy smluvního ani zákonného podkladu pro výklad, jaký onomu ustanovení článku 4, odst. 2 všeobecných poj. podmínek dává žalobce. S hlediska tohoto smluvního ustanovení jest nerozhodné, jak se při tom zachoval pojistník, zejména zda mu lze přičísti nějaké zavinení na tom, že se uplatnění náhradního nároku stalo po uvedené lhůtě. Není proto důvodu míti za to, že toto ustanovení nedopadá tehdy, jestliže náhradní nárok nemohl býti uplatňován proto, že ještě nevzešel anebo nemohl býti pojistníku znám. Nejvyšší soud v souzené věci nese-trval na opačném právním názoru vysloveném v rozh. č. 12165 Sb. n. s., ve kterém ostatně nebyla přímo tato otázka řešena. Ustanovení čl. 4, odst. 2 všeobecných pojišťovacích podmínek neodporuje velicímu předpisu § 20, odst. 1 poj. zák. (č. 501/1917 ř. z.), neboť nejde o lhůtu k ohlášení pojistníkovu nároku u pojišťovny, nýbrž ustanovení to obsahuje časové omezení při uplatnění náhradního nároku třetí osoby. Toto omezení pojistného ručení není ani jinak vyloučeno už z té příčiny, že i při tom vlastně přesahuje pojistnou dobu. Z těchto důvodů nelze míti za to, že by se uvedené ustanovení přičilo dobrým mravům. Takovou vadu nemůže ovšem tomuto smluvnímu ustanovení přivoditi ani ta okolnost, že by se zdála tříměsíční lhůta k uplatnění určitého náhradního nároku snad krátká. Z předchozího vyplývá, že v souzeném případě žalovaná pojišťovna ve smyslu čl. 4, odst. 2 uved. všeobecných poj. podmínek neručí.

Čís. 17469.

K otázce řádného obsazení odvolacího soudu ve věcech pracovních; pokud je řízení před ním vadné.

Stávka není, trvá-li stávkující zaměstnanec na služební smlouvě, podle níž byl povinen konati zaměstnavateli umluvené služby a práce, zákonným důvodem pro odpirání služební povinnosti zaměstnancem.

Účastí zaměstnancovou, jehož služební poměr se řídí předpisy zákona č. 154/1934 Sb. z. a n., na stávce dělnictva není omluvena jeho nepřítomnost v závodě zaměstnavatelově; tato účast je důležitým důvodem k předčasnému propuštění z pracovního poměru podle § 34, č. 4 tohoto zákona.

Zaměstnavatel propouští zaměstnance předčasně ze služby, nemusí mu oznámiti propouštěcí důvod; stačí, že se tento důvod prokáže teprve na soudě ve sporu.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1939, Rv 267/39.)

Srov. Sb. n. s. č. 7384, 17411.

Žalobce přednesl, že byl zaměstnán u žalované firmy od 14. srpna 1936 jako dílovedoucí za mzdu 240 K. Výpověď byla ujednána sice 14denní, avšak jemu jako dílovedoucímu, konajícím vyšší služby, náleží podle § 31 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. nárok na šestinedělní lhůtu ke konci čtvrtletí. Dne 12. července 1937 vypukla všeobecná stávka rukavičkářská, které se žalobce rovněž zúčastnil. Dne 4. srpna 1937 došlo po ukončení stávky k ujednání se žalovanou, podle něhož stávka nebude považována za přerušení pracovního poměru. Toto ujednání bylo podepsáno zástupcem sekce průmyslu rukavičkářského a Unie kožedělníků, jejímž členem je žalobce, a bylo pro obě strany závazné. Podle tohoto ujednání byl žalobce povinen znovu nastoupiti práci dne 4. srpna 1937, což učinil, avšak nebyl již žalovanou přijat. Žádá proto zaplacení služného za zákonnou výpovědní lhůtu do 30. září 1937. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby a namítl, že žalobce propustil důvodně dopisem ze dne 26. července 1937 mimo jiné též proto, že jako dílovedoucí, tudíž soukromý zaměstnanec se zúčastnil stávky rukavičkářských dělníků a za stávky hlídal podnik žalované strany, aby dělníci, kteří chtěli pracovati, nemohli do pracovních místností. První soud (pracovní soud) zamítl žalobu. Odvolací soud jako odvolací soud ve věcech pracovních uznal podle žaloby. Důvody: Odvolací soud, jednaje podle § 33 zák. o prac. soudech zjistil, že po ukončení stávky dne 4. srpna 1937 bylo jednáno mezi smluvními stranami, aby byli zpět vzati do práce i dílovedoucí. Žalovaná zprvu nechtěla přistoupiti na to, aby žalobce přijala zpět do zaměstnání v důsledku stávky, avšak od svého stanoviska ustoupila. Služební poměr žalobcův jest posuzovati podle ustanovení zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. Propuštěn předčasně může býti za podmínek uvedených v § 34 cit. zák. V dopise ze dne 26. července 1937 uvádí žalovaná jako důvody výpovědi: 1. účast na stávce, a 2. že od 3. července 1937 neposlal (žalobce) žádnému rukavičkáři práci, čímž prý byla žalovanému způsobena škoda. Během sporu pak doplnila žalovaná důvody dané výpovědi tím, že 3. žalobce hlídal podnik žalovaného, aby zabránil dělníkům vstup do podniku, 4. že dělníkům vyplácel předem mzdu, aniž odvedli práci, a 5. že nechal dělníka W. proti rozkazu žalovaného pracovati v dílně přes noc. Pokud jde o výpovědní důvod účasti na stávce, má soud prokázáno, že žalovaný ustoupil od svého zamítavého stanoviska vůči žalobci, protože jinak by nebylo došlo ke skončení stávky a k podpisu ujednání. Tím odpadá účast žalobce na stávce jako důvod výpovědi. Další důvod propuštění, uplatňovaný proto, že žalobce nezaslal od dne 3. července 1937 práce domácím dělníkům, není nijak doložen a nemůže jej žalovaná s úspěchem uplatňovati se zřetelem na předpis § 35, č. 1 zák. č. 154/1934. Další

důvody, totiž předčasné vyplácení mzdy a noční práci v dílně, žalovaný ve výpovědním dopisu jako důvody výpovědi neuplatnil. Výpovědní důvody nelze ex post uplatňovati. Leč ani tu žalovaný neprokázal, že by od doby, kdy se o těchto věcech dozvěděl, do doby, kdy tyto okolnosti, jako důvody výpovědi ve spoju uplatnil, neuplynulo více než 8 dnů. Uznal tedy odvolací soud, že není zde důvodu pro předčasné zrušení služebního poměru. Protože podle nepopřehého tvrzení žalobce činil jeho plat 240 K týdně, přísluší mu mzda za zákonnou výpovědní lhůtu za 6 týdnů a 3 dny, celkem 1.560 K.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí

D ů v o d y :

Žalovaný vytýká jako zmatečnost, že odvolací soud nebyl řádně obsazen, poněvadž nebyli v souzené věci přisedícími rukavičkáři-odborníci, tedy osoby náležející k témuž anebo alespoň k podobnému povolání jako sporné strany (§ 16 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.). Podle § 28, odst. 1, č. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. jest zmatečností, nebyl-li soud řádně obsazen. Může tedy býti okolnost žalovaným vytýkaná zmatečností jen tehdy, byl-li jí porušeny předpisy o obsazení pracovních soudů, t. j. byl-li porušen předpis, jenž imperativně určuje, jak je obsazovati senáty u těchto soudů. Zákon č. 131/1931 Sb. z. a n. určuje obsazení soudů v §§ 16 a 32. Předpisy tyto byly novelisovány vládním nařízením ze dne 11. listopadu 1938 č. 280 Sb. z. a n. Jsou to předpisy práva formálního, dotčené novely přísluší proto zpětná působnost (Sb. m. s. č. 2163 a 2240) a jest výtka zmatečností posuzovati podle § 16 cit. zákona v novelisovaném znění. Podle § 16, odst. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. ve znění vládního nařízení č. 280/1938 Sb. z. a n., jenž platí podle § 32 tohoto zákona i pro obsazení odvolacího soudu ve sporech pracovních o hodnotu vyšší než 300 K, povolávají se přisedící k zasedání tak, aby náleželi k témuž, a není-li to možno, aspoň k podobnému povolání jako jsou strany; není-li jich, povolává předseda k zasedání přisedící, kteří náležejí k témuž anebo podobnému oboru, jako jsou strany. I toto novelisované znění § 16 dotčeného zákona jest povahy velící a zakládá proto porušení tohoto předpisu zmatek podle § 28, odst. 1 č. 2 dotčeného zákona. Konaným šetřením bylo zjištěno, že při ústním odvolacím jednání dne 22. března 1938, u něhož bylo pro změnu v obsazení senátu jednáno znova a při kterém byl vynesena rozsudek, byli členy odvolacího senátu za skupinu zaměstnavatelů Jaroslav H. a za skupinu zaměstnanců František M. Odvolací soud uvádí, že přisedící z oboru rukavičkářského ustanovení nebyli a že u Jaroslava H. není zaměstnání uvedeno — žalovaný tvrdí, že jest obchodníkem oděvy — a že František M. jest krejčovským dělníkem a že oba jsou ustanovení pro obor oděvnícký. Poněvadž žalobce byl nesporně dílovedoucím v továrně na rukavice a žalovaný jest výrobcem rukavic, bylo vyhověno předpisu § 16, odst. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. ve znění vládního nařízení

č. 280/1938 Sb. z. a n., když ze skupiny zaměstnavatelů byl přibrán přisedící Jaroslav H. a ze skupiny zaměstnanců přisedící František M., neboť oba přisedící, jsouce ustanovení pro obor oděvnícký, náležejí k podobnému oboru jako sporné strany. Není proto výtka zmatečností (§ 28, odst. 1 č. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.) opodstatněná.

Dovolatel vytýká neúplnost řízení jednak, pokud jde o otázku jim uplatněných důležitých důvodů k předčasnému propuštění žalobce z pracovního poměru (§ 34 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.) a otázku včasnosti uplatnění těchto důvodů, uskutečněného jednak dopisem ze dne 26. července 1937, jednak přednesem u prvního ústního jednání pracovního soudu dne 27. srpna 1937 (§ 35, odst. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.), jednak o otázku, zda žalovaný při ujednání dne 4. srpna 1937 setrval na propuštění žalobce z pracovního poměru podle uvedeného dopisu ze dne 26. července 1937 aneb od propuštění žalobce uskutečněného dotčeným dopisem upustil a přijal tím žalobce zpět do služby a zda ujednání ze dne 4. srpna 1937 se týkalo jen rukavičkářských dělníků a žalobce jako dílovedoucí nebyl výslovně a úmyslně do něho pojat. Jest nesporné, že žalobce byl od 14. srpna 1936 zaměstnán u žalovaného jako dílovedoucí, že jeho služební poměr třeba posuzovati podle zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. a že se žalobce zúčastnil stávky rukavičkářských dělníků, vypuknuvši podle jeho seznání 12. července 1937 a skončené jednáním ze dne 4. srpna 1937, a že ho žalovaný po tomto dni do práce zpět nepřijal. Dále jest nesporné, že žalovaný dopisem ze dne 26. července 1937 sdělil žalobci, že pro nenastoupení práce přes výzvu a setrvání ve stávce považuje jeho pracovní poměr od doby, kdy se stávky zúčastnil, za přerušeny a nemůže ho po ukončení stávky znovu přijati, ježto je nucen zaopatřiti si jiného vedoucího, a že jako další příčinu okamžitého propuštění musí žalobce považovati sabotáž, kterou provedl tím, že od 3. července 1937 neposlal ani jednomu rukavičkáři a mistru v Rudohoří práci. U prvního ústního jednání před pracovním soudem uvedl žalovaný jako další důvody k předčasnému propuštění žalobce, že za stávky hlídal podnik žalovaného za tím účelem, aby dělníci, kteří chtěli pracovati, nemohli vkročiti do pracovních místností a aby jim zabránil vstup do nich, že proti výslovnému příkazu žalovaného dělníku Josefu F. a ještě jiným dělníkům vyplatil několikrát mzdu předem, aniž odvedli práci, a že nechal dělníka Jaroslava W. přes výslovný rozkaz pracovati v podniku žalovaného přes noc. Pokud žalovaný na prvním místě uplatňuje jako důležitý důvod k předčasnému propuštění žalobce z pracovního poměru účast na stávce rukavičkářského dělnictva a setrvání v této stávce přes výzvu žalovaného, aby nastoupil práci, doličil dovolací soud již v rozhodnutí Sb. m. s. č. 3004, na které se pro stručnost poukazuje, že stávka nemůže býti — za současného trvání stávkujícího zaměstnance na služební smlouvě, podle níž byl povinen konati zaměstnavateli umluvené služby a práce — uznána za zákonný důvod pro odpírání služební povinnosti zaměstnancem zaměstnavateli. Z toho plyne, že účastí žalobcovou na stávce rukavičkářského

dělnictva není omluvena jeho nepřítomnost v závodě žalovaného a, že účast ta tvoří důležitý důvod k předčasnému propuštění žalobce z pracovního poměru podle § 34 č. 4 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. Hledíc na přednes stran o tomto propouštěcím důvodu, třeba řešiti otázku, zda žalovaný při jednání dne 4. srpna 1937 výslovně se vzdal uplatnění účasti žalobcovy na stávce jako propouštěcího důvodu, resp. zda tehdy upustil od propuštění žalobce z tohoto důvodu uskutečněného dopisem ze dne 26. července 1937, jehož pravost žalovaná strana uznala a který žalobce předložil. Obě sporné strany o této pro spor závažné okolnosti nabídkly důkazy a to zejména výslechem svědků o průběhu jednání dne 4. srpna 1937. Odvolací soud připustil a provedl důkaz o tomto předmětu jen svědky navrženými žalobcem a na základě jejich svědeckých výpovědí zjistil, že žalovaný ustoupil od svého zamítavého stanoviska vůči žalobci, protože jinak by nebylo došlo ke skončení stávky a k podpisu ujednání, a dospěl k právnímu závěru, že účast žalobcova na stávce není důvodem k výpovědi. Dovolání vytýká vadnost řízení, a to právě, neboť odvolací soud o uvedené, pro řešení sporu závažné okolnosti provedl důkazy jen jednostranně a ještě při tom nevzal zřetel ani na námítky žalované strany proti věrohodnosti vyslechnutých svědků a na vytýkanou změnu jejich výpovědí v trestním řízení proti nim zavedeném u krajského soudu trestního v P., kterýmžto spisem žalovaný důkaz nabídl. V rozsudku neodůvodnil ani pomnutí důkazů nabídnutých žalovanou stranou. Když odvolací soud v tomto bodě nezjistil dovolatelem přednesené skutkové okolnosti pro posouzení oprávněnosti dotčeného uplatněného propouštěcího důvodu závažné, omeziv se na svědecké výpovědi svědků navržených žalobcem, nebyla rozepře úplně vysvětlena a tudíž ani důkladně posouzena (§ 503. č. 2 c. ř. s.). Z důvodů uvedených shora k dovolacímu důvodu č. 1 § 503 c. ř. s. (§ 28, odst. 1 č. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.) třeba sice přisvědčiti výtce dovolání, že rok konaný odvolacím soudem dne 25. ledna 1938, při kterém byli členy odvolacího soudu za skupinu zaměstnavatelů Jaroslav E., povoláním majitel realitní kanceláře, ustanovený přísedícím pro obory ostatní z řad zaměstnavatelů, a Č. K., povoláním kovář a tajemník odborové organizace, ustanovený pro obor kovodělný z řad zaměstnanců, a při kterém byli slyšeni svědci Václav V., Josef J. a František S. byl zmatečný z toho důvodu, že člen odvolacího soudu Čeněk K. nenáleží ani těmž, ani podobnému povolání, ba ani podobnému oboru povolání, jako jsou strany. Přes to však neobstojí výtka zmatečnosti rozsudku vynesého při následujícím roku 22. března 1938, při němž byl soud, jak doloženo, řádně obsazen a řízení bylo provedeno znova podle § 412 c. ř. s. i za použití protokolu sepsaného při roku dne 25. ledna 1938 tím, že byl vyložen obsah výslechů jmenovaných svědků Václava V., Josefa J. a Františka S., neboť použití tohoto protokolu o dřívějším jednání při zmatečném roku dne 25. ledna 1938 neznamena nedostatečně obsazení soudu znova spor projednávacího dne 22. března 1938 a přichází v úvahu jen jako vada řízení podle § 503 č. 2 c. ř. s. (srovnej Sb. n. s. č. 12201). Dovolací

soud shledává vadnost řízení, i pokud jde o uplatněný důvod propouštěcí, spatřovaný žalovaným v tom, že žalobce nezaslal práci domácím dělníkům, s kterým se odvolací soud po skutkové stránce neobíral, a proto bude na odvolacím soudě, aby i o tomto důvodu propouštěcím všechny potřebné skutkové okolnosti zjistil a o jeho oprávněnosti rozhodl, zvláště když žalovaný tvrdí, že v tomto směru nekonal žalobce své povinnosti již v době před stávkou, t. j. od 3. července 1937. Pokud odvolací soud u dalších žalovaným uplatněných propouštěcích důvodů a to zejména předčasné výplaty mzdy předem před odvedením práce Josefu F-ovi a noční práce Jaroslava W. vycházel z předpokladu, že těchto důvodů žalovaný neuplatnil v dopise ze dne 26. července 1937 a že jich nelze ex post uplatňovati, a potřebného skutkového stavu vůbec nezjistil, trpí odvolací řízení i v tomto bodě neúplností (§ 503 č. 2 c. ř. s.). Dovolací soud totiž již v rozhodnutí Sb. n. s. č. 7384, na které se pro stručnost odkazuje, vyslovil zásadu, že zaměstnavatel propouštěje zaměstnance ze služby, nemusí mu oznámiti důvod propouštěcí, a že stačí, že důvod ten prokáže teprve na soudě ve sporu. Obírá se s další výtka dovolání, že předpoklad odvolacího soudu, že u právě uvedených důvodů ostatně žalovaný neprokázal, že od doby, kdy se o těchto věcech dozvěděl, do propuštění neuplynulo více než 8 dnů, nemá opory ve spisech, jest za dosavadního stavu věci předčasné a bude věcí odvolacího soudu, aby i v tomto směru všechny potřebné skutkové okolnosti zjistil. Poněvadž pro shora vylíčenou neúplnost odvolacího řízení bylo třeba rozsudek odvolacího soudu zrušiti a věc vrátiti odvolacímu soudu, aby v jednání pokračoval a po jeho doplnění v hořejších směrech znova rozhodl (§ 35 (2) zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.), netřeba se zabývatí ostatními vývody dovolacími.

Čís. 17470.

Znalec, jenž provedl odhad nemovitosti v dražebním řízení, neodpovídá, nejde-li o zlý úmysl, za škodu způsobenou povinnému nedostatky znaleckého nálezu o odhadní hodnotě nemovitosti, mohl-li povinný zjednatí nápravu prostředky naznačenými v §§ 28 a 35 odh. ř.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1939, Rv I 479/39.)

Žalobce byl až do roku 1935 se svoji manželkou Emilií F. spoluvlastníkem nemovitostí zapsaných ve vl. 272 a 61 poz. knihy kat. úz. K. a to každý jednou polovinou. V roce 1935 byla vedena vymáhající stranou, Městskou spořitelnou v N., exekuce vnučenou dražbou těchto nemovitostí u okresního soudu v N. Dne 17. dubna 1935 byl proveden soudní odhad těchto nemovitostí, k němuž byl přibrán žalovaný jako soudní znalec, jenž odhadl dům č. p. 61 částkou 23.000 K a dům č. p. 100 částkou 105.911 K. Tyto nemovitosti byly vydraženy za nej-

nižší podání 85.941 K 40 h. Proti usnesení okresního soudu v N. o odhadu podal žalobce námitky, které však byly pro opožděnost pravoplatně odmítnuty. Žalobce tvrdí, že odhad nemovitostí, jenž byl podkladem k usnesení okresního soudu v N. o odhadu, byl proveden žalovaným Jaroslavem K. z hrubé nedbalosti nesprávně, žalovaný nebral náležitěho zřetele na různé položky a součásti domu, některé věci, jako kanalisaci a pod. vůbec neoceňoval. Celková hodnota všech nemovitostí obnášela nejméně 255.000 K, takže nejmenší podání by bylo 170.000 K. Vzhledem k nejvyššímu podání 85.941 K 40 h, za něž byly nemovitosti žalovanou firmou vydraženy, byla mu způsobena škoda spočívající v rozdílu nejnižšího podání a podání, jaké by musilo být stanoveny, kdyby nemovitosti byly řádně odhadnuty. Nižší soudy zamítly žalobu, domáhající se náhrady této škody.

Nejvyšší soud nevyhovět dovolání.

Důvody:

Dovolací soud schvaluje názor odvolacího soudu, že žalobce nemůže žalovaného znalce činit civilněprávně zodpovědným za škodu zaviněnou prý udánlivými nedostatky jeho znaleckého elaborátu o odhadní hodnotě nemovitostí žalobcových; udánlivé nedostatky, mající podle vlastního přednesu žalobce příčinu jen v nedbalosti, nikoliv ve zlém úmyslu žalovaného znalce, jsou totiž takového rázu, že žalobce mohl zjednat jejich nápravu a uvarovati se udánlivé škody prostředky naznačenými v §§ 28 a 35 odh. ř. Zákon (§§ 28, 35 odh. ř.) dává v odhadním řízení povinnému prostředky tam uvedené právě za tím účelem, aby poškození svých majetkových zájmů nesprávným znaleckým posudkem zabránil, a žalobce, když těchto prostředků nepoužil, zavinil si škodu sám. Výtká dovolání, že by musilo být zjištěno, že by námitky neb rekurs proti soudnímu odhadu, opřené o výtky, jež žalobce v tomto sporu proti znaleckému elaborátu činí, byly měly úspěch, jest lichá, neboť žalobce. vytýká znaleckému elaborátu, že opomenul pojmouti do odhadu pivní sklep a kanalisaci a že prý nápadně nízko odhadl zahradu a zastavěnou plochu. Tyto vady však mohly být zjištěny a odstraněny také v odhadním řízení prostředky, jež zákon v tomto řízení poskytuje, když tu skutečně byly a z toho přece žalobce v tomto sporu vychází. Poukaz dovolání na rozhodnutí č. 6753, 8902, 16020, 16075 v souzené věci nedopadá, ježto tato rozhodnutí byla vydána na skutkovém podkladě naprosto rozdílném.

Čís. 17471.

Úplně zbavený svéprávnosti (§ 3 odp. ř.) nemůže podávati sám opravné prostředky v řízení o zbavení svéprávnosti, leč že by šlo o případy §§ 38, 53 ř. o zbav. svépr.

O takový případ nejde, domáhá-li se úplně zbavený svéprávnosti obnovy řízení pro křivý znalecký posudek o jeho duševním stavu.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1939, R II 232/39.)

Stěžovatel Josef K., jenž byl dne 24. listopadu 1927 zbaven úplně svéprávnosti, se domáhá vlastním jménem, aniž by byl zastoupen opatrovníkem, obnovy řízení o zbavení svéprávnosti, tvrdě, že posudek, podaný tehdy znalcem Dr. Z. o jeho duševním stavu, na základě něhož byl zbaven úplně svéprávnosti, byl nesprávný.

Prvý soud žádost odmítl. Rekursní soud odmítl stížnost úplně zbaveného svéprávnosti do tohoto rozhodnutí.

Nejvyšší soud rovněž odmítl jeho stížnost do rozhodnutí rekursního soudu.

Důvody:

Také v nesporném řízení platí, že účastníci v něm jednající, pokud jsou nesporněprávní, musí být zastoupeni svými zákonnými zástupci (§ 41 f) zák. 100/1931 Sb. z. a n.). Toto pravidlo není ovšem zcela bezvýjimečné, neboť v nesporném řízení jde mnohdy o jednání a rozhodnutí, která svou povahou a účelem přímo vyžadují, aby i nesporněprávním účastníkům byl přiznán na ně vliv, nezávislý na vůli jejich zákonných zástupců, takže mohou samostatně činiti návrhy a po případě podávati opravné prostředky. Ale má-li tato výjimka nastati, musí to být stanoveno ve zvláštním zákonu. To znamená v souzeném případě, že stěžovatel, jenž byl 24. listopadu 1927 zbaven úplně svéprávnosti pro duševní chorobu a jenž proto podle § 3 řádu o zbavení svéprávnosti je nezpůsobilým k právním činům v stejném rozsahu jako dítě, kterému není ještě 7 let (§ 865 obč. zák.), nemůže podávati sám opravné prostředky v řízení o zbavení svéprávnosti, leč že by šlo o případy §§ 38, 53 řádu o zbavení svéprávnosti. O žádný z těchto případů však v souzeném případě nejde, neboť stěžovatel se nedomáhal zrušení zbavení svéprávnosti, nýbrž obnovy řízení pro udánlivě křivý posudek o jeho duševním stavu podaný znalcem Dr. Z., takže podle toho nejen že nebyl právně způsobilý tento návrh podati, nýbrž není ani způsobilý, aby sám rozhodnutí nižších soudů v této věci vzal v odpor opravnými prostředky.

Čís. 17472.

Vymáhající věřitel ručí za jednání i opomenutí uschovatele zabavených věcí, a to nejen v době do zrušení exekuce, nýbrž i po jejím zrušení až do doby, kdy se zabavený předmět ocitne opět v moci dlužníka neb osoby, které patří.

Neuposlechl-li uschovatel výzvy soudu, aby po zrušení exekuce vydal auto vylučovateli, dovolává se retenčního práva pro nezaplacené úschovné, ručí za toto jednání uschovatele vymáhající věřitel, zvláště když vyvolal tento postup uschovatelův tím, že nezaplatil včas úschovné.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1939, Rv II 862/38.)

Pravoplatným usnesením krajského soudu v O. z 2. dubna 1931 byla protokolovaně firmě L. J. Kohn a spol. v Ž. povolena k vydobytí jejího vykonatelného pohledávání 95.000 K mobilární exekuce zabavením, uschováním a prodejem svršků povinné strany A. R., majitele měšťanského pivovaru v O. Při výkonu této exekuce okresním soudem pro B. na přihlášku a za intervence právního zástupce nynější žalované strany Dr. H. bylo zabaveno dne 13. dubna 1931 nákladní auto značky »Opel« ev. č. P XIX 663, které bylo uschováno u Antonína S., jenž byl určen exekučním soudem jako uschovatel auta. Manželka dlužníková, t. j. žalobkyně, se domáhala excindační žalobou podanou dne 7. listopadu 1931 vyloučení tohoto auta z exekuce. K návrhu žalující byl usnesením exekučního soudu ze dne 9. listopadu 1931 povolen podle §§ 42 čí. 5, 44 ex. ř. odklad nuceného prodeje vylučovaného nákladního vozu do pravoplatného rozhodnutí o vylučovací žalobě, jež byla pravoplatně zamítnuta a to hlavně proto, že žalobkyně opřela nárok jedině o bezvýhradné vlastnictví k autu, který jí nepatří, nikoliv o právo, plynoucí z koupe s vyhrazeným vlastnictvím. Na to podala žalobkyně na žalovanou stranu dne 21. června 1934 novou vylučovací žalobu, opírajíc žalobní důvod hlavně o právo k držbě ke spornému autu, žádajíc zároveň odklad exekuce, který jí byl povolen pod podmínkou složení jistoty 2.000 K do 8 dní usnesením exekučního soudu z 22. srpna 1934. Při prvním roku 24. září 1934 uznala žalovaná žalobní nárok a navrhla zrušení exekuce ohledně zabaveného auta. Dle tvrzení žalobkyně (v nynějším sporu) stálo zabavené auto po celou dobu uschování, t. j. od 13. dubna 1931 na úplně volném místě na dvoře domu pouze nedostatečně chráněno před deštěm malou stříškou a následkem tohoto nedostatečného uskladnění nastalo prorezavění železných částí, zpuchření pneumatik a touch-nivění karoserie, čímž utrpěla žalobkyně škodu 32.000 K; za tuto škodu odpovídá toliko žalovaná, jež přes upozornění nestarala se o řádné uskladnění auta a nezrušila exekuci, ačkoliv již při zabavení byla upozorněna, že sporné nákladní auto nepatří dlužníku, nýbrž jeho ženě, t. j. žalobkyni. Domáhá se proto žalobkyně náhrady této škody. Nižší soudy uznaly žalobní nárok důvodem částečně po právu, odvolací soud z těchto důvodů: Pokud jde o žalobní nárok uplatněný z titulu náhrady škody vzniklé na autě žalující straně patřícím neodborným jeho uschováním, rozhodl první soud, že vymáhající věřitel ručí za uschovatele pouze do zrušení exekuce. Nevydal-li uschovatel auto po zrušení exekuce ať z toho neb onoho důvodu, neručí za škodu tím způsobenou vymáhající věřitel, nýbrž uschovatel osobně, neboť zru-

šením exekuce zanikla i úschova a tím i jakékoliv ručení vymáhajícího věřitele za uschovatele. Tento názor odvolací soud neshledal. Úschova zabavených movitých věcí se děje na návrh vymáhajícího věřitele, v jeho zájmu a k jeho zajištění. Vzetím věci do úschovy odnímá se dlužníku po případě třetí osobě, které věc patří, moc nad věcí a jest proto jen spravedливо, aby vymáhající věřitel ručil za všechny následky této úschovy a tedy i za jednání neb opomenutí uschovatele po zrušení exekuce až do doby, kdy se zabavený předmět octne opět v moci dlužníka neb osoby, které věc patří. Neuposlechl-li tedy uschovatel výzvy soudu, aby po zrušení exekuce auto žalobkyni vydal dovolává se retenčního práva pro nezaplacené úschovné, ručí za toto jednání uschovatele vymáhající věřitel, obzvláště když vymáhající věřitel tento postup navrhovatele vyvolal tím, že nezaplatil včas úschovné. Má proto odvolací soud za to, že žalobní nárok uplatňovaný z titulu náhrady škody jest co do důvodu po právu i za dobu po zrušení exekuce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, neshledav zákonného důvodu, aby rozsudek odvolacího soudu byl změněn nebo zrušen (§ 510 odst. 3 c. ř. s.).

Čís. 17473.

Zákon o dělení dědictví při rolnických usedlostech střední velikosti č. 68/1908 čes. zemského zákona.

Tohoto zákona nelze užití v případech, v nichž nejsou splněny podmínky § 1, odst. 1, §§ 3 a 14 uved. zák. a v případech, v nichž je na-prosto vyloučeno, třeba jsou podmínky uvedených předpisů dány, aby bylo účelu zákona — zachování hospodářské síly rolnického stavu — dosaženo.

Není však překážky, aby pozůstalost nebyla projednána podle uvedeného zákona, poskytne-li třetí osoba dědici potřebný kapitál na úhradu investic, které jsou nutny k řádnému hospodaření na usedlosti, vytvoří-li se právě poskytnutím těchto finančních prostředků takový stav, že přejímatel pak bude moci obstáti.

Nestačí však pouhé prohlášení třetí osoby bez uvedených podmínek a záruk za jeho splnění.

Pozůstalostní soud nesmí otázku existence pozůstalostního dluhu řešiti jako předurčující otázku podle § 25 nesp. říz., nýbrž jen podle zvláštních zákonných předpisů, které jí upravují, a to §§ 105 a 136 nesp. pat.

O důvodech, které vylučují dědice z převzetí statku (§ 6 uved. zákona) lze rozhodnouti v pochybných případech již v době, kdy v pozůstalostním řízení ještě není rozhodnuta otázka, zda vůbec bude pozůstalost projednána podle zákona č. 68/1908 z. zák. čes.

Postup soudu v otázce, zda jest do pozůstalostních pasiv pojmouti pohledávku, za níž se zůstavitel zaručil jako rukojmí a plátce a zda jest do pozůstalostních aktiv pojmouti případnou postížní pohledávku zůstavitele jako rukojmího (§ 896 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1939, R I 620/39.)

Zůstavitel František H. byl výhradním vlastníkem usedlosti čp. 12 s pozemky v S., zapsanými ve vložkách čís. poz. knihy kat. území S. a D. L. podle trhové smlouvy ze dne 11. ledna 1896 a 1. března 1910, jakož i podle odevzdací listiny okresního soudu v M. B. ze dne 12. května 1936. Rolnická usedlost čp. 12 v S. s obytnými a hospodářskými budovami má výměru 11 ha, 34 a, 30 m² a čistý kat. výnos činí 141.93 K. Po své smrti nezanechal zůstavitel posledního pořízení. Jako jeho zákonní dědicové přicházejí v úvahu především neznámý syn zůstavitelův Ladislav H., dále vnuci zůstavitelovi nezl. Ladislav Č. a nezl. Jindřich Č., synové to předemřelé dcery zůstavitele Marie H., provd. Č., která zemřela dne 7. listopadu 1934. Všichni tito zákonní dědicové i manželka zůstavitele Marie H. se přihlásili k pozůstalosti ze zákona s dobrodiním soupisu a přihlášky jejich byly soudem přijaty při roku dne 24. května 1937. Otcovský opatrovník nezl. Ladislava Č. a kolisní opatrovník nezl. Jindřicha Č. Jaroslav S. navrhli však, aby pozůstalost byla projednána podle zákona ze dne 7. srpna 1908 č. 68 z. z. č., o rolnických usedlostech střední velikosti. Naproti tomu manželka zůstavitelova Marie H. jako zákonná dědička navrhla, aby pozůstalost byla projednána podle obecné zákonné posloupnosti dědičné. První soud rozhodl, že se pozůstalost projedná podle zákona o rolnických usedlostech střední velikosti čís. 68/1908 zem. zákona českého a přejímací cenu určil částkou 150.000 K. Z důvodů: Jde objektivně o rolnickou usedlost střední velikosti podle § 1 zák. č. 68/1908 z. z. č., poněvadž měří více než 5 ha (11 ha, 34 a a 30 m²) a čistý kat. výnos činí 141.93 K, tedy převyšuje 100 K. Soud zjistil, že zůstavitel hospodařil na statku dosti dobře, ale musil si peníze vydlužovati u Kampeličky v S. a od příbuzných, poněvadž mu v roce 1929 vyhořela stodola, kterou musil přestavěti; žádné peníze neukládal, nýbrž musil platiti běžné dluhy. Zaměstnával při hospodářství jednoho čeledína, jednu děvečku a zjednával si na potřebné práce i cizí dělníky. Choval 12 až 14 kusů dobytka a výnos z hospodářství těžko mu stačil na živobytí, úrokování převzatých dluhů a závazků. Výnos činil při vlastním hospodaření zůstavitele a provedení řádných investic celkem 17.000 K ročně, vydání 12.000 K, tedy čistý výnos 5.000 K. Vzhledem k tomu, že pozemky zůstavitele v S. jsou vesměs horší jakostí V. až VII. třídy, činí čistý kat. výnos 141.93 K. Manželka zůstavitelova Marie H. hospodaří tak, že na hospodářství pracuje se svým synem za pomoci jedné děvečky. Veškeré práce vykonávají sami, ač hospodářské budovy jsou zpustlé a vyžadují nezbytně oprav, které budou státi nejméně 8.320 K.

Dále bude potřebí doplniti živý inventář, což si vyžádá nákladů alespoň 10.000 K. Znalci odhadují celkový náklad na opatření inventáře a opravy budov nejméně na 20.000 K. Pozemky nejsou nyní řádně obdělávány a hnojeny vzhledem k nedostatku potřebného kapitálu, který nutno do hospodářství investovati a proto výnosnost hospodářství sotva stačí k úrokování a umořování dluhů. Znalci odhadli po doplnění usedlost čp. 12 v S. ke dni úmrtí na 219.602.01 K, dluhy činí celkem 85.400.15 K, čistá pozůstalost činí nyní 134.201.86 K. Knihovní dluhy činí 60.183.75 K a neknihovní 21.569.40 K, celkem činí dluhy statkové, knihovní a neknihovní 81.753.15 K. Přejímátele nezl. Ladislav Č., který přichází v úvahu podle práva a pořadu zákonné dědičné posloupnosti jako mužský dědic ve smyslu § 6 zák. č. 68/1908 zem. zákona českého, nabídl jako přejímací cenu 150.000 K, kterou však vdova Marie H. neuznala za dostatečnou, takže k dohodě o hodnotě statku mezi účastníky nedošlo. Proto soud podle § 8 zák. čís. 68/1908 zem. zákona českého ustanovuje přejímací cenu vykonav odhad znalci, vyloučiv představenstvo obce S. a účastníky podle nejlepšího uvážení tak, aby přejímátele mohl na statku obstáti. Soud neurčuje hodnotu statku podle několikanásobného čistého kat. výnosu, poněvadž čistý kat. výnos 141.93 K z jednoho korce je příliš nízký a nevyhovuje nyní již hospodářským poměrům nynější doby, zejména v době úmrtí dne 24. března 1937, poněvadž ostatní dědicové, zejména Marie H. by byli na svých podílech značně zkráceni. Poněvadž přejímátele sám nabízí 150.000 K, soud uznává tuto částku za dostačující, neboť odhadní cena statku činí 219.602 K 01 h. Statkové dluhy činí 81.753 K 15 h. Z těchto dluhů jest vyloučiti pohledávku neznámého Ladislava H., který byl prohlášen za neznámého dne 21. října 1917 usnesením krajského soudu v M. B. ze dne 20. prosince 1937, takže se nápadu dědictví nedožil, dále dědičný podíl nezl. Ladislava Č. 15.000 K po Anně H. a posléze dluh ze záruky ve výši 15.953 K 70 h u Kampeličky v S., takže dluhy statkové činí celkem 35.799.45 K. Odpočtou-li se tyto dluhy od přejímací ceny 150.000 K, zbývá na rozdělení čisté jmění 114.200.55 K. Z toho připadá na manželku Marii H. $\frac{1}{4}$ vzhledem k celku $\frac{2}{3}$, t. j. 28.550.12 K, na nezl. Jindřicha Č. $\frac{1}{3}$, t. j. 42.825.18 K a na přejímátele nezl. Ladislava Č. rovněž $\frac{1}{3}$, t. j. 42.825 K 18 h. Vyplata podílů spoludědiců činí celkem 71.375.30 K. Připočítají-li se k tomu dluhy statkové 35.799.45 K, bude přejímátele povinen zaplatiti celkem 107.174.75 K. Porovná-li se tato částka s odhadem statku 219.602.01 K, zbylo by čisté jmění 112.427.26 K, avšak přejímátele musí také platiti pohřební útraty, které činí 3.647 K. Aby mohl na statku obstáti, musí prověsti opravy hospodářských budov, doplniti inventář, což bude vyžadovati nejméně nákladu 20.000 K. Otcovský opatrovník nezl. Ladislava Č. Karel Č. prohlásil výslovně, že náklady nutných investic na převzatých nemovitostech bude hraditi sám svému synu Ladislavu Č., takže tyto investice nezatíží přejímátele. Úroková služba $5\frac{1}{2}$ % ze 107.174 K 75 h by činila 5.894 K 60 h a porovná-li se tato částka s čistým výnosem, který ročně činí nejméně 5.000 K, má

soud zato, že přejímatel při přejímací ceně 150.000 K za nynějšího stavu věci může na statku obstát s předpokladem, že bude se sám výhradně statku věnovati, a že otcovský opatrovník Karel Č. veškeré investice nahradí sám ze svého.

Rekursní soud vyhradiv svému rozhodnutí právní moc, uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: Stěžovatelce (pozůstalé vdově) nelze přisvědčiti, pokud vytýká, že prvý soud nezjistil bezpečně výši pozůstalostních dluhů, odkázav některé stěžovatelkou přihlášené pohledávky, jakož i pohledávku manželů Josefa a Alžběty S. na pořad práva a nevyčkav se svým rozhodnutím výsledku sporného řízení o těchto pohledávkách. Pohledávky pozůstalé vdovy za pozůstalosti v částkách 3.639 K, 296 K 50 h, 65 K, 323 K 60 h a 2.098 K, jakož i pohledávka pozůstalostní věřitelky Marie D. 500 K byly v době před vydáním rozhodnutí tohoto rekursního soudu ze 4. března 1939 právem pojaty do pozůstalostního soupisu jako dluhy pozůstalostní, ježto byly tehdy většinou přihlášených dědiců za pozůstalostní dluhy uznávány. Od té doby se však situace změnila, neboť vyšlo najevo, že nezvětný syn zůstavitelův Ladislav H., který v dřívějším řízení byl považován rovněž za dědice pozůstalosti po Františku H., byl usnesením krajského soudu v M. B. z 20. prosince 1937 prohlášen za mrtva s tím, že nepřežil den 21. října 1917, takže podle tohoto usnesení se nedožil vůbec úmrtí zůstavitele Františka H. a nemůže tudíž jako dědic pozůstalosti po Františku H. přicházeti v úvahu (§ 536 obč. z.). Mohou tedy nyní jako dědicové pozůstalosti po Františku H. přicházeti v úvahu pouze vnuci zůstavitelovi nezl. Ladislav Č. a nezl. Jindřich Č. a dále vdova zůstavitelova Marie H. Když pak při roku dne 12. dubna 1939 konaném pohledávky shora uvedené za pozůstalostní dluhy uznala ze jmenovaných dědiců v úvahu přicházejících pouze pozůstalá vdova Marie H., kdežto opatrovníci nezletilých Ladislava a Jindřicha Č. prohlásili, že pohledávky ty za dluhy pozůstalosti neuznávají — čímž se stalo, že nyní pohledávky shora uvedené většina přihlášených dědiců za pozůstalostní dluhy neuznávají — nemohl soud prvě stolice nic jiného učiniti, než pohledávky ty vyloučiti ze soupisu jmění pozůstalostního a odkázati rozhodnutí o nich na pořad práva (§§ 105, 136 nesp. pat., rozh. č. 11.915, 15.372 Gl. U. a rozh. č. 3998 Sb. n. s.). Totéž platí také o pohledávce manželů Josefa a Alžběty S. za pozůstalosti 2.000 K, která rovněž při roku dne 4. května 1939 nebyla většinou dědiců (t. j. opatrovníky nezletilých Ladislava a Jindřicha Č.) uznána za pozůstalostní dluhy, a nic na tom nemění okolnost, že opatrovník nezletilého Jindřicha Č. v dřívějším řízení pohledávky ty uznával za pozůstalostní dluhy, neboť není zákonného předpisu, který by stanovil, že dědicové, kteří v pozůstalostním řízení určité pohledávky za dluhy pozůstalostní uznali, jsou tímto svým uznáním vázáni a že nemohou od něho během dalšího řízení pozůstalostního ustoupiti. Při odkázání shora uvedených pohledávek za pozůstalosti na pořad práva nebyl prvý soud oprávněn vysloviti, kdo má vystoupiti jako žalobce, ani určití lhůtu k žalobě (rozh. č. 15.174, 15.430

Gl. U.), což také neučinil, a nebyl proto také povinen ani oprávněn vyčkati s rozhodnutím, které v napadeném usnesení učinil, až do doby, kdy bude o pohledávkách na pořad práva odkázaných v řízení sporném rozhodnuto. Rovněž neprávem vytýká stěžovatelka, že není v napadeném usnesení rozhodnuto, kdo přichází v úvahu jako přejímatel pozůstalosti, neboť není zákonného předpisu, který by stanovil, že, když pozůstalostní soud rozhoduje o tom, zda jest pozůstalost projednati podle zák. č. 68/1908 zem. zák. čes. či nikoliv, a o přejímací ceně statku ve smyslu § 8 cit. zák., musí zároveň rozhodnouti ve smyslu § 6 cit. zák. o tom, kdo z více nápadníků v úvahu přicházejících bude přejímatel statků a že nemůže s rozhodnutím o osobě přejímatelově vyčkati do doby, až bude pravoplatně rozhodnuto o zmíněných otázkách.

Stěžovatelka pro případ, že by přejímatel statku mohl býti ustanoven vnuk zůstavitelův nezl. Ladislav Č., uplatňuje v rekursu vylučovací důvody podle § 6 č. 4 lit. b) a d) zák. č. 68/1908 zem. zák. čes., tvrdíc, že jednak nezl. Ladislav Č. jest duševně nezpůsobilý na statku hospodařiti a pro svůj věk sám by ještě řadu let nemohl na statku hospodařiti a že nemůže tak jeho otec Karel Č., který jest vrchním finančním komisařem, pro své povolání činiti. Avšak k těmto vylučovacím důvodům nemohl rekursní soud při rozhodování o rekursu do napadeného usnesení přihlížeti a jimi se zabývati, neboť podle ustanovení § 6 č. 4 odst. 2 zák. č. 68/1908 zem. zák. čes. nepřisluší o vylučovacích důvodech těch rozhodovati ani pozůstalostnímu soudu, t. j. soudu prvě stolice, ani jeho nadřízenému soudu rekursnímu, nýbrž jedině sborovému soudu prvě stolice ve smyslu § 109 j. n., a bude proto na soudu prvě stolice, aby, až bude rozhodovati o osobě přejímatelově, předložil spisy nadřízenému sborovému soudu prvě stolice k rozhodnutí o uvedených vylučovacích důvodech podle § 109 j. n. a teprve tomuto rozhodnutí sborového soudu I. stolice bude lze odporovati rekurssem, o němž rozhodne sborový soud II. stolice (vrchní soud). Ustanovení § 10 zák. č. 52/1889 ř. z. — který jest předpisem rámcovým a dává zemskému zákonodárství možnost naříditi pro případ, že bude přejímací cena statku stanovena soudem, že se při tom může sraziti pro přejímatel nějaká částka, která nesmí přesahovati jednu třetinu nezadlužené ceny statku vyšetřené soudem — dovolává se stěžovatelka v rekursu neprávem, neboť zemský zákon č. 68/1908 zem. zák. čes., který byl na podkladě zákona č. 52/1889 ř. z. vydán, pro zemi Českou nic takového nenařídil a nemá proto shora uvedené ustanovení § 10 zák. č. 52/1889 ř. z. v zemi České vůbec platnosti. Důvodný jest však rekurs stěžovatelky, pokud se v něm vytýká, že prvý soud v napadeném usnesení neprávem vzal zřetel k tomu, že Karel Č., otec nezl. Ladislava Č., prohlásil, že svému synu Ladislavu poskytne potřebný kapitál k úhradě nákladu nutných investic na převzatých nemovitostech. Při stanovení přejímací ceny podle § 8 zák. č. 68/1908 zem. zák. čes. a při posuzování otázky, zda přejímatel může na statku obstát, nutno totiž zkoumati jedině, zda přejímatel by mohl na statku obstát ze samotných výtěžků hospodaření

na něm, a nelze při tom přihlížeti k jinakým finančním prostředkům, které snad přejímatel má odjinud pro hospodaření na statku k dispozici, neboť jinak by v otázkách, zda má nastati posloupnost podle zák. č. 68/1908 zem. zák. čes., a kdo bude přejímatelem statku, nerozhodovaly zřetel v předpisech uvedeného zemského zákona a ve vývodech rozh. č. 2611 Sb. n. s. stanovené, nýbrž majetnost osob, které by přicházely v úvahu jako přejímatelé statku, což by se přičilo smyslu a účelu zák. č. 68/1908 zem. zák. čes. i zákona č. 52/1889 ř. z. Mimo to nelze k onomu prohlášení Karla Č. přihlížeti také proto, že není dosud jisto, zda přejímatelem statku se stane skutečně jeho syn nezl. Ladislav Č. či jiná osoba. Jest tudíž i posudek znalce, pokud v něm znalec k onomu prohlášení Karla Č. přihlížel, vadný. Rovněž vytýká stěžovatelka důvodně, že prvý soud neprávem vyloučil z dluhů pozůstalostních mateřský podíl neznámého Ladislava H. 15.000 K, dále dědický podíl nezl. Ladislava Č. po Anně H. v částce 15.000 K a pohledávku Kampeličky v S. ze záruky ve výši 15.953 K 70 h. Okolnost dodatečně najevo vyšlá, že neznámý syn zůstavitelův Ladislav H. byl usnesením krajského soudu v M. B. prohlášen za mrtvá s tím, že nepřežil den 21. října 1917 a tedy se nedožil ani nápadu dědictví po své matce Anně H., zemřelé dne 7. února 1936, ma sice v zápětí, že projednání pozůstalosti po Anně H., pokud při něm byl přiznan neznámému Ladislavu H. dědický podíl 15.000 K, jest vzhledem k ustanovení § 536 obč. zák. právně bezúčinné a tudíž pohledávka neznámého Ladislava H. na tento podíl, která byla v pozůstalosti po Františku H. vedena v pozůstalostním soupisu jako dluh pozůstalosti, neexistuje jako taková po právu. To však neopravňovalo ještě prvý soud k tomu, aby pohledávku tu prostě bez dalšího z dluhů pozůstalostních vyloučil, neboť uvedený dědický podíl neznámého Ladislava H. per 15.000 K, který se uvolňuje proto, že jej neznámý Ladislav H. vzhledem ke shora uvedenému nemohl platně nabýti, připadá zpět do pozůstalosti po Anně H., kterou jest ohledně toho podílu jakožto pozůstalostního jmění nově najevo vyšlého dodatečně projednání a podle výsledku tohoto dodatného projednání se o podíl ten nebo o jeho část zvýší jmění pozůstalosti po Františku H., který byl testamentárním dědicem Anny H. a dědického nápadu po ní se dožil, nebo se o části podílu toho zvýší dědické podíly nezletilých Ladislava a Jindřicha Č., kterých se jim dostalo z pozůstalosti po Anně H. a které jsou rovněž v nynější pozůstalosti po Františku H. uváděny jako dluhy pozůstalostní. Měl tudíž prvý soud před vydáním napadeného usnesení zaříditi dodatečně projednání pozůstalosti po Anně H. a, ježto na tom jest závislé zjištění správného stavu aktiv a pasiv pozůstalosti po Františku H., když tak prvý soud neučinil, zůstalo jeho řízení vadné a neúplné. K tomu, aby z dluhů pozůstalostních byla vyloučena pohledávka Kampeličky v S. ze záruky v částce 15.953 K 70 h, nebylo podle dosavadního stavu projednání pozůstalosti žádného zákonného důvodu a také prvý soud v napadeném usnesení ničím neodůvodnil, proč pohledávku tu vylučuje z dluhů pozůstalostních. Pohle-

dávka Kampeličky v S. byla totiž při roku dne 4. května 1939 zařaděna do pozůstalostních pasiv, aniž by některý z dědiců pohledávku tu jako pozůstalostní dluh byl výslovně popřel, pouze zástupce vnuka zůstavitelova nezl. Ladislava Č. o pohledávce té uvedl, že prý k ní nelze přihlížeti při posuzování otázky, zda by přejímatel obstál, ježto jde o dluh ze záruky, z níž vyplývá regres proti hlavnímu dlužníku, který majetek má. K tomu uvedl zástupce pozůstalé vdovy Marie H., že jde o platný závazek rukojemský pozůstalosti po Františku H. za osobu zemřelou, jejíž pozůstalost jest předlužena. Avšak pouhé ničím nedoložené a mezi účastníky sporné tvrzení zástupce nezl. Ladislava Č., že pro zmíněnou pohledávku přísluší regres proti hlavnímu dlužníku, který prý majetek má, nemůže ještě býti důvodem k tomu, aby zmíněná pohledávka byla vyloučena z pozůstalostních dluhů a, aby se k ní nepřihlíželo při posuzování otázky, zda by přejímatel obstál, zejména když Kampelička v S. uvedenou svoji pohledávku ze záruky k pozůstalosti po Františku H. přihlásila jako dluh pozůstalosti a když v nynější době nelze vůbec předvídati, s jakým výsledkem by se případný regres proti hlavnímu dlužníku mohl setkat. Rovněž neprávem vyloučil prvý soud z dluhů pozůstalosti — aniž to v napadeném usnesení nějak odůvodnil — dědický podíl nezl. Ladislava Č. po Anně H. v částce 15.000 K, neboť, dokud není jisto, že nezl. Ladislav Č. bude skutečně přejímatelem pozůstalosti ve smyslu §§ 6 a 7 zák. č. 68/1908 zem. zák. čes. — o čemž nebylo dosud rozhodnuto — nemohl zmíněný dědický podíl nezl. Ladislava Č. zaniknouti konsolidací podle § 1445 obč. zák. a není důvodu k tomu, aby byl z dluhů pozůstalosti vyloučen a aby se k němu nehledělo při posuzování otázky, zda může přejímatel na statku obstáti či nikoliv. Z těchto důvodů jsou nesprávné i veškeré výpočty, jimiž prvý soud v napadeném usnesení dovozuje, že přejímatel by mohl při přejímací ceně 150.000 K obstáti, neboť spočívají na nesprávném číselném podkladě a jsou kromě toho také v rozporu s posudkem znalce Karla H., který ve svém posudku dovodil, že přejímatel nemohl by při přejímací ceně 150.000 K na statku obstáti. Avšak i tento posudek znalce Karla H. jest vadný proto, že znalec ve svých výpočtech neprávem odečetl podíl nezl. Ladislava Č. po Anně H. 15.000 K od dluhů pozůstalosti, tak jako by podíl ten již zanikl konsolidací, ač tomu tak ve skutečnosti dosud není. Rovněž neprávem vycházel prvý soud v napadeném usnesení z předpokladu, jako by nezl. Ladislav Č. byl již přejímatelem statku, ač není dosud jisto, zda též bude skutečně přejímatelem statku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovoiacímu rekursu nezl. Ladislava Č.

Důvody:

Rekursní soud projevil názor, že nelze přihlížeti k prohlášení Karla Č., otce dovoacího stěžovatele, že dovoacímu stěžovateli poskytne kapitál k úhradě investic nutných na převzatých nemovitostech. Právně brojí dovoací rekurs proti tomuto stanovisku. Jak bylo již dovočeno

v rozhodnutí ze dne 3. března 1939, v této pozůstalostní věci vydaném, jest základní myšlenkou zemského zákona ze dne 7. srpna 1908 č. 68 z. z. č., aby nedělitelností rolnických statků byla, pokud možno, zachována i hospodářská síla rolnického stavu. Tohoto zákona nelze proto použítí jednak v případech, v nichž vůbec nejsou splněny podmínky § 1, odst. 1 a §§ 3 a 14, jednak tehdy, když — ačkoliv jsou ony podmínky dány — je naprosto vyloučeno, aby bylo účelu zákona dosaženo. Oba nižší soudy vyslovily souhlasně názor, že jde o rolnickou usedlost po rozumu řečeného zákona a podle rozhodnutí shora uvedeného nemůže býti pochybností o tom, že jde o rolnický statek střední velikosti ve smyslu § 1 a) uvedeného zemského zákona. Rozhodnutím č. 2611 Sb. n. s. bylo sice vysloveno, že nelze projednatí pozůstalost dle tohoto zákona tam, kde dle okolností případu jest vyloučeno, aby bylo dosaženo účelu zákona, zejména vyžaduje-li řádné hospodaření na usedlosti takových investic, k jichž úrokování a umořování by výnos usedlosti nestačil. Ale v případě řešeném rozh. č. 2611 nedošlo vůbec k takovému prohlášení, jež učinil otec dovolacího stěžovatele. Mimo to jest podle rozhodnutí č. 16.555 Sb. n. s. pro posouzení, zda jest pozůstalost projednávati podle řečeného zemského zákona, důležitá i skutečnost, že by přejímatel po případě neobstál pro stav usedlosti, která vyžaduje nákladných investic. Není tedy podle konkrétních okolností v projednávané pozůstalosti po Ladislavu H. překážky, aby Karel Č. poskytl dovolacímu stěžovateli potřebný kapitál na úhradu investic, bude-li právě poskytnutím těchto finančních prostředků vytvořen takový stav, že dovolací stěžovatel bude pak moci obstáti. Leč ve směru právě naznačeném není věc dosud řádně vyšetřena a objasněna. Karel Č. prohlásil, že náklady nutných investic na převzatých nemovitostech bude hraditi sám, bude-li je nutno provésti ve vlastní režii přejímatele, bez jakéhokoliv zatížení statku. Ale tímto pouhým prohlášením Karla Č. nelze se spokojiti, neboť Karel Č. žádal v této věci o právo chudých a podle dokladů jím předložených není záruky, že bude moci svoje prohlášení také splniti. Bude proto na prvním soudě, aby se především vypořádal s otázkou, zda prohlášení Karla Č. jest vůbec platné, a pak, aby vyšetřil z moci úřední (§ 23 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.), jakým způsobem a za jakých podmínek bude prohlášení to splněno, po případě, jaké záruky dá Karel Č. ze splnění svého prohlášení.

Mateřský podíl nezvěstného Ladislava H.: V pozůstalostním řízení po Anně H., zemřelé dne 7. února 1936, zavázal se poz. vdovec František H., dědickou dohodou ze dne 20. dubna 1936, že zaplatí svému nezl. synu Ladislavu Č. dědický podíl 15.000 K. Podle usnesení okresního soudu v M. B. ze dne 24. září 1937 bylo pro tento povinný podíl vloženo zástavní právo na nemovitostech v usnesení tom řečených. Ale podle usnesení krajského soudu v M. B. ze dne 20. prosince 1937 stal se Ladislav H. jako voják na italském bojišti od 21. října 1915 nezvěstným a jest den 21. října 1917 pokládati za den, který Ladislav H. nepřežil. O jmění Ladislava H. jest zahájeno pozůstalostní řízení u okres-

ního soudu v M. B., které není dosud skončeno. Neprávem vytýká dovolací stěžovatel, že otázka, zda nezvěstný Ladislav H. mohl se zřetelom na ustanovení § 536 obč. zák. vůbec nabýti dědický podíl po Anně H., musela by se jako předurčující řešiti v pozůstalostní věci po Františku H. podle § 25 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. § 25 nelze v projednávané věci použítí, poněvadž je to vyloučeno ustanovením zvláštních zákonů předpisů (§ 1, odst. 2 téhož zákona), které otázku tu jinak upravují. Jsou to předpisy §§ 105 a 136 nesp. pat. Podle § 105 nesp. pat. mají totiž do soupisu býti pojaty pozůstalostní dluhy, avšak jen tehdy, mohou-li býti objasněny bez obsírného jednání a bez velké ztráty času. A podle všeobecné zásady vyslovené v § 136 nesp. pat. mají přihlášené pohledávky, o nichž nedošlo k narovnání, býti odkázány na pořad práva. Odlišný názor rekursního soudu není proto správný. Na prvním soudě bude proto, aby se v tomto směru pokusil o smír; nepodaří-li se mu to, odkáže tuto pohledávku — bez určení procesní role a bez stanovení lhůty — na pořad práva. Okolnost, že správnost pohledávky věřitele není dosud zjištěna, nemůže býti pozůstalostnímu soudu důvodem, aby nepokračoval v projednávání pozůstalosti.

Mateřský podíl nezl. Ladislava Č. a důvody vylučovací: První soud vyloučil z pasiv tento dědický podíl 15.000 K po Anně H. Naproti tomu rekursní soud projevil názor, že podíl ten nutno zařaditi do pasiv pozůstalosti Františka H., dokud není jisto, že nezl. Ladislav Č. bude skutečně přejímatel pozůstalosti. Právem brojí proti tomu dovolací stěžovatel, poněvadž podle spisů může jako přejímatel statku Františka H. v úvahu přijíti jedině nezl. Ladislav Č. Je tudíž tato otázka úzce spjata s osobou přejímatele a nutno proto především vyřešiti otázku, nejsou-li u nezl. Ladislava Č. vylučovací důvody § 6 č. 4 zemského zákona českého č. 68/1908, jak tvrdí poz. vdova. Ustanovení § 6 tohoto zákona nebrání tomuto postupu, poněvadž § 6 nepředepisuje, v kterém úseku řízení má býti rozhodnuto o vylučovacích důvodech na straně přejímatele. V projednávané věci jest vhodné, aby se to stalo již nyní, neboť bude-li pravomocně rozhodnuto, že dovolací stěžovatel je z převzetí statku vyloučen, odpadlo by další řízení podle zákona č. 68/1908 z. z. č. Na prvním soudě bude proto, aby ihned zahájil řízení k tomu potřebné a, aby vyvolal rozhodnutí příslušného krajského soudu (§ 6 č. 4, posl. odstavec uvedeného zákona). O případném rekursu proti usnesení rozhodne vrchní soud (rozh. č. 7472 Sb. n. s.).

Záruční pohledávka Kampeličky: První soud vyloučil tuto pohledávku z dluhů pozůstalosti, rekursní soud rozhodl, že má býti do nich pojata. Dovolací rekurs je v tomto bodě z části opodstatněn. Podáním č. 1 přihlásila Kampelička, spořitelni a záložní spolek v S., pohledávku 15.933 K 70 h s příslušenstvím, poněvadž zemřelý František H. zaručil se jako rukojmí a plátce a) za zápůjčky Josefa S. v S. 2.000 K a 5.209 K 55 h s příslušenstvím, b) za zápůjčku Josefa K. tamtéž 8.532 K 50 h s příslušenstvím. Podle tvrzení nezl. Ladislava Č. bude prý tento dluh uhrazen oběma hlavními dlužníky, kteří jsou majetnými chalupníky, po

případě spoluručitelem. Jak v takovém případě nutno postupovati, plyne ze srovnání §§ 97 a násl. nesp. pat. a § 16 nařízení ze dne 29. prosince 1915 č. 397 ř. z. § 16 tohoto nařízení zní takto: »Postižní pohledávky ze solidárního ručení a rukojemství: Uplatňuje-li se dluh, za který zůstavitel ručil nerozdílnou rukou nebo jako pouhý rukojmí, jako srážková položka, buďtež v prvním případě částka, převyšující zůstavitelův podíl na dluhu (§ 896 ob. z. obč.), v druhém případě celá dlužná částka jako postižní pohledávka pojata do aktivního jmění, pokud se nedokáže, že není tohoto postižního práva. Je-li postižní pohledávka nedobytna nebo nejista, platí ustanovení § 17 čís. nař. a § 15 tohoto nařízení.« Postižní pohledávku zůstavitelovu bylo by proto pojata do aktivního jmění. Než se tak stane, bude na prvním soudě, aby si zjednal úplné vysvětlení o této pohledávce. Za tím účelem vyslechně oba hlavní dlužníky, spoluručitele a zástupce K. a po případě provede také další potřebné důkazy (§§ 98 a 100 nesp. pat., § 23 zákona č. 100/1931 Sb. z. a n.) a pokusí se tuto otázku vyřídití smírnou dohodou. Nedojde-li k smíru, bude rozhodnouti o tom, jednak má-li se záruční pohledávka Kampeličky pojata do pasiv pozůstalosti a v jaké výši, jednak má-li do aktiv býti zařažena postižní nárok Františka H. Podle vylíčených úvah není věc zralá k rozhodnutí.

Čís. 17474.

Vázne-li na nemovitostech podle zákona o stavebním ruchu, případně podle vládních nařízení o stavebním ruchu ve prospěch státu zákaz zcizení nemovitosti, nestačí k platnosti zcizení všeobecný zásadní souhlas ministerstva sociální péče, nýbrž jest potřebí schválení určité tržové smlouvy, kterou má taková nemovitost býti zcizena.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1939, R I 504/39.)

Prvý soud povolil podle smlouvy tržové ze dne 12. listopadu 1934 a výměru ministerstva sociální péče ze dne 9. února 1934 vklad práva vlastnického manželům Hynku a Cecilii Ř., každému na jednu polovinu. Re k u r s n í s o u d knihovní žádosti zamítl. D ů v o d y: Ministerstvo sociální péče nedalo výměrem z 9. února 1934 výslovného svolení ke zcizení domu a následkem toho neměl první soud povolovati vklad vlastnického práva na nové nabyvatele. Na tento dům převzal stát dle zákona o stav. ruchu č. 45/22 a vlád. nař. č. 191/21 záruku ze zápůjčky Spořitelny české v částce 176.200 K a 5.400 K a potřebovali proto dosavadní vlastníci k jeho prodeji souhlasu ministerstva sociální péče (§§ 15, odst. 2, 42, odst. 3, vl. nař. čís. 66/1930 Sb. z. a nař.). Tento souhlas nebylo lze předpokládati ze znění výměru ze dne 9. února 1934 poněvadž v době jeho vydání neznalo ministerstvo nové nabyvatele, takže nemohlo, jak bylo jeho právem i povinností, zkoumati, zda a do jaké míry jsou títo nabyvatelé způsobilí ku placení povinných

veřejných dávek a ke hrazení úroků a úmoru ze zápůjček na domě vázoucích, jakož i výloh spojených s udržováním a správou domu. Teprve vyhotovením tržové smlouvy z 12. listopadu 1934 ministerstvu ke schválení předložené mohlo ministerstvo tuto způsobilost nových nabyvatelů posouditi a teprve tehdy se mohlo rozhodnouti, zda přijme nové nabyvatele na místo zcizovatelů tím, že udělí souhlas k zcizení. Žádost manželů Hynka a Cecilie Ř. nevyhovovala všem náležitostem, na základě kterých by mohl býti jim povolen vklad vlastnického práva, a jestliže první soud přes to jim vklad tohoto práva povolil, učinil tak neprávem.

Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Na nemovitostech vl. č. 1897 pozemkové knihy pro katastrální území S. vázne podle zákona o stavebním ruchu č. 45/1922 a vládních nařízeních č. 191/1921 (§ 60) a č. 355/1922 Sb. z. a n. zákaz zcizení pro bývalý česko-slovenský stát (správu sociální péče). Bylo tedy k převodu vlastnického práva s manželů Václava a Anny Z. na manžely Hynka a Cecilii Ř. podle tržové smlouvy ze dne 12. listopadu 1934 zapotřebí výslovného souhlasu ministerstva sociální péče. Tento souhlas nemohl býti nahrazen písemným prohlášením ministerstva sociální péče ze dne 9. února 1934, neboť to je toliko všeobecný zásadní souhlas k prodeji oněch nemovitostí, nikoli však souhlas k prodeji podle tržové smlouvy ze dne 12. listopadu 1934. Takový všeobecný předběžný souhlas nevázal nikterak ministerstvo sociální péče, které musí míti možnost prozkoumati příslušnou tržovou smlouvu a teprve potom podle svých hledisek rozhodnouti, zdali s prodejem za podmínek ve smlouvě té uvedených souhlasí, čili nic. Tato hlediska mohou býti různá; nejde v té příčině jen o ustanovení § 15, odst. 2, a § 42, odst. 3, vládního nařízení č. 66/1930 Sb. z. a n. Proč ministerstvo sociální péče, nyní ministerstvo sociální a zdravotní správy odpírá souhlas ke zcizení na základě citované tržové smlouvy ze dne 12. listopadu 1934, nepřisluší přezkoumávati řádným soudům, neboť je to věcí řízení správního.

Čís. 17475.

Při převodu podniku jako věci hromadné není třeba odevzdání jednotlivých věcí, nýbrž stačí odevzdání znamením podle § 427 o. z.

K převodu podniku stačí i převod části podniku (bez aktiv a pasiv), může-li nabyvatel vyvinouti podstatně tutéž hospodářskou činnost jako předchůdce a převodce se vzdá možnosti využítkovati postavení, jaké měl jako dřívější majitel podniku.

Odevzdání podniku je dovršeno tím, že převodce uvede nabyvatele v možnost dále provozovati podnik a nabyvatel jej provozuje.

Právo známkové a vzorkové lpí na podniku. Známku nelze oddělití projevem vůle od podniku.

Převodem podniku s firmou a zápisem přechodu práva znamenati firmu do obchodního rejstříku, přechází i právo nakládati se šekovým účtem této firmy, pokud to nebylo dohodou vyloučeno.

Převod šekového účtu.

Právo nakládati s pohledávkou složenou na šekovém účtě lze vykonati vždy jen jednotně co do celé pohledávky.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1939, Rv I 306/39.)

Emil Ch., obchodník v P., jenž zemřel v roce 1934, byl jediným majitelem firmy »Ch. a M.« a jest dosud zapsán v obchodním rejstříku. Pozůstalost po něm nebyla projednána, nýbrž byl k návrhu dědiců usnesením krajského soudu obchodního v P. ze dne 9. dubna 1938, č. j. K uvalen konkurs na pozůstalost po zemřelém. Správcem konkursní podstaty byl ustanoven žalovaný. Žalující firma uplatnila podáním z 21. dubna 1938 svůj vylučovací nárok na firmu Ch. a M. a na její jmění, věřitelský výbor však tento vylučovací nárok neuznal a žalující byla odkázána na pořad práva. Žalující má továrnu stejného výrobního odvětví jaké provozoval Emil Ch., jenž v r. 1927 žádal, aby do obchodního rejstříku byla zapsána žalující strana jako nová majitelka firmy Ch. a M. a, aby Ch. byl z obchodního rejstříku vymazán. Tento návrh na změnu majitelky firmy byl usnesením krajského obchodního soudu ze dne 18. března 1927 zamítnut. Emil Ch. proto žádal, aby v rejstříku bylo poznamenáno u firmy Ch. a M., že podnik byl propachtován žalující straně. Tomuto návrhu soud usnesením ze dne 10. června 1927 vyhověl. V seznamu jmění úpadkyně nepřichází aktiva firmy Ch. a M. a také nebyla v konkursu aktiva zjištěna. Žalující strana se nyní domáhá žalobou na správci konkursní podstaty zjištění, že má výhradně vlastnické právo jak k firmě Ch. a M., tak i ke jmění této firmy, které pozůstává zejména ze šekového účtu čís. 1984 u poštovní spořitelny, a že jí proto přísluší právo na vyloučení tohoto jmění firmy Ch. a M. z konkursní podstaty pozůstalosti po Emilu Ch. K odůvodnění žaloby přednesla, že spachtovala na dobu od 1. ledna 1927 do 31. prosince 1936 od Emila Ch. jeho podnik, provozovaný pod firmou Ch. a M., čímž se podle smlouvy rozumělo právo firemní, stav zákazníkú, odbytová organizace, receptury, známková a vzorková ochranná práva, jakož i veškeré užívání a upotřebení těchto podnikových součástí jako obchodní knihy, seznamy zákazníkú, záznamy a pod., nikoli však továrna a tovární reality. Pachtovné bylo určeno ve formě provise z obratu, a po uplynutí 10leté smluvní doby měly přejítí uvedené části podniku bez každé další úplaty do neomezeného vlastnictví žalující. Emil Ch. se pry dále zavázal, že k převedení tohoto neomezeného vlastnictví části podniku na stranu žalující učiní veškeré k tomu potřebné kroky. Žalobkyně

rádně tuto smlouvu splnila, zejména vyplácela úplatu za spachtování podniku jak Emilu Ch., tak po jeho smrti jeho dědicům. S podnikem firmy Ch. a M. převzala též šekový účet této firmy u poštovní spořitelny v Praze. Hotovost na tomto účtě v době převzetí podniku dne 1. ledna 1927 se nalézající, jakož i hotovosti na tento účet z dřívějších obchodů Emila Ch. došlé s ním súčtovala, takže tento účet i jiné jmění firmy Ch. a M. se staly vlastnictvím žalující již za trvání pachtovního poměru. Také výtěžky fy Ch. a M. byly od roku 1937 zdaňovány jako součást výtěžků žalující strany. Po uplynutí smluvní doby, t. j. dnem 1. ledna 1937 podle ujednání z 29. ledna 1927 přešla firma Ch. a M. samočinně do výhradního vlastnictví žalující strany, žalující však opomenula obchodnímu rejstříku opovědět, že pachtovní poměr uplynutím smluvní doby zanikl a, že na základě původního ujednání přešla firma Ch. a M. do vlastnictví žalující strany. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby, namítuv, že smlouva ze dne 29. ledna 1927 nebyla nikdy rejstříkovému soudu předložena a pachtovní poměr byl poznamenán v obchodním rejstříku pouze na základě tvrzení Emila Ch. Žalující se již v roce 1927 spolu se zesnulým Emilem Ch. neprávem a s nezdarem domáhala, aby byla zapsána jako majitelka firmy Ch. a M., aniž by šlo o skutečné zcizení závodu a aniž by o tom vůbec existovala smlouva. Žalovaný proto popírá, že tvrzená pachtovní smlouva byla vůbec právoplatně uzavřena. Žalující firma jako společnost s ručením omezeným nemůže vedle dosavadní firmy vésti též novou firmu Ch. a M. a neprávem tudíž provozuje firmu Ch. a M. odděleně od vlastní firmy, neprávem používá také firemního jména Ch. a M. a rozesílá účty za tuto firmu. Prvý soud zamítl žalobu. Odvolací soud vyhověl žalobě částečně, t. j. potud, že uznal právem, že se zjišťuje, že žalující firmě přísluší dnem 1. ledna 1937 výhradně vlastnické právo k firmě Ch. a M., zapsané pod A... v obchodním rejstříku krajského soudu obchodního v P., jakož i ke jmění této firmy dle smlouvy ze dne 29. ledna 1927 a dále k šekovému účtu č. 1984 u poštovní spořitelny v P. s vyloučením hotovostí na tomto účtě do 31. prosince 1926 a platů došlých na zakázky uzavřené do 31. prosince 1926, takže žalující firmě přísluší v tomto rozsahu právo na vyloučení jmění firmy Ch. a M. podle §§ 12 a 47 k. ř. z konkursní podstaty pozůstalosti po Emilu Ch., obchodníku v P. a, že se proto z této podstaty vylučuje. Naproti tomu zamítl odvolací soud žalobu, pokud se domáhala určení vlastnického práva ke jmění této firmy bez omezení, tudíž nad obsah smlouvy z 29. ledna 1927 a pokud se domáhala určení vlastnického práva k účtu č. 1984 poštovní spořitelny v P. bez vyloučení hotovostí na tomto účtě do 31. prosince 1926 a platů došlých na zakázky uzavřené do 31. prosince 1926. Důvody: Žalující strana tvrdí skutkově, že jí přísluší vlastnické právo k podniku pod firmou Ch. a M. dle obsahu smlouvy ze dne 29. ledna 1927 zejména odst. 1, 8 a dále, že jí přísluší vlastnické právo též ke kontu, resp. šekovému účtu této firmy u poštovní spořitelny v Praze č. 1984. Jde tedy o to, zda tomuto skutkovému před-

nesu odpovídá i žalobní petit. Hledí-li se k obsahu smlouvy ze dne 29. ledna 1927 a k výsledkům průvodního řízení, zejména k údajům svědka Josefa S., jest patrné, že žalobní petit přesahuje rámec jak skutkového přednesu, tak výsledků průvodního řízení, neboť žádá se jím určení, že přísluší žalující firmě vlastnické právo ke jmění firmy Ch. a M. bez omezení a právě tak se žádá určení vlastnického práva ke kontu č. 1984 bez jakéhokoliv omezení. Nelze však tvrditi, že by žalobní petit byl neurčitý právě pro tuto okolnost. Žádá-li se více, než dle výsledků průvodního řízení žalující straně přísluší, nutno žalobu v této části zamítnouti. Žalobní petit tvoří jeden celek a nelze jej členiti na dvě části. Dle čl. 15 obch. z. není firma žádným samostatným právním subjektem, neboť jest jen jménem, pod kterým obchodník provozuje své obchody, ale tvoří součást majetkovou (rozh. Sb. n. s. č. 1067). Jak znění původní firmy »Ch. a M.« ukazuje, šlo o veřejnou obchodní společnost, jež odpadnutím společníků až na Emila Ch. stala se dle čl. 24 obch. zák. firmou kupce jednotlivce. Takový podnik lze smlouvou nabývat, jak jest patrné ze čl. 22 obch. zák. a lze jej provozovati i pod dosavadní firmou. Nepřípustné jest pouze zcizení firmy jako takové (čl. 23 obch. z.) odděleně od podniku, pro který byla užívána. Jde tudíž o to, zda žalující firma nabyla takového podniku ve- deného pod firmou Ch. a M. Soud prvě stolice zjistil, že Emil Ch. propachtoval žalující straně část podniku tohoto dle odst. 1 smlouvy s tím, že po uplynutí 10 let přechází podnikové součásti do neobmezeného vlastnictví žalující strany bez každé další úplaty. Bylo tedy propachto- vání právo firemní, stav zákazníků, odbytová organizace, receptury a ochranná práva a veškeré užívání a upotřebení podnikových součástí, umožňující pomůcky jako obchodní knihy, seznamy zákazníků, záznamy a pod. Souhrn těchto věcí hmotných i nehmotných věcí s firemním ozna- čením tvoří podnik ve smyslu čl. 22 obch. zák., neboť, i když nebyl propachtován a předán v rozsahu, v jakém jej provozoval předchůdce, přece umožňoval pokračování v činnosti podniku továrny na laky, barvy a fermeže provozovanému dosud pod firmou Ch. a M. K nabytí vlast- nického práva jest třeba titulus a modus. Titul tvoří smlouva ze dne 29. ledna 1927 dle § 424 občanského zákona. Modus pak jest dle § 425 obč. zák. předání a převzetí zcizeného. Jsou-li tyto předpoklady splněny, bylo skutečně nabytí vlastnictví. Smlouva ze dne 29. ledna 1927 jest jasná. Po uplynutí pachtovní smlouvy, t. j. od 1. ledna 1937 měl podnik daný do pachtu v rozsahu pachtovním přejít do vlastnictví strany žalující a zcizitel zavázal k tomu i své dědice. Podnik byl však předán a převzat. Jde o podnik jako věc hromadnou ve smyslu § 427 obč. zák. a tu stačí k jeho předání odevzdání listiny, již se vlastnictví zřizuje. Nad to potvrdil svědek S., že podnik v rozsahu smlouvy ze dne 29. ledna 1927 byl žalující firmou převzat a provozován. Ježto pach- tovní doba již uplynula a podmínky pro nabytí vlastnictví byly splněny, vstoupil v platnost odstavec 8 a 9 smlouvy o přechodu vlastnického práva. Toto vlastnické právo jest, pokud jde o předměty, na něž se

vztahuje, dostatečně specifikováno obsahem smlouvy ze dne 29. ledna 1927. Jakým způsobem žalující firma, která jest společností s ručením omezeným, dosavadní firemní znění upraví vzhledem k nabytí podniku pod firmou Ch. a M., jest otázkou práva nesporného. Nabytí vlastnictví samého se to nedotýká. Také otázka, zda ručí žalující strana za dluhy dle § 1409 obč. zák., spadá mimo rámec tohoto sporu. Rovněž svolení potřebné podle čl. 22 obch. zák. plyne z ustanovení odst. 8 smlouvy, neboť pod bodem 1 jest právo firemní výslovně uvedeno. Jest proto dovětek tohoto odstavce, že Emil Ch. svého času podnikne veškeré k tomu potřebné kroky, bez významu. V souzeném případě jde o žalobu podle §§ 12, 47 k. ř. Jest pravda, že nárok na vyloučení z konkursní podstaty může se týkat jen věcí individuálně určitých. Soud odvolací má však za to, že tyto věci jsou odstavcem prvním smlouvy dostatečně individualisovány a, že nemůže dojiti k žádné pochybnosti nebo zá- měně, neboť hmotné věci i práva dle odst. 1 smlouvy týkají se výlučně firmy Ch. a M. a žalující firma je převzala a má ve svém držení a uží- vání (§§ 370, 372, 374 obč. z.). Z podniku firmy Ch. a M. byly vy- loučeny jen továrna a tovární reality. Emil Ch. nepropachtoval však firmě žalující podnik v rozsahu, v jakém jej sám provozoval, nýbrž pře- vedl na ni provozní prostředky menšího rozsahu a proto nemůže se tato domáhati určení vlastnického práva ke jmění této firmy vůbec, t. j. bez omezení, nýbrž jen v rámci smlouvy ze dne 29. ledna 1927, neboť jen v tomto rámci přešlo na ni právo vlastnické. Bylo proto žalobu, pokud se domáhá uznání vlastnického práva na jmění firmy Ch. a M. nad obsah smlouvy zamítnouti. Pokud jde o šekový účet č. 1984 u poštovní spořitelny v P. není sice výslovně uveden ve zmíněné smlouvě, jest však z výpovědi svědka S. jisto, že strana žalující tohoto účtu užívala a měla ve svém vlastnictví již od 1. ledna 1927. Označením čísla a ústavu, u něhož účet tento se vede, jest účet ten rovněž dostatečně individualisován. Není proto třeba uváděti jednotlivé položky na tomto účtě, nehledě ani k tomu, že podle svého účelu, t. j. přijímání a konati platy stav těchto pohledávek se neustále mění, takže tento stav ani nelze přesně zachytiti v rozsudku. Z přednesu žalobního a z výpovědi svědka S. jest jisto, že strana žalující nepřevzala od Emila Ch. žádných aktiv, t. j. hotovostí na tomto účtě do 31. prosince 1926 a platů došlých na zakázky uzavřené Emilem Ch. do 31. prosince 1926. Pohledávky, které vznikly po tomto dni z obchodů strany žalující, jsou ovšem vlast- nictvím žalobkyně. Že by ony hotovosti a platy došlé na zakázky do 31. prosince 1926 byly již Emilu Ch. resp. jeho dědicům plně vyplaceny, nebylo prokázáno. Svědek uvádí jen, že ke dni 31. prosince 1926 tu nemohlo býti žádných pohledávek, které by patřily bývalému vlast- níku a dále, že ze šekového účtu toho vyplatily se platy došlé na za- kázky před 1. lednem 1927. Musí býti proto vlastnictví žalující strany k účtu č. 1984 resp. finanční stav jeho omezen jen na pohledávky ža- lující strany z jejich vlastních obchodů uzavřených po 1. lednu 1927. Zbývá jen ještě uvést, že zápis změny majitele firmy do obchodního

nosti využívateli postavení, jaké měl jakožto dřívější majitel podniku. K převodu podniku není proto zapotřebí i převodu aktiv a pasiv. Převod firmy s podnikem se nepřičí čl. 23 obch. zák. a z převodu firmy neplyne, že se přijímateli postupují všechna aktiva a pasiva (rozhodnutí č. 2177 Sb. n. s.). Odevzdání podniku je však dovršeno také již tím, když převodce uvede nabyvatele v možnost dále provozovat podnik a nabyvatel jej provozuje. Totéž platí i o obchodním podniku, jenž se liší od neobchodního podniku pouze tím, že slouží obchodním účelům. Oba předpoklady převodu obchodního podniku jsou v souzeném případě splněny, neboť strany si vyměnily listiny obsahující dohodu ze dne 29. ledna 1927 (§ 427 obč. zák.) a žalobkyně skutečně podnik po řadu let provozovala, používala tudíž součástí podniku se svolením předavatele k provozu podniku a pokud jde o movité věci, byly jí tyto dokonce hmotně odevzdány (§ 425 obč. zák.). Právo známkové a vzorové (§ 9 známkového zákona) lpí na podniku, zaniká s ním a podnik se převádí i přejde vždy jen se známkou a nelze jej projevem vůle oddělit od podniku (atrakční stránka podniku). Ze zmíněné dohody odstavce 8 plyne jasně, že převod podniku se stal v souhlasném úmyslu obou stran převést podnik do vlastnictví žalobkyně po uplynutí pachtovní doby a že tento právní stav měl nastati samočinně. Tomu neodporuje ani závazek E. Ch., že svého času podnikem veškeré k tomu potřebné kroky, neboť podle shora uvedeného vyličení nebylo zapotřebí žádných dalších úkonů k převodu vlastnictví podniku, když výminka uplynutím pachtovní doby byla splněna (§§ 699, 897 obč. zák.). I pro převod šekového účtu u poštovní spořitelny do vlastnictví žalobkyně jsou splněny předpoklady §§ 424 a 425 obč. zák., byť i dohoda se výslovně nezmínila o šekovém účtě. Vlastníkem šekového účtu je podle §§ 9, 10 a 12 zákona č. 143/1930 Sb. z. a n. ten, kdo je oprávněn s ním volně nakládati. Tím byl původně Emil Ch. jako majitel protokolované firmy »Ch. a M.«. Tento byl oprávněn nakládati se šekovým účtem dokud byl majitelem firmy »Ch. a M.« a dokud byl oprávněn firmu tu znamenati. Přešlo-li podle zápisu v obchodním rejstříku právo znamenati firmu na žalobkyni, přešlo na ni i právo nakládati se šekovým účtem, když to dohodou nebylo výslovně vyloučeno, a když i firma sama byla na žalobkyni převedena. Jest proto právní důvod nabytí vlastnictví k šekovému účtu obsažen v nabytí vlastnictví k firmě (§ 424 obč. zák.). Pokud jde o nabyvací způsob (§ 425 obč. zák.) vlastnictví k šekovému účtu, je sledovat při tom dvě složky. Předně šekový účet, jenž neobsahuje ještě žádnou pohledávku mimo základní vklad (§ 10, odstavec 1, zákona a § 5, odstavec 1, pravidel poštovní spořitelny vyhlášených ve Věstníku poštovní spořitelny č. 14/1933 ze dne 28. prosince 1933 podle § 8 zmíněného zákona), a šekový účet, jenž již vykazoval v době převodu účetní pohledávku. Prvá složka obsahuje oprávnění používat poštovní spořitelny jako zmocněnce pro přijímání vkladů a pro konání výplat z příkazu oprávněného (§ 9 zákona). Jde tu tedy o právo, které se převádí tím, že nabyvatel se svolením předavatele

šekového účtu používá (§ 312, druhá věta obč. zák.). Druhá složka je v podstatě postup pohledávky ze šekového účtu. Postup pohledávky je dokonán prohlášením postupitelovým, že postupuje pohledávku a postoupník to přijímá (§ 1392 obč. zák.). To se rovněž stalo třeba ne výslovně, tak aspoň mlčky (§ 863 obč. zák.) tím, že žalobkyně po řadu let bez odporu Emila Ch. s pohledávkou šekového účtu nakládala. Bezpodstatnou je výtku, že dohoda ze dne 29. ledna 1927 se přičí § 1409 obč. zák. proto, poněvadž žalobkyně nepřevzala dluhy firmy »Ch. a M.«. Neboť podle odstavce 2 § 1409 obč. zák. je dohoda přičí se ustanovení odstavce 1 § 1409 obč. zák. neúčinná jen v poměru k věřitelům a o tento právní poměr v souzeném případě nejde. K dovolání žalobkyně: Podle hořejšího doličení nabyta žalobkyně vlastnictví k šekovému účtu č. 1984 u poštovní spořitelny v P. Je tedy oprávněna volně nakládati celým šekovým účtem. Šekový účet tvoří jen jednu pohledávku, jak je patrné z ustanovení § 12 zákona č. 143/1930 Sb. z. a n. a § 9, odstavec 1 výše zmíněných pravidel, kde se mluví pouze o pohledávce. Tato sestává ovšem z různých položek, avšak konečný výsledek tvoří jedinou pohledávku. Nemůže proto nakládati s některými z těchto složek jedna osoba a s ostatními složkami druhá osoba, nýbrž právo nakládati s pohledávkou je právo jednotné, které ovšem může jednotlivě vykonávat více osob (vlastník, zmocněnec a p.), avšak vždy disponují pohledávkou jen jako jedinou. Byl-li tedy převeden šekový účet do vlastnictví žalobkyně, nelze z jejího práva nakládati se šekovým účtem vyloučiti některé součástky celé pohledávky a přiznati žalovanému samostatné dílejší dispoziční právo k nim. Přísluší-li tomuto snad jen nárok, aby žalobkyně mu poukázala ze šekového účtu takovou částku, která by odpovídala hotovosti na účtě do 31. prosince 1926 a platí došlým na zákazníky uzavřené do dne 31. prosince 1926, nejde o nic více a nic jiného nežli o pohledávku žalovaného proti žalobkyni. O to však, zdali žalovanému přísluší nějaká pohledávka v souzeném sporu, neide a netřeba se tím zabývat.

Čís. 17476.

Ciní-li si na plnění dlužníka nárok jak úřední komisař dosazený do podniku v sudetoněmeckém území, tak i jeho bývalý majitel, je tu důležitý důvod, aby dlužník složil své plnění k soudu.

Složením k soudu, jež se stalo za splnění zákonných podmínek, nastala soluce.

Dlužníka, jenž si nevyhradil vrácení složeného plnění, nelze žalovati, aby souhlasil s vydáním z deposita.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1939, Rv I 757/39.)

Žalobce, žid, se domáhá upomínací žalobou zaplacení zbytku pohledávky 3.358 K 10 h za zboží, které bylo k objednavce žalované strany dodáno jeho firmou v Podmoklech. Žalobce tvrdí, že jest jediným majitelem žalující fy. Přestěhoval se do Prahy a jako jediný majitel fy jest zapsán ve firemním rejstříku a tudíž oprávněn k inkasu zažalované částky. Žalovaná strana podala proti platebnímu rozkazu odpor a složila zažalovanou částku do soudního deposita. Vzhledem k tomu změnil žalobce žalobní žádost tak, že žalovaná jest povinna dáti souhlas k tomu, aby obnos složený u okresního soudu v K. n. L. v částce 3.358 K 10 h byl vyplacen žalující straně a zaplatiti 6% úrok z této částky od 1. ledna 1939. Žalovaná vznesla proti žalobě námitku nedostatku aktivní legitimace, neboť do podniku žalobce byl ustanoven úřední komisař, který žalované sdělil, že veškeré platy za zboží dodané z továrny v Podmoklech jest poukázati na jeho adresu a že neuznává platy konané dřívějšimu majiteli nebo jeho cizozemské odbočce. Pohledávku samotnou žalovaná uznala. Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Úřední komisař firmy žádal, aby zažalovaná pohledávka byla zaplacená v sídle firmy k rukám komisaře a popřel právo žalujícího majitele firmy k inkasu oné pohledávky. Prvý soud, třebas z uvedených dopisů neučinil žádného zjištění, dospěl ke správnému závěru, že na zažalovanou pohledávku si činily nárok dvě různé osoby a, že tu byl proto důležitý důvod pro složení peněz k soudu ve smyslu § 1425 obč. zák. Jest souhlasiti s vývody žalované, že dluh žalované strany složením k soudu zanikl a tím zanikly též veškeré závazky žalované strany z tržové smlouvy, neboť složení dluhu k soudu má účinek placení. Žalobce nemá proti žalované žádných dalších nároků ani ze zákona, ani ze smlouvy, zejména nemůže na ní žádati, aby projevila souhlas s tím, aby částka, která byla k jejímu návrhu přijata do soudní úschovy s tím, že má býti vyplacena tomu, kdo na ní má podle zákona nárok, byla vydána žalobci. Žaloba o souhlas s vydáním deposita, na kteroužto prosbu žalující strana změnila žalobu domáhající se původně zaplacení, není důvodná a měla býti zamítnuta.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Složení soudu stalo se v případě, o nějž jde, proto, že na plnění dlužnice-deponentky byly vzneseny odporující si nároky. Tato skutečnost, k níž pristoupilo ještě, že dlužnice-deponentka nebyla s to, aby posoudila, která z osob činících si nároky na plnění, je oprávněným věřitelem, byla odvolacím soudem právem ve shodě s judikaturou nejvyššího soudu (srov. rozh. č. 9354 Sb. n. s.) posouzena jako důležitý důvod pro složení k soudu ve smyslu ustanovení § 1425 obč. zák. Složení k soudu stalo se s určením, aby složená částka byla vyplacena tomu, kdo má na ní podle zákona nárok, a ti, kteří si činili na plnění

dlužnice-deponentky odporující si nároky, byli o tomto složení k soudu 4. února 1939 vyrozuměni. Složení k soudu stalo se, jak dovozeno, po právu, t. j. za splnění zákonných podmínek, a nastaly proto právní účinky soudního složení, spočívající v soluci (srov. Sedláček; Komentář, díl VI, str. 289 a Klang; Kommentar, díl IV, str. 422). Dlužnice-deponentka si vrácení deposita nevyhradila, práva dispozice s depositem pozbyla a již proto je žaloba, by dala souhlas k vydání deposita žalobci, neopodstatněná.

Čís. 17477.

Ustanovením § 1 nař. Reichsprotektora für Böhmen und Mähren o židovském majetku z 21. června 1939 jsou zakázána jen právní jednání, jimiž žid sám nakládá se svými nemovitostmi.

K vedení exekuce na nemovitost, jejímž vlastníkem je žid, není třeba zvláštního písemného schválení podle § 2 dotč. nařízení.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1939, R I 662/39.)

Prvý soud povolil zajišťovací exekuci nuceným záznamem zástavního práva na nemovitost dlužníka-žida. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podle nařízení Reichsprotektora für Böhmen und Mähren o židovském majetku ze dne 21. června 1939 č. 6 Věstníku nařízení Reichsprotektora für Böhmen und Mähren jest židům, židovským podnikům dovoleno nakládati nemovitostmi jen se zvláštním písemným schválením, které udílí Reichsprotektor für Böhmen und Mähren (§§ 1 a 2). Povinná strana jest židem a poněvadž exekuce vede se na její nemovitost, byla podle citovaných ustanovení strana vymáhající povinna předložiti současně s návrhem ono zvláštní písemné schválení. To se však nestalo. Tento nedostatek jest povahy materiální, poněvadž všechny právní úkony a za takové jest pokládati i exekuci zajišťovací, nemají právní účinnosti, když odporují předpisu § 1 cit. nař. (§ 1, odst. 3 nařízení Reichsprotektora für Böhmen und Mähren). K tomuto nedostatku bylo hleděti i z moci úřadu, poněvadž nařízení jest vydáno v zájmu veřejném. Ježto napadené usnesení odporuje nařízení Reichsprotektora für Böhmen und Mähren ze dne 21. června 1939, odporuje i § 54 č. 3 ex. ř. a proto soud pochybil, když exekuci povolil.

Nejvyšší soud uložil rekursnímu soudu nové rozhodnutí.

Důvody:

Podle § 1 nařízení Reichsprotektora für Böhmen und Mähren o židovském majetku ze dne 21. června 1939, Věstník Reichsprotektora für Böhmen und Mähren č. 6 str. 45 jest židům a židovským podnikům dovoleno nakládati s nemovitostmi a právy na nemovitostech jen se zvláštním písemným schválením. To značí, že jsou zakázána jen právní jed-

nání žida, jimiž on sám nakládá se svými nemovitostmi atd., tedy takové úkony, k jichž platnosti se vyžaduje projev jeho svobodné vůle; při nich musí býti dán souhlas k nakládání s jeho nemovitým majetkem. Exekuce na nemovitý majetek není však podmíněna projevem vůle dlužníkovy, naopak děje se i proti jeho vůli, takže dlužník není při nakládání se svým nemovitým majetkem, vede-li se na něj exekuce, sám zúčastněn způsobem výše vytčeným. Nebylo proto zapotřebí zvláštního písemného schválení podle § 2 zmíněného nařízení k tomu, aby mohla býti povolena exekuce zajišťovací na nemovitost dlužníkovy. Poněvadž však rekursní soud, vycházející z opačného právního názoru, se nezábýval ostatními námitkami dlužníkovy rekursu proti povolení navržené exekuce, bylo uloženo rekursnímu soudu nové rozhodnutí.

Čís. 17478.

Proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen zamítavý rozsudek soudu první stolice ve sporu, v němž se několik žalobců domáhá zaplacení pohledávky převyšující částku 7.000 K, je dovolání žalobců přece nepřipustné (§ 502, odst. 3 c. ř. s.), jestliže ani nepřednesli, že jsou podle dohody stran oprávněni požadovati celou pohledávku rukou nerozdílnou (§ 892 obč. zák.), ani to nevyplývá ze skutkového děje, a jestliže částka připadající takto na každého z žalobců (§ 889 obč. zák.), nepřevyšuje 7.000 K.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1939, Rv I 1201/39.)

Žalobci Antonín F. a Karla F. domáhají se na žalovaných Bohuslavu P. a Marii P. zaplacení 12.700 K. Nižší soudy zamítly žalobu. Nejvyšší soud odmítl dovolání.

Důvody:

Žalobci Antonín a Karla F. domáhají se žalobou proti Bohuslavu a Marii P. zaplacení pohledávek, na něž mají nárok podle mimosoudní dohody ze dne 17. května 1933, kterou urovnali spor o splnění kupní smlouvy o velkostatku u krajského soudu civilního v P. Po omezení odvolání žalobci při ústním jednání ze dne 27. června 1939 zůstaly předmětem sporu pohledávky, jimiž prý žalovaní při vyúčtování proti úmluvě ze dne 17. května 1933 žalobce zatížili a to: 1. pohledávka na zaplacení částky 9.460 K na útratách Dr. R., jež měly žalovaní hraditi ze svého, 2. částka 2.700 K z manipulačních poplatků a 3. částka 540 K z vkladného poplatku, o kteréžto poplatky žalovaní proti úmluvě žalobcům méně k dobru připsali. Jde tedy o plnění dělitelné a ježto žalobci nepřednesli a ze skutkového děje nevyplývá, že podle dohody stran byl každý ze žalobců oprávněn požadovati po žalovaných celou pohledávku

rukou nerozdílnou (§ 892 o. zák. obč.), jest každý ze žalobců oprávněn požadovati jen polovici (§ 889 o. zák. obč.). Dovolání napadá potvrzující rozsudek odvolacího soudu. Jest tedy posouditi přípustnost dovolání co do každého, byť i v jedné žalobě uplatněného nároku toho kterého žalobce samostatně (§ 227 c. ř. s.). Celý nárok činí 12.700 K, takže na jednoho každého žalobce připadá 6.350 K, tedy částka 7.000 K nepřevyšující. Není proto dovolání podle § 502, odst. 3 c. ř. s. přípustné.

Čís. 17479.

K vydobytí pohledávky podle vykonatelného notářského spisu, zajištěné zástavním právem na nemovitosti, lze vésti exekuci na tuto nemovitost, třebaže vykonatelnost v pozemkové knize není poznamenána, a to jak proti osobnímu dlužníku, tak i přímo proti hypotekárnímu dlužníku, jenž se mohl nahlédnuv do notářského spisu založeného ve sbírce listin o jeho vykonatelnosti přesvědčiti.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1939, R I 30/39.)

Vymáhající strana navrhl, aby jí byla povolena podle vykonatelného notářského spisu ze dne 3. března 1926 v T. Š. a dodatečného notářského spisu ze dne 9. března 1926 v T. Š. a rozvrhového usnesení okresního soudu v B. ze dne 4. března 1935 k vydobytí vykonatelné pohledávky 50.000 K exekuce nucenou dražbou nemovitostí zaps. ve vl. č. 101 kat. území H., a sice přístupem k dražebnímu řízení zahájenému pro pohledávku Dr. Karla Z. První soud povolil exekuci podle návrhu. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podle §§ 87, 88 ex. ř. je předpokladem nucené dražby nemovitosti povolení nuceného zřízení zástavního práva knihovním vkladem nebo poznámky vykonatelnosti. Při knihovním vkladu zástavního práva budiž pohledávka, pro kterou se zástavní právo zapisuje, označena za vykonatelnou. Tento vklad má účinek, že pro tuto vykonatelnou pohledávku může býti vedena exekuce na nemovitost nebo podíl nemovitosti přímo proti každému, jenž jich později nabyt. Rovněž z ustanovení §§ 84 a 138 ex. ř. vyplývá, že může býti o nucenou dražbu žádáno tehdy, když je pohledávka vykonatelnou a když vykonatelnost její jest poznamenána v pozemkové knize. Vymáhající strana v návrhu tvrdí, že podle usnesení o udělení příklepu a rozvrhového usnesení okresního soudu v B. ze dne 4. března 1935 převzala nemovitost, o niž jde, povinná strana a byla jí za souhlasu vymáhající strany převzata za srážku a na účet nejvyššího podání zbytková pohledávka 300.000 K s přísl. Pro tuto pohledávku bylo zapsáno ve vložce č. 101 kat. území H. právo zástavní podle notářského spisu ze dne 3. března 1926. Tvrdíc, že toto pohledávání jest vykonatelné, žádala vymáhající strana o povolení exekuce u exekučního soudu v B. Podle úředního výpisu z pozemkové knihy ze dne 6. září 1938 vymáhající

stranou předloženého jest sice pro pohledávku 300.000 K s příslušenstvím vloženo na nemovitost ve vložce čís. 101 kat. území H. právo zástavní, avšak podle dluhopisu ze dne 3. března 1926 (notářského spisu) není pohledávání to vyznačeno jako vykonatelné a také poznámka vykonatelnosti nebyla učiněna. Povolil-li tedy okresní soud v B. exekuci nucenou dražbou, neposoudil věc správně, neboť nebyl pro povolení exekuce příslušným a nebylo lze také exekuci povolit, když pohledávka vymáhající strany není vykonatelnou.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

K povolení exekuce vedené na podkladě tohoto exekučního titulu (§ 1 č. 17 ex. ř.) nucenou dražbou nemovitosti v tuzemsku ležící a v pozemkové knize zapsané je hledíc k ustanovení § 4 č. 6 ex. ř. podle § 18 č. 1 ex. ř. příslušným okresní soud, u něhož jest vložka o této nemovitosti. Nemovitost dvůr č. p. 24 v H. je podle výpisu z pozemkové knihy zapsána v knihovně vložce č. 101 katastrálního území H. vedené u okresního soudu v B. Podle hořejších vývodů je tento soud k rozhodnutí o žádaném povolení exekuce příslušný a je v tomto směru dovolací rekurs opodstatněn. Pokud z doslovu důvodů napadeného usnesení plyne, že rekursní soud jak nepřislušnost okresního soudu v B., tak i své zamítavé rozhodnutí ve věci samé opřel o to, že pohledávka ze zmíněného dluhopisu není v pozemkové knize označena jako vykonatelná, a že ani poznámka vykonatelnosti nebyla učiněna, dlužno k tomu přihlížeti, že v dlužním úpisu Rudolfa K. ze dne 3. března 1926 bylo výslovně prohlášeno, že tento notářský spis je ohledně uznaného dluhu Rudolfem K. ve smyslu § 3 notářského řádu ihned vykonatelný do jeho jak movitého, tak nemovitého majetku. Podle položky C 1 kn. vložky č. 101 kat. území H. bylo podle tohoto dluhopisu vloženo zástavní právo pro částku 300.000 K s 5¼% až 7% úroky, 10% úroky z prodlení a vedlejší závazky do výše 210.000 K a poznamenán závazek vlastníků dání tuto pohledávku vymazati ihned, jakmile a pokud bude splacena. Nebyla tu však vyznačena vykonatelnost ujednaná v notářském spisu podle § 3 not. ř. Tento dlužní úpis je součástí sbírky listin, týkající se zmíněné nemovitosti u okresního soudu v B. zřízené. Na základě vykonatelného notářského spisu, založeného již ve sbírce listin, je však přípustná exekuce na nemovitost, i když nebyla vykonatelnost v pozemkové knize poznamenána, a to nejen proti dlužníku osobnímu, ale také proti dlužníku hypotekárnímu a může býti povolena i proti tomuto přímo, ponevadž sbírka listin je po rozumu §§ 1 a 5 knihovního zákona s pozemkovou knihou jednotným celkem a hypotekární dlužník se mohl nahlédnutím do notářského spisu o jeho vykonatelnosti přesvědčiti (srovnej Gl. U. novým sled, sv. XVI. 6314). V žádosti o povolení exekuce doložené připojením snímků notářských spisů svrchu zmíněných bylo dále výslovně uvedeno, že podle usnesení o příklepu a rozvrhového

usnesení okresního soudu v B. ze dne 4. března 1935 převzali nemovitost č. kn. vl. 101 kat. území H. manželé Matěj a Magdalena T., statkáři v H., a že byl se souhlasem vymáhající věřitelky Rudolfa K-a, Spořitelny v R., těmto vydražitelům ponechán na srážku a na účet nejvyššího podání zbytek dluhu v částce 300.000 K s příslušenstvím, jak jest uvedeno při hořejším zjištění obsahu pol. C 1 kn. vl. č. 101 kat. území H.

Čís. 17480.

Zákon o soukromých zaměstnancích č. 154/1934 Sb. z. a n.

Pro platnost výpovědi služebního poměru zaměstnavatelem, jímž je spolek, je rozhodující, aby usnesení, jež je podkladem výpovědního projevu, se stalo statutárním orgánem spolku; sdělení výpovědi se může státi, nebyla-li pro ně ujednána písemná forma, buď ústně nebo písemně i v jiné formě, než je předepsáno stanovami.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1939, Rv I 985/39.)

Žalobce přednesl, že byl zaměstnán u žalovaného svazu jako účetní tajemník s platem 900 K. Usnesením ze dne 2. (3.) července 1938 byla mu dána formální výpověď ke dni 30. září 1938 s příslibem, že zůstane ve službách žalované dále, při čemž s ním bude od 1. října 1938 uzavřena služební smlouva nová, výhodnější. Žalovaná, ač prohlašovala danou výpověď za pouhou formalitu, na této výpovědi setrvala a oznámila to také žalobci dne 21. září 1938. Novou smlouvu proto s ním neuzavřela. Žalobce důsledkem toho žádá služební požitky v zažalované částce za měsíc říjen, listopad a prosinec 1938. Nižší soudy zamítly žalobu, první soud z těchto důvodů: Na sjezdu žalovaného svazu bylo usneseno uložiti svazovému představenstvu, aby vypovědělo zaměstnance ke dni 30. září 1938 a, aby pro přijetí zaměstnanců od 1. října 1938 byla uzavřena písemná smlouva služební. V zápisu o sjezdu není nejmenší zmínky o tom, že výpovědi byly dány jen proto, aby mohly býti uzavřeny s vypovězenými zaměstnanci smlouvy nové a že by vypovězení zaměstnanci musili býti znovu přijati. Dopisem bez data vzatým žalobcem na vědomí 13. srpna 1938 byla dána žalobci představenstvem Svazu z pracovního poměru výpověď k 30. září 1938 bez jakéhokoliv omezení účinnosti této výpovědi a bez příslibu opětného přijetí do služeb žalované. Podle právního názoru soudu jest pro posouzení otázky účinnosti výpovědi rozhodný jedině projev vůle, učiněný oprávněným orgánem přímo vůči žalobci a nerozhodné jsou interní projevy těchto orgánů vůči právnické osobě teprve připravující a tvořící, ale dosud vůči straně, již se dotýkají oficiálně orgánem k zastupování oprávněným neprojevené. Až do té doby je to vůle neprojevená, nemající právních účinků. I kdyby tedy na sjezdu Svazu nebo i v představenstvu bylo usneseno, že výpovědi budou míti jen formální

povahu, ač se ani o tom žalobci důkaz nepodařil, nemohl by z těchto interních rozhodnutí dovozovatí práv, které se nepodávají z dané výpovědi, která vůbec nepřipouští podobný výklad. Proto byly příznány řádně dané výpovědi plně účinky právní ve smyslu § 30 zák. č. 154/34 Sb. z. a n. a žalobu bylo zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Ve sporu jde především o to, zda bylo usneseno oprávněným k tomu orgánem a platně, že bude dána žalobci výpověď. Soud odvolací zjistil, že na této výpovědi usneslo se dne 11. července 1938 představenstvo žalovaného Svazu ve schůzi, již se zúčastnilo 6 členů představenstva a také druhý tajemník N., jenž se jednání zúčastnil. Podle § 11 c) sva-zových stanov byl tajemník N. také členem představenstva a pokud šlo o výpověď žalobci, mohl se zúčastnit jednání i usnesení. Pokud tedy žalobce vychází v dovolání ze skutečnosti, že tajemník N. byl zúčastněn při schůzi jen jako osoba soukromá, nevychází ze zjištění odvolacího soudu. Stejně jest tomu, pokud žalobce opakuje svůj přednes, že výpověď byla jen formální, když naopak odvolací soud zjistil, že výpověď byla míněna vážně a že byla odůvodněna ubýváním členů od jara 1938 (§ 503 č. 4 c. ř. s.). Odvolací soud se sice nezmiňuje o výpovědním dopise bez data a o výtce žalobce, že tento dopis nebyl podepsán řádně předsedou nebo jeho náměstkem a jednatelem, případně tajemníkem. Leč dovolatel přehlíží, že jde o výpověď služebního poměru, t. j. jednostranný projev jedné smluvní strany ke druhé, kterým strana vypoví-dající způsobuje zakončení smluvního poměru po lhůtě smlouvou neb zákonem určené. Rozhodujícím jest, aby usnesení, jež jest podkladem tohoto projevu, bylo usneseno statutárním orgánem žalovaného Svazu; sdělení výpovědi může se pak státi buď ústně nebo písemně. Žalobce netvrdil, že byla ujednána písemná forma pro toto sdělení. Bylo by stačilo proto pouhé sdělení ústní a stačí k tomu i dopis podepsaný náměstkem předsedy a jedním členem představenstva, i když tento člen nebyl označen jako jednatel.

Čís. 17481.

Zákon o soukromých zaměstnancích č. 154/1934 Sb. z. a n.

Má-li zaměstnancův služební poměr trvati jen tak dlouho, dokud nebude konečně rozhodnuto o konečném a řádném obsazení místa kancelářského úředníka, na něž byl vypsán konkurs, jde o služební poměr objektivně časově ohraničený, provázený smluvní jistotou, že se skončí, jakmile se dostaví časová událost, po níž se zaměstnanec zavázal okamžitě ze služeb zaměstnavatele vystoupiti.

Byl-li služební poměr sjednán na určitý čas (§ 30, odst. 1 uved. zákona) a nepřichází-li podle přednesu stran v úvahu jiný způsob zrušení

pracovního poměru, zejména předčasné propuštění zaměstnance z důležitých důvodů (§ 34 uved. zákona), není odůvodněna výpověď zaměstnance podle § 1, odst. 1 a 2, lit. a) uved. zákona.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1939, Rv I 1026/39.)

Žalobkyně přednesla, že byla přijata žalovanou stranou do úctárny městských podniků v Č. jako výpomocná kancelářská síla na dobu přechodnou za denní plat a denní výpověď a do rozhodnutí o konečném a řádném obsazení místa kancelářského úředníka vypsáného konkursem ze dne 3. května 1938. Tvrdíc, že nemohla býti proto žalovanou propuštěna výpovědí ke dni 30. března 1939 podle § 31, odst. 1 a 2, lit. a) zák. č. 154/34 Sb. z. a n., ježto konkursní obsazení místa není dosud s konečnou platností vyřízeno, domáhá se žalobkyně zjištění, že její s konečnou platností vyřízeno, domáhá se žalobkyně zjištění, že její služební poměr jako účelní úřednice plynárensko-elektřárenského-vodárenského podniku žalovaného města Č. až do doby konečného rozhodnutí o konečném a řádném obsazení místa kancelářského úředníka vypsáného konkursem ze dne 3. května 1938 a to za plat rovnající se měsíčnímu služnému 600 K a poté až do uplynutí řádné šestinedělní kvartální zákonné výpovědi, jest po právu a její výpověď k 31. březnu 1939 jest neúčinnou. Prvý soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu co do žalobního žádání, »a poté až do uplynutí řádné šestinedělní kvartální zákonné výpovědi«, jinak dovolání nevyhověl.

Důvody:

V souzené věci není pochybnosti o tom, že jde o určovací žalobu, a nižší soudy tím, že ji řešily meritorně, uznaly mlčky její přípustnost podle § 228 c. ř. s. Podle skutkového stavu měla sice žalobkyně možnost žaloby na plnění, ale to nevyklučuje ve všech případech žalobu určovací, jak bylo vyloženo v rozhodnutí Sb. n. s. č. 10155, na které se pro stručnost odkazuje. Nedovolenou jest určovací žaloba, kde by nesloužila potřebám praktického života, nýbrž by vedla ke zbytečnému rozmnožování sporů. Kde však se jí zjednává pevný právní základ pro právní vztahy stran a sleduje se jí samostatný rozumný účel, jest přípustná, nehledíc na to, zda lze žalovati i o plnění. To platí zejména v případech, kde nároky, jež by snad mohly býti vymáhány žalobou o plnění, není vyčerpán celý obsah a dosah sporného právního poměru. V souzené věci jde žalobkyni o určení jejího právního vztahu k žalované obci, jak se utvořil jejím okamžitým propuštěním ze služby a z něhož by pro žalobkyni mohly vyplynouti nároky různého druhu, zejména i pro budoucnost, takže nelze žalobkyni upřiti právní zájem, aby bylo rozhod-

nuto, zda výpověď daná jí ze služebního poměru jest po právu čili nic (Sb. n. s. č. 11294). Neobstojí výtka dovolání, že odvolací soud nepsprávným výkladem prohlášení žalobkyně ze dne 3. července 1938, obsahujícího podmínky pracovního poměru stran a ohledně trvání služby, vydaného v souhlase s usnesením správy městských podniků ze dne 28. června 1938, schváleným městskou radou, dospěl k závěru, že v souzené věci byl pracovní poměr ujednaný na určitý čas, jenž tu jest ohraničen definitivním obsazením místa, a že tedy výpověď daná žalovanou stranou žalobkyní dne 31. března 1939 jest neúčinnou. Nejvyšší soud již v rozhodnutí Sb. n. s. č. 5406 doličil, že služebními poměry na určitou dobu uzavřenými nejsou jenom ony, jichž konec již dopředu byl přesně určen podle kalendáře na den a hodinu, nýbrž že jimi jsou také ony, jichž trvání jest ustanoveno s objektivní určitostí a při nichž sejde jediné na tom, aby vůle stran nedopouštěla pochybnosti, že takový poměr služební nemá býti poměrem bez určitého trvání, nýbrž že má trvati určitý, byť prozatím podle kalendáře neohraničený čas, o jehož skutečné délce obě strany prozatím ani nemusí míti jistoty. Měl-li tedy žalobkynin poměr služební trvati, jak bylo odvolacím soudem usouzeno, jen tak dlouho, dokud nebude konečně rozhodnuto o konečném a řádném obsazení místa kancelářského úředníka, vypsaneho konkursem ze dne 3. května 1938, šlo o služební poměr objektivně časově ohraničený, provázený smluvní jistotou, že se skončí, jakmile se dostaví řečená událost časová, po níž se žalobkyně zavázala okamžitě ze služeb podniku žalované strany vystoupiti. Poněvadž podle výslovného ustanovení § 30, odst. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. pracovní poměr ujednaný na určitý čas, se skončí jeho uplynutím, jest správným právní závěr odvolacího soudu, že není odůvodněna výpověď podle § 31, odst. 1 a 2, lit. a) zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., když jiný způsob zrušení a zejména předčasné propuštění žalobkyně z důležitých důvodů uvedených v § 34 cit. zák. nepřicházejí podle přednesu stran vůbec v úvahu. Uvedenému právnímu názoru odvolacího soudu se však přiříká rozsudkový výrok, že by služební poměr žalobkyně mohl býti zrušen teprve výpovědí šesti- nedělní ke konci kalendářního čtvrtletí ode dne, kterého by bylo konečně rozhodnuto o konečném a řádném obsazení místa kancelářského úředníka, vypsaneho konkursem ze dne 3. května 1938, neboť služební poměr ujednaný na určitý čas, se skončí jeho uplynutím, jak bylo shora doličeno. Proto dovolací soud v tomto bodě vyhověl částečně dovolání žalované strany a obnovil v této části žalobu zamítající rozsudek první stolice.

Čís. 17482.

Žalobou podle §§ 61, 62 knih. zák. nelze uplatňovati, že sporný knihovní vklad neměl býti povolen z důvodu práva formálního, nabylo-li usnesení, kterým byl onen vklad povolen, formální právní mocí.

Účastník knihovního řízení nemůže se domáhati pořadem práva změny pravoplatného rozhodnutí vydaného v knihovním řízení, nepřipouští-li to zvláštní právní předpis.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1939, Rv I 1167/39.)

Žalobou podle §§ 61, 62 kn. zák. domáhá se žalobkyně výmazu vkladu práva zástavního pro pohledávku Františka B. na její nemovitosti podle dlužního úpisu ze dne 22. září 1937 váznoucího zejména proto, že onen dlužní úpis, na základě něhož došlo k vkladu zástavního práva, jest již sám o sobě neplatný, ježto neobsahuje právní důvod závazku žalobkyně a nemá náležitosti vkladní listiny. Nižší soudy uznaly podle žaloby, příklonivše se v podstatě k tomuto žalobnímu důvodu, že totiž onen dlužní úpis nemá náležitosti vkladní listiny, takže nutno proto i vklad zástavního práva opřený o tento dlužní úpis míti za neplatný.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Jde o žalobu podle §§ 61 a 62 knih. zák. Takovou žalobou nelze však uplatňovati, že sporný vklad neměl býti povolen z důvodu práva formálního, předpokládajíc, že knihovní usnesení, kterým byl vklad povolen, nabylo formální právní mocí (rozh. č. 3728 a 8944 Sb. n. s.). Vždyť žaloba o výmaz není určena k tomu, aby se jí dohánělo to, čeho se měl účastník domáhati rekursem do usnesení povolujícího knihovní zápis. To plyne také z ustanovení § 33, odst. 2, zákona ze dne 19. června 1931, č. 100 Sb. z. a n. o zásadních ustanoveních řízení nesporného. Účastník knihovního řízení musí obsahu pravomocného rozhodnutí dbáti a jemu se podrobiti; zásadně nemůže tedy ani pořadem práva se domáhati změny rozhodnutí. Možno to jenom tam, kde by zvláštní zákon to připouštěl. Ale již shora bylo doličeno, že ustanovení §§ 61 a 62 knih. zák. to nepřipouští. Právem proto vytýká dovolatel, že nižší soudy se nezabývaly otázkou, zda dotčené knihovní usnesení nabylo již právní mocí. Jde o vadu odvolacího řízení, kterou je stíženo také řízení před soudem první stolice (č. 2 § 503 c. ř. s.). Zjistí-li první soud, že knihovní usnesení nabylo již právní mocí, bude na něm, aby se vypořádal s případnými hmotněprávními námitkami žalobkyniní vznesenými proti platnosti vkladu.

Čís. 17483.

Jde o přímou škodu, domáhá-li se poškozený náhrady škody, kterou mu způsobil škůdce tím, že nakazil při souloži jeho manželku pohlavní chorobou a tato nákaza byla pak manželkou přenesena i na poškozeného.

K otázce postačitelnosti důkazu o příčinné souvislosti mezi závadným jednáním škůdcovým a tvrzenou škodou.

Pokud rozhodnutí o žalobním nároku závisí na zjištění odsuzujícího rozsudku trestního soudu, jehož je třeba k naplnění skutkové podstaty trestného činu, jest jím civilní soud vázán, třeba se toto zjištění netýká přímo poškozeného, nýbrž jiné osoby, skrze niž byla odsouzeným škůdcem způsobena poškozenému škoda.

Pokud je civilní soud vázán zjištěním trestního soudu v otázce příčinné souvislosti, jde-li o delikt ohrožovací (§ 18, odst. 1 zákona o potírání pohl. nemocí).

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1939, Rv I 1204/39.)

Žalobce se domáhá náhrady škody, kterou prý mu žalovaný způsobil tím, že jeho manželku při souloži nakazil kapavkou, kterážto nákaza byla pak přenesena i na žalobce. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Nejde o nepřímou škodu, jak mylně usuzuje napadený rozsudek. O nepřímé škodě lze mluvit jen tehdy, vzešla-li třetí osobě, rozdílně od přímo poškozeného, škoda ze škůdcova jednání, které jest proti osobě, jednáním přímo poškozené, bezprávným (srov. rozh. č. 9674 a j. Sb. n. s.). V souzeném případě je však tvrzená škoda v přímé souvislosti s tím, co se žalovanému klade za vinu, že totiž, dopustiv se cizoložství s manželkou žalobcovou, ji pohlavně nakazil, při čemž vytýkané jednání žalovaného je bezprávné i proti žalobci. Klade-li rozsudek důraz na to, že se podle žalobního tvrzení žalobce nakazil teprve od své manželky, přehlíží, že s hlediska §§ 1294 a násl. obč. zák. nesejde na tom, zda jednání škůdcovo bylo bezprostřední příčinou škody. Za t. zv. mezipříčiny odpovídá, kdo způsobil, že k nim došlo (rozh. č. 11851 Sb. n. s.). Podle § 1296 obč. zák. bylo arci na žalobci, aby mimo ostatní náležitosti uplatňovaného nároku na náhradu škody dokázal též příčinnou souvislost mezi závadným jednáním žalovaného a tvrzenou škodou. Požadují-li však nižší soudy po této stránce důkaz stoprocentní, jakoukoliv pochybnost vylučující, neuvědomují si především, že úkolem dokazování není a podle povahy věci ani nemůže být, aby byla zjednána absolutní jistota (kterou lze získati jen zřídka), nýbrž jen, aby soudce mohl nabýti přesvědčení o dokazované skutečnosti. Pokud jde o otázku příčinné souvislosti, nutno dále uvážiti, že při nemožnosti zcela přesného důkazu jde tu zpravidla jen o větší nebo menší míru pravděpodobnosti, že podle obecné zkušenosti škoda za pravidelného průběhu věci by nebyla nastala bez jednání škůdcova (srov. Klang-Wolff, Komentář k § 1294 obč. zák., IV. sv., str. 13, dále Smid, Der prima — facie Be-

weis, insbesondere bei Schadenersatzansprüchen, str. 27—29 a str. 39). Právem vytyká dovolání mylnost názoru nižších soudů, že v souzené věci nebyly podle § 268 c. ř. s. vázány obsahem rozsudku krajského soudu v L., jímž byl žalovaný pravoplatně odsouzen pro přestupek podle § 18 (1) zákona ze dne 11. července 1922, č. 241 Sb. z. a n. o potírání pohlavních nemocí, spáchaný právě též na manželce žalobcově. Je sice pravda, že se odsuzující náleze trestního soudu netýká náklady žalobcovy. Než z toho plyne jen, že úkolem nižších soudů bylo zjistiti, zda trestný čin žalovaného měl v zápětí též onemocnění žalobcovo. Ale nikterak nelze z oné skutečnosti dovoditi, že by trestní rozsudek neměl pro tuto rozepři významu podle § 268 c. ř. s. ani potud, pokud odsuzující náleze je vybudován na zjištění, že žalovaný v době, kdy souložil s manželkou žalobcovou, byl stížen nakažlivou kapavkou a že on to byl, který (kromě Rity M-ové) též Emmu G-ovou nakazil. Naopak jest přísvědčiti dovolateli, že onen obsah trestního rozsudku byl ve smyslu ustanovení § 268 c. ř. s. závazný též pro nižší soudy, pokud na zjištění tam obsaženém závisí rozhodnutí o žalobním nároku (srov. rozh. č. 6403, 9394 a 12234 Sb. n. s.). Na tom nic nemění, že přestupek podle § 18 (1) zákona o potírání pohlavních nemocí svou podstatou je deliktem ohrožovacím, při němž se nutně nevyžaduje, aby z jednání pachatelova skutečně vzešla pohlavní nákaza jiné osoby. Poněvadž též u Emy G. byla zjištěna kapavka, bylo totiž k naplnění skutkové podstaty onoho přestupku (t. j. aby právem bylo lze říci, že žalovaný svým jednáním uvedl G-ovou v nebezpečí pohlavní nákazy) nutno zjistiti, že G-ová před tím nebyla stížena kapavkou a že tedy žalovaný nakazil ji a nikoliv naopak, jak se žalovaný hájil v trestním řízení a jak tvrdil i v tomto sporu. Tím spíše je s naznačeného hlediska bez významu skutečnost zdůrazněná odvolacím soudem, že žalovaný nebyl odsouzen pro vědomé nakažení manželky žalobcovy a Rity M-ové (pro přečin podle § 18, odst. 2, zákona o potírání pohlavních nemocí), nýbrž jen pro přestupek podle § 18 (1) téhož zákona, tedy pro jednání z nedbalosti. To se týká jen subjektivní skutkové podstaty trestného činu, jímž byl žalovaný uznán vinným, nikoliv však otázky příčinné souvislosti, o niž tu jde. Měly tudíž nižší soudy v dotčeném směru jen ještě zjistiti, zda se žalobce, jak tvrdí, nakazil při pohlavním styku s manželkou. Takové zjištění se dosud nestalo. Napadený rozsudek sice uvádí, že prvý soud nevyslovil nikde pochybnosti o tom, že žalobce byl nakažen od své manželky, ale soud své stolice ve svém rozsudku ponechal tuto otázku výslovně otevřenou. Pokud jde o tvrzené uznání žalobního nároku žalovaným, připojuje se napadený rozsudek k úsudku prvního soudu, že by tu mohlo jíti jen o novaci, která předpokládá jistou součinnost závazku, jenž se uznáním jen přeměňuje, ale nevzniká, a že tudíž dotčená prohlášení žalovaného nemají významu, když původní závazek nebyl prokázán. Avšak i nižší soudy vycházejí z toho, že bylo alespoň velmi pravděpodobné, že k naze došlo jednáním žalovaného. Jestliže za tohoto stavu věci žalovaný uznal, že žalobci způsobil škodu, a uvolil

se jí nahraditi, byl tím vázán bez ohledu na to, zda se žalobci ve sporu podařilo přesně dokázatí důvod nároku (srov. rozh. č. 2962, 4047, 8240 Sb. n. s.). Ani z tohoto hlediska není ovšem věc zralá k rozhodnutí, poněvadž se jí nižší soudy po této stránce blíže neobíraly a zejména ani nevyřídily námitku žalovaného, že ono prohlášení neučinil dobrovolně, nýbrž že bylo na něm vynuceno a že je proto neplatné (§ 869 obč. zák.).

Čís. 17484.

Spoluvlastník jest aktivně legitimován k samostatné zápůrčí žalobě proti tomu, kdo si osobuje služebnost bydlení a užívání k společnému majetku.

Bez souhlasu druhých spoluvlastníků nemůže spoluvlastník na ideální části nemovitosti jemu patřící zříditi právo doživotního bydlení a užívání.

Spoluvlastník, jemuž nepřísluší správa celé nemovitosti, nemůže se sám domáhati proti tomu, pro něhož bez souhlasu druhých spoluvlastníků bylo zřízeno druhým spoluvlastníkem na ideální části nemovitosti tomuto vlastníku patřící právo bydlení a užívání, vydání celé nemovitosti pouze jemu.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1929, Rv I 435/39.)

Žalobci byl udělen usnesením prvního soudu ze dne 5. října 1937 příklep na ideální polovici nemovitosti a to domku se zahradou a pozemkem ve vl. č. 55 kat. úz. L. a to na ideální polovici náležející žalovanému Františku K. Vlastníci druhé ideální polovice těchto nemovitostí byla manželka Františka K-a, žalovaná Anna K., která odstoupní smlouvou ze dne 14. října 1937, tedy 10 dní po příklepu, odstoupila svoji ideální polovici domku a ostatních zmíněných nemovitostí své dceři Vlastě K. V této odstoupní smlouvě vymínila si odstoupitelka Anna K. pro sebe a svého manžela Františka K. právo doživotního a bezplatného bydlení a užívání a to nerozdílně oběma tak, že v případě úmrtí jednoho z nich zůstane právo doživotního a bezplatného užívání celé a nezkrácené druhému. Tato výměna byla odečtena srážkou z odstoupní ceny 6.000 K. Na základě této odstoupní smlouvy bylo na ideální polovici řečené nemovitosti vloženo vlastnické právo ve prospěch Vlasty K. a současně pro žalované právo doživotního a bezplatného bydlení a užívání. Žalovaní v domě č. 55 v L. skutečně bydlí a nemovitosti po celou dobu užívají. Podle tvrzení žalobce zasáhli žalovaní ujednáním této služebnosti a jejím vložem do pozemkové knihy, byť i jen na ideální polovici nemovitosti vložka č. 55 kat. území L., do spoluvlastnického jeho práva a porušili je, neboť jak zřízení této služebnosti, tak

i její vložení do pozemkové knihy stalo se bez jeho souhlasu. Výkon služebnosti doživotního bydlení nelze totiž vůbec omeziti na ideální polovici, neboť tuť možnost vylučuje již sám pojem ideálního spoluvlastnictví. Žalovaní užívali také skutečně nejen ideální polovice, nýbrž celé nemovitosti, a to bez svolení a souhlasu žalující strany. Tento bezprávní stav trvá již od doby, kdy se stal žalobce vlastníkem nemovitosti, totiž od příklepu dne 4. října 1937. Děje se tudíž užívání celé nemovitosti vložky č. 55 v L. žalovanými neoprávněně. Domáhá se proto žalobce mimo jiné výroku, že vložení práva doživotního a bezplatného bydlení ve prospěch manželů Františka a Anny K. na ideální polovici nemovitosti domku č. 55 ve vložce č. 55 kat. území L. jest nepřipustné a neplatné a, že jsou manželé František a Anna K. povinni svoliti k výmazu této služebnosti a domek č. 55 vl. č. 55 kat. území L. se všemi hospodářskými budovami vykliditi a vyklizené odevzdati žalobci, jakož i zdržeti se pro příště neoprávněných zásahů do jeho vlastnictví na druhé ideální polovici vl. č. 55 kat. úz. L. bydlením a užíváním celé nemovitosti. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu, nevyhověv dovolání jen potud, pokud se žalobce domáhal odevzdání celé vyklizené nemovitosti jen jemu.

Důvody:

Podle zjištěného stavu věci Vlasta K-ová převzala od své matky Anny K-ové odstoupní smlouvou ze dne 14. října 1937 ideální polovici nemovitosti zapsané ve vl. č. 55 pozemkové knihy pro kat. území L. a při tom zřídila na této polovici právo doživotního a bezplatného bydlení a užívání pro Františka a Annu K-ovy, které bylo vloženo pod C v uvedené vložce. Žalovaní František a Anna K-ovi na uvedené nemovitosti bydlí a ji užívají. Vlastníkem druhé ideální polovice nemovitosti jest žalobce, který uplatňuje neplatnost a nepřipustnost vkladu práva bydlení a domáhá se vyklizení nemovitosti. Tvrdí, že zřízením a výkonem tohoto práva bez jeho souhlasu bylo zasaženo neoprávněně a svémocně do jeho spoluvlastnického oprávnění (§ 828 obč. zák.). Jde zřejmě o zápůrčí žalobu podle § 523 obč. z., ke které jest oprávněn každý spoluvlastník proti tomu, kdo si osobuje služebnost k společnému majetku, a nepotřebuje k tomu jeden spoluvlastník souhlasu ostatních spoluvlastníků, poněvadž by jinak mohl býti zbaven právní ochrany svého spoluvlastnického podílu. Jest dále uvážiti, zdali žalovaní vkladem doživotního a bezplatného bydlení na uvedené nemovitosti zasáhli neoprávněně do spoluvlastnického oprávnění žalobcova. Podstata spoluvlastnictví spočívá v tom (§§ 828, 829, 833 obč. zák.), že jeden spoluvlastník není oprávněn proti vůli druhého společně věci fysicky užívatí a druhého z užívání vylučovati. Žádný spoluvlastník nemá výhradního práva ani k nejmenší hmotné části společné věci a může podle libosti

nakládati jen svým ideálním podílem (§ 829 obč. zák.). Jakmile spoluvlastník bez přivolení ostatních nakládá jakoukoli hmotnou částí společné věci, jsou druzí spoluvlastníci oprávněni zakročiti na ochranu svých práv (§§ 361, 828, 829, 833, 523 obč. zák.). Z toho plyne, že může zříditi na svém ideálním podílu jen taková práva, která se nedotýkají práv druhých spoluvlastníků. To jest možno na př. při právu poživacím, t. j. právu výkonů užítkových a správních opatření příslušejících spoluvlastníku, jenž poživací právo zřídil, ale není to možné u bydlení, které podle svého pojmu jest užíváním hmotné podstaty obydlí. Není správný názor odvolacího soudu, že v souzeném případě jde o právo poživací ani názor žalovaných, že jde při bydlení o užívání v menším rozsahu než při požívání a že proto jest možné takové právo i na ideálním podílu společné věci. Zákon uvádí v § 478 obč. zák. jako osobní služebnosti nutné užívání věci, požívání a bydlení upravuje první dvě v §§ 504 a násl., služebnost bytu pak v §§ 521 a 522 obč. zák. Může pak býti služebnost bytu právem uživacím nebo poživacím, avšak výkon její zasahuje vždy hmotné části budovy, nedá se obmeziti na ideální podíl její a proto zřízení její jest při spoluvlastnictví budovy vázáno na souhlas všech spoluvlastníků. Z toho jest usuzovati, že spoluvlastník se dotkl podílu druhého spoluvlastníka podle § 828 obč. zák. tím, že zřídil třetí osobě na svém podílu nemovitosti právo bydlení bez souhlasu onoho a trpěl jeho výkon. Následkem toho jest druhý spoluvlastník oprávněn domáhati se i na oně třetí osobě uznání, že právo takové není platné, dále svolení k výmazu jeho a vyklizení společné nemovitosti, jak už prvý soud správně odůvodnil. Avšak nemůže se spoluvlastník domáhati vydání celé vyklizené nemovitosti jemu, neboť držení a práva společné nemovitosti náleží všem podílníkům (§ 833 obč. zák.) a žalobce pak neprokázal ba ani netvrdil, že jemu přísluší správa společné věci. V tomto rozsahu není dovolání odůvodněné.

Čís. 17485.

Výpočet zaměstnancových požitků započítatelných do služného v § 3, odst. 1 zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. je demonstrativní.

Za služné podle tohoto ustanovení jest pokládati celý zaměstnancův pracovní výdělek, jímž jsou veškeré hmotné výhody, jichž se zaměstnanci dostává v důsledku jeho pracovního poměru a které jsou v přičinné souvislosti s existencí tohoto poměru. Požitkem ve smyslu § 3, odst. 1 uved. zákona jsou i dávky, které zaměstnanec dostává při výkonu zaměstnání podléhajícího pensijnímu pojištění přímo od třetích osob (zpropitné) a na něž smluvní strany braly zřetel při určení výše pracovní odměny.

Zaměstnavatel odpovídá za škodu, která vznikla zaměstnanci tím, že v přihlášce k pensijnímu pojištění nebylo uvedeno v údajích o výši zaměstnancova platu i zpropitné, činící smlouvenou součást platu.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1939, Rv I 2318/38.)

Žalobce přednesl, že byl v hotelu patřícím od 25. ledna 1928 založenému Alfredu S. a před tím veřejné obchodní společnosti W., jejimiž veřejnými společníky byli oba žalovaní Alfred S. a Richard W., zaměstnán nejprve jako vrchní číšník a od listopadu 1918 jako hotelový vrátný. V tomto postavení měl žalobce jednak celé zaopatření na stravě a zpopitné od návštěvníků hotelu, které činilo nejméně 12.000 K na penězích ročně. Žalobce byl takto zaměstnán od 25. ledna 1928 u veřejné obchodní společnosti, která od 18. února 1920 měla název »Grandhotel W.«. Žalobce měl býti pojištěn podle zákona z 5. února 1920 č. 89 Sb. z. a n. u Všeobecného pensijního ústavu podle příjmů shora uvedených v XVI. třídě § 3 cit. zák., poněvadž jeho příjmy přesahovaly 9.000 K a šlo o smlouvené, pravidelně se opakující požitky. Byl však svým zaměstnavatelem přihlášen k pensijnímu pojištění v době od 1. července 1920 do 31. prosince 1928 v třídě I. a teprve od 1. ledna 1929 byl přihlášen do nové třídy 5. podle zákona z 21. února 1929 č. 26 Sb. z. a n. Po celou uvedenou dobu nenastala žádná změna jeho služebních požitků. Žalobci byla výměrem Úřadovny A Všeobecného pensijního ústavu v Praze ze dne 5. ledna 1938 přiznána podle § 177 a) pensijního zákona (zákon ze dne 14. července 1931 č. 125 Sb. z. a n.) polovina nepokona (zákon ze dne 14. července 1931 č. 125 Sb. z. a n.) 82 měsíců. Poněvadž jistě doby ze základu 162 měsíce a 11 dnů, t. j. 82 měsíců. Poněvadž pak před 1. lednem 1929 byl žalobce naposledy pojištěn ve třídě I. zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. bylo mu těchto 82 měsíců započteno ve tř. I. cit. zákona, poněvadž třída ta se řídí podle třídy, v jaké byl pojištěn naposledy pojištěn před 1. lednem 1929. Podle zákona o pensijním pojištění stihá ohlašovací povinnost k pensijnímu pojištění zaměstnavatele. Žalobce byl zejména v době od 1. července 1920 do 31. prosince 1928 pojištěn v nesprávné třídě a to ve tř. I. místo ve tř. XVI. Jeho starobní důchod je proto nižší, než jaký by byl, kdyby nebylo bývalo onoho nesprávného přihlášení. Žalobce se narodil dne 23. října 1873 a výměrem Úřadovny »A« Všeobecného pensijního ústavu ze dne 13. února 1937 mu byl vyměřen starobní důchod počínajíc dnem 1. ledna 1937, kdy mu skutečně také nárok na starobní důchod vzešel. Tento starobní důchod mu byl vyměřen částkou 491 K měsíčně, kdyby však býval správně přihlášen, byl by býval zařazen do tř. XVI. a byl by dostal starobní důchod 925 K, takže jest poškozen o částku 434 K měsíčně, počínajíc dnem 1. ledna 1937. Poněvadž pensijní zákon ukládal a ukládá posud ohlašovací povinnost, a to co do vstupu do zaměstnání, zániku zaměstnání a co do změn ve služebních požitcích zaměstnavatelů, byli zaměstnavatelé povinni podle pravdy oznámiti jeho požitky pensijnímu ústavu. Nesprávné údaje v tom směru učiněné jsou trestním činem, stíhaným politickými úřady. Podle ustanovení článku 112. obchodního zákona ručí společníci veřejné obchodní společnosti za všechny závazky společnosti solidárně a celým svým jměním. Provozování hotelového podniku jest obchodem a proto i za případné škody, vzniklé několika osobami, ručí tyto podle obchodního zákona rukou společnou a nerozdílnou. Žalobce proto navrhl, aby bylo uznáno právem, že se zjišťuje, že firma »Grand

Hotel W.« v P. a Grand Hotel S., majitel Alfred S. tím, že přihlásili žalobce v době od 1. července 1920 k pensijnímu pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách ve tř. I. místo ve tř. XVI. zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. způsobili žalobci škodu, záležející v tom, že dávky podle zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců byly žalobci vyměřeny nižším obnosem, než kdyby byl býval pojištěn v době od 1. července 1920 do 31. prosince 1928 ve třídě XVI. zákona č. 89/1920 Sb. z. a n. a jsou proto jednak jako veřejní společníci firmy »Grand Hotel W.« v P. a spolužalovaný Alfred S. jako pozdější jediný majitel firmy »Grand Hotel S.«, majitel Alfred S. v P., povinni rukou společnou a nerozdílnou nahraditi žalobci škodu, tím mu vznikající a, že jsou povinni zaplatiti mu za měsíce leden, únor, březen, duben a květen roku 1937 příslušné částky, vše rukou společnou a nerozdílnou. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

S hlediska právního jest pro řešení sporu rozhodnou především otázka, zda zpropičné, jež bylo podle tvrzení žaloby smlouvenou částí služebních požitků žalobcových, mělo býti započteno při zařazování do tříd služného podle § 3 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n., a v kladném případě další otázka, zda žalovaná strana, když v přihlášce jí podle § 73 (3) cit. zákona uložené, zpropičné jako součást požitků žalobcových nevedla, jest podle hlavy třicáté ob. zák. obč. žalobci zodpovědna za škodu, která mu z toho vzešla. Zákon č. 89/1920 Sb. z. a n. stanoví v § 3 (1), že osoby pojištěním povinné jsou rozříděny podle svých ročních požitků do šestnácti tříd. V odstavci (2) pak uvádí, že při zařazování do tříd služného jest jako součást služného započítati také příbytečné, aktivní, funkční a jakékoliv jinak nazvané přídavky (válečné, drahotní, vybavovací, nákupní), dále smlouvené proměnlivé požitky (tantiemy, provise a jiné požitky) závislé na obchodním nebo pracovním výsledku, pak smlouvené nebo pravidelně se opakující odměny (remunerace, novoročné), jakož i všechny druhy naturálních požitků. Z doslovu odst. (2), jmenovitě z použitého výrazu »jest jako součást služného započítati také...« plyne, že tu uvedený výpočet požitků do služného započítatelných je demonstrativní, nikoliv taxativní, že tedy za služné podle citovaného zákonného ustanovení jest považovati celý pracovní výdělek zaměstnance, to jest veškeré hmotné výhody, jichž se zaměstnanci dostávají v důsledku jeho pracovního poměru, tedy výdělek, jenž jest v příčinné souvislosti s existencí pracovního poměru. K těmto majetkovým výhodám patří zejména i dávky, které zaměstnanec dostává při výkonu pensijnímu pojištění podléhajícího zaměstnání přímo od třetích osob (zpropičné), na něž jak zaměstnavatel, tak zaměstnanec brali zřetel při určení výše pracovní odměny. Správnosti

tohoto výkladu nasvědčuje i to, že citovaný zákon užil v § 3 (1) výrazu roční požitky, nikoliv výrazu služné a že zákon č. 26/29 Sb. z. a n. v § 4, který jedná o třídách služného v odstavci druhém, již výslovně uvádí, že do služebních požitků (nikoliv do služného, jak stanoví odst. 2 § 3 zák. č. 89/1920 Sb. z. a n.) jest zahrnouti také... dávky jiných osob, pokud obvyklé jich poskytování má vliv na výměru služebních požitků. Výklad tento odpovídá též smyslu zákona, zabezpečiti pojištěnci v případě pojistného případu dávky stanovené v poměrné výši k jeho celým služebním požitkům, jak tomu je i při pojištění sociálním a úrazovém. Zpropičné žalobcovo bylo by tedy započítati do služného ve smyslu § 3 zák. č. 89/20 Sb. z. a n., kdyby pravdě odpovídalo, že podle smlouvy záležely jeho požitky v zaopatření na stravě a zpropičném od návštěvníků hotelu. Kdyby zpropičné činilo smlouvenou součást služného žalobcova podle § 3 zák. č. 89/20 Sb. z. a n., bylo na žalované straně jako zaměstnavateli, aby zpropičné v přihlášce jí uložené ustanovením § 73, odst. 1 a 3 cit. zákona uvedla. Neučinila-li tak, tkví v tomto opomenutí její výhradně zavinění, a byla by žalobci zodpovědna podle § 1295 o. zák. obč. za škodu mu vzešlou (srov. Sb. n. s. č. 5804, 6711, 9880, 15287 a j.). Na tom nemění nic ani žalovanou namítaná okolnost, že přihlášku neučinila ona, nýbrž dozorcí orgán Všeobecného pensijního ústavu, poněvadž tím, že byla přihláška učiněna z úřadu, nebyla žalovaná zproštěna povinností jí v § 73, odst. 1 a 3 citovaného zákona uložené. Odvolací soud, vycházející z právního názoru, že žalovaným nelze přičísti k vině, že nepřihlásili zpropičné do požitků žalobcových, jak bylo jejich povinností, nezabýval se ani žalobcem tvrzenou a pro řešení sporu rozhodnou okolností, že zpropičné mělo býti podle služební smlouvy součástí služebních požitků žalobcových, ani otázkou, kolik činila průměrná výše ročního zpropičného, ani dalšími námitkami žalovaných a skutkový stav nezjistil. Řízení zůstalo kusým.

Čís. 17486.

Odvratitelností podle § 2 starého automobilového zák. rozumí se odvrátitelnost subjektivní. Ani na řidiči auta nelze požadovati více než co přesahuje duševní schopnosti průměrně odborně vyškoleného řidiče.

Pokud nelze řidiči auta přičítati za nepozornost, že nepředvídal, že auto následkem sklonu jízdní dráhy může zachytiti sluneční plachtu rozprostřenou na chodníku před obchodem.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1939, Rv I 468/39.)

Dle tvrzení žalující pojišťovny jel žalovaný Ludvík R. nákladním autem tak neopatrně, že narazil do výkladní skříně ty Otto P., při čemž rozbil u ní sklo. Prvžalovaný Bohumil H. ručí jako majitel auta za způ-

sobenou škodu rukou společnou a nedílnou. Rozbitím zrcadlového skla ve výkladní skříní utrpěla firma Otto P. škodu 800 K, jež zaplatila žalující přímo firmě F., která provedla zasklení. Podle § 62 poj. zák. a pojišťovací smlouvy vznikl žalující nárok na náhradu škody vůči žalovaným, jejíž zaplacení se domáhá na žalovaných touto žalobou. První soud zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Zjištěno je prvním soudem, že auto žalovaného H. zachytilo ráfem (obručí), na němž byla připevněna vozová plachta, tyč, na které byla zavěšena sluneční plachta nad obchodem Otto P. Odvolací soud toto zjištění převzal, třebaže uvedl, že podle nenapadeného zjištění zachytil nákladní automobil onu plachtu, neboť z vlastních slov odvolacího soudu »podle nenapadeného zjištění« je zřejmé, že na onom zjištění prvního soudu nechtěl nic měnit a také nezměnil. Jak vysoko byl ráf od povrchu silnice, se nedało přímo zjistit, nýbrž soudy dospěly jen závěrem z jiných zjištěných skutečností k tomu výsledku, že ráf auta musil být ve výši 2 m 16 cm od povrchu ulice, zachytil-li tyč sluneční plachty. K tomu závěru dospěly nižší soudy z následujících zjištěných okolností. Sluneční plachta byla zavěšena ve výši 2.07 m od povrchu chodníku, nepřechývala chodník, naopak chodník jí přechýval o 5 cm; nákladní auto nevyjelo na chodník, nýbrž pohybovalo se vedle chodníku ve vzdálenosti 9 cm počítaných od stěny karoserie auta k chodníku, jak odvolací soud výslovně uvedl, takže při neklenuté silnici by nebyl mohl ráf nákladního auta zachytit tyč sluneční plachty, byť tato byla nižší než ráf auta. Z toho usuzují nižší soudy, že jen sklon povrchu ulice způsobil, že auto nachýlivší se tím směrem ke sluneční plachtě mohlo zachytit ráfem tyč sluneční plachty a že, aby se tak stalo, musil ráf auta být od spodní části kol počítaje asi 2 m 16 cm vysoko (zjištěná výše auta 1.98 m plus 18 cm, oč musil přechývat ráf výšku řidičské budky, rovná se 216 cm). Z těchto zjištěných okolností a nenapadených skutkových závěrů je vycházeti. Žalovaní namítali k zproštění od odpovědnosti (podle § 2 zákona č. 162/1908 ř. z.), že škodu si zavínil Otto P. sám, poněvadž prý sluneční plachta přechývala proti předpisům do jízdní dráhy. To ovšem zjištěno nebylo, naopak nižší soudy mají za zjištěno na základě potvrzení městského úřadu v Ch., že sluneční plachta byla umístěna podle předpisů policejního řádu města Ch. Toto zjištění napadli sice dovolatelé, avšak netřeba se touto výtkou zabývat, poněvadž i při tomto zjištění je dospěti k závěru, že žalovaní provedli důkaz o zprošťující okolnosti uvedené v § 2 zmíněného zákona. Neboť žalovaní poukazovali na jiný zprošťující důvod, když uvedli, jak i odvolací soud poznamenal, že k nehodě došlo následkem situace, t. j. úzké ulice, jejího zaplnění protijedoucím autem, že žalovanému řidiči nebylo možno

věnovati pozornost zavěšené plachtě, nýbrž bylo jeho povinností pozorovati jízdní dráhu a nebylo mu v daném okamžiku možno postřehnouti, že by byla jeho jízdou zavěšená plachta ohrožena. Nelze seznati, jaké jiné skutečnosti měli ještě žalovaní uvést, když veškeré rozhodné skutečnosti byly tak dopodrobna předneseny a probrány a žalovaní z nich jen vyvodili, že hledíc k těmto skutečnostem nebylo řidiči možno postřehnouti, že by byla jeho jízdou zavěšená plachta ohrožena. Tím přece tvrdili, že za těchto skutečností nemohl řidič škodnou událost odvrátiti i při řádných a věcných opatřeních v řízení jízdního silostroje a zacházení s ním. Byla-li škodná událost odvrátitelná čili nic, jest otázkou právní. Ustanovení § 2 zákona č. 162/1908 ř. z. uvádí dva případy, kdy osobu odpovědnou za škodu lze zprostiti tohoto závazku. A to první případ, když škodnou událost způsobí zaviněním buď třetí osoba nebo poškozený, druhý pak když škodná událost nemohla býti odvrácena i při řádných a věcných opatřeních v řízení jízdního silostroje a zacházení s ním. O prvním případě lze předpokládati, že tu nejde. Avšak jde o druhý případ, který ovšem nepředpokládá, že škoda musila býti způsobena třetí osobou, nýbrž stačí ku zproštění odpovědných osob, že škodná událost, i kterou nezavinila třetí osoba, nemohla při zákonem předepsané opatření býti odvrácena. Jde tu tedy jen o výklad odvrátitelnosti nezaviněné škodné události. Odvrátitelnosti se nerozumí odvrátitelnost objektivní, to jest zdali řidič mohl při použití nejen průměrné (§ 1297 obč. zák.), nýbrž i odborné (§ 1299 obč. zák.) opatření postřehnouti překážku, která se mu naskýtila v jízdní dráze a jí čeliti; neboť ani na řidiči nelze požadovati více, než co přesahuje duševní schopnosti průměrně odborně vyškoleného řidiče anebo dokonce lidské síly. Zbývá tudíž jen rozřešení otázky, zdali žalovaný řidič mohl, dbaje průměrné a odborné opatření, postřehnouti, že svou jízdou ohrožuje zavěšenou sluneční plachtu. A to nemohl. Neboť jel přípustnou mírnou rychlostí, nejel na chodník, nýbrž jel podél chodníku ve vzdálenosti 9 cm a od tyče sluneční plachty ve vzdálenosti 14 cm, to jest 9 cm od kraje chodníku plus 5 cm, oč chodník přechýval plachtu, tedy v takové vzdálenosti, že mohl býti přesvědčen, že tyč plachty nezachytně, i když byl ráf auta vyšší než tyč sluneční plachty. Nelze mu přičítati za nepozornost, že nepředvídal, že auto se nakloní až k tyči plachty, kdyžť sklon jízdní dráhy (4.5%) byl jen nepatrný a když nebylo zjištěno, že rozměry auta se přičily předpisům. I když jistě mohl postřehnouti nad chodníkem vyvěšenou sluneční plachtu, nemohl při tak nepatrných odchylkách od normálního postavení auta na rovné silnici postřehnouti, že plachta tvoří právě jen pro sklon jízdní dráhy, poměrně zcela nepatrný a nikoli nebezpečný, překážku visící mimo jízdní dráhu v jeho jinak zcela pravidelné jízdě v jízdní dráze. Nemohl-li to jako překážku postřehnouti přes to, že jednal s průměrnou a odbornou opatření, nemohl ani škodnou událost odvrátiti a jest proto oba žalované zprostiti závazku k náhradě škody.

Čís. 17487.

Podnikatel kluziště přejímá přijetím vstupného vůči platícím návštěvníkům smluvní závazek poskytnouti jim příležitost k bezpečnému bruslení a odpovídá i za zavinění svých pomocných sil návštěvníkům podle § 1313 a) obč. zák.

Pokud podnikatel kluziště odpovídá za škodu, která vznikla návštěvníku pádem, jehož příčinou byl špatný stav ledu.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1939, Rv II 340/39.)

Sporem domáhá se žalobkyně náhrady škody, kterou utrpěla dne 1. ledna 1938 pádem na kluzišti, kde vjela bruslemi do rýhy v ledu. Provozovatelem kluziště byl žalovaný a žalobkyně tehdy na kluzišti bruslíla několik hodin. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Odvolací soud má zato, že úraz žalobkyně stal se nešťastnou náhodou a že za tento nemůže být nikdo činěn zodpovědným. Bruslení jest sport, při němž dochází k úrazu i bez cizího zavinění. Led na přirozeném kluzišti praská normálně, jak pod tíhou bruslařů, tak i pohybem vody. S tím musí každý bruslař počítati. Prasklinami ledu nestává se kluziště ještě neupotřebitelným, neboť jest možno bruslíti na ledě, který zůstal prasklin ušetřen, případně musí se bruslař takovým místům vyhýbat. Když tedy žalovaný o trhlině v ledu nevěděl, ani nebyl na ni upozorněn, není povinen žalobkyni nahraditi škodu, poněvadž neporušil nějaký smluvní závazek nebo předpis. Vždyť trhlinka v ledu zejména, když kluziště bylo pokryto sněhovým popraškem, jest těžko zjistitelná a když na ní nebyl žalovaný od bruslařů upozorněn, nemohl by tuto snad ani při kontrole zjistiti, když žádný z návštěvníků ho na to neupozornil, ani toto mu nehlásil. Nelze také přehlédnouti, že žalobkyně bruslíla na ledě celé odpoledne, takže, kdyby prasklina byla bývala na ledě hned odpoledne, mohla nebo musila ji zjistiti. Jsou-li praskliny na přirozeném kluzišti normálním zjevem, nelze říci, jakým způsobem měl žalovaný se více starati o bezpečnost bruslicích, když na trhlinku v ledě nebyl nikým upozorněn ani on, ani jeho zaměstnanec Jan O. Proto výtka odvolatelčina, že žalovaný měl jako podnikatel dozíratí buď osobně nebo za použití osoby, za níž plně zodpovídá, aby kluziště bylo stále v pořádku, není odůvodněna, neboť ani tím nebylo by úrazu žalobkyně zabráněno. Úraz žalobkyně jest spíše přičítati nešťastné náhodě, že táž vjela do praskliny, upadla a při tom si zlomila ruku. Sama neuvádí, jakým způsobem mohl žalovaný od ní nebezpečí odvrátiti, když na trhlinku v ledě nebyl upozorněn. Každý sport, tedy i bruslařský, třebas by se jednalo o normální sportovní výkon, jest spojen s určitým rizikem a s určitým nebezpečím, poněvadž při něm se přichází k úrazu i bez cizího zavinění. Je pravda, že u žalobkyně bruslařská nezpůsobnost nebyla zjištěna, avšak z úrazu není vyloučen

ani dovedný bruslař neb sportovec. Nelze tedy vytýkati žalovanému, že by nebyl led udržoval v užitelném stavu a že by byl užíval zřízení Jana O. jako osoby neschopné k opatření svých záležitostí, zejména když bylo zjištěno, že týž i během dne několikráte led kontroloval; také při místním ohledání nebyl zjištěn povrch kluziště rozbrázděný otevřenými prasklinami, nýbrž povrch ledu byl úplně hladký, takže z toho plyne, že zřízenec žalovaného byl osobou zdatnou.

Nejvyšší soud uznal podle žaloby do výše zjištěné škody.

Důvody:

Nižší soudy správně rozpoznaly, že při právním posouzení žalovaného nároku jde o ručení ze smlouvy. Žalovaný jako podnikatel kluziště přijetím vstupného převzal zajisté vůči platícím návštěvníkům smluvní závazek poskytnouti jim příležitost k bezpečnému bruslení. Je tedy povinen dbáti toho, aby návštěvníkům odevzdal kluziště v náležitém stavu, aby totiž bylo provozu schopné a nezávadné také s hlediska tělesné bezpečnosti bruslařů, a aby je v takovém stavu po celou dobu bruslení udržoval. V této spojitosti nutno ihned uvést, že žalovaný ručí za případné zavinění svých pomocných sil Jana a Klementiny O. jako za zavinění vlastní, neboť jde zřejmě o osoby, kterých používal ke splnění své smluvní povinnosti vůči návštěvníkům kluziště (§ 1313 lit. a) obč. zák.) a nepřichází zatím v úvahu § 1315 obč. zák. V otázce viny na úrazu žalobkyně nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že úraz stal se nešťastnou náhodou a že za tuto nemůže nikdo být činěn zodpovědným. Je ovšem v povaze věci, že ručení podnikatele kluziště nelze rozšiřovati i na takové poruchy, které se mohou vyskytnouti také při náležitě jeho pozornosti, nebo které se ani při takové pozornosti nedají včas zpozorovati, neb zneškodniti. Podnikatel kluziště neručil by za úraz, k němuž by snad došlo pro drobné poruchy ledu, s nimiž musí podle poměrů určitého případu bruslař počítati, jimž nelze dosti dobře zabrániti a jež také obyčejně nemívají vážných následků, k jakým by mohlo i v takových případech dojíti shodou nešťastných okolností. V souzeném případě podle závazných zjištění zajela žalobkyně bruslí do trhliny ledu až 1 cm široké, vzdálené asi 4 m od břehu. Takovou trhlinku dlužno však zvláště za dalších zjištěných okolností — kluziště bylo pokryto sněhovým popraškem a bruslílo se za umělého osvětlení — uznati za nebezpečnou pro bruslicí, protože i zdatný bruslař může pro ni přijíti k úrazu. Neví-li bruslicí o trhlině a nemůže-li se jí již s úspěchem vyhnouti neb vhodným směrem přejeti, jest nebezpečí, že brusle zajede do takové rýhy, že dojde k náhlému zastavení bruslaře a tím i pravidelně k více méně nebezpečnému pádu. Nebezpečí úrazu zvýšeno jest ovšem u bruslaře méně dovedného, kterého nelze však jen proto vylučovati z ochrany zákona, když kluziště je přístupné bruslařům všech stupňů výkonnosti. Bylo příkazem obecné opatrnosti, aby osoby, pověřené dozorem na kluzišti, takovým nebezpečným překážkám věno-

vai pozornost, aby je buď napravily, nebo není-li to ihned možno, aby nebezpečné místo nějakým vhodným způsobem označily, případně nebezpečnou část kluziště z provozu vyřadily, aby bruslař nebezpečí včas poznal. Rýhu v kluzišti, jak zjištěna byla v souzeném případě, nelze považovati na upravovaném kluzišti za normální a přirozený zjev, se kterým by návštěvníci pravidelně musili počítati. Skutečnost, že dozorčí osoby na kluzišti o rýze v ledu nevěděly, neb že jim nikým z návštěvníků rýha nebyla hlášena, nemůže žalovaného vyvinití, neboť bylo povinností jeho lidí, aby stavu kluziště věnovali náležitou a stálou pozornost, při které by se byli o rýze museli dověděti tak, jako věděli o ní podle zjištění někteří návštěvníci. Vypověděli-li ještě Jan a Klementina O., kterým kluziště bylo svěřeno, že trhlíny, které se objevily v době provozu kluziště, nebyly ihned opravovány, nýbrž až večer po odchodu návštěvníků a že návštěvníci kluziště byli jen na větší praskliny upozorňováni, je patrné, že pomocníci žalovaného na kluzišti nevyvinuli takovou péči, jakou od podnikatele kluziště možno očekávati a dle § 1299 obč. zák. nutno požadovati, když trhlíny ve zjištěném rozsahu nechali bez povšimnutí, a ručí tedy žalovaný podle §§ 1299, 1313 a) obč. zák. za nehodu žalobkyně. Podle závazných zjištění nižších soudů nelze však žalobkyni přičísti ani spoluzavinění na nehodě podle § 1304 obč. zák. Pro závěr takový nesvědčí ani přednes žalovaného. Tvrzení, že žalobkyně neuměla dobře brusliti, nebylo zjištěno; skutečnost, že žalobkyně bruslila na místě špatně osvětleném, nelze přičísti k tíži žalobkyně, nýbrž žalovanému, který měl péči o bezpečnost kluziště. Nevěděla-li žalobkyně o rýze v kluzišti a nebyla-li rýha ani nijak označena, nelze žalobkyni přičísti k tíži, že projížděla v místech, kudy rýha vedla. Žalobkyni nelze ovšem vytknouti ani to, že o rýze nevěděla, ač již tři hodiny na kluzišti bruslila, když není zjištěno, kdy rýha vznikla a v kterých místech žalobkyně před úrazem bruslila.

Čís. 17488.

Předpis § 189 I, druhá věta konk. ř. netýká se případů, v nichž konkursní soud nevykonává dohlédací moc nad konkursním komisařem podle předpisů konkursního řádu, nýbrž rozhoduje jako procesní soud ve sporech zahájených u něho podle ustanovení §§ 112 (2) a 113 (1) konk. ř.

O vyloučení soudců z vykonávání soudcovského úřadu v těchto sporech platí všeobecné ustanovení § 20 j. n.

Konkursní komisař, jenž odkázal konkursního věřitele s popřenou pohledávkou podle § 112 (4) konk. ř. na pořad práva, není vyloučen podle § 20 čís. 5 j. n. z vykonávání soudcovského úřadu ve sporu zahájeném o této popřené pohledávce konkursním věřitelem podle § 113 I. konk. ř.

V rozepři konkursního věřitele o pravost a pořadí popřené pohledávky podle §§ 112, 113 konk. ř. může žalovaný správce konkursní podstaty, třebaš jde o žalobu určovací, uplatnití započtením vzájemné pohledávky, jsou-li tu jinak předpoklady §§ 1438, 1439 obč. zák.

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1939, R I 682/39.)

Žalobce přednesl, že ediktem krajského soudu v K. H. z 9. srpna 1932 byl na jmění Q. T. H. uvalen konkurs, k němuž žalobce přihlásil dne 7. září 1932 své pohledávky, a to do I. třídy konkursních věřitelů pohledávku 210.906 K, sestávající z platu služebního, diet, cestovních výloh za poslední 3 leta a 483.835 K 75 h za nároky starší 3 let do III. třídy konkursních věřitelů. Žalobce uvedl, že žalovaný konkursní správce při zkušebním roku 7. listopadu 1932 pravost a pořadí těchto pohledávek popřel a že usnesením krajského soudu v K. H. z 8. listopadu 1932 č. j. K bylo žalobci uloženo, aby uplatnil tuto pohledávku ve 3 měsících pořadem práva. Žalovaný uznal pohledávky žalobcovy v řízení vyrovnávacím a jest proto povinen je uznati i v konkursu, když nemůže tvrditi, že pohledávky ty zanikly. Žalobce dále uvedl, že zažalované částky by mu příslušely, i kdyby nebylo služební smlouvy, neboť práce ve skutečnosti vykonal a požadované odměny jsou přiměřené a proto jest žalovaný správce konkursní podstaty povinen uznati pravost částí přihlášené pohledávky v pořadí do I. třídy konkursních věřitelů ve výši 210.906 K a do 3. třídy konkursních věřitelů přihlášené pohledávky ve výši 483.835 K 75 h. Žalovaný popřel tvrzení žalobcovy, pokud se týkalo tvrzené služební smlouvy, popřel dále, že žalobce konal účtované jím cesty dle příkazu, nebo v zájmu úpadce, tvrdě naopak, že žalobce, pokud nějakou činnost na velkostatku předsevzal, jednal bez příkazu úpadce a ke škodě velkostatku. Namítá proto započtením způsobenou škodu v částce 25.000 K, 50.000 K, 48.898 K 25 h a mimo to pro nesprávné účtování škodu nejméně 300.000 K. Prvý soud uznal částečně podle žaloby, t. j. že žalovaný jest povinen uznati pravost a pořadí do I. třídy přihlášené pohledávky 210.906 K částkou 24.000 K a do III. třídy přihlášené pohledávky 483.835 K 75 h částkou 38.000 K, jinak žalobu zamítl a neuznal pohledávky započtením namítané po právu. O d v o l a c í s o u d, v němž zasedal soudce, jenž byl v konkursu, o něž jde, konkursním komisařem a jenž odkázal žalobce s přihlášenými pohledávkami po jich popření správcem konkursní podstaty na pořad práva, zrušil rozsudek prvního soudu, jemuž uložil, vyhradiv svému rozhodnutí právní moc, nové jednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu žalobcovu a v otázkách, o něž jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Podle § 189, odstavec 1, druhá věta konk. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n. nemůže ovšem konkursní komisař býti členem senátu rozhodujícího jako konkursní soud. Důvodem tohoto ustanovení jest, že konkursní soud

jako takový vykonává podle § 77, odstavec 3 konk. ř. dohled na úřadování konkursního komisaře a proto nemůže tento býti členem senátu rozhodujícího jako konkursní soud. Tento dohled a tudíž i ono vyloučení konkursního komisaře týká se jen konkursního řízení jako takového, tudíž v případech vyhlášení konkursu, ustanovení konkursního komisaře a dohledu na jeho úřadování, ustanovení správce konkursní podstaty nebo jeho náměstka, ustanovení nového správce nebo zvláštního správce, zbavení správce úřadu, zrušení konkursu, potvrzení nuceného vyrovnání a podobně (§§ 65, 77, odstavec 1 a 3, 78, 83, 84, 82, odstavec 3, 85, odstavec 2 a 3, 140, 159, 166, 167, 153, 154 konk. ř. č. 64/1931 Sb. z. a n.). Naproti tomu nevykonává »konkursní« soud dohlédací moc nad konkursním komisařem v těch případech, kde jsou mu jako soudu výlučně příslušnému přikázány právní rozepře o pravost a pořadí konkursních pohledávek (§ 113 odst. 1 konk. ř.). Zde je výrazu »konkursní soud« použito zřejmě jen k označení příslušného procesního soudu podle důvodu, jenž je základem pro určení příslušnosti (konkurs). To plyne i ze srovnání § 189, odstavec 1, druhá věta s §§ 112, odstavec 2 a 113, odstavec 1 konk. ř., kde se rozlišuje mezi senátem rozhodujícím jako konkursní soud a mezi konkursním soudem jako soudem procesním, a konečně i z nadpisu hlavy čtvrté konk. ř., v níž jest zařaděn § 189, který zní: »Všeobecná ustanovení o řízení«, a zejména z odst. 1 § 189, jehož první věta počíná slovy »nejde-li o spory...« Podle tohoto zařazení do jednoho odstavce jest i druhou větou odstavce 1 § 189 vyložití v souvislosti s větou první. Netýká se tudíž tato druhá věta soudu procesního, jenž je na základě určení příslušnosti ve smyslu §§ 112, odstavec 2 a 113, odstavec 1 konk. ř. totožný se soudem příslušným pro samo konkursní řízení (konkursním soudem). Tím byla stanovena právě jen příslušnost soudu pro tyto spory ve smyslu jur. normy (článek VII. uvoz. zák. k jur. n.), která v § 44 má rovněž zvláštní ustanovení, které se týká konkursního řízení jako takového a nikoliv řízení sporného, zahájeného podle §§ 112, odstavec 2 a 113 konk. ř. Pro tyto spory nemá ani konk. řád zvláštního předpisu o vyloučení konkursního komisaře z vykonávání soudcovského úřadu ve zmíněných občanských věcech právních, nýbrž uvádí jen v §§ 114, 115 a 116 konk. ř. odchylky od civ. řádu soudního, jež vyloučení soudců se netýkají. Platí tudíž i v těchto případech § 20 jur. n. o vyloučení z vykonávání soudcovského úřadu v občanských věcech právních, jehož předpoklady nejsou v souzeném případě splněny. Okolnost, že konkursní komisař, jenž zasedal v senátu odvolacího soudu, vydal usnesení ze dne 8. listopadu 1932, jímž poukázal žalobce na pořad práva, netvoří vylučovací důvod podle § 20, č. 5 jur. n., poněvadž nejde o přezkoumání tohoto usnesení pořadem stolic. Není proto zmatečností podle §§ 477, 514; odstavec 2 c. ř. s., že v odvolacím řízení zasedal soudní rada š., jenž byl konkursním komisařem v konkursu, o nějž jde, a za odvolacího řízení dokonce již jím zřejmě ani nebyl.

Ani věcně nemá rekurs úspěch; mylný je názor rekurentův, že uplatňování vzájemných nároků je nepřipustné, poněvadž jde o žalobu určovací, a že správce konkursní podstaty musí takové nároky podstaty uplatnit žalobou na plnění. Neboť jde o zjištění výše zažalované pohledávky a jest se proto zabýváti všemi skutečnostmi, které jsou rozhodné pro určení její výšky, pokud byly předneseny. Nelze proto ani žalovanému, byť jde o určovací žalobu, upřít právo namítati takové skutečnosti, které částečně nebo úplně zrušují zažalovanou pohledávku a proto je přípustné i započtení vzájemné pohledávky, jsou-li jinak splněny předpoklady § 1438 a 1439 obč. zák. Konkursní řád nemá v tom směru úchytek ani ve sporu konkursního věřitele o popřenou pohledávku ve smyslu §§ 112, 113, 114 konk. ř. Ustanovení §§ 21 a 22 konk. ř. o započtení vzájemných pohledávek nelze na souzený případ použítí, poněvadž započtení neuplatní konkursní věřitel, nýbrž správce konkursní podstaty; že by nebyly tvrzeny skutkové předpoklady §§ 1438 a 1439 obč. zák., nebylo v rekursu namítáno.

Čís. 17489.

Znalce, slyšeného v řízení před prvním soudem, nelze odmítnouti pro předpojatost teprve v opravném řízení, třeba strana při provádění důkazu znalcem neznala důvod předpojatosti znalce.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 Sb. z. a n.). Pokud nejde o klamavý údaj, uvedeno-li v inserátu, že stáložárna kamna spotřebují za určitou dobu určité množství uhlí.

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1939, Rv I 544/39.)

Žalující přednesla, že žalovaná dala uveřejnit inseráty, v nichž tvrdí, že v stáložárných kamnech M. P. a W. P., jež prodává, se spotřebuje za 24 hodin pouze 7 kg uhlí. Tyto údaje jsou podle žalobkyně klamavé a způsobí sjednání podniku žalované na úkor jiných soutěžitelů přednost v soutěži. Každý zákazník, a v daném případě jde o zákazníky ze všech společenských tříd, bude se domnívat na základě toho inserátu, že 7 kg uhlí postačí mu v kamnech strany žalované k vytopení jedné normální místnosti za normálních tepelných poměrů. Tento úsudek jest však zcela nesprávný, neodpovídá skutečnosti a žalovaná vědomě stylisovala inserát tak, aby tento klamavý dojem v zákazníkovi vyvolala. Dle zkušenosti totiž obsahuje 1 kg hnědého uhlí asi 4.000 kalorií, takže 7 kg má 28.000 kalorií. Ze zkušenosti plyne, že 28.000 kalorií na vytopení normální místnosti v normálních poměrech mrazových po dobu 24 hodin absolutně nestačí. Uvažuje-li se jako průměrná teplota vytápěné místnosti 20° Celsia a venkovská teplota vzduchu několik málo stupňů pod bodem mrazu a jde o místnost nevelikou, v rozměru asi 50 m³ s normálními isolačními a akumulacími schopnostmi stěn, stropu,

podlahy, oken a dveří, vyžadují náhrady tepelných ztrát takové místnosti v době 24 hodin alespoň trojnásobný počet kalorií, než jest jich v 7 kg hnědého uhlí normální jakosti. Žalovaná strana činí tak proto, aby tímto nekalým způsobem přilákala k sobě zákazníky, které i ústně utvrzuje ve vyvolaném klamném přesvědčení, že 7 kg hnědého uhlí může v kamnech jí prodávaných vytopiti normální místnost na dobu 24 hodin na lidskému tělu příjemnou teplotu. Že žalovaná strana jest si vědoma nesprávnosti tohoto svého tvrzení, vychází z toho, že jednotlivému kupci odmítá vydati potvrzení, které tento nesprávně vyvolaný dojem mělo by jako závazek žalované potvrditi. Pokud dovolává se strana žalovaná posudku ústavu pro hospodárné využití paliv v P., který ve výtahu cituje, nelze jí přisvědčiti, neboť onen posudek se zabývá jen stáložárností kamen prodávaných žalovanou, tedy něčím zcela jiným, než oč jde v souzeném případě. Stáložárnost jest totiž doba, po kterou lze v kamnech udržeti oheň bez jakékoliv obsluhy. Udává se v hodinách, které uplynou od okamžiku poslední manipulace s kamny, na příklad od doplňování paliva, uzavření přístupu spalovacího vzduchu, až do doby, kdy se buď otevře přístup spalovacího vzduchu, nebo kdy je nutno doplňovat palivo, aby oheň nevyhasl. Při tom musí býti na konci stáložárnosti v topeništi nejméně tolik žhavých zbytků paliva, aby čerstvě přiložené palivo se rozhořelo během 2—15 minut na úplný chod bez použití jiného, zejména snadno zápalného paliva, na příklad dřeva, lihu a podobně. Tato stáložárnost dosahuje u dobrých stáložárných topidel nezřídka i 100 hodin a od dobrých kamen vyžaduje se alespoň 24—40 hodin stáložárnosti. Z toho plyne, že není stáložárnost kamen v žádném poměru k jejich výkonnosti (výhřevnosti). Spotřeba paliva během stáložárnosti není naprosto měřítkem úspornosti kamen, neboť během stáložárnosti, t. j. prakticky během doby, kdy lidé přibytku nepoužívají a tepla nepotřebují, se naprosto nehledí na jejich výhřevnost. V tom právě spočívá vědomá klamavost insertu žalované, že udává množství paliva spotřebovaného v jejich kamnech za dobu 24 hodin k udržení stáložárnosti takovým způsobem a takovou formou, že vyvolává u průměrného zákazníka logický úsudek, jakoby šlo o množství paliva k udržení tepla. Zatím co zákazníkům jde při koupi kamen především o udržení tepla a z tohoto hlediska posuzuje všechny údaje reklamy, dává žalovaná mu údaje o udržení ohně, aniž ho na to upozorňuje. Jednání žalované tudíž obsahuje skutkovou podstatu § 1 a § 2 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n. a žalující navrhl proto, aby bylo uznáno právem, že žalovaná jest povinna zdržeti se tvrzení, že ve stáložárných kamnech M. P. a E. P. se spotřebuje pouze 7 kg hnědého uhlí za 24 hodin. Nižší soudy zamítly žalobu, první soud z těchto důvodů: Jde jen o to, zda jednání žalované jest v rozporu s dobrými mravy soutěže a zda jest jednáním, které jest způsobitelné poškoditi soutěžitele. Kdyby bylo prokázáno, že údaj činěný žalovanou jest nepravdivý a klamavý, byla by inserce obsahující takový údaj jednáním, které jest způsobitelné soutěžitele poškoditi. Je-li však údaj, jak bude v dalším

dovozeno, v daném případě objektivně pravdivý a podložen znaleckým posudkem, který vyzněl ve prospěch žalované, nelze pokládati uveřejnění, obsahující dovolávání se příznivého posudku, za přičící se dobrým mravům soutěže. Nespočívá ani v tom, jestliže žalovaná nevytýká zvláště ve svém inserátu spotřebu paliva při pouhé stáložárnosti, t. j. při stavu, ve kterém kamna pouze jsou připravena, aby bez dalších obtížných prací byla přivedena k normální tepelné výkonnosti, a mezi faktickou výhřevností. Tento náhled odůvodněn jest tím, že průměrný zákazník nehledá pouze stáložárnost bez ohledu na výkonnost, ani pouze výkonnost bez stáložárnosti, nýbrž, že, jak je tomu v daném případě a jak vychází ze znaleckého posudku ing. Jana R., funkce kamen se střídá co do stáložárnosti a výkonnosti, pokud se týče doplňuje právě tak, že se za uvedené období 24 hodin miní i spotřeba jak se zřetelem k výkonnosti, tak se zřetelem k stáložárnosti. Pokud se týká skutkové podstaty § 2 zák. proti nekalé soutěži, zjistil soud posudkem Státního ústavu pro hospodářské využití paliv, že skutečně řečená kamna byla v uvedeném ústavě zkoumána, a to po řadu dnů. Dosažené výkony kamen odpovídají výkonnosti 3.400:5.000 cal. 1/m² za hodinu, což je provozně nejvyšší výkon. Stáložárnost těchto kamen jest velmi příznivá, neboť dosahuje při topení hnědým uhlím bezpečně 30 hodin, při topení buletami z černého uhlí 16 hodin, dřevem 12 hodin, a to při velmi příznivých hodinových potřebách paliva. Ta je u stáložárných kamen tím důležitější, že spotřeba paliva při stáložárnosti má rozhodující vliv na výlohy spojené s otopem. Výsledek posudku jest označen slovy: »Celkově lze dosažené výsledky označiti za velmi dobré, což je zvlášť výhodné, že nejsou podmíněny použitím paliva zcela určitých vlastností a třídění. Příčinou toho jest účelná konstrukce a velmi těsné zpracování kamen, obsluha jest nepatrná a jednoduchá, musí však býti prováděna správně.« Soud zjistil dále svědectvím Jaroslava H., že tento svědek se zajímal, jako majitel domu, o kamna. Při této příležitosti zakoupil po informaci v kamnářském závodě pokusmo dvoje kamna žalované a u těchto spotřeba za 24 hodin činila po 13 lopatkách. Kamna při této spotřebě vyvíjela teplotu takovou, že vytápěla 1 pokoj velikosti 3×5×3.50 až 3.80 m a dokonce ho přetápěla. Rovněž svědkyně Marie N. potvrdila, že má kamna žalované, že jsou to kamna o výhřevnosti 120 m³ a v nichž spotřebuje 7 kg uhlí denně. Rovněž Jindřich Š. v Praze-Podolí je s kamny úplně spokojen, poněvadž ho opravdu překvapily jak vkusnou úpravou, tak malou spotřebou obyčejného hnědého uhlí, takže v provozu jsou levná, což potvrdili i jiní svědci. Tyto úsudky zákazníků jsou podepřeny posudkem znalce ing. Jana R., podle něhož lze kamny vytopiti 7 kg hnědého uhlí běžné jakosti na průměrnou teplotu 10—20° Celsia během 24 hodin místnosti 50—60 m³ i větší, pokud jsou označené jako velmi teplé, pro místnosti stejně velké a stejně řešené, ale označené jen normálně teplé, jest v nejchladnějších měsících spotřeba paliva vyšší. Pojem normální místnosti a normálně teplé není však jednotně definován, a mohou vzniknouti v tom směru mezi odbornými znalci i mezi

obchodníky dosti značné rozpory, pro nejistotu pojmu. Soud připojuje se k znaleckému posudku a k přesvědčení, že údaje zažalované jsou tedy objektivně správné a že nejsou způsobitelné oklamati průměrného zákazníka ohledně výkonu inserovaných kamen a právě klamáním zjednatí podniku žalované nějak přednost při soutěži. Znalec správně poukazuje k tomu, že jest třeba, i když dle jednotlivých zkoušek výkonnost kolísá, přihlížeti k tomu, že reklama při vychvalování zboží užívá nejpříznivějších docílených výsledků a soud volným uvážením těchto dospívá k přesvědčení, že v tom není nic, co by se přičilo dobrým mravům soutěže. Znalec přesně vyložil pojem výkonnost a pojem stáložárnost a zdůraznil zejména, že hnědé uhlí pro otop v domácnosti užívané má velmi značně rozdílný obsah využitelného tepla a to v mezích od 4.000—5.000 kal./kg. V největší míře se užívá druhů středních o výhřevnosti 4.500—5.000 kal. Proto také tuto výhřevnost uhlí učinil základem propočtu. V inserátě není zmínky o teplu využitém; prakticky určil průměrnou účinnost 60% a z té také vycházel. Předpoklad místnosti byl při půdorysné ploše 3×4 m a světlá výška 3.05. Pro otop obytné místnosti považuje se za dostatečné, dosáhne-li se v ní 20° C, avšak při tom prakticky se vůbec nevyskytuje, aby tato teplota byla udržována nepřetržitě po 24 hodin. Nejčastěji žádá se otop 8—16 hodin, tedy průměrně 12 hodin denně, v ostatní době se i větší pokles teploty ve vytápěné místnosti nepovažuje za nedostatek, nýbrž spíše za výhody. K tomuto názoru připojil se i soud, poněvadž je notorické, že se v noci nevytápějí místnosti na stejnou teplotu, jako na teplotu v době denní, na příklad v době úředních hodin. Dále předpokládal znalec maximální teplotu jen pro dobu, kdy je venku mráz minus 20° C, tu však poukazuje k tomu, že jest přihlížeti k základu venkovní teploty, což činil na základě průměru 50letého měření meteorologické stanice v P., dle toho pak stanovil průměrný rozdíl teplot. Hodnotě všechny tyto výsledky a zejména rozlišuje výkonnost kamen, t. j. efekt docílený prohřátím místnosti a pak stáložárnost, což znamená úplné zaškrcení výkonnosti a tedy nejmenší spotřebu paliva a pouhou možnost bez zatápění uvést kamna opět do činnosti, došel soud k přesvědčení, že i průměrný zákazník rozumí inserátu zažalovanému tak, že spotřebu 7 kg za 24 hodin, t. j. za 1 den jest chápati tak, že toto množství uhlí se v kamnech spotřebuje za 24 hodin, při čemž se pro určitou část dne klade váha na prohřátí místnosti na žádanou teplotu 20 stupňů, zbytek pak, že se pouze udržuje v kamnech stáložár tak, aby bez nového zatopení bylo možno kamna uvést v činnost. Mimo to po prohřátí místnosti stačilo přiškrčené hoření. Údaj tedy v té formě, pokud žalující strana ho zažalovala, jest objektivně správný a zejména mu nelze vytýkati klamavost a to zejména, jak tvrdí žalobce dokonce úmyslnou klamavost, a to tím spíše, že žalovaná udílejí každému zákazníkovi možnost nahlédnouti do posudku, skýtá i možnost přesné informace o výkonu. Že jsou kamna stáložárná, bylo rovněž řečeným posudkem zcela prokázáno. Hodnotě tyto skutečnosti dospěl soud k přesvědčení, že není

zde ani náležitosti § 2 zák. č. 111/1927 Sb. z. a n. Bylo tedy žalobu jako neodůvodněnou zamítnouti. Soud zamítl dodatečně vznesený návrh strany žalující na přibrání druhého znalce, když strana žalující jako znalec slyšeného ing. Jana R. sama navrhla a s jeho ustanovením za znalce souhlasila, nehledě k tomu, že žalobkyně pouze povšechně odůvodnila návrh potud, že »objevila se toho potřeba, poněvadž nesouhlasí s posudkem, který odporuje vědeckému bádání«. Žalující, ačkoliv celou řadou otázek působila k tomu, aby znalec, o jehož vědecké kvalifikaci nemůže býti pochyby, doplnil svůj posudek, což se vesměs stalo, ne- uvedla konkrétních skutečností, v čem tato udánlivá potřeba druhého znalce pozůstává, anebo kterou konkrétní okolnost v posudku označuje za vědeckému bádání odporující.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Výtkami směřujícími proti objektivnosti znalce a jeho osobě, nemůže se dovolací soud vůbec zabývat, vzhledem k předpisu § 355 c. ř. s., ježto znalec lze odmítati výhradně jen v řízení před prvou stolicí. Ani kdyby strana o důvodech opodstatňujících odmítnutí znalce v té době nevěděla, nemohla by otázku podjatosti znalce uvést na přetřes teprve v opravném řízení. Přisvědčiti jest ovšem dovolatelce, že by mohla vytknouti věcné vady posudku a nálezu, i kdyby snad nebyla podle § 357 c. ř. s. ihned při podání znaleckého posudku a nálezu požádala o vysvětlivky, když snad strana nebo její zástupce nebyli obeznámeni s otázkami, o nichž by mohl vypovídati jen znalec, takže by snad ani nemohli ihned seznati, v čem spočívá vadnost posudku a nálezu znaleckého. V takovém případě má požádati, aby jí byla poskytnuta lhůta k nezbytné informaci. Že tak žalobkyně neučinila, ze zápisu na č. 1.38 nijak nevyplývá. Rozhodně byla by však musila žalobkyně již v odvolání zřetelně uvést, v jakém směru má znalecký nálezn nebo posudek za vadný, nesprávný nebo neúplný, a co by byla proti němu uplatnila před procesním soudem, kdyby se byla mohla informovati, anebo alespoň v jakém směru byla informace potřebná. Žalobkyně však omezuje se také v odvolání jenom na to, že posudek byl podán písemně bezprostředně před ústním jednáním a že jej považuje za vadný. Nebylo však důvodu ani k postupu podle § 362 c. ř. s., zejména k tomu, aby byl slyšen další znalec, neboť znalecký posudek a nálezn netrpí vadami v řečeném zákonném ustanovení uvedenými. To se sice snaží dovolatelka dovoditi, v podstatě výtkou rozporu se spisy podle § 503 č. 3 c. ř. s., z toho, že prý znalec nevyověděl vůbec o tom, o čem ona jej k důkazu nabídl, a znova dovozuje tu nesprávnost znaleckého nálezu podrobným výpočtem na základě vlastní odpovědi znalce na otázku dovolatelčiny při ústním jednání dne 1. prosince 1938 o spotřebě kalorií na vyhřátí jednoho krychlového metru vzduchu na 20 stupňů Celsia při venkovní teplotě 5 stupňů Celsia. Avšak ani tato výtka není oprávněna.

Žalovaná popřela žalobní přednes a uvedla, že údaj pozastavené reklamy jest pravdivý; tu pak se ani soud ani znalec nemohl obmeziti jen na jednostranný údaj žaloby, nýbrž musil při provádění důkazu znaleckého, který soud může naříditi také bez návrhu stran, hleděti k tomu, co bylo podstatné pro spor, a to byla otázka klamavosti reklamy s hlediska průměrného zákazníka. Rozhodnutí o žalobě by bylo dáno již předem do rukou dovolatelčiny, kdyby se důkaz znalecký musil omezení jenom na přednes žalující strany a kdyby tak bylo budováno jenom na jednostranném předpokladu, který si dovolatelka sama určila. Zcela právem vymezen byl předmět a rozsah posudku v ten smysl, zda kamna »M.« jsou s to vytopiti 7 kg hnědého uhlí v normální obytnou místnost o obsahu 50 krychlových metrů při normálních tepelných poměrech a smělo se proto také přihlédnouti při tom k průměrné teplotě měsíců, kdy vytápění místností přichází v úvahu, t. j. říjen až duben. Potom však má názor procesního soudu, že pozastavený údaj lze míti za objektivně pravdivý, oporu ve znaleckém nálezu a posudku. Než procesní soud hleděl také k jiným průvodům, jmenovitě k výpovědem zákazníků, jichž žalobkyně nedbá. Také ony mu byly základem úsudku, že inserát nelze uznati ani za klamavý s hlediska průměrného zákazníka. Takovému zákazníkovi půjde při koupi kamen zajisté jen o kamna s minimální spotřebou uhlí, jak to vyplývá také ze zmíněných výpovědí. Ani průměrný zákazník nebude tedy pozastavený údaj bráti doslovně a to ani do udávané spotřeby 7 kg uhlí; i kdyby onen reklamní údaj znamenal docílení nejpriznivější výsledek, uvědomí si i průměrný zákazník, že musí počítati s případnou vyšší spotřebou uhlí za nepříznivých okolností podle mrazových poměrů a povahy vytápění místnosti. Není podkladu pro to, že si bude vykládati pozastavený údaj právě jenom tak, že se jím míní spotřeba uhlí při vytápění místností bez přestání po celou dobu 24 hodin i za poměrů nejnepříznivějších. Takové nepřetržité vytápění se v praxi ani neprovádí ani nežadá, nýbrž počítá se jak s vytápěním místností v určitých obdobích během 24 hodin podle zvyklosti a potřeby tak se stáložárností kamen. Není proto pozastavený údaj klamavý ve smyslu § 2 zák. o nekalé soutěži. Tyto otázky správně uvážil také odvolací soud a právem měl za to, že se žalovaná svým jednáním nedostala do rozporu s předpisy §§ 1 a 2 zák. o nekalé soutěži.

Čís. 17490.

Je-li manželství stran již hluboce rozvráceno a na tomto stavu jest spoluvinen též manžel, nemůže se domáhati na manželce, aby se vrátila do manželského společenství.

(Rozh. ze dne 29. listopadu 1939, Rv I 1009/39.)

Nižší soudy zamítly žalobu, již se žalobce domáhal, aby jeho manželka byla uznána povinnou vrátiti se do společné domácnosti, o d-

volací soud z těchto důvodů: Žaloba, o níž jde, je opakem žaloby, ve které žaluje nynější žalovaná svého manžela o rozvod manželství. Lze říci, že kladné rozhodnutí rozvodu z viny nebo spoluviny v onom sporu je prejudiciální pro řešení tohoto sporu. V něm došlo totiž k zamítnutí žaloby proto, že došlo k hlubokému rozvratu manželství stran, jež zaviniily obě strany. Nelze proto v tomto sporu zastávati stanovisko, že manželka opustila manželské společenství se žalobcem bezdůvodně a nemůže týž právem požadovati její návrat. Za tohoto stavu věci bylo odvolání v tomto sporu provedeno zcela souhlasně s odvoláním ve sporu o rozvod. Odvolací soud vychází i v tomto sporu ze stejného názoru, jaký vyslovil ve sporu rozvodovém, totiž že první soud právem dospěl k závěru, že manželé zaviniily rozvrat manželství ve smyslu § 13 lit. h) rozl. zák. stejnou měrou tím, že udržovali oba poměr k jiné osobě, který jest charakterisován jako obapolná vzájemná nevěra. Vývodům dovolání, že poměr ten, se stanoviska manželské věrnosti nepřipustný, zahájila žalovaná daleko dříve než žalobce, nemůže odvolací soud přisvědčiti, ježto skutečnost, že žalobce před léty neodvodil z toho jiný důsledek, než že sám také stejný poměr navázal a po léta se žalovanou dále žil a dokonce návratu žalované se sporem domáhá, mluví toliko pro to, že řečené okolnosti nepokládal za důvod nenesitelnosti dalšího manželského spoluzití. I když jsou tu okolnosti, které činí tento postup žalobců vysvětlitelným, nemůže to nic měniti na stanovisku, že vinu na rozvratu nenese výlučně nebo převážně žalovaná, nýbrž že tu zavinění spočívá na obou stranách, když znajíce uvedené okolnosti, dlouhá léta vedle sebe žily, trpíce jeden druhému poměr, který nelze srovnati s předpoklady řádného manželství. Za tohoto stavu věci jest pak sled jednotlivých okolností a zejména i skutečnost, že žalovaná navázala poměr zejména s F. dříve než žalobce s H. pro posouzení otázky viny na rozvratu nerozhodna. První soud právem poukázal na vzájemné odcizení manželů, nastalé zejména v poslední době, takže i dle zevního chování manželů trvalo manželství již jen právně. Všechny tyto okolnosti vedly odvolací soud k závěru, že procesní soudce zcela správně věc posoudil ve věci rozvodové a proto také rozsudek potvrdil. Při prejudicialitě rozvodového rozsudku nemohlo býti vyhověno ani odvolání v této věci, neboť je-li manželství stran hluboce rozvráceno, nelze donucovati jednoho z manželů, aby se vrátil do společné domácnosti k manželu, který na hlubokém rozvratu manželství jest spoluvinen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání neshledav zákonného důvodu, aby rozsudek odvolacího soudu zrušil nebo změnil (§ 510/III. c. ř. s.).

Čís. 17491.

Při žalobě o obnovu podle § 530 čís. 7 lze přihlédnouti jen ke skutečnostem, jež nastaly před ukončením základní rozepře a jež strana nemohla bez své viny použití ve svůj prospěch.

Ustanoveními X. oddílu zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. nebyla platnost ustanovení §§ 530 a násl. c. ř. s. o žalobě o obnovu řízení před soudy řádnými dotčena.

Předpis § 159 odst. 3 zák. 26/1929 má na mysli soudy pojišťovací, nikoliv řádné soudy.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1939, Rv I 870/29.)

Žalující se domáhá žalobou obnovy sporu č. j. C . . . , jímž prvý soud rozhodl, že žalující jest povinna zaplatiti žalovanému 2.749 K 50 h. Svoji žalobu o obnovu opírá žalující o skutečnost, že rozhodnutí ministerstva sociální péče v Praze ze dne 13. dubna 1937, tvořící jediný skutkový předpoklad pro rozhodnutí soudu, že totiž žalovaný podléhal v době od 1. července 1920 do 17. května 1933 pensijnímu pojištění, bylo zrušeno po vydání rozsudku nálezem Nejvyššího správního soudu v Praze ze dne 10. ledna 1939. Prv ý s o u d uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Podle teorie (viz Dr. Rudolf Pollak, System des österr. Zivilprozessrechtes, str. 542, Neumannův komentář k c. ř. s., str. 1556, Hora, čsl. procesní právo civilní, vydání 1924, díl III., str. 144) i konstantní judikatury nejvyššího soudu v Brně (viz rozh. č. 2946, 3220, 3889, 4836, 8121, 11166 Sb. n. s.) lze podle čis. 7 § 530 obnoviti řízení, skončené rozsudkem, když strana nabude vědomosti o nových skutkových okolnostech nebo nalezne důkazy anebo nabude teprve možnosti jich použití, jichž přednesení anebo použití v dřívějším řízení bylo by způsobilo příznivější rozhodnutí ve věci hlavní. Obnova připouští se jen tenkrát, když strana bez své viny nemohla uplatňovati nové skutkové okolnosti nebo průvodní prostředky před koncem ústního jednání, po kterém byl vydán rozsudek soudu prvé stolice. Jest mimo všechnu pochybnost, že strana i při nejdůkladnější informaci a osvědčení všemožné péče není s to, by před skončením jednání v prvé stolici uváděla skutečnosti nastalé teprve později a zákon nemohl by mluviti o nezaviněném opoždění, kdyby měl na mysli skutkové okolnosti, jichž opožděný přednes nelze naprosto považovati za zaviněný, jelikož dřívější uplatňování jest nemožné. Smysl a doslov zákona svědčí tedy pro to, že skutečnosti, jež nastaly teprve po té, když bylo skončeno jednání v prvé stolici, nemohou býti vůbec podkladem pro obnovu řízení ve smyslu č. 7 § 530 c. ř. s. Nové okolnosti, nastalé i po sporu, jež mohou býti podkladem pro obnovu řízení, jsou v § 530 c. ř. s. taxativně vypočteny, a nelze proto zrušení rozhodnutí správního úřadu podřaditi ani pod důvod čis. 5 § 530 c. ř. s. V souzeném případě bylo ústní jednání ve sporu, o jehož obnovu jde, skončeno před prvním soudem a rozsudek vydán dne 29. listopadu 1938, takže nemůže skutečnost, že bylo rozhodnutí správního úřadu, jež bylo podkladem rozsudku, nálezem nejvyššího správního soudu ze dne 10. ledna 1939, doručeným dne 19. ledna 1939, zrušeno, býti důvodem pro obnovu sporu dle § 530 č. 7 c. ř. s., jelikož skutečnost ta nastala teprve po vydání rozsudku prvního soudu. Netřeba se proto ani vůbec zabývati úvahami

o tom, zda tato okolnost by i jinak mohla vůbec odůvodniti žádanou obnovu. Poněvadž soud rozhodující o žalobě o obnovu jest povinen z úřadu dbáti, zda jde skutečně o nové skutkové okolnosti a důkazy (viz rozh. č. 15465 Sb. n. s.), musil odvolací soud k této okolnosti vzíti zřetel, i když v odvolání vytykána nebyla. Odvolací soud jest toho názoru, že žádanou obnovu nelze v projednávaném případě opráti ani o ustanovení § 159, odst. 3 zák. z 21. února 1929 č. 26 Sb. z. a n. a to jednak proto, že ustanovení toto platí jen v řízení před pojišťovacími soudy, že předpokládá pravoplatný nález soudu nebo správního úřadu, čehož v daném případě není, a konečně proto, že předpokládá pravoplatné jiné rozhodnutí o předběžné otázce. V souzeném případě nebylo však dosud vůbec jinak rozhodnuto, nýbrž, jak nesporno, usnesení, jež bylo podkladem rozsudku, bylo jen zrušeno a nově dosud rozhodnuto nebylo, takže není dosud ani jisto, že vůbec dojde k jinakému, pro žalobce příznivějšímu rozhodnutí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

V řízení upraveném §§ 530 a násl. c. ř. s. jde o obnovu základní rozepře, nikoliv o nový spor; je proto možno při rozhodování o žalobě o obnovu přihlídnouti ke skutečnostem, jež nastaly před ukončením základní rozepře, jichž však strana nemohla bez viny použití ve svůj prospěch. Jen za účelem uplatnění těchto skutečností může býti obnoveno řízení skončené rozsudkem, nikoliv na základě skutečností nastavších teprve později. Důvody dovolání, jež se snaží dolíčiti, že důvodem obnovy podle § 530 č. 7 c. ř. s. mohou býti všechny okolnosti, jež strana bez své viny neuplatnila před skončením ústního jednání, ať vznikly kdykoliv, nejsou s to, aby vyvrátily tuto soudní praxi důsledně zastávanou právní zásadu (srov. Sb. n. s. číslo 2946, 3889, 4836, 8121, 11166, 15465), a proto dovolací soud nemá příčiny, aby se od této stále soudní praxe odchýlil. Řízení o žalobě o obnovu před řádnými soudy jest upraveno v §§ 530 a násl. c. ř. s. Ustanoveními hlavy X. zákona číslo 26/1929 Sb. z. a n. ve znění novel číslo 162/1929, 125/1931, 252/1933 a 117/1934 Sb. z. a n., která jedná o řízení pojišťovacím podle tohoto zákona, nebyla platnost c. ř. s., pokud jde o žalobu o obnovu před řádnými soudy dotčena, ježto zákon tento vůbec se o tom nezmiňuje, že jeho ustanovení mají míti platnost též v řízení před soudy řádnými, a v důsledku toho třeba rozuměti soudy, o nichž se mluví v odst. 3 § 159 cit. zákona, soudy pojišťovací, o jichž poměru k správním úřadům jedná právě předcházející odstavce (1) a (2), nikoli však soudy řádné. Není proto třeba zabývati se otázkou, zda jsou dány podmínky žaloby o obnovu podle tohoto zákonného ustanovení, ani vývody dovolání touto otázkou se zabývajících.

Čís. 17492.

Souhlas okresního úřadu, potřebný podle § 1 vl. nař. čís. 218/1938 Sb. z. a n. ke zcizení nemovitosti nedotýká se pro obor soukromého práva smluvní volnosti stran, aniž doplňuje nebo nahrazuje jejich smluvní prohlášení. Třebas nebyl v době rozsudku udělen správními úřady pravoplatně souhlas se zcizením nemovitosti, nelze zamítnouti pro předčasnost žalobu, domáhající se výroku, že kupní smlouva o nemovitosti jest pro případ, že správními úřady bude dán souhlas ve smyslu § 1 vl. nař. čís. 218/1938 Sb. z. a n. po právu a že pro ten případ jest zcizitel povinen svoliti a trpěti, aby bylo vloženo pro nabyvatele vlastnické právo ke koupené nemovitosti.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1939, Rv I 872/39.)

Žalobci přednesli, že koupili ústní smlouvou trhovou dne 26. října 1938 od žalovaných nemovitosti, o něž jde, za kupní cenu 140.000 K, na kterou měli zaplatiti hotově nejméně 30.000 K, ve vkladních knížkách Městské spořitelny v R. nejvýše 100.000 K a zbytek 40.000 K převzetím hypoteky. Žalovaní však nepřišli k notáři k sepsání písemné smlouvy a zdráhají se vůbec tuto smlouvu dodržeti tvrdíce, že dům již prodali někomu jinému. Žalobci opatřili si, jak tvrdí, souhlas okresního úřadu v P. s touto smlouvou a navrhli, aby bylo uznáno právem, že jest po právu trhová smlouva uzavřená ústně dne 26. října 1938 mezi žalobci jako stranou kupující a žalovanými jako stranou prodávající, bude-li tomuto ujednání dán souhlas podle vl. nař. čís. 218/1938 Sb. z. a n. a že jest žalovaná strana povinna svoliti a trpěti, aby podle rozsudku o této žalobě vydanému a podle výměru okresního úřadu v P., jímž byl dán k tomuto právnímu jednání souhlas podle ustanovení vlád. nař. č. 218/1938 Sb. z. a n. bylo na útraty strany žalující na nemovitostech, o něž jde, vloženo vlastnické právo pro žalobce polovinou a pro žalobkyni polovinou. Nižší soudy zamítly žalobu pro tentokrát, první soud z těchto důvodů: K platnosti trhové smlouvy bylo třeba souhlasu okresního úřadu podle § 1 vlád. nař. z 9. října 1938, č. 218 Sb. z. a n. Bez tohoto souhlasu je smlouva neplatná. Nařízení to platí od 11. října 1938 po dobu branné pohotovosti státu vyhlášené vládní vyhláškou z 29. září 1938 č. 188 Sb. z. a n.; podle vládní vyhlášky ze 3. února 1939 č. 28 Sb. z. a n. končí branná pohotovost státu dnem 28. února 1939. Skončením branné pohotovosti státu nezbavuje se účinnosti vládní nařízení č. 218/1938, jest tím jen řečeno, že smlouvy uzavřené po 28. únoru 1939 nebudou již podléhati jeho obmezením; smlouva však, o kterou se žaloba opírá, byla uzavřena dle tvrzení žalobců dne 26. října 1938, tedy v době, na kterou se toto vládní nařízení vztahovalo a potřebuje proto ke své platnosti souhlasu okresního úřadu. Musí tedy žalobci ve sporu dokázati nejenom, že smlouvu skutečně uzavřeli, nýbrž také, že okresní úřad v P. dal k tomu souhlas. To se má

stati písemným výměrem, jak plyne z § 9, odst. 2 vlád. nař. č. 218/1938. Žalobci během sporu se skutečně starali o souhlas okresního úřadu v P. a předložili při ústním jednání dne 16. ledna 1939 jeho výměr ze 14. ledna 1939, jímž je zjištěno, že okresní úřad v P. udělil souhlas s kupním ujednáním v žalobě tvrzeným. Tento výměr nebyl však v právní moci, protože do něho podali žalovaní stížnost k zemskému úřadu. Stížnosti jejich nebylo vyhověno, jak prý o tom dostali žalobci telefonické sdělení. Avšak písemného dokladu o tom předložiti nemohli. Poněvadž však předloženi písemného pravoplatného souhlasu okresního úřadu jest podmínkou, bez které nelze žalobě vyhověti, žalobci pak na ten čas tuto podmínku splniti nemohou, byla žalobní žádost pro tentokrát zamítnuta.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Podle § 1 vládního nařízení čís. 218/1938 Sb. z. a n., jehož platnost byla prodloužena vládním nařízením čís. 26/1939 Sb. z. a n. II., jest ke smluvnímu zcizení nemovitosti potřebí souhlasu okresního úřadu; právní jednání, na něž se tento předpis vztahuje, jsou bez úředního schválení neplatná. Toto vládní nařízení bylo vydáno s hlediska veřejných zájmů (§ 5 tohoto vládního nařízení); není-li námitek s tohoto hlediska, neobmezuje strany ve volné dispozici s jejich majetkem a neruší pro obor soukromého práva platnost zásady, že smlouvy musí býti dodržovány (Pacta sunt servanda). Strany, které uzavřely smlouvu o zcizení nemovitosti, jsou povinny zachovati se podle předpisu § 1 vlád. nař. č. 218/1938 Sb. z. a n. a jsou v poměru mezi sebou vázány až do rozhodnutí okresního úřadu, na které nemohou vykonávati žádný vliv. Správní úřad ve smyslu §§ 1, 5 a 6 zmíněného vládního nařízení při udělení souhlasu řeší ve svém oboru působnosti pouze otázku, není-li proti zcizení námitek s hlediska veřejných zájmů, nikoli však otázku, zda smlouva jest platná s hlediska soukromoprávního. Nedá-li úřad ke zcizení své schválení, pak jest zajisté smlouva neplatná a neváže strany. Leč i při udělení schválení mohou smluvní strany souhlasně smlouvu zrušiti anebo může jedna z obou stran prokázati, že ze zákonně uznávaných důvodů nedošlo k platnému uzavření perfektní, pro obě strany závazné smlouvy. Souhlas okresního úřadu podle zmíněného vládního nařízení ani nenahrazuje ani nedoplňuje prohlášení smluvních stran, nýbrž nedotýká se smluvní volnosti stran jest vedle soukromoprávních úkonů a kromě nich vyžadován k platnosti a tudíž ke splnění smlouvy. Proto nehodí se na souzený případ rozhodnutí č. 9521 Sb. n. s. vydané ve sporu, v němž šlo o obdobné použití § 865 obč. zák., kde totiž bez schválení nadřízeného úřadu jedna ze smluvních stran (katolický duchovní řád) nemohla platně svou vůli projevit. Zastran (katolický duchovní řád) nemohla platně svou vůli projevit. Zamítnutí žaloby pro předčasnost — jedině z toho důvodu, že proti schvá-

lení udělenému okresním úřadem podle § 1 vlád. nař. čís. 218/1938 Sb. z. a n. byla podána žalovanou stranou stížnost, o níž v době vydání rozsudku nebylo dosud pravoplatně rozhodnuto — není oprávněné. Žalobní žádání bylo totiž upraveno žalobci tak, že v části A. se domáhá určení, že kupní smlouva jest po právu, bude-li k tomuto jednání udělen souhlas podle vlád. nař. č. 218/1938 Sb. z. a n., v části B. pak se domáhá plnění, totiž knihovního vkladu prodané nemovitosti na základě rozsudku — výměru okresního úřadu v P., jímž byl dán k tomuto právnímu jednání souhlas podle vlád. nař. čís. 218/1938 Sb. z. a n. (rozumí se samo sebou, že jest tím míněn výměr »pravoplatný«). Není třeba ani řešiti otázku, zda snad část B. žalobní žádosti byla předčasnou, neboť v případě předčasnosti žaloby o plnění nutně by se musila pokládati část žalobní žádosti, uvedená pod A. za samostatnou žalobu určovací, a byly by tu všechny podmínky pro podání určovací žaloby podle § 228 c. ř. s. Poněvadž nižší soudy vycházejíce z nesprávného hlediska, nezabývaly se otázkou, byla-li smlouva bez ohledu na její schválení okresním úřadem jinak platně uzavřena, bude třeba jednání v prvé stolici, aby se věc stala zralou k rozhodnutí, pročez bylo uznáno podle § 510, odst. 1 c. ř. s.

Čís. 17493.

Ujednaly-li odborové organizace zaměstnanecké poté, kdy sjednaly za zaměstnance hromadnou smlouvu pracovní, se zaměstnavatelem pro určité obory nižší mzdy, vztahuje se toto ujednání i na jednotlivou pracovní smlouvu, která je pro zaměstnance příznivější a nesejde na tom, že ujednání o snížení mezd se stalo již před účinností vl. nař. č. 141/37 Sb. z. a n. (srov. § 4 vl. nař. č. 89/1935 Sb. z. a n.).

Podle § 4 vl. nař. č. 89/1935 Sb. z. a n. stačí souhlas zaměstnaneckých organizací s nižší mzdou a není třeba sjednávat novou kolektivní smlouvu.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1939, Rv I 1063/39.)

Žalobkyně (žehlička rukavic u žalované od 8. června 1936 do 28. května 1938) se domáhá doplatku na mzdě podle hromadné smlouvy pracovní, sjednané dne 8. ledna 1934 mezi sekci průmyslu rukavičkářského při Ústředním svazu československých průmyslníků na straně jedné a Odborovým sdružením dělníků rukavičkářských, pomocných pracovníků a pracovnic v Praze a Unii kožedělníků sekci rukavičkářskou na straně druhé, podle níž měla dostati vyšší mzdy, než jí žalovanou byly placeny. Žalovaná popřela žalobní nárok tvrdíc, že se na žalobkyninu práci nevztahuje kolektivní smlouva, poněvadž žalobkyně nebyla a není členkou žádného ze smluvců kolektivní smlouvy. Kolektivní smlouva pojem žehlení rukavic nezná a upravování rukavic na elektric-

kých přístrojích na dresírování rukavic, v němž záležela práce žalobkyně, bylo žalobkyni řádně zapláceno na základě ujednání z 1. října 1935 a z 5. února 1938. Prvý soud zamítl žalobu. Důvody: Ujednání z 1. října 1935 uzavřely na zaměstnanecké straně Unie kožedělníků a Odborové sdružení rukavičkářské. Ujednání z 5. února 1938 ujednal na straně zaměstnanecké závodní výbor a jednotliví zaměstnanci žalované, mezi nimi i též žalobkyně, a to za souhlasu Unie kožedělníků. Na upravování rukavic na elektricky vytápěných tvárnících, kteroužto práci byla zaměstnána žalobkyně u žalované, nebyl brán zřetel při stanovení sazeb za dresírování (česky upravování) rukavic v ceníku, připojeném ke kolektivní smlouvě rukavičkářské z 8. ledna 1934, a pochybnost, zda žehlení rukavic na elektrických tvárnících jest dresírováním (upravováním) nebo pufováním (vzdouváním) ve smyslu oně kolektivní smlouvy rukavičkářské, byla právě odstraněna ujednáním z 1. října 1935, kterým byl pro nový druh práce stanoven sazbník, neupravený smlouvou kolektivní. Nejsouc členkou smluvců kolektivní smlouvy rukavičkářské, nemůže se žalobkyně dovolávati ceníku smlouvy stanoveného za dobu do 1. července 1937, kdy nabylo účinnosti vlád. nař. č. 141/39 Sb. z. a n. vůbec (viz Sb. n. s. č. 16693 a č. 15001). Řečené vládní nařízení sice stanovilo v § 5, že v z á v o d e c h, pro něž byla sjednána kolektivní smlouva, nesmí býti jednotlivou smlouvou kráceny nároky zaměstnancovy, plynoucí z kolektivní smlouvy, leč by k takovému zkrácení daly souhlas organizace zaměstnanecké, které hromadnou smlouvu pracovní ujednaly, anebo byly účastny řízení, jež předcházelo hromadnou smlouvou. Než ani pro tuto pozdější dobu od 1. července 1937 nemůže se žalobkyně dovolati s úspěchem sazby, uvedené v ceníku podle zvláštní smlouvy ze dne 8. ledna 1934, když zjištěno, že sazba na její práci nedopadá a k ujednání z 1. října 1935, obsahujícímu rovněž hromadnou úpravu mzdovou, daly souhlas organizace zaměstnanecké, které dovolanou hromadnou smlouvou uzavřely. O d v o l a c í s o u d nevyhovět odvolání. Důvody: Žalující strana, domáhajíc se doplatku mzdy podle znění kolektivní smlouvy ze dne 8. ledna 1934, ani netvrdí, že by mzda její u žalované nebyla ujednána. Z obsahu žaloby a celého řízení plyne, že žalovaná si stanovila podmínky pracovní, za kterých žalující byla u ní zaměstnána jako žehlička rukavic od r. 1936 do roku 1938. Netvrdí dále, že by byla v době pracovního poměru nesouhlasila s pracovními podmínkami. Třeba pokládati zato, že k ujednání mezi stranami došlo — třebas mlčky na straně žalující — když za daných podmínek delší dobu pracovala, a je proto odvolávání se žalující na znění občanského zákona o přiměřené mzdě nebo v místě obvyklé, nepřipadné. Žalující ovšem tvrdí, že mzdové podmínky nebyly v souladu se zněním kolektivní smlouvy a že tedy ujednání takové bylo neplatné, a to jak podle vl. nař. č. 89/35 Sb. z. a n., tak i podle vlád. nař. č. 141/37 Sb. z. a n. Prvý soud dospěl k správnému závěru, že ustanovení kolektivní smlouvy z 8. ledna 1934 při stanovení mzdy za dresírování rukavic vzalo za podklad manuální práci bez použití elek-

trických tvárníc, že tento nový způsob žalovanou firmou zavedený 8. května 1934 — tedy po sjednání kolektivní smlouvy — značně urychlil výkon a že v důsledku toho byla ujednána smlouva 1. října 1935 mezi žalovanou firmou na straně jedné a organizací odborovou »Unii kože-dělníků čsl. republiky a odborným sdružením rukavičkářským« na straně druhé, podle které byly sazby mzdové znovu upraveny. Není důvodu k tomu, aby i toto nové ujednání nemohlo býti pokládáno za smlouvu kolektivní ve smyslu vládn. nař. č. 141/37 Sb. n. s. a tedy směrodatnou pro pracovní podmínky žalující strany od roku 1936 u žalované firmy zaměstnané, bez ohledu na to, že žalující toto ujednání nepodepsala a že nebyla ani členem odborové organizace smlouvu tuto uzavírající. Konečně žalující strana smlouvu kolektivní z 5. února 1938, která sice mzdovou sazbu poněkud zvýšila, ale ještě nedosáhla sazby kolektivní smlouvy z 8. ledna 1934, sama podepsala a třeba tedy předpokládati, že pokládala obě kolektivní smlouvy, to jest z 1. října 1935 a z 5. února 1938 za závazné. Proč žalovaná strana neupravila mzdu ihned po zavedení elektrických tvárníc a platila s počátku mzdu podle původní kolektivní smlouvy, jest pro řešení tohoto sporu nerozhodné a stejně tak nelze vzít zřetel k tomu, zda jiné firmy platily mzdu na jiném základě. Není proto její nárok na doplatky podle sazeb kolektivní smlouvy ze dne 8. ledna 1934 opodstatněn.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

V době zaměstnání žalobkyně u žalované od 8. června 1936 do 28. května 1938 platilo o hromadných smlouvách pracovních ustanovení vládn. nař. č. 89/1935 v doslovu vládn. nař. č. 108/1936, č. 324/1936 a č. 258/1937 Sb. z. a n. a od 30. června 1937 také vládn. nař. č. 141/1937 Sb. z. a n. Za platnosti vládn. nař. č. 89/1935 Sb. z. a n., jež v § 4 nezdůrazňovalo ještě vlastnost podniku, bylo rozhodující pro účinnost hromadné smlouvy pracovní členství v některé organizaci, jež hromadnou smlouvu pracovní sjednaly, tedy u žalobkyně v organizaci zaměstnanecké. Žalobkyně nesporně nebyla členkou žádné z dotčených organizací zaměstnaneckých a mohla býti sjednána s ní odchylná smlouva jednotlivá. Odvolací soud správně pak dovedl, že k takové smlouvě jednotlivé došlo mezi spornými stranami třebas mlčky (srov. rozh. č. 16439 Sb. n. s.). Jiná byla ovšem situace po vydání vládn. nař. č. 141/1937 Sb. z. a n., jež zdůraznilo v § 5 všeobecně závody, v nichž platila hromadná smlouva pracovní. V těchto závodech nebylo již po účinnosti tohoto vládn. nař. možno ujednání odchylnou smlouvu pracovní jednotlivou a podle § 5 odst. 2 téhož vládn. nař. platilo to ode dne účinnosti jeho i na jednotlivé smlouvy, jež byly sjednány před touto účinností. Nezáleželo při tom ani na tom, zda šlo o člena organizací, jež hromadnou smlouvu pracovní sjednaly, či o nečlena. § 5, odst. 1 tohoto vládního nařízení připustil však výjimky ustanovením, že smlouvou jednot-

livou mohou býti zkráceny nároky mzdové, když k němu dají souhlas organizace zaměstnanecké, které sjednaly hromadnou smlouvu pracovní. Odvolací soud zjistil, že úmluvu ze dne 1. října 1935, kterou byly ujednány nižší sazby pro určité obory u žalované — a to právě obory, o které jde v tomto sporu u žalobkyně — ujednaly za zaměstnané dělnictvo obě odborové organizace, které sjednaly původní hromadnou smlouvu pracovní ze dne 8. ledna 1934. Tímto ujednáním byly smlouveny nižší mzdy, jež žalovaná měla platiti a také platila a již z toho důvodu není opodstatněn nárok žalobkyně na doplatky ani za dobu po 30. červnu 1937. Při tom nevádí, že ujednání toto stalo se již před účinností vládn. nař. č. 141/1937 Sb. z. a n., když již podobné ustanovení obsahoval také § 4 vl. nař. č. 89/1935 Sb. z. a n. Podle uvedeného stačí jen souhlas dotčených organizací s nižší mzdou u žalované firmy a nebylo třeba sjednávati novou kolektivní smlouvu. Nemá proto významu, že ujednání ze dne 1. října 1935 sjednala žalovaná firma sama. Jinak odkazuje se na správné odůvodnění napadeného rozsudku, jež vývody dovolání nebylo vyvráceno (§ 503 č. 4 c. ř. s.).

Čís. 17494.

Jde o úplatnou smlouvu (§ 917 obč. zák.), blížíci se svou povahou narovnání (§ 1380 obč. zák.), zavázal-li se kominičský mistr vedle jiných osob, provozujících kominičskou živnost, platiti vdově po kominíku na dobu jejího života v pravidelných časových obdobích určitou peněžitou částku, a v níž též vdova se svým zákonným zástupcem upravila spolu s ostatními smluvci provoz kominičské živnosti ve vymetacích obvodech a v níž se smluvci dohodli, jak budou získávati další práce.

Takováto smlouva není neplatná podle § 879 č. 4 o. z., ani se nepříčí předpisu § 42 živn. řádu, jde-li o smlouvu mezi kominíky, kteří mají své stanoviště v témž obvodu.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1939, Rv I 1069/39.)

Úmluvou ze dne 14. března 1935 převzal žalovaný vedle jiných osob provozujících živnost kominičskou v I. vymetacím obvodu města P. závazek, že bude platiti žalobkyni čtvrtročně 400 K na dobu jejího života, aby tak mohla uhájeti svou existenci. Žalobkyně (vdova po kominíku) a její zástupce v živnosti Rudolf S. se zavázali spolu se všemi ostatními smluvníky, že se nikdo nebude ucházeti o práci tam, kde již jiné osoby provozující oprávněně živnost kominičskou obstarávají kominičské práce a to ani přímo ani nepřímo a ani za odměnu stejnou, nižší nebo vyšší. Dále se všichni účastníci dohodli, jak budou získávati práce v novostavbách, postavených na stavebních místech buď dříve nezastavených nebo získaných zbouráním starých domů. Smlouva tato byla podepsána

účastníky a to také žalobkyní, jejím zástupcem Rudolfem S. a žalovaným. Žalovaný žalobkyni skutečně také od března 1935 částku 400 K čtvrtletně platil, nezaplatil však za kvartál červencový r. 1937 a další až do dnešního dne, celkem do dne žaloby 2.800 K, jež žalobkyně vymáhá proto touto žalobou. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby tvrdě, že řečená úmluva, o níž se žaloba opírá, je neplatná podle § 879 č. 4 obč. zák., poněvadž je proti dobrým mravům, ježto zástupce žalobkyně, chtěje docílit, aby žalovaný a ostatní kominíci zavázali se k placení doživotních platů nabízel se písemně různým majitelům domu, že kominické práce bude prováděti za pouhé dvě třetiny sazeb, a že před podepsáním úmluvy působeno bylo na žalovaného tvrzením, že bude existenčně zničen, a že žalobkyně nemá býti z čeho živa. Úmluva ta je neplatnou také proto, že nebyla sepsána ve formě notářského spisu, kterážto forma k její platnosti byla nutnou, ježto jde o darování bez skutečného odevzdání, neboť žalovaný zavázal se platiti 400 K čtvrtletně, aniž by dostal od žalobkyně nějakou protihodnotu a je nepřipustnou též vzhledem k předpisům živnostenského řádu, neboť podle § 42 živn. ř. není nikdo mimo zemský úřad oprávněn upravovati vymetací obvody, a není tedy přípustno, aby žalobkyně slibovala, že se nebude ucházeti o práci v místech, kde již jiní mistři kominíci práci vykonávali. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

V prvé řadě jde o to, zda lze závazek žalovaného obsažený v této úmluvě pokládati se zřetelem na žalobkyni za smlouvu ve prospěch třetího podle §§ 881, 882 obč. zák., jak usoudil odvolací soud. Smlouva ve prospěch třetího (§ 881 obč. zák.) jest úmluva mezi smluvníky, že nemá býti plněno jednomu z nich, nýbrž osobě třetí. Tak tomu však v souzené věci není. Již z té skutečnosti, že žalobkyně úmluvu podepsala, plyne, že byla také přímou smluvní stranou. Nad to z obsahu uvedené úmluvy plyne dále, že jednání se zúčastnil jako zástupce žalobkyně Rudolf S., takže ujednání jím pro žalobkyni uzavřená tuto přímo zavazovala nebo opravňovala (§ 1002 a násl. obč. zák.). Nelze proto již z uvedených důvodů pokládati spornou úmluvu se zřetelem k žalobkyni za smlouvu ve prospěch třetího. Jest proto třeba se obíratí další otázkou, zda závazek žalovaného pro žalobkyni v dotčené úmluvě obsažený není pouhým darovacím slibem bez skutečného odevzdání, k jehož platnosti by bylo třeba formy notářského spisu (§ 943 obč. zák. a § 1 zák. č. 76/1871 ř. z.). Při tom jest ovšem posuzovati tuto úmluvu jako celek a se zřetelem na vykládací pravidlo § 914 obč. zák. Posuzuje-li se úmluva s tohoto hlediska, jest dospěti k závěru, že žalobkyně byla z ní nejen oprávněna, nýbrž i zavázána. Žalobkyně měla jednak dostávat od zavázavších se účastníků čtvrtročně určité peněžité částky,

jednak se sama spolu s ostatními smluvníky zavázala, že se nebude v 1. vymetacím obvodu města P. ucházeti o práci u zákazníků, kterým již obstarávají kominické práce jiné osoby k provozování této živnosti v dotčeném vymetacím obvodu oprávněné, a dále projevila svůj souhlas s tím, jak má býti rozdělována práce mezi osoby k provozu živnosti oprávněné v nově postavených domech. Bylo tedy sice žalobkyni slíbeno účastníky a tedy i žalovaným určité plnění, avšak i žalobkyně byla povinna určitým protiplněním, musila se totiž řídití úmluvou, pokud šlo o úpravu získávání zákazníků, kterým již obstarávaly práce kominické jiné osoby k provozu této živnosti oprávněné, a pokud šlo o získávání zákazníků v domech nově postavených. Chybí tu tedy podstatný znak darovací smlouvy, totiž bezplatnost (§ 938 obč. zák.) a nelze proto dotčenou úmluvu pokládati za smlouvu darovací. Dotčenou úmluvu jest považovati za smlouvu úplatnou (§ 917 obč. zák.), jež se svou povahou blíží narovnání (§ 1380 obč. zák.), neboť byla v ní upravena sporná práva smluvních stran a každá z nich se zavázala něco dáti nebo opominouti. Nevyžadovala proto dotčená smlouva formy notářského spisu. Zbývá nyní k posouzení jen poslední námitka žalovaného, že úmluva jest neplatná podle § 879 č. 4 obč. zák. a že živnostenské předpisy nedovolují, aby si kominíci upravovali ucházení se o práci. Pokud jde o neplatnost úmluvy podle § 879 č. 4 obč. zák., udal žalovaný jako strana, kteroužto výpověď jest také pokládati za jeho přednes (Sb. n. s. č. 11714, 16675), že úmluvu podepsal z obavy, že bez jejího podpisu by byl značně poškozen pro podbízení cen S., zástupcem žalobkyně. Tímto přednesem nebyla však tato námitka dostatečně skutkově opodstatněna, neboť žalovaný ani netvrdil, že v čas podpisu úmluvy byl skutečně pro činnost S-ou v tísní, a netřeba se proto již z tohoto důvodu touto námitkou obíratí. Úmluva se však také nepřičí předpisům živnostenského řádu. Podle § 42 živn. ř. a výnosu ministerstva průmyslu ze dne 16. června 1902 č. 66.740 Sb. norm. č. 78, dojde-li k ohraničení obvodů pro kominíky, má toto ohraničení ten význam, že v takovém obvodu mohou provozovati živnost kominickou jen ti kominíci, kteří mají v obvodu své stanoviště, kdežto kominíci, jichž stanoviště leží mimo ten který vymetací obvod, nesmějí v tomto obvodu svou živnost provozovati. V mezích obvodu, v němž mají stanoviště, jest kominíkům dovoleno provozovati všude všechny kominické práce, aniž by v tom směru byli nějak omezeni. Z toho plyne, že není proto ani námitek, aby soukromou dohodou všech oprávněných, majících v určitém obvodu své stanoviště, nebylo upraveno rozdělení kominických prací a způsob získávání zákazníků. Rozhodnutí nejvyššího soudu č. 3380 Sb. n. s. se na souzenou věc nehodí, neboť v tomto případě šlo o dohodu o rozdělení práce mezi dva kominíky, z nichž každý měl své stanoviště v jiném obvodu, kdežto v souzené věci jde o úmluvu mezi kominíky, majícími stanoviště v témž obvodu.

Čís. 17495.

S hlediska přípustnosti odvolání jest posuzovati nároky uplatňované z důvodu náhrady škody pro poškození na těle (bolestné, ušlý výdělek) jednotně.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1939, R I 421/39.)

Žalobce se domáhá na žalovaném náhrady škody z poranění způsobeného mu kopnutím koněm žalovaného. První soud uznal částečně podle žaloby. V odvolání do zamítavé části rozsudku uplatňoval žalobce ještě částku 835 K, sestávající z požadované náhrady ušlého výdělku ve zbytku 335 K, a bolestného ve zbytku 500 K. Odvolací soud odvolání odmítl. Důvody: Jde tu o dva samostatné na sobě nezávislé nároky, o nichž může být rozhodnuto různě. Z toho důvodu jest posuzovati každý z nich s hlediska přípustnosti odvolání zcela samostatně (rozh. n. s. 7834). Napadeným rozhodnutím rozštěpil se každý z uvedených nároků na částky, které, pokud jsou odvoláním dotčeny, nepřesahují ani u ušlého výdělku, ani u bolestného hranice v § 448 c. ř. s. ve znění novely č. 251/34 Sb. z. a n. stanovené. V takovém případě lze bráti rozsudek prvního soudu v odpor odvoláním jedině z důvodu zmatečnosti v § 477 č. 1 až 7 c. ř. s. vypočtených (§ 501 c. ř. s.). Žádný z těchto důvodů zmatečnosti však žalobcovým odvoláním uplatněn nebyl a bylo proto odvolání odmítnouti jako nepřípustné podle §§ 471, č. 2, 473, 474, odst. 3 a 495 c. ř. s.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalobce se domáhá náhrady škody způsobené mu poškozením na těle a v odvolání šlo ještě o náhradu zameškaného výdělku 335 K a bolestného 500 K, tudíž o částku přes 500 K. Odvolací soud, pokládaje každý z těchto dvou žalobních požadavků za nárok samostatný a posuzuje podle výše jednoho každého z nich přípustnost opravného prostředku odvolání, posoudil věc právně mylně, neboť nejde o samostatné nároky majetkové jednou žalobou uplatněné, nýbrž jen o různý způsob náhrady škody, způsobené poškozením na těle, jak o tom jedná ustanovení § 1325 obec. zák. obč., které jest zvláštním provedením povšechné zásady § 1323 obec. zák. obč., jenž pod nadpisem: »Způsob náhrady škody« ustanovuje, že při náhradě škody musí býti vše uvedeno v předešlý stav, nebo, není-li to možno, dána odhadní cena. Podle § 1325 obec. zák. obč. záleží náhrada škody při poškození na těle mimo jiné i v tom, že se poškozenému musí nahraditi zameškaný výdělek a bolestné přiměřeně vyšetřeným okolnostem. Tím jest určen v tomto zákonném ustanovení způsob náhrady škody pro jeden zvláštní případ poškození, t. j. pro případ poškození na těle, avšak nic se nemění na právním důvodu povinnosti škůdce k náhradě škody, jímž pro oba způ-

soby náhrady škody zůstávají základní ustanovení § 1293 obec. zák. obč. a násl., takže jde vždy jen o jeden závazek k náhradě škody, vyplývající z téhož právního důvodu, který však musí býti uspokojen způsobem v § 1325 obec. zák. obč. stanoveným. Třebaže způsob uspokojení náhradního nároku při poškození na těle může býti různý a třebaže poškozený jest oprávněn uplatniti v žalobě buďto ten nebo onen způsob náhrady škody samostatně nebo ve spojení několika způsobů náhrady škody, vždy jest právním důvodem žalobního nároku jedině závazek žalovaného k náhradě škody a nikoli ten který způsob splnění náhradního nároku žalobcem v žalobě uplatněný. Uplatnil-li tedy žalobce v tomto sporu, že žalovaný musí mu nahraditi zameškaný výdělek a bolestné, nutno sečítati částky, které připadají na jednotlivý způsob náhrady škody, a podle součtu těchto částek posuzovati přípustnost odvolání, neboť jen tento součet jest žalobním nárokem, o kterém má býti v odvolání rozhodnuto. V rozhodnutí nejvyššího soudu ve Sb. n. s. č. 7834 byla sice vyslovena právní zásada, že dlužno posuzovati nároky co do přípustnosti dovolání samostatně, domáháno-li se náhrady škody bolestného a léčebných nákladů, avšak nejvyšší soud již v několika svých rozhodnutích upustil od této právní zásady a neshledává ani v tomto sporu důvodu, aby se jí řídil. Pak ovšem odvolací soud neprávem odmítl žalobcovu odvolání, neboť předmět odvolání činil 835 K, tudíž více než činí hranice ve věcech nepatrných.

Čís. 17496.

Usnesení odvolacího soudu, jímž zrušil zcela rozsudek prvního soudu zamítající žalobu o uznání nemanželského otcovství a placení výživného, ačkoliv z důvodů zrušovacího usnesení je patrné, že odvolací soud rozsudek prvního soudu v otázce uznání nemanželského otcovství změnil a že zrušení se týká jen nároku na výživné, s nímž se první soud v důsledku svého odchýlného názoru o otázce uznání nemanželského otcovství nezabýval, je podle § 477 č. 9 c. ř. s. zmatečné.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1939, R I 686/39.)

Rozsudkem prvního soudu ze dne 31. července 1939 č. j. Ck 4/39—28 byla žaloba nezletilé Blanky F. podaná na Karla Š. o nemanželské otcovství a placení výživného zamítnuta, poněvadž první soud neuvěřil svědkyni, nemanželské matce Marii F., pokud udala, že v kritické době se žalovaným souložila. Odvolací soud, opakovaně důkaz výsledkem nemanželské matky Marie F. jako svědkyně, uvěřil jí a zjistiv, že s ní žalovaný Karel Š. dne 13. června 1938 souložil, dospěl k závěru, že tu platí, hledíc k narození dítěte dne 8. března 1939, spadajícího do kritické doby, zákonná domněnka, že je žalovaný otcem žalujícího dítěte. Při tom nerozhodl soud odvolací věcně v této části o žalobě, nýbrž zrušil usnesením rozsudek prvního soudu a uložil mu nové jednání a rozhodnutí, ježto první soud důsledkem svého rozhodnutí se nezabýval otázkou výživného a neučinil v tom směru potřebná zjištění.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

V rozhodnutí odvolacího soudu jde o změnu rozsudku prvního soudu toho dosahu, že místo zamítnutí žádosti žalobní na uznání otcovství žalovaného Karla Š. k nezletilé žalobkyni došlo k jejímu kladnému vyřízení, totiž k vyhovění jejímu. Tím bylo, hledíc k ustanovení § 497, odst. 2 c. ř. s., vyhověno odvolání žalobkyně v rámci odvolacího návrhu, aby napadený rozsudek soudu prvního byl případně změněn v ten rozum, že se žalovaný pokládá za otce dítěte nezletilé Blanky F. Bylo tedy odvolacím soudem o zažalovaném nároku rozhodnuto věcně, což se ovšem mělo státi rozsudkem. Avšak odvolací soud rozhodl usnesením, vyhradiv mu právní moc. Ve výroku uvedl pak výslovně, že se odvolání vyhovuje, rozsudek soudu prvního se zrušuje a věc se vrací soudu prvnímu k doplnění řízení a k novému rozhodnutí. Ke zrušení tomuto došlo podle důvodů jedině proto, že se první soud v důsledku svého odchýlného názoru, zamítnuv žalobu, nezabýval další částí zažalovaného nároku a ne učinil potřebné zjištění pro přisouzení výše požadovaného výživného a že tu není tudíž dán dostatečný podklad pro toto rozhodnutí (§ 496 č. 2 c. ř. s.). I z tohoto odůvodnění patrně, že odvolací soud v otázce, zda je pokládati žalovaného za otce nezletilé žalobkyně, rozhodl věcně změnou prvního rozsudku a že se zrušení mělo vztahovati jen na nevyřízenou dosud otázku výše výživného. Rozhodl-li však odvolací soud v prvním směru usnesením místo rozsudkem, založil tím zmatečnost podle § 477 č. 9 c. ř. s. (srov. rozhodnutí č. 8838 Sb. n. s. úsudkem z opaku), a to tím spíše, když tak volenou formou rozhodnutí odňal žalobkyni možnost podati dovolací odpověď, k níž by byla oprávněna při rozhodnutí odvolacího soudu ve správné formě rozsudku.

Čís. 17497.

Služební požitky a právní nároky zaměstnanců veřejnoprávních korporací, tedy i obcí, nesmějí sice přesahovati míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních a rodinných poměrů, nemusí jí však dosahovati.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1939, Rv I 135/39.)

Žalobce (obecní strážník žalované obce) domáhá se žalobou služebních požitků (jich doplatku) podle platu státního pragmatikálního zřízení, pokud se týče člena sboru státní uniformované stráže bezpečnosti a nárok svůj odůvodnil jednak poukazem na ustanovení § 212 platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n. a příkaz okresního úřadu pro P. z 11. února 1937 č. 7112/37 starostovi žalované obce, aby se postaral o vydání nového usnesení obecního zastupitelstva, kterým bude s ohle-

dem na požitky a úpravu služebního poměru přiznanou k 31. prosinci 1925 rozhodnuto podle § 212 platového zákona o žalobcových služebních a platových nárocích po 1. lednu 1926, jednak bezprávností úpravy svých služebních požitků podle zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. usnesením obecního zastupitelstva žalované obce ze dne 30. května 1937, sděleným jemu výměrem ze dne 31. května 1937 č. 1964. Prvý soud zamítl žalobu pro tentokráte, odvolací soud vůbec.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Otázkou, zda nebo pokud přísluší žalobci zažalované nedoplatky služebních požitků podle zákona č. 16/1920 Sb. z. a n., se nižší soudy věcně vůbec nezabývaly. Rovněž se nezabývaly věcně žalobním nárokem na doplacení služebních požitků, z důvodu nezákonné suspense a obštávky jeho platu. Služební poměr žalobců jako obecního zřízence trvale ustanoveného se řídí podle zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. a je tedy povahy soukromoprávní. Podle § 10 tohoto zákona a § 2 vládního nařízení č. 483/1920 Sb. z. a n. platí o suspensi obecních zřízenců trvale ustanovených obdobně §§ 144—149 služební pragmatiky č. 15/1914 ř. z. Přezkoumání zákonitosti suspense obecního zřízence, trvale ustanoveného, a obštávky jeho platu po stránce formální i věcně přísluší podle § 24 zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. soudu a takového přezkoumání jejího se žalobce v tomto sporu domáhá. Nesprávné je proto stanovisko odvolacího soudu, že se žalobce domáhá neprávem doplacení služebních požitků, protože nenapadl (sc. pořadem správním) a tedy nechal vejíti v právní moc příslušný výměr žalované obce.

Neprávem odůvodňuje žalobce svůj nárok na služební požitky státního pragmatikálního zřízence poukazem k ustanovení § 212 platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n. a k příkazu okresního úřadu pro Prahu-venkov z 11. února 1937 č. 7112/37 starostovi žalované obce, aby se postaral o vydání nového usnesení obecního zastupitelstva, kterým bude s ohledem na požitky a úpravu služebního poměru přiznanou k 31. prosinci 1925 rozhodnuto podle § 212 platového zákona o žalobcových služebních a platových nárocích po 1. lednu 1926. Podle § 32 českého obecního zřízení (č. 7/1864 z. z. čes.) přísluší obecnímu zastupitelstvu, aby stanovilo, jaké příjmy (služební) mají míti obecní zřízenci. Toto právo přísluší obecnímu zastupitelstvu podle § 11, 1. zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. také, pokud jde o zřízence při obci trvale ustanovené a plně zaměstnané, jejichž služební příjmy upravují dále odstavce II—IX téhož zákona. Podle § 212 (1) platového zákona č. 103/1926 Sb. z. a n. nesmějí sice služební požitky a právní nároky zaměstnance veřejnoprávních korporací, tedy i obcí, přesahovati míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních, jakož i rodinných poměrů, ale z toho neplyne, že by jí musely dosahovati (srov. č. 10993, 11557, 12547 a 15623 Sb. n. s. a Boh. A 7718, 8333, 7926, 8927, 9028, 9029). Uložil-li

tedy okresní úřad starostovi žalované obce, aby se postaral o vydání nového usnesení obecního zastupitelstva, kterým bude s ohledem na požitky a úpravu služebního poměru, přiznanou k 31. prosinci 1925, rozhodnuto podle § 212 platového zákona o žalobcových služebních a platových nárocích po 1. lednu 1926, znamená citace § 212 platového zákona v jeho příkaze jen zákaz, že služební požitky a právní nároky žalobcovy nesmějí při nové úpravě přesahovati míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních, jakož i rodinných poměrů. Pokud se žalobce domáhá přídatků, jichž požívají členové státní uniformované stráže bezpečnosti, nebyl by jeho nárok opodstatněn ani, kdyby mu jinak příslušel nárok na služební požitky státního pragmatikálního zřízence, jak bylo, pokud jde o přídatek strážní, doličeno v rozhodnutích č. 7709, 7448, 8450 a 15960 a j. Sb. n. s., k nimž se pro stručnost odkazuje, a pokud jde o přídatek na byt, v rozhodnutí č. 15960 Sb. n. s. a jak ze stejných důvodů platí také pro ostatní přídatky, pokud nebo jestliže se jich žalobce domáhá z toho důvodu, že mu přísluší práve tak, jako přísluší členům státní uniformované stráže bezpečnosti. Tím však, že se nižší soudy nezabývaly věcně žalobními nároky podle zákona č. 16/1920 Sb. z. a n. a nároky z důvodu nezákonné suspense a obstarávkou platů, zůstalo řízení jejich kusé. Slušelo proto podle § 35 (2) zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. rozsudky nižších soudů zrušiti.

Čís. 17498.

Jsou-li splněny předpoklady § 246, odst. 1 zák. č. 221/1924 ve znění vl. nař. č. 112/1934 Sb. z. a n., je nemocenská pojišťovna oprávněna žádati v mezích tohoto předpisu na třetí osobě náhradu nemocenského (§ 95, odst. 1 č. 2 uved. zák.), byť i zaměstnanec obdržel od zaměstnavatele za tutéž dobu úplný plat podle § 19 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1939, Rv I 402/39.)

Srov. rozh. č. 16595 Sb. n. s.

Pojištěnec žalující nemocenské pojišťovny Bohdan S. utrpěl při srážce auta, řízeného žalovaným Oskarem J., úraz, důsledkem čehož byla žalobkyně povinna platiti Bohdanu S. zákonné pojistné dávky od 12. srpna do 18. září 1937 v částce 1.064 K, jakož i lékařské ošetření a jízdné pojištěnce k lékařské prohlídce, celkem 1.117 K 40 hal. Opírajíc žalobu o předpis § 246 zák. č. 221/24 Sb. z. a n., domáhá se žalující pojišťovna této částky na žalovaném vlastníkovi auta. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobkyně opírá svůj nárok proti žalovanému o ustanovení § 246 zák. č. 221/1924. Není důvodu pochybovati o tom, že toto ustanovení vztahuje se i na ní, neboť jest pomocnou pojišťovnou ve smyslu § 29 cit. zák. a, ať již šlo tu o případ pojištění podle uvedeného zákona či podle zákona č. 33/

1888 ř. z., jest vzhledem k § 1 zák. č. 117/1926 Sb. z. a n. ustanovení § 246 zák. č. 221/1924 vztahovati i na žalující. Avšak s jejími právními vývody v odvolání zastávanými co do výkladu tohoto ustanovení nelze souhlasiti. Podle § 246 cit. zák. přechází na pojišťovnu — do výše poskytnuté dávky — nárok jejího pojištěnce na náhradu škody proti škůdci, jestliže poskytla svému pojištěnci pojistnou dávku z důvodu, pro který má pojištěnec zákonný nárok na zmíněnou náhradu škody proti škůdci. Její nárok proti škůdci je tedy zřejmě nárokem odvozeným a závislým na tom, že sám pojištěnec proti oné třetí osobě (škůdci) nárok takový měl. Není-li či nebylo-li zde takového nároku pojištěnce, nemá ho ani pojišťovna, neboť nemohl na ni přejíti. V souzeném případě pojištěnec odvolatelem utrpěl úraz automobilem, který řídil žalovaný. Měl tedy S. proti žalovanému nárok na náhradu škody z důvodu tělesného poškození podle § 46 aut. zák. v rozsahu §§ 1325, 1326 obč. zák., tudíž mezi jiným i zákonný nárok na náhradu ušlého výděleku, ovšem za předpokladu, že mu skutečně ušel poškozením žalovaného výdělek. Jestliže však podle nenapadeného zjištění prvního soudu bylo mu celou dobu, kdy mu bylo poskytováno nemocenské, t. j. v době od 12. srpna 1937 do 18. září 1937, jeho zaměstnavatelem vypláceno plné služné, neušel mu žádný výdělek v této době a zřejmě tudíž neměl žádného zákonného nároku na náhradu ušlého výděleku proti žalovanému. Podle § 95, odst. 1 č. 2 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. jest pojišťovna povinna poskytovat nemocenské pojištěnci po dobu jeho pracovní neschopnosti a stejně tak je tomu u strany žalující podle jejích stanov, jak sama v odvolání uvádí. Otázku této povinnosti se vztahem k ustanovení § 19 zák. č. 154/1934, totiž, zda tu této povinnosti na straně pojišťovny je i v době, ve které v důsledku tohoto ustanovení zákonného pojištěnec pobírá plat od svého zaměstnavatele (6 neděl), netřeba řešiti, neboť pro odůvodnění nároku podle § 246 zák. č. 221/1924 vůči škůdci zajisté postačuje, že dávka byla poskytnuta a je nerozhodno, že snad neměla býti ani poskytována. Nemocenské, vyplácené pojišťovnou podle § 95 I. 2 zák. č. 221/1924, je podporou, poskytovanou pojištěnci, který se stal práce neschopným a vydělávati si proto nemůže (rozh. č. 11130 Sb. n. s.). Odpovídá tedy svou povahou náhradě za ušlý výdělek, kterou může poškozený požadovati na škůdci podle § 1325 obč. zák. V souzeném případě však nebyla tato dávka poskytnuta žalující stranou z důvodu, pro který má pojištěnec nárok na náhradu proti škůdci (§ 246 zák. č. 221/1924), protože důvodem poskytnutí dávky byla tu pracovní neschopnost pojištěnce, zavinná sice škůdcem, pro kterou však poškozený neměl žádného nároku proti škůdci za dobu, o kterou tu jde, ježto žádný výdělek mu neušel, neboť bral od svého zaměstnavatele plný plat. Nedošlo tudíž k přechodu nároku poškozeného na pojišťovnu zákonnou cestí podle § 246 cit. zák. a je proto žaloba bezdůvodná. Výkladu tomu nevdá, že podle citovaného předpisu přechází — podle výše poskytnuté dávky — po případě i celý nárok poškozeného na pojišťovnu, neboť tomu jest rozuměti jen, tak, že se tím myslí ten který konkrétní nárok, svou povahou odpovídající povaze poskytnuté dávky, tedy na př. nárok na náhradu léčebných výloh, nárok na náhradu ušlého výděleku, a pod., ne tedy veškerý nárok na

náhradu škody ve svém celku a úhrnu. Nemohla by přece snad na př. pojišťovna z důvodu zákonné cesse § 246 cit. zák. žalovati škůdce na náhradu bolestného, když přece sama žádné dávky z tohoto titulu pojištěnci neposkytuje. Postavení škůdce nemůže být horší jen proto, že poškozený je pojištěncem sociální pojišťovny a nemůže tedy na př. v souzeném případě škůdce být povinen platiti náhradu z titulu způsobené pracovní neschopnosti poškozeného pro určitou dobu, když by ji neplatil ani poškozenému samému, protože tomuto z toho žádná škoda nevzešla. Pojišťovna podle § 246 cit. zák. má jen tatáž práva proti třetí osobě jako pojištěnec sám, jak plyne z ustanovení § 1394 obč. zák. (viz rozh. 14422 Sb. n. s.). Její nárok tkví také jen v témž skutkovém a právním základě jako nárok pojištěncův (srov. rozhodnutí o obdobném ustanovení § 47 úraz. zák. dělnic. č. 1/1888 — č. 9952 Sb. n. s.). Právem tedy shledal prvý soud bezdůvodnost žaloby, opřené o § 246 zák. č. 221/1934, v doslovu zák. č. 184/1928 a vl. nař. č. 112/1934 Sb. z. a n. Pokud odvolatelka, ostatně teprve v odvolání, zmiňuje se i o použití § 1042 obč. zák., vyplývá bezdůvodnost žalobního nároku i v tomto směru zřejmě již z toho, že žalovaný nebyl povinen žádnou náhradou poškozenému z titulu zaviněné mu pracovní nezpůsobilosti v době nahoře uvedené a nemůže tedy jíti ani o žádný náklad, vynaložený žalující stranou za žalovaného v úmyslu zavázati jeho, když tato poskytovala — ostatně podle své zákonné a statutární povinnosti, jak sama tvrdí, pojistnou dávku (nemocenskú). K vůli úplnosti se dodává, že nelze souhlasiti s druhým názorem prvního soudu, kterým rovněž odůvodnil zamítnutí žaloby. Prvý soud má totiž za to, že se žalovaný zprostil závazku vůči žalující smírem, který uzavřel s poškozeným a to proto, poněvadž nebyl před jeho uzavřením o zákonné cessi vyrozuměn a nebylo prokázáno, že by byl věděl o vyplácení nemocenského poškozenému žalující pojišťovnou. Pojistná dávka (nemocenskú) byla žalující stranou poskytována, jak nenapadené zjištěno do 18. září 1937, narovnání však mezi žalovaným a poškozeným bylo uzavřeno až 20. září 1937. Poněvadž nárok pojištěnce podle § 246 cit. zák. přechází ze zákona na pojišťovnu poskytnutím dávky, je zřejmo, že v době uzavření narovnání poškozený nebyl již oprávněn částí náhradního nároku, rovnající se výši poskytnuté dávky, nakládati, neboť nárok ten již před tím přešel na stranu žalující. Nemohl by se tedy poškozený o této části náhradního nároku vyrovnávati (viz rozh. 8525, 15109 Sb. n. s.) a nebyl by proto ani žalovaný liberován vůči žalující straně uzavřením, resp. splněním zmíněného narovnání uzavřeného s poškozeným. Nezáleželo by pak na tom, že žalovaný nebyl o přechodu nároku na žalující stranu zpraven, neboť ustanovení § 1395 obč. zák. by tu nebylo lze použiti, když jde o cessi zákonnou a bylo by věci žalovaného, aby se sám staral o to, zda uzavírá dohodu o něčem s někým, kdo k tomu oprávněn je či nikoliv. O dvojí plnění u žalovaného by nešlo, neboť žalovaný neplatil by poškozenému to, co by ten již byl obdržel od pojišťovny, nýbrž platil by této, poněvadž narovnání, které uzavřel s poškozeným a na základě něhož byl snad poškozenému na tvrzenou škodu nějaký peníz zaplatil, nemohlo by se dotýkati nároku pojišťovny, jímž poškozený nebyl oprávněn nakládati. Proto bylo by

i lhotejno, zda by žalovaný věděl či nikoliv o tom, že žalující strana poškozenému nemocenské vyplácí.

Nejvyšší soud uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Mylný je sice názor dovolatelčin, že smysl § 246, odst. 1 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n. ve znění vládního nařízení č. 112/1934 Sb. z. a n. (celková úprava znění zákona v příloze k vyhláše č. 189/1934 Sb. z. a n.) je ten, že pojišťovna je oprávněna požadovati na škůdci celou výši poskytnuté dávky bez ohledu na to, zda poskytnutá dávka převyšuje původní zákonný nárok pojištěncův na náhradu škody proti třetí osobě. Neboť podle ustálené judikatury nejvyššího soudu nabývá pojišťovna nároku proti třetí osobě na základě zákonné cesse, a i když nelze na postup pohledávky ze zákona použití veškerých ustanovení občanského zákona o cessi, přece jen platí všeobecně vyslovená zásada v § 442 poslední věta obč. zák., převzatá i v § 1394 obč. zák., že nikdo nemůže postoupiti více práv nežli sám má, jak bylo vysloveno v rozhodnutích č. 14422 a 15109 Sb. n. s. Je-li tomu tak, nemůže pojišťovna po třetí osobě žádati více, nežli tato je povinna poškozenému a není zapotřebí se zabývati otázkou, zda nárok pojišťovny proti třetí osobě je primární a zcela samostatný. Tvrdí-li dovolatelka, že v rozhodnutí č. 11130 Sb. n. s. vyslovil nejvyšší soud, že je to pohledávka primární, je na omylu, poněvadž to uvedl jen soud odvolací. Mínil-li dovolatelka zmíněnou výtkou zastávati názor, že pojišťovna jest oprávněna požadovati náhradu za poskytnuté nemocenské (§ 95, odst. I, č. 2 zmíněného zákona) i z nároku pojistníkovy na bolestné, jest i tu na omylu. Stačí odkázati na odůvodnění odvolacího soudu v tom směru a je dodati, že pojištěnec by byl na tom hůře než osoba nepodléhající povinnému pojištění, poněvadž pojišťovna, která žádné bolestné pojištěnci nehradí, připravila by ho tímto způsobem o celé bolestné neb o část jeho, kdežto osobě nepodléhající povinnému pojištění by zůstalo bolestné neztenčené. To by odporovalo duchu a účelu zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. v nynějším znění, jenž byl vydán na ochranu a ke prospěchu pojištěnců a nikoliv na jejich újmu. Jsou-li však splněny ostatní předpoklady § 246, odst. 1 uvedeného zákona, je nemocenská pojišťovna oprávněna žádati po třetí osobě náhradu nemocenského (§ 95, odst. I, č. 2 zákona) v mezích, stanovených v § 246, odst. 1 zákona, byť i zaměstnanec obdržel od zaměstnavatele za tutéž dobu úplný plat podle § 19 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. Odvolací soud uznal, že nemocenské odpovídá svou povahou náhradě za ušlý výdělek, kterou může poškozený požadovati po škůdci podle § 1325 obč. zák. V tom směru nedůvodně vytýká dovolatelka, že nemocenské není náhradou za ušlý výdělek, nýbrž že je to pojistná dávka, kterou je pojišťovna povinna poskytnouti i tehdy, když třetí osoba nezavinila neschopnost pojištěncovu k práci a že již prý proto má pojišťovna náhradní nárok proti třetí osobě. Tím by nebyl odůvodněn náhradní nárok pojišťovny. Neboť tím zdůrazňuje dovolatelka, že její závazek plyne

z pojistného poměru, kdežto závazek třetí osoby, zavivší škodnou událost, v poměru k pojištěnci plyne z náhrady škody. Šlo by tu tudíž o různé dva důvody. Je ovšem správný názor odvolacího soudu, že nemocenské je svou povahou náhrada za ušlý výdělek, neboť to plyne z doslovu § 95, odst. 1, č. 2 nemocn. zákona, jenž činí poskytování denního nemocenského odvislým právě od té skutečnosti, že je pojištěnec neschopen práce, a dávky jsou vyměřeny podle toho, do které třídy pracovního výdělku. Nárok pojišťovny na náhradu poskytnutého nemocenského plyne tudíž z téhož důvodu, pro který má pojištěnec nárok na náhradu škody proti třetí osobě. Mylný je však názor odvolacího soudu, že poškozený neměl nároku proti škůdci za dobu, o kterou jde, proto, že prý mu žádný výdělek neušel, neboť bral od svého zaměstnavatele plný plat, a že proto nebyla nemocenská dávka poskytnuta z důvodu, pro který má pojištěnec nárok na náhradu proti škůdci. Podle § 95, odst. 1, č. 2 nemocn. zákona je povinnost pojišťovny poskytnouti nemocenské pojištění učiněna závislou jen na tom, že je pojištěnec neschopen práce pro nemoc nepřivoděnou úmyslně. Z toho plyne, že je k tomu pojišťovna povinna, i když byl pojištěnci vyplacen zaměstnavatelem plat za dobu, uvedenou v § 19 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. V takovém případě má pojištěnec dvojnásobný nárok, jednak na plat za dobu zákonem stanovenou, jednak na nemocenské. To plyne i z důvodových zpráv k zákonu č. 154/1934 Sb. z. a n. (srov. tisk 445, str. 31, tisk 4181, str. 21, tisk 1605, str. 22 a tisk 2720, str. 4). Zejména je to patrné z tisku 2720, str. 4, odst. 2, kde se praví, že dosavadní ustanovení § 8, podle něhož podpory z pojištění nesmí býti započteny na plat zaměstnanců, není sice pojato do nového zákona, zůstává však dosavadní právní stav, ježto zákon nemluví o opaku (tak i rozh. č. 16595 Sb. n. s.). Přisvědčiti by se dalo shora zmíněnému názoru odvolacího soudu jen tehdy, kdyby plat zaměstnanci vyplacený podle § 19 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. byl úplatou za konanou práci anebo náhradou za výdělek, který ušel pojištěnci následkem neschopnosti k práci, zaviněné žalovaným. Ale tomu tu tak není. Neboť pojištěnec Bohdan S. nekonal práci po dobu, za kterou mu byl plat vyplacen a nejde o úplatu za konanou práci, a plat ten není náhradou za ušlý výdělek, jak plyne z následující úvahy: Jak ze shora uvedené důvodové zprávy k zákonu č. 154/1934 Sb. z. a n. je patrné, byl nárok zaměstnancův na plat po dobu šesti neděl, nebo podle počtu služebních let po dobu delší stanoven jako ochrana proti tomu, aby zaměstnavatel nezneužil jeho nemoci pro předčasnou výpověď. Plat za dobu, po kterou musí býti zaměstnanci vypláceni, nemusí se rovnati celému ušlému výdělku, neboť výdělek může zaměstnanci ucházeti i delší dobu, než je zákonná doba pro nárok na onen plat. Podle § 21 téhož zákona nesmí býti zaměstnanec předčasně propuštěn, ledaže překážka trvá o čtrnáct dnů déle než přísluší zaměstnanci plat, a byla-li mu dána za trvání této překážky výpověď, má zaměstnanec přes to nárok na plat po dobu, určenou v § 19, třebas pracovní poměr se skončil dříve. Jak shora již řečeno, podpory z pojištění nesmí býti započteny na tento plat zaměstnanců, ač poskytnuté nemocenské jest náhradou za ušlý výdělek,

což zejména nasvědčuje tomu, že onen plat, placený dočasně zaměstnavatelem, není náhradou ušlého výdělku. A konečně zaměstnavatel neplatí tento plat zaměstnanci ani v úmyslu, aby mu nahradil výdělek, který mu neschopností práce ušel, nýbrž plní tím jen zákonný závazek, uložený mu ustanovením § 19 téhož zákona. Z toho se podává, že nárok zaměstnancův na plat za dobu zákonem stanovenou v případě nezaviněné nemoci je samostatným nárokem, který byl zaměstnancům zvláště vyhrazen a nelze jej započísti na nároky pojištěncovy, příslušející mu proti třetí osobě podle § 1325 obč. zák., nýbrž musí zůstatí zaměstnanci neztenčen vedle nároků podle § 1325 obč. zák. Nebylo-li by tomu tak, nemělo by ustanovení § 246, odst. 1 nemocn. zákona žádného smyslu, poněvadž by nemocenská pojišťovna nikdy nemohla uplatniti svůj postoupený nárok proti třetí osobě, pokud by poskytnuté nemocenské nepřesahovalo výšku platu, stanovenou v § 19 zákona o soukr. zaměstnancích. Tím není nikterak zhoršeno postavení škůdce. Vždyť zaměstnavatel nemá proti škůdci nárok na náhradu (§ 1042 obč. zák.) toho, co plnil zaměstnanci z důvodu § 19 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., ježto poškozený nemá proti škůdci nároku na plat. S druhé strany však nelze připustiti, aby škůdce těžil z toho, že poškozenému zaměstnanci přísluší proti zaměstnavateli nárok na plat podle § 19 zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. Ze žalovaný se nezprostil placení žalované pohledávky smírem, uzavřeným s pojištěncem Bohdanem S., odůvodnil případně odvolací soud. Tím, že žalovaný zaplatil žalobkyni lékařské útraty 28 K a jízdné pojištěnci ke kontrolní prohlídce 25 K 40 h bez prejudice pro spor, neuznal tyto nároky žalobkyniny. Poněvadž však plat, poskytnutý pojištěnci zaměstnavatelem, není vůbec určen k úhradě těchto výloh a pojištěnec má proti třetí osobě podle § 1325 obč. zák. nárok na náhradu škody i v tomto směru, je zřejmé, že jde i tu o týž důvod, pro který má pojištěnec nárok na náhradu škody proti třetí osobě. Spadají proto i tyto nároky pod ustanovení § 246, odst. 1 nemocn. zákona. Poněvadž nižší soudy vycházely z jiného právního názoru a nezabývaly se otázkou, zda žalovaný zavinil škodnou událost a z ní povstalou neschopnost pojištěnce Bohdana S., bylo oba rozsudky nižších soudů zrušiti za účelem nového projednání a rozhodnutí věci (§ 510 c. ř. s.).

Čís. 17499.

K úlevám zemědělského dlužníka nelze přihlížeti z úřadu ani v exekčním řízení, ani ve sporu o nepřipustnost exekuce podle § 35 ex. ř., nýbrž dlužník musí tvrditi skutečnost odůvodňující nárok na úlevy podle vl. nař. č. 250/1935 a 83/1939 Sb. z. a n., jež jsou skutečnostmi nárok zastavujícím ve smyslu § 35 ex. ř.

Pouhé odvolání se na zmíněné vládní nařízení nestačí.

K zahájení vyrovnacího řízení (zemědělského vyrovnacího řízení) o jmění dlužníka jest přihlížeti z úřadu jen, jde-li o povolení exekuce proti dlužníku po zahájení vyrovnacího řízení, nikoliv ale, jde-li o spor o nepřipustnost exekuce.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1939, Rv I 1147/39.)

Žalobce se domáhá podle § 35 ex. ř. vyslovení nepřipustnosti exekucí, vedených proti němu žalovaným mimo jiné také vzhledem k vl. nař. č. 250/1935 a 83/1939 Sb. z. a n., v odvolacím řízení mimo to také proto, že se v době povolení exekucí nalézal ve vyrovnacím řízení. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce se domáhá rozsudečného určení, že exekuce nucenou dražbou žalovanými proti němu vedené jsou nepřipustné a zrušují se. Podle této žalobní žádosti se tedy jedná o žalobu podle § 35 ex. ř. Bylo tudíž na žalobci, aby prokázal, že po vzniku exekučních titulů, na základě nichž žalovaní exekuční dražbou své pohledávky vymáhají, nastaly takové skutečnosti, které jejich nároky ruší nebo staví. Poněvadž pak ve své žalobě poukazuje k vládním nařízením č. 250/1935 a č. 83/1939 Sb. z. a n. byl povinen tvrditi a prokázati skutečnosti, které podle těchto vládních nařízeních mají za následek zrušení nebo zastavení nároku. Žalobce však takovéto skutečnosti ani netvrdil a tím méně je prokázal. Spisy okresního soudu v M. K. E je prokázáno, že žalobce už v exekučním řízení se domáhal na základě vládních nař. č. 250/1935 a č. 83/1939 Sb. z. a n. i z jiných důvodů odkladu exekuce a že všechny jeho návrhy byly v exekučním řízení pravoplatně zamítnuty. Z těchto důvodů odvolání ve věci samé vyhověno nebylo a napadený rozsudek byl v tomto směru potvrzen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o níž jde, uvedl v

důvodech:

Právní posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.) odvolacím soudem není mylné, neboť odvolací soud pokládal skutečnosti odůvodňující nárok na úlevy za skutečnosti nárok zastavující ve smyslu § 35 ex. ř. (ve shodě s rozhodnutím č. 15757 Sb. n. s.), nevyhověl však odvolání žalobcovu proto, že tento netvrdil v řízení před první stolicí skutečnosti, které podle vládních nař. č. 250/1935 a 83/1939 Sb. z. a n. mají za následek zrušení nebo stavení nároku. A v tom jest odvolacímu soudu přisvědčiti, neboť v tom, že se žalobce odvolával prostě na zmíněná vládní nařízení, není obsažen přednes, že zahájené zemědělské vyrovnání bylo přijato, ani tím nebyly doličovány skutečnosti, z nichž by se úlevy daly vyvoditi, nehledíc ani k tomu, že i odvolací soud má za prokázáno, že se žalobce už v exekučním řízení domáhal na základě vládních nař. č. 250/1935 a 83/1939 Sb. z. a n. i z jiných důvodů odkladu exekuce a že všechny jeho návrhy byly v exekučním řízení pravoplatně zamítnuty, kteréžto zjištění dovolatel vůbec, pokud to bylo přípustné v dovolání, ani nenapadl (rozh. č. 16932 Sb. n. s.). Pro názor dovolatelův, že veškeré zmíněné skutečnosti měly být zjištěny z úřadu, není žádného zákonného podkladu, neboť ve sporu platí zásada projednací, i když jde o exekuční žaloby. K zahájení vyrovnacího řízení jest přihlížeti ovšem z úřadu, jde-li o povolení exekuce proti dlužníku po zahájení vyrovnacího řízení o jeho jmění, což se odvozuje z § 39, odst. 1, č. 2 a odst. 2 ex. ř. a z § 12 vyr. ř. (rozh. č. 13419; 13.498, 14.014 Sb. n. s.), což v podstatě platí i podle § 3 vládních nař.

č. 76/1936 Sb. z. a n. i o zahájení zemědělského vyrovnacího řízení. Jinak je tomu však ve sporu o nepřipustnost exekuce, povolené po zahájení vyrovnacího nebo zemědělského vyrovnacího řízení. Zahájení těchto řízení jest ovšem soudu známé, hledíc k jich veřejnému vyhlášení (§ 7 vyr. ř., §§ 3 a 7 vládních nař. č. 76/1936 Sb. z. a n.), avšak podle § 269 c. ř. s. okolnosti soudu známé nemusí sice strana dokazovati, jest však na ní, aby je včas přednesla (rozh. č. 276, 5464 Sb. n. s.). To však žalobce neučinil. Ani jinak není zákonného ustanovení, které by ukládalo procesnímu soudu, aby z úřadu dbal zahájení vyrovnacího nebo zemědělského vyrovnacího řízení, nebyla-li tato okolnost přednesena. Daleko větší měrou to platí o úlevách, neboť k úlevám zemědělského dlužníka nelze vůbec, tedy ani v exekučním řízení z úřadu přihlížeti, nýbrž jen na návrh dlužníkův, jak plyne z § 1, odst. 1, § 5, § 7 zák. č. 33/1934, § 27 vládních nař. č. 250/1935, čl. V, odst. 1, č. 3 vládních nař. č. 258/1936 a čl. V, § 1 vládních nař. č. 83/1939 Sb. z. a n.

Čís. 17500.

Jest nezákonností, nebyla-li v řízení o uložení vyživovací povinnosti vzdálenější osobě, vyjmenované v § 143 obč. zák. (dědovi), zjištěna nepřípustnost k výdělků bližší osoby (otce a matky dítěte) a nemajetnost oprávněného k výživě (vnuka).

(Rozh. ze dne 5. prosince 1939, R II 60/39.)

Nezl. Alžběta Sch., zastoupená poručnicí Hedvikou Sch., navrhla, aby MUDr. Ondřej Sch., dědovi navrhovatelky, bylo podle § 143 obč. zák. uloženo platiti na její výživu 1.200 K měsíčně. Soud prvé stolice uložil MUDr. Ondřej Sch. platiti na výživné měsíčně 800 K. Rekursu MUDr. Ondřeje Sch. rekursní soud částečně vyhověl a snížil jeho vyživovací povinnost na 300 K měsíčně. V dovolacím rekursu navrhla nezl. Alžběta Sch., aby napadené usnesení bylo změněno tak, že se usnesení prvé stolice ponechává v platnosti, kdežto dovolací rekurent MUDr. Ondřej Sch. napadl usnesení rekursního soudu, pokud jím bylo potvrzeno usnesení prvého soudu, domáhaje se zamítnutí návrhu nezl. Alžběty Sch. vůbec.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs nezletilé podle čl. V, č. 2 zák. č. 251/1934 Sb. z. a n. vyhověl však dovolacímu rekursu jejího děda a uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Do potvrzujícího usnesení rekursního soudu může být podle § 46 (2) zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. podán rekurs k nejvyššímu soudu jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Z těchto přípustných důvodů uplatňuje dovolací rekurent jediné nezákonnost. Podle čl. V, č. 1 zákona ze dne 11. prosince 1934, č. 251 Sb. z. a n. jest ve

smyslu § 46, druhý odstavec zákona č. 100/1931 Sb. z. a n. nezákonné takové opatření nebo usnesení, které se přičí jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo být na případ užito, v souzené věci tudíž § 143 obč. zák. Nezákonost jest spatřovati především v tom, že se ani rekursní soud, ani prvý soud nezabývaly otázkou, zda matka dítěte jest nezpůsobilou k výdělku. Podle zřejmého smyslu zákona a také podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu rozumí se »nemajetností« ve smyslu § 143 obč. zák. nejen nedostatek majetku, nýbrž i naprostá výdělečná nezpůsobilost (srov. zejména rozh. č. 9588 Sb. n. s.). Soud prvé stolice zjistil jen, že matka dítěte jest bez výdělku, ale nezabýval se otázkou, zda matka dítěte jest k výdělku způsobilá čili nic. Ani rekursní soud nesjednal v této otázce nápravy, ač v rekursu byla výdělečná schopnost matky dítěte zdůrazňována. Ježto podle jasného a nepochybného smyslu zákona přichází při rozhodování o vyživovací povinnosti prarodičů v úvahu i výdělečná způsobilost otce, pokud se týče matky dítěte, jsou nezákonná rozhodnutí nižších soudů, pokud se nezabývala výdělečnou způsobilostí matky dítěte. Právem vytýká dovolací rekurent též, že se nižší soudy nezabývaly jeho tvrzením, že ještě v srpnu 1936 vyplatil nezletilé Alžbětě Sch. hotově 15.000 K na její výživu. Jde o pomínutí okolnosti důležité pro posouzení, zda dítě má dostatečně prostředků ke své výživě a zda tedy podle toho vůbec nepřichází v úvahu vyživovací povinnost osob zákonem jinak k tomu určených. Taková neúplnost řízení zakládá též nezákonnost (srov. rozh. č. 12881, 13127, 14245 Sb. n. s.).

Čís. 17501.

Závazek akciové společnosti zaniklé fusi k náhradě škody, způsobené zaměstnanci jeho nepřihlášením nebo nesprávným přihlášením k pensijnímu pojištění, přechází na přejímající akciovou společnost.

Takový závazek přechází i při převzetí podniku na přejímatele podniku podle § 1409 obč. zák.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1939, Rv I 434/39.)

Žalobce se domáhá na žalované akciové společnosti náhrady škody, způsobené mu tím, že nebyl včas a po určitou dobu přihlášen k pensijnímu pojištění firmou Spojené . . . , akciová společnost v M. O., u níž byl zaměstnán a jež splynula fusi se žalovanou. Nižší soudy zamítly žalobu, o d v o l a c í s o u d pro tentokrát.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí a v otázce, o níž jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Prvý soud nevyhověl žalobě také proto, že žalobce nezaměstnávala žalovaná společnost, nýbrž akc. společnost Spojené továrny průmyslu lihového a likérového, která se sloučila s žalovanou společností, jež za škodu, způsobenou žalobci jeho zaměstnavatelkou, neručí, protože škoda

ta není obchodním pasivem, nesouvisejíc s normálním provozem, a že ani podle § 1409 obč. zák. není žalobce oprávněn se domáhati náhrady škody na žalované společnosti. Jest nesporno, že žalobce byl zaměstnán u akciové společnosti Spojené továrny . . . , a bylo zjištěno, že tato akciová společnost zanikla fusi s žalovanou akc. společností. Šlo tedy o fusi jedné akciové společnosti s jinou akciovou společností podle čl. 247 obch. zák. Taková fusé záleží v tom, že přejímaná akciová společnost přenáší veškeré své jmění, aktiva a pasiva, na přejímající akciovou společnost, která její členy přijme za své tím, že jim poskytne své akcie výměnou za akcie převzaté akciové společnosti. Převzatá akciová společnost zaniká, její aktiva přecházejí do vlastnictví přejímající společnosti a na ni přecházejí i její pasiva, takže jen na ní se lze domáhati jejich uspokojení. Fuse má tedy pro věřitele účinky změny v osobě dlužníka. Jmění zaniklé společnosti musí sice být odděleně spravováno, dokud nedojde k uspokojení nebo zajištění jejich věřitelů, ale jejich jedinou dlužnicí přes to je od fuse jediné přejímající společnost, která jest jim přímo zavázána právě tak, jako svým vlastním věřitelům. Převzatými dluhy pak nejsou jen dluhy v užším smyslu, nýbrž vůbec veškeré závazky zaniklé společnosti, tedy i povinnost k náhradě škody, způsobené jejím zaměstnancům nepřihlášením nebo nesprávným přihlášením k pensijnímu pojištění. Šlo-li však o fusi, tedy o universální successi, nebylo ani třeba řešiti otázku, zdali povinnost právě zmíněná přešla s akciové společnosti Spojené továrny . . . na žalovanou společnost podle § 1409 obč. zák., neboť převzetí jmění nebo podniku ve smyslu tohoto ustanovení zákona není universální successi (č. 8470 Sb. n. s.), o jakou v souzené věci šlo. Ostatně i při převzetí podniku žalobcovy zaměstnavatelky žalovanou společností podle § 1409 obč. zák. přešla by na ni povinnost k náhradě škody, o kterou v souzené věci jde.

Čís. 17502.

Podle § 52 zák. o mot. vozidlech odpovídá provozovatel za osoby, které připustil k provozu, b e z v ý h r a d ě, nikoliv jen za předpokladu § 1315 obč. zák.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1939, Rv I 618/39.)

Žalobkyně přednesla, že její manžel, jenž se dohodl se žalovaným řidičem nákladního auta, Jaroslavem P., že ho svezí, byl při havarii auta, jedoucího přílišnou rychlostí a způsobené prasknutím pneumatiky, usmrcen. Domáhá se proto na žalovaném řidiči nákladního auta i provozovateli auta náhrady škody, ji ztrátou živitele vzešlé (§ 1327 o. z.). Nižší soudy uznaly žalobní nárok polovicí po právu jen proti žalovanému řidiči auta.

Nejvyšší soud uznal žalobní nárok polovicí po právu i proti provozovateli auta.

D ů v o d y:

Podle názoru odvolacího soudu není nárok žalující strany proti žalovanému Hospodářskému družstvu skladištnímu opodstatněn s hlediska ustanovení § 1315 obč. zák. proto, že prý žalující strana netvrdila a nepřednesla nic o tom, že by spolužalovaný řidič byl osobou neschopnou nebo dokonce nebezpečnou. S hlediska ustanovení § 45, odst. 2 a § 52 obč. zák. o motorových vozidlech č. 81/1935 Sb. z. a n. není prý opodstatněn proto, poněvadž prý je nesporno, že se jednalo o dopravu Václava Z. bez úplaty. Odvolací soud při tomto svém právním názoru na věc však přezírá, že i když šlo o dopravu Václava Z. bez úplaty, takže podle ustanovení odst. 1, § 49 obč. zák. neplatí pro nároky na náhradu osobní nebo věcné škody ustanovení §§ 45 až 47 obč. zák., jest žalobní nárok posuzovati vzhledem k ustanovení § 52 obč. zák. podle obecného práva občanského a jest provozovatel motorového vozidla, nebo kdo podle § 45 na jeho místo nastupuje, odpověden za zavinění osob, které k provozu přispouští. V rozhodnutích č. 13157, 6806, 6497 a 3409 Sb. n. s. bylo blíže vyloženo a odůvodněno, že vlastník silostroje ručí v případech, které jest posuzovati podle ustanovení § 8 aut. zák., tedy podle obecného práva občanského, bezvýhradně a nikoliv jen za předpokladu § 1315 obč. zák., ježto by jinak ustanovení § 8 obč. zák. nemělo účelu a že je proto i bezpodstatným, zda je řidič nezdatným, čili nic. Zásada v rozhodnutí těch vyslovená platí i pro souzený případ, který jest posuzovati podle ustanovení § 52 obč. zák. o motor. vozidlech, poněvadž znění jeho nedoznalo od znění § 8 aut. zák. podstatné změny. Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, tedy s hlediska ustanovení § 52 obč. zák. o motor. vozidlech, nepřichází již ustanovení odst. 2, § 45 obč. zák. v úvahu a proto se nadbytečně zabýval soud prvě stolice vyviněním žalovaného družstva, zda žalovaný řidič použil auta »na černo« a zda žalované družstvo mu toto užívání vozidla svojí nedbalostí umožnilo, jak už k tomu správně poukázal soud druhé stolice.

Čís. 17503.

Hromadná smlouva pracovní mezi Gremiem pražského obchodnictva a Pomocnickou hromadou příšušníků Gremia pražského obchodnictva.

Třebas hromadná smlouva pracovní obsahuje poučení o »odvolání« z rozhodčího výroku k řádnému soudu ve 14denní lhůtě, ač lze podatí jen žalobu o neúčinnost rozhodčího výroku, a to ve lhůtě 3 měsíců (§ 596, odst. 2 c. ř. s.), není toto právní poučení důvodem neúčinnosti rozhodčího nálezu podle § 595 č. 6 c. ř. s.

Donucovacími předpisy právními ve smyslu § 595 č. 6 jsou jen předpisy práva hmotného (§§ 587, odst. 1 druhá věta c. ř. s.).

Gremium pražského obchodnictva je oprávněno sjednávatí s Pomocnickou hromadou hromadnou smlouvu, závaznou pro členy smluvních stran a není třeba, aby se členové účastnili jednání o ní nebo dali smluvním stranám plnou moc k jejímu uzavření a k ní přistoupili.

To platí i o ustanovení o rozhodčím soudu v hromadné smlouvě.

»Jiným opatřením na ujednání stran se nezakládajícím« (§ 599 c. ř. s.), je hromadná smlouva, pokud obsahuje ustanovení o rozhodčím soudu.

Hromadná smlouva pracovní je platná, třebas ji k odvolání smluvních stran z rozhodnutí zemského úřadu schválilo ministerstvo obchodu na místě ministerstva sociální péče (§ 143 živn. ř., § 1 zák. č. 499/1917 ř. z.).

(Rozh. ze dne 6. prosince 1939, Rv I 912/39.)

Žalobce byl nálezem Rozhodčího soudu Gremia pražského obchodnictva z 22. března 1938, doručeným mu dne 30. března 1938, uznán povinným zaplatiti žalované 8.400 Kč do 14 dnů pod exekucí. V právním poučení nálezu bylo uvedeno, že do 14 dnů od doručení nálezu lze žalovati o jeho zrušení u řádného soudu v P. Žalobce se domáhá bezúčinnosti řečeného nálezu, poněvadž obsahuje nesprávné poučení o 14denní lhůtě k podání žaloby u řádného soudu v rozporu s ustanovením § 596 c. ř. s., podle něhož tato lhůta jest 3měsíční. Smlouva o rozsudím se nestala též skutkem, neboť žalobce se žalovanou smlouvou o rozhodčím soudě neuzavřel, nikoho k tomu nezmocnil, Gremium, ani Pomocnická hromada nebyly ani smluvně, ani podle zákona oprávněny takovou smlouvou za členy bez plné moci od nich uzavřítí, hromadná smlouva obsahující ustanovení o rozhodčím soudu nebyla schválena s konečnou platností Zemským úřadem, nýbrž ministerstvem obchodu a, pokud by snad smlouva byla uzavřena, stalo se tak způsobem neplatným; žalobci nebylo popřáno před rozhodčí právního slyšení; při obsazení a usnášení Rozhodčího soudu bylo porušeno smluvní ustanovení, prvopis a vyhotovení tohoto nálezu nebyly podepsány všemi rozhodci a výrok nálezu odporuje nezměnitelným předpisům právním. Nižší soudy zamítly žalobu, prvý soud z těchto důvodů: Podle čl. XII. kolektivní smlouvy mezi Gremiem pražského obchodnictva a Pomocnickou hromadou, uzavřené podle § 114 b) živn. řádu, mají býti spory, vzniklé nedodržením této smlouvy, předloženy rozhodčímu soudu. Žalobce popírá vznik pro něho platného závazku z oné kolektivní smlouvy, avšak ujednání o rozhodčím soudě v hromadné smlouvě jest pro zúčastněné strany závazné přesto, že některý z účastníků nedal za svou osobu písemný souhlas ke smlouvě o rozhodčím soudě, leč, že by toto ustanovení hromadné smlouvy bylo výslovně vyloučeno zvláštní úmluvou. Taková úmluva však ani žalobcem tvrzena není a ani nebylo popřeno jeho členství v Gremiu. Neodůvodněnou jest i další výtka, že hromadná smlouva nebyla řádně schválena, neboť zkoumání této okolnosti náleží úřadům správním a nikoliv soudům. Ani výtka co do obsazení rozhodčího soudu, že totiž nebylo přítomno 13 členů, není opodstatněnou, poněvadž podle čl. XII. hromadné smlouvy skládá se sice rozhodčí soud z 13 členů, ale k platnému usnesení stačí, je-li přítomen z každé strany stejný počet členů, a to nejméně po 2 členech, kromě předsedy soudu, jako tomu bylo v tomto případě, a náleze v odpor vzatý jest všemi zúčastněnými členy a předsedou soudu podepsán. Jak zjištěno ze spisů rozhodčího soudu, vznesl před ním žalobce (tam žalovaný) při líčení 18. února 1938

svoje námitky proti nároku druhé strany a není zde tudíž důvodu, uvedeného v § 592 č. 2 c. ř. s. a § 587 c. ř. s., ježto rozhodčím soudem byla zachována zásada rovného slyšení stran; záleží na volné úvaze rozhodčího soudu o tom, které okolnosti pokládá za rozhodné a které jest proto zjistiti. Ani nesprávným poučením stran o 14denní lhůtě k podání žaloby o bezúčinnost rozhodčího nálezu nebyl porušen žádný nezměnitelný právní předpis, neboť ustanovení § 596, odst. 2 c. ř. s., který stanoví lhůtu 3 měsíců k podání této žaloby, není uvedeno v § 598 c. ř. s.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání nenapadá rozsudek odvolacího soudu s hlediska § 595 č. 2 a 3 c. ř. s., nýbrž jen s hlediska § 595 č. 1 a 6 c. ř. s.

K vývodům dovolání s hlediska § 595 č. 6 c. ř. s.: Rozhodčí výrok lze sice podle § 594 c. ř. s. napadati též před vyšší rozhodčí stolicí, bylo-li to ujednáno v rozhodčí smlouvě, ale zmíněná hromadná smlouva obsahuje poučení o »odvolání« k řádnému soudu. U tohoto však lze podat podle § 596 c. ř. s. jen žalobu o neúčinnost rozhodčího výroku, z čehož plyne, že jen takovou žalobou jest míněno »odvolání« k řádnému soudu ve zmíněném poučení hromadné smlouvy. Poučení této smlouvy, že z rozhodnutí rozhodčího soudu lze se odvolati k řádnému soudu do 14 dnů po vynesení, případně po doručení písemného rozsudku a poučení v nálezu rozhodčího soudu Gremia pražského obchodnictva ze dne 22. března 1938 zn. sp. Rs 12/38, o jehož neúčinnost se právě vede tento spor, že »na zrušení tohoto nálezu lze ve 14 dnech po jeho doručení žalovati u řádného soudu v Praze«, si proto neodporují. Právní poučení o »odvolání«, vlastně o žalobě k řádnému soudu, není tedy důvodem neúčinnosti rozhodčího nálezu podle § 595 č. 6 c. ř. s. To platí také o 14denní lhůtě v něm obsažené místo lhůty 3měsíční podle § 596 (2) c. ř. s., neboť toto ustanovení zákona není nezměnitelným právním předpisem, jak plyne z §§ 598 a 599 c. ř. s. (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16. listopadu 1938, č. j. Rv I 810/38, Sb. min. sprav. 1504). Ostatně nesprávnost nebo nedostatek právního poučení nemají v řízení sporném významu (Sb. n. s. 9287 a 9599). Mimo to žalobce podal včas žalobu o neúčinnost u příslušného soudu, takže, i kdyby zmíněné poučení nebylo správné, neutrpěl žalobce žádné škody a nemohl by z nesprávnosti poučení pro sebe nic vyvozovati (Sb. n. s. 12863). A konečně podle § 595 č. 6 c. ř. s. je sice rozhodčí nález neúčinný, odporuje-li donucovacím předpisům právním, t. j. takovým právním předpisům, jichž zachování žádá zákon bezvýhradně, takže k nim musí soud při rozhodování přihlížeti, i když se jich strany nedovolávaly (Sb. n. s. 4575, 4913 a 14793), ale donucovacími předpisy právními ve smyslu § 595 č. 6 c. ř. s. jsou vzhledem k druhé větě § 587 (1) c. ř. s. jen donucovací předpisy práva hmotného, o které v souzené věci nejde.

K vývodům dovolání s hlediska § 595 č. 1 c. ř. s.: Právem také uznal odvolací soud Gremium pražského obchodnictva oprávněným ujednáním závazně i pro žalobce hromadnou smlouvou příslušnost rozhodčího

soudu. Toto gremium jest podle svých nesporných stanov živnostenským společenstvem podle VII hlavy živnostenského řádu, tedy právníkou osobou práva veřejného (Sb. n. s. 7140, Boh. A 8996). Jeho členy jsou podle §§ 106 (2) a 107 (1) živn. ř. a § 5 stanov obchodníci a obchodní společnosti, provozující živnost obchodní v jeho obvodu, jeho příslušníky pak jsou podle § 106 (2) živn. ř. a § 10 stanov pomocní pracovníci členů gremia i s učni a obchodním personálem služebným. Členství vzniká podle §§ 107 živn. ř. a § 5 č. 1 stanov ipso iure nastoupením živnosti a není závislé na souhlasném projevu vůle živnostníkovy (Boh. A 6283), leda při dobrovolném členství podle § 4 č. 2 stanov. Také příslušnost pomocníkovy vzniká nastoupením zaměstnání (§ 10 stanov). Členové tvoří podle § 17 stanov hromadu gremiální, pomocníci hromadu pomocnickou (§ 120 živn. ř.). Účel gremia je podle § 114 (1) živn. ř. a § 3 stanov hájiti zájmy stavu obchodního, pěstovati ducha pospolitosti, udržovati a zvelebovati čest stavu, jakož i podporovati humanitní, hospodářské a vzdělávací zájmy svých členů a příslušníků. Povinností gremia je mezi jiným podle § 114 (3) h) živn. ř. a § 3 (3) h) stanov, aby zřídilo rozhodčí výbor k vyřizování rozepří mezi členy gremia a jejich pomocníky, vzniklých z poměru pracovního, učebního a námezdního, a mimo to, aby podporovalo rozhodčí instituce k vyřizování rozepří mezi členy gremia. Podle § 114 b) živn. ř. jsou společenstva oprávněna pro obor živností svých členů v mezích zákonných předpisů ustanoviti, kdy se počíná a kdy se končí denní pracovní doba pomocníků a jaké jsou pracovní přestávky, kdy a jaká mzda se pomocníkům vyplácí a jaká je lhůta výpovědní. Ustanovení takové se stane hromadou společenstevní ve shodě s hromadou pomocnickou a schvaluje je zemský úřad. Podle § 3 (3) a) stanov je povinností gremia také, by pečovalo o zachování spořádaných poměrů mezi majiteli živností a jejich pomocníky, zvláště co do svazku pracovního, podle § 19 k) stanov patří k působnosti gremiální hromady také stanoviti přiměřené předpisy o počátku a konci doby pracovní, o přestávkách pracovních, o době výplaty a výši platu pomocníků a o lhůtě výpovědní (§ 21) a podle § 21 stanov může hromada gremiální ve shodě s hromadou pomocnickou a se schválením zemského úřadu v mezích zákonných předpisů ustanoviti, kdy se počíná a kdy se končí denní pracovní doba pomocníků a jaké jsou pracovní přestávky, kdy a jaká mzda se pomocníkům vyplácí a jaká je lhůta výpovědní. Jestliže členové gremia ve směru tom neujednali se svými pomocníky smlouvou nebo pracovním řádem nic odchýlného, mají zmíněná ustanovení podle § 114 (1) b) živn. ř. a § 21 (5) stanov pro strany platnost právně závaznou a vylučují potud platnost předpisu § 77 živn. ř. Také podle § 6 (2) zák. č. 20/1910 ř. z., platného v době uzavření, resp. schválení hromadné smlouvy, o kterou v souzené věci jde, platila jako úmluva o způsobu a rozsahu služebních výkonů, jakož i odplatě za ně, hromadná smlouva, uzavřená organisacemi zaměstnavatelů a zaměstnanců, k nimž smluvní strany náležely, pokud nebylo jiných úmluv učiněno. Z těchto ustanovení zákonných i statutárních plyne oprávněnost Gremia pražského obchodnictva sjednávati s hromadou pomocnickou hromadnou smlouvu, závaznou pro členy smluvních stran a není třeba, aby se tito účastníci jednání

o ní nebo dali smluvním stranám plnou moc k jejímu uzavření nebo k ní přistoupili (Sb. n. s. 1868, 2663). Taková hromadná smlouva smí obsahovat také úmluvu o rozhodčím soudu a ani k platnosti této není třeba, aby se jednotliví členové smluvních stran účastnili jednání o ní nebo dali smluvním stranám plnou moc k jejímu uzavření nebo k ní přistoupili (Sb. n. s. č. 2267, 2344, 2811, 4115, 6079, 6183 a 12239). V rozhodnutích Sb. n. s. 1612 a 1824 šlo o rozhodčí soud, spočívající na individuální smlouvě, v rozhodnutí Sb. n. s. č. 3325 pak o smlouvu o rozsudím, kterou za organizaci dělníků podepsali členové svazu, kteří podle stanov nebyli oprávněni svaz zastupovat, byli proto jen zvláštními zmocněnci organizace a potřebovali písemné plné moci k uzavření smlouvy o rozsudím. Tato tři rozhodnutí se proto na souzenou věc nehodí. Ani citovaná již ustanovení živn. ř. a stanov o rozhodčím výboru nevyklučují platnost ustanovení hromadné smlouvy o rozhodčím soudu, neboť závaznost ustanovení hromadné smlouvy o rozhodčím soudu plyne kromě z ustanovení zákonných a statutárních již dříve citovaných také z ustanovení § 599 c. ř. s., podle něhož se předpisy c. ř. s. o rozhodčím řízení vztahují i na rozhodčí soudy, které byly způsobem zákonem dovoleným zřízeny posledním pořízením nebo jiným opatřením na ujednání stran se nezakládajícím nebo stanovami. Takovým jiným opatřením na ujednání stran se nezakládajícím a proto ani k závaznosti projevu souhlasu sporných stran nevyžadujícím je právě hromadná smlouva ve svém ustanovení o rozhodčím soudu (Sb. n. s. 6183, Rv I 810/38-3, Sb. min. spr. 1504, Rv I 2402/38-1).

Není proto ani třeba již řešiti otázku, zdali žalobce uznal závaznost hromadné smlouvy a zejména jejího ustanovení o rozhodčím soudu pro sebe tím, že se pustil do jednání před tím, aniž namítal jeho nepřislusnost. Protože, jak bylo již doličeno, nebylo k závaznosti hromadné smlouvy a zejména jejího ustanovení o rozhodčím soudu pro sporné strany třeba ani, aby Gremium pražského obchodnictva bylo jimi zmocněno k jejímu uzavření, netřeba řešiti ani otázku, zdali, kdyby zmocnění takového bylo bývalo třeba, byl by nedostatek zmocnění sanován ustanovením § 1 (3) zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., platného od 1. ledna 1932. Jde konečně o to, zda hromadná smlouva, o kterou v souzené věci jde, není neplatná z toho důvodu, že nebyla schválena zemským úřadem, ev. ministerstvem sociální péče, nýbrž ministerstvem obchodu. Byla totiž předložena nesporně (§ 267 c. ř. s.) nejprve zemskému úřadu v Praze, který ji neschválil z toho důvodu, že nedbá ustanovení § 114 b) živn. ř. a svým obsahem jeho meze překročuje, a teprve pak k odvolání smluvních stran byla schválena ministerstvem obchodu, jak je patrné také z ní samé. Soudy jsou vázány pravoplatnými rozhodnutími, které vydaly správní úřady v mezích své působnosti, a nesmějí se obírat materiálním obsahem jejich, a to ani tenkrát, kdyby se přičila zákonu (Sb. n. s. č. 1170, 2198, 2222, 2708, 4690, 5015, 5059, 5804, 6395, 6494, 6552, 7552, 8279, 8650, 8965, 10742, 11188, 11656, 12.804, 13012, 13673, 14440, 14631, 14749, 14924, 15.070, 15290 a j.). Soudům tedy přísluší právo zkoumat, zdali rozhodnutí správní bylo vydáno správním úřadem k tomu příslušným. Schváliti hromadnou smlouvu, o kterou jde v souzené

věci, byl podle § 114 b) živn. ř. a § 21 (3) stanov Gremia pražského obchodnictva příslušný zemský úřad. Tento o ní rozhodl a ji neschválil, nýbrž schválilo ji k odvolání smluvních stran teprve ministerstvo obchodu. Podle zákona č. 499/1917 ř. z. a vyhlášky veškerého ministerstva č. 504/1917 ř. z. byly však přikázány k působnosti ministerstva sociální péče mimo jiné také živnostenské právo dělnické a ochrana dělníků, jakož i zákonodárné a správní náležitosti úpravy živnostenského pracovního a služebního poměru. Mělo tedy odvolání z rozhodnutí zemského úřadu, jímž nebyla schválena hromadná smlouva, o kterou jde v souzené věci, býti podáno podle § 143 živn. ř., § 1 zákona č. 499/1917 ř. z. a čl. 8 (1) zákona č. 125/1927 Sb. z. a n. na ministerstvo sociální péče a toto bylo příslušné k rozhodnutí o něm. Ale tu nejde o příslušnost věcnou, pro kterou má význam jen, který úřad rozhodl v prvé stolici, nýbrž jen o příslušnost funkční, která vedle příslušnosti věcné nemá zvláštní důležitosti (srov. Hoetzelovo Československé správní právo, 1937, str. 94).

Čís. 17504.

Byl-li dědic přihlásivší se k pozůstalosti podle zákona pozůstalostním soudem podle § 126 nesp. pat. poukázán, aby žalobu podal na dědice přihlásivšího se z testamentu a zemřel-li tento ještě před podáním žaloby, jest dědické právo uplatnití sporem proti osobě, na kterou kolidující dědické právo zemřelého testamentárního dědice přešlo, t. j. proti jeho dědici, nikoliv proti jeho pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 6. prosince 1939, Rv II 459/39.)

V pozůstalostním řízení po Leopoldu H. přihlásili se k pozůstalosti a to z testamentu Kateřina H. a ze zákona Robert H., jenž byl usnesením okresního soudu v P. ze dne 21. ledna 1936 poukázán podle § 126 nesp. pat., aby podal žalobu na dědičku přihlásivší se z testamentu. Tato dědička, to jest pozůstalá vdova Kateřina H. však podle žalobcova přednesu zemřela již 17. prosince 1935. Žalobou, podanou na pozůstalost po této dědičce, domáhá se žalobce výroku, že pozůstalá manželka Leopolda H. není způsobilá dědit po tomto zůstaviteli a je z dědického práva vyloučena a že nemá dále k pozůstalosti po Leopoldu H. dědické práva. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobou, o niž jde, nevyhověl žalobce usnesení pozůstalostního soudu ze dne 21. února 1936, podav žalobu na pozůstalost Kateřiny H., neboť podle § 537 obč. zák. přešlo dědické právo Kateřiny H. tak zv. transmissí dědictví na její dědičku (Annu P.), která se k dědictví přihlásila. Nemohlo tedy dědické právo Kateřiny H. přejíti na její vlastní pozůstalost. Pozůstalosti po Kateřině H. tedy nepřislúší vůbec žádné dě-

dické právo a není proto tato pozůstalost povolána k tomu, aby byla stranou ve sporu o dědické právo žalobcovo. Když Kateřina H. již zemřela, musí žalobce svůj spor o dědické právo vyřídit si s tou dědičkou, na kterou přešlo dědické právo Kateřiny H. Neboť po smrti Kateřiny H. je tu již jen kolise mezi dědickou přihláškou žalobcovou k pozůstalosti po Leopoldu H. a dědickou přihláškou Anny P. Dokáže-li žalobce ve sporu proti Anně P., že Kateřina H. byla nezpůsobilá dědit po Leopoldu H., pak z toho bude plynouti, že Kateřina H. transmissí nepřenesla své dědické právo na svou dědičku. Nedokáže-li však žalobce nezpůsobilost Kateřiny H. dědit po Leopoldu H., pak Kateřina H. převedla transmissí podle § 537 obč. zák. na svou matku Annu P. také svoje dědické právo po Leopoldu H., a tím bude spor o dědické právo žalobcovo vyřízen. Když tedy v usnesení pozůstalostního soudu ze dne 21. února 1936 nestojí, že žalobce má podat žalobu o určení svého práva dědického na pozůstalost Kateřiny H-ové, nemá žalobce právního zájmu na určení dědického práva sporem proti subjektu, kterému kolidující práva dlužno hleděti z moci úřední, jest již z tohoto důvodu žaloba nepodstatná, takže nižší soudy právem jí nevyhověly, třeba z jiných důvodů.

Čís. 17505.

Promlčení převodního poplatku nepřetrhuje se vydáním záručního příkazu, sloužícího jen tomu, aby erár mohl vésti exekuci i proti novému nabyvateli.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1939, R I 275/39.)

Rozvrhuje nejvyšší podání, nepřikázal první soud přihlášený převodní poplatek v přednostním pořadí. Důvody: Bernímu úřadu v M. nebyl přikázán v pořadí výsadním převodní poplatek, ježto jde o převod podle tržové smlouvy ze dne 15. září 1930 a poplatek z tohoto převodu byl vyměřen již v říjnu 1932, splatným se stal dne 20. listopadu 1932 a byl na prodané nemovitosti knihovně zajištěn dne 25. srpna 1933. Od tohoto zajištění uplynulo více než 3 roky, takže přednostní pořadí poplatku zaniklo a vydáním dodatečného nového záručního příkazu na pravoplatně vyměřený a knihovně zajištěný převodní poplatek, doručeného novým nabyvatelům nemovitosti dne 1. prosince 1937, neplyne nová lhůta pro požadování poplatku v přednostním pořadí, ježto pořadí řídí se výhradně podle původně vydaného platebního příkazu. Rekursní soud převodní poplatek přikázal v přednostním pořadí. Důvody: Záruční platební příkaz byl doručen novým majitelům dne 1. prosince 1937. Důsledkem toho byla přetržena dnem 1. prosince 1937 tříletá lhůta promlčení a vzhledem k tomu, že k rozvrhu nejvyššího podání došlo dne 30. ledna 1939, není tu promlčení prvním soudem předpokládaného a bylo proto rozhodnuto, jak svrchu uvedeno.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Poplatek z převodu jmění vážne podle § 72 poplatkového zákona ze dne 9. února 1850 č. 50 ř. z. na věci, která je předmětem převodu a předchází všem pohledávkám ze soukromoprávních titulů. Podle § 14 nař. min. financí ze dne 3. května 1850 č. 181 ř. z., který článkem III uvozovacího zákona k exekučnímu řádu byl ponechán v platnosti, promlčuje se přednostní právo poplatku z převodu majetku, splatného před účinností vládn. nař. č. 66/1933 Sb. z. a n. ve třech letech ode dne doručení platebního příkazu. Promlčení se přetrhuje a nová tříletá promlčecí lhůta počne běžeti použitím zákonných prostředků k dobytí tohoto poplatku. Takovým účinným prostředkem k dobytí předepsaného poplatku je exekuční zákrok, není jím však vydání záručního příkazu, vydání, které má jen ten význam a účel, aby erár mohl vésti exekuci i proti novému nabyvateli. Se strany eráru před uplynutím promlčení lhůty nestal se žádný účinný zákrok k vydobytí sporného poplatku proti těm, již jsou povinni jej zaplatiti. Okolnost, že erár vydobyl si dne 9. května pod pol. 66 ohledně sporného poplatku na odkoupené nemovitosti vklad zástavního práva, jest vzhledem k předchozímu zajištění tohoto poplatku knihovním záznamem zástavního práva v příčině přetržení promlčení tohoto poplatku bez významu proto, že tento vklad — nehledě k tomu, že stal se po uplynutí tříleté doby — nebyl účinným prostředkem k vydobytí tohoto poplatku, jak bylo již nejvyšším soudem uznáno a odkazuje se v tom směru na rozhodnutí Sb. n. s. č. 12734. Podle uvedeného přednostní právo eráru k spornému poplatku promlčením zaniklo, bylo proto rozhodnuto, jak se stalo.

Čís. 17506.

Jestliže zůstavitel nezanechal v písemné poslední vůli nikomu ani celou pozůstalost, ani určitou poměrnou část pozůstalosti, nýbrž pořídil jen o jednotlivých věcech a o jednotlivých částkách, které dohromady nevyčerpávají celé pozůstalostní jmění, jest jeho poslední pořízení použitelným dovětkem, nikoliv závětí, třebaže zůstavitel v něm pojmenoval některé obmyšlené osoby jako dědice.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1939, R I 701/39.)

V pozůstalostní věci po Petru F. vyslovil první soud, že poslední pořízení zůstavitelovo jest pokládati za testament, nikoliv dovětek a vyzval zákonné dědice, kteří poslední pořízení zůstavitelovo za testament jeho neuznali, aby nastoupili proti dědičce Marii Č. (z posledního pořízení) pořad práva. Rekursní soud vyslovil, že při projednání pozůstalosti po Petru F. jest přihlížeti k jeho poslednímu pořízení jen jako k dovětku. Důvody: Podle § 553 o. z. o. jest poslední pořízení pokládati za závěť, je-li v něm ustanoven dědic, jinak však za dovětek. Poslední vůle Petra F. z 15. srpna 1937 ustanovuje sice dědice, leč pamatuje na jednotlivé osoby určitými peněžitými částkami a věcmi, aniž

by zůstavovala jedné nebo několika osobám jmění Petra F. nebo jeho část, jak jest předepsáno ustanovením § 552 o. z. o. V takovém případě, i když jmenované osoby byly nazvány dědici, jsou odkazovníky, byly-li omezeny na určitou částku a nikoliv na poměrný díl celé pozůstalosti. V daném případě jde tudíž o odkaz ve smyslu § 535 o. z. o. V otázce, zda jde o závěť či dovětek, nezáleží na tom, jak zůstavitel obmyšlenou osobu jmenoval, nýbrž na tom, zda ji povolal k celé pozůstalosti nebo aspoň k poměrné její části. Poslední vůlí Petra F. nezůstavil tento nikomu celou pozůstalost, ani určitou poměrnou část pozůstalosti, nýbrž pořídil o jednotlivých věcech; nejde tudíž o závěť, nýbrž o dovětek §§ 535, 552 a 553 o. z. o. (rozh. Sb. n. s. č. 2242). Aby poslední pořízení bylo dále pokládáno za závěť, je třeba, aby zůstavitel pořídil v něm o svém celém jmění. Prvý soud vyvozuje toto ze rčení poslední vůle, podle níž má býti pohřeb hrazen ze zbytku jmění. Sám však již v usnesení svém ze dne 12. května 1939 prohlásil, že zůstavitel nepořídil o svém celém jmění, nýbrž jen o jmění ve výši 108.100 K, kdežto celé jeho jmění podle pozůstalostního soupisu činí 121.319 K 50 h. Zůstavitel tudíž nevyčerpal celé pozůstalostní jmění jednotlivými odkazy a proto jest také jeho poslední pořízení pokládati za dovětek a nikoliv závěť, neboť i když pozůstalostní jmění, nepojaté v závěť, jest nepatrným vůči jmění pojatému do posledního pořízení, i tak jest takové poslední pořízení pokládati jen za dovětek, zvláště když zůstavitel neurčil nikoho z dědiců k zaplacení pozůstalostních dluhů (Sb. n. s. č. 2242).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu a v otázce, o níž jde, uvedl

v důvodech:

Podle § 553 obč. zák. jest arciť pro rozlišení závěti a dovětku směrodatným, zda v posledním pořízení byl ustanoven dědic, či zda poslední pořízení obsahuje jen jiná ustanovení. Avšak pro otázku, zda osoba v posledním pořízení obmyšlená jest dědicem ve smyslu § 553 obč. zák., není rozhodným, jak zůstavitel tuto osobu pojmenoval, nýbrž obsah oprávnění k pozůstalosti, zůstaveného obmyšlené osobě v posledním pořízení, zda totiž obmyšlený má míti právo uvedené v § 532 obč. zák. ujmouti se výlučně držby celé pozůstalosti nebo aspoň její poměrné části (na př. poloviny, třetiny atd.). Zůstavitel v písemné poslední vůli ze dne 15. srpna 1937 nikomu nezůstavil ani celou pozůstalost, ani určitou poměrnou část pozůstalosti, nýbrž pořídil vpravdě jen o jednotlivých věcech a o jednotlivých sumách, které dohromady ani nevyčerpávají celé pozůstalé jmění. Proto jest toto poslední pořízení, jak rekursní soud správně rozhodl, pouhým dovětkem, nikoliv závětí, třebaže zůstavitel pojmenoval v něm některé obmyšlené osoby jako dědice. Námitka dovolacího rekursu, že zůstavitel pořídil o celém pozůstalém jmění, ježto pojal do poslední vůle i přání o pohřbu, jenž měl býti ze zbytku jmění hrazen, jest již proto lichá, že zůstavitel neustanovil, že celý zbytek jmění má býti vynaložen na pohřeb, nýbrž vymezil výši tohoto nákladu slovy »jednoduchý křesťanský pohřeb«. Také ve skutečnosti vy-

strojila stěžovatelka sama tento pohřeb nákladem 2.119 K 70 h, ač zbytek jmění, o němž zůstavitel jinak nepořídil, činí 7.828 K 50 h, i když se nepřihlíží k hodnotě nábytku, šatstva a prádla 5.391 K, jež zůstavitel zůstavil stěžovateli, jež však v napadeném usnesení omylem nebyly připočteny ke jmění, o němž zůstavitel pořídil.

Čís. 17507.

Dopustil-li se hudebník v restauraci proti hosti nevhodných slovních náznaků a nadávek a byl-li původcem výstupu mezi tímto hostem a jiným hudebníkem, ač bylo podle služební smlouvy jeho povinností zakročiti a výstup zameziti, porušil tím jak všeobecný závazek věrnosti, tak zvláště povinnost mu ve služební smlouvě uloženou pracovati pro zdar a zájem podniku a zodpovědnost za pořádek v orchestru a je tím dán propouštěcí důvod podle § 34, č. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1939, Rv I 1178/39.)

Žalobce, jenž byl zaměstnán u žalovaného jako hudebník, přednesl, že pracovní jeho poměr u žalovaného se měl skončiti dne 30. dubna 1939 po předchozí dvouměsíční výpovědi. Poněvadž byl žalovaným dne 26. ledna 1939 propuštěn s okamžitou platností, prý bezdůvodně, domáhá se na žalovaném zaplacení požitků, příslušejících mu do 30. dubna 1939. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Při právním posouzení jest vycházeti ze zjištění prvního soudu, jež odvolací soud převzal, že žalobce se ve vinárně žalovaného dopustil proti hostu Dr. K. nevhodných slovních náznaků a nadávek, že byl původcem výstupu mezi tímto hostem a hudebníkem K., ač jeho povinností podle služební smlouvy bylo, aby zakročil a počínání K-ovo zamezil. Z uvedených zjištění plyne, že žalobce, když znal obsah služební smlouvy a přes to se pustil do hádky s hostem a tomuto nadal, učinil tak vědomě a tímto svým jednáním porušil jednak všeobecný závazek věrnosti, jednak zvlášť mu v služební smlouvě uloženou povinnost pracovati pro zdar a zájem podniku a zodpovědnost za pořádek v orchestru. Že nelze pokládati hádky s hosty a nadávky vůči nim za práci pro zdar a zájem podniku, o tom nelze pochybovati.

Čís. 17508.

Předpisu druhé věty § 778 obč. zák. lze bez výhrady užití jen tehdy, pořídil-li zůstavitel poslední vůlí o celém svém jmění. Domáhá-li se však nepominutelný dědic neplatnosti poslední vůle, kterou zůstavitel

pořídil pouze o části svého jmění, jest podle okolností konkrétního případu posouditi, lze-li, hledíc na celou situaci říci, že nebylo na nepominutelného dědice pamatováno.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1939, Rv II 354/39.)

Dne 8. dubna 1937 zemřel zůstavitel Josef P., zanechav poslední pořízení ze dne 21. ledna 1920 tohoto znění: Podle odstavce druhého c) notářského spisu ze dne 2. srpna 1910 přísluší mně právo volného nakládání s $\frac{1}{4}$ své čisté pozůstalosti. Využívaje tohoto práva, ustanovují dědičkou této $\frac{1}{4}$ jmění, jež zanechám, ať již movitého nebo nemovitého svou sestru Marii H. Pro případ, že by Marie H. bezdětně přede mnou zemřela, budíž dědičkou $\frac{1}{4}$ vyhrazené mně k volnému nakládání moje sestra Julie B. Žalobkyně, nezl. Jiřina P. (dcera zůstavitelova, narozená dne 21. října 1925) domáhá se podle § 778 o. z. neplatnosti tohoto pořízení, poněvadž v něm není na ni, jakožto jedinou nepominutelnou dědičku, vůbec pamatováno. Žalovaná navrhla zamítnutí a namítla, že při projednávání pozůstalosti po Josefu P. na základě přihlášky dědické, učiněné žalovanou z poslední vůle, připadá na žalovanou $\frac{1}{4}$ pozůstalosti, ke které se také žalovaná přihlásila a $\frac{3}{4}$ pozůstalosti, ježto o nich nebylo nic ustanoveno, připadají na vdovu a nezletilé dítě. Tyto $\frac{3}{4}$ rovnají se $\frac{12}{16}$ pozůstalosti. Z toho připadá na manželku $\frac{1}{4}$, t. j. $\frac{4}{16}$, a na nezletilé dítě $\frac{3}{4}$, t. j. $\frac{9}{16}$ pozůstalosti. Připadá tedy v pozůstalostním řízení na základě poslední vůle, kterou žalovaná byla odkázána $\frac{1}{4}$ pozůstalosti na nezletilou Jiřinu $\frac{9}{16}$ pozůstalosti. Poněvadž $\frac{9}{16}$ jest více než $\frac{8}{8}$, jest zřejmo, že nebyl ani zkrácen povinný díl Jiřiny P., který činí $\frac{8}{8}$ pozůstalosti. Pamatoval tedy zůstavitel na svou dceru s dostatek a to bylo také důvodem, proč po 12 let svou poslední vůli nezměnil, neboť uznával za spravedlivé, aby žalovaná za svou dlouholetou službu obdržela $\frac{1}{4}$ jeho pozůstalosti tak, jak původně ustanovil a aby jeho dcera a manželka dohromady dostaly zbývající $\frac{3}{4}$, které se právě uvolnily jeho prvou rozlukou a novým manželstvím. Žalobkyně nezl. Jiřina P. není tudíž nepominutelným dědicem, na něhož nebylo v závěti ze dne 21. ledna 1920 pamatováno, nýbrž naopak tím, že zůstavitel po 12 let tuto poslední vůli ponechal v platnosti, pamatoval na nepominutelného dědice, ponechávaje mu podle zásad zákonnité posloupnosti příslušnou část ze $\frac{3}{4}$ svého jmění. Ustanovení sporné poslední vůle jest odměnou zůstavitele Josefa P. žalované za vykonané služby. Josef P. žádal totiž žalovanou při příležitosti rozvodu s první jeho manželkou, aby žalovaná konala mu práce a služby v jeho domácnosti a že za to bude Josef P. pamatován na žalovanou v poslední vůli, aby byla pro stáří zaopatřena. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Obsah poslední vůle jest nesporný a rovněž i okolnost, že v době zřízení poslední vůle, t. j. 21. ledna 1920, zůstavitel Josef P. mohl pořizovati pouze o $\frac{1}{4}$ svého majetku, že v té době neměl nepominutelného dědice a že možnost disponovati a pořizovati o dalších $\frac{3}{4}$ jmění nastala později, rozhodně však před smrtí zůstavitelovou. Je-li tomu tak, posoudil soud správně ustanovení § 778 o. z., když uznal závět

za neplatnou, protože v ní nebylo na jedinou nepominutelnou dědičku, nezl. Jiřinu P., narozenou až později po zřízení závěti, pamatováno. Nestací, jak míní odvolání, že později bylo jaksi postaráno o nepominutelnou dědičku tím, že zůstavitel, nabyv dispozičního práva k celému jmění, ponechal žalované $\frac{1}{4}$, takže žalující strana, protože k dalším opatřením se strany zůstavitelovy nedošlo, dědí po zákonu zbývající tři čtvrtiny. Není ovšem vyloučeno, že zůstavitel, když později nabyl práva disponovati celým jměním a když se mu narodila dcera, nechtěl měniti již nic na poslední vůli, shledav snad tuto lidsky spravedlivou, když i v tom případě by zůstalo dceři $\frac{9}{16}$ (devět šestnáctin) pozůstalosti. Ale tu by šlo o pouhé dohady, které nejsou závažné, když zůstavitel neprojevil svoji vůli ani v závěti původní, ani později formou potřebnou pro poslední pořízení. Podle § 778 obč. zák. nelze v tom případě, že se zůstavitelovi narodí později jediný nepominutelný dědic, poslední vůli pokládati za neplatnou jen tehdy, když bylo pamatováno na nepominutelného dědice jakkoliv, ale musí to býti aspoň naznačeno již v poslední vůli. Tedy, i když nepominutelná dědička v tomto případě jako zákonná dědička ke zbytku jmění fakticky něco z pozůstalosti obdržela, nelze z této teprve dodatečně nastalé a v době testamentu nepředvídané okolnosti nic usuzovati, neboť v § 778 obč. zák. uvedený výraz »für den keine Vorsehung getroffen wurde«, dlužno vykládati ex tunc, tudíž tak, že má jíti o opatření, učiněné v závěti samé anebo aspoň tam naznačené. Neplatnost závěti pak nastává právě proto, že zůstavitel v závěti samé s nepominutelným dědicem a jeho obdařením vůbec nepočítal, a tato okolnost pro daný případ plyne přímo ze závěti ze dne 21. ledna 1920.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

Důvody:

Napadený rozsudek uvádí jako okolnosti nesporné, že v době poslední vůle ze dne 21. ledna 1920 zůstavitel Josef P. mohl pořizovati pouze o jedné čtvrtině svého jmění, že tehdy neměl dědice nepominutelného a že možnost disponovati a pořizovati o dalších třech čtvrtinách jmění nastala později, rozhodně však před jeho smrtí. Správnost tohoto obsahu napadeného rozsudku připouští jak žalovaná v dovolání, tak i žalobkyně v dovolací odpovědi. Žalobkyně domáhá se tedy neplatnosti závěti, kterou však zůstavitel nepořídil o celém svém jmění, nýbrž jen o jedné čtvrtině. Zdali lze i v takovém případě užití předpisu § 778 obč. zák., není v zákoně výslovně uvedeno. Má-li se dojíti k správnému vyřešení této otázky, nelze se obmeziti toliko na výklad § 778 obč. zák., nýbrž nutno vycházeti s hlediska širšího. Jednou z hlavních zásad práva dědického je t. zv. favor testamenti, t. j. vůli zůstavitelově sluší, pokud možno, zjednatí průchod (§§ 558, 655, 698, 700, 706 a 817), v pochybnosti jest uznati na platnost posledního pořízení, nikoliv na jeho neplatnost (Rouček-Sedláček III, s. 74). Naproti tomu chrání se nepominutelní dědici, kterými jsou toliko potomci a předci zůstavitelovi, tím způsobem, že zůstavitel musí na ně v posledním pořízení pamatovati dědickým podílem, který se nazývá povinným dílem (§§ 729, 762 a 764

obč. zák.). Nepominutelný dědic, který byl vyděděn bez podmínek, předepsaných v §§ 768 až 773 obč. zák., nebo byl zkrácen na čisté částce povinného dílu, má právní prostředky, uvedené v §§ 775 a násl.; a to zpravidla může žádati povinný díl (§§ 775 a 776), někdy dědický podíl (§ 777), v případě § 778 dokonce zvrácení poslední vůle. Při tom však nelze přehlédnouti ustanovení § 727 obč. zák., který jedná o případech zákonné dědické posloupnosti. Podle nich nastane dědická zákonná posloupnost, zcela nebo částečně, nezanechal-li zemřelý platně prohlášení poslední vůle, nepořídil-li v něm o celém svém jmění; nepamatoval-li náležitě na osoby, kterým byl podle zákona povinen zanechat dědický podíl; nebo jestli povolání dědicové nechtějí nebo nemohou přijmouti dědictví. Teprve uváží-li se všechny řečené zákonné předpisy, lze přikročiti k výkladu druhé věty § 778 obč. zák., která zní takto: »Dostane-li bezdětný zůstavitel teprve po tom, když projevil svoji poslední vůli, nepominutelného dědice, pro něhož není učiněno žádné opatření (»für den keine Vorkehrung getroffen ist«), zapraví se jen odkazy, určené pro veřejné ústavy, k odměně za vykonané služby nebo ke zbožným účelům poměrně v částce nepřevyšující jednu čtvrtinu čisté pozůstalosti, všechna ostatní ustanovení poslední vůle však pozbudou úplně mocí«. Ze srovnání tohoto předpisu s ustanoveními nahoře uvedenými plyne, že zmíněného předpisu druhé věty § 778 obč. zák. (Testamentum agnatione rumpitur) lze bez výhrady užití jen tehdy, pořídil-li zůstavitel poslední vůli o celém svém jmění [srov. Zeiller, II díl, s. 791 (1)]. Domáhá-li se však nepominutelný dědic neplatnosti poslední vůle, kterou zůstavitel pořídil pouze o části svého jmění, jest podle okolností konkrétního případu posouditi, zda lze, hledíc na celou situaci, říci, že nebylo na nepominutelného dědice pamatováno. Uváží-li se v projednávané věci, že zůstavitel po narození tohoto dítěte (24. října 1925) žil ještě téměř 12 let (zemřel 8. dubna 1937) a přes to nepokládal za potřebné svoje majetkoprávní poměry jinak upravit pro případ své smrti, jest z toho usouditi, že pro nezletilou Jiřinu P-ovou učinil opatření, a to kladné, že na ni pamatoval; neboť zůstavitel tím umožnil, že co do tří čtvrtin celé pozůstalosti nastává zákonná posloupnost, k níž jest nezl. Jiřina P. vedle své matky Štěpánky P. (§ 757 obč. zák.) povolána jako zákonná dědička. Rozhodnutí č. 11655 Sb. n. s. nelze v ostatních směrech použití na souzený spor, poněvadž v onom případě byla poslední vůle ustanovena manželka universální dědičkou.

Čís. 17509.

Uznal-li žalovaný ve smíru otcovství k nemanželskému dítěti bez prejudice pro spor a byl-li tento smír za souhlasu stran i poručenského soudu zrušen, nejde o bezpodmínečné uznání otcovství ve smyslu § 16 I. dílí novely k obč. zák.

O uznání otcovství a placení výživného jest rozhodnutí pořadem práva.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1939, Rv I 1230/39.)

Prvý soud vyhověl žalobě o uznání otcovství mimo jiné též proto, že prý žalovaný uznal již dříve podle spisů P. a C. . . . prvního soudu ve smíru, poručensky schváleném, nemanželské otcovství k žalobci. V odvolání uplatňoval žalovaný mimo jiné zmatečnost rozsudku prvního soudu, kterou spatřoval v tom, že otcovství uznal a že se nezdráhal platiti výživné. Mělo prý tudíž býti usnesení poručenského soudu udělující zmocnění k žalobě doručeno i jemu, nebo již před tím uzavřel smír a uznal otcovství k dítěti, a když byl zrušen exekuční titul z tohoto smíru plynoucí, nebylo zrušeno uznání otcovství a stačilo alimenty vyměřiti usnesením, takže pořad práva byl vyloučen. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání. D ů v o d y: Kdo výslovně uznal před poručenským soudem, že je nemanželským otcem dítěte, jest tímto uznáním vázán, i když napotom odvolal uznání otcovství a lze na něm se domáhati placení výživného v nesporném řízení. Podle § 16 novely I. k obč. zák. má býti výživné stanoveno v nesporném řízení, bylo-li otcovství výslovně uznáno. Z poručenských spisů vyplývá, že žalovaný otcovství k dítěti vůbec neuznal, ač doznal, že s nemanželskou matkou v době kritické tělesně obcoval; ze spisů soud zjišťuje, že byl původně uzavřen smír, kde žalovaný bez prejudice pro tento spor uznal otcovství k dítěti žalujícímu a zavázal se na úplné vyrovnání zažalovaného nároku dítěti z nemanželského otcovství zaplatiti narovnanou částku 9.500 K; smír byl poručensky schválen, byl však stranami zrušen za souhlasu poručenského soudu dne 17. dubna 1939. Z tohoto nelze vyvozovati, že by byl žalovaný výslovně a bezpodmínečně uznával otcovství a pak snad dodatečně popíral. Také při roku 9. června 1939 pouze doznal, že s nemanželskou matkou v kritické době souložil. Proto ani poručenský soud nepotřeboval vydávati formální usnesení pro tento nedostatek výslovného doznání otcovství, jež by mělo býti i doručeno nemanželskému otci a podle něhož uloženo poručníkovi podati žalobu na splnění závazků, spojených s otcovstvím a také nemohlo býti pouhým usnesením v nesporném řízení určeno výživné pro žalující dítě; správně dovozuje žalující strana, že proti usnesení, jímž bylo dáno svolení vrchnoporučenského soudu k vedení sporu, není oprávněn k nějaké stížnosti nebo opravnému prostředku ten, proti němuž se vede spor, ježto zmocnění k podání žaloby je vnitřní věcí vrchnoporučenského řízení a musí býti posuzováno jen s hlediska prospěšnosti pro poručence (Sb. n. s. č. 11639, 11464, 11635). Nelze přisvědčiti odvolateli, že by šlo o věc rozsouzenou. Námitka smíru je pouze námitkou hmotně právní, nikoliv námitkou věci pravoplatně rozhodnuté, k níž by bylo přihlížeti z úřadu (§§ 240, 261 c. ř. s.), a o níž nutno rozhodnouti rozsudkem, ač by se strany jinak nedohodly (rozh. 1744, 2527, 9328 Sb. n. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací důvod rozporu se spisy podle § 503 č. 3 c. ř. s. vytýká dovolatel proto, že prý odvolací soud nepřihlížel k obsahu spisu C 12/38 okresního soudu ve S., kde prý výslovně uznal při roku dne 29. července

1938 otcovství k nezletilé s výhradou schválení soudu vrchnoporučen-
ského bez prejudice pro předmětnou rozepři, pokud soud poručenský
rozepři neschválí. Tyto vývody dovolací jsou však v rozporu se spisy
jednak proto, že odvolací soud se obsahem spisu okresního soudu ve
S. výslovně a zvláště smírem tam uzavřeným obíral a dovodil, že nelze
míti za to, že by byl žalovaný výslovně a bezpodmínečně otcovství ono
uznal, jednak i proto, že dodatek »pokud soud poručenský rozepři ne-
schválí«, kterým nyní se dovolatel snaží vysvětliti obrat »bez praeju-
dice pro předmětnou rozepři« ve smíru onom uveden není, neboť zmí-
něné prohlášení žalovaného podle doslovu smíru zní: »Žalovaný bez
prejudice pro tento spor uznává otcovství k dítěti Zdence Č. narozené
dne 18. ledna 1937 z matky Emilie Č., dělnice v K.« Z omezení pak »bez
prejudice pro tento spor« usoudil odvolací soud správně, že k bezpod-
mínečnému uznání otcovství žalovaným nedošlo, a není potřebí obírat
se důsledky dovozovanými dovolatelem z názoru opačného, ať již je zdů-
razňuje k opodstatnění dovolacího důvodu rozporu se spisy neb' myl-
ného právního posouzení věci, nehledíc ani k tomu, že podle obsahu
spisu P došlo ke zrušení smíru za souhlasu všech účastníků. Pokud by
ve vývodech dovolacích vrcholících v tom, že o statusovém poměru dí-
těte bylo již smírem konečně určeno a nové uplatnění tohoto určení bylo
bezdůvodným, bylo lze spatřovati opakování námitky věci rozsouzené,
dlužno z toho vycházeti, že námitka věci smírem vyrovnané je námitkou
hmotněprávní, o níž nutno rozhodnouti rozsudkem, nedohodnou-li se
strany jinak, a nikoliv námitkou věci rozsouzené, k níž by bylo nutno
přihlížeti z úřadu (srov. rozhodnutí č. 1744, 9328 Sb. n. s.).

Čís. 17510.

Zamítli-li prvý soud žalobu, ježto neuznal žalobní nárok za odůvod-
něný, druhý soud proto, že uznal po právu vzájemnou pohledávku žalo-
vaného, namítanou započtením, nejde o souhlasné rozsudky (§ 502,
odst. 3 c. ř. s.) ani o žalobní nárok ani o vzájemné pohledávce, o níž
rozhodl teprve odvolací soud. Uvedl-li prvý soud v důvodech rozsudku
zamítajícího žalobní nárok z jiného důvodu, že by žaloba musila býti
zamítnuta i vzhledem k vzájemné pohledávce žalovaného namítané za-
počtením, nerozhodl tím ještě o této vzájemné pohledávce.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1939, Rv II 427/39.)

Prvý soud zamítl žalobu, domáhající se zaplacení částky ne-
přesahující hranici 7.000 K, dodav, že by žaloba musila býti zamítnuta
i vzhledem k vzájemné pohledávce žalovaného namítané započtením.
Odvolací soud uznal žalobní nárok po právu s tím, že jest vyrovnán
pohledávkou žalovaného namítanou započtením.

Nejvyšší soud ponechav výrok o žalobním nároku nedotčen,
uložil prvnímu soudu nové jednání a rozhodnutí (t. j. pokud jde o roz-
hodnutí o pohledávce namítané započtením) a v otázce, o níž jde, uvedl

v d ů v o d e c h :

Žalobkyně napadá odvolací rozsudek dovoláním potud, pokud jím
bylo uznáno, že zažalovaná pohledávka, kterou odvolací soud na rozdíl
od stanoviska soudu prvě stolice v obmezené výši 6.867 K 80 h uznal
za opodstatněnou, je vyrovnána vzájemnou pohledávkou žalované. Do-
volání je s hlediska § 502 (3) c. ř. s. přípustné, neboť k otázce jsouc-
nosti žalobního nároku odpověděl první soud záporně, odvolací soud
však kladně, a o vzájemné pohledávce započtením namítané rozhodl
teprve odvolací soud, takže nejde o souhlasné rozsudky nižších soudů
ani ve výroku o vzájemné pohledávce. Na tom nic nemění, že se v roz-
sudku prvního soudu ke konci praví, že i kdyby zažalovaná pohledávka
byla po právu, musila by býti žaloba zamítnuta vzhledem k tomu, že
žalované vznikla škoda jednak na dalším zboží, jednak ztrátou odběra-
telů a to nejméně ve výši zažalované pohledávky. Touto jen mimochod-
em připojenou poznámkou první soud nerozhodl o vzájemné pohle-
dávce, což plyne již z toho, že předpoklady nároku na náhradu škody
nejdou v rozsudku jednotlivě zjištěny a že rozsudek nakonec podotýká,
že, poněvadž zažalovaná pohledávka není po právu, nemusil se soud
kompensační námitkou blíže obírat.

Čís. 17511.

Předpis § 1323 o. z. první věta nemá na mysli jako předpoklad k ná-
hradě škody odhadní hodnotou, že není absolutně možno uvésti poško-
zenou věc v původní stav, nýbrž stačí podle okolností případu, jež posu-
zuje výhradně soud, že navrácení v předešlý stav není dobře možné.

Pokud jest nahraditi škodu způsobenou poškozením auta, v peně-
zích, třebaš navrácení v předešlý stav u auta nebylo naprosto nemožné.

(Rozh. ze dne 12. prosince 1939, Rv I 1161/39.)

Žalobce se domáhá na žalovaných 10.000 K jako náhrady škody způ-
sobené mu poškozením auta. Žalovaní připustili, že žalobce má jen ná-
rok na to, aby bylo auto uvedeno do předešlého stavu, nikoliv však ná-
rok na peněžitou náhradu a navrhli důsledkem toho zamítnutí žaloby.
Prvý soud uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl ža-
lobu. D ů v o d y: Náhradu škody podle § 1323 obč. z. je především
poskytnouti navrácením poškozené věci do předešlého stavu, je-li to
možno. Odhadní cenu pak jest nahraditi jen tehdy, když navrácení do
předešlého stavu nedá se uskutečniti. Ježto navrácení vozu žalobcova
do předešlého stavu po stránce technické je možné, má žalobce přede-
vším jen nárok na tuto restituci, nikoli na zaplacení odhadní hodnoty.
Otázka účelnosti této restituce po stránce hospodářské přicházela by
v úvahu jedině tehdy, kdyby se žalovaní bránili priměrnému náhradnímu
nároku žalobcova u uvedení automobilu do předešlého stavu a pouka-
zovali k tomu, že náklad, jež by na opravu vozu musili vynaložiti, nebyl

by úměrným k tomu, co by jím žalobce získal a že vzhledem k tomu nelze po nich požadovat opravu, nýbrž jen náhradu odhadní ceny. Když však žalovaní takovouto námitku nevznegli, ba naopak v odvolání výslovně uvádějí, že otázka nákladů uvedení automobilu do předešlého stavu nepadá pro ně na váhu, není vůbec důvodu, aby se soud zabýval otázkou racionálnosti nebo hospodářské účelnosti jeho. Žalovaní nepopírají svoji povinnost k opravě automobilu, nýbrž brání se jen placení odhadní ceny. Bude-li tedy provedení opravy takové, aby vůz byl uveden do předešlého stavu, pro ně nevhodným a na jejich újmu proti zaplacení odhadní ceny, není věcí soudu, aby se o hospodářský zájem jejich staral. Prvým soudem citované rozhodnutí č. 13504 Sb. n. s. se souzený případ nehodí. Neboť v souzeném případě scházejí skutkové předpoklady, jež by odůvodňovaly, aby z důvodů equity přes technickou možnost uvedení do předešlého stavu byla žalobci přiznána náhrada odhadní ceny. Žalobce vůbec nijaké takové skutkové předpoklady neuvádí a ani prvý soud je na podporu svého názoru neuvádí. Podle toho má žalobce jen nárok na uvedení svého vozu do původního stavu, nikoliv též nárok na náhradu odhadní ceny automobilu a pochybil proto prvý soud po stránce právní, když žalobě vyhověl.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Ustanovení § 1323 obč. zák. praví, že škůdce je povinen uvést v původní stav a není-li to možné, musí nahradit odhadní cenu. Tím není míněna ovšem naprostá nemožnost uvedení v původní stav, jakou má na mysli § 878 obč. zák., poněvadž § 1323 obč. zák. nepoužil v německém znění slova »geradezu unmöglich«, nýbrž slova »tunlich«, což značí, není-li navrácení v předešlý stav dobře možným, čili nedá-li se to dobře provést. Rozhodnutí o tom, je-li to dobře proveditelné, ač to není naprosto nemožné, je ponecháno volnému uvážení soudu podle zásad vhodnosti a slušnosti (rozhodnutí č. 13504 Sb. n. s.). Podle těchto zásad nestačí pro povinnost uvést poškozené věci do původního stavu pouze ta okolnost, že žalovaní snad projevili ochotu provést opravu poškozeného auta, byť náklady opravy byly sebe vyšší. Neboť otázku, je-li vhodné nahradit škodu uvedením poškozeného auta v původní stav, je řešiti i s hlediska poškozeného. A tu je rozhodné, zdali může žalobce plně důvěřovati opravě auta, kterou by dali provést žalovaní, to jest, zdali oprava auta bude provedena úplně tak, aby opravené auto se rovnalo plně jeho stavu před poškozením a nezavdávalo podnět k novému sporu. Takové bezvadné navrácení v předešlý stav je pravidelně dobře možné při menších škodách, které lze bezvadně bez pochybností jednoduchým způsobem opravit. Tomu však v souzeném případě tak není. Neboť svědek Josef B. uvedl sice, co všechno na autě při zevním ohledání je poškozeno, avšak nebylo zjištěno, které součástky auta mimo to byly poškozeny, neboť svědek Josef B. udal, že nemůže zjistiti, co schází motoru, až teprve při jeho rozebrání a že není vyloučeno, že

i v karoserii bude také něco prasklé a že teprve po rozebrání auta by mohl říci, zdali po proponovaných opravách bude auto v původním stavu. Rovněž znalec ing. Vladimír E. nemůže říci před rozebráním auta, je-li poškozena kliková hřídel a akumulátor, nazval auto v nynějším stavu ruinou a nemohl se vůbec vyjádřiti o ceně ruiny, kterou proti tomu svědek Ladislav H. odhadl na 3.000 K. Svědek Josef B. uvedl dále, že přivede auto do původního stavu za 4.000 K až 6.000 K, nebude-li motoru nic scházeti, kdežto zjistí-li se po rozebrání motoru, že je na příklad ohnutá kliková hřídel, pak by se zvýšila oprava o 2.200 K a montáž by stála přes 150 K. Znalec ing. Vladimír E. vyslovil pochybnosti, že i při vynaložení nákladu 6.000 K na opravu auta byl by vůz za tuto částku prodejný a pochybuje i, že částka 6.000 K by stačila na opravu auta. Byť by i vůz po výměně všech poškozených a rozbitých součástek byl zase v pořádku a docíloval by stejné bezpečnosti při jízdě jako vůz v původním stavu, nelze při takových pochybnostech a náhledech zmíněných osob dospěti k závěru, že poškození auta je tak jednoduché, že by bylo lze provést opravu bez nesnází a bez pochybností tak, aby stav opraveného auta se rovnal plně stavu před poškozením. Důvodně proto nedůvěřuje žalobce, že opravou auta svěřenou k obstarání žalovaným bude auto uvedeno v původní stav, zejména, když, jak zjištěno, mělo auto před poškozením cenu asi 10.000 K, kdežto po opravách by mělo podle svědka Ing. H. jen cenu 7.000 až 7.500 K. Jest tudíž v souzeném případě uznati na náhradu odhadní ceny auta, byť i navrácení v předešlý stav nebylo naprosto nemožné; podle toho, co uvedeno, nejeví se dobře možným. Ježto však, pokud se této odhadní ceny týče, byla zjištěna prvního soudu odvoláním napadena a odvolací soud následkem svého nesprávného právního názoru tyto výtky nevyřídil, nemůže dovolací soud rozhodnouti ihned i o výši odhadní ceny a nezbyvá, než rozsudek odvolacího soudu z toho důvodu zrušiti a vrátiti mu věc k dalšímu jednání a novému rozhodnutí.

Čís. 17512.

Užívá-li soutěžitel ve styku zákaznickém označení »Oxygena« a je-li v obchodním styku znám pod tímto označením, jež jest součástí jeho firmy a jež se v kruzích zákaznických již vžil, jedná po případě v rozporu s předpisem § 11 (1) zák. proti nek. soutěži druhý soutěžitel, jenž napotom volí firemní název, jehož součástí jest slovo »Oxygen«.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1939, Rv II 425/39.)

Žalující provozuje od roku 1925 jako veřejná obchodní společnost pod jménem S. a Sch. »Oxygena« výrobu a zužitkování stlačených a rozpuštěných plynů pro živnostenské účely. Hlavní výrobou jest výroba kyslíku. Podle jejího přednesu ve styku se zákazníky užívá názvu »Oxygena« bez dalšího firemního označení již po dobu delší desíti let a jest mezi zákaznictvem všeobecně tak označována. Žalovaná firma, ač věděla, že žalující strana jest v obchodním styku známa pod označením

»Oxygena«, dala si v roce 1937 název »Oxygen«, továrna na kyslík a označení »Oxygen« užívá ve styku se zákaznictvem. Toto označení jest takové, že mohou lehce vzniknouti v obchodním světě a ve styku se zákazníky záměny se žalující stranou, neboť »Oxygen« jest téměř totožné označení firmy »Oxygena«, kterého žalující strana užívá po právu déle než 10 let. Označování tímto názvem vede také skutečně k záměnam s firmou žalující. Toto jednání žalované strany jest v rozporu s dobrými mravy soutěže a způsobilo žalující poškoditi. Slovo »Oxygen« není totožné s českým výrazem kyslík, nýbrž jest názvem fantastickým, tak jako název »Oxygena«. Užívá-li tudíž žalovaná strana fantastického jména »Oxygen«, zasahuje tím ve smyslu zákona o nekalé soutěži, poněvadž může vzejíti záměna. Žalující se proto domáhá výroku, že žalovaná jest povinna zdržeti se označení své firmy názvem »Oxygen«.

Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Zažalovaný název »Oxygen« je součástí firemního znění podniku strany žalované. Žalující strana má ve svém firemním znění podobné označení »Oxygena« a toto její označení se vžilo u jejích zákazníků jako zkrácené označení firmy jejího podniku a je také používáno a to po dobu delší sedmi let. Žalovaná strana počala označovat svůj podnik slovem »Oxygen« teprve od roku 1937. Je tedy správný úsudek prvního soudu, že žalující strana má právo přednosti při používání oné firemní zkratky před stranou žalovanou. Nemůže býti pochyby, že mezi oběma podniky takto označenými může vzejíti záměna u zákazníků, ježto jest počítati se zákazníky průměrnými. Je sice pravda, že plné znění firem obou podniků stran je od sebe dostatečně rozlišeno, avšak používání zkratk firemních je v přirozenosti zákazníků a jejich snaze vybírat z delšího znění firemního jednotlivá slova a užívati jich jako označení podniku. Má proto žalující strana právo i na ochranu takové zkratky, když prokázala, že jí skutečně používá a když má před žalovanou stranou nárok na přednost v tomto používání. K označení svojí firmy mohla pak žalující strana použítí jakéhokoliv znění (jež se jinak nepříčí ustanovení obchodního zákona anebo živnostenského řádu). Nemusila, jak tvrdí odvolatel, počítati s tím, že snad později jiný podnik si zvolí stejné anebo podobné označení, nýbrž bylo naopak věci žalované strany, aby dbala nabytých práv žalující strany a volila znění svojí později vzniklé firmy tak, aby se nedostala do rozporu s předpisy zákona o nekalé soutěži. Proto není strana žalovaná oprávněna používat k označení svého podniku jako firemního znění slova, které je podobné označení firmy strany žalující a které by nejen mohlo vésti, ale které ve skutečnosti i vedlo k záměně mezi oběma podniky. Jestliže obě strany jsou soutěžiteli, vyrábějící a prodávající zboží téhož druhu (kyslík) a ve styku zákaznickém záměna mohla a může vzejíti, bylo žalobě právem vyhověno a to nejen podle §§ 11, 15 zák. o nek. soutěži, nýbrž i podle § 1 cit. zákona, neboť není pochyby, že jednání žalované strany zjištěné prvním soudem se tak příčí dobrým mravům soutěže.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

»Nesejde na tom, zda výraz »Oxygen« jest vědecký a mezinárodně vžitý výraz, užívaný v nejšířších vrstvách pro kyslík, když jde o žalobu podle § 11, odst. 1 zákona proti nekalé soutěži, již se žalobkyně domáhá, aby se dovolatelka zdržela označení své firmy názvem »Oxygen«. Tu jest rozhodné, že podle zjištění užívala žalobkyně, dříve než dovolatelka začala užívati výrazu »Oxygen«, k označení svého podniku výrazu »Oxygena«, jenž jest součástí její firmy, a že se toto zkrácené označení jejího podniku u zákazníků již vžilo, aniž bylo zjištěno, že by tak učinila po právu. Proto nelze přisvědčiti dovolatelce, že žalobkyně měla voliti jiný obrat nebo jiné označení, odchýlné od označení podle mínění dovolatelky druhového, aby prý tak mohla obhájití svoji posici. Bylo naopak povinností dovolatelky, aby dbala toho, že žalobkyně užívala po právu k označení podniku již dříve výrazu »Oxygena«, které se nadto mezi jejími zákazníky již vžilo; bylo proto na žalované, aby označení svého podniku upravila tak, aby mezi zákaznictvem nemohlo vzniknouti nebezpečí záměny obou podniků. Že zde možnost záměny jest, uznaly správně nižší soudy. Při tom není bezvýznamné, že oba podniky soutěžitelsky vystupují tak, že se kruhy zákaznické také místně dotýkají nebo postupují. Průměrnému zákazníkovi utkví totiž v paměti, pokud se týče bude pozornost jeho upoutána slovem »Oxygena« nebo »Oxygen«, aniž se bude zpravidla ještě starati o celé firemní znění stran. Slova Oxygen a Oxygena jsou pak tak souznačná, že tu zejména vzhledem ke stejnému předmětu výroby u obou podniků zajisté dlužno připustiti možnost záměny, jež dostačí k naplnění skutkové podstaty § 11, odst. 1 zákona proti nekalé soutěži; vedle toho bylo zjištěno, že tu k záměně podniku v kruhu zákazníků skutečně docházelo. V jednání dovolatelčině jest proto dána skutková podstata § 11, odst. 1 zákona proti nekalé soutěži.

Čís. 17513.

Předpokladem bezúčinnosti propuštění podle § 55, odst. 1 zákona č. 26/1929 Sb. z. a n. jest, aby léčebná péče v odborném ústavě léčebném nebo v lázních pod lékařským dozorem byla skutečně zavedena, aby se propuštění stalo jen z důvodu tohoto léčení a aby k propuštění došlo po podání návrhu nebo žádosti o léčebnou péči.

Nesprávně daná výpověď nepůsobí pro nejbližší přípustné časové období, nýbrž účinkuje, pokud jde o zrušení pracovního poměru jako řádná výpověď.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1939, Rv I 764/39.)

Žalobci byla dne 20. srpna 1936 doručena písemná výpověď z jeho služebního poměru s žalovanou obcí ke dni 30. září 1936. Neuznáváje platnost této výpovědi, domáhá se žalobce placení jemu příslušejících služebních požitků a k opodstatnění žalobního nároku uvádí, že žalo-

vaná obec nebyla vůbec oprávněna mu dáti ze služebního poměru výpověď a tak poměr ten zrušiti, ježto v květnu 1936 s ní ujednal, že jej vezme zpět do služeb a ponechá jej v služebním poměru tak dlouho, dokud nezíská nárok na pensijní nebo invalidní dávky u pensijního ústavu v P., což se dosud nestalo. Dále tvrdí, že žalovaná obec nebyla oprávněna dáti mu žalobní výpověď proto, že v té době byl nemocen a nehledě k tomu dala žalovaná žalobci výpověď opožděně, ježto výpověď byla doručena žalobci teprve 20. srpna 1936, takže služební poměr žalobcův k žalované trvá i nadále od 1. října 1936. Prv ý s o u d zamítl žalobu. O d v o l a c í s o u d jí vyhověl do částky 2.000 K. D ů v o d y: Předpis § 55 zákona ze dne 21. února 1929 č. 26 Sb. z. a n. stanoví, že pojištěnec, jenž byl podroben léčebné péči v odborném ústavu léčebném nebo v lázních pod dozorem lékařským, nesmí býti z důvodu tohoto léčení propuštěn ze zaměstnání a nesmí mu býti dána výpověď po dobu léčení a že zavede-li se léčebná péče, jest takové propuštění nebo taková výpověď bezúčinnou, došlo-li k nim po podání návrhu nebo žádosti za léčebnou péči. V daném případě jest prokázáno, že nemocenské pojišťovně soukromých úředníků a zřízenců v Č. B. došla dne 25. srpna 1936 žádost o povolení lázeňského (sanatorního) léčení, podaná a podepsaná žalobcem a znějíci (tištěná) »Na doporučení svého ošetřujícího lékaře žádám o povolení lázeňského (sanatorního) léčení za podmínek stanovených správními orgány, jež jsou mně známy«. Z toho plyne, že žádost tato byla podána teprve potom, když již žalobci byla doručena výpověď a že tedy výpověď ta není proto bezúčinnou podle hořejšího zákonného předpisu. Zbývá tudíž zabývat se námitkou žalobce, že mu nebyla výpověď dána v zákonem předepsaný čas a, že proto není služební poměr skončen. Mezi stranami není sporu, že na služební poměr žalobcův se vztahují předpisy zákona ze dne 11. července 1934 č. 154 Sb. z. a n. (zákon o soukromých zaměstnancích). Předpis § 31 tohoto zákona stanoví, že výpověď může býti dána na šest neděl ke konci kalendářního čtvrtletí, netrval-li pracovní poměr ve smyslu tohoto zákona u téhož zaměstnavatele nebo v témž podniku v den výpovědi déle než patnáct let (odst. 2 a). Výpověď jest jednostranný projev jedné strany smluvní ke druhé, kterým vypovídající strana podle práva jí smlouvou nebo zákonem přiznaného způsobuje zakončení smluvního poměru. Odvolací soud jest toho názoru, že projev o výpovědi musí druhou stranou dojiti. Při doručování poštou ovšem stačí, byly-li zachovány příslušné předpisy o doručování. V souzeném případě byla výpověď doručena žalobci teprve 20. srpna 1936. O počítání lhůt výpovědních nemá zákon zvláštních ustanovení a platí tedy předpis § 902 obč. zák., podle něhož konec lhůty určené podle týdnů padá na ten den posledního týdne, který odpovídá svým pojmenováním onomu dni, jímž lhůta počíná. Jak patrně z kalendáře, připadal 20. srpen 1936 na čtvrtek, takže konec lhůty šestinedělní by spadal teprve na 1. říjen 1936, připadající rovněž na čtvrtek. Z toho patrně, že nebyla zachována předepsaná šestinedělní lhůta, jinými slovy, že by byla musila býti výpověď doručena nejpozději 19. srpna 1936, aby bylo lze považovati poměr služební za skončený ke dni 30. září 1936. Naproti tomu byla ovšem tato výpověď včas-

dána, pokud jde o následující čtvrtletí, takže služební poměr skončil 31. prosince 1936 a žalobce má až do tohoto dne nárok na služební plat mu příslušející, t. j. ve výši 2.000 K.

Nejvyšší soud nevyhověl žalobcovu dovolání.

D ů v o d y:

Podle nenapadeného zjištění odvolacího soudu byla žalobci dne 20. srpna 1936 doručena písemná výpověď z jeho služebního poměru s žalovanou obcí ke dni 30. září 1936. Poněvadž žalobce tvrdil, že tato výpověď jest bezúčinná podle § 55 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., jest třeba předem se obíratí touto otázkou. Podle první věty prvního odstavce § 55 dotč. zákona pojištěnec, jenž byl podroben léčebné péči v odborném ústavě léčebném nebo v lázních pod dozorem lékařským, nesmí býti z důvodu tohoto léčení propuštěn ze zaměstnání. Podle druhé věty téhož odstavce jest takové propuštění, t. j. jen propuštění, které se stalo z důvodu, že zaměstnanec byl podroben léčebné péči v odborném ústavě léčebném nebo v lázních pod dozorem lékařským, bezúčinné tehdy, zavede-li se skutečně léčebná péče a došlo-li k němu po podání návrhu nebo žádosti o léčebnou péči. Předpoklady bezúčinnosti propuštění podle § 55, odst. 1 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. jsou tedy tyto: 1. že léčebná péče v odborném ústavě léčebném nebo v lázních pod dozorem lékařským byla skutečně zavedena, 2. že se propuštění stalo z důvodu tohoto léčení a 3. že k propuštění došlo po podání návrhu nebo žádosti o léčebnou péči (Sb. n. s. č. 13909). Jest tedy jedním z předpokladů bezúčinnosti výpovědi podle § 55 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., že k výpovědi došlo jen z důvodu tohoto léčení. V souzené věci však nebylo zjištěno, ba žalobcem ani tvrzeno, že by mu byla žalovaná obec dala výpověď proto, že si podal žádost o zavedení léčebné péče nebo že taková péče byla zavedena. Chybí tedy již tento předpoklad bezúčinnosti výpovědi podle tohoto ustanovení, výpověď byla proto se zřetelem na toto ustanovení platná a netřeba se již obíratí otázkou, zda i další náležitost bezúčinnosti výpovědi podle § 55 zák. č. 26/1929 Sb. z. a n., totiž zda k výpovědi došlo po podání žádosti o léčebnou péči, jest dána čili nic. Správným jest právní názor odvolacího soudu, že dotčená výpověď nebyla podle § 31 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. žalobci oznámena včas. Než na tom nezáleží, neboť i výpovědi nesprávně danou se pracovní poměr končí a to v den, ke kterému byla výpověď nesprávně dána. Výpověď nepůsobí totiž pro nejbližší přípustné období, nýbrž účinkuje, pokud jde o zrušení pracovního poměru, jako řádná výpověď. Skončil proto pracovní poměr žalobcův s žalovanou obcí dne 30. září 1936.

Čís. 17514.

Zákon o jízdě mot. vozidly č. 81/1935 Sb. z. a n.

K pojmu provozovatele podle § 45 uved. zák.

Poskytla-li firma, ať na základě ujednání (§ 863 obč. zák.) nebo bez zvláštního ujednání, pouhým přijetím ochoty se strany vlastníka moto-

rového vozidla, svého zaměstnance jako řidiče k pravidelným obchodním jízdám svých zástupců, cestujících s jejím zbožím, účastnila se provozu motorového vozidla, třebaž zástupci platili vlastníku motorového vozidla z obchodů ujednaných na cestách s jeho vozidlem, určitou provisi.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1939, Rv II 410/39.)

Žalobce se domáhá na žalovaném Karlu H. a firmě »M.« náhrady škody, již utrpěl při srážce motocyklu, na němž jel, s autem, řízeným Karlem H. Srážku zavinil podle žalobcova přednesu žalovaný Karel H. tím, že jel v podnapilosti autem rychle a neopatrně a při předjíždění povozu odbočil do prava tak, že zachytil žalobce na motocyklu, ačkoliv žalobce jel tak těsně po své levé straně, že již nemohl vyhnouti více doleva. Žalovaný Karel H. byl také pro svoji neopatrnou jízdu odsouzen pro přestupek podle § 335 tr. z. Za úraz žalobcův ručí také žalovaná firma, poněvadž byla v době nehody provozovatelkou auta, řízeného žalovaným Karlem H., jenž byl zaměstnancem žalované firmy a byl tehdy s autem na obchodní cestě. Nižší soudy vyhověly žalobě do výše zjištěné škody, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce jel v době nehody těsně podle kraje vozovky 8 m široké a nemohl již více doleva vyhnouti, kdežto žalovaný H. mohl snadno vedle motocyklisty K. projeti a tím zameziti srážce. Auto žalované strany, vyhýbající se povozu, zajelo však celou polovici do pravé části vozovky, ač žalovaný řidič H. doznal, že viděl na vzdálenost 200 m naproti němu příjíždějícího žalobce a výslovně doznal, že přes to mu vjel do cesty a že celá nehoda se stala během okamžiku. Z toho plyne, že žalovaný H., když viděl blížiti se žalobce, nesměl za žádných okolností předjížděti povoz, nýbrž musel vyčkati, až motocyklista projede a pak teprve, když měl vozovku volnou, směl předjížděti povoz. Žalovaný H. nesměl vůbec v poslední chvíli, právě, když byla vozidla ve stejné linii na vozovce 8 m široké a kdy žalobce projížděl, vjeti tomuto do cesty, což přece žalobce nemohl ani předvídati a nebyl již vůbec s to srážce zabrániti, ježto více doleva uhnouti nemohl. Ze se s takovoutou trestuhodnou neopatrností zachoval žalovaný H., kdy musel si býti toho vědom, že musí naraziti na vozidlo žalobcovo, je vysvětlitelno, právě tím, že byl podnapilý a nebyl schopen správně odhadnouti vzdálenost vozidel. Z toho je zřejmo, že u žalobce nelze mluvíti o spoluzavinění, neboť nemohl předvídati, že se H. zachová takovým způsobem a ke srážce muselo dojíti ať jel žalobce jakoukoliv rychlostí. Žalování neuvádějí, z čeho by byl mohl žalobce předpokládati, že řidič v posledním okamžiku mu vjede do cesty a v čem nezachoval náležitou opatrnost, jak si měl tedy počínati, když jel po samém levém okraji vozovky. Pokud jde o otázku spoluzodpovědnosti firmy M. na škodě žalobcově, byla věc posouzena prvním soudem rovněž správně. Je-li totiž nesporno, že řidič H. je zaměstnancem jmenované firmy a jako řidič přidělen firmou služebně do Brna a to do skladu fy. M., jež vede Marie Č. jako vedoucí konsignačního skladu této firmy, a, že auto slouží k akvizici pro zástupce firmy M., je-li dále zjištěno, že

H. jest placen žalovanou firmou a, je-li na cestách s jejími obchodními zástupci, bere od firmy zvláštní honorář 30 K denně, takže žalovaná firma hradí celou osobní režii auta a úraz žalobcův se stal právě, když žalovaný H. jel s obchodním zástupcem žalované firmy z jejího příkazu na služební cestu, pak nemůže býti žádné pochybnosti o tom, že žalovaná firma jest spoluprovozovatelkou auta a žalovaný řidič H. jejím pomocníkem, ježž pro provoz auta za osudné jízdy použila. Zodpovídá tedy za škodu nejen jako provozovatelka (§§ 45, 48, 52 zák. čís. 81/1935 Sb. z. a n.), nýbrž i podle § 1315 obč. zákona, neboť bylo zjištěno, že její řidič Karel H. je osobou zcela nezdatnou, když byl trestně odsouzen pro přestupek § 335 tr. z. a zavinil úraz žalobcův svou neopatrnou jízdou pro svoji opilost, tedy hrubým zaviněním. Jest při tom lhotejno, kdo je vlastníkem auta a kdo dal auto pojistiti. Že auto slouží v první řadě k obstarávání zájmů žalované firmy, je zřejmo nejen z toho, co bylo uvedeno, nýbrž i z toho, že udánlivý vlastník auta a prokurista žalované firmy Stanislav Č. nepoužívá auta skoro vůbec, neboť se zdržuje stále v P., kde má i svůj byt, a auto je pouze k dispozici obchodnímu zástupci žalované firmy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce mohl počítati s tím, že žalovaný řidič si bude počínati s potřebnou věcnou a předepsanou opatrností (srov. § 106, odst. 4 vlád. nař. č. 203/1935 Sb. z. a n. a že zmírní při předjíždění rychlost svého motorového vozidla na takovou míru, aby mohl v prostoru, který mu vzhledem k šíři silnice a k dané situaci zbýval, bezpečně projeti. Že žalobce odhadl situaci správně, lze souditi z toho, že zajel, jak mohl nejvíce, na svoji levou stranu, čímž žalovanému řidiči uvolnil dráhu k předjetí povozu. Jestliže žalovanému řidiči tento prostor nestačil a vjel, jak bylo odvolacím soudem zjištěno, žalobci do dráhy, ač tento jel na samém levém okraji silnice, není pochyb o tom, že vinu na srážce má jediné žalovaný řidič. Rychlost žalobcova motorového vozidla není v příčinné souvislosti s nehodou.

Podle zákona č. 162/1908 ř. z. byli vedle řidiče odpovědnými za škodu, vzniklou provozem motorového vozidla, buď vlastník nebo provozní podnikatel (§ 1, odst. 3 uvedeného zákona). Zákon č. 81/1935 Sb. z. a n. zavedl v § 45 jednotný pojem provozovatele, kterým je buď vlastník, užívá-li svého vozidla sám, nebo je jím někdo jiný, který nepatří k osobám, přípustným k provozu (provozním pomocníkům, § 52, odst. 1 uved. zákona) a který vozidla užívá — zpravidla na základě úmluvy s jeho vlastníkem — ke svým vlastním účelům. Zda jest vzhledem k rozsahu užívání motorového vozidla a k bližším podmínkám užívání (úhrada režie, příspěvek na opravy atd.) pokládati uživatele za provozovatele ve smyslu § 45 zákona č. 81/1935 Sb. z. a n., jest posouditi podle okolností konkrétního případu. V souzeném případě užívali motorového vozidla, které je vlastnictvím Stanislava Č., i zástupci žalované firmy a užíval je ponejvíce zástupce Karel B. na obchodních

cestách pro žalovanou firmu, a to pravidelně, po největší část týdne. Při těchto jízdách se zástupci žalované firmy řídil vůz Karel H., který byl zaměstnancem této firmy, byl jí výhradně placen a dostával od žalované firmy při cestách s jejími obchodními zástupci zvláštní honorář 30 K denně. Za tohoto stavu věci nesejde na tom, zda zástupci žalované firmy musili č-ova auta užívat, či zda si mohli poříditi jiné a zda jsou samostatnými obchodníky, či zaměstnanci firmy M. Rozhodující je, že zástupci měli žalovanou firmou tím, že tato platila stálého řidiče a že jim zjednala možnost používati určitého motorového vozidla, ulehčenu práci, která byla též prací pro firmu M., neboť zástupci cestovali jako zástupci žalované firmy. Poskytnutím řidiče se žalovaná firma účastnila provozu motorového vozidla, jehož vlastníkem jest Stanislav Č., ať již se to stalo ve smyslu ujednání se Stanislavem Č. (§ 863 obč. zák.) nebo bez zvláštního ujednání, pouze přijetím projevené ochoty se strany vlastníka. Na tom nic nemění, že zástupci platili Č., pokud se týče Marii Č., část provise z ujednaných obchodů. Rovněž je bez významu, zda snad bylo »ujednání«, na základě něhož užívala Č. auta žalovaná firma svými zástupci, pokud jde o smluvní vázanost pro Jaroslava Č., výhodné, takže tento mohl kdykoli užití auta odepřít. Jest tedy žalovanou firmu M. pokládati za provozovatelku motorového vozidla a odpovídá za způsobenou škodu solidárně s Karlem H. jako osobou, kterou připustila k provozu (§ 52 zákona čís. 81/1935 Sb. z. a n.).

Čís. 17515.

Pozůstalostní řízení po zůstavitelích, zemřelých před 16. březnem 1939, kteří po zřízení Protektorátu byli by nabyli německé státní příslušnosti nebo cizozemské státní příslušnosti, jest podle § 8 nařízení o výkonu soudnictví v občanských věcech právních Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939 RGBl. I., str. 759, převést na příslušné německé soudy v Protektorátu.

To platí i v případě, má-li být projednána pozůstalost co do substitučního jmění.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1939, R I 371/39.)

Zůstavitel Rudolf M., zemřelý dne 12. dubna 1880, zanechal poslední pořízení ze dne 9. srpna 1879, sepsané v jazyku německém. Největší část svého jmění zanechal své osvojené dceři Justině, narozené v r. 1869, které byla odevzdací listinou městského delegovaného okresního soudu pro Staré a Nové město v P. ze dne 14. prosince 1880 jako jediné přihlásivší se dědičce pozůstalost odevzdána. Část pozůstalostního jmění byla stížena fideikomisární substitucí. Justina M., provdaná F., vdova po vrchním zvěrolékaři v B., zemřela 23. října 1937. Podle spisu D. okresního soudu civilního pro B. byla národností německá. Rudolf M. byl nepochybně příslušníkem německého národa. Marie R., jež jest je-

dinou osvojenou dcerou Justiny F. se domáhá nyní vydání soudního deposita 40.000 K, jež pochází z pozůstalosti Rudolfa M. a byly vázány fideikomisární substitucí. Při tom zastává názor, že její nárok je dán ustanovením prvního zůstavitele, poněvadž substituční jmění patří k pozůstalosti prvního zůstavitele, nikoliv předního dědice. Nižší soudy odkázaly navrhovatelku s jejím nárokem na pořad práva.

Nejvyšší soud odstoupil tuto právní věc příslušnému německému soudu.

Důvody:

Podle § 1 č. 3 nařízení o výkonu soudnictví v občanských věcech právních v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, RGBl. I., str. 759, je německá soudní příslušnost ve věcech nesporného řízení odůvodněna, pokud podle předpisů německého práva je rozhodná státní příslušnost určité osoby pro použití práva a tato osoba není státním příslušníkem Protektorátu. Podle smyslu a účelu tohoto ustanovení lze je vykládati jen tak, že též pozůstalostní řízení po zůstavitelích, zemřelých před 16. březnem 1939, kteří po zřízení Protektorátu byli by nabyli německé státní příslušnosti nebo cizozemské státní příslušnosti, jest podle § 8 z moci úřední převést na příslušné německé soudy v Protektorátu. Vztahuje se tudíž příslušnost německých soudů také na tuto pozůstalostní věc. Bude proto na prvním soudě, aby úřední spisy o této převáděné věci právní odevzdal příslušnému německému úřadu.

Čís. 17516.

Zásada »rebus sic stantibus«, vylčená v § 936 obč. zák., platí i při smlouvách definitivních, obzvláště, jde-li o opětující se do budoucna posunutá vzájemná plnění, při nichž by bez použití této zásady nastal křiklavý nepoměr mezi vzájemným plněním obou stran.

Obec může za těchto podmínek zvýšiti ujednaný paušál za dodání vody. Vzepře-li se tomu druhá strana, musí se domáhati zvýšení paušálu žalobou. Takový nárok lze přiznati jen za dobu od podání žaloby.

Předpis § 1487 obč. zák. neplatí pro promlčení tohoto nároku.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1939, Rv I 612/39.)

Žalovaná strana jest knihovním vlastníkem arcibiskupského velkostatku v T. n. V. Žalující obec po řadu let a zejména od roku 1915 dodávala a dodává nepřetržitě tomuto velkostatku žalované strany ze svého vodovodu potřebnou vodu. Pokud její vodovod byl jednoduchý, to jest za světové války, byl odběr vody pro velkostatek žalované strany v T. stanoven paušální roční částkou 400 K. Po světové válce provedla žalující strana dvakrát výstavbu nového vodovodu, čímž se zvýšily odběr vody a její hodnota, což přišlo k dobru velkostatku žalované

strany. Žalující proto stanovila arcibiskupskému velkostatku v T. n. V. roční paušál za odběr vody z vodovodu žalující strany dodávané a odbírané na částku 4.000 K. Žalovaná strana však tento roční paušál neplatila, trvající na placení částky 400 K ročně. Žalující obec domáhá se proto doplatku podle nově stanoveného paušálu za odběr vody za léta 1935 až 1937 a léta předcházející v částce 12.000 K. Žalovaná namítla proti žalobě, že při zřízení vodovodu v roce 1909 postoupila správa jejího velkostatku městskému vodovodu vodu a zařízení vlastního již vodovodu. Podle protokolu ze dne 28. května 1909 neměl velkostatek proti zřízení vodovodu námitek, když bude šetřeno jeho nabytých práv ohledně jeho vlastního vodovodu a když žalující vyhradí velkostatku žalované takové množství vody, které jeho objekty potřebují, přičemž velkostatek prohlásil vzhledem k tomu, že se vzdal práva na svůj samostatný vodovod a k tomu, že je největším poplatníkem, že nehodlá platit za dodávání vody poplatek, který bude obcí stanoven, nýbrž paušální poplatek menší. Pod těmito podmínkami udělilo c. k. okresní hejtmánství v T. n. V. výměrem ze dne 1. června 1909 vodoprávní povolení ke zřízení městského vodovodu s tím, že o výši paušálu za dodanou vodu bude mezi obcí a velkostatkem uzavřena dohoda. K této také došlo a obec města T. n. V. vydala prohlášení ze dne 27. ledna 1917, v němž uznává na základě usnesení zastupitelstva ze dne 30. října 1915 a ze dne 29. dubna 1916 za účelem splnění podmínek pro zřízení městského vodovodu, stanovených výměrem c. k. okresního hejtmánství v T. n. V. ze dne 1. června 1909, že výměr ten zůstává i pro budoucnost právním základem pro poměr mezi městskou obcí a kníž. arcibisk. velkostatkem v T. n. V., podle něhož bude dodávána voda pro objekty velkostatku, t. j. pivovar, zámek a hřbitov, potřebná do nejvyššího množství 36.000 hl vody ročně za roční paušální poplatek 400 K. V případě potřeby bude i další množství vody dodáno, ovšem za stejnou cenu, jaká bude stanovena pro ostatní spotřebitele. K tomu prý prohlásili zástupci města, že velkostatku žádné další výdaje se stavbou, udržováním, amortisací, stavebními náklady a provozováním nevzniknou. Toto prohlášení jest pokládáno za písemnou smlouvu mezi oběma stranami a bylo schváleno nejdříve arcibiskupem pražským dne 12. února 1917 a c. k. místodržitelstvím výnosem ze dne 3. září 1917. V roce 1929 byl správě velkostatku doručen výměr městského úřadu v T. n. V. ze dne 17. ledna 1929, kterým obec zvýšila žalované straně paušál za vodu do nejvyššího množství 36.000 hl ročně, dodávanou od 1. ledna 1929 počínaje, na 4.000 K ročně, a to vzhledem k nákladům, spojeným s rekonstrukcí městského vodovodu do objektu velkostatku. Sděleno zároveň, že do tohoto výměru lze podat stížnost do 14 dnů u okresního úřadu v T. n. V., která také z opatrnosti podána, ale byla odmítnuta proto, že jde o úpravu soukromoprávního poměru mezi stranami. Nato v roce 1930 bylo jednáno o rozšíření vodovodu zabráním povodí na děkanském pozemku č. . . . , náležejícím děkanskému beneficium v T. n. V., pod reálním patronátem velkostatku žalující strany a podle protokolu, sepsaného dne 30. června 1930 u okresního úřadu v T. n. V. zástupcové patronátního úřadu udělili souhlas s tímto rozšířením vodovodu

s výhradou schválení dozorcích úřadů a s výslovnou podmínkou, že obec dovolí, aby arcibiskupský velkostatek dodával si do objektů místního děkanství nebo jiných vodu z městského vodovodu, zajištěnou tomuto velkostatku ve smyslu vodoprávního konsensu ze dne 1. června 1909 č. 4844 okresního hejtmánství v T. n. V., stanovených na základě prohlášení žalující strany z 27. ledna 1917 a býv. místodržitelství výnosem ze dne 13. září 1917 č. . . . Zástupcové obce přistoupili na tento návrh s výhradou schválení městskou radou a obecním zastupitelstvem jakož i finanční komisí. Toto prohlášení zástupců města bylo schváleno obecním zastupitelstvem žalující ve schůzi dne 1. srpna 1930. Nato byl vydán výměr okresního úřadu v T. n. V. ze dne 26. srpna 1930 č. 11366, kterým bylo uděleno povolení ku provedení rozšíření vodovodu na podkladě dohody protokolárně mezi zástupci patronátního úřadu žalované strany a obce města T. n. V. ujednané. Pouze na podkladě tohoto výslovného prohlášení, že žalující strana bude dodávati straně žalované i na dále podle ujednání ze dne 27. ledna 1917 a vzájemné dohody ročně množství 36.000 hl vody za paušální cenu K 400 a v důvěře v závaznost a poctivost jeho přistoupila žalovaná strana na rozšíření městského vodovodu svolivši k přibrání dalších pramenů z pozemku děkanského a pouze na základě takto mezi stranami znovu potvrzené dohody o dodávání vody byl okresním úřadem v T. n. V. vydán vodoprávní konsens. Nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Přisvědčiti jest názoru žalované, že, pokud se týče otázky, zda prohlášení žalující strany ze dne 27. ledna 1917 podléhalo schválení dozorcího úřadu, či nikoliv, přichází v úvahu ustanovení § 97 čes. obec. zřiz. (zák. č. 7/1864 z. z.), a nikoliv ustanovení § 23 zák. č. 329/1921 Sb. z. a n., jak mylně za to má první soud. Účinnost posléze uvedeného zákona nastala totiž dnem 1. října 1921 a nebylo ve sporu vůbec tvrzeno, že příslušné usnesení obecního zastupitelstva, na jehož podkladě bylo prohlášení vydáno, ještě podléhalo opravnému prostředku, v kterémžto případě by jedině pak nastala platnost § 23 cit. zákona. Ale i podle § 97 čes. obec. zřiz. potřebovalo by prohlášení žalující strany ze dne 27. ledna 1917 ve příčině jeho závaznosti pro obec schválení dozorcího úřadu, kdyby totiž bylo mu lze přikládati výklad, jak činí žalovaná strana. Podle výkladu žalované strany převzala obec žalující ve zmíněném prohlášení závazek dodávati jí ročně 36.000 hl vody za roční paušál K 400. Tento paušál prý byl pevně stanoven do budoucnosti, totiž i se zřetelem ku příkladným opravám a rekonstrukcím vodovodu, takže ani v takových případech nesmí býti zvýšen. Při tomto výkladu obsahu zmíněného prohlášení není pochybnosti, že tu jde na straně obce o závazek trvalý. Tu pak jest vzíti v úvahu, že nebylo vyloučeno a také nemohlo býti vyloučeno, že v budoucnosti bude třeba oprav a rekonstrukcí mimořádně nákladných, které budou míti za následek nepoměrné zvýšení dosavadní režie proti době počáteční, takže tím vznikne neúměrné rozpjetí mezi stanoveným paušálem a režijní cenou vody, pro něž nebude pak úhrady v řádných příjmech obecních. Závazek tohoto druhu a této povahy žádná obec podle § 97 č. 3 čes. obec. zřiz. bez schválení dozorcího úřadu na sebe vzíti nemohla, neboť do budoucnosti nebyla a

nemohla býti zabezpečována úhrada řádnými příjmy pro možný rozdíl cenový. Při tomto stavu věci bylo by tedy prohlášení žalující obce ze dne 27. ledna 1917, postrádající schválení dozorčího úřadu, právně bezúčinným, a pro obec nezávazným. Než podle znění prohlášení ze dne 27. ledna 1917 nevyžadovalo ono prohlášení schválení dozorčím úřadem ani podle ustanovení § 97 č. 3 čes. obec. zřiz. Obojí totiž plně odvodňuje správný názor prvního soudu, že závazek obce v něm obsažený byl zjednán jediné se zřetelem ku poměrům tehdy stávajícím, tedy »rebus sic stantibus«. První soud správně zjistil ze zápisu o schůzi městské rady a vodárenské komise ze dne 14. září 1915, že paušální poplatek 400 K byl pro žalovanou stranu stanoven na základě tehdejší režijní ceny vody. Žalující strana nemohla ani předpokládati, že bude nutno v budoucnosti provésti nákladné rekonstrukce vodovodu, jak se právě pak v letech 1927—1931 stalo. Také při těchto rekonstrukcích se počítalo s tím, že žalovaná strana bude platiti tak, jako každý jiný. Z těchto okolností se podává, že paušální poplatek 400 K byl stanoven nikoliv pevně jednou pro vždy, bez ohledu na možné změny v budoucnosti, nýbrž jen se zřetelem k tehdejším poměrům. Nepatrný rozdíl mezi paušálním poplatkem 400 K a režijní cenou vody 525 K = 125 K mohl býti hrazen z řádných příjmů obce, jak sama dovolatelka přiznává. Jestliže tudíž v prohlášení ze dne 27. ledna 1917 jest uvedeno, že mimo paušální poplatek 400 K ročně žalované straně žádné další výdaje se stavbou, udržováním, amortisací stavebních nákladů a provozováním vodovodu nevzniknou, nelze vzhledem k zjištěným okolnostem tomuto ustanovení přikládati jiný výklad, než že jde o původní stavbu, o amortisaci nákladů této se týkajících a o udržování provozu za poměrů normálních, aneb aspoň obdobných tehdejších, nikoli však též o náklady spojené s nepředvídanými rekonstrukcemi a s udržováním provozu za zcela změněných poměrů. Z těchto úvah se podává, že závazek žalující strany v prohlášení ze dne 27. ledna 1917 byl převzat jen »rebus sic stantibus«, že tudíž obec o nastalých rekonstrukcích vodovodu byla a je oprávněna podle pravidel pro vybírání vodného ze dne 11. září 1930 přiměřeně zvýšiti paušální poplatek původně stanovený. Tím pak jest zároveň nepochybně, že žalující obec v tomto prohlášení nepřevzala žádného závazku, pro který by neměla v přítomnosti nebo v budoucnosti zabezpečenou úhradu v žádných svých příjmech, pročež se na toto prohlášení nevztahuje ustanovení § 97 č. 3 čes. obec. zřiz. ohledně schválení dozorčím úřadem. Také z průběhu jednání ze dne 30. června 1930, ani z obsahu protokolu o témže sepsaném, nemůže dovolatelka ve svůj prospěch nic vyvozovati. Především jest zdůrazniti, že podle obsahu ověřeného opisu protokolu ze dne 30. června 1930 udělení povolení žalující obci ke braní vody v děkanského pozemku se stalo toliko za vodoprávních podmínek koncesí ze dne 1. června 1909 okresním hejtmanstvím v T. n. V. stanovených a obcí prohlášením ze dne 27. ledna 1917 potvrzených a místodržitelstvím schválených. Podmínku předpokladu nezměněného ujednání ze dne 27. ledna 1917 vůbec, tedy

i pokud se týče paušálního poplatku 400 K, nelze z obsahu tohoto protokolu vyčísti.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalované potud, že přiznal žalující obci zvýšený paušální poplatek za dobu od podání žaloby.

Důvody:

Dovolání s hlediska § 503 č. 4 c. ř. s. jednak vytýká, že prý bylo neprávem použito klausule rebus sic stantibus, která prý může přijíti v úvahu jen v případě § 936 obč. z., jednak že prý žalobkyně nebyla oprávněna soukromoprávní ujednání ze dne 27. ledna 1917 jednostranně zrušiti a smluvený paušál 400 K autoritativně zvýšiti a stanoviti nový paušál 4.000 K, nýbrž že prý měla jen právo pro nastalý nepoměr plnění domáhati se zrušení úmluvy a to ve lhůtě § 1487 obč. zák. Leč zásada »rebus sic stantibus« vyčtená výslovně v § 936 jest v judikatuře všeobecně uznávána i při smlouvách definitivních, obzvláště u takových, u nichž jde o opětující se do budoucna posunutá vzájemná plnění a při nichž by bez použití této zásady nastal křiklavý nepoměr mezi vzájemným plněním obou stran (srovn. zejména rozh. nejv. soudu Sb. č. 8548). Odvolací soud vyložil důvody, z nichž vyplývá správnost použití shora uvedené zásady v souzeném případě a dostačí, když se poukáže na příslušnou část napadeného rozsudku, při čemž se jenom zdůrazňuje, že návrh na stanovení paušální ceny 400 K ročně byl vodárenské komisi předložen dne 14. září 1915, a že za podklad pro stanovení výše paušálu byla vzata tehdejší režijní cena vody, na jejíž tak pronikavé změnění strany nemohly myslet. Žalobkyně jest tedy oprávněna domáhati se zhodnocení původně ujednaného ročního paušálu 400 K. Jde nyní o to, jakým způsobem může se domoci tohoto zhodnocení. Poněvadž jde o dvoustrannou soukromoprávní smlouvu, nemůže tak učiniti jednostranně. Na zvýšení paušálu se sice obecní zastupitelstvo usneslo, ale s tím nesouhlasila druhá strana, když jí to bylo oznámeno. Nelze však upříti žalující straně právo, aby se žalobou domáhala zvýšení smluveného paušálu. Námitka promlčení podle § 1487 obč. z. není sice nepřipustnou novotou, jak za to má odvolací soud, neboť byla v prvé stolici výslovně uplatněna, není však opodstatněna, neboť žalující strana se nedomáhá zrušení smlouvy, nýbrž pouze toho, aby žalovaná strana platila vyšší cenu za odebranou vodu, pročež se na souzený případ nehodí předpis § 1487 obč. z. Okolnost, že žalobkyně neuplatnila svůj nárok již v dřívější době má jen v zápětí, že nárok může býti uznán oprávněným pouze od té doby, kdy byl u soudu uplatněn, to jest od podání žaloby. V tomto bodě jest dovolání částečně oprávněné. Až do podání žaloby, t. j. do 31. prosince 1937, tedy ohledně vodného za roky 1935 a 1936 musil zůstatí v platnosti smluvený paušál 400 K ročně, jelikož nebylo prokázáno, že žalovaná strana souhlasila s jeho zvýšením a jelikož žalobkyně závčas nepodala žalobu o zvýšení vodního paušálu. Jinak však se má věc, pokud jde o vodné za rok 1937. Vodné jest totiž dávkou, která vzhledem na přirozenou povahu věci se neplatí předem, nýbrž pozadu. Vodné za rok 1937 dospělo k placení dnem 31. prosince 1937 a

teprve toho dne mohlo býti zažalováno o jeho zaplacení. V tento den byla žaloba skutečně podána a to na zaplacení zvýšeného paušálu 4.000 K, a proto jest nárok na zhodnocení původního paušálu 400 K pro rok 1937 uznati za oprávněný. Ze by požadované zvýšení na 4.000 K bylo vzhledem na úmysl stran, jak tento byl podle zjištění nižších soudů projeven při uzavírání dohody ze dne 27. ledna 1937, neúměrně vysoké a nepřiměřené, nebylo žalovanou stranou namítáno; v dovolání se rovněž nebrojí proti jeho číselnému určení, nýbrž jen proti zásadnímu oprávnění k jeho zvýšení.

Čís. 17517.

Žalobě právního zástupce na zaplacení přiměřeného honoráře za zastupování žalovaného nelze rozsudkem pro zmeškání vyhověti, neobsahuje-li žaloba skutkový podklad pro posouzení přiměřenosti požadovaného honoráře.

(Rozh. ze dne 14. prosince 1939, Rv I 1099/39.)

V žalobě o zaplacení palmárního účtu uvedl žalobce, že žalovaná zůstala mu dlužna jednak hotové výdaje, jednak přiměřenou a dávno splatnou odměnu za právní zastupování, již žalobce vypočítává v žalobě za jednotlivá léta úhrnnými obnosy včetně hotových výloh. Prvý soud vyhověl žalobě rozsudkem pro zmeškání. Odvolací soud zamítl žalobu pro tentokráte. Důvody: Smlouva o převzetí zastupování právním zástupcem jest smlouva o dílo. Advokát není sice povinen, aby vydal svému klientu specifikovaný podrobný účet za jednotlivé pracovní úkony. Musí však jednotlivé práce v účtě určitě označiti a odměnu za ně může účtovat úhrnně. Žaluje-li pak advokát na zaplacení své odměny a výloh, je třeba, aby v žalobě uvedl tyto okolnosti rozhodné pro výši účtu, jehož přiměřenost posoudí soudce na základě vlastních odborných znalostí volným uvážením podle námahy a času, kterou účtované úkony vyžadovaly (§§ 76, 226 c. ř. s., Sb. n. s. č. 2286, 3097, 5984, 6453, 10168, 11375). V souzeném případě omezil se žalobce v žalobě na údaj paušálních honorářů za jednotlivá léta; že tyto paušální obnosy jsou obsaženy v účtech co do jednotlivých prací specifikovaných, žalované zaslanych a bez námitek přijatých, nebylo vůbec tvrzeno. Podle kusých žalobních údajů je sice jisto, že žalobce má nárok na odměnu a hotové výlohy. Jejich výši nelze však podle údajů žaloby tentokráte vypočísti, neboť jednotlivé práce nejsou v žalobě určitě označeny a účty neznámého data, jichž se žalobce dovolával jen k důkazu, nebyly k žalobě připojeny.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel v rámci jedině uplatňovaného dovolacího důvodu § 503 č. 4 c. ř. s. vytýká napadenému rozsudku nesprávnost právního posouzení v otázce přiměřenosti honoráře; ježto přiměřenost ta znamená, že

konal práce vyúčtované podle advokátního tarifu a že přiměřenost ona nepodléhá volnému uvážení soudcovskému a tvrzení, že honorář jest přiměřený, jest skutkovým tvrzením, které v případě rozsudku pro zmeškání postačí jako podklad pro výši žalobního nároku. Výtka ta není však odůvodněna. Tvrzení dovolatelovo v žalobě, že žalovaný jí dluží přiměřený honorář, není pokud jde o přiměřenost skutkovým tvrzením, neboť přiměřenost honoráře jest úsudkem a závěrem, který lze vyvoditi ze skutkových okolností zjišťujících zvláště, v jakých právních nebo jiných věcech a jakým způsobem byly vykonány práce, za něž se honorář účtuje. Jde tedy o otázku právní, kterou musí řešiti soud v případě rozsudku pro zmeškání na podkladě skutkových tvrzení v žalobě obsažených. V souzené věci takového dostatečného podkladu v žalobě nebylo a ani výtka dovolatele v dovolání, že tvrzená přiměřenost odměny advokátovy znamená přiměřenost podle advokátního tarifu, není správné již proto, že advokátní tarif neupravuje sazby pro mimosoudní zastupování, z něhož však podle tvrzení žaloby požadovaný honorář také pochází.

Čís. 17518.

Nelze-li podle zdravotního stavu poškozeného v době před úrazem, jakož i z povahy jeho zaměstnání (zednického políra), které záleží převážně v činnosti dozorčí a nevyžaduje mimořádného vypětí tělesných sil, usuzovati na to, že by pracovní schopnost poškozeného byla vlivem stáří v době dosažení 65 roku věku taková, že by poškozený neměl již možnosti dalšího výdělku za dosavadních nebo jen snížených podmínek, nelze závazek škůdce k placení důchodu omeziti na dobu do 65. roku věku poškozeného.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1939, Rv II 235/39.)

Žalobce (zednický polír), jenž byl poraněn nákladním autem žalovaného, domáhá se na tomto náhrady škody a to na bolestném 40.000 K, na ušlém výdělku za 36 dní v nemocnici ztrávených po 21 K denně, t. j. 756 K, diferenci mezi úrazovou rentou a výdělkem od 1. ledna 1936 do 30. listopadu 1936 per 216 K měsíčně za 11 měsíců, 2.376 K, a od 1. prosince 1936 do budoucnosti měsíční rentu 216 K. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic do výše zjištěné škody, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Důvod podle § 503 č. 2 c. ř. s. spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud nepřipustil důkaz znalcem lékařem o tom, že pracovní způsobilost žalobcova vlivem stáří musí v budoucnosti zanikati, až zanikne úplně. Avšak neprávem. Neboť znalci lékaři se již přece vyjádřili ve svém posudku, že od 1. prosince 1938 bude žalobce invalidní 50%, kteroužto 50% invaliditu je přičísti z polovice stáří a z polovice úrazu; přihlíželi

tedy již k žalobcovu stáří při zjišťování jeho výdělečné schopnosti. Pokud pak jde o tu okolnost, že vlivem vysokého stáří klesá i pracovní schopnost lidí zejména fyzicky pracujících, jde tu zajisté o poznatek tak obecně známý, že ani nepotřebuje znaleckého důkazu (§ 269 c. ř. s.). Uvádí-li odvolací soud, že údaj svědka Josefa N., že žalobce byl před úrazem vždy zdrav a normálně zaměstnán, vyvrací posudek znalců lékařů o pracovní způsobilosti žalobcově v budoucnosti, nejde o rozpor se spisy (§ 503 č. 3 c. ř. s.), jak míní dovolatel, nýbrž o úsudek odvolacího soudu, získaný na základě zhodnocení těchto důkazů (§ 272 c. ř. s.), který lze napadati dovolacím důvodem podle § 503 č. 4 c. ř. s., což dovolatel konečně také činí. A tu nelze souhlasiti v tomto směru s dovolatelem, že by úsudek odvolacího soudu byl mylný. Údaj svědka Josefa N. o pracovní způsobilosti žalobcově v době před úrazem není totiž v rozporu s posudkem znalců lékařů, kteří v něm měli zřetel k tomu, jaká bude pracovní způsobilost žalobcova v budoucnosti. Při tom vycházejí znalci z té úvahy, že žalobcova počáteční pracovní nezpůsobilost byla vyvolána výhradně úrazem, kdežto při konečné invaliditě že spolupůsobí také účinky zatím nastalého zestárnutí, které odhadují na 25%. Znalecký posudek lékařský o neschopnosti k povolání vyvolané úrazem podává však pouze abstraktní měřítko pracovní síly a pracovní způsobilosti úrazem poškozeného. Podle okolností případu je však posouditi, zda skutečně přestala by u poškozeného anebo se vlivem stáří změnila možnost a schopnost výdělků. Byl-li žalobce, jak odvolací soud zjistil, před úrazem a přes svůj věk úplně zdrav a normálně zaměstnán jako zednický polír, je z toho usouditi, že by byl také v další době zůstal podle pravidelného běhu věcí, s nímž je počítati, normálně zaměstnán a že by vlivy stáří i po 60 roce jeho věku nepůsobily na jeho pracovní výkonnost. Při rozhodování o nároku na náhradu ušlého výdělků a v budoucnosti ucházejícího výdělků nutno totiž vycházeti z určité a pevně základny, kterou mohou tvořiti jen konkrétní výdělkové poměry poškozeného v době úrazu. Později nastalé změny pracovních a výdělkových poměrů mohou býti pojaty do podkladu pro výměru této náhrady jen, když by se dalo určitě očekávati, že postihnou i poškozeného. Budoucí jenom možné poměry nepřicházejí v úvahu. Zákony o sociální péči jsou vybudovány na jiných základech než ustanovení občanského zákona o náhradě škody (srov. rozh. nejv. soudu č. 13492 Sb. n. s.). Jak shora uvedeno, byl zdravotní stav žalobcův v době před úrazem takový, že se z něho nedá usuzovati, že by pracovní schopnost žalobcova, předpokládaje normální běh věcí, poklesla vlivem stáří o 25% a že by v jeho 65. roce věku, kdy dosáhne nároku na starobní rentu, byla taková, že by byl nucen spokojiti se touto starobní rentou, nemaje možnosti a schopnosti dalšího výdělků za dosavadních nebo i jen snížených podmínek. Zejména uváží-li se, že jde u žalobce o zaměstnání zednického políra, tedy o zaměstnání povahy převážně dozorčí, které nevyžaduje mimořádného vypětí tělesných sil, jak je má na zřeteli rozhodnutí nejv. soudu č. 15856 Sb. n. s., na které dovolatel poukazuje, kde šlo o práci kovářskou. Není proto důvodu k tomu, aby z 50% invalidity žalobcovy byla

jen polovina přičtena následkům úrazu a druhá polovina vlivu stáří a aby závazek dovolatelů k placení důchodu byl omezen na dobu do 65. roku věku.

Čís. 17519.

Byl-li exekuční titul (rozsudek pro zmeškání) odstraněn povolením navrácení v předešlý stav, jest se domáhati zrušení exekuce, povolené podle zrušeného exekučního titulu návrhem ve smyslu § 39 č. 1 ex. ř., nikoliv žalobou o nepřipustnost exekuce.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, R I 448/39.)

Podle tvrzení žalobce povolil okresní soud v P. usnesením ze dne 8. září 1933 na návrh žalované proti němu exekuci k vydobytí pohledávky 2.270 K zabavením pohledávky žalobcovy vůči Živnostenské záložně v P. Okresní soud exekuční v P. usnesením ze dne 21. června 1937 přikázal tuto pohledávku žalované k vybrání. Exekučním titulem byl rozsudek pro zmeškání okresního soudu v P. ze dne 9. června 1933. Návrhu žalobcovu na vrácení v předešlý stav bylo vyhověno a onen rozsudek pro zmeškání byl zrušen usnesením prvního soudu ze dne 4. prosince 1933. Žalobce se domáhá proto pořadem práva vyslovení nepřipustnosti exekuce, opírající se o exekuční titul, nyní zrušený. Prvový soud uznal podle žaloby. Odvolací soud z podnětu odvolání zrušil rozsudek prvního soudu i s řízením jemu předcházejícím jako zmatečný a žalobu odmítl. Důvody: Jde v podstatě o návrh na zrušení exekuce podle § 39 č. 1 ex. ř. Při tom jest nerozhodno, že exekuční titul nebyl zrušen pravoplatným rozsudkem, nýbrž usnesením, povolujícím navrácení v předešlý stav. S hlediska § 39 č. 1 ex. ř. záleží jen na tom, zda exekuční titul byl úřadem k tomu povoláním zbaven účinnosti. Je však lhostejno, stalo-li se tak právě rozsudkem (srov. Sb. n. s. čís. 256). Soud musí v případech § 39 ex. ř. rozhodnouti na základě předepsaného řízení a jest pořad práva o rozhodnutí o otázce, má-li býti exekuce v případech § 39 zastavena, nepřipustná (srov. Neumann, komentář k ex. ř. u § 39). Obranu, že exekuční řízení postrádá exekučního titulu, nelze přivésti k platnosti pořadem práva, nýbrž jen v exekučním řízení návrhem na prohlášení exekuce za nepřipustnou (Sb. n. s. čís. 5861). Ježto o této obraně žalované, že exekuce proti němu vedená postrádá exekučního titulu, zahájeno bylo řízení sporné, trpí řízení to i rozsudek v něm vydaný zmatečností podle § 477 č. 6 c. ř. s. a bylo proto napadený rozsudek i řízení jemu předcházející ve smyslu ustanovení § 477, odst. 1 a § 478, odst. 1 c. ř. s. zrušiti jako zmatečné a žalobu odmítnouti (§§ 494, 495 c. ř. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.
Civilní rozhodnutí XXI.

D ů v o d y:

Napadené usnesení odpovídá stavu věci i zákonu a stačí proto odkázat na jeho v podstatě správné odůvodnění, k němuž se připojuje ještě toto: Předpis § 39 č. 1 ex. ř. ustanovuje, že je exekuci a to jen na příslušný návrh (druhý odstavec téhož zákonného ustanovení) zrušiti, byl-li exekuční titul odstraněn. Zrušení exekuce je tedy jen následkem odstranění exekučního titulu, totiž prohlášení jeho za neplatný, zrušený nebo neúčinný. Návrh na zrušení exekuce podle § 39 č. 1 ex. ř. může ovšem podle posledního odstavce § 39 ex. ř. býti spojen se žalobou, aby exekuční titul byl prohlášen za neplatný nebo za neúčinný, aneb aby byl zrušen. Než v případě, o němž jde, byl exekuční titul již odstraněn, neboť rozsudek pro zmeškání okresního soudu civilního pro vnitřní Prahu ze dne 9. června 1933, tvořící exekuční titul, byl usnesením téhož soudu ze dne 4. prosince 1933 po povolení navrácení v předešlý stav zrušen. Bylo proto podati již jen návrh na zrušení exekuce ve smyslu § 39 č. 1 ex. ř. a ne žalobu na nepřipustnost exekuce a rekursní soud nepochybil, když uznal, že rozsudek i řízení jemu předcházející trpí zmatečností podle § 477 č. 6 c. ř. s. (§ 78 ex. ř.).

Čís. 17520.

Účastníky řízení o vyklizení přiklepnuté nemovitosti a její odevzdání vydražiteli jsou jen vydražitel a povinný. Třetí osobě, do jejíhož práva bylo výkonem vyklizení zasazeno, přísluší za předpokladů, uvedených v § 37 ex. ř., žaloba podle tohoto předpisu nebo právo, domáhati se nápravy podle § 68 ex. ř., nikoliv ale rekurs do usnesení, vydaného v řízení o vyklizení nemovitosti.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, R I 708/39.)

Prvý soud nařídil podle § 156 (2) ex. ř. odevzdání vydražené nemovitosti vydražiteli. Rekursní soud odmítl rekurs Antonína F., který nařízenému odevzdání nemovitosti odporoval poukazem na svá nájemní práva.

Nejvyšší soud nevyhověl jeho rekursu.

D ů v o d y:

V projednávané věci jde o odevzdání nemovitosti vydražiteli podle § 156, druhý odstavec ex. ř. Toto odevzdání jest vykonati podle § 349 ex. ř., jenž ustanovuje, že výkonný orgán odstraní osoby a movité věci, je-li toho k účelu vyklizení třeba, a uvede vymáhajícího věřitele v držení odevzdávaného předmětu. Exekuční titul k odevzdání nemovitosti tvoří tu příklep, udělený vydražiteli proti povinnému, a proto jen vydražitel a povinný jsou účastníky tohoto exekučního vyklizení nemovitosti a jejího odevzdání vydražiteli. Jiné osoby, jež tvrdí k nemovitosti, o jejíž

vyklizení a odevzdání jde, právo nedopouštějící výkon exekuce, nejsou účastníky exekučního řízení, nýbrž třetími osobami, jež nemohou odporovati příkazu, aby nemovitost byla odevzdána vydražiteli, rekurssem, nýbrž mohou uplatniti svůj odpor, že jim přísluší k předmětu dotčenému exekuci právo, nedopouštějící výkon exekuce, jen žalobou podle § 37 ex. ř., nehledíc ovšem k oprávnění domáhati se nápravy podle § 68 ex. ř., pokládají-li se za stíženy postupem při výkonu exekuce. Nezáleží na tom, zda právo, o něž třetí osoba opírá svůj odpor, bylo zapsáno do pozemkové knihy, čili nic. V projednávané věci příslušelo proto proti příkazu, aby vydražená nemovitost byla odevzdána vydražiteli, právo k rekursu jen povinným Robertu P. a Marii P., kteří také jediné jako povinní byli uvedeni v usnesení soudu první stolice, nikoliv však i rekurentu Antonínu F., jenž opírá svůj odpor proti příkazu, aby vydražená nemovitost byla odevzdána vydražiteli, o to, že užívá vydražené nemovitosti na základě nájemního práva, zapsaného v pozemkové knize.

Čís. 17521.

Služební poměr mezi školníkem a místní školní obcí je vždy poměrem soukromoprávním.

Při zkoumání otázky, zda došlo mezi uvedenými stranami platně ke služební smlouvě, jest se zabývatí namítanou neplatností usnesení místní školní obce, z nichž se odvozuje její smluvní projev.

Zaměstnanec se může při uzavření služební smlouvy platně vzdáti nároku na plné započtení legionářských let do služební doby výměrou, určenou zákonem č. 462/1919 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Rv I 2595/38.)

Žalobce byl ustanoven školníkem v S. a jeho služební poměr byl upraven dekretem ze dne 5. října 1923, jehož odst. VII c) zní takto: Konečně usnesením místní školní rady v S. ze dne 28. března 1923 na základě zákona ze dne 20. prosince 1922 č. 394 Sb. z. a n. § 19 a důvodových zpráv k němu převeden jste byl dnem 1. ledna 1923 na platový systém státních zřízenců na základě skutečného stavu ze dne 31. prosince 1922 takto: Zařaděn jste do prvního stupně platového státních zřízenců se služným 3.684 K, místním přídatkem 744 K. Na rok 1923 byl Vám povolen dále obnos 2.872 K — na výpomocnou sílu. Odměny za čištění smlouveny zvláště. Na jednotný drahotní přídatek a přídatek na dívky, jako mají zřízenci státní, nároku podle zákona nemáte. Další postup, služební doba atd. dítí se bude podle pragmatiky, platné pro státní zřízence. Služební požitky budou Vám vypláceny jako dosud měsíčně předem u pokladny místní školní rady v S. Nově upraven byl služební poměr žalobcův dekretem ze dne 13. prosince 1934 a dodatkem k témuž ze dne 18. prosince 1936, jimiž žalobce byl zařaděn od 1. ledna 1935 do 10. stupnice plat. podle zák. ze dne 20. prosince 1922 č. 394 Sb. z. a n. se služným 6.828 K, místním přídatkem 1.368 K, celkem 8.196 K s možností zvýšení ke dni 1. ledna 1938. Požitky podle těchto

dekretů byly žalující straně vypláceny. Žalobce tvrdě, že mu mělo býtí vyměřeno služné podle zák. č. 394/1922 Sb. z. a n. (§ 19), pokud se týče podle zák. 103/1926 Sb. z. a n., domáhá se rozdílu mezi služným mu skutečně vypláceným a služným, jež mu podle řečených zákonných předpisů patří. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Žalobce byl přijat do služeb žalované po veřejné soutěži 1. dubna 1921 jako školník, dne 1. ledna 1922 byl jmenován definitivním zřízencem. Při nastoupení služby bylo mu z legionářských let započteno 2 roky a 5 měsíců do postupu a pense. Teprve v dekretu z 13. prosince 1934 byla započtena mu legionářská doba trojnásobně a to 4 roky, 9 měsíců. K výtce odvolatelově jest uvážiti, že soudu nenáleží zkoumati platnost usnášení strany žalované, jež je orgánem správním. Propočítání legionářské doby trojnásobně není předpisem kogentním, neb žalobce byl přijat na základě úmluvy soukromoprávní, a nemůže od původní dohody ustupovati. Ostatně později mu legionářská doba byla trojnásobně propočtena. V § 19 zák. č. 394/1922 Sb. se praví: Služební požitky práv a nároků, pokud přesahují z tohoto zákona vyplývající míru, musí býtí od 1. ledna 1923 uvedeny na míru podle tohoto zákona. Podle § 212 zák. č. 103/1926 Sb. nesmějí služební požitky a právní nároky zaměstnanců veřejnoprávních korporací a ústavů, na něž se vztahuje § 19 zák. č. 394/1922 Sb. přesahovati míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejně, nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních, jakož i rodinných poměrů. Podle § 214 pl. zák. byl zákon č. 394/1922 Sb. z. a n. zrušen, vyjmajíc díl II a ustanovení §§ 18 a 19. Z toho je patrné, že není tu předpisu, podle něhož bylo žalobce převéstí na platový systém zaměstnanců podle zákona č. 103/1926 Sb. Předpisy ty vylučují pouze služné vyšší než zaměstnanců státních a platový systém zaměstnanců státních tvoří pouze hoření hranici dosažitelného služného. Tyto zákony měly za účel srovnati platy obou kategorií zaměstnanců a ulehčiti finančním břemenům svazků veřejnoprávních a jim postavených na roveň se zřetelem k zatížení jich zaměstnaneckými požitky. Vůli zákona vyhověla strana žalovaná, když žalobce dekretem ze dne 13. prosince 1934 ke dni 1. ledna 1923 převedla na platový systém státních zřízenců, třebaš nikoliv s jejich platem. Neprávem dovolává se odvolatel na znění odst. II dekretu z 5. října 1923 a slovo »pokud se tímto dekretem neustanovují odchylky pro Vás příznivější«, neboť tyto příznivější odchylky se týkají jen požitků tímto dekretem upravených. Na platový systém podle zák. č. 103/1926 Sb. nebyla strana žalovaná povinna žalobce převáděti, také toho nikdy neučinila a proto platí pro něho základní úmluva, podle níž byl do zaměstnání přijat. Tomu nikterak nevadí, že plat žalobcův byl podroben srážkám ze stejných důvodů úsporných podle zákona jako zaměstnanců státních. Nárok žalobcův byl by jen tehdy odůvodněn, kdyby žalobce byl býval přijat podle platového systému zák. č. 103/1926 Sb., neb kdyby alespoň později byl převeden na tento platový systém, rovnocenně se zřízenci státními. To se nestalo.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Žalobce především tvrdil, že schůze místní školní rady v S. ze dne 23. března 1921 a ze dne 28. března 1923 nebyly platně svolány. Odvolací soud se tímto tvrzením žalobcovým neobíral vycházeje z právního názoru, že soud není oprávněn přezkoumávati platnost usnášení se místních školních rad, poněvadž tyto jsou orgánem správním. Než tento právní názor jest mylným. Správným jest právní závěr odvolacího soudu, že služební poměr mezi školníkem a místní školní obcí jest vždy poměrem soukromoprávním a že sporné nároky z takového poměru lze uplatňovati pořadem práva. Z toho však plyne, že soudy jsou i oprávněny, aby přezkoumaly, zda k projevu vůle místní školní obce došlo orgánem k tomu oprávněným a způsobem k tomu určeným, neboť jen tak lze posouditi, zda vůbec došlo mezi místní školní obcí a školníkem platně k smlouvě služební a jakého obsahu tato smlouva jest. Poněvadž žalobce opírá své tvrzení, že byl převeden na platový systém státních zaměstnanců, i o usnesení místní školní rady ze dne 28. března 1923 a poněvadž dále neplatností jejího usnesení ze dne 23. března 1921 doličuje též, že se platně nevzdal započtení polovice legionářských let, jde o okolnosti pro spor rozhodné, neboť, byla-li obě dotčená usnesení skutečně neplatná, jak to žalobce tvrdí, nemohlo by z těchto neplatných usnesení býtí nic odvozováno. Měl se proto odvolací soud předem obíratí tvrzením žalobcovým, že schůze místní školní rady v S. ze dne 23. března 1921 a ze dne 28. března 1923 nebyly platně svolány, a provéstí důkazy o tom nabídnuté, aby bylo lze podle skutkových zjištění učiněných z těchto důkazů posouditi, zda obě dotčená usnesení byla platně svolány čili nic a zda tedy i tehdy učiněná usnesení byla platná (§§ 17, 18 a 27 zákona ze dne 9. dubna 1920 č. 292 Sb. z. a n.). Dospěje-li odvolací soud k závěru, že schůze a usnesení místní školní rady ze dne 28. března 1923 byly platné, bude na odvolacím soudu, aby se též obíral tvrzením žalobcovým, že do zápisu o schůzi ze dne 28. března 1923 bylo dodatečně vepsáno, že odměna za čištění, jež byla žalobci v této schůzi povolena, jest jen pro rok 1923, ač bylo usneseno, že jest to odměna stálá, jež se má každoročně ve výši v zápisu určené vypláceti, neboť protidůkaz o obsahu zápisu o průběhu schůze jest zásadně podle § 292, odst. 2 c. ř. s. přípustný (podobně Sb. n. s. 3099). Odvolací soud dále vůbec nepřihlížel k tvrzení žalobcovu, že místní školní rada neprávem nepřihlížela pro určení celkové služební doby žalobcovy k služební době, po níž byl žalobce zatímním školníkem, resp. mu tuto služební dobu započtetla nesprávně jen jednou polovicí. Bylo proto již z těchto důvodů pro vadnost řízení a nesprávné právní posouzení (§ 503 č. 2 a 4 c. ř. s.) napadený rozsudek zrušiti (§ 35 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.) a věc vrátiti odvolacímu soudu k novému jednání a rozhodnutí. K ostatním vývodům dovolání lze za daného stavu věci ještě dodatí toto: Pokud jde o vytýkanou vadnost řízení (§ 503 č. 2 c. ř. s.), nelze ještě z toho, že místní školní rada usnesením ze dne 29. prosince 1920 rozhodla, že má býtí vypsán na místo školníka konkurs do 15. ledna 1921 za podmínek, jež stanoví zákon, usouditi, že tím bylo vyjádřeno, že se místo školníka

obsadí podle předpisů zákona č. 16/1920 Sb. z. a n., neboť ze slov »za podmínek, jež stanoví zákon« plyne jen, že při vypsání konkursu měly být zachovány pro způsob vypisování konkursu zákonem předepsané podmínky. Bylo proto i zbytečným provádět o tomto tvrzení žalobcovu jím nabídnuté důkazy. Totéž platí o nabídnutém důkazu osvědčením ministerstva národní obrany o tom, že započítatelná léta žalobcova vzhledem na konanou službu legionářskou byla 4 roky 9 měsíců, neboť nebylo o této skutečnosti mezi stranami sporu. Zbytečným bylo také provádět důkazy revisní zprávou, dotazem na obec S. a výslechem stran o tom, že zaměstnanci obce S. byli převedeni na platový systém státně-zaměstnanecký, neboť v tomto sporu jde jen o platové poměry žalobce, jenž nebyl zaměstnancem politické obce S. K výtkám nesprávného právního posouzení lze vzhledem na to, že nebyl dosud bezvadně zjištěn skutkový stav, uvést jen to, že zásadně jest dovoleno, aby zaměstnanec při uzavření služební smlouvy platně prohlásil, že se vzdává toho, aby mu byla legionářská léta plně započtena do služební doby výměrou určenou v zákoně č. 462/1919 Sb. z. a n., neboť jde o nárok poskytnutý právní normou zaměstnanci a může proto takový nárok zaniknouti i pozitivní dospisící oprávněného (Bohuslav č. 12766).

Čís. 17522.

Pokud nejde o klamavý údaj podle § 2 zákona proti nekalé soutěži, uvádí-li firma koncernu ve vlastních inserátech, že jde o největší továrny světa na určité zboží a poukazuje při tom též na zahraniční podniky, jež sice náležejí ke koncernu, jsou však právně a daňově samostatné.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Rv I 459/39.)

Žalující firma přednesla, že žalovaná, jež jest její soutěžitelkou ve smyslu § 46 zák. proti nekalé soutěži, uveřejnila v časopise: »Die W.« inserát, který vykazuje v dolejší části vyobrazení továrních budov v Praze XIII., v Praze XIV., Drážďanech, v Paříži, v New Yorku, v Barceloně a ve Varšavě. Vedle těchto vyobrazení je údaj »4.500 dělníků a zaměstnanců« a pod tímto text: »Továrny firmy W. et Co. v Praze, Drážďanech, v Paříži, v Barceloně, Varšavě, New Yorku, jsou denně v nejlepší spolupráci. 472 patentů ve většině států ručí za dokonalost našich výrobků. Výrobky W.-Kohinoor byly udělením 2 Grand prix na mezinárodní výstavě v Paříži 1937 znovu potvrzeny za nejlepší. W. a Co., Praha XIII., největší továrny světa na moderní šatní spinadla.« Musí tedy každý čtenář inserátu mít za to, že žalovaná má továrny nejen v Praze, nýbrž i v Drážďanech, v Paříži, New Yorku, v Barceloně a ve Varšavě a že zaměstnává 4.500 dělníků a zaměstnanců. Tyto údaje nejsou pravdivé. Žalovaná strana jest veřejnou obchodní společností a veřejnými společníky jsou: Jindřich W., Eduard M., Zikmund W. a Ing. Vojtěch P. Mimo to jest tato firma majitelkou firmy W. a spol., která má

továrnu na kovové zboží v Praze XIII., a mimo to hlavní závod v Drážďanech. V Drážďanech byla v r. 1904 založena firma W. a spol., jejímiž společníky jsou Jindřich W., Vojtěch P., Eduard M. a Zikmund W. Jde však o samostatnou firmu s vlastním kapitálem. Ve Varšavě jest firma »W. společnost s r. o.«, která nesouvisí se žalovanou firmou. V New Yorku jest firma »W. Koh-i-noor Inc.«, která jest úplně samostatnou firmou. Žalovaná nemá ani v Barceloně, ani v Paříži továrnu, neboť jak v Barceloně, tak i v Paříži existují samostatné firmy, které mají svůj vlastní kapitál, svůj samostatný výrobní program a nemají nic společného se žalovanou stranou. Nemá proto žalovaná strana továrnu v Drážďanech, ve Varšavě, v New Yorku, v Paříži a Barceloně. Žalovaná strana také nemá 4.500 dělníků a zaměstnanců, nýbrž jen asi 1.000 dělníků. Jsou tedy údaje inserátu nepravdivé, a jde tudíž o nekalou reklamu podle § 2, odst. 1 a 2 zákona proti nekalé soutěži, neboť jde o údaje o rozsahu podniku, které jsou s to oklamati a zjednati tím podnikem žalované strany na úkor jiných soutěžitelů přednost při soutěži. Průměrný zákazník totiž považuje takový podnik, který je větší, za výkonnější, než podniky malé, resp. menší, jeho zboží za hodnotnější a právem má za to, že takový podnik stojí vysoko nad ostatními soutěžiteli, když má továrny na celém světě a když má tolik dělníků a zaměstnanců. Žalující domáhá se proto výroku, že žalovaná jest povinna zdržeti se nesprávných a nepravdivých údajů, že má továrnu v Drážďanech, v Paříži, v Barceloně, Varšavě aneb v New Yorku, dále, že má 4.500 dělníků a zaměstnanců. Nižší soudy uznaly podle žaloby, prvý soud z těchto důvodů: Žalovaná doznává, že firmy W. a spol. v Drážďanech, Paříži, Varšavě, Barceloně a New Yorku jsou právně a daňově samostatné firmy, takže tato okolnost jest podle § 266 c. ř. s. mezi stranami nesporná. Soud má dále zjištěno, že továrny »W. et Co.«, které jsou na více místech ve světě, jako na př. v New Yorku, Paříži, Drážďanech, Barceloně a Londýně, a které jsou samostatnými firmami uzpůsobenými podle zákonodárství té které země, v nichž mají své sídlo, tvoří hospodářský celek. Šéf těchto závodů jest továrník Jindřich W. Jde o koncern řízený jednou osobou a podle jedné hospodářských hledisek. Tyto firmy si vzájemně sdělují své zkušenosti a záležitosti, zejména ve věcech patentovaných a personálních. Ředitelé továren W. et Co. se občas sjíždějí na konference do Prahy, jimž předsedá továrník J. W. a kde se probírají důležité otázky technické i obchodní. Továrník W. řídí chod těchto továren z Prahy, kde se vyrábějí jednotlivé nástroje, které se dodávají zahraničním továrnám firmám W. et Co. Údaje inserátu naplňují skutkovou podstatu nekalé reklamy podle § 2 zák. ze dne 15. července 1927 č. 111 Sb. z. a n. (zákona proti nekalé soutěži). Jde totiž o údaje inserátu v časopise »Die W.«, tedy veřejně učiněné a rozšiřované, které jsou způsobilé oklamati a zjednati tím podnikem žalované strany na úkor jiných soutěžitelů přednost při soutěži. Údaje inserátu jsou totiž údaje o rozsahu podniku žalované strany firmy »W. a spol. v Praze XIII.« (§ 2, odst. 2 zák. proti nekalé soutěži), jak docela jasně plyne z inserátu, a to z označení firmy, pro níž se reklama činí na konci inserátu, které zní: »W. a spol., Praha XIII., největší továrny světa

pro moderní oděvní uzávěry... « Z tohoto označení inserátu ve spojení s označením a vyobrazením továren firmy W. a Co. v Praze, Drážďanech, Paříži, Barceloně, Varšavě, New Yorku » a s údajem: »4.500 dělníků a zaměstnanců« musí každý čtenář usouditi, že jde o továrny žalované strany, které jsou v různých zemích světa a které mají celkem 4.500 dělníků a zaměstnanců. Tyto údaje jsou nejen formálně, ale i objektivně nepravdivé, když žalovaná strana sama doznává, že jde o právně i daňově samostatné firmy a, že žalovaná firma W. a spol. v Praze XIII. má pouze asi 1.200 zaměstnanců. Při tom na věci nic nemění ta okolnost, že hospodářsky tyto firmy tvoří jeden celek, koncern, v němž vůdčí úlohu má továrník Jindřich W., neboť i žalovaná strana je pouhou součástí tohoto koncernu a má stejně samostatné postavení vůči ostatním jmenovaným firmám jako tyto vůči ní. Nesprávné údaje o rozsahu podniku žalované strany, tak, jak jsou zde učiněny, jsou způsobilé oklamati každého průměrného čtenáře, který sleduje údaj s obvyklou pozorností čtenáře. Třebaže snad časopis »Die W.« je věnován hospodářským odborníkům, může tento časopis čísti i neoborník a inserát tak, jak jest upraven, svým uzpůsobením jest s to oklamati i tak zvané hospodářské odborníky, totiž lidi činné v hospodářském podnikání, a žalovaná strana ani netvrdí, tím méně ovšem prokazuje, že každý hospodářský odborník ví, že zahraniční firmy W. a spol. jsou právně a daňově samostatné, že však tvoří hospodářský celek, koncern a že tento koncern má 4.500 zaměstnanců. Klamavost inserátu spočívá tedy hlavně v tom, že údaj inserátu je uzpůsoben tak, jakoby zahraniční továrny firem W. a Co. byly součástí žalované firmy W. et Co. v Praze. Takovýto klamavý údaj jest pak způsobilý sjednati žalované firmě »W. et Co. v Praze« přednost v soutěži na úkor jiných soutěžitelů, neboť tím, že žalovaná o svém podniku rozšiřuje údaj, že jde o »největší továrny světa« může ve čtoucím zákazníkovi vzniknouti představa, že tím jde také o nejdokonalejší výrobky a nejdokonalejší podnik vůbec. Takováto představa může přivoditi i žalované straně možnost přednosti před jinými soutěžiteli. To sám zdůrazňuje zákon v § 2, odst. 2 tím, že nesprávný údaj o rozsahu podniku přímo označuje za příklad údaje klamavého a způsobilého poškoditi. Je tedy pozastavený inserát považovati za nekalou reklamu podle § 2 cit. zákona.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

D ů v o d y:

Jde v podstatě jen o právní posouzení věci s hlediska dovolacího důvodu § 503 č. 4 c. ř. s., jež jest také předmětem číselně uplatňované výtky rozporu se spisy podle § 503 č. 3 c. ř. s. Nižší soudy shledaly v úpravě a obsahu pozastaveného inserátu skutkovou podstatu § 2, odst. 2 zákona proti nekalé soutěži proto, že údaje inserátu jsou jednak objektivně nesprávné, jednak klamavé, ježto prý každý čtenář inserátu ve spojení s vyobrazením továren firmy W. & Co. v Praze, Drážďanech, Paříži, Barceloně, Varšavě a New Yorku a z označení žalované firmy na konci inserátu musí usouditi, že jde o továrny žalované firmy, které

jsou v různých zemích světa; tomu však že tak není, jsou-li zahraniční podniky W. a Co. právně a daňově samostatné. Nejde však o objektivně nepravdivé údaje, uvádí-li inserát, že továrny firmy W. a Co. v Praze, Drážďanech, Paříži, Barceloně, Varšavě a New Yorku jsou denně v úzké spolupráci, bylo-li zjištěno, že v oněch městech jsou opravdu továrny podniku W. a Co. a že jsou jak v provozu tak i jinak navzájem v úzké spolupráci. Již proto je pochybena žalobní žádost, domáhající se zdržení se těchto údajů, pokud by bylo lze míti za to, že jsou v pozastaveném inserátu obsaženy. Zda jde o právně a daňově samostatné firmy, nepadá tu na váhu, protože průměrnému zákazníkovi a čtenáři inserátu ani nepůjde o to, jak jsou upraveny právní a daňové poměry jednotlivých podniků ať o sobě či mezi sebou navzájem, nýbrž čtenář inserátu se zretelem k jeho zřejmému účelu, který sama žalobkyně úplně vystihuje, položí na váhu spíše hospodářskou stránku celého podniku. To uznává v podstatě sama žalující firma, když poukazuje na to, proč dá zákazník přednost velkému podniku před ostatními soutěžiteli. Při posouzení závadnosti inserátu s hlediska § 2 zákona proti nekalé soutěži, hledíc ke skutkovým okolnostem případu, není zajisté bez významu, že všechny firmy W. a Co. skutečně tvoří jeden hospodářský celek (koncern); právní konstrukce a daňové otázky týkající se jednotlivých firem průměrnému zákazníkovi uniknou a zpravidla nebudou jej ani zajímat. Vysvitne z toho ihned, že pozastavený inserát není klamavý, jmenovitě ne způsobem a s důsledky v § 2 zákona proti nekalé soutěži předpokládanými. Průměrný čtenář inserátu z něho usoudí, že jsou v různých zahraničních městech továrny společného podniku W. a Co., nehledíc k tomu, že jest zde přece jen míti na paměti takové osoby, které jako čtenáři časopisu »W.« přicházejí v úvahu, tedy čtenáři s obchodními a průmyslovými poměry poměrně obeznámenými. I kdyby snad měl některý čtenář inserátu také za to, že snad zahraniční továrny W. a Co. jsou továrnami žalované firmy, ač ve skutečnosti jsou to daňově a právně samostatné firmy, mylil by se ve skutečnosti, která je v souzeném případě podle toho, co řečeno, nerozhodná, když smyslem pozastaveného inserátu bylo v podstatě poukázati na mezinárodní výstavbu firem W. a Co. Ani takovému průměrnému zákazníkovi neujde pravá podstata věci, že totiž zahraniční podniky musily býti jako samostatné právní jednotky uzpůsobeny zákonodárství země, v níž mají sídlo, kdežto jinak že tvoří ve spolek hospodářský celek; že tomu tak jest, vyplývá ze zjištění, že jsou s jednotného hospodářského hlediska řízeny veřejným společníkem žalované firmy Jindřichem W., a to z Prahy, t. j. sídla žalované firmy, kam se sjíždějí ředitelé zahraničních továren W. a Co. ke společným poradám, jimž předsedá Jindřich W., který také řídí z Prahy chod všech těchto továren. Žalovaná firma také vyrábí nástroje, které dodává zahraničním továrnám W. a Co., v nichž jsou buď titíž společníci jako u žalované firmy, nebo kde hlavním společníkem je veřejný společník žalované továrník Jindřich W. Z toho všeho vyplývá, že vůdčí úloha v koncernu továren W. a Co. připadá skutečně pražské firmě a nelze vzhledem k těmto skutkovým zjištěním shledati s hlediska § 2 zákona proti nekalé soutěži závadným, jestliže žalovaná firma poukázala na

tento světový rozsah továren společného podniku W. a Co., jak to učinila v pozastaveném inserátu, když nesejde na tom, že cizozemské závody z důvodů daňových nebo právních jsou firmami samostatnými; tato okolnost nemá pro průměrného čtenáře inserátu významu. Není tedy opodstatněn ani závěr, že by žalovaná firma získala přednost v soutěži na úkor jiných soutěžitelů pozastaveným obsahem inserátu a to dokonce snad způsobem, jemuž chce čelit předpis § 2 zák. proti nekalé soutěži, když skutečně jde o velký hospodářský celek s podniky a závody v různých zahraničních centrech, avšak jednotně řízený a vedený veřejným společníkem žalované Jindřichem W. Předpisem § 1 zákona proti nekalé soutěži nebyla žaloba podle svého skutkového základu opodstatňována. Že pak ani údaj o počtu dělníků a zaměstnanců žalované není klamavý, je zřejmé a uznal to již také odvolací soud.

Čís. 17523.

Zamítli-li soud celou žalobu, ač řízení bylo omezeno na důvod žalobní a měl proto býti vyneseno rozsudek mezitímní (§ 393 c. ř. s.), není tato formální vada důvodem ke zrušení nebo ke změně rozsudku.

K výkladu zákona č. 145/1935 Sb. z. a n.

Oznámením nebo prohlášením ve smyslu druhé věty prvního odstavce § 46 dotč. zák. nemíni se pouze oznámení a prohlášení za trvání pojistného poměru [§ 43 písm. b) dotč. zák.], nýbrž i návrh na uzavření pojistné smlouvy.

Vědomost zprostředkujícího jednatele o prohlášení pojistníkově učiněném ústně při sepsání pojistného návrhu, ale do něho nepojatém, rovná se vědomosti pojistitele jen, dověděl-li se o nich sám před přijetím návrhu. Pojistník je oprávněn nastoupiti důkaz omluvy podle § 4 písm. c) dotč. zák.

Je-li předmětem pojistné smlouvy o odpovědnostním pojištění pouze odpovědnostní poměr plynoucí z jízdy autem pro vlastní potřebu, nejsou pojistnou smlouvou kryty škody vzniklé z provozu auta za plat.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Rv I 573/39.)

Žalobkyně přednesla, že byla dne 23. července 1937 těžce zraněna automobilem, který řídil Josef K., jenž byl za to trestně odsouzen pro přestupek § 335 tr. z. a k civilní žalobě žalující také, aby jí zaplatil 31.951 K 90 h od 20. října 1937 a útraty. Josef K. byl pojištěn u žalované pojistkou z 29. prosince 1936 jako majitel nákladního auta proti následkům zákonné odpovědnosti z provozu tohoto auta. Usnesením okresního soudu v I. z 2. května 1938 byla žalobkyni povolena exekuce proti Josefu K. zabavením jeho nároku proti žalované na vyplacení pojistky a byla jí přikázána k vybrání. Poněvadž žalovaná prohlásila, že je prosta jakéhokoliv závazku, ježto pojistník neměl nároku na plnění, domáhá se žalobkyně na žalované pojišťovně zaplacení zažalované

částky. Žalovaná pojišťovna namítla, že se sice Josef K. u ní pojistil, uvedl však, že je soukromníkem a na otázku, k jakému účelu pojišťuje auto, odpověděl v pojišťovacím návrhu, že pro »vlastní potřebu«. Na otázku, používá-li se auta za plat, odpověděl prý rovněž, že pro vlastní potřebu. Auto však používal jako autodopravce k jízdám za plat a rovněž jízda, při níž došlo k úrazu žalobkyně, byla konána za plat. Nemá proto a neměl Josef K. nároku na plnění se strany žalované, takže je také nárok žalobkyně neodůvodněn. Prvý soud obmezil jednání na právní důvod žalobního nároku, zamítl žalobu konečným rozsudkem. **Důvody:** Josef K. v pojišťovacím návrhu odpověděl na otázku, k jakému účelu bude auta používáno slovy »pro vlastní potřebu«. Na otázku používá-li se auta pro dopravu nákladů za plat (autodoprava) odpověděl rovněž slovy »pro vlastní potřebu«. Na to byl Josef K. pojištěn pojistkou, o níž jde, jako majitel nákladního auta pro vlastní potřebu proti následkům zákonné odpovědnosti. Jízda, při níž došlo k nehodě, byla konána za plat na vlastní účet Josefa K., jenž konal s pojištěným vozem nákladní dopravu po živnostensku. Podle všeob. pojišťovacích podmínek je pro posouzení práv a povinností obou smluvních stran směrodatna jediné pojistka vyhotovená na základě písemného návrhu. Pojistník jest zodpověden za správnost údajů v návrhu, jež podepsal, i když byly někým jiným napsány. Učinil-li pojistník při uzavírání smlouvy o závažných okolnostech, jež společnosti nebyly, známy vědomě neb z hrubé nedbalosti nesprávné údaje, neb zamířel-li obmyslně takové okolnosti, ručí pojišťovna jen tehdy, neměla-li nesprávně uvedená okolnost vlivu ani na vznik pojistné příhody, ani na rozsah plnění pojišťovny (§ 1 všeob. poj. podmínky). V souzeném případě vyplnil pojistný návrh zástupce žalované G. I kdyby bylo pravda, že Josef K. podepsal návrh, aniž by ho četl, šlo by tu zřejmě o hrubou nedbalost se strany pojistníka. Nemůže býti také sporu o tom, že odpověď na otázky, k jakému účelu bude auta používáno a používá-li se auta pro dopravu nákladů za plat, byla nesprávným údajem v pojistném návrhu. Že by žalovaná strana byla věděla o nesprávnosti těchto údajů, žalující ani netvrdí. Josefem K. zmíněná okolnost, že totiž bude auta používáno k provozování autodopravy za plat, měla jistě vliv na vznik pojistné příhody, když k úrazu došlo právě při takové jízdě za plat, i na rozsah plnění pojišťovny z důvodu zvýšeného rizika. Dospívá proto soud k závěru, že žalovaná strana jest zbavena ručení z pojistné příhody již z důvodu § 1 všeob. poj. podmínky, při čemž je nerozhodno, zda Josef K. učinil nesprávné údaje vědomě, když stačí již zjištěná hrubá nedbalost. **O d v o l a c í s o u d** potvrdil rozsudek prvního soudu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Konečný rozsudek prvního soudu (§ 390 c. ř. s.), jímž byla zamítnuta prostě celá žaloba, ač řízení bylo omezeno na důvod žalobní a měl býti vyneseno mezitímní rozsudek (§ 393 c. ř. s.), jest sice formálně vadný, avšak taková vada nemohla přivoditi žalobci újmu, poněvadž

i kdyby rozsudek byl zněl správně tak, že žalobní důvod není po právu, bylo by musilo býti současně vysloveno, že nabude-li rozsudek právní moci, zamítá se celá žaloba. Nepochybil proto odvolací soud, nespáčil-li ve vadném formálním znění rozsudečného výroku důvod ke zrušení nebo změně rozsudku; je pak bezvýznamné, že ani neupravil rozsudek ve smyslu shora uvedeném. Rozhodnutí č. 5965 Sb. n. s., jehož se dovolatelka dovolává k odůvodnění opačného názoru, nedopadá na souzený případ, poněvadž tam zrušil odvolací soud konečný rozsudek prvního soudu vydaný v řízení obmezeném na žalobní důvod proto, aby bylo řízení doplněno zjištěním skutkových okolností, které se týkají výše nároku.

Ve věci samé jde o otázku, zda se pojistná smlouva vztahuje i na pojistnou příhodu, která se přihodila při provozu nákladním autem za plat. Dovolatelka se dovolává pro kladné zodpovězení této otázky § 46, odstavec 1, druhá věta zákona č. 145/1934 Sb. z. a n., který zní: »Avšak vědomost zprostředkujícího jednatele rovná se vědomosti pojistitelově toliko tehdy, jestliže jí jednatel nabyl z oznámení nebo prohlášení, k jichž přejmutí platí za zmocněna.« Z toho nelze usuzovat, že oznámením nebo prohlášením se míní pouze oznámení a prohlášení uvedená v § 43, písmeno b) zákona, tedy oznámení a prohlášení učiněná teprve za trvání pojistného poměru. Naopak je tím míněn i návrh na uzavření pojistné smlouvy. Neboť § 46, odst. 1, druhá věta zákona neuvádí doslovně znění § 43, písm. b), nýbrž praví zcela všeobecně »oznámení nebo prohlášení«, k jichž přejmutí platí za zmocněna, což jest širší nežli rčení § 43, písm. b) a zahrnuje proto všechna oznámení a prohlášení, k jichž přejmutí platí zprostředkovací jednatel za zmocněna. I návrh na uzavření pojistné smlouvy, k jehož přejmutí platí zprostředkovací jednatel za zmocněna podle § 43, písm. a), obsahuje celou řadu prohlášení, takže pojistný návrh je jednotné, souhrnné prohlášení. Než jsou i oznámení a prohlášení, která přes předpokládané zmocnění zprostředkujícího jednatele k jich přejmutí nenabývají účinnosti vůči pojistiteli pro vadnost formy (§ 13, odst. 1 zákona a § 2 všeob. poj. podmíněk). Tak zejména klade-li pojistitel otázky v pojistném návrhu, pak se táže sám a to písemně a musí mu proto i pojistník ze zevnějších nutících důvodů odpověděti zase jen písemně (Vysvětlivky, 1915, str. 64). Nerovná se proto vědomost zprostředkujícího jednatele o prohlášení pojistníkově učiněném zprostředkujícímu jednateři ústně při zdělání pojistného návrhu a nepojatém do písemného pojistného návrhu vědomostí pojistitele, jestliže se tento sám o nich nedověděl před přijetím návrhu. Avšak pojistník má právo nastoupiti důkaz omluvy podle § 4, písm. c) zákona, nebo podle § 1 č. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek, není-li toto ustanovení v neprospěch pojistníka.

Než v souzeném případě nejde ani o okolnost, která zvyšovala převzaté riziko pojišťovny, nýbrž o skutkovou podstatu, která je předmětem omezení rizika pojišťovny. O pouhé zamlčení nebo nesprávný nebo neúplný údaj okolnosti nebezpečí by šlo jen tehdy, kdyby se okolnost ta týkala pojistného poměru, jenž je předmětem uzavřené pojistné smlouvy popsané v pojistce č. 400.916, kterou pojistník bez námitek přijal

(§ 863 obč. zák.). To značí, že by tomu bylo jen tehdy, kdyby nesprávné nebo neúplné zodpovězení dotyčné otázky nebo zamlčení oné okolnosti mohlo býti pro pojišťovnu důvodem k odstupu podle § 3 zákona nebo § 1 č. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek od takto uzavřené smlouvy. Pojišťovna však neodstoupila od pojistné smlouvy popsané v pojistce, nýbrž odmítá plnění, poněvadž škody vzniklé z provozu automobilem za plat nejsou touto pojistnou smlouvou kryty. Správně rozpoznal odvolací soud, že ta skutková podstata, z níž žalobkyně odvozuje nárok pojistníkův na plnění, jest pojištění jiného druhu, k němuž vůbec nedošlo. Jiným druhem pojištění se ovšem nemíní druhy pojištění, jak je rozeznává zákon o pojistné smlouvě v jednotlivých dílech a hlavách, nýbrž je tomu rozuměti tak, že jde o jiný druh odpovědnostního pojištění (§ 115 zákona), to jest, že nejde o odpovědnostní poměr plynoucí z jízdy za plat, nýbrž z jízdy pro vlastní potřebu. Jde-li o omezení rizika, pak to znamená tolik, že vůbec nebyla uzavřena pojistná smlouva o hrazení škod vzniklých z provozu automobilu za plat a schází tu tudíž zavazovací důvod pojišťovny k plnění (§ 859 obč. zák.). Ani podle § 11 všeobecných pojišťovacích podmínek nelze souzený případ posuzovat. Neboť ten jedná o zvýšeném nebezpečí nastalém po uzavření smlouvy nebo v době od podání do přijetí návrhu (podobně §§ 33 a 34 zákona). O to však v souzeném případě nejde, neboť pojistník provozoval autodopravu (jízdu za plat) již v době před pojistným návrhem. Z rozhodnutí nejvyššího soudu, jichž se žalobkyně dovolává, nelze nic pro ni vyčísti. V rozhodnutí č. 9436 Sb. n. s. šlo o nesprávný údaj na otázku, zdali pojistník již dříve vyhořel. Šlo tam o okolnost nebezpečí při požárním pojištění závažnou pro uzavřenou pojistnou smlouvu požární. Okolnost ta se tudíž týkala této smlouvy a byl proto důkaz omluvy přípustný.

V rozhodnutí č. 13158 Sb. n. s. šlo o odpovědnostní pojištění z příležitostné jízdy za plat (svobodná živnost) a teprve po uzavření pojistné smlouvy se domohl pojistník koncesované živnosti s určitým veřejným stanovištěm. Tam šlo o zvýšení nebezpečí (§§ 33, 34 zák. o pojistné smlouvě) po uzavření pojistné smlouvy, což se v souzeném případě nestalo. Z rozhodnutí č. 13906 Sb. n. s. nic neplyne pro souzený případ, poněvadž tam šlo o průpadní doložku podle § 32 zákona o porušení závaznosti neoznámením dodatečně uzavřeného dopojištění. Rozhodnutí č. 16648 Sb. n. s. nedopadá na souzený případ, poněvadž tam stačila k zamítnutí žaloby pojišťovny o zaplacení premie již ta okolnost, že pojistník přistoupil k pojistnému návrhu na životní pojištění teprve potom, až ho zprostředkující jednatel ujistil, že zároveň sjednané požární pojištění bude levnější než dosavadní, na kteroužto skutečnost kladl pojistník důraz. K zamítnutí žaloby byl by tam stačil poukaz na § 47 zákona č. 145/1934 Sb. z. a n., o tu otázku ale ani nešlo, nýbrž o to, zdali jednatel věděl, že ona skutečnost nebyla pouhou pohnutkou pojistníka, nýbrž že byla podmínkou pro přistoupení k pojistnému návrhu. Je-li tomu tak, je dovolání již s hlediska dovolacího důvodu právní mylností nedůvodné, vychází-li se ze skutkového předpokladu, že škodná událost nastala při jízdě automobilem za plat.

Čís. 17524.

Veřejná obchodní společnost není zvláštním právním podmětem. Ve sporu společnosti jsou podle hmotného práva stranou jen její společníci.

Společenské jmění náleží všem společníkům sdruženým ve veřejnou obchodní společnost dohromady.

Společníci, sdružení v onu společnost, představují i v poměru k jednotlivým společníkům odlišný právní podmět. Veřejná obchodní společnost, jsouc zastoupena společníkem oprávněným k zastupování, může žalovati společníka nebo býti od něho žalována.

Při žalobě podané veřejnou obchodní společností a jedním veřejným společníkem proti druhému společníku, jde o žalobu podanou dvěma žalobci. Pokud jde při tom o obyčejné společenství podle § 11 c. ř. s.

Veřejná obchodní společnost, jež nebyla zúčastněna na rozhodčím řízení provedeném mezi veřejnými společníky, není legitimována k žalobě o bezúčinnost rozhodčího výroku podle § 595 c. ř. s.

Veřejná obchodní společnost nestane se stranou v rozhodčím řízení ani tím, že v rozhodčím výroku bylo rozhodnuto i o právech a závazcích společnosti.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Rv I 981/39.)

Žalobce a žalovaný uzavřeli mezi sebou veřejnou obchodní společnost. Žalobou, o níž tu jde, domáhá se žalobce i řečená veřejná obchodní společnost bezúčinnosti rozhodčího výroku, jímž bylo rozhodnuto o některých sporných záležitostech mezi oběma společníky k sobě navzájem jakož i ke společné firmě a tvrdí, že nebyla uzavřena vůbec smlouva o rozhodčím, pokud se týče, že smlouva ta byla neplatna, takže rozhodčí soud nebyl oprávněn jako soud rozhodčí rozhodovati a překročil meze svého úkolu. Mezi žalobcem ing. K. a žalovaným H. byla totiž uzavřena dohoda k vyřešení již existujících diferencí, vzniklých z jejich bývalého společenského poměru, uzavřená v protokolu z 25. ledna 1933. Tato dohoda se však vztahovala jen na difference v té době již jsoucí a na spory mezi společníky v oné době zahájené u řádných soudů, nevztahovala se však na ty spory, které by budoucně povstaly ze společenského poměru. Nebylo proto také ve smlouvě o rozsudím vůbec smluveno, že budoucí spory mají býti rozhodnuty rozhodcem. Žalovaný ing. H., popřel žalobní nárok a uvedl, že žalobce není oprávněn podati žalobu, o níž jde, také jménem prof. fy. Ing. Hl. a Dr. K., že písemná smlouva o rozsudím byla uzavřena a, že strany zamýšlely dohodou z 25. ledna 1933 podrobiti se rozhodčímu výroku ing. Dr. Č. ohledně veškerých sporných otázek, které by mezi nimi vznikly až do ukončení společenského poměru. Žalobce příslušnost rozhodčího soudu sám uznával a uvedl to také v žalobě z 21. března 1936, uznávaje příslušnost rozhodčího soudu i ohledně jiných nároků, které se netýkaly přímo obou společníků. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Řízení před prvním soudem je podle žalobce vadné

proto, že prvý soud přehlédl, že smlouva o rozsudím podle zápisu z 25. ledna 1933 byla uzavřena pouze mezi Ing. Hl. a Ing. Kr. a nikoliv mezi veřejnou obchodní společností a jednotlivými společníky k sobě navzájem, ač rozhodce rozhodoval též o nárocích společníků vůči veřejné společnosti. Žalobce však přehlíží, že již prvý soud přízpůsobil označení stran skutečnému právnímu stavu, že totiž za žalující stranu správně označil jen ji osobně a nikoliv i veřejnou společnost, když společníky této společnosti jsou jen žalobce a žalovaný. Toto pojetí právní povahy veřejné společnosti odpovídá jak zákonu, (čl. 86 a 111 obch. z.), tak i jednotnému rozhodování nejvyššího soudu (rozh. č. 2478, 2615, 7781, 4827, 6154, 6584, 9241, 10050 Sb. n. s. civ. a četná jiná), jakož i plenisimárnímu usnesení z 5. května 1914 č. 203/14 pres.). Podle toho veřejná obchodní společnost, třebaže je samostatnou hospodářskou jednotkou, není zvláštním právním podmětem, ani právníckou osobou. Není proto veřejná obchodní společnost ani stranou ve sporu, ani stranou smluvní; stranou jsou jednotliví veřejní společníci. I když rozhodce v rozhodčím výroku ad D II, D IV až D IX a D XIII zmiňoval se o povinnostech jednotlivých společníků vůči veřejné společnosti, nerozhodoval tím o ničem jiném, než o povinnostech jednoho společníka vůči druhému společníku navzájem. Tím ovšem nepřekročil nikterak meze svého úkolu (§ 595 č. 5 c. ř. s.). Žalobce uplatnil bezúčinnost rozhodčího výroku jednak proto, že smlouvy o rozsudím vůbec nebylo, nebo byla neplatná pro nedostatek písemnosti, jednak proto, že rozhodčí soud překročil meze svého úkolu (§ 595 č. 1 a 5 c. ř. s.). Prvý soud zjistil, že písemná smlouva o rozsudím byla uzavřena a je platná a jde jediné o to, zda se vztahovala i na nesrovnalosti mezi stranami vzniklé z jejich bývalého společenského poměru, které nebyly předmětem soudních sporů v době dohody, t. j. 25. ledna 1933, nýbrž které přišly na přetřes teprve po uzavření této dohody. Odvolatel dovozuje ze slov této dohody »K vyřešení stávajících diferencí...«, že dohoda o rozsudím se týkala pouze sporů v době dohody na soud vznesených. Prvý soud však správně poukazuje na ustanovení § 914 obč. z., jakož i ve shodě s čl. 278 obch. z. neulpěl na slově »stávajících diferencí«, nýbrž vypátral úmysl stran z celého znění smlouvy, jakož i z toho, jak strany samy svůj úmysl ze smlouvy vyjadřovaly použitím této smlouvy. Soud odvolací sdílí názor prvního soudu, že dohoda o rozsudím nevztahovala se jediné na spory již zahájené, nýbrž, že strany měly v úmyslu dohodou tou odstraniti nejen spory, ale všechny difference, které z jejich bývalého společenského poměru vznikly, tudíž stávaly a nebyly do uzavření dohody odstraněny. Správně zdůrazňuje prvý soud, že úmysl stran vyřešiti rozsudím všechny nesrovnalosti z bývalého společenského poměru vzniklé vyplývá nepochybně z tohoto vyjadřování ve zmíněné dohodě... proberou se veškeré položky disoluce se týkající... a to i útraty právního zastoupení ze sporů... Jinak se o těchto soudech ustanovuje, že následkem toho, že dnešní dohodou vyřeší se celý sporný komplex mezi oběma (tedy více než ty spory a to vše, co je sporné) a tyto dílčí spory budou vzaty zpět... Po srovnání všech položek a řádném odúčtování... součástí dohody bude též finanční plán, který obsáhne celé

období až do skončení likvidace. Zahrnuly-li strany samy veškeré nesrovnalosti do dohody, i když teprve po uzavření dohody při probírání veškerých položek podle této dohody disoluce se týkajících se zjistilo, že jsou sporné, a když i sám odvolatel obrátil se proto na rozhodce s takovými nesrovnalostmi, pak tím strany uznávaly, že písemná dohoda se i těchto nesrovnalostí týká a nemůže proto odvolatel s úspěchem vytýkati nedostatek písemnosti, i kdyby názor odvolatelův, že nesrovnalosti na rozhodce jím vznesené spadají do písemné dohody — byl nesprávný, a nebyl by tento jeho nesprávný právní názor důvodem ke zrušení rozhodčího výroku, když sám takovýto případ pod písemnou dohodu podřadil. Není tedy výtka nedostatku písemnosti opodstatněna. Ustanovení § 914 obč. z. není podpůrné. Pokud prvý soud nepřiznal úspěchu žalobě podané též jménem firmy Ing. Hl. a Dr. K., pro nedostatek oprávnění Ing. Dr. Kr., poukazuje se na úvahy o právní povaze veřejné společnosti, při čemž se dodává, že neobstála-li žaloba Ing. Dr. Kr., nemohlo by býti vyhověno ani žalobě veřejné společnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Veřejná obchodní společnost není zvláštním právním podmětem ani právnickou osobou a nemůže proto ve sporu býti stranou (nemá procesní způsobilost, § 1 c. ř. s.); stranou jsou jen společníci. Tak bylo vysloveno a odůvodněno v rozhodnutí č. 9241 Sb. n. s., což bylo převzato i v rozhodnutí č. 10050 Sb. n. s. Poukazuje-li dovolání k odůvodnění opačného názoru na rozhodnutí č. 6584 a 7781 Sb. n. s., přehlídí, že i s těmito rozhodnutími se nejvyšší soud v onom rozhodnutí č. 9241 vypořádal. Z rozhodnutí č. 8491 Sb. n. s., jehož se žalobci dovolali, rovněž neplyne opačný názor, neboť ta otázka tam byla bezpředmětnou a výslovně řešena nebyla, poněvadž šlo jen o to, zda a pokud se může veřejný společník žalobou podle § 37 ex. ř. opíratí výkonu exekuce, jež byla povolena věřiteli jiného společníka udělením zmocnění podle §§ 331 až 333 ex. ř., aby se na veřejné společnosti domáhal podle čl. 126 obch. zák. rozloučení společnosti a úhrady z podílu dlužníka za účelem uspokojení své pohledávky. Ani v rozhodnutí č. 9822 Sb. n. s. nebyla řešena otázka, o kterou nyní jde, poněvadž tam bylo jen vysloveno, že se promlčují nároky proti společníku z pohledávek za společenství podle čl. 146 obch. zák. (§ 11 ex. ř.) jen na základě exekučního titulu proti veřejné obchodní společnosti, kdežto na základě exekučního titulu přímo proti společníku nastupuje všeobecná 30letá promlčecí lhůta. Veřejná obchodní společnost má ovšem možnost, aby žalobou podle § 37 ex. ř. odporovala exekuci vedené na jmění společnosti pro soukromý dluh společníka. Že však se tu nazírá na ni jako na osobu třetí, plyne z duplicity právního poměru společníků, kteří mohou býti jak věřiteli tak dlužníky společnosti, jakož i z různých právních vztahů, v nichž společnost může samostatně vystupovati (podle čl. 111 obch. zák. může nabývatí jmění, vcházeti v závazky, žalovati a býti žalována — naproti tomu není ani právním podmětem a nemá způsobilost býti stranou ve sporu). Žaluje-li

veřejná obchodní společnost, jsou stranou společníci. To platí i o žalobě podle § 37 ex. ř. a jsou proto zase jen společníci stranou a tudíž společnost je třetí osobou jak v poměru ke společníku, proti němuž byla vedena exekuce pro jeho soukromý dluh, tak v poměru k vymáhajícímu věřiteli. Ani rozhodnutí č. 2230, 2282, 6282 a 11799 Sb. n. s., uvedená v dovolání, kde bylo vysloveno, že procesní způsobilost veřejné obchodní společnosti nepomíjí jejím zánikem, nýbrž teprve výmazem z obchodního rejstříku, neřeší výslovně otázku, kdo je stranou ve sporu veřejné obchodní společnosti. Tím bylo jen vysloveno, že útvar veřejné obchodní společnosti a právo žalovati anebo býti žalováno pod jménem společenským zaniká teprve výmazem společnosti z obchodního rejstříku.

Nejvyšší soud nemá proto důvodu, aby upustil od názoru vysloveného v rozhodnutí č. 9241 a 10050 Sb. n. s., že veřejná obchodní společnost není právním podmětem a není proto ani stranou ve sporu, jíž jsou jen její společníci.

Je-li tomu tak a dává-li ustanovení čl. 91 a 111 obch. zák. veřejné obchodní společnosti taková práva, jakoby byla právnickou osobou, je tomu rozuměti tak, že společenské jmění nepatří nějaké smyšlené osobě, tedy jistému od společníků rozdílnému subjektu, ani jednotlivým společníkům, nýbrž veškerým společníkům dohromady, to jest, že společníkům nepatří společenské jmění podle kvót děleného spoluvlastnictví nebo podle kvót k celému souhrnu společenského jmění, nýbrž, že jmění to patří společníkům sdruženým v jednotku, která se označuje firemním jménem. Takto představují společníci sdružení v jednotku i v poměru k jednotlivým společníkům odlišný právní podmět a může proto veřejná obchodní společnost žalovati společníka a naopak jednotlivý společník může žalovati společnost zastoupenou společníkem oprávněným k zastupování podle čl. 114 obch. zák., aniž by se dalo důvodně namítati, že žalovaný společník je současně i jedním ze žalobců.

Žaloba podaná Dr. Kr. a protokolovanou firmou Ing. Hl. a Ing. Dr. Kr., stavitelství a podnikatelství staveb v Praze, byla tudíž podána dvěma žalobci. Nejde tu o použití dvou jmen jedním žalobcem a nelze prostě vypustiti z hlavy rozsudku označení jména společnosti, nýbrž je o každé žalobě rozhodnouti samostatně, když nejde o nerozlučné společenství ve sporu podle § 14 c. ř. s., nýbrž o obyčejné společenství podle § 11 c. ř. s., poněvadž rozhodnutí může dopadnouti pro každého žalobce různě a nemusí býti jednotné. Bezvýznamné je, poukazuje-li dovolatelka k tomu, že prý žalovaný nepodal ani odpověď na žalobu veřejné obchodní společnosti, neboť dovolatelka neučinila ani návrh podle § 398 c. ř. s. na vynesení rozsudku pro zmeškání. Než nehlédíc k tomu neodpovídá výtka dovolatelčina ani skutečnosti. Neboť žalovaný namítal v odpovědi na žalobu, že žalobce Dr. Kr. není oprávněn k podání žaloby jménem protokolované firmy Ing. Hl. a Dr. Kr., poněvadž prý bylo ujednáno kolektivní zastupování firmy. Vynechal-li žalovaný v odpovědi na žalobu označení této firmy jako žalobkyně, byla to jen formální vada podle §§ 75, 243 c. ř. s., která se dala napravití podle

§ 84 c. ř. s. Z věcného provedení odpovědi na žalobu je však zřejmé, že odpověď čelila i proti žalobě veřejné obchodní společnosti, byť i konečný návrh zněl na zamítnutí žaloby Dr. Antonína Kr., neboť návrh ten byl důsledkem právního — jinak správného — názoru žalovaného, že veřejná obchodní společnost není stranou ve sporu.

Žalobci sami tvrdili v žalobě, že rozhodčí výrok byl vydán v některých sporných záležitostech mezi veřejnými společníky veřejné obchodní společnosti, to jest mezi Dr. Antonínem Kr. a Ing. Bedřichem Hl. k sobě navzájem a ke společné firmě. Netvrdili tudíž, že v rozhodčím řízení byla zúčastněna veřejná obchodní společnost a nelze již z tohoto důvodu žalobě vyhověti. Neboť podle § 594 c. ř. s. má rozhodčí výrok, nepodléhá-li oprávněmu prostředku, účinek pravoplatného soudního rozsudku jen mezi stranami sporu. Ovšem, že rozhodčí výrok rozhodl i o právech a závazcích společnosti. Tak v odstavci D IV zamítl požadavek Ing. Dr. Kr., aby Ing. Hl. zaplatil firmě částku žalobcem žádanou, v odst. D VIII a E a 1 uložil Dr. Kr., aby nahradil firmě úroky ode dne, kdy mu záruka byla úředně vyplacena, zamítl dále i požadavek Ing. Hl., aby náklady opravy na mostě z H. do P. nesla firma a podobně. Než tím se nestala firma stranou v rozhodčím řízení. Důvodně proto uvedl žalovaný v dovolací odpovědi, že již proto nebyla veřejná obchodní společnost oprávněna odporovati rozhodčímu výroku podle § 595 c. ř. s. V první stolici nepotřeboval a nemohl to žalovaný namítati, poněvadž žalobci sami přece tvrdili, že rozhodčí spor byl veden pouze mezi Dr. Kr. a Ing. Hl. Scházela-li veřejné obchodní společnosti aktivní legitimace ke sporu, bylo proto její žalobu již z tohoto důvodu zamítnouti. Není proto dovolání společnosti již s hlediska § 503 č. 4 c. ř. s. důvodné a netřeba se věcně zabývatí dovolacím důvodem podle § 503 č. 2 c. ř. s.

Ani dovolání Dr. Antonína Kr. nemohlo se potkatí s úspěchem. Stačily-li odvolacímu soudu jiné důkazy ke zjištění rozhodných skutečností, byl důkaz výsledkem stran podle § 371, odst. 2 c. ř. s. nepřipustný a je proto výtka činěná v tom směru pod dovolacím důvodem podle § 503 č. 2 c. ř. s. nedůvodná. Není pochyby, že smlouva o rozsudím mezi Ing. Dr. Antonínem Kr. a Ing. Bedřichem Hl. byla písemně uzavřena (§ 577 c. ř. s.) v protokolu ze dne 25. ledna 1933, jehož pravost, případně souhlas jeho opisu s pravým originálem žalobce uznal. Nestáčila by ovšem pouhá písemnost, podle níž se strany podrobují rozhodčímu soudu, nebyla-li mezi stranami úmluva o rozsudím skutečně učiněna, to jest odporoval-li obsah písemné smlouvy skutečně projevené vůli stran. Než ze skutečností zjištěných z obsahu dopisu Dr. Kr. Dr. Č-ovi ze dne 30. října 1935, ze žaloby Dr. Kr. na Ing. Bedřicha Hl. ze dne 21. března 1936 a ze svědecké výpovědi Dr. Č. plyne, že strany měly skutečně shodnou vůli uzavřítí smlouvu o rozsudím, že ji skutečně i projevily a že ji dodatečně i dotvrdily tím, že podávaly vzájemně žaloby k rozsudímu Dr. Č., tento je doručoval stranám a žádná z nich nevnesla námitku nepřislusnosti rozhodčího soudu. Je proto závěr odvolacího soudu, že byla uzavřena písemná smlouva o rozsudím důsledný a není tu důvodu bezúčinnosti podle § 595 č. 1 c. ř. s. Ostatní výtky uvedené

pod dovolacím důvodem právní mylnosti se týkají jen rozsahu uzavřené smlouvy o rozsudím. I smlouvu o rozsudím lze vyložití podle zásad vytčených v § 915 obč. zák., neboť z ustanovení toho ani z předpisů civilního soudního řádu neplyne, že ono neplatí pro výklad smlouvy o rozsudím anebo pro výklad smluv, pro něž je předepsána písemná forma. Výklad, jaký na základě toho dal odvolací soud smlouvě o rozsudím, odpovídá provedeným důkazům; nejvyšší soud sdílí proto závěr odvolacího soudu, že strany zahrnuly do smlouvy o rozsudím všechny nesrovnalosti vzniklé z bývalého společenského poměru, i když vznikly teprve po uzavření dohody. Stačí tu proto poukázatí na obsírné, stavu věci a zákonu odpovídající odůvodnění nižších soudů v tom směru.

Čís. 17525.

Proti usnesení vydanému podle § 82, odst. 1 c. ř. s. není samostatný rekurs přípustný.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, R II 153/39.)

Prvý soud přikázal žalobci usnesením ze dne 15. dubna 1939, C. . . , aby podle § 82 předložil k nahlédnutí zápisky a korespondenci, jichž se sám ve sporu dovolával. Rekursní soud odmítl rekurs žalobců. **Důvody:** Opatření učiněné napadeným usnesením, t. j. příkaz udělený žalobci podle § 82 c. ř. s., aby předložil zápisky a korespondenci, je opatřením řídicím rozepři, k němuž je soud oprávněn i bez návrhu stran (§§ 181, odst. 2, 437 c. ř. s.). Proti takovým opatřením není opravný prostředek resp. samostatný opravný prostředek přípustný. V § 82, odst. 1 c. ř. s. není výslovně uvedeno, že proti příkazu k předložení listin v prvopise není rekurs přípustný, avšak podle důvodové zprávy (strana 213, mat. I., str. 226) je rekurs i proti takovému příkazu, vydanému podle § 82, odst. 1 c. ř. s. nepřipustný (komentář Neumannův k c. ř. s., str. 628, vydání z roku 1927).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Z důvodu napadeného usnesení má i dovolací soud za to, že proti usnesení, vydanému podle 1. odst. § 82 c. ř. s. není samostatný rekurs přípustný, protože usnesení takové se ani svou povahou ani důsledky neliší od opatření, jež učiní soud sám podle § 181 c. ř. s. k přípravě dalšího řízení. Jde tu o to, aby odpůrce byl informován a aby se mohl vyjádřiti k přednesu žalobcovu. Tu nejde ještě o opatření, jež by mělo umožniti provedení důkazu o přednesu odpůrce, jehož zde zatím ani není; nejde tedy o případ §§ 303, 304 c. ř. s., nehledíc k tomu, že ani v takovém případě by žalobce neměl samostatného opravného prostředku (§ 319, odst. 2 c. ř. s.); správně jde tu tedy o případ obdobný §§ 299, 319, odst. 1 c. ř. s., kde je opravný prostředek vyloučen. Takovým příkazem soudním není přec žalující strana ve svých právech procesních nijak dotčena, když sama se na listiny v žalobě jako na důkazy

odvolávala. Je zajisté také v jejím zájmu, aby se žalovaný mohl k jednání připravit a aby také přípravný spis buďoval na spolehlivé informaci, k níž zajisté náleží, aby právní zástupce žalovaného věděl, o které korespondenci žalobce své nároky opírá a aby k ní mohl zaujati stanovisko v přípravném spisu. Žalobce neprávem dovozuje přípustnost rekursu z toho, že v § 82, odst. 1 c. ř. s. rekurs výslovně vyloučen není.

Čís. 17526.

Předpoklady odpovědnosti dráhy podle zákona č. 86/1937 Sb. z. a n. Pojem »trať« a »jevy« ve smyslu § 196 dotč. zák.

Odpovědnost dráhy podle tohoto zákona nezakládají nebezpečné závadné stavy železničního zařízení, je-li zdroj jejich nebezpečnosti mimo železniční dopravu na trati.

Dráha neručí podle zákona č. 86/37 Sb. z. a n. za úraz cestujícího následkem vadného stavu zábradlí, jejímž účelem je zabezpečiti cestující na nástupišti před nebezpečím hrozcím jim z místa ležícího mimo trať (z hlubokého příkopu vedle nástupiště), ledaže při způsobení úrazu spolupůsobily nebezpečné okolnosti, které mají svůj původ ve zvláštní povaze železniční dopravy (na př. velký nával cestujících).

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Rv II 336/39.)

Žalobkyně domáhá se na žalované straně (železniční správa) náhrady za úraz, jež utrpěla tím, že, když čekala na nástupišti na vlak a ustupovala dozadu, dotkla se žárnicové tyče zábradlí, oddělujícího nástupiště od příkopu, tyč ta následkem toho vypadla a žalobkyně se zřítila do příkopu. Prvý soud neuznal žalobou uplatňovaný nárok důvodem po právu. Odvolací soud žalobou uplatňovaný nárok důvodem po právu uznal. **Důvody:** Zábradlí nebylo v kritické době v pořádku. Obzvláště žárnice nebyly zasunuty do sebe tak pevně, jak by to byla vyžadovala bezpečnost cestujících. Na tom nemění nic stav, který zjistil první soud při místním ohledání, neboť tehdy byly již žárnice zase pevně do sebe zasazeny. Při místním ohledání bylo ostatně zjištěno, že žárnice se nevysouvají, i když se na ně se vši vahou posadí dva muži. Z toho však vyplývá, že v kritické době žárnice nebyly řádně do sebe zasunuty, neboť jinak by nebyly mohly povoliti, kdyby si byla na ně žalobkyně i s M. sedla, což ovšem není ničím prokázáno. Za těchto okolností však jest míti za to, že za úraz žalobkyně jest výhradně zodpovědná dráha, pokud se týče její zaměstnanci, kteří se o to nepostarali, aby zábradlí bylo v kritické době v pořádku. Na tom nemění nic, že není vyloučeno, že po prohlédnutí zábradlí bylo zábradlí někým poškozeno tak, že žárnice do sebe zasunuté byly uvolněny, neboť, kdyby zaměstnanci žalované dráhy byli zábradlí prohlédli těsně před příjezdem vlaku, nebo než žalobkyně se odebrala na nástupiště, mohli a musili poškození pozorovati a mohli je beze všeho opravit, jak se to po

úrazu stalo. Z toho však vyplývá, že tu nejde o neodvratnou událost ve smyslu § 196, odst. 2 žel. zák. Mylný je i názor prvního soudu, že žalobkyně si zavinila úraz sama tím, že si zábradlí a jeho poškození nevěšila a neohlédnuvši se, postupovala po zpátku až padla, neboť není přece ničím prokázáno, že by již před úrazem byla žárnice mezi sloupky 13. a 14. skleslá šikmo k zemi. Byly-li však žárnice do sebe vsunuty, ovšem nedostatečně, nelze žalobkyni přičítati za vinu, že se nepřesvědčila, zdali žárnice jsou zasunuty do sebe pevně. O to se postarati bylo věci dráhy, pokud se týče jejich zaměstnanců (§ 70 žel. zák.). Žalobkyně, která na nástupišti spatřila zábradlí z betonových sloupků spojených 60 mm silnými železnými rourami, mohla právem předpokládati, a to i při největší opatrnosti, že zábradlí vydrží její dotek, pokud se týče nepovolí, když se i o ně opře. Nelze tedy mluvit o tom, že by žalobkyně stihalo nějaké zavinění podle § 1297 obč. zák. a je proto odůvodněna výtká, že první soud neposoudil věc správně po stránce právní, nemá-li za to, že za úraz výhradně zodpovídá dráha, které se za daných okolností nezdařil vyvíňovací důkaz podle § 196 (2) želez. zákona. Při tom se dodává, že trať ve smyslu § 196 (1) želez. zák. se rozumí nejen t. zv. širá trať ve smyslu dopravních prostředků, nýbrž také plocha ke kolejím přímo přilehlá, tedy v souzeném případě i nástupiště. Že však jde tu o výkon a zjev, kterým se na venek projevuje nebezpečnost vlastní železniční dopravy, odůvodnil správně první soud v napadeném rozsudku.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Pokud odvolací soud použil na souzený případ ustanovení § 196 zákona č. 86/1937 Sb. z. a n., nemůže dovolací soud tento názor schváliti a jest v tom směru odůvodněna výtká právní mylnosti.

Podle rozsudkového zjištění čekala žalobkyně na nástupišti na vlak č. 316 a úraz se stal tím, že, když ustupovala dozadu, dotkla se žárnicové tyče zábradlí, oddělujícího nástupiště od příkopu 1.80 m hlubokého, žárnicová tyč následkem toho spadla, žalobkyně se zřítila do příkopu, nalézajícího se za zábradlím, při čemž utrpěla úraz na levé noze. Předpis § 196, odst. 1 dotč. zákona stanoví, že, byl-li někdo poškozen na těle (na zdraví) neb usmrčen při železniční dopravě na trati úkony nebo jevy, kterými se navenek projevuje nebezpečnost vlastní této dopravy, odpovídá za škodu, která z toho vznikla, železniční podnik. Této odpovědnosti je zproštěn jen, prokáže-li některý z vyvíňovacích důvodů, uvedených v druhém odstavci téhož zákonného ustanovení. Je tedy odpovědnost dráhy podle dotčeného ustanovení zákona omezena jednak na železniční dopravu v určitém nebezpečenském pásmu, jednak na škody nastalé následkem typického nebezpečství vlastního tomuto podniku dopravnímu. Nebezpečenské pásmo je v zákoně označeno výrazem »trať«. Co náleží k trati a tudíž spadá do nebezpečenského pásma, které jest pro posouzení odpovědnosti dráhy podle dotčeného zákona významné, je různé podle toho, jde-li o trať širokou (otevřenou) nebo o trať v obvodu stanic. V souzeném případě jde jen o výklad pojmu »trať«

v obvodu stanice. Trati rozumí se ona část dráhy, která je určena k výkonu dopravy po kolejích; k tomu patří nejen všechny koleje se zabezpečovacími a ochrannými zařízeními, ale také plochy bezprostředně přilehlé, t. j. nástupiště (srovn. motivy tis. 698). Podle toho nemůže býti pochybnosti o tom, že místo, kde se úraz stal, když žalobkyně čekala na vlaku, náleží ke trati. Není však dána další podmínka vzniku odpovědnosti železničního podniku podle § 196, odst. 1 zák., že někdo byl na těle (zdraví) poškozen nebo usmrčen při železniční dopravě »úkony nebo jevy, kterými se na venek projevuje nebezpečnost této dopravě«. Tím se konkretisuje požadavek souvislosti úrazu se železniční dopravou na trati tak, že nezakládá každý úraz vzniklý při železniční dopravě na trati zodpovědnost železničního podniku, nýbrž pouze úraz vzniklý působením zevních projevů (činností, úkazů) železniční dopravy na trati a to tak, že se žádá, aby byly určitým způsobem kvalifikovány, totiž, aby se jimi projevovala nebezpečnost vlastní této dopravě. Škoda musí tudíž býti následkem typického nebezpečnosti vlastní železniční dopravy na trati, jako na př. následkem použití pohonu parního (jiskry), rychlosti provozu, spěchu při něm a návalu, váhy vozidel a pod. (motivy tisk. 445, str. 16). »Jevy« ve smyslu dotčeného ustanovení rozumějí se určité závadné stavy zařízení železniční dopravy, které se jeví objektivně jako projevy nebezpečnosti vlastní železniční dopravy na trati. Odpovědnost dráhy podle dotčeného zákona nezakládají tudíž nebezpečné závadné stavy železničního zařízení, když zdroj jejich nebezpečnosti jest mimo železniční dopravu na trati. V souzeném případě šlo o úraz, který byl v příčinné souvislosti se závadným stavem zábradlí, oddělujícího nástupiště od hlubokého příkopu, nalézajícího se za zábradlím mimo nástupiště. Při posouzení otázky, bylo-li nebezpečí, vyvolané pro cestující závadným stavem zábradlí, projevem nebezpečnosti vlastní železniční dopravy na trati, je rozhodujícím účel, kterému zmíněné zábradlí sloužilo. Tu je nepochybné, že mělo zabezpečiti cestující na nástupišti před nebezpečím hrozícím jim z toho, že v bezprostřední blízkosti nástupiště, ale mimo trať, je hluboký příkop. Toto nebezpečí hrozilo cestujícím z místa ležícího mimo trať. Nejde proto při nebezpečí, kterému zábradlí mělo zabrániti, o nebezpečí vlastní železniční dopravy na trati, ježto nevyplývá z nebezpečnostních zdrojů typických pro tuto dopravu. Že by při způsobení úrazu spolupůsobily také určité nebezpečné okolnosti, které mají svůj původ ve zvláštní povaze železniční dopravy a pro které by se vadný stav zábradlí v určitém případě, ve kterém právě pro tyto okolnosti k úrazu došlo, projevoval navenek jako nebezpečný jev vlastní železniční dopravy, jako na příklad velký nával cestujících na nástupišti, kterým byla poškozena na nebezpečné zábradlí zatlačena, nevychází ze zjištění nižších soudů.

Z uvedeného vyplývá, že nejsou dány předpoklady pro odpovědnost dráhy za úraz žalobkynin podle zákona č. 86/1937 Sb. z. a n. z ručení za výsledek. Zbývá ještě zkoumati, je-li odpovědnost dráhy dána podle předpisů občanského zákona o náhradě škody podle zavinění. Podle žalobkynina přednesu došlo k úrazu pro naprostý nedostatek opatření nástupiště řádným a pevným zábradlím a pro naprosto vadné a nedo-

statečně osvětlení nástupiště. V tomto přednesu žalobkyně je spatřovati dostatečné tvrzení zavinění dráhy. Podle zjištění odvolacího soudu závazného pro nejvyšší soud bylo sice nástupiště v době úrazu dostatečně osvětleno, avšak nebyly žárnicové tyče zábradlí tak pevně do sebe zasunuty, jak by toho vyžadovala bezpečnost cestujících, takže dotek těchto tyčí žalobkyni stačil k tomu, aby povolily, takže se žalobkyně zřítila do příkopu. Zavinění dráhy, pokud se tyče jejich zaměstnanců je v tom, že zaměstnanci, ačkoliv podle jejich vlastního tvrzení zábradlí stále kontrolovali, nezjistili, že žárnicové tyče jsou na místě, kde se úraz stal, volně pohyblivé a nedostatečně do sebe zasunuty. Kdyby byli zaměstnanci při zkoumání zábradlí postupovali s patřičnou opatrností a bdělostí, nemohl jim tento vadný stav zábradlí ujíti a byli by se musili postarati o takovou úpravu zábradlí, aby skutečně bylo ochranou před nebezpečím, že cestující na nástupišti může při tom, když se o zábradlí opře, spadnouti do hlubokého příkopu za zábradlím. Dráha byla povinna opatřiti takto pro bezpečnost cestujících takové zábradlí na nástupišti a ručí i za zavinění osob, jichž k dohledu na toto zábradlí použila [§ 1313 a) obč. z.]. Naproti tomu nebyly zjištěny skutečnosti, z nichž by bylo lze usouditi na zavinění žalobkyně na utrpěném úrazu. Odvolací soud zjistil, že si žalobkyně nesedla na zábradlí, nýbrž, že se tohoto, když ustupovala dozadu, pouze dotkla, v důsledku čehož žárnice spadla. V tom, že se žalobkyně nepřesvědčila před dotekem zábradlí, jsou-li žárnice do sebe pevně zasunuty, nelze spatřovati její zavinění, jak odůvodnil již správně odvolací soud, na jehož důvody se dovolatel odkazuje. Je tudíž mezitímní rozsudek o nároku žalující strany na náhradu škody z těchto důvodů správný.

Čís. 17527.

Zákon o soukromých zaměstnancích č. 154/1934 Sb. z. a n.

Jde o důležitý důvod pro předčasné propuštění podle § 34 č. 1 uved. zákona, vybral-li si zaměstnanec (vedoucí obchodu) ze svěřené pokladny peněžitou částku na úhradu svého nároku na odměnu za zvláštní služby již v době, kdy tento jeho nárok, který si činil, nebyl mezi ním a zaměstnavatelem ani co do důvodu ani co do výše a splatnosti dohodnut nebo učiněn nesporným.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Rv II 382/39.)

Žalobce domáhá se žalobou zaplacení mzdy za čtvrtletní výpovědní lhůtu tvrdě, že ho žalovaný předčasně propustil, nemáje k tomu zákonného důvodu. Žalovaný bránil se tím, že propuštění žalobce stalo se právem, ježto žalobce vybral z pokladny, kterou vedl, neoprávněně 2.000 K. Prvý soud zamítl žalobu. Odvolací soud vyhověl žalobě.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

K vyvrácení tvrzeného důvodu předčasného zrušení zaměstnanec-kého poměru udal žalobce jako strana slyšen, že při revisi pokladny upozornil revisora, že konal žalované straně mimořádné práce, za které si činí nárok na 4.000 až 5.000 K a že si 2.000 K za inkasní práci v Polsku a Rakousku vyzvedne z pokladny, že však počká 3 dny, aby revisor jeho požadavky mohl sdělit šéfovi a že si částku 2.000 K po revisi z pokladny vybral. Z tohoto přednesu žalobce vyplývá, že jeho nárok na 2.000 K za inkasa nebyl v době, kdy žalobce peníze z pokladny jemu svěřené vybral, ani co do důvodu, ani co do výše a splatnosti mezi žalobcem a žalovaným dohodnut, anebo nesporným učiněn. Když tedy žalobce za tohoto stavu věci peníze z pokladny jemu svěřené, bez vědomí a souhlasu zaměstnavatele, vybral, dopustil se jednání, pro něž se stal nehodným důvěry zaměstnavatelovy a předčasné propuštění bylo odůvodněno podle § 34, odst. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. Vybrání peněz z pokladny nemohlo býti ospravedlněno tím, že žalobce svůj úmysl peníze vybrati sdělil revisorovi s tím, že počká 3 dny, aby revisor jeho nároky zaměstnavateli sdělil, ježto žalobce, když peníze vybral, prv než žalovaný dal k tomu svolení, jednal svémocně a proti služebním povinnostem z jeho postavení jako správce pokladny vyplývajícím. Z důvodu § 34 č. 1 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. byl však žalovaný oprávněn zrušiti pracovní poměr bez výpovědi jen do 8 dnů po tom, kdy se o něm dozvěděl. Žalobce jako strana k důkazu slyšen udal, že při telefonickém rozhovoru o svých nárocích za mimořádné práce sdělil žalovanému, že si 2.000 K na částečnou jich úhradu již vybral a že telefonický rozhovor se stal dne 6. nebo 7. prosince 1937. Žalovaný o této okolnosti vůbec slyšen nebyl a odvolací soud se tím, kdy se žalovaný o vyzvednutí peněz z pokladny dozvěděl a zda byl služební poměr zrušen do 8 dnů potom, nezabýval a skutková zjištění v tomto směru neučinil. Za tohoto stavu věci nelze mluvit o tom, že tu bylo předpokládáno svolení žalovaného k výběru 2.000 K, jak druhá stolice uvádí. Řízení zůstalo v tomto směru neúplným a bylo proto již z důvodu vadnosti rozsudek odvolacího soudu zrušiti.

Čís. 17528.

Poddlužník, který vzal postup pohledávky na vědomí, ačkoliv nebyla dodržena forma ujednaná pro postup, nemůže nedodržení formy uplatňovati.

Kondice podle § 1431 obč. zák. předpokládá, že byl placen nedluh; nejde o obohacení, když druhá strana dostává jen, co jí po právu náleží, bez rozdílu, zda jí plní dlužník sám, nebo někdo jiný za něho.

Dlužník, jenž plnil vymáhajícímu věřiteli, ač věděl, že zabavená pohledávka byla před zabavením postoupena jiné osobě, nemůže na vymáhajícím věřiteli plnění požadovati zpět.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, Rv II 404/39.)

Žalující země Moravskoslezská přednesla, že zadala Dr. Janu Ch., staviteli v O. v roce 1932 a 1933 stavbu jezu na Moravě. Dr. Ch. oznámil pak dopisem 22. května 1933 zemskému úřadu v B., že veškeré pohledávky, které vzniknou prováděním této stavby postupuje Bance českoslov. legii v P. Účtárna zemského úřadu vyplatila této bance podle upravených splátkových výkazů bez závady obnosy 45.000 K a dvakrát po 70.000 K, ale další upravený obnos 60.000 K podle výkazu ze dne 6. září 1933 byl vyplacen věřitelům Dr. Ch., mezi jinými i straně žalované bance A. částkou 15.296 K 60 h touto žalobou na žalované vymáhanou a to podle usnesení okresního soudu v O. ze dne 29. srpna 1933 č. j. E... a to dne 10. listopadu 1933. Banka čsl. legii zažalovala však zemi Moravskoslezskou tvrdíc, že tyto obnosy byly věřitelům Dr. Ch. vyplaceny neprávem, ježto byly jí pravoplatně před exekuci postoupeny. Rozsudkem krajského soudu v B. ze dne 7. června 1935 č. j. Ck, který nabyl moci práva, byla žalobkyně (země Moravskoslezská) odsouzena zaplatiti cessionáře Bance čsl. legii v P. obnos 43.472 K, ježto prý nebyla oprávněna obnos ten vyplatiti vymáhajícím věřitelům Dr. Ch. Tento obnos žalobkyně vyplatila Bance čsl. legii dne 27. září 1935, spolu s obnosem 17.104 K 85 h, zadržovaných z pohledávky Dr. Ch. za úpravu řeky Dř., aby se vyhnula další žalobě, která musila skončiti revněž v její ne prospěch. Žalobkyně je, jak tvrdí, k žalobě aktivně legitimována, neboť skutečně byla kontrahentem smlouvy o zadávání prací na řece M. s Dr. Ch. a nebyl jím Česko-Slovenský stát (ministerstvo zemědělství). Onen obnos Bance čsl. legii také sama ze svého zaplatila. Fondy vodních staveb nejsou samostatnými právními osobami, nýbrž pouze účelovým jménem žalující strany. Žalovaná A. banka je prý zažalovaným obnosem bezdůvodně obohacena, neboť vedla pro tento exekuci v době, kdy pohledávka Dr. Ch. za žalobkyni byla tímto pravoplatně postoupena Bance čsl. legii, a tudíž již exekutu Dr. Ch. nepřislušela, a nepatřila do jeho majetkové sféry. Vyplacení sporné pohledávky žalobkyni žalované stalo se pouze právním omylem a žalovaná dosáhla uspokojení své pohledávky ze jmění strany žalující zcela neprávem. Ostatně žalovaná vedla exekuci k vydobytí své pohledávky za Dr. Ch. a uvedla v ní jako poddlužníky ministerstvo zemědělství jako úřad poukazující a Zemskou pokladnu v B. jako úřad likvidující, tudíž uvedla osoby, které nemohou být dlužníky, a z toho důvodu šlo prý již o exekuci od počátku nulitní. Žalobkyně neodpovídá za škodu žalované, neboť tuto nezavinila a vyplatila žalované sporný obnos jen z právního omylu. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud zamítl žalobu.

D ů v o d y:

Pro provedení cesse pohledávky ze stavby jezu byla ovšem ve všeobecných podmínkách pro práce a dodávky při provádění vodohospodářských meliorací předpokládána určitá forma (vyhotovení kolokované listiny postupní); jakmile však žalobkyně, nedbající této formality, vzala na vědomí dne 27. června 1933 postup pohledávky na Legio-

banku, aniž byly dodrženy tyto formalities, byl tento postup platný a nemůže nedodržení dotčené formy uplatňovatí žalovaná jako osoba třetí. Pro platnost postupu na Legiobanku stačilo, že šlo o pohledávku třebas budoucí, přece jenom dostatečně opodstatněnou, pokud šlo o její důvod. Nebylo třeba, aby v době postupu byly již také splatny jednotlivé splátky (srov. rozh. č. 10366, 13099 Sb. n. s.). Nesprávně posoudily však nižší soudy otázku obohacení. Kondice podle § 1431 o. obč. z. není odůvodněna v každém případě, když někdo platil dluh jinak správný a splatný, třebas podle stavu věci tuto povinnost neměl a platil jen omylem a v domnění, že tuto povinnost má. Podle § 1431 o. obč. z. musí jíti o placení nedluhu a tím o obohacení, poněvadž se druhé straně dostává něco, nač nemá vůbec nároku; nejde tedy o obohacení, jestliže strana dostává, co jí po právu náleží bez rozdílu, zda ji plní sám dlužník, nebo za něho někdo jiný (srov. rozh. č. 14021, 10941, 6652 Sb. n. s.). V souzené věci však zaplatila žalobkyně po provedeném exekucním zabavení pohledávku žalované, ač věděla, že pohledávka byla již před tím postoupena Legiobance a tento postup dotčeným dopisem vzala k vědomí a ač mohla použití oprávnění podle § 307 ex. ř. a § 1425 o. obč. z. a složití dotčenou částku k soudu. Žalobkyně netvrdí, že žalovaná měla vědomost o dřívějším postupu a že snad jednala obmyslně. Žalovaná obdržela tedy jen to, co jí náleželo a žalobkyně nemůže po ní požadovati zpět, co plnila.

Čís. 17529.

Nebyl-li rozsudek o rozvodu jednomu z manželů řádně doručen, ježto byl náhradně doručen druhému manželovi, nemůže býti podkladem pro usnesení o rozluce manželství podle § 17 rozl. zák.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1939, R I 223/39.)

Srov. čís. 12412 Sb. n. s.

K žalobě navrhovatelky Marie Š. bylo její manželství pravoplatně rozvedeno z viny jejího manžela Milana Š. Kontumační rozsudek v onom sporu o rozvod byl doručen Milanu Š. náhradně podle § 102 c. ř. s. do rukou navrhovatelky, která nyní žádá, aby bylo její manželství podle § 17 rozl. zákona prohlášeno za rozloučené. Této žádosti nižší soudy vyhověly.

Nejvyšší soud jí zamítl.

Důvody:

První podmínkou, by manželství podle § 17 rozl. zák. mohlo býti cestou nespornou soudem rozloučeno, jest, by rozsudek vyslovující rozvod, byl pravoplatným, co zkoumati musí v rozlukovém sporu nesporný soudce. V souzeném případě, jak jde ze spisů o sporu rozvodovém, byl rozsudek pro zmeškání o rozvodu manželství doručen vzdálenému Mila-

novi Š. — tehdy žalovanému — do rukou jeho žalující manželky. Podle výslovného ustanovení posl. odstavce § 103 c. ř. s. jest neplatné náhradně doručení příslušníkům rodiny, když tyto osoby jsou účastny právní rozepře jako odpůrcové osoby, které má býti doručeno. Nebyl-li však rozsudek o rozvodu vzdálenému Milanovi Š. řádně doručen, nestal se proti němu podle § 416 c. ř. s. účinným a proto nemůže býti ani podkladem pro usnesení o rozluce manželství podle § 17 cit. zák. (srov. č. 12412 Sb. n. s.). Bylo proto rozhodnouti jak se stalo.

Čís. 17530.

Pokud jest se zřetelem na široké pole obchodní činnosti zaměstnavatele a zaměstnance a na předmět sporu (zjištění, byl-li sjednán služební poměr) vyhověno předpisu § 16, odst. 1 a § 32 zák. č. 131/1931 v doslovu vládního nařízení č. 280/1938, že přisídící pracovního soudu náleželi podobnému oboru jako sporné strany.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1939, Rv I 503/39.)

Žalovaná strana, jež provozuje obchod potravinami a textilním zbožím, přijala podle smlouvy akviziterské ze dne 10. října 1934 žalobce jako akvizitéra pro zprostředkování obchodu v oboru zboží zlatnického, klenotnického, hodinářského a optického, dále gramofonů, jízdních kol, fotoaparátů, radiopřístrojů a zboží textilního a konfekčního. Prvý soud (pracovní soud) zamítl žalobu žalobcovu proti žalované z pracovního poměru na zaplacení určité částky a vydání pracovního vysvědčení. Odvolací soud žalobě částečně vyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o niž jde, uvedl

v důvodech:

Žalovaná strana vytýká jako zmatečnost, že nižší soudy nebyly řádně obsazeny, ježto při jednotlivých jednáních nebyli přisídícími odborníci z oboru zlatnického, ani akvizitéri-odborníci v oboru zboží zlatnického, tedy osoby náležející témuž anebo alespoň podobnému povolání jako sporné strany (§§ 16 a 32 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n.). Okolnost žalovanou stranou vytýkaná mohla by zakládati zmatečnost jen tehdy, byly-li jí porušeny předpisy o obsazení pracovního soudu, t. j. byl-li porušen předpis, jenž imperativně určuje, jak je obsazovati senáty u těchto soudů (rozh. č. 16458 Sb. n. s.). Zákon č. 131/1931 Sb. z. a n. určuje obsazením soudu v §§ 16 a 32. Předpisy tyto byly novelisovány vládním nařízením ze dne 11. listopadu 1938 č. 280 Sb. z. a n. Jsou to předpisy povahy veřejnoprávní a tedy velící, dotčené nověle přísluší proto zpětná působnost (Sb. n. s. č. 2163, 2240 a. 10221), a jest výtku zmatečnosti posuzovati podle § 16 cit. zák. v novelisovaném znění. Podle § 16, odst. 2 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. ve znění vládního nařízení č. 280/1938 Sb. z. a n., jenž platí podle § 32 tohoto zákona i pro ob-

sazení odvolacího soudu ve sporech pracovních o hodnotu vyšší než 300 K, povolávají se přisedící k zasedání tak, aby náleželi těmž a, není-li to možno, aspoň podobnému povolání jako jsou strany, není-li jich, povolává předseda k zasedání přisedící, kteří náležejí těmž anebo podobnému oboru, jako jsou strany. V souzené věci žalovaná strana provozuje odbchod potravinami a textilním zbožím a podle smlouvy akvizičské ze dne 10. října 1934 přijala žalobce jako akvizitéra pro zprostředkování obchodu v oboru 1. zboží zlatnického, klenotnického, hodinářského a optického, 2. gramofonů, jízdních kol, fotoaparátů a jejich součástech, 3. radiopřístrojů a 4. textilního a konfekčního. Se zřetelem na poměrně široké pole obchodní činnosti žalované strany a na předmět tohoto sporu, — v němž jde v první řadě o zjištění, zda mezi spornými stranami byl sjednán slušební poměr — bylo vyhověno předpisem § 16, odst. 2 a § 32 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. v doslovu vládn. nař. č. 280/1938 Sb. z. a n., neboť konaným šetřením zjištěno, že přisedící náleželi podobnému oboru, jako sporné strany.

Čís. 17531.

Nezletilý, zaměstnaný jako dělník s měsíčním platem 500 K, může samostatně platně podstoupiti pojistnou smlouvu o autě jemu náležejícím, činí-li pololetní premie pouze nepatrnou částku.

Ve sporu vzniklém z takové smlouvy nepotřebuje nezletilý spolupůsobení zákonného zástupce.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1930, Rv I 733/39.)

Pojistkou sjednanou mezi stranami podle pojistného návrhu ze dne 21. dubna 1937, pojistil nezletilý žalovaný svůj osobní automobil proti poškození, krádeži a ohni. Zalobkyně domáhá se nyní na žalovaném zaplacení první premie (260 K) a vznesla mezeitímní určovací návrh na zjištění, že pojistná smlouva uzavřená mezi žalující a žalovaným podle návrhu ze dne 21. dubna 1937 na pojištění osobního automobilu proti poškození, krádeži a ohni, byla uzavřena doručením pojistky a, že v důsledku toho jest dosud v platnosti. Proti žalobě namítl žalovaný, že jde o první premii, zažalovanou po uplynutí tří měsíců po její splatnosti, neboť podle § 7 č. 2 všeobec. poj. podmínek k pojistce připojených jest první premie s poplatky splatna v době, která jest v pojistce stanovena jako počátek pojištění. Tento počátek jest v pojistce uveden výslovně dnem 20. dubna 1937, takže žaloba, podaná dne 13. srpna 1937, byla podána po ulnutí 3 měsíců od počátku pojištění. Podle § 7 č. 3, odst. 2 podmínek jest proto míti za to, že žalující od pojistné smlouvy odstoupila. Nižší soudy zamítly žalobu a nevyhověly mezeitímnímu určovacímu návrhu.

Nejvyšší soud vyhověl mezeitímnímu určovacímu návrhu žalobkyně.

Důvody:

I kdyby se za to mělo, že byla v souzeném případě splatnost první premie podle § 7, odst. 2 všeobecných podmínek pro pojištění silostrojů ujednána v době, která je v pojistce stanovena jako počátek pojištění, nemůže z toho žalovaný nic vytěžit pro svoje stanovisko. Podle pojistky nastal totiž počátek pojištění dnem 23. dubna 1937, pojistka sama však byla vydána až dne 18. května 1937, takže bylo ono ujednání o době splatnosti první premie nemožné a proto neplatné. Z této zásady vycházel nejvyšší soud v rozhodnutí č. 16334 Sb. n. s. a nemá důvodu, aby se od ní odchýlil v souzené věci. Podle toho jest míti za to, že ve smyslu § 23, odst. 2, 3 zákona č. 145/1934 Sb. z. a n. nastala splatnost první premie, vlastně první její části, o jejíž zaplacení bylo žalováno, až doručením pojistky, jež se stalo teprve po dni 18. května 1937, jak jest nesporno. Za počátek tříměsíční lhůty ve smyslu § 28, odst. 1 uved. zákona a čl. 7, odst. 3 všeobecných pojišťovacích podmínek nelze tedy pokládati den 23. dubna 1937, nýbrž pozdější dobu, nejdříve po dni 18. května 1937, takže tato lhůta neuplynula do dne podání žaloby, to jest do dne 18. srpna 1937. Nenastal proto následek, který uvedené zákonné a smluvní ustanovení spojuje s marným uplynutím této lhůty. Odvolací soud vycházel v tomto směru z jiného právního názoru a neposoudil věc správně po právní stránce. Nižší soudy se neobíraly sice námitkou, že jest pojištění neplatné pro nezletilost žalovaného, avšak to nemělo vlivu na výsledek sporu. Je nesporno, že byl žalovaný vlastníkem automobilu v době, kdy návrh na pojištění podepsal, dále že jest zaměstnan jako dělník s platem 500 K měsíčně. Šlo tedy jen o právní posouzení, zda závazek, který žalovaný podstoupil pojistnou smlouvou, byl úměrný jeho příjmům. Hledíc k výši pojistného, jež činí pololetně toliko 260 K, je tomu přisvědčiti. Pojistná smlouva, týkající se automobilu, který je vlastnictvím žalovaného, neukládala mu při takové výši pojistného závazek, jaký by se vymykal z jeho samostatného opatření ve smyslu § 246 obč. zák., třebaže šlo o pojistnou smlouvu víceletou. Námitka neplatnosti smlouvy je tedy bezpodstatná. V důsledku toho nezletilý žalovaný podle § 2 c. ř. s. nepotřeboval v souzené rozepři spolupůsobení zákonného zástupce.

Čís. 17532.

Zmeškala-li strana následkem nesprávného právního poučení předsedou a zapisovatelem rozhodčího výboru živnosteského společenstva o lhůtě k podání odporu proti rozhodnutí rozhodčího výboru podle § 38 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n. tuto lhůtu a byla-li proto žaloba podle § 38 dotč. zák. pro opožděnost zamítnuta, nepřisluší straně z tohoto důvodu proti předsedovi a zapisovateli nárok na náhradu škody, zavinila-li si škodu tím, že obmezila žalobu, kterou uplatňovala jednak odpor podle § 38 zákona č. 131/1931 Sb. z. a n., jednak se domáhala bezúčinnosti

rozhodčího nálezu podle § 595 c. ř. s., na první důvod, ačkoliv si musila nebo měla uvědomiti, že lhůta k odporu podle § 38 zák. č. 131/1931 je již zmeškána.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1939, Rv I 1002/39.)

Žalobce přednesl, že žalovaný Bohumil K. jako předseda rozhodčího výboru při společenstvu pekařů v P., který rozhodoval o žalobě žalobce proti Josefu B., pekařskému mistru v P., o zaplacení práce přes čas v částce 17.006 K 54 h, a žalovaný Jan V. jako zapisovatel rozhodčího výboru, při vydání nálezu, kterým byl žalobcův nárok zamítnut, udělili žalobci nesprávné právní poučení, tvrdíce v rozporu s předpisem § 38 zákona o pracovních soudech, že se může brániti proti nálezu žalobou u pracovních soudu, kterou jest podati do 15 dnů ode dne doručení písemného nálezu. Žalobce věřil tomuto poučení a čekal na písemné vyhotovení nálezu, který mu byl však doručen až po 15 dnech od vyhlášení a tudíž v době, kdy lhůta k podání žaloby (odporu) k pracovnímu soudu již uplynula, protože od vyhlášení nálezu, jemuž byl žalobce osobně přítomen, uplynulo více než 15 dnů. Žaloba ta (odpor) byly skutečně pravoplatně zamítnuty pro opožděnost. Tímto nesprávným poučením byl žalobce připraven o možnost obhájití svá práva a utrpěl tak škodu ztrátou pohledávky o zaplacení práce přes čas v částce 17.006 K 45 h s útratami v zažalované výši 19.789 K 15 h. Žalobce domáhá se náhrady této škody proti oběma žalovaným solidárně, poněvadž mu způsobili škodu úmyslně nesprávným právním poučením. Žalovaní namítli mimo jiné, že si žalobce zavinil újmu, která mu vzešla, sám tím, že žalobu podanou u pracovního soudu v Praze včas ve 3měsíční lhůtě, omezil v řízení před první stolicí tím, že se vzdal uplatnění nárok, pokud se domáhal též bezúčinnosti rozhodčího výroku podle § 595 a násl. c. ř. s. Nižší soudy neuznaly žalobou uplatňovaný nárok důvodem po právu, odvolací soud z těchto důvodů: Jediný odvolací důvod nesprávného posouzení právního shledává odvolání v tom, že názor procesního soudu, který věc posoudil podle § 1300 o. z. o. a nikoli podle §§ 1295, 1297 a 1299 o. z. o., jest nesprávný, neboť žalovaní prý odpovídají podle těchto zákonných ustanovení za škodu žalobcovu, a to tak, že žalovaný K. při ústním jednání rozhodčím a druhý žalovaný V. i pozdním doručením nálezu, oba podepsáním nesprávného poučení zamezili, že žalobce nemohl včas své právo uplatnit před pracovním soudem. S tímto názorem však nelze souhlasiti. V zásadě jde o to, zda v nesprávném poučení předsedou rozhodčího výboru společenstva pekařů ve V. P. jest spatřovati zavinění žalovaného K., který byl předsedou výboru a V., který byl zapisovatelem. Především jest si uvědomiti, že poučení ono týkalo se lhůty k podání opravného prostředku proti rozhodčímu nálezu, o kteréžto lhůtě mluví § 38 zák. č. 131/1931 ve Sbírce zákonů a nařízení řádně vyhlášeného. Podle ustanovení § 2 o. z. o. nemůže se nikdo omlouvat, že mu zákon řádně vyhlášený nebyl znám. Je-li však tomu tak, pak ani nesprávné poučení, kterého se žalobci dostalo, nemůže ho omluviti, neboť okolnost ta jest nerozhodnou,

hledíc k ustanovení § 2 o. z. o. a k preklusivní zákonné lhůtě, tedy neprodlužitelné lhůtě 15 dnů podle § 38 zák. o prac. soudech. Nesprávné poučení neomlouvá, ani bylo-li dáno řádným soudem, když na neznalost zákona řádně vyhlášeného nikdo s úspěchem odvolávat se nemůže a neznalost ta pro posouzení subjektivního zavinění jest bezvýznamnou, nemůže býti přičítána za zavinění a neomlouvá ji ani okolnost, že účastněné osoby o předpisu zákonném nevěděly nebo věděti nemohly. Právní předpis zavazuje bez ohledu na jeho znalost, a jest lhostejno též, zda neznalost byla zaviněná či nezaviněná. Podle toho bylo povinností žalobcovou, aby sám dbal dodržení lhůty, stanovené v § 38 zák. o prac. soudech a nemůže proto důvodně svalovati vinu, že podal žalobu opožděně pokud pak jde o V. tím méně, když ten, jak zjištěno, fungoval jako zapisovatel, a když nález byl žalobci doručen až po lhůtě 15 dnů, takže právní poučení v nálezu obsažené i doba jeho doručení jest bez významu. Není tedy správné, tvrdí-li odvolání, že žalobci žalovaní zne-možnili včasné uplatnění jeho práva před pracovním soudem, neboť podání žaloby v čas nebylo žalobci znemožněno vůbec.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Podle stavu spisů domáhal se žalobce v roce 1937 před rozhodčím výborem společenstva pekařů v P. [zřízeném podle §§ 122 a 114 b) živn. ř.] proti svému bývalému zaměstnavateli Josefu B. zaplacení práce přes čas (celkem 2968 hodin) ve výši 17.006 K 54 h. Tento nárok byl při ústním jednání rozhodčího výboru dne 27. září, jemuž byl žalobce osobně přítomen, zamítnut; písemný nález, datovaný dnem 2. října 1937, byl žalobci doručen 20. října 1937. Nato podal žalobce dne 4. listopadu 1937 u okresního soudu pro vnitřní Prahu pod sp. zn. C... žalobu, kterou se domáhal jednak změny nálezu rozhodčího výboru odporem podle § 38 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. a pro případ, že by této žalobě nemohlo býti vyhověno, bezúčinnosti nálezu rozhodčího výboru podle § 595 c. ř. s. Za tohoto sporu došlo dne 25. listopadu 1937 k jeho postoupení pracovnímu soudu v P., kde spis obdržel sp. zn. Cpr... a tam při ústním jednání dne 1. prosince 1937 omezil žalobce žalobu jen na odpor podle § 38 zák. o prac. soudech. Žaloba byla však všemi třemi stolicemi zamítnuta pro opožděnost, ježto 15denní lhůta k podání odporu, byl-li žalobce prohlášen nálezu rozhodčího výboru osobně přítomen, běžela podle § 38 cit. zák. ode dne prohlášení, nikoli ode dne doručení nálezu. Předsedou rozhodčího výboru byl první žalovaný B. K., druhý žalovaný A. V. byl zapisovatelem. Proti oběma domáhá se nyní žalobce náhrady škody a zavinění jejich, — přihlédne-li se k jeho přednesu při ústním jednání dne 17. února 1939 — dovozuje z té okolnosti, že oba při vyhlášení nálezu dne 27. září 1937 mu dali vědomě nesprávné právní poučení, následkem něhož byla jeho žaloba, podaná podle § 38 zák. o prac. soudech, pro opožděnost zamítnuta. Tím pozbyl podle svého tvrzení nejen zažalovaný nárok ve výši 17.006 K 54 h, ale byly mu způsobeny ještě další procesní útraty v celkové výši 2.783 K

10 h. Proti této žalobě namítli oba žalovaní mimo jiné nedostatek příčinné spojitosti mezi tvrzeným zaviněním a škodou žalobci vzešlou, dovozující, že škodu si zavinil žalobce výhradně sám a sice obmezením žaloby Čpr. . . , o němž se stala již zmínka v předchozím vyličení stavu spisů. S tímto stanoviskem žalovaných jest souhlasiti. Proti nálezu rozhodčích výborů zřízených podle § 114 b) živn. ř. připouští zákon dva obranné právní prostředky na sobě zcela nezávislé, jak bylo dovedeno již v rozh. č. 16997 Sb. n. s. Jest to jednak žaloba o bezúčinnost rozhodčího nálezu podle § 595 c. ř. s., vázaná podle § 596, odst. 2 c. ř. s. lhůtou tříměsíční, jednak odpor podle § 38 zákona o pracovních soudech vázaný lhůtou 15denní. Tento druhý právní prostředek — odpor — jest ovšem účinnější, neboť dociluje se jím přezkoumání rozhodčího výroku ve věci samé a zákon důvody, pro které lze odpor podati, nijak nemezuje. Žalobu podle § 595 c. ř. s. lze naproti tomu podati jen z důvodů pod č. 1—8 tam výčetmo uvedených a mimo to lze jí docíliti jen zrušení rozhodčího výroku (§ 591, odst. 1 c. ř. s.), nikdy rozhodnutí ve věci samé. Z uvedeného však plyne, že účastník řízení před rozhodčím výborem, jehož žaloba tam byla zamítnuta a který pak zmeškal 15denní lhůtu § 38 cit. zák. k podání odporu, neztrácí tím ještě svůj nárok, je-li tu některý z důvodů č. 1—8 § 595 c. ř. s., pro který může v delší tříměsíční lhůtě § 596, odst. 2 c. ř. s. podati žalobu o bezúčinnost, neboť úspěšný výsledek této žaloby má za následek, že se může pak svého nároku domáhati pořadem práva, jakoby zde vůbec nebyl výrok rozhodčího výboru. Ztráta nároku — a tedy škoda — nastává tudíž v takovém případě teprve tím okamžikem, kdyby účastník zmeškal i tříměsíční lhůtu § 595, odst. 2 c. ř. s. aneb kdyby žaloba o bezúčinnost byla zamítnuta. Z uvedených důvodů se nemůže také v projednávaném případě žalobce domáhati náhrady škody, necht' zmeškaná lhůta k odporu podle § 38 cit. zák. bylo zaviněno žalovanými čili nic. Vždyť sám v celém řízení tvrdí, že zde byly i důvody bezúčinnosti § 595 č. 3 c. ř. s., když rozhodčí výbor byl obsazen způsobem přičicím se stanovám a rozhodčí nález nebyl podepsán všemi rozhodci a právě z těchto důvodů spojil s odporem podle § 38 zák. o prac. soudech i žalobu o bezúčinnost podle § 595 c. ř. s. Tato žaloba byla — což je nepochybné — podána včas v zákonné lhůtě a podle toho, co žalobce sám tvrdí o nezákonném složení rozhodčího výboru a formální vadnosti rozhodčího nálezu, byla by musila míti úspěch. Tu však bylo věcí žalobce, aby celý svůj zájem soustředil především na tuto žalobu a vynasnažil se o její úspěch, zejména když si vzhledem k předpisu § 2 obč. zák. musil neb aspoň měl uvědomiti, že lhůta k odporu podle § 38 zákona o prac. soudech jest již zmeškována a že ani nesprávné právní poučení, jehož se mu snad dostalo, nemůže přivoditi prodloužení lhůty k podání opravných prostředků určené zákonem (srov. rozh. č. 9287 Sb. n. s.). Žalobce však učinil pravý opak. Nejprve souhlasil s tím, aby žaloba, podaná původně u okresního soudu civilního pro vnitřní P., byla postoupena pracovnímu soudu v P., který byl sice věcně příslušný k jejímu projednání, pokud v ní šlo o odpor podle § 38 zák. o prac. soudech, nikoli však pokud šlo o bezúčinnost rozhodčího nálezu podle § 595 c. ř. s. (srov. rozh. č. 13883, 14061,

16997 Sb. n. s.), a později při ústním jednání dne 1. prosince 1937 obmezil žalobu vůbec již jen na odpor podle § 38 zák. o prac. soudech, ač — jak shora již uvedeno — si musil uvědomiti, že tato žaloba nemá naději na úspěch. Za tohoto stavu věci zavinil si tedy žalobce tvrzenou škodu sám a to jak pokud jde o ztrátu nároku proti Josefu B., tak i pokud jde o útraty sporu a právního zastoupení ve věci Čpr. . . , neboť tato škoda vznikla mu teprve jeho vlastními procesními úkony, čímž jest zároveň vyloučena i jakákoli příčinná spojitost s případným zaviněním žalovaných.

Čís. 17533.

Vlastnictví k vydraženým movitým věcem nabývá se teprve zaplacením kupní ceny a převzetím věci vydražitelem. Totéž platí při prodeji věci z volné ruky podle § 280, odst. 1 ex. ř.

V tom, že výkonný orgán po příklepu věci vydražiteli od něho celou kupní cenu přijme, je spatřovati jeho souhlas s tím, aby vydražitel převzal vydražené věci do vlastnictví. Nesejde na tom, dojde-li k tomu při dražbě nebo teprve později a účinkoval-li při převzetí výkonný orgán, či nikoliv.

Rozhoduje jen, převzal-li vydražitel věci tak, že mu tím byla sjednána možnost bezprostředního panství nad nimi.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1939. Rv I 1175/39.)

Srov. Sb. n. s. č. 17285.

Žalující strana opírajíc žalobu o předpis § 37 ex. ř. domáhá se vyloučení svršků, zabavených v exekuci č. j. E. . . tvrdíc, že je vlastníci oněch svršků, jichž nabyta koupí z volné ruky podle § 280 (1) ex. ř. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Koupí z ruky podle § 280 (1) ex. ř. o sobě nepřechází vlastnictví, nýbrž teprve odevzdáním (Tilsch — Einfluss der Civilprozessgesetze auf das materielle Recht, II. vyd., str. 100, Sb. n. s. č. 13224). Příklep o sobě zjednává vlastnictví výlučně u věcí nemovitých, nikoli movitých (Randa: Právo vlastnické, VII. vyd., str. 174). Jde tedy o to, zda došlo k odevzdání vylučovaných svršků. V tomto směru přednesla žalující strana, že žalobce převzal držbu dotekem. Při ústním jednání pak uvedl, že předání svršků stalo se dne 17. ledna 1939 exekutem Václavem H. Jde tedy o otázku, zda odevzdání, nutné při prodeji podle § 280 (1) ex. ř. musí provést výkonný orgán či dlužník. Jde o prodej nucený, který provádí exekuční soud zpravidla proti vůli dlužníka, aby bylo docíleno zpeněžení podstaty, kterou by bylo lze vydati vymáhajícímu věřiteli nebo rozdělití mezi více vymáhajících věřitelů (§§ 283, 285 ex. ř.). Dlužníku se nedostává vůle, nutné k svobodnému smluvnímu projevu. Jeho osoba ustupuje do pozadí (Tilsch, Einfluss, str. 100), na místo ní vystupuje správa exekuční podstaty. Odevzdání výkonným orgánem je výslovně podmínkou tradice při nucené dražbě svršků (§ 278 ex. ř.). Totéž platí

i o koupi podle § 280 (1) ex. ř. I tu bude vyloučen exekut sám z disposičních aktů o prodávaných věcech a zejména nebude moci sám provést odevzdání s právními účinky převodu vlastnictví. I kdyby se však připustilo, že odevzdání po výkonu prodeje může uskutečnit i exekut, mohlo by jít jedině o takový akt, který zjednáva nabyvateli výlučné faktické panství nad věcí (§ 312, 309 o. z. o.). Jím není pouhý dotyk věci kupcem, tvrzení v žalobě, ani uchopení věci ani prohlášení exekuta, že věc předává a kupce, že věc přejímá, ani o sobě přemístění na jiné místo, ani nalepení nálepek s textem »Majetek J. S.« (žalobce), nýbrž akt, jímž se držba věci, tedy výlučné faktické panství nad věcí získává, čehož v souzeném případě nebylo.

Nejvyšší soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Při exekuční dražbě věci nemovitých nepřechází sice vlastnictví k vydraženým předmětům na vydražitele již udělením příklepu, nýbrž teprve zaplacením kupní ceny a převzetím věci (§ 278 ex. ř.). Totéž platí i při prodeji z volné ruky podle ustanovení § 280, odst. 1 ex. ř., takže kupitel nenabývá tu vlastnictví již usnesením exekučního soudu, že se přijímá jeho návrh, aby z volné ruky převzal zabavené předměty za odhadní cenu, nýbrž zase teprve zaplacením a převzetím předmětů těch. Platí tudíž o nabytí vlastnictví k věcem prodaným z volné ruky v zásadě předpisy §§ 423 a násl. obč. zák. Žalobce tvrdí, že veškeré předměty, o něž je spor, převzal již při dražbě do své držby dotekem a později, když žalovanou stranou průběhem vylučovacího sporu C VI 155/38 byla projevena pochybnost o účinnosti této tradice, převzal prý veškeré tyto svršky znovu do své hmotné držby dne 17. ledna 1939, a to tím způsobem, že exekutem Václavem H. byl mu odevzdán každý jednotlivý kus z ruky do ruky za současného prohlášení exekutova, že svršek v dražbě koupený předává, a žalobcova, že svršek ten do vlastnictví přejímá, mimoto, že takto převzaté věci přenesl s místa původního na místo jiné a na jednotlivé kusy nalepil nálepky s textem: »Majetek J. S.«, t. j. žalobce. I když prvá část přednesu žalobcova, že převzal svršky do dražby dané již při dražbě »dotekem«, je rázu zcela povšechného, ježto žalobce tu neuvádí žádného konkrétního skutkového podkladu pro opodstatnění tohoto tvrzení, jsou přece v dalším jeho přednesu, že svršky ty převzal do své hmotné držby dne 17. ledna 1939, tvrzeny všechny náležitosti hmotného odevzdání a převzetí ve smyslu § 426 případně § 427 obč. zák. S právním názorem odvolacího soudu, že při tomto tvrzeném převzetí vylučovaných předmětů by musil nutně spolupůsobiti výkoný orgán, souhlasiti nelze. Z exekučních spisů okresního soudu exekučního v P. vyplývá, že byl výkoným orgánem proveden prodej z volné ruky, že všechny zabavené předměty byly příklepnuty nynějšímu žalobci Josefu S., který celou kupní cenu výkonému orgánu vyplatil, a tento jí přijal. V tom je spatřovati souhlas výkoného orgánu s tím, aby vydražitel koupené věci převzal do vlastnictví a ne-

sejde na tom, kdy se tak stalo, zda hned při dražbě anebo snad teprve později. Rozhodujícím tu jest jediné převzetí věci. Proto také exekuční řád mluví jen o převzetí věci nejvyšším podatelem, aniž by se zvláště zmiňoval o odevzdání jich výkoným orgánem, neboť potřebný souhlas výkoného orgánu ku převzetí prodané věci je dán již tím, že příklep byl udělen a kupní cena výkoným orgánem přijata. V důsledku toho bylo také do exekuční novely pro Slovensko a Podkarpatskou Rus (zákon ze dne 19. ledna 1928 č. 23 Sb. z. a n.), již měly býti unifikovány zákonné předpisy o exekuci na jmění movité, pojata ustanovení, že vlastnictví k vydraženým předmětům přechází na vydražitele zaplacením kupní ceny a převzetím věci. Exekuční řád v § 278 sice stanoví, že předměty do dražby dané musí býti podatelem ihned převzaty, leč neučinil-li tak podatel, nemůže přece pozbyti svého nároku z uděleného příklepu, když v zákoně žádná taková sankce vyslovena není. Převzal-li tedy žalobce skutečně vylučované věci tak, že mu tím byla zjednána možnost bezprostředního panství nad nimi, nabytí k nim vlastnictví, a to bez ohledu na to, kdy se tak stalo a účinkoval-li při převzetí tom výkoný orgán čili nic. Poněvadž nižší soudy následkem svého mylného právního názoru neposuzovaly věc s hledisek právě naznačených a neúčinnily v této příčině potřebných skutkových zjištění, byly rozsudky nižších soudů ve smyslu ustanovení § 510 c. ř. s. zrušeny.

Čís. 17534.

Zvýšení důchodu výživou povinného následkem zmírnění platových srážek podle vládn. nař. č. 158/1939 Sb. z. a n. jest okolnost, na kterou strany při uzavírání smíru mohly pomýšleti; neopodstatňuje proto nárok na zvýšení výživného.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1939, Rv II 538/39.)

Smírem ze dne 1. července 1937 č. j. Ck... zavázal se žalovaný platiti žalobkyni na výživném 300 K měsíčně. Žalobkyně se domáhá nyní zvýšení tohoto výživného na částku 450 měsíčně, tvrdíc, že se majetkové poměry žalovaného značně zlepšily. Prvý soud uznal podle žaloby. **O d v o l a c í s o u d** žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o niž jde, uvedl

v d ů v o d e c h:

Smír o manželčině výživném jako každý smír o nároku soukromoprávním jest — není-li ujednáno jinak — uzavírán se samozřejmým předpokladem, že nastanou-li napotom podstatné změny v poměrech osob smír uzavřevších, na něž nemohly při uzavírání smíru pomýšleti, lze se domáhati zvýšení nebo snížení výživného (§ 1389 obč. zák., rozh. č. 14.885 Sb. n. s.). Než v souzeném případě všechny okolnosti, které podle tvrzení žalobkyně způsobily zvýšení důchodu jejího žalovaného

manžela, čítaje sem i snížení platových srážek podle vládního nařízení ze dne 25. května 1939 č. 158 Sb. z. a n. o zmírnění úsporných opatření personálních, jsou takové, že strany při uzavírání smíru na ně pomýšleti mohly a proto nejsou způsobilé odpodstatnit nárok na zvýšení výživného.

Čís. 17535.

Exekuce zabavením drážebních a požívacích práv k domu dlužníka postavenému na nemovitosti knihovně připsané třetí osobě.

Výkon takové exekuce a zpeněžení zabavených práv.

V návrhu na povolení nucené správy požívacího práva jest zahrnut návrh na jeho zabavení podle § 331 ex. ř.

V povolení nucené správy požívacího práva soudem není však zahrnuto i povolení zabavení tohoto práva. Spokojil-li se vymáhající věřitel s povolením nucené správy, nepodav ani opravný prostředek ani návrh na doplnění podle §§ 423, 430 c. ř. s. a stěžuje-li si pouze dlužník, jest usnesení povolující nucenou správu požívacího práva zrušiti.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1939, R I 581/39.)

Vymáhající strana navrhla mezi jiným povolení exekuce zabavením drážebních práv strany povinné k domu čp. . . ve S. podle § 331 ex. ř. a nucenou správu požívacího práva povinné strany k témuž domu podle § 334 ex. ř. Prv ý s o u d exekuční návrh zamítl. Re k u r s n í s o u d vyhověl exekučnímu návrhu. D ů v o d y: V tom, že vymáhající strana kromě exekuce na dům navrhla současně exekuci na drážební a požívací práva povinné strany k domu, nelze spatřovati nejasnost návrhu, opravňující k jeho zamítnutí. Ze znění exekuční žádosti jest patrné, že exekuce na práva jest navrhována pro případ nepovolení exekuce na dům. Podle § 14 ex. ř. jest současně použití více způsobů exekuce přípustným. Ohledně drážebních a požívacích práv lze vésti exekuci podle §§ 325 a násl., jak jest navrhováno.

Nejvyšší soud vyhověl částečně dovolacímu rekursu, a zrušil napadené usnesení ve výroku, jímž byla povolena exekuce nucenou správou požívacího práva k domu čp. . .

D ů v o d y:

Povolil-li rekursní soud exekuci na majetková práva s doložkou »jak jest navrhováno«, jest z toho zřejmo, že zamýšlel povolit exekuci podle návrhu, tedy exekuci na jiná majetková práva podle §§ 331 a 334 ex. ř., a nikoli podle §§ 323 a násl. ex. ř. Toto zákonné ustanovení je v odůvodnění napadeného usnesení citováno zřejmě jen nedopatřením neb omylem. Dlužno to usuzovati i z toho, že z exekučních spisů nijak nevysvítá, že by povinná strana měla pouze obligační nárok na vydání domu čp. . . ve S. nebo na nabytí vlastnictví nebo jiných věcných práv k této nemo-

vitosti proti třetí osobě. V případech však, kde se drážební a poživací práva nezakládají na obligačním právním titulu nebo kde základy nabytí drážby nejsou známy, je možná exekuce toliko zabavením drážebních a poživacích práv ve smyslu §§ 331 a násl. ex. ř. Zabavení drážebních (poživacích) práv uskutečňuje se podle § 331 ex. ř. — (v případech, kde není poddlužníka) — příkazem toliko dlužníku daným, aby se zdržel každého nakládání s drážebními a poživacími právy k nemovitosti. Podle povahy věci může také býti vykonáno i zájemní popsání práva, které jest zabaviti (jak ostatně vymáhající strana také navrhla). K platnosti zabavení těchto majetkových práv není však zajemného popsání třeba. Zabavení drážebních práv, jak je povolil rekursní soud, odpovídá proto stavu věci i zákonu a dovolací rekurs v tomto směru je bezdůvodný. Nelze však mu upříti oprávnění, pokud vytýká, že povolení exekuce nucenou správou poživacího práva rekursním soudem neodpovídá zákonu, nebylo-li dříve povoleno zabavení tohoto práva. Exekuce na t. zv. jiná majetková práva (§§ 330 a násl. ex. ř.) předpokládá dva stupně: jednak zabavení, jednak zpeněžení. Zabavení práva musí nezbytně vždy předcházeti jeho zpeněžení, ježto rozhoduje o pořadí jednotlivých vymáhajících věřitelů. Nucená správa zabaveného práva je pouze jedním z možných způsobů jeho zpeněžení. O tomto zpeněžení nerozhoduje však soud exekuci povolující, nýbrž soud exekuční, a to po předchozím slyšení dlužníka a všech věřitelů, pro které se zabavení stalo (§§ 331, odst. 2 ex. ř.). I když by se mělo za to, že v návrhu vymáhající strany na nucenou správu poživacího práva byl mlčky zahrnut i návrh na jeho zabavení podle § 331 ex. ř. (srov. rozh. č. 5235 Sb. n. s.), nelze přehlížeti, že rekursním soudem nebylo povoleno zabavení poživacích práv, že vymáhající strana se s tímto rozhodnutím rekursního soudu spokojila, nepodavši proti němu opravného prostředku, ani nenavrhla v zákonné lhůtě jeho doplnění podle §§ 423, 430 c. ř. s. a § 78 ex. ř. Stěžuje si proto povinná strana do této části napadeného rozhodnutí právem.

Čís. 17536.

Jde o změnu žaloby, opřel-li žalobce žalobní nárok opřený původně jednak o kupní smlouvu, jednak o smlouvu o postup, také o soudcovské zástavní právo nabyté k zažalované pohledávce podle § 308 ex. ř.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1939, R I 605/39.)

Žalobkyně domáhá se na žalované zaplacení postoupené jí pohledávky z kupní smlouvy. V řízení před prvním soudem při ústním jednání dne 9. května 1939 prohlásila žalobkyně, že žalobu opírá též o předpis § 308 ex. ř. Prv ý s o u d pokládaje tento nový přednes za změnu žalobního důvodu, změnu tu nepřipustil. Re k u r s n í s o u d změnil usnesení prvního soudu tak, že se řečený nový přednes žalobkyně připouští jako další žalobní důvod. D ů v o d y: Jestliže k původnímu žalobnímu důvodu přistoupí další důvod, nejde o změnu žaloby, neboť

žalobkyně neupustila od původního důvodu žalobního, ježto při ústním jednání dne 9. května 1939 jen prohlásila, že opírá žalobní žádost též o ustanovení § 308 ex. ř. Názor žalované i názor procesního soudu, že jde o změnu žaloby, nelze proto sdílet (Sb. n. s. č. 8811).

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Názor rekursního soudu, že v souzené věci nejde o změnu žaloby, není správný. Jde o změnu žaloby podle § 235, odst. 1 c. ř. s., opřela-li žalobkyně žalobu dne 9. května 1939 též o ustanovení § 308 ex. ř., neboť změnou žaloby se rozumí změna žalobního důvodu, t. j. skutkový přednes a z něho plynoucí právní poměr, z něhož se odvozuje zažalovaný nárok, jak bylo vysloveno a odůvodněno v rozh. č. 12014 Sb. n. s. V souzeném případě byl změněn skutkový přednes a z něho plynoucí právní poměr, neboť žalobní důvod — postup pohledávky 60.716 K 60 h — ze dne 17. září 1938 se opírá jednak o kupní smlouvu, jednak o smlouvu o postup (§ 1392 obč. zák.), tedy o právo obligační, kdežto nárok podle § 308 ex. ř. se opírá o soudcovské právo zástavní (§ 449 obč. zák.) a skutkový přednes je různý. Je tu ale obava, že připuštěním změny žaloby nastane značné ztížení nebo průtah jednání. Neboť první soud připustil řadu důkazů týkajících se postupu, provedl však jen některé z nich a při posledním ústním jednání dne 9. května 1939, při němž navrhla žalobkyně změnu žaloby (§ 308 ex. ř.), další důkazy pro nerozhodnost odmítl a navrženou změnu nepřipustil. Z toho je zřejmé, že první soud pokládal spor za zralý k rozhodnutí, pokud jde o cessi. Z toho plyne značné ztížení a průtah jednání, byť i žalobkyně navrhla o změněném skutkovém podkladu jen důkaz exekučními spisy, svědectvím Boženy B. a výslechem stran. Neboť žalovaná vytýká v dovolacím rekursu, že dosud se mohla odvolat na obsah smíru ze dne 19. dubna 1938, spisu D, z něhož plyne, že Božena B. se vzdala jakýchkoliv nároků za Marii J. a nemohla proto účinně později, t. j. 17. září 1938 postoupiti žalobkyni pohledávku, když již žádnou neměla, takže nyní by bylo nutno přednášet a dokazovati po případě vyúčtovávati stav, jaký tu byl v roce 1936 v době zabavení pohledávky. To není nepřipustná novota, neboť žalovaná nedoznala nově přednesené skutkové okolnosti a nemusila proti ní vznést námitky, když odporovala navržené změně žaloby, nýbrž mohla by tak učiniti až po pravoplatném připuštění změny žaloby (§ 179 c. ř. s.).

Čís. 17537.

Věci nebo pohledávkou ve spor uvedenou ve smyslu § 234 c. ř. s. jest rozuměti nejen hmotné věci a peněžní pohledávky, nýbrž i scizitelná práva a pohledávky všeho druhu.

Zaluje-li se o nepřipustnost exekuce na pohledávku, je ve spor uvedeno i právo k této pohledávce.

Ustanovení § 234 c. ř. s. platí i pro spory podle § 37 ex. ř.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1939, Rv I 996/39.)

Žalobkyně, tvrdíc vlastnické právo k pohledávce, zabavené žalovaným býv. československým státem, domáhá se podle § 37 ex. ř. výroku, že exekuce zabavením oné pohledávky a příkázáním jejím k vybrání jest nepřipustná. Žalovaný namítl během sporu nedostatek aktivního oprávnění žalobkyně k žalobě, tvrdě, že žalobkyně za sporu v listopadu 1932 a v únoru 1933 postoupila svoji pohledávku, ohledně níž uplatňovala nepřipustnost exekuce, svému synu Jiřímu Č. Nižší soudy zamítly žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Předmětem sporu je nárok, že exekuce je podle § 37 ex. ř. nepřipustná. Ustanovení § 234 c. ř. s. nelze proto používati na tento spor, neboť tu nejde o zcizení pohledávky, o které byl mezi původním vlastníkem a třetí osobou zahájen spor, nýbrž žalobkyně měla jen prokázati, že nabyla vlastnictví k pohledávce. Proto jest použití ustanovení § 406 c. ř. s., které jest výrazem všeobecné zásady procesního práva, že rozsudek jest vynést na základě skutkového stavu, jak byl v době vynesení rozsudku. Uvedené ustanovení mluví toliko o odsouzení k nějakému plnění, musí však býti vykládáno v širším smyslu, že totiž v čase rozsudku musí býti nárok oprávněn, takže zásada § 406 c. ř. s. platí všeobecně také na spory určovací, kde o plnění nejde. V době vynesení rozsudku prvního soudu žalobkyně již vlastníci zabavené pohledávky nebyla, ježto podle nesporného přednesu stran ji postoupila v roce 1933, tedy během rozepře, svému synu Jiřímu Č. Proto bylo žalobu pro nedostatek oprávnění žalobkyně ke sporu zamítnouti.

Nejvyšší soud uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

Důvody:

Prvý soud žalobu zamítl jednak pro nedostatek aktivní legitimace žalobkyně, jednak proto, že postup pohledávky z Josefa Č. na Marii Č. nebyl proveden v náležitě formě (ve formě notářského spisu), jednak, že oba tvrzené postupy staly se na oko. Odvolací soud odvolání žalobkyně nevyhověl a napadený rozsudek potvrdil, omeziv se jen na řešení otázky, zda obtožní námitka strany žalované, že žalobkyně nemá aktivní legitimace ke sporu, když zmíněnou pohledávku postoupila během sporu svému synu Jiřímu Č. Při tom vycházel z právního názoru, že předmětem sporu při žalobě vylučovací podle § 37 ex. ř., o niž tu jde, je nárok, že exekuce je nepřipustná, a že proto ustanovení § 234 c. ř. s. nelze použiti na tento spor, ježto tu nejde o zcizení pohledávky, o kterou byl mezi původním vlastníkem a třetí osobou zahájen spor, nýbrž že žalobkyně měla jen prokázati, že nabyla vlastnictví k pohledávce. Proto podle názoru odvolacího soudu nutno použití ustanovení § 406 c. ř. s., které jest výra-

zem všeobecné zásady procesního práva, že rozsudek jest vynésti na základě skutkového stavu, jaký byl v době vynesení rozsudku. Žalobkyně napadá v dovolání tento právní názor, dovozujíc, že tu jde o případ § 234 c. ř. s. Pro vyřešení této otázky jsou směrodatná ustanovení § 406 a 234 c. ř. s. Předpokladem rozsudku vyhovujícího žalobě jest, aby nárok žalobní prosbou uplatňovaný byl odůvodněn v době, kdy byl vynešen rozsudek. Není třeba, aby nárok byl již dospělý v době jeho uplatnění (podání žaloby). To jest zákonem výslovně stanoveno pro žaloby na plnění (§ 406, věta 1 c. ř. s.). Toto ustanovení dlužno však vztahovati také na žaloby určovací, ježto není důvodu, proč by se tyto měly posuzovati jinak. V době vynesení rozsudku musí tedy býti dána i aktivní případně pasivní legitimace. Z této zásady jest v § 234 c. ř. s., věta 1 c. ř. s. připuštěna výjimka, že totiž zcizení věci nebo pohledávky ve spor uvedeně nemá vlivu na rozepři. Žaloba vylučovací podle § 37 ex. ř. je v podstatě žalobou určovací (rozh. č. 7561 Sb. n. s.). Podmínky žaloby určovací podle § 228 c. ř. s. tu netřeba zkoumati, když už zákon sám při žalobě podle § 37 ex. ř. právní zájem předpokládá (rozh. č. 11000, 10366 Sb. n. s.). Žaloba ta směřuje k prohlášení exekuce za nepřipustnou z důvodu práva příslušejícího třetí osobě k předmětu exekuce dotčenému, které ji činí nepřipustnou. Domáháno-li se touto žalobou uznání vlastnictví k zabaveným předmětům, nejde o dvojí žalobní žádání, nýbrž lze část žalobní žádání, domáhající se určení vlastnictví, považovati jen za návrh na rozřešení předběžné otázky pro nepřipustnost exekuce (rozh. č. 11244 Sb. n. s.). Rčení § 234 c. ř. s. »věk nebo pohledávka ve spor uvedená« dlužno vykládati extensivně a jest jím rozuměti nejen hmotné věci a peněžní pohledávky, nýbrž i zcizitelná práva a pohledávky všeho druhu. Žalobní nárok na uznání právem, že exekuce vedená na pohledávku dlužníkovu jest nepřipustná, ježto žalující straně přísluší k této pohledávce právo, nepřipouštějící vedení exekuce na ni, je nerozlučně spjat s tvrzeným právem k této pohledávce a bez této souvislosti nemohl by vůbec býti uplatňován jako samostatný právní nárok. Musí-li ve vylučovacím sporu žalující strana dokazovati vlastnické či jiné právo k pohledávce exekučně zabavené, jest tím ve spor uvedeno i toto právo k pohledávce. Proto nelze přisvědčiti názoru odvolacího soudu, že ustanovení § 234 c. ř. s. nelze použítí na tento spor. Okolnost, že žalobkyně zabavenou pohledávku, ohledně níž se domáhala prohlášení exekuce za nepřipustnou, postoupila v roce 1933, tedy již po zahájení sporu, svému synu Jiřímu Č., nemůže proto sama o sobě opodstatniti zamítnutí žaloby pro nedostatek oprávnění žalobkyně ke sporu, i když k postupu došlo v řízení ponechaném v klidu před návrhem na pokračování v něm. Poněvadž však soud první stolice zamítl žalobu i z jiných důvodů a žalobkyně napadla rozsudek v celém rozsahu a to i pro odpor se spisy a nesprávné hodnocení důkazů, odvolací soud se však v důsledku svého právního stanoviska těmito dalšími důvody odvolacími věcně nezabýval, byl jeho rozsudek zrušen.

Čís. 17538.

Předpoklady § 1425 obč. zák. jsou splněny, činí-li si na zaplacení pohledávky nárok jednak nearijský věřitel, jednak okresní úřad z důvodu, že věřitel je nearijec.

Nesporný soudce nemůže zkoumati, opírá-li se nárok okresního úřadu o platný zákon.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1939, R I 791/39.)

Dlužnice Růžena S. složila podle § 1425 o. z. k soudu pohledávku, na niž si činil nárok jednak nearijský věřitel, jednak z příkazu vrchního zemského rady okresní úřad v S. proto, že věřitel jest nearijec. Nižší soudy peněz přijaly shledávše pro jeho složení podmínky § 1425 o. z., rekursní soud z těchto důvodů: Věřitel bere v odpor usnesení prvního soudu pro vadnost řízení a uvádí, že tu není předpokladů pro soudní složení, poněvadž nejsou dány podmínky § 1425 o. z. o.; podle jeho názoru musí důvod soudní deposice spočívatí výhradně v osobě věřitelově, kdežto v daném případě jest zřejmo, že jde o jeho pohledávku, již jest ochoten jako věřitel přijmouti. O výplatu oné pohledávky uchází se jednak věřitel, jednak z příkazu vrchního zemského rady v J. též okresní úřad v S. a to proto, že věřitel je žid. Dlužnice sice ví, že věřitelem je Karel Č., pro něhož pohledávku také u soudu složila, je však v nejistotě, kdo ze shora uvedených interesentů jest oprávněn obnos inkasovati a sama není s to posouditi, kdo z těchto dvou, činicích si nárok na plnění, je oprávněn to žádati. Tato pochybnost může býti důvodem složení na soudě (rozh. Sb. n. s. č. 9354). Rozhodnutí o přijetí soudního deposita náleží soudci nespornému, který se má však při tom omeziti na otázku, zda deponovaný předmět se hodí k soudnímu uložení, zda navrhovatel uvádí nějaký důvod a na otázku příslušnosti; nenáleží mu však, jak se mylně domnívá stěžovatel, aby zkoumal, zda jsou splněny podmínky složení k soudu (Sb. n. s. č. 12871).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Proti usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu první stolice v nesporných věcech, může býti podán rekurs k nejvyššímu soudu podle druhého odstavce § 46 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Dovolací rekurent napadá usnesení rekursního soudu pro nezákonnost. Podle čl. V zákona z 11. prosince 1934, č. 251 Sb. z. a n. je ve smyslu § 46, odst. 2 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. nezákonné takové opatření nebo usnesení, které se přiči jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona, jehož bylo nebo mělo býti na případ užito. Tomu není tak v případě, o nějž jde, neboť napadené usnesení neodporuje ustanovení § 1425 obč. zák., jak plyne z jeho odůvodnění, které je v souhlasu s rozhodnutím č. 9354 a 12871 Sb. n. s., jichž se dovolává. Pod výtku nezákonnosti spadají vý-

vody, v nichž dovolací rekurent, odvolává se na rozhodnutí č. 523 a 10174 Sb. n. s., uplatňuje, že tu není dán zákonný předpoklad, že překážka placení musí být na straně věřitelově. Než v případě, o němž jde, je uvedený předpoklad splněn, neboť ke složení peněz k soudu došlo z důvodu, který je v osobě věřitelově, poněvadž na plnění dlužníkovu věřiteli si činí nárok třetí osoba, t. j. okresní úřad v S. z důvodu, který právě tkví v osobních poměrech věřitelových, totiž v tom, že věřitel je žid. Pokud jde o další výtky s hlediska nezákonnosti, totiž opírá-li se tento nárok okresního úřadu o platný zákon a že již při složení peněz k soudu musí tu být podmínka pro složení, což prý přísluší zkoumati nespornému soudci, stačí dovolacího rekurenta poukázati na to, že o tom, zda byla splněna podmínka platného složení k soudu, nepřisluší rozhodovati nespornému soudci, nýbrž že jest ponecháno účastníkům, zda se má otázka ta řešiti pořadem práva (srov. rozh. č. 12871 Sb. n. s.).

Čís. 17539.

Advokát může žádati na straně, k jejímuž prozatímnímu bezplatnému zastupování byl zřízen, zaplacení palmárního účtu, nabyli-li tato zaplacením podstatné části zažalovaného nároku platebních prostředků, třeba se tak stalo podle mimosoudní dohody a v době, kdy spor byl ponechán v klidu a zastupování již bylo skončeno.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1939, Rv I 1203/39.)

Srov. Sb. n. s. č. 16860.

Žalobce jako zástupce chudých žalovaného Martina Š. podal dne 25. ledna 1936 u krajského soudu v P. jeho jménem žalobu proti Bohumilu Š. o zaplacení týdenního důchodu za poslední tři roky dospělého v částce 23.400 K a placení dalších týdenních částek po 150 K. Podáním došlým na soud dne 16. dubna 1936 vypověděl žalovaný žalobci plnou moc. Na to dne 5. května 1936 ponecháno bylo řízení o této žalobě v klidu tím, že se strany k roku nedostavily. Ujednáním z téhož dne vypůjčil si Bohumil Š. 23.400 K a celou tuto částku vyplatil téhož dne žalovanému Martinu Š. na vyrovnání veškerých zažalovaných nároků. Obnos ten také Martin Š. přijal. Žalobce domáhá se proto nyní podle § 16 (4) adv. ř. na žalovaném zaplacení palmární pohledávky. Prvý soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud žalobní nárok důvodem po právu uznal. **Důvody:** Soud prvního stolice vyslovil názor, že ta skutečnost, že Bohumil Š. vyplatil žalovanému a jeho manželce částku 23.400 K, neodůvodňuje nárok žalobců, ježto prý se nepodařilo žalobci prokázati, že chudá strana, t. j. žalovaný, nabyl tohoto obnosu ze sporu, v němž byl žalobcem zastupován, což odůvodňuje tím, že spor, v němž žalovaný Bohumil Š. byl žalován o zaplacení 23.400 K, byl ponechán v klidu. Jest pravda, že tomu tak bylo, a že žalobce, jemuž byla žalovaným vypovězena 16. dubna 1936 plná moc, za-

žalovaného v době vyplacení tohoto obnosu již nezastupoval, ale tato platba se stala na vyrovnání veškerých nároků žalovaného. Toto ujednání ze dne 5. května 1936 jest tudíž narovnaním směřujícím k odklizení sporu, a úmysl stran jest z něho jasně patrný. Ujednání stalo se sice bez účasti žalobce, jako zástupce žalovaného, avšak nelze pochybovati o tom, že se stalo výhradně vzhledem k sporu, jež jim podle zřejmého úmyslu stran měl být odstraněn a také odstraněn byl, ježto téhož dne, kdy k ujednání tomuto došlo, strany ponechaly řízení v klidu, nedostavivše se k roku na den ten nařízenému, čímž daly najevo, že nemají již na projednání sporu zájmu a také více spor onen po oné době neobnovily a v něm nepokračovaly. Ježto obnos žalovanému zaplacený rovná se právě obnosu zažalovanému mimo požadovaných běžných dávek důchodových, a ježto jiných nároků zažalováno nebylo, není pochyby o tom, že zaplacená byla právě ona sporná částka, jež byla žalována, v úmyslu, aby zahájený již spor byl odklizen, a že tudíž, byť platba tato stala se již za klidu řízení, když žalobce žalovaného více nezastupoval, přece stala se »za sporu«, t. j. na podkladě žaloby žalobcem jménem žalovaného podané, a zaplacením obnosu 23.400 K, t. j. částky poměrně značné vůči nákladům vzniklým zatím bezplatným zastupováním žalovaného žalobcem, nabyli strany žalovaná ze sporu platebních prostředků, které jí umožnily zaplacení palmárního účtu žalobce za práce jim pro žalovaného skutečně vykonané, z nichž dostalo se žalovanému užítku zaplacením podstatné části žalobního nároku (srov. rozh. 16860). Vzhledem k tomuto stavu jest spravedlivým požadavek žalobcův na zaplacení jeho palmárního účtu, ježto jest nárok tento plně odůvodněn ustanovením § 16, odst. 4 advok. řádu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, ježto mimosoudní dohoda ze dne 5. května 1936 byla ve vztahu ke sporu Ck... mezi žalovaným a Bohumilem Š., takže žalobní nárok jest co do důvodu opodstatněn ustanovením § 16, odst. 4 adv. ř., jak správně uvedl odvolací soud.

Čís. 17540.

Má-li procesní soud pochybnost v otázce správnosti žalobního petitu, nesmí žalobu ihned zamítnouti pro vadnost žalobního návrhu, nýbrž jest na něm, aby uvedl otázku tu při jednání nejprve na přetřes a dal žalobci příležitost k nápravě oné vady. Opominutí tohoto postupu zakládá vadnost řízení.

(Rozh. ze dne 19. prosince 1939, R II 239/39.)

Prvý soud zamítl mimo jiné též pro neurčitost žalobního návrhu žalobu, již se žalobci domáhali výroku, že žalovaní jsou povinni trpěti výkon služebnosti vozové cesty přes pozemky parc. č. 303/1 pastva a 304 louka, vložka č. 192 pozemkové knihy pro kat. území V. jako slu-

žebné, do mlýna a ze mlýna a pily č. 14, vložka č. 14 pozemkové knihy pro kat. území V. jako panující, zejména že jsou povinni trpěti, aby osoby tyto služebností vykonávající, ať jest to žalobce, jeho lidé domácí nebo jeho zákazníci, při jízdě s povozy na služebných pozemcích parč. č. 303/1 a 304 ve V. se vyhýbali, a že jsou povinni zdržeti se jakéhokoliv bránění této služebností. **O d v o l a c í s o u d** vyhradiv pravomoc uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. **D ů v o d y:** Nelze nepřisvědčiti prvému soudu, že žalobní prosba jest neurčitá a že soud musí hleděti k neurčitosti žalobního petitu z úřední moci. Jest totiž zkoumati, zda se jedná o neurčitost věcnou či jen stylistickou, neboť jen v prvém případě by bylo lze potvrditi výrok o zamítnutí žaloby. V souzeném případě jde jediné o vadu stylistickou, kterou měl prvý soud sám opravit, když poznal, oč vlastně žalobce svým nesprávně stylisovaným petitem žádá, jak vysvitá ze skutečnosti, že žalobu nezamítl ihned, nýbrž naopak teprve, až provedl celou řadu důkazů (viz rozh. Sb. n. s. č. 12349, Pužman: Žaloby a žalobní petity str. 34). Podle názoru prvního soudu není v žalobní žádosti přesně udán rozsah služebností, protože není na služebných parcelách č. 303/1 a 304 označeno místo, kde mají žalovaní trpěti výkon sporné služebností a není udán směr cesty, neboť určení »cesta do a ze mlýna a pily č. 14 ve V.« nelze za takové určení směru považovati, není-li zároveň určeno, odkud má cesta vycházeti. Služebnost, o níž jde, vznikla smlouvou ze dne 14. května 1928 a je pod bodem IV žaloby přesně popsána. V tomto sporu jde v podstatě jediné o to, zdali se na cestě, případně louce, smějí vyhnouti dva povozy proti sobě jedoucí čili nic, což však v žalobní žádosti jest určeno dosti přesně. Podle druhého odstavce smlouvy jest obsah služebností určen rozsahem, kterým užívali právní předchůdci žalobcovi V. již stávající vozové cesty k provozu mlýna a pily č. 14, při čemž v prvém odstavci smlouvy jest stanoveno, že V. užívali této cesty jak pro svou potřebu, tak také pro dojíždění a odjíždění svých zákazníků do mlýna a ze mlýna. Pokud by pak tato ustanovení smlouvy nestačila, jest je vykládati ustanovením občanského zákona a to §§ 484, 492, 493, 495 a 914, takže jest bez významu obava, že by bylo možno žalobní petit vysvětlovati tak, že žalobce, jeho lidé domácí a zákazníci mohou jezdit po celých nemovitostech p. č. 303/1 a 304. O tom, že taková obava nevzešla, svědčí i ta okolnost, že žalovaní, ač snesli celou řadu námitek, neurčitost petitu nenamítali. Vždyť § 495 obč. z. stanoví, že prostor pro výkon služebností musí býti přiměřený nutné potřebě a okolnostem místa. Není-li smlouvy stran o tomto prostoru, určí prostor osoba zavázaná a musí tak učiniti způsobem, který je přiměřený nutné potřebě a místním poměrům (viz §§ 495, 484 o. z.; Rouček-Sedláček: Komentář k řečeným Šum, Krčmář: Práva věcná, str. 265). Neurčitost žalobní žádosti žalobcovy není tedy věcná, nýbrž jen stylistická, již mohl a měl prvý soud opravit.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Odvolací soud právem zrušil rozsudek prvního soudu, pokud procesní soud zamítl žalobu pro neurčitost žalobního petitu aniž by otázku tu učinil předmětem projednání. Měl-li totiž procesní soud pochybnosti, zda žalobní prosba je určitá čili nic, bylo na něm, aby tyto své pochybnosti sdělil se stranami; nejednal správně, jestliže projednával spor ze všech možných hledisek a pak nakonec žalobu zamítl pro vadu petitu, ač tato výslovně ani uplatněna nebo namítnuta nebyla. Tím totiž, že žalovaní ve sporu činili věcné námítky proti žalobnímu žádání nevytkli ještě nedostatek přesnosti žalobní prosby. Určitost či neurčitost petitu je otázkou právní, kterou nutno posouditi v souvislosti s řešenými předpisy hmotného práva a má proto soudce podle § 182, 496 č. 2, 3 c. ř. s. i tuto otázku učiniti předmětem ústního projednání, neboť není z něho vyloučeno projednání věci po právní stránce. Procesní soud, jednaje takto, nevykonával by snad manu dukci a nešlo by ani o poučování stran, nýbrž projevil by jenom snahu a úsilí o všestranné ujasnění věci, tedy také po právní stránce, a to v souhlase s předpisy procesního práva i jeho zásadami, směřujícími jmenovitě k provedení zásady projednací a majícími na zřeteli materiální řízení sporu. Postup procesním soudem zvolený příčí se také zásadě procesní ekonomie i zásadě materiálního řízení sporu. Právem má tedy odvolací soud zato, že první soud měl petit, pokud byl vadný, napravit, to jest — řečeno přesně a správně —, že měl otázku správnosti žalobního petitu uvést na přetřes a dáti tak žalobci příležitost, chce-li nejasnost petitu napravit; neměl však strany do jisté míry jakoby zaskočiti a zmařiti tak z čistě formálního důvodu, aby použito bylo toho, co po věcné stránce bylo pracně projednáno. Tak tomu jest i tehdy, kdyby šlo o vadu žalobní prosby povahy věcné, nikoli jenom o úpravu stylistickou. Jestliže by žalobce i poté, když byl procesní soud učinil určitost petitu předmětem jednání, setrval na své původní žalobní prosbě, nebyl by soud svým, se stranami sděleným právním názorem vázán a mohl by o žalobní prosbě rozhodnouti dle svého právního názoru buď věcně, nebo případně žalobu zamítnouti pro neurčitost žalobní prosby (§ 226 c. ř. s., § 7 ex. ř.). Tu by se mu pak již nemohla činiti výtká vadnosti řízení, o jakou jde v souzené věci. Ke zrušení došlo vpravdě pro onu vadnost řízení v otázce určitosti žalobní prosby a jeho účelem jest, aby tato otázka byla nejprve se stranami projednána a aby z tohoto projednání a na jeho základě mohly jak strany, tak také soud učiniti důsledky. Vedly tedy ke zrušení dobré a dostatečné důvody. Otázku určitosti petitu samu a co s ní souvisí, nelze zatím probírat, když má býti právě předmětem dalšího jednání, zatím stačí, že také žalovaní vyslovili pochybnost v příčině určitosti žalobní prosby. Postup odvolacího soudu byl v souzeném případě na místě tím spíše, že nebylo vlastně pochyb, čeho se žalobce domáhá a že by šlo tedy jen o určitější vymezení žalobní

prosby, přednesem žalobcovým odůvodněné, a ne snad o změnu neb dokonce jinou žalobní prosbu. Sami žalovaní přiznávají, že vadu petitu bylo možno snadno napravití a že rozsah služebnosti »dá se dobře a technicky jasně vymeziti výrazem« »po stávající tvrdé cestě«, pokud jde o směr cesty a udáním nejvýše přípustných rozměrů v jednotkové míře pro vyhýbání. To všechno má právě býti předmětem dalšího jednání.

Věcný seznam abecední.

Advokát (právní zástupce) viz též hesla, doručení, plná moc.

- o nároku na vyloučení věci pojaté do konkursní podstaty nepřísluší rozhodnutí konkursnímu komisaři, nýbrž o tom jest rozhodnouti buď dohodou nebo pořadem práva; v té příčině má správce konkursní podstaty právo samostatné, na konkursním komisaři nezávislé viz rozh. č. 17162 u hesla: konkurs (§ 47 konk. ř.).
- u advokátů a notářů lze provéstí doručení i v bytě i v kanceláři; o náhradním doručení v bytě platí § 102 c. ř. s. viz rozh. č. 17446 u hesla: doručení.
- usnesení místního zastupitelstva osady o zmocnění advokáta (k provedení knihovního pořádku) bez současného zabezpečení úhrady na výdaje není pro osadu závazné, nebyly-li výdaje pojaty do rozpočtu č. 17360.
- **nucené zastupování advokátem:** jde o zmatek podle § 477, č. 4 c. ř. s., jestliže odvolací soud bez zachování postupu podle § 160, odst. 2 c. ř. s. jednal a rozhodl o odvolání v době, kdy právní zástupce dovolatelův zemřel, a strana si do té doby nezřídila sama jiného právního zástupce; nerozhoduje ani, že právní zástupce ustanovil před svou smrti substituta, ani že se strana nepostarala včas o zřízení nového zástupce č. 17187; srov. č. 11217, 12424, 16527.
- **právní povaha smlouvy o zastupování advokátem:** pro otázku, zda zastupování klienta právním zástupcem v různých (nesouvisejících) záležitostech jest jednotné dílo, či zda jde o samostatná díla, není rozhodující, zda klient vystavil jen jednu plnou moc anebo zda podepsal několik plných mocí, nýbrž rozhoduje, zda právní zástupce vykonal pro klienta právnícké práce na podkladě jednotného příkazu nebo ne č. 17179.
- v pochybnosti jest míti za to, že při zastoupení klienta v různých samostatných (nesouvisejících) záležitostech jde o samostatná díla; kdo vyvozuje z opaku právní důsledky, musí to včas výslovně tvrditi a dokázati č. 17179.
- **odměna:** viz též rozh. č. 17434 a 17539 níže: advokát jako zástupce chudých.
- ujednání o odměně za zákroky (intervence) u vlivných osob ve věci pozemkové reformy odporuje dobrým mrávům (§ 879, odst. 1 obč. zák.) č. 17207; srov. rozh. č. 10412, 14806, 15378.
- několik mandantů není advokátovi zavázáno za objednané advokátské úkony solidárně, nebylo-li takové ručení vymíněno č. 17359.
- předpisu § 175 not. ř. jako speciálního ustanovení nelze užití obdobně u advokátů č. 17359.
- usnesení místního zastupitelstva osady o zmocnění advokáta k provedení knihovního pořádku bez současného zabezpečení úhrady na výdaje není závazné, nebyly-li pojaty do rozpočtu č. 17360.
- § 330 ex. ř. nebrání právnímu zástupci ve vedení exekuce k vymožení útrat, které byly výměnkáři přisouzeny v jeho sporu o zadrželé výměnkářské dávky a zajištěny zároveň s vymoženými dávkami na nemovitosti zatížené výměnkem č. 17366.
- žalobě právního zástupce na zaplacení přiměřeného honoráře za zastupování žalovaného nelze vyhověti rozsudkem pro zmeškání, neobsahuje-li žaloba skutkový podklad pro posouzení přiměřenosti požadovaného honoráře č. 17517; srov. č. 2286, 3097, 5984, 6453, 10168, 11375.

- **odpovědnost advokátů:** klient má nárok na náhradu škody proti svému právnímu zástupci, který zavini, že byl proti němu vynesena odsuzující rozsudek pro zmeškání č. 17302.
- škoda vznikla již vykonatelností odsuzujícího rozsudku č. 17302.
- žalobní žádost, že žalovaný advokát je povinen zprostiti stranu povinnosti uložené jí rozsudkem pro zmeškání, je přípustná č. 17302.
- advokát, který jménem určité osoby jako majitelky patentu podá proti třetí osobě oznámení pro porušení patentu, musí se před prvním zákrokem postarat o to, aby dostal náležitou plnou moc od osoby, za kterou v trestním řízení má vystoupiti; neučiní-li tak, a nebude-li proto v trestním řízení vysloveno porušení patentu, odpovídá za škodu tím způsobenou třetí osobě, proti které bylo trestní řízení k jeho návrhu zahájeno č. 17464.
- **jako zástupce chudých:** poručenský soud jest oprávněn věcně rozhodnouti o návrhu advokáta, aby mu byla podle § 16, odst. 4 adv. ř. poukázána odměna za vynaloženou práci a ztrátu času z peněz, které nezletilec získal ve sporu, v němž ho advokát jako zástupce chudých zastupoval, a které strana ve sporu podlehlá složila pro nezletilce do sirotčí pokladny č. 17434.
- advokát může žádati na straně, k jejímuž prozatímnímu bezplatnému zastupování byl ustanoven, zaplacení palmárního účtu, nabyla-li jím zastoupená strana zaplacením podstatné části zažalovaného nároku platebních prostředků, třebaže se tak stalo podle mimosoudní dohody a v době, kdy spor byl ponechán v klidu a zastupování již bylo skutečně skončeno č. 17539; srov. č. 16860.
- **substituace** viz nahore rozh. č. 17187 (nucené zastupování advokátem).

Agent pojišťovací viz heslo: pojištění smluvní rozh. č. 17523.

Akcie viz heslo: společnost akciová rozh. č. 17422.

Akcionář viz heslo: společnost akciová.

Akciová společnost viz heslo: společnost akciová.

Aktivní (legitimace) oprávnění ke sporu viz heslo: oprávnění ke sporu.

Alimenty, alimentární zákon (zák. č. 4/1931) viz heslo: výživné.

Anuity viz heslo: dražba nucená nemovitosti (§ 216, posl. odst.).

Autobus viz heslo: automobilový zákon č. 81/1935 rozh. č. 17231, živnost autodopravní.

Autodopravní živnost viz heslo: živnost autodopravní.

Automobil viz též heslo: pojištění smluvní.

- z toho, že v době zřízení služebnosti doprava automobily nemohla být předvídána, neplyne nepřipustnost výkonu služebnosti motorovými vozidly č. 17303; srov. č. 12460.
- přípustnost upotřebením motorových vozidel při výkonu služebnosti jest řešiti podle vlastnosti půdy, cesty, užívání panujícího pozemku se zřetlem na § 484 obč. zák. č. 17303; srov. č. 12460.
- otázku, zda užíváním panujícího pozemku pro jiný účel než pro účely, k nimž ho bylo užíváno v době zřízení služebnosti, byl rozšířen rozsah služebnosti, jest posouditi podle míry potřebné pro původní účely, jimž sloužil panující pozemek č. 17303.
- při sjednání pojistné smlouvy proti následkům poškození motorového vozidla lze ujednat, že pojistný poměr, zaniklý zcizením pojištěného vozidla, trvá (že se v něm pokračuje) po určitou smlouvenou dobu, počínaje od toho času, kdy vyšlo původně pojištěné motorové vozidlo důsledkem zcizení z pojišťovny úschovy, nabude-li pojišťovna jiného vozidla č. 17164.
- nejde o pokračování v původní pojistné smlouvě, stanoví-li pojistné podmínky, že nabude-li pojišťovna do určité doby místo původně pojištěného motorového vozidla jiného vozidla, jest povinen přihlásiti je k pojištění, že

pojišťovna jest pak povinen oznámiti pojišťovně do určité lhůty po obdržení přihlášky, zda pojištění přijímá či zamítá, a že při přijetí rozhodují zásady dřívější pojistné smlouvy č. 17164; srov. č. 17375, 16374, 13173, 9939.

- ustanovením pojistných podmínek při smluvním pojištění odpovědnostním, že nabude-li pojišťovna za pojistné doby místo pojištěného motorového vozidla jiného motorového vozidla, jest povinen ihned, jakmile si opatřil nové vozidlo, zpravit o tom pojišťovnu s přesným jeho označením a zapřavit potom po případě vyšší pojistnou prémii, určuje se pokračování v pojistném poměru již tím, že si pojišťovna opatřila za pojistné doby jiné vozidlo, a to zásadně již od nabytí vozidla č. 17375; srov. č. 17164, 16374, 13173, 9939.
- nezletilý, zaměstnaný jako dělník s měsíčním platem 500 K, může samostatně platně podstoupiti pojistnou smlouvu o autě jemu náležejícím, činí-li poleletní premie pouze nepatrnou částku, a nepotřebuje ve sporu vzniklém z takové smlouvy spolupůsobení zákonného zástupce č. 17531.
- stát neodpovídá podle předpisů zákona o motorových vozidlech za škodu, která byla způsobena provozem motorového vozidla při manévrovém cvičení vojska, třebaž byl dán příkaz k opatřením odporujícím předpisům o jízdě vozidly (jízda po silničním banketu, noční jízda bez světel) a třebaž bezpečnostní opatření, nařízená po dobu manévrových cvičení správními úřady, nebyla dostatečná č. 17331; srov. č. 10384.
- pokud jest nahraditi škodu, způsobenou poškozením auta, v penězích, třebaž navrácení v předešlý stav u auta nebylo naprosto nemožné č. 17511; srov. č. 13504.

Automobilový zákon č. 162/1908 ř. z.: odpovědnost za škody způsobené provozem motorového vozidla:

- **§ 1, odst. 3 (provozovatel, přenechání):** k pojmu »přenechání« motorového vozidla a provozovatele č. 17175.
- přenecháním motorového vozidla vlastníkem jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečností jest rozuměti jen takový stav, za kterého je vlastník onoho vozidla úplně vyřazen z jeho provozu a za něhož se celý provoz přenechává výhradně jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečnosti č. 17175.
- vlastník motorového vozidla, který ho užívá pro vlastní osobní nebo hospodářské potřeby, jest jeho provozovatelem (§ 1, odst. 3 uved. zák.), odpovědným za škody způsobené provozem onoho vozidla, i při jízdách konaných z garáže na místo určené vlastníkem nebo naopak s tohoto místa do garáže, obstarávají-li tyto jízdy podle úmluvy ujednané při uzavření garážní smlouvy na příkaz vlastníka vozidla buď majitel, nebo zaměstnanec garážního podniku č. 17175.
- k pojmu provozovatele, resp. spoluprovozovatele koncesované dopravy osob nebo nákladů mot. vozidlem č. 17276.
- za účinnosti zák. č. 198/1932 jest ve vztahu k tomu, kdo se domáhá nároku na náhradu škody podle autom. zák. č. 162/1908, pokládati za provozovatele (§ 1, odst. 3 autom. zák.) majitele koncese k dopravě osob a nákladů motorovým vozidlem, třebaž přenechal koncesované motorové vozidlo k provozování dopravy na svou koncesní listinu jiné osobě; tato osoba je solidárně odpovědná za škodu vzniklou provozem motorového vozidla jako spoluprovozovatelka dopravy č. 17276; srov. č. 10645 (týkající se stavu před účinností zák. č. 198/1932).
- **§ 2 (důvody zprůšňující odpovědnosti):** odvrátitelnosti podle § 2 autom. zák. se rozumí odvrátitelnost subjektivní; ani na řidiči auta nelze požadovati to, co přesahuje duševní schopnosti průměrné odborně vyškoleného řidiče č. 17486.

- pokud nelze řidiči auta přičítati za nepozornost, že nepředvídal, že auto důsledkem sklonu jízdní dráhy může zachytiti sluneční plachtu rozprostřenou nad chodníkem před obchodem č. 17486.
- § 45 zák. č. 81/1935: k pojmu motorového vozidla a provozu ve smyslu § 45 zák. č. 81/1935 č. 17185, 17349, 17514.
- o provoz motorového vozidla jde i tehdy, když sice ani nepracuje zdroj jeho motorické síly, ani jinak se vozidlo nepohybuje, ale ze všech okolností jeho stavu, v jakém je právě vozidlo na místech vytyčených v § 45, odst. 1 uved. zák., je zřejmé, že je vozidlo přímo buď již připraveno, anebo připravováno k tomu, aby bylo uvedeno do výkonu své činnosti (funkce) jakožto motorové vozidlo ve smyslu § 1 uved. zák., anebo že byvši ve výkonu této své činnosti zařadeno jako samostatné motorové vozidlo do dopravního provozu na místech uvedených v § 45, odst. 1 uved. zák., tuto činnost na oněch místech ještě neskončilo, nýbrž zůstává takovou složkou v celkovém dopravním provozu na oněch místech jako motorové vozidlo, že na ně jako na motorové vozidlo musí míti ostatní uživatelé míst určených pro obecnou dopravu náležitý zřetel při pravidelném jejich užívání; v tomto provozu je dotud, dokud nebylo z něho vyřaděno vhodným a místu, času, jakož i jiným možným okolnostem přiměřeným způsobem (na př. takovým postavením mimo pravidelnou jízdní dráhu, že není překážkou pravidelné obecné dopravě a že při ní není třeba míti na ně zřetel) č. 17185.
- za shora uvedených podmínek může býti i stojící motorové vozidlo v provozu a může jíti o střet provozu motorových vozidel ve smyslu § 48, odst. 1, uved. zák., narazilo-li na ně jiné jedoucí motorové vozidlo č. 17185.
- pokud vypůjčitel motorového vozidla, neodvezdaje je řádně vlastníkov, zůstal provozovatelem jízdy (§ 45, odst. 1 zák. č. 81/1935) č. 17349.
- poskytla-li firma, ať na základě ujednání (§ 863 obč. zák.), nebo bez zvláštního ujednání, pohybem přijetím ochoty se strany vlastníka motorového vozidla svého zaměstnance jako řidiče k pravidelným obchodním jízdám svých zástupců, cestujících s jejím zbožím, účastnila se provozu motorového vozidla, třebaž zástupci platili vlastníku motorového vozidla z obchodů ujednaných na cestách s jeho vozidlem, určitou provisi č. 17514.
- § 47 (důvody zprošťující odpovědnosti): podle § 47 uved. zák. se k úplnému zproštění osob odpovědných za škody způsobené provozem motorového vozidla vyžaduje nejen důkaz o zavinění třetí osoby, ale i důkaz, že samy dbaly předepsané a věcné opatrnosti při řízení vozidla a při zacházení s ním č. 17231; srov. č. 15508, 10507, 8777 k § 2 autom. zák. č. 162/1908.
- osoby odpovědné za provoz autobusu neodpovídají za úraz (přiskřípnutí prstu), který způsobí cestujícímu jiný cestující při zavření dveří v době, kdy není autobus v pohybu, třebaže řidič autobusu trpí, aby cestující sami zavírali autobusové dveře č. 17231.
- k pojmu třetí osoby, za kterou vlastník (provozovatel) motorového vozidla neodpovídá č. 17231.
- třetí osobou jest i cestující, který zavírá autobusové dveře a při tom poraní jiného cestujícího č. 17231.
- k výkladu pojmu »za tmavé noci« (§ 9 zák. č. 47/1866 čes. z. z.) č. 17236; srov. č. 3673, 4088 Sb. n. s. tr.
- povinnost osvětliti povoz jest zachovati vždy, kdy se pro nedostatek denního světla a důsledkem s tím souvisejícího ztížení možnosti rozeznávání stává provoz na silnici méně bezpečným č. 17236; srov. rozh. č. 3673, 4088 Sb. n. s. tr.
- § 48: kdy jde o střetnutí motorových vozidel, stojí-li jedno z nich č. 17185 shora u § 45 zák.
- k omezení závazku k náhradě škody na tu její část, která je přiměřená účasti provozu jedné z osob, odpovědných za škodu, vzniklou třetí osobě střetnutím se několika povinně odpovědných provozů (§ 48, odst. 4 zák.

č. 81/1935), lze přikročiti jen na základě výslovného návrhu žalovavých, učiněného již v první stolici č. 17396.

- v jednání omezeném na právní důvod žalobního nároku, lze návrh ve smyslu § 48 odst. 4 řec. zák. učiniti jen do ukončení řízení o žalobním důvodu č. 17396.
- § 48, odst. 4 řec. zák. jest omezen na případy, kdy není na straně osoby odpovědné za provoz uplatněno zavinění, zavazující k náhradě škody podle občanskoprávních předpisů č. 17439
- § 51: opřeli-li třetí osoba, poškozená při střetnutí se dvou povinně odpovědných provozů, svůj náhradní nárok také o zavinění odpovědných osob (§§ 1295 a dal. obč. zák.), platí pro odpovědné osoby ustanovení o širší odpovědnosti (§ 51 autom. zák.) a tím z příslušných ustanovení obč. zák. o náhradě škody i § 1302 obč. zák. č. 17439.
- § 52: podle § 52 zák. o mot. vozidlech odpovídá provozovatel za osoby, které připustil k provozu, bez výhradně, nikoliv jen za podmínek stanovených v § 1315 obč. zák. č. 17502; srov. č. 13157, 6806, 6497, 3409 u § 8 autom. zák. č. 162/1908.

Autorské právo viz heslo: původské právo.

Banka Národní viz rozh. č. 17372 u hesla: devisová opatření.

Báňský podnik viz heslo: hory.

Berní úřad, berní úředník: forma úředního opatření finančních úřadů v daňovém řízení; oprávnění úředníka berního úřadu, vedoucího exekučního oddělení, k ujednání s dlužníkem o prodeji zabavených věcí a odvádění peněz bernímu úřadu viz rozh. č. 17167 u hesla: stát.

Biograf viz heslo: kinematograf.

Bezdůvodné obohacení viz heslo: obohacení bezdůvodné.

Bezelstnost viz též hesla: obohacení bezdůvodné, postup (§ 1396 obč. zák.).

- majitel živnosti (koncese) neb obchodu nemůže bezelstným třetím osobám namítati, že osoby ustanovené v živnosti neb obchodu jednaly jménem toho, komu on přenechal obchod nebo živnost k provozu na vlastní provozovatelův účet a nebezpečí č. 17168.
- k otázce bezelstnosti při nabytí cizí movité věci veřejnou dražbou podle § 367 obč. zák. č. 17266 u hesla: nabytí vlastnictví.
- nároky dědice člena stavebního družstva proti stavebnímu družstvu na náhradu nutných a užitečných nákladů, které vynaložil jako bezelstný držitel č. 17328.

Bezpečnostní opatření viz heslo: náhrada škody (odpovědnost zaměstnavatele).

Bezúčinnost rozhodčího výroku viz heslo: rozhodčí soud (výbor živnostenského společenstva).

Břímě důkazní viz heslo: důkazní břímě.

— **patronátní** viz heslo: patronát.

Byt viz hesla: doručení, služebnost bytu, výpověď nájemní smlouvy.

Bytové družstvo viz heslo: společenstvo stavební a bytové.

Cena obecná viz hesla: dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti, zkrácení přes polovici ceny.

— **obilí** viz heslo: úprava pachtovného při zemědělském pachtu.

— **odhadní** viz heslo: náhrada škody (§ 1323 obč. zák.).

— **prodejní** viz heslo: losy.

— **zcizovací** viz heslo: dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti.

Cenné papíry viz též heslo: akciová společnost rozh. č. 17422.

- není-li pojistka cenným papírem, není k převodu práv z ní třeba zvláštní formy, nýbrž stačí neformální postupní smlouva č. 17228.
- Cese** viz heslo: postup.
- Cesta vozová** viz heslo: služebnost pozemková.
- Cestující** viz heslo: náhrada škody drahou (zák. č. 86/1937).
- Cizina** viz hesla: devisová opatření, dluhopisy dílčí, nadace.
- Cizoložství**: manželka, jejíž manželství bylo rozvráceno jejím cizoložstvím a proto rozloučeno, nemůže se domáhati náhrady škody, vzniklé jí ztrátou zaopatření v manželství na muži, s nímž se cizoložství dopustila č. 17466; srov. č. 13357, 13617.
- jde o přímou škodu, byl-li pohlavně nakažen manžel manželkou, která sama byla při cizoložství nakažena cizoložníkem č. 17483.
- Cizozemská nadace** viz heslo: nadace.
- Cizozemské právo** viz heslo: mezinárodní právo soukromé.
- Cizozemsko**: § 17 zák. č. 49/1874 se vztahuje pouze na tuzemský stát a tuzemské veřejnoprávní korporace v něm uvedené viz rozh. č. 17201 u hesla: dluhopisy dílčí.
- Clausula rebus sic stantibus** viz heslo: doložka: rebus sic stantibus.
- Condikce** viz heslo: obohacení bezdůvodné.
- Cvičení vojenské (manévrové)** viz heslo: automobil rozh. č. 17331.
- Čekací doba při pensijním pojištění** viz heslo: pojištění pensijní (§ 20, odst. 1 zák. č. 26/1929).
- Čekatel na rodinný domek** viz heslo: společenstvo stavební a bytové.
- Čin konkludentní**: k vzniku společnosti podle §§ 1175 a dal. je potřeba společenské smlouvy, třeba i mlčky sjednané č. 17267.
- Činovník spolku** viz heslo: spolek.
- Člen družstva, spolku** viz hesla: společenstvo stavební a bytové, spolek.
- Daň (daně)** viz též hesla: dražba vnučená nemovitosti.
- forma úředního opatření finančních úřadů v daňovém řízení č. 17167.
- úředník berního úřadu, ustanovený k vedení exekučního oddělení, jest oprávněn k ujednání s dlužníkem, jímž se dlužník zmocňuje k prodeji zboží zabaveného berním úřadem s tím, že stržená cena má nastoupiti na místě prodaných zabavených věcí; jestliže se dlužník podle toho zachoval a stržené peníze uschoval pro berní úřady, nabyt stát těchto peněz č. 17167.
- kdy jde o zakázané přesouvání přímých daní (§ 341 zák. o př. d.) č. 17246.
- jde o zjevné přesouvání přímých daní, zakázané § 341 uved. zák., ustanovuje-li pachtovní smlouva, že pachtýř jest povinen hraditi ze svého všechny daně se všemi přírůžkami, takže propachtujícímu musí býti nezkráceně odvedeno celé sjednané pachtovné č. 17246.
- pro otázku, zda je tu zakázaný přesun přímých daní, je rozhodující, že podle znění smlouvy má býti přesunuta na pachtýře daň, kterou má hraditi propachtovatel ze svého jako plátce; nezáleží na tom, zda podle úmyslu smluvců měla býti tak zapravena část pachtovného č. 17246.
- pokud nejde o nedovolené přesouvání daně č. 17381.
- zákazem přesouvatí daně (§ 341 zák. o př. d.) není dotčeno ustanovení dovětku, jímž zůstavitel uložil dědici, aby platil s ročním důchodem odkazovníku i rentovou a důchodovou daň připadající na tento důchod č. 17381.
- přihláška daní v dražebním řízení: přihlašuje-li stát k rozvrhování roku v dražebním řízení daňové nedoplatky, na které podle spisů bylo placeno z výtěžků předcházející vnučené správy, musí stát v přihlášce uvést a osvědčiti, na které jiné daňové nedoplatky a za kterou dobu placených částek upotřebil č. 17374.

- **přímá osobní: důchodová a rentová** viz shora rozh. č. 17246 a 17381.
- Daňové nedoplatky** viz heslo: daň rozh. č. 17374.
- Dar (darování)**: jestliže zůstavitel před svou smrtí odevzdal jiné osobě pojistku (o pojištění kapitálu proti tělesným úrazům a na případ smrti) znějící v prospěch doručitele pojistky s tím, že »peníze jsou její«, jde o platné darování mezi živými, které nevyžaduje formy notářského spisu č. 17323; srov. č. 16526, 14956.
- Dávka veřejná** viz též heslo: daň, dražba vnučená nemovitosti (§ 216, č. 2 ex. ř.).
- z **přirůstku hodnoty nemovitosti** (Dod. III k nař. č. 143/1922).
- jde-li o zřízení pozemků nabytých z pozemkové reformy s přidělcem na třetí osoby, jsou smluvci oprávněni volně stanoviti tržovou cenu č. 17165.
- — zcizovací hodnota rolnického nedílu nabytého třetí osobou od přidělce může býti vyšší než přidělová cena č. 17165; srov. č. 12339.
- — to, že tržová cena má připadnouti státu potud, pokud přesahuje to, co bylo vloženo vlastním do nedílu (§ 37, odst. 2 zák. č. 81/1920), může míti jen vliv snižující obecnou hodnotu č. 17165; srov. č. 12339.
- — jde o peněžitou pohledávku ve smyslu § 9 odp. ř., třeba exekuční titul zní na zproštění povinnosti k zaplacení vyměřené dávky z přirůstku hodnoty nemovitosti, jejíž zaplacení bylo smluvně převzato č. 17215; srov. č. 8725.
- — i za účinnosti čl. V, č. 5 a 6 zák. č. 69/1935 se zajištění řečené dávky děje obdobně podle §§ 284 a dal. z. o př. d. č. 17259; srov. č. 14616.
- Dávky vodního družstva** viz rozh. č. 17247.
- **výměnkářské** viz heslo: výměnek.
- Definitivní smlouva** viz heslo: doložka rebus sic stantibus.
- Deklarace zásilky** viz heslo: doprava železniční.
- Delegace** (§§ 30, 31 j. n.): delegace jiného soudu nelze se domáhati pro zaujatost soudu č. 17371.
- Deposice soudní** viz heslo: složení u soudu.
- Devisová opatření**: za platnosti opatření Národní banky československé vyhlášeného vyhláškou minist. financí ze dne 14. května 1936, č. 125 Sb. o úpravě vzájemného platebního styku mezi republikou Československou a Spolkovým státem Rakouským splnil tuzemský dlužník svůj peněžní dluh vůči rakouskému věřiteli tím, že dlužnou částku zaplatil na rakouský evidenční účet u Národní banky československé; nestačí plnění k rukám tuzemského právního zástupce rakouského věřitele č. 17372.
- Děd** viz heslo: výživné manželského dítěte (§ 143 obč. zák.).
- Dědic** viz též hesla: odkaz, pozůstalost.
- náhradní viz heslo: substitute fideikomisární.
- posloupnost do statku střední velikosti viz heslo: usedlost střední velikosti.
- povolání za dědice viz heslo: pořízení poslední.
- zákazem přesunutí daní (§ 341 zák. o př. d.) není dotčeno ustanovení dovětku, jímž zůstavitel uložil dědici, aby platil s ročním důchodem odkazovníku rentovou a důchodovou daň, připadající na důchod č. 17381; srov. č. 17246.
- dodatečné projednání pozůstalosti s jedním dědicem, ač se v původním řízení k pozůstalosti přihlásili dva dědici, jímž byla pozůstalost odevzdána, jest zmatečné č. 17322.
- jestliže ministerstvo sociální péče po smrti člena stavebního družstva, jehož tržovou smlouvu se stavebním družstvem o domu již schválilo, odepřelo souhlas k převodu domu do vlastnictví zůstavitelova universálního dědice pro závady v dědicově osobě, má dědic proti družstvu nároky jako bezelstný držitel (§ 331 obč. zák.); nárok na náhradu t. řeč. pozemkové renty však nemá č. 17328.

- opatrovník ustanovený dědici, jehož pobyt není znám (§§ 77, č. 2, 131 nesp. pat.) není oprávněn podat před uplynutím ediktální lhůty dědickou přihlášku č. 17370; srov. č. 10435 Gl. U. st. ř.
- proti komu má podat žalobu dědic přihlášený ze zákona, byl-li odkázán podle § 126 nesp. pat. na pořad práva proti dědici přihlášenému z testamentu a dědic ten před podáním žaloby zemřel č. 17504.
- ručení dědice: opírá-li nemoc pojišťovna nárok na zaplacení pojistného za zaměstnance proti zaměstnavateli dědici o to, že se dědic přihlásil k pozůstalosti bezvýmínečně a že z toho důvodu ručí za dluh zůstavitele povinného k přihlášce zaměstnanců k nemoc. a starob. pojištění, je pro tento nárok přípustný pořad práva č. 17403.
- **nepominutelný** viz heslo díl povinný.
- **substituční** viz heslo: substituce fideikomisární.
- Dědická dohoda** viz heslo: pozůstalost (§ 179 nesp. pat.).
- **přihláška** viz heslo: pozůstalost.
- Dědické poplatky:** zda pojistná suma patří do pozůstalosti a podléhá dědickému poplatku, rozhodují pro obor poplatkového práva jen finanční úřady č. 17308 viz u hesla: pojištění smluvní.
- Dědictví** (jeho oddělení) viz heslo: oddělení jmění.
- Dělení společné věci** viz heslo: společenství majetkové.
- **škody** viz heslo: náhrada škody (§ 1304 obč. zák.).
- Dělitelný dluh** viz heslo: solidárnost závazku.
- Dělnická průkazka:** odpovědnost zaměstnavatele vůči železniční správě za škodu způsobenou jí tím, že v dělnické průkazce potvrzuje nesprávné údaje č. 17330.
- Dělnické pojištění** viz heslo: pojištění sociální, úrazové.
- Diferenční obchody:** smlouva o společném provozování diferenčních obchodů jest platná a neplatí o ní předpisy o hře nebo sázce (§§ 1271, 1272 obč. zák.) č. 17419.
- Díl povinný:** nepominutelný dědic není sice oprávněn k návrhu na pokračování v pozůstalostním řízení, avšak rozhodl-li pozůstalostní soud při zjišťování stavu nově najevo vyšlého jmění o návrhu nepominutelného dědice na pojetí tohoto jmění do soupisu, je nepominutelný dědic účastník řízení č. 17239.
- předpisu druhé věty § 778 obč. zák. lze bez výhrady užití jen tehdy, porídil-li zůstavitel poslední vůlí o celém svém jmění; domáhá-li se však nepominutelný dědic neplatnosti poslední vůle, kterou zůstavitel porídil pouze o části jeho jmění, jest podle okolností konkrétního případu posouditi, lze-li, hledíc na celou situaci, říci, že nebylo na nepominutelného dědice pamatováno č. 17508.
- Dílčí dlužní úpis** viz heslo: dluhopisy dílčí.
- Dílo literární** viz heslo: původské právo.
- Disciplinární řád spořitelny** viz heslo: zaměstnanci spořitelny, zaměstnanci železniční.
- Dítě** viz též hesla: náhrada škody podle § 1309 obč. zák., otec nemanželský.
- **výživné dítěte** viz heslo: výživné.
- **manželský původ dítěte:** nepodal-li manžel žalobu na odůznání manželského původu dítěte, které se podle manželčina tvrzení narodilo sice z mimomanželské soulože, jemuž však svědčí domněnka manželského původu, je tím s konečnou platností vyřešena otázka manželského zplození dítěte a nemůže býti ani prejudiciálně řešena ve sporu, v němž se manželka domáhá na tom, kdo s ní mimomanželsky souložil, náhrady nákladů spojených s porodem, pohřbem dítěte a jeho vydržováním č. 17213; srov. č. 16676.

- — prohlášení řízení za zmatečné podle § 42, odst. 2 j. n., rozhodl-li tuzemský soud, že dítě, které je polským příslušníkem, není manželského původu č. 17242; srov. č. 9489.
- **manželské** (§ 145 obč. zák.): vydání nez. dítěte se mohou domáhati rodiče v řízení nesporném i proti třetím osobám č. 17365.
- **nemanželské:** po skončení poručnické věci (po dosažení zletilosti nemanželského dítěte a vydání jeho jmění ze sirotčí pokladny) není poručnický soud oprávněn konati žádné úkony, a to ani šetření k nápravě vad dříve sběhlých č. 17265.
- Divadelní řád** viz heslo: zaměstnanci soukromí rozh. č. 17393.
- Dluh** viz hesla: placení, převzetí dluhu, složení u soudu.
- **dělitelný** viz heslo: solidárnost závazku.
- **hypotekární** viz heslo: hypoteka.
- **pozůstalostní** viz heslo: dědic (ručení dědice).
- **solidární** viz heslo: solidárnost dluhu.
- Dluhopisy dílčí** (zák. č. 49/1874): rozhodování v řízení nesporném o věcech upravených opatrovníckými zákony č. 49/1874 a č. 111/1877 ř. z. přísluší samosoudci č. 17201.
- — zákon č. 49/1874 má na mysli pouze právní subjekty, které jsou podrobeny jeho jurisdikci č. 17201.
- — má-li dlužník své sídlo mimo oblast platnosti tuzemského práva, přísluší řízení opatrovníka orgánu povolnému k tomu podle práva platného ve státě dlužníka; jestliže však podle příslušného cizího práva nelze se domáhati ochrany společných zájmů majitelů dílčích dlužních úpisů společným opatrovníkem, ustanoveným v příslušném cizím státě, a není ani mezistátní smluvní úpravy co do hájení práv majitelů dílčích dluhopisů, může tuzemský soud pro majitele dlužních úpisů, podléhajících tuzemskému právu s účinkem pro oblast tohoto práva ustanoviti opatrovníka k hájení jejich společných práv č. 17201.
- — přičemu k ustanovení opatrovníka mohou zavdati jak zájmy majitelů dílčích dlužních úpisů, tak i hospodářské a právní zájmy dlužníka č. 17201.
- — § 17 zák. č. 49/1874 se vztahuje pouze na tuzemský stát a tuzemské veřejnoprávní korporace v něm uvedené č. 17201.
- Dlužní úpis** ve smyslu § 1001 obč. zák. viz heslo: důkaz rozh. č. 17184.
- Dny na poště** viz heslo: lhůta podle § 89 zák. o org. s.
- Doba čekací** viz heslo: pojištění pensijní (§ 20, odst. 1 zák. č. 26/1929).
- **pracovní osmihodinová** (zák. č. 91/1918): neplatnost vzdání se nároku na odměnu za přesčasové práce, stalo-li se tak po neúčinné výpovědi dané v ochranné lhůtě (zák. č. 61/1925); nezáleží na tom, zda zaměstnanec v době projevu věděl, že ho zaměstnavatel nechce dále zaměstnávat č. 17223.
- — došlo-li mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem k úmluvě o odměně za veškeré konané práce, jest tím rozuměti i práce přes čas, a to i takové, které byly konány v noci nebo v neděli č. 17321.
- Doba zkušební** viz heslo: zaměstnanci soukromí (zák. č. 154/1934).
- Dobré mravy** viz hesla: neplatnost (nicotnost) smlouvy (§ 879 obč. zák.), soutěž nekalá (§ 1 zák. p. n. s.).
- Dodatečné projednání pozůstalosti** viz heslo: pozůstalost (§ 179 nesp. pat.).
- Dodatek k firmě** viz heslo: firma.
- Dodávkové smlouvy** o zřízení domovních přípojek viz heslo: soutěž nekalá rozh. č. 17241.
- Dohodčí smlouva** viz heslo: smlouva zprostředkovatelská.

Dolování viz heslo: hory.

Doložka clausula rebus sic stantibus: zásada »rebus sic stantibus«, výtčená v § 936 obč. zák., platí i při smlouvách definitivních, obzvláště, jde-li o opětuji se do budoucna posunutá vzájemná plnění, při nichž by bez použití této zásady nastal křiklavý nepoměr mezi vzájemným plněním obou smluvců č. 17516.

— obec může za těchto podmínek zvýšiti ujednaný paušál za dodání vody; vzepře-li se tomu druhý smluvce, musí se obec domáhati zvýšení paušálu žalobou; takový nárok lze přiznati jen za dobu od podání žaloby a neplatí pro jeho promlčení předpis § 1487 obč. zák. č. 17516.

Doměk rodinný viz heslo: společenstvo stavební a bytové.

Domovní přípočky viz heslo: soutěž nekalá rozh. č. 17241.

Domovníci (zák. č. 82/1920): ujedná-li vlastník domu s domovníkem, že výlohy, spojené se správou domu, nahradí domovníkovi přímo nájemníci, jde o změnu předpisu § 9 zák. dom., vyžadující písemné formy (§ 15, druhá věta řeč. zák.) č. 17431.

— byla-li již smlouva splněna, má nedodržení písemné formy jen ten význam, že jest vyloučena kondikce podle § 1432 obč. zák., a mimo to zaniká tak závazek vlastníka domu, takže domovník není oprávněn požadovati po druhé placení hotových výloh č. 17431.

Doprava automobilová viz heslo: živnost automobilová dopravní.

— **poštovní** viz hesla: lhůta podle § 89 zák. o org. s., pošta.

— **železniční nákladní:** železniční přepravní řád (vlád. nař. č. 144/1928): jestliže je v nákladním listě jako příjemce zásilky označen obchodní podnik (na př. Jan H., obchod s uhlím a dřívím v P.), nikoliv fyzická osoba, a z nákladního listu není zřejmo, že zásilka má být dodána obchodnímu podniku jen tenkrát, je-li jeho majitelem určitá fyzická osoba, učinila dráha své povinnosti dosti, vydala-li zásilku uvedenému obchodnímu podniku, po případě osobě, která provozuje obchod pod firmou, udanou v nákladním listě č. 17230; srov. č. 4248.

— změna majitele obchodního podniku nemá s hlediska přepravní smlouvy vliv na dodání zásilky č. 17230.

— **§§ 3, 4, čl. 107:** reklamace, podaná u příslušné železnice, se pokládá za platnou teprve tím okamžikem, kdy k ní byly předloženy doklady o oprávněnosti č. 17274.

— jen takovou reklamaci, ke které jsou připojeny doklady o její oprávněnosti, se staví promlčení nároků z přepravní smlouvy (§§ 3, 4, čl. 107 ž. př. ř.) č. 17274.

— promlčení nároků na náhradu za poškození dopravovaného zboží se počíná uplynutím dne, kdy bylo dodáno; rozhoduje den, kdy zásilka došla do stanice určení, nikoliv den, kdy došla do místa určení č. 17274.

— **§ 4, čl. 91:** podle jakého kursu je povinna železnice zaplatiti náhradu škody č. 17296.

— je-li částka, jsoucí základnou pro výpočet náhrady, kterou má dráha zaplatiti, vyjádřena v cizí měně, je železnice povinna dáti náhradu podle kursu bankovek, nikoli podle devisového kursu cizí měny č. 17296; srov. č. 1120, 1535.

— **mezinárodní železniční přepravní řád (vlád. nař. č. 140/1928):** nárok dráhy na zaplacení doplatku a přírážky k dovoznému pro nesprávné údaje v nákladním listě (vadné deklarování) jest nárokem smluvním, který se promlčuje vyjma případ čl. 45 § 1, odst. 2. písm. b), M. Ú. Z. v roční lhůtě č. 17245; srov. č. 8776, 6119, 4867.

— to, že příjemce zboží nebyl přibrán k přezkoumání správnosti údajů nákladního listu podle čl. 7 § 2 M. Ú. Z., nemá významu, nemělo-li pro příjemce žádné újmy, ježto dráha dokázala, že zásilka byla v nákladním listě deklarována nesprávně č. 17245.

— — přijal-li příjemce nákladní list, jest pouze on vůči dráze povinen zaplatiti přírážku k dovoznému pro nesprávnou deklaraci zboží (čl. 7, § 6, odst. 2, čl. 18, § 3 M. Ú. Z.) č. 17245.

Doručení: lhůta k oprávněmu prostředku viz heslo: lhůta.

— pořad práva pro nárok proti státu na náhradu škody, vzniklé nesprávným postupem poštov. orgánu při doručení soudní zásilky č. 17170; srov. však č. 11707.

— zmatečnost (§ 477, č. 4, 5 c. ř. s.) doručení žaloby ve sporu o rozluk u manželství opatrovníku, byla-li rozepře v ediktu o zřízení opatrovníka označena jako rozvod manželství č. 17430.

— předpisu § 234 c. ř. s. lze užiti teprve tehdy, byla-li již žaloba žalovanému doručena č. 17449.

— podle § 17 rozl. zák. nelze vysloviti rozluk, byl-li rozsudek o povolení rozvodu doručen náhradně druhému manželu č. 17529; srov. č. 12412.

— opomněla-li strana za rozepře oznámiti změnu bytu, jest posuzovati podle okolností jednotlivého případu, zda ji lze přes to bez obtíží vypátrati č. 17196.

— nezdařilo-li se doručení soudní písemnosti v bytě strany, jest se pokusiti o doručení v jejím pracovišti, je-li uvedeno v žalobním spise; pokud se tak nestalo, nelze postupovati podle §§ 104, 111, odst. 2, c. ř. s. č. 17196.

Dovětek viz hesla: odkaz (rozh. č. 17381), pořízení poslední (rozh. č. 17506).

Dovolání: nepřipustnost podle § 502, odst. 3 c. ř. s.: zamítli-li prvý soud žalobu vůbec, kdežto odvolací soud jen pro tentokrát, není dovolání žalobce (na rozdíl od žalovaného) přípustné č. 17258; srov. č. 797, 593.

— žalobcovu prohlášení o částečném zpětvzetí žaloby, učiněné teprve v dovolacím řízení (došlé soudu v den doručení rozsudku odvolacího soudu) nemá vliv na otázku přípustnosti dovolání č. 17291; srov. č. 16384.

— opírá-li se nárok na zvýšení výživného, stanoveného smírem o znění smíru, podle něhož mělo se dostat oprávněné manželce smírem stanovené částky vždy podle vnitřní hodnoty této částky v době sjednání smíru, není dovolání proti potvrzujícímu rozsudku o tomto žalobním nároku přípustné č. 17399.

— proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen zamítavý rozsudek soudu první stolice ve sporu, v němž se několik žalobců domáhá zaplacení pohledávky, převyšující částku 7.000 K, není dovolání žalobců přípustné (§ 502, odst. 3 c. ř. s.), jestliže ani nepřednesli, že jsou podle dohody stran oprávněni požadovati celou pohledávku rukou nerozdílnou (§ 892 obč. zák.), ani to nevyplývá ze skutkového děje, a jestliže částka, připadající takto na každého z žalobců (§ 889 obč. zák.), nepřevyšuje 7.000 K č. 17478.

— jestliže prvý soud zamítl žalobu, ježto neuznal žalobní nárok za odůvodněný, kdežto druhý soud proto, že uznal po právu vzájemnou pohledávku žalovaného, namítanou započtením, nejde o souhlasné rozsudky § 502, odst. 3 c. ř. s.), ani o žalobním nároku, ani o vzájemné pohledávce, o níž rozhodl teprve odvolací soud; uvedl-li prvý soud v důvodech rozsudku zamítajícího žalobní nárok z jiného důvodu, že by žaloba musila býti zamítnuta i vzhledem na vzájemnou pohledávku žalovaného namítané započtením, nerozhodl tím ještě o této vzájemné pohledávce č. 17510.

— **podle § 502, odst. 4 c. ř. s.:** rozhodl-li prvý soud novým rozsudkem stejně jako rozsudkem prvním, který byl odvolacím soudem z důvodu § 496, č. 2 a 3 c. ř. s. zrušen, nejde tu o případ § 502, odst. 4 c. ř. s.; jestliže hodnota předmětu sporu nepřevyšuje 7.000 K a odvolací soud neprohlásil dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí, není dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu v takovém případě přípustné č. 17342; srov. č. 4465.

Dovolání placená zaměstnanců (zák. č. 67/1925): mezi omluvné důvody zameškání pracovní doby nepatří stávka, za které zaměstnanec odepře vykonávati smlouvené práce (služby), a lze o dobu jejího trvání zkrátiti zákonnou dovolanou zaměstnancovu č. 17264; srov. č. 6188.

- zaměstnanec není oprávněn požadovati peněžitou náhradu za dovolenou, o kterou zaměstnavatele nežádal a které nevyužil č. 17315.
- náhrada za nevyužitou dovolenou přísluší jen, když dovolená nebyla využita na žádost zaměstnavatele č. 17315; srov. č. 16761, 11163.
- Dozor na děti** (§ 1309 obč. zák.) viz heslo: náhrada škody (§ 1309 obč. zák.).
- Doživotní důchod** viz heslo: náhrada škody (§ 1325 obč. zák.) rozh. č. 17518.
- Draha** viz hesla: doprava železniční, náhrada škody drahou.
- Dražba nucená nemovitosti** (§§ 133 až 239 ex. ř.) viz též heslo: odhad.
  - (všeobecné): zprostředkovatel koupě nemovitosti v soudní dražbě má nárok na odměnu jen tehdy, bylo-li placení provise výslovně zvláště ujednáno i pro ten případ, že komitent koupí nabídnutý objekt v soudní dražbě č. 17344.
  - §§ 133—134 (povolení nucené dražby): lze vésti exekuci i na podstatu nemovitosti, byla-li nemovitost zatížena neplatnou fideikomisární substituací č. 17324.
  - § 135 ex. ř. (poznámka zahájení dražebního řízení): dispozice vlastníka nemovitosti pořadím zástavního práva ve smyslu § 38, III, dílčí novely k obč. zák. je účinná vůči vymáhajícímu věřiteli po poznámce dražebního řízení, nehledíc na to, zda jde o smluvní nebo exekuční zástavní právo č. 17280; srov. č. 16610 a tam uvedenou judikaturu.
  - § 145 ex. ř. (dražební podmínky): navrhuje-li vymáhající věřitel dražební podmínky, které obsahují nedovolené úchytky od zákona, jest vždy provést dražbu podle dražebních podmínek zákonných, aniž je potřeba ukládati vymáhajícímu věřiteli předložení podmínek bez nezákonných odchylek č. 17310.
  - § 152 ex. ř. (složení nejvyšších podání): mezi §§ 125, 225, odst. 2 a 226, odst. 1 ex. ř. není rozpor č. 17460, viz níže u §§ 225, 226 ex. ř.
  - třebaž exekuční soud nařídil, aby částky, které byly hotově vydražitelem nemovitosti jako vadium a splátky na nejvyšší podání, byly uloženy na vkladní knížku, jest přece exekuci na tyto částky, uvolněné odepřením souhlasu k nabytí vydražitelova vlastnictví (§ 1 vládn. nař. č. 313/1938) vésti podle §§ 290 a násl. ex. ř., nikoli podle §§ 325 a násl. ex. ř. č. 17354.
  - § 156 ex. ř.: vlastníku nemovitosti nepřisluší proti vydražiteli nárok na náhradu nákladu učiněného na nemovitosti za exekučního řízení po jejím odhadu do vydražení, nehledíc na to, zda vydražitel věděl o vynaloženém nákladu, nebo ne č. 17312.
  - § 37 ex. ř. platí i při odporu nucenému vyklizení nemovitosti podle § 349 ex. ř. č. 17378.
  - jestliže při nuceném vyklizení nemovitosti, povoleném k návrhu jednoho z několika vydražitelů, z nichž každý při téže dražbě vydražil jinou nemovitost povinného, bylo zasaženo do práv druhého vydražitele, nepřisluší mu proti povolení nuceného vyklizení nemovitosti rekurs, nýbrž jen žaloba podle § 37 ex. ř. č. 17378.
  - vydražitele, který nabytí vlastnictví k nemovitosti (její ideální části) pravoplatným příklepem (§§ 156, 237 ex. ř.), jest pokládati za vlastníka, proti němuž může býti uplatněn nárok na zrušení spoluvlastnictví, třebaž ještě nedošlo ke knihovnímu vkladu nabytého vlastnictví č. 17417.
  - účastníky řízení o vyklizení příklepnuté nemovitosti a její odevzdání vydražitelé jsou jen vydražitel a povinný č. 17520.
  - třetí osobě, do jejíhož práva bylo výkonem vyklizení zasaženo, přísluší za podmínek, uvedených v § 37 ex. ř., žaloba podle tohoto předpisu nebo právo domáhati se nápravy podle § 68 ex. ř., nikoliv však rekurs proti usnesení, vydanému v řízení o vyklizení nemovitosti č. 17520.
  - nabytí-li příklep mocí práva před účinností vládn. nařízení č. 313/1938, není třeba souhlasu okresního úřadu pro ty úkony v dražebním řízení

- (vydání odevzdací listiny při exekuci podle § 352 ex. ř.), které jsou jen důsledkem příklepu, třebaž k nim dojde za účinnosti dotč. vládn. nař. č. 17283.
- — podle § 3, odst. 2, řeč. vládn. nař. rozhoduje jen doba příklepu, nikoli doba nabytí vlastnictví č. 17283.
- — od kdy je počítati lhůtu k výpovědi pojistného poměru (§§ 65, 66 zák. o poj. sml.), byl-li příklep pojištěné nemovitosti udělen dodatečně po rozvrhovém roku č. 17244.
- — § 187 ex. ř.: kdo se před koncem dražby vzdálil, nemá oprávnění k rekursu proti usnesení o příklepu, bylo-li mu oním vzdálením zabráněno podati včas odpor proti udělení příklepu č. 17268.
- — § 210, 211 ex. ř.: obsah přihlášky daní k rozvrhovému roku č. 17374.
- — přihlašuje-li stát k rozvrhovému roku v dražebním řízení daňové nedoplatky, na které podle spisů bylo placeno z výtěžků předcházející nucené správy, musí v přihlášce uvést a osvědčiti, na které jiné daňové nedoplatky a za kterou dobu placených částek upotřebil č. 17374.
- — výhodu podle § 8 vládn. nař. č. 77/1936 nelze věřiteli přiznati, když se jí v rozvrhovém řízení ani výslovně ani poukazem na to, že dražba byla odložena, nedovolával; nestačí, žádá-li věřitel prisouzení úroků od určitého dne a jiného příslušenství, netvrdí-li, že jde o pohledávky s příslušenstvím vymáhané exekucemi a že exekuce byly odloženy č. 17339.
- — § 213 ex. ř. (jednání o rozvrhu, odpor) viz rozh. č. 17369 u § 231, odst. 4 ex. ř.
- — § 216, č. 2 ex. ř. (příspěvky k vodním družstvům): doba, po kterou trvá přednostní právo příslušející příspěvkům k vodnímu družstvu podle § 23 zák. č. 93/1869 a § 61 zák. č. 65/1870 mor. z. z., se neprodlužuje jejich knihovním vkladem, a to ani tehdy, byly-li řečené příspěvky knihovně vloženy jako přednostní č. 17247.
- — (převodní poplatky): k přetřzení promlčení nároku na přednostní uspokojení převodního poplatku nucenou dražbou nemovitosti, na které poplatek vázne, stačí, že bylo dražební řízení zahájeno; není třeba, aby bylo v dražebním řízení řádně pokračováno, předpokládajíc ovšem, že úřad vymáhající poplatek výslovně nempustil od dražebního řízení č. 17438; srov. jud. č. 153 (č. 1802 Gl. U. n. ř.).
- — promlčení přednostního pořadí převodního poplatku se nepřetřhuje vydáním záručního příkazu, určeného jen k tomu, aby mohl vésti exekuci i proti novému nabyvateli č. 17505.
- — č. 4 a posl. odst. ex. ř.: (anuity): částky určené jak k umoření, tak i k zúročení jistiny, zadržené déle než tři léta před dnem příklepu, nelze přikázati v pořadí jistiny, nýbrž jen v mezích jistoty (kauce) pro vedlejší závazky; jen tehdy, uvede-li a doloží-li věřitel, kolik z přihlášených anuit připadá na úmor jistiny, může býti tato část anuit přikázána v pořadí kapitálu č. 17195; srov. č. 14413.
- — jsou-li v anuitách obsaženy i úroky, lze přikázati v pořadí jistiny jen splátky na jistinu, obsažené v jednotlivých anuitách a úroky z kapitálových splátek sražené z těchto anuit, pokud nejsou starší tří let, dále úroky z prodlení z nezaplacených částek kapitálu za poslední tři léta a z částek úrokových obsažených v anuitách, pokud anuity samy požívají pořadí jistiny č. 17218; srov. č. 17195, 14413 a 11624.
- — (úroky): na pohledávku zajištěnou úvěrovou hypotekou jest podle § 12 vládn. nař. č. 250/1935 přikázati úroky, které nejsou starší než tříleté, jen v mezích nejvyšší částky zajištěné úvěrovou hypotekou, a nadto v stejném pořadí úroky za čtvrtý rok č. 17336.
- — (útraty): útraty vzniklé spory vedenými nuceným správcem při výkonu exekuce nucenou správou potom vydražené nemovitosti, jimiž byl způsoben schodek při nucené správě, jsou náklady exekuce ve smyslu § 216, odst. 2 ex. ř. a jest je přikázati v pořadí pohledávky, pro kterou byla nucená správa vedena č. 17289.

- — § 222 ex. ř. (náhradní nárok): náhradní nárok zadního věřitele podle § 222 ex. ř. jest stanoviti podle poměru berních hodnot i tehdy, jestliže spoluzavazané nemovitosti, které nebyly současně prodány, byly po rozvrhovém roku prodány jinému vydražiteli; to, že spoluzavazané nemovitosti byly prodány v jiné exekuční dražbě, může míti význam jen pro výkon vkladu náhradního nároku č. 17225; srov. č. 7256.
- — výpočet náhradního nároku č. 17225.
- — není-li simultánní pohledávka, na jejíž nárok má nastoupiti náhradní nárok, vykonatelná, nelze již z toho důvodu knihovně vyznačiti náhradní nárok jako vykonatelný č. 17225.
- — jestliže nabylo právní moci usnesení, jimž byl povolen vklad zástavního práva pro náhradní pohledávku (§ 222 ex. ř.) v pořadí uspokojení simultánně váznoucí pohledávky, a zároveň vyznačena vykonatelnost oné pohledávky, lze povolit dražbu zatíženou vložkou bez exekučního titulu a bez zkoumání, zda byla uspokojená simultánní pohledávka vykonatelná a zda je usnesení o vykonatelnosti náhradní pohledávky věcně správné č. 17263.
- — §§ 225—226 ex. ř.: není rozpor mezi § 152 ex. ř. a §§ 225, odst. 2 a 226, odst. 1 ex. ř.; naposledy řečené předpisy předpokládají, že nedošlo k srážkám, které jsou dovoleny podle § 152 ex. ř. č. 17460.
- — vydražitel není povinen složití uhrazovací jistinu, která byla přikázána na poživací právo, jestliže tomu nebrání dražební podmínky a knihovní věřitelé, kterých se to týká, s tím souhlasí č. 17460.
- — knihovní pohledávky věřitelů, kteří jsou odkázáni na nesloženou část uhrazovací jistiny pro případ jejího uvolnění, váznou dále z pozemkové knize dosud jinak nezanikly č. 17460.
- — § 231, odst. 2 ex. ř.: nejde o žalobu podanou k vyřízení odporu podle § 231, odst. 2, ex. ř., opírá-li se o jiný právní důvod, než byl uplatňován v odporu podaném při rozvrhovém roku; k této okolnosti jest přiblížeti z úřední moci č. 17290.
- — lhůta v § 46, odst. 2 konk. ř. určená jest lhůta propadná a platí i pro odporovou žalobu podle § 231 ex. ř., je-li zároveň žalobou odpůrčí č. 17309; srov. č. 2030 Gl. U. n. ř.
- — odst. 3: proti těm, kdo dosáhli v rozvrhovém usnesení uspokojení, jest, i když v rozvrhovém řízení nebyl podán odpor, uplatňovati lepší právo žalobou z obohacení, bylo-li rozvrhové usnesení již vykonáno, jinak žalobou určovací, aniž vyhovuje, zda ten, kdo uplatňuje své lepší právo, vznesl proti přikázání odpor či nikoliv č. 17369.
- — podaná určovací žaloba nezabraňuje sice o sobě výkonu rozvrhového usnesení, odůvodňuje však zatímní opatření pro žalující stranu č. 17369.
- — § 239, odst. 3 ex. ř.: neplatí, je-li předmětem rozvrhového usnesení jen rozvrh hyperochy č. 17379.
- — **dražba movitých věcí:** nabytí vlastnictví k cizí věci veřejnou dražbou podle § 367 obč. zák. jest možné jen tehdy, jsou-li splněny zároveň tyto podmínky: musí jíti o movitou věc, zcizení se musí státi platnou veřejnou dražbou a nabyvatel musí býti poctivý (bezelstný, dobré víry), a to v době nabytí, t. j. v době odevzdání movité věci, po případě až do dovršení nabyvací skutečnosti; pozdější mala fides nevádí č. 17266.
- — okolnosti otrásající dobrou víru nabyvatelovu musí býti tak podezřelé, že jsou komukoli při obyčejné pozornosti zřejmé č. 17266.
- — k otázce, jak se nabyvá vlastnictví k movitým věcem v exekuční dražbě na svršky (§ 287 ex. ř.).
- — stačí, vydá-li výkonný orgán po přiklepu a složení nejvyššího podání vydražiteli potvrzení, že věci vydražil a nejvyšší podání za ně zaplatil, prohlásiv vůči němu, že vydražené věci jsou nyní jeho vlastnictvím č. 17285.

- — nevyžaduje se zvláštního formálního odevzdání vydražených věcí výkonným orgánem č. 17285.
- — slovy v § 278, odst. 2 ex. ř., že předměty do dražby dané musí býti vydražitelem ihned převzaty, chtěl zákon jen vyjádřiti, že na vydražitele přechází od okamžiku přiklepu a zaplacení nejvyššího podání nebezpečí a že se musí o vydražené věci starati jako jejich vlastník č. 17285; srov. č. 11306, 13224.
- — vlastnictví k vydraženým movitým věcem nabyvá se teprve zaplacením kupní ceny a převzetím věci vydražitelem č. 17533; srov. č. 17285, 13224, 11306.
- — též při prodeji věci z volné ruky podle § 280, odst. 1 ex. ř. se nabyvá vlastnictví k nim teprve zaplacením kupní ceny a jejich převzetím vydražitelem č. 17533.
- — v tom, že výkonný orgán po přiklepu věci vydražiteli od něho celou kupní cenu přijme, je spatřovati jeho souhlas s tím, aby vydražitel převzal vydražené věci do vlastnictví; nesejde na tom, zda k tomu dojde při dražbě nebo teprve později a při převzetí účinkoval výkonný orgán, či nikoli, rozhoduje jen, převzal-li vydražitel věci tak, že mu tím byla zjednána možnost přímého panství nad nimi č. 17533; srov. č. 17285.
- — **Družstvo** viz heslo: společenstvo stavební a bytové.
- — **vodní** viz heslo: vodní družstvo.
- — **Dražba** viz hesla: převod vlastnictví, pozemková reforma.
- — **Dražební práva** viz heslo: exekuce podle § 331 ex. ř. rozh. č. 17535.
- — **Důchod** viz hesla: náhrada škody, pojištění pensijní, smír (rozh. č. 17534).
- — **Důchodová daň** viz heslo: o d k a z.
- — **Důkaz:** § 1001, prvá věta obč. zák., že dlužní úpis jest plným důkazem o zápůjčce a jejích modalitách, pozbyl pro oblast procesního práva významu zavedením civilního řádu soudního (zákonem č. 113/1895 ř. z.) č. 17184.
- — průvodnost dlužního úpisu, nemá-li povahu veřejné listiny, jest posuzovati podle § 294 c. ř. s.; je-li vnitřní pravdivost dlužního úpisu popřena, musí býti zkoumána jinými prostředky č. 17184.
- — provedení důkazu v cizině je platné, vyhovuje-li právu platnému v místě provedení důkazu; že provedení důkazu se nestalo podle platných předpisů cizího státu, musí tvrditi a dokázati interesovaná strana č. 17214.
- — výslech stran ve Francii před juge de paix bez poučení o možné přísaze č. 17214.
- — proti usnesení vydanému podle § 82, odst. 1 c. s. ř. není samostatný recurs přípustný č. 17525.
- — **Důkazní břímě** v odpůrčích sporech viz heslo: odpůrčí řád.
- — důkazní břímě ve sporu, kde je rozhodující otázka, zda zastupování klienta právním zástupcem v různých právních věcech jest jednotné dílo či samostatná díla č. 17179 a hesla: a d v o k á t (odměna).
- — postup a důkazní břímě žalobce ve sporu ze správy pro vady dobytka §§ 925, 926 obč. zák. č. 17197 u hesla: s p r á v a p r o v a d y.
- — důkazní břímě v automobilovém sporu, tvrdí-li se, že zavinila škodu třetí osoba č. 17231.
- — jest na rukojmím, domáhajícím se na hlavním dlužníku nároků podle § 1365 obč. zák., aby dokázal, že jest odůvodněna obava, že dlužník nebude s to, aby dluh zaplatil; pouhé osvědčení platební neschopnosti dlužníkovy (§ 69 konk. ř.) tu nestačí č. 17297.
- — **Dům** viz heslo: náhrada škody (odpovědnost majitele domu).
- — **Duševní choroba** viz heslo: zbavení svéprávnosti (rozh. č. 17406).
- — **Důvěra k zaměstnanci** viz heslo: zaměstnanci soukromí (§ 34 zák. č. 154/1934).
- — **Důvod dovolací** viz heslo: dovolání.
- — **k nabytí vlastnictví** viz hesla: nabytí vlastnictví, převod vlastnictví.

- **propouštěcí** viz heslo: zaměstnanci soukromí (§§ 34, 35 zák. č. 154/1934).
  - **rozluky, rozvodu** viz hesla: rozluka, rozvod manželství.
  - **zprošťující viny** viz. heslo: automobilový zákon.
  - **žalobního nároku** viz heslo: změna žaloby.
- Dvorský dekret č. 1595/1819 a min. nař. č. 283/1897 ř. z.:** platí i pro spory o určení, zda je tu manželství či nikoliv č. 17177.

Edikt viz hesla: dědic (rozh. č. 17370), rozluka (rozh. č. 17430).

Ediktální lhůta viz heslo: pozůstalost (rozh. č. 17370).

Elektrárna: pokud v ustanovení dodávkových smluv o zřízení domovních přípojek elektrárnou a o výhradě vlastnictví k ní a v tom, že elektrárna trvala na podmínce pro připojení smluvce na venkovní elektrické vedení, není nekalá soutěž, ani šikána soukromých instalatérů č. 17241 u hesla: soutěž nekalá (rozh. č. 17241); srov. č. 11742.

Excindační žaloba viz heslo: žaloba podle § 37 ex. ř.

Exekuce: náhrada škody, způsobené při vedení exekuce viz heslo: náhrada škody (odpovědnost vym. věřitele).

- viz též hesla: dražba, správa vnučená nemovitosti, smlouva schovací, žaloba podle §§ 35, 37, 231, odst. 2 a 3 ex. ř.

- proti nezaměstnaným viz heslo: nezaměstnaní.

- proti zemědělcům viz heslo: zemědělci.

- (všeobecné): útraty opozičního sporu nepoživají výhod, stanovených pro exekuci pro výživné ze zákona č. 17166.

- úředník berního úřadu, ustanovený k vedení exekučního oddělení, jest oprávněn k ujednání s dlužníkem, jímž se dlužník zmocňuje k prodeji zboží zabaveného berním úřadem s tím, že stržená cena má nastoupiti na místě prodaných zabavených věcí; jestliže se dlužník podle toho zachoval a stržené peníze uschoval pro berní úřad, nabyt stát těchto peněz č. 17167.

- veřejná obchodní společnost je osobou třetí, byly-li postiženy v exekuci proti jejímu společníku předměty, patřící do jejího jmění č. 17192.

- komu a za jakých podmínek lze vydati vylučovatelé (§ 37 ex. ř.) zabavené svršky soudně uschované po zrušení exekuce č. 17212.

- exekučnímu soudu je ponecháno, aby při stanovení odměny vnučeného správce posoudil, zda bylo přibrání odborné síly k sestavení účtu účelné a nutné č. 17282.

- lze vésti exekuci i na podstatu nemovitosti, byla-li zatížena neplatnou fideikomisární substitucí č. 17324.

- na právo zpětné koupě (§ 1070 obč. zák.) nelze vésti exekuci č. 17341.

- na uvolněné vadum (splátky na nejvyšší podání, složené na vkladní knížku, jest vésti exekuci podle § 290 ex. ř. č. 17354.

- místní školní rada není oprávněna vymáhati exekučně vlastním jménem na politické obci příspěvek na úhradu školního rozpočtu č. 17284.

- kde a jak jest uplatnití lepší právo proti těm, kdož dosáhli v rozvrhovém řízení uspokojení č. 17369.

- lhůta k podání návrhu na zahájení exekučního řízení podle § 575, odst. 3 c. ř. s. je lhůta, do které se podle § 89 zák. o org. soud. nezapočítávají dny poštovní dopravy č. 17424.

- upomínku ve smyslu vl. nař. č. 250/1935 nenahrazuje žaloba nebo exekuční návrh č. 17450.

- uloženo-li nájemci vykliditi byt »v ustanovený čas« bez bližšího určení, počíná se lhůta § 575, odst. 3 c. ř. s. uplynutím lhůty podle výpovědního řádu č. 17461.

- — odpovědnost vymáhajícího věřitele za jednání a opominutí uschovatele, který způsobil poškození zabavených věcí č. 17472.

- — k vedení exekuce na nemovitost, jejímž vlastníkem je žid, není třeba písemného schválení podle § 2 nař. říš. prot. o židovském majetku z 21. června 1939 č. 17477.

- § 1 ex. ř. (exekuční tituly tuzemské): vyrovnání přijaté a soudem potvrzené před 1. srpnem 1931 a výpis ze seznamu přihlášek není exekučním titulem č. 17193; srov. č. 13471, 13408, 12303, 11689.

- — č. 17 ex. ř.: k vymožení pohledávky podle vykonatelného notářského spisu, zajištěné zástavním právem na nemovitosti, lze vésti exekuci na tuto nemovitost, třebaže vykonatelnost v pozemkové knize není poznamenána, a to jak proti osobnímu dlužníku, tak i přímo proti hypotekárnímu dlužníku, jenž se mohl nahlédnutím do notářského spisu, založeného ve sbírce listin, o jeho vykonatelnosti přesvědčiti č. 17479.

- — č. 19 ex. ř.: nebyl-li vykonatelný platební výměr okresní nemocenské pojišťovny vlastnoručně podepsán také starostou pojišťovny (jeho náměstkem), nýbrž opatřen jen vytištěným jménem těchto osob, nemůže býti exekučnímu návrhu, opírajícímu se o takto věcně vadný exekuční titul, vyhověno č. 17340; srov. nyní č. 17651.

- — vadu exekučního titulu, záležející v tom, že nebyl vykonatelný platební výměr O. N. P. řádně podepsán, nelze napravit postupem podle §§ 84, 85 c. ř. s. a musí k ní soud přihlížeti i v opravném řízení, třebaž nebyla namítána č. 17340.

- § 3 ex. ř. (povolení exekuce): pokud § 21, odst. 1 vlád. nař. č. 76/1936 nepřekáží povolení exekuce vnučenou správou č. 17313.

- § 9 ex. ř. (přechod nároku nebo závazku): předpisu § 9 ex. ř. lze užíti jen tehdy, převádí-li se nárok, který jest již podložen exekučním titulem, nikoli i tenkrát, je-li převeden nárok, o němž má býti teprve rozhodnuto v řízení podle § 394 ex. ř. č. 17226.

- — náležitosti exekuční žádosti, byla-li dlužníku povolena změna jména č. 17457.

- — vymáhající věřitel musí tvrditi v exekuční žádosti a prokázati veřejnou listinou ve smyslu § 9 ex. ř. totožnost povinného s dlužníkem, uvedeným v exekučním titulu, byla-li později dlužníkoví povolena změna jména č. 17457.

- — byla-li exekuce prvním soudem již jednou povolena podle exekučního titulu s původním jménem povinného bez potřebného důkazu listinného o změně jeho jména a nenapadl-li povinný toto usnesení, nemá rekursní soud důvodu míti pochybnost o totožnosti povinného s pravým dlužníkem č. 17457.

- § 39 ex. ř. (zrušení exekuce): č. 1: byl-li exekuční titul (rozsudek pro zmeškání) odstraněn povolením navrácení v předešlý stav, jest se domáhati zrušení exekuce, povolené podle zrušeného exekučního titulu, návrhem podle § 39, č. 1 ex. ř., nikoliv žalobou o nepřipustnost exekuce č. 17519.

- — č. 6: po nabytí svéprávnosti může se vymáhající věřitel sám vzdáti vymáhané pohledávky na výživném a upustiti od pokračování v exekuci, třebaž bylo exekuční řízení zahájeno k návrhu matky dítěte, do jejíž rukou mělo býti výživné placeno č. 17432.

- § 54 ex. ř. (náležitosti exekučního návrhu): č. 3: exekuční návrh na zabavení nároku na vydání vkladního listu nevyhovuje § 54, č. 3 ex. ř., není-li v něm uvedeno ani číslo vkladního listu, ani ten, kdo jest oprávněn k nakládání s ním č. 17401.

- §§ 65, 68 ex. ř.: je-li stížnost, podaná podle § 68 ex. ř., řízena na exekuční soud a domáháno-li se v ní zrušení mobilární exekuce co do určitých svršků jako nezákonné, může býti o ní rozhodnuto jen exekučním soudem ve výkonu soudní jurisdikce; proti usnesení exekučního soudu přísluší tomu, kdo je dotčen, samostatný rekurs podle § 65 ex. ř. č. 17181; srov. č. 5098, 8005 Sb. n. s. a rozh. konfl. sen. Dod. II. k roč. 1938.

- — ten, do jehož oprávnění bylo zasaženo při vyklizení vydražené nemovitosti (§§ 156, 349 ex. ř.), může se domáhat nápravy buď podle § 37 ex. ř., nebo podle § 68 ex. ř. č. 17520.
- **§§ 87 a další ex. ř.** (vnucené zřízení zástavního práva): nelze-li vyhověti návrhu na exekuci vnuceným vkladem zástavního práva, nelze bez výslovného návrhu nařídit ani záznam zástavního práva jako exekuci k zajištění; v exekučním řízení nelze povolit ani záznam zástavního práva podle § 85 knih. zák., nebylo-li o takový mimo-exekuční knihovní zápis žádáno č. 17357.
- **§ 262 ex. ř.:** k zabavení svršků povinného, které jsou v moci třetí osoby, nestačí projev třetí osoby, že nenamítá nic proti zabavení věci č. 17437; srov. č. 5277 Gl. U. n. ř.
- **§ 280 ex. ř.:** k otázce nabytí vlastnictví k věcem, koupeným z volné ruky č. 17533 u hesla: nabytí vlastnictví.
- **§§ 290 a dal. ex. ř.** (exekuce na pohledávky): třeba exekuční soud nařídil, aby byly částky, hotově složené vydražitelem nemovitosti jako vadum a splátky na nejvyšší podání, uloženy na vkladní knížku, jest přece exekuci na tyto částky, uvolněné odepřením souhlasu k nabytí vydražitelova vlastnictví (§ 1 vlád. nař. č. 313/1938), vésti podle § 290 a násl. ex. ř., nikoli podle §§ 325 a násl. ex. ř. č. 17354; srov. č. 12013, 13990.
- **§ 294 ex. ř.:** soudcovský zákaz podle § 294 ex. ř. není zákonným zákazem ve smyslu § 879 obč. zák. č. 17206.
- — věřitel, jehož pohledávka byla po jejím zažalování jeho věřitelem zabavena a přikázána k vybrání a který se proti soudcovskému zakazu (§ 294 ex. ř.) vyrovnal se svým dlužníkem (podlužníkem) o zabavené pohledávce mimosoudním smírem, nemůže se ve vztahu k svému smluvci (podlužníku) dovolávat neplatnosti mimosoudního smíru z důvodu ustanovení § 879, odst. 1 obč. zák. a § 294 ex. ř. č. 17206; srov. č. 9829.
- **§ 325 ex. ř.** viz rozh. č. 17354 u §§ 290 a dal. ex. ř. rozh. č. 17354.
- **§ 330 ex. ř.** (exekuce na výměnek): nebrání právnímu zástupci, aby nevedl exekuci k vymožení útrat, které byly přisouzeny výměnkáři v jeho sporu o zadrželé dávky výměnkářské a spolu s vymoženými výměnkářskými dávkami zajištěny na nemovitosti zatížené výměnkem č. 17366.
- **§§ 331 a dal. ex. ř.** (exekuce na jiná majetková práva): na užívací právo k rodinné hrobce na obecním hřbitově nelze vésti exekuci č. 17261; srov. č. 10379.
- — exekuce zabavením držebních a poživacích práv k domu dlužníka, vystavěnému na nemovitosti knihovně připsané třetí osobě č. 17535.
- — výkon takové exekuce a zpeněžení zabavených práv č. 17535.
- — v návrhu na povolení vnucené správy poživacího práva jest zahrnut návrh na jeho zabavení podle § 331 ex. ř. č. 17535; srov. č. 5235.
- — v povolení vnucené správy poživacího práva soudem není zahrnuto i povolení zabavení tohoto práva č. 17535.
- — spokojil-li se vymáhající věřitel s povolením vnucené správy, nepodav ani opravný prostředek, ani návrh na doplnění podle §§ 423, 430 c. ř. s., a stěžuje-li si pouze dlužník, jest usnesení povolující vnucenou správu poživacího práva zrušiti č. 17535.
- **§ 349 ex. ř.** (exekuce vyklizením): předpisu § 37 ex. ř. lze užití i při nuceném vyklizení vydražené nemovitosti podle § 349 ex. ř. č. 17378.

Farní obec: uzavřeli-li členové výboru, který byl zvolen na lidovém shromáždění k tomu, aby se staral o vystavění kostela a potřebné prostředky k tomu účelu, zápůjčku pro budoucí farní obec, nestačí k tomu, aby obec byla jí

vázána, že skutečně potom vznikla, nýbrž farní obec musila by zápůjčku tu platně uznati a povinnost z ní plynoucí platně převzít; zápůjčka nebyla platně převzata, bylo-li usnesení obecního zastupitelstva, učiněné v zastoupení římskokatolické farní obce o převzetí dluhu vzniklého stavbou kostela a farní budovy, nadřízeným úřadem zrušeno č. 17267; srov. č. 1852.

Fideikomisární substituce viz heslo: substituce fideikomisární.

Film: půjčovna filmů, která podle smlouvy odpovídá svému smluvci (majiteli biografu) za včasné dodání (odeslání) filmu ze svého skladiště, jest odpovědna za škodu vzniklou majiteli biografu nevhodným odesláním filmu i tehdy, jestliže nebyl film včas odeslán z jiného biografu, jehož majitel odpovídá půjčovně za veškerou škodu z toho jí vzniklou č. 17180.

Finanční úřady viz hesla: berní úřad, pozůstalost rozh. č. 17308.

Firma viz též rozh. č. 17230 u hesla: doprava železniční a dále heslo: rejstřík.

- vdovu, která nepřevzala firmu ani smlouvou, ani jako dědička po svém zemřelém manželu, nýbrž která provozuje obchodní živnost jen na podkladě vdovského práva (§ 56, odst. 4 živn. ř.), nelze zapsati do obchodního rejstříku jako majitelku staré firmy (čl. 22 obch. zák.) č. 17229.

- nelze-li změnu majitele firmy opověděti proto, že nabytí vlastnictví k obchodu je dosud sporné, jest otázku oprávnění k užívání firmy řešiti podle čl. 26, odst. 2 obch. zák. č. 17307.

- předpisu čl. 26, odst. 2 obch. zák. jest užiti i tehdy, jde-li o společnost s ručením omezeným, užívá-li řečená společnost firmy, nevyhovující § 5 zák. č. 58/1906 č. 17307.

- firma obchodního závodu, který příslušel kupci jednotlivci a jenž byl převzat společností s ručením omezeným podle čl. 22 obch. zák., musí obsahovati dodatek vyznačující, že přejimatelka firmy jest společností s ručením omezeným č. 17307.

Fond státních drah pro inval. a starob. pojištění viz heslo: z a m ě s t n a c i ž e l e z n i č n í, rozh. č. 17442.

Footballový klub, zápas viz heslo: náhrada škody [§ 1313 a) obč. zák.].

Forma: darování viz heslo: dar.

- posledního pořízení: i k ústnímu odvolání posledního pořízení se vyžaduje stejných formálních náležitostí, jakých je třeba k pořízení samému, a to i co do relativní způsobilosti č. 17222; srov. č. 9386.

- forma úředního opatření finančních úřadů v daňovém řízení č. 17167.

- není-li pojistka cenný papír, není k převodu z ní třeba zvláštní formy, nýbrž převod je ve vztahu převodce k příjemci uskutečněn neformálním způsobem již postupní smlouvou podle §§ 1392 a dal. obč. zák. č. 17228.

- k sjednání kartelu (zák. č. 141/1933) zmocněncem je potřebí zvláštní písemné plné moci (§ 1008, druhá věta, obč. zák.); náležitosti dodatečného schválení kartelové smlouvy neplatné pro nedostatek písemné formy č. 17237.

- nabytí vlastnictví k movitým věcem, vydraženým v exekuční dražbě, se nevyžaduje zvláštní formální jejich odevzdání výkonným orgánem č. 17285; srov. i č. 17533.

- pokud podlužník nemůže namítnuti nedostatek formy při postupu pohledávky č. 17528.

Formální vada viz heslo: oprava podle §§ 84, 85 c. ř. s.

Francie viz heslo: důkaz rozh. č. 17214.

Funkcionář obecní viz heslo: obec.

Fuze viz heslo: společnost akciová.

Garáž: vlastník vozidla při jízdách konaných na jeho příkaz z garáže a do garáže a obstarávaných majitelem garážního podniku pokud je provozovatelem vozidla č. 17175.

- vlastník motorového vozidla, jenž ho užívá pro vlastní osobní nebo hospodářské potřeby, jest jeho provozovatelem (§ 1, odst. 1 autom. zák.), odpovědným za škody způsobené provozem onoho vozidla, i při jízdách konaných z garáže na místo určené vlastníkem nebo naopak s tohoto místa do garáže, obstarávají-li tyto jízdy podle úmluvy ujednané při uzavření garážní smlouvy na příkaz vlastníka vozidla buď majitel garážního podniku nebo jeho zaměstnanec č. 17175.
- Gremium pražského obchodnictva** viz heslo: smlouva kolektivní rozh. č. 17503.
- Haagská dohoda** viz heslo: stát.
- Hluboký rozvrat** viz heslo: rozluka.
- Hmotné odevzdání** viz heslo: převod vlastnictví rozh. č. 17304.
- Hodnota odhadní** viz hesla: dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti, náhrada škody (§ 1323 obč. zák.).
- Honitba** (zák. č. 49/1866 čes. z. z.): pro žalobu na vynucení povinnosti rozsudku, aby podepsal nálezy soudů zřízených podle českého zák. o myslivosti č. 49/1866 z. z., jehož byl podle smluvního závazku členem, je pořad práva přípustný č. 17292; rozh. č. 16878.
- Hory** (zák. č. 146/1854): pokud jest podnikatel hor odpověden za vysušení pozemku dolováním č. 17270.
- Hospodářská nemožnost (nedostiznost)** viz heslo: doložka rebus sic stantibus rozh. č. 17516.
  - **správa obce** viz heslo: obec (správa obecního jmění).
- Host** viz heslo zaměstnanci soukromí (zák. č. 154/1934) rozh. č. 17507.
- Hra a sázka** viz hesla: diferenční obchod, losy.
- Hrobka rodinná:** užívací právo k rodinné hrobce na obecním hřbitově není užívacím právem ve smyslu § 504 obč. zák. a nelze na ně vésti exekuci ani je pojmouti do konkursní podstaty č. 17261; srov. č. 10379.
- Hromadná smlouva** viz heslo: smlouva kolektivní.
  - **věc** viz heslo: převod vlastnictví rozh. č. 17475.
- Hromadné sirotčí pokladny** viz heslo: sirotčí pokladny.
- Hřbitov** viz heslo: hrobka rodinná rozh. č. 17261.
- Hudebník:** propouštěcí důvod u hudebníka, dopustil-li se v restauraci proti hosti nevhodných nářeků a nadávek č. 17507 u hesla: zaměstnanci soukromí (zák. č. 154/1934).
- Hyperochy:** § 239, odst. 3 ex. ř. neplatí při rozvrhu hyperochy č. 17379.
- Hypoteka** viz též hesla: dražba vnučená nemovitosti (§ 216, č. 4 a posl. odst.), kniha pozemková.
  - účinky postupu přednosti (§ 46 III. d. nov.), nejdou-li ustupující a předstupující práva přímo za sebou č. 17210.
  - **kauční** viz heslo: hypoteka úvěrová.
  - **simultánní (vespolná):** stanovení a výpověď náhradního nároku, jestliže spoluzavázané nemovitosti byly prodány jinému vydražiteli po rozvrhovém roku; není-li simultánní pohledávka vykonatelná, nelze vyznačiti ani náhradní nárok za vykonatelný č. 17225 (srov. č. 7256) u hesla: dražba vnučená nemovitosti (§ 222 ex. ř.).
  - — jestliže nabylo právní mocí usnesení, jímž byl povolen vklad zástavního práva pro náhradní pohledávku v pořadí uspokojení simultánně vázající pohledávky, a zároveň vyznačena vykonatelnost titulu, lze povolit dražbu zatížené vložky bez exekučního titulu a bez zkoumání, zda je usnesení o vykonatelnosti náhradní pohledávky věcně správné č. 17263.
  - — zamlčení již zřízené zástavy (§ 107, odst. 2 knih. zák.) nemá v zápětí neplatnost knihovního zápisu zástavního práva a knihovní vlastník se nemůže z toho důvodu domáhat jeho výmazu č. 17436.

- **úvěrová:** na pohledávku zajištěnou úvěrovou hypotekou je podle § 12 vládn. nař. č. 250/1935 přikázati úroky, které nejsou starší tři let, jen v mezích nejvyšší částky, zajištěné úvěrovou hypotekou a mimo tyto meze v stejném pořadí úroky za čtvrtý rok č. 17336.
- **vlastnická:** význam nezachování postupu podle předpisů §§ 37, 38 III. díl. nov. k obč. zák. č. 17208.
  - — nezachoval-li se vlastník hypotekárního statku podle §§ 37, 38 III. dílčí nov. k obč. zák., pozbývá výmazem zástavního práva právní možnosti užiti uvolněného zástavního práva pro jinou pohledávku č. 17208.
  - — jestliže při výmazu zástavního práva a zároveň provedeném vkladu nového zástavního práva nebylo poznamenáno, že se nové zástavní právo vkládá v pořadí vymazaného práva, nelze toto opominuti napravit dodatečným zápisem příslušné poznámky č. 17208; srov. č. 13601.
  - — vlastník nemovitosti přísluší dispozice s pořadím zástavního práva ve smyslu § 38 III. dílčí novely k obč. zák. nehledíc na to, zda jde o smluvní nebo exekuční zástavní právo; taková dispozice je účinná vůči vymáhajícímu věřiteli po poznámce dražebního řízení č. 17280; srov. č. 16610.
- Chíkana** viz heslo: náhrada škody (§ 1295, odst. 2 obč. zák.).
- Chodník** viz heslo: náhrada škody (odpovědnost majitele domu).
- Choroba duševní, tělesná** viz hesla: výživné (rozh. č. 17426), zbavení svéprávnosti (rozh. č. 17406).
  - **pohlavní** viz heslo: náhrada škody (§ 1293 obč. zák.) rozh. č. 17483.
- Chudá strana** viz heslo: advokát jako zástupce chudých rozh. č. 17434, 17539.
- Chůze** viz heslo: služebnost pozemková.
- Immisie** viz heslo: sousedské právo.
- Individualisování pohledávky** viz heslo: odpůrčí nárok (§ 10 odp. ř.) rozh. č. 17214.
- Individuální (jednotlivá) smlouva** viz heslo: smlouva kolektivní.
- Inserát** viz heslo: soutěž nekalá.
- Intervence:** nicotnost ujednání o odměně za intervenci u vlivných osob ve věci pozemkové reformy č. 17207; srov. č. 10412.
- Intervence vedlejší:** vedlejšímu intervenientovi (žalovaného) přísluší jen procesní práva a není proto oprávněn ve sporu ve věci nekalé soutěže navrhnouti, aby rozsudek byl uveřejněn, jestliže tento nárok nevznese žalovaný sám č. 17408.
- Invecta et illata** viz heslo: zadržovací právo podle § 1101 obč. zák.
- Inventář pozůstalostní** viz heslo: pozůstalost č. 17275.
- Jednatel pojišťovny** viz heslo: pojištění smluvní rozh. č. 17523.
- Jednatelství nezmocněné:** kdo učinil náklady na pachtovanou věc za trvání pachtu jménem pachtyře a pro něho, nemůže se domáhati jejich náhrady na propachtovateli č. 17174.
- Jevy** ve smyslu § 196 želez. zák. (o odp. dráhy) viz heslo: náhrada škody drahou č. 17526.
- Jistina uhrazovací** viz heslo: dražba vnučená nemovitosti (§§ 225, 226 ex. ř.).
- Jistota (kauce):** zaměstnavatel, pro kterého složil zaměstnanec, patříci k osobám, na které se vztahuje § 1 zák. o statk. úřed. č. 9/1914, vkladní knížku jako jistotu (kauci), není povinen vydati ji po skončení služebního poměru, dokud není uspokojen jeho nárok na náhradu škody onou jistotou zajištěnou; jen tehdy, projevil-li zaměstnanec ve sporu o vrácení vkladní knížky ochotu

- uspokojiti zaměstnavatelům náhradní nárok nedosahující výše vkladu, lze uznati zaměstnavatele povinným k vydání vkladní knížky proti současnému zaplacení náhrady škody č. 17281.
- zřízení jistoty za pravý dluh toho, kdo jistotu dává, není bezúplatným jednáním podle § 4 odp. ř., a to ani tenkrát, neměl-li věřitel na zřízení jistoty nároku č. 17467.
- **pro vedlejší závazky:** viz heslo: dražba v nucená nemovitosti (§ 216, posl. odst. ex. ř.) rozh. č. 17195.
- **vadium** viz hesla: dražba v nucená nemovitosti (§ 152 ex. ř.), exekuce na pohledávky rozh. č. 17354.
- Jízda** viz hesla: automobilový zákon, služebnost pozemková.
- Jízdné:** odpovědnost zaměstnavatele vůči dráze za potvrzení nepravdivých údajů v dělnické průkazce k dosažení slev na jízdném č. 17330; stejně č. 5358.
- Jméno:** náležitosti exekučního návrhu, byla-li povinnému povolena změna jména č. 17457 u hesla: exekuce (§ 9 ex. ř.).
- pojem jména ve smyslu § 43 obč. zák. č. 17257.
- pokud nejde o neoprávněné užívání jména k reklamním účelům v souvislosti s vyobrazením reklamní figury č. 17257.
- není-li smlouveno něco jiného, má původce díla (zák. č. 218/1926) nárok na to, aby bylo zároveň s dílem uveřejněno jeho jméno č. 17256.
- Jmění** viz heslo: převzetí jmění (§ 1409 obč. zák.).
- **nově najevo vyšle** viz heslo: pozůstalost (§ 179 nesp. pat.).
- **obecní** viz heslo: obec.
- **společnosti veřejné obchodní** viz heslo: společnost veřejná obchodní.
- Justiční správa:** uchazečům o zápůjčky a dlužníkům hromadných sirotčích pokladen nepřisluší stran zápůjček u nich právo k stížnosti pořadem soudních stolic č. 17400.
- Kamenný lom** viz heslo: pojištění úrazové (§ 47 úraz zák.) rozh. č. 17333.
- Kamna stáložárna** viz heslo: soutěž nekalá (§ 2 zák. p. n. s.) rozh. č. 17489.
- Kancelářská služba pomocná, kancelářský pomocník (oficiant)** (vlád. nař. č. 113/1926) viz heslo: zaměstnanci státní rozh. č. 17453.
- Kárné řízení** viz hesla: zaměstnanci spořitelny, železniční.
- Kartely** (zák. č. 141/1933): zákon o kartelech vypočítává taxativně způsoby, kterými lze dosíci omezení nebo vyloučení soutěže úpravou výroby odbytu, obchodních podmínek, cen a sazeb č. 17194.
- dosažení účelu kartelové úmluvy ovládnouti trh co nejučinněji jest posuzovati podle objektivních známek úmluvy a jejího provádění č. 17194.
- úmluva, kterou se někdo zavázal k zastavení určité podnikatelské činnosti a převzal závazek konkurenční klausule, není kartelová úmluva č. 17194; srov. č. 15702.
- nepřesahuje-li závazek úmluvou o zastavení určité podnikatelské činnosti a o konkurenci převzatý nezbytnou míru, nepřiči se dobrým mravům (§ 879 obč. zák.) č. 17194.
- ustanovení § 4 zák. č. 43/1870, platící dále pro úmluvy, které nejsou úmluvami kartelovými, se nepřiči úmluva, která sleduje zavedení pořádku do cenových poměrů podbízením neurovnaných a zlepšení hospodářské situace u podniků téhož odvětví č. 17194.
- k sjednání kartelové smlouvy zmocněncem je třeba zvláštní písemné plné moci, znějící na jednotlivé jednání (§ 1008, druhá věta, obč. zák.) č. 17237.
- náležitosti dodatečného schválení smlouvy neplatné pro nedostatek písemné formy č. 17237.
- pro platnost kartelové smlouvy nerozhoduje, zda správní úřad zapsal smlouvu do kartelového rejstříku bez písemné plné moci č. 17237.
- Kauce** viz heslo: jistota.
- Kauční hypoteka** viz hesla: dražba v nucená nemovitosti (§ 216, č. 4 a posled. odst. ex. ř.), hypoteka úvěrová.

- Kinematograf:** půjčovna filmu, která podle smlouvy odpovídá svému smluvci (biografu) za včasné dodání (odeslání) filmu ze svého skladiště, jest odpovědná za škodu, vzniklou biografu, včasným neodesláním filmu i tehdy, jestliže nebyl film včas odeslán z jiného biografu, který odpovídá půjčovně za veškerou škodu z toho půjčovně vzniklou č. 17180.
- Klausule konkurenční** viz heslo: kartely rozh. č. 17194.
- Klub sportovní:** pokud odpovídá klub pořadající fotbalový zápas za úraz, způsobený divákou hráčem č. 17380.
- Klužiště** viz heslo: náhrada škody [§ 1313 a) obč. zák.].
- Kmenový vklad společnosti s r. o.** viz heslo: společnost s ručením omezeným (rozh. č. 17173, 17204).
- Knih pozemková** viz též hesla: knihovní poznámky, přednost, převod, výmaz, zákon.
- pokud má knihovní soud konati šetření, zda patronát přešel na nemovitosti, které jsou přiděleny z pozemkové reformy a jež jsou předmětem knihovního jednání č. 17463.
- Knihovní poznámka** podle § 297 a) obč. zák. viz heslo: příslušenství.
- **vykonatelnosti:** k vymození pohledávky podle vykonatelného notářského spisu, zajištěné zástavním právem na nemovitosti, lze vésti exekuci na tuto nemovitost, třebaže vykonatelnost v pozemkové knize není poznamenána, a to jak proti osobnímu dlužníku, tak i přímo proti hypotekárnímu dlužníku, jenž se mohl nahlédnutím do notářského spisu, založeného ve sbírce listin o jeho vykonatelnosti přesvědčiti č. 17479.
- **přednost:** účinky postupu přednosti, nejsou-li ustupující a předstupující právo přímo za sebou č. 17210; srov. č. 12942.
- **převod:** trhová smlouva, neschválená státním pozemkovým úřadem (nyní min. zemědělství), není právním důvodem k nabytí ani knihovního, ani naturálního vlastnictví k zabrané půdě; pokud se k určitému ujednání nevyžaduje schválení řečeného úřadu č. 17277 u hesla: pozemková reforma.
- **výmaz:** neobsahuje-li nabídka, učiněná oprávněnému z předkupního práva, jméno kupitelovo, nelze žádati o výmaz řečeného práva ani tehdy, když se oprávněný dověděl odjinud o kupitelově jménu č. 17216.
- **zákon: §§ 5, 12:** je-li v knihovní žádosti označeno právo, které se má zapsati, pouze slovy »bezplatné používání převozů«, není jeho obsah a rozsah určen způsobem, stanoveným v §§ 5, 12 knih. zák. č. 17462.
- do pozemkových knih nelze zapsati jako služebnost (§ 482 obč. zák.) právo »bezplatného používání převozu přes řekou č. 17462.
- **§§ 61, 62 knih. zák.:** žalobou podle §§ 61, 62 knih. zák. nelze uplatňovati, že sporný knihovní vklad neměl býti povolen z důvodu práva formálního, nabylo-li usnesení, kterým byl onen vklad povolen, formální právní mocí č. 17482.
- účastník knihovního řízení nemůže se domáhati pořadem práva změny pravoplatného rozhodnutí, vydaného v knihovním řízení, nedopouští-li to zvláštní právní předpis č. 17482.
- **§ 85:** není-li možno vyhověti návrhu na exekuci v nuceným vkladem zástavního práva, nelze bez výslovného návrhu naříditi ani záznam zástavního práva jako exekuci k zajištění; v exekučním řízení nelze také povolit záznam zástavního práva podle § 85 knih. zák., nebylo-li o takový mimoexekuční knihovní zápis žádáno č. 17357.
- **§ 107 knih. zák.:** zamlčení zřízení již zástavy nemá v zápětí neplatnost zápisu zástavních práv ve vedlejších vložkách; knihovní vlastník není oprávněn domáhati se z toho důvodu výmazu zástavního práva č. 17436.
- **§§ 123, 126:** pro otázku, kdo je účastník knihovního řízení, rozhoduje doba, kdy došla žádost knihovního soudu č. 17253; srov. č. 11746.

- kdo neměl v době dojití žádosti knihovního soudu knihovni (vlastnické) právo, není oprávněn k rekursu proti knihovnímu zápisu, třebaž později nabyt takového práva v poznamenaném pořadí, předcházejícím zápisu, proti kterému čelí rekurs č. 17253.
- **§ 130:** v knihovních věcech není proti souhlasným usnesením přípustný mimořádný dovolací rekurs (§ 46, odst. 2 zák. č. 100/1931; předpis § 130, odst. 1, knih. zák. platí i za účinnosti zák. č. 100/1931 č. 17202; srov. č. 14041.
- zápisy viz též heslo: odpůrcí nárok.
- též knihovní zápisy, jimiž se změňují nebo zrušují knihovní práva dlužníková, jsou právní jednání, která mají v zápětí právní účinky na jeho jmění č. 17412.
- Knihy obchodní (nahlednutí do nich)** viz heslo: společnost veřejná obchodní rozh. č. 17421.
- Knížka vkladní:** na uvolněné vadium a splátky na nejvyšší podání, složené na vkladní knížku, jest věsti exekuci podle § 290 ex. ř. č. 17354.
- exekuční návrh na zabavení nároku na vydání vkladního listu nevyhovuje předpisu § 54, č. 3 ex. ř., není-li v něm uvedeno ani číslo vkladního listu, ani osoba oprávněná k dispozicím s vkladním listem č. 17401.
- Koaliční zákon č. 43/1870** viz heslo: kartely rozh. č. 17194.
- Kočij** viz heslo: náhrada škody podle § 1320 obč. zák.
- Kodicil** viz hesla: odkaz, pořízení poslední.
- Kominický mistr:** jde o úplatnou smlouvu (§ 917 obč. zák.), blížíci se svou povahou narovnání (§ 1380 obč. zák.), zavázal-li se kominický mistr vedle jiných osob, provozujících kominickou živnost, platiti vdově po kominiku na dobu jejího života v pravidelných časových obdobích určitou peněžitou částku, a v níž též vdova se svým zákonným zástupcem upravila spolu s ostatními smluvci provoz kominické živnosti ve vymetacích obvodech a v níž se smluvci dohodli, jak budou získávati další práce; takováto smlouva není neplatná podle § 879, č. 4 obč. zák., ani se nepříčí předpisu § 42 živn. ř., jde-li o kominiky, kteří mají své stanoviště v témž obvodu.
- Kolektivní smlouva** viz heslo: smlouva kolektivní.
- Komisař** dosazený do podniku v Sudetech viz heslo: složení u soudu.
- **konkursní** viz heslo: konkurs rozh. č. 17488.
- Kompensace** viz heslo: započtení.
- Kompetenční konflikt** viz heslo: senát pro řešení kompetenčních konfliktů.
- Koncese** viz heslo: živnost (rozh. č. 17168, 17203).
- Kondice** viz heslo: obohaceni bezdůvodné.
- Konfuse** viz heslo: společenství majetkové rozh. č. 17433.
- Konkludentní čin** viz heslo: čin konkludentní.
- Konkurenční doložka** viz heslo: kartely rozh. č. 17194.
- Konkurs** (všeobecně): k otázce neplatnosti (§ 879 obč. zák.) postupu pohledávky úpadcem, že postup je na jeho straně trestným činem [§§ 205 a), 486, č. 2 tr. z.] č. 17376.
- **§§ 3 a další konk. ř.:** o nároku na vyloučení věci, pojaté do konkursní podstaty, jest rozhodnouti stejně jako mimo konkurs, t. j. buď tak, že strany se dohodnou mimosoudně, anebo že se věc vyřídí sporem č. 17162.
- akciová společnost nezanikla tím, že na její jmění byl prohlášen konkurs, který byl podle § 166, odst. 2, konk. ř. zrušen č. 17311.
- uživací právo k rodinné hrobce na obecním hřbitově nelze pokládati za soukromé užívací právo (§ 504 obč. zák.), nelze na ně věsti exekuci, ani je pojmuti do konkursní podstaty č. 17261; srov. č. 10379.
- **§ 32 konk. ř.** (odpůrcí nárok v konkursu):
- k pojmu bezplatného opatření úpadce č. 17418.

- bezplatným opatřením ve smyslu odst. 1 řech. předpisu může býti při životním pojištění úpadcově ve prospěch třetí osoby i placení pojistných premii v posledních dvou letech před prohlášením konkursu, nehledíc na to, zda byl v době placení úpadce sám obmyšleným; po té stránce rozhoduje skutkový stav v době prohlášení konkursu na úpalcovu pozůstalost č. 17418.
- **§ 46, odst. 2 konk. ř.:** lhůta, určená v § 46, odst. 2 konk. ř., jest lhůta propadná a platí i pro odporovou žalobu, podanou podle § 231 ex. ř., je-li zároveň žalobou odpůrcí č. 17309; stejně č. 9297.
- **§ 47 konk. ř.:** domáhá-li se někdo nároku na vyloučení věci, jež byla pojata do konkursní podstaty, jako tomu jest tehdy, jde-li o otázku, zda určitá věc, o níž jest pochybné, zda náleží do konkursní podstaty, má býti pojata do soupisu, není konkursní komisař oprávněn činiti v té příčině nějaká opatření a nařizovati, aby toto opatření bylo vykonáno č. 17162.
- o nároku na vyloučení věci z konkursní podstaty jest rozhodnouti stejně jako mimo konkurs, t. j. buď tak, že se strany dohodnou mimosoudně, anebo že se věc vyřídí pořadem práva; správce konkursní podstaty je co do popření nároku na vyloučení věci samostatný a nezávislý na konkursním komisaři č. 17162.
- byla-li pravoplatným usnesením knihovního soudu povolena opětná poznámka výhrady vlastnictví ke strojům podle § 297 a) obč. zák., nelze ve sporu o vydání a vyloučení strojů z konkursní podstaty kupitelovy — a to ani k námitce správce konkursní podstaty — zkoumati, zda byly splněny formální náležitosti pro povolení poznámky, t. j. zda byl ke knihovní žádosti připojen souhlas knihovních věřitelů a zda ho bylo třeba č. 17343.
- **§ 49 konk. ř.:** konkursní výdaje (mimo útraty konkursního řízení), čítajíc v to i příspěvky k sociálnímu (pensijnímu) pojištění, jsou pohledávkami za podstatou ve smyslu § 49, č. 1 konk. ř. jen potud, pokud dospěly za konkursu, a nikoli také, když dospěly za předcházejícího vyrovnacího řízení, které bylo po prohlášení konkursu zastaveno č. 17260.
- **§ 97 konk. ř.** viz shora rozh. č. 17162 u § 47 konk. ř.
- **§§ 112, 113 konk. ř.:** ve sporu konkursního věřitele o pravost a pořadí popřené pohledávky může žalovaný správce konkursní podstaty, třebaž jde o určovací žalobu, namítati k započtení vzájemné pohledávky za podmínek §§ 1438 a dal. obč. zák. č. 17488.
- o vyloučení soudců v sporech podle §§ 112, 113 konk. ř. platí všeobecné ustanovení § 20 j. n. č. 17488.
- konkursní komisař, jenž odkázal konkursního věřitele s popřenou pohledávkou na pořad práva, není vyloučen z vykonávání soudcovského úřadu ve sporu o této pohledávce zahájeném podle § 113, odst. 1 č. 17488.
- **§ 166 konk. ř.** viz rozh. č. 17311 u § 3 konk. ř.
- **§ 189, odst. 1, druhá věta konk. ř.** se netýká případů, v nichž rozhoduje konkursní soud jako soud procesní podle §§ 112, odst. 2 a 113, odst. 1 konk. ř. č. 17488.
- Konsolidace** (§ 1445 obč. zák.): osobní služebnost bytu nezaniká, nabyt-li oprávněný z ní spoluvlastnického práva k domu č. 17433.
- Konto šekové** viz heslo: převod jeho.
- Kostel** viz heslo: společnost podle § 1175 obč. zák.
- Kontrolní právo podle čl. 105 obch. zák.:** přísluší za likvidace i veřejnému společníku vyloučenému z provádění likvidace č. 17421.
- Konvenční pokuta** viz heslo: pokuta smluvní.
- Koupě, kupní smlouva** viz heslo: smlouva kupní.
- Kuratorské zákony** (zák. č. 49/1874 a 111/1877) viz heslo: dluhopisy díleči.
- Kurs:** je-li částka, která tvoří základnu pro výpočet náhrady, kterou má dráha zaplatiti, vyjádřena v cizí měně, je dráha povinna tuto náhradu zaplatiti podle kursu bankovek, nikoli podle devísového kursu cizí měny č. 17296.

Laesio enormis viz heslo: zkrácení přes polovici ceny.

Lahve sodové (limonádové) viz heslo: soutěž nekalá.

Leď viz heslo: náhrada škody [§ 1313 a) obč. zák.].

Legionáři (zák. č. 462/1919): zaměstnanec se může při uzavření služební smlouvy platně vzdát nároku na plné započtení legionářských let do služební doby výměrou, určenou zákonem č. 462/1919 č. 17521; srov. Boh. A č. 12766.

Legitimace k rekursu v nesporném řízení viz heslo: nesporné řízení (§§ 6, 7 zák. č. 100/1931).

— v **exekučním řízení** viz heslo: exekuce (§§ 65, 68 ex. ř.).

— k **příhláše dědické** viz heslo: pozůstalost rozh. č. 17370.

— v **knihovním řízení** viz heslo: knihovní zákon (§§ 123, 126 knih. zák.) rozh. č. 17253.

— k **žalobě** viz heslo: oprávnění k žalobě (ke sporu).

Lékárny (zák. č. 5/1907): platnost převodu lékárny (lékárenského podniku) právním jednáním mezi živými na jinou osobu, trvá-li lékárna 5 let (§ 16 dotč. zák.) č. 17243; rov. č. 15884.

— **předběžná smlouva o prodeji lékárenského podniku** po uplynutí lhůty pětiletého trvání lékárny je platná, neslouží-li k obehnutí ustanovení § 16 dotč. zák. č. 17243.

— **úmrtí prodávajícího za sporu** nemá vliv na jeho obligační závazek k převedení lékárenského podniku; naproti tomu nelze již vyhovět žalobě, domáhající se odsouzení prodávajícího, aby se vzdal lékárenské koncese č. 17243.

Lhůta (doba) čekací viz heslo: pojištění pensijní (§ 20 pens. zák.).

— **promlčení** viz heslo: promlčení.

— **propadná** viz heslo: konkurs (§ 46, odst. 2 konk. ř.).

— **stěhovací** viz heslo: výpověď z nájemního poměru.

— **podle § 1075 obč. zák.**: po jejímž marném uplynutí zaniká předkupní právo, nepočíná plynouti, neobsahuje-li nabídka učiněná oprávněnému jméno kupitele, ledaže oprávněný dá na jevo, že se spokojuje s neúplnou nabídkou č. 17216.

— **podle § 1101 obč. zák.**: právo podle § 1101, odst. 2 obč. zák. trvá i tehdy, bylo-li o zájemné popsání zazádáno před třídenní lhůtou v předpisu tom uvedenou č. 17407.

— **podle §§ 123, 128 c. ř. s.**: lhůta k předložení osvědčení o státním občanství ve sporu o rozvod jest lhůta soudcovská, kterou může soud prodloužit č. 17413.

— **podle § 575, odst. 3 c. ř. s.**: lhůta uvedená jest lhůta podle § 89 zák. o org. s. č. 17424.

— bylo-li nájemci v soudní výpovědi uloženo vyklizení bytu »v ustanovený čas« bez bližšího určení, počíná se lhůta podle § 575, odst. 3 c. ř. s. teprve uplynutím lhůty k plnění podle výpovědního řádu pro Čechy (§ 6, odst. 3 nař. zem. pres. v Praze č. 119/1934 Sb.) č. 17461.

— **podle § 89 zák. o org. soud.**: lhůta k podání návrhu na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení jest lhůta formálního práva a platí o ní předpis § 89, odst. 1 zák. o org. soud. č. 17286.

— lhůta určená v § 575, odst. 3 c. ř. s. je lhůta podle § 89 zák. o org. soud. č. 17424.

— **podle § 46, odst. 2 konk. ř.** je propadná lhůta a platí i pro odporovou žalobu ve smyslu § 231 ex. ř., je-li zároveň odpárcí žalobou č. 17309; srov. č. 9297.

— **podle § 33 zák. č. 9/1914 o statkových úřednicích**: nárok na odbytné tkvící vlad. nař. č. 305/1922 nepodléhá prekluzi v § 33 řec. zák. č. 17398 u hesla: zaopatřovací požitky.

— **podle § 2, odst. 1 zák. č. 217/1925**: ve sporu, v kterém se vypověděný kancelářský pomocník domáhá zjištění neplatnosti výpovědi, dalšího trvání služebního poměru a vyplácení platu, neplatí pro podání žaloby dvadesátidenní propadná lhůta podle § 2, odst. 1 zák. č. 217/1925 č. 17453.

— **podle § 38 zák. č. 131/1931** (k odporu proti rozhodnutí rozhodčího výboru) viz heslo: rozhodčí soud.

Likvidace veřejné obchodní společnosti viz heslo: společnost veřejná obchodní rozh. č. 17421.

List nákladní viz heslo: doprava železniční.

— **vkladní** viz heslo: knížka vkladní.

— **výherní** viz heslo: losy.

Listina prodejní viz heslo: losy.

Litispence viz heslo: rozepře zahájená.

Lom viz heslo: obec (rozh. č. 17333).

Losy: platnosti smlouvy o koupi losů nevádí, že jeho cena byla v prodejním listu uvedena na nenápadném místě, které je možno snadno přehlédnouti č. 17465.

— nerozhoduje, jak je v prodejních listinách uvedena prodejní cena stavebního losu a výherního listu č. 17465.

Majitel domu viz heslo: náhrada škody.

Mandatum mortis causa viz heslo: pořízení poslední.

Manifestační přísaha viz heslo: přísaha vyjevovací.

Manžel (ka) viz též heslo: manželství, náklad podle § 1042 obč. zák., výživné manželky.

— nepodal-li manžel včas úspěšnou žalobu na oduznání manželského původu dítěte, které se prý narodilo z mimomanželské soulože, avšak jemuž svědčí domněnka manželského původu, je tím s konečnou platností rozřešena i otázka manželského zplnění dítěte a nelze ji ani prejudiciálně řešiti ve sporu, v němž se manželka domáhá na tom, kdo s ní mimomanželsky souložil, náhrady nákladů spojených s porodem, pohybem dítěte a jeho vydržováním č. 17213.

— pokud nebyla platně uzavřena pojistná smlouva o odpovědnostním pojištění z provozu hospodářství, které je toliko ve spoluvlastnictví pojistníka s manželkou č. 17217; srov. č. 8903.

— dokud manželství trvá, nemůže se počítati promlčecí lhůta pro manželčin nárok na náhradu výživného pro sebe a její děti č. 17234.

— k výkladu § 91 obč. zák. č. 17382.

— pokud jest při posouzení hospodářské mohutnosti výživou povinného přihlížeti také k naturálním výhodám, spojeným se služebním postavením výživou povinného č. 17382.

— manželka se nemůže domáhati na cizoložníku náhrady škody vzniklé jí tím, že její manželství bylo pro cizoložství rozloženo č. 17466.

— jde o přímou škodu, byl-li pohlavně nakažen manžel manželkou, která sama byla při cizoložství nakažena cizoložníkem č. 17483.

Manželské dítě viz heslo: dítě manželské, výživné jeho.

— **společenství** viz též heslo: obnova manželského společenství.

— manžel spoluvinný na rozvratu manželství se nemůže domáhati na manželce, aby se vrátila do manželského společenství č. 17490.

Manželský původ viz heslo: dítě (manželský původ).

Manželství viz též hesla: rozluka, rozvod manželství.

— předpisy o řízení ve věcech manželských (dvor. dekret č. 1595/1819 Sb. z. s., min. nař. č. 283/1897 f. z.), zejména stanovená v nich zásada vyhledávací, platí též pro spory, v nichž je se domáháno určení, zda tu je či není manželství č. 17177.

— oprávnění pražského magistrátu k návrhu na zavedení řízení o neplatnost manželství, třeba se tak stalo jen k zjištění domovského práva manželky a jejího dítěte č. 17255; srov. č. 15179, 13495.

Marnotratnost viz heslo: zbavení svéprávnosti.

Mezitímní právo soukromé: příslušnost pozůstalostního soudu k projednání pozůstalosti po zůstaviteli, zemřelém na Slovensku, se řídí předpisy o příslušnosti tam platnými; podle nich je příslušný okresní soud, v jehož obvodě měl zůstavitel poslední bydliště, po příp. zemřel č. 17191.

Mezinárodní doprava železniční viz heslo: doprava železniční.

- **právo soukromé (formální):** kdy je provedení důkazu provedeného v cizině platné; břímě důkazní v té příčině č. 17214; srov. č. 16213.
- — provedení důkazu v cizině je platné, vyhovuje-li právu platnému v místě jeho provedení; důkaz opaku musí provést dotčená strana č. 17214.
- — výslech stran ve Francii před juge de paix bez poučení o možné přísaze č. 17214.

Mezitímní návrh určovací viz heslo: určovací návrh mezitímní.

- **rozsudek** viz heslo: rozsudek mezitímní.

Měna viz též hesla: devisová opatření, dovolání rozh. č. 17399.

- je-li částka, která tvoří základnu pro výpočet náhrady, již má dráha zaplatiti, vyjádřena v cizí měně, je dráha povinna tuto náhradu zaplatiti podle kursu bankovek, nikoli podle devisového kursu cizí měny č. 17296.

Mimorádný dovolací rekurs viz hesla: nesporné řízení (§ 46, odst. 2 zák. č. 100/1931), stížnost v exekučním řízení (§ 239 ex. ř.).

Ministerstvo spravedlnosti: k návrhu ministerstva spravedlnosti jest prohlásiti řízení za zmatečné, rozhodl-li tuzemský soud, že dítě, které je polským státním příslušníkem, není manželského původu č. 17242; srov. č. 9489 (plen.), 10527.

Místní příslušnost viz heslo: příslušnost podle §§ 65, 66 j. n.

- **školní rada** viz hesla: osoba právnická (č. 17184), pořad práva (č. 17521).

Moc branná viz heslo: vojsko.

- **otcova** viz heslo: otec manželský.
- **plná** viz heslo: smlouva zmocňovací.

Monopol obilní viz heslo: úprava pachtovného při zemědělském pachtu.

Mravy dobré viz hesla: neplatnost smlouvy, soutěž nekalá.

Myslivost viz heslo: honitba.

Nabídka viz heslo: předkupní právo.

Nabytí vlastnictví převodem viz též heslo: převod vlastnictví.

- — nabytí-li příklep právní moci před účinností vládního nařízení č. 313/1938, není třeba souhlasu okresního úřadu pro ty úkony v dražebním řízení (vydání odevzdací listiny při exekuci podle § 352 ex. ř.), jež jsou jen důsledkem příklepu, třebaž k nim dojde za účinnosti dotč. vládního nařízení č. 17283.
- — podle § 3, odst. 2, řeč. vládního nařízení rozhoduje jen doba příklepu, nikoli doba nabytí vlastnictví č. 17283.
- — s hlediska § 9 vládního nař. č. 218/1938 není při smluvním zcizení nemovitosti rozhodující doba nabytí vlastnictví, nýbrž doba vzniku právního titulu k nabytí vlastnictví č. 17283.
- — **podle § 367 obč. zák.:** nabytí vlastnictví k cizí věci veřejnou dražbou podle § 367 obč. zák. jest možné jen tehdy, jsou-li splněny zároveň tyto podmínky: musí jíti o movitou věc, zcizení se musí státi platnou veřejnou dražbou a nabyvatel musí býti poctivý (bezelstný, dobré víry), a to v době nabytí, t. j. v době odevzdání movité věci, po při-

padě až do dovršení nabývací skutečnosti; pozdější mala fides nevádí č. 17266.

- — okolnosti otřásající dobrou víru nabyvatelovu musí býti tak podezřelé, že jsou komukoli při obyčejné pozornosti zřejmé č. 17266.
- — **v exekuční dražbě na svršky:** k otázce nabytí vlastnictví k movitým věcem v dražbě č. 17285, 17533; srov. č. 11306, 13224.
- — stačí, vydá-li výkonný orgán po příklepu a složení nejvyššího podání vydražitelu potvrzení, že věci vydražil a nejvyšší podání za ně zaplatil, prohlásiv vůči němu, že vydražené věci jsou nyní jeho vlastnictvím č. 17285.
- — nevyžaduje se zvláštní formální odevzdání vydražených věcí výkonným orgánem č. 17285.
- — slovy v § 278, odst. 2 ex. ř., že předměty do dražby dané musí býti vydražitelem ihned převzaty, chtěl zákon jen vyjádřiti, že na vydražitele přechází od okamžiku příklepu a zaplacení nejvyššího podání nebezpečí a že se musí o vydražené věci starati jako jejich vlastník č. 17285.
- — vlastnictví k vydraženým movitým věcem nabývá se teprve zaplacením kupní ceny a převzetím věci vydražitelem; totéž platí při prodeji věci z volné ruky podle § 280, odst. 1 ex. ř. č. 17533.
- — v tom, že výkonný orgán po příklepu věci vydražitelu od něho celou kupní cenu přijme, jest jeho souhlas s tím, aby vydražitel převzal vydražené věci do vlastnictví; nezáleží na tom, zda k tomu dojde při dražbě nebo teprve později a zda při převzetí výkonný orgán účinkoval či nikoliv, nýbrž rozhoduje jen, převzal-li vydražitel věci tak, že mu tím byla zjednána možnost přímého panství nad nimi č. 17533.
- — v **pozemkové reformě:** trhová smlouva o zabrané půdě není právním důvodem k nabytí ani knihovního ani naturálního vlastnictví k zabraným pozemkům, nebyla-li schválena č. 17277.
- — **zástavního práva** viz heslo: zástavní právo.

Nadace: ten, pro jehož zaopatření byla zřízena nadace nezměnitelná v jeho neprospěch, je oprávněn k žalobě podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. stran poměru nadace a jejího jmění nehledíc na to, od kdy mu přísluší požitky z nadace č. 17425.

- žaloba podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. se nestane zbytečnou tím, že žalovaný svolí k nahlédnutí do nadačních spisů, ani pouhým přednesem žalovaného o poměrech nadace, kterému se nedostává záruky podstaty podle uvedeného předpisu č. 17425.

— nerozhoduje, že jde o nadaci zřízenou v cizině a jaká práva z ní vzešla v tuzemsku č. 17425.

Nahlédnutí do obchodních knih viz heslo: společnost veřejná obchodní rozh. č. 17428.

Náhoda: pojem náhody ve smyslu § 1311 obč. zák. viz rozh. č. 17420 u hesla: náhrada škody podle § 1311 obč. zák.

Náhrada nákladu podle § 1042 obč. zák. viz heslo: náklad.

- **požární** viz heslo: požární náhrada.
- **podle § 222 ex. ř.** viz heslo: dražba v nuceně nemovitosti (§ 222 ex. ř.).
- **škody** viz též hesla: advokát, automobilový zákon, hory, pojištění úrazové, sousedské právo, vyvlastnění.
- — **všeobecné:** jestliže nejde o uznávací smlouvu, nýbrž jen o jednostranný slib k splnění náhradní škody, promlčuje se náhradní nárok v tříleté lhůtě promlčecí, která se počíná znovu po uznávacím projevu č. 17171.
- — je-li účelem žaloby podle čl. XLII uv. zák. k c. ř. s., aby poškozený zvěděl, zda má škůdce odcizenou věc, nelze jí vyhověti č. 17205.

- — § 456 obč. zák. upravuje poměr mezi vlastníkem movité věci a tím, komu byla cizí věc dána do zástavy bez vlastníkova přivolení, netýká se však nároků vlastníkových proti tomu, kdo věc bez jeho přivolení zastavil, a to zejména nároku vlastníkovy proti zástavci, aby mu obstaral věc zproštěnou zástavního nexa, a nároku na náhradu částky, kterou musil vlastník vynaložit na vyplacení zástavy, a další škody č. 17262.
- — jestliže pojišťovna podle pojistných podmínek neručí, byl-li nárok třetí osoby uplatněn po uplynutí tří měsíců po tom, když pojistný poměr byl ukončen, jde o časové omezení ručení, při čem nerozhoduje, že pojistníku nelze přičísti zavinění, že náhradní nárok byl uplatněn po uvedené lhůtě, třeba pojištná událost nastala v pojistné době č. 17468.
- — jsou-li splněny podmínky § 246, odst. 1 zák. č. 221/1924 ve znění vládn. nař. č. 112/1934, je nemocenská pojišťovna oprávněna žádati v mezích řečeného předpisu na třetí osobě náhradu nemocenského (§ 95, odst. 1, č. 2 uved. zák.), byť i zaměstnanec obdržel od zaměstnavatele za tutéž dobu úplný plat podle § 19 zák. č. 154/1934 č. 17498.
- — **procesní stránka:** s hlediska přípustnosti odvolání jest posuzovati nároky uplatňované z důvodu náhrady škody pro poškození na těle (bolestné, ušlý výdělek) jednotně č. 17495.
- — § 1293 obč. zák.: jestliže byl zaviněním právního zástupce vyneseno proti jeho klientovi odsuzující rozsudek pro zmeškání, vznikla klientovi škoda již vykonatelností rozsudku č. 17302; srov. č. 12653.
- — škodou, jejíž část musí pojistník hraditi pro svou spoluúčast stanovenou zákonem (č. 156/1927) nebo pojistnými podmínkami, není celá škoda, kterou pojistník pojistnou příhodou utrpěl, nýbrž jen ona část škody, která nepřesahuje pojistnou jistinu; pojistná jistina jest nejzazší hranici, do které jest pojistitel povinen hraditi škodu, kdežto to, co přesahuje pojistnou jistinu, musí pojistník vždy nésti sám č. 17272.
- — škoda, vzniklá poškozenému trestným činem, a to prodejem umělých perel za pravé, záleží v rozdílu mezi cenou, kterou poškozený za ně zaplatil, a cenou, kterou mají umělé perly v době vydání rozsudku, nikoli jakou měly v době kupní smlouvy č. 17347.
- — jde o přímou škodu, domáhá-li se poškozený náhrady škody, kterou mu způsobil škůdce tím, že při souloži nakazil jeho manželku pohlavní chorobou a že tato nákaza byla pak manželkou přenesena i na poškozeného č. 17483.
- — zmeškala-li strana důsledkem nesprávného právního poučení předsedou a zapisovatelem rozhodčího výboru živnostenského společenstva o lhůtě k podání odporu proti rozhodnutí rozhodčího výboru podle § 38 zákona č. 131/1931 tuto lhůtu a byla-li proto žaloba podle § 38 dotč. zák. pro opožděnost zamítnuta, nepřísluší straně z tohoto důvodu proti předsedovi a zapisovateli nárok na náhradu škody, zavinila-li si škodu tím, že omezila žalobu, kterou uplatňovala jednak odpor podle § 38 zákona č. 131/1931, jednak se domáhala bezúčinnosti rozhodčího nálezu podle § 595 c. ř. s., na prvý důvod, ačkoliv si musila nebo měla uvědomiti, že lhůta k odporu podle § 38 zák. č. 131/1931 je již zmeškána č. 17532.
- — § 1295 obč. zák. viz též níže: různé případy odpovědnosti.
- — pokud se pojistitel nedopustil zavinění tím, že nedal podnět ke sporu pojistníka s poškozeným č. 17272.
- — **příčinná souvislost (důkazní břímě):** k otázce postačitelosti důkazu o příčinné souvislosti mezi závadným jednáním škůdcovým a tvrzenou škodou č. 17483.
- — pokud rozhodnutí o žalobním nároku závisí na zjištění odsuzujícího rozsudku trestního soudu, jehož je třeba k naplnění skutkové podstaty

- trestného činu, jest jim civilní soud vázán, třeba se toto zjištění netýká přímo poškozeného, nýbrž jiné osoby, skrze niž byla odsouzeným škůdce poškozenému škoda způsobena č. 17483.
- — pokud je civilní soud vázán zjištěním soudu v otázce příčinné souvislosti, jde-li o delikt ohrožovací (§ 18, odst. 1 zákona o potírání pohl. nemoci) č. 17483.
- — **odst. 2 (šikána):** kdo pro vlastní právní a hospodářský zájem dal státnímu pozemkovému úřadu podnět k tomu, aby dal určité osobě výpověď z hospodaření podle § 12 náhr. zák., neodpovídá vypověděnému za škodu výpovědi vzniklou č. 17279.
- — právo spoluvlastníka žádati za zrušení spoluvlastnictví je bezpodmínečné potud, že se nevyžaduje, aby dokazoval svůj zájem na zrušení spoluvlastnictví; z možného nedostatku jeho zájmu na zrušení spoluvlastnictví nelze ještě usuzovati, že by se domáhal jeho zrušení v úmyslu způsobiti žalovanému spoluvlastníku škodu č. 17300.
- — octlo-li se stavení, sousedící se státní silnicí, po úpravě státní silnice (po zvýšení její koruny) částečně pod korunou silnice, neodpovídá stát za možné znehodnocení a poškození stavení a pozemků k němu náležejících, leda za podmínek § 1295, odst. 2 obč. zák. č. 17317.
- — jestliže se směnečnými spolurukojmi domohl postiženým žalobou na druhém směnečném spolurukojním zaplacení celé pohledávky, kterou sám zaplatil za hlavního dlužníka, a k vydání směnečného platebního příkazu k žalobě spolurukojního nedošlo podvodným nebo záludným jednáním spolurukojního, přísluší rukojmínmu co do částky, která přesahuje jeho rukojemský závazek, proti takto uspokojenému rukojmínmu jen nárok na náhradu škody za podmínek § 1295, druhého odstavce, obč. zák. č. 17440.
- — nejde-li o případ § 1295, odst. 2 obč. zák., nemůže se výrobce lahvi domáhati zjištění, že výrobce limonád a pod., nemá práva na zákazy, které si vymohl pro sebe v smírčím řízení podle zák. p. n. s. proti jiným soutěžitelům, a podle nichž tyto soutěžitelé nesmějí plniti svými výrobky láhve určitého tvaru, a že jest povinen zdržeti se vymožených zákazů, třebaže je snad tím skutečně poškozen č. 17454.
- — § 1298 obč. zák.: půjčovna filmu, která podle smlouvy odpovídá svému smluvci (biografu) za včasné dodání (odeslání) filmu ze svého skladu; jest odpovědná za škodu vzniklou biografu včasným neodesláním filmu i tehdy, jestliže nebyl film včas odeslán z jiného biografu, který odpovídá půjčovně za veškerou škodu z toho půjčovně vzniklou č. 17180.
- — §§ 1299—1300 obč. zák.: znalec, který provedl odhad nemovitosti v dražebním řízení, neodpovídá, nejde-li o zlý úmysl, za škodu způsobenou povinnému nedostatky znaleckého nálezu o odhadní hodnotě nemovitosti, mohl-li povinný zjednatí nápravu prostředky naznačenými v §§ 28 a 35 odh. ř. č. 17470.
- — na řidiči automobilu nelze požadovati, co přesahuje duševní schopnosti průměrně odborně vyškoleného řidiče č. 17486.
- — pokud nelze řidiči automobilu přičítati za nepozornost, že nepředvídal, že automobil následkem sklonu jízdní dráhy může zachytiti sluneční plachtu, která byla rozprostřena nad chodníkem před obchodem č. 17486.
- — § 1304 obč. zák.: spoluzavinění poškozeného (nájemníka) na úrazu utrpěném při sestupování s neosvětlených schodů, stoupl-li na předmět, který na schodech viděl, a nepřidržel-li se zábradlí č. 17444.
- — § 1305 obč. zák. viz judikaturu u § 1295, obč. zák.
- — § 1309 obč. zák.: rodiče, kteří opomněli dozor nad svými nedospělými dětmi, odpovídají solidárně za škodu (§ 1309 obč. zák.), kterou děti

společným jednáním způsobily, při čem nezáleží na tom, které z dětí bylo přímou příčinou škodné události č. 17394.

- — § 1311 obč. zák.: pojem náhody ve smyslu § 1311 č. 17420.
- — náhoda ve smyslu § 1311, druhé věty obč. zák. jest i zvláštní chorobná dispozice, pro niž reaguje organismus poškozeného zvlášť silně na tělesné poškození č. 17420.
- — škůdce není odpověden jen za stav, který povstane přímo po jeho činu, ale i za další stav, který je tímto přímým stavem způsoben č. 17420.
- — § 1313 a) obč. zák.: pokud pořadající klub odpovídá za úraz, způsobený diváků hráčem při fotbalovém zápase č. 17380.
- — § 1313 a) obč. zák. byl změněn předpisem § 144 a) zák. č. 221/1924, stran nositelů sociálního pojištění č. 17416.
- — pokud není zaměstnavatel odpovědný kočimu za poškození koněm č. 17427.
- — k povinnosti pronajímatelově umožnit nájemníku nerušený a bezpečný výkon nájemního práva náleží, nebylo-li stran toho ujednáno nic jiného, i povinnost osvětlit řádně schodiště vedoucí k bytu nájemníkovu č. 17444.
- — pronajímatel odpovídá nájemníku podle § 1313 a) obč. zák. za zavinění osob, kterých užívá k plnění své smluvní povinnosti, osvětlit řádně schodiště vedoucí k nájemníkovu bytu; nerozhoduje, proč a kam nájemník chodí po schodišti, nýbrž rozhoduje jen, že užívání schodů patří k vyjmenovanému užívání nájemního předmětu č. 17444.
- — odpovědnost podnikatele kluziště návštěvníku za úraz pádem způsobeným špatným stavem ledu; podnikatel odpovídá platicím návštěvníkům kluziště i za zavinění svých pomocníků č. 17487.
- — § 1315 obč. zák.: podle § 52 zák. č. 81/1935 provozovatel odpovídá za osoby, které připustil k provozu, bezvýhradně, nikoliv jen v mezích § 1315 obč. zák. č. 17502.
- — § 1320 obč. zák.: jestliže byl kočí poškozen koněm, kterého znal a opatroval, a konal tedy práce, které patří k jeho zaměstnání a nepřesahují jeho schopnosti a síly, neodpovídá zaměstnavatel za škodu vzniklou kočím ani podle § 1320, ani podle § 1157 obč. zák. č. 17427; srov. č. 822, 13855.
- — § 1323, první věta obč. zák. nemá na mysli jako předpoklad náhrady škody odhadní hodnotou, že není absolutně možno uvést poškozenou věc v původní stav, nýbrž stačí podle okolností případu, které posuzuje výhradně soud, že navrácení v předešlý stav není dobře možné č. 17511.
- — § 1325 obč. zák.: v případech §§ 1325, 1327, 1329 obč. zák. lze uložit náhradou povinnému náhradu škody placením důchodu (renty), který není v době vynesení rozsudku dospělý č. 17415.
- — jestliže podle zdravotního stavu poškozeného v době před úrazem jakož i z povahy jeho zaměstnání (zednického políra), které záleží převážně v činnosti dozorcí a nevyžaduje mimořádného vypětí tělesných sil, není možno usuzovati na to, že by pracovní schopnost poškozeného byla vlivem stáří v době dosažení 65. roku věku taková, že by poškozený neměl již možnosti dalšího výdělků za dosavadních nebo jen snížených podmínek, nelze závazek škůdce k placení důchodu omezit na dobu do 65. roku věku poškozeného č. 17518.
- — § 1330 obč. zák.: podle řečeného předpisu je posuzovati za podmínek tam uvedených i užívání neurčitých a obojetných výrazů, které pravý stav věci nevystihují nebo jej zkreslují č. 17287.
- — redaktor se nemůže zprostiti civilněprávní odpovědnosti tvrzením, že článek nečetl nebo že spoléhal na informátora č. 17287.

různé případy odpovědnosti:

- — advokátů viz heslo: a d v o k á t (odpovědnost).
- — cizoložství: manželka se nemůže domáhati náhrady škody vzniklé jí porodem, pohřbem a vydržováním dítěte na tom, kdo s ní mimomanželsky souložil, jestliže manžel nepodal žalobu o odůznání manželského původu dítěte, třebaž je tvrzeno, že se dítě narodilo z mimomanželské soulože č. 17213.
- — manželka, jejíž manželství bylo rozvráceno jejím cizoložstvím a bylo proto rozloučeno, nemůže se domáhat náhrady škody, vzniklé jí ztrátou zaopatření v manželství, na muži, s nímž se cizoložství dopustila č. 17466.
- — jde o přímou škodu, byl-li manžel pohlavně nakažen manželkou, která byla sama nakažena při cizoložství cizoložníkem č. 17483.
- — odpovědnost majitelů domů viz též shora u § 1313 a) obč. zák.
- — ustanovení stavebního řádu pro Prahu o šířce schodů (§ 70, odst. 5 praž. staveb. ř.) platí jen pro schody hlavní; pro vedlejší schody platí jen tehdy, užívá-li se jich v hořejších patrech jako schodů hlavních č. 17299.
- — povinnost, uložená majitelům domu (jejich zástupcům) v Praze, vyhláškou pražského magistrátu ze dne 7. března 1888, č. 165.538, aby čistili chodníky podél svého pozemku od sněhu a aby je při náledí posypali říčním pískem, má zákonný podklad v § 81 pražského obecního statutu ze dne 27. dubna 1850, č. 85 z. z. a v guberniální vyhlášce ze dne 25. května 1838, č. 22.871 Sb. z. pr. pro Čechy č. 134 č. 17306; srov. č. 6724, 12803 Sb. n. s. a č. 12294, 12358 Boh. A.
- — k odpovědnosti pronajímatele domu za úraz nájemníků na schodišti, domovníkem řádně neosvětleném č. 17444.
- — k otázce odpovědnosti majitele domu (v Pelhřimově) za úraz na chodníku č. 17451.
- — pokud vlastník domu v Pelhřimově neodpovídá z důvodu, že zanedbal povinnost čistiti a posypávati chodník, uloženou mu předpisem § 14 polic. řádu pro Pelhřimov č. 17451.
- — odpovědnost různých podnikatelů: přípustnost pořadu práva pro nárok proti státu (poštovní správě) na náhradu škody vzešlé nesprávným postupem poštovního orgánu při doručení soudní zásičky č. 17170.
- — k odpovědnosti půjčovny filmu za škodu vzniklou biografu nevčasným odesláním filmu z jiného biografu č. 17180 viz shora u § 1298 obč. zák.
- — pokud jest podnikatel hor odpověden za vysušení pozemku dolováním č. 17270.
- — pokud je pořadající sportovní klub odpovědný za úraz, který byl způsoben diváků hráčem při fotbalovém zápase č. 17380.
- — podnikatel kluziště přejímá přijetím vstupného vůči platicím návštěvníkům smluvní závazek poskytnouti jim příležitost k bezpečnému bruslení a odpovídati návštěvníkům podle § 1313 a) obč. zák. i za zavinění svých pomocníků č. 17487.
- — pokud podnikatel kluziště odpovídá za škodu, která vznikla návštěvníku pádem, jehož příčinou byl špatný stav ledu č. 17487.
- — odpovědnost vymáhajícího věřitele: vymáhající věřitel jest odpověden za jednání i opomnutí uschovatele zabavených věcí, a to nejen v době do zrušení exekuce, ale i po jejím zrušení až do doby, kdy se zabavený předmět octne opět v moci dlužníka neb toho, komu patří č. 17472.
- — neuposlechl-li schovatel výzvy soudu, aby po zrušení exekuce vydal auto vylučovateli, dovolává se retenčního práva pro nezaplacené úschovné, odpovídá za toto jednání uschovatele vymáhající věřitel, zvlášť když vyvolal tento schovatelův postup tím, že nezaplátil včas úschovné č. 17472.

- — **odpovědnost vyvlastňovatele:** byl-li vyvlastňovací nález zrušen, poněvadž nebylo se stavbou započato ve lhůtě stanovené v § 4 zák. č. 20/1920, má vyvlastněný proti vyvlastňovateli nárok na náhradu škody, která mu vzešla provedením vyvlastňovacího řízení a zrušením vyvlastňovacího nálezu, a to i tehdy, když vyvlastňovatel nemá žádné viny a později bylo dosaženo účelu zamýšlené stavby č. 17178.
- — **odpovědnost zaměstnavatelů:** zaměstnavatel, který potvrzuje v dělnické průkazce nepravdivé údaje a tím zavíná, že zaměstnanec získává neoprávněné slevy na jízdě, je železniční správě povinen náhradou č. 17330; stejně č. 5358.
- — zaměstnanec (kolář), který dobrovolně nabídl zaměstnanci jiného odboru (kováři) pomoc při práci, ač k ni neměl odborné znalosti, zavinil sám svůj úraz č. 17402.
- — zaměstnavatel neodpovídá podle § 1157 obč. zák. za škodu vzniklou zaměstnanci úrazem při práci na stroji, třebaž zvlášť nezajistil jeho kola, jestliže při odborném zacházení se strojem nemohlo dojít k úrazu a zaměstnavatel ani nemohl ani nemusí předvídati neodbornost osoby pracující se strojem č. 17402.
- — byl-li kočí poškozen koněm, kterého znal a opatroval, a konal-li tedy úkony, které patří k jeho zaměstnání a jež nepřesahují jeho schopnosti a síly, neodpovídá zaměstnavatel kočmu za škodu z toho vzešlou ani podle § 1320 ani podle § 1157 obč. zák. č. 17427; srov. č. 820.
- — **znalců** viz shora u §§ 1299, 1300 obč. zák.

Náhrada škody drahou viz též heslo: doprava železniční.

- — podmínky odpovědnosti dráhy podle zákona č. 86/1937 č. 17526.
- — pojem »trať« a »jevy« ve smyslu § 196 dotč. zák. č. 17526.
- — odpovědnost dráhy podle zák. č. 86/1937 neodůvodňují nebezpečné závadné stavy železničního zařízení, je-li zdroj jejich nebezpečnosti mimo železniční dopravu na trati č. 17526.
- — dráha neodpovídá podle zákona č. 86/1937 za úraz cestujícího následkem vadného stavu zábradlí, jehož účelem je zabezpečiti cestující na nástupišti před nebezpečím hrozcím jim z místa ležícího mimo trať (z hlubokého příkopu vedle nástupiště), ledaže při způsobení úrazu spolupůsobili nebezpečné okolnosti, které mají svůj původ ve zvláštní povaze železniční dopravy (na př. velký nával cestujících) č. 17526.

Náhrada požární viz heslo: požární náhrada.

Náhradní doručení viz heslo: doručení.

- — **nárok podle § 222 ex. ř.** viz heslo: dražba v nuceném nemovitosti (§ 222 ex. ř.).

Náhradnictví viz heslo: substituce fideikomisární.

Náhradový zákon viz heslo: pozemková reforma.

Nájem viz hesla: ochrana nájemníků, smlouva nájemní, výpověď nájemního poměru.

- — lhůta podle § 575, odst. 3 c. ř. s. viz heslo: lhůta podle § 575, odst. 3 c. ř. s.

Nákaza pohlavní viz heslo: náhrada škody (§ 1293 obč. zák.).

Náklad podle § 1042 obč. zák.: třetí osoba, která učinila náklady na pachtovanou věc za trvání pachtovního poměru jménem pachtýře a pro něho, nemůže žádati jejich náhradu na propachtovateli č. 17174.

- — nárok toho, kdo byl neplatně obmyšlen v pojistce, na zaplacení prémie, které uhradil ze jmění k zachování nároku na pojistnou sumu č. 17248.
- — promlčecí lhůta pro manželčin nárok na náhradu výživného vynaloženého na vlastní výživu a výživu manželských dětí proti manželu se nemůže počítati, dokud manželství trvá, třebaž manželé žijí fakticky odděleně č. 17234.

- — náhradní nárok podle § 1042 obč. zák. patří zásadně na pořad práva č. 17329.

- — k rozhodnutí o nároku obce na náhradu nákladu, vynaloženého na odklizení stohu, které bylo nařízeno při výkonu požární policie (zák. č. 45/1876 čes. z. z.), jsou povolány řádné soudy č. 17329.

Nakládání s židovským majetkem viz heslo: židovský majetek.

Nákladní list viz heslo: doprava železniční.

Náledí viz heslo: náhrada škody (odpovědnost majitelů domů) rozh. č. 17451.

Nálež rozhodčí viz heslo: rozhodčí soud.

- — **trestní** viz heslo: rozsudek trestní.
- — **vyvlastňovací** viz heslo vyvlastnění.

Námítka: rozlišení námitek z důvodu ručení ze správy (§ 932 obč. zák.) od námitek menáležitého plnění (§ 1052 obč. zák.) č. 17224.

- — **kompensace (započtení)** viz heslo: započtení.
- — **nepřípustnosti pořadu práva** viz heslo: pořad práva.
- — **promlčení** viz heslo: promlčení.
- — **rozepře zahájené** viz heslo: rozepře zahájená.

Námítky podle § 35 ex. ř. viz heslo: žaloba podle § 35 ex. ř.

- — **proti platebnímu směnečnému příkazu** viz heslo: směnečné řízení.

Národní banka viz heslo: devisová opatření.

Narovnání viz heslo: smír.

Nástupnictví viz heslo: substituce fideikomisární.

Naturální vlastnictví viz heslo: pozemková reforma rozh. č. 17277.

Navrácení v předešlý stav při náhradě škody: pokud jest hraditi škodu odhadni hodnotou, nikoliv navrácením v předešlý stav (§ 1323 obč. zák.) č. 17511

- — **ve sporu:** odstraněn-li exekuční titul navrácením v předešlý stav, jest se domáhati zrušení exekuce nikoliv žalobou, nýbrž návrhem podle § 39, č. 1 ex. ř. č. 17519.

Návrat do manželského společenství: je-li manželství stran již hluboce rozvráceno a na tomto stavu jest spoluvinen též manžel, nemůže se domáhati na manželce, aby se vrátila do manželského společenství č. 17490.

Návrh exekuční viz heslo: exekuce (§ 54, č. 3 ex. ř.).

- — **mezitímní určovací** viz heslo: určovací návrh mezitímní.
- — **žalobní** viz heslo: žaloba (určitost žádosti).

Nedoplatky daňové viz hesla: daň, dražba v nuceném nemovitosti (rozvrh).

- — **pojistného** viz heslo: pojištění sociální.

Nedospělec viz též hesla: náhrada škody (§ 1309 obč. zák.), nezletilec.

- — výchovná nebo léčebná opatření, která učinil poručenský soud stran nedospělce podle § 1, odst. 2 zák. č. 48/1931 (§ 54 řec. zák.), nejsou odsuzujícím nálezem trestního soudu ve smyslu § 268 c. ř. s. č. 17353.

- — kdo byl činem nedospělcovým poškozen, nemá nárok na to, aby byla učiněna výchovná nebo léčebná opatření, a nelze ho pokládati za zkrácena usnesením o takových opatřeních č. 17353.

Nedostatek legitimace k sporu, k rekursu viz hesla: oprávnění ke sporu, k stížnosti.

- — **procesní způsobilosti** viz heslo: způsobilost ke sporu.

Nedostiznost hospodářská viz heslo: doložka clausula rebus sic stantibus.

Negatorní žaloba viz heslo: žaloba zápůrčí.

Negotiorum gestio viz heslo: jednatelství nezmocněné, náklad podle § 1042 obč. zák.

- Nejvyšší podání** viz heslo: dražba v nucená nemovitosti.
- Nekalá reklama, soutěž** viz heslo: soutěž nekalá.
- Nemajetnost** (§ 143 obč. zák.) viz heslo: nesporné řízení (§ 46, odst. 2 nesp. zák.) rozh. č. 17500.
- Nemanželské dítě** viz hesla: dítě nemanželské, otec nemanželský.
- Nemoc pohlavní** viz heslo: náhrada škody (§ 1293 obč. zák.)
- Nemocenské pojištění** viz heslo: pojištění sociální.
- Nemožnost plnění (následná)** viz heslo: plnění.
- Nemravnost smlouvy** viz heslo: neplatnost smlouvy podle § 879 obč. zák.
- Neodvratitelnost** viz heslo: automobilový zákon (§ 2 zák. č. 162/1908).
- Neohlášení k pensijnímu pojištění** viz heslo: pojištění pensijní (§ 5 pens. zák.).
- k úrazovému pojištění viz heslo: pojištění úrazové.
- Neplanost knihovního vkladu** viz heslo: knihovní zákon (§§ 61, 62 knih. zák.).
- posledního porřízení viz heslo: porřízení poslední.
  - smíru viz heslo: smír.
  - smlouvy podle § 865 obč. zák.: dovolávají se neplatnosti právního jednání vykonaného osobou úplně nezpůsobilou k právním činům (§ 865, první věta obč. zák.), jest oprávněn zásadně každý, kdo jest oním jednáním dotčen na svých soukromoprávních zájmech, tudíž i třetí osoba na právním jednání nezúčastněná č. 17248.
  - (nemravnost, nicotnost) smlouvy viz též hesla: forma, diferenční obchody, kartely, omyl.
  - postoupený dlužník může postupníkovi namítnuti nicotnost postoupené pohledávky, třebaže pohledávku vůči postoupníkovi uznal a postupník byl bezelstný č. 17172; v téměř smyslu č. 3367, 14968, 15916.
  - podle § 879, odst. 1 obč. zák.: proti zákonnému zákazu: jest-liže si zprostředkovatel, který nemá koncesi k soukromému zprostředkování úvěru, dá slíbiti za zprostředkování úvěru majetkový prospěch, jest úmluva o tom nicotná č. 17172.
  - pokud stavební a bytová společenstva ojedinelým prodejem svého pozemku tomu, kdo není jejich členem, nevyvíjejí činnost, která by se přičila jejich stanovám a byla v rozporu se společenstevním zákonem č. 70/1873 č. 17182.
  - ustanovení § 4 koaličního zákona č. 43/1870, který platí nadále pro úmluvy, které nejsou úmluvami kartelovými, se nepřičí úmluva sledující zavedení pořádku do cenových poměrů, podbízením neurovnaných, a zlepšení hospodářské situace u podniků téhož odvětví č. 17194; srov. č. 15702.
  - právo vdovy provozovati po manželově smrti koncesovanou živnost (§ 56, odst. 4 živn. ř.) nelze ani v celku ani z části převést na jiného; jde však o platnou smlouvu, kterou se vdova zaváže vzdáti se svého živnostenského oprávnění ve prospěch jiného pod podmínkou, že bude smluvci udělena koncese; pokud však měl smluvce i po zamítnutí žádosti o udělení koncese provozovati nadále živnostenské oprávnění vdovské na svůj vlastní účet a nebezpečí, je smlouva v této části nicotná č. 17203; srov. č. 9734.
  - soudcovský zákaz ve smyslu § 294 ex. ř. není zákonným zákazem podle § 879, odst. 1 obč. zák. č. 17206.
  - věřitel, jehož pohledávka byla po jejím zažalování jeho věřitelem zabavena a přikázána k vybrání a jenž se proti soudcovskému zákazu, který mu byl podle § 294 ex. ř. dán, vyrovnal se svým dlužníkem (poddlužníkem) o zabavené pohledávce mimosoudním směrem, nemůže se

ve vztahu k svému smluvci (poddlužníku) dovolávají neplatnosti mimosoudního smíru z důvodu ustanovení § 879, odst. 1 obč. zák. a § 294 ex. ř. č. 17206; srov. č. 9829.

— — tržová smlouva o zabrané půdě není právním důvodem k nabytí ani knihovního ani naturálního vlastnictví k zabraným pozemkům, nebyla-li schválena státním pozemkovým úřadem (nyní ministerstvem zemědělství) č. 17277.

— — úmluva, že se po dobu trvání obilního monopolu nemá vzít za podklad ceny obilí aritmetický průměr výkupní a prodejní ceny, nýbrž jen prodejní cena, jest dovolena jak podle vládn. nař. č. 280/1934, tak podle vládn. nař. č. 218/1936 č. 17325.

— — k otázce neplatnosti postupu pohledávky úpadcem podle § 879 obč. zák. z důvodu, že postup je na jeho straně zločinem podvodného úpadku (§ 205 a) tr. z.) nebo přečinem úpadku z nedbalosti (§ 486, č. 2 tr. z.) č. 17376.

— — smlouva, kterou se smluvci spočí k provozu diferenčních obchodů na společný zisk a ztrátu, je platná a neplatí o ní předpisy o hře a sázce (§§ 1271 a další obč. zák.) č. 17419.

— — ustanovením § 1 nař. o židovském majetku z 21. června 1939 jsou zakázána jen právní jednání, jimiž žid sám nakládá se svými nemovitostmi; k vedení exekuce na nemovitost, jejímž vlastníkem je žid, není třeba zvláštního písemného schválení podle § 2 dotč. nařízení č. 17477.

— — proti dobrým mravům: nepřesahuje-li závazek, převzatý úmluvou o zastavení určité podnikatelské činnosti a o konkurenční doložce, nezbytnou míru, nepřičí se taková úmluva dobrým mravům č. 17194; srov. č. 15702.

— — soud jest oprávněn zkoumati rozhodnutí spolku, zda vyloučení člena ze spolku vyhovuje stanovám a zda se nepřičí dobrým mravům č. 17386.

— — ujednání o odměně za zákroky (intervence) u vlivných osob ve věci pozemkové reformy odporuje dobrým mravům (§ 879, odst. 1 obč. zák.) č. 17207; srov. č. 10412, 14806, 15378.

— — pokud neodporuje zprostředkovatelská smlouva dobrým mravům č. 17429.

— — smlouva, kterou komitent přenechá zprostředkování prodeje výhradně určitému zprostředkovateli bez časového omezení, nepřičí se o sobě dobrým mravům, může jím však odporovati, jde-li o vázanost na příliš dlouhou dobu nepřiměřenou povaze věci; v takovém případě může soud podle povahy jednotlivého případu určití lhůtu, která je přiměřená a po jejímž uplynutí jest smlouvenou výhradnost zprostředkování pokládati za uhaslou č. 17429.

— — § 879, č. 4 obč. zák.: není neplatná podle uved. předpisu pouhá dohoda, podle které se provozovatelé kominičké živnosti zavázali platiti vdově po kominičkém mistru po dobu jejího života v pravidelných časových obdobích určitou peněžitou částku, a v níž též vdova skrze svého zástupce v živnosti upravila s ostatními smluvci provoz kominičké živnosti ve vymetacích obvodech a v které se smluvci dohodli, jak budou získávati další práce č. 17494; srov. č. 3380.

Nepominutelný dědic viz heslo: díl povinný.

Nepřihlášení k pensijnímu, úrazovému pojištění viz hesla: pojištění pensijní, úrazové.

Nepřímá immisse viz heslo: sousedské právo, žaloba zápůrčí.

— škoda viz heslo: náhrada škody (§ 1293 obč. zák.).

Nepřípustnost dovolání viz heslo: dovolání.

- **exekuce** viz hesla: exekuce (§ 39, č. 1 ex. ř.), žaloba podle §§ 35, 37 ex. ř.
- **novot** viz heslo: zpětvezetí žaloby rozh. č. 17291.
- **odvolání** viz heslo: odvolání.
- **pořadu práva** viz heslo: pořad práva.
- **rekursu** viz heslo: stížnost dovolací v exekučním řízení (§ 130 knih. zák.).

Nepříslušnost viz heslo: příslušnost.

Nepřítomný viz hesla: pozůstalost, roziuka.

Neschopný svědek (§ 591 obč. zák.) viz heslo: pořízení poslední.

Neslušné jednání viz heslo: soutěž nekalá.

Nesporné řízení viz též heslo: rejstřík obchodní.

- **§ 1** (nesporné řízení či pořad práva): rodiče se mohou domáhat vydání nezletilého dítěte v řízení nesporném i proti třetím osobám č. 17365.
- jestliže ten, o kom bylo tvrzeno, že je nemanželský otec, uznal s mírem otcovství k dítěti »bez prejudice pro spor« a tento smír byl za souhlasu účastníků i poručenského soudu zrušen, nejde o bezpodmínečné uznání otcovství ve smyslu § 16, I. díl nov. k obč. zák. a jest v takovém případě rozhodnouti o uznání otcovství a placení výživného pořadem práva č. 17509.
- v řízení o tom, zda jsou splněny podmínky § 1425 obč. zák., činili-li si na zaplacení pohledávky nárok jednak nearijský věřitel, jednak okresní úřad z důvodu, že věřitel je nearijec, nemůže nesporný soudce zkoumat, zda se nárok okresního úřadu opírá o platný zákon č. 17538.
- účastník knihovního řízení nemůže se domáhat pořadem práva změny pravoplatného rozhodnutí vydaného v knihovním řízení, nepřipouští-li to zvláštní právní předpis č. 17482.
- **odst. 2** (poměr k jiným zákonům): § 130 knih. zák. platí i za účinnosti zákona č. 100/1931 č. 17202; stejně č. 14041.
- **§§ 6, 37** (účastník řízení a oprávnění k rekursu): ten, kdo byl nedospělým činem poškozen, nemá nárok na to, aby byla učiněna výchovná a léčebná opatření podle § 1, odst. 2 zák. č. 48/1931, a nelze ho ani pokládati za zkrácena usnesením o takovém opatření č. 17353.
- kdy je nepominutelný dědic účastníkem řízení č. 17239.
- jestliže pozůstalostní soud při zjišťování nově najevo vyšlého jmění (§ 179 nesp. pat.) rozhodl o návrhu nepominutelného dědice na pojetí tohoto jmění do soupisu, jest nepominutelný dědic účastníkem tohoto řízení č. 17239.
- svěrenský náhradník je účastník řízení o projednání pozůstalostního jmění, stíženého svěrenským náhradnictvím, a je proto oprávněn k rekursu proti rozhodnutí pozůstalostního soudu, že se pohledávka proti zůstaviteli přihlášená do jeho pozůstalosti zařaduje do pasiv pozůstalosti; není však oprávněn k rekursu proti rozhodnutím pozůstalostního soudu, že se část jmění zařaduje do aktiv pozůstalosti č. 17275.
- pokud jest odkazovník (věřitel pozůstalosti) účastníkem řízení č. 17447.
- k tomu, aby se odkazovník nebo jiný věřitel pozůstalosti stal účastníkem pozůstalostního řízení, se nevyžaduje, aby mu bylo povoleno oddělení dědictví od dědicova jmění, nýbrž stačí již návrh na jeho povolení podle § 812 obč. zák., není-li zřejmě bezdůvodný č. 17447.
- **§ 18**: porušení zásady o slyšení účastníků může vytýkati jen účastník, který byl zkrácen ve svém právu, aby byl slyšen č. 17220.
- **§ 25** (odkázání na pořad práva): dává nespornému soudci toliko možnost provést zjištění práva nebo právního poměru v nesporném řízení, nenařizuje mu však, aby tak činil v každém případě č. 17458.
- odkázání účastníků na řízení sporné není žádným z důvodů zmatečnosti, uvedených v § 41 uved. zák. č. 17458.

- **§ 41** (důvody zmatečnosti): odkázání účastníků na sporné řízení podle § 25 nesp. zák. č. 100/1931 není žádným z důvodů zmatečnosti uvedených v § 41 řeč. zák. č. 17458.
- **§ 46, odst. 2** (nezákonnost): jde o právní posouzení věci, měly-li oba soudy souhlasně za to, že stav, v němž záležel rozvodový důvod, již v době žádosti o rozluhu (§ 17 rozl. zák.) netrvá č. 17448.
- jest nezákonností, nebyla-li v řízení o uložení vyživovací povinnosti vzdálenější osobě, jmenované v § 143 obč. zák. (dědovi), zjištěna nezpůsobilost k výdělku bližší osoby (otce a matky dítěte) a nemajetnost oprávněného k výživě (vnuka) č. 17500.
- pokud jde o nezákonnost, jestliže pozůstalostní soud při projednávání pozůstalosti po společníku veřejné obchodní společnosti uložil společnosti předložená bilance s pohrůžkou »přiměřených donucovacích prostředků podle exekučního řádu« č. 17278.
- nejde o nezákonnost, nebyla-li v takovém případě přijata soudem dědická přihláška, kterou učinil opatrovník jménem dědice, třebaš při tom navrhl vydání ediktu podle § 131 nesp. pat., edikt však vydán nebyl a návrh zůstal nevyřízen č. 17370.
- §§ 125, 126 nesp. pat. nebyly porušeny (§ 46, odst. 2 nesp. zák.), odkázali-li pozůstalostní soud zákonného dědice na pořad práva proti dědici z posledního pořízení, které bylo zřízeno v náležitě formě a jehož pravost nebyla popřena, třebaš zákonný dědic tvrdí, že jde jen o dovětek č. 17458.
- nejde o nezákonnost, vložily-li nižší soudy souhlasně § 4 vlád. nař. č. 256/1938 o dočasných omezeních v živnostenském a jiném výdělečném podnikání se zřetelem na § 10 téhož nařízení a § 17 zák. o společnostech s ruč. omez. č. 58/1906 ř. z. tak, že ten, kdo žádá o zápis nově zvolených jednatelů do obchodního rejstříku, musí sám soudu již před zápisem předložití průkaz, jehož je k tomu třeba s hlediska dotčeného vládního nařízení, a že rejstříkový soud může naříditi jeho předložení č. 17235.
- nepříčí se jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona právní názor nižších soudů, že opověď o zápis výmazu prokury jest podati principálem osobně nebo v ověřené formě č. 17295.
- v knihovních věcech není proti souhlasným usnesením dopuštěn mimořádný dovolací rekurs (§ 46, odst. 2 zák. č. 100/1931 č. 17202; stejně č. 14041).
- § 130, odst. 1 knih. zák. platí i za účinnosti zák. č. 100/1931 č. 17202; stejně č. 14041.

Nesprávné právní posouzení viz heslo: nesporné řízení (§ 46, odst. 2 nesp. zák.).

Nesvéprávný viz hesla: zbavení svéprávnosti, způsobilost ke sporu.

Neúčinnost rozhodčího výroku viz heslo: rozhodčí soud.

Neurčitost žaloby viz heslo: žaloba (neurčitost žádosti).

Nevěra zaměstnance viz heslo: zaměstnanci soukromí (§ 34, č. 1 zák. č. 154/1934).

Nezákonnost podle § 46, odst. 2 zák. č. 100/1931 viz heslo: nesporné řízení (§ 46, odst. 2 nesp. zák.).

Nezaměstnaní (vlád. nař. č. 77/1936): výhodu podle § 8 vlád. nař. č. 77/1936 nelze přiznati věřiteli, když se jí v rozvrhovém řízení nedovolával ani výslovně ani poukazem na to, že dražba byla odložena; nestačí, žádá-li věřitel přisouzení úroků od určitého dne a jiného příslušenství, netvrdí-li, že jde o pohledávky s příslušenstvím vymáhané exekucemi a že ty byly odloženy č. 17339.

Nezdatnost viz heslo: náhrada škody (§ 1315 obč. zák.).

Nezletilec viz též heslo: *n e d o s p ě l e c*.

- k otázce platnosti převzatého závazku nezletilcem č. 17301.
- má-li samostatně převzatý závazek nezletilcův býti uznán za platný podle § 246 obč. zák., musí býti úměrný kapitalisované hodnotě příjmů, jež může nezletilec očekávat v dohledné době č. 17301; srov. č. 12643 a 9794.
- neplatná je úmluva, kterou se nezletilec zavázal bez spolupůsobení svého zákonného zástupce zaplatiti odměnu tomu, kdo mu opatří zaměstnání, jestliže slíbená mzda z tohoto zaměstnání mohla mu vynésti jen tolik, aby uhradil nejnnutnější životní potřeby, a nemohl-li z ní splniti převzatý závazek č. 17301.
- po skončené poručenské věci, t. j. po dosažení zletilosti nemanželského dítěte a vydání jmění ze sirotčí pokladny jest působnost poručenského soudu skončena (§ 251 obč. zák., § 216 nesp. pat.) a poručenský soud nemůže proto již konati žádné úkony ani šetření k nápravě vad, které se snad staly č. 17265.
- nezletilec je procesně způsobilý ve sporu týkajícím se jeho nároků z pracovní (služební) smlouvy, kterou uzavřel se zaměstnavatelem jménem nezletilce jeho otec a podle které nastoupil nezletilec za měsíční plat a stravu službu a vystoupil na dobu tohoto zaměstnání ze stravování rodičů, třebas se později opět do jejich stravování vrátil č. 17305.
- poručenský soud jest oprávněn věcně rozhodnouti o návrhu advokáta, aby mu byla podle § 16, odst. 4 adv. ř. poukázána odměna za vynaloženou námahu a ztrátu času z peněz, které získal nezletilec ve sporu, v kterém jej jako zástupce chudých zastupoval a jež byly pro nezletilce složeny stranou podlehlou do sirotčí pokladny č. 17434.
- nezletilý, zaměstnaný jako dělník s měsíčním platem 500 K, může samostatně platně podstoupiti pojistnou smlouvu o autě jemu náležejícím, činí-li pololetní prémie pouze nepatrnou částku č. 17531.
- ve sporu vzniklém z takové smlouvy nepotřebuje nezletilý spolupůsobení zákonného zástupce č. 17531.

Nezpůsobilost svědků viz heslo: *p o ř i z e n í p o s l e d n í r o z h. č. 172*

- **procesní** viz heslo: *z p ů s o b i l o s t k e s p o r u*.

Nicotnost smlouvy viz heslo: *n e p l a t n o s t s m l o u v y p o d l e § 879 o b č. z á k.*

Notář: u notářů lze doručení provést v bytě i v kanceláři, jsou-li v místě doručení č. 17446.

- o náhradním doručení v bytě notářově platí § 102 c. ř. s. č. 17446.

Notářský řád: předpis § 175 not. ř. jako speciálního ustanovení nelze užití obdobně č. 17359.

- **spis (zák. č. 76/1871):** pokud odevzdání pojistky jest darování mezi živými, nevyžadující formy notářského spisu č. 17323.

Nově najevo vyslé jmění viz heslo: *p o z ů s t a l o s t (§ 179 nesp. pat.)*.

Novoty (podle § 504 c. ř. s.) viz heslo: *z p ě t v z e t í ž a l o b y r o z h. č. 17291*.

Nucené zastupování advokátem viz heslo: *a d v o k á t*.

Občanství státní: lhůta k předložení osvědčení o státním občanství ve sporu o rozvod jest lhůta soudcovská, kterou lze prodloužiti č. 17413.

Obec viz též heslo: *z a m ě s t n a n c i o b e c n í*.

- **starosta** obce (na Moravě), která je provozovatelkou lomu (§ 1 zák. o úraz. poj. č. 1/1888), nepatří k osobám uvedeným v § 47 úraz. zák. č. 17333; srov. č. 128, 15728.
- **správa obecního jmění a úprava finančního hospodářství** (zák. č. 329/1921): usnesení místního zastupitelstva osady o zmocnění advokáta k provedení knihovního pořádku bez současného za-

bezpečení úhrady na krytí výdajů není závazné, nebyla-li vydání pojata do rozpočtu č. 17360.

- **závazek** obce, že bude srážeti z platu svého zaměstnance určité částky a zasílati je jeho věřiteli, náleží mezi běžné záležitosti obecní správy č. 17392.
- **zavazuje-li** se však obec k zaplacení uvedených částek ze svého, kdyby srážka z platu nebyla z jakéhokoliv důvodu provedena, jest k tomuto závazku potřebí usnesení jejího obecního zastupitelstva č. 17392.
- **různé:** obci jako správce veřejného statku nepřisluší právo rybolovu, pokud nedokáže zvláštní nabývací důvod, na př. vydržení č. 17163.
- **nejde** o vlastní vody obce, protékají-li řečištěm, které není v jejím soukromém vlastnictví, nýbrž veřejným statkem č. 17163.
- **zápůjčka** pro farmu obec není platně převzata, bylo-li usnesení obecního zastupitelstva, učiněné v zastoupení římsko-katolické farní obce o převzetí dluhu vzniklého stavbou kostela a farní budovy, zrušeno nadřízeným úřadem č. 17267.
- **k rozhodnutí** o nároku obce na náhradu nákladu vynaloženého na odklizení stohu, které bylo nařizeno při výkonu požární policie (zák. č. 45/1876), jsou povolány řádné soudy č. 17329.
- **obec,** která sjednala smlouvu o dodání vody za určitý paušál, může jej zvýšiti, jestliže by při setrvání na ujednaném paušálu nastal kráklavý nepořádek mezi vzájemným plněním smluvců; vzepře-li se tomu smluvce, nutno se domáhati zvýšení paušálu žalobou a lze uvedený nárok přiznati jen za dobu od trvání žaloby č. 17516.
- **farní** viz heslo: *f a r n í o b e c*.
- **školní** viz heslo: *š k o l s t v í*.

Obecná cena viz heslo: *d á v k a z p ř í r ů s t k u h o d n o t y n e m o v i t o s t i, z k r á c e n í p ř e s p o l o v i c i c e n y*.

- **Obecní činovníci (funkcionáři)** viz heslo: *o b e c r o z h. č. 17333*.
- **dávka** viz heslo: *d á v k a z p ř í r ů s t k u h o d n o t y n e m o v i t o s t i*.
- **starosta** viz heslo: *o b e c r o z h. č. 17333*.
- **strážník** viz heslo: *z a m ě s t n a n e c o b e c n í*.
- **zaměstnanci** viz heslo: *z a m ě s t n a n c i o b e c n í*.

Obecný soud viz heslo: *p ř í s l u š n o s t p o d l e §§ 65 a d a l. j. n.*

Obchod diferenční viz heslo: *d i f e r e n č n í o b c h o d y*.

- **s losy** viz heslo: *l o s y*.
- **splátkový** viz heslo: *s p l á t k o v é o b c h o d y*.

Obchodní knihy: nahlédnutí do nich viz heslo: *s p o l e č n o s t v e ř e j n á o b c h o d n í*.

- **rejstřík** viz heslo: *r e j s t ř í k*.
- **společnost veřejná** viz heslo: *s p o l e č n o s t v e ř e j n á o b c h o d n í*.

Obchodvedoucí viz heslo: *z a m ě s t n a n c i s o u k r o m í (z á k. č. 154/1934)*.

Obchody splátkové viz heslo: *s p l á t k o v é o b c h o d y*.

Obilí viz heslo: *ú p r a v a p a c h t o v n ě h o p ř í z e m ě d ě l s k ě m p a c h t u*.

Obilní monopol, ústav viz heslo: *ú p r a v a p a c h t o v n ě h o*.

Obnova manželského společenství (§ 110 obč. zák.): není-li jisto, zda účinky rozvodového rozsudku nepominuly opětným spojením manželů (§ 110 obč. zák.), nejsou tu podmínky pro povolení rozluky podle § 17 rozl. zák.; zjišťování účinků opětného spojení manželů na rozvodový rozsudek přesahuje meze řízení podle § 17 rozl. zák. č. 17335; srov. č. 16768, 16372, 13943.

- **řízení (sporného):** ustanoveními X. oddílu pens. zák. č. 26/1929 není dotčena platnost §§ 530 a násl. c. ř. s. o žalobě o obnovu řízení č. 17491.
- § 159 odst. 3 zák. 26/1929 má na mysli soudy pojišťovací, nikoliv řádné soudy č. 17491.

- — jestliže žalovaná strana navrhla především zamítnutí rozluky manželství z viny žalobcovy, jest oprávněna domáhati se obnovy původního sporu, skončeného povolením rozluky z její viny, a to tak, aby žaloba byla zamítnuta, třebaže se vzdala v původním sporu opravných prostředků (§ 472 c. ř. s.) č. 17387.
- — lze se domáhati obnovy z důvodu podle § 530, č. 7 c. ř. s., dozvěděla-li se strana teprve po vydání rozsudku o jménu a adrese svědka, o jehož existenci sice věděla již za sporu, jehož však nemohla vypátrati, ježto šlo o osobu neznámou a jednání sporných stran jen náhodou přítomnou č. 17456.
- — nerozhoduje to, že se strana o svědkovi v původním sporu nezmínila a nenabídla důkaz jeho výpovědi, když by ani ve lhůtě, snad jí soudem udělené (§ 279 c. ř. s.), po něm nemohla pátrati, nýbrž mohla počítati jen s tím, že by ho mohla náhodou nalézt č. 17456; srov. č. 3511 (jiný skutkový podklad).
- — při žalobě o obnovu podle § 530, č. 7 c. ř. s. lze přihlídnouti jen ke skutečnostem, které nastaly před ukončením základní rozepře a jichž strana nemohla bez své viny použití ve svůj prospěch č. 17491; v témž smyslu č. 2946, 3889, 4836, 8121, 11166, 15465.
- — (příslušnost): jestliže v základní rozepři jednal a rozhodl samosoudce (§ 7 a) j. n.), přísluší samosoudci též jednání a rozhodnutí o žalobě o obnovu, nehledíc na to, zda se jednání a rozhodování omezuje jen na otázku důvodu a přípustnosti obnovy, nebo zda řízení to bylo spojeno s jednáním ve věci hlavní, a zda šlo v základní rozepři o nároky majetkoprávní nebo statusové č. 17233.
- řízení o zbavení svéprávnosti viz rozh. č. 17471 u hesla: zbavení svéprávnosti.
- Obohacení bezdůvodné (kondikce):** kdo učinil náklady na pachtovanou věc za trvání pachtu jménem pachtýřovým a pro něho, není oprávněn žádati jejich náhradu na propachtovateli č. 17174.
- — smluvci, který byl neplatně obmyšlen v pojistce a zaplatil prémii ze svého jmění k zachování nároku na pojistnou sumu, přísluší proti odporujícímu věřiteli nárok na náhradu těchto nákladů podle zásad vyřčených v §§ 331, 332 a 336 obč. zák. č. 17248.
- — kdy jsou bezdůvodné nároky tuzemských státních příslušníků proti státu na náhradu za válečné úkony hledíc na zák. č. 236/1924 a čl. III haagské dohody z 20. ledna 1930, č. 184/1932 Sb. č. 17252.
- — § 1431 obč. zák.: směnečný rukojmí, na kterém se směnečný spolurukojmí domohl postihem žalobou celé pohledávky, kterou zaplatil za dlužníka, nemůže se na spolurukojmím domáhati podle § 1431 obč. zák. částky, která podle jeho názoru přesahuje jeho rukojemský závazek, nedošlo-li k vydání platebního směnečného příkazu k žalobě spolurukojmího podvodným nebo zálučným jednáním č. 17440.
- — kondikce podle § 1431 obč. zák. předpokládá, že byl placen nedluh; nejde o obohacení, když druhá strana dostává jen, co jí po právu náleží, bez rozdílu, zda jí plní dlužník sám, nebo někdo jiný za něho č. 17528.
- — poddlužník, který vzař postup pohledávky na vědomí, ačkoliv nebyla doručena forma ujednaná pro postup, nemůže uplatňovati nedodrzení formy č. 17528.
- — dlužník, jenž plnil vymáhajícímu věřiteli, ač věděl, že zabavená pohledávka byla před zabavením postoupena jiné osobě, nemůže na vymáhajícím věřiteli požadovati plnění zpět č. 17528.

- — § 1435 obč. zák.: doba rozhodující pro určení náhradního nároku na vydání zisku, jehož vyvlastňovatel dosáhl směnou vyvlastněného pozemku s jiným pozemkem; tohoto nároku může se vyvlastněný domáhati na vyvlastňovateli pro bezdůvodné obohacení (§ 1435 obč. zák.) č. 17178.
- — vlastníku nemovitosti nepřisluší proti vydražiteli nárok na náhradu nákladu, který na ni učinil za exekučního řízení po jejím odhadu a před jejím vydražením (§§ 1435, 1437 obč. zák.); nerozhoduje, zda vydražitel o učiněném nákladu věděl, čili nic č. 17312.
- — ručení osob, kterým byl protizákonně přidělen pozemek z pozemkové reformy, pro jejich bezdůvodné obohacení podle §§ 326 až 339 obč. zák. vůči tomu, jemuž vlastník pozemku prodal pozemek propuštěný ze záboru č. 17314.
- — nárok na vrácení nebo náhradu užitků, jichž nepoctivý držitel nabyl, je nárokem z bezdůvodného obohacení podléhajícím 30letému promlčení; nárok na náhradu za fructus neglectos a na náhradu za veškerou škodu vzniklou vlastníku nepoctivou držbou, je nárokem na náhradu škody a podléhá třiletému promlčení podle § 1489 obč. zák. č. 17314.
- — začátek promlčecí lhůty č. 17314.
- Obrana viz heslo: námitka.**
- Obrana státu viz heslo: zaměstnanci soukromí rozh. č. 17334.**
- Obraz starého mistra viz heslo: zkrácení přes polovici ceny rozh. č. 17455.**
- Obsazení soudu viz heslo: samosoudce.**
- Odběrný dluh viz heslo: smlouva schovací.**
- Odborové organizace viz heslo: smlouva kolektivní.**
- Odbytné podle vlád. nař. č. 305/1922 viz heslo: zaopatřovací požitky.**
- Oddělení jmění (§ 812 obč. zák.):** k tomu, aby se odkazovník nebo jiný věřitel pozůstalosti stal účastníkem pozůstalostního řízení, se nevyžaduje, aby jim bylo povoleno oddělení dědictví od jmění dědicova, nýbrž stačí již návrh na jeho povolení, není-li zřejmý bezdůvodný č. 17447.
- Odebrání uschované věci viz heslo: smlouva schovací.**
- Odesílatel viz hesla: doprava železniční, zasilatel.**
- Odevzdání (tradice) viz heslo: převod vlastnictví.**
- Odhad: za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty viz heslo: dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti.**
- **v exekučním řízení:** jest na vlastníku nemovitosti, aby nastane-li po provedení odhadu podstatná změna v jakosti nemovitosti nebo v její hodnotě, dal způsobem zákonně odpovídajícím popud k provedení nového odhadu č. 17312.
- Odhadní cena viz hesla: dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti, náhrada škody (§ 1323 obč. zák.).**
- Odkaz: jestliže zůstavitel nezanechal v písemné poslední vůli nikomu ani celou pozůstalost, ani určitou poměrnou část pozůstalosti, nýbrž pořídil jen o jednotlivých věcech a o jednotlivých částkách, které dohromady nevyčerpávají celé pozůstalostní jmění, jest jeho poslední pořízení pouhým dovětkem, nikoliv závětí, třebaže zůstavitel v něm pojmenoval některé obmyšlené osoby jako dědice č. 17506.**
- **zákazem přesouvatí daně (§ 341 zák. o př. d.)** není dotčeno ustanovení dovětku, jímž zůstavitel uložil dědici, aby s ročním důchodem plnil odkazovníku i rentovou a důchodovou daň, připadající na odkázaný důchod č. 17381.

- k tomu, aby se odkazovník stal účastníkem pozůstalostního řízení, se nevyžaduje, aby mu bylo povoleno oddělení dědictví od jmění dědicova, nýbrž stačí již návrh na jeho povolení podle § 812 obč. zák.; není-li zřejmě bezdůvodný č. 17447.
- Odkázání na pořad práva podle §§ 125, 126 nesp. pat.** viz heslo: pozůstalost.
- — — podle § 25 zák. č. 100/1931 viz heslo: nesporné řízení (§ 25).
- věci pozůstalostní německému soudnictví viz heslo: pozůstalost.
- Odklad exekuce: proti zemědělcům** viz heslo: zemědělci.
- — — proti nezaměstnaným viz heslo: nezaměstnaní.
- Odměna (palmare) advokáta** viz heslo: advokát (odměna).
- zaměstnance viz heslo: zaměstnanci, smlouva služební.
- za práci přes čas viz heslo: doba pracovní osmihodinová.
- zprostředkovatele (provise) viz heslo: smlouva zprostředkovatelská.
- Odmítnutí dovolání, odvolání, stížnost** viz hesla: dovolání, odvolání, stížnost.
- státního zastupitelství (v řízení o zbavení svéprávnosti): v řízení o zbavení svéprávnosti nelze odmítnouti státní zastupitelství č. 17371.
- znalce: slyšeného v řízení před soudem první stolice nelze odmítnouti pro předpojatost teprve v opravném řízení, třeba odmítající strana neznala v době provádění znaleckého důkazu důvod předpojatosti znalce č. 17489.
- Odpor (námitky) povinného proti vymáhanému nároku** viz heslo: žaloba podle § 35 ex. ř.
- třetích osob proti výkonu exekuce viz heslo: žaloba podle § 37 ex. ř.
- proti příkazání rozvrhané podstaty viz heslo: dražba v nucená nemovitosti (rozvrh).
- Odporující si dědické přihlášky** viz heslo: pozůstalost (§§ 126, 126 nesp. pat.).
- Odpovědnost za škody způsobené provozem motorového vozidla (zák. č. 162/1908 ř. z., č. 81/1935)** viz heslo: automobilový zákon.
- Odpovědnostní pojištění** viz heslo: pojištění smluvní.
- Odpůrčí nárok** (zák. č. 64/1931) v konkursu viz heslo: konkurs.
- § 1 odp. ř.: byla-li nemovitost, kterou dlužník prodal odporovatelnou smlouvou, zatížena neplatnou fideikomisární substitucí, nebrání poznámka fideikomisární substituce odporujícímu věřiteli ve vedení exekuce k uspokojení jeho pohledávky bez omezení i na podstatu nemovitosti č. 17324.
- — — i knihovní zápisy, jimiž se mění nebo zrušují knihovní dlužníková práva, jsou právním jednáním, které má v zápětí právní účinky pro dlužníkovu jmění č. 17412.
- § 2 odp. ř.: k odporu stačí i dlužníkův úmysl zmařití možné uspokojení věřitelova nároku do té doby podmínečného, jestliže o tom úmyslu dlužníkův smluvce věděl nebo musil vědět č. 17412.
- — — nárok manželského dítěte, vyživovaného zatím in natura, na výživné v penězích, je podmíněný, jestliže mu pak je výživa in natura odepřena nebo jinak znemožněna č. 17412.
- — — i když odporovatelův dlužník obdržel od svého smluvce za postoupenou pohledávku úplatu v hotovosti, je dlužníkův věřitel postupem zkrácen a oprávněn ujednání postupu odporovati, a to tehdy, nemá-li již dlužník majetku podléhajícího exekuci, nezaplátil-li nic věřiteli na jeho pohledávku z utržených peněz a netvrdil-li ani dlužníkův smluvce, že by odporování nebylo s to přivodití buď úplné nebo částečné uspokojení dlužníkovu věřitele č. 17376.

- — — jde-li při knihovním zápisu o splnění pravého a splatného závazku z právního jednání již dříve sjednaného, lze podle § 2 odp. ř. odporovati knihovnímu zápisu buď tehdy, byl-li prováděn pletichami, nebo tenkrát, byly-li tu subjektivní podmínky § 2 odp. ř. již při základním jednání, které tvoří zároveň s knihovním zápisem skutkovou podstatu odporu; v takovém případě je zachována lhůta k odporu stanovená v § 2 odp. ř., stal-li se v této lhůtě knihovní zápis jako poslední akt odporovatelného jednání č. 17412.
- — — k pojmu pletich, které mohou činiti knihovní zápis odporovatelným podle § 2 odp. ř. č. 17412.
- — — podle které doby jest posuzovati otázku, zda dlužníkův smluvce věděl nebo musil vědět o zkracovacím úmyslu dlužníkově, jestliže mezi základním jednáním a jeho knihovním provedením uplynula delší doba č. 17412.
- — — zkrácení věřitele předpokládané v § 2, č. 2 odp. ř. je tu i tehdy, když jmění, které dlužníkovi zůstalo, není tak snadno dosažitelné exekucí věřitelů, jako jmění, které dlužník odporovatelným jednáním zcizil; k naplnění pojmu zkrácení může postačiti, že dlužníkovi zůstal z jeho majetku jen nárok na přidělový pozemek, jehož exekuční zpeněžení podléhá svolení státního pozemkového úřadu č. 17404.
- § 4 odp. ř.: zřízení jistoty za pravý dluh toho, kdo ji dává, není bezplatné jednání podle § 4 odp. ř. ani tenkrát, když věřitel neměl nárok na poskytnutí jistoty č. 17467; v témž smyslu č. 16420.
- § 9 odp. ř.: je-li možno dosáti uspokojení vykonatelné pohledávky přímo z dlužníkovu jmění, jde o peněžitou pohledávku ve smyslu § 9 odp. ř., třeba exekuční titul o oné pohledávce nezněl na prvním místě na plnění peněžitě, jako je tomu na př. tehdy, jestliže je dlužník odsouzen zprostiti svého věřitele povinností k zaplacení vyměřené dávky z přírůstku hodnoty nemovitosti, jejíž zaplacení smluvně převzal č. 17215.
- § 10 odp. ř.: individualisování pohledávky, pro niž chce věřitel odporovati, v oznámení podle § 10 odp. ř., vyžaduje se jen tehdy, má-li oznamující věřitel proti dlužníku více pohledávek č. 17214.
- § 14 odp. ř.: domáhá-li se odporující věřitel, aby dlužníkův smluvce trpěl, aby byla v pořadí před jeho pohledávkou na dlužníkově nemovitosti vložena pohledávka věřitele, není závady, aby nebylo žalobě částečně vyhověno, pokud je v souladě se zákonem (§ 14, odst. 1 odp. ř.), to jest, pokud má mít ten účinek, že žalovaný dlužníkův smluvce musí trpět, aby odporující věřitel vedl pro svou pohledávku exekuci v pořadí pohledávky dlužníkovu smluvce, na jejím místě a před ní č. 17385; srov. č. 15855.
- — — zcizil-li dlužník odporovatelným zabráním zboží, které bylo z části jeho vlastnictvím a z části zbožím daným mu do komise, lze vyhověti odpůřící žalobě — jsou-li jinak splněny její podmínky — jen stran toho zboží, o němž se zjistí, že bylo dlužníkovým vlastnictvím č. 17428.
- Odvolení: nepřipustnost: s hlediska přípustnosti odvolání jest posuzovati nároky uplatňované z důvodu náhrady škody pro poškození na těle (bolestné, ušlý výdělek) jednotně č. 17495.**
- obsazení soudu: k otázce řádného obsazení odvolacího soudu ve věcech pracovních; pokud je řízení před ním vadné č. 17469.
- § 496 c. ř. s.: rozhodl-li prvý soud novým rozsudkem stejně jako rozsudkem prvním, který byl odvolacím soudem z důvodu § 496, č. 2 a 3 c. ř. s. zrušen, nejde tu o případ § 502, odst. 4 c. ř. s.; jestliže hodnota předmětu sporu nepřevyšuje 7.000 K a odvolací soud neprohlásil dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí, není dovolání proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu v takovém případě přípustné č. 17342; srov. č. 4465.

- usnesení odvolacího soudu, jímž zrušil zcela rozsudek prvního soudu, zamítající žalobu o uznání nemanželského otcovství a placení výživného, ačkoli v z důvodů zrušovacích usnesení je patrné, že odvolací soud rozsudek prvního soudu v otázce uznání nemanželského otcovství změnil a že zrušení se týká jen nároku na výživné, s nímž se první soud v důsledku svého odchylného názoru o otázce uznání nemanželského otcovství nezabýval, je podle § 477, č. 9 c. ř. s. zmatečně č. 17496.
- **posledního porizení** viz heslo: pořizení poslední rozh. č. 17122.
- Odvratitelnost:** pojem odvratitelnosti ve smyslu § 2 autom. zák. č. 17486.
- Oficiant kancelářský** viz heslo: zaměstnanci státní.
- Ohlašovací povinnost** viz hesla: pojištění pensijní (§ 5 pens. zák.), úrazové.
- Ochrana nájemníků:** podle § 6 zák. č. 44/1928 ve znění vyhlášky min. soc. péče č. 62/1934 přísluší osobám, u nichž jsou splněny podmínky dotčeného ustanovení, ochrana nájemníků i tehdy, je-li předmětem jednotné nájemní smlouvy nejen obytná místnost, ale i jiná s ní související místnost (krám nebo provozovna) č. 17238.
- Ochranná lhůta** (§ 1 zák. č. 61/1925) viz heslo: doba pracovní osmihodinová rozh. č. 17223.
  - **opatření** viz heslo: náhrada škody.
  - **známka** viz heslo: převod vlastnictví (továrny).
- Okresní nemocenské pojišťovny** viz heslo: pojištění sociální.
- Okresní úřad:** není třeba souhlasu okresního úřadu podle vládn. nař. č. 313/1938 k úkonům, které jsou jen důsledkem udělení příklepu, jenž nabyt právní moci před účinností onoho nařízení; rozhodující je doba příklepu, nikoliv doba nabytí vlastnictví č. 17283.
- Omezení žaloby:** žalobcovy prohlášení o částečném zpětvzetí žaloby učiněné teprve v dovolacím řízení (došle soudu v den doručení rozsudku odvolacího soudu) nemá vliv na přípustnost dovolání č. 17291; srov. č. 16384 a judikaturu tam uvedenou.
- Omyl:** jestliže bylo narovnáno o náhradě škody za úraz uzavřeno na podkladě znaleckého posudku, jehož obsah co do následků úrazu pokládali smluvci za nesporný, lze je napadati pro omyl, vyšla-li později najevo nesprávnost a omylnost posudku č. 17338.
- Onemocnění soukromého zaměstnance** viz heslo: zaměstnanci soukromí rozh. č. 17358.
- Opatrovník:** majitelů dlužních úpisů viz heslo: dluhopisy dílčí.
  - opatrovník, ustanovený dědici, jehož pobyt není znám (§§ 77, č. 2, 131 nesp. pat.), není oprávněn před uplynutím ediktální lhůty podati dědickou přihlášku č. 17370.
  - zmatečnost podle § 477, č. 4 a 5 c. ř. s., jestliže byla v usnesení, jímž byl ve sporu o rozluku manželství ustanoven žalované straně, jejíž pobyt není znám, opatrovník, v ediktu (§ 117 c. ř. s.) označen rozepře jako rozvod manželství od stolu a lože č. 17430.
  - **nepřítomného ve sporu** viz heslo: zmatečnost podle § 477, č. 4, 5 rozh. č. 17430.
- Oposiční žaloba** viz heslo: žaloba podle § 35 ex. ř.
- Oповěď do rejstříku** viz heslo: rejstřík.
- Oprava podle §§ 84, 85 c. ř. s.:** vadu exekučního titulu, záležející v nedostatku vlastnoručního podpisu na platebním výměru ONP, starostou pojišťovny (jeho náměstka), nelze napravit postupem podle §§ 84, 85 c. ř. s. a musí k ní soud přihlížeti i v opravném řízení, třebaž nebyla namítána č. 17340; srov. rozh. č. 17615 (podle něhož stačí faksimile podpisu).

- Oprávnění k návrhu:** pražský magistrát jako politický úřad I. stolice jest oprávněn k návrhu na zavedení řízení o neplatnost manželství, třebaž tu zájem jeho záleží jen v tom, aby bylo zjištěno domovské právo manželky a jejího dítěte č. 17255.
- **k rekursu:** v exekučním řízení: kdo se před koncem dražby vzdálil, nemá oprávnění k rekursu proti usnesení o příklepu, bylo-li mu oním vzdálením zabráněno podati včas odpor proti udělení příklepu č. 17268.
- — v nesporném řízení viz heslo: nesporné řízení (§§ 6, 37 zák. č. 100/1931).
- — v knihovním řízení: pro otázku, kdo jest účastníkem knihovního řízení a oprávněn k rekursu proti knihovnímu zápisu, rozhoduje doba, kdy žádost došla knihovního soudu č. 17253; stejně č. 11746.
- — komu v době, kdy žádost došla knihovního soudu, nepřísluší knihovní (vlastnické) právo, není oprávněn k rekursu proti knihovnímu zápisu, třebaž později nabyt knihovního práva v poznamenaném pořadí předcházejícím zápisu, proti kterému čelí rekurs č. 17253.
- — v řízení o zbavení svéprávnosti: úplně zbavený svéprávnosti (§ 3 ř. o zbav. svépráv.) nemůže podávati sám opravné prostředky v řízení o zbavení svéprávnosti, ledaže by šlo o případy §§ 38, 53 ř. o zbav. svépráv.
- — nejde o případ §§ 38, 53 ř. o zbav. svépráv., domáhá-li se úplně zbavený svéprávnosti obnovy řízení pro křivý znalecký posudek o jeho duševním stavu č. 17471.
- — uchazečům o zápůjčky a dlužníkům ze zápůjček sjednaných s hromadnými sirotčími pokladnami nepřisluší stran zápůjček právo k stížnosti pořadem soudních stolic č. 17400.
- **ke sporu:** veřejná obchodní společnost, jsouc zastoupena společníkem oprávněným k zastupování, může žalovati společníka nebo býti od něho žalována č. 17524.
- **aktivní:** viz též heslo: žaloba podle § 37 ex. ř.
  - — aktivní legitimace k žalobě podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. č. 17425.
  - — ten, k jehož zaopatření byla zřízena nadace, nezměnitelná v jeho neprospěch, je nehledíc na to, kdy mu přísluší její požitky z nadace, oprávněn k žalobě podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. v příčině poměru nadace a jejího jmění č. 17425.
  - — byla-li žalobcová pohledávka, které se domáhá na žalovaném, mezi dnem podání žaloby a jejím doručení přikázána k vybrání žalobcovu věřiteli (§ 308 ex. ř.), má to v zápětí pozbytí žalobního nároku žalobcem č. 17449.
  - — spoleuvlastník jest oprávněn k samostatné žalobě zápůřčí proti tomu, kdo si osobuje služebnost bydlení a užívání k společnému majetku č. 17484.
  - — spoleuvlastník, kterému nepřisluší správa celé nemovitosti, není oprávněn sám se domáhati vydání celé nemovitosti pouze jemu na tom, pro koho bez souhlasu ostatních spoleuvlastníků bylo zřízeno některým ze spoleuvlastníků na ideální části nemovitosti patřící tomuto spoleuvlastníku právo bydlení a užívání č. 17484.
- **pasivní:** viz též heslo: správa vnučená (rozh. č. 17219), živnost (rozh. č. 17168).
  - — pro nepřímé zásahy (immissione) lze žalovati nejen vlastníka sousední nemovitosti, ale i toho, kdo na sousední nemovitosti vykonává na základě právního poměru k ní úkony, které jsou jinak obsahem vlastnického práva č. 17250; srov. č. 14265, 9022.
  - — pasivní oprávnění stavebního podnikatele k zápůřčí žalobě č. 17254.

- — stavební podnikatel, který v mezích své podnikatelské živnosti zadal jednotlivé práce jiným osobám (povožníkům), odpovídá za ně, zasa- hují-li do vlastnictví třetí osoby (navážením a skládáním opuky na cizím pozemku), třebaš nedal k zásahu příkaz ani o něm zprvu nevěděl; stačí, že zásah nemohl ujiti jeho pozornosti a že neučinil nic k jeho nápravě č. 17254; srov. č. 3474.
  - — vykonavatel posledního pořízení není pasivně oprávněn k žalobě o ne- platnost posledního pořízení č. 17373.
  - — byl-li dědic přihlášený k pozůstalosti podle zákona pozůstalostním sou- dem podle § 126 nesp. pat. poukázán, aby žalobu podal na dědice při- hlášeného z testamentu, a zemřel-li tento dědic ještě před podáním ža- loby, jest dědické právo uplatnití sporem proti osobě, na kterou kolí- dující dědické právo zemřelého testamentárního dědice přešlo, t. j. proti jeho dědici, nikoliv proti jeho pozůstalosti č. 17504.
  - — vydražitel je pasivně legitimován k žalobě o zrušení spoluvlastnictví, třebaš nebyl ještě zapsán jako knihovní vlastník vydražené nemovitosti č. 17417.
- Osada** viz heslo: o b e c rozh. č. 17360.
- Osoba právnická:** místní školní rada není právnická osoba a nemá ani způsobilost býti stranou ani jednati před soudem vlastním jménem č. 17284.
- — místní školní rada není oprávněna, aby vlastním jménem vymáhala exekučně na politické obci příspěvek na úhradu školního rozpočtu č. 17284.
  - — hromadné sirotčí pokladny jsou právnické osoby, jejichž správou jsou pověřeny poručenské soudy č. 17400.
  - — veřejná obchodní společnost není zvláštní právní podmět ani právnická osoba; ve sporu společnosti jsou podle hmotného práva stranou jen její společníci č. 17524; stejně č. 9241, 10050.
  - — společníci, sdružení v onu společnost, představují i v poměru k jed- notlivým společníkům odlišný právní podmět č. 17524.
  - — společenské jmění náleží všem společníkům sdruženým ve veřejnou ob- chodní společnost dohromady č. 17524.
- Osobní služebnost** viz heslo: s l u ž e b n o s t.
- Osvědčení o státním občanství:** lhůta, daná k předložení osvědčení o státním ob- čanství (v rozvodovém sporu) není lhůta neprodlužitelná ve smyslu § 85, odst. 2 c. ř. s., nýbrž je obyčejná lhůta soudcovská (§ 123 c. ř. s.), která může býti soudem prodloužena (§ 128, odst. 1 c. ř. s.) č. 17413.
- Otázka předurčující (prejudiciální):** předurčující význam rozhodnutí o úpravě pachtovného v nesporném řízení č. 17209.
- — otázku stavu (status) manželského dítěte nelze zásadně řešiti v jiném sporu ani prejudiciálně, nebyla-li včas podána žaloba na oduznání dítěte č. 17213.
- Otec manželský** viz též heslo: v ý ž i v n ě.
- — je-li výchova dítěte svěřena jiné osobě (matce), stačí k odměti otcovské moci podle § 177 obč. zák., když manželský otec úmyslně nebo z nedbalosti neplnil po delší dobu svou v ý ž i v o v a c í povinnost, ačkoliv byl s to, aby ji plnil č. 17186.
  - — závazek platiti výživné v penězích nezaniká již usnesením soudu, podle něhož děti se odevzdávají do výchovy a výživy povinného č. 17435.
- nemanželský** viz též heslo: v ý ž i v n ě.
- — kdy je tu podle § 477, č. 9 c. ř. s. zmatečnost rozsudku ve sporu o uznání otcovství č. 17496 u hesla: z m a t e č n o s t podle § 477, č. 9 c. ř. s.
  - — uznal-li žalovaný ve smíru otcovství k nemanželskému dítěti bez pre- judice pro spor a byl-li tento smír za souhlasu účastníků i poručenského soudu zrušen, nejde o bezpodmínečné uznání otcovství ve smyslu § 16 I. dílčí novely k obč. zák.; o uznání otcovství a placení výživného jest tu rozhodnutí pořadem práva č. 17509.

Otcovská moc viz heslo: o t e c m a n ž e l s k ý r o z h. č. 17186.

Oxygen, Oxygena viz rozh. č. 17512 u hesla: s o u t ě ž n e k a l á.

Oznámení ve smyslu § 46 zák. o poj. smlouvě č. 145/1934 viz heslo: p o j i š t ě n í s m l o u v n í (zák. č. 145/1934).

Oznamovací povinnost: pokud vyhověno oznamovací povinnosti podle §§ 20, 34, č. 4 zák. č. 154/1934 č. 17358.

Oživnutí pohledávky viz též heslo: v y r o v n á n í (§ 67 vyr. ř.).

- — plenární rozh. č. 7760. Sb. n. s. nepozbylo významu za účinnosti no- vého vyrovnacího řádu (zák. 64/1931) č. 17383.

- — účinky § 67 vyr. ř. nenastanou, nezapltil-li dlužník včas nepatrný zlo- mek vyrovnací splátky jen z početního omylu a omluvitelného nedopa- tření, aniž počítal též s doručným poplatkem; totéž platí pro zemědělské vyrovnací řízení (§ 3 vlád. nař. 76/1936) č. 17383.

Pactum de contrahendo viz heslo: d o l o ž k a r e b u s s i c s t a n t i b u s.

Pacht viz heslo: s m l o u v a n á j e m n í a p a c h t o v n í.

- — **zemědělský** viz heslo: ú p r a v a p a c h t o v n ě h o p ř í z e m ě d ě l s k ě m p a c h t u.

Palmare viz heslo: a d v o k á t (odměna, a jako zástupce chudých).

Patent (zák. č. 195/1897): kdo nedbaje výrobcových zájmů, osvojí si prostě novou technickou úpravu zboží výrobcem zavedenou a zboží v této nové technické úpravě napodobuje a uvede na trh jako patentované, avšak v horší jakosti a za značně nižší ceny, jedná proti dobrým mravům soutěže, třebaš napodobené zboží opatřil svou značkou; otázka klamavosti nebo zaměnitel- nosti napodobeného zboží není rozhodující s hlediska předpisu § 1 zák. proti nek. soutěži č. 17389.

- — podmínkou nároku zaměstnance proti zaměstnavateli na náhradu přiměře- ného užítku z vynálezu učiněného ve službách zaměstnavatele (§ 5, odst. 4 pat. zák.) je, že jde o vynález nový ve smyslu § 3 pat. zák. č. 17361.

- — v otázce novosti vynálezu jako předpokladu nároků podle patentního zákona rozhodují hlediska objektivní č. 17361.

- — tím, že na vynález byl skutečně udělen patent, není s konečnou platností rozhodnuto, že jde o vynález nový č. 17361.

- — advokát, který jménem určité osoby jako majitelky patentu podá proti třetí osobě oznámení pro porušení patentu, musí se před prvním zákrokem po- starati o to, aby dostal náležitou plnou moc od osoby, za kterou v trestním řízení má vystoupiti; neučiní-li tak, a nebude-li proto v trestním řízení vy- sloveno porušení patentu, odpovídá za škodu tím způsobenou třetí osobě, proti které bylo trestní řízení k jeho návrhu zahájeno č. 17464.

Patronát: při oddělení a převedení části statku zabraného v pozemkové reformě nepřecházejí, pokud SPÚ. (nyní ministerstvo zemědělství) nečiní jiný návrh, patronát a patronátní břemena s oddělenou částí, nýbrž zůstávají při kme- novém zbytku statku a při úplné rozparcelaci úplně pomíjejí č. 17463; srov. č. 1849, 6117, 15057.

- — SPÚ. (nyní ministerstvo zemědělství) nemůže býti donucen, aby s oddě- lenou částí převzal i jen poměrný podíl patronátních břemen in natura, nebo in solidum jako závadu simultanní, musí se však postarati o zajištění patro- nátních břemen, po případě o peněžitou náhradu za ně č. 17463.

- — pokud knihovní soud má konati šetření, zda patronátní právo přešlo na při- dělené nemovitosti, které jsou předmětem knihovního jednání č. 17463; srov. č. 9094.

Peněžitá pohledávka viz heslo: o d p ů r č í n á r o k (§ 9 odp. ř.).

Pense viz heslo: z a o p a t ř o v a c í p o ž í t k y.

Pensijní pojištění viz heslo: pojištění pensijní.

— **fond zřízenců báňské společnosti** viz heslo: pojištění pensijní rozh. č. 17316.

— **ústav** viz heslo: pojištění pensijní.

Pětít žalobní viz heslo: žaloba (určitost žalobní žádosti).

Pěstoun: pokud se může dítě domáhati výživného na nemanželském otci, živí-li je jinak podle svého závazku pěstoun č. 17355 u hesla: výživné nem. dítěte.

Pisemná forma (pisemnost) viz hesla: domovníci (zák. č. 82/1920), kartely (zák. č. 141/1933).

Placená dovolená viz heslo: dovolená placená zaměstnanců.

Placení: viz též hesla: obohacení bezdůvodné, plnění, prodlení, složení u soudu.

— za platnosti opatření Národní banky československé, vyhlášeného vyhláškou ministerstva financí ze dne 14. května 1936, č. 125 Sb., o úpravě vzájemného plahebního styku mezi republikou Československou a Spolkovým státem Rakouským splnil tuzemský dlužník svůj peněžitý dluh vůči rakouskému věřiteli tím, že dlužnou částku zaplatil na »Rakouský evidenční účet u Národní banky československé«; nestačí plnění k rukám tuzemského právního zástupce rakouského věřitele č. 17372.

— **clzího dluhu** viz heslo: rukojemství (§ 1365 obč. zák.).

Platební příkaz směnečný viz heslo: směnečné řízení.

— **upomínací** viz heslo: upomínací řízení.

— **zápověď** viz heslo: exekuce (§ 294 ex. ř.).

Platnost posledního pořízení viz heslo: pořízení poslední.

— **smlouvy** viz heslo: neplatnost smlouvy.

Pletichy viz heslo: odpůrčí nárok rozh. č. 17412.

Plná moc presumptivní: majitel koncese, opravňující jej k provozu živnosti v určité provozovně, je smluvně zavázán z objednávek zboží určeného k provozu této živnosti, ledaže by dokázal jednak, že v době objednávek neprovozoval živnost on, nýbrž někdo jiný na svůj vlastní účet a nebezpečnoství a že to bylo dodavateli zboží (smluvci) známo nebo musilo mu býti známo č. 17168.

— za zmocnitele osob, které jsou zaměstnány v živnosti nebo obchodu, platí ten, kdo se jeví na venek jako majitel živnosti nebo obchodu (§§ 1027, 1030 obč. zák., čl. 52 obč. zák.) č. 17168.

— majitel živnosti nebo obchodu nemůže namítati bezelstným třetím osobám, že osoby ustanovené v živnosti nebo obchodu jednaly jménem toho, komu přenechal obchod nebo živnost k provozu na vlastní účet a nebezpečnoství č. 17168.

— **zvláštní (§ 1008 obč. zák.):** k platnému sjednání kartelové smlouvy zmocněncem se vyžaduje zvláštní plné moci, znějící na jednotlivá jednání (§ 1008, druhá věta obč. zák.) č. 17237.

— **procesní** viz hesla: osada, zmatečnost podle § 477, č. 4 c. ř. s. rozh. č. 17187.

Plnění viz též hesla: doložka rebus sine stantibus, placení.

— jestliže jeden smluvce nepřijme plnění nabídnuté druhým smluvcem a namítá proti nároku na vzájemné plnění ze smlouvy, že nabízené plnění nevyhovuje smluvním ustanovením, nejde o nárok ze správy, nýbrž o námítku nenáležitosti plnění; o námítku ze správy by šlo jen tehdy, kdyby smluvce přijal nabídnuté plnění jako smluvní plnění č. 17224.

Poddlužník: byla-li žalobcová pohledávka proti žalovanému mezi dnem podání žaloby a jejím doručením příkazána žalobcovu věřiteli k vybrání (§ 308 ex. ř.), má to v zápětí, že žalobce (dlužník) pozbývá žalobního nároku č. 17449.

— jde o změnu žaloby, opřel-li žalobce žalobní nárok, opřený původně jednak o kupní smlouvu, jednak o smlouvu o postup, také o soudcovské zástavní právo, nabyté k zažalované pohledávce podle § 308 ex. ř. č. 17536.

Podmět právní viz heslo: osoba právnická.

Podmínky dražební viz heslo: dražba vnučená nemovitosti (§ 145 ex. ř.).

— **pojistné** viz heslo: pojištění smluvní.

Podnik viz též heslo: převzetí dluhu (§ 1409 obč. zák.).

— při převodu podniku jako věci hromadné není třeba odevzdání jednotlivých věcí, nýbrž stačí odevzdání znamenami podle § 427 obč. zák. č. 17475.

— k převodu podniku stačí i převod části podniku (bez aktiv a pasiv), jestliže nabyvatel může vyvinouti podstatně tutéž hospodářskou činnost jako předchůdce a převodce se vzdá možnosti využívat postavení, jaké měl jako dřívější majitel podniku č. 17475.

— odevzdání podniku je dovršeno tím, že převodce uvede nabyvatele v možnost dále provozovati podnik a nabyvatel jej provozuje č. 17475.

— právo známkové a vzorkové lpí na podniku; známku nelze oddělití projevem vůle od podniku č. 17475.

— převodem podniku s firmou a zápisem přechodu práva znamenati firmu do obchodního rejstříku přechází i právo nakládati s šekovým účtem této firmy, pokud to nebylo dohodou vyloučeno č. 17475.

— převod šekového účtu, znějícího na podnik č. 17475.

— právo nakládati s pohledávkou složenou na šekovém účtě lze vykonati vždy jen jednotně co do celé pohledávky č. 17475.

— neobsahuje-li povolení ministerstva obchodu udělené podniku podle § 18, odst. 2 přídav. zák. k likvidaci přídavkového zařízení v té příčině žádné omezení, neodporuje pojmu likvidace podle řečeného zákonného ustanovení, zvýší-li podnik, jemuž se dostalo povolení k likvidaci přídavkového zařízení, přechodně hodnotu kuponů ke kupovanému zboží přidávaných, jestliže tak podnik již dříve činil a jestliže takové zařízení je obvyklé a hospodářské situaci podniku přiměřené č. 17367.

— **elektrický** viz heslo: soutěž nekalá.

— **horní** viz heslo: hory.

— **živnostenský** viz heslo: živnost.

Podnikatel: kdy nejde o kartelovou smlouvu (zák. č. 141/1933), nýbrž o úmluvu týkající se zastavení podnikatelské činnosti; pokud je takováto smlouva platná; § 4 zák. č. 43/1870 ř. z. platí nadále pro smlouvy nekartelové č. 17194; viz u hesla: kartely.

— živnostník, který provádí na stavbě práce na vlastní účet a riziko, je samostatný podnikatel nehledíc na to, že je v přímém smluvním poměru k stavěbníku nebo staviteli jako jeho subkontrahent č. 17410 u hesla: pojištění úrazové.

Podnikový úraz viz heslo: pojištění úrazové.

Pohlavní nemoc viz heslo: náhrada škody (§ 1293 obč. zák.).

Pohledávka peněžitá ve smyslu § 9 odp. ř. viz heslo: odpůrčí nárok (§ 9 odp. ř.).

— **její individualisace** viz heslo: odpůrčí nárok (§ 10 odp. ř.).

Pojistka: kdy jde o uschování částky, která byla vyplacena pojišťovnou hypotékárnímu věřiteli, pro kterého byla požární pojistka vinkulována č. 17227.

— není-li pojistka cenný papír, není k převodu práv z ní třeba zvláštní formy, nýbrž převod se ve vztahu mezi převodcem a příjemcem uskutečňuje podle všeobecných předpisů občanského práva neformálním způsobem postupní smlouvou č. 17228; srov. č. 16421.

Pojištění smluvní (všeobecné): zda pojistná suma patří do pozůstalosti nebo ne a zda proto podléhá nebo nepodléhá dědickému poplatku podle §§ 16 a 18 nař. č. 278/1915 a § 30 prov. nař. č. 397/1915, přísluší rozhodovat pro obor poplatkového práva výhradně finančním úřadům nezá-

- visle na výroku pozůstalostního soudu, že pojistná suma patří nebo nepatří do pozůstalosti č. 17308.
- — pojistitel není povinen vydati částku zadržanou na úhradu dědických poplatků, dokud příslušný finanční úřad nerozhodl, zda pojistná suma podléhá dědickému poplatku, třebaž pozůstalostní soud nepojal pojistnou sumu do pozůstalosti č. 17308; srov. č. 16526.
- — k výkladu § 3, písm. d) vlád. nař. č. 150/1937 č. 17384.
- — výjimka stanovená v řečeném ustanovení neplatí pro pohledávky třetích osob, které zapravily z a p o j i s t n í k a pojistnou prémii č. 17384.
- — nezletilý, který je zaměstnán (jako dělník) s měsíčním platem 500 K, může sám platně sjednatí pojistnou smlouvu o pojištění svého vlastního automobilu, činí-li pojistná premie nepatrnou částku, a nepotřebuje ani ve sporu z takovéto smlouvy vzniklém spolupůsobení zákonného zástupce č. 17531.
- — **podle zák. č. 501/1917: §§ 65, 66:** jestliže usnesení o udělení příklepu nebylo prohlášeno ihned při dražebním roku, nýbrž bylo vydražiteli doručeno dodatečně, jest pokládati den tohoto doručení za dobu uděleného příklepu, a teprve od toho dne jest počítati měsíční lhůtu k výpovědi pojistného poměru č. 17244.
- — nelze účinně vypověděti pojistný poměr před poručenským schválením zcizení pojištěné nemovitosti, závisí-li platnost kupní smlouvy o pojištěné nemovitosti na schválení poručenským soudem č. 17441; srov. č. 14852, 12610.
- — **§ 67:** ustanovením pojistných podmínek, že nabude-li pojistník za pojistné doby místo pojištěného motorového vozidla jiného motorového vozidla, jest povinen ihned, jakmile si opatřil nové vozidlo, zpravit o tom pojistitele s přesným jeho označením a zapraviti potom po případě vyšší pojistnou prémii, určuje se pokračování v pojistném poměru již tím, že si pojistník opatřil za pojistné doby jiné vozidlo, a to zásadně již od nabytí vozidla č. 17375.
- — při sjednání pojistné smlouvy proti následkům poškození motorového vozidla lze ujednat, že pojistný poměr, zaniklý zcizením pojištěného vozidla, trvá (že se v něm pokračuje) po určitou smlouvenou dobu, počínaje od toho času, kdy vyšlo původně pojištěné motorové vozidlo důsledkem zcizení z pojistníkovy úschovy, nabude-li pojistník jiného sadně již od nabytí vozidla č. 17375; srov. č. 17164 a rozh. tam uvedená.
- — nejde o pokračování v původní pojistné smlouvě, stanoví-li pojistné podmínky, že nabude-li pojistník do určité doby místo původně pojištěného motorového vozidla jiného vozidla, jest povinen přihlásiti je k pojištění, že pojistitel jest pak povinen oznámiti pojistníkovi do určité lhůty po obdržení přihlášky, zda pojištění přijímá či zamítá, a že při přijetí rozhodují zásady dřívější pojistné smlouvy č. 17164.
- — **odpovědnosti:** škodou, jejíž část musí pojistník hraditi z důvodu své spoluúčasti, stanovené zákonem (č. 156/1927) nebo pojistnými podmínkami, není celá škoda, kterou pojistník pojistnou příhodou utrpěl, nýbrž jen ona část škody, která nepřesahuje pojistnou jistinu č. 17272.
- — pojistná jistina jest nejzazší hranicí, do které jest pojistitel povinen hraditi škodu, kdežto to, co přesahuje pojistnou jistinu, musí pojistník vždy nésti sám č. 17272.
- — pokud se pojistitel nedopustil zavinění tím, že nedal podnět ke sporu pojistníka s poškozeným č. 17272.
- — pojistník není v prodlení s přijetím placení, třebaž vyšlo najevo, že jde o poměrně nepatrný zbytek k doplacení a že se tento nedoplatek týká pouze zachraňovacích útrat, o nichž bylo sporné, jakou část z nich má pojistitel platiti č. 17272.

- — jestliže pojišťovna podle pojistných podmínek neručí, když byl nárok třetí osoby uplatněn po uplynutí tří měsíců potom, kdy pojistný poměr byl ukončen, jde o časové omezení ručení, a nerozhoduje, že pojistníku nelze přičísti zavinění, že náhradní nárok byl uplatněn po uvedené lhůtě, třebaž pojistná událost sama nastala v pojistné době č. 17468; srov. č. 12165.
- — **podle zák. č. 145/1934:** oznámením nebo prohlášením ve smyslu druhé věty prvního odstavce § 46 zák. o poj. smlouvě se nemíni pouze oznámení a prohlášení z a t r v á n í pojistného poměru [§ 43, písm. b) dotč. zák.], nýbrž i návrh na uzavření pojistné smlouvy č. 17523.
- — vědomost zprostředkujícího jednatel o pojistníkove prohlášení učiněném sice ústně při sepsání pojistného návrhu, ale do něho nepojatém, se rovná vědomosti pojistitele jen tenkrát, dověděl-li se o nich sám před přijetím návrhu; pojistník je oprávněn nastoupiti dákaz omluvy podle § 4, písm. c) dotč. zák. č. 17523; srov. č. 9436, 13158, 13906, 16648.
- — je-li předmětem pojistné smlouvy o odpovědnostním pojištění pouze odpovědnostní poměr plynoucí z jízdy autem pro vlastní potřebu, nejsou pojistnou smlouvou kryty škody vzniklé z provozu auta za plat č. 17523.
- — ustanovením pojistných podmínek, že se pojištění proti následkům odpovědnosti z provozu podniku vztahuje na odpovědnost třetích osob jen tehdy, bylo-li to zvlášť ujednáno, jest vyloučena platnost právní domněnky stanovené v § 69, odst. 2 zák. o po. smlouvě č. 17217.
- — pokud nebyla platně sjednána pojistná smlouva o odpovědnostním pojištění z provozu hospodářství, jestliže je pojistník toliko spoluvlastníkem hospodářství společně s manželkou č. 17217.
- — **požární: §§ 79 a násl.:** jestliže jest podle pojistné smlouvy pojistitel zavázán vyplatiti náhradu toliko na znovuzřízení pojištěné budovy nebo na doplnění pojištěného příslušenství a pojišťovna májic za to, že je zajištěno, že bude peněz upotřebeno k těmto účelům, vyplatí náhradu hypotekárnímu věřiteli pojistníka jen proto, že pojistka byla vinkulována ve prospěch jeho hypotekární pohledávky, a nikoliv proto, aby tím byla uspokojena hypotekární pohledávka, dává hypotekárnímu věřiteli vyplacenou částku do úschovy a není tudíž hypotekární věřitel oprávněn zaúčtovat si tuto částku na svou hypotekární pohledávku č. 17227.
- — v takovém případě může se hypotekární věřitel brániti proti nároku na vydání u něho složené částky jen námitkou, že není zajištěno, že bude peněz upotřebeno k uvedeným účelům č. 17227.
- — **životní:** právní povaha životní pojistky a její postup viz rozh. č. 17228 u hesla: p o j i s t k a.
- — při životním pojištění ve prospěch třetí osoby může placení pojistných premií v posledních dvou letech před prohlášením konkursu na jmění pojistníkovu být bezplatným opatřením ve smyslu § 32, odst. 1 konk. ř., nehledíc na to, zda byl v době placení úpadce sám obmyšleným; po té stránce rozhoduje skutkový stav v době prohlášení konkursu na úpadcovu pozůstalost č. 17418.
- — **Pojištění pensijní (zák. č. 89/1920):** není podmínkou pro založení pojistné povinnosti podle § 1 zák. č. 89/1920, aby práce, k nimž se zaměstnanec služební smlouvou zavázal, byly jím skutečně vykonávány; rozhodující je jen to, k jakým pracím byl zaměstnanec podle služební smlouvy povinen č. 17397.
- — výpočet zaměstnancových požitků započitatelných do služného v § 3, odst. 1 zák. č. 89/1920 je demonstrativní č. 17485.

- za služné podle § 3, odst. 1 zák. o pens. poj. jest pokládati celý za-
městnancův pracovní výdělek, jímž jsou veškeré hmotné výhody, jichž
se zaměstnanci dostává v důsledku jeho pracovního poměru a které
jsou v příčinné souvislosti s existencí tohoto poměru č. 17485.
- — — — — požitkem ve smyslu § 3, odst. 1 uved. zák. jsou i dávky, které zaměst-
nanec dostává při výkonu zaměstnání podléhajícího pensijnímu pojištění
přímo od třetích osob (zpropitné) a na něž smluvci měli zřetel při určení
výše pracovní odměny č. 17485.
- — — — — zaměstnavatel odpovídá za škodu, která vznikla zaměstnanci tím, že
v přihlášce k pensijnímu pojištění nebylo uvedeno v údajích o výši za-
městnancova platu i zpropitné, činící smluvenou součást platu č. 17485.
- — — — — doba, která je rozhodující pro otázku povinnosti dosavadního nositele
pensijního pojištění k převodu pojištěncovy premiové rezervy na jiného
nositele pensijního pojištění, je doba, kdy došlo k změně pojistné pří-
slušnosti č. 17316.
- — — — — změnou pojistné příslušnosti nelze rozuměti již výstup pojištěncův z dří-
vější pojistné povinnosti, nýbrž teprve jeho vstup do nové pojistné po-
vinnosti č. 17316.
- — — — — došlo-li u zřízence báňské společnosti (důlního měřiče), který byl do-
sud pojištěn u pensijního fondu zřízenců této společnosti, k vstupu do
pojistné povinnosti u »Všeobecného pensijního ústavu«, v době plat-
nosti zákona č. 89/1920, jest pro otázku převodu pojištěncovy pře-
miové rezervy posuzovati podle předpisů tohoto zákona (srov. § 68
řeč. zák. a § 68 nař. č. 138/1914 ř. z.) č. 17316.
- — — — — podle zák. č. 89/1920 je dosavadní nositel pensijního pojištění (báňská
společnost) povinen převést do »Všeobecného pensijního ústavu« re-
servu podle stanov svého pensijního fondu (statutární reserva) nikoli
jen pojištěncovu zákonnou premiovou rezervu č. 17316.
- — — — — podle zák. č. 26/1929 v nov. znění: § 5: závazek akciové společnosti
zaniklé fusí k náhradě škody, způsobené zaměstnanci jeho nepřihlášením
k pensijnímu pojištění, přechází na přejímací akciovou společnost
č. 17501.
- — — — — závazek k náhradě vzniklé zaměstnanci nepřihlášením nebo nespráv-
ným přihlášením k pens. pojištění přechází i při převzetí podniku na
přejímatele podniku podle § 1409 obč. zák. č. 17501.
- — — — — § 20: není potřeba, aby se pojištěnci, mají-li míti po dovršení věku
a čekací doby podle § 20, odst. 1 pens. zák. nárok na důchod podle
tohoto předpisu, vzdali svého zaměstnání podléhajícího pojistné povin-
nosti č. 17405.
- — — — — § 46 (exekuce): útraty přisouzené tomu, kdo jest oprávněn k výživě
ze zákona, ve sporu o nepřipustnost exekuce (§ 35 ex. ř.) nejsou útraty
vzniklé vymáháním výživného a nepožívají výhod exekuce pro výživné
ze zákona č. 17166.
- — — — — § 55: podmínkou bezúčinnosti propuštění podle § 55, odst. 1 zák. o pens.
poj. jest, aby léčebná péče v odborném ústavě léčebném nebo v lázních
pod lékařským dozorem byla skutečně zavedena, aby se propuštění
stalo jen z důvodu tohoto léčení a aby k propuštění došlo po podání
návrhu nebo žádosti o léčebnou péči č. 17513.
- — — — — nesprávně daná výpověď nepůsobí pro nejbližší přípustné časové ob-
dobí, nýbrž účinkuje co do zrušení pracovního poměru jako řádná vý-
pověď č. 17513.
- — — — — § 68: pokud jsou příspěvky k pensijnímu pojištění pohledávkami za
podstatou podle § 49, č. 1 konk. ř. č. 17260.
- — — — — §§ 159 a dal.: ustanoveními X. oddílu zákona č. 26/1929 nebyla dotčena
platnost ustanovení §§ 530 a násl. c. ř. s. o žalobě o obnovu řízení
před soudy řádnými č. 17491.

- — — — — § 159, odst. 3 zák. o pens. poj. má na mysli soudy pojišťovací, nikoliv
řádné soudy č. 17491.
  - — — — — sociální (zák. č. 221/1924 v nov. znění): nebyl-li vykonatelný platební
výměr okresní nemocenské pojišťovny vlastnoručně podepsán také sta-
rostou pojišťovny (jeho náměstkem), nýbrž opatřen jen vytištěným
jménem těchto osob, nemůže býti vyhověno exekučnímu návrhu, opí-
rajícímu se o takto věcně vadný exekuční titul č. 17340; srov. dnes
č. 17651.
  - — — — — k rozhodnutí o žalobě, týkající se zániku vykonatelnosti platebního vý-
měru okresní nemocenské pojišťovny pro promlčení práva pojišťovny
vymáhati vyměřené pojistné, nejsou povolány řádné soudy č. 17388.
  - — — — — jest uplatňovati pořadem práva, že se okresní nemocenská pojišťovna
vzdala na určitou dobu práva vedení exekuce č. 17388.
  - — — — — opírá-li nemocenská pojišťovna svůj nárok na zaplacení pojistného za
zaměstnance proti dědici zaměstnavatele, který byl povinen zaměstnance
k nemocenskému a starobnímu pojištění přihlásiti a pojistné platiti, o to,
že se dědic přihlásil k pozůstalosti bezvýjimečně ze závěti a že z to-
hoto důvodu ručil za dluh zůstavitele (§ 801 obč. zák.) je pro tento
spor přípustný pořad práva č. 17403.
  - — — — — předpisem § 144, písm. a) zák. o soc. poj. bylo stran nositelů sociálního
pojištění změněno § 1313 a) obč. zák. č. 17416.
  - — — — — konkursní výdaje (mimo útraty konkursního řízení), čítajíc v to i pří-
spěvky k sociálnímu (pensijnímu) pojištění, jsou pohledávkami za pod-
statou ve smyslu § 49, č. 1 konk. ř. jen potud, pokud dospěly za kon-
kursu, a nikoli také, když dospěly za předcházejícího vyrovnacího řízení,
jež bylo po prohlášení konkursu zastaveno č. 17260.
  - — — — — jsou-li splněny podmínky § 246, odst. 1 zák. o soc. poj., je nemocenská
pojišťovna oprávněna žádati v jeho mezích na třetí osobě náhradu
nemocenského (§ 95, odst. 1, č. 2 uved. zák.), by i zaměstnanec obdržel
od zaměstnavatele za tutéž dobu úplný plat podle § 19 zák. č. 154/1934
č. 17498.
  - — — — — úrazové (zák. č. 1/1888): úrazové pojištění je pojištění ze zákona; vzniká
dnem, kdy pojištěnec počal pracovati v podniku nebo v závodě, podlé-
hajícím úrazovému pojištění dělnickému, nehledíc na to, zda přihláška
byla učiněna řádně a včas (§ 1 zák. č. 1/1888) č. 17459.
  - — — — — nesplnil-li zaměstnavatel: přihlašovací povinnost (§ 18, odst. 1 uved.
zák.), stihají ho toliko následky podle § 51 uved. zák.; z porušení této
povinnosti nemůže zaměstnanci vzejíti škoda č. 17459.
  - — — — — starosta obce (na Moravě), která je provozovatelkou lomu (§ 1 úraz.
zák.), nepatří k osobám uvedeným v § 47 úr. zák. č. 17333; srov.
č. 128, 15728.
  - — — — — živnostník, který provádí na stavbě práce na vlastní účet (risiko), je
samostatný podnikatel nehledíc na to, zda je v přímém smluvním po-
měru k stavebníkovi či k staviteli jako jeho subkontrahent č. 17410.
  - — — — — pro otázku, zda jde o samostatného podnikatele, nerozhoduje, že živ-
nostníkovu zaměstnanci dával na stavbě příkazy i zaměstnanec stavi-
telův (stavbyvedoucí), netýkaly-li se takové příkazy materiální stránky
díla, nýbrž jen bližšího určení, na kterých místech má býti smluvené
dílo prováděno č. 17410.
- Pokladna sirotčí** viz heslo: sirotčí pokladny hromadné.
- Pokuta smluvní:** tříletá promlčecí lhůta (§ 1489, první věta obč. zák.) platí i pro
nárok na zaplacení smluvní (konvenční) pokuty č. 17171.
- Policie požární** viz heslo: náklad podle § 1042 obč. zák.
- Polovice ceny** viz heslo: zkrácení přes polovici ceny.
- Polsko** viz hesla: dítě (původ manželský), příslušnost (§ 65 j. n.).

Pomocná kancelářská služba (vlád. nař. č. 113/1926) viz heslo: zaměstnanci státní.

Ponaučení viz heslo: rozhodčí soud.

Poplatky viz heslo: dražba v nuceně nemovitosti (§ 216, č. 2 ex. ř.).

Popření manželského původu viz heslo: dítě.

Poručenský soud, poručení: po skončení poručenské věci, t. j. po dosažení zletlosti nemanželského dítěte a vydání jmění ze širotčí pokladny jest působnost poručenského soudu skončena (§ 251 obč. zák., § 216 nesp. pat.) a poručenský soud nemůže proto již konati žádné úkony ani šetření k nápravě vad, které se snad staly č. 17265.

— — výchovná nebo léčebná opatření poručenského soudu stran nedospělce (§§ 1, odst. 2, 54 zák. č. 48/1931) nejsou odsuzujícím trestním nálezem ve smyslu § 268 c. ř. s. č. 17353.

— — o žádosti advokáta o poukaz odměny podle § 16, odst. 4 adv. ř. může poručenský soud sám věcně rozhodnouti č. 17434.

— — nelze vypověděti účinně pojistný poměr (§ 65 zák. č. 501/1917) před poručenským schválením zřízení pojistné nemovitosti č. 17441.

Porád práva či řízení nesporné viz heslo: nesporné řízení (§ 1 zák. č. 100/1931).

— (rodinné poměry): uznal-li žalovaný ve smíru otcovství k nemanželskému dítěti bez prejudice pro spor a byl-li smír za souhlasu stran i poručenského soudu zrušen, nejde o bezpodmínečné uznání otcovství ve smyslu § 16 I. dílčí novely k obč. zák. a jest v takovém případě rozhodovati o uznání otcovství a placení výživného pořadem práva č. 17509.

— (náhrada nákladu): náhradní nárok podle § 1042 obč. zák. patří zásadně na pořad práva, ledaže je pořad práva vyloučen zvláštním předpisem č. 17329.

— k rozhodnutí o nároku obce na náhradu nákladu, který byl vynaložen na odklizení stohu nařízeného při výkonu požární policie (zák. č. 45/1876 čes. z. z.), jsou povolány řádné soudy č. 17329.

— (pošta): přípustnost pořadu práva pro nárok proti státu (poštovní správě) na náhradu škody vzešlé nesprávným postupem poštovního orgánu při doručení soudní zásilky č. 17170; srov. č. 10707.

— (pojištění veřejnoprávní): k rozhodnutí o žalobě, domáhající se zániku vykonatelnosti platebního výměru okresní nemocenské pojišťovny pro promlčení práva pojišťovny vymáhati vyměřené pojistné, nejsou povolány řádné soudy č. 17388.

— pořadem práva jest uplatňovati, že okresní nemocenská pojišťovna se vzdala na určitou dobu práva vedení exekuce č. 17388.

— opírali nemocenská pojišťovna svůj nárok na zaplacení pojistného za zaměstnance proti dědici zaměstnavatele, který byl povinen zaměstnance k nemocenskému a starobnímu pojištění přihlásiti a pojistné platiti, o to, že se dědic přihlásil k pozůstalosti bezvýjimečně ze závěti a že z tohoto důvodu ručí za dluh zůstavitele (§ 801 obč. zák.), je pro tento spor přípustný pořad práva č. 17403.

— (školení): služební poměr školníka a místní školní rady jest povahy soukromoprávní č. 17521.

— (honitba): pro žalobu na vynucení povinnosti rozsudího, aby podepsal náleží smluvního soudu zřízeného podle zák. o myslivosti č. 49/1866 čes. z. z., jehož byl podle smluvního závazku členem, je pořad práva přípustný č. 17292; srov. č. 16878.

Porád stolic viz heslo: širotčí pokladny hromadné.

Požítí poslední (poslední vůle) viz též heslo: pozůstalost.

— — ústní odvolání posledního pořízení, (testamentu nebo kodícilu) vyžaduje stejných formálních náležitostí, jakých je potřebí k platnému pořízení samému, a to i co do relativní způsobilosti svědků, výtčené v § 94 obč. zák. č. 17222; srov. č. 9386.

— — příkaz zůstavitele, aby po jeho smrti bylo naloženo určitým způsobem s pozůstalostním jměním (mandatum mortis causa), vyžaduje k své platnosti formy posledního pořízení č. 17346; stejně č. 16710.

— — vykonavatel posledního pořízení není pasivně legitimován k žalobě o neplatnost posledního pořízení č. 17373.

— — jestliže zůstavitel nezanechal v písemné poslední vůli nikomu ani celou pozůstalost, ani určitou poměrnou část pozůstalosti, nýbrž pořídil jen o jednotlivých věcech a o jednotlivých částkách, které dohromady nevycerpávají celé pozůstalostní jmění, jest jeho poslední pořízení pouhým dovětkem, nikoliv závětí, třebaže zůstavitel v něm pojmenoval některé obmyšlené osoby jako dědice č. 17506.

— — předpisu druhé věty § 778 obč. zák. (testamentum agnatione rumpitur) lze bez výhrady užití jen tehdy, pořídil-li zůstavitel poslední vůli o celém svém jmění č. 17508.

— — domáhal-li se nepominutelný dědic neplatnosti poslední vůle, kterou zůstavitel pořídil pouze o části svého jmění, jest podle okolností konkrétního případu posouditi, zda lze hledíc na celou situaci říci, že nebylo na nepominutelného dědice pamatováno č. 17508.

Posloupnost do statků střední velikosti viz heslo: usedlost střední velikosti.

Postih: podle § 896 obč. zák. viz heslo: solidárnost závazku.

— podle § 1358 obč. zák. viz hesla: postup, rukojemství.

Postoupení přednosti viz heslo: knihovní přednost.

— (odezdání věci) německému soudu viz heslo: pozůstalost.

Postup (cese) nároku nebo pohledávky: promlčení se nestaví ani nepřetahuje postupem náhradní pohledávky č. 17171.

— postoupený dlužník může postupníkovi namítati nicotnost postoupené pohledávky, třebaže pohledávku vůči postupníkovi uznal a postupník byl bezelstný č. 17172; stejně č. 3367, 14968, 15916.

— postoupený dlužník jest i po oznámení postupu (§ 1395 obč. zák.) oprávněn uplatňovati proti postupiteli po včasném a řádném oznámení vad nároky ze správy pro vady, které mu vznikly před postupem proti postupiteli č. 17183.

— dojde-li mezi postupitelem a postoupeným dlužníkem k mimosoudnímu vyřízení uvedených námitek a důsledkem toho k snížení tržové ceny nebo k zrušení smlouvy (§ 932 obč. zák.), může postoupený dlužník namítati snížení nebo zánik postoupené pohledávky i vůči postupníkovi, avšak jen tehdy, souhlasil-li s takovýmto vyřízením i postupník, nebo dokáže-li ve sporu vedeném postupníkem o zaplacení postoupené pohledávky přípustnost a odůvodněnost námitek a nároků, jež vůči postupiteli uplatnil a které byly vyřízeny snížením tržové ceny nebo zrušením smlouvy č. 17183.

— k otázce neplatnosti postupu pohledávky úpadcem podle § 879 obč. zák. z důvodu, že postup je na jeho straně zločinem podvodného úpadku (§ 205 a) tr. zák.) nebo přečinem úpadku z nedbalosti (§ 486, č. 2 tr. z.) č. 17376.

— i když odporovatelův dlužník obdržel od svého smluvce za postoupenou pohledávku úplatu v hotovosti, je dlužníkův věřitel postupem zkrácen a oprávněn odporovati ujednání postupu, a to i tehdy, nemá-li již dlužník majetku podléhajícího exekuci, nezaplatil-li nic věřiteli na jeho pohledávku z utržených peněz a netvrdil-li ani dlužníkův smluvce, že by odporování nebylo s to přivoditi buď úplné, nebo částečné uspokojení dužníkovu věřitele č. 17376.

- převod práv ve vztahu mezi převodcem a převimatelem lze provést neformálním způsobem postupní smlouvou (§§ 1392 a dal. obč. zák.) č. 17228.
- lze postoupit postizní nárok na zástavní právo, jehož nabytí rukojmí tím, že zaplatil věřitel pohledávku zajištěnou zástavním právem na dlužníkově nemovitosti (§ 1358 obč. zák.) č. 17445.
- postupník, kterému byl postoupen postizní nárok na zástavní právo nabyté postupitelem jako rukojmím podle § 1358 obč. zák., není oprávněn domáhat se na uspokojeném věřiteli (postoupeném dlužníku) vystavení listiny o převodu zástavního práva přímo na své jméno, nýbrž jen na jméno postupitelovo (rukojmího) č. 17445.
- dlužník, jenž plnil vymáhajícímu věřiteli, ač věděl, že zabavená pohledávka byla před zabavením postoupena jiné osobě, nemůže na vymáhajícím věřiteli plnění požadovati zpět č. 17528.
- podlužník, který vzal postup pohledávky na vědomí, ačkoliv nebyla dodržena forma ujednaná pro postup, nemůže uplatňovati nedodržení formy č. 17528.

Posudek znalecký (jeho nesprávnost) viz heslo: znalec.

Pošta, poštovní zásilka viz heslo: pořad práva (pošta) rozh. č. 17170.

Poštovní dny viz heslo: lhůta podle § 89 zák. org. soud.

Poučení viz heslo: rozhodčí soud.

Poukázání dědice na pořad práva viz heslo: pozůstalost (§§ 125, 126 nesp. pat.).

Povinný díl viz heslo: díl povinný.

Pozemková reforma a patronát: k otázce zajištění po případě zániku patronátních břemen viz č. 17463 u hesla: patronát.

- ujednání o odměně za zákroky (intervence) u vlivných osob ve věcech pozemkové reformy odporuje dobrým mravům (§ 879, odst. obč. zák.) č. 17207; v témž smyslu č. 10412, 14806, 15378.

- k naplnění pojmu zkrácení věřitelů ve smyslu § 2, č. 2 odp. ř. může postačiti, že dlužníkovi zůstal z jeho majetku jen nárok na přidělový pozemek, jehož exekuční zpeněžení podléhá svolení státního pozemkového úřadu č. 17404.

1. záborový zákon č. 215/1919):

- trhová smlouva o zabrané půdě není právní důvod k nabytí ani knihovního ani naturálního vlastnictví k zabraným pozemkům, nebyla-li schválena státním pozemkovým úřadem (nyní ministerstvem zemědělství) č. 17277.
- k platnosti ujednání neschváleného kupitele zabrané půdy s jejím vlastníkem, že zaplatí kupiteli určitou částku a obstará na svůj náklad vše potřebné k odprodeji zabraných pozemků různým přidělcům označeným státním pozemkovým úřadem a že vše jde na jeho účet, se nevyžaduje schválení řečeného úřadu č. 17277.

2. přidělový zákon (č. 81/1920):

- státní pozemkový úřad není oprávněn dodatečně odvolati propouštěcí rozhodnutí, jímž propustil pozemek podle § 20 přiděl. zák. ze záboru, a nakládati s pozemkem, prohlásiv jej za dále zabraný; stalo-li se tak, je držba a užívání osob, jimž pozemek byl přidělen, protizákonné č. 17314.
- jde-li o zcizení pozemků nabytých z pozemkové reformy s přidělce na třetí osobu, jsou smluvci oprávněni volně stanoviti trhovou cenu č. 17165.
- zcizovací hodnota rolnického nedílu nabytého třetí osobou od přidělce může být vyšší než přidělová cena; to, že trhová cena má připadnouti státu potud, pokud přesahuje to, co bylo vloženo vlastníkem do nedílu (§ 37, odst. 2 zák. č. 81/1920), může mít jen vliv snižující obecnou hodnotu č. 17165.

3. náhradový zákon (č. 329/1920 v nov. zn.):

- kdo pro vlastní právní a hospodářský zájem dal státnímu pozemkovému úřadu podnět k tomu, aby dal určité osobě výpověď z hospodaření podle § 12 náhr. zák., neodpovídá vypověděnému za škodu výpovědi vzniklou č. 17279.

Pozemková služebnost viz heslo: služebnost.

Poznámka knihovní podle § 297 a) obč. zák. viz heslo: příslušenství.

Pozůstalost viz též hesla: dědic, díl povinný, odkaz, pořízení poslední, substitute fideikomisární, usedlost střední velikosti.

- **(všeobecné):** žalobou podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. se nemůže ten, komu byla určitá věc (vkladní knížka) protiprávně odňata, domáhati toho, aby zcizitel pod přísahou seznal, jak s odňatou věcí naložil, je-li účelem žaloby, aby poškozený zjistil, zda má pachatel ještě odňatou věc č. 17205.
- příkaz zůstavitele, aby po jeho smrti bylo naloženo určitým způsobem s pozůstalostním jméním (mandatum mortis causa), vyžaduje k své platnosti formy posledního pořízení č. 17346.
- druhé věty § 778 obč. zák. lze bez výhrady užití jen tehdy, pořídil-li zůstavitel poslední vůlí o celém svém jmění; domáhá-li se však nepominutelný dědic neplatnosti poslední vůle, kterou zůstavitel pořídil pouze o části svého jmění, jest podle okolností konkrétního případu posouditi, lze-li hledic na celou situaci říci, že nebylo na nepominutelného dědice pamatováno č. 17508.
- **projednání pozůstalosti:** nepominutelný dědic není sice oprávněn k návrhu na pokračování v pozůstalostním řízení, avšak jestliže pozůstalostní soud při zjišťování stavu nově najevo vyšleho jmění rozhodl o návrhu nepominutelného dědice na pojetí tohoto jmění do soupisu, jest nepominutelný dědic účastníkem řízení (§§ 6, 37 nesp. řiz.) č. 17239.
- svěřenský náhradník je účastník pozůstalostního řízení o jmění stíženém svěřenským náhradnictvím a oprávněn k rekursu proti rozhodnutí pozůstalostního soudu, že se pohledávka přihlášená do pozůstalosti zařaduje do pasív, není však oprávněn k rekursu proti rozhodnutí, že se část jmění zařaduje do aktiv pozůstalosti č. 17275.
- k tomu, aby se odkazovník nebo jiný věřitel pozůstalosti stal účastníkem pozůstalostního řízení, není třeba, aby mu bylo povoleno oddělení dědictví od jmění dědicova podle § 812 obč. zák., nýbrž stačí již návrh na jeho povolení, není-li zřejmě bezdůvodný č. 17447; srov. č. 7074 a 9455.
- odkázání účastníků na řízení sporné není důvodem zmatečnosti č. 17458.
- zda pojistná suma patří do pozůstalosti nebo ne a zda podle poplatkových předpisů podléhá nebo nepodléhá dědicovému poplatku podle §§ 16 a 18 nař. č. 278/1915 a § 30 provád. nař. č. 397/1915, i když nepatří do pozůstalosti, přísluší rozhodovati pro obor poplatkového práva výhradně finančním úřadům nezávisle na výroku pozůstalostního soudce, že pojistná suma patří nebo nepatří do pozůstalosti č. 17308.
- dokud příslušný finanční úřad nerozhodl, zda pojistná suma podléhá dědicovému poplatku, není pojistitel povinen vydati částku zadrženu na úhradu dědicových poplatků, třebaž pozůstalostní soud nepořídil pojistnou sumu do pozůstalosti č. 17308.
- jestliže zůstavitel odevzdal před svou smrtí někomu pojistku znějící na jejího doručitele s projevem, že peníze jsou toho, komu ji odevzdává, jde o platné darování mezi živými i bez formy notářského spisu č. 17323; srov. č. 14956, 16526.
- **§ 106 nesp. pat.:** pokud jde o nezákonnost (§ 46, odst. 2 zák. č. 100/1931), jestliže pozůstalostní soud při projednávání pozůstalosti po společníku veřejné obchodní společnosti uložil společnosti předložení bilance s pohrůžkou »přiměřených donucovacích prostředků podle exekučního řádu« č. 17278.

- §§ 125 a 126 nesp. pat.: řeč. předpisy nebyly porušeny (§ 46, odst. 2 zák. č. 100/1931), odkázal-li pozůstalostní soud zákonného dědice na pořad práva proti dědici z posledního pořízení, které bylo zřízeno v náležitě formě a jehož pravost nebyla popřena, třebaž zákonný dědic tvrdí, že jde jen o dovětek č. 17458.
  - byl-li dědic přihlásivší se k pozůstalosti podle zákona pozůstalostním soudem podle § 126 nesp. pat. poukázán, aby žalobu podal na dědice přihlásivšího se z testamentu, a zemřel-li tento dědic ještě před podáním žaloby, jest dědické právo uplatnití sporem proti osobě, na kterou kolidující dědické právo zemřelého testamentárního dědice přešlo, t. j. proti dědici, nikoliv proti jeho pozůstalosti č. 17504.
  - § 131 nesp. pat.: opatrovník, který je ustanoven dědici neznámého pobytu (§§ 77, č. 2, 131 nesp. pat.), není oprávněn podat před uplynutím ediktační lhůty dědickou přihlášku č. 17370; srov. č. 10435 Gl. U. st. ř.
  - nejde-li o nezákonnost, jestliže soudem přijata dědická přihláška, učiněná opatrovníkem ustanoveným dědici podle § 77, č. 2 nesp. pat., třebaž při tom zároveň navrhl vydání ediktu podle § 131 nesp. pat., avšak edikt vydán nebyl a návrh zůstal nevyřízen č. 17370.
  - § 158 nesp. pat.: pozůstalostní nemovitosti, které jsou stíženy svěřenským náhradnictvím a nemovitostí, náležejí sice povolánému dědici, avšak, zatížené omezením jeho vlastnického práva zákazem zcizení ve prospěch svěřenského náhradníka, nemohou být zástavou pro zajištění substitučních nároků týkajících se pozůstalostních movitostí a příslušenství pozůstalostních nemovitostí č. 17275.
  - § 179 nesp. pat.: byla-li pozůstalost dodatečně projednána jen s jedním dědicem, ač se v původním řízení k pozůstalosti přihlásili dva dědicové, jimž byla pozůstalost také odevzdána, jest dodatečné projednání pozůstalosti zmatečné č. 17322.
  - vyjde-li před vydáním odevzdáním listiny najevo nové pozůstalostní jmění, jest pokračovati v pozůstalostním řízení nehlédíc na to, že byla již před tím uzavřena dědická dohoda č. 17239.
  - (různé): příslušnost pozůstalostního soudu k projednání pozůstalosti po zůstaviteli, který zemřel na Slovensku, se řídí předpisy o příslušnosti platnými na Slovensku (§§ 6 a 7 zák. čl. XVI:1894); podle nich je příslušný ten okresní soud, v jehož obvodě měl zůstavitel před smrtí poslední bydliště, a neměl-li je, okresní soud místa úmrtí č. 17191.
  - pozůstalostní řízení po zůstavitelích, zemřelých před 16. březnem 1939, kteří by po zřízení Protektorátu byli nabyli německé státní příslušnosti nebo cizozemské státní příslušnosti, jest podle § 8 nař. o výk. soud. v obč. věcech práv. v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939 ř. z. I, str. 759, převést na příslušné německé soudy v Protektorátu; to platí i tehdy, má-li být projednána pozůstalost co do substitučního jmění č. 17515.
- Pozůstalostní věřitel** viz hesla: dědic, oddělení jmění, pozůstalost.
- Požární náhrada** viz heslo: pojištění smluvní požární.
- Požítky** ve smyslu § 3 zák. č. 89/1920 viz heslo: pojištění pensijní rozh. č. 17485.
- zaopatřovací viz heslo: zaopatřovací požitky.
- Poživací právo** viz heslo: exekuce podle § 331 ex. ř.
- Práce přes čas, pracovní doba** viz heslo: doba pracovní osmihodinová.
- Pracovní soudy** (zák. č. 131/1931 ve znění vlád. nař. č. 280/1938): výtku, že odvolací soud nebyl řádně obsazen (§ 28, odst. 1, č. 2 zák. č. 131/1931), jest posuzovati podle § 16 řeč. zák. ve znění vlád. nař. č. 280/1938, třebaž rozsudky prvního i odvolacího soudu byly vyneseny a dovolání podáno přede dnem jeho právní účinnosti č. 17362.

- — pokud bylo učiněno zadost předpisu § 16 v novém znění č. 17362.
  - — k otázce řádného obsazení odvolacího soudu ve věcech pracovních; pokud je řízení před ním vadné č. 17469.
  - — pokud jest se zřetelem na široké pole obchodní činnosti zaměstnavatele a zaměstnance a na předmět sporu (zjištění, byl-li sjednán služební poměr) vyhověno § 16, odst. 1 a § 32 zák. č. 131/1931 ve znění vlád. nař. č. 280/1938, že přísedící pracovního soudu náleželi podobnému oboru jako sporné strany č. 17530.
- Praha** viz též heslo: manželství (neplatnost).
- povinnost, uložená majitelům domů (jich zástupcům) v Praze, vyhláškou pražského magistrátu ze dne 7. března 1888 č. 165.538, aby čistili chodníky podél svého pozemku od sněhu a při náledí je posypali říčním pískem, má zákonný podklad v § 81 pražského obecního statutu ze dne 27. dubna 1850, č. 85 čes. z. z. a v gubernální vyhlášce ze dne 25. května 1838, č. 22.871, Sb. z. prov. pro Čechy č. 134 č. 17306; v témž smyslu č. 6724, 12803 Sb. n. s. a Boh. A č. 12294, 12358.
- Právní zástupce** viz heslo: advokát.
- Právo chudých** viz heslo: advokát jako zástupce chudých.
- Prejudiciální otázka** v nesporném řízení viz heslo: nesporné řízení (§ 25 nesp. zák.), jinak viz heslo: otázka předurčující.
- Preklusivní lhůta** viz hesla: lhůta propadná, statkoví úředníci.
- Premiová reserva** viz heslo: pojištění pensijní rozh. č. 17316.
- Presumptivní plná moc** viz heslo: plná moc presumptivní.
- Procesní zmocněnec** viz heslo: advokát.
- způsobilost viz heslo: způsobilost procesní.
- Prodej dražbou, z volné ruky** viz heslo: dražba.
- Prodlení:** pojistník není v prodlení s přijetím placení, třebaže vyšlo najevo, že jde o poměrně nepatrný zbytek k doplacení a že se tento nedoplatek týká pouze zachraňovacích útrat, o nichž bylo sporné, jakou část z nich má pojistitel platiti č. 17272.
- § 115, odst. 3 ex. ř. nerozlišuje mezi prodlením objektivním a subjektivním č. 17282.
- Prokura** viz heslo: rejstřík obchodní.
- Promlčení:** přednostního práva viz heslo: dražba vnučená nemovitosti (§ 216, č. 2 ex. ř.).
- (všeobecně): pro ručení přejímatele podniku nebo jmění za dluhy náležející k převzatému podniku nebo jmění (§ 1409 obč. zák.) platí stejná promlčecí lhůta jako pro zcizitele č. 17199; v témž smyslu č. 15974.
  - promlčení pohledávky za zemědělcem, na kterou se vztahují předpisy vlád. nař. č. 250/1935 a která je co do důvodu sporná, řídí se předpisy občanského zákona; promlčení se počíná dnem původní splatnosti pohledávky č. 17377.
  - (§§ 1478, 1479 obč. zák.): nezanikl-li zaručený závazek hlavního dlužníka již dříve, promlčuje se závazek rukojmího (§ 1346 obč. zák.) nebo rukojmího a plátce (§ 1357 obč. zák.), převzatý rukojemskou smlouvou, teprve v třiceti letech č. 17169.
  - nárok na vrácení nebo náhradu užitek, jichž nabyl nepoctivý držitel, je nárok z bezdůvodného obohacení a podléhá proto třicetiletému promlčení č. 17314; viz též níže u § 1489 obč. zák.
  - postížní nárok rukojmího se promlčuje ve 30 letech, třebaže se závazek hlavního dlužníka vůči věřiteli promlčuje v kratší době (ve třiceti letech) č. 17320.
  - § 1486, č. 1 obč. zák.: nárok vodovodního družstva proti členovi družstva na poměrnou náhradu nákladů zřízení vodovodu za dobu jeho členství nepodléhá třicetiletému promlčení podle § 1486, č. 1 obč. zák. č. 17348.

- § 1487 obč. zák.: neplatí pro promlčení nároku na změny vyplývající ze zásady »rebus sic stantibus«, na př. pro nárok obce na zvýšení ujednaného paušálu za dodání vody, při takové změně poměrů, že nastává kritický nepochopitelný poměr mezi vzájemným plněním smluvců č. 17516.
- § 1489 obč. zák.: tříletá promlčecí lhůta (§ 1489, první věta obč. zák.) platí i pro nárok na zaplacení smluvní (konvenční) pokuty č. 17171.
- promlčecí lhůta, která se začala nabytím vědomosti postupitele o škodě, se ani nestaví ani nepřerušuje postupem náhradní pohledávky jiné osobě č. 17171.
- nárok na náhradu za fructus neglectos a na náhradu za veškerou škodu vzniklou vlastníku nepoctivou držbou, je nárok na náhradu škody a podléhá tudíž tříletému promlčení podle § 1489 obč. zák. č. 17314.
- nárok na náhradu útrát sporu mezi odesílatelem a adresátem zásilky, v němž pro ztrátu zásilky zaviněnou špeditérem podléhl, není příslušenství nároku na náhradu za ztrátu zboží podle čl. 386 a nepromlčuje se ve lhůtě podle čl. 386 obch. zák., nýbrž ve lhůtě podle § 1489 obč. zák. č. 17368.
- § 1495 obč. zák.: promlčecí lhůta pro manželčin nárok na náhradu výživného vynaloženého na vlastní výživu a na výživu manželských dětí proti manželu (§ 1042 obč. zák.) se nemůže počítati, dokud manželství trvá; nerozhoduje, že manželé žijí fakticky odděleně č. 17234.
- §§ 1494, 1497 obč. zák.: promlčecí lhůta, jež se začala nabytím vědomosti postupitele o škodě, se ani nestaví ani nepřerušuje postupem náhradní pohledávky jiné osobě č. 17171.
- reklamace podaná u příslušné železnice se pokládá za platnou teprve tím okamžikem, kdy k ní byly předloženy doklady o oprávněnosti; jen takovou reklamaci se staví promlčení nároků z přepravní smlouvy (čl. 107, §§ 3, 4 ž. př. ř.) č. 17274.
- promlčení nároků na náhradu za poškození dopravovaného zboží se počíná uplynutím dne, kdy bylo dodáno; rozhoduje den, kdy zásilka došla do stanice určení, nikoliv den, kdy došla do místa určení č. 17274.

Propouštěcí důvody viz heslo: zaměstnanci soukromí (§§ 34, 35 zák. č. 154/1934).

— **rozhodnutí** viz rozh. č. 17314 u hesla: pozemková reforma.

Provise zprostředkovatele viz heslo: smlouva zprostředkovatelská.

Provozovatel: k pojmu provozovatele podle § 45 zák. o jždě mot. vozidly č. 81/1935 č. 17349, 17514.

Prozatímní opatření proti rozhodnutí rekursního soudu, jímž bylo změněno usnesení soudu prvé stolice, týkající se určení náhrady škody za majetkovou újmu podle § 394 ex. ř., lze podatí dovolací rekurs; § 402, odst. 2 ex. ř. ve znění čl. II zák. č. 314/1936 tu neplatí č. 17226; srov. č. 16929.

— podaná úřadovací žaloba nezabraňuje sice o sobě výkonu rozvrhového usnesení, odůvodňuje však zatím opatření pro žalobce č. 17369.

Předběžná otázka viz heslo: otázka předběžná.

— **smlouva** viz heslo: smlouva předběžná.

Předkupní právo: podmínkou zániku předkupního práva odmlčením je řádná nabídka; k tomu patří, aby obsahovala i jméno budoucího kupitele č. 17216.

— neobsahuje-li nabídka oprávněnému z předkupního práva jméno kupitele, nepočala plynouti lhůta výtčená v § 1075 obč. zák., ledaže by oprávněný dal najevo, že se spokojuje s neúplnou nabídkou; tu nelze žádati o výmaz předkupního práva ani tehdy, kdyby se oprávněný dověděl odjinud o jméne kupitelově č. 17216; srov. č. 1249, 9906, 10014, 14686.

— kdo uplatňuje své předkupní právo, musí splniti i vedlejší podmínku, která jest ujednána mezi prodávatelem a kupitelem o placení zprostředkovatelské provise č. 17391.

— výkupce musí (u nemovitosti) výkupní cenu prodávateli skutečně do 30 dnů po učiněné nabídce zaplatiti; poshovění poskytnuté prodávatelem třetímu kupci nejde k dobru výkupce č. 17391.

Přerušeni řízení: zmatek, jestliže odvolací soud bez postupu podle § 160, odst. 2 c. ř. s. jednal a rozhodl o odvolání po smrti právního zástupce strany č. 17187.

— pokud není ustanoveno jinak, platí o účincích přerušeni řízení podle vládn. nař. č. 199/1938 a pokračování v něm předpisy civilního řádu soudního (§§ 163 a další c. ř. s.) č. 17190.

— přerušeni sporu vyslovené soudem podle § 4 dotč. vládn. nař. nepřestává zpravidla samc sebou, a to ani odpadnutím důvodu, pro který nastalo č. 17190.

Přesunutí přímých daní: zákaz přesouvání přímých daní (§ 341 zák. o př. d.) viz též heslo: daň.

— zákazem přesouvati daně (§ 341 zák. o přímých daních) není dotčeno ustanovením dovětku, jímž zůstavitel uložil dědici, aby platil s ročním důchodem odkazovníku i rentovou a důchodovou daň připadající na tento důchod č. 17381.

Převod akcií: neplatnost smlouvy o zcizení akcií bez souhlasu společnosti, bylo-li podle stanov k jich zcizení potřebí tohoto souhlasu č. 17422 u hesla: společnost akciová.

— **společenského podílu** viz heslo: společnost s ruč. omez. (§ 76 zák. č. 58/1906) rozh. č. 17173.

— **převod šekového účtu** č. 17475.

— právo nakládati s pohledávkou složenou na šekovém účtě lze vykonati vždy jen jednotně co do celé pohledávky č. 17475.

— omezení pro převod společenského podílu (§ 76 zák. č. 56/1906) jednáním mezi živými neplatí pro smluvní zastavení onoho podílu č. 17173.

— **vlastnictví:** k hmotnému odevzdání dle § 426 obč. zák. se nevyžaduje, aby převáděné svršky byly vždy odevzdány vlastníkem jiné osobě »z ruky do ruky« č. 17304.

— pojem hmotného odevzdání dle § 426 obč. zák. nutno vykládati v souvislosti s §§ 312, 315 obč. zák. o nabytí držby se zřením na to, že je podstatnou náležitostí odevzdání dle § 426 obč. zák., aby přejímátele byla zjednána možnost přímého panství nad věcí, aby věc byla převedena do jeho držby a aby se přejímatel též skutečně ujal nad převáděnou věcí panství č. 17304.

— při převodu podniku jako věci hromadné není třeba odevzdání jednotlivých věcí, nýbrž stačí odevzdání znamenání podle § 427 obč. zák. č. 17475.

— k převodu podniku stačí i převod části podniku (bez aktiv a pasív), může-li nabyvatel vyvinouti podstatně tutěž hospodářskou činnost jako předchůdce a převodce se vzdá možnosti využítkovati postavení, které měl jako dřívější majitel podniku č. 17475.

— odevzdání podniku je dovršeno tím, že převodce uvede nabyvatele v možnost dále provozovati podnik a nabyvatel jej provozuje č. 17475.

— právo známkové a vzorkové lpí na podniku; známku nelze oddělití projevem vůle od podniku č. 17475.

— převodem podniku s firmou a zápisem přechodu práva znamenati firmu do obchodního rejstříku, přechází i právo nakládati s šekovým účtem této firmy, pokud to nebylo dohodou vyloučeno č. 17475.

— **koncesované živnosti:** právo vdovy podle § 56 živn. ř. nelze ani zčásti převésti na jinou osobu; platné je pouze vzdání se živnosti oprávněni ve prospěch jiné pod podmínkou, že mu bude udělena koncese č. 17203 u hesla: živnost.

Převodní poplatek viz heslo: dražba vnucená nemovitosti (§ 216, č. 2 ex. ř.) rozh. č. 17438, 17505.

Převoz (přes řeku) viz rozh. č. 17462 u hesla: služebnost.

Převzetí dluhu: pro ručení přejímatele podniku nebo jmění za dluhy náležející k převzatému podniku nebo jmění (§ 1409 obč. zák.) platí stejná promlčecí lhůta jaká platí pro zcizitele č. 17199; srov. č. 15974.

— závazek k náhradě škody způsobené zaměstnanci nepřihlášením nebo nesprávným přihlášením k pensijnímu pojištění, přechází na přejímatele podniku při jeho převzetí podle § 1409 obč. zák. č. 17501.

Příčinná souvislost viz hesla: náhrada škody, rozsudek trestní § 268 c. ř. s.).

Přidávky (přidavkový zákon č. 75/1935): k výkladu § 18, odst. 2 přidav. zák. č. 17367.

— neobsahuje-li povolení ministerstva obchodu, udělené podniku podle § 18, odst. 2 přidav. zák. k likvidaci přidavkového zařízení, v té příčině žádné omezení, neodporuje pojmu likvidace podle řečeného zákonného ustanovení, zvýší-li podnik, jemuž se dostalo povolení k likvidaci přidavkového zařízení, přechodně hodnotu kuponů ke kupovanému zboží přidávaných, jestliže tak podnik již dříve činil a jestliže takové zařízení jest obvyklé a hospodářské situací podniku přiměřené č. 17367.

Přihlášení k pensijnímu a úrazovému pojištění viz heslo: pojištění pensijní, úrazové.

Přihlašovací povinnost viz heslo: pojištění pensijní (rozh. č. 1701), pojištění úrazové (rozh. č. 17459).

Přihláška dědičná viz heslo: pozůstalost.

— k rozvrhu viz heslo: dražba v nuceně nemovitosti (§ 210 ex. ř.).

Příkaz viz hesla: pořízení poslední, smlouva zmocňovací.

— záruční viz heslo: dražba v nuceně nemovitosti (§ 216, č. 2 ex. ř.) rozh. č. 17505.

Příkázání k vybrání: účinek příkázání zažalované pohledávky na spor č. 17449.

— byla-li žalobcová pohledávka proti žalovanému mezi dnem podání žaloby a jejím doručením příkázána žalobcovu věřiteli k vybrání (§ 308 ex. ř.), pozbývá žalobce žalobního nároku č. 17449.

Příklep viz hesla: dražba v nuceně nemovitosti, pojištění smluvní.

Připustnost opravných prostředků viz hesla: dovolání, odvolání, stížnost.

Příročí podle vládn. nař. č. 160/1934: pro zápůjčky nečlenů neplatí § 3 č. 160/1934 o příročí č. 17289 u hesla: společenstvo stavební a bytové.

Přísaha vyjevací: podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s.: žalobou podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s. nemůže se ten, komu byla určitá věc (vkladní knížka) protiprávně odňata, domáhati toho, aby zcizitel pod přísahou seznal, jak s odňatou věcí naložil, je-li účelem žaloby, aby poškozený zjistil, zda má pachatel ještě odňatou věc č. 17205.

— k jehož zaopatření byla zřízena nadace, nezměnitelná v jeho neprospěch, je nehledíc na to, od kdy mu přísluší jejíhož požitky z nadace, oprávněn k žalobě podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s., pokud se týká poměrů nadace a jejího jmění; žaloba ta se nestane zbytečnou tím, že žalovaný svolí k nahlédnutí do nadačních spisů, ani pouhým jeho přednesem o poměrech nadace, kterému se nedostává záruk podle řečeného článku; pro žalobu nemá význam, že jde o nadaci zřízenou v cizině a jaká práva z ní vzešla v tuzemsku č. 17425.

— podle § 47 ex. ř.: exekuční soud jest oprávněn uložit některému z posledních členů správy akciové společnosti vyjevací přísahu podle § 47 ex. ř. č. 17311.

Příslušenství: podle § 297 a) obč. zák.: výhrada vlastnického práva k strojnímu zařízení továrny č. 17318.

— nemá-li právní řád místa, kde tovární nemovitost leží, ustanovení odpovídající § 297 a) obč. zák., jest otázkou významu výhrady vlastnického práva k strojnímu zařízení posouditi podle předpisů platných před zavedením III. dílčí novely k obč. zák. č. 17318.

— souhlasil-li dovozetel strojního zařízení, ač si vlastnictví k němu vyhradil, s tím, aby vlastník nemovitosti určil strojní zařízení k trvalému užívání při továrně, aniž vyznačil zevně patrným způsobem, že strojní zařízení zůstává jeho vlastnictvím, nemůže uplatňovati své vlastnictví vůči třetím osobám č. 17318.

— byla-li pravoplatným usnesením knihovního soudu povolena opětná poznamka vlastnictví k strojům podle § 297 a) obč. zák., nelze ve sporu o vydání a vyloučení strojů z konkursní podstaty kupitelovy — a to ani k námitce správce konkursní podstaty — zkoumati, zda byly splněny formální náležitosti pro povolení poznamky, t. j. zda byl ke knihovní žádosti připojen souhlas knihovních věřitelů a zda ho bylo třeba č. 17343.

Příslušnost: žalobu o zaplacení nájemného z nemovitosti ležící na cizím území (odstoupeném Polsku) lze podati u obecného soudu žalovaného v tuzemsku č. 17221.

— příslušnost soudu a postup při vyřízení opovědi přeložení sídla ve smyslu § 2 vládn. nař. č. 266/1938 č. 17294.

Půjčovna filmů viz heslo: film rozh. č. 17180.

Původ manželský viz heslo: dítě.

Původské právo: není-li umluveno něco jiného, má původce díla nárok na to, aby bylo zároveň s dílem uveřejněno jeho jméno č. 17256.

— § 21 původ. zák. vymezuje jen povšechně okruh jednotného práva původského, které chrání jak ideální, tak osobní zájmy původcovy č. 17256.

— nárok na zákaz porušování původcová práva předpokládá nebezpečí opatrování rušebního činu; tomu tak není u článku, který byl již uveřejněn a k jehož opětnému uveřejnění nemá dojiti č. 17256.

Rada školní místní viz heslo: školství.

Rakousko viz heslo: devisová opatření

Redaktor viz heslo: náhrada škody (§ 1330 obč. zák.).

Redhibiční nárok viz heslo: správa provady.

Reforma pozemková viz heslo: pozemková reforma.

Regres viz heslo: rukojemství, solidarita.

Rejstřík obchodní viz též hesla: firma, společnost.

— nejde o nezákonnost (§ 46, odst. 2 zák. nesp.), vyložily-li oba soudy souhlasně § 4 vládn. nař. č. 265/1938 o dočas. omezení v živn. a j. výděl. podnikání se zřetelem na § 10 řeč. nař. a § 17 zák. o spol. s r. o. č. 58/1906 tak, že ten, kdo žádá o zápis nově zvolených jednatelů do obchodního rejstříku, musí sám soudy již před zápisem předložiti průkaz, kterého je k tomu potřeba s hlediska uved. vládn. nařízení, a že rejstříkový soud může naříditi jeho předložení č. 17235.

— zda tu jsou zákonné náležitosti opovědi k zápisu do rejstříku, je posouditi podle doby, kdy rejstříkový soud rozhoduje o zápisu č. 17288.

— bylo-li v době, kdy rejstříkový soud rozhoduje o zápisu opovědi, vládn. nař. již v účinnosti, musí soud přihlížeti k tomu, zda pro žádaný zápis jsou splněny podmínky podle předpisů řečeného vládního nařízení, i když v době podání opovědi ještě neplatilo č. 17288.

— příslušnost soudu a postup při vyřízení opovědi přeložení sídla ve smyslu § 2 vládn. nař. č. 265/1938 č. 17294.

- nepříčí se jasnému a nepochybnému znění nebo smyslu zákona právní názor nižších soudů, že opověď o zápis výmazu prokury jest podati principálem osobně nebo v ověřené formě č. 17295.
- k opovědi o udělení nebo zrušení pokury jest u akciové společnosti povolán orgán, jenž podle stanov nebo podle zákona jest oprávněn akciovou společností zastupovati; opověď nemusí býti však podepsána všemi členy tohoto orgánu, dopouštějí-li stanovy znamenání firmy pouze některými jeho členy č. 17295.

Reklama nekalá viz heslo: soutěž nekalá (§ 2 zák. p. n. s.).

Reklamace: jen platnou reklamaci, t. j. která jest podána u příslušné železnice zároveň s doklady o její oprávněnosti, se staví promlčení nároků z přepravní smlouvy; doba rozhodující pro počátek promlčení č. 17274.

Reklamní figura viz heslo: jméno (jeho ochrana podle § 43 obč. zák.).

Rekurs viz heslo: stížnost.

Remunerace: pro otázku, zda zaměstnanci propuštěnému z důležitých důvodů náleží remunerace z doby před zrušením pracovního poměru, není rozhodující, zda pracovní poměr byl pak platně zrušen nebo ne č. 17443.

Rentová daň viz heslo: daň (zákaz přesouvání daně).

Restaurace: dopustil-li se hudebník v restauraci proti hostu nevhodných slovních náznaků a nadávek a byl-li původcem výstupu mezi tímto hostem a jiným hudebníkem, ač bylo podle služební smlouvy jeho povinností zakročiti a zameziti výstup, porušil tím jak všeobecný závazek věrnosti, tak zvláště povinnost mu ve služební smlouvě uloženou pracovati pro zdar a zájem podniku a zodpovědnost za pořádek v orchestru a je tím odůvodněn propouštěcí důvod podle § 34, č. 1 zák. č. 154/1934 č. 17507.

Restitutio in integrum viz heslo: navrácení v předešlý stav.

Retenční právo viz heslo: zadržovací právo.

Revise viz heslo: dovolání.

Revisní recurs viz heslo: stížnost dovolací.

Rodiče viz též hesla: dítě, výživné.

- rodiče se mohou domáhati vydání nezletilého dítěte v řízení nesporném i proti třetím osobám č. 17365.

Rodinná hrobka viz heslo: hrobka rodinná rozh. č. 17261.

Rok dražební, rozvrhový viz heslo: dražba vnucená nemovitosti.

Rolnická usedlost viz heslo: usedlost střední velikosti.

Rolnický nedíl viz heslo: pozemková reforma (přídělový zákon).

Rozepré zahájená: předpisu § 234 c. ř. s. o zcizení věci nebo pohledávky ve spor uvedený lze užiti teprve tehdy, byla-li žaloba žalovanému doručena a tak rozepré právně zahájena č. 17449.

- věci nebo pohledávkou ve spor uvedenou ve smyslu § 234 c. ř. s. jest rozuměti nejen hmotné a peněžité pohledávky, ale i zcizitelná práva a pohledávky všeho druhu č. 17537.
- žaluje-li se o nepřipustnost exekuce na pohledávku, je ve spor uvedeno i právo k této pohledávce č. 17537.
- § 234 c. ř. s. má platnost i pro spory podle § 37 ex. ř. č. 17537.

Rozhodčí soud (rozhodce, rozsudí): rozhodčí musí podepsati prvopis a vyhotovení rozhodčího výroku, až jsou úplně sepsány, nestačí podpis rozhodců na prázdnych vzorcích určených pro prvopis a vyhotovení rozhodčího výroku, jejichž vyplnění bylo ponecháno předsedovi rozhodčího soudu č. 17395.

- třebas hromadná pracovní smlouva obsahuje poučení o »odvolání« z rozhodčího výroku k řádnému soudu v 14denní lhůtě, až lze podati jen žalobu o neúčinnost rozhodčího výroku, a to ve lhůtě 3 měsíců

(§ 596, odst. 1 c. ř. s.), není toto právní poučení důvodem neúčinnosti rozhodčího nálezu podle § 595, č. 6 c. ř. s. č. 17503.

- — donucovacími předpisy právními ve smyslu § 595, č. 6 jsou jen předpisy práva hmotného (§ 587, odst. 1, druhá věta c. ř. s.) č. 17503.

— — »Gremium pražského obchodnictva« jest oprávněno sjednávat se svou pomocnickou hromadou hromadnou smlouvu, závaznou pro členy smluvců, i co do ustanovení o rozhodčím soudu a není třeba, aby se členové účastníci jednání o ni nebo dali smluvcům plnou moc k jejímu uzavření a k ní přistoupili č. 17503.

- — veřejná obchodní společnost, která nebyla zúčastněna na rozhodčím řízení provedeném mezi veřejnými společnostmi, není legitimována k žalobě o bezúčinnost rozhodčího výroku podle § 595 c. ř. s. č. 17524.

— — veřejná obchodní společnost se nestane v rozhodčím řízení stranou tím, že v rozhodčím výroku bylo rozhodnuto i o právech a závazcích společnosti č. 17524.

- — »jiným opatřením na ujednání smluvců se nezakládajícím« (§ 599 c. ř. s.) je hromadná smlouva, pokud obsahuje ustanovení o rozhodčím soudu č. 17503.

— — zmeškala-li strana následkem nesprávného právního poučení předsedou a zapisovatelem rozhodčího výboru živnostenského společenstva o lhůtě k podání odporu proti rozhodnutí rozhodčího výboru podle § 38 zákona č. 131/1931 tuto lhůtu a byla-li proto žaloba podle § 38 dotč. zák. pro opožděnost zamítnuta, nepřisluhuje straně z tohoto důvodu proti předsedovi a zapisovateli nárok na náhradu škody, zavinila-li si škodu tím, že omezila žalobu, kterou uplatňovala jednak odpor podle § 38 zákona č. 131/1931, jednak se domáhala bezúčinnosti rozhodčího nálezu podle § 595 c. ř. s., na prvý důvod, ačkoliv si musila nebo měla uvědomiti, že lhůta k odporu podle § 38 zák. č. 131/1931 je již zmeškána č. 15732.

Rozkaz platební podmíněný viz heslo: upomínací řízení.

- směnečný viz heslo: směnečné řízení.

Rozkazní řízení: pro upomínací řízení neplatí § 552, odst. 4 c. ř. s., nýbrž vzeti upomínací žaloby zpět se řídí ustanovením § 237 c. ř. s. a § 19 zák. o nesp. říz. č. 17337.

Rozluka manželství viz též heslo: výživné.

- — jestliže žalovaná strana navrhla především zamítnutí rozluky manželství z viny žalobcovy, jest oprávněna domáhati se obnovy původního sporu, skončeného povolením rozluky z její viny, a to tak, aby žaloba byla zamítnuta, třebaže se vzdala v původním sporu opravných prostředků (§ 472 c. ř. s.) č. 17387.

— — lhůta daná soudem k předložení osvědčení o státním občanství může být prodloužena (§§ 123, 128 c. ř. s.) č. 17413.

- — jestliže v usnesení, jímž byl ve sporu o rozluku manželství ustanoven žalované straně, jejíž pobyt není znám, opatrovník, byla v ediktu (§ 117, odst. 1 c. ř. s.) označena rozepré jako rozvod manželství od stolu a lože, nebyl žalované straně pro spor o rozluku ustanoven opatrovník (§ 116 c. ř. s.) a žaloba o rozluku jí nebyla doručena (§ 118, odst. 1 c. ř. s.); jde tu o zmatečnost podle § 477, č. 4 a 5 c. ř. s. č. 17430.

— — § 17 rozl. zák. (přeměna rozvodu manželství v jeho rozluku): není-li jisto, zda účinky rozvodového rozsudku nepominuly opětným spojením manželů (§ 110 obč. zák.), nejsou tu předpoklady pro povolení rozluky podle § 17 rozl. zák.; zjišťování účinků opětného spojení manželů na rozvodový rozsudek přesahuje meze řízení podle § 17 rozl. zák. č. 17335; srov. č. 16768, 16372, 13943.

- — nelze povolití přeměnu rozvodu manželství od stolu a lože v jeho rozluku (§ 17 rozl. zák.), bylo-li manželství rozvedeno pro hluboký rozvrat, na němž byl manžel, navrhuující rozluku, převážně vinen č. 17364.
- — rozsudek o rozvodu manželství, který nebyl jednomu z manželů doručen řádně, nýbrž byl náhradně doručen druhému manželu, nemůže býti podkladem pro usnesení o rozluce manželství podle § 17 rozl. zák. č. 17529; srov. č. 12412.
- — jde o otázku právního posouzení, odůvodnil-li rekursní soud zamítnutí návrhu na povolení rozluku tím, že stav, v němž záležel rozvodový důvod, již netrvá v době, kdy se žádá za rozluku; jsou-li rozhodnutí nižších soudů souhlasná, nejde tu o nezákonnost č. 17448.
- Rozpočet** viz heslo: o b e c.
- Rozsudek:** § 405 c. ř. s.: domáhá-li se odporující věřitel, aby dlužníkům smluvce trpěl, aby byla v pořadí před jeho pohledávkou na dlužníkově nemovitosti vložena pohledávka věřitelova, není závady, aby nebylo žalobě částečně vyhověno, pokud je v souladě se zákonem (§ 14, odst. 1 odp. ř.), to jest, pokud má mítí ten účinek, že žalovaný dlužníkům smluvce musí trpět, aby odporující věřitel vedl pro svou pohledávku exekuci v pořadí pohledávky dlužníkovy smluvce, na jejím místě a před ní č. 17385; srov. č. 15855.
- — k omezení závazku k náhradě škody na tu její část, která je přiměřená účasti provozu jedné z osob, odpovědných za škodu, vzniklou třetí osobě střetnutím se několika povinně odpovědných provozů (§ 48, odst. 4 zák. č. 81/1935), lze přikročití jen na základě výslovného návrhu žalovaných, učiněného již v prvé stolici č. 17396.
- — § 406 c. ř. s.: škoda, vzniklá poškozenému trestným činem, a to prodejem umělých perel za pravé, záleží v rozdílu mezi cenou, kterou poškozený za ně zaplatil, a cenou, kterou mají umělé perly v době vydání rozsudku prvou stolicí, nikoli jakou měly v době smlouvy č. 17347.
- — zavázanému k náhradě škody lze uložití v případech §§ 1325, 1326, 1327 a 1329 obč. zák. náhradu škody placením důchodu, který není v době vynesení rozsudku soudem prvé stolice splatný č. 17415.
- — **mezitímní rozsudek:** zamítl-li soud celou žalobu, ač řízení bylo omezeno na důvod žalobní, a měl proto býti vynesen rozsudek mezitímní (§ 393 c. ř. s.), není tato formální vada důvodem k zrušení nebo změně rozsudku č. 17523.
- — v jednání omezeném na právní důvod žalobního nároku, lze učiniti návrh podle § 48, odst. 4 zák. č. 81/1935 (aby byl závazek k náhradě škody omezen na tu její část, která je přiměřená účasti provozu jedné z osob odpovědných za škodu vzniklou třetí osobě střetnutím se několika povinně odpovědných provozů) jen do ukončení řízení o žalobním důvodu č. 17396.
- — **pro zmeškání:** klient má nárok na náhradu škody proti svému právnímu zástupci, který zavínil, že byl proti němu vynesen odsuzující rozsudek pro zmeškání č. 17302.
- — žalobě právního zástupce na zaplacení přiměřeného honoráře za zastupování žalovaného nelze vyhověti rozsudkem pro zmeškání, neobsahuje-li žaloba skutkový podklad pro posouzení přiměřenosti požadovaného honoráře č. 17517.
- — **trestní (§ 268 c. ř. s.):** výchovná nebo léčebná opatření, učiněná ohledně nedospělé poručenským soudem podle § 1, odst. 2 zák. č. 48/1931 (§ 54 téhož zák.), nejsou odsuzujícím nálezem trestního soudu ve smyslu § 268 c. ř. s. č. 17353.
- — pokud rozhodnutí o žalobním nároku závisí na zjištění odsuzujícího rozsudku trestního soudu, jehož je třeba k naplnění skutkové podstaty

trestného činu, jest jím civilní soud vázán, třeba se toto zjištění netýká přímo poškozeného, nýbrž jiné osoby, skrze níž byla odsouzeným škůdcem způsobena poškozenému škoda č. 17483.

- — pokud je civilní soud vázán zjištěním trestního soudu v otázce příčinné souvislosti, jde-li o delikt ohrožovací (§ 18, odst. 1 zák. o potírání pohl. nemocí) č. 17483.

Rozsudí viz heslo: rozhodčí soud.

Rozšíření služebnosti viz heslo: služebnost rozh. č. 17303.

Rozvod manželství od stolu a lože viz též heslo: rozluka.

- — lhůta, kterou dal procesní soud straně žalující v rozvodovém sporu k předložení osvědčení o státním občanství, není neprodlužitelná (§ 85, odst. 2 c. ř. s.), nýbrž je to obyčejná lhůta soudcovská, kterou lze prodloužit (§§ 123, 128 c. ř. s.) č. 17413.
- — spolovina neb účastenství manžela na manželčině zločinu (§ 109 obč. z., vyhnání plodu) odmítá manželovi právo žalovati na rozvod manželství č. 17319.
- — odsouzení pro zločin nelze uplatňovati jako důvod k rozvodu, byl-li trestný čin prominut, třeba se tak stalo ještě před odsouzením č. 17319.
- — navrhla-li žalovaná strana za rozvodového sporu vyslovení rozvodu z viny žalující strany, nemůže již podat novou samostatnou žalobu navzájem č. 17240; srov. č. 16937, 9469, 8904.

Rozvrat hluboký manželství viz heslo: rozluka manželství.

- — je-li manželství stran již hluboce rozvráceno a na tomto stavu jest spoluvinen též manžel, nemůže se na manželce domáhati žalobou, aby se vrátila do manželského společenství č. 17490.

Rozvrh nejvyššího podání viz heslo: dražba nucená nemovitosti (rozvrh).

Ručení dědice viz hesla: dědic (ručení), rukojemství.

Ruční zástava viz heslo: zástavní právo.

Ruch stavební viz heslo: stavební ruch.

Rukojemství: nezankl-li zaručený závazek hlavního dlužníka již dříve, promlčuje se závazek rukojmího (§ 1346 obč. zák.) nebo rukojmího a plátce (§ 1357 obč. zák.), převzatý rukojemskou smlouvou, teprve v třiceti letech č. 17169.

- rukojmí, který uplatňuje proti hlavnímu dlužníku nárok podle § 1365 obč. zák., musí dokázati, že jest odůvodněná obava, že dlužník nebude s to, aby dluh zaplatil; pouhé osvědčení platební neschopnosti dlužníkovy (§ 69 konk. ř.) tu nestačí č. 17297.

- **postih (§§ 1358, 1359 obč. zák.):** postihní nárok rukojmího podle § 1358 obč. zák. proti hlavnímu dlužníku se promlčuje v 30 letech, třebaže se závazek hlavního dlužníka proti jeho věřiteli, za který se rukojmí zaručil, promlčuje ve třech letech č. 17320.

- pokud se směnečný rukojmí, proti němuž uplatnil směnečný spolurukojmí postihem celou pohledávku, kterou zaplatil za dlužníka, nemůže domáhati na spolurukojmím podle § 1431 obč. zák. částky, kterou podle jeho mínění přesahuje jeho rukojemský závazek č. 17440.

- postup postihového nároku na zástavní právo; postupník může se domáhati vystavení listiny o převodu zástavního práva jen na jméno postupitelovo (rukojmího) č. 17445.
- postup soudu v otázce, zda jest do pozůstalostních pasiv pojmouti pohledávku, za kterou se zástavitel zaručil jako rukojmí a plátce a zda jest do pozůstalostních aktiv pojmouti možnou postihní pohledávku zůstavitele jako rukojmího (§ 1358 obč. zák.) č. 17473.

Rukojmí (a plátce) viz heslo: rukojemství.

Rybolov: obci jako správce veřejného statku nepřísluší právo rybolovu, pokud nedokáže zvláštní nabývací důvod, na př. vydržení č. 17163.

— nejde o vlastní vody obce, protékají-li řečištěm, které není v jejím soukromém vlastnictví, nýbrž veřejným statkem č. 17163; srov. č. 16558.

Rád knihovní viz heslo: knihovní řád.

— **silniční** viz heslo: silniční řád.

— **stavební** viz heslo: stavební řád.

— **výpovědní a stěhovací** viz heslo: výpověď.

— **o zbavení svéprávnosti** viz heslo: zbavení svéprávnosti.

Řízení dovolací, odvolací viz hesla: dovolání, odvolání.

— **exekuční** viz heslo: exekuce.

— **kárné** viz hesla: zaměstnanci spořitelny, železniční.

— **konkursní** viz heslo: konkurs.

— **nesporné** viz heslo: nesporné řízení.

— **opravné** viz hesla: dovolání, odvolání, stížnost.

— **pozůstalostní** viz heslo: pozůstalost.

— **rekursní** viz heslo: stížnost.

— **rozhodčí** viz heslo: rozhodčí soud.

— **rozkazní** viz heslo: rozkazní řízení.

— **směnečné** viz heslo: směnečné řízení.

— **upomínací** viz heslo: upomínací řízení.

— **ve věcech manželských** viz hesla: manželství, rozlučka, rozvod manželství.

— **vyrovnací** viz heslo: vyrovnání.

— **o zbavení svéprávnosti** viz heslo: zbavení svéprávnosti.

Samosoudce: rozhodování v řízení podle kuratorských zákonů (zák. č. 49/1874 a 111/1877 ř. z.) uved. předpisů patří samosoudci č. 17201.

— jestliže v základní rozepři jednal a rozhodl samosoudce (§ 7 a) j. n.), přísluší mu též jednání a rozhodnutí o žalobě o její obnovu, nehledíc na to, zda se jednání a rozhodnutí omezí na otázku důvodu a přípustnosti obnovy, či zda bylo řízení o řečené otázce spojeno s jednáním ve věci hlavní, nebo zda šlo v základní rozepři o nároky majetkoprávní či statusové č. 17233.

Samostatný rekurs viz heslo: stížnost ve sporném řízení.

Senát či samosoudce viz heslo: samosoudce.

Separatio bonorum viz heslo: oddělení jmění.

Schody viz též heslo: náhrada škody (§ 1313 a) obč. zák.).

— § 70 odst. 5 staveb. řádu pro Prahu platí jen pro hlavní schody č. 17299.

Schovací smlouva viz heslo: smlouva schovací.

Schovanec viz heslo: výživné nemanželského dítěte.

Schválení dražebních podmínek viz heslo: dražba vnucená nemovitosti (§ 145 ex. ř.).

— **opatrovnického, poručenského soudu** viz heslo: pojištění smluvní (§ 65 zák. o poj. smlouvě).

— **říšského protektora k nakládání s židovským majetkem** viz heslo: židovský majetek.

— **akciové společnosti** viz heslo: společnost akciová rozh. č. 17422.

— **stát. poz. úřadu (ministerstva zemědělství)** viz heslo: pozemková reforma.

— **okresního úřadu** viz heslo: zcizení nemovitosti.

— **zemského úřadu** viz heslo: smlouva kolektivní (rozh. č. 17352).

Sídlo společnosti viz heslo: rejstřík obchodní.

Silnice: podmínky náhrady škody způsobené zvýšením koruny silnice na stavení sousedící se silnicí č. 17317 u hesla: sousedské právo.

Silniční řád: k výkladu pojmu »za tmavé noci« ve smyslu § 9 zák. č. 47/1866 čes. z. z. č. 17236; srov. i č. 3673, 4088 Sb. n. s. tr.

Simultánní hypoteka viz heslo: hypoteka simultánní.

Sirotčí pokladny (nař. č. 205/1858 a č. 123/1859 ř. z.): hromadné sirotčí pokladny jsou právnické osoby, jejich správou jsou pověřeny poručenské soudy č. 17400; stejně č. 12107.

— — uchazečům o zápůjčku a dlužníkům nepřísluší proti rozhodnutím poručenských soudů v příčině zápůjček u hromadných sirotčích pokladen právo k stížnosti pořadem soudních stolic č. 17400.

— — po skončení poručenské věci, t. j. po dosažení svéprávnosti (zletilosti) nemanželského dítěte a vydání jmění ze sirotčí pokladny jest působnost poručenského soudu skončena a poručenský soud nemůže již konati žádné úkony ani šetření k nápravě snad sběhlých vad č. 17265.

Sklouznutí na chodníku, schodech, schodišti viz heslo: náhrada škody.

Skončení poručenské věci viz heslo: poručenský soud rozh. č. 17265.

Slib odškodnění viz heslo: promlčení (přetržení § 1497 obč. zák.).

Složení u soudu (§ 1425 obč. zák.): činí-li si na plnění dlužníka nárok jak úřední komisař dosazený do podniku v sudetoněmeckém území, tak i jeho bývalý majitel, je tu důležitý důvod, aby dlužník složil své plnění k soudu č. 17476.

— — složením k soudu, které se stalo za zákonných podmínek, nastala smlouva č. 17476.

— — dlužníka, který si nevyhradil vrácení složeného plnění, nelze žalovati, aby souhlasil s vydáním z deposita č. 17476.

— — jsou tu podmínky § 1425 obč. zák., činí-li si na zaplacení pohledávky nárok jednak nearijský věřitel, jednak okresní úřad z důvodu, že věřitel je nearijec č. 17538.

— — nesporný soudce nemůže zkoumati, zda se nárok okresního úřadu opírá o platný zákon č. 17538.

Služba kancelářská pomocná (vlád. nař. č. 113/1926) viz heslo: zaměstnanci státní.

Služební smlouva viz hesla: doba pracovní osmihodinová, smlouva služební, zaměstnanci.

Služebnost: žaloba pro osobování si práva jízdy po cestě (§ 523 obč. zák.) není zbytečná, byla-li jízda policejné po oné cestě zakázána č. 17327.

— **pokud nejde o služebnost:** jestliže je v knihovně žádostí právo, které se má zapsati do pozemkové knihy, označeno pouze slovy »bezplatné používání převozu«, není jeho obsah a rozsah určen způsobem stanoveným v §§ 5 a 12 knih. zák. č. 17462.

— **bytu a užívání:** osobní služebnost bytu nezanikla tím, že oprávněný nabyt spoluvlastnického práva k domu, v němž služebnost bytu byla pro něho zřízena č. 17433.

— — spoluvlastník jest aktivně oprávněn k samostatné záporné žalobě proti tomu, kdo si osobuje služebnost bydlení a užívání k společnému majetku č. 17484.

— — bez souhlasu druhých spoluvlastníků nemůže spoluvlastník na ideální části nemovitosti jemu patřící zřídit právo doživotního bydlení a užívání č. 17484.

— — spoluvlastník, kterému nepřísluší správa celé nemovitosti, nemůže se sám domáhati proti tomu, pro něhož bez souhlasu druhých spoluvlastníků bylo zřízeno druhým spoluvlastníkem na ideální části nemovitosti tomuto vlastníku patřící právo bydlení a užívání, vydání celé nemovitosti pouze jemu č. 17484.

— — domáhá-li se žalobce nejen uznání práva služebnosti, ale i jejího knihovního zápisu (§ 1498 obč. zák.), jde o žalobu o plnění, s níž jest spojen

určovací návrh, a není tu potřeba podmínek uvedených v § 228 c. ř. s. č. 17414.

- — nelze zapsati do knih jako služebnost bezplatné používání převozu přes řeku č. 17462.
- **pozemková:** z toho, že v době zřízení služebnosti doprava automobily nemohla být předvídána, neplatí nepřipustnost výkonu služebnosti motorovými vozidly č. 17303.
- — přípustnost užití motorových vozidel při výkonu služebnosti jest řešiti podle vlastnosti půdy, cesty, užívání panujícího pozemku se zřením na § 484 obč. zák. č. 17303.
- — k pojmu »rozšíření služebnosti« č. 17303.
- — otázku, zda užíváním panujícího pozemku pro jiný účel než pro účely, k nimž ho bylo užíváno v době zřízení služebnosti, byl rozšířen rozsah služebnosti, jest posouditi podle míry potřebné pro původní účely, jimž sloužil panující pozemek č. 17303.

Služné viz heslo: pensijní pojištění (§ 3 zák. č. 89/1920).

Slyšení účastníků viz heslo: nesporné řízení (§ 18 zák. č. 100/1931).

Směnečné řízení: námitky proti směnečnému platebnímu příkazu podle § 552 c. ř. s. je možno opřít i o nedostatky formálních podmínek pro jeho vydání, je-li však podle výsledku jednání o námitkách zažalovaný nárok věcně důvodný, jest platební příkaz ponechat v platnosti, i když pro jeho vydání nebylo formálních předpokladů č. 17293; srov. č. 10558, 12370.

- o námitce nedostatku formálních podmínek pro vydání platebního příkazu nelze rozhodnouti napřed samostatným rozsudkem a pak teprve pokračovati v jednání o věcných námitkách č. 17293; srov. rozh. č. 10558, 12370 Sb. n. s.

Směnečný spolurukojní viz heslo: rukojemství.

Smír viz též heslo: pozůstalost (dědická dohoda).

- jestliže bylo narovnáno o náhradě škody za úraz uzavřena na podkladě znaleckého posudku, jehož obsah co do následků úrazu pokládali smluvci za nesporný, lze je napadati pro omyl, vyšla-li později najevo nesprávnost a omylnost posudku č. 17338.
- v prohlášení manželky ve smíru, že si vydělá na živobytí sama, není beze všeho zahrnuto vzdání se výživného č. 17423.
- jde o úplatnou smlouvu (§ 917 obč. zák.), blížíci se svou povahou narovnáno (§ 1380 obč. zák.), zavázal-li se kominický mistr vedle jiných osob, provozujících kominickou živnost, platiti vdově po kominiku na dobu jejího života v pravidelných časových obdobích určitou peněžitou částku, a v níž též vdova se svým zákonným zástupcem upravila spolu s ostatními smluvci provoz kominické živnosti ve vymetacích obvodech a v níž se smluvci dohodli, jak budou získávati další práce č. 17494.
- takováto smlouva není neplatná podle § 879, č. 4 obč. zák., ani se nepříčí předpisu § 42 živn. ř., jde-li o smlouvu mezi kominiky, kteří mají své stanoviště v témž obvodu č. 17494.
- zvýšení důchodu výživou povinného důsledkem zmírnění platových srážek podle vládn. nař. č. 158/1939 jest okolností, na kterou smluvci mohli pomyslet při uzavírání smíru, a není tím proto odůvodněn nárok na zvýšení výživného č. 17534.

Smlouva (všeobecné): i třetí osoba dotčená sjednáním smlouvy jest oprávněna dovolávati se neplatnosti právního jednání uzavřeného osobou úplně nezpůsobilou k právním činům (§ 865 obč. zák.) č. 17248.

- ustanovením § 1 nař. říš. protektora o židovském majetku z 21. června 1939 jsou zakázána jen právní jednání, jimiž žid sám nakládá se svými nemovitostmi č. 17477.
- souhlas okresního úřadu se zcizením nemovitosti (vládn. nař. č. 218/1938) se nedotýká pro obor soukromého práva smluvní volnosti stran č. 17492.

— zásada »rebus sic stantibus«, vyloučená v § 936 obč. zák., platí i při smlouvách definitivních, obzvláště, jde-li o opětuji se do budoucna posunutá vzájemná plnění, při nichž by bez použití této zásady nastal křiklavý nepoměr mezi vzájemným plněním obou stran č. 17516.

— obec může za těchto podmínek zvýšiti ujednaný paušál za dodání vody; vzepře-li se tomu druhá strana, musí se domáhati zvýšení paušálu žalobou; takový nárok lze přiznati jen za dobu od podání žaloby č. 17516.

— § 1487 obč. zák. neplatí pro promlčení tohoto nároku č. 17516.

— **darovací viz heslo: dar.**

— **domovníká viz heslo: domovníci (rozh. č. 17431).**

— **kolektivní:** živnostenské společenstvo může platně sjednati kolektivní smlouvu nejen s pomocnickou, ale i s jinou zaměstnaneckou organizací č. 17352.

— ve vztahu k zaměstnaneckým organizacím je kolektivní smlouva, sjednaná s nimi živnostenským společenstvem, platná, i když ji zemský úřad neschválil, pokud byla uzavřena také s pomocnickou hromadou č. 17352.

— třeba je v kolektivní smlouvě ustanoveno, že se veškeré požadavky a stížnosti, vzešlé z kolektivní smlouvy, musí vyřizovati a vyrovnavati při výplatě týdenní mzdy, nelze z toho usuzovati, že se zaměstnanec, který neuplatnil nárok na doplatek mzdy za trvání služebního (pracovního) poměru, vzdal řečeného nároku, nebylo-li v kolektivní smlouvě ustanoveno, že opominutí předněti požadavky a stížnosti při výplatě mzdy má v zápětí pozbyti onoho práva č. 17352.

— ujednaly-li odborové organizace zaměstnanecké poté, kdy sjednaly za zaměstnance hromadnou smlouvu pracovní, se zaměstnavatelem pro určité obory nižší mzdy, vztahuje se toto ujednání i na jednotlivé pracovní smlouvy, která je pro zaměstnance příznivější, a nerozhoduje, že se ujednání o snížení mezd stalo již před účinností vládn. nař. č. 141/1937 (srov. § 5 vládn. nař. č. 89/1935) č. 17493.

— podle § 4 vládn. nař. č. 89/1935 stačí souhlas zaměstnaneckých organizací s nižší mzdou a není třeba sjednávati novou kolektivní smlouvu č. 17493.

— hromadná smlouva pracovní mezi »Gremiem pražského obchodnictva a Pomocnickou hromadou příslušníků Gremia pražského obchodnictva« č. 17503.

— třeba hromadná smlouva pracovní obsahuje poučení o »odvolání« z rozhodčího výroku k řádnému soudu ve 14denní lhůtě, ač lze podati jen žalobu o neúčinnost rozhodčího výroku, a to ve lhůtě 3 měsíců (§ 596, odst. 2 c. ř. s.), není toto právní poučení důvodem neúčinnosti rozhodčího nálezu podle § 595, č. 6 c. ř. s. č. 17503.

— donucovací předpisy právní ve smyslu § 595, č. 6 jsou jen předpisy práva hmotného (§§ 587, odst. 1, druhá věta c. ř. s.) č. 17503.

— »Gremium pražského obchodnictva« je oprávněno sjednávati s »Pomocnickou hromadou« hromadnou smlouvu, závaznou pro členy smluvních stran, a není třeba, aby se členové účastnili jednání o ní nebo dali smluvcům jinou moc k jejímu uzavření a aby k ní přistoupili; to platí i o ustanovení o rozhodčím soudu v hromadné smlouvě č. 17503.

— »jiným opatřením na ujednání stran se nezakládajícím« (§ 599 c. ř. s.), je hromadná smlouva, pokud obsahuje ustanovení o rozhodčím soudu č. 17503.

— hromadná smlouva pracovní je platná, třeba ji k odvolání smluvců z rozhodnutí zemského úřadu schválilo ministerstvo obchodu na místě ministerstva sociální péče (§ 143 živn. ř., § 1 zák. č. 499/1917) č. 17503.

— **kupní viz též heslo: smlouva předběžná rozh. č. 17243 a shora č. 17516 u hesla: smlouva (všeobecné).**

— a náhrada škody viz heslo: náhrada škody rozh. č. 17347.

- — k platnosti ujednání neschváleného kupitele zabrané půdy s jejím vlastníkem, že kupitel zaplatí vlastníku určitou částku a obstará na svůj náklad vše potřebné k odprodeji zabraných pozemků různým přídělčům označeným státním pozemkovým úřadem a že vše jde na jeho účet, nevyžaduje se schválení řečeného úřadu č. 17277.
- — nerozhoduje, jak jest v prodejních listinách uvedena prodejní cena stavebního losu a výherního listu č.
- — platnosti smlouvy o koupi losu nevádí, že jeho cena byla v prodejním listu uvedena na místě nenápadném, které mohlo být snadno přehlédnuto č.
- — na právo zpětné koupě (§ 1070 obč. zák.) nelze vésti exekuci č. 17341.
- — kdo uplatňuje své předkupní právo, musí splnit i vedlejší podmínku ujednanou mezi prodátelem a kupitelem o placení zprostředkovatelské provise č. 17391.
- — výkupce musí (u nemovitosti) výkupní cenu prodávateli skutečně do 30 dnů po učiněné nabídce zaplatit č. 17391.
- — poshovění poskytnuté prodávatelem třetímu kupci nejde k dobru výkupce č. 17391.
- **nájemní a pachtovní** viz též hesla: náhrada škody, úprava pachtovního při zemědělském pachtu.
- — třetí osoba, která učinila náklady na pachtovanou věc za trvání pachtovního poměru jménem pachtyře a pro něho, nemůže žádati jejích náhradu na propachtovatele č. 17174.
- — žalobu o zaplacení nájemného z nemovitosti, která leží na cizím území, lze podat u obecného soudu žalovaného v tuzemsku č. 17221; stejně č. 3697.
- — pokud není spoluvlastník domu oprávněn požadovati sám na nájemci část nájemného připadající na jeho podíl č. 17232.
- — není-li něco jiného ujednáno, není spoluvlastník domu jen z důvodu svého spoluvlastnictví oprávněn, aby sám požadoval na nájemníkovi část nájemného připadající na jeho spoluvlastnický podíl; nemá význam pouhé jednostranné prohlášení spoluvlastníka, že nesouhlasí se správou domu druhým spoluvlastníkem, který dosud vybíral nájemné se souhlasem všech spoluvlastníků č. 17232.
- — zadržovací právo podle § 1101, odst. 2 obč. zák. trvá za podmínek tam uvedených i tehdy, bylo-li o zájemné popsání zažádáno před třídenní lhůtou, uvedenou v řečeném zákonném ustanovení č. 17407.
- — § 1117 obč. zák.: platí nejen tehdy, má-li najatá (pachtovaná) věc přirozené (fysické) vady, ale i tenkrát, jestliže též jiné příčiny, které nezáleží ve fyzické nedostatku najaté (pachtované) věci, činí ji nezpůsobilou k vymlněnému užívání č. 17271.
- — takovými nedostatky nejsou však skutečnosti (nedůvěra obecnstva), mající vliv jen na zdánlivý stav (prosperitu) podniku provozovaného v najatém předmětu č. 17271.
- **o dílo:** pro otázku, zda zastupování klienta právním zástupcem v různých (nesouvisejících) záležitostech jest jednotné dílo, či zda jde o samostatná díla, není rozhodující, zda klient vystavil jen jednu plnou moc anebo zda podepsal několik plných mocí, nýbrž rozhoduje, zda právní zástupce vykonával právní práce pro klienta na podkladě jednotného příkazu nebo ne č. 17179.
- — v pochybnosti jest mít za to, že při zastoupení klienta v různých samostatných (nesouvisejících) záležitostech jde o samostatná díla; kdo vyzouje z opaku právní důsledky, musí to včas výslovně tvrdit a dokázat č. 17179.
- — bez výslovného ujednání neručí více mandantů advokátovi za palmární pohledávku solidárně č. 17359.

- — advokát může žádati na tom, k jehož prozatímnímu bezplatnému zastupování byl ustanoven, zaplacení palmárního účtu, nabyli-li dříve zastupovaný advokátem jako zástupcem chudých zaplacením podstatné části zažalovaného nároku platebních prostředků, třebaže se tak stalo podle mimosoudní dohody a v době, kdy spor byl ponechán v klidu a zastupování již bylo skončeno č. 17539; srov. č. 16860.
- **o zápůjčce** viz heslo: zápůjčka.
- **pojistná** viz heslo: pojištění smluvní.
- **postupní** viz heslo: postup.
- **předběžná** (§ 396 obč. zák.) viz též shora rozh. č. 17516 u hesla: smlouva.
- — předběžná smlouva o prodeji lékárenského podniku po uplynutí lhůty pětiletého trvání lékárny je platná, nejde-li o obcházení zákona č. 17243 viz u hesla: lékárna.
- **přepravní** viz heslo: doprava železniční.
- **příkazní** viz heslo: smlouva zmocňovací.
- **původská** viz heslo: původské právo.
- **rukojemská** viz heslo: rukojemství.
- **schovací:** jestliže není doba úschovy smluvna ani výslovně, ani ji nelze určit z vedlejších okolností jednotlivého případu, může se schovatel kdykoli domáhati na ukladatel, aby si odebral uschovanou věc č. 17251; srov. č. 7968.
- — neuposlechl-li uschovatel výzvy soudu, aby po zrušení exekuce vydal auto vylučovateli, dovolává se referenčního práva pro nazaplacené úschovné, odpovídá za jeho jednání vymáhající věřitel, zejména když vyvolal tento postup uschovatelův tím, že nezaplatil včas úschovné č. 17478.
- — § 968 obč. zák.: vymáhající věřitel jest odpovědný za jednání i opomínutí uschovatele zabavených věcí, a to nejen v době do zrušení exekuce, ale i po jejím zrušení až do doby, kdy se zabavený předmět octne opět v moci dlužníka neb osoby, které patří č. 17478.
- **služební** viz též hesla: dovolená placená zaměstnanců, smlouva kolektivní, zaměstnanec.
- — nezletilec je procesně způsobilý ke sporu, týkajícímu se jeho nároků z pracovní smlouvy, kterou uzavřel se zaměstnavatelem jménem nezletilce jeho otec a podle níž nastoupil nezletilec za měsíční plat a stravu službu a vystoupil na dobu tohoto zaměstnání ze stravování rodičů; nerozhoduje, že se později opět u rodičů stravoval č. 17305.
- — vázanost dlužníka služebními smlouvami rádně sjednanými vmuceným správcem; nucený správce neodpovídá z porušení takových smluv dlužníkem č. 17219.
- — mezi omluvné důvody zameškání pracovní doby nepatří stávka, za které zaměstnanec odepře vykonávati smluvené práce (služby), a lze o dobu jejího trvání zkrátiti zákonnou dovolenou zaměstnancovu č. 17264.
- — stávka není, trvá-li stávkující zaměstnanec na služební smlouvě, podle níž byl povinen konati zaměstnavatel umluvené služby a práce, zákonným důvodem pro odírání služební povinnosti zaměstnancem č. 17469.
- — služební poměr mezi školníkem a místní školní radou je poměr povahy soukromoprávní č. 17521.
- — pro platnost služební smlouvy se školní obcí je rozhodující, zda je platně usnesení školní obce, z něhož se vyzouje její smluvní projev č. 17521.
- — zaměstnanec se může při uzavření služební smlouvy platně vzdáti nároku na plné započtení legionářských let do služební doby výměrou určenou zákonem č. 462/1919 č. 17521.
- — nebyl-li služební poměr skončen, ježto nebyla dána účinná výpověď, není vzdání se nároku ze služební smlouvy na odměnu za práce přes

čas platné; nerozhoduje, zda zaměstnanec v době projevu věděl, že ho zaměstnavatel nechce dále zaměstnávat č. 17223.

— — — znemožnil-li povinný dodržení služební smlouvy po ujednanou dobu tím, že se vzdal po zrušení vnučené správy provozu podniky, přísluší zaměstnanci proti povinnému nárok podle § 1162 b) obč. zák. č. 17219.

— **společenská** viz heslo: společnost podle § 1175 obč. zák.

— **trhová** viz heslo: smlouva kupní

— **zmocňovací** viz též heslo: pořízení poslední (mandatum mortis causa).

— — — kdy jest za objednávky zboží k provozu živnosti zavázán koncesionář, třebaž ve skutečnosti sám živnost neprovozoval č. 17168.

— — — vyplatil-li zmocněnec příkazané částky ze svých peněz místo z vkladní knížky jemu k tomu účelu odevzdané, nepřekročil tím meze plné moci č. 17346.

— — — splnil-li zmocněnec příkaz, třebaž pro nedostatek formy neplatný, je zmocnitel, resp. jeho právní nástupce povinen podle obdoby § 1014 obč. zák. nahradit zmocněnci škodu, spojenou se splněním příkazu; na možném zavinění zůstavitelově nesejde č. 17346.

— — — zprostředkovatel koupě nemovitosti v soudní dražbě má nárok na odměnu jen tehdy, bylo-li placení provise výslovně zvláště ujednáno i pro ten případ, že komitent koupí nabídnutý objekt v soudní dražbě č. 17344.

— **zprostředkovatelská**: jestliže si zprostředkovatel, který nemá koncesi k soukromému zprostředkování úvěru, dá slíbiti majetkový prospěch, jest úmluva o tom nicotná (§ 879, odst. 1 obč. zák.) č. 17172.

— — — kdo uplatňuje své předkupní právo, musí splnit i vedlejší podmínku ujednanou mezi prodávatelem a kupitelem o placení zprostředkovatelské provise č. 17391.

— — — smlouva, podle které komitent přenechá zprostředkování prodeje výhradně určitému zprostředkovateli bez časového omezení, není sama o sobě proti dobrým mravům, může jím však odporovat, jde-li o vázání komitentovo na tak dlouhou dobu, že to neodpovídá povaze věci; v takovém případě může soud podle okolností jednotlivého případu určití přiměřenou lhůtu, po jejímž uplynutí jest smlouvenou výhradnost pokládati za uhaslou č. 17429.

Smluvčí soud viz heslo: honitba.

Smluvní pojištění (zák. č. 501/1917 a zák. č. 145/1934) viz heslo: pojištění smluvní.

— **pokuta** viz heslo: pokuta smluvní.

Solidárnost: několik mandantů není advokátovi za objednané advokátské úkony zavázáno solidárně, nebyl-li takový závazek vymíněn č. 17359.

— rodiče, kteří opominuli dozor nad svými nedospělými dětmi, odpovídají solidárně za škodu (§ 1309 obč. zák.), kterou děti společným jednáním způsobily, při čem nezáleží na tom, které z dětí bylo příčinou události, z níž vzešla škoda č. 17394.

— proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen zamítavý rozsudek soudu prvního stádia ve sporu, v němž se několik žalobců domáhá zaplacení pohledávky převyšující částku 7.000 K, není dovolání žalobců přípustné (§ 502, odst. 3 c. ř. s.), jestliže ani nepřednesli, že jsou podle dohody oprávněni požadovati celou pohledávku rukou nerozdielnou (§ 892 obč. zák.), ani to nevyplývá ze skutkového děje, a jestliže částka připadající takto na každého z žalobců (§ 889 obč. zák.), nepřevyšuje 7.000 K č. 17478.

Soused (sousedské právo) viz též heslo: žaloba záporčí podle § 523 obč. zák.

— pro nepřímé zásahy (immissione) může býti žalován nejen vlastník sousední nemovitosti, ale i ten, kdo na ní vykonává na podkladě právního poměru

nějaké úkony, které jinak jsou obsahem vlastnického práva č. 17250; srov. č. 14265, 9022.

— octlo-li se stavení, sousedící se státní silnicí, následkem úpravy státní silnice (zvýšením její koruny) částečně pod korunou silnice, neodpovídá stát za možné znehodnocení a poškození stavení a pozemků k němu náležejících z toho vzniklých, ledaže by tu byly předpoklady § 1295, odst. 2 obč. zák. č. 17317.

Soutěž nekalá (zák. č. 111/1927): § 1 (generální doložka »jednání proti dobrým mravům soutěže«): k výkladu § 1 zák. p. n. s. č. 17241, 17389, 17390.

— — — pokud v ustanovení dodávkových smluv o zřízení domovních přípojek elektrárnou a o výhradě vlastnictví k nim a v tom, že elektrárna trvala na tomto ustanovení jako na podmínce pro připojení smluvce na venkovní elektrické vedení, není ani zneužití výsadního postavení elektrárny na újmu soutěžitelů, zejména soukromých instalatérů, ani šikána podle § 1295, odst. 2 obč. zák., která by odporovala dobrým mravům soutěže podle § 1 zák. p. n. s. č. 17241; srov. č. 11742.

— — — při posouzení této otázky jest přihlížeti k všem okolnostem jednotlivého případu a k tomu, co elektrárna k vysvětlení postupu uvádí č. 17241.

— — — nejde na vrub elektrárny, že odběratelé elektrického proudu vyvozuji z uvedeného ustanovení dodávkových smluv nepřiznivý závěr co do schopnosti a způsobilosti soukromých instalatérů č. 17241.

— — — kdo nedbaje zájmů výrobcových, osvojí si prostě novou technickou úpravu zboží zavedenou výrobcem a zboží v této nové technické úpravě napodobuje a uvede na trh jako pro něho patentované, avšak v horší jakosti a za značně nižší ceny, jedná proti dobrým mravům soutěže, aniž rozhoduje, že napodobené zboží opatřil svou značkou č. 17389.

— — — otázka klamavosti nebo zaměnitelnosti napodobeného zboží není s hlediska předpisu § 1 zák. proti nek. soutěži rozhodující č. 17389.

— — — pokud se využití a převzetí cizích myšlenek nepřiči zvláštním zákonům o ochraně duševního vlastnictví, není zásadně zakázáno ani s hlediska předpisů zákona proti nekale soutěži č. 17390.

— — — zákon proti nekale soutěži sleduje na prvním místě tutéž zásadu, která jest vedoucí v oboru ochrany živnostenského nehmotného vlastnictví, totiž zásadu ochrany veřejných zájmů a poskytuje v § 1 ochranu novým myšlenkám, vynálezům nebo jiným výsledkům duševní práce jen nepřímo, totiž jen, pokud toho vyžadují dobré mravy soutěže; tyto mravy soutěže určují také časovou mez, do které se lze dovolávat ochrany podle řečeného zákonného předpisu č. 17390.

— — — zda využití a převzetí cizích myšlenek jest v rozporu s dobrými mravy soutěže podle § 1 z. p. n. s., jest posouditi vždy podle okolností jednotlivého případu č. 17390.

— — — **§ 2 (nekalá reklama)**: není nekalá reklama ve smyslu § 2 z. p. n. s., prodává-li obchodník med, přezkoušený co do pravosti podle vzorků »Státním včelařským ústavem«, ve sklenicích, jejichž víko přelepil modrými páskami s bílým nápisem: »Záruka pravosti. Zkouší Státní výzkumný ústav včelařský »S.«, »číslo chemického rozboru« a »matricní číslo spolku včelařského Medokomisía« a jež opatřil červenými vignetaми s trikolorou v barvě červené, modré a bílé s nápisem »Pravý československý včelí med«, — po případě, prodává-li takto zkoušený med v papírových kelimcích s nápisem: »Záruka pravosti. Zkouší Státní výzkumný ústav včelařský« č. 17408.

— — — pokud nejde o klamavý údaj, uvedeno-li v inserátu, že stáložárna kamna spotřebují za určitou dobu určité množství uhlí č. 17489.

— — pokud nejde o klamavý údaj podle § 2 z. p. n. s., uvádí-li firma koncernu ve vlastních inserátech, že jde o největší továrny světa na určité zboží, a poukazuje-li při tom na zahraniční podniky, jež sice náležejí ke koncernu, jsou však právně a daňově samostatné č. 17522.

— — § 11, odst. 2: užívá-li soutěžitel v zákaznickém styku označení »Oxygena« a je-li v obchodním styku znám pod tímto označením, které jest součástí jeho firmy a jež se v kruzích zákaznických již vžilo, jedná po případě v rozporu s předpisem § 11, odst. 1 z. p. n. s. druhý soutěžitel, který potom volí firemní název, jehož součástí jest slovo »Oxygen« č. 17512.

— — § 15: vedlejšímu intervenientovi (žalované strany) přísluší jen procesní práva a není proto oprávněn navrhnouti ve sporu ve věci nekale soutěže, aby zamítavý rozsudek byl uveřejněn, jestliže tento nárok nevznikla žalovaná strana sama č. 17408.

Souvislost příčinná viz heslo: náhrada škody.

Speditér viz heslo: zasilatel.

Spekulační obchody viz heslo: diferenční obchody.

Spis notářský viz hesla: darování, exekuční titul podle § 1, č. 17 ex. ř.

Spátka vyrovnávací kvoty viz heslo: vyrovnání (§ 67 vyr. ř.).

Spátkové obchody (zák. č. 75/1935): § 5: žalobce, který se domáhá vrácení věci prodané s výhradou vlastnictví, musí tvrdit a dokázat, že dal kupujícímu kvalifikovanou upomínku podle § 5, odst. 2 zák. č. 76/1935; jinak jest žalobu i bez zvláštní námítky žalovaného zamítnouti pro tentokrátě č. 17326.

— — nestačí žalobcům přednes, že vyzval žalovaného kupitele k vydání koupené věci a že ho před tím žaloval o zaplacení zbytku kupní ceny č. 17326.

Spátky na pohledávky proti zemědělcům viz rozh. č. 17450 u hesla: zemědělci.

Splatnost viz heslo: rozsudek § 406 c. ř. s.

Splnění viz heslo: placení, plnění.

Splynutí společností viz heslo: společnost akciová rozh. č. 17501.

Spodní vody viz heslo: hory.

Společenská smlouva viz heslo: společnost podle § 1175 obč. zák.

Společenství manželské viz heslo: rozlučka (§ 17 rozl. zák.).

— **statků (majetkové, §§ 825 a dal. obč. zák.):** osobní služebnost bytu nezanikla tím, že oprávněný nabytí spoluvlastnictví k služebnému domu č. 17433.

— — **vnější poměr:** není-li něco jiného ujednáno, není spoluvlastník domu pouze z důvodu svého spoluvlastnictví oprávněn, aby sám požadoval na nájemníkovi část nájemného připadající na jeho spoluvlastnický podíl č. 17232; srov. č. 4515.

— — jestliže nebylo ujednáno, že spoluvlastník sám může žádati na nájemci část nájemného připadající na spoluvlastnický podíl, nemá právního významu pouhé jednostranné prohlášení spoluvlastníka, že nesouhlasí se správou domu druhým spoluvlastníkem, jenž dosud vybíral nájemné se souhlasem všech spoluvlastníků, když nájemník s tím nesouhlasil č. 17232.

— — spoluvlastník jest aktivně oprávněn k samostatné zápuřci žalobě proti tomu, kdo si osobuje služebnost bydlení a užívání k společnému majetku č. 17484.

— — bez souhlasu druhých spoluvlastníků nemůže spoluvlastník na ideální části nemovitosti jemu patřící zříditi právo doživotního bydlení a užívání č. 17484.

— — spoluvlastník, kterému nepřísluší správa celé nemovitosti, nemůže se sám domáhati vydání celé nemovitosti pouze jemu na tom, pro koho

byl bez souhlasu druhých spoluvlastníků zřídil druhý spoluvlastník na ideální části nemovitosti tomuto vlastníku patřící právo bydlení a užívání č. 17484.

— — **vnitřní poměr: zrušení (§§ 830, 843 obč. zák.):** právo spoluvlastníka žádati za zrušení spoluvlastnictví je bezpodmínečné potud, že se nevyžaduje, aby spoluvlastník dokazoval svůj zájem na zrušení spoluvlastnictví č. 17300.

— — z toho, že snad žalobce nemá zájem na zrušení spoluvlastnictví, nelze usuzovati, že se domáhá zrušení spoluvlastnictví v úmyslu způsobiti žalovanému spoluvlastníku škodu č. 17300.

— — vydražitele, který nabytí vlastnictví k nemovitosti (její ideální části) pravoplatným příklepem (§§ 156, 237 ex. ř.), jest pokládati za vlastníka, na němž se lze domáhati zrušení spoluvlastnictví, třeba ještě nedošlo ke knihovnímu vkladu nabytého vlastnictví č. 17417.

Společenství v rozepři: pokud jde na straně žalobců o obyčejné společenství podle § 11 c. ř. s. při žalobě, podané veřejnou obchodní společností jedním veřejným společníkem proti druhému společníku č. 17524.

Společenstvo výdělkové a hospodářské (zák. č. 70/1873) viz heslo: společenstvo stavební a bytové.

— **stavební a bytové:** pokud stavební a bytová společenstva ojedinelým prodejem svého pozemku tomu, kdo není jejich členem, nevyvíjejí činnost, která se přiči jejich stanovám a je v rozporu se společenstevním zákonem č. 70/1873 č. 17182.

— — zavázalo-li se stavební družstvo vystavěti stavebníku domek za cenu, která se skládá z ceny, za kterou byl získán pozemek, z nákladů stavebních a z dalších výloh družstva (kolků, komisí, právnických výloh, zaknihování), při čem všechny řečené položky měly býti účtovány podle skutečnosti, není stavebník povinen zaplatiti za domek, vystavěný podle schváleného plánu, jeho obecnou hodnotu, nýbrž to, co družstvo na jeho stavbu skutečně vynaložilo, leda by šlo o náklady zřejmě přemrštěné a družstvem přeplacené č. 17298.

— — lze však při tom přihlížeti i k vadám vystavěného domku a k pracím, které nebyly provedeny, ač provedeny býti měly, a není třeba, aby stavebník zaplatil nejprve plnou cenu a pak teprve se na družstvu domáhal odstranění vad a nedodělků č. 17298.

— — na zápůjčky osob, které nejsou členy všeobecně prospěšných stavebních a bytových sdružení, se nevztahuje předpis § 3 vládn. nař. č. 160/1934 a nelze proto pro ony zápůjčky povolití řečenému sdružení přiči podle uvedeného předpisu č. 17269.

— — jestliže ministerstvo sociální péče po smrti člena stavebního družstva, jehož tržovou smlouvu se stavebním družstvem o určitém domě již schválilo, odeprlo souhlas k převedení domu do vlastnictví zůstavitele a universálního dědice pro závady v osobě dědicově, má dědic proti stavebnímu družstvu nároky jen jako bezelstný držitel podle § 331 obč. zák.; nároku na náhradu t. zv. pozemkové renty nemá č. 17328.

Společenstvo živnostenské viz hesla: rozhodčí soud, smlouva kolektivní.

Společníci v rozepři viz heslo: společnost veřejná obchodní rozh. č. 17524.

Společnost podle § 1175 obč. zák.: k vzniku společnosti podle §§ 1175 a dalších obč. zák. je potřebí společenské smlouvy, ať výslovné, nebo mlčky sjednané; nestačí pouhý společný zájem č. 17267.

— — jestliže na lidovém shromáždění byl zvolen t. řeč. výbor, který se měl starati o vystavění kostela a obstarati potřebné prostředky k tomu účelu, nejde o společnost členů onoho výboru, nýbrž o volné sdružení osob,

— které jednajíce jménem tohoto sdružení, jednají toliko na vlastní vrub, takže závazky takto sjednané postihují jen toho, kdo je sjednal č. 17267; srov. č. 1852.

- — uzavřeli-li členové takového výboru zápůjčku pro budoucí farní obec, nestačí k tomu, aby obec byla jí vázána, že skutečně potom vznikla, nýbrž farní obec musila by zápůjčku tu platně uznati a povinnost z ní plynoucí platně převzít; zápůjčka nebyla platně převzata, bylo-li usnesení obecního zastupitelstva, učiněné v zastoupení římsko-katolické farní obce, o převzetí dluhu vzniklého stavbou kostela a farní budovy, nadřízeným úřadem zrušeno č. 17267; srov. č. 1852.
- **akciová:** k opovědi o udělení nebo zrušení prokury jest u akciové společnosti povolán orgán, který podle stanov nebo podle zákona jest oprávněn akciovou společnost zastupovati; opověď nemusí býti však podepsána všemi členy tohoto orgánu, dopouštějí-li stanovy znamenání firmy pouze některými jeho členy č. 17295.
- — akciová společnost nezanikla tím, že byl na její jmění prohlášen konkurs, který byl podle § 166, odst. 2 konk. ř. zrušen č. 17311.
- — exekuční soud jest oprávněn uložit vyjevovací přísahu podle (47 ex. ř. některému z posledních členů správy akciové společnosti č. 17311.
- — jestliže se podle stanov akc. společnosti vyžaduje k zřízení akcií znějících na jméno svolení společnosti, není smlouva o zřízení bez svolení právně účinná, a to ani ve vztahu k akciové společnosti, ani mezi smluvci navzájem; nerozhoduje, že zcizitel akcií není akcionář sám, nýbrž třetí osoba, t. j. ten, komu je akcionář prodal bez souhlasu společnosti č. 17422.
- — jestliže se mělo prohlášením akcionářovým dostati držitelé akcií práv z akcií, kterých by nabyt jinak tehdy, kdyby byl kup akcií schválen společností, neopravňuje ono prohlášení držitele akcií, aby odepřel vydání akcií akcionáři, jestliže řečeným prohlášením měla být zmařena překážka bránící převodu akcií, t. j. nedostatek svolení společnosti č. 17422.
- — závazek akciové společnosti zaniklé fusí k náhradě škody, způsobené zaměstnanci jeho nepřihlášením nebo nesprávným přihlášením k penzijnímu pojištění, přechází na přejímací akciovou společnost; takový závazek přechází i při převzetí podniku na přejímatele podniku podle § 1409 obč. zák. č. 17501.
- **s ručením omezeným (zák. č. 58/1906): § 63:** povinnost společníků společnosti s omezeným ručením k zaplacení kmenových vkladů jest bezvýjimečná, neprominutelná a nelze ji omeziti ani za souhlasu ostatních společníků č. 17204; stejně č. 5063.
- — byla-li společnosti uložena povinnost vpláti kmenový vklad v hotovosti, nemůže se této povinnosti zprostiti tím, že převezme na místě společnosti závazek zaplatiti věřiteli společnosti částku jí zapůjčenou a že právní povaha této zápůjčky byla za souhlasu zúčastněných dodatečně změněna v plnění peněžitého vkladu č. 17204.
- — § 76, odst. 3: obsahuje-li smlouva o zřízení společnosti s ručením omezeným podmínky, které omezují jen převod společenského podílu (kmenového vkladu a s ním spojeného společenského podílu) jednáním mezi živými (§ 76, odst. 3 uved. zák.), neplatí takové omezení i pro smluvní zastavení společenských podílů č. 17173.
- **veřejná obchodní (čl. 85 a dal. obch. zák.):** veřejná obchodní společnost není zvláštním právním podmětem č. 17524.
- — společníci, sdružení ve veřejnou obchodní společnost, představují i v poměru k jednotlivým společníkům odlišný právní podmět č. 17524.

- — veřejnou obchodní společnost jest pokládati za třetí osobu ve smyslu § 37 ex. ř., oprávněnou k žalobě o nepřipustnost zatímního opatření povoleného soukromému věřiteli veřejného společníka pro jeho soukromý dluh, byly-li jím zasaženy předměty, jež patří do jmění veřejné obchodní společnosti č. 17192; srov. č. 15246, 6351.
- — společenské jmění náleží všem společníkům sdruženým ve veřejnou obchodní společnost dohromady č. 17524.
- — kontrolní právo podle čl. 105 obch. zák. přísluší i za likvidace veřejnému společníku, a to i tenkrát, byl-li vyloučen z provádění likvidace č. 17421.
- — nahlédnutí do obchodních knih likvidující společnosti není zásah do provádění likvidace č. 17421.
- — ve sporu společnosti jsou podle hmotného práva stranou jen její společníci č. 17524.
- — veřejná obchodní společnost, jsouc zastoupena společníkem oprávněným k zastupování, může žalovati společníka nebo býti od něho žalována č. 17524.
- — při žalobě podané veřejnou obchodní společností a jedním veřejným společníkem proti druhému společníku, jde o žalobu podanou dvěma žalobci; pokud jde při tom o obyčejné společenství podle § 11 c. ř. s. č. 17524.
- — veřejná obchodní společnost, která nebyla zúčastněna na rozhodčím řízení provedeném mezi veřejnými společníky, není legitimována k žalobě o bezúčinnost rozhodčího výroku podle § 595 c. ř. s. č. 17524.
- — veřejná obchodní společnost nestane se stranou v rozhodčím řízení ani tím, že v rozhodčím výroku bylo rozhodnuto i o právech a závazcích společnosti č. 17524.
- — pokud jde o nezákonnost, uložil-li pozůstalostní soud veřejné obchodní společnosti předložení bilance s pohrůžkou »přiměřených donucovacích prostředků podle ex. ř.« č. 17278.
- Spolek:** soud jest oprávněn zkoumati rozhodnutí spolku, zda vyloučení člena ze spolku odpovídá stanovám a zda se nepříčí dobrým mravům č. 17386.
- — třeba byl zaměstnanec spolku propuštěn bez výpovědi pracovního poměru jiným spolkovým orgánem než tím, který byl k propuštění povolán podle stanov, je propuštění platné, bylo-li dodatečně schváleno příslušným spolkovým orgánem č. 17443.
- — pro platnost výpovědi služebního poměru spolkem jako zaměstnavatelem rozhoduje, aby se usnesení o výpovědi stalo statutárním orgánem spolku; oznámení výpovědi se může státi i jinak, než je předepsáno stanovami, není-li pro ně ujednána písemná forma č. 17480.
- Spoludlužník solidární** viz heslo: solidárnost závazku.
- Spoluvlastnictví** viz heslo: společenství majetkové.
- Spoluzavinění poškozeného** viz hesla: automobilový zákon, náhrada škody.
- Sportovní klub (footballový)** viz heslo: náhrada škody (§ 1313 a) obč. zák.).
- Spořitelna (zák. č. 302/1920):** i když nebyl služební a disciplinární řád pro úředníky spořitelny schválen ministerstvem vnitra, může platiti vůči zaměstnanci spořitelny, stal-li se součástí obsahu jeho služební smlouvy; smluvci však mohou v služební smlouvě ujednat, že platnost disciplinárního řádu jest odložena až do doby jeho schválení ministerstvem vnitra č. 17363; srov. č. 15743.
- Správa obecní** viz heslo: obec.
- **společné věci** viz heslo: společenství majetkové.
- **v nucené nemovitosti:** útraty vzniklé spory vedenými v nuceným správcem při výkonu exekuce v nucenou správu potom vydražené nemovitosti,

jimiž byl způsoben schodek při vnučené správě, jsou náklady exekuce ve smyslu § 216, odst. 2 ex. ř. a jest je přikázati v pořadí pohledávky, pro kterou byla vnučená správa vedena č. 17289; srov. č. 5087, 5623.

- — povinný jest i po zrušení vnučené správy vázán služebními smlouvami, které sjednal vnučený správce v mezích svého oprávnění, vytčených exekucním řádem č. 17219; srov. č. 9300, 13289, 15763.
- — vnučený správce neodpovídá za porušení služební smlouvy povinným po zrušení vnučené správy č. 17219.
- — pokud vnučený správce nepotřebuje schválení exekučního soudu k ujednání služební smlouvy na určitou dobu č. 17219.
- — nevzdal-li se vnučený správce svého úřadu, nemůže z příčin v jeho osobě vzniklých, na př. pro nemoc, oddalovati předložení konečného účtu o vnučené správě; exekuční soud může v takovém případě přikázati znalci, aby účet sestavil na náklad a nebezpečí prodávajícího vnučeného správce č. 17282.
- — § 115, odst. 3 ex. ř. nerozlišuje mezi prodlžením objektivním a subjektivním č. 17282.
- — exekučnímu soudu je ponecháno, aby při stanovení odměny vnučeného správce posoudil, zda bylo přibrání odborné síly k sestavení účtu účelné a nutné č. 17282.
- — nevyhověl-li exekuční soud pro tentokrátě návrhu knihovního věřitele, aby bylo učiněno opatření, aby mu vnučený správce zaplatil úroky z knihovních pohledávek (§ 120, č. 4 ex. ř.), a poukázal-li ho s těmito nároky na pořad práva, nejde ani o případ § 132, č. 3 ani o případ § 132, č. 4 ex. ř. a stížnost knihovního věřitele proti usnesení exekučního soudu je přípustná č. 17356.
- **držebních a poživacích práv k domu:** exekuce zabavením držebních a poživacích práv k domu dlužníka vystavenému na nemovitosti knihovně připsané třetí osobě č. 17535.
- — výkon takové exekuce a zpeněžení zabavených práv č. 17535.
- — v návrhu na povolení vnučené správy poživacího práva jest zahrnut i návrh na jeho zabavení podle § 331 ex. ř. č. 17535.
- — v povolení vnučené správy poživacího práva soudem není zahrnuto i povolení zabavení tohoto práva č. 17535.
- — spokojil-li se vymáhající věřitel s povolením vnučené správy, nepodává ani opravný prostředek ani návrh na doplnění podle §§ 423, 430 c. ř. s., a stěžuje-li si pouze dlužník, jest usnesení povolující vnučenou správu poživacího práva zrušiti č. 17535.
- **pro vady:** ve sporu ze správy pro vady dobytka musí kupující, který chce užití právní domněnky (§ 925 obč. zák.), nejen postupovati podle § 926 obč. zák., ale též dokázati, že dobytče jím převzaté onemocnělo ve čtrnácti dnech po převzetí některou z nemocí uvedených v nařízení min. sprav. č. 384/1916 ř. z. č. 17197.
- — vzájemný poměr mezi postupitelem, postupníkem a postoupeným dlužníkem při vytýkání vad ze správy po oznámení postupu č. 17183.
- — postoupený dlužník jest i po oznámení postupu (§ 1395 obč. zák.) oprávněn uplatňovati proti postupiteli po včasném a řádném oznámení vad nároky ze správy pro vady, které mu vznikly před postupem proti postupiteli č. 17183.
- — dojde-li mezi postupitelem a postoupeným dlužníkem k mimosoudnímu vyřízení uvedených námitek a důsledkem toho k snížení tržové ceny nebo k zrušení smlouvy (§ 932 obč. zák.), může postoupený dlužník snížení nebo zánik postoupené pohledávky namítati i vůči postupníkovu, avšak jen tehdy, souhlasil-li s takovýmto vyřízením i postupník, nebo dokáže-li ve sporu vedeném postupníkem o zaplacení postoupené pohledávky přípustnost a odůvodněnost námitek a nároků, jež vůči po-

stupiteli uplatnil a které byly vyřízeny snížením tržové ceny nebo zrušením smlouvy č. 17183; srov. č. 3890, 7196, 15762.

- — rozlišení námitek z důvodu ručení ze správy (§ 932 obč. zák.) od námitek nenáležitěho plnění (§ 1052 obč. zák.) č. 17224.
- — jestliže jeden smluvce nepřijme plnění nabídnuté druhým smluvcem a namítá druhému smluvci, naléhajícímu na vzájemné plnění smlouvy, že nabízené plnění nevyhovuje ustanovením smlouvy, nejde o nárok ze správy, nýbrž o námítku nenáležitěho plnění; o námítku ručení ze správy pro vady plnění by šlo jen tehdy, kdyby smluvce nabídnuté přijal jako smluvní plnění č. 17224.

Správce konkursní podstaty viz heslo: konkurs.

— **společné nemovitosti** viz heslo: společenství majetkové.

Správní úřad viz též hesla: pořad práva, židovský majetek.

- souhlas okresního úřadu, potřebný podle § 1 vlád. nař. č. 218/1938 k zcizení nemovitosti, se nedotýká pro obor soukromého práva smluvní volnosti stran, aniž doplňuje nebo nahrazuje jejich smluvní prohlášení č. 17492.
- třebas nebyl v době rozsudku udělen správními úřady pravoplatně souhlas se zcizením nemovitosti, nelze zamítnouti pro předčasnost žalobu, domáhající se výroku, že kupní smlouva o nemovitosti jest pro případ, že správními úřady bude dán souhlas ve smyslu § 1 vlád. nař. č. 218/1938, po právu a že pro ten případ jest zcizitel povinen svoliti a trpěti, aby bylo vloženo pro nabyvatele vlastnické právo ke koupené nemovitosti č. 17492.

Srážky platové viz hesla: obec rozh. č. 17392, výživné rozh. č. 17534.

Stanovy spolku viz heslo: spolek.

Starobní pojištění viz heslo: pojištění sociální.

Starosta obecní viz heslo: obec rozh. č. 17333.

Stát viz též hesla: dražba vnučená nemovitosti (§ 210 ex. ř.), obohaceni bezdůvodné, zaměstnanci státní.

- nároky tuzemských státních příslušníků proti státu na náhradu za válečné úkony hledíc na zák. č. 236/1924 a čl. III. haagské dohody z 20. ledna 1930, č. 184/1932 Sb. č. 17252.
- octla-li se stavba, sousedící se státní silnicí, částečně pod korunou silnice následkem její úpravy, neodpovídá stát za možné znehodnocení a poškození stavby a pozemků k němu náležejících, leda by tu byly podmínky § 1295, odst. 2 obč. zák. č. 17317.
- stát neodpovídá podle předpisů zák. o mot. voz. č. 81/1935 za škodu při nočním cvičení vojska č. 17331.

Státek střední velikosti viz heslo: usedlost střední velikosti.

— **veřejný** viz heslo: obec rozh. č. 17163.

Statkoví úředníci (zák. č. 9/1914 ř. z.): zaměstnavatel, pro kterého složil zaměstnanec patřící k osobám, na které se vztahuje § 1 zák. o statk. úřed. č. 9/1914, vkladní knížku jako jistotu (kauci), není povinen vydati ji po skončení služebního poměru, dokud není jeho nárok na náhradu škody onou jistotou zajištěn, uspokojen; jen tehdy, projevil-li zaměstnanec ve sporu o vrácení vkladní knížky ochotu uspokojiti zaměstnavatele náhradní nárok nedosahující výše vkladu, lze uznati zaměstnavatele povinným k vydání vkladní knížky proti současnému zaplacení náhrady škody č. 17281.

- — nárok na odbytné, tkvící ve vlád. nař. č. 305/1922, kterého se statkový úředník domáhá mezi jinými nároky pro předčasné propuštění, nepodléhá prekluzi podle § 33 zák. č. 9/1914 č. 17398.

- Státní výzkumný ústav včelařský** viz heslo: soutěž nekalá (§ 2 zák. p. n. s.).
 — **zaměstnanci** viz heslo: zaměstnanci státní.
- Stavební podnikatel** viz heslo: žaloba zápůrčí rozh. č. 17254, 17410.
- Stavební ruch:** vážne-li na nemovitostech podle zákona o stavebním ruchu, po případech podle vládních nařízení o stavebním ruchu ve prospěch státu zákaz zcizení nemovitosti, nestačí k platnosti zcizení všeobecný zásadní souhlas ministerstva sociální péče, nýbrž jest potřeba schválení určité tržové smlouvy, kterou má taková nemovitost býti zcizena č. 17474.
- **řád pro Prahu:** ustanovení stavebního řádu pro Prahu o šířce schodů (§ 70, odst. 5) platí jen pro schody hlavní; pro vedlejší schody platí jen tehdy, používá-li se jich v hořejších patrech jako schodů hlavních č. 17299.
- Stávka:** kdy nepatří stávka mezi omluvné důvody zmeškání pracovní doby č. 17264.
- **účasti zaměstnance,** jehož služební poměr se řídí předpisy zákona č. 154/1934, na stávce dělnictva není omluvena jeho nepřítomnost v závodě zaměstnavatelově; tato účast je důležitým důvodem k předčasnému propuštění z pracovního poměru podle § 34, č. 4 řeč. zák. č. 17469.
- Stěhovací řád** viz heslo: výpověď z nájmu.
- Stížnost** viz též heslo: lhůty.
- **ve sporném řízení:** proti usnesení vydanému podle § 82, odst. 1 c. ř. s. není samostatný rekurs přípustný č. 17525.
- **v řízení exekučním:** je-li stížnost podaná podle § 68 ex. ř. řízena na exekuční soud a domáháno-li se v ní zrušení mobilární exekuce co do určitých svršků jako nezákonné, může býti o ní rozhodnuto jen exekučním soudem ve výkonu soudní jurisdikce; proti usnesení exekučního soudu přísluší tomu, kdo je dotčen, samostatný rekurs podle § 65 ex. ř. č. 17181; srov. č. 5098, 8005, Dod. II. k roč. 1938.
- — nevyhověl-li exekuční soud pro tentokrát návrhu knihovního věřitele, aby bylo učiněno opatření, aby mu nucený správce zaplatil úroky z knihovních pohledávek (§ 120, č. 4 ex. ř.) a poukázal-li ho s těmito nároky na pořad práva, nejde ani o případ § 132, č. 3 ani o případ § 132, č. 4 ex. ř., a stížnost knihovního věřitele je proti usnesení exekučního soudu přípustná č. 17356.
- **v řízení o zbavení svéprávnosti:** o zahájení řízení o zbavení svéprávnosti není třeba zvláštního usnesení; osobě, jež má býti svéprávnosti zbavena, přísluší však právo stížnosti č. 17371.
- **dovolací (na třetí stolici): ve sporném řízení:** kdy nelze odporovati změně žaloby č. 17248.
- — jestliže soud první stolice jednal o změně žaloby a odvolací soud to výslovně v důvodech rozsudku potvrdil, není proti rozhodnutí v otázce změny žaloby dalšího opravného prostředku, třeba se první soud ani v důvodech svého rozsudku o změně žaloby nezmínil č. 17248.
- — nejde o otázku příslušnosti ve smyslu § 528 c. ř. s., nýbrž o otázku přípustnosti pořadu práva, jde-li o to, zda je tuzemský soud příslušný k zahájení vyrovnacího řízení č. 17332.
- **v exekučním řízení:** bylo-li při nuceném vyklizení nemovitosti, povoleném k návrhu jednoho z více vydražitelů, z nichž každý při téže dražbě vydražil jinou nemovitost povinného, zasaženo do práv druhého vydražitele, přísluší tomuto vydražiteli proti povolení nuceného vyklizení nemovitosti jen žaloba podle § 37 ex. ř., nikoliv rekurs č. 17378.
- — předpis § 239, odst. 3 ex. ř. neplatí, je-li předmětem rozvrhového usnesení jen rozvrh hyperochy č. 17379.
- **v prozatímních opatřeních** viz heslo: prozatímní opatření.
- — přípustnost dovolacího rekursu proti změnujícímu rozhodnutí o určení náhrady škody za újmy podle § 394 č. 17226.

- **ve vyrovnacím řízení:** nejde o otázku příslušnosti (§ 528 c. ř. s.), nýbrž o otázku přípustnosti pořadu práva, jde-li o to, zda je tuzemský soud příslušný k zahájení vyrovnacího řízení č. 17332.
- **samostatná** viz heslo: stížnost v řízení sporném rozh. č. 17525.
- Strážník obecní** viz heslo: zaměstnanci obecní rozh. č. 17497.
- Stroje** viz heslo: příslušenství (§ 297 a) obč. zák.).
- Substituce fideikomisární:** pozůstalostní nemovitosti, které jsou stíženy svěrenským náhradnictvím, a nemovitosti, náležející sice povolánímu dědici, avšak zatížené omezením jeho vlastnického práva zákazem zcizení ve prospěch svěrenského náhradníka, nemohou býti zástavou pro zajištění substitučních nároků, týkajících se pozůstalostních nemovitostí a příslušenství pozůstalostních nemovitostí č. 17275.
- — svěrenský náhradník jest účastníkem řízení o projednání pozůstalostního jmění, stíženého svěrenským náhradnictvím, a je proto oprávněn k rekursu proti rozhodnutí pozůstalostního soudu, že se pohledávka proti zůstaviteli přihlášená do jeho pozůstalosti zařaduje do pasiv pozůstalosti; nemá však oprávnění k rekursu proti rozhodnutí pozůstalostního soudu, že se část jmění zařaduje do aktiv pozůstalosti č. 17275.
- — jestliže nemovitost, kterou dlužník prodal odporovatelnou smlouvou, byla zatížena neplatnou fideikomisární substitucí, nebrání poznámka fideikomisární substituce odporujícímu věřiteli ve vedení exekuce k uspokojení jeho pohledávky bez omezení i na podstatu nemovitosti č. 17324.
- Svědci posledního pořízení** viz heslo: pořízení poslední.
- Svéprávnost** viz hesla: nezletilý, zbavení svéprávnosti, způsobilost procesní.
- Svěrenské náhradnictví, svěrenský náhradník** viz heslo: substituce fideikomisární.
- Symbolická tradice (znamením)** viz heslo: převod vlastnictví (§ 427 obč. zák.).
- Šafář** viz heslo: vysvědčení o zaměstnání rozh. č. 17452.
- Šekový účet:** jeho převod rozh. č. 17475 u hesla: převod.
- Škoda** viz hesla: hory, náhrada škody (§ 1293 obč. zák.).
- Školník** viz heslo školství rozh. č. 17521.
- Školství:** místní školní rada není právnická osoba a nemá ani způsobilost býti stranou ani před soudem vlastním jménem jednati č. 17284.
- místní školní rada není oprávněna, aby vlastním jménem vymáhala exekučně na politické obci příspěvek k úhradě školního rozpočtu č. 17284.
- služební poměr mezi školníkem a místní školní obcí je vždy poměrem soukromoprávním č. 17521.
- při zkoumání otázky, zda došlo mezi školníkem a školní obcí platně k služební smlouvě, jest se zabývatí namítanou neplatností usnesení místní školní obce, z nichž se odvozuje její smluvní projev č. 17521.
- zaměstnanec se může při uzavření služební smlouvy platně vzdáti nároku na plné započtení legionářských let do služební doby výměrou, určenou zákonem č. 462/1919 č. 17521.
- Školní rada místní** viz heslo: školství.
- Špeditér** viz heslo: zasilatel.
- Testament** viz heslo: pořízení poslední.
- Tiseň** viz heslo: neplatnost (nicotnost) smlouvy podle § 879, č. 4 obč. zák.
- Tiskárna, tiskař (sazeč)** viz heslo: zaměstnanci soukromí.
- Titul exekuční** viz heslo: exekuce (§ 1 ex. ř.).
- Titul k nabytí vlastnictví** viz heslo: nabytí vlastnictví.

Tmavá noc viz heslo: automobilový zákon rozh. č. 17236.
Továrna viz heslo: příslušenství podle § 297 obč. zák.
Tradice (odevzdání) viz heslo: převod vlastnictví.
Trat: pojem tratí ve smyslu žel. zák. č. 87/1937 viz heslo: náhrada škody drahou.
Trestní rozsudek viz heslo: rozsudek trestní.
Trestný čin: ve smyslu §§ 1331, 1332: náhrada škody vzešlé trestním činem č. 17347 u hesla: náhrada škody (§ 1323 obč. zák.).
Trhová smlouva viz heslo: smlouva kupní.
Třetí osoba viz hesla: automobilový zákon, exekuce podle § 331 ex. ř. (rozh. č. 17335), náklad podle § 1042 obč. zák., nesporné řízení (rozh. č. 17365, 17248, 17394), pojištění smluvní (rozh. č. 17468), sociální (rozh. č. 17498), usedlost střední velikosti.
Tuzemské soudnictví viz heslo: příslušnost rozh. č. 17352.
Tuzemsko viz hesla: cizina, dluhopisy dílčí.

Účastník knihovního řízení viz heslo: knihovní zákon.
 — **nesporného řízení** viz heslo: nesporné řízení.
Účet šekový viz heslo: převod šekového účtu.
 — **konečný o nucené správě:** exekuční soud jest oprávněn dát sdělati konečný účet o nucené správě na náklady a nebezpečí vnuc. správce prodávajícího s jeho předložením, ať jde o prodloužení objektivní nebo subjektivní, nevzdal-li se vnuc. správce svého úřadu č. 17282 u hesla: správa vnucená.
Uhrazovací jistina viz heslo: dražba vnucená nemovitosti (§ 225, 226 ex. ř.).

Uchova viz heslo: pojištění smluvní (§ 67 zák. o poj. smlouvě).
Újma ve smyslu § 1293 obč. zák. viz heslo: náhrada škody (§ 1293 obč. zák.).

Úkony válečné viz heslo: válečné úkony.
Uložení u soudu viz heslo: služení u soudu.
Umoření viz heslo: dražba vnucená nemovitosti (§ 216 ex. ř. anuity).
Upadek viz heslo: konkurs.
Úplatná smlouva viz heslo: smlouva úplatná.
Upomínací řízení (zák. č. 67/1873): pro upomínací řízení neplatí § 552, odst. 4 c. ř. s. č. 17337.
 — — vzetí upomínací žaloby zpět se řídí předpisem § 237 c. ř. s. a § 19 zák. o upom. říz. č. 67/1873 č. 17337.

Upomínka viz heslo: splátkové obchody rozh. č. 17326, zemědělci (zemědělské úlevy) rozh. č. 17450.
 — upomínku podle § 20 vládn. nař. č. 250/1935 nenahrazuje žaloba nebo exekuční návrh.

Úprava pachtovného při zemědělském pachtu (vládn. nař. č. 164/1933 a 218/1936): byl-li pachtýřův návrh na úpravu pachtovného (§ 8 vládn. nař. č. 168/1936) v nesporném řízení (§ 13 uved. vládn. nař.) pravoplatně zamítnut, třebaš jen pro jeho opožděnost, má rozhodnutí předurčující význam i pro spor, v němž se propachtovatel domáhá na pachtýři nedoplatku pachtovného č. 17209.
 — — § 16 vládn. nař. č. 218/1936 se vztahuje jen na pachtýře, kterým bylo pachtovné upraveno vládním nařízením č. 164/1933, nikoli i na případy, kdy došlo mezi pachtýřem a propachtovatelem k dobrovolné dohodě na jiném základě č. 17209; srov. č. 10446, 13659.
 — — cen uvedených ve vyhláše min. zemědělství č. 293/1936 lze užití pouze pro výpočet v případě § 3 vládn. nař. č. 168/1936, nikoli též na případ uvedený v § 2 uved. vládn. nař. č. 17209; srov. č. 14046, 13659.
 — — pojem »cena obilí« podle vládn. nař. č. 218/1936 č. 17273.

— — propachtovatel, který se při sjednání pachtovní smlouvy z doby před 15. červencem 1936 s pachtýřem donodl, že se pachtovné vypočte podle prodejních cen obilí, při čemž však nedošlo k jiné dohodě o snížení ceny obilí o příspěvky pro obilní ústav (čl. I, odst. 2, vládn. nař. č. 218/1936), má nárok na pachtovné, vypočtené podle prodejních cen obilí, zmenšených o příspěvek pro obilní ústav č. 17273.
 — — jestliže se smluvci za účinnosti vládních nařízení č. 137/1934 a č. 280/1934 dohodli, že se po dobu trvání obilního monopolu nemá vzít za poklad ceny obilí aritmetický průměr ceny výkupní a prodejní, nýbrž jen cena prodejní, nemá na tuto úmluvu vliv ustanovení čl. I, odst. 1 vládn. nař. č. 218/1936 č. 17325.
 — — taková úmluva byla dovolena podle vládn. nař. č. 280/1934 (§ 3) a je dovolena i podle vládn. nař. č. 218/1936 č. 17325.
Upuštění od exekučního řízení viz heslo: exekuce (§ 39, č. 6 ex. ř.).
Úraz viz hesla: automobilový zákon, náhrada škody.
Úrazové pojištění viz heslo: pojištění úrazové.
Určitost žalobní žádosti (petitu) viz heslo: žaloba (žalobní žádost).
Určovací žaloba viz heslo: žaloba určovací.
Úroky viz též heslo: dražba vnucená nemovitosti (§ 216 ex. ř., úroky).
 — nejde o případy § 132, č. 3, 4 ex. ř., nevyhověl-li exekuční soud návrhu knihovního věřitele, aby vnucený správce zaplatil úroky z knihovních pohledávek č. 17356.
Úřední komisař, dosazený v Sudetech do podniku viz heslo: složení u soudu (§ 1425 obč. zák.).
Úředníci statkovi viz heslo: zaměstnanci statkovi.
 — **státní** viz hesla: výživné, zaměstnanci státní.
Usedlost střední velikosti (zák. č. 68/1908 čes. z. z.): předpisů zák. č. 68/1908 čes. z. z. o dělení dědictví při rolnických usedlostech střední velikosti nelze užití v případech, v nichž nejsou splněny podmínky § 1, odst. 3, §§ 3 a 14 uved. zák. a v případech, v nichž je naprosto vyloučeno, třebaš jsou tu podmínky uvedených předpisů, aby bylo dosaženo účelu zákona — zachování hospodářské síly rolnického stavu č. 17473.
 — — pozůstalost je možno projednat podle předpisů uved. zák., poskytně-li třetí osoba dědiců potřebný kapitál na úhradu investic, které jsou nutny k řádnému hospodaření na usedlosti, vytvoří-li se právě poskytnutím těchto finančních prostředků takový stav, že přejímatel pak bude moci obstát č. 17473.
 — — nestačí pouhé prohlášení třetí osoby bez uvedených podmínek a záruk za jeho splnění č. 17473.
 — — pozůstalostní soud nesmí otázku existence pozůstalostního dluhu řešit jako předurčující otázku podle § 25 nesp. říz., nýbrž jen podle zvláštních zákonných předpisů, které ji upravují, a to §§ 105 a 136 nesp. pat. č. 17473.
 — — o dávodech, které vylučují dědice z převzetí statku (§ 6 uved. zák.) lze rozhodnouti v pochybných případech již v době, kdy v pozůstalostním řízení ještě není rozhodnuta otázka, zda vůbec bude pozůstalost projednána podle zák. č. 68/108 čes. z. z. č. 17473.
Uschování soudní zabavených svršků viz heslo: náhrada škody (odpovědnost vymáhajícího věřitele).
Uspokojení viz hesla: dražba vnucená nemovitosti (§ 216 ex. ř.), konkurs.
Usus viz heslo: užívání.
Usus fructus viz heslo: exekuce (§ 331 ex. ř.).
Útraty viz heslo: dražba vnucená nemovitosti (§ 216, posled. odst. ex. ř.).

- při rozvrhu nejvyššího podání viz heslo: dražba vnučená nemovitosti (§ 216, č. 4 a posl. odst. ex. ř.).
- **spor:** útraty, které byly přisouzeny v opozičním sporu (§ 35 ex. ř.) oprávněnému k výživě ze zákona, nepoužívají výhod (§ 46 zák. o pens. poj.) stanovených pro exekuci k vymáhání výživného č. 17166; srov. č. 9322, náklady exekuce ve smyslu § 216, odst. 2 jsou též útraty vzniklé spory vedenými vnuč. správcem při výkonu exekuce vnuč. správou, jimiž byl způsoben schodek č. 17289.
- — nárok na náhradu útrat sporu, který vedl odesílatel s adresátem zásilky a v němž odesílatel podlehl, ježto se zásilka ztratila zavinením špeditéra, není příslušenství nároku na náhradu za ztrátu zboží podle čl. 386 obch. zák. a nepromlčují se tudíž ve lhůtě podle uvedeného článku, nýbrž v tříleté promlčecí lhůtě podle § 1489 obč. zák. č. 17368.
- — **Uvedení v omyl** viz heslo: omyl.
- **Úvěř** viz heslo: smlouva zprostředkovatelská.
- **Úvěřová hypoteka** viz heslo: hypoteka kauční.
- **Uveřejnění jména původce díla** viz heslo: původské právo rozh. č. 17256.
- **rozsudku** viz heslo: soutěž nekalá rozh. č. 17408.
- **Uznání** viz též heslo: smír.
  - nejde-li o uznávací smlouvu, nýbrž jen o jednostranný slib k splnění náhradní škody, promlčuje se náhradní nárok v tříleté lhůtě promlčecí, která se počíná po uznávacím projevu znova č. 17171.
  - **otcovství** viz heslo: otec nemanželský rozh. č. 17509.
- **Užívání** viz též heslo: služebnost.
  - užívací právo k rodinné hrobce na obecním hřbitově nelze pokládati za soukromé užívací právo (§ 504 obč. zák.), a nelze na ně vésti exekuci ani je pojmouti do konkursní podstaty č. 17261; srov. č. 10379.
- **Vada formální** viz heslo: oprava podle §§ 84, 85 c. ř. s.
  - řízení viz heslo: dovolání (důvod podle § 503, č. 2 c. ř. s.).
- **Vadium** viz heslo: exekuce na pohledávky.
- **Válečné úkony** nároky státních příslušníků proti státu na náhradu za válečné úkony hledič na zák. č. 236/1924 a čl. III haag. úmluvy č. 184/1932 Sb. č. 17252.
- **Vázanost soudu** odsuzujícím trestním nálezem viz rozh. č. 17483 u hesla: rozsudek trestní (§ 268 c. ř. s.).
  - rozhodnutím úrazové pojišťovny viz heslo: pojištění úrazové.
- **Včelí med** viz heslo: soutěž nekalá (§ 2 zák. p. n. s.).
- **Včítání poštovní dopravy do lhůty** viz heslo: lhůta podle § 89 zák. o org. s.
- **Vdova po živnostníkově** viz heslo: živnost rozh. č. 17203, 17229.
- **Veřejnoprávní korporace:** služební požitky a právní nároky zaměstnanců veřejnoprávních korporací, tedy i obcí, nesmějí sice přesahovati míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních a rodinných poměrů, nemusí jí však dosahovati č. 17497.
- **Veřejný statek** viz heslo: rybolov rozh. č. 17163.
- **Věc hromadná** viz heslo: převod vlastnictví (§ 427 obč. zák.).
  - zahájená (ve spor uvedená) viz heslo: rozepře zahájená.
  - **umělecké nebo kulturní hodnoty** viz heslo: zkrácení přes polovici ceny.
    - — § 934 obč. zák. platí i pokud jde o věci umělecké nebo kulturní hodnoty č. 17455.
- **Věci vnučené (inventa et illata)** viz heslo: zadržovací právo podle § 1101 obč. zák.

- **Věřitel pozůstalostní** viz heslo: oddělení jmění.
- **Vinkulace pojišťky** viz heslo: pojištění smluvní (požární).
- **Vklad kmenový** viz heslo: společnost s ruč. omezeným.
  - **knihovní** viz heslo: knihovní vklad.
- **Vkladní knížka** viz heslo: knížka vkladní.
- **Vkladní list** viz též heslo: exekuce (§ 54, č. 3 ex. ř.).
  - — pokud nevyhovuje návrh na zabavení nároku na vydání vkladního listu předpisu § 54, č. 3 ex. ř. č. 17401.
- **Vlastnictví** viz též hesla: nabytí vlastnictví, převod vlastnictví, sousedské právo, výhrada vlastnictví, žaloba zápůrčí.
  - přenecháním motorového vozidla vlastníkem jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečenství jest rozuměti jen takový stav, za kterého je vlastník onoho vozidla úplně vyřazen z jeho provozu a za něhož se celý provoz přenechává výhradně jiné osobě na její vlastní účet a nebezpečenství č. 17175.
- **Vnesené věci** viz heslo: zadržovací právo podle § 1101 obč. zák.
- **Vnučená dražba, správa** viz hesla: dražba vnučená, správa vnučená.
- **Voda** viz též heslo: rybolov.
  - obci jako správce veřejného statku nepřísluší právo rybolovu; nejde o vlastní vody obce, protékající řekou, které je veřejným statkem č. 17163.
  - **spodní:** pokud je podnikatel hor odpovědný za vysušení pozemků dolováním č. 17270.
- **Vodní družstvo:** doba, po kterou trvá přednostní právo příspěvků k vodnímu družstvu (§ 23 zák. č. 93/1869 ř. z. a § 61 zák. č. 65/1870 mor. z. z.), se neprodukuje jejich knihovním vkladem ani tehdy, byly-li vloženy jako přednostní č. 17247.
  - — podle § 1486, č. 1 obč. zák. nelze posuzovati nárok vodovodního družstva proti bývalému členu na náhradu nákladů za zřízení vodovodu; jde o nárok z poměru členského, nikoli z poměru dodávkového nebo z poměru provedených prací nebo díla č. 17348.
- **Vojské (manévrové) cvičení** viz heslo: vojsko.
- **Vojsko:** stát neodpovídá podle předpisů o motorových vozidlech za škodu způsobenou jejich provozem při manévrovém cvičení vojska, třebaš dal příkaz k opatřením, která odporují předpisům o jízdě vozidly (jízda po silničním okraji pro pěší [banketu], noční jízda bez světla) a třebaš bezpečnostní opatření, nařízená po dobu manévrových cvičení správními úřady, nebyla dostatečná č. 17331.
- **Vozová cesta** viz heslo: služebnost pozemková.
- **Všeobecný pensijní ústav** viz heslo: pojištění pensijní.
- **Vůle poslední** viz heslo: pořízení poslední.
- **Výbor** jako volné sdružení viz heslo: farní obec.
  - **spolkový** viz heslo: spolek.
  - **závodní** viz heslo: závodní výbory.
- **Vybrání pohledávky** viz heslo: příkázání k vybrání.
- **Vydražitel** viz heslo: dražba vnučená.
- **Vydržení** viz heslo: rybolov.
- **Výherní list** viz heslo: losy.
- **Vyhledávací zásada** viz heslo: zásada vyhledávací.
- **Výhoda ve smyslu § 8 vlád. nař. č. 77/1936** viz heslo: nezaměstnaní.
- **Vyhotovení rozhodčího výroku** viz též heslo: rozhodčí soud.
- **Výhrada vlastnictví:** výhrada práva vlastnictví k strojnímu zařízení továrny č. 17318.
  - — nemá-li právní řád místa, kde továrna nemovitost leží, ustanovení odpovídající § 297 a) obč. zák., jest otázkou významu výhrady práva vlastnického k strojnímu zařízení posouditi podle předpisů platných před zavedením III. části novely k obč. zák. č. 17318.

- — souhlasil-li dodavatel strojního zařízení, ač si vlastnictví k němu vyhradil, s tím, aby vlastník nemovitosti určil strojní zařízení k trvalému užívání při tovarné, aniž vyznačil patrným způsobem zevně, že strojní zařízení zůstává jeho vlastnictvím, nemůže uplatňovat své vlastnictví vůči třetím osobám č. 17318.
- — co musí tvrdit žalobce, žádající vrácení věci prodané s výhradou práva vlastnického č. 17326.
- Výchova** viz hesla: dítě manželské, otec manželský, výživné.
- Výchovná opatření:** § 268 c. ř. s. neplatí, jde-li o výchovná opatření podle § 1, odst. 2 zák. č. 48/1931 č. 17353.
- Vyjevovací přísaha** viz heslo: přísaha vyjevovací.
- Výkaz nedoplatků** viz heslo: dražba vnucená nemovitosti (§ 216, č. 6 ex. ř.).
- Výklad:** § 91 obč. zák. č. 17382.
  - divadelního řádu č. 17393.
  - ustanovení § 6 zák. č. 44/1928 ve znění vyhlášky č. 62/1934 č. 17238.
  - pojistných podmínek č. 17375 u hesla: pojištění smluvní.
  - ustanovení § 18, odst. 2 přídav. zák. č. 75/25 č. 17367.
  - § 1 zák. p. n. s.; k výkladu § 1 č. 17389, 17390, 17454.
  - pokud není nezákonnosti výklad § 4 vládn. nař. č. 265/1938 se zřením na § 10 řec. nař. a § 17 zák. o spol. s r. o. č. 17235.
  - výklad § 278 ex. ř. č. 17285.
  - k výkladu vládn. nař. č. 250/1935 č. 17377.
  - k výkladu § 12 vládn. nař. č. 250/1935 č. 17336.
  - k výkladu § 3, lit. d) vládn. nař. č. 150/1937 č. 17384.
- Vyklizení** viz hesla: výpověď z nájmu rozh. č. 17461 a žaloba podle § 37 ex. ř. rozh. č. 17378, 17520.
- Vykonavatel poslední vůle:** vykonavatel posledního pořízení není pasivně legitimován k žalobě o neplatnost posledního pořízení č. 17373.
- Výkonný orgán:** k nabytí vlastnictví k movitým věcem vydraženým v exekuční dražbě stačí, že výk. orgán vydal potvrzení, že věci byly vydraženy a nejvyšší podání za ně zapláceno, a že prohlásil, že ony věci jsou nyní vydražitelným vlastnictvím č. 17285.
- Vyloučení člena spolku:** pokud je soud oprávněn přezkoumat rozhodnutí spolku o vyloučení člena č. 17386 u hesla: spolek.
  - **soudce:** § 189, odst. 1, druhá věta konk. ř. se netýká případů, v nichž konkursní soud nevykonává dohlédací moc nad konkursním komisařem podle předpisů konkursního řádu, nýbrž rozhoduje jako procesní soud ve sporech zahájených u něho podle ustanovení §§ 112, odst. 2 a 113, odst. 1 konk. ř. č. 17488.
  - o vyloučení soudců z vykonávání soudcovského úřadu ve sporech podle §§ 112 a 113 konk. ř. platí všeobecné ustanovení § 20 j. n. č. 17488.
  - konkursní komisař, který odkázal konkursního věřitele s popřenou pohledávkou podle § 112, odst. 4 konk. ř. na poř. dpráva, není vyloučen podle § 20, č. 5 j. n. z vykonávání soudcovského úřadu ve sporu zahájeném o této popřené pohledávce konkursním věřitelem podle § 113, odst. 1 konk. ř. č. 17488.
- Vylučovací nárok** v konkursu viz heslo: konkurs.
  - žaloba viz heslo: žaloba podle § 37 ex. ř.
- Výmaz z pozemkové knihy** viz heslo: knihovní výmaz.
- Výmazná kvitance** viz heslo: rukojemství (§ 1358 obč. zák.).
- Výměnek** viz též heslo: služebnost bytu.
  - § 330 ex. ř. nebrání právnímu zástupci ve vedení exekuce k vymožení útrat, které byly výměnkář přisouzeny v jeho sporu o zadrželé výměn-

kářské dávky a s vymoženými výměnkářskými dárkami zajištěny na nemovitosti zatížené výměnkem č. 17366.

Vynález viz heslo: patent rozh. č. 17361.

— podmínky zaměstnancových nároků podle § 5, odst. 4 pat. zák. č. 17361 u hesla: patent.

Výpověď z nájmu: bylo-li nájemci v soudní výpovědi uloženo, aby vyklidil byt »v ustanovený čas« bez bližšího poučení, jest tím podle okolností jednotlivého případu rozuměti čas, který jest určen ve výpovědním a stěhovacím řádě (pro Čechy nař. zem. pres. v Praze z 8. května 1934, č. 119 Sb.); tu se počíná lhůta vytčená v § 575, odst. 3 c. ř. s. teprve po uplynutí lhůty k plnění podle řečeného výp. a stěh. řádu (§ 6, odst. 3) č. 17461.

Výpověď pojistné smlouvy viz rozh. č. 17441 u hesla: pojištění smluvní (§§ 65, 66 zák. o poj. smlouvě).

— z hospodaření podle § 12 náhr. zák.: kdo dal pro svůj vlastní právní nebo hospodářský zájem st. poz. úřadu podnět k výpovědi určité osoby z hospodaření (§ 12 náhr. zák.), neodpovídá vypověděnému za škodu vzniklou výpovědí č. 17279.

— ze služebního »pracovního« poměru: předpoklady platnosti výpovědi dané zaměstnavatelem-spolkem č. 17480.

— sjednání služebního poměru na určitý čas (§ 30 zák. o soukr. zaměst. č. 154/1934); výpověď zaměstnance podle § 31, odst. 1, 2 a) řec. zák. nemá tu význam č. 17481.

— nesprávně daná výpověď nepůsobí pro nejbližší časové období, nýbrž účinkuje co do zrušení pracovního poměru jako řádná výpověď č. 17513.

Výpovědní a stěhovací řád (pro Čechy č. 119/1934 Sb.) viz heslo: výpověď z nájmu rozh. č. 17461.

Vypůjčitel motorového vozidla: pokud je provozovatelem jízdy určené k odevzdání vozidla půjčitel č. 17349.

Výrok rozhodčí viz též heslo: rozhodčí soud.

— rozhodčí musí podepsati prvopis a vyhotovení rozhodčího výroku až tehdy, jsou-li úplně sepsány č. 17395.

Vyrovnání soudní (zák. č. 64/1931) viz též rozh. č. 17211 u hesla: žaloba určovací (§ 228 c. ř. s.).

— čl. X., odst. 3 úvoz. ustan. k vyr. ř. viz níže rozh. č. 17193 u § 63 vyr. ř.

— § 1: v návrhu na zahájení vyrovnacího řízení musí návrhové, jehož bydliště (sídlo) nebo podnik není v tuzemsku, přesně a určitě uvést, kde jest v tuzemsku jeho majetek a v čem záleží č. 17332.

— nejde o otázku příslušnosti ve smyslu § 528 c. ř. s. (§ 70 vyr. ř.), nýbrž o otázku přípustnosti pořadu práva, jde-li o to, zda je tuzemský soud příslušný k zahájení vyrovnacího řízení č. 17332.

— § 63: podle vyrovnání soudem potvrzeného a podle výpisu ze seznamu přihlášek nelze povolití exekuci, bylo-li vyrovnání věřiteli přijato a skončeno před účinností vyrovnacího řádu č. 64/1931 (před 1. srpnem 1931) č. 17193; srov. č. 13471, 13408, 12303, 11689.

— § 67. pokud nenastávají účinky § 67 vyr. ř. č. 17383.

— plenární rozh. č. 7760 Sb. n. s. nepozbylo významu za účinnosti nového vyrovnacího řádu (zák. č. 64/1931) č. 17383.

— účinky § 67 vyr. ř. nenastanou, nezaplát-li dlužník včas nepatrný zlopek vyrovnací splátky jen z početního omylu a omluvitelného nedopatření, aniž počítal též s doručným poplatkem; totéž platí pro zemědělské vyrovnací řízení (§ 3 vládn. nař. č. 76/1936) č. 17383.

— zemědělské (vládn. nař. č. 176/1936): lhůta k podání návrhu na zahájení zemědělského vyrovnacího řízení jest lhůta formálního práva a platí o ní předpis § 89, odst. 1 zák. o org. soud. č. 17286.

- § 3: i ve vyrovnacím řízení zemědělském platí zásada, že účinky § 67 vyr. ř. nenastanou, nezaplátí-li vyrovnací dlužník včas nepatrný zlomek vyrovnací splátky jen pro početní omyl a omluvitelné nedopatření, na př. že nepočítal s doručným poplatkem č. 17383.
- vyrovnací kvotu jest určití a platí z celé k vyrovnání přihlášené, v čas přijetí vyrovnání ještě nezaplacené pohledávky, a to i z její části, která je zajištěna odděleným právem zástavním na nemovitostech zemědělského podniku č. 17351.
- pokud není poznámka o zániku práv podle §§ 9, odst. 1 a 10 vládn. nař. č. 76/1936 vymazána, jest sice zemědělský vyrovnací dlužník oprávněn se svolením vyrovnacího soudu zciziti nemovitost zemědělského podniku, na které podmíněčně zanikají knihovní břemena na ní váznoucí, avšak ono povolení vyrovnacím soudem se nikterak nedotýká břemen jen podmíněčně zanikajících a jest je přenéstí při odepsání části dotčené nemovitosti do nové knihovní vložky s řečenou poznámkou č. 17350.
- uvedl-li vymáhající věřitel v exekučním návrhu mimo jiné údaje, jichž je třeba k povolení exekuce (§§ 3, 54, 55 ex. ř.), že vymáhaná pohledávka je zajištěna zástavním právem na nemovitosti dlužníka, proti němuž bylo zahájeno zemědělské vyrovnací řízení, že však zástavní právo vymáhajícího věřitele na oddělené uspokojení není tímto řízením dotčeno (§§ 13, 14 vyr. ř., §§ 3, 9 vládn. nař. č. 76/1936), a že jde o nemovitost, která není nemovitostí zemědělského podniku (pískový lom), a osvědčil-li tato tvrzení, nepřekáží ustanovení § 21, odst. 1 řeč. vládn. nař. povolení exekuce vnučenou správou č. 17313.
- osvědčení tvrzení lze po případě spatřovati již v tom, že byla témuž věřiteli na tutéž nemovitost za stejných okolností již jednou exekuce vnučenou správou povolena č. 17313.
- odklad exekučních úkonů, nařízený vyrovnacím komisařem podle § 9 a) vládn. nař. č. 76/1936 ve znění čl. I, č. 4 vládn. nař. č. 259/1936 v dražebním řízení, nepřekáží povolení exekuce vnučenou správou č. 17313.

Výsadní (přednostní) zástavní právo viz heslo: dražba vnučená nemovitosti (§ 216, č. 2 ex. ř.).

Výslech stran ve Francii před juge de paix bez poučení o možné přísaze č. 17214. — provedení důkazu v cizině je platné, vyhovuje-li právu platnému v místě jeho provedení; to, že se provedení důkazu nestalo podle platných předpisů cizího státu, musí tvrditi a dokázati dotčená strana č. 17214; srov. č. 16213.

Vysvědčení: lze se domáhati služebního vysvědčení, v němž zaměstnancova činnost jest označena pojmenováním »šafář« č. 17452. — s pojmenováním »šafář« je spojen určitý pojem vyčerpávající rozsah a povahu zaměstnancovy činnosti č. 17452. — lze pokládati za šafáře zaměstnance, který obstarával na menším statku za nepřítomnosti zaměstnavatelovy menší dispozice, přikazoval koně, dozíral na postup ženských prací na poli, pracoval i sám s traktorem, s koňmi nebo i ručně č. 17452.

Vyvláštění podle zák. č. 20/1920: k výkladu § 8 zákona č. 20/1920 o vyvláštění pozemků pro stavbu obytných nebo veřejných budov č. 17178; srov. č. 14880.

- byl-li vyvlastňovací nálezh zrušen, poněvadž se stavbou nebylo započato ve lhůtě stanovené v § 4 dotč. zák., má vyvlastněný proti vyvlastňovateli nárok na náhradu škody, která mu vzešla provedením vyvlastňovacího řízení zrušením vyvlastňovacího nálezu, a to i tehdy, když vyvlastňovatel nemá žádnou vinu a později bylo dosaženo účelu zamýšlené stavby č. 17178.
- doba rozhodující pro určení řečeného náhradního nároku č. 17178; srov. č. 14880.

- nároku na vydání zisku, jehož vyvlastňovatel dosáhl změnou vyvlastněného pozemku s jiným pozemkem, může se vyvlastněný domáhati na vyvlastňovateli pro bezdůvodné obohacení (§ 1435 obč. zák.) č. 17178; srov. č. 12806.
- Výzkumný ústav včelařský** viz heslo: soutěž nekala (§ 2 zák. p. n. s.).
- Výživné:** útraty, které byly přisouzeny osobě oprávněné k výživě ze zákona ve sporu o nepřipustnost exekuce (§ 35 ex. ř.), nejsou útraty vzniklé vymáháním výživného a nepoživají výhod stanovených pro exekuci pro výživné ze zákona č. 17166.
- k odnětí otcovské moci podle § 177 obč. zák. stačí zanedbání výživovaci povinnosti po delší dobu, je-li výchova dítěte svěřena jiné osobě č. 17186 u hesla: otec manželský.
- jde o případ uvedený v § 502, odst. 3 c. ř. s., domáhá-li se manželka zvýšení smírem stanoveného výživného s poukazem na pokles hodnoty koruny č. 17399 u hesla: dovolání (nepřipustnost).
- § 1389 obč. zák.: zvýšení důchodu povinného zmírněním platových srážek jest okolností, na niž smluvci mohli pomýšleti č. 17534.
- **podle výživ. zák. č. 4/1931:** pro závazek podle § 3 výživ. zák. rozhoduje skutečnost, že třetí osoba poskytuje výživu anebo jiné prostředky, netvrdí-li, že nevěděla o závazku povinného, a nelze ze zjištěných skutečností usuzovati, že by při obyčejné bedlivosti nemohla poznati, že svou podporou maří nebo ztěžuje plnění závazku k výživě č. 17409.
- **manželského dítěte:** dítě se může po nabytí svéprávnosti vzdáti pohledávky na výživné a upustiti od pokračování v exekučním řízení zahájeném matkou dítěte, do jejichž rukou mělo být výživné placeno č. 17432.
- jestliže podle dohody rozvedených manželů (§ 142 obč. zák.) byly děti ponechány se schválením opatrovníckého soudu v matčině výživě a výchově a otec se zavázal k placení výživného dětí v penězích, nemění se nic na jeho závazku platiti výživné v penězích později vydaným usnesením opatrovníckého soudu, které ukládá matce vydání dětí do výživy a výchovy otci, ledaže se děti octnou opět v jeho výživě a výchově; uvedeným usnesením vznikl otci jen proti matce dětí nárok na jejich vydání, usnesení samo však není skutečností zrušující nebo zastavující exekuci vymáhaný nárok dětí na výživné v penězích (§ 35 ex. ř.) č. 17435.
- jest nezákonnost, nebyla-li v řízení o uložení výživovaci povinnosti vzdálenější osobě, vyjmenované v § 143 obč. zák. (dědovi), zjištěna nezpůsobilost k výdělků bližší osoby (otce a matky dítěte) a nemajetnost oprávněného k výživě (vnučka) č. 17500.
- **nemanželského dítěte:** přísluší-li nemanželskému dítěti nárok na výživu proti nemanželskému otci (§ 166 obč. zák.) a zároveň proti pěstounovi, který se zavázal v pěstounské smlouvě, schválené poručenským soudem poskytovat mu svým nákladem náležitou výživu, šaty a jiné potřeby i lékařské ošetření, má nemanželské dítě nárok jen na jednu výživu a lze jej proti nemanželskému otci uplatniti jen tehdy a potud, jestliže a pokud pěstoun není s to, aby je živil č. 17355.
- vyživovací povinnost nemanželského otce k nemanželskému dítěti trvá nadále, po případě oživne, není-li dítě pro duševní (nervovou) nemoc samo s to, aby využilo svých pracovních schopností k vlastní obživě č. 17426.
- pokud tu není způsobilost dítěte k samostatné výživě č. 17426.
- **manželky:** k výkladu § 91 obč. zák. č. 17382.
- pokud jest při posouzení hospodářské mohoucnosti výživou povinného přihlížeti také k naturálním výhodám, spojeným se služebním postavením zavázaného výživě č. 17382.
- v prohlášení manželky, obsaženém ve smíru, týkajícím se výživného dětí, že si na živobytí vydělá sama, není beze všeho zahrnuto vzdání se výživného č. 17423.

Vzájemné plnění viz heslo: doložka rebus sic stantibus.

— **pohledávky** viz heslo: započtení.

Vzdání se: vzdání se nároku ze služební (pracovní) smlouvy na odměnu za práci přes čas není platné, nebyl-li služební poměr skončen, ježto byla dána právně neúčinná výpověď v ochranné lhůtě (§ 1 zák. č. 61/1925); nezáleží na tom, zda zaměstnanec v době projevu výpovědi věděl, že ho zaměstnavatel nechce dále zaměstnávat č. 17223.

— podle § 20, odst. 1 zák. č. 26/1929: není třeba, aby se zaměstnanci vzdali zaměstnání, podléhajícího pojistné povinnosti č. 17405.

— po nabytí svéprávnosti se dítě může vzdát pohledávky na výživné a upustit od pokračování v exekučním řízení zahájeném matkou dítěte, do jejichž rukou mělo být výživné placeno č. 17432.

— zaměstnanec se může při uzavření služební smlouvy platně vzdát nároku na započtení legionářských let č. 17521.

Vzorkové právo viz heslo: podnik.

Zábor půdy viz heslo: pozemková reforma.

Zábradlí viz heslo: náhrada škody (odpovědnost majitelů domu).

Zadržovací právo: podle § 1101, odst. 2 obč. zák. trvá za podmínek tam uvedených i tehdy, bylo-li o zájemné popsání požádáno před třídenní lhůtou, uvedenou v řečeném zákonném ustanovení č. 17407.

Zahájení rozepře viz heslo: rozepře zahájená.

Zahlázení odsouzení viz heslo: zaměstnanci železniční rozh. č. 17298.

Zájemné popsání vnesených svršků viz heslo: zadržovací právo podle § 1101, odst. 2 obč. zák.

Zachraňování při požáru viz heslo: náklad podle § 1042 obč. zák.

Zákaz konkurenční viz heslo: kartely.

— **plnění** viz heslo: exekuce (§ 294 ex. ř.).

— **zákonný** viz heslo: neplatnost (nicotnost) smlouvy.

— **zcizení** viz hesla: stavební ruch, zcizení nemovitosti, židovský majetek.

Zákonná (povinná) odpovědnost viz hesla: automobilový zákon, náhrada škody drahou, pojištění smluvní.

Zaměnitelnost viz heslo: soutěž nekalá.

Zaměstnanci viz též hesla: doba pracovní osmihodinová, dovolená, legionáři, náhrada škody (odpovědnost zaměstnavatelů), pojištění pensijní, sociální, úrazové, pracovní soudy, smlouva kolektivní, služební, závodní výbory.

— (všeobecné): za zmocnitele osob zaměstnaných v živnosti nebo obchodu platí ten, kdo se jeví na venek jako majitel živnosti nebo obchodu (§§ 1027, 1030 obč. zák., čl. 52 obč. zák.) č. 17168.

— majitel živnosti nebo obchodu nemůže bezelstným třetím osobám namítati, že osoby v živnosti nebo obchodu ustanovené jednaly jménem toho, komu obchod nebo živnost byly přenechány k provozu na vlastní účet a nebezpečnosti č. 17168.

— zaměstnavatel neodpovídá podle § 1157 obč. zák. za škodu vzniklou zaměstnanci úrazem na stroji, třebaž zvláště nezajistil jeho kola, nemohlo-li při odborném zacházení se strojem k úrazu dojíti a zaměstnavatel ani nemohl ani nemusil neodbornost osoby se strojem pracující předvídati č. 17402.

— zaměstnanec (kolář), který dobrovolně nabídl zaměstnanci jiného odboru (kováři) pomoc při práci, ač k ní neměl odborné znalosti, zavínil sám svůj úraz č. 17402.

— nezletilec je procesně způsobilý ke sporu, týkajícímu se jeho nároků z pracovní smlouvy, kterou uzavřel se zaměstnavatelem jménem ne-

zletilce jeho otec a podle ní nastoupil nezletilec za měsíční plat a stravu službu a vystoupil na dobu tohoto zaměstnání ze stravování rodičů, třebaž se později opět u rodičů stravoval č. 17305.

— — **zásada**, vyslovená v § 1, odst. 3 zákona č. 61/1925 platí též pro zrušení služebního poměru u osob, které byly povolány do služeb podle zákona o obraně státu (č. 131/1936) č. 17334.

— — předpokladem zaměstnancova nároku proti zaměstnavateli na náhradu přiměřeného užítku z vynálezu učiněného ve službách zaměstnavatele (§ 5 odst. 4 pat. zák.) je, že jde o vynález nový ve smyslu § 3 pat. zák. č. 17361.

— — v otázce novosti vynálezu jako podmínky nároků podle pat. zák. rozhodují hlediska objektivní č. 17361.

— — tím, že na vynález byl skutečně udělen patent, není s konečnou platností rozhodnuto, že jde o vynález nový č. 17361.

— — stávka není, trvá-li stávkující zaměstnanec na služební smlouvě, podle níž byl povinen konati zaměstnavateli umluvené služby a práce, zákonným důvodem pro odírání služební povinnosti zaměstnancem č. 17469.

— — pojem šafáře č. 17452.

— — zaměstnavatel propouští zaměstnance předčasně ze služby, nemusí mu oznámiti propouštěcí důvod; stačí, že se tento důvod prokáže teprve na soud éve sporu č. 17469; v témž smyslu č. 17411.

— **obecní:** závazek obce, že bude z platu svého zaměstnance srážeti a jeho věřiteli zasílati určité částky, náleží mezi běžné záležitosti obecní správy č. 17392.

— — zavazuje-li se však obec k zaplacení těchto částek ze svého, kdyby srážka z platu nebyla z jakéhokoliv důvodu provedena, jest k tomuto závazku potřebí usnesení jejího obecního zastupitelstva č. 17392.

— — služební požitky a právní nároky zaměstnanců veřejnoprávních korporací, tedy i obcí, nesmějí sice přesahovati míru jednotlivých druhů platových a služebních práv a nároků státních zaměstnanců stejné nebo rovnocenné kategorie a stejných služebních a rodinných poměrů, nemusí ji však dosahovati č. 17497; srov. č. 10993, 11557, 12547, 15623 Sb. n. s. a Boh. A č. 7718, 7926, 8927, 9028, 9029.

— **souborní (zák. č. 154/1934):** obsahuje-li divadelní řád, který je součástí služební smlouvy herce, ustanovení, že okamžitě zrušení služebního poměru bez jakýchkoli nároků na gáži nastává mimo určité jmenované případy (uzavření divadla a zastavení jeho činnosti pro požár, živelní pohromu, válku, epidemii, policejní zákaz, politické nepokoje, stávky a j.) i z jakýchkoli jiných překážek vyšší mocí způsobených, bylo by možno mobilisaci podřaditi pod pojem těchto jiných překážek jen tehdy, bylo-li zastavení divadelního provozu důsledkem mobilisace nutné č. 17393.

— — zda tu taková možnost je, závisí na tom, zda divadelní podnikatel mohl udržovati divadelní činnost se zbylým souborem, třebaž ve zmenšeném rozsahu, zda mohl získat v přiměřené době náhradu za zmobilisované členy souboru a j. č. 17393.

— — **§§ 1, 30, 34:** má-li zaměstnancův služební poměr trvati jen tak dlouho, dokud nebude konečně rozhodnuto o konečném a řádném obsazení místa kancelářského úředníka, na něž byl vypsan konkurs, jde o služební poměr objektivně časově ohraničený, provázený smluvní jistotou, že se skončí, jakmile se dostaví časová událost, po níž se zaměstnanec zavázal okamžitě ze služeb zaměstnavatele vystoupiti č. 17481.

— — byl-li služební poměr sjednán na určitý čas (§ 30, odst. 1 uved. zákona) a nepřichází-li podle přednesu stran v úvahu jiný způsob zrušení pracovního poměru, zejména předčasně propuštění zaměstnance

- z důležitých důvodů (§ 34 uved. zák.), není odůvodněna výpověď zaměstnance podle § 1, odst. 1 a 2, lit. a) uved. zák. č. 17481.
- **§ 34, č. 1:** nevěrou ve službě (§ 34, č. 1 zák. č. 154/1934) jest rozuměti všechna jednání (činy i opominutí), kterými zaměstnanec porušuje způsobem přičítám se poctivosti a dobré víře svoje povinnosti vůči zaměstnavateli č. 17345.
- není třeba, aby ze zaměstnancovy nevěry vznikla zaměstnavateli přímo materiální újma a aby taková jednání byla zaměstnanci zvláště zakazována č. 17345.
- je důležitý důvod k propuštění podle § 34, č. 1 řec. zák., připraví-li sazeč proti nařízení vedoucího úředníka v tiskárně a jejího majitele — že bez jeho vědomí a svolení nemá býti v tiskárně zhotovovány tiskopisy pro soukromé účely — sazbu letáku, o který ho požádala cizí osoba; nerozhoduje, že dal zaměstnanec již před tím bez svolení zaměstnavatelova něco vytisknouti č. 17345.
- dopustil-li se hudebník v restauraci proti hostu nevhodných slovních náznaků a nadávek a byl-li původcem výstupu mezi tímto hostem a jiným hudebníkem, ač bylo podle služební smlouvy jeho povinností zakročiti a výstup zameziti, porušil tím jak všeobecný závazek věrnosti, tak zvláště povinnost mu ve služební smlouvě uloženou pracovatí pro zdar a zájem podniku a zodpovědnost za pořádek v orchestru a je tím dán propouštěcí důvod podle § 34, č. 1 zák. č. 154/1934 č. 17507.
- jde o důležitý důvod pro předčasné propuštění podle § 34, č. 1 uved. zák., vybral-li si zaměstnanec (vedoucí obchodu) ze svěřené pokladny peněžitou částku na úhradu svého nároku na odměnu za zvláštní služby již v době, kdy tento jeho nárok, který si činí, nebyl mezi ním a zaměstnavatelem ani co do důvodu ani co do výše a splatností dohodnut nebo učiněn nesporným č. 17527.
- **č. 4:** pokud zaměstnanec učinil zadost své zákonné povinnosti oznámíti zaměstnavateli své onemocnění (§§ 20, 34, č. 4 uved. zák.) č. 17358.
- soustavné opožděné docházení do práce jest důležitý důvod předčasného zrušení pracovního poměru podle § 34, č. 4; neoznámení jeho ve lhůtě podle § 35, odst. 1 zák. č. 17411.
- účastí zaměstnancovou, jehož služební poměr se řídí předpisy zákona č. 154/1934, na stávce dělnictva není omluvena jeho nepřítomnost v závodě zaměstnavatelově; tato účast je důležitým důvodem k předčasnému propuštění z pracovního poměru podle § 34, č. 4 zák. o soukr. zaměstn. č. 17469.
- **č. 5:** i po vydání zákona o obraně státu č. 131/1936 platí ustanovení § 34, č. 5 zák. č. 154/1934, že důležitým důvodem, pro který je zaměstnavatel oprávněn předčasně propustiti zaměstnance, je zejména i to, že byl zaměstnanec povolán k vykonávání vojenské služby, přesahující zákonnou dobu cvičení ve zbraní č. 17334.
- **§ 35:** zaměstnavatel, propouštěje zaměstnance předčasně ze služby, nemusí mu oznámíti propouštěcí důvod; stačí, že se tento důvod prokáže teprve na soudě ve sporu č. 17469; stejně č. 17411, 15075.
- to, že zaměstnavatel neoznámil zaměstnanci ve lhůtě vytčené v § 35, odst. 1 zák. o soukr. zaměstn. propouštěcí důvod, nemá vliv na oprávněnost zrušení služební poměru č. 17411; stejně č. 15075.
- **§ 40:** preklusivní šestiměsíční lhůta neplatí, domáhá-li se zaměstnanec na zaměstnavateli nároku na plnění ze služební smlouvy, ježto nedošlo k platnému zrušení služební smlouvy výpovědí č. 17188.
- **spolku:** propuštění zaměstnance spolku orgánem, jenž k tomu nebyl stanovami povolán, je platné, bylo-li dodatečně příslušným orgánem schváleno č. 17443.

- pro platnost výpovědi služebního poměru zaměstnavatelem, jímž je spolek, je rozhodující, aby se usnesení, které je podkladem výpovědního projevu, stalo statutárním orgánem spolku; sdělení výpovědi se může státi, nebyla-li pro ně ujednána písemná forma, buď ústně, nebo písemně, i v jiné formě, než je předepsáno stanovami č. 17480.
- **spopitel:** třebaš nebyl služební a disciplinární řád pro úředníky spopitel schválen ministerstvem vnitra, může vůči zaměstnanci spopitelny platiti, stal-li se součástí obsahu jeho služební smlouvy; smluvci však mohou v služební smlouvě ujednati, že platnost disciplinárního řádu jest odložena až do doby jeho schválení ministerstvem vnitra č. 17363; srov. č. 15743.
- **statkoví (zák. č. 9/1914)** viz heslo: statkoví úředníci.
- **státní (smluvní):** právní povaha výpovědi, dané kancelářskému pomocníku presidiem krajského soudu č. 17453.
- výpověď, daná presidiem krajského soudu kancelářskému pomocníku, není rozhodnutí správního úřadu o soukromoprávním nároku, nýbrž jen projevem jednoho smluvce (zaměstnavatele) vůči druhému smluvci (zaměstnanci) v soukromém poměru služebním (§ 9 nař. č. 113/1926) č. 17453.
- ve sporu, v kterém se vypovědný kancelářský pomocník domáhá zjištění neplatnosti dané výpovědi, dalšího trvání služebního poměru a vypláčení zadržného platu, nejde o žalobu podle § 105 úst. listiny a § 1, odst. 1 zák. č. 217/1925 a neplatí proto o ni 90denní propadná lhůta (§ 2, odst. 1 řec. zák.) č. 17453.
- **železniční:** nezachování předpisů výnosu ministerstva železnic č. 1060/1920 Pres. o účasti výboru důvěníků při propuštění zaměstnance státních drah nemá účinky práva hmotného a nečiní propuštění neplatným a neúčinným; řečené předpisy mají toliko povahu formální, na jejichž porušení není stanovena sankce neplatnosti opatření učiněného příslušným železničním úřadem č. 17176; srov. č. 14185.
- zahlazením trestního odsouzení pro zločin, pro nějž byl železniční zaměstnanec čs. státních drah propuštěn ze služby podle § 124 služeb. řádu pro zaměstnance čs. státních drah, nezamítají veškeré následky odsouzení, zejména ztráta služebního místa a ztráta aktivních a odpovídajících požitků č. 17198.
- § 70 vlád. nař. č. 70/1927 bylo by lze užití k uvedenému tam účelu jen tehdy, kdyby byla jeho platnost ve smyslu § 105 ústavní listiny nařízena buď zákonem, nebo jiným aktem postaveným na roveň zákonu (§ 210 zákona č. 103/1926) č. 17200.
- i kdyby se ustanovení plat. zák. č. 103/1926 a vlád. nař. č. 15/1927 stala součástí úpravy služebního poměru jiných železničních zaměstnanců než zaměstnanců státních drah, nemohou smluvci při úpravě služebních a platových otázek zříditi k rozhodování o nich příslušnost správního úřadu, a jest proto soud ve sporu z tohoto služebního poměru povinen zabývatí se platností, závazností a obsahem dekretu o úpravě tohoto poměru, byly-li popírány, a nelze pokládati onen dekret za právní důvod zažalovaného nároku jen proto, že nebyl ve lhůtě stanovené v § 70 vlád. nař. č. 15/1927 opraven nebo zrušen č. 17200; srov. Boh. A 14131, 5373, 11374, 12535, 11958, 10678; Sb. n. s. č. 9875, 11897, 12225, 12633.
- je rozhodující jen to, že výměr obsahující rozhodnutí o přihlášce o dávku (o stížnosti) byl zaměstnanci dodán a kdy mu byl dodán; na způsobu doručení výměru nezáleží č. 17442.
- **na velkém majetku pozemkovém** viz heslo: zaopatřovací požitky.

Zaměstnavatel viz hesla: náhrada škody (odpovědnost zaměstnavatelů), pojištění pensijní, sociální, úrazové, smlouva služební, zaměstnanci.

Zamčení řízené zástavy (§ 107, odst. 2 knih. zák.) viz heslo: hypoteka simultánní.

Zaopatřovací pozitky: nárok na odbytné, tkvici ve vlád. nař. č. 305/1922 o zaopatření trvalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém, kterého se statkový úředník domáhá mezi jinými nároky z důvodu svého předčasného propuštění, nepodléhá preklusi podle § 33 zák. č. 9/1914 ř. z. 17318.

Zápis firmy viz heslo: firma.

Započtení: v rozeptí konkursního věřitele o pravost a pořadí popřené pohledávky podle §§ 112, 113 konk. ř. může žalovaný správce konkursní podstaty, třeba jde o žalobu určovací, uplatnit započtením vzájemné pohledávky, jsou-li tu jinak podmínky §§ 1438, 1439 obč. zák. č. 17488.

— jestliže první soud zamítá žalobu, ježto neuznal žalobní nárok za odůvodněný, a druhý soud proto, že uznal po právu vzájemnou pohledávku žalovaného, namítanou započtením, nejde o souhlasné rozsudky (§ 502, odst. 3 c. ř. s.) ani o žalobní nárok ani o vzájemné pohledávce, o miz rozhodl teprve odvolací soud; uvedl-li první soud v důvodech rozsudku zamítajícího žalobní nárok z jiného důvodu, že by žaloba musila být zamítnuta i z hledem k vzájemné pohledávce žalovaného namítané započtením, nerozhodl tím ještě o této vzájemné pohledávce č. 17510.

— **dnů poštovní dopravy** viz heslo: lhůta podle § 89 zák. o org. soud.

Zároveň placení (§ 294 ex. ř.) viz heslo: exekuce (§§ 290 a dal. ex. ř.).

— **zcizení** viz heslo: zcizení, židovský majetek.

Zápůjčka: dá-li si zprostředkovatel, který nemá koncesi k soukromému zprostředkování úvěru, slíbíti za zprostředkování úvěru majetkový prospěch, jest úmluva o tom nicotná č. 17172.

— § 1001, prvá věta obč. zák., že dlužní úpis jest plným důkazem o zápůjčce a jejich modalitách, pozbyl pro oblast procesního práva významu zavedením civilního řádu soudního (zákonem č. 113/1895 ř. z.) č. 17184.

— průvodnost dlužního úpisu, nemá-li povahu veřejné listiny, jest posuzovati podle § 294 c. ř. s.; je-li vnitřní pravdivost dlužního úpisu popřena, musí býti zkoumána jinými prostředky č. 17184.

— jestliže členové výboru, zvoleného na lidovém shromáždění k tomu účelu, aby se starali o vystavění kostela, sjednali zápůjčku pro budoucí farní obec, nestačí k vázanosti této obce její vznik, nýbrž by bylo nutno, aby farní obec platně uznala zápůjčku a převzala povinnost z ní plynoucí; k platnému převzetí nedošlo, bylo-li usnesení obecního zastupitelstva, učiněné v zastoupení farní obce o převzetí dluhu vzniklého stavbou kostela a farní budovy, nadřízeným úřadem zrušeno č. 17267.

— na zápůjčky osob, které nejsou členy všeobecně prospěšných stavebních a bytových sdružení, se nevztahuje předpis § 3 vlád. nař. č. 160/1934 a nelze proto pro ony zápůjčky povolití řečenému sdružení přiročí podle uvedeného předpisu č. 17269.

— uchazečům o zápůjčky a dlužníkům ze zápůjček u hromadných sirotčích pokladen nepřislouží právo k stížnosti pořadem soudních stolic č. 17400.

Zápůrčí žaloba viz heslo: žaloba podle § 523 obč. zák.

Záruční příkaz viz heslo: daň.

Zásada »rebus sic stantibus« viz heslo: doložka rebus sic stantibus.

Zásada vyhledávací: předpisy o řízení ve věcech manželských (dvor. dekret č. 1595/1819, min. nař. č. 283/1897 ř. z.), zejména stanovená v nich zásada vyhledávací, platí též pro spory, v nichž je se domáháno určení, zda tu je manželství nebo že tu není č. 17177.

Zásah do vlastnictví viz hesla: hory, sousedské právo.

— **do užívání firmy** viz heslo: firma.

— **do jména** viz heslo: jméno.

Zasílatel: nárok na náhradu útrat sporu mezi odesílatelem a adresátem zásilky, v němž odesílatel pro ztrátu zásilky zaviněnou speditérem podlehl, není příslušenstvím nároku na náhradu za ztrátu zboží podle čl. 386 a nepromlčuje se ve lhůtě podle čl. 386 obch. zák., nýbrž ve lhůtě podle § 1489 obč. zák. č. 17368.

Zástavní právo smluvní viz též heslo: hypoteka.

— — zcizí-li zástavce zástavu, nepřechází zástavní právo mimo výjimečné případy vytyčené v platném právu (na př. při exekuční dražbě podle § 258, odst. 2 ex. ř.) na ekvivalent (peníze) za ni získaný č. 17167.

— — obsahuje-li smlouva o zřízení společnosti s ručením omezeným (zák. č. 58/1906) podmínky, které omezují jen převod společenského podílu (kmenového vkladu a s ním spojeného společenského podílu) jedním mezi živými (§ 76, odst. 3, uved. zák.), neplatí takové omezení i pro smluvní zastavení společenských podílů č. 17173.

— — § 456 obč. zák. upravuje poměr mezi vlastníkem movité věci a tím, komu byla cizí věc dána do zástavy bez vlastníkového přivolení, netýká se však nároků vlastníkových proti tomu, kdo věc bez jeho přivolení zastavil, a to zejména vlastníkového nároku proti zástavci, aby mu obstaral věc zproštěnou zástavního svazku (nexa), a nároku na náhradu částky, kterou musil vlastník vynaložit na vyplacení zástavy, a další škody č. 17262.

— **vnucené** viz heslo: exekuce (§ 87 ex. ř.).

— **zákonné** viz heslo: dražba vnucená nemovitosti (§ 216, č. 2 ex. ř.).

Zastoupení advokátem viz heslo: advokát (mucené zastupování advokátem).

— **zákonné** viz heslo: způsobilost procesní.

Zástupce chudých viz heslo: advokát jako zástupce chudých.

Zaujatost soudce viz heslo: delegace.

— **znalce** viz heslo: znalec.

Závěť viz heslo: pořízení poslední.

Závodní výbory (zák. č. 330/1921): zrušení závodního výboru z důvodu zastavení činnosti závodu (§ 25, písm. b) uved. zák.) nastává již okamžikem zastavení závodu a nikoli teprve uplynutím jednoho měsíce, vyžaduje se však, aby byla zastavena činnost v výrobě č. 17189.

— — zaměstnanec, který je členem závodního výboru, lze platně vypovědět ke dni, kdy byl závodní výbor v podniku žalované již zrušen zastavením závodu, třeba byla výpověď dána v době, kdy závodní výbor v podniku žalované ještě trval č. 17189.

Zbavení otcovské moci viz heslo: otec manželský.

Zbavení svéprávnosti (ř. o zbav. svépráv. č. 217/1916): k zahájení řízení o zbavení svéprávnosti není třeba zvláštního usnesení, avšak tomu, kdo má býti zbaven svéprávnosti, přísluší právo stížnosti č. 17371.

— — v řízení o zbavení svéprávnosti nelze odmítnouti státní zastupitelství; delegace jiného soudu nelze se domáhati pro zaujatost soudu č. 17371.

— — omezená schopnost jednati a obstarávati vlastní zájmy nemusí býti důsledkem chorobné poruchy duševní, nýbrž následkem vyloučení z normálního styku s vnějším světem pro zvláštní tělesnou chorobu od útlého dětství č. 17406.

— — v řízení o zbavení svéprávnosti může zbavený svéprávnosti podati odpor buď osobně, nebo zástupcem, kterého si sám ustanovil, třeba mu byl zřízen zařímní podpůrce (§ 38 ř. o zbav. svépráv.) č. 17220.

— — k pojmu marnotratnosti ve smyslu § 2, č. 1 ř. o zbav. svépráv. č. 17220. podmínkou zbavení svéprávnosti pro marnotratnost jest, aby nehošpoddárné jednání vycházelo z duševní méněcennosti zbaveného svéprávnosti a aby bylo trvalé (habituální) č. 17220.

- — jestliže podle navrhovatelova tvrzení nemá ten, kdo má být zbaven svéprávnosti pro marnotratnost, žádné jmění a není ani tvrzeno, že se mu dostane nějakého majetku v budoucnosti, pozbývá zbavení svéprávnosti svého účelu č. 17249.
- — pouze to, že navrhovatel bude snad nucen sám hradit ze svého náklady marných sporů, které s ním vede ten, jehož zbavení svéprávnosti se navrhuje, nestačí k zbavení svéprávnosti č. 17249.
- — úplně zbavený svéprávnosti (§ 3 o zbav. svépr.) nemůže podávat sám opravné prostředky v řízení o zbavení svéprávnosti, ledaže jde o případy §§ 38, 53 ř. o zbav. svépr. č. 17471.
- — nejde o případy uvedené v §§ 38 a 53 ř. o zbav. svépráv., domáhá-li se úplně zbavený svéprávnosti obnovy řízení pro krivý znalecký posudek o jeho duševním stavu č. 17471.
- — s hlediska § 9 vládn. nař. č. 218/1938 není při smluvním zcizení nemovitosti rozhodující doba nabytí vlastnictví, nýbrž doba vzniku právního titulu k nabytí vlastnictví č. 17283.

Zcizení nemovitosti (vládn. nař. č. 218/1938): souhlas okresního úřadu, potřebný podle § 1 vládn. nař. č. 218/1938 k zcizení nemovitosti, se nedotýká pro obor soukromého práva smluvní volnosti stran, aniž doplňuje nebo nahrazuje jejich smluvní prohlášení č. 17492.

- — třebaš nebyl v době rozsudku udělen správnými úřady pravoplatně souhlas se zcizením nemovitosti, nelze zamítnouti pro předčasnost žalobu, domáhající se výroku, že kupní smlouva o nemovitosti jest pro případ, že správními úřady bude dán souhlas ve smyslu § 1 vládn. nař. č. 218/1938 po právu a že pro ten případ jest zcizitel povinen svolit a trpět, aby bylo vloženo pro nabyvatele vlastnické právo ke koupené nemovitosti č. 17492.

- **pojištěné věci** viz heslo: pojištění smluvní.
- **sporné věci (§ 234 c. ř. s.)** viz heslo: rozepře zahájená.

Zcizovací hodnota viz heslo: dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti

Zemědělci (zemědělské úlevy) viz též heslo vyrovnání zemědělské.

- — k úlevám zemědělského dlužníka nelze přihlížeti z úřadu ani v exekčním řízení, ani ve sporu o nepřípustnost exekuce podle § 35 ex ř., nýbrž dlužník musí tvrdit skutečnost odůvodňující nárok na úlevy podle vládn. nař. č. 250/1935 a 83/1939, které jsou skutečnými nároky zastavujícími ve smyslu § 35 ex ř. č. 17499.
- — pouhé odvolání se na vládní nařízení nestačí č. 17499.
- — k zahájení vyrovnacího řízení (zemědělského vyrovnacího řízení) o jmění dlužníka jest přihlížeti z úřadu jen, jde-li o povolení exekuce proti dlužníku po zahájení vyrovnacího řízení, nikoli však, jde-li o spor o nepřípustnost exekuce č. 17499.
- — k výkladu vládn. nař. č. 250/1935 č. 17377.
- — promlčení pohledávky za zemědělcem, na kterou se vztahují předpisy vládn. nař. č. 250/1935 a jež je co do důvodu sporná, řídí se předpisy občanského zákona; promlčení se počíná dnem původní splatnosti pohledávky č. 17377.
- — k výkladu § 12 vládn. nař. č. 250/1935 č. 17336.
- — na pohledávku zajištěnou úvěrovou hypotekou jest podle § 12 dotč. vládn. nař. přikázati úroky, které nejsou starší než tříleté, jen v mezích nejvyšší částky zajištěné úvěrovou hypotekou a mimo tento rámec v stejném pořadí úroky za čtvrtý rok č. 17336.
- — na zemědělci, který nedodrží splátky podle § 13 vládn. nař. č. 250/1935 nebo neplatí úroky podle § 16 uved. vládn. nař., může se věřitel domá-

hati zaplacení celého zbytku pohledávky jen tenkrát, zaslal-li dlužníku upomínku ve smyslu § 20 dotč. vládn. nař.; tuto upomínku nenahrazuje ani žaloba ani exekuční návrh č. 17450.

- — k výkladu § 3, lit. d) vládn. nař. č. 150/1937 č. 17384.
- — výjimka stanovená v § 3, lit. d) vládn. nař. č. 150/1937 neplatí pro pohledávky třetích osob, jež zapravily za pojistníka pojistnou prémii č. 17384.

Zkrácení ve smyslu odp. řádu viz heslo: odpůrčí nárok.

- **přes polovici ceny (§ 934 obč. zák.):** zrušení kupní smlouvy pro zkrácení přes polovici ceny se lze domáhati i tehdy, byly-li předmětem smlouvy věci umělecké nebo kulturní hodnoty (obrazy starého mistra) č. 17455.

Zmatečnost viz též heslo: nesporné řízení (§ 41 nesp. zák. č. 100/1931).

- **podle § 477, č. 4 c. ř. s.:** jde o zmatek podle uved. předpisu, jestliže odvolací soud bez zachování postupu podle § 160, odst. 2 c. ř. s. jednal a rozhodl o odvolání v době, kdy právní zástupce odvolatelův zemřel, a strana si do té doby neustanovila sama jiného právního zástupce; nerozhoduje, že právní zástupce před svou smrtí ustanovil substituta, ani že se strana sama nepostarala včas o ustanovení nového zástupce č. 17187.

- **podle § 477, č. 4, 5 c. ř. s.:** jde o zmatečnost podle § 477, č. 4 a 5 c. ř. s., jestliže v usnesení, jímž byl ve sporu o rozluky manželství ustanoven žalované straně, jejíž pobyt nebyl znám, opatrovník, byla v ediktu (§ 117, odst. 1 c. ř. s.) označena rozepře jako rozvod manželství č. 17430.

- **podle § 477, č. 9 c. ř. s.:** usnesení, jímž odvolací soud zrušil zcela rozsudek prvního soudu zamítající žalobu o uznání nemanželského otcovství a placení výživného, ačkoliv z důvodů zrušovacího usnesení je patrné, že odvolací soud rozsudek prvního soudu v otázce uznání nemanželského otcovství změnil a že zrušení se týká jen nároku na výživné, s nímž se první soud důsledkem svého odchýlného názoru o otázce uznání nemanželského otcovství nezabýval, je podle § 477, č. 9 c. ř. s. zmatečné č. 17496.

Zmeškání viz hesla: advokát (odpovědnost), rozsudek pro zmeškání.

Změna poměrů viz hesla: smlouva předběžná, výživné.

- **příjmení** viz heslo: exekuce (§ 9 ex ř.).
- **sídla podniku** viz heslo: rejstřík obchodní.
- **žaloby:** jestliže soud prvního stolice jednal o změně žaloby a odvolací soud výslovně to v důvodech rozsudku potvrdil, není proti jeho rozhodnutí dalšího opravného prostředku, třebaš první soud nevydal o změně žaloby formální usnesení a ani v důvodech svého rozsudku se o změně žaloby nezmínil č. 17248; srov. č. 15818.
- — jde o změnu žaloby, opřel-li žalobce žalobní nárok opřený původně jednak o kupní smlouvu, jednak o smlouvu o postup, také o soudcovské zástavní právo nabyté k zažalované pohledávce podle § 308 ex ř. č. 17536.

Zmocněné viz hesla: advokát, plná moc, smlouva z mocňovací.

Zmocnitelská smlouva viz heslo: smlouva z mocňovací.

- **Znalec:** nevzdal-li se v nucený správce svého úřadu, nemůže z příčin v jeho osobě vzniklých, na př. pro nemoc, oddalovati předložení konečného účtu o vnučené správě; exekuční soud může v takovém případě přikázati znalci, aby účet sestavil na náklad a nebezpečí prodlévajícího vnučeného správce č. 17282.

- pokud neodpovídá znalec za škodu způsobenou nedostatkem znaleckého nálezu při odhadu nemovitosti č. 17470 u hesla: náhrada škody (odpovědnost).
- znalce, slyšeného v řízení před prvním soudem, nelze odmítnouti pro předpojatost teprve v opravném řízení, třebaž strana při provádění důkazu znalcem neznala důvod předpojatosti znalce č. 17489.
- Znalosti odborné** viz heslo: náhrada škody (§ 1299 obč. zák.).
- Znamenání firmy** viz heslo: firma.
- Znamení:** k převodu podniku jako věci hromadné stačí odevzdání znamení (§ 427 obč. zák.) č. 17475.
- Známka ochranná (známkové právo):** právo známkové a vzorkové lpí na podniku a nelze je projevem vůle oddělit od podniku č. 17475.
- Zneužívání firmy** viz heslo: firma.
- Zpětná koupě** (§ 1070 obč. zák.): na právo zpětné koupě nelze vésti exekuci č. 17341; srov. č. 4218.
- **působnost:** vládn. nař. č. 280/1938 (novela k zák. o prac. soudech) má zpětnou působnost č. 17362.
- Zpětvzetí žaloby:** žalobcovy prohlášení o částečném vzetí žaloby zpět za dovolacího řízení nemá vliv na přípustnost dovolání č. 17291; srov. č. 16384.
- — zpětvzetí upomínací žaloby řídí se předpisem § 237 c. ř. s. a § 19 zák. o upomínacím řízení; pro upomínací řízení neplatí (§ 552, odst. 4 c. ř. s.) č. 17337.
- Zpropitné:** zaměstnavatel odpovídá za škodu, která vznikla zaměstnanci tím, že v přihlášce k pensijnímu pojištění (zák. č. 26/1929 v nov. zn.) nebylo uvedeno v údajích o výši zaměstnancova platu i zpropitné, jež bylo smlouvenou součástí platu č. 17485; viz u hesla: pojištění pensijní.
- Způsobilost k právním činům a ke sporu (procesní):** škol. rada nemá způsobilost procesní a není ani oprávněna exekučně vymáhati vlastním jménem příspěvky k úhradě škol. rozpočtu č. 17284.
- — nezletilec je procesně způsobilý ke sporu, týkajícímu se jeho nároků z pracovní smlouvy, kterou sjednal se zaměstnavatelem jménem nezletilce jeho otec a podle které nastoupil nezletilec za měsíční plat a stravu službu a vystoupil na dobu tohoto zaměstnání ze stravování rodičů, třebaž se později vrátil k rodičům a stravoval se u nich č. 17305.
- — nezletilý, který je zaměstnán (jako dělník) s měsíčním platem 500 K, může samostatně platně sjednat smlouvu o pojištění svého automobilu, činí-li pololetní prémie pouze nepatrnou částku, a ve sporu vzniklém z pojistné smlouvy nepotřebuje spolupůsobení zákonného zástupce č. 17531.
- **býti svědkem poslední vůle** viz heslo: pořízení poslední.
- Zrušení exekuce** viz heslo: exekuce (§ 39, č. 1 ex. ř.).
- **nájemní smlouvy** viz heslo: smlouva nájemní (§ 1117 obč. zák.).
- **spoluvlastnictví** viz heslo: společenství majetkové (§§ 830, 843 obč. zák.).
- Zrušovací usnesení odvolacího soudu** viz heslo: odvolání.
- Zřeknutí se** viz heslo: vzdání se.
- Zůstavitel** viz hesla: pořízení poslední, pozůstalost.
- Zvláštní plná moc** viz heslo: plná moc zvláštní (§ 1008 obč. zák.).
- Zvýšení výživného** viz heslo: výživné.
- Žádost knihovní** viz heslo: knihovní zákon.
- **o přeměnu rozvodu manželství v jeho rozluku** viz heslo: rozluka (§ 17 rozl. zák.).
- **žalobní** viz heslo: žaloba (žalobní žádost).

- Žaloba** viz též hesla: doručení, omezení žaloby, změna žaloby, zpětvzetí žaloby.
- **žádost žalobní (její určitost či neurčitost):** postup soudu při neurčitosti žalobní žádosti č. 17540.
- — má-li procesní soud pochybnosti v otázce správnosti žalobního petitu, nesmí žalobu již proto ihned zamítnouti pro vadnost žalobní žádosti (návrhu), nýbrž musí tu otázku uvést nejprve při jednání na přetřes a dáti tak žalobci příležitost k nápravě řečené vady; opominutí soudu v této příčině jest vadnost řízení č. 17540.
- **obsah:** žalobní žádost, že žalovaný advokát je povinen zprostiti stranu povinnosti uložené jí rozsudkem pro zmeškání, je přípustná č. 17302.
- **podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s.** viz heslo: přísaha vyjevovací.
- **navzájem:** navrhl-li žalovaná strana za rozvodového sporu vyslovení rozvodu z viny žalující strany, nelze podat již novou žalobu navzájem č. 17240; srov. č. 16937, 9469, 8904.
- **určovací (§ 228 c. ř. s.)** viz též níže rozh. č. 17369 u § 231, odst. 4 ex. ř.
- — k otázce, za jakých podmínek je přípustná žaloba na určení, že žalobci přísluší proti žalovanému pohledávka a právo domáhati se jejího zaplacení (v mezích vyrovnání), podlehně-li ve sporu vedeném proti jiné osobě (proti tomu, kdo jeho pohledávku odkoupil) č. 17211.
- — není potřebí podmínek podle § 228 c. ř. s., jde-li o žalobu, kterou se žalobce domáhá nejen uznání práva služebnosti, ale i jejího knihovního zajištění (§ 1498 obč. zák.) č. 17414; srov. důvody rozh. č. 7328.
- **o obnovu** viz heslo: obnova řízení.
- **o bezúčinnost rozhodčího nálezu** viz heslo: rozhodčí soud.
- **upomínací** viz heslo: upomínací řízení.
- **o odznamenání manželského původu** viz heslo: dítě.
- **o rozluku, rozvod** viz hesla: roziuka, rozvod manželství.
- **o výživné** viz heslo: výživné.
- **o zjištění nemanželského otcovství** viz heslo: otec nemanželský.
- **zápůrčí (§ 523 obč. zák.)** viz též rozh. č. 17303 u hesla: služebnost.
- — stavební podnikatel, který v mezích své podnikatelské činnosti zadal jednotlivé práce jiným osobám (povozníkům), odpovídá za ně, zasa-hují-li do vlastnictví třetích osob (navážením a skládáním opuky na cizím pozemku), třebaž nedal k tomuto zásahu příkaz ani o něm zprvu nevěděl; stačí, že zásah oněch osob nemohl ujít jeho pozornosti a že neúčinnil nic k nápravě; stavebník není za takový zásah odpověden č. 17254; srov. č. 3474.
- — tím, že po zahájení sporu o žalobě zápůrčí podle § 523 obč. zák. pro osobování si práva jízdy byla jízda po sporné cestě policejně zakázána, nestal se spor zbytečným č. 17327.
- **o zrušení spoluvlastnictví (§§ 830, 843 obč. zák.)** viz heslo: společenství majetkové.
- **podle §§ 61, 62 knih. zák.** (o neplatnost knih. vkladu): žalobou podle §§ 61, 62 knih. zák. se nelze domáhati toho, že sporný knihovní vklad neměl býti povolen z důvodu práva formálního, nabylo-li usne-sení, kterým byl onen vklad povolen, formální právní moci č. 17482.
- **o neplatnost posledního pořízení** viz heslo: pořízení poslední.
- **podle § 35 ex. ř.:** útraty, které byly ve sporu o nepřipustnost exekuce (§ 35 ex. ř.) přisouzeny tomu, kdo jest oprávněn k výživě ze zákona, nejsou útraty vzniklé vymáháním výživného a nepoživají výhod stanovených pro exekuci pro výživné ze zákona č. 17166.
- — k úlevám zemědělského dlužníka nelze přihlížeti z úřadu ani v exe-kučním řízení, ani ve sporu o nepřipustnost exekuce podle § 35 ex. ř.,

nýbrž dlužník musí tvrdit skutečnost odůvodňující nárok na úlevy podle vládn. č. 250/1935 a 83/1939, které jsou skutečnými nároky zastavujícím ve smyslu § 35 ex. ř. č. 17499.

- — pouhé odvolání se na vládn. nař. č. 250/1935 nestačí č. 17499.
- — k zahájení vyrovnacího řízení (zemědělského vyrovnacího řízení) o jmění dlužníka jest přihlížeti z úřadu jen, jde-li o povolení exekuce proti dlužníku po zahájení vyrovnacího řízení, nikoli však jde-li o spor o nepřipustnost exekuce č. 17499.
- **podle § 37 ex. ř.:** veřejnou obchodní společnost jest pokládati za třetí osobu ve smyslu § 37 ex. ř., oprávněnou k žalobě o nepřipustnost zatímního opatření povoleného soukromému věřiteli veřejného společníka pro jeho soukromý dluh, byly-li oním opatřením zasaženy předměty, které patří do jmění veřejné obchodní společnosti č. 17192; srov. č. 4827, 6584, 8491, 15246, 6351.
- — jestliže byla exekuce po úspěšné žalobě podle § 37 ex. ř. zrušena, jest věcí, jichž se zrušená exekuce týkala, vydati tomu, u koho byly zabaveny a do soudní úschovy odebrány č. 17212.
- — vylučovatel může se po zrušení exekuce domáhati vydání věci z úschovy soudu jen se souhlasem povinného a byl-li nárok povinného na vydání věci zabaven a přikázán vymáhajícímu věřiteli, též se souhlasem vymáhajícího věřitele č. 17212.
- — předpisu § 37 ex. ř. lze užití i při naceném vyklizení vydražené nemovitosti podle § 349 ex. ř. č. 17378.
- — bylo-li při nuceném vyklizení nemovitosti, povoleném k návrhu jednoho z více vydražitelů, z nichž každý při téže dražbě vydražil jinou nemovitost povinného, zasaženo do práv druhého vydražitele, přísluší dotčenému vydražiteli proti povolení nuceného vyklizení nemovitosti jen žaloba podle § 37 ex. ř., nikoliv rekurs č. 17378.
- — k hmotnému odevzdání dle § 426 obč. zák. se nevyžaduje, aby převážené svrsky byly vždy odevzdány vlastníkem jiné osobě »z ruky do ruky«; stačí, že příjemci byla zjednána možnost přímého panství nad věcí, aby věc byla převedena do jeho držby, a že se příjemce též skutečně ujal nad převáženou věcí panství č. 17304.
- — účastníky řízení o vyklizení přiklepnuté nemovitosti a její odevzdání vydražitelé jsou jen vydražitel a povinný; třetí osobě, do jejíhož práva bylo výkonem vyklizení zasaženo, přísluší za podmínek, uvedených v § 37 ex. ř., žaloba podle tohoto předpisu nebo právo domáhati se nápravy podle § 68 ex. ř., nikoliv rekurs proti usnesení, vydanému v řízení o vyklizení nemovitosti č. 17520.
- — věcí nebo pohledávkou ve spor uvedenou ve smyslu § 234 c. ř. s. jest rozuměti nejen hmotné věci a peněžní pohledávky, ale i zcizitelná práva a pohledávky všeho druhu č. 17537.
- — žaluje-li se o nepřipustnost exekuce na pohledávku, je ve spor uvedeno i právo k této pohledávce č. 17537.
- — § 234 c. ř. s. má platnost i pro spory podle § 37 ex. ř. č. 17537.
- **podle § 39, č. 1 ex. ř.:** byl-li exekuční titul (rozsudek pro zmeškání) odstraněn povolením navrácení v předešlý stav, jest se domáhati zrušení exekuce, povolené podle zrušeného exekučního titulu návrhem ve smyslu § 39, č. 1 ex. ř., nikoliv žalobou o nepřipustnost exekuce č. 17519.
- **podle § 231, odst. 2 ex. ř. (odporová žaloba):** nejde o žalobu podanou k vyloučení odporu podle § 231, odst. 2 ex. ř., opírá-li se o jiný právní důvod, než byl uplatňován v odporu podaném při rozvrhovém roku; k této okolnosti jest přihlížeti z úřední moci č. 17290.

- — propadná lhůta, určená v § 46, odst. 2 konk. ř., platí i pro odporovou žalobu podanou podle § 231 ex. ř., je-li zároveň žalobou odpůrčí č. 17309; stejně č. 2030 Gl. U. n. ř.
- **podle § 231, odst. 4 (žaloba z lepšího práva):** i když nebyl v rozvrhovém řízení podán odpor, jest proti tomu, kdo dosáhl uspokojení v rozvrhovém usnesení, domáhati se lepšího práva žalobou z obohacení, bylo-li rozvrhové usnesení již vykonáno, jinak žalobou určovací; pouhé podání takovéto určovací žaloby nezabraňuje ve výkonu rozvrhového usnesení, odůvodňuje však pro žalobce zatímní opatření č. 17369.
- **odpůrčí viz heslo: odpůrčí nárok.**
- **podle §§ 112, 113 konk. ř. viz heslo: konkurs (§ 112, 112 konk. ř.).**
- **vylučovací viz heslo: žaloba podle § 37 ex. ř.**

Žalobní žádost viz heslo: žaloba (určitost).

Železnice viz hesla: doprava železniční, náhrada škody drahou, zaměstnanci železniční.

- nezachování předpisů výnosu ministerstva železnic č. 1060/1920 Pres o účasti výboru důvěrníků při propuštění zaměstnance státních drah nemá účinky práva hmotného a není propuštění neplatným a neúčinným; řečené předpisy mají toliko povahu formální, na jejichž porušení není stanovena sankce neplatnosti opatření učiněného příslušným železničním úřadem č. 17176.

Železniční přepravní řád (vládn. nař. č. 144/1928) viz heslo: doprava železniční.

- **zaměstnanci viz heslo: zaměstnanci železniční.**

Židovský majetek: důvod k složení u soudu, činí-li si na pohledávku nárok majitel podniku i úřední komisař, dosazený v Sudetech do podniku č. 17476.

- — ustanovením § 1 nař. o židovském majetku z 21. června 1939 jsou zakázána jen právní jednání, kterými žid nakládá se svými nemovitostmi č. 17477.
- — k vedení exekuce na nemovitost, jejímž vlastníkem je žid, se nevyžaduje zvláštní písemné schválení podle § 2 uved. nař. č. 17477.
- — podmínky složení dluhu u soudu, je-li věžitelem nearijec č. 17538.
- — jsou tu podmínky § 1425 obč. zák., činí-li si na zaplacení pohledávky nárok jednak nearijský věřitel, jednak okresní úřad z důvodu, že věřitel není arijec; nesporný soudce není oprávněn tu zkoumat, zda se nárok okresního úřadu opírá o platný zákon č. 17538.

Živnost viz též hesla: exekuce podle §§ 331 a dal. ex. ř., správa v nuceném podniku, živnosti a j.

- (všeobecně): majitel koncese, která jej opravňuje k provozu živnosti v určité provozovně, je smluvně zavázán z objednávek zboží určeného k provozu živnosti, nedokáže-li, že v době objednávek živnost neprovozoval on, nýbrž někdo jiný na svůj vlastní účet a nebezpečí a že to bylo dodavatelé zboží známo nebo musilo býti známo č. 17168.
- za zmocnitele osob zaměstnaných v živnosti nebo obchodu platí ten, kdo se jeví na venek jako majitel živnosti nebo obchodu (§§ 1027, 1030 obč. zák., čl. 52 obč. zák.) č. 17168.
- majitel živnosti nebo obchodu nemůže bezelstným třetím osobám namítati, že osoby v živnosti nebo obchodu zřízené jednaly jménem toho, komu obchod nebo živnost byly přenechány k provozu na vlastní účet a nebezpečnosti č. 17168.
- živnostník, který provádí na stavbě práce na vlastní účet (risiko), je samostatný podnikatel a nerozhoduje ani to, zda je v přímém smluvním poměru k stavebníku či k staviteli jako jeho subkontrahent, ani to, že živnostníkovu zaměstnanci dával na stavbě příkazy i zaměstnanec stavitelův

(stavbyvedoucí), netýkaly-li se takové příkazy materiální stránky díla, nýbrž jen bližšího určení, na kterých místech má být smluvené dílo prováděno č. 17410.

- vdova, která nepřevzala firmu ani smlouvou ani jako dědička po svém zemřelém manželu, nýbrž která provozuje živnost jen vdovským právem podle § 56, odst. 4 živn. ř., nemůže být zapsána v obchodním rejstříku jako nová majitelka staré firmy zůstavitelovy (čl. 22 obch. zák.) č. 17229.
- právo vdovy provozovati po manželově smrti koncesovanou živnost (§ 56 živn. ř.) nelze ani v celku ani z části převést na jinou osobu č. 17203.
- jde o platnou smlouvu, jestliže se vdova zaváže vzdát se svého živnostenského oprávnění ve prospěch jiného pod podmínkou, že bude smluvci udělena koncese; pokud však měl smluvce i po zamítnutí žádosti o udělení koncese provozovati nadále živnostenské oprávnění příslušející vdově na svůj vlastní účet a nebezpečí, je smlouva v této části nicotná č. 17203; srov. č. 11853, 9734.
- **automobilové dopravy osob a nákladů:** za účinnosti zák. č. 198/1932 je ve vztahu k tomu, kdo se domáhá nároku na náhradu škody podle ustanovení autom. zák. č. 162/1908, pokládati za provozovatele (§ 1, odst. 3 autom. zák.) majitele koncese k dopravě osob a nákladů motorovým vozidlem, třebaš přenechal koncesované motorové vozidlo k provozování dopravy na svou koncesní listinu jiné osobě; tato osoba je solidárně odpovědná za škodu vzniklou provozem motorového vozidla jako spoluprovozovatelka dopravy č. 17276; srov. č. 10645 (týkající se stavu před účinností zák. č. 198/1932).
- **kominická** viz heslo: neplatnost smlouvy podle § 879, č. 4 obč. zák.
- **zprostředkovatelská** viz heslo: smlouva zprostředkovatelská. Živnostenské oprávnění vdovy po živnostníku viz shora rozh. č. 17203, 17229, 17410 u hesla živnost.
- **společenstvo** viz heslo: společenstvo živnostenské.
- **životní pojištění** viz heslo: pojištění smluvní.

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
právnícká fakulty UJEP
BRNO, NÁM. M. 11

Seznam zákonných ustanovení, jež byla v ročníku XXI. (rok 1939) uvedena.

I. Občanský zákoník.

	Čís.		Čís.
§ 2	17532	§ 331	17248, 17328
§ 6	17237, 17367	§ 332	17248
§ 7	17178, 17237, 17238, 17346, 17426	§ 335	17178, 17314
§ 21	17301, 17435	§ 336	17248
§ 35	17435	§§ 338, 339	17314
§ 43	17257	§ 346	17254
§ 62	17177, 17255	§ 361	17484
§ 91	17213, 17382	§ 364	17250, 17317
§ 99	17177	§ 364 a)	17270
§ 107	17319	§ 366	17205
§ 109	17319, 17364	§ 367	17266, 17312
§ 110	17335	§ 369	17205, 17475
§ 141	17426	§§ 370 až 374	17475
§ 142	17365, 17435	§ 414	17318
§ 143	17500	§ 423	17533
§ 145	17365	§ 424	17318, 17475
§ 151	17304	§ 425	17304, 17475
§ 152	17301	§ 426	17266, 17318, 17323, 17475, 17533
§ 158	17213	§ 427	17475, 17533
§ 166	17355, 17426	§ 431	17417
§ 170	17355	§ 433	17357
§ 177	17186	§§ 447, 448	17436
§ 186	17355	§ 449	17436, 17536
§ 242	17383	§ 456	17262
§ 246	17301, 17531	§ 469	17208, 17280, 17281
§§ 247, 248	17301	§ 469 a)	17280
§ 251	17265	§ 471	17224
§ 273	17220	§ 478	17484
§ 293	17318	§ 482	17462
§§ 294, 297 a)	17318, 17343	§ 484	17303, 17540
§ 300	17318	§ 495	17540
§ 302	17475	§ 504	17261, 17484
§ 305	17455	§§ 521 až 522	17484
§ 309	17414, 17475, 17533	§ 523	17163, 17254, 17327, 17484
§ 312	17304, 17475, 17533	§ 524	17433
§ 315	17304	§§ 526, 531	17433
§§ 323, 324	17162	§ 532	17243, 17506
§ 326	17314	§ 535	17506
§ 330	17114		

	Čís.
§ 536	17473
§ 537	17504
§ 547	17243, 17373
§§ 552, 553	17506
§ 558	17508
§ 564	17324
§§ 577, 589	17222
§§ 591, 594, 596	17222
§ 613	17324
§ 653	17381
§§ 655, 698	17508
§ 699	17475
§§ 700, 706	17508
§ 719	17222
§§ 727, 729, 762, 768	17508
§ 778	17508
§ 784	17239
§ 796	17355
§ 801	17403
§ 812	17447
§ 816	17363
§ 817	17508
§§ 828, 829, 833	17484
§§ 839, 840	17232
§ 844	17425
§ 859	17523
§ 861	17232, 17375
§ 863	17164, 17237, 17323, 17325, 17423, 17475, 17514, 17523
§ 865	17228, 17248, 17441, 17471, 17492
§ 869	17237, 17375, 17423
§ 870	17211, 17248, 17465
§ 871	17248, 17465
§ 877	17422
§ 878	17217, 17511
§ 879	17172, 17194, 17200, 17206, 17207, 17211, 17352, 17361, 17376, 17383, 17429, 17465
§ 879, odst. 2, č. 4	17465, 17494
§ 880 a)	17194
§§ 881, 882	17494
§ 886	17237
§ 888	17232, 17359
§ 889	17359, 17478
§ 890	17359
§ 891	17267
§ 892	17478
§ 896	17440, 17473
§ 897	17475
§ 901	17182, 17337, 17422
§ 902	17513
§ 904	17178, 17262

	Čís.
§ 914	17203, 17243, 17383, 17421, 17468, 17524
§ 915	17375, 17423
§ 917	17494
§ 922	17224
§§ 925 až 927	17197
§ 932	17183, 17224, 17422, 17455
§ 934	17422, 17455, 17465
§ 935	17455
§ 936	17516
§ 938	17494
§ 943	17323, 17494
§ 956	17346, 17425
§ 962	17250
§ 967	17250
§ 973	17262
§ 979	17169
§ 1001	17184
§ 1002	17167, 17494
§ 1008	17167, 17237
§ 1012	17425
§ 1014	17346
§ 1016	17237
§ 1017	17167
§ 1022	17187
§ 1027	17168
§ 1029	17425
§ 1030	17168
§ 1039	17277
§ 1042	17234, 17329, 17355, 17498
§ 1052	17224, 17391
§ 1070	17341
§ 1072	17391
§ 1075	17216, 17391
§ 1077	17391
§ 1101	17407
§ 1116 a)	17238
§ 1117	17271
§ 1118	17455
§ 1154, písm. b)	17393
§ 1157	17402, 17427
§ 1162	17219, 17393
— b)	17176, 17219
— d)	17176
§ 1165	17380
§ 1175	17237, 17267
§ 1203	17267
§ 1221	17425
§ 1238	17217
§ 1266	17364
§§ 1271, 1272	17419
§ 1293	17346, 17466
§ 1294	17205, 17420, 17483

	Čís.
§ 1295	17169, 17178, 17185, 17231, 17241, 17272, 17298, 17317, 17347, 17410, 17420, 17439, 17440, 17444, 17454, 17532
§ 1295, odst. 2	17279, 17440
§ 1296	17178, 17298, 17444, 17483
§ 1297	17178, 17383, 17410, 17444, 17486, 17526, 17532
§ 1298	17178
§ 1299	17185, 17272, 17464, 17486, 17487, 17532
§ 1300	17532
§ 1302	17439
§ 1304	17487
§ 1305	17317
§ 1307	17420
§§ 1308, 1309	17394
§ 1311	17298, 17394, 17420, 17444
§ 1313 a)	17180, 17380, 17416, 17444, 17487, 17526
§ 1314	17180
§ 1315	17380, 17444, 17487, 17502, 17514
§ 1317	17170
§ 1319	17317
§ 1320	17427
§ 1323	17178, 17205, 17302, 17347, 17495, 17511
§ 1324	17347
§ 1325	17415, 17495, 17498
§ 1326	17415, 17498
§ 1327	17415, 17502
§ 1329	17415
§ 1330	17287, 17454
§§ 1331, 1332	17347
§ 1338	17178
§ 1346	17169, 17237
§ 1357	17169
§ 1358	17224, 17272, 17320, 17445
§ 1363	17169
§ 1365	17297
§ 1369	17281
§ 1380	17338, 17494
§ 1387	17338
§ 1388	17383
§ 1389	17534
§ 1392	17172, 17183, 17226, 17228, 17445, 17475, 17536
§ 1393	17172, 17226, 17228
§ 1394	17171, 17183, 17269, 17498

	Čís.
§ 1395	17183, 17228
§ 1396	17172, 17183, 17211, 17228
§ 1404	17302
§ 1407	17199
§ 1409	17199, 17224, 17403, 17475, 17501
§ 1415	17272
§ 1417	17297
§ 1418	17355
§ 1425	17183, 17272, 17449, 17476, 17528, 17538
§ 1431	17178, 17252, 17440, 17528
§ 1432	17252, 17431
§§ 1433, 1434	17252
§ 1435	17178, 17252, 17312
§ 1436	17252
§ 1437	17252, 17312
§§ 1438, 1439	17488
§ 1440	17227
§§ 1445, 1446	17433
§ 1447	17178, 17252
§ 1450	17309
§ 1478	17169
§ 1479	17348
§ 1480	17195, 17218, 17314
§ 1486	17169, 17199, 17211, 17320
— čis. 1	17320, 17348
§ 1487	17516
§ 1489	17169, 17171, 17314, 17320, 17368
§ 1494	17171
§ 1495	17171, 17234
§ 1496	17171
§ 1497	17171, 17377
§ 1498	17414
První dílčí novela:	
§ 16	17265, 17508
Třetí dílčí novela:	
§ 11	17250
§ 33	17280
§ 37	17208
§ 38	17208, 17280
§§ 39, 44	17280
§§ 46, 47	17210
§ 187	17199
§ 192	17195, 17218

II. Obchodní zákoník.

Čís.	Čís.
čl. 22	17229, 17307, 17475
čl. 23	17475
čl. 25	17229, 17307
čl. 26	17307
čl. 42, 45	17295
čl. 47	17237
čl. 52	17168
čl. 86	17524
čl. 91	17192, 17524
čl. 105	17421
čl. 111	17192, 17524
čl. 114	17524
čl. 125	17421
čl. 126	17192
čl. 133, 137	17421
čl. 150, 174, 198, 208	17237
čl. 228	17295
čl. 232	17311
čl. 233, 234	17295
čl. 242, č. 4	17311
čl. 247	1750i
čl. 278	17180, 17243, 17274, 17421, 17468, 17524
čl. 310, 311, 317	17237
čl. 319	17164
čl. 380, 386	17368

III. Jurisdikční norma.

Čís.	Čís.
čl. 1 uvoz. zák.	17178
čl. XV uvoz. zák.	17221
§ 1	17292, 17388, 17388
§ 7	17201
§ 7 a)	17233
§ 19	17371
§ 20	17488
§§ 22, 25	17371
§ 28	17221
§ 31	17371
§ 41, odst. 2	17329
§ 42	17332
§ 42, odst. 2	17242
§ 44	17294
§ 47	17191
§ 54	17368
§§ 65, 66	17221
§ 83 a)	17201
§ 96	17240
§ 105	17190
§ 109	17473

IV. Civilní řád soudní.

Čís.	Čís.
čl. I	17237
čl. XLH	17205, 17425
§ 1	17192, 17284, 17524
§ 2	17304, 17531
§ 6	17304
§ 7	17284
§§ 11, 14	17524
§§ 19, 20	17408
§§ 27, 31	17187
§ 46	17310
§ 75	17524
§ 76	17517
§ 82, odst. 1	17525
§ 84	17265, 17340, 17413, 17524
§ 85	17265, 17340, 17413
§ 87	17170
§ 101	17197, 17446
§§ 102, 103	17446, 17529
§§ 104, 111	17196
§§ 116, 117, 118	17430
§ 123	17413
§ 125	17286
§ 126	17286, 17442
§ 128, odst. 1	17413
§ 135	17424
§ 152	17190
§ 160, odst. 1	17187
§§ 161, 162	17190

Čís.	Čís.
§§ 163, 164	17190, 17456
§§ 165, 166	17456
§ 179	17240, 17536
§ 180	17240
§ 181, odst. 2	17525
§ 182	17302, 17397, 17404, 17443, 17540
§ 190	17425, 17190
§ 191	17190
§ 193	17240
§ 208, č. 1	17387
§ 226	17517, 17540
§ 227	17478
§ 228	17211, 17373, 17414, 17455, 17475, 17481, 17537
§ 232	17449
§ 233	17240
§ 234	17449, 17537
§ 235	17248, 17440, 17536
§ 236	17177, 17248, 17455
§ 237	17291, 17337
§ 240	17352, 17403, 17509
§ 243	17524
§ 259	17455
§ 261	17509
§ 266	17522
§ 268	17272, 17353, 17483
§ 269	17499, 17518
§ 272	17184, 17518
§§ 277, 279	17456
§ 292	17293, 17340, 17521
§§ 293 až 295	17293
§§ 299, 303, 304, 319	17525
§§ 355, 357	17489
§ 363	17404
§ 371	17524
§§ 390 až 392	17523
§ 393	17523
§ 398	17524
§ 406	17415, 17425, 17537
§ 407	17415
§ 411	17248
§ 412	17469
§ 416	17291, 17529
§ 423	17535
§§ 430, 437	17525
§ 448	17179, 17495
§ 454	17424
§ 471, č. 2	17495
§ 472	17387
§§ 473, 474	17495
§ 477	17294, 17292, 17488, 17524
— č. 4	17179, 17178, 17430, 17447, 17495
— č. 6	17170, 17179, 17495, 17519
— č. 9	17496
§ 478	17519
§ 482	17252
§ 488	17184
§ 491	17187
§ 494	17519
§ 495	17495, 17519
§ 496	17240, 17342
— č. 2	17178, 17342, 17361, 17369, 17496, 17540
— č. 3	17342, 17361, 17369
§ 497	17496, 17540
§ 498	17274
§ 499	17282
§ 500	17342
§ 502, odst. 3	17342, 17399, 17465, 17478, 17510
— odst. 4	17342
§ 503, č. 1	17362
— č. 2	17214, 17272, 17410, 17443, 17453, 17469, 17482, 17518, 17521, 17524
— č. 3	17390, 17443, 17489, 17509, 17518, 17524
— č. 4	17189, 17272, 17276, 17408, 17443, 17450, 17475, 17480, 17518
§ 511	17162
§ 513	17178
§ 514	17162, 17426, 17488
§ 523	17226
§ 527	17240, 17282
§ 528	17248, 17332, 17379
§ 530, č. 7	17233, 17387, 17456, 17491
§ 531	17456
§§ 532, 533	17233
§ 546	17190
§§ 548, 552	17293
§ 552, odst. 4	17337
§§ 553, 554	17293
§ 559	17337
§ 560	17238, 17279
§§ 562, 566	17424
§ 573	17471
§ 575	17424
— odst. 3	17424, 17461
§ 576	17279
§ 587, odst. 1	17503

	Čís.		Čís.
§ 590	17395	— č. 3	17395
§ 591	17532	— č. 5	17524
§ 592	17395	— č. 6	17503
— č. 2	17503	§ 596, odst. 2	17503, 17532
§ 594	17503	§ 598	17395, 17503
§ 595	17292, 17395, 17524, 17532	§ 599	17503
— č. 1	17524	§ 601	17190

V. Exekuční řád.

	Čís.		Čís.
čl. III. uvoz. zák.	17438	§ 64	17244
čl. XII. uvoz. zák.	17262	§ 65	17181, 17356
čl. XXVI. uvoz. zák.	17244	§ 66	17181
čl. XXIX. uvoz. zák.	17280	§ 68	17181, 17520
§ 1	17196, 17226, 17263	§ 74	17289, 17310
§ 1, č. 6	17278	§ 78	17226, 17244, 17268, 17282, 17284, 17310, 17379, 17519, 17535
— č. 16	17292	§ 84	17479
— č. 17	17479	§ 87	17280, 17479
§ 3	17313, 17389	§ 88	17253, 17280, 17357, 17479
§ 4, č. 6	17479	§ 109	17219
§ 7	17196, 17278, 17302, 17340, 17389, 17455, 17540	§ 112	17219
§ 8	17455	§ 114	17356
§ 9	17226, 17457	§ 115	17282
§ 11	17524	— odst. 3	17282
§ 14	17535	§ 117	17289
§ 18, č. 1	17479	§ 120, č. 4	17356
§ 25	17455	— č. 5	17356
§ 35	17166, 17351, 17389, 17450, 17499	§ 132, č. 3	17356
— odst. 2	17389	— č. 4	17356
§ 36	17389	§ 138	17263, 17479
— č. 3	17388	§ 145	17310
§ 37	17192, 17212, 17285, 17318, 17378, 17407, 17520, 17524, 17533, 17537	§ 150	17460
§ 39	17212, 17389, 17519	§ 152	17460
— č. 1	17519	§ 156	17283, 17312, 17378, 27417, 17520
— č. 2	17261, 17499	§ 170, č. 5	17312
— č. 6	17432	§ 171, odst. 2	17460
§ 42, č. 4	17455	§ 182	17268
— č. 5	17472	§ 183	17244
§ 44	17472	§ 184	17268
§ 47	17311	— č. 2	17268
§ 54	17292, 17313, 17354, 17401	— č. 3	17268
— č. 3	17401, 17477	— č. 4	17268
§ 55	17313	— č. 6	17268
— odst. 3	17225	§ 185, odst. 2	17244
§ 56, odst. 2	17460	§ 186	17268
§ 62	17244	§ 187	17268
		§ 208	17280
		§ 210	17195, 17339, 17374

	Čís.		Čís.
§ 211	17339	§ 294	17206
§ 213	17369	§ 296	17401
§ 216	17195, 12910, 17218, 17247, 17310, 17339	§ 307	17449, 17528
— odst. 2	17289, 17339	§ 308	17204, 17206, 17449, 17536
§ 222	17225, 17263	§ 323	17535
— odst. 2	17225	§ 325	17341, 17354, 17401, 17535
— odst. 3	17225	§§ 326, 328	17341
— odst. 4	17225	§ 330	17366, 17535
§ 225, odst. 2	17460	§ 331	17535
§ 226, odst. 1	17460	§ 332	17261
§ 230	17309	§ 333	17524
§ 231, odst. 2	17290	§ 334	17525
— odst. 4	17369	§ 343	17219
§ 233	17240, 17290	§ 346	17215
§ 234	17290	§ 349	17278, 17520
§ 237	17283, 17417, 17460	§ 352	17283
§ 239, odst. 3	17379	§ 353	17215
§ 258	17167	§ 354	17278
— odst. 2	17167	§ 358	17359
§ 262	17401, 17437	§ 367	17243
§ 278, odst. 2	17285, 17533	§ 369	17215
§ 280, odst. 1	17533	§ 370	17357, 17401
§ 283	17533	§ 371	17357, 17293
§ 285	17533	§ 379	17455
§ 290	17354	§ 394	17225, 17226
		§ 402	17226

VI. Nesporné řízení.

a) Nesporný patent:

	Čís.		Čís.
§ 6	17275	§ 126	17458, 17504
§ 65	17222	§ 131	17370
§ 77, č. 2	17370	§ 136	17473
§ 95	17275, 17447	§§ 150, 158	17275
§§ 97, 98, 100, 105	17473	§ 179	17322
§ 114	17278, 17322	§§ 216, 217	17265
§§ 122, 125	17458	§§ 272 až 280	17283

b) zákon č. 100/1931 Sb.

	Čís.		Čís.
§ 1, odst. 2	17202	§ 25	17458, 17473
§ 3	17201	§§ 26, 29	17278
§ 6	17239	§ 33, odst. 2	17482
§ 14, pism. g)	17448	§ 34	17265
§ 17	17265	§ 35	17521
§ 18	17220	§ 37	17239, 17261, 17353, 17447, 17463
§ 23	17473		

	Čís.		Čís.
§ 39	17371	§ 46, odst. 1	17249
§ 41	17458	— odst. 2	17202, 17229,
— c)	17400		17235, 17278, 17288,
— d)	17365		17371, 17448, 17458,
— f)	17220, 17265, 17471		17500, 17538
— g)	17220, 17275, 17322	— odst. 3	17278, 17353
§ 43, odst. 3	17278	§ 50, odst. 6	17278
§ 46	17538		

VII. Ostatní zákony a nařízení.

	Čís.		Čís.
1806 březen 24. č. 758 Sb. z. s.	17170	1864 březen 15. č. 4 mor. z. z.	
1819 srpen 23. č. 1595 Sb. z. s.		(obec. zřízení)	
(řízení ve věcech manžel-		§ 31, č. 5	17392
ských)	17177	§§ 48, 49, 52	17333
§ 12	17240	1864 duben 16. č. 7 čes. z. z.	
1837 červen 27. č. 208 Sb. z. s.	17255	(obecní zřízení)	
1838 květen 25. č. 22.871 Sb. z.		§ 28	17329
prov. pro Čechy č. 134	17306	§ 32	17497
1850 únor 9. č. 50 ř. z. (poplat-		§ 97, č. 3	17516
kový zákon)		1866 červen 15. č. 47 čes. z. z.	
§ 72	17438, 17505	(silniční řád)	
1850 duben 27. č. 85 čes. z. z.		§ 9	17236
(statut hlav. města Prahy)		1866 červen 1. č. 49 čes. z. z.	
§ 81	17306	(honeb. zákon)	
1850 květen 3. č. 181 ř. z. (po-		§§ 45, 46	17292
platek z převodu nemovi-		1868 červenec 6. č. 96 ř. z. (ad-	
tosí)		vokátní řád)	
čl. 14	17505	§ 9	17302
1852 květen 27. č. 117 ř. z.		§ 16, odst. 4	17434, 17539
(trest. zákon)		§ 28, písm. h)	17187
§ 5	17376	1869 únor 6. č. 18 ř. z. (závad-	
§ 26	17198	prosté odepsání)	
§§ 197, 205 a)	17376	§ 1	17350
§ 335	17333, 17514, 17523	§§ 2, 3	17463
§ 431	17439	§ 15	17350
§ 486, č. 2	17376	1869 květen 30. č. 93 ř. z. (vod.	
1854 duben 20. č. 96 ř. z.		zákon)	
§ 5	17329	§ 23	17247
1854 květen 23. č. 146 ř. z.		1870 duben 7. č. 43 ř. z. (koal.	
(horn. zák.)		zákon)	
§ 170, písm. a)	17270	§ 4	17194
1858 listopad 9. č. 205 ř. z.		1870 srpen 20. č. 65 mor. z. z.	
§ 1	17400	(vod. zákon)	
1859 červen 24. č. 123 ř. z.		§ 61	17247
§§ 1, 26, 28	17400	1871 červenec 25. č. 75 ř. z.	
1861 únor 26. č. 20 ř. z.		(notář. řád)	
§ 25	17200	§ 3	17357, 17479
		§§ 36, 52	17237
		§ 175	17359

	Čís.		Čís.
1871 červenec 25. č. 76 ř. z.		1884 březen 16. č. 36 ř. z. (odp.	
(notář. spis)		zákon)	17309
§ 1	17323, 17494	1886 duben 10. č. 40 čes. z. z.	
— písm. d)	17323	(staveb. řád pro Prahu)	
1871 červenec 25. č. 95 ř. z.		§ 70, odst. 5	17299
(knih. zákon)		1887 prosinec 28. č. 1 ř. z. na	
§ 1	17479	r. 1888 (úraz. poj. děl-	
§§ 3, 4	17436	mické)	
§ 5	17462, 17479	§ 1	17333, 17459
§ 12	17462	§ 11	17333, 17410
§ 18	17195, 17218	§ 18, 38	17459
§§ 26, 27, 32 a), 35, 36	17357	§ 46	17410
§ 61	17343	§ 47	17333, 17410
§ 62	17482	§ 51	17459
§ 85	17357	1888 březen 30. č. 33 ř. z. (ne-	
§ 93	17253	moc. pojištění)	
§ 94	17343	§ 47	17498
§ 107, odst. 2	17436	1889 duben 1. č. 52 ř. z. (statky	
§ 123	17253, 17463	střední velikosti)	
§ 126	17253, 17343, 17463	§ 10	17473
§ 130, odst. 1	17202	1890 leden 6. č. 19 ř. z. (znám.	
1873 duben 27. č. 67 ř. z. (zák.		zákon)	
o upom. říz.)		§ 9	17475
§ 19	17337	1895 srpen 1. č. 133 ř. z.	17184
1873 duben 9. č. 70 ř. z. (spo-		1896 listopad 27. č. 217 ř. z.	
lečenstva výrob. a hospo-		(org. zákon)	
dář.)		§ 78	17181
§ 1	17182	§ 89	17286, 17424, 17442
§ 3	17237	1897 leden 11. č. 30 ř. z. (pat.	
§ 6	17182	zákon)	
1873 květen 14. č. 71 ř. z.		§§ 1, 3, 5, odst. 4	17361
(prov. nař. k zák. o spo-		§ 26, odst. 1, č. 2	17464
lečenstvech)		§§ 67, 95	17361
§§ 2, 8	17294	§ 105	17464
1874 duben 24. č. 49 ř. z. (spo-		§§ 107, 108	17361
leč. zastupování práv ma-		§ 114	17464
jitelů obligací)		1897 květen 5. č. 112 ř. z. (jed-	
§§ 1, 2, 17	17201	nací řád)	
1876 květen 25. č. 45 čes. z. z.		§§ 1, 343	17170
(požární řád)	17329	1897 říjen 24. č. 249 ř. z.	
1877 prosinec 5. č. 111 ř. z.		§ 3, odst. 2	17354
(společ. zastupování práv		1897 prosinec 9. č. 283 ř. z. (ří-	
majitelů obligací)		zení ve věcech manžel-	
§§ 6, 11	17201	ských)	17177
1878 únor 18. č. 30 ř. z. (vy-		§ 2	17240
vlastnění k účelům želez-		1901 červen 18. č. 74 ř. z.	
ničním)	17178	§§ 14, 15	17308
§ 38		1906 březen 6. č. 58 ř. z. (spo-	
1878 červen 30. č. 90 ř. z.		lečnost s r. o.)	
(losy)		§ 4	17237
§§ 2, písm. b), 4	17465	§ 5	17307
1883 květen 25. č. 78 ř. z. (ma-		§ 17	17235
ření exekuce)	17376		

	Čís.
§ 26	17204
§ 49	17237
§ 63	17204
§§ 67, 70, 72	17237
§ 76, odst. 3	17173
§§ 76, 83	17237
1906 prosinec 18. č. 5 ř. z. na r. 1907 (lékárny)	
§ 9, 12, 15, 16	17243
1907 únor 5. č. 26 ř. z. (živn. řád)	
§ 42	17494
§ 55	17203
§ 56	17203, 17229
§ 77	17503
§§ 106, odst. 2, 107	17503
§ 114 b)	17352, 17503, 17532
§ 122	17352, 17532
§ 123	17352
§ 143	17503
1908 srpen 7. č. 68 čes. z. z. (usedlosti střed. velikosti)	
§§ 1, 3, 6, 8	17373
§ 14	17493
1908 květen 29. č. 116 ř. z. (kamenné lomy)	17333
1908 srpen 9. č. 162 ř. z. (automobilový zákon)	
§ 1, odst. 3	17175, 17276, 17514
§ 2	17231, 17486
§ 3, odst. 4	17396
§ 12, č. 1	17272
1910 leden 16. č. 20 ř. z. (obchodní pomocníci)	
§ 6, odst. 2	17503
1914 leden 13. č. 9 ř. z. (statkoví úředníci)	
§ 1	17281
§§ 5 až 19	17316
§§ 25 až 27	17316
§ 33	17398
§§ 35, 36	17281
1914 leden 25. č. 15 ř. z. (služeb. pragmatika)	
§§ 144 až 149	17497
1914 červen 25. č. 138 ř. z. (pens. poj. zřízení)	
§§ 66 a), 68	17316
1915 září 15. č. 278 ř. z. (dědické poplatky)	
§§ 16, 18, 28	17308

	Čís.
1915 prosinec 29. č. 397 ř. z.	
§§ 15, 16, 17	17473
§ 30	17308
1916 červen 28. č. 207 ř. z. (zbav. svěprávnosti)	
§ 2 č. 1	17220, 17249
§ 3	17471
§§ 12, 22	17371
§ 32	17371, 17406
§ 33	17371
§ 38	17220, 17471
§§ 43 a násl.	17220
§ 49	17249
§ 53	17471
§ 56	17249, 17371
1916 září 22. č. 317 ř. z. (poštovní řád)	
§§ 217, 219, odst. 2	17170
1916 listopad 10. č. 384 ř. z.	
čl. I	17197
1917 prosinec 22. č. 499 ř. z. (zřízení min. soc. péče)	
§ 1	17503
1917 prosinec 23. č. 501 ř. z. (zák. o poj. smlouvě)	
§ 8	17228
§ 19	17164
§§ 20, 32	17468
§§ 39, 49, 51, 52, 56, 57, 62	17272
§ 63, odst. 2	17164
§ 65, odst. 2	17244, 17441
§ 66, odst. 2	17244
§ 67, odst. 1	17375
§ 72	17164
§§ 116, 121, 124	17272
§ 133	17308
§ 141	17248
§ 167, č. 23, č. 24	17164
1918 prosinec 19. č. 91 Sb. (prac. doba 8hod.)	17321
1919 duben 16. č. 215 Sb. (zábor. zákon)	
§ 7	17314
1919 květen 27. č. 318 Sb. (zajištění půdy drobným pachtýřům)	17165
1919 květen 28. č. 320 Sb. (rozlukový zákon)	
§ 13, písm. e)	17364, 17387
— písm. g)	17448
— písm. h)	17387, 17490
§ 14	17364

	Čís.
§§ 15, 16	17335
§ 17	17335, 17364, 17448, 17529
§ 28	17177, 17255
1919 červen 27. č. 362 Sb. (prov. nař. k rozluk. zák.)	
čl. III	17448
1919 červenec 23. č. 438 Sb. (soust. elektrisace)	
§ 4	17241
1919 červenec 25. č. 462 Sb. (propůjčování míst legionářům)	17521
1919 prosinec 17. č. 205 Sb. na rok 1920 (bytová péče)	
§§ 4, 5, 8	17178
1920 prosinec 17. č. 16 Sb. (obec. zřízení)	17521
§§ 10, 11, 24	17497
1920 leden 30. č. 81 Sb. (přídel. zákon)	
§ 20	17279
§ 37, odst. 2	17165
1920 leden 30. č. 82 Sb. (domovníci)	
§§ 9, 15	17431
§ 1, odst. 2 a)	17452
1920 únor 5. č. 89 Sb. (pens. poj.)	
§§ 1, 2, posl. odst.	17397
§§ 3, odst. I, 4	17485
§ 47, b)	17397
§§ 65, 68, 70	17316
§ 73, odst. 1 a 3	17485
1920 únor 29. č. 121 Sb. (ústavní listina)	
§ 92	17331
§ 105	17200, 17453
§ 106	17252
1920 březen 19. č. 193 Sb. (branný zákon)	
§ 22	17334
1920 duben 9. č. 280 Sb.	
§ 1	17200
1920 duben 8. č. 329 Sb. (náhradový zákon)	
§ 12	17279
§§ 26 až 28, 47	17463
1920 duben 9. č. 292 Sb. (školy)	
§ 17	17284, 17521
§ 18	17521
§ 25	17284
§ 27	17521

	Čís.
1920 duben 14. č. 302 Sb. (spolřitelny)	
§ 7, odst. 2	17290
§ 34	17363
1920 srpen 14. č. 483 Sb. (obecní zřízení)	
§ 2	17497
1920 říjen 25. č. 612 Sb.	
§ 2, č. 8	17241
1920 prosinec 30. č. 693 Sb. (pensijní pojištění)	
čl. 11, odst. 6	17316
1921 březen 11. č. 100 Sb. (stavební ruch)	
§ 23	17465
1921 květen 13. č. 203 Sb. (dopravní řád železniční)	17274
1921 květen 21. č. 191 Sb. (stavební ruch)	
§ 60	17474
1921 srpen 12. č. 329 Sb. (přechod. úprava fin. hosp. obcí)	
§§ 6, 10	17360
§ 23	17516
§§ 41, odst. 3, 44, odst. 3	17259
1921 srpen 12. č. 330 Sb. (závodní výbory)	
§§ 8, 22, 25, písm. b)	17189
1922 leden 27. č. 45 Sb. (stavební ruch)	17474
1922 duben 27. č. 143 Sb. (prov. nař. k zák. o přech. úpravě fin. hosp. obcí)	
dod. III.	17259
1922 červenec 11. č. 241 Sb. (zák. o pot. pohl. nem.)	
§ 18, odst. 1, 2	17483
1922 říjen 21. č. 305 Sb. (zapoatř. trvalých zaměst. na velk. majetku pozemk.)	17398
1922 listopad 23. č. 355 Sb. (stavební ruch)	17475
1922 prosinec 20. č. 394 Sb. (služ., odpočív. a zapoatř. požitky stát. atd. zaměst.)	
§§ 18, 19	17521
1923 červenec 19. č. 160 Sb. (stavební ruch)	
§ 54	17328
1924 říjen 9. č. 221 Sb. (zák. o soc. poj.)	

Čís.

§ 11	17386
§ 29	17498
§ 62	17486
§ 95, odst. 1, č. 2	17498
§ 142	17386
§ 144 a)	17416
§§ 170, 171	17403
§ 175	17340, 17388
§ 176 a)	17416
§ 194	17442
§ 246, odst. 1	17498
1925 březen 31. č. 61 Sb.	
§ 1	17223
§§ 1, odst. 3, 10	17334
1925 duben 3. č. 67 Sb. (placená dovolená zaměstn.)	
§§ 1, 6 až 8	17264
1925 srpen 19. č. 203 Sb. (koncesované živnosti)	17172
1925 říjen 15. č. 217 Sb. (prov. § 105 úst. list.)	
§ 1	17198
— odst. 1	17454
§ 2, odst. 1	17454
1926 duben 4. č. 87 Sb. (zák. o podomním obchodě)	
§§ 10, 13	17465
1926 červen 24. č. 103 Sb. (platový zákon)	
§§ 6, 151, 210	17200
§ 212	17200, 17494, 17521
§ 214	17521
1926 červenec 1. č. 117 Sb. (nemocenské pojištění)	
§ 1	17498
1926 červenec 7. č. 113 Sb. (stát. zaměstn. v pom. kanc. službě)	
§ 9	17453
1926 listopad 24. č. 218 Sb. (původské právo)	
§§ 12, 13, 16	17256
§§ 21 až 25, 28, 29	17256
§§ 44, 57, 58, 60	17256
1927 březen 5. č. 15 Sb. (zaměstnanci stát. drah)	
§ 45	17200
§ 70	17198
1927 červen 15. č. 76 Sb. (zák. o př. d.)	
čl. VI, odst. 1, písm. c)	17246
čl. XVI	17381
§§ 1, 7, 17, č. 6, 24, 78 e)	17381

Čís.

§ 265, odst. 3	17247
§ 284	17259
§ 341	17246, 17381
1927 červenec 14. č. 110 Sb. (žel. přepr. ř.)	
§ 2	17245
1927 červenec 14. č. 125 Sb. (org. polit. správy)	
čl. 8	17503
§§ 30, 53	17200
1927 červenec 15. č. 111 Sb. (nekalá soutěž)	
§ 1	17241, 17389, 17390, 17454, 17488, 17512, 17522
§ 2	17389, 17408, 17489, 17522
§ 4	17408
§ 11, odst. 1	17512
— odst. 3	17389
§ 15	17512
§ 46	17522
1927 říjen 13. č. 156 Sb. (rozsaň ručení pojištěnců)	17272
1927 prosinec 20. č. 175 Sb. (prov. nař. k zák. o př. d.)	17381
1928 leden 13. č. 8 Sb. (správní řízení)	
§§ 90, odst. 2, 127, 135 č. 1	17329
1928 leden 19. č. 23 Sb. (procesní novela)	17533
1928 březen 28. č. 44 Sb. (zák. o ochr. náj.)	
§ 6	17238
1928 červen 14. č. 111 Sb. (zahlázení odsouzení)	
§ 5	17198
1928 červenec 1. č. 144 Sb. (želez. přepravní řád)	
čl. 48, 49	17230
čl. 107	17274
čl. 63, § 1	17230, 17274
čl. 74, § 1	17230
čl. 88, § 1	17274
čl. 89, § 1	17274
čl. 107, § 2	17274
čl. 102, § 3	17274
čl. 107, § 3	17274
čl. 91, § 4	17296
čl. 102, § 4	17274
čl. 89, § 6	17274
čl. 63, § 10	17274
1928 listopad 8. č. 184 Sb., (novela k zák. o soc. poj.)	17416
1929 únor 21. č. 26 Sb. (pens. poj. soukr. zaměst. ve vyš.	

Čís.

službách)	17485
§§ 1, odst. 1, 20; odst. 1	17405
§ 46	17166
§ 55	17513
§ 132	17442
§ 159, odst. 3	17491
§ 177 a)	17485
1929 říjen 22. č. 162 Sb. (pens. poj.)	17491
1930 květen 28. č. 66 Sb. (stav. ruch)	
§§ 15, odst. 2, 42, odst. 3	17474
1930 červen 26. č. 96 Sb., (úprava pense)	
§ 47	17198
1930 červenec 8. č. 130 Sb. (proces. novela)	
čl. II	17201
1930 září 23. č. 143 Sb. (pošt. spořitelna)	
§§ 8, 9, 10, 12	17475
1930 prosinec 16. č. 4 Sb. na rok 1931 (vyživ. zákon)	
§ 3	17409
1931 březen 11. č. 48 Sb. (trest. soudnictví nad mládeží)	
§§ 1, odst. 2, 54	17353
1931 březen 26. č. 53 Sb. (ochrana bezpečnosti na stavbách)	17410
1931 březen 27. č. 64 Sb.	
a) konk. řád:	
čl. X, XIV uvoz. zák.	17193
§ 1	17297, 17376
§ 3	17162, 17261, 17418
§ 7	17293, 17343
§ 12	17162, 17343, 17475
§§ 21, 22	17488
§ 32	17418, 17466
§ 33, odst. 1	17309, 17466
§§ 39, 42	17418
§ 46	17309
§ 47	17162, 17228, 17318, 17475
§ 48	17162
§§ 49, č. 1, 2, 50, 52	17260
§ 61	17162
§ 65	17332, 17488
§ 69	17297
§ 74	17475
§§ 77, odst. 1, 3, 78	17488
§§ 79, 81	17162
§§ 82, 85	17488

Čís.

§§ 96, 97	17475
§ 97	17162
§ 101	17311
§§ 112 až 116	17488
§ 121	17309
§§ 140, 153, 154, 159	17488
§ 166	17311, 17488
§ 167	17488
§ 188	17162, 17332
§ 189, odst. 1	17488
— odst. 4	17162
§ 192	17261
b) vyrovnací řád:	
§ 1	17297, 17332
§ 2	17332
§§ 7, 12	17499
§ 13	17313, 17350
§ 14	17313
§ 55	17211
§ 63	17193
§ 67	17350, 17351, 17383, 17450
§ 68	17350
§ 70	17332
c) odpůrčí řád:	
§ 1	17215, 17324, 17412, 17428
§ 2	17412, 17428
— č. 1	17324, 17412
— č. 2	17404, 17466
— č. 3	17214, 17376, 17412, 17466
§ 3	17471
§ 4, č. 1	17214, 17466
§ 7	17324
§ 9	17215, 17324, 17404
§ 10	17214
§ 12	17324
§ 14, odst. 4	17385, 17428
§§ 16, 27	17309
1931 květen 27. č. 93 Sb. (malý přídel. zák.)	
§ 11	17244
1931 červenec 4. č. 131 Sb. (pracovní soudy)	
§ 1	17352, 17503
§ 16	17362, 17469, 17530
§ 28, odst. 1, č. 2	17362, 17469
§ 32	17362, 17469, 17530

	Čís.
§ 33, odst. 3	17411
§ 34	17443
§ 35, odst. 2	17189, 17200, 17363, 17497
§ 38	17532
1931 červenec 14. č. 125 Sb. (nov. k pens. zák.)	17166, 17491, 17485
1932 prosinec 23. č. 198 Sb. (zák. o dopravě motor. vozidly)	17203, 17276
§ 17	17276
§§ 8, 15, 27	17276
1933 březen 00. č. 44 Sb. (úro- kové sazby)	17172
§ 18	17172
1933 červen 23. č. 100 Sb. (od- hadní řád)	17470
§§ 28, 35	17470
1933 červenec 12. č. 141 Sb. (kartelový zákon)	17194
§ 1	17194, 17237
§ 2	17237
§§ 3, 26	17237
1933 červenec 29. č. 164 Sb. (úprava pachtovného)	17209
§ 7	17209
1934 únor 24. č. 33 Sb. (země- děl. úlevy)	17499
§ 1, odst. 1, 5, 7	17499
1934 březen 24. č. 62 Sb. (ochra- na náj.)	17238
1934 květen 8. č. 119 Sb. (vý- povědní a stěhov. řád pro Čechy)	17461
§ 6, odst. 3	17461
1934 červen 15. č. 112 Sb. (soc. poj.)	17416, 17442, 17498
1934 červen 21. č. 117 Sb. (pens. poj.)	17166, 17491
1934 červenec 13. č. 137 Sb. (obchod s obilím)	17273
§ 13	17273
1934 červenec 3. č. 145 Sb. (zák. o poj. smlouvě)	17523
§ 4, písm. c)	17531
§§ 7, 23, 28	17523
§ 43, písm. a), b), 46	17523
§ 62, odst. 2	17217, 17272
§ 69	17217
§§ 79, 80, 81	17227
§ 115	17217

	Čís.
§ 116	17272
§§ 128, 152	17323
§ 162	17272, 17580, 17441
1934 červenec 11. č. 154 Sb. (zák. o soukrom. zam.)	17281
3	17498
19	17358
20	17498
21	17334
24	17315
§§ 26, 27	17480, 17481
30	17481, 17513
31	17469, 17481, 17513
32	17393
34	17334, 17345, 17393, 17481
— č. 1	17345, 17443, 17507, 17527
— č. 4	17358, 17411, 17469
— č. 5	17334
§ 35, odst. 1	17411, 17443, 17469
§ 40	17188, 17398
§ 53	17393
1934 červenec 1. č. 143 Sb. (soc. poj.)	17416
1934 červenec 13. č. 160 Sb. (bytová péče)	17269
§ 3	17269
1934 červenec 25. č. 189 Sb. (soc. poj.)	17403
1934 prosinec 11. č. 251 Sb. (procesní novela)	17229, 17538
čl. V	17500
— č. 1, 2	17500
1934 prosinec 22. č. 258 Sb. (zeměděl. úlevy)	17438
čl. I	17438
1934 prosince 22. č. 280 Sb. (ceny obilí)	17273, 17325
§ 3	17273, 17325
1935 duben 9. č. 69 Sb. (sa- mospr. fin.)	17259
čl. V, č. 5, 6	17259
1935 duben 12. č. 75 Sb. (pří- dav. zákon)	17367
§§ 6, odst. 2—4, 9, 18, odst. 2	17367
1935 duben 12. č. 76 Sb. (splát. zákon)	17326
§§ 5, odst. 2, 6	17326
1935 březen 26. č. 81 Sb. (zák. o jízdě motor. vozidly)	

	Čís.
§ 1	17185
§ 8	17502
§ 45	17185, 17349, 17396, 17439, 17502, 17514
§ 46	17185, 17498, 17502
§ 47	17185, 17231, 17502
§ 48	17185, 17514
— odst. 4	17369, 17439
§ 49, odst. 1	17502
§ 51	17439
§ 52	17349, 17502, 17514
1935 duben 29. č. 89 Sb. (hro- madné smlouvy)	17352, 17493
§ 4	17352, 17493
1935 květen 18. č. 116 Sb. (ú- prava společenstev)	17182
§§ 4 až 6	17182
1935 červenec 20. č. 156 Sb. (úprava obchodu s obilím)	17209
§ 4	17209
1935 říjen 19. č. 203 Sb. (prov. nař. k zák. o jízdě motor. vozidly)	17514
§ 106, odst. 4	17514
1935 prosinec 21. č. 250 Sb. (zeměděl. úlevy)	17351
§ 12	17336
§ 13	17377, 17450
§ 14	17377
§ 16	17377, 17450
§§ 19, 20	17450
§ 21	17377, 17450
§ 22	17377
§ 26	17438
§ 27	17450, 17499
1935 prosinec 21. č. 251 Sb. (dluž. úlevy nezaměstn.)	17339
§ 12	17339
1936 březen 26. č. 66 Sb. (zák. o ochr. náj.)	17238
1936 únor 20. č. 16 Sb. (hro- madné smlouvy)	17286
§ 2	17296, 17313, 17499
§ 3	17351, 17383, 17499
§ 7	17499
§ 9	17313, 17350, 17351
§ 10	17350
§ 21	17351
— odst. 1	17313
§§ 23, 26	17350

	Čís.
1936 březen 31. č. 77 Sb. (dluž- nické úlevy nezaměst.)	17339
§§ 1, 8	17339
1936 květen 13. č. 131 Sb.	17334
§ 3	17334, 17393
§§ 74, 135/	17334, 17393
1936 červen 16. č. 161 Sb. (pro- cesní novela)	17233
1936 červen 19. č. 168 Sb. (ú- prava pachtovného)	17273
§ 1	17209
§§ 2, 3, 6, 7	17209
§ 8	17209, 17273
§§ 10, 13, 16	17209
1936 červenec 9. č. 218 Sb. (propočítávání cen obilí)	17209
čl. I	17209
— odst. 1	17273, 17325
— odst. 2	17273
čl. II	17273
1936 červenec 9. č. 219 Sb. (ú- prava obchodu s obilím)	17273
práva obchodu s obilím	17273
1936 září 30. č. 259 Sb. (země- dělské vyr. řízení)	17313
čl. I, č. 4	17313
1936 říjen 9. č. 262 Sb. (deval- vační zákon)	17399
1936 říjen 9. č. 263 Sb. (hod- nota koruny čs.)	17399
1936 listopad 28. č. 293 Sb.	17209
1936 prosinec 17. č. 314 Sb. (nov. o úlev. nejv. soudu)	17229
čl. I	17229
čl. II	17226
1937 únor 4. č. 15 Sb. (prov. nař. k z. o př. d.)	17246, 17259
1937 květen 20. č. 86 Sb. (želez. zák. - odpovědnost dráhy)	17526
§§ 17, 70, 196	17526
1937 červen 26. č. 141 Sb. (hro- madné smlouvy)	17493
§ 5	17493
1937 červen 24. č. 150 Sb. (ze- mědělci)	17384
čl. II, §§ 1, 3, lit. d)	17384
1938 březen 16. č. 55 Sb. (ze- mědělci)	17286
čl. I, § 2	17286
1938 září 26. č. 199 Sb. (pro- ces. novela)	17190
§§ 1, 4, 5	17190

	Čís.		Čís.
1938 září 23. č. 188 Sb. (vodní zařízení)	17492	vela k zák. o prac. soudech)	17530
1938 říjen 9. č. 218 Sb. (omezení zřízení nemovitosti)	17283, 17492, 17283	§ 16	17362
1938 říjen 28. č. 256 Sb. (úprava platů)	17235	1938 prosinec 6. č. 313 Sb. (omezení nabývání nemovitosti)	17283, 17354, 17283
1938 listopad 4. č. 265 Sb. (dočas. omez. v živn. a j. výděl. podnikání)	17235, 17288	§ 1	17283, 17354
1938 listopad 4. č. 266 Sb. (sídlo obchodníků)	17294	§ 3, odst. 2	17283
1938 listopad 11. č. 280 Sb. (no-		1939 únor 3. č. 26 Sb. (změna stanov fondu čs. legionářů)	17492
		§ 5	17492
		1939 březen 21. č. 83 Sb. (zemědělcí)	17383, 17499
		čl. II	17383
		§ 1	17499
		1939 květen 25. č. 158 Sb. (úsporné opatření pers.)	17534

VIII. Mírové smlouvy, mezinárodní úmluvy, státní smlouvy a pod.

	Čís.		Čís.
1925 březen 6. č. 00 Sb. na rok 1926 (úmluva mezi republikou Čs. a Polskou)	17242	čl. 7, 51 § 5	17245
1924 říjen 23. č. 140 Sb. na rok 1928 (mezinárodní úmluva o přepravě zboží)	17245	čl. 7 § 6, odst. 2	17245
čl. 7, 12, 16, 18, § 1	17245	1928 květen 7. č. 60 Sb. (úmluva mezi CSR a Francií o právní ochraně a pomoci ve věcech obč. a obch.)	17214
čl. 45 § 1, odst. 2, písm. b)	17245	čl. 7, 11	17214
čl. 40, 78 § 2	17245	1930 leden 20. č. 184 Sb. na rok 1932 (dohoda s Rak.)	17252
čl. 18, 51 § 3	17245	čl. III	17252

IX. Cizozemské zákony.

	Čís.		Čís.
Bolívie:		str. 759 (nař. o výk. soudnictví v obč. práv. věcech v Prot. Čechy a Morava)	
Obchodní zákon:	17192	§§ 1, č. 3, 8	17515
čl. 225, 226, 237, 238, 266	17192		
Německo:			
1939 duben 14. R. G. Bl. I.			

X. Výnosy a jiné předpisy.

	Čís.		Čís.
Výnos ministerstva financí:		Výnos min. spravedlnosti:	
1350 květen 3. č. 181 ř. z. čl. 14	17438	1858 č. 105 ř. z.	17169
1916 duben 17. č. 27652 popl. př. 8 na rok 1916	17308	1859 červenec 14. č. 128 ř. z.	17292
1936 květen 11. č. 125 Sb. (Opatření Národní banky o úpravě vzájemného platebního styku mezi ČSR. a Spolkovým státem Rakouským)	17372	1902 červen 9. č. 6062/2	17310
čl. 3	17372	Výnos min. zemědělství:	
Výnos min. průmyslu:		1934 červen 26. č. j. 159242/30-I	17463
1902 červen 16. č. 66740 Sb. norm. č. 78	17494	Výnos min. železnic:	
		1920 červenec 1. č. 1060/Pres.	17176, 17176, 17176, 17176
		§ 1	17176
		§ 3	17176
		§ 4	17176
		§ 17	17176
		Služební řád železničních zaměstnanců:	
		§ 92	17198
		§ 124	17198

XI. Různé.

	Čís.		Čís.
Domovní řád města Brna:		§ 4	17363
§ 17	17444	§ 6	17363
Polic. řád král. města Pelhřimova:		§ 10	17363
§ 14	17451	§ 41	17363
Nař. ř. prot. o židovském majetku z 21. června 1939 (Věstník RVProt., str. 45)		§ 48	17363
§ 1	17477	Stanovy pensijního fondu ČSD.:	
§ 2	17477	§ 31	17442
Pojistné podm. 17164, 17217, 17272, 17375, 17468, 17523, 17531		§ 37	17442
Dodatečné poji. podmínky 17272, 17375		Stanovy pens. fondu II. zřízen- ců Rosické báňské spo- lečnosti:	
Pracovní řád žel. zaměst.:		§§ 10, 15, 19, 57, odst. 7	17316
§ 18	17176	Stanovy obchodní společnosti:	
§ 20	17176	§§ 3, 5, 10, 21	17503
Železniční tarif pro přepravu cestujících platný od 1. ledna 1934:		Stanovy stavebního družstva:	
Služební a disciplinární řád pro úředníky spořitelny:		§ 1	17182
		Vyhláška pražského magistrátu:	
		1888 č. 165538	17306
		1933 prosinec 28. (pravidla po- štovní spořitelny; Věstník pošt. spořitelny č. 14/1933)	

XII. Zákony dříve uherské.

	Čís.		Čís.
čl. XVI:1894		§§ 6, 7	17191